T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)

TUĞBA BIYIK

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

AĞUSTOS 2018

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

MİHRÎ HATUN DİVANI SÖZLÜĞÜ

(BAĞLAMLI DİZİN ve İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Tuğba BIYIK

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AĞUSTOS 2018

Tuğba BIYIK tarafından hazırlanan "Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Ayşe YILDIZ
Türk Dili ve Edebiyatı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~ .....

Başkan : Doç. Dr. Tuba Işınsu İSEN DURMUŞ
Türk Dili ve Edebiyatı, TOBB Üniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~ .....

Üye : Doç. Dr. Fatih SAKALLI
Türk Dili ve Edebiyatı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~ .....

Tez Savunma Tarihi: 07/ 08/ 2018

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....
Prof. Dr. Saliha AĞAÇ
Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Tuğba BIYIK

07/ 08/ 2018

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)
(Yüksek Lisans Tezi)

Tuğba BIYIK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Ağustos 2018

ÖZET

Klasik Türk Edebiyatı alanında şiir ve şiirin bağlamı ile ilgili çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların genelinde amaç, şiirin söz varlığına ve şairin anlam dünyasına ulaşmaktır. Klasik Türk Edebiyatı alanında yapılan şerh çalışmaları, Divan şiirine ışık tutmuş ve gelecek çalışmalara yön gösterici olmuştur. Ancak bu şerh çalışmalarının sayısı, Divan şiirinin anlam dünyasının aydınlatılması hususunda yeterli düzeye ulaşamamıştır. Bu durum bağlamlı dizin- işlevsel sözlük çalışmalarının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük), adı geçen divanın bağlamsal olarak ele alınması ile hazırlanmış bir sözlük ve dizin çalışmasıdır. Sözlük, alfabetik sıra ile verilmiştir. Sözlüğe ek olarak yapılan inceleme bölümünde ise Mihrî Hatun Divanı söz varlığına değinilmiştir. Divan içerisinde kullanılmış olan deyimler, atasözleri, deyim kaynaklı yapılar, kalıp ifadeler, birleşik fiiller, tamlamalar tablolar halinde sunulmuştur. Bitki türleri ve çiçekler, hayvanlar, sevgilinin güzellik unsurları ile Divan'da kullanımı açısından dikkat çeken unsurlara da inceleme kısmında yer verilmiştir. Sözlüğün inceleme kısmının tablolar halinde sunulması, anlaşılırlığı artırmak maksadıyla tercih edilmiştir. Ayrıca Mihrî Hatun, Klasik bir kadın şair olması yönünden de ele alınmıştır.

Çalışmanın amacı, Mehmet Arslan tarafından hazırlanan Mihrî Hatun Divanı'nın bağlamsal bir dizin ile işlevsel sözlüğünü oluşturmak, Divan'ın söz varlığını ortaya çıkarmak ve Divan sahibi ilk kadın şair olan Mihrî Hatun'un anlaşılmasına katkı sağlamaktır.

Bilim Kodu	:	4.011
Anahtar Kelimeler	:	Klasik Türk Edebiyatı, 15. yy., Mihrî Hatun, Divan, Sözlük, Dizin, Bağlam.
Sayfa Adedi	:	1209
Tez Danışmanı	:	Doç. Dr. Ayşe YILDIZ

The Glossary of Mihrî Hatun Divan (The Concordance and Functional Glossary)
(M.Sc. Thesis)

Tuğba BIYIK

GAZİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
August 2018

ABSTRACT

Various studies have been made about poetry and its context in the field of Classical Turkish Literature. The purpose of these works in general has been to reach the vocabulary of poetry and the poet's meaning world. The commentary studies made in the field of Classical Turkish Literature have shed light on Divan poetry and have been a guide for future works. However, the number of these commentary studies has not managed to reach a sufficient level to clarify the meaning world of Divan poetry. This has led to the emergence of the concordance and functional glossary works. The Glossary of Mihrî Hatun Divan (The Concordance and Functional Glossary) is a dictionary and indexing work prepared with the contextual consideration of the mentioned divan. The Glossary has been given in alphabetical order. In the analysis section prefared along with the glossary has been mentioned about vocabulary of Mihrî Hatun Divan. Used in the Divan, idioms, proverbs, idiom-based constructions, pattern expressions, compound verbs, propositional phrases have been presented in tables. In addition, plant species and flowers, animals, beauty elements of the beloved and significant elements in terms of use in the Divan have also been included in the analysis section. Being presented the analysis part of the glossary in tabular form has been preferred to increase clarity. In addition, Mihrî Hatun is also taken for in terms of a classic female poet.

The aim of the work is to create the concordance and functional glossary of the Mihrî Hatun Divan prepared by Mehmet Arslan, to reveal the Divan's vocabulary and to contribute to the understanding of Mihrî Hatun, the first female poet with Divan.

Science Code	:	4.011
Key Words	:	Classical Turkish Literature, 15th century, Mihrî Hatun, Divan, Dictionary, Context, İndex.
Page Number	:	1209
Supervisor	:	Assoc. Prof. Dr. Ayşe YILDIZ

TEŞEKKÜR

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü adlı tez çalışmama başladığım günden bu yana desteklerini, bilgi ve birikimini, yol göstericiliğini benden esirgemeyen tez danışmanım Doç. Dr. Ayşe YILDIZ'a *(Gazi Üniversitesi)*, Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü Projesi (TEBDİZ) kapsamında geliştirilen sistem aracılığıyla tez yapım aşamamızın kolaylaşmasına vesile olan öncelikle Prof. Dr. İ. Hakkı AKSOYAK *(Gazi Üniversitesi)* hocama, projeye yön vermiş, projede görev yapan, emeği geçen tüm hocalarımıza ve arkadaşlarımıza, bana her türlü kolaylık ve imkânı sağlayan amirim Savunma Sanayii Başkan Yardımcısı Sayın Muhsin DERE'ye, maddi, manevi destekleriyle her zaman yanımda olan, yardımlarını benden eksik etmeyen arkadaşlarım Emrah AYDEMİR'e ve Cengiz SARIŞEN'e, hayatım boyunca hep yanımda olan, emeğini, sevgisini, desteğini benden esirgemeyen tüm aile bireylerime teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET iv
ABSTRACT v
TEŞEKKÜR..... vi
İÇİNDEKİLER vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ..... viii
GRAFİKLERİN LİSTESİ ix
SİMGELER ve KISALTMALAR x
1. GİRİŞ..... 1
2. MİHRÎ HATUN'UN HAYATI 5
2.1. Edebi Kişiliği 7
3. BİR KADIN ŞAİR OLARAK MİHRÎ HATUN 11
3.1. Toplumun Kadına/ Mihrî Hatun'a Bakış Açısı ve Mihrî Hatun'un Toplum Eleştirilerine Cevabı..... 12
3.2. Tezkirelerden Mihrî Hatun'a Bir Bakış..... 14
3.3. Mihrî Hatun'un Şiirlerinde Kadınlık/ Kadınca Söyleyişler..... 17
3.4. Mihrî Hatun'un Şiirlerinde Cesur İfadeler..... 19
4. MİHRÎ HATUN DİVANI'NIN SÖZ VARLIĞI..... 23
5. MİHRÎ HATUN DİVANI'NDA BİTKİ TÜRLERİ ve ÇİÇEKLER..... 45
6. MİHRÎ HATUN DİVANI'NDA HAYVANLAR..... 51
7. MİHRÎ HATUN DİVANI'NDA SEVGİLİNİN GÜZELLİK UNSURLARI..... 55
8. MİHRÎ HATUN DİVANI'NDA DİKKAT ÇEKEN UNSURLAR..... 61
9. SONUÇ..... 63
KAYNAKLAR 65

Sayfa

EK (BAĞLAMSAL SÖZLÜK- İŞLEVSEL DİZİN)..... (71-1207)
ÖZGEÇMİŞ..... 1209

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge **Sayfa**

Çizelge 4.1. Mahlas, zamir, bağlaç, edat, ünlem, zaman zarfları hariç Divan'da en çok kullanılan kelimeler +20……..… 23

Çizelge 4.2. Deyimler 25

Çizelge 4.3. Deyim Kaynaklı Yapılar..... 28

Çizelge 4.4. Atasözleri……..…….……. 32

Çizelge 4.5. Ayet…… 32

Çizelge 4.6. Kalıp İfadeler……. 33

Çizelge 4.7. İkilemeler…….…….. 33

Çizelge 4.8. İsim Tamlamaları……... 34

Çizelge 4.9. Sıfat Tamlamaları……... 37

Çizelge 4.10.1. Yardımcı Eylemle Yapılan Birleşik Fiiller……... 39

Çizelge 4.10.3. Kurallı Birleşik Fiiller……... 44

Çizelge 5.1. Bitki Türleri ve Çiçekler…… 45

Çizelge 6.1. Hayvanlar……... 51

Çizelge 7.1. Sevgilinin Güzellik Unsurları…… 55

GRAFİKLERİN LİSTESİ

Grafik **Sayfa**

Grafik 4.1. Deyimlerin Kullanım Sıklıklarına Göre Dağılımı 28

Grafik 4.2. DKY'lerin Kullanım Sıklıklarına Göre Dağılımı 32

SİMGELER ve KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
AKSOY	AKSOY, Ömer Asım (1998) Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
BADİ	Ahmet Badi (2004) Armağan: Divan Şiirinde Atasözleri ve Deyimler, Harvard Üniversitesi, Cambridge. Edit: BEYZADEOĞLU, Süreyya Ali, GÜRGENDERELİ, Müberra, GÜNAY, Fatih.
Divan	Mihrî Hatun Divanı
DKY	Deyim Kaynaklı Yapı
G	Gazel
K	Kasideler
M	Mesnevi
Mr	Murabba
Mü	Müstezad
Sözlük	Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin- İşlevsel Sözlük)
T	Tahmis
TANYERİ	TANYERİ, M. Ali (1999) Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler, Akçağ Yayınları, Ankara.
TEBDİZ	Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük Çalışması
TÜLBENTÇİ	TÜLBENTÇİ, Feridun Fazıl (1963) Türk Atasözleri ve Deyimleri, İnkılap ve Aka Kitapevleri, İstanbul.
Tb	Terci-i Bend

1. GİRİŞ

Şiir, Klasik Türk Edebiyatı alanında nesirden daha çok tercih edilmiş bir ifade tarzıdır. Şairler, duygularını, arzularını, taleplerini, isyanlarını şiir yoluyla ifade ederken şiirin sanatlı ve kapalı anlatım yapısından, mecazî unsurlardan faydalanmışlardır. Şiirin şaire sağladığı geniş anlam evreni dâhilinde dilin söz varlığı, kelime haznesi, yerel kullanımları, alegorik ifadeleri de yer almaktadır. Bu evren, şiiri çevrelemekte, onu kuşatmakta ve sarmaktadır. Bir döneme ait şiiri ve o şiiri meydana getiren şairin duygularını, düşüncelerini anlamak için her ne kadar şair, şiir, dönem hakkında bilgi sahibi olmak gerekse de aynı zamanda şiirin evrenine girebilmek için şiirin dili ve yapısını da bilmek gerekmektedir.

Şiirde anlamı sağlayan unsurların başında dilin söz varlığı gelmektedir. Kelimeler, tamlamalar, deyimler, atasözleri, ikilemeler vb. şiirin ahengine uygun şekilde seçilmekle birlikte aynı zamanda anlatılmak istenenin öz ve yalın, bir o kadar da derin bir anlatımla sergilenmesini sağlamaktadır. Şiirin içinde barındırdığı anlama ulaşabilmek için şairin kullanmış olduğu söz varlığını kavramak gerekmektedir. Söz varlığını ve şiiri anlamak maksadıyla birtakım çalışmalar yapılmıştır. Şiir tahlilleri, şerhler bu çalışmalardandır. Şiirin özünü daha detaylı şekilde ortaya çıkaran şerhler, şiiri anlama hususunda önemli bir yere sahiptir.

"*Edebî metni, yani estetik değeri olan yazılı edebiyat ürününü, anlama, açıklama, tanıtma ve değerlendirme amacıyla yapılan çalışmaların geçmişinin eskilere gittiği bilinmektedir. Eskilerin "şerh-i mütun" yani metinler şerhi dedikleri edebî metni/metinleri açıklama ve böylece metnin anlaşılmasını kolaylaştırma çalışmaları, divan edebiyatının kendi döneminden başlayarak, günümüze kadar gelmiş; günümüzdeyse geçmişin tanıtılması, dolayısıyla yaşatılması, geçmişle günümüz arasında bağlantı kurulması açısından büyük önem kazanmıştır*.[1]"

Divan şiirlerinin nasıl incelenmesi gerektiği, sanatlara yaklaşımlar, dilin ve söz varlığının anlaşılma metodları gibi şerh usulünü ortaya koyan birtakım eserler verilmiştir. Ali Nihat Tarlan'ın *Metinler Şerhine Dair* adlı kitabı, Mine Mengi'nin *Metin Şerhi, Tahlili ve Tenkidi Üzerine* adlı makalesi, Ahmet Atilla Şentürk'ün *Osmanlı Şiir Antolojisi* adlı eseri ile Haluk İpekten'in Fuzulî, Nâ'ilî, Bakî şiirlerine dair yaptığı şerh çalışmaları bu eserlerin önemli örneklerindendir.

[1] MENGİ, Mine (1997). Metin Şerhi, Tahlili ve Tenkidi Üzerine, Dergâh, VII/ 93, Kasım, s.8.

Sözlük çalışmaları da şiirde anlama ulaşabilmek için önemli birer kaynak niteliğindedir. Sözlüklerde kelimelerin ve tamlamaların gerçek, mecaz, terim, yan anlamlarına ulaşmak mümkün olmaktadır. Ayrıca bazı sözlüklerde çeşitli eserlerden örneklerle bağlamsal anlamlara da yer verilmektedir. Şiirlerde kullanılan kelimelerin ve tamlamaların ifade ettiği pekçok anlama bu vesilelerle ulaşmak mümkün olmuştur. Şerh çalışmaları yapılırken de bu kaynaklardan faydalanılmaktadır. Ancak kelimenin, sözlükteki hangi anlamıyla şiirde kullanıldığına şiirin bağlamı çerçevesinde karar verilmektedir.

Hem şerh çalışmaları hem de sözlükler, Divan şiirinin anlaşılmasına katkı sağlamıştır. Bu çalışmaları rehber alarak ve bir adım ileri götürerek Divan şiirinde anlamı ortaya çıkarmak amacıyla İ. Hakkı AKSOYAK'ın önderliğinde *Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük Çalışması* (TEBDİZ) başlatılmıştır. Gazi Üniversitesinin de sağlamış olduğu bilgisayar programı desteği ile çalışmanın internet ortamına aktarılması sağlanmıştır. Böylelikle pekçok kişinin aynı platformda bir araya gelmesi, sözlükler ve diğer kaynaklar ışığında, şiirin bağlamı göze alınarak şiirlere anlam verilmesi amacı güdülmüştür.

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük), Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük Çalışması kapsamında hazırlanmış bir dizin ve sözlük çalışmasıdır. Çalışmanın amacı, Mehmet Arslan tarafından hazırlanan Mihrî Hatun Divanı'nın bağlamsal bir dizin ile işlevsel sözlüğünü oluşturmak, Divan'ın söz varlığını ortaya çıkarmak ve Klasik Türk Edebiyatı şiir geleneğinin anlaşılırlığına katkı sağlamaktır.

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük) oluşturulurken öncelikle divanda bulunan 17 kaside, 210 gazel, 1 müstezad, 9 murabba, 1 tahmis, 1 terci-bend, 2 mesnevi, 7 müfret transkripsiyonlu bir şekilde TEBDİZ sistemine yüklenmiştir. Sözlüğün kapsamını da Divan'dan sisteme aktarılan bu nazım şekilleri oluşturmaktadır.

TEBDİZ sistemine anlam girmeye başlamadan önce, Divan'da yer alan bahsi geçen nazım şekilleri ile yazılmış şiirler detaylı şekilde incelenerek izaha çalışılmış, şiirlerdeki anlam örüntüleri, sanatlı ifadeler, mecazlar ortaya çıkarılmıştır. Bu verilerin ışığında sisteme veri girilmeye başlanmış olup sistemin sağlamış olduğu imkânlar yardımıyla, sözlükler ve diğer kaynaklarla birlikte bağlam göz önüne alınarak kelimelere anlam verilmiştir.

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük), bir sözlük ve dizin çalışması olmakla birlikte çeşitli incelemeleri de içinde barındırmaktadır. Sözlük, ek olarak verilmiş, yapılan incelemeler ise ayrı başlıklar halinde ele alınmıştır.

Anlamlandırma süreci içerisinde tespit edilen tamlamalar, deyimler, deyim kaynaklı yapılar, atasözleri, ayet, kalıp ifadeler, ikilemeler, sıfat ve isim tamlamaları, birleşik fiiller söz varlığı içerisinde değerlendirilmiştir. Bu yapıların sunumunda tablolardan yararlanılmıştır.

Söz varlığı dışında Divan'da kullanılan bitki türleri ve çiçekler, hayvanlar, sevgilinin güzellik unsurları da ayrı başlıklar halinde ele alınmış ve tablo şeklinde sunulmuştur. Ayrıca Divan'da kullanımı dikkat çeken kelimelere de dikkat çeken unsurlar başlığı altında yer verilmiştir.

Divan'ın sözlük dışında kalan bölümü daha çok tablo halinde hazırlanmıştır. Anlaşılırlığı arttırmak, veri analizini kolaylaştırmak ve istenilen bilgiye kolay erişim sağlanmasına yardımcı olmak amacıyla bu yöntem tercih edilmiştir.

Ayrı bir başlık altında Mihrî Hatun, bir kadın olarak değerlendirilmiştir. Mihrî'nin toplum ve Klasik Türk Edebiyatı yapısı içerisinde ele alındığı bu bölümde, kadın şair olmanın Mihrî'nin şiirlerine yansımalarına dair değerlendirmeler yapılmıştır. Klasik şiirin kurallarının, erkek egemenliğindeki toplumun kadına olan bakışı üzerinde durulmuştur. Mihrî'nin şiirlerindeki tavrına, cesur ve müstehcen söylemlerine de yer verilmiştir.

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü'nün Kullanımı

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük), diğer sözlük çalışmalarından farklı olarak hem sözlük hem dizin bölümünü bir arada bulundurmaktadır. Alfabetik sıra ile verilen sözlük, kelimelerin anlamlarının yanısıra kelimelerin kullanıldıkları beyitleri de içermektedir. Beyitlerin sıralı şekilde, numaralandırılarak verilmesi, kelimelerin kullanım sıklıklarına da ulaşılmasını kolaylaştırmıştır.

Mihrî Hatun Divanı'nda

1. Hem-dem olmasun İlâhî âh u efġân kimseye
   Maḥrem olmasun cihânda zâr u giryân kimseye

gibi mısraları alt alta verilen beyitler, *Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü*'nde yan yana verilmiştir.

1. Hem-dem olmasun İlâhî âh u efġân kimseye/ Maḥrem olmasun cihânda zâr u giryân kimseye

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü'nü oluşturan kelimelerin ve bu kelimelerin geçtiği beyitlerin kullanımı şu şekildedir:

Kelime: *anlam*

1. Birinci mısra/ ikinci mısra (*Mihrî Hatun Divanı, gazel numarası, beyit numarası*). *[kelime,]*

Sözlük'teki kelimelerin ifade edilme şekli aşağıda bir örnekle sergilenmiştir.

Örnek:

giryân: *Gözyaşı dökme, ağlama.*

1. Hem-dem olmasun İlâhî âh u efġân kimseye / Maḥrem olmasun cihânda zâr u **giryân** kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [giryân,]*
2. Ġamgîn dilümde zâr ile efġân dükenmedi / Nemgîn gözümde derd ile **giryân** dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [giryân,]*
3. Her ki yavuz şanur ise saña ey şâh-ı kerem / Gözi **giryân** ola vü sînesi biryân-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [giryân,]*

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü hazırlanırken daha önce Türkiye'de ilk kez bağlamsal sözlük işlevsel dizin konusunda çalışma yapmış olan Furkan ÖZTÜRK'ün, *Bâkî Dîvânı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]* adlı doktora tezinden, Yakup YEŞİLYAPRAK'ın yüksek lisans tezi olarak hazırlamış olduğu *Adlî Dîvânı'nın Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü*'nden, Orhan KILIÇARSLAN'ın doktora tezi olarak hazırlamış olduğu *Hayali Bey Divanı Sözlüğü – Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük*'ten, Sedanur DİNÇER ARSLAN'ın *Nev'î Divanı Sözlüğü (Bağlamsal Dizin ve İşlevsel Sözlük)* adlı doktora tezinden bağlamlı sözlük-işlevsel dizinin örnek çalışmaları olmaları bakımından faydalanılmıştır.

2. MİHRÎ HATUN'UN HAYATI

15. yy şairlerinden olan Mihrî Hatun müstakil bir divanı olan ilk kadın şairdir. Evliyâ Çelebi, isminin Mihrûmâh mahlasının ise Mihrî olduğunu belirtmiştir. Amasya'da doğan Mihrî, hayatını bu şehirde geçirmiş ve İstanbul'a gidip padişah meclisine katılamamasından dolayı da "Geçmiş ki ḥayıf Mihrî Amâsiyyede ʿömrüñ/ Ḳosṭanṭinide ʿâḳil iseñ gitme ḳal imdi (G176/ 7)" beyitiyle serzenişte bulunmuştur.

Mihrî Hatun'un babası, Belayî mahlası ile şiirler yazmış olan Kadı Hasan-ı Amasyevî'dir. "Ey belâ-keş Mihrî sen beñzer Belâyî neslisin/ Saña dâʾim bî-vefâlar ġâlibâ andan çıḳar (G39/ 8)" beyitiyle babasından dem vurmuştur. Dedesi ise Halvetî şeyhlerinden Şücaeddin Pir İlyâs olan Mihrî'nin ilk edebî muhitinin yaşadığı konak olduğu söylenilebilir.

"*Mihrî Hatun'un devrine göre, aydın bir ailede yetiştiği, iyi bir tahsil gördüğü, Arapça ve Farsça'yı öğrendiği, "bedîî beyândan nasibe-dâr" olduğu, kendi şiiri ve kaynaklar ile sabittir. Mihrî'nin gençliğinde pek güzel, hoş-sohbet, biraz şuh, fakat o nispette iffetli, namuslu ve iradesine hâkim olduğuna, ondan bahseden belli başlı eserlerde işaret olunmuştur. Yüz ve ahlak güzelliğini aynı ölçüde birleştiren Mihrî Hatun, birçok tâlibleri çıkmasına rağmen hiç evlenmemiştir.*"[2]

Latifî, Âşık Çelebi, Beyanî, Hasan Çelebi tezkirelerinde Mihrî Hatun'un adı, Sinan Paşazade İskender Çelebi ile aşk dedikodularına karışmıştır. Ayrıca Hâtemî mahlasıyla şiirler yazan Müeyyedzade Abdurrahman Çelebi'yle olan yakınlığı da Âşık Çelebi tezkiresinde açıkça vurgulanmıştır. İlerlemiş yaşına rağmen Mihrî Hatun'la evlenmek isteyen Eyüp müderrisi Paşa Çelebi ve dönem şairlerinden Zâtî'nin bir kıt'a ile bu konuya değinmesi Hasan Çelebi, Âşık Çelebi ve Beyanî tezkirelerinde ifade edilmiştir.

Hasan Çelebi tezkiresinde:

…

İskender nâm bir dil-ber-i sîm-endâmla töhmet itdüklerinde bu matla'ı dimişdür.

Matla' :

Niçe İskenderi la'lüm zülâli
Suya iletdi vü susuz getürdi

…

[2] HAKVERDİOĞLU, Metin (1998). Mihrî Hatun Divanı, (İnceleme-Metin), Yüksek Lisans Tezi, Ahmet Yesevi Kazak-Türk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s.10.

Paşa Çelebi dimekle ma'rûf u meşhûr olan kimesne kendinün 'akd-i nikâhına tâleb oldukda ba'z-ı şu'arâ-yı zemânesi dimişdür.

Kıt'a :

İşitdük istemiş Mihrîyi Paşa
Ana ol kendüzin râm eylesün mi
Niçe gündür oruc tutar bu miskîn
Eşek s.k.y.le bayrâm eylesün mi[3]

…

Âşık Çelebi tezkiresinde:

…

Bir zemân kâdı-asker olan Mü'eyyed-zâde ki Amâsiyyelidür, tâze iken anuñla evvel âşnâlık ba'dehu 'ışk ile rûşenâlık tahsìl idüp tarafeynden mahabbet olmış. Soñra Mü'eyyed-zâde ki Hâtemî tahallus ider, kâdı-asker iken Mihrî gâhî gelüp mülâzemet ider. Merhûm kinâye vü telmîh ile mâcerâya işâret ider. Mihrî bu beyti dir gönderür ki

Beyt:

Sen yalandan Ḫâtemî ʿâşıḳ geçersin Mihrîye
Sümme vallâhi seni Mihrî sever oġlandan

….

Harâmdan İskender ile töhmet itdüklerinde dimişdür.

Beyt:

Niçe İskenderi la'lüm zülâli
Suya iletdi vü susuz getürdi

…

Ol vakt Eyyûb müderrisi olan Paşa Çelebi, Mihrì'yi helâllige istedükde bu kıt'ayı Zâtî dimişdür.

Kıt'a:

İşidüñ istemiş Mihrîyi Paşa
Aña ol kendüyi râm eylesün mi
Niçe yıldur oruc tutar bu miskîn
Eşek sikiyle bayram eylesün mi[4]

…

[3]İnternet: Kınalızâde Hasan Çelebi, Tezkiretü'ş- şu'arâ, (haz.) Dr. Aysun SUNGURHAN (2017). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.
[4]İnternet: Âşık Çelebi, Meşâ'irü'ş- şu'arâ, (haz.) Dr. Filiz KILIÇ (2018). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

Beyanî tezkiresinde:

....

İskender nâm bir cevân ile töhmet itdüklerinde dimişdür.

Nice İskenderi la'lüm zülâlî
Suya iletdi vü susız getürdi

Paşa Çelebi dirler bir kimesne nikâhlanmaga tâlib oldukda dimişlerdür.

Kıt'a:

İşitdük istemiş Mihrî Paşa
Ana ol kendüzin râm eylesün mi
Niçe eyyâm sâ'im olmış iken
Eşek sikiyle bayrâm eylesün mi[5]

"Mihrî Hatun önce II. Bayezid'in, ardından oğlu Şehzade Ahmed' in Amasya valiliği sırasında bu şehirde şehzade sarayı etrafında teşekkül eden edebi muhite girmiş ve yazdığı şiirlerle dikkat çekmiştir.[6]*" "Mihrî sadece şehzade etrafında teşekkül eden edebi çevreye dâhil olmakla kalmamış; şehzadenin annesi ve sarayın diğer ileri gelen kadınlarıyla da sohbet arkadaşı olmuştur.*[7]*"*

Mihrî Hatun, dönem şairlerinden Zeynep Hatun, Makamî, Güvâhî ile karşılıklı şiirler yazmış, atışmalarda bulunmuştur.

Doğum tarihi net olarak bilinmemekle birlikte Mihrî Hatun 1506 yılında Amasya'da vefat etmiştir.

2.1. Edebi Kişiliği

Mihrî Hatun, pervasız ve cesur tavrı, şiirlerindeki sadelik ve duygu ile dikkatleri cezbetmiş, ilk Divan sahibi kadın şairdir. Sultan II. Bayezid ve oğlu Şehzade Ahmed'in Amasya valiliği sırasında edebi meclislere katılmıştır. Divan'da yer alan on yedi kasidenin onunu, üç gazelini ve terci'-i bendini Şehzade Ahmed'e sunan Mihrî Hatun, sade bir dil kullanmıştır.

Şiirlerinde deyim ve atasözlerini sıkça kullanan Necâtî'ye yazdığı nazireleri ile gündeme gelen Mihrî Hatun, nazireleriyle pekçok kişinin övgüsünü almıştır. Latifî tezkiresinde Mihrî Hatun' un Necâtî'nin döne döne redifli gazeline yazmış olduğu nazirenin en

[5] İnternet: Beyânî, Tezkiretü'ş- şu'arâ, (haz.) Dr. Aysun SUNGURHAN (2017). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55835,beyani-tezkiresipdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.
[6] İPEKTEN, Haluk (1996). Divan Edebiyatında Edebi Muhitler, İstanbul, s. 175- 176.
[7] ARSLAN, Mehmet (2007). Mihrî Hâtun Divânı, Ankara: Amasya Valiliği yay, s. 31.

güzel nazirelerden biri olduğunu belirtmiştir. Metin Hakverdioğlu da bu konu ile ilgili olarak "*'Boynuz kulağı geçer' sözü gazaliyat bölümündeki bazı şiirler için rahatlıkla söylenebilir. ... Necâtî'nin bazı gazellerinde yakalayamadığı lirizmi onun ürkek, çekingen dizelerinde bulabiliyoruz."*[8] şeklinde bir yorum yapmıştır. Ancak Necâtî kendi şiirlerine Mihrî'nin nazire yazmasından hoşnut olmamış ve bir kıta' ile bunu dile getirmiştir.

Ey benim şi'rüme nazire diyen
Çıkma rah-ı edebden eyle hazer
Dime ki işde vezn ü kafiyede
Şi'rüm oldı Necâtî' ye hem-ser
Harfi üç olmak ile ikisinün
Bir midür fi'l-hakika 'ayb u hüner

Mihrî Hatun, Klasik şiir anlayışı içerisinde şiirler yazmış, yaşadığı döneme göre daha sade ve yalın bir anlatımı tercih etmiştir. Birçok kadın şairin cesaret edemeyeceği şekilde duygularını açıkça ifade etmiştir. Bu yönü ile bazı tezkireciler tarafından eleştirilere maruz kalmıştır. Ancak Abdulkadir Karahan Mihrî'nin pervasızlığını şu şekilde takdir etmektedir: "*Mihrî'nin şiirlerindeki bir hususiyet de hisli bir kadının aşklarının, eski edebiyatımızın imkân verdiği âzamî derecede, pervasız denebilecek şekilde, ifade edilmiş olmasıdır. Hiçbir Osmanlı kadını mısralarında onun kadar sevdiğine aşkını açıkça ifade etmemiştir ve onun derecesinde samimi olmamıştır. Ondaki sade dil ve samimiyet eski edebiyatımızda pek az şâire nasip olmuştur."*[9]

Mihrî Hatun, toplumun kadınlara karşı sahip olduğu görüşü eleştirmekte ve şiirlerinde bunu dile getirmektedir. Kadınların kıt akıllı ve kabiliyetsiz olduğunu söyleyenlere karşı gelmektedir. Tazarruname'de yer alan birkaç beyitinde bunu açıkça ve cesurca dile getirmiştir.

Çünki nâkıs 'akl olur derler nisâ
Her sözin ma'zûr tutmakdur revâ

Lik Mihrî dâ'înün zannu budur
Bu sözi dir ol ki kâmil usludur

Bir mü'ennes yig durur kim ehl ola
Bin müzekkerden ki ol nâ-ehl ola

Bir mü'ennes yig ki zihni pâk ola
Bin müzekkerden ki bî-idrâk ola (Taz 450- 453)

[8] Metin Hakverdioğlu, Mihrî Hatun'un Necâti Bey'in Şiirlerine Nazîreleri, Turkish Studies, Winter 2009.
[9] KARAHAN, Abdulkadir. İslam Ansiklopedisi "Mihrî Hatun" Maddesi, s.307.

Divan'ından başka Mihrî Hatun'un dini- tasavvufi alanda yazmış olduğu Tazarruname adlı bir mesnevisi bulunmaktadır. 461 beyitten oluşan bu mesnevinin Divan'a göre daha çok orijinallik taşıdığı düşünülmektedir.

3. BİR KADIN ŞAİR OLARAK MİHRÎ HATUN

Bir kadın şairin Klasik Türk Edebiyatı içerisindeki yerinden bahsetmeden önce Klasik şiir anlayışında cinsiyet kavramına değinmek gerekmektedir. "*Osmanlı şiiri, sevgilinin güzelliğini ve cazibesini cinsiyet olgusundan tamamen koparark, marjinalleştirilmiş, uzaklaştırılmış ve soyutlaştırılmış sevgili kavramını bir adım daha ileri götürür. Yani, sevgilinin örtülü imgesinin şiirsel tasviri, söz konusu imgeyi her iki cinsle de bağdaştırmaz.*[10]"

Zehra Toska'ya göre "*Divan şiiri ne erkeğe âşık ne de kadına sevgili rolü vermiştir. Şairlerce betimlenen sevgilinin hepsinin kadın olduğunu söylemek de bu şiirin düşünce sistemiyle örtüşmemektedir. Divan şiirinde duyulan ses, sadece bu şiirin âşığına ait olduğunu göstermektedir. Kadın ya da erkek, mahlasları ne olursa olsun, bütün şairler hep o âşığın vazgeçilmez aşkını ve onun ulaşılmaz sevgilisini anlatmışlardır.*[11]"

Ülkü Çetinkaya ise Divan şiirindeki cinsiyet kavramını "*Ancak divan şiiri ne erkeğe âşık ne de kadına maşuk rolü vermiştir. Şairler tarafından anlatılan sevgililerin hepsinin kadın ya da erkek olduğunu söylemek bu şiirin düşünce sistemiyle bağdaşmaz. Çünkü divan şiirinde sevgili (maşuk), tasavvufun aşk ve güzellik anlayışının etkisiyle çok defa erkek kimliğinde veya cinsiyeti belirsiz biçimde anlatılır. Güzel bir kadınla güzel bir gencin aynı şekilde tasvir edilmeleri sevgilinin cinsiyetini belirsizleştirir. Bu durum şairlerin mutasavvıf olup olmamalarıyla ilgili değil, geleneğin bir özelliğidir. Dolayısıyla kadın şairlerin yazdıkları şiirlere bakıldığında da aynı durum söz konusudur. Kadın şairin erkek sevgiliyi, erkek şairin ise kadın sevgiliyi anlatması beklenirken, divan şiiri geleneğinin çerçevesi belirlenmiş şiir anlayışı, kadın şairlerin sevgiliyi kendi cinsiyetleriyle bağdaşır biçimde anlatmalarını engellemiştir.*[12]" şeklinde yorumlamaktadır.

Klasik şiir yapısı, âşık ve sevgiliye belli başlı özellikler yüklemiştir. Zamanla gelişen bu yapı ile yazılan şiirlerde sevgili ve âşık kendine özgü niteliklerle donanmıştır. Ancak sevgili, âşık unsurlarının cinsiyeti şiirlerde çoğunlukla belirtilmemiştir. Şiir yazan şairlerin çoğunlukla erkek olması, sevgilinin kadın, aşığın ise erkek olarak algılanmasına yol açmıştır. Kadın şairlerin ortaya çıkması ile birlikte Klasik şiirdeki kadın sevgili, erkek âşık algısı bir nevi sarsıntıya uğramıştır.

---

[10] KALPAKLI, Mehmet, ANDREWS, Walter G. (2018). çev: N. Zeynep Yelçe, Sevgililer Çağı, İstanbul: Yapı Kredi yay.

[11] TOSKA, Zehra (2007), "Divan Şiirinde Kadın Şairlerin Sesi", Türk Edebiyatı Tarihi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, c.2, İstanbul, s. 673-681.

[12] ÇETİNKAYA, Ülkü (2008), "Divan Edebiyatında Kadına Genel Bakış",Turkish Studies, Volume 3/4 Summer, s. 317.

3.1. Toplumun Kadına/ Mihrî Hatun'a Bakış Açısı ve Mihrî Hatun'un Toplum Eleştirilerine Cevabı

Osmanlı toplumunda kadının yeri, erkeğin bir adım gerisinde ve daha çok ev hayatı ile sınırlandırılmıştır. Kadınların eğitimden uzak yetişmesi, erkeklere sağlanan imkân ve özgürlükten mahrum kalmaları, bu sınırlandırmaların gereğini yerine getirmesine neden olmuştur. Ancak kültürlü bir aileden gelen, eğitim fırsatı bulan, cesur birtakım kadınlar, toplumdaki varlıklarını gösterebilmek adına seslerini yükseltmişlerdir. Mihrî Hatun da aileden aldığı eğitim, şehzade meclislerine girebilmenin getirdiği özgüven ile yazdığı şiirleriyle kendini ifade etme şansı bulmuştur.

Bir kadının erkek egemenliğindeki bir toplumda ve edebiyatta birden ortaya çıkması ve şehzadelerin de dikkatlerini cezbetmesi, dönemindeki insanların, erkek şairler ve tezkire yazarlarının ilgisini çekmiştir. Bu durum, toplumun olumlu ve olumsuz birtakım eleştirilerini de beraberinde getirmiştir.

Sehi Bey, Heşt Behişt adlı tezkiresinde kadın şairler için ayırmış olduğu Fî-zikri'n-nisâ bölümünde *"Ve bu 'asrda nisâ ta'ifesinden iki hatûn zuhûr bulup her birinin eş'ârı güzel ve ebyâtı bî-bedel, beynü'n-nâs gazelliyâtı mütedâvil olup iştihâr-ı temâm ve i'tibâr-ı mâlâkelâm bulup yazılmaları lâzım gelmeğin yazılup zikr olındı.*[13]" şeklinde Mihrî Hatun'dan ve şiirlerinden övgüyle söz ederken, Âşık Çelebi, Mihrî'nin kadın olmasına rağmen pek çok erkeği alt ettiğini, hayâsız bir sanat dalında başarı gösteren iffetli bir kadın olduğunu "*Egerçi zendür ammâ ol nâ-merd niçe merd-i meydâna cüfte-zendür*[14]" şeklinde ifade etmektedir.

Latifî ise, Mihrî'nin kadın olmasına dikkat çekmektedir. Mihrî'nin bakireliği Latifî tezkiresinde gündeme getirilmiş, cinsellik içeren ifadelerle Mihrî Hatun'un bakire olduğuna, masumiyetini ve iffetini koruduğuna değinilmiştir. "*İffet ve masumluğu konusunda öylesine mübalağa edilir ki kavuşma haremine mahrem olmayan kişilerden, gizli hazinesini benek yılandan sakınmış, ne yakınlık nisan damlalarından inci sedefini suya kandırmış, ne de birleşme yağmuru çiğinden renkli goncasını sulatmıştır. Kısacası ne kimse iki parça narından tat almış, ne de gümüş havuzuna balık salmıştır.*[15]" Bir kadın hakkında bu şekilde ifadelerin

---

[13] İnternet: Sehi Beg, Heşt Bihişt, (haz.) Prof. Dr. Haluk İPEKTEN, Prof. Dr. Günay KUT, Prof. Dr. Mustafa İSEN, Prof. Dr. Hüseyin AYAN, Prof. Dr. Turgut KARABEY (2017). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56165,hest-bihistpdf.pdf?0&_tag1=03EE5380B678F1063BF0A9ED54D2FA0DD771F0E5&crefer=785D72088E18EDAC0__AD2013761148F17978895CBFC4885CFE9F7ABE6C490FFFF 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

[14] İnternet: Âşık Çelebi, Meşâ'irü'ş- şu'arâ, (haz.) Dr. Filiz KILIÇ (2018). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

[15] İSEN, Mustafa (1999). Latîfî Tezkiresi, Ankara: Akçağ yay, s. 309.

alenen yazılması, Osmanlı toplumunda kadın olmanın zorluğunu ortaya koymakla birlikte, kadın bir şair olmanın da ne kadar cesaret gerektirdiğini göstermektedir.

Kadının eksik akıllı, sözüne itibar edilmemesi gereken bir varlık olarak görüldüğü toplumda, şiirleriyle kendi nazarında kadınları gün yüzüne çıkaran Mihrî Hatun, toplumun kadına olan bakış açısını da zaman zaman eleştirmiştir.

Mihrî Hatun "*…yetenekli, becerikli bir kadının yeteneksiz ve beceriksiz bin erkekten; zihni açık, anlayışlı bir kadının anlayışsız bin erkekten daha iyi olduğunu belirterek kadını yüceltir.* [16]"

Çünki nâḳış ʿaḳl olur dirler nisâ
Her sözin maʿẕûr ṭuṭmaḳdur revâ

Lîk Mihrî dâʾinüñ ẓannı budur
Bu sözi der ol ki kâmil uṣludur

Bir mü'ennes yeg durur kim ehl ola
Biñ müẕekkerden ki ol nâ-ehl ola

Bir müʾennes yeg ki ẕihni pâk ola
Biñ müẕekkerden ki bî-idrâk ola
(Taz. 450-453)

Hakkında çıkarılan söylentilerin, arkasından söylenen sözlerin, eleştirilerin farkında olduğu, ancak bunlara çok fazla kulak asıp dikkate almadığı, Mihrî Hatun'un şiirlerinden anlaşılmaktadır.

Rüsvâlıġımuz ḫalḳ-ı cihân bildi ne ġam çün
Gûş eylemezüz nâṣiḥi rindânelerüz biz
(G61/ 5)

Ḫûblaruñ mihrini Mihrî ölürüz terk itmezüz
Kim ne dir ise disün biz olamazuz yârsuz
(G63/ 6)

Mihrî, toplumun kadına yüklediği namus kavramına bir beyitle değinmiş, kadın bir şair olarak şiir söylemenin, sevmenin namussuzluk olmadığını, kadını itibarsızlaştırmadığını, alaycı, lakayt, eleştirilere karşı vurdumduymaz bir tavırla beyan etmiştir.

[16] ÇETİNKAYA, Ülkü (2008), "Divan Edebiyatında Kadına Genel Bakış",Turkish Studies, Volume 3/4 Summer, s. 293.

Çalmış idüm ṭaşa ben nâmûs u ʿârum şîşesin
ʿÂlem içre ġayretüm ḫalḳ içre ʿârum var iken
(G129/ 6)

Bu beyitlerden de anlaşıldığı üzere, Mihrî Hatun cesaretiyle kendini görünür hale getirmiştir. Şiirlerinde çekinmeden kendini ifade etmesi, toplum ve şahıs eleştirilerine, kalıplara, kültürel yapıya aykırı hareket etmesi, toplumun kadına yüklediği eş, anne, aile, evlilik kavramlarından uzak kalması Mihrî Hatun'un hem edebiyat hem de toplum içerisinde dikkatleri üzerine çekmesine neden olmuştur.

3.2. Tezkirelerden Mihrî Hatun'a Bir Bakış

Namus ve iffet tabirleri, Mihrî Hatun'a yer veren tezkire ve kaynaklarda sıkça vurgulanan unsurlardır. Latifî namusuna ve iffetine düşkün olarak tabir ettiği Mihrî'yi aynı zamanda aşk ve arzu ile elele ifadeleriyle birlikte "*Rivayet edilir ki bu denli güzel seven bir sevgili, aşk ve arzu ile elele iken iffet ve masumluk eteği suçlama kirinden temiz, okyanus onun baldırına ulaşamaz, korkusuz bir pak kişi imiş.* [17]" şeklinde anlatmıştır.

Tezkirelerde namusu ve iffeti ile söz edilen Mihrî Hatun'un aynı zamanda çeşitli aşk söylentilerine de adının karıştığı görülmektedir.

Latifî, Âşık Çelebi, Beyanî, Hasan Çelebi tezkirelerinde Mihrî Hatun'un Sinan Paşazade İskender Çelebi ile aşk yaşadığı iddia edilmiştir.

Latifî tezkiresinde:

Sinan Paşa oğlu İskender Çelebi'ye âşık olup hakkında birçok gazel söylemiştir. Birisinin maktaı şudur:

Erdi çün âb-ı hayâta Mihrî ölmez haşre dek
Gördü çün zulmet şebinde ol ayân İskenderi[18]

Âşık Çelebi tezkiresinde:

Harâmdan İskender ile töhmet itdüklerinde dimişdür.

Beyt:

Niçe İskenderi la'lüm zülâli
Suya iletdi vü susuz getürdi [19]

[17] İSEN, Mustafa (1999). Latîfî Tezkiresi, Ankara: Akçağ yay, s. 309.
[18] İSEN, Mustafa (1999). Latîfî Tezkiresi, Ankara: Akçağ yay, s. 309.
[19] İnternet: Âşık Çelebi, Meşâ'irü'ş- şu'arâ, (haz.) Dr. Filiz KILIÇ (2018). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

Beyanî tezkiresinde:

İskender nâm bir cevân ile töhmet itdüklerinde dimişdür.

Nice İskenderi la'lüm zülâlî
Suya iletdi vü susız getürdi[20]

Hasan Çelebi tezkiresinde:

İskender nâm bir dil-ber-i sîm-endâmla töhmet itdüklerinde bu matla'ı dimişdür.

Matla' :

Niçe İskenderi la'lüm zülâli
Suya iletdi vü susuz getürdi[21]

Mihrî Hatun'un şiirlerinde İskender ile olan yakınlığını işaret eden söylemler:

Mihrî, uyurken birden uyanıp karşısında İskender'i gördüğünü ve bundan duyduğu mutluluğu şu beyitlerle ifade etmiştir.

Ḫâbdan açdum gözüm nâgâh ḳaldurdum seri
Ḳarşuda gördüm ṭurur bir mâh-rûy-ı dilberi

…
İrdi çün âb-ı ḥayâta Mihrî ölmez ḥaşre dek
Gördi çün ẓulmet şebinde ol ʿayân İskenderi
(G189)

Yine Amasya'da iken birlikte hoşça vakit geçirdikleri anlaşılan bu murabbadan da Mihrî ile İskender arasında bir yakınlığın olduğu kanaatine erişilmektedir.

Çünki gönderdi Ḫudâ devlet ile râha seni
Mübtelâ ḳılsun İlâhî yine bir şâha seni
Ḳomayalum hele var âh-ı seḥergâha seni
Yüri şâhum yüri ışmarladum Allâha seni

[20] İnternet: Beyânî, Tezkiretü'ş- şu'arâ, (haz.) Dr. Aysun SUNGURHAN (2017). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55835,beyani-tezkiresipdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

[21] İnternet: Kınalızâde Hasan Çelebi, Tezkiretü'ş- şu'arâ, (haz.) Dr. Aysun SUNGURHAN (2017). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

Bir zamân şehr-i Amâsiyyede İskender idüñ
Ḫıżr-veş âb-ı ḥayât isteyene rehber idüñ
Ḫûblar içre ṣanemâ sen daḫi bir server idüñ
Yüri şâhum yüri ışmarladum Allâha seni

…

Ḳanı ol dem ki bizümle dün ü gün hemdem idüñ
Dil-i mecrûḥumuzuñ yâresine merhem idüñ
Hey benüm begcegizüm sen daḫi bir âdem idüñ
Yüri şâhum yüri ışmarladum Allâha seni
(Mu8)

Mihrî Hatun'un İskender Çelebi ile olan yakınlığını açık bir şekilde ifade ettiği bu beyitler/ mısralar, Mihrî hakkında tezkirelerde söylenenleri doğrular niteliktedir.

Âşık Çelebi ise Mihrî için mahbub avına çıkmasına rağmen dünyaya kız geldi kız gitti "*Bu cümle şâhid-bâzlıkla zen-i dünyâ gibi kimesne andan murâd almamış ve câm-ı 'ışkdan gayrı harîm-i hürmetine yâd ayak girmeyüp genc-i nühüfteye bahîl eli tokunmayup zer kuvveti ile 'anberîneden özge nesne boynına kol salmamışdur. Dünyâya kız geldi kız gitdi.*[22]" şeklinde bir ifadede bulunmuştur. Ayrıca tezkiresinde asıl adı Müeyyedzade Abdurrahman Çelebi olan Hâtemî mahlasıyla şiirler yazan şairle Mihrî Hatun arasındaki yakınlığı vurgulamıştır.

Mihrî'nin Sinan Paşazade İskender Çelebi dışında erkeklere yazdığı şiirleri karşılaştırdığımızda üslup olarak farklı bir anlatımın olduğunu görmekteyiz. Ḫâtemî, Hâşimî, Maḳâmî ve Güvâhî'ye yazdığı şiirlerden yola çıkılarak Mihrî Hatun'un Maḳâmî ve Güvâhî'yle latifeleştiği, Hâşimî ile aynı meclisi paylaştığı anlaşılmaktadır. Ancak Ḫâtemî'ye yazdığı şiirde, daha samimi bir anlatımın, üslubun olduğu görülmektedir.

Sen yalandan Ḫâtemî ʿâşıḳ geçersin Mihrîye
Ŝümme vallâhi seni Mihrî sever oġlandan
(G130/ 7)

Hâşimî ṣoḥbet-i mey it heme ḫânlar ile
ʿAyş u ʿişretle ṣafâ sür şeh-i ḫûbânlar ile
(G173/ 1)

Şimden girü Maḳâmî bizüm bûsemüz hemân

[22] İnternet: Âşık Çelebi, Meşâ'irü'ş- şu'arâ, (haz.) Dr. Filiz KILIÇ (2018). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

Yıllarla yürek aġrısı ishâl rencidür

(G51/ 4)

Cihân içinde bir ḫûba Güvâhî
Seni Ḥaḳ mübtelâ ḳılsun İlâhî

Ruḫı bâġında bülbül-veş ḥabîbüñ
Fiġân u nâle ile eyle âhı

(G186/ 1-2)

Mihrî Hatun ile İskender Çelebi ve Ḫâtemî arasındaki yakınlık dönemin tezkire yazarlarının dikkatlerini çekmiştir. Mihrî Hatun'un İskender Çelebi'ye ve Ḫâtemî'ye yazdığı şiirlerden de bu iddiaların doğru olabileceği kanısına ulaşılmaktadır. Ancak bir yandan böyle iddialarda bulunan tezkire yazarlarının bir yandan da Mihrî'nin namusundan, iffetinden bahsetmesi diğer bir dikkat çeken unsurdur. Mihrî'nin kadın olması sebebiyle yaşadığı duygusal ilişkiler de namus kavramı ile ilişkilendirilmiştir. Tezkirelerdeki bu yaklaşımlardan da toplumun kadına biçtiği rolün etkisi görülmektedir. Bir kadının aşk hayatından bahsetmek, dönemin toplum yapısı içinde yadırganacak bir durum olduğundan tezkire yazarları aynı zamanda Mihrî'nin namus ve iffetinden de bahsetme gereği duymuşlardır.

3.3. Mihrî Hatun'un Şiirlerinde Kadınlık/ Kadınca Söyleyişler

"İdealist bir edebiyat olan divan edebiyatında, insan güzelliği de idealize edilerek anlatılmıştır. Değişmeyen ve dışına çıkılamayan belirli estetik kurallara bağlı olan bu edebi gelenekte, insan güzelliği bütün ayrıntılarıyla ve en güzel şekilde sevgili tipi ile anlatılır. Cinsiyeti önemli olmaksızın sevgiliye atfedilen bu güzelliğin, daha çok kadına özgü özelliklerle tasvir edildiği görülür. Dolayısıyla teşbih, istiare ve mecaz gibi edebi sanatlar, şairin böyle bir güzeli tasvir ederken sıkça başvurduğu hazır araçlar olmuştur.[23]" şeklinde Ülkü Çetinkaya'nın da ifade ettiği gibi idealize edilmiş güzelin sahip olduğu çeşitli kadın vasıfları vardır. Kadın süs eşyaları, makyaj malzemeleri, kokular da kadınlığın şiire yansıtıldığı unsurlardandır. Mihrî Hatun'un şiirlerinde de söz konusu unsurlardan tespitler yapılmıştır.

Bu tespitler şu şekildedir:

kuḫl-i ṣıfâhân: Isfahan sürmesi.

[23] ÇETİNKAYA, Ülkü (2010). Osmanlı Dönemi Kadın Süs Malzemelerinin Divan Şiirine Yansımaları, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Dergisi, Güz (13), s. 62.

misk: Ceylanın göbeğindeki urdan elde edilen güzel kokulu, siyah renkli bir madde.

miskîn: Misk kokulu, güzel kokuya sahip olan.

müşg-bâr: Misk, koku saçan.

müşg-bâr ol-: Güzel kokular yayan, saçan olmak

müşgîn: Misk kokulu, güzel kokulu.

müşk-bû ḳıl-: Misk kokularıyla dolmak, misk kokusu kaplamak.

nâfe-i âhû-ḫuten: Misk kokusuyla ünlü Hıta memleketindeki güzelin saçı.

ʿanber: Ada balığının bağırsaklarından çıkarılan ve misk gibi kokan madde, güzel koku.

ʿanber-bâr: Anber kokulu.

ʿanber-feşân: Güzel koku saçan.

ʿanber-i gîsû: Amber kokulu saç; sevgilinin amber kokulu saçı.

ʿanberîn: Amber kokulu, misk kokulu.

ʿanber-resen: Anber kokulu ip, urgan.

Yaptığımız tespitler sonucunda elde edilen ifadelerin kadınlığı simgeleyen bir özellik barındırmadığı, bu ifadelerin erkek şairler tarafından da kullanımlarının mevcut olduğu, herhangi bir cinsiyet ayrımını ortaya koyan, belirten bir kullanımın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Mihrî Hatun'un şiirlerinde kadınlığın vurgulandığı, kadınların kullandığı süs eşyaları, makyaj malzemeleri gibi ögelere yer verildiği herhangi bir kullanıma rastlanmamıştır.

Bir kadın olarak Mihrî Hatun'un kendisi ile ilgili şiirlerinde dile getirdiği, kadınlığını ön plana çıkaran en önemli unsur, şairin güzellik açısından kendisini ifade ettiği beyitleridir. Mihrî Hatun, gerek tezkirelerde gerekse kendisine hitaben yazılan şiirlerde güzelliği ile beyan olunmuş bir kadındır. Kendisi de güzelliğinin farkında olmalı ki bunu şiirlerinde dile getirmiştir.

Gençliğinde güzel bir kadın olduğunu, ancak artık yaşlandığı, zamanın ve yaşanılan şeylerin etkisiyle güzelliğini kaybettiğini şu beyitlerle dile getirmektedir.

Bir devr idi ser-defter-i ḫûbân idi Mihrî
Şimdi görüñ uş her güzelüñ oldı gedâsı
(G190/ 6)

Dime bugün ki ḥüsn ilinüñ pâdişâhıyam
Mihrî gibi felek ider irte gedâ seni
(G184/ 7)

Maḳâmî'nin kendisini güzel bulduğunu söylemesine hitaben Mihrî, güzelliğini hafife alarak, biraz da mütevazı bir tavırla bunun gerçek olmadığını söylemektedir.

Bühtânlar eylemiş bize raʿnâ deyü ḫaṭîb
Şâʿirlerüñ birincisi ġâyet yalancıdur
(G51/ 2)

Maḳâmî'ye karşı mütevazı bir tavır sergileyen Mihrî, başka bir beyitte bütün insanların kendisine talip olduğunu belirtmiştir. Güzelliği ile ilgili genel kanaatine baktığımızda Mihrî'nin kendisini güzel bulduğunu söylemek mümkündür.

Bî-çâre Mihrʾe müşteri iken ḳamu ünâs
Bendʾitdi ise saña zamân böyle mi gerek
(G86/ 5)

Kadınlık vasfı yönünden incelediğimizde Mihrî Hatun'un şiirlerinin temelde Klasik şiir anlayışıyla yazıldığını görmekteyiz. Yer yer kadınsı söyleyişleriyle kendini açığa vuran Mihrî, daha çok toplum yapısının da etkisiyle kendini gizleme yoluna gitmiştir. Şiirlerinde kadınlığını ön plana çıkaracak söylemlere, kelimelere, ifadelere yer vermemiştir. Bu durum Mihrî'nin Klasik şiir kalıpları içinde kaldığını, erkek şairlerden farklı bir tutum sergilemediğini göstermektedir.

3.4. Mihrî Hatun'un Şiirlerinde Cesur İfadeler

Âşık Çelebi'nin de "*Egerçi eş'ârında nâ-mahrem sözler bulınur*[24]" şeklinde tezkiresinde belirttiği gibi Mihrî'nin şiirlerinde cinsel ifadeler yer almaktadır. Mihrî, kadın olmasına rağmen açıkça sevgili ile buluşmasını, aşk hayatını ifade etmekten çekinmemiştir. Bu durum Mihrî'nin ne kadar gözü kara olduğunu ve toplum yapısına aykırı bir tutum sergilediğini de göstermektedir.

Mihrî Hatun Divanı'nda geçen cinsel göndermeler:

ʿÂşıḳları bir bûsesine cân vire her dem
Aġyâr ile ol ṣarıla ʿuryân ne ḳolaysuz
(G55/ 2)

Firâḳuñ odını dilden viṣâlüñ itmedi ḳaṭʿ
Meger ki laʿl-i nebâtuñ kese ḥarâretini

[24] İnternet: Âşık Çelebi, Meşâ'irü'ş- şu'arâ, (haz.) Dr. Filiz KILIÇ (2018). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

(G206/ 2)

Gören görmiş vefâsın bu kerîmüñ
Süren sürmiş ṣafâsın bu kerîmüñ

İrişdük biz de âḫir meyyitine
Hele ḳılduḳ duʿâsın bu kerîmüñ

İrüp ʿuṣṣâḳuñ âhı ḳıl ḳalmış
ʿAceb bozmış liḳâsın bu kerîmüñ

Bile yanup yaḳılup aġlayaydum
Bulaydım mübtelâsın bu kerîmüñ

İ Mihrî şimdi saña ḥiṣṣe yoḳdur
Gören görmiş ṣafâsın bu kerîmüñ

İ Mihrî sâde-rû olsaydı yüz yıl
Çeker idüm cefâsın bu kerîmüñ

(G81)

Mihrî, aşk maceralarını, sevgili ile olan buluşmalarını anlatırken de cesaretinden bir şey kaybetmemiştir. Yer yer cinsel içerikli, çoğu zaman cesur söylemleriyle geçirdiği güzel vakitleri şiirlerinde konu edinmiştir.

Bir dilrübâ vü ḥüsn ilinüñ şâhı luṭf idüp
Olmışdı ben 20iğer20na mihmân geçen gice

Dilber ḫayâli şevḳi ile yandı ṣubḥa dek
Bir ayaġ üzre şemʿ-i şebistân geçen gice

Zeyn itmiş idi meclisi ḥüsn-i leṭâfeti
Ol ḫatt u ḥâl ü zülf-i perîşân geçen gice

Bir ġonca-laʿl şevḳine mestâne germ olup
Çâk itmiş idi Mihrî girîbân geçen gice

(G142/ 3-6)

Eyledük yâr ile ṣaḥrâları seyrân bu gice
Vâcib oldur 20iğe şükrâne virem cân bu gice

Devlet atına süvâr olmış idük bir nice yâr
Bizüm olmış idi başdan başa meydân bu gice

Tîġ-ı ḳahr ile raḳîbüñ iki çalduḳ başın
Elümüzdeydi belî ṭop ile çevgân bu gice

(G143/ 1-3)

Yârelenmişdi 21iğer ġamzesi peykânlarıla
Laʿli urdı yine ol yâreye merhem bu gice
(G144/ 2)

Çoḳ mübârek demlere irmişdük ammâ râstî
Olmaya ol dem gibi âh ḳanı bayrâm irtesi
(G195/ 7)

4. SÖZ VARLIĞI

Mihrî Hatun Divanı söz varlığı incelenirken, öncelikle Divan'da 5.105 adet madde başı kelime ve tamlama tespit edilmiştir. 5.105 adet kelime ve tamlama, söz varlığı başlığı altında, çeşitli alt başlıklar halinde ele alınıp tablo halinde sunulmuştur. Tablolarda ele alınan grubun kullanım sıklıklarına da yer verilmiştir.

Divan'da yer alan 5.105 adet kelime ve tamlamanın
108 adetini deyim,
114 adetini deyim kaynaklı yapı,
3 adetini atasözü,
1 adetini ayet,
9 adetini kalıp ifade,
38 adetini ikileme,
711 adetini isim tamlaması,
311 adetini sıfat tamlaması,
681 adetini birleşik fiil oluşturmaktadır.

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü içerisinden derlenmiş deyimler % 2,12, DKY'ler % 2,23, atasözleri % 0,06, ayet % 0,02, kalıp ifadeler % 0,18, ikilemeler % 0,74, isim tamlamaları % 13,9, sıfat tamlamaları % 6,09, birleşik fiiller % 13,03 'lük yüzdeleri ile toplam kelime ve tamlama sayısının %38, 37'lik kısmını oluşturmaktadırlar.

Mihrî Hatun Divanı'nda mahlas, zamir, bağlaç, edat, ünlem, zaman zarfları haricinde en çok kullanılan kelimeler, kullanım sıklığı 20 ve üzeri olmak kaydıyla aşağıda tablo halinde sunulmuştur. Bu tabloyu incelediğimizde Mihrî Hatun'un en çok kullandığı kelime kadrosunun Klasik şiirde sık kullanılan kelimelerden oluştuğu görülmektedir. Bu değerlendirme neticesinde de Mihrî Hatun'un Klasik bir şair olduğunu söylemek mümkündür.

Çizelge 4.1. Mahlas, zamir, bağlaç, edat, ünlem, zaman zarfları hariç Divan'da en çok kullanılan kelimeler +20

Mahlas, zamir, bağlaç, edat, ünlem, zaman zarfları hariç Divan'da en çok kullanılan kelimeler (+20)	**Kelime sıklıkları**
olmak	**209**
demek/ görmek	**190**

dil	**145**
cihân	**136**
cân	**134**
gül/ yâr	**125**
dost	**103**
var	**90**
gelmek	**83**
ḫoş	**77**
zülf	**76**
ʿaşḳ	**74**
ʿâlem	**66**
ḥüsn	**61**
ʿâşıḳ	**60**
ruḫ	**58**
bilmek/ dilber	**55**
raḳîb	**54**
ġamze/ yol	**52**
derd	**51**
bulmak	**50**
gice/ göz/ luṭf	**49**
ḫûb	**48**
cemâl/ el	**47**
cân vermek/ öldürmek/ yüz	**46**
bülbül	**44**
vermek	**43**
ermek	**42**
cevr/ çeşm/ ġam	**40**
felek/ ḳomak	**37**
beg/ devlet/ gör/ gülşen	**36**
aġyâr/ ḥabîb/ ḫâl/ ḳalmak	**35**
beñzemek/ leb	**34**
geç	**33**
gerekmek/ gitmek	**32**

cânân/ çoḳ/ ġonca/ öl	**31**
cefâ/ güzel/ şâh/ yoḳ	**30**
ḫayâl/ lâ-cerem/ salṭanat	**28**
ḳaş/ sine/ şanmak/ yaylaḳ/ yürü	**27**
istemek/ nʾola	**26**
baş/ şehr-i lâdiḳ/ ṭutmak/ yaḳmak	**25**
ağlamak/ getirmek/ ḫâr/ sevmek/ yazmak	**24**
laʿl/ lâle/ʿuşşâḳ	**23**
ḫadd/ göstermek/ ḥaşre dek/ serv/ şehâ/ varmak/ yaraşmak	**22**
dilemek/ feleg/ kûy/ mihr/ müddeʿî/ʿömr/ şeh/ yetmek	**21**
âsitân/ gülsitân/ ḥaḳ/ ḫaṭ/ etmek/ vâz gelmek/ yanmak	**20**

Deyimler, Türk dili söz varlığı içerisinde zengin bir kültür kaynağıdır. Kalıplaşmış olmakla birlikte, çoğunlukla gerçek anlamlarının dışında kullanılmaktadırlar. Mecazi anlatımın sıkça tercih edildiği şiirlerde de deyimlerin bu yapısından faydalanılmıştır.

Mihrî Hatun Divanı'nda tespit edilen yüz sekiz adet deyim, yüz on dört adet ise deyim kaynaklı yapı vardır. Deyim kaynaklı yapılar, anlamsal olarak deyimi ifade etmekte, deyime karşılık gelmektedir. Deyim ve deyim kaynaklı yapıların tespitinde Ömer Asım AKSOY'un Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Ahmet Badi'nin Armağan'ı, Mehmet Ali TANYERİ'nin Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler, Feridun Fazıl TÜLBENTÇİ'nin ise Türk Atasözleri ve Deyimleri adlı eserler kullanılmıştır.

Deyimler ve DKY'ler Divan içerisinden derlenmiş ve tablo haline getirilmiştir. Tabloda deyim ve DKY'lerin kullanım sıklıklarına da yer verilmiştir. Deyim ve DKY'lerin geçtiği kaynaklar dipnot olarak belirtilmiştir.

Çizelge 4.2. Deyimler

DEYİMLER (108)
[25]ağzı şuyʾaḳmak, bağrına ṭaş başmak, ḳanına girmek, şaḳalı gülmek, yürekte yağ erimek, yüz vermek (1)

[25]AKSOY, Ömer Asım (1998) Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
GÜRGENDERELİ, Müberra; BEYZADEOĞLU, Süreyya Ali (2003). Edirneli Ahmed Badî Efendi, Armağan, Proverbs and Idoms in the Classical Ottoman Poetry, The Departmen of Near Eastern Languages, Harvard.
TANYERİ, M. Ali (1999) Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler, Akçağ Yayınları, Ankara.

diş bilemek (2)
[26]bağrına başmak, baştan çıḳarmak, bel bağlamak, sözü geçmek (1) **üstüne titremek (2)**
[27]işi Allâh'a ḳalmak (1)
[28]ḳan ağlamak, yabana atmak, yoḳ yere (1) **el çekmek, yanıp yaḳılmak, yüz ḳarası (2)** **fırşatı fevt etme (4)** **gönül vermek (6)** **ḫoş görmek (16)**
[29]vebâli boynuñda ḳalmak (vebali boynuna) (1)
[30]âhın almak, baş ḳomak, baş vermek, başına gelmek, baştan aşmak, el şunmak, eli ermemek, günâh işlemek (girmek), ḫaber vermek, işi bitmek, ḳan dökmek, ḳarşı çıḳmak, olan oldu, sevdâsına düşmek, üstüne düşmek, üstüne yürümek, yanına ḳalmak, yaş dökmek, yele vermek, yer bulmak, yol vermek, yüzü ḳara (1) **Allâh ʿaşḳına, baş ḳoşmak, baş üstüne, boynun eğmek, ciger kebâb olmak, dil uzatmak, elden çıḳarmak, elden gitmek, ele almak, şeyṭâna uymak (2)** **cân çıḳmak, eksik olmamak, ġam yememek, yüzüne baḳmamak (3)** **cân almak, ġam çekmek (4)** **yüz çevirmek (7)** **yüz sürmek (10)** **cân vermek (46)**

TÜLBENTÇİ, Feridun Fazıl (1963) Türk Atasözleri ve Deyimleri, İnkılap ve Aka Kitapevleri, İstanbul.
[26]AKSOY, BADİ, TANYERİ.
[27]BADİ, TANYERİ, TÜLBENTÇİ.
[28]AKSOY, TANYERİ, TÜLBENTÇİ.
[29]AKSOY, BADİ, TÜLBENTÇİ.
[30]AKSOY, TANYERİ.

[31]baş ortaya ḳoymak (1)
[32]eli boş (olmak) (1) **gönül almak (8)**
[33]göz açmak (1) **ayaġa düşmek (2)** **ḳurbân olmak (7)**
[34]yüzüñe gülmek (8)
[35]ʿaḳlı yetmek, eline düşmek, gönlünü ḫoş etmek, ḫâk ile yeksân olmak, sele gitmek, tuzâġa düşmek, yol göstermek (1) **baş aġrıtmak, cân ḳurbân, dağlara düşmek, elin ṭutmak, gönlünü yapmak, ḫayr etmemek (2)** **bağrını delmek, cân yaḳmak, maʿlûm olmak, salṭanat sürmek (3)** **Allâh'a ışmarladım (k) (8)** **Allah Allah (10)**
[36]ayaḳ ṭopraġı (1)
[37]dâma düşürmek, gözden bıraḳmak, gün geçirmek, ḳanı ḳurumak (1) **(cân ḥulḳa erişmek, cân ḥulḳa gelmek, cân ḫulḳa ermek) (4)**

[31] BADİ, TÜLBENTÇİ.
[32] AKSOY, TÜLBENTÇİ.
[33] TANYERİ, TÜLBENTÇİ.
[34] AKSOY, BADİ.
[35] AKSOY.
[36] BADİ.
[37]TÜLBENTÇİ.

[38]ayaġıña baş ḳomak, baş indirmek, baş oynamak, deriye şıġmamak, el vermek, şuya şalmak, yüzü ḳıbleden dönmek, yüzünü burtarmak (1) **el bir etmek, lâf urmak, vaṭan ṭutmak (2)** **cân oynamak (3)**

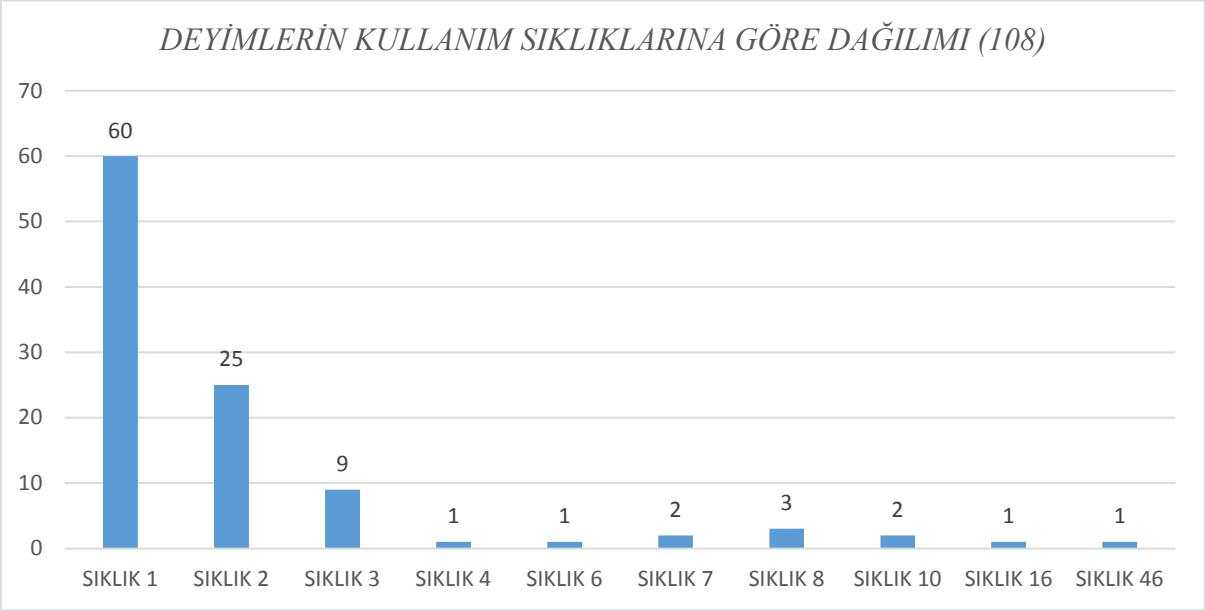

Grafik 4.1. Deyimlerin Kullanım Sıklıklarına Göre Dağılımı

Çizelge 4.3. Deyim Kaynaklı Yapılar

DEYİM KAYNAKLI YAPILAR (114)
[39]başı ṭaşlara döġmek *(Başını taştan taşa vurmak)* (1) **(ettiġiñe varmak, ettigini bulmak)** *(Eden bulur, ettiğini bulmak, edene ederler)* (4)
[40]ciger zaḫmına nemek ekmek *(Yaraya tuz biber ekmek)*, **çeşmine diken olmak** *(Göze batmak, gözüne diken olmak)*, **göz ḳızartmak** *(Gözü kızmak)*, **ser verem bu sırrı hiç fâş etmeyem** (*Ser verip*

[38]TANYERİ.

[39]AKSOY, Ömer Asım (1998) Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
GÜRGENDERELİ, Müberra; BEYZADEOĞLU, Süreyya Ali (2003). Edirneli Ahmed Badî Efendi, Armağan, Proverbs and Idoms in the Classical Ottoman Poetry, The Departmen of Near Eastern Languages, Harvard.
TANYERİ, M. Ali (1999) Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler, Akçağ Yayınları, Ankara.
TÜLBENTÇİ, Feridun Fazıl (1963) Türk Atasözleri ve Deyimleri, İnkılap ve Aka Kitapevleri, İstanbul.

sır vermemek), **yâresine nemek ekmek** (*Yarasına tuz (biber) ekmek)* (1) **bıçaġ süñüge ermek** *(Bıçak kemiğe dayanmak)* (2) **(eline yaḳa vermek, eline yaḳamı almak)** *(Yakayı ele vermek)* (3)
[41]**eksik ḳomamak** *(Eksik etme (mek)),* **göz etmek** *(Göz etmek),* **ṭaş urmak** (*Taş atmak)* (1) **(mat eylemek, mât etmek)** *(Mat etmek)* (3) **dil vermek** *(Gönül vermek)* (5) **el yumak** *(El çekmek)* (7)
[42]**ocaġıña şu ḳoymak** *(Ocağına su bırakmak)* (1)
[43]**râhın gözlemek** *(Yolunu gözlemek, yolumu gözetmek),* **sirkelige döndürmek** (*Yüzünü ekşitmek),* **tende miyânın bağlamak** (*Bel bağlamak)* (1)
[44]**baş üzre** *(Baş üstüne),* **başından çıḳmak** *(Baştan aşmak),* **boyun ṭutmak** *(Boyun eğmek),* **cân tenden gelmek** *(Canı çıkmak),* **cânına kâr eylemek** *(Canına kar etmek),* **çeşmine ḫâb gelmemek** *(Gözüne uyku girmemek),* **dâne dökmek** *(Yem dökmek),* **ecel erişmek** *(Eceli gelmek),* **el ḳarmak** *(El uzatmak),* **göz ucuyla bir naẓar ḳılmak** *(Göz ucuyla bakmak),* **göz ucuyla merḥabâ eylemek** *(Göz ucuyla söyleşmek),* **ḫûn dökmek** *(Kan dökmek),* **kendi elim ile odlara atmak** *(Kendini ateşe atmak),* **kendi kendimden gitmek** *(Kendinden geçmek),* **lillâh ʿaşḳına** *(Allah aşkına),* **miyânını ḳocamak** *(Belini bükmek),* **olan olmuştur** *(Olan oldu),* **râh ṭutmak** *(Yol tutmak),* **yüzlerini ḳara ḳılmak** (*Yüzünü kara çıkarmak),* **yüzü şuyıla** (*Yüzü suyu hürmetine)* (1) **gözleri yaşın revân eylemek** *(Gözyaşı dökmek),* **ḫaḳ bilir** *(Allah bilir),* **özü göyünmek** *(İçi yanmak),* **yürek kebâb olmak** *(ciğer kebap olmak),* **yüz urmak** (*Yüz sürmek)* (2) **ġuṣṣa çekmek** *(Gam çekmek)* (3) **(ciger yârelenmek, ciger biryân olmak, sîne yanmak, sîne biryân olmak)** *(Ciğeri yanmak)* (4) **(ḳapıña yüz sürmek, âsitânına yüz urmak, âsitânıña yüz sürmek)** *(Eşiğine yüz sürmek),* **(şîrîn leb, şîrîn zeban)** (*Tatlı dil),* **yüz döndürmek** (*Yüz çevirmek)* (6) **(ʿîd eylemek, ʿîd etmek)** *(Bayram etmek)* (8) **ḳadem başmak** *(Ayak basmak)* (9)

[40] AKSOY, BADİ, TÜLBENTÇİ.
[41] AKSOY, TANYERİ, TÜLBENTÇİ.
[42] BADİ, TANYERİ, TÜLBENTÇİ.
[43] AKSOY, BADİ, TANYERİ.
[44] AKSOY, TANYERİ.

[45]**süñükten ilige geçmek** (*İliğine işlemek),* **yıldızı yanmak** (*Yıldızı parlak (parlamak))* (1)
[46]**murâda ermek** *(Muradına ermek),* **pâyına düşmek** *(Ayağına düşmek)* (1) **câna cân bağışlamak** *(Cana can katmak)* (2)
[47]**yâresine merhem imek** (*Yaraya merhem olmak),* **zebânına ne kim gelse söylemek** (*Ağzına geleni söylemek)* (1)
[48]**(ayaġ ṭoprağı olmak, ayağı ṭoprağına ġubâr olmak)** *(Ayak türabı (toprağı))* (2)

[45] AKSOY, TÜLBENTÇİ.
[46] BADİ, TANYERİ.
[47] AKSOY, BADİ.
[48] BADİ, TÜLBENTÇİ.

[49]**aġ ḳurmak** *(Tuzak kurmak),* **ʿayân eylemek** *(Meydana dökmek),* **cân duymamak** *(Ruhu bile duymamak),* **çeşmden nihân olmak** *(Gözden kaybolmak),* **çeşmi ḳara** *(Gözü kara),* **dehânından çıḳarmak** *(Ağzından kaçırmak),* **dâmen öpmek** *(Etek öpmek),* **fitne bıraḳmak** *(Fitne sokmak),* **göz açup yumunca** *(Göz açıp kapayıncaya kadar),* **gözden ıraġ olmak** *(gözden uzaklaşmak),* **gözüm ḫânesiniñ ḳabaġı ṣâfi dolmak** *(Gözü kan çanağına dönmek),* **gözünden dûr olmak** *(Gözden uzaklaşmak),* **ḥaḳ bağışlasın** *(Allah bağışlasın),* **ḥâlin şormak** *(hal hatır sormak),* **ḥalḳ'olmak** *(İki büklüm),* **îmândan çıḳmak** *(Dinden imandan çıkmak),* **naʿra urmak** *(Nara atmak),* **rûḥına râḥatlar olmak** (*İçi rahat etmek),* **sözü ḳomak** (*Sözü kesmek),* **ṭıraḳa çatlatmak** (*Gürültü çıkarmak),* **uyḫusu uçmak** (*Uykusu kaçmak),* **üstüne nemek dökmek** (*Üzerine tuz biber ekmek),* **yâ hû** (*Yazıklar olsun),* **yere çalmak** *(yerden yere çalmak)* (1)

(ʿâlem gözine ṭâr olmak, cihân gözine ṭar olmak) *(Dünya gözüne dar olmak),* **aya ḳarşmak** *(El çırpmak),* **dâmenine yapışmak** *(Eteğine yapışmak),* **ḫançer çekmek** *(Bıçak çekmek),* **yel gibi yelmek** (*Peşinden koşmak),* **(yoluña cân feda, yoluña cân ḳurbân)** (*Can feda/kurban)* (2)

(baḥs eylemek, baḥs etmek) *(Bahse girişmek),* **(göz göre gör, göz göre, göze göz)** *(Göz göre göre),* **(günâh eylemek, günâh etmek)** *(Günah işlemek)* (3)

(ciger pârelenmek, sîne doġramak, yüregi pâre pâre olmak) *(Yüreği parçalanmak),* **(odlara atmak, odlara yaḳmak)** *(Ateşe atmak)* (4)

(cânı teslîm eylemek, cânı teslîm etmek, teslîm-i cân etmek) *(Ruhunu teslim etmek),* **(dil delmek, sîne delmek, yürek delmek)** (*Bağrını delmek)* (5)

(destine girmek, eline girmek) *(Ele geçmek),* **nâ-ḥaḳ yere** *(Haksız yere)* (6)

[50]**aġzında dili ḳurusun** *(Dili kurusun!),* **bir ilâh ile bir ben bilirim** *(Bir ben* bilirim (çektiğimi) *bir de Allah bilir),* **emegi yele vermek** *(Emeği boşa çıkmak)* (1)

[51]**ʿâlemleri başıma zindân-şekil eylemek** *(Dünyayı başına zindan etmek),* **dehânım dolu** *(Ağız dolusu),* **dîde nemgîn olmak** *(Gözü yaşlı),* **muḫannede muḥtâc etmek** *(Allah, namerde muhtaç etmesin),* **naẓardan düşürmek** *(Gözden bırakmak)* (1)

(şabr gerek yâ ḫo sefer, şabr u yâ sefer) (*Ya sabır ya sefer)* (2)

(gün gibi ʿayân, güneş gibi ʿayân olmak) *(Gün gibi aşikar)* (4)

be-çeşm be-ser *(Başım gözüm üstüne)* (13)

[52]**deryâya şalmak** *(Suya salmak),* **dili kesilmek** *(Dili tutulmak)* (1)

(maḳâm etmek, yer olmak) *(Yurt edinmek (tutmak)),* **(vaṭan eylemek, vaṭan etmek, vaṭan ḳılmak)** (*Vatan tutmak)* (3)

(ḳan eylemek, ḳan etmek) *(Kan etmek)* (5)

[49] AKSOY.
[50] BADİ.
[51] TÜLBENTÇİ.
[52] TANYERİ.

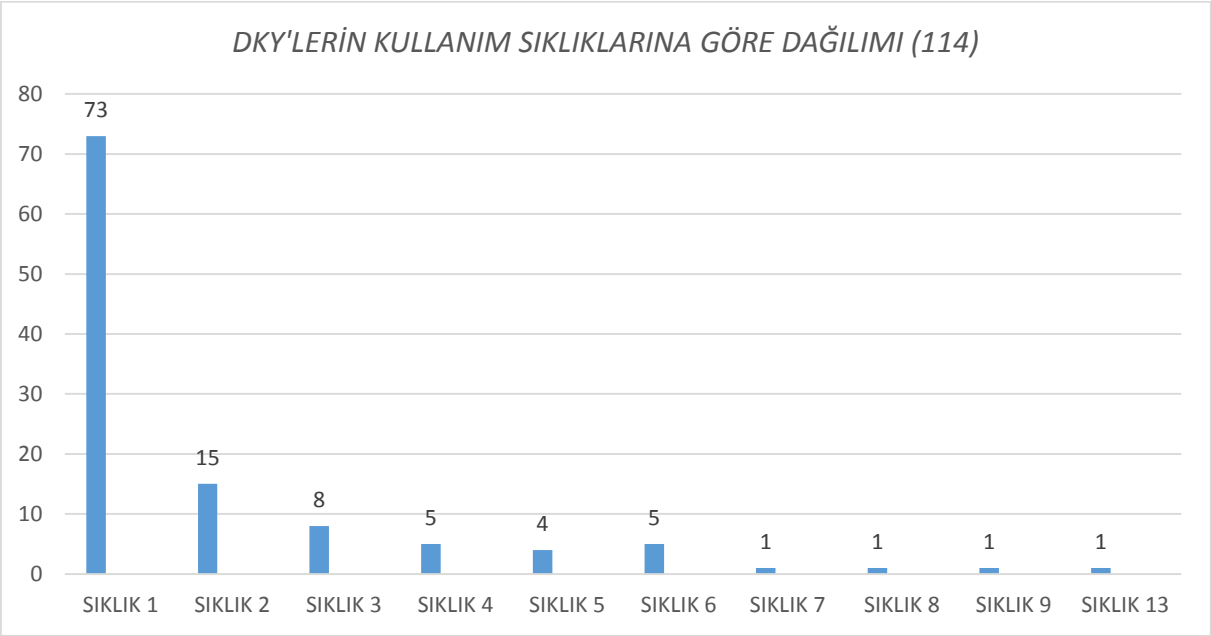

Grafik 4.2. DKY'lerin Kullanım Sıklıklarına Göre Dağılımı

Deyim ve DKY'lerin dışında Divan'da kullanılmış olan, söz varlığı içerisinde gruplandırılmış, atasözleri, ayet, kalıp ifadeler, ikilemeler, isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, birleşik fiiller de tablolar halinde aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 4.4. Atasözleri

ATASÖZLERİ (3)		KULLANIM SIKLIĞI
Ṭabluñ avâzı semʿa ıraḳdan ḳaba gelir	*Davulun sesi uzaktan hoş gelir*	**1**
Güç ile gökçeklik olmaz	*Zorla güzellik olmaz*	**1**
Eliñ işde olurken gözüñ aşdʾolsun	*Eli işte, gözü oynaşta*	**1**

Çizelge 4.5. Ayet

AYET (1)	KULLANIM SIKLIĞI	ANLAMI
küllü men ʿâleyhâ fân	**1**	*Yeryüzünde bulunan her şey fanidir. (Rahman/ 26)*

Çizelge 4.6. Kalıp İfadeler

KALIP İFADE (9)
Ne cihânuñ ʿaynı gördi ne ḫod istimâʿ oldı
Aġlayanuñ ḥâlini ḫandân ehli ne bilür
Ehle cefâ cehle vefâ eylemek
Ḫaḳ üstümüzden sâyeñi ırmasun
Ḫar-gâv urġan üstine bindi
Her kişi her ne iderse kendü cânına
Ḫudâ destgîri olsun
İşüñ altun itmek isterseñ yüzüñ zer eylegil
Kendümüñ baña ziyânı kendü kendümden gelür

Çizelge 4.7. İkilemeler

İKİLEMELER (38)
aḳa aḳa, aldayı aldayı, bâb bâb, bend bend, biñ biñ, bir iki, câna cân, deste deste, dögüp sögen, dürlü dürlü, ey vây, faṣl faṣl, gice gündüz, günden güne, ḫoş ḫoş, iñlede iñlede, ḳana ḳana, kâse kâse, oynar güler, öñden şoña, rîze rîze, şerhâ şerha, tâze tâze, uş uş, vara olupdur, yana yana, yanalum yaḳılalum, yimek içmek, yüz yüz, yüze yüz, zâr zâr (1)
başdan başa, loḳma loḳma, olan oldı (2)
döne döne (7)
(gâh gâh, gâhî gâhî, geh gâh, geh geh) (8)
Allah Allah (10)
olsun olsun (12)

Çizelge 4.8. İsim Tamlamaları

İSİM TAMLAMALARI (711)				
âb-ı gül	dâmen-i raḥm	ḫâk-i pây	leẕẕet-i lâ ilâhe	şâniʿ-i ḳudret
âb-ı ḥayât	dâmen-i vaṣl	ḫâk-i reh	illallah	şayd idici
âb-ı ḥayvân	dâm-ı bela	ḫâl-i zeban	libâs-ı şerʿ	sâye-i devlet
âb-ı kenar	dâm-ı zülf	ḫalḳa-i sevda	lücce-i ʿummân	sâye-i dildâr
âb-ı kevser	dâne-i fülfül	ḫalḳa-i zülf	lücce-i umman	sâye-i
ʿabîr-i müşg	ḍarbet-i şemşîr	ḫalḳ-ı ʿâlem	luṭfı deryası	perverdigâr
ʿâdet-i erkân-ı	dâr-ı cihan	ḫalḳ-ı cihan	luṭf-ı şehen-şâh	sâye-i rifʿat
salṭanat	dâr-ı şifa	ḫâne-i dil	luṭfuñuñ	sefîne-i dil
ʿâdet-i lâ ilâhe	defter-i ʿaşḳ	ḫâne-i ġam	deryası	seḫâvet ehli
illallah	defter-i ʿişret	ḫâne-i	maʿden-i	seḥer murġı
ʿadl-i dest	dehânum ṭolı	ḫalvetgeh	kerem	seḥer vaḳti
ʿadl-i devr	demâġ-ı rûy-ı	ḫân-ı raḥmet	maḥbûb-ı	sehm-i bela
ʿadli mizanı	cihan	ḫân-ı salṭanat	cihan	semend-i devlet
ʿadlüñ desti	dem-i ʿîsâ	ḫân-ı vaṣl	mâh-ı ṣıyâm	seng-i melamet
âfet-i cân	dem-i ʿömr	ḫâr-ı cefa	mâh-ı ẕiʾl-ḥicce	seng-i nigîn
âfitâb-ı ḥüsn	derd ehli	ḫâr-ı ġam	manṣıb-ı câh	ser vaḳtü
âh-ı seḥer	derd ortağı	ḫâr-ı ġayret	maṭlaʿ-ı ḥüsn	ser-defter-i
âh-ı seḥergâh	derd-i nigâr	ḥarîm-i kûy	meclis-i ḫâṣ	ḫûbân
âḫir-i kâr	derdine	ḥasret-i çâh-ı	meclis-i şaḥn-ı	ser -i kûy
ʿaḳl-ı kül	dermân ehli	zenaḫdân	çemen	ser-i zülf
ʿaḳl-ı küll	dermân-ı	ḫâtem-i devlet	mecnûn-ı gönül	serîr-i salṭanat
ʿaks-i ruḫ	kerem	ḫaṭ-ı reyḥân	meh-i âsumân	seylâb-ı eşk
ʿâlem ḫalḳı	derûn-ı dil	ḫaṭ-ı reyḥân-şekil	mehpâre	sîb-i zenaḫdân
âl-i ʿosmân	deryâ-yı ġam	ḫaṭṭ-ı aḥmed	mekteb-i reʾy	sîmîn-beden
ʿandelîb-i dil	destân-ı	ḫaṭṭ-ı reyḥân	menbaʿ-ı kân-ı	sipihr-i felek
ân-ı kerem	salṭanat	ḫaṭṭ-ı riḳâʿ	kerem	sırr-ı ilâhî
ʿârıż-ı süsen	dest-i cevr-i	ḫatt-ı yâr	menbaʿ-ı	şoḥbet-i lâ
ʿâşıḳ-perest	yâr	ḫayâl-i ḥabîb	seḫâvet	ilâhe illallah
âsitânuñ	dest-i ezel	ḫayâl-i leb	mesʾele-i nâz	şoḥbet-i mey
bendesinüñ	devâm-ı devlet	ḫayâl-i rûy-ı	mest eli	şubḥ-dem
çakeri	devâm-ı rifʿat	yâr	mest-i ʿaşḳ	şubḥ-ı saʿâdet
ʿaşḳ ayağı	devlet esbi	ḫayâl-i yâr	mest-i mey-i	şubḥuñ nesimi
ʿaşk babı	devlet hümâsı	ḫayâtuñ	ʿaşḳ	süleymân-ı
ʿaşḳ ehli	devlet nişanı	çeşmesi	mevsim-i faṣl-ı	zaman
ʿaşḳ meydanı	devlet-i ḫân	ḫayr ağızlu	bahar	sûre-i nûr
ʿaşḳ şehidi	devrân-ı kerem	ḫażret-i ḫâḳân-ı aʿẓam	mevsim-i gül	şûret-i ʿâlem
ʿaşḳ taciri	devr-i bahar	hecr âteşi	meydân-ı ʿaşḳ	şûret-i nevrûz-ı
ʿaşḳuñ odı	devr-i dârâ	hecr-i yâr	meydân-ı	muḥterem
âteş-i ʿaşḳ	devr-i felek	hecrüñ odı	saʿâdet	şâh-ı ʿâlem
âteş-i ġam	devr-i gül	hengâme-i ʿaşḳ	meydân-ı	şâh-ı cihan
âteş-i hicran	devr-i ḥüsn	hengâm-ı	salṭanat	şâh-ı devran
âteş-i tennûr-ı	devr-i ḳamer		mey-i câm	şâḫ-ı serv
ġam	devr-i lâle		mezraʿ-ı ḫân	şâh-ı zaman

ayaḳ ṭopraġı	devr-i ruḫ	bahar	midḥat-i lâ	şâkird-i ṭıfl-ı
âyîne-i ḥüsn	devr-i şehen-	hengâm-ı	ilâhe illallah	mektebi reʾy
bâb-ı devlet	şâh-ı cihan	çemen	miftâḥ-ı ġayb	şâm-ı zülf
bâb-ı selam	devr-i sikender	hevâ yüzi	mihrâb-ı ḳaş	şarâb-ı laʿl-i
bâd-ı ḫazân	dîde-i Mihrî	hevâ-yı ʿaşḳ	mihr-i cânân	dilber
bâd-ı mesîḥâ	dil ʿandelîbi	hevâ-yı laʿl-i	mışr-ı dil	şeb-i yeldâ
bâd-ı şabâ	dil âyinesi	şîrîn	mışr-ı ḥüsn	şeb-i zülf
bâd-ı seḥer	dil bülbüli	hevâ-yı zülf	mîve-i luṭf	şefḳat-i lâ ilâhe
bâd-ı şubḥ	dil düzdi	hevâ-yı zülf-i	muḥîṭ-i	illallah
bâd-ı zemherîr	dil ġarîbi	dost	ḳulzüm-i	şehen şâh-ı
bâġ-ı behişt	dil ḫânesi	heves-i ʿaşḳ	ʿummân	cihan
bâġ-ı cemal	dil kebabı	heybet-i lâ	mühr-i	şehenşâh-ı
bâġ-ı cihan	dil ḳıblesi	ilâhe illallah	süleymân-şekil	zaman
bâġ-ı cinân	dil levḥası	ḥikmet-i lâ	mülket-i dil	şeh-i devran
bâġ-ı ḥüsn	dil marizi	ilâhe illallah	mülk-i cihan	şeh-i devrân-ı
bâġ-ı irem	dil micmer	ḥimmet-i lâ	murġ-ı cân	ʿâdil
bâġ-ı ʿömr	dil murġı	ilâhe illallah	müselmân ehli	şeh-i ḫûbân
bağruñuñ ḳanı	dil taḫtı	ḫırḳa-i ʿirfân	muṣḥaf-ı ḥüsn	şeh-i ḫûbân-ı
bahâr faṣlı	dil teşnesi	ḥoḳḳa-i laʿl	mûy-ı miyân	ʿâlem
baḥr-i ʿaşḳ	dil ṭûtisi	ḥoḳḳa-i yâḳût	nâfe-i âhû-	şehler emiri
baḥr-i luṭf	dil yaḳıcı	ḫubbüʾl-vaṭan	ḫuten	şehr-i amâsiyye
baḥr-i muḥîṭ	dil yelkeni	ḫûb-ı zaman	naḳḳâş-ı ḳadîm	şehr-i beden
baḥr-ı nîl	dil zevraḳı	ḫuccâc-ı ʿaşḳ	naḳş-ı rûy	şehr-i dil
baḥr-ı şiʿr	dildâr -ı men	ḫuld-ı naʿîm	nâme-i ʿunvân	şehr-i lâdiḳ
baḥr-ı ʿummân	dil-efkâr	ḫulḳ-ı luṭf	nâr-ı caḥîm	şemʿ-i ruḫ
baş oynayıcı	diyâr-ı rûm	ḥumret-i lâ	nâr-ı hecr	şemʿ-i ruḫsâr
bâzâr-ı ʿaşḳ	dûd-ı âh	ilâhe illallah	nâr-ı hicran	şemʿ-i şebistân
belâ-yı hecr	ebced ṭıflı	ḫûn-ı ciğer	nâr-ı şerâr	şerbet-i lâ ilâhe
bend-i zülf	ebr-i bahar	ḥüsn gülsitânı	nâz-ı nihan	illallah
berg-i gül	ehl-i ʿaşḳ	ḥüsn kitabı	nergis-i fettân-	şerbet-i laʿl
berg-i gül-i	ehl-i dil	ḥüsn sermayesi	şekil	şeref burcı
erġavân	ehl-i himmet	ḥüsn-i şâbâş	nergis-i mestân	şevḳ-i ʿaşḳ
berg-i gülistan	ehl-i ḥüsn	ḥüsninüñ	nesîm-i ʿîsevî	şevḳ-i dendân
berg-i semen	ehl-i islâm	meydanı	nesîm-i şubḥ	şevḳ-i ruḫ
bezm-i çemen	ehl-i kemal	ḥüsninüñ şemsi	neşter-i	şîşe-i ʿâr
bezm-i ḫarâbât	ehl-i raṣâṣ	ḥüsnüñ kitabı	müjgân	şöhret-i lâ ilâhe
bezm-i ḥüsn	ehl-i şafâ	ḫusrev-i zaman	nevbahâr-ı	illallah
bezm-i şevḳ	ehl-i şiʿr	ḫusrev-i	ḥüsn	şuʿle-i yâr
bîmâr-ı ʿaşḳ	ehl-i tevḥîd	zamane	nevbet-i lâ	tâʿat-ı lâ ilâhe
boynı baġlu	ehl-i zillet	ʿîd ayı	ilâhe illallah	illallah
bülbül-i cân	ehl-i zindan	ʿîd-i aḍḥâ	nigîn-i destsây	ṭabîb-i cân
bülbül-i gülzâr	eli boş	ʿîd-i ḥüsn	nigîn-i ḫâtem-i	ṭabîb-i dil
burc-ı iḳbâl	emîr-i ʿâşıḳân	ʿîd-i nevruz	devlet	tâc-ı devlet
burc-ı iḳbâl-i	emîr-i kâmrân	ʿîd-ı vaṣl	nihâl-i sebze	tâcir-i ʿaşḳ
saʿâdet	emn-i emân	iḥsân ehli	nîl ırmağı	taḫteʾs-serâ
burc-ı şeref	emrin şıyan	iḥsân kanı	niʿmeti ḫânı	taḫt-ı saʿâdet

bustân ehli	enfâs-ı bâd	iḥsân-ı kerem	niʿmet-i lâ	ṭalʿat-ı lâ ilâhe
bustân-ı ḫad	enfâs-ı mesîḥâ	ʿillet-i sevda	ilâhe illallah	illallah
bûy-ı cân	envâʿ-ı zînet	ʿilm-i ʿaşḳ	niẓâm-ı ʿâlem	ṭâlib-i cânâne
bûy-ı leṭâfet	erkân-ı devlet	ʿilm-i câẕûluḳ	noḳṭa-i ḥüsn	ṭâlib-i derd
bûy-ı luṭf	erkân-ı	ʿilm-i tevḥîd	nûr-ı aḥmed-i	ṭâlib-i iksîr-i
bûy-ı zülf	salṭanat	îmân ehli	muḫtâr	ʿaşḳ
bûy-ı zülf-i	eser-i luṭf	işḥâl renci	nuşret-i lâ	ṭaʿn-ı nâdân
dilber	eşk-i çeşm	iskender-i	ilâhe illallah	ṭarf-ı çemen
câm-ı cem	eşk-i seyl-i	devran	ʿömr-i bî-ḥisâb	ṭavâf-ı ḥarem
câm-ı dîde	ceyḥûn	it ḳırıcı	ʿömr-i câvîdân	ṭavâf-ı kûy
câm-ı laʿl	esrâr-ı ġayb	kaʿbe-i ḥüsn	ʿömr-i dırâz	ten micmeri
câm-ı mey	evc-i felek	kaʿbe-i vaşl	ʿömr-i ṭavîl	tennûr-ı ġam
câm-ı muşaffâ	eyyâm-ı bahar	ḳadr-i câh	ʿömri varı	terk idici
câm-ı şabûḥ	eyyâm-ı devlet	ḳahr-ı aġyâr	ʿömrüñ dıraḫtı	terk-i diyar
câm-ı şâġar	eyyâm-ı	ḳâʿide-i cevr	bergi	tîr-endâz
câm-ı şarâb	nevbahâr	kâmil-i irfan	pâdişâh-ı ʿâşr	tîr-i ġamze
cân bülbüli	faḳr-ı ʿâlem	ḳan içici	pây-ı ḳadr	tîr-i ḫadeng-i
cân cânbâzı	fena ʿâlem	ḳandîl-i ruḫ	penâh-ı devlet-i	ġamze
cân dimağı	ferhâd-ı dil	ḳandîl-i sema	dünya	tîr-i müje
cân gülşeni	ferîdûn-ı dehr	kân-ı kerem	perde-i ʿuşşâḳ	tiryâḳ-ı leb
cân ḳafesi	ferrâş-ı şabâ	kân-ı mürüvvet	peyk-i şabâ	ṭûṭî-kelâm
cân levḥası	ferş-i zeberced	kân-ı vefa	pister-i nesrîn	ulüʾl -ebṣâr
cân meclisi	feṯḥ-i bâb	ḳânûn-ı ʿaşḳ	püşt-i penâh	ulüʾl-elbâb
cân naḳdi	feṯḥ-i nuşret	ḳavs-i felek	rabbüʾl-enâm	ʿuşşâḳ-ı dil
cân pûtesi	fikr-i miyân	ḳavs-i ḳuzaḥ	râh-ı ġam	üstâd-ı cihan
cân şafḥası	firâḳuñ odı	kemâl-i ʿilm ü	ravża-i kûy	üstâd-ı nesim
cân şemʿası	firdevs bâġı	ḥilm	reh-i ʿaşḳ	vâʿde-i cânân
cân u göñül	firdevs-i behişt	kemend-i dâm	resm-i kevn	vâʿde-i vaşl
leşkeri	firdevs-i cinân	kemend-i zülf	resûl-i kibriyâ	vaḳt-i bahar
cân yârlıġı	ġam evi	kemend-i zülf-i	reyḥânî ḫaṭ	vaḳt-i feraḥ-
cânân ehli	ġam gicesi	müşgîn	rîḥ-i şimal	devrân
cân-ı cihan	ġam ḫânesi	kerem kanı	rîsmân-ı ser-i	vaḳt-i ḫazân
cân-ı kerem	ġam-ı hecr	ḳıble-i cân	zülf	vaḳt-i nevruz
cân-ı Mihrî	ġam-ı hicran	kimyâ-naẓar	rîsmân-ı zülf	vaḳt-i şafâ
cânum mülki	ġam-ı ẓulmet	ḳısmet-i rûz-ı	rişte-i cân	vaḳt-i şeref
cemşîd-i ʿâlem	ġayret kilimi	ezel	ruḫı bâġı	vaḳt-i şükûfe
cennet yüzi	ġayret odı	ḳıṣṣa-i mecnûn	ruḫ-ı cânân	vaṣl-ı cânân
cennet-i meʾvâ	ġazel diyici	ile leyli	ruḫ-ı dildâr	vaṣl-ı dilber
cennet-i naʿîm	genc-i ḥüsn	kisvet-i lâ ilâhe	rûḥ-ı revan	vaṣlı ḫân
cevr-i yâr	gerdiş -i felek	illallah	ruḫsâr-ı yâr	vaṣlı ʿîd
ceyḥûn-ı revan	girdâb-ı ḥasret	ḳubbe-i mînâ	rû-siyâh	viṣâl-i dilber
cihân bâġı	ġonca ʿâlemi	ḳudret eli	rüsvâ-yı ʿaşḳ	viṣâl-i yâr
cihân dârı	göñül evi	ḳudret-i lâ	rüsvâ-yı cihan	yâr-ı cân
cihân demâġı	göñül gözi	ilâhe illallah	rûy-ı ʿâlem	yazusı ḳara
cihân gülzârı	göñül ḫânesi	ḳudret-i	rûy-ı cânân	yed-i ḳudret
cihân ḫalḳı	göñül levḥi	naḳḳâş	rûy-ı cihan	yek-pâ

cihân rûyı	göñül mûmı	küfr-i zülf	rûy-ı cinân	yevm-i ḳıyâm
cihân taḫtı	göñül murġı	kûh-ı elburz	rûy-ı nigâr	yevmüʾl-ḳıyâm
cihân yüzi	göz ucı	kuḫl-i şıfâhân	rûy-ı zemin	yevmüʾl-ḳıyâmet
cihângîr-i zaman	göz yaşı	külbe-i aḥzân	rûz-ı ezel	yürek ağrısı
curʿa-i ʿaşḳ-ı mecâzî	gözüm zevraḳı	ḳünc-i ġam	rûz-ı ʿîd	yûsuf-ı cân
curʿa-i laʿl	gözümüñ şuları	künc-i ġam	saʿâdet âfitâbı	yûsuf-ı kenʿân
cüvân-baḫt-ı	ġubâr-ı ḫaṭṭ	viranesi	saʿâdet taḫtgâhu	yûsuf-ı sânî
ferîdûn-dehr	gül devri	künc-i riya	saʿâdetüñ ṭopı	yüz ḳarası
cûy-ı kenar	gül mevsimi	ḳurʾân ehli	sâbit-ḳadem	yüz şuyı
çâh-ı zenaḫdân	gül yüzli	ḳurbet-i lâ	saʿd-ı ekber	yüzi ḳara
çarḫ eli	gül-berg-i ḫandân	ilâhe illallah	şâdıḳ-ḳadem	yüzi ḳarası
çarḫ-ı felek	gül-bû	küşte-i ʿaşḳ	şafâ ehli	żaʿf-ı ġam-ı hecr
çarḫuñ çenberi	gülistân-ı çemen	ḳuvvet-i lâ	şafḥa-i ḫadd	zehr-i hecr
çarḫuñ kâsesi	gülsitân-ı ḥüsn	ilâhe illallah	şafḥa-i ḥüsn	zemzem-i laʿl
çemen iḳlîmi	gülzâr-ı cemal	kûy-ı cânân	şâġar-ı çeşm	zencîr-i ser-i zülf
çenber-i çarḫ	gülzâr-ı cihan	kûy-ı râh	sâġar-ı mül	zevraḳ-ı dil
çepel şekli	gülzâr-ı ḫad	kûy-ı yâr	şâḥib-ḳırân	zülf-i siyâh-ı mâr
çeşme-i cân	gülzâr-ı ḥüsn	lâle-i nuʿmân	şaḥn-ı benefşe	zülf-i ṭâvûs
çeşme-i ḥayvân	ġurbet eli	laʿl-i bedaḫşân	şaḥn-ı çemen	zülf-i yâr
çeşmüñ sâġarı	gûşe-i dersḫâne	laʿl-i leb	şaḥn-ı gülistan	ẓulmet-i ġam
çevgân-ı saltanat	gûşe-i gülşen	leb-i cânân	şaḥn-ı gülşen	zünnâr-ı zülf
dâġ-ı dil	ġuşşa-i yâr	leb-i yâr	şaḥn-ı şıḥḥat	
dâʾire-i çarḫ-ı muʿallâ	güzeller güzeli	lemʿa-i cûd	şaḥrâ yüzi	
dâmen-i aġyâr	güzeller şâhı	lemʿa-i tîġ	sâḳi-i mehpâre	
dâmen-i dilber	ḫadeng-i ġamze	lenger-i hicran	sâḳin-i meyḫâne	
	ḫadeng-i ġamze-i dilber	leşker-i ġam	saltanat işigü	
		leṭâfet gülsitânı	saltanat taḫtı	
		levḥa-i berg	şandûḳ-ı sine	

Çizelge 4.9. Sıfat Tamlamaları

SIFAT TAMLAMALARI (311)				
âb-ı revan	çeşm-i şehla	ḥayy-ı ḳadîm	luṭf-ı mihr	serîr-i ʿâlî
âfitâb-ı ʿâlem-ârâ	dâr-ı rifʿat	ḥayy-i rabbüʾl-ʿâlemîn	mâh-ı mücellâ	serîr-i rifʿat
aḥsen-i şâḥib-cemâl	dehr-i dûn	ḥażret-i ḥaḳ	mâh-ı tâbân	serv ḳadd
ʿâlî-cenâb	dergeh-i ʿâl	ḥażret-i şehzade	mâhrû	serv-i âzâd
ʿâlî-himmet	devlet-i ʿizzet	her an	mâh-rûy	serv-i bülend
almalu bâḫça	devlet-i rifʿat	her bâr	mâh-rûy-ı dilber	serv-i ḫırâmân
ʿanber-bâr	dil-ḫarâb	her cây	mâ-i maʿîn	serv-i nâz
	dil-ḫaste		marîż-i bîʿilâc	serv-i ḳadd
	dil-i âşufte			serv-i raʿnâ

ʿanber-feşân	dil-i bî-çâresi	her dâyim	meh şıfâtlu	serv-i revan
ʿanber-i gîsû	dil-i bîmâr	her dem	meh-cebîn	serv-i sehî
ʿanber-resen	dil-i derviş	her gâh	meh-i tâbân	serv-i semen
ʿarş-ı aʿlâ	dil-i divane	her gice	meh-i tâbân-şekil	serv-ḳadd
ʿâşıḳ-ı biçare	dil-i giryân	her ḳaçan	mehliḳâ	serv-ḳâmet
ʿâşıḳ-ı şâdıḳ	dil-i mecrûḥ	her laḥẓa	mehrû	sîne-i mecrûḥ
ʿâşıḳ-ı şeydâ	dil-i mehcûr	her nefes	melek-manẓar	sîne-i pür-sûz
ʿâşıḳ-ı şûrîde	dil-i miskin	her vech	mihrî-i dil-ḫaste	siyeh-rû
ʿayn-ı ʿabher	dil -i sâʾil	her zaman	mihrî-i üftâde	şâh-ı ʿâlî
ʿaẓm-i remim	dil-i şûrîde	ḥîle-i cevr	mîr-i aʿẓam	şâh-ı kerem
baḫtı ḳara	dil-i sûzân	ḫoş-bû	mürde-i cân u dil	şâh-ı muḥterem
baḫt-ı siyah	dil -i vîrân	ḫûb-liḳâ	murġ- ı hezârân	şarâb-ı erġavân
baḫtı siyeh	dil-i virane	ḫûb-nigâr	murġ-ı ḫoş-elḥân	şeh-i ʿâlî
baḫt-ı siyehkâr	dil-mürde	ḫûb-rû	murġ-ı zâr	şemʿ-i tâbân
bed-naẓar	dil-teşne	ḫuld-ı berin	mûr-ı ḫat	şems-i ġarrâ
bedr ay	dıraḫt-ı ḫâm	ḫurşîd- ṭalʿat	müşterî-cenâb	şems-i münîr
bedr-i ḳamer	dü ʿâlem	ḫurşîd-i cihân-tâb	muʿtekif-i	şikeste-hâṭır
bed-rûy	dü cihan	ḥüsn-i ḫulḳ	gûşe-i ʿadem	şiʿr-i laṭîf
bende-dil	dûd-ı siyah	ḥüsn-i leṭâfet	mûy-miyân	şîrîn laʿl
berg-i ḫandân	dü-nîm	ḫusrev-i	naḫl-i	şîrîn leb
berḳ-ı âḥ	dür-i şehvâr	ḫâḳân-şekil	ḫırâmân-şekil	şîrîn söz
bîmâr-ı dil	ebr-i luṭf	ʿîd-i saʿîd	ne dem	şîrîn zeban
bir an	ebrû-yı keman	iki ʿâlem	ne ġam	şirîn-güftâr
bir avuç	ebyât-ı şîrîn	iki cihan	ne güç	şîrîn-kelâm
bir bölük	ferḫunde-ṭâliʿ	ʿîsâ-nefes	ne ḫoş	şîrîn-zebân
bir dem	feryâd-res	ʿîsî-nefes	ne ḳolaysuz	ṭâḳ-ı ebru
bir gün	ġarîb-i bî-kes	ḳadd-ı dil-cû	ne minnet	ṭalʿat-ı ḫurşîd
bir kerrelig	ġarîb-i üftâde	ḳadd-i dil-cûy-ı nihâl	ne perva	ṭalʿat-ı mihr
bir kez	geçen gice	ḳadd-i revan	ne reva	terk iden
bir laḥẓa	genc-i nihan	ḳad-i raʿnâ	ne taḥammül	teşne dil
bir nefes	genc-i şâyegânî	ḳad-i ṭûbâ	ne tekellüf	teşne-dil
bir pare	gevher-i ḫâş	kâkül-i müşgîn	nüh-felek	tîg-ı bela
bir zaman	ġonca dehan	ḳamer-çihre	pâdişâh-ı bî-misâl	tîġ-ı cefa
bir ẕerre	ġonca dehen	ḳâmet-i dil-cûy	pâlûde-i ter	tîġ-ı ḳahr
boynı sürahi	ġonca-dehân	ḳand-ı mükerrer	pâşâ-yı aʿẓam	vech-i aḥsen
bu dem	ġonca-dehen	ḳanlu gözümüñ yaşı	perî-peyker	verd-i ḥamrâ
bülbül-i ḫoş-ṭâbʿ	ġonca-fem	ḳanlu yaş	pür-laʿl-i	vezîr-i bî-naẓîr
bülbül-i şeydâ	ġonca-i ter	ḳaṣr-ı ʿâlî	bedaḫşân-şekil	vezîr-i bî-naẓîr-i ʿâli-rifʿat
bülbül-i şûrîde	ġonca -laʿl	ḳaṣr-ı muʿallaḳ	rabb-i kerim	vücûd-ı nâzenîn
burc-ı aʿlâ	ġonca-leb	ḳassâm-ı ezel	raḳîb-i kâfir	
büt-i ʿayyâre	gül-çihre	kelb-i laʿîn		
büt-i gül-çihre	gül-endâm	kemân-ebrû		
büt-i rıḍvân-şekil	gül-fem			
bûy-ı muʿaṭṭar	gül-i ḫandân			
	gül-i ḫandân-şekil			

cân-ı miskin	gül-i nev-reste	kerîm-i lâ-	raḳîb-i kelb	yâr-ı cefâkâr
cânı pek	gül-i serv	yezâl	rifʿat-meʾâb	yâr-ı muvâfıḳ
cellâd-ı çeşm	gül-i ter	kevkeb-i	ruḫ-ı zerd	yâr-ı vefâdâr
cinân-ı	gül-pûş	seyyâre-veş	ruḫ-ı zîbâ	yedi iḳlîm
muḫalled	gül-reng	ḳurı lâf	rûy-ı laṭîf	ẕât-ı şerif
cûy-ı erġavân	gül-ruḫ	lâle-ḫad	sâde-rû	zengi rûy
çarḫ-ı sitemkâr	gül-ruḫ-ı zîbâ	lâleʿiẕâr	ṣâdıḳuʾl-ḳavl	zühre-cebîn
çerâġ-ı rûşen	ḫâḳân-ı aʿẓam	lâle-ʿiẕâr	olan	zülf-i ʿanber
çeşm-i ala	ḫâliş-i zer	laʿl-i dür-efşân	sâġar-ı şâfî	zülf-i ʿanberîn
çeşmi fettan	(ḫaste dil,	laʿl-i ḳand	sâġar-ı zer	zülf-i mücaʿa
çeşm-i ḫûnrîz	ḫaste-dil)	laʿl-i mey	şanem-i lâle-	zülf-i müşgîn
çeşmi ḳara	ḫaste gönül	laʿl-i nâb	ruḫ	zülf-i perişan
çeşm-i mest	ḫayât-ı ebedî	laʿl-i nebat	semen-sîmâ	zülf-i semen-sâ
çeşm-i nâz	ḫayme-i vâla	laʿl-i şîrîn	seng-i ḫâr	zülf-i siyah
çeşm-i pür-	ḫayr duʿâ	leb-i meygûn	sengîn-dil	
efsûn	ḫayy-ı ebed		ser-i zülfeyn	

4.10. Birleşik Fiiller

Çizelge 4.10.1. Yardımcı Eylemle Yapılan Birleşik Fiiller

KULLANIM SIKLIĞI	YARDIMCI EYLEMLE YAPILAN BİRLEŞİK FİİLLER (670)
1	**âb olmak, ʿâciz olmak, âgâh olmak, ağzın çâk etmek, ʿahde ber-ḳarâr olmak, ʿahdine vefâ ḳılmak, âl etmek, ʿâlem gözine ṭâr olmak, ʿalem olmak, ʿâlemleri başuma zindân-şekil eylemek, ʿâr etmek, ʿârif olmak, arḳası dîvâra olmak, ʿarż olmak, ʿarż-ı ḥâl etmek, âsitânuñ bendesi olmak, âsiyâb olmak, âvâre eylemek, ayaġı altında ṭopraḳ ḳum olmak, ayaġı ṭopraġına ġubâr olmak, ayaġuñ ṭopraġı olmak, ayaḳlar altında ġubâr olmak, ʿayân eylemek, ʿayş u ʿişret eylemek, âzâd olmak, ʿazîz etmek, baġrında dâġ olmak, baḫs etmemek, bâlâ eylemek, baş etmek, başın ḳaṭʿ etmek, başuma tâclıḳ olmak, başuña tâclıḳ etmek, bed-duʿâ etmek, bedîʿ olmak, belümi devr-i kemân etmek, bende-i fermân olmak, bendʾolmak, berî eylemek, berî olmak, berḳarâr ḳılmak, beyân ḳılmak, beyân olmak, bezm-i ḫâṣ eylemek, bî-ġam eylemek, bî-ġam olmak, bî-iḫtiyâr etmek, bî-iʿtibâr etmek, bî-ḳarâr olmak, bîmâr etmek, bî-vefâ olmak, bîzâr olmak, câm olmak, cân olmak, cân tende ḳarâr eylemek, cân tende ḳarâr etmemek, cânı revân etmek, cânı yoluña fedâ ḳılmak, cânına kâr eylemek, cânlar îsâr ḳılmak, cârûb olmak, cedel eylemek, cehl olmak, cidâl etmek, ciger biryân olmak, cigeri dâġ olmak, cihân gözine ṭar olmak, cismümi nây etmek, cüdâ olmak, çâh ḳılmak, çâk etmek, çâr u nâçâr olmak, çâre etmek, çayır çimen olmak, çeng etmek, çeşmine diken olmak, çeşmümden nihân olmak, çevgân ḳılmak, çoġ olmak, dâd etmek, dâl olmak, dâyim olmak, defʿ etmek, def ḳılmak, der-âġûş**

	etmek, derbân etmek, derbân olmak, derdine devâ ḳılmak, derdüme dermân olmak, dest-bûs etmek, dîde nemgîn olmak, dîdesi giryân olmak, diḳḳat ile naẕar etmek, dil-ḫaste olmak, dîvân eylemek, dîvân olmak, dîvâne ḳılmak, dolâb olmak, dost olmak, duʿâsın ḳılmak, dûr olmak, edeb etmek, efġân olmak, ehle cefâ cehle vefâ eylemek, elḫân etmek, elüm girîbânuñda olmak, em ḳılmak, emrine imtisâl eylemek, enîs olmak, eşʿâr eylemek, eşk-i çeşmim âb olmak, esnadʾolmak, ezhâr olmak, fâla niyyet etmek, farż etmek, fâş etmek, fedâ ḳılmak, fedâ olmak, fenâr olmak, ferâġat etmek, feraḥ olmak, ferhâd eylemek, fermân olmak, fetḥ etmek, fetîl olmak, fevt olmak, ġâlib etmek, ġarîb olmak, ġarîm olmak, ġazâ etmek, gedâ etmek, gedâ-yı ḫûb olmak, germ etmek, geşt etmek, gicemiz gündüzümüz bir olmak, giriftâr etmek, giryân olmak, göñlin ḫoş etmek, göz etmek, göz ucıyla merḥabâ eylemek, gözden ırag olmak, gözi ucıyla bir naẕar ḳılmak, gözinden dûr olmak, gözüm yaşını ḳan etmek, gözüm yaşlar etmek, güftâr olmak, gül eylemek, güllâclıḳ etmek, güneş gibi ʿayân olmak, ġurûb etmek, güẕer etmek, ḫaberdâr etmek, ḥabîb etmek, ḥaccâclıḳ etmek, ḫâk eylemek, ḫâk ile yeksân olmak, ḫâk-i pâyında ġubâr olmak, ḫâki zer ḳılmak, ḥâli ḫoş olmak, ḫâlî olmak, ḫalḳ etmek, ḫalḳʾolmak, ḥall etmek, ḥall olmak, ḫam olmak, ḫande olmak, ḫâr olmak, ḫarâb eylemek, ḫarâb olmak, ḥarâm eylemek, ḫarîdâr olmak, ḥâşa-dâr olmak, ḥased etmek, ḫaṭâ olmak, ḫatm olmak, ḥayy etmek, ḫaẕer etmek, hem-nişîn-i şehriyâr olmak, hemrehlik etmek, hem-ser olmak, hem-tâ olmak, her dem olmak, hevâdâr olmak, heves etmek, ḥicâb eylemek, ḥıdmet etmek, ḥıdmetkâr olmak, ḥıfẓ etmek, hilâl etmek, himmet etmek, ḫırmen olmak, ḫoş iḳrâr etmek, ḫoş-dem olmak, hüveydâ olmak, ʿîd olmak, id olmak, iġmâż etmek, iḥâṭa ḳılmak, iḫrâclıḳ etmek, iḫrâm etmek, iḫtirâz ḳılmak, iḫtiyâr eylemek, iḫtiyâr olmak, iḫyâ ḳılmak, iksîr etmek, iktisâb etmek, ʿinâyet ḳılmak, inkâr olmak, inşâ eylemek, intisâb olmak, intiẓâr etmek, irtiḥâl etmek, irtiḳâb ḳılmak, işâret etmek, işigüñüñ bendesi olmak, ʿişret etmek, istifsâr eylemek, iʿtimâd etmek, ittiṣâl olmak, iẓhâr olmak, ʿizzet etmek, ḳabûl olmak, ḳadîm olmak, ḳâʾil olmak, ḳâʾim olmak, ḳâmetüm çeng olmak, ḳâmetüm ḥalḳʾetmek, kâmrân eylemek, ḳanı ḥelâl etmek, ḳâniʿ olmak, ḳanuma ḳaṣd etmek, ḳapuñda bende olmak, kâr etmemek, ḳara olmak, ḳarâr eylemek, ḳarîb olmak, ḳarîn olmak, ḳaṣd eylemek, ḳaṭʿ olmak, ḳatl etmek, ḳâyim olmak, keffe olmak, kelîm olmak, keşîde olmak, ḳîl u ḳâl etmek, ḳılıç bıçaġ olmak, ḳolını boynuña ḥamâʾil ḳılmak, ḳulaḳdan ʿâşıḳ olmak, ḳurbân ḳılmak, maʿdûm olmak, maḥabbeti olmak, maḥv ḳılmak, maḥv olmak, mâʾil olmak, maḳâm etmek, mal-â-mâl olmak, mat eylemek, maʿẕûr olmak, mecâl etmek, mekân etmek, merḥûm olmak, merḳûm olmak, mersûm olmak, mesken olmak, mest olmak, mezîd olmak, mihmân eylemek, miʿmâr olmak, muʿaṭṭar ḳılmak, muʿaṭṭar olmak, mübârek olmak, mübtelâ olmak, müdârâ etmek, müflis olmak, muḫannede muḥtâc etmek, muḥibb etmek, muḥkem olmak, muḥtâc etmek, muḥterem olmak, mükerrer etmek, mülâḳât olmak, munḳaṭıʿ olmak, muṣâḥib ḳılmak, muṣâḥib olmak, muṣavver eylemek, muṣavver olmak, müsevved eylemek, müşgbâr olmak, müşk-bû ḳılmak, müşterî olmak, muṭarrâ olmak, muṭîʿ olmak,

	müyesser ḳılmak, nʾ iʿtibâr olmak, nârı nûr etmek, naṣîḥat ḳılmak, nâz etmek, nigâhı olmak, nigerân etmek, nigîn olmak, nişân olmak, noḳṣân-şekil eylemek, nûrân olmak, omaclıḳ etmek, pâdişâh olmak, pâre ḳılmak, pây etmek, pend etmek, pervâne ḳılmak, peşîmân olmak, peykân-şekil eylemek, pinhân etmek, pîr eylemek, pür-gil ḳılmak, pür-nûr ḳılmak, râciʿ etmek, râh ḳılmak, râḥat ḳılmak, raḥm olmak, remz etmek, rengîn olmak, revâne olmak, rûḥına râḥatlar olmak, rûşen etmek, rüsvâ-yı cihân olmak, ṣadâ etmek, ṣafâ etmek, ṣaġ olmak, sâʾil etmek, saʿy eylemek, ṣayd olmak, sâzkâr olmak, sebze-pûş olmak, sebzezâr olmak, secde ḳılmak, sefer eylemek, senâ-ḫân olmak, ser-âgâz etmek, serdâr olmak, serḫoş olmak, sermest olmak, setr etmek, seyvân olmak, siḥr etmek, sîm ü zer ḳılmak, sîne biryân olmak, sînesi def olmak, siper ḳılmak, sırruñı fâş eylemek, siyâh etmek, siyeh-baḫt olmak, siyehkâr olmak, siyeh-pûş etmek, suʾâl etmek, sücûd etmek, sulṭân olmak, süvâr olmak, ṣâd u ḫurrem olmak, ṣâdân eylemek, ṣâh olmak, ṣah-mât olmak, ṣefâʿat eylemek, ṣefḳat eylemek, ṣehâdet etmek, ṣerḥ olmak, ṣerm-sâr olmak, tâbdâr olmak, tâcdâr olmak, taḥṣîl eylemek, taḥṣîl-i cânân etmek, ṭâlib-i dîdâr olmak, ṭâliʿuñ saʿd olmak, tamâm etmek, ṭaʿn eylemek, târ etmek, târ u mâr olmak, târmâr olmak, tâze ḳılmak, tâze ter ḳılmak, tebâh etmek, tekellüf ḳılmak, temennâ etmek, ter tâze vü sebz olmak, terk-i diyâr etmek, teşebbüh etmek, tîmâr etmek, türâb olmak, ulüʾl-ebṣâr olmak, üstüvâr olmak, vâcib olmak, vâḳiʿ olmak, vâṣıl olmak, vaṣl etmek, vefâsı olmak, vezîr olmak, vird etmek, yâdigâr olmak, yaḳa çâk etmek, yaḳup ḫâk etmek, yalân eylemek, yanuñda olmak, yaraġ eylemek, yâresine merhem imek, yârlıḳ etmek, yasaġ olmak, yer olmak, yeri dib olmak, yoġ iken var eylemek, yoldan eylemek, yolında ḳurbân olmak, yolumda cân terk ḳılmak, yüregi pâre pâre olmak, yüzleri aġ olmamak, yüzlerini ḳara ḳılmak, yüzümi ḫâk etmek, ẓâhir etmek, zaḫm ḳılmak, żaʿîf olmak, zâr etmek, zâri ḳılmak, zârlıġ etmek, żâyiʿ olmak, zâyil etmek, ẕevḳ etmek, żidd olmak, zindân eylemek, ziyân etmek
2	**ʿâdet olmak, (ʿâdet terk etmek, terk-i ʿâdet eylemek), (ʿafv eylemek, ʿafv etmek), (aʿlem eylemek, aʿlem olmak), (ʿâşinâ olmak, âşinâ olmak), (ʿayb eylemek, ʿayb etmek), ayru olmak, (ʿayş u nûş etmek, ʿayş u nûş ḳılmak), ʿazm eylemek, (başumı ṭop eylemek, başumı ṭop etmek), bağrumı ḳan eylemek, (berḳarâr olmak, ber-ḳarâr olmak), biñ pâre ḳılmak, bîzâr eylemek, (bühtân eylemek, bühtân etmek), cerr etmek, ciger kebâb olmak, (cûş eylemek, cûş etmek), (derdüñe dermân etmek, derdüme dermânı ḳılmak), dermân eylemek, (devâ eylemek, devâ etmek), dirîġ etmek, (ebsem olmak, epsem olmak), (efşân etmek, efşân ḳılmak), el bir etmek, eser etmek, faḫr etmek, fânî olmak, gedâ olmak, görüp iġmâż-ı ʿayn etmek, (gözleri yaşın revânlar eylemek, gözlerüñ yaşın revân eylemek), ḥâʾil olmak, (ḫalâş eylemek, ḫalâş etmek), ḫandân eylemek, ḫarc etmek, ḫayr etmemek, (ḥayrân eylemek, ḥayrân etmek), hebâ eylemek, hezâr olmak, ḫoş etmek, ḫoş olmak, inʿâm eylemek, inʿâm etmek, inkâr eylemek, istiġfâr etmek, iẓhâr eylemek, (ḳabûl eylemek, ḳabûl etmek), (ḳaṭʿ eylemek, ḳaṭʿ**

	etmek), ḳâmetüm çeng eylemek, keşf olmak, ḳısmet eylemek, lâyıḳ olmak, maḫdûm olmak, maḥrem olmak, mâniʿ olmak, mât etmek, (meded etmek, meded ḳılmak), merġûb olmak, meşhûr olmak, meẕmûm olmak, mûm olmak, mübtelâ ḳılmak, müdâm olmak, münevver etmek, müşerref etmek, (müzeyyen eylemek, müzeyyen ḳılmak), naṣîb olmak, nev-cüvân etmek, niḥân olmak, (ʿömr vefâ eylemek, ʿömür vefâ etmek), pâk eylemek, pâsbân olmak, pâymâl olmak, (pür eylemek, pür etmek), pür olmak, râḥat olmak, (redd eylemek, redd etmek), rehber olmak, rûşen olmak, (ṣabr eylemek, ṣabr etmek), ṣayd etmek, ṣoḥbet etmek, ṣâd olmak, ṣefîʿ olmak, (ṣerḥ eylemek, ṣerḥ etmek), ṣeydâ ḳılmak, (ṣeylillâh etmek, ṣeyʾlillah etmek), (ṣikâr eylemek, ṣikâr etmek), taḥrîr etmek, taḥsîn etmek, (taḳrîr eylemek, taḳrîr etmek), taḳrîr ḳılmak, (taʿlîm eylemek, taʿlîm etmek), taʿlîm ḳılmak, taṭvîl eylemek, tâze ter olmak, tenüm ḳıl ḳılmak, (terennüm eylemek, terennüm ḳılmak), (terk-i dil ü cân eylemek, terk-i dil ü cân etmek), teʾsîr etmek, (teşḫîṣ eylemek, teşḫîṣ etmek), (tevbʾetmek, tevbe ḳılmak), yâd olmak, yâr etmek, (yûsuf naẓarın ḳılmak, yûsuf-naẓarın ḳılmak), yürek kebâb olmak, zâr olmak, (zinde eylemek, zinde ḳılmak), (zinde olmak, zindʾolmak), zînet etmek, (ziyâret eylemek, ziyâret etmek), (ẓulm eylemek, ẓulüm eylemek)
3	**(ârâm eylemek, ârâm etmek), âşikâr olmak, (ʿaṭâ eylemek, ʿaṭâ etmek, ʿaṭâ ḳılmak), âvâre olmak, (ʿayş eylemek, ʿayş etmek), bende olmak, (berdâr eylemek, berdâr etmek), bûse-kinâr etmek, (cânına ḳaṣd eylemek, cânuma ḳaṣd etmek, ḳaṣd-ı cân etmek), delüsi olmak, eksük olmamak, emrine fermân olmak, (emsem eylemek, emsem ḳılmak), esîr olmak, giriftâr olmak, (girîbân çâk eylemek, girîbân çâk etmek), gümrâh olmak, (günâh eylemek, günâh etmek), ḫâk olmak, ḫandân olmak, ḥasret etmek, ḥaşr olmak, helâk olmak, (hem-dem eylemek, hem-dem etmek), hem-ser etmek, hem-ser ḳılmak, ḫışm etmek, ḫurrem etmek, (iḳrâr eylemek, iḳrâr etmek), (kerem eylemek, kerem etmek, kerem ḳılmak), maʿlûm olmak, (medḥ eylemek, medḥ etmek), (mezîd etmek, mezîd eylemek), muḳâbil olmak, münevver olmak, (müstedâm eylemek, müstedâm ḳılmak), müyesser olmak, müzeyyen olmak, nisâr etmek, revân olmak, saʿd olmak, (şikâyet etmek, şikâyet ḳılmak), (taḥammül eylemek, taḥammül etmek), târumâr etmek, teraḥḥum ḳılmak, ṭop olmak, ṭulûʿ etmek, var olmak, (vaṭan eylemek, vaṭan etmek, vaṭan ḳılmak), yaġmâ ḳılmak, yoldaş olmak, ẓâhir olmak, zeyn olmak, (ẕikr eylemek, ẕikr etmek)**
4	**(ʿahd eylemek, ʿahd etmek), baḫtiyâr olmak, berdâr olmak, cemʿ etmek, furṣatı fevt etmek, ġâfil olmak, ġarḳ olmak, (ġırre olmak, ġırrʾolmak), ḫâmûş olmak, ḫurrem olmak, (iḥsân etmek, iḥsân ḳılmak), (ʿilâc eylemek, ʿilâc ḳılmak, ʿilâc etmek), (ʿimâret etmek, ʿimâret kılmak), (îsâr eylemek, îsâr etmek, îsâr ḳılmak), (keşf eylemek, keşf etmek), (maḥrûm etmek, maḥrûm ḳılmak), (maʿmûr etmek, maʿmûr ḳılmak), mihmân olmak, muḳîm olmak, naḳş etmek,**

	nâlân olmak, (nâle ḳılmak, nâle etmek), pâydâr olmak, sergerdân olmak, şâdmân olmak, ṭavâf etmek, (tebessüm eylemek, tebessüm etmek, tebessüm ḳılmak)
5	**(baḥs eylemek, baḥs etmek), (bend eylemek, bend etmek, bendʾetmek), (cân ḳurbân eylemek, cân ḳurbân etmek, cân ḳurbân ḳılmak, ḳurbân-ı cân etmek), (cânı teslîm eylemek, cânı teslîm etmek, teslîm-i cân etmek), (cefâ eylemek, cefâ etmek, cefâ ḳılmak), cemʿ olmak, (cevr etmek, cevr tmek), (devlet atına süvâr olmak, devlet atıyla süvâr olmak), (ġarḳ eylemek, ġarḳ etmek), germ olmak, ḥayrân olmak, (ḥaẕ eylemek, ḥaẕ etmek), (ḳan eylemek, ḳan etmek), maḥrûm olmak, (revân eylemek, revân etmek), (vefâ eylemek, vefâ etmek, vefâ ḳılmak)**
6	**(dest-gîr olmak, destgîr olmak), (duʿâ eylemek, duʿâ etmek, duʿâ ḳılmak), (efġân eylemek, efġân etmek, efġân ḳılmak), fâriġ olmak, (gûş eylemek, gûş etmek), ḥaẕer ḳılmak, (hem-râh olmak, hemrâh olmak), (mübârek etmek, mübârek ḳılmak), (nâlân eylemek, nâlân etmek), (nişân eylemek, nişân ḳılmak, nişan etmek), (seyrân eylemek, seyrân etmek), (zeyn eylemek, zeyn etmek)**
7	**dûr etmek, (ḳurbân olmak, ḳırbân olmak), (menʿ eylemek, menʿ etmek)**
8	**(cehd eylemek, cehd etmek), ıraġ olmak, (ʿîd eylemek, ʿîd etmek), (meyl eylemek, meyl etmek), müstedâm olmak, yâr olmak**
9	**(feryâd eylemek, feryâd etmek, feryâd ḳılmak)**
10	**(fiġân eylemek, fiġân etmek, fiġân ḳılmak), (hem-dem olmak, hemdem olmak), (temâşâ eylemek, temâşâ etmek, temâşâ ḳılmak)**
11	**(nûş eylemek, nûş etmek, nûş ḳılmak), (yâd eylemek, yâd etmek, yâd ḳılmak)**
12	**(terk eylemek, terk etmek)**
16	**(devr eylemek, devr etmek), (luṭf eylemek, luṭf ḳılmak, luṭf etmek), (seyr eylemek, seyr etmek)**

17	**(âh eylemek, âh etmek), (raḥm eylemek, raḥm etmek)**
22	**(naẓar eylemek, naẓar ḳılmak, naẓar etmek)**
23	**(ʿarż eylemek, ʿarż etmek, ʿarż ḳılmak)**

4.10.2. Anlamca Kaynaşmış (Deyimleşen) Birleşik Fiiller

Deyimler ayrı bir başlık altında ele alındığı için deyimleşen birleşik fiilere ayrıca yer verilmemiştir.

4.10.3. Kurallı Birleşik Fiiller

Çizelge 4.10.3. Kurallı Birleşik Fiiller

KULLANIM SIKLIĞI	KURALLI BİRLEŞİK FİİLLER (11)
1	**beri gel, beri virmek, cevr idegelmek, ġarḳ olayazmak, göre ṭurmak, güleyazmak, hem-dem olagörmek, idegörmek, ṭolı durmak**
3	**berü gelmek**
20	**vâz gelmek**

5. BİTKİ TÜRLERİ VE ÇİÇEKLER

Çiçekler ve bitkiler, Klasik Türk Edebiyatında teşbih unsuru olarak kullanılması açısından önem arz etmektedir. Çiçek motifi, gerek renk, gerek koku gerekse şekil itibariyle şiirlerin en çok kullanılan benzetme unsurlarından olmuştur. Özellikle sevgilinin güzellik unsurlarına övgüde bulunulurken, gençlik ve güzellikten, sevgiliden bahsedilirken çiçeklerden faydalanıldığı gözlemlenmiştir. Bir kadın olarak Mihrî Hatun'un çiçek motifine nasıl değindiğini ortaya koymak adına Divan'da yer alan çiçek motifleri derlenmiştir. Mihrî Hatun Divanı'nda kullanılan çiçekler ve bunların kullanım alanları ile ilgili tablo aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 5.1. Bitki Türleri ve Çiçekler

Bitki Türü/ Çiçek	***Kullanım Alanı***	***Kullanılan İfadeler***
Gül	sevgili, güzel, genç, gençlik, güzel ve hoş kokulu kimse, al yanak, dudak, güzel yüz, aşık	gül
	güzel yüz	büt-i gül-çihre, gül yüzli, gül-çihre, gül-berg-i ḫandân, berg-i ḫandân, gül-ʿiẕar
	sevgilinin ortaya çıktığı vakit	gül devri, mevsim-i gül, gül mevsimi
	sevgilinin yanağı	berg-i gül, berg-i gülistan, gül-i ḫandân, gül-i ḫandân-şekil, gülʿiẕâr, güliẕâr, gül-ʿiẕar, gül-ruḫ, gül-ruḫ-ı zîbâ, gül-pûş
	boy/ endam	gül-endâm, gül-i serv
	sevgilinin dudağı	gül-fem, gül-i ḫandân
	sevgilinin öpücüğü	gül-fem
	gül rengi/ kırmızı	gülgûn, gül-reng, verd-i ḥamrâ, yâḳût
	gül yaprağı	dâmen, ʿârıż
	gül suyu	gülâb
	gül kokusu	gül-bû
	tazelik, gençlik	gül-i nev-reste, gül-i ter

Gonca	sevgilinin/ memduhun kapalı ve küçük olan ağzı	ġoncʾ, ġonca, ġonca ʿâlemi, ġonca dehan, ġonca-fem, ġonca-laʿl, ġonca-leb
	kendini gizleyen güzel, genç, ergin kimse	ġonca
	genç sevgili	ġonca-i ter
Lale	sevgilinin/ memduhun yanağı	lâle, lâle-ḫad, lâleʿiẕâr, lâle-ʿiẕâr, lâlezâr, ṣanem-i lâle-ruḫ
	lale çiçeğinin yumuşak yaprakları	ḫayme-i vâla
	lalenin çiçek kısmı	bade
	lale çiçeğinin ortası	baġr
	lalenin ortasındaki siyahlık	lâle-veş, ḳan
	lalenin çiçeğinin altı	el
	güzellerin ortaya çıkma vakti	devr-i lâle
Serv	uzun boylu sevgili	serv, serv ḳadd, servi, serv-i âzâd, serv-i bülend, serv-i ḫırâmân, serv-i ḳadd, serv-i nâz, serv-i raʿnâ, serv-i revan, serv-i sehî, serv-i semen, serv-ḳadd, serv-ḳâmet
	selvi dalı, yüksek bir yer	şâḫ-ı serv
Yasemen semen	sevgilinin/ memduhun yüzü	semen-sîmâ
	sevgilinin yanağı	berg-i semen, yâsemîn
	sevgilinin saçı	yâsemen
	sevgilinin ayva tüyleri	semen
	sevgilinin kahkülü, perçemi	zülf-i semen-sâ
Reyhan	sevgilinin/ memduhun ayva tüyleri	ḫaṭ-ı reyḥân, ḫaṭ-ı reyḥân-şekil, ḫaṭṭ-ı reyḥân, reyḥân, reyḥân-şekil, ḫaṭ-ı reyḥân, ḫaṭṭ-ı reyḥân
	sevgilinin/ memduhun saçı	reyâḥîn, reyḥân,

Menekşe	sevgilinin/ memduhun beni	benefş
	sevgilinin/ memduhun ayva tüyleri	benefşe
	sevgilinin/ memduhun saçı	benefşe
	menekşe bahçesi	şaḥn-ı benefşe
Nergis	sevgilinin/ memduhun baygın ve şehla bakan gözleri	nergis, nergis-i fettân-şekil, nergis-i mestân, ʿayn-ı ʿabher
Çınar	sevgilinin/ memduhun ömrü, boyu	çenâr
Nihal	sevgilinin/ memduhun ince ve narin endamı, boyu	kadd-i dil-cûy-ı nihâl, nihâl-i sebze
Susen	sevgilinin/ memduhun yanağı	ʿârıż-ı sûsen, sûsen
Tuba	sevgilinin/ memduhun uzun boyu	kad-i ṭûbâ, ṭûbâ
Nilüfer	Ladik'te açan, beyaz, mavi ve sarı çiçekleri olan bir su bitkisi, sarı yüzlü	nîlûfer, ruḫ-ı zer
Erguvan	sevgilinin kırmızımsı renkte olan uzuvları	berg-i gül-i erġavân
	çevresinde erguvan çiçekleri olan nehir	cûy-ı erġavân
Ar'ar	sevgilinin/ memduhun uzun boyu	ʿarʿar
Nesrin	sevgilinin/ memduhun yanağı	nesrîn
	rahat, konforlu yatak	pister-i nesrîn

Şeftali	sevgilinin dudağı, göğsü, öpücüğü	şeftâlu
Gelincik	dağlarda yetişmesi	lâle-i nuʿmân
Karanfil	Ladik'te bulunması	ḳaranfül
Şeker kamışı	sevgilinin dudağı	ḳand
Narven	Ladik bölgesinde bulunması, uzun boylu sevgili	nârven
Sanavber	sevgilinin uzun boyu	ṣanavber
Elma	sevgilinin çene çukuru	sîb-i zenaḫdân
Sidre	sevgilinin uzun boyu	sidre
Sünbül	sevgilinin saçı, ayva tüyleri	sünbül
Yaprak	sevgilinin/ memduhun yanağı	evrâḳ, gül varaḳ
	sevgilinin güzellik unsurları	evrâḳ
	yaprak	gûş, berg, yapraġ, yapraḳ, levḥa-i berg
	yüz örtüsü, peçe, gül yaprağı	perde
	sonbaharda kuruyup, sararıp, dökülmüş yapraklar	zer ile sîm
Ağaç	gövdesi kalın, dalları ve yaprakları olan, sert fidan	ağaç, dıraḫt, eşcâr, şecer
	sevgilinin güzel yüzü, çiçeklerle donatılmış ağaç	rûy-ı nigâr
	olgunlaşmamış ağaç, gençliğe yeni geçiş yapmış olan güzel	dıraḫt-ı ḫâm

Çiçek	yeni kızaran, yeni yeni renklenmeye başlayan çiçek, renk renk açan çiçekler	çiçek, ezhâr, şükûfe, ḫayme, ḳandîl, laʿl
Diken	Bazı bitkilerde bulunan, ucu sivri, sert, batıcı çıkıntı, kötü, çirkin, rakip, sakal, yaşlanma, ayva tüyleri	diken, ḫâr
Diğer	bitki, şeker, tatlı	Giyâh, ot, nebat
	Çiçeğin taç bölümünde bulunan tohumlar	Esbâb
	sevgilinin kirpiğine benzetilen kayın ağacından yapılmış ok	ḫadeng
	zeberced örtüsü, çimenlik	ferş-i zeberced
	Çalı çırpı, bitki artığı, rakip, ele eteğe düşmüş, değersiz kimse	ḫâr u ḫas

Tabloyu incelediğimizde Mihrî Hatun'un Klasik şiir anlayışıyla bitki türleri ve çiçek motiflerini kullandığına, kadınca bir söyleyişten ve özgünlükten uzak kaldığına ulaşılmıştır. Kullanım alanları ve kullanılan ifadeler yönünden diğer Klasik şairlerden herhangi farklı bir kullanımı mevcut değildir.

6. HAYVANLAR

Âşık- sevgili- rakip ilişkisi, Klasik Türk Edebiyatının temel unsurlarındandır. Bu üçlü arasında geçen münasebetler, şiirlere farklı benzetme unsurları eşliğinde yansıtılmıştır. Bu benzetme unsurlarından birisi de hayvanlardır. Hayvanlar, sesleri, görünümleri, türe özgü karakteristik özellikleri ile aşığa, rakibe, sevgiliye benzetilirken sıklıkla kullanılmıştır.

Mihrî Hatun Divanı'nda geçen hayvanlar ve bunların kullanım alanları Sözlük içerisinden derlenmiş ve bir tablo halinde aşağıda verilmiştir.

Çizelge 6.1. Hayvanlar

Hayvan	***Kullanım Alanı***	***Kullanılan İfadeler***
Bülbül	aşık, güzel sesli kimseler, gönül bülbülü, aşığın gönlü, hoş tabiatlı ve güzel sesli, gül bahçesinde bülbül olmak, şair, Mihrî	ʿandelîb, ʿandelîbân, belâbil, bülbül, hezâr, ʿandelîb-i dil, bülbül-i cân, cân bülbüli, dil ʿandelîbi, dil bülbüli, bülbül-veş, bülbül-i ḫoş-ṭâbʿ, bülbül-i gülzâr, bülbül-i şeydâ, bülbül-i şûrîde, bülbül murġ-ı ḫoş-elḥân
Köpek/ it	rakip, kapı kulu, kapı bekçisi, sevgilinin kötü muamelesi ve ilgisizliği	it, seg, kelb-i laʿîn, it ḳırıcı
Kuş	yumurtlayan, vücudu tüyle kaplı, iki ayaklı, kanatlı, uçucu hayvan, müziğin nağmesine eşlik eden, güzel sesli kuş, zevk ve eğlence meclisi, meclisteki kişiler, gönül kuşu, aşığın gönlü, inleyen kimse	ḳuş, murġzâr, dil murġı, murġ-ı cân, murġ-ı zâr
Tuti	aşık, Mihrî, konuşmayı seven, tatlı dilli sevgili, gönül kuşu	ṭûṭî, ṭûṭî-kelâm, dil ṭûtisi
Tavus	sülüngiller familyasından, tiz sesli, süslü, parlak ve güzel renkli, önceden cennet bekçisi olduğu rivayet edilen bir kuş, sevgilinin saçı, salınarak yürüme	ṭâvûs, zülf-i ṭâvûs, ṭâvûsveş

Yılan	Cennet bekçisi, sevgilinin saçı, iki yanağından sarkan saç lülesi	suʿbân, suʿbân, mâr, zülf-i siyâh-ı mâr
Hüma	Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi bir varlık, Sultan Bayezid, devlete hükümdarlık eden, devleti yöneten	hümâ, hümâ-fer
Karga	sevilmeyen, kötü kimse, rakip, yüzdeki ayva tüyleri	zaġ, ḳarġa
Sinek	küçük, sıradan, değersiz, rakib	ẕübâb, meges
Karınca	ayva tüyleri	mûr, mûr-ı ḫat
Güvercin	ip üzerinde hareketler yapan canbaz	kebûter
Kumru	sadık aşık	ḳumrı
Baykuş	virane bekçisi	bûm
At	düşmanla savaşmak, hamle yapmak, karşı koymak	ʿaşḳar sürmek
Tilki	sinsi ve kurnaz, hileci, ara bozucu rakip	dilkülig
Turaç	boş konuşan kişiler	dürrâclıḳ
Simurg	diğer büyük devletleri	sîmurġ
Aslan	güç, kuvvet ve iktidarlık	şîrveş
Domuz	rakip	ṭoñuz

Mihrî Hatun, Klasik şiir anlayışının dışına çıkmayarak hayvan motiflerini çoğunlukla âşık- sevgili- rakip ilişkisi çerçevesinde kullanmıştır. Bu çerçevenin dışındaki kullanımlar ise yine genel kullanım yapıları arasında olup farklılık arz etmemektedir.

7. SEVGİLİNİN GÜZELLİK UNSURLARI

Klasik Türk Edebiyatı'nda sevgili, güzelliği ile şiirlere konu olmuştur. Sevgilinin uzuvları, yürüyüşü, endamı, kokusu hatta izi dahi övgüye layık bulunmuştur. Çeşitli benzetmeler yapılarak veyahut direkt olarak açıkça beyan edilerek şiirlerde sevgilinin güzelliğinden bahsedilmiştir.

Mihrî Hatun Divanı'nda da sevgili güzelliği ile ön plana çıkmış, Klasik Türk Edebiyatı çizgisi korunmuştur. Sevgilinin uzvuna işaret eden, imada bulunan ifadeler, tamlamalar bir araya getirilerek gruplandırılmıştır.

Sevgilinin güzellik unsurları ve kullanılan ifadeler, tamlamalar tablo halinde aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 7.1. Sevgilinin Güzellik Unsurları

Sevgilinin Güzellik Unsuru	Kullanılan İfade ve Tamlamalar
Yüz (109)	**âfitâb, aḥsen-i şâḥib-cemâl, ʿaşḳ meydanı, âyet, âyîne, bâb, bâġ, bâġ-ı cemal, bâġ-ı cihan, bâġ-ı ḥüsn, bâġ-ı irem, bezm-i ḥüsn, burc- ı aʿlâ, cemal, çehre, çemen, çihre, dâʾire, devr-i ḳamer, dîdâr, envâʿ-ı zînet, ġarrâ, gül, gül devri, gül yüzli, gül-berg-i ḫandân, gül-çihre, gül-i ḫandân, gülistan, gülşen, gülşen-i ḥüsn, gülsitân, gülsitân-ı ḥüsn, gülzâr, gülzâr-ı cemal, gülzâr-ı cihan, gülzâr-ı ḥüsn, gün, gûşe, ḫayâl-i rûy-ı yâr, ḫûb-liḳâ, ḫûb-rû, ḫurşîd- ṭalʿat, ḥüsn gülsitânı, ḥüsn kitabı, ḥüsn-i leṭâfet, ḥüsninüñ meydanı, ḥüsninüñ şemsi, ḥüsnüñ kitabı, kaʿbe, ḳamer, ḳamer-çihre, ḳaranfül, kitâb, ḳurʾân, leṭâfet gülsitânı, mâh, mâh-ı mücellâ, mâh-ı tâbân, mâhliḳâ, mâhrû, mâh-rûy, mâh-rûy-ı dilber, mâhtâb, maṭlaʿ-ı ḥüsn, meh, meh şıfâtlu, mehî, meh-i tâbân, meh-i tâbân-şekil, mehliḳâ, mehpâre, mehrû, mehtâb, melâḥat, meşaʿil, mevsim-i gül, muṣḥaf, muṣḥaf-ı ḥüsn, naḳş-ı rûy, nûr, perî-peyker, peri, rû, ruḫ, ruḫ-ı cânân, ruḫsâr, ruḫsâr-ı yâr, rûy, rûy-ı cânân, rûy-ı laṭîf, rûy-ı nigâr, saʿd-ı ekber, şafḥa, şafḥa-i ḥüsn, şaḥn-ı gülşen, şaḥrâ yüzi, semen-sîmâ, şıfat, şûret, şems-i ġarrâ, şükûfe, şuʿle-i yâr, ṭalʿat, ṭalʿat-ı ḫurşîd, ṭalʿat-ı mihr, yûsuf, yüz, zühre**
Dudak Ağız Öpücük	**âb, âb-ı ḥayât, aġz, bade, baḥr, berg-i gül-i erġavân, bûse, câm-ı laʿl, câm-ı mey, çeşme, çeşme-i cân, çeşme-i ḥayvân, dehan, dehânum ṭolı, dehen, genc-i nihan, ġonca, ġonca ʿâlemi, ġonca dehan, ġonca dehen, ġonca-dehen, ġonca-fem, ġonca-laʿl, ġonca-leb, gül-fem, gül-i ḫandân, ḫayâl-i leb, hevâ-yı laʿl-i şîrîn, ḥoḳḳa, ḥoḳḳa-i laʿl, ḥoḳḳa-i yâḳût,**

(70)	**iḥsân, inʿâm, kân, ḳand, laʿl, lâle, laʿl-i bedaḫşân, laʿl-i dür-efşân, laʿl-i ḳand, laʿl-i leb, laʿl-i mey, laʿl-i nâb, laʿl-i nebat, laʿl-i şîrîn, leb, leb-i cânân, leb-i meygûn, leb-i yâr, mercan, mey, mîm, mîve, müdevverlik, nesne, noḳṭa, pâlûde, pür-laʿl-i bedaḫşân-şekil, sâġar-ı şâfî, senbûse, şarâb, şarâb-ı laʿl-i dilber, şeftâlu, şekker, şerbet-i laʿl, şîrîn laʿl, şîrîn leb, tiryâḳ-ı leb, turfanda, zemzem-i laʿl**
Saç Bukle Zülf (69)	**ʿanber-feşân, ʿanber-i gîsû, ʿanber-resen, bend, bend-i zülf, benefşe, bûy-ı zülf, bûy-ı zülf-i dilber, çenberlik, çengâl, çevgân, çevgân-şekil, dâl, dâm-ı zülf, dâr, gül-pûş, hâle, ḥalḳa, ḥalḳa-i sevda, ḥalḳa-i zülf, hevâ-yı zülf, hevâ-yı zülf-i dost, hidayet, kâkül-i müşgîn, kel, kemend, kemend-i dâm, kemend-i zülf, kemend-i zülf-i müşgîn, ḳıl, küffar, küfr-i zülf, külâl, mâr, mesken, mû, nâfe-i âhû-ḫuten, örtü, perçem, resen, reyâḥîn, rîsmân, rîsmân-ı ser-i zülf, rîsmân-ı zülf, şaç, seḥâb, selâsil, ser-i zülf, ser-i zülfeyn, sünbül, şâm-ı zülf, ṭurra, urgan, yâsemen, zencîr, zencîr-i ser-i zülf, zülf, zülfeyn, zülf-i ʿanber, zülf-i ʿanberîn, zülf-i mücaʿa, zülf-i müşgîn, zülf-i perişan, zülf-i semen-sâ, zülf-i siyah, zülf-i siyâh-ı mâr, zülf-i ṭâvûs, zülf-i yâr, zünnâr-ı zülf**
Yanak (55)	**ʿaks-i ruḫ, ʿârıż, ʿârıż-ı süsen, bâġ, berg-i gül, berg-i gül-i erġavân, berg-i gülistan, berg-i semen, dâʾire, devr, devr-i ruḫ, envâr, evrâḳ, feraḥ, gül, gül-i ḫandân, gülistan, gülʿiẕâr, güliẕâr, gül-ʿiẕar, gül-ruḫ, gül-ruḫ-ı zîbâ, gülzâr-ı ḫad, ḫad, ḫaṭṭ, ʿiẕâr, ḳabaġ, kaʿbe, ḳandîl-i ruḫ, kenar, lâle, lâle-ḫad, lâleʿiẕâr, lâle-ʿiẕâr, lâlezâr, mâh, meh-i âsumân, pergâr, ruḫ, ruḫı bâġı, ruḫ-ı cânân, ruḫ-ı dildâr, ruḫ-ı zîbâ, ruḫsâr, ṣafḥa-i ḫadd, ṣanem-i lâle-ruḫ, seḥâba girmek, süsen, şemʿ-i ruḫ, şemʿ-i ruḫsâr, şevḳ-i ruḫ, varaḳ, yan, yañaġ, yâsemîn**
Göz Gözyaşı (38)	**âb, âhu, aʿmâ, ʿayn, ʿayn-ı ʿabher, ʿayyâr, câdû, câm-ı dîde, cellâd, cellâd-ı çeşm, çeşm, çeşm-i ala, çeşmi fettan, çeşm-i ḫûnrîz, çeşmi ḳara, çeşm-i mest, çeşm-i nâz, çeşm-i pür-efsûn, çeşm-i şehla, çeşmüñ sâġarı, dîde, dîde-i Mihrî , dûlâb, fettan, göz, gözüm zevraḳı, ḥavrâ, ḫûnhâr, ḳabaġ, kâfir, kör, nergis, nergis-i fettân-şekil, nergis-i mestân, ṣâġar-ı çeşm, şâd-revân, şehla, zeberced**
Boy (34)	**ʿarʿar, bâlâ, boy, boynı sürahi, bülend, çenâr, elif, endam, gül-endâm, gül-i serv, ḳad, ḳadd, ḳadd-ı dil-cû, ḳadd-i dil-cûy-ı nihâl, ḳadd-i revan, ḳad-i raʿnâ, ḳad-i ṭûbâ, ḳâmet, ḳâmet-i dil-cûy, serv, serv ḳadd, serv-i bülend, serv-i ḫırâmân, serv-i ḳadd, serv-i nâz, serv-i raʿnâ,**

	serv-i revan, serv-i sehî, serv-i semen, serv-ḳadd, serv-ḳâmet, sidre, tâbût, ṭûba
Ayva tüyleri (32)	**ʿanber-feşân, benefşe, bustân-ı ḫad, ġubâr, ġubâr-ı ḫaṭṭ, gülzâr, ḫadd, hâle, ḫâr, ḫaṭ, ḫaṭ-ı reyḥân, ḫaṭ-ı reyḥân-şekil, ḫaṭṭ, ḫaṭṭ-ı aḥmed, ḫaṭṭ-ı reyḥân, ḫaṭṭ-ı riḳâʿ, ḫatt-ı yâr, inşa, ḳara, leşker, mûr, mûr-ı ḫat, nesrîn, reyḥân, reyḥân-şekil, sebzezâr, semen, sünbül, toz, vaḳt-i ḫazân, zaġ, ẓulmet**
Kirpik (14)	**cevherî, ḫadeng, ḫançerî, kirpüg, kirpük, müje, müjgân, neşter-i müjgân, oḫ, oḳ, tîġ-i ḳahr, tîr, tîr-i müje, yâre**
Görünüm Beden Vücut (14)	**aġ, beden, bünyâd, girîbân, ḳâlebe, kenâr, melek-manẓar, mevzûn, mîve, nâzenîn, nihâl-i sebze, resm-i kevn, şehr-i beden, zîbâ**
Kaş (13)	**dil ḳıblesi, ebru, ebrû-yı keman, hilal, ḳaş, keman, kemân-ebrû, miḥrâb, mihrâb-ı ḳaş, ṭâḳ, ṭâḳ-ı ebrû, yâ, yay**
Yan bakış Gamze (11)	**âyine, ferz, ġamze, göz ucı, ḫadeng-i ġamze, ḫadeng-i ġamze-i dilber, nigâh, tîġ, tîr, tîr-i ġamze, tîr-i ḫadeng-i ġamze**
Çene Çene çukuru (9)	**çâh, çâh-ı zenaḫdân, dâʾire, ḫasret-i çâh-ı zenaḫdân, kenar, sîb-i zenaḫdân, yan, zenaḫdân, zindan**
Diş (9)	**diş, dür, dürdâne, dürr, lü’lü’, mercân, râz, sırr, şevḳ-i dendân**
Gençlik	**âyîne-i ḥüsn, dıraḫt-ı ḫâm, evrâḳ, gül-i nev-reste, kaʿbe-i ḥüsn, oġlan,**

Güzellik Tazelik (8)	**revnaḳ, sâde-rû**
Alın (6)	**aln, cebin, ḳamer, mâh, meh-cebîn, zühre-cebîn**
Ben (6)	**benefş, dâne, dâne-i fülfül, ḫâl, ḫaṭ, ḫaṭṭ**
Salınarak yürüme (6)	**âb-ı revân, naḫl-i ḫırâmân-şekil, reftâr, revân, revâne, serv-i ḫırâmân**
Ağız suyu Dudak kenarı (4)	**âb, âb-ı kenâr, kenâr, yâr**
Koku (4)	**gül-bû, ḫoş-bû, id, revâyiḥ**
Boyun (2)	**gerdân, hâle**
Bel (4)	**fikr-i miyân, miyân, mûy-ı miyân, der-miyân**
Göğüs Göğüs kafesi (3)	**cân ḳafesi, şeftâlu, turfanda**
Ter (1)	**ʿaraḳ**
Cilve	**nâz-ı nihân**

(1)	
İz **(1)**	**iz**

8. DİKKAT ÇEKEN UNSURLAR

Bağlamsal bir sözlük oluşturulurken, yararlanılan kaynaklarla birlikte şiirin bağlamından hareketle verilen anlamın büyük önemi vardır. Kaynaklarda yer almayan kelimelerin tespiti veya bir kelimenin sözlüklerde kullanılmayan bir anlamının ortaya çıkarılması bağlamsal bakış açısıyla elde edilmektedir.

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü, bağlamsal bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Sözlük'teki kelime varlığının büyük çoğunluğu daha önceden tespit edilmiş anlamlar ve benzetmeleri içermektedir. Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü'nde yer alıp kaynak sözlüklerde bulunmayan iki kelime, sözlüklerde yer alan ancak kullanım açısından dikkat çekmiş olan iki kelime bulunmaktadır. Bu kelimeler aşağıda ele alınıp açıklanmıştır.

Kanda kelimesi, nerede, nasıl anlamlarına gelen, kaynaklarda da geçen bir soru zarfıdır. Divan'da geçen **kanda iki** yapısına kaynaklarda ulaşılamamıştır. Şiirin bağlamından yola çıkılarak verilen anlam ise "*acaba nerededir, merak, kuşku ifade eden bir söz.*" şeklindedir. Divan'da 209. gazelin redifi içerisinde geçen bu ifadenin, kanda kelimesi kaynaklı olduğu aşikardır. Kanda iki tabiri, kandaki, neredeki, şeklinde bir yapıyı ifade etmektedir. Sözde soru zarfı şeklinde bir kullanım söz konusudur.

Yâ Rab ol serv-i revân ḳanda durur **ḳanda iki**
Yâ Rab ol âfet-i cân ḳanda durur **ḳanda iki**

Gözlerüm rûy-ı laṭîfinden ıraġ olalı cân
Dir idüp âh u fiġân ḳanda durur **ḳanda iki**

Âfitâbı götürüp gülşen-i ḥüsni getüren
Yâ Rab ol mûy-ı miyân ḳanda durur **ḳanda iki**

Ḳaşları yâsına ḳurbân olayın ġamzesine
İtdügüm cânı nişân ḳanda durur **ḳanda iki**

Ḫâr-ı ġamda dil-i giryânum ider nâleleri
ʿAceb ol ġonca-dehân ḳanda durur **ḳanda iki**

Yüzüm üzre sürinüp ilte idüm ḫaste dili
Mihrîyâ nâm u nişân ḳanda durur **ḳanda iki**
(G209)

Uş uş, kaynaklarda rastlanmayan bir kelimedir. Uş kelimesi, işaret zamiri olarak kullanılmaktadır. Uş uş ise eh işte, şöyle böyle gibi vasati bir anlama tekabül eder. Kelimeye

şiirin bağlamından hareketle verilen anlam ise bir kimseyi yatıştırmak maksadıyla ilgi göstermek, gönlünü eğlemek şeklindedir. Sevgili rakibe iyi muamelelerde bulunmakta, ilgi göstermekte ancak aşığın gönlünü eğlemektedir.

Beni **uş uş** ile egler raḳîbi bûse ile
Aña ʿinâyetini gör baña nezâketini
(G177/ 7)

Diğer bir dikkat çeken unsur ise **ḥîz** kelimesidir. Kaynaklarda "*eşcinsel erkek"* olarak geçen bu kelime Divan'da sevgiliyi nitelemek için kullanılmıştır. Mihrî, sevgiliyi yermek, ona kızgınlığını belirtmek için bu kelimeyle onu tanımlamıştır. 15. yy. da yaşamış olan Mihrî Hatun'un hem o dönemin muhafazakâr toplum yapısı içinde hem de bir kadın olarak böyle bir kullanımda bulunmuş olması önemlidir. Eşcinselliğin Türk toplumu içerisinde kabul görmeyen bir durum olması, sevgilinin eşcinsellik ile vasıflandırılması dönemin ve toplumun hassasiyetlerine aykırı düşmektedir. Bunlara rağmen Mihrî, sevgiliyi eşcinsel olarak nitelendirmiştir.

Ḳo yüzleri aġ olmasun ol **ḥîz**lerüñ kim
ʿUşşâḳı ḳor iḥsânları aġyâra olupdur
(G42/ 2)

Mihrî Hatun, Maḳâmî'ye yazdığı şiirde kendi öpücüğünü, vücuda oldukça rahatsızlık veren, vücudu halsiz bırakan ve vücuttan atılması arzulanan ishal hastalığına benzetmiştir. Klasik şiirde öpücük genellikle güzel şeylerle nitelendirilmektedir. Mihrî Hatun ise kötü bir nitelemede bulunmuştur. İshal hastalığının şiirde kullanılması da farklı ve dikkat çeken bir durumdur.

Şimden girü Maḳâmî bizüm bûsemüz hemân
Yıllarla yürek aġrısı **isḥâl renci**dür
(G51/ 4)

9. SONUÇ

Mihrî Hatun Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük), Mehmet ARSLAN tarafından hazırlanmış Mihrî Hatun Divanı'nın metninden hareketle oluşturulan, sözlük ve inceleme bölümünden oluşan, bir bağlamsal dizin ve işlevsel sözlük çalışmasıdır.

Bu çalışma ile TEBDİZ sistemi yardımıyla da Mihrî Hatun Divanı'nın kelime kadrosuna ve söz varlığına erişim sağlanmıştır. Kelime kadrosu alfabetik sıra ile verilmiş, söz konusu kelimenin kullanıldığı beyitler sıralanmış, kelimelerin sıklıkları da belirtilmiştir.

Yapılan incelemeler neticesinde Divan'da 5.105 adet madde başı kelime ve tamlama tespiti yapılmıştır. Bu kelime ve tamlamaların %38.37'lik kısmını söz varlığı diye tabir ettiğimiz deyimler, DKY'ler, atasözleri, ayet, kalıp ifadeler, isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, ikilemeler, birleşik fiiller oluşturmaktadır. Söz varlığına anlaşılırlığı arttırması amacıyla tablolar şeklinde yer verilmiştir.

Divan içerisinde sıkça kullanılan ve Klasik Türk Edebiyatının önemli motiflerinden olan *Bitki Türleri ve Çiçekler, Hayvanlar, Sevgilinin Güzellik Unsurları* da Divan içerisinden tespit edilip derlenmiş ve tablo haline getirilerek sunulmuştur.

Ayrıca bağlam yoluyla anlam verilmiş olan, kaynaklarda kullanımına rastlamadığımız iki kelime ile kullanımı dikkat çekmiş iki kelimeye de *Dikkat Çeken Unsurlar* başlığı altında yer verilmiştir.

Sözlük bölümü ile Mihrî Hatun Divanı'nın kelime kadrosu ve anlam dünyası ortaya çıkarılmıştır. Çalışmanın esas kısmını bu bölüm oluşturmakla beraber sözlük üzerinden elde edilen veriler ışığında söz varlığına da değinilmiştir.

Mihrî Hatun ve Divanı üzerine yapılan değerlendirmeler sonucunda, Mihrî Hatun'un Klasik Türk Edebiyatı çizgisinde bir şair olduğuna, gerek kelime kadrosu gerek söz varlığı ile Divan'daki şiirlerin Eski Anadolu Türkçesi ses özellikleri ve söz varlığını yansıttığına ulaşılmıştır. Tablo 4.1. Mahlas, zamir, bağlaç, edat, ünlem, zaman zarfları hariç Divan'da en çok kullanılan kelimeler +20'ye baktığımızda Mihrî Hatun'un klasik şiir anlayışı çerçevesinde şiirler yazmış olduğunu en çok kullanılan kelime kadrosundan da görmekteyiz.

Mihrî Hatun'un kullanmış olduğu kelime kadrosu bakımından sade ve yalın bir anlatımı tercih ettiği söylenebilmektedir. Arapça, Farsça tamlamalar yerine Türkçe kelimelerin sıklıkla kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Mihrî Hatun'un kadınlık yönünden ele alındığı *Bir Kadın Şair Olarak Mihrî Hatun* bölümünde ise şairin klasik şiir çizgisi içinde kendini nasıl ifade ettiği, toplumun kadına/

Mihrî Hatun'a olan bakışı, şiirlerinden örneklerle Mihrî Hatun'un cesur ve kadınsı söylemlerine yer verilmiştir.

Mihrî Hatun, kadın olarak şiir söylediği, aşkını, sevgili ile buluşmalarını, yer yer cinsel içerikli ve cesur ifadelerle anlatması yönünden döneminde çeşitli eleştirilere maruz kalmıştır. Ancak hem şiir yazmaya devam ederek hem de şiirlerindeki ifadelerle açıkça bunlara kulak asmadığını belirtmiştir.

İlk kadın şairlerden olması, Mihrî Hatun'un erkek egemenliğindeki bir alanda kendi kurallarıyla hareket etme kabiliyetini zayıf kılmıştır. Ancak yine de Mihrî Hatun, yer yer beyitlerinde kendini açıkça ifade etmekten de geri durmamıştır. Kadınların kıt akıllı olduğunu söyleyenlere beyitleriyle karşılık vermiş, yeteneksiz, beceriksiz bin erkekten; yetenekli, becererikli bir kadının daha iyi olduğunu söylemiştir.

KAYNAKLAR

AHMET ÂSIM, (1268). ***Okyânûsü'l-Basît fî-Tercemeti'l-Kâmûsi'l-Muhît,*** 3 C. , İstanbul.

AHMET ÂSIM, (2000). ***Burhân-ı Kâtı'*** (haz. M. Öztürk-D. Örs), Ankara: TDK yay.

AHMET VEFİK PAŞA, (2000). ***Lehçe-i Osmânî*** (haz: R. Toparlı), Ankara: TDK yay.

AHTERÎ, Mustafa bin Şemseddin, (1310 [1892]). ***Ahterî-i Kebîr***, 2 C. , İstanbul.

AKKUŞ, Metin (1992). ***Metin Şerhi Geleneği Tarlan Mektebinden Haluk İpekten'e,*** Yedi İklim 32 (Kasım 1992), s. 67–78.

AKSAN, Doğan (2000). ***Türkçenin Sözvarlığı [Türk Dilinin Sözcükbilimiyle İlgili Gözlemler, Saptamalar],*** Ankara: Engin yay.

AKSAN, Doğan, (1999). ***Şiir Dili ve Türk Şiir Dili,*** Ankara: Engin yay.

AKSAN, Doğan, (2006). ***Anlambilim [Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi],*** 4. baskı, Ankara: Engin yay. , s. 74-78.

AKSOY, Ömer Asım (1995). ***Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü***, 2 C. , İstanbul: İnkılap kitabevi.

AKSOYAK, İsmail Hakkı (1995). ***"Divan Şiirinde Okçuluk Terimleri"***, Türklük Bilimi Araştırmaları, S. I, s. 81-94.

AKSOYAK, İsmail Hakkı, (2017). ***Fatih'in Pekiştirdiği Bir Gelenek: Âşıklar Topluluğuna "Ser-defter Olmak"***, Journal of Turkish Language and Literature, Volume: 3, Issue:1, Winter, 1-7.

ANDREWS, Walter, (2000). ***Şiirin Sesi, Toplumun Şarkısı***, çev: T. Güney, İstanbul: İletişim yay.

ARSLAN, Mehmet (2007). ***Mihrî Hâtun Divânı***, Ankara: Amasya Valiliği yay.

ATASOY, Nurhan (2005). ***15. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Osmanlı Bahçeleri ve Hasbahçeler,*** İstanbul: Kültür Bakanlığı yay.

ATASOY, Nurhan, (2005). ***Derviş Çeyizi, Türkiye'de Tarikat Giyim-Kuşam Tarihi,*** İstanbul: Kültür Bakanlığı yay.

BATİSLAM, Dilek (2012). ***Mihrî Hatun'un İki Mürâca'ası***, Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu (20-22 Ekim 2011) Bildirileri, Adana: Çukurova Üniversitesi.

Bursalı Mehmet Tâhir (1972). ***Osmanlı Müellifleri (Mihrî Hatun Maddesi)***, C. 2, İstanbul: Meral yay.

CANIM, Rıdvan (1996). ***Latîfî Tezkiretü'ş-Şuarâ ve Tabsıratü'n Nuzamâ (İnceleme-Metin),*** Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, s. 510, 288

CENGİZ, Halil Erdoğan (1983). ***Divan Şiiri Antolojisi,*** Ankara: Bilgi yay.

ÇAKIR, Cemal (2004**). *"Anlamın Bağlam Açısından İncelenmesi: Kök Anlambilim ve Art Anlambilim",*** Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 24, S. 3, s. 245-255, Ankara.

ÇETİNKAYA, Ülkü (2008), ***Divan Edebiyatında Kadına Genel Bakış***, Turkish Studies, Volume 3/4 Summer.

ÇETİNKAYA, Ülkü, (2010). ***Osmanlı Dönemi Kadın Süs Malzemelerinin Divan Şiirine Yansımaları,*** Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Dergisi, Güz (13), s. 61- 89.

DANKOFF, Robert (2004). ***Evliya Çelebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü*** (Katkılarıyla İngilizceden çev. S. Tezcan), İstanbul: TDAD yay.

DEVELLİOĞLU, Ferit (1999). ***Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*** (16. baskı), Ankara: Aydın Kitabevi yay.

DİLÇİN, Cem (1983). ***Yeni Tarama Sözlüğü***, Ankara: TDK yay.

DİLÇİN, Cem, (1999). ***"Türk Kültür Kaynağı Olarak Divan Şiiri"***, Türk Dili, S.571, s.618-626, Temmuz.

DOĞAN Muhammet Nur (2005). ***Metin Şerhi Üzerine***, İstanbul: Alternatif yay.

ERTEK, Yasemin (2011). ***Klasik Türk Edebiyatında Kadın Şairlere Bir Bakış***, CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 9, Sayı 2.

EYÜPOĞLU, E. Kemal (1973). ***Onüçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler-Tabirler***, 2 C. , İstanbul.

GEMİCİ, Sabiha (1990). ***Mihrî Hatun Divânı (Karşılaştırmalı Metin, Cümle Yapısı ve Cümle Türleri)***, Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

GÖLPINARLI, Abdülbaki (2004). ***Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri***, İstanbul: İnkilap kitabevi.

GÜLEÇ, İsmail (2010). ***Klasik Türk Edebiyatı Metinleri Nasıl Şerh Edilmeli***, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi 42. Cilt, 42. Sayı, s.84- 112.

GÜRGENDERELİ, Müberra; BEYZADEOĞLU, Süreyya Ali (2003). ***Edirneli Ahmed Badî Efendi, Armağan, Proverbs and Idoms in the Classical Ottoman Poetry,*** The Departmen of Near Eastern Languages, Harvard.

GÜVEN, Feridun Hikmet (2013). ***Şiiri Anlamak: Necâtî Bey'in Bir Gazelinin Hikâyesi ve Yorumu***, The Journal of Akademic Social Science Studies, February, Vol 6, Issue 2, s.1581-1601.

HAKVERDİOĞLU, Metin (1998). ***Mihrî Hatun Divanı, (İnceleme-Metin)***, (Yüksek Lisans Tezi), Ahmet Yesevi Kazak-Türk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

HAKVERDİOĞLU, Metin (2009). ***Mihrî Hâtun'un Necâtî Bey'in Şiirlerine Nazireleri,*** Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 4/2 Winter.

HENGİRMEN, Mehmet (1990). ***Güvâhî, Pendnâme [Öğütler ve Atasözleri],*** Ankara: Kültür Bakanlığı yay.

HÜSEYİN KAZIM KADRİ (1928-45). ***Türk Lugatı [Türk Dillerinin İştikakı ve Edebi Lugatları]***, 4 C. İstanbul.

HÜSEYİN REMZİ, (1305 [1808]). ***Lugat-ı Remzî***, 2 C. , İstanbul.

İnternet: Âşık Çelebi, ***Meşâ'irü'ş- şu'arâ,*** (haz.) Dr. Filiz KILIÇ (2018). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

İnternet: Beyânî, ***Tezkiretü'ş- şu'arâ,*** (haz.) Dr. Aysun SUNGURHAN (2017). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55835,beyani-tezkiresipdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

İnternet: Kınalızâde Hasan Çelebi, ***Tezkiretü'ş- şu'arâ,*** (haz.) Dr. Aysun SUNGURHAN (2017). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

İnternet: Sehi Beg, Heşt Bihişt, (haz.) Prof. Dr. Haluk İPEKTEN, Prof. Dr. Günay KUT, Prof. Dr. Mustafa İSEN, Prof. Dr. Hüseyin AYAN, Prof. Dr. Turgut KARABEY (2017). http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56165,hest-bihistpdf.pdf?0&_tag1=03EE5380B678F1063BF0A9ED54D2FA0DD771F0E5&crefer=785D72088E18EDAC0 AD2013761148F17978895CBFC4885CFE9F7ABE6C490FFFF 12 Temmuz 2018'de alınmıştır.

İPEKTEN, Haluk (1996). ***Divan Edebiyatında Edebi Muhitler***, İstanbul.

İSEN, Mustafa (1999). ***Latîfî Tezkiresi,*** Ankara: Akçağ yay, s. 309.

KALPAKLI, Mehmet, ANDREWS, Walter G. (2018). çev: N. Zeynep Yelçe, ***Sevgililer Çağı,*** İstanbul: Yapı Kredi yay.

KANAR, Mehmet (2003). ***Osmanlı Türkçesi Sözlüğü***, İstanbul: Derin yay.

KARAHAN, Abdulkadir. ***İslam Ansiklopedisi "Mihrî Hatun" Maddesi***, s.307.

KARTAL, Ahmet (2009). ***Lügât-ı Nâcî/ Muallim Nâcî***, Ankara: TDK yay.

KOCATÜRK, Vasfi Mahir (1949). ***Divan Şiiri Antolojisi***, (2.baskı) , İstanbul: Varlık yay.

KOÇU, Reşad Ekrem (1967). ***Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü***, Ankara: Sümerbank Kültür yay.

KORTANTAMER, Tunca (1994). ***Teori Zemininde Metin Şerhi Meselesi***, EÜEF Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 8 (1994), s. 1-10.

KÖPRÜLÜ, Mehmet Fuat (1931). ***Eski Şairlerimiz Divan Edebiyatı Antolojisi***, Muallim Ahmet Halit Kütüphanesi, İstanbul.

LEVEND, Agah Sırrı (1984). ***Divan Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar***, 4.bas. , İstanbul.

MEHMED SALÂHÎ , (1329 [1911]). ***Kâmûs-ı Osmânî***, İstanbul.

MEHMET ESAT EFENDİ, (1999). ***Lehçetü'l-Lugat*** (haz. A. Kırkkılıç), Ankara: TDK yay.

MENGİ, Mine (1997). ***Metin Şerhi, Tahlili ve Tenkidi Üzerine Düşünceler***, Dergâh VII/93 (Kasım 1997) s. 8-10.

MENİNSKİ, Franciscus a Mesgnien, (2000). ***Thesaurus Linuarum Orientalium Turcicae-Arabicae-Persicae, Lexicon Turcico-Arabico-Persicum***, 6 C., yay. M. Ölmez, İstanbul: Simurg yay.

NECATİGİL, Behçet (1999). ***Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü***, İstanbul: Varlık yay.

ONAN, Necmettin Halil (1991). ***İzahlı Divan Şiiri Antolojisi***, İstanbul: MEB yay.

ONAY, Ahmet Talat (2000). ***Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı*** (haz. C. Kurnaz), Ankara: Akçağ yay.

ÖZTUNA, Yılmaz (1990). ***Büyük Türk Musikisi Ansiklopedisi I-II***, Ankara: Kültür Bakanlığı yay.

ÖZTÜRK, Furkan (2007). ***Bâkî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]***, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

PAKALIN, Mehmet Zeki (2004). ***Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü***, 3 C. , İstanbul: MEB yay.

PALA, İskender (1995). ***Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü***, Ankara: Akçağ yay.

PARLATIR, İsmail (2012). ***Osmanlı Türkçesi Sözlüğü***, Ankara: Yargı yay.

REDHOUSE, James W, (1992). ***Türkish and English Lexicon*** (2.baskı), İstanbul: Çağrı yay.

STEİNGASS, F. (1998). ***A Comprehensive Persian-English Dictionary***, Beirut.

ŞEMSEDDİN SAMİ (2012). ***Kâmûs-ı Türkî***, Balıkesir: Altınpost yay.

ŞENGÜL, Mehmet Bakır (2016). ***Kadın Edebiyatı: Bir Varoluş Mücadelesi,*** The Journal of Akademic Social Science Studies, Spring II 2016, Number: 44, p: 203-211.

ŞENTÜRK, Ahmet Atilla (1993). ***"Klasik Osmanlı Edebiyatı Işığında Günlük Hayattan Sahneler"***, Türk Dili, S. 495, s.175-188, Mart.

ŞENTÜRK, Ahmet Atilla, (1993). ***"Klasik Osmanlı Edebiyatı Işığında Eski Adetler ve Günlük Hayattan Sahneler II"***, Türk Dili S. 500, s.211-223, Ağustos.

ŞENTÜRK, Ahmet Atilla, (1999). ***Osmanlı Şiiri Antolojisi***, İstanbul: Yapı Kredi yay.

ŞÜKÜN, Ziya (1996). ***Farsça-Türkçe Lugat, Gencîne-i Güftâr Ferheng-i Ziyâ***, İstanbul: MEB yay.

TANYERİ, M. Ali (1999). ***Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler***, Ankara: Akçağ yay.

Tarama Sözlüğü [XIII. Yüzyıldan Beri Türkiye Türkçesi İle Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tarama Sözlüğü], (1995). (3.bas.), 8 C. , Ankara.

TARLAN, Ali Nihat (1937). ***Metinler Şerhine Dair***, İstanbul: Sühulet Basımevi.

TOSKA, Zehra (2007), ***Divan Şiirinde Kadın Şairlerin Sesi***, Türk Edebiyatı Tarihi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, c.2, İstanbul, s. 673-681.

TULUM, Mertol (2011). ***17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı***, Ankara: TDK yay.

TÜLBENTÇİ, Feridun Fazıl (1963). ***Türk Atasözleri ve Deyimleri***, İnkılap ve Aka Kitapevleri, İstanbul.

VARDAR, Berke (2002). ***Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü***, [N. Güz, E. Huber, O. Semenoğlu, E. Öztokat], İstanbul: Multilingual yay.

VERBURG, Antoinette C. , (1997). ***"The Tuhfe-i Şâhidî: Sixteenth Century Persian-Ottoman Dictionary in Rhyme", Archivum Ottomanicum***, nr.15, s.5-87, .

YEKBAŞ, Hakan (2008). ***Metin Şerhi Geleneği Çerçevesinde Şârihlerin Divan Şiirine Yaklaşımlar ı,*** Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 23. Sayı, s.189-217.

YENİTERZİ, Emine (1999). ***Metin Şerhi ile İlgili Görüşler,*** SÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 5 (1999), s. 59-68.

YILMAZ, Mehmet (1992). ***Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler [Ansiklopedik Sözlük]***, İstanbul: Enderun kitabevi.

YURTBAŞI, Metin (1996). ***Örnekleriyle Deyimler Sözlüğü,*** Ankara: Özdemir yay.

EK
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

A

a: *Dikkat çekme, anlamı kuvvetlendirme amacıyla kullanılan bir ünlem.*

1. Ha bugün cevr ü cefāñ ile beni öldüresin / Yarın elüm olur **a** hele girībānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [a,]*

a: *Seslenme ünlemi.*

1. ʿAşḳı rāhında bulur mu dil ü cān terk idici / Bir benüm gibi cihān içre daḫi arasın **a** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [a,]*
2. A benim çoḳ sevdügüm vallāhi billāhi inan / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [a,]*
3. Çeşm-i mestüñ yine nā-ḥaḳ yire ḳan eylemesün / Ṣuçını bildüre ḳatlansun **a** bir pāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 3). [a,]*
4. Sen gül idüñ çemende ben bülbül / Ol zamānı añ **a** behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [a,]*
5. Ḫārı elden ḳoyalum cān virelüm gül yolına / Ḳaçan ise gidecekdür ḳoy **a** gitsün başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 3). [a,]*
6. Dili yeter yıḳ **a** efendicigüm / Cānı yeter yaḳ **a** efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 1). [a,]*
7. Dili yeter yıḳ **a** efendicigüm / Cānı yeter yaḳ **a** efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 1). [a,]*
8. Yüregüm yāresine vuṣlatuñuñ / Merheminden yaḳ **a** efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 2). [a,]*
9. Ne çeker cevrüñ ile ḫaste-dilüñ / Ḥāline bir baḳ **a** efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 3). [a,]*

a: *İşte, işaret zamiri.*

1. Dostum ḫaste-dili hecrüñ odı nice yaḳa / Aldı ʿaşḳuñ eline yaḳamı ḥālime baḳ **a** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [a,]*

āb: *Gözde bulunan su, gözyaşı.*

1. Ḫayāli ḫaddüñüñ iki gözümden olmasa ḫālī / Bitüpdür **ābı** içinde nᵓola serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 7). [ābı, -ı]*

āb: *Ölümsüzlük suyu, sevgilinin dudağı ölümsüzlük suyunun kaynağıdır. O kaynağın suyu; öpücük.*

1. Öldürürseñ laʿlüñ **ābı** ḥasretiyle ger beni / Teşne cān vir Ḥaḳ tatırmasun bir içim ṣu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [ābı, -ı]*

āb: *Su, temel yaşam kaynağı; nehir, ırmak; Yeşilırmak.*

1. Otı sünbül ḫāki ʿanber **ābı** kevs̲er ḫalḳı ḫūb / Cennete beñzetdüm anı ben heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [ābı, -ı]*

āb: *Bir damla, zerre, az miktarda.*

1. ʿAdlüñ **ābı** nᵓola dil-teşnelere virse ḥayāt / Ki virür mürdeye ʿīsā-nefesüñ cān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 4). [ābı, -ı]*

āb: *Su; sevgilinin ağız suyu; öpme, öpücük.*

1. Mıṣr-ı ḥüsnüñ Yūsufı dil-teşnedür bir curʿa ṣun / Laʿlüñ **ābından** zenaḫdānuñdaki çāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 3). [ābından, -ı, -n, -dan]*

āb ol-: *Su olmak, çok fazla akmak.*

1. Dehr elinden ḫāne-i ġamda yiyüben içmege / Eşk-i çeşmim **āb olmışdur** yüregüm hem kebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 27). [āb ol-,]*

āb vir-: *İnsanlara içmesi için su vermek; ölümsüzlük suyu ile hayat bulmasını sağlamak; maddi ve manevi destek, yardım yapmak.*

1. Zinde olur ḥaşre dek bulur ḥayātı teşne-dil / Ḫıżrveş her mürdeye **virseñ** şehā luṭfuñla **āb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 23). [āb vir-, -se, -ñ]*

ʿabā: *Yünden yapılmış kaba kumaş; yokluk, fakirlik hırkası.*

1. Cinān içinde her dāyim ḥabībüm ḥulle geymişdür / Ḳapuñda yeg durur geymek **ʿabā** vü şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [ʿabā,]*

ʿabes: *Boş, anlamsız, gereksiz.*

1. ʿĀşıḳuñ ḳadrin bilür yolında cān virseñ revā / Bī-vefā hercāyiler sevdāsına yelmek **ʿabes** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 7). [ʿabes,]*

ʿabes: *Boş, anlamsız, faydasız; günah işleyerek, günahkar olarak.*

1. Żıdd ol nefsüñ ile sen her nefes / Geçmesün ʿömrüñ cihān içre **ʿabes** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 15). [ʿabes,]*

āb-ı gül: *Gül suyu, taze güllerden elde edilen kokulu su.*

1. Ṣuyı cüllāba beñzer ḥavżı vardur / Mal-ā-māl olmış içi **āb-ı güldür** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 39). [āb-ı gül,]*

āb-ı ḥayāt: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan efsanevi su; sevgilinin dudağı; Şehzade Ahmed'in saltanatı.*

1. Çevresin **āb-ı ḥayātuñ** ki ṭutar mūr-ı ḫatuñ / Gūyiyā ḫātemidür mühr-i Süleymān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 12). [āb-ı ḥayāt,]*

āb-ı ḥayāt: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan efsanevi su; Sinan Paşazade İskender Çelebi.*

1. İrdi çün **āb-ı ḥayāta** Mihrī ölmez ḥaşre dek / Gördi çün ẓulmet şebinde ol ʿayān İskenderi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [āb-ı ḥayāt,]*

āb-ı ḥayāt: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan efsanevi su; servet, zenginlik, makam, mevki.*

1. Bir zamān şehr-i Amāsiyyede İskender idüñ / Ḫıżr-veş **āb-ı ḥayāt** isteyene rehber idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 3). [āb-ı ḥayāt,]*

āb-ı ḥayāt: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan efsanevi su; iyilik, ihsan, lutf.*

1. Ḫıżr misāl olsa cihān ṭañ mı sebze-pūş / **Āb-ı ḥayāt** irgüren ebr-i bahārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 4). [āb-ı ḥayāt,]*

āb-ı ḥayvān: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu.*

1. Buldı luṭfuñ şemmesinden bu cihānuñ bāġı rāġ / Oldı laʿlüñ çeşmesinden **āb-ı ḥayvān** u cülāb

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [āb-ı ḥayvān,]

āb-ı ḥayvān: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu; sevgilinin dudağı.*

1. Ġam degül ṭutsa ḫaṭı yārüñ ʿiẕārı çevresin / Ẓulmetüñ içinde lā-büd **āb-ı ḥayvān** gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 6). [āb-ı ḥayvān,]*

āb-ı ḥayvān: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu; sevgilinin öpücüğü.*

1. Teşnedür dil leblerüñden çeşme-i cān eyle ʿarż / Ḫıżr-veş ẓulmetde ḳaldum **āb-ı ḥayvān** eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 1). [āb-ı ḥayvān,]*

āb-ı kenār: *Kenar suyu, nehir, ırmak kenarındaki su; sevgilinin ağzının çevresi.*

1. İster ki laʿli çeşmesile tāze ter ola / **Āb-ı kenāra** geldügi bu sebzezār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 4). [āb-ı kenār,]*

āb-ı kevser: *Cennette bulunduğuna ve içenin bir daha susuzluk çekmeyeceğine inanılan kutsal su.*

1. ʿĀşıḳa baş aġrıdup ʿarż itme nāṣiḥ cenneti / Leblerin ṣorduḳ nigāruñ **āb-ı kevserden** leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 4). [āb-ı kevser,]*

āb-ı revān: *Akarsu, ırmak.*

1. Nālem işitdükçe ditrer berg ārām eylemez / Yaşumı gördükçe her **āb-ı revānlar** çaġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 3). [āb-ı revān,]*
2. Kenārı ṣāfi cūy-ı erġavānlar / Aḳar her yañada **āb-ı revānlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 5). [āb-ı revān,]*

āb-ı revān: *Akarsu; Amasya'daki Göynicek ilçesinden geçen Yeşilırmak nehri.*

1. Bu maḳāmuñ ismini gerçi dimişler Göynicek / Dillere virür ḥayāt **āb-ı revānı** göynicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 1). [āb-ı revān,]*

āb-ı revān: *Salınan, esintiyle eğilip sallanan; salınarak yürüyen sevgili; akıp giden su.*

1. Her gūşede bir serv-i sehī **āb-ı revāndur** / Kim rūḥ-ı revāna virür ol cām-ı muṣaffā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 6). [āb-ı revān,]*

ʿabīr-i müşg: *Pek çok güzel koku veren nesneden oluşan bir karışım, misk karışımı.*

1. Ṣaçından oldı muʿaṭṭar demāġ-ı rūy-ı cihān / **ʿAbīr-i müşg** ile bu ʿanber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 3). [ʿabīr-i müşg,]*

ʿaceb: *Acaba.*

1. Didüm raḳībi dāra **ʿaceb** aṣdılar mı ola / Bir ḫayr aġızlu didi ki çoḳdan uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [ʿaceb,]*
2. Lāyıḳ ola mı ki **ʿaceb** ḳapuñda / İtlerüñle bile ben daḫi olam ḫıdmetkār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 28). [ʿaceb,]*
3. Bir bölük aşmalular geldi bir araya bu dem / Ḳanda bulına **ʿaceb** bunlara urġan bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [ʿaceb,]*

ʿaceb: *Acayip, garip, şaşılacak şey, tuhaf.*

1. Şāh-ı ʿālīden irişürse ʿināyet naẓarı / **ʿAceb** olmaz ger olam şiʿr ile Selmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 30). [ʿaceb,]*
2. Āsumānīler atar göklere āhum dün ü gün / Berḳ-ı āḥumla **ʿaceb** yanmaz ise yılduzumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 6). [ʿaceb,]*
3. Budur **ʿaceb** kim ol kemān-ebrūsı tīrin atmadan / Yāsına ḳırbān olmaġa cānum gider yanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [ʿaceb,]*
4. Ne günāh itdük ola çarḫ-ı sitemkāra **ʿaceb** / Ki bizi dūr ider ol dāʾima cānānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 6). [ʿaceb,]*
5. Laʿl-i nābından şeker senbūsesine dilberüñ / Urmaz isem ben **ʿaceb** dendānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 2). [ʿaceb,]*
6. Ḥalḳʾoldı fürḳatüñden ḳaddüm benüm i bī-raḥm / Baġruñ senüñ **ʿacebdür** seng-i nigīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 4). [ʿacebdür, -dür]*
7. Ḫāṭṭuñ inşāsın ḫadüñ üstinde kim yazdı **ʿaceb** / Kim Kirāmen Kātibīn olmış durur ḥayrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 10). [ʿaceb,]*
8. Yollar üzre Mihrīnüñ her dem görür ḫāk olduġın / Bir naẓar ḳılmaz nedür cürmi **ʿaceb** sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [ʿaceb,]*
9. Dil ile cān virdi Mihrī tercemān dilberlere / Aldılar göñlin **ʿaceb** bu tercemānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 5). [ʿaceb,]*
10. Ḥüsnüñ miṣāli bir daḫi gelmiş midür **ʿaceb** / Her gūşesinde berg-i gül-i erġavān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 2). [ʿaceb,]*
11. İçer ṣu yirine ḳanumı ġamzeñ / **ʿAceb** budur ki olmaz daḫi ḳāniʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 2). [ʿaceb,]*
12. Cihāna geleli Mihrī dir irdügine **ʿaceb** / Ḫudā yaratdı mʾ ola bī-sitāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [ʿaceb,]*
13. Ḫār-ı ġamda dil-i giryānum ider nāleleri / **ʿAceb** ol ġonca-dehān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 5). [ʿaceb,]*
14. Dili kesilmek olmışdur anuñçün ʿādeti şemʿuñ / Yüzüñe beñzerem dirmiş **ʿacebdür** ḥāleti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 7). [ʿacebdür, -dür]*
15. İrüp ʿuşşāḳuñ āhı ḳıl ḳalmış / **ʿAceb** bozmış liḳāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 3). [ʿaceb,]*

ʿaceb degül: *Şaşılmaz, tuhaf değildir.*

1. Lāġ ile būse istese bizden **ʿaceb degül** / Ṣaḳalı gülse her kişi iller gülencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 3). [ʿaceb degül,]*

ʿaceb mi: *Şaşılır mı? Şaşılmaz, beklenen bir davranışın sergilendiğini ifade eden bir söz.*

1. Ey Mihrī saña yār cefā itse **ʿaceb mi** / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [ʿaceb mi,]*
2. Çün perdesini keşf ide gül bülbüle ḳarşu / Bülbül daḫi cān virse **ʿaceb mi** güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [ʿaceb mi,]*
3. Dil bülbüli feryādın artursa **ʿaceb midür** / Şeydā ḳılan anı sen ġonca-dehen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 3). [ʿaceb mi,]*
4. Virse żiyā cemāli cihāna **ʿaceb midür** / Ol dilberüñ ki ḥüsni cihān enveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 3). [ʿaceb mi,]*
5. Ḳılsa vaṭan **ʿaceb mi** bu dil āsitānuñı / Pes ʿandelīb ḳanda göre gülsitān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 3). [ʿaceb mi,]*
6. **ʿAceb mi** ġamzesi tīġi vücūdum nāle döndürse / Tenümi ḳıl ḳılan ey dil anuñ fikr-i miyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 30). [ʿaceb mi,]*
7. Ḥüsni münevver itse cihānı **ʿaceb midür** / Burc-ı şerefde eyledi ol şehriyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 8). [ʿaceb mi,]*
8. **ʿAceb mi** laʿl-i nābuñdan senüñ yāḳūt reng alsa / Dehānuñ noḳṭasından dür bulupdur çün müdevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [ʿaceb mi,]*
9. Olsa **ʿaceb mi** ḫalḳ ile güneş gibi ʿayān / Ol pādişeh ki sāye-i Perverdigārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 10). [ʿaceb mi,]*
10. Cemālinden żiyā bulsa **ʿaceb mi** ḫalḳ ile ʿālem / Semānuñ āfitābıdur zemīnüñ şemʿdānıdur

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 24). [ʿaceb mi,]

11. Ruḫuñ envārı şevḳinden ṭolupdur bu cihān āteş / Vücūdum mülkini yaḳsa **ʿaceb mi** her zamān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [ʿaceb mi,]*
12. **ʿAceb mi** yer yüzi dā'im bezense cūdı ḫānından / Felekdür ṣofrası her dem ḳamer şems ile nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [ʿaceb mi,]*
13. Ey Mihrī saña yār cefā itse **ʿaceb mi** / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [ʿaceb mi,]*

ʿaceb olmaz: *Şaşılmaz, tuhaf değildir.*

1. ʿAşḳ meydānında ṭop olsa güneş **olmaz ʿaceb** / Kim ḳamer her dem hilālinden ṣunar çevgān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 8). [ʿaceb olmaz, -maz]*
2. Dil şeb-i zülfüñde gümrāh olmasa **olmaz ʿaceb** / Ey şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ṣūretüñ mehtābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 3). [ʿaceb olmaz,]*

ʿacebā: *Merak, şüphe ve tereddüt bildiren bir söz.*

1. **ʿAcebā** laʿl-i lebinden yine emsem ḳıla mı / Yüregümde görinen ġamzeleri yāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 2). [ʿacebā,]*
2. Gözlerüñ ḳanım içer laḥẓada bir ṣu yerine / Ḳanda buldı **ʿacebā** bu iki ḫūnḫār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [ʿacebā,]*

ʿāciz: *Zavallı, güçsüz; aşık.*

1. Ḫalḳ içinde Mihrīyem ʿuşşāḳ içinde mübteẕel / Yār ḳatında **ʿāciz** ü āvāre vü bī-çāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [ʿāciz,]*

ʿāciz: *Yetersiz, eksik, zayıf.*

1. Ne dil ile ḳılam medḥüñ beyān / Sen şehüñ medḥinde **ʿāciz** her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 25). [ʿāciz,]*
2. Ḳıl duʿā Mihrī hemān ḳo sözi taṭvīl eyleme / Ol şehüñ medḥinde **ʿācizdür** bilürsin her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [ʿācizdür, -dür]*

ʿāciz: *Aklı kıt olan, yetersiz, zayıf.*

1. Özüñ reʾyinde **ʿācizdür** ḫıredmend / Ṭapuñdur ḥall iden her müşkilātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [ʿācizdür, -dür]*

ʿāciz ol-: *Dayanamamak, tahammül edememek.*

1. Ḳanda baḳsañ ḫārdur baġrına başan ġoncayı / **ʿĀciz oldum** dostlar varmaġa bir gülzāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 2). [ʿāciz ol-,]*

aç: *Fakir, yoksul, sefil.*

1. Ġanīdür sāyeñüzde müflis ü **aç** / Beni ḥāşā kʾ idesüz ġayre muḥtāc *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [aç,]*

aç-: *Dürülmüş ve iliklenmiş şeyleri açık hale getirmek; konuyu açmak, uygulamaya başlamak.*

1. İçelüm ṭurma maḥabbet ayaġın ṭolu getür / El bir idüp **açalum** defter-i ʿişret dürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 2). [açalum, -alum]*

aç-: *Kapalı konumdaki bir şeyi açık hale getirmek; girmek, kavuşmak, ulaşmak.*

1. Ḫāce vuṣlat ḳapusın kimse çün āsān **açamaz** / ʿÖmr naḳdin virelüm vaṣlı yolında çürüsün

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [açamaz, -a, -maz]

aç-: *Kapalı bir şeyi açık duruma getirmek; gönlünü aşka meyilli yapmak, aşk istemek.*

1. **Açalum** ʿaşḳ hevāsıyla bu dil yelkenini / Çekelüm lenger-i hicrānı ḳoyalum ġamı da *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 4). [açalum, -alum]*

açıl-: *Açık hale gelmek; padişah olmak.*

1. Gül ruḫları yādına bugün cānı revān it / Tīz **açıla** şāyed bulamazsuñ anı ferdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 10). [açıla, -a]*

açıl-: *Kapalı konumdan açık konuma gelmek; ifşa etmek, ortaya çıkarmak.*

1. Dehenüñ sırrını bilmedügiçün ġoncʾ **açılup** / Ḳaldı ḥayretde yatur ḥāli perīşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 21). [açılup, -up]*

açıl-: *Kapalı konumdan açık konuma gelmek; ayılmak, sarhoşluğu, sersemliği gitmek; birisine karşı duygularını ifade etmek.*

1. Gel ḳarşusına cām-ı ṣabūḥı sen eyle nūş / Ṣıġma deriye ġonca gibi gül **açıl** bu dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [açıl,]*

açıl-: *Açık halde bulunmak, görünür, aşikar olmak.*

1. Dilberüñ bāġ-ı cemāli ki ḳış u yaz **açılur** / Ṣan cinān gülşenidür gülleri ṭurmaz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 1). [açılur, -ur]*
2. Dilberüñ bāġ-ı cemāli ki ḳış u yaz açılur / Ṣan cinān gülşenidür gülleri ṭurmaz **açılur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 1). [açılur, -ur]*

açıl-: *Görünür, aşikar olmak; ifşa olmak.*

1. Nice şerḥ eyleyeyin ġonca dehānı ḫaberin / Nāgehān nāz-ı nihāndan yine bir rāz **açılur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 2). [açılur, -ur]*
2. Ḳorḳaram laʿl-i lebinüñ ḫaberin söylemege / Nāgehān genc-i nihāndan yine bir rāz **açılur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 3). [açılur, -ur]*

açıl-: *Bir musiki makamına geçmek; görünür, aşikar olmak.*

1. Her ḳaçan kim iderem ʿaşḳı hevāsında ṣadā / Āhımuñ perdelerinden nice şehnāz **açılur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 4). [açılur, -ur]*

açıl-: *Ortaya çıkmak; denk gelmek.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnini gördüñ çün oḳı Sūre-i Nūr / Mihrī ʿāşıḳlara ʿālemde bu fāl az **açılur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [açılur, -ur]*

açıl-: *Görünür olmak, ortaya çıkmak, denk gelmek.*

1. Araram ḥüsn kitābın ki vefā resmi bulam / Her cefā bābı ile mesʾele-i nāz **açılur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [açılur, -ur]*

açıl-: *Kapalı halden açık hale geçmek, yapraklarını açmak; sevgilinin ortaya çıkması, kendini göstermesi.*

1. Bir ġonca kim **açılmadın** anuñ bite ḫārı / Şimden girü bunlaruñ işi vara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 4). [açılmadın, -ma, -dın]*

açıl-: *Kapalı konumdan açık konuma gelmek, yapraklarını dağıtmak; ortaya çıkmak, teşrif etmek.*

1. Bir ġonca-i ter ṣaḥn-ı çemende **açılınca** / Anuñla bile bitmese biñ ḫār-ı cefāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 2). [açılınca, -ınca]*

açıl-: *Açık hale gelmek, bitmek, ortaya çıkmak; ses çıkartmak, konuşmak.*

1. Güle nergis ṭurup süzmiş gözini / **Açılmış** ġoncalar düzmiş yüzini *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 27). [açılmış, -mış]*

açıl-: *Çıkmak, bitmek.*

1. Nice kim ola şükūfeyle müzeyyen nevbahār / Nice kim bāġ-ı cihānda **açıla** her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 26). [açıla, -a]*

açlık: *Nefsin maddi ve manevi isteklerine, arzularına karşı kişinin sabır göstermesi, açlık çekmesi.*

1. Nefsüñi ten ḫānesinde çek ḳanāʿat küncine / Kim seni esrār-ı ġayba irgüre bu **açlıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [açlıḳ,]*

açlık: *Aç olma, gıda gereksinimi hissetme; manevi açlık.*

1. Bir ġıdā virmiş durur rūḥına ʿaşḳı Mihrīnüñ / Görmez ol tā ḥaşre dek rūy-ı cihānda **açlıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [açlıḳ,]*

ad: *İsim, şöhret, nam.*

1. Ben dilümde nāmını vird itdüm ammā dilberüm / Bir dem añmaz **adum** olmaz bir nefes aġyārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [adum, -um]*
2. Devr-i ḥüsnüñ geçer ey yār ḳalur bir eyü **ad** / Unudılmaz añılur ḫayr ile iḥsān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 6). [ad,]*
3. Cān u dilden oldı bir mehrūya Mihrī mübtelā / Cānıdur bir kimsenüñ kim **adını** olmaz dimek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [adını, -ı, -n, -ı]*
4. Ẕikr ü tesbīḥi ḳodum şām u seḥer elümden / **Aduñı** yād iderem dilde hemān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [aduñı, -uñ, -ı]*

ad: *İsim, nam, ad; Ali Paşa.*

1. Eyü nām ile şöhret bulsun **aduñ** / İki ʿālemde Ḥaḳ virsün murāduñ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 19). [aduñ, -uñ]*

ādem: *Kişi, insan.*

1. Düşmen güler bu ḥālüme ben aġlaram müdām / Hey buña cān mı ḳatlanur **ādemler** öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 2). [ādemler, -ler]*
2. Cürmine baḳup Mihrīyi dūr itme ṭapuñdan / Olmaz bu cihānda çü günāh işlemez **ādem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 6). [ādem,]*
3. Nice ölmesün bir **ādem** ṣūfīnüñ ṭaʿnından āh / Kendü sevmez mi görüp bir ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [ādem,]*
4. Hey benüm begcegizüm sen daḫi bir **ādem** idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [ādem,]*

ādem: *Biri, kişi, insan.*

1. Sāye-i dildār ile germ olma sen ʿāşıḳlara / Dilberüñ laʿli nebātın dişlemiş **ādem** de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [ādem,]*

ādemī: *Ademoğlu, insanlar.*

1. ʿĀşıḳa dirler idi ṣabr gerek yā ḫo sefer / Bu kelām ḥaḳḳı budur gerçek imiş **ādemīde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 5). [ādemīde, -de]*
2. Taʿālallāh yaratdı ʿālemi / Anda mevcūd idi cümle **ādemī** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 3). [ādemī,]*

ʿādet: *Alışkanlık haline getirilen davranış.*

1. Egerçi **ʿādetidür** ḫūblaruñ çü ʿāşıḳa nāz / İñende ḥadden aşurmayup itseler hele az *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 3). [ʿādetidür, -i, -dür]*
2. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür cihān rūyında kim / **ʿĀdeti** luṭf u mürüvvetdür ḳamu fiʿli ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ʿādeti, -i]*
3. Dili kesilmek olmışdur anuñçün **ʿādeti** şemʿuñ / Yüzüñe beñzerem dirmiş ʿacebdür ḥāleti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 7). [ʿādeti, -i]*
4. Beni öldür raḳîbe raḥm it yār / Bu mıdur **ʿādetüñ** eyü gökçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 3). [ʿādetüñ, -üñ]*
5. İçirür çarḫ elinden **ʿādetidür** / Kime şerbet kime zehri zamāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 5). [ʿādetidür, -i, -dür]*
6. **ʿĀdeti** monlalaruñ maḥbūb sevmekdür ḫaṭîb / ʿĀḳil iseñ meẕhebüñ yitirme ʿāriflerden ol *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 7, Beyit 1). [ʿādeti, -i]*
7. Dostı yād itmek imiş **ʿādetüñüz** āḫir-i kār / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 16). [ʿādetüñüz, -üñüz]*
8. Ṭurma nālān ol ruḫı şevḳinde miskîn ʿandelîb / **ʿĀdetidür** çünkim itmek bülbülini zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 9). [ʿādetidür, -i, -dür]*

ʿadet: *Sayı, hesap.*

1. Ṭoḳsan bir ile yüzi **ʿadedde** laḳab çıḳar / ʿAḳluñ yeterse kim idügin bil bu serveri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [ʿadedde, -de]*

ʿādet idin-: *Alışkanlık haline getirmek.*

1. Ẓulüm **ʿādet idinme** kendüñe / Zîra ḫayr itmez saña öñden ṣoña *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 17). [ʿādet idin-,]*

ʿādet ol-: *Alışkanlık haline gelmek, sürekliliğe sahip olmak.*

1. ʿĀşıḳuñ ḥaḳḳında çoḳ söz söyler inanma raḳîb / **ʿĀdet olmışdur** cihānda dostum bühtān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 2). [ʿādet ol-,]*

ʿādet ol-: *Alışkanlık haline gelmek; padişahın saltanat süresinin uzun olacağını belirten söz.*

1. Salṭanat taḫtında her dem saña ey kān-ı kerem / ʿAdl ḫılʿat tāc devlet **ʿādet olmışdur** ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 24). [ʿādet ol-,]*

ʿādet terk it-: *Alışkanlık olan bir şeyi yapmayı bırakmak; herkese yardım ederken Mihri'ye yardım etmemek, destek olmamak.*

1. Ġınā senden bulur çün faḳr-ı ʿālem / Faḳire Mihrîye **terk itme ʿādet** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [ʿādet terk it-,]*

ʿādet-i erkān-ı salṭanat: *Hükümdarlığın temel özellikleri, hükümdarlık alametleri.*

1. Ayruḳ kimesne beñzeyemez ḳadr-i cāhuña / Ḫatm oldı sende **ʿādet-i erkān-ı salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 10). [ʿādet-i erkān-ı salṭanat,]*

ʿādet-i lā ilāhe illallāh: *"Allah'tan başka ilah yoktur" sözünün sürekli tekrar edilmesi.*

1. Gice gündüz dilüñde ẕikr eyle / **ʿĀdet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 19). [ʿādet-i lā ilāhe illallāh,]*

adına: *... için, anlatmak amacıyla.*

1. Cemālüñ **adına** ḫuṭbe oḳur göñül her dem / Kim itdi imdi cihānda bunuñ ḫiṭābetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 4). [adına,]*

ʿadl: *Adalet, hakkaniyet, hakkını verme.*

1. **ʿAdlüñ** ābı nʾola dil-teşnelere virse ḥayāt / Ki virür mürdeye ʿĪsā-nefesüñ cān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 4). [ʿadlüñ, -üñ]*
2. Nūr ile şehr-i Amāsiyyeyi maʿmūr idesin / Yapısar **ʿadlüñ** ile her dil-i vīrānı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 6). [ʿadlüñ, -üñ]*
3. Mihrī üftādeye raḥm it demidür luṭf eyle / Destgīr ol aña **ʿadlüñle** gel ey kān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 7). [ʿadlüñle, -üñ, -le]*
4. Nice **ʿadl** ıssı şehenşāh-ı cihānsın ki gelür / Āsitānuña güneş ḫıdmete her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 2). [ʿadl,]*
5. Salṭanat taḫtında her dem saña ey kān-ı kerem / **ʿAdl** ḫılʿat tāc devlet ʿādet olmışdur ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 24). [ʿadl,]*
6. Ol şehüñ şol resmedür **ʿadli** cihān rūyında kim / Kim niẓām-ı ʿālem olur aña her dem intisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [ʿadli, -i]*
7. Vireli **ʿadlüñ** eliyle ʿāleme luṭfuñ maʿāş / Şiddetinden rūzgāruñ kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 12). [ʿadlüñ, -üñ]*
8. Yaʿnī cihāna cān olan ol Ḫān Aḥmedüñ / **ʿAdlini** ẕikr ider melek evc-i felekde hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 10). [ʿadlini, -i, -n, -i]*
9. Rāḥatı **ʿadlüñ** ile buldı ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Revnaḳı nāmuñ ile buldı şehā heft-iḳlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [ʿadlüñ, -üñ]*

ʿadl-i dest: *Elindeki adalet, adaletli kişinin eli.*

1. Olaldan **ʿadl-i destinde** nigīn-i ḫātem-i devlet / Cihānuñ ḫalḳınuñ kārı ser-ā-ser şādmānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 14). [ʿadl-i dest,]*

ʿadl-i devr: *Dönemin, devrin adaleti, padişahın adaletle hükmettiği dönem.*

1. Nice Cemşīd-i ʿālemdür görüñ kim **ʿadl-i devrinde** / Ḳoyun ḳurd ile yürürler zihī ḫoş zindegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 21). [ʿadl-i devr,]*

ʿadli mīzānı: *Adalet terazisi; adalet, hakkaniyet.*

1. **ʿAdli mīzānına** geldi keffe oldı mihr ü māh / Luṭfı deryāsında oldı baḥr-ı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [ʿadli mīzānı,]*

ʿadlüñ desti: *Adaletle yöneten padişahın eli; adaletli Sultan Bayezid'in eli.*

1. Ḫoş-dem oldı ḫalḳ-ı ʿālem buldı çendān salṭanat / Oldı **ʿadlüñ destine** çün ḫātem-i devlet nigīn *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [ʿadlüñ desti, -üñ]*
2. Oldı **ʿadlüñ destine** çün ḫātem-i devlet nigīn / Ḫoş-dem oldı ḫalḳ-ı ʿālem buldı çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [ʿadlüñ desti,]*

ʿadū: *Düşman, yağı; rakip.*

1. Teb niçün ṭutar seni ṭutsun raḳīb-i kāfiri / Saña ṣıḥḥatler **ʿadūña** renc ü ẕillet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 4). [ʿadūña, -ñ, -a]*
2. Tīġ-ı ḳahr ile **ʿadūnuñ** başın ḳaṭʿ itmege / Ẕātuña cürʾet ü hem bāzūña ḳuvvet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 5). [ʿadūnuñ, -nuñ]*

āfāḳ: *Her yer, etraf, bütün çevre.*

1. Yine eyyām-ı bahār irdi bezendi her diyār / Ḳıldı **āfāḳı** şükūfeyle müzeyyen Kirdgār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 1). [āfāḳı, -ı]*
2. Nūr virmezdi bu **āfāḳ** içre hergiz māh anuñ / Gün cemāli enverinden itmese ger iktisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 2). [āfāḳ,]*
3. Ṭutdı **āfāḳı** ser-ā-ser gün cemālüñ pertevi / Ḥāʾil olmasa ġurūb itmezdi zülfüñ şeb-revi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 1). [āfāḳı, -ı]*

āfāḳ: *Ufuklar, her yer, dünya, kainat.*

1. Döşenmiş bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ üzre gül evrāḳuñ / Demāġın ʿanberīn būy-ı muʿaṭṭar ḳıldı **āfāḳuñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 11). [āfāḳuñ, -uñ]*

āferīn: *Takdir ve övgü sözü.*

1. **Āferīn** diye vü taḥsīn ide Cibrīl-i Emīn / Her ḳaçan kim oḳusam medḥüñi Ḥassān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 32). [āferīn,]*

āfet-i cān: *Can belası, eziyet eden, ızdırap çektiren güzel.*

1. Yā Rab ol serv-i revān ḳanda durur ḳanda iki / Yā Rab ol **āfet-i cān** ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [āfet-i cān,]*

āfitāb: *Güneş.*

1. Yalıñuz bir meh degüldür ḳapusı üftādesi / Biñ ṣafā ile gelür baş üzre her ṣubḥ **āfitāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [āfitāb,]*
2. Sen Müşterī-cenāba şehā gelmesün zevāl / Niteki **āfitāb** semāda süvārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 16). [āfitāb,]*
3. Cemālinden żiyā bulsa ʿaceb mi ḫalḳ ile ʿālem / Semānuñ **āfitābıdur** zemīnüñ şemʿdānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 24). [āfitābıdur, -ı, -dur]*
4. **Āfitābı** götürüp gülşen-i ḥüsni getüren / Yā Rab ol mūy-ı miyān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 3). [āfitābı, -ı]*

āfitāb: *Güneş; aydınlık, parlaklık; güzellik.*

1. Andan berü ki gördi yüzüñ **āfitābını** / Cān ile oldı ḥüsnüñe ḫayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 6). [āfitābını, -ı, -n, -ı]*

āfitāb: *Güneş; parlak, aydınlık.*

1. Çü düşdi şevḳ-i ruḫı **āfitāb** çihresinüñ / Cihāna virdi żiyā enver ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 2). [āfitāb,]*
2. Ḥabībüm naḳş-ı rūyuñdan göñül buldı muṣavverlik / Cemālüñ **āfitābından** cihān ṭoldı münevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 1). [āfitābından, -ı, -n, -dan]*

āfitāb: *Güneş gibi parlak, güzel, göze çarpan.*

1. Ne ḥüsnüm **āfitāb** u ne ḫod māh gencidür / Ne ḳaşlarum kemān u ne zülfüm nişāncıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [āfitāb,]*

āfitāb: *Güneş, afitab; Şehzade Ahmed'in yüzü.*

1. ʿĪd-ı vaṣlın ʿarż idüp çünkim götürdi şeh niḳāb / Nūra ġarḳ itdi cihānı ẓāhir oldı **āfitāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [āfitāb,]*

2. Çün ṭulūᶜ itdi şeref burcında yine **āfitāb** / Her kişi medḥ itmege biñ cān u dilden açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [āfitāb,]*
3. Gelmesün cānā cemālüñ **āfitābına** küsūf / İrmesün ᶜömrüñ dıraḫtı bergine bād-ı ḫazān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [āfitābına, -ı, -n, -a]*

āfitāb: *Güneş; sevgili; Şehzade Ahmed.*

1. Faḫr itmesün cihānda kᵓ aña müsteᶜārdur / Ey **āfitāb** ᶜaks-i ruḫuñla güneş iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 15). [āfitāb,]*

āfitāb-ı ᶜālem-ārā: *Dünyayı aydınlatan güneş.*

1. **Āfitāb-ı ᶜālem-ārā** heft-kişver bī-naẓīr / Pādişāh-ı ᶜāṣr aᶜlem kāmrān rifᶜat meᵓāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 19). [āfitāb-ı ᶜālem-ārā,]*
2. Gün cemālüñle żiyā bulsun cihān tā ḥaşre dek / **Āfitāb-ı ᶜālem-ārā** tābdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 8). [āfitāb-ı ᶜālem-ārā,]*

āfitāb-ı ḥüsn: *Güzellik güneşi.*

1. Taṣvīrini cemāliñüñ ey **āfitāb-ı ḥüsn** / Rūz-ı ezelde yazdı göñül levḥine ḳalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 13). [āfitāb-ı ḥüsn,]*

ᶜāfiyye: *Sağlık, esenlik.*

1. Hey rāżıyuz ol ġamzelere ḳanımuz içsün / Rāḥatlar ola rūḥına **ᶜāfiyye** vü ṣeḥḥā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 28). [ᶜāfiyye,]*

ᶜafv eyle-: *Affetmek, bağışlamak, mazur görmek.*

1. Lā dimezem noḳṣānuma / **ᶜAfvuñı eyle** şefīᶜ ᶜişyānuma *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 28). [ᶜafv eyle-,]*

ᶜafv it-: *Bağışlamak, hoş görmek, gözardı etmek.*

1. Ger ṭaġlarca eylerseñ günāh / Tevbe ḳılsañ **ᶜafv ider** anı ilāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 22). [ᶜafv id-,]*

aġ: *Parlak, beyaz tenli.*

1. Nitekim cehd eylerem meyl itmeyem mehrūlara / Çıḳarur yoldan beni bir zülfi ḳara yüzi **aġ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 2). [aġ,]*

aġ ḳur-: *Tuzak kurmak, bir varlığı yakalamak, ele geçirmek amacıyla tuzak hazırlamak; sevgilinin kendine aşık etmek için aşığa tuzak kurması.*

1. Dostum dil murġına **ḳurmuş** ḳara zülfeynüñ **aġ** / Göz ḳızardup düşdüm illā āh kim müşkil duzāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 1). [aġ ḳur-,]*

aġaç: *Gövdesi kalın, dalları ve yaprakları olan, sert fidan.*

1. **Aġaçlar** sāye ṣalmış ṣanki ḫargāh / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 34). [aġaçlar, -lar]*

āgāh ol-: *Haberdar olmak, bilmek, farkında olmak.*

1. Göñül virdüm saña **olmaduñ āgāh** / İdersem ṭañ mıdur her demde ṣād āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 1). [āgāh ol-,]*

aġı: *Zehir; keder, ızdırap, acı.*

1. Dehr elinden bir ṣafā cāmını nūş itdürmedüñ / Ṣunduġuñ her dem felek Mihrīye biñ ṭās **aġıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [aġıdur, -dur]*

aġla-: *Kederden, üzüntüden gözyaşı dökmek.*

1. Var mıdur bir yer ġamuñdan **aġladuḳça** dostum / Gözlerimüñ ḳanlu yaşı ile rengīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 3). [aġladuḳça, -duḳça]*
2. **Aġlañ** gülüñ ki bir gün eyā dostlar raḳīb / Ecel irişmedin beni derhemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 3). [aġlañ, -ñ]*
3. Fürḳatüñden iñlesem ditrer zemīn ü āsumān / Ḥasretüñden **aġlasam** işbu cihānı ṣu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [aġlasam, -sa, -m]*
4. Göñlüm alalı ol baña itdüklerini vāh / Dostlar işidüp **aġladı** düşmen ḳatıᶜ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [aġladı, -dı]*

aġla-: *Gözyaşı dökmek; sızlanmak, yakınmak.*

1. Bülbül iñler ḫārdan ben **aġlaram** aġyārdan / Müstedām olsun bizümle ḫayli derd ortaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 2). [aġlaram, -r, -am]*
2. Ḥasretinden **aġlaram** sen Yūsufuñ Yaᶜḳūb-veş / Gözlerüm yaşı dükenmez ṣanki Nīl ırmaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 4). [aġlaram, -r, -am]*
3. Bile yanup yaḳılup **aġlayaydum** / Bulaydım mübtelāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 4). [aġlayaydum, -y, -a, -y, -du, -m]*
4. Bilmezem baḫt-ı siyāhumla nice **aġlayayın** / Seni ġam ḫānelerinde yine āvāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 7). [aġlayayın, -y, -ayın]*
5. Nicᵓ **aġlayasun** ḫār-ı cefāsı ile ey dil / Baḳ ġoncalaruñ ḥüsnine gül gibi gül imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 3). [aġlayasun, -y, -a, -sun]*
6. Bülbül **aġlar** gül içün ḫār miyānını ḳocar / Virmesün kimselere dünyede nāçārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 3). [aġlar, -r]*
7. Ġam ḫānelerinde yine ben **aġlayu** ḳaldum / Raḥm itmedi dil-ḫastesine o güle gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 2). [aġlayu, -y, -u]*
8. Beni **aġlar** görüp ey dost niye gülmeyesin / Ne bilür aġlayanuñ ḥālini ḫandān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 5). [aġlar, -r]*
9. Sen özüñi ḳayur ḫalḳuñ günāhın **aġlama** zāhid / Günāhı kimsenüñ senden ṣorılmaz söyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [aġlama, -ma]*
10. **Aġla**ñ gülüñ ol ᶜāṣıḳı ey ḥāl bilenler / Cānānı ḥabībi anuñ ıraḳ ile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 4). [aġlañ, -ñ]*

aġla-: *Gözyaşı dökmek; kederlenmek, hüzünlenmek, üzülmek.*

1. Rūzgāruñ elemiyle nice bir **aġlayavuz** / Rūzgār ilte kenāra bulavuz hem-demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 3). [aġlayavuz, -y, -a, -vuz]*
2. Düşmen güler bu ḥālüme ben **aġlaram** müdām / Hey buña cān mı ḳatlanur ādemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 2). [aġlaram, -r, -am]*
3. **Aġlamaḳdan** munḳaṭıᶜ olmazdı çeşmüm neyleyem / Ḳanlu yaşumdur raḳīb-i kelbi ḫandān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 3). [aġlamaḳdan, -maḳ, -dan]*
4. **Aġlaram** yaş yerine ḳan dökilür çeşmümden / Yār raḥm eyleyüben silmedi bir gün yeñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 3). [aġlaram, -r, -am]*
5. Kūyuñda ḥabībüm şu ḳadar **aġlamışam** kim / Ḳanlu gözümüñ yaşıla ᶜālem sele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 3). [aġlamışam, -mış, -am]*
6. Hecrüñde ḥabībüm şu ḳadar **aġlamışam** kim / Dil zevraḳı ḳanlu yaşıma ġarḳ olayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 4). [aġlamışam, -mış, -am]*

7. Yanaram bezm-i şevḳüñde gözüm **aġlar** göñül ḫandān / Hemān ol şemʿa döndüm kim güler dāʾim ziyānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [aġlar, -r]*

aġla-: *Gözyaşı dökmek; suyu devir etmek.*

1. İşidüp derd ile iñledi mi dūlāb daḫi / Girye vü zār ile her dem dönüp **aġlar** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [aġlar, -r]*
2. Rūz u şeb yaşlar döker dūlāb sergerdān olup / Girye vü zārī ile ṭurmaz benimçün **aġlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [aġlar, -r]*

aġlat-: *Birisinin ağlamasına, hüzünlenmesine, kederlenmesine neden olmak.*

1. Müddeʿīyi güldürüp **aġlatmasun** diñ beni yār / Ġarḳa virür ʿālemi yaşumda ṭūfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 5). [aġlatmasun, -ma, -sun]*
2. Cevr ile beni şol ḳadar **aġlatdı** felek kim / Sürḫāb gözüm yaşı ile ḳana boyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 1, Beyit 1). [aġlatdı, -dı]*
3. Rāżıyam cānā gerek **aġlat** gerek güldür beni / Dönmezem senden gerek dirgür gerek öldür beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 13). [aġlat,]*
4. **Aġladur** her dem şehā bī-çāre Mihrīyi felek / Dāmen-i raḥmuñ ile sil yaşını ey kāmyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 25). [aġladur, -ur]*
5. Arturur nāle ile şām u seḥer zārumuzı / **Aġladur** bizi ne ḫoş güldürür aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [aġladur, -ur]*

aġlayanuñ ḥālini ḫandān ehli ne bilür: *Mutlu olan, sıkıntısı olmayan kimse, mutsuz, sıkıntılı, müşkil durumdaki kimsenin ahvalini bilmez.*

1. Beni aġlar görüp ey dost niye gülmeyesin / **Ne bilür aġlayanuñ ḥālini ḫandān ehli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 5). [aġlayanuñ ḥālini ḫandān ehli ne bilür,]*

aġyār: *Rakip, sevgili ile aşık arasına giren kimse.*

1. Mihrī çeke cevrüñi vü luṭfuñ göre **aġyar** / Devlet aña zillet bu cefākāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 7). [aġyar,]*
2. Ben ayaġuñı öpmege cānlar ḳılam īs̱ār / Rāygān viresin būse sen **aġyāra** nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 6). [aġyāra, -a]*
3. Yoluñda senüñ cānā bilsem ne günāh itdüm / Cevrüñ baña **aġyāra** luṭfuñ neden olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [aġyāra, -a]*
4. Bülbül iñler ḫārdan ben aġlaram **aġyārdan** / Müstedām olsun bizümle ḫayli derd ortaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 2). [aġyārdan, -dan]*
5. Ḳo yüzleri aġ olmasun ol ḥīzlerüñ kim / ʿUşşāḳı ḳor iḥsānları **aġyāra** olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 2). [aġyāra, -a]*
6. Şīrin lebin **aġyāra** ṣunar Mihrīye ṣunmaz / Ṭūṭī baḳa ḳarġa yiye şekker ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 5). [aġyāra, -a]*
7. ʿĀşıḳları bir būsesine cān vire her dem / **Aġyār** ile ol ṣarıla ʿuryān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 2). [aġyār,]*
8. Eksilmedi **aġyār** nidem yār işiginden / Ol kelb-i laʿīni şu ḳadar ṭaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 4). [aġyār,]*
9. Eyü çekdük bularuñ cevr ü cefāsın be yüri / Nice bir yalvaralum yārına **aġyārına** yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [aġyārına, -ı, -n, -a]*
10. Olmasun **aġyār** ile yāri İlāhī kimsenüñ / Arṭmasun günden güne derd ile āhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [aġyār,]*
11. Dāmen-i vaṣlı ḥabībüñ hele girsün elime / Ṭutmışam tīg-ı belāsına boyun **aġyāruñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 6). [aġyāruñ, -uñ]*
12. Dūr itme ṭapuñdan beni **aġyār** söziyle / Allāhʾa ḳodum anı vü ben saña ṭayandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 3). [aġyār,]*
13. Cānı vir cānān yolında yāri kes **aġyārdan** / Yoḫsa ey Mihrī nʾolur ʿālemde varumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [aġyārdan, -dan]*

14. Baña raḥm itse gerek yār didüm **aġyāra** / Mihrīyi eyleme billāh yalān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 7). [aġyāra, -a]*
15. Dostum luṭf eylegil **aġyār** ile seyr eyleme / Dīvüñ olmasun melek hem-rāhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 4). [aġyār,]*
16. Dostlar billāhi deñ ol sevdügüm dildāra kim / Mihrīye cevr idüp **aġyāra** vefā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 5). [aġyāra, -a]*
17. Düşdüm ayaḳlara elden ḳomadum yār etegin / Gerçi yārüm ḳomadı bir nefes **aġyār** etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 1). [aġyār,]*
18. Yolına cān virmek imiş Mihrī ancaḳ çāresi / Yār içün **aġyāra** varup nice bir yalvarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 5). [aġyāra, -a]*
19. Niçe bir ʿizzet ideyin yār içün **aġyāra** ben / Niçe bir yalvarayın bir gül içün biñ ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [aġyāra, -a]*
20. Ḥoḳḳa-i laʿlinden **aġyāra** müferriḥler virür / Ben ıraḳdan olmışamdur aña ḫayrān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 2). [aġyāra, -a]*
21. Hem-rāh idinme kendüñe **aġyārı** sevdügüm / Sen meh ṣıfātlu yürimesün zengi rūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 6). [aġyārı, -ı]*
22. Ḳılduḳça ḥamāʾil ḳolını boynuña **aġyār** / Zülfüñ gibi ben göñli perīşānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 5). [aġyār,]*
23. Ḳorḫaram **aġyār** bir gün yār kūyından beni / Sürdüre cennetden uymasun bu şeyṭān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 4). [aġyār,]*
24. Terk eyle seni terk ideni sen daḫi Mihrī / **Aġyāra** ḳoyup seni o bī-ʿar giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [aġyāra, -a]*
25. Bu cihāndur dem ola Mihrīye raḥm eyleye yār / Daḫi yer ḳalmaya **aġyār** saña dilkülige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [aġyār,]*
26. Aġyār ile yār oldı vü cānān yola gitdi / Ten bunda ḳalup rūḥ-ı revānum bile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 1). [aġyār,]*
27. Cümle ʿālem ḫalḳını **aġyār** idindüm seni yār / Sen daḫi **aġyār** imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [aġyār,]*
28. Ġanīmet gör dem-i ʿömri ṣarıl bir nāzenīn ile / Cihān **aġyārdan** ḫālī olıcaḳ ṭuymasun nāşī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [aġyārdan, -dan]*
29. Cefāların göre ʿāşıḳ vefāların **aġyār** / Sürer cihānda münāfıḳ ṣafāların her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 5). [aġyār,]*
30. Arturur nāle ile şām u seḥer zārumuzı / Aġladur bizi ne ḫoş güldürür **aġyārumuzı** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [aġyārumuzı, -umuz, -ı]*
31. Uyduñ **aġyāra** benümle bir nefes yār olmaduñ / Yoluña bunca zamāndur cānı virdüm bilmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 7). [aġyāra, -a]*
32. Luṭfuñı **aġyāra** eylerdüñ revān cevrüñ baña / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [aġyāra, -a]*
33. Özi göyündi dāġ urdı özine lāle-i nuʿmān / Görüp **aġyārı** yanuñda gülerem ẓāhirā her an *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 9). [aġyārı, -ı]*

aġyār: *Düşman; yabancı, elalem.*

1. Kimseler bencileyin ʿaşḳa giriftār olmasun / Kimsenüñ bencileyin sevdügi **aġyār** olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 1). [aġyār,]*

aġyār: *Rakip; zalim, merhametsiz, kötü davranan.*

1. Cümle ʿālem ḫalḳını **aġyār** idindüm seni yār / Sen daḫi aġyār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [aġyār,]*

aġyārlık: *Rakiplik, rakip gibi davranma, sevgili ile aşığı birbirinden uzaklaştırmaya çalışma hareketi.*

1. Yüzüme güldügi çün şişlere ṣancar güli ḫār / Nidelüm ol ḫo ḳomaz ḳandasa **aġyārlıġı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [aġyārlıġı, -ı]*

aġyārsuz: *Aşık ile sevgili arasına giren kimse olmadan, rakipsiz.*

1. Ben dilümde nāmını vird itdüm ammā dilberüm / Bir dem añmaz adum olmaz bir nefes **aġyārsuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [aġyārsuz,]*

aġız: *İnsan ve hayvanlarda yemeye, seslenmeye mahsus uzuv.*

1. Leblerüñ sögdükçe cānā **aġzuma** şekker yaġar / Şöyle şīrīn loḳmadur pālūde-i terden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 3). [aġzuma, -um, -a]*

aġzı ṣuyu aḳ-: *Çok beğenip istemek, imrenmek, gıpta etmek; bir kaynaktan suların etrafa yayılması.*

1. Serv-ḳaddüñ nāz ile seyr itdügince bāġda / Her yaña **aġzı ṣuy'aḳar** aña bustān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 3). [aġzı ṣuy'aḳ-,]*

aġzın çāk it-: *Ağzını yırtmak, çalımlı bir şekilde birisini cezalandırmak; gülün açılmasını sağlamak.*

1. Leblerüñe beñzerem didügiçün bād-ı ṣabā / Ġoncanuñ **çāk ideli aġzın** ḳatı ḳorḳar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 23). [aġzın çāk id- ,]*

aġzında dili ḳurusun: *Dilin kurusun, konuşamaz olmak, dili tutulmak.*

1. Silelüm laʿl-i meyin ol büt-i ʿayyārelerüñ / Bu ḥasedden **dili aġzında** raḳībüñ **ḳurusun** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 6). [aġzında dili ḳurusun,]*

aġzuña sög-: *Onur kırıcı, çoğu basmakalıp kaba sözler söylemek, küfretmek; birini çok kötü bir durumun içine sokmak.*

1. Şīrīn lebiyle **aġzuña sögmiş** i Mihrī yār / ʿÖmri çoġ olsun el götür imdi duʿālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 5). [aġzuña sög-,]*

āh: *İnleme, aşk acısıyla sızlanma.*

1. Nice sengīn-dil imişsin ki eşer itmedi hīç / ʿĀşıḳ-ı şūrīdeler **āhı** seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 6). [āhı, -ı]*
2. Dostum dil murġına ḳurmuş ḳara zülfeynüñ aġ / Göz ḳızardup düşdüm illā **āh** kim müşkil duzāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 1). [āh,]*
3. Her māh-rūy ʿāşıḳuñ **āhı** duḫānile / Hiç görmedük ki ṣoñra yüzinüñ ḳarası yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 6). [āhı, -ı]*
4. Olmasun aġyār ile yāri İlāhī kimsenüñ / Arṭmasun günden güne derd ile **āhı** kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [āhı, -ı]*
5. Hem-demüm **āhum** olupdur mūnisüm gözüm yaşı / Kimse bilmez ḥālümi derdüm nihāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 2). [āhum, -um]*
6. Cihānda çoḳ durur ammā belākeş ʿāşıḳlar / Kimesne uġramadı **āh** u zāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [āh,]*
7. Göñül evinde bir ʿāşıḳ ḥabībinüñ ismin / Yazar mı **āhı** ile her divāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [āhı, -ı]*
8. Gülşene meyl itmezem gül gibi yārüm var iken / Bülbüli gūş itmezem **āh** ile zārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [āh,]*
9. Ḫār-ı ġayret pāreler bir anda biñ kez cigerüm / Kendülügümle mi hem-dem oldum **āh** u zāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 3). [āh,]*
10. Sen bī-vefā firāḳıla cān irdi ḫulḳuma / Cānā yoluñda çıḳsa gerek bir gün **āh** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 4). [āh,]*

11. Ḫurrem olsun her ḳadem başduḳça şaḥrālar size / Ḫāne-i ġamda yeter bu **āh** ile vālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [āh,]*
12. Hem-dem olmasun İlāhī **āh** u efġān kimseye / Maḥrem olmasun cihānda zār u giryān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [āh,]*
13. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem **āh** u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [āh,]*
14. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem **āh** u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [āh,]*
15. Revā gördi felek biz nidelüm gülşende / Bülbüle **āh** u fiġān hem-dem ola ġoncaya ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [āh,]*
16. Āh u efġān ile her dem geçürür kārumuzı / **Āh** elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [āh,]*
17. İñlerem tā ṣubḥ olınca nālem işitmez ḥabīb / Gerçi ʿālemler ṭolupdur **āh** u zārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [āh,]*
18. Bugün ki mevsim-i güldür çemende bülbül ile / Ḫurūş u nāle ḳılup **āh** u zārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [āh,]*
19. Gördüm yüzüñi **āh** ile efġāndan el yudum / Ṣordum lebüñi çeşme-i ḥayvāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 1). [āh,]*
20. Geçürdiler günümüz her dem **āh** ile ḳış u yaz / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 4). [āh,]*
21. Seni heyhāt ki bir daḫi görince gözümüz / **Āh** u zār ile geçiser gicemüz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [āh,]*

āh: *Öfke, kızgınlık, üzüntü gibi duyguları ifade eden ünlem.*

1. Nice feryāda vara nālelerüm **āh** saña / Nice bir ʿarż ideyüm ḥālümi her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 1). [āh,]*
2. Mihrī-i dil-ḫastenüñ ḥālin ṣorarsa yāre diñ / Bir nefes ḳalmışdur ammā **āh** ol cānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [āh,]*
3. Laʿl-i şīrīnüñe ben cān virürem irmez elüm / **Āh** kim ḳarşumda dāʾim lā-tekellüf yir meges *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 3). [āh,]*

āh: *Aşk acısıyla bağırıp çağırma, feryat.*

1. Maʿşūḳ elünde cevr ü cefā vü ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām u seḥer **āh** u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [āh,]*
2. Her ḳaçan kim iderem ʿaşḳı hevāsında ṣadā / **Āhımuñ** perdelerinden nice şehnāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 4). [āhımuñ, -ım, -uñ]*
3. Dil ġarībin nār-ı hicrān ger yaḳarsa ġam yime / Saña ey ḳanlu yaşum **āhum** gibi hem-dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [āhum, -um]*
4. Āsumānīler atar göklere **āhum** dün ü gün / Berḳ-ı āḥumla ʿaceb yanmaz ise yılduzumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 6). [āhum, -um]*
5. Cānumı benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / **Āhum** tütüni yerlere vü göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [āhum, -um]*
6. Cānumı benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / **Āhum** tütüni yerlere vü göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [āhum, -um]*
7. Ḫaddüñi görüp ḳorḳaram āh itmege nāgāh / **Āhumla** yana dāʾire-i çarḫ-ı muʿallā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 32). [āhumla, -um, -la]*

āh: *Derinden bir soluk verme eylemi ile birlikte pişmanlık, beğenmeme, yakınma, üzüntü gibi duyguları ifade eden söz.*

1. Yıllar ile ben yüzin görmem dirīġā **āh** kim / Sāyesinde ḫoş geçer dildārımuñ her bir levend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 9). [āh,]*
2. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber **āh** kim / Cevri ḥadden aşurur nāz ile orandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [āh,]*
3. Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum yāri **āh** / Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [āh,]*
4. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber **āh** kim / Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [āh,]*

5. Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar / Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum yāri **āh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [āh,]*
6. Ġamzesi oḳlarına sīnem nişān olalı **āh** / Yār bilür yüregümde nice peykān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 7). [āh,]*
7. Tīġ-i ḳahruñdan cigerler pārelendi gerçi **āh** / Āteş-i ʿaşḳuñ yanar sīnemde gūyā dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 3). [āh,]*
8. Ben ḳumrı gibi dost dirüm ṣubḥ olınca **āh** / Ol ḫoş raḳīb ile ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [āh,]*
9. İlāhī gülşen-i ḥüsnin gözüm yaşıyla sen ṣaḳla / Ṭolupdur gerçi **āhumdan** zemīn ü āsumān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [āhumdan, -um, -dan]*
10. Düşelden ʿaşḳuñuñ sevdāsına **āh** / Neler oldı benüm başuma vāḳiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 4). [āh,]*
11. Ḳapusından ḳaçan gidesin **āh** / Meger Allāh ala seni tīzcek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 2). [āh,]*
12. Terk itdüñ itmezem dir iken mübtelāñı **āh** / Ḫūblar içinde ʿahd ü emān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [āh,]*
13. Gördügine meyl ider dil ebsem olmaz nidem **āh** / Kendü kendümden gelür baña ziyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 6). [āh,]*
14. Gitmege ʿazm eylemişsin **āh** şāhum gitme gel / Ḳorḳaram kim saña teʾsīr ide āhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [āh,]*
15. Gözyaşı gibi sende naẓardan düşürürseñ / Derdā vü dirīġā vü hezār **āh** efendüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 4). [āh,]*
16. Nice bir hecrüñle idem āhı çoḳlar sevdügüm / **Āhum** odı yaḳdı mihr ü māhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 1). [āhum, -um]*
17. Mihrüñde senüñ bir gün eyā māhliḳā **āh** / Fāş eyleyiser sırruñı Mihrī ele ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 5). [āh,]*
18. Dehānuñ cānım u zülfüñ benim ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem **āh** görmezsem o mīm ü dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [āh,]*
19. Āsitānuñdan anı sürmek ile gitmedi **āh** / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [āh,]*
20. Āsitānuñdan anı sürmek ile gitmedi **āh** / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [āh,]*
21. Çekmişüz yüz biñ cefāsın her cihetden gerçi **āh** / İtmedi bir dem vefā bu ḫūb u raʿnālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [āh,]*
22. Görmeden bir daḫi yārān yüzini **āh** eger / İrişe bir gün ecel desti girībānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 4). [āh,]*
23. ʿAhdine vefā ḳılmadı ol yār nidem **āh** / Ḳanlar yudayın derd ile her bār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 3). [āh,]*
24. Geçdi ʿömrüm rūzgāruñ şiddetiyle her zamān / Ben bu cāndan **āh** ezel maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 2). [āh,]*
25. Göñli ayruḳlara virmişsin dil ile ḫoş beni / **Āh** kim aldar imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 5). [āh,]*
26. Almadan bir berg-i gül ḫaddüñden irdi ḫaṭṭuñ **āh** / Ḫārlar ol gül-ʿiẕaruñ çehre yanın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [āh,]*
27. Çoḳ mübārek demlere irmişdük ammā rāstī / Olmaya ol dem gibi **āh** ḳanı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [āh,]*
28. Nice ölmesün bir ādem ṣūfīnüñ ṭaʿnından **āh** / Kendü sevmez mi görüp bir ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [āh,]*
29. Ḥamdülillāh ki ḫoşuz luṭfı nesīmiyle bugün / **Āh** eger çarḫ-ı felek cevr ide devrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 31). [āh,]*
30. Ki geçmiş ʿömrümüz ḥayfā hezār **āh** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 46). [āh,]*
31. Sürmedüm neyleyeyin ẕevḳ u ṣafāsın felegüñ / **Āh** elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 2). [āh,]*
32. Nideyin baña felek ummaduġum işler ider / **Āh** elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 4). [āh,]*
33. Āh u efġān ile her dem geçürür kārumuzı / **Āh** elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [āh,]*

34. Pür ider ḳāseyi her dem içürür ḳan bize / **Āh** elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 8). [āh,]*
35. Ne özi göynür esirger ne ḫo yaşını siler / **Āh** elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 10). [āh,]*
36. Bu cihān bāḳī degül saña da ḳalmaya felek / **Āh** elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [āh,]*
37. Mihrīyi öldüricek kime cefā eyleyesin / **Āh** elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 14). [āh,]*
38. Ḥasret itdi bizi uş sevgülü cānānlara / **Āh** elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 16). [āh,]*
39. Cān almaġ ile mi ḳoyalar seni ḫūblar / Ey Mihrī ḳatlan **aḫı** daḫi saña nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [aḫı, -ı]*

āh: *Beddua, ilenme, ilenç.*

1. İrüp ʿuşşāḳuñ **āhı** ḳıl ḳalmış / ʿAceb bozmış liḳāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 3). [āhı, -ı]*
2. Gitmege ʿazm eylemişsin āh şāhum gitme gel / Ḳorḳaram kim saña teʾsīr ide **āhum** gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [āhum, -um]*
3. Hey ḥaẕer ḳıl dostum Mihrīnüñ **āhından** ṣaḳın / Āhı āhenden geçer vallāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 5). [āhından, -ı, -n, -dan]*

āh: *Derin iç çekişle eylemiyle birlikte özlem, hoşnutluk, zevk gibi duyguları belirtmek için kullanılan söz.*

1. Ḳāmetüm çeng oldı ten bir ḳıla döndi rāstī / Eyleyince **āh** sen müy-ı miyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 4). [āh,]*
2. Dil ġarībin gerçi bend itdi hevā-yı zülf-i dost / **Āh** kim cān ḳurtarur biz bundan aṣlā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 6). [āh,]*
3. Ḳanı ol ʿayş u ʿişret ḳanı ol çeng u rebāb / **Āh** her demde selām olsun o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [āh,]*

āh: *Feryat, sızlanma, inleme, derin bir solukla birlikte keder, hüzün ifade eden söz.*

1. Ḳorḫutma beni nār-ı caḥīm ile i nāṣiḥ / **Āhum** şererinden yanar odlara cehennem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 2). [āhum, -um]*

āh beni vāh saña: *Devamlı yanıp yakılmayı, feryat etmeyi ifade eden söz; bülbülün hem aşık hem de kendi için feryat etmesi.*

1. İşidüp bülbül-i şeydā meger āh-ı seḥerüm / Çaġırup derd ile dir **āh beni vāh saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 2). [āh beni vāh saña, -i]*

āh eyle-: *Ah etmek, sızlanmak.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler tā ṣubḥa dek / Derd ile cān bülbülidür **āh** u efġān **eyleyen** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [āh eyle-,]*

āh eyle-: *Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.*

1. Çün derd ile **āh eylemeye** başlaruz biz / Her ḳandasa ʿaşḳ ehline yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 1). [āh eyle-,]*
2. Ruḫı bāġında bülbül-veş ḥabībüñ / Fiġān u nāle ile **eyle āhı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 2). [āh eyle-,]*

āh it-: *Ah etmek, inlemek, feryat etmek; yanmak.*

1. Firāḳuñ gicesinde şu ḳadar **āh itdüm** / Kʾ oldı dil āyinesi derdüm ile jeng ü ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [āh it-,]*

āh it-: *İnlemek, feryat etmek, sızlanmak.*

1. Gülşende görürsin güli her ḫār ile Mihrī / Tā ṣubḥa degin **āh** u fiġān **itmemek** olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [āh it-,]*
2. Düşeli ʿaşḳı hevāsına anuñ leyl ü nehār / Geçdi kūyında günüm derd ile **āh itmegile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [āh it-,]*
3. Ol cefā-ḫū yārüme yā Rābb sen inṣāf vir / ʿĀṣıḳ u ṣādıḳ-ḳademler **itdügi āh** ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [āh it-,]*
4. Ölince Mihrī cihānda bu sırrı itme tebāh / Yaḳañı çāk idüp **it** gördügüñe derd ile **āh** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 9). [āh it-,]*
5. Her seḥergāh **itdügüm** bu **āh** ḥaḳḳıçün begüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [āh it-, -düg, -üm]*
6. Gerçi ʿaşḳuñ nārına düşelden **itdüm** ḫayli **āh** / Dūd-ı āhum āḫir itdi gün cemālüñi siyāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 11). [āh it-,]*
7. Ḳanlu yaşum irdükçe revānlar **idüben āh** / Çāk itdügüm ey dost girībānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 2). [āh id-,]*
8. Göñül virdüm saña olmaduñ āgāh / **İdersem** ṭañ mıdur her demde ṣād **āh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 1). [āh id-,]*
9. Ṭolıdur dūd-ı āhūmla semālar / **İderem āh** her dem her seḥer-gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 4). [āh id-,]*
10. Gözlerüm rūy-ı laṭīfinden ırağ olalı cān / Dir **idüp āh** u fiġān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 2). [āh id-,]*

āh it-: *İnlemek, iç çekmek, figan etmek.*

1. Ḫaddüñi görüp ḳorḫaram **āh itmege** cānā / Zīrā bu hevādan nice güller ṣolayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 3). [āh it-,]*
2. Ḫaddüñi görüp ḳorḳaram **āh itmege** nāgāh / Āhumla yana dāʾire-i çarḫ-ı muʿallā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 32). [āh it-,]*

āh u vāh: *İnleme, sızlanma, feryat etme.*

1. Ġam gicesinde geçdi günüm **āh u vāh** ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 1). [āh u vāh,]*

aha: *İşte, işaret belirten bir ünlem.*

1. Alup şīrīn zebān ile elinden Mihrīnüñ varın / **Aha** geldüm didi yeldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [aha,]*

aḥad: *Bir, tek, yegane olan Allah.*

1. Evvel ol **Aḥaddur** bī-zevāl / Birligine yoḳdur anuñ ḳīl ü ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 1). [aḥaddur, -dur]*
2. Ṣaḳlasun emn ü emānında seni dāʾim **Aḥad** / Cān içinde nitekim ola elif ḥarfi ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 20). [aḥad,]*

aḥbāb: *Seven, aşık, meftun.*

1. Yalıñuz bir ben miyem sen dilrübāya mübtelā / Cān u dilden bu cihān ḫalḳı saña **aḥbābdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [aḥbābdur, -dur]*

ʿahd: *Ant, yemin, söz.*

1. İʿtimād itdügi çün **ʿahdine** hercāyilerüñ / Mihrīnüñ daḫi cihānda çürük efkārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 5). [ʿahdine, -i, -n, -e]*
2. ʿAhd itmiş idüñ Mihrīyi öldürmege cānā / Beñzer begüm ol **ʿahd** ile peymān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 5). [ʿahd,]*

ʿahd: *Söz verme, yemin, vaat etme; sadakat, sözünde durma.*

1. Terk itdüñ itmezem dir iken mübtelāñı āh / Ḫūblar içinde **ʿahd** ü emān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [ʿahd,]*

ʿahd eyle-: *Bir şeyi yapmak için kendi kendine söz vermek.*

1. Dilberā **ʿahd eylemişdüm** yoluña cānum virem / Dostum vallāhi ol iḳrārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 3). [ʿahd eyle-,]*
2. Zülfine dilber beni **ʿahd eylemiş** berdār ide / Rāżıyam biñ cān ile aṣılmaġa ol dāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 6). [ʿahd eyle-,]*

ʿahd it-: *Söz vermek, yemin etmek.*

1. Bir kerre ḳadem başmaġa cānā yüzüm üzre / **ʿAhd itmiş** idüñ gel berü peymānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 6). [ʿahd it-,]*

ʿahd it-: *Kendi kendine söz vermek.*

1. **ʿAhd itmiş** idüñ Mihrīyi öldürmege cānā / Beñzer begüm ol ʿahd ile peymān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 5). [ʿahd it-,]*

ʿahde ber-ḳarār ol-: *Sözüne sadık olmak, sözünde durmak.*

1. Vefā ḳılam dimiş idüñ cefālaruñ çekene / Naẓīrüñ olmaz idi **ʿahde ber-ḳarār olsañ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 2). [ʿahde ber-ḳarār ol-,]*

ʿahdine vefā ḳıl-: *Sözünde sadakat göstermek, sözünü tutmak.*

1. **ʿAhdine vefā ḳılmadı** ol yār nidem āh / Ḳanlar yudayın derd ile her bār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 3). [ʿahdine vefā ḳıl-,]*

āheng ṭut-: *Ritim tutmak, katılmak, eşlik etmek.*

1. Düzetmiş ṭūti ḳumrı çengine çeng / Nevāda sāza **ṭutmış** ḳuşlar **āheng** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 21). [āheng ṭut-,]*

āh-ı seḥer: *Seher vaktinde aşığın inlemesi, feryadı.*

1. İşidüp bülbül-i şeydā meger **āh-ı seḥerüm** / Çağırup derd ile dir āh beni vāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 2). [āh-ı seḥer,]*

āh-ı seḥergāh: *Seher vaktinde edilen ah, inleme, sızlanma, feryat; seher vaktinde edilen beddua, ilenç.*

1. Ḳomayalum hele var **āh-ı seḥergāha** seni / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 2). [āh-ı seḥergāh,]*

āhın al-: *Birini ilencini, kötü dileğini üstüne çekmek.*

1. Ġırrʾolma ḥüsne ḫūbluġuñ eyyāmı tīz geçer / ʿĀşıḳlar **āhın alma** gerekse saña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 6). [āhın al-,]*

āḫir: *Sonunda, nihayet.*

1. Gel aḳıtma gözlerümüñ ḳanlu yaşın sevdügüm / Ocaġuña ṣu ḳoyar ḫayr itmez **āḫir** bu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 2). [āḫir,]*
2. Çeşmine cān virdüñ ey dil pendümi gūş itmedüñ / Gör nice siḥr itdi **āḫir** bu iki cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [āḫir,]*

3. Sözüme uymaduñ ey aṣılası dil dilerem / Ser-i zülfine anuñ **āḫiri** berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 4). [āḫiri, -i]*
4. Yel gibi yıllar ile hevāsında yelmişem / Oldum esīr **āḫir** o zülf-i mücaʿada *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 2). [āḫir,]*
5. Mihrīyi cevrüñle cānā **āḫir** öldürseñ gerek / Bāri tīz öldür cefādan ḳurtar Allāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [āḫir,]*
6. Ser-i zülfine berdār itsün **āḫir** / Seni bir ḥüsn ilinüñ pādişāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 7). [āḫir,]*
7. Öldüriser **āḫir** ġam-ı hicrān seni Mihrī / Yār itmez ise derdüñe dermān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 6). [āḫir,]*
8. Mıṣr-ı dilde Yūsuf-ı cāndan ʿazīz itdüm seni / Cevr ile pīr eyledüñ **āḫir** Zelīḫā-veş beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 7). [āḫir,]*
9. Gerçi ʿaşḳuñ nārına düşelden itdüm ḫayli āh / Dūd-ı āhum **āḫir** itdi gün cemālüñi siyāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 11). [āḫir,]*
10. Ṭapuñdan ummaz idüm dost **āḫir** / Ḳatuñda ola idi külli żāyiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 5). [āḫir,]*
11. Bu nevbahāra bir gün olur kim ḫazān irer / Ġırrʾolma ḥüsne sevdügüm **āḫir** beḳāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [āḫir,]*

āḫir: *Son anda, sonunda.*

1. İrişdük biz de **āḫir** meyyitine / Hele ḳılduḳ duʿāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 2). [āḫir,]*

āḫir: *Sonra.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsninde fāla niyyet itdüm ol şehüñ / Evvel elifle ḥa geldi **āḫirinde** mīm ü dāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [āḫirinde, -i, -n, -de]*

āḫir: *Son, ahiret.*

1. Her cān şehā ki olmaya ḳurbānı ḥüsnüñüñ / Taḥḳīḳ belki **āḫir** anuñ yeri nārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [āḫir,]*

āḫir: *Artık, bundan sonra; sonsuza dek, ebediyyen.*

1. Bir güzeller şāhını ḥüsn içre gördüm nāgehān / Ser-te-ser dil mülkini didüm ki **āḫir** bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [āḫir,]*

āḫir: *Sonunda, neticesinde; dünyanın sonu, kıyamet.*

1. Şanduñ mı cihānı ber-ḳarār / Ber-fenādur **āḫir** olur tārmār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 14). [āḫir,]*

āḫir-i kār: *İşin sonu, netice, sonuç.*

1. Dād itmez iseñ dādımuzı ḫūni gözüñ / Beni nā-ḥaḳ yere öldürse gerek **āḫir-i kār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 8). [āḫir-i kār,]*
2. Dostı yād itmek imiş ʿādetüñüz **āḫir-i kār** / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 16). [āḫir-i kār,]*

aḫlāḳ: *Bir kimsenin iyi niteliklerini veya kişiliğini ifade eden tutum ve davranışlar bütünü, mizaç, tabiat; ahlak yoksunluğu, kötü huylar.*

1. Görürsüñ günde biñ kerre anuñ **aḫlāḳın** aldanma / Yüzüñe gülse birḳaç gün Necātī şaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [aḫlāḳın, -ı, -n]*

Aḥmed: *Şehzade Bayezid'in 1465 yılında doğan oğludur. Amasya valiliği yapmıştır.1514 yılında küçük kardeşi Yavuz Sultan Selim tarafından boğdurtularak öldürülmüştür.*

1. Kaʿbe yüzinde nūrı görüp didi **Aḥmede** / Müzdüñe virelüm ṣalavātı Muḥammede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 1). [aḥmede, -e]*
2. Kimdür ol Sulṭān **Aḥmed** kim cihān ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [aḥmed,]*
3. Kim devr-i şehen-şāh-ı cihān **Aḥmed** Ḫāndur / Dāl oldı anuñ devleti ismine müsemmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 13). [aḥmed,]*
4. Yā Rabb ʿizz ü devlet ile Ḫān **Aḥmedüñ** / Bir güni bu cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [aḥmedüñ, -üñ]*
5. Gördi meydān-ı saʿādetde güneş ṭop oldı / Çünki Ḫān **Aḥmedüñ** ol zülfini çevgān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 26). [aḥmedüñ, -üñ]*
6. Yaʿnī cihāna cān olan ol Ḫān **Aḥmedüñ** / ʿAdlini ẕikr ider melek evc-i felekde hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 10). [aḥmedüñ, -üñ]*
7. Ol durur taḫt-ı saʿādetde bugün Ḫān **Aḥmed** / Ṣıfatı şems-i münevverdür anuñ ẕātı ḥalīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 9). [aḥmed,]*
8. Yaʿni ol Sulṭān **Aḥmed** kim kerem kānı bugün / Salṭanat taḫtında bir şāh-ı cihāndur müsteʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [aḥmed,]*
9. Şāh Sulṭān **Aḥmedüñ** devrānıdur bezminde gör / Lāle sāḳī ġonca bāde oldı ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [aḥmedüñ, -üñ]*
10. Sulṭān **Aḥmed** ol ki Ferīdūn-ı dehrdür / Mülk-i cihānda devlet ile tācdārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 9). [aḥmed,]*

aḥsen: *Daha güzel, en güzel.*

1. **Aḥsen** ki bir ḫadeng ile biñ pāre ḳıldılar / Cān pūtesini ṭoġrusı ṭoġru gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 2). [aḥsen,]*

aḥsen-i şāḥib-cemāl: *Güzel yüz sahiplerinin içindeki en güzel (yüzlü).*

1. Ḫulḳ-ı luṭf ile müretteb bī-naẓīr ü bī-bedel / ʿİlm ü ḥilm ile mükemmel **aḥsen-i şāḥib-cemāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [aḥsen-i şāḥib-cemāl,]*

āhu: *Ceylan gibi güzel gözlere sahip sevgili.*

1. Kirpügi oḳların atmaġa göñül pūtesine / Bu gözi **āhunuñ** ebrū-yı kemānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 4). [āhunuñ, -nuñ]*
2. Saña āl itmesün aldanma i dil ġamzesine / Dilleri ṣayd idici gözleri **āhūdur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 4). [āhūdur, -dur]*

āhu: *Ceylan gibi güzel, alımlı.*

1. Āl ile aldayı aldayı şikār eyleyelüm / Meclise cemʿ idelüm gözleri **āhū** sürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 3). [āhū,]*

āhu: *Ceylan gözü gibi güzel.*

1. Düşmişüz **āḫū** gözüñ sevdāsına Mecnūn-veş / Mesken olmışdur ḳamu bu kūh u ṣaḥrālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 4). [āḫū,]*
2. Yine dil düşdi bugün bir gözi **āhū** elige / Ki güneş görse yüzin gire seḥābe elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [āhū,]*

āḥvāl: *Durumlar, vaziyetler; aşıkların sevgilisiz, perişan halleri.*

1. Reh-i ʿaşḳuñda ʿuşşāḳuñ naẓar ḳıl ḥāline cānā / Ne ḥāl ile geçer sensüz gör e **āḥvāli** bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [āḥvāli, -i]*

aḳ-: *Sıvı maddeler için bir yöne doğru gitmek; ağlamak, gözyaşı dökmek.*

1. Kūyuñda gözlerüm yaşı ol denlü **aḳdı** kim / Ġarḳ oldı her ḥaremleri dürr ü zebercede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 4). [aḳdı, -dı]*

aḳ-: *Yayılmak; görünmek.*

1. Nūr **aḳar** gördüm cemālinden egerçi ẓāhirā / Kendüsi beñzer müselmāna libāsı kāfirī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 3). [aḳar, -ar]*

aḳ-: *Sıvı maddeler için bir yerden başka yere doğru gitmek.*

1. Kenārı ṣāfi cūy-ı erġavānlar / **Aḳar** her yañada āb-ı revānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 5). [aḳar, -ar]*

aḳ şems-i dīn: *Fatih'in hocasıdır. Mezarı Bolu'nun Göynük ilçesindedir. Mihri Hatun'un bahsettiği Akşemseddin'in makamı olan Göynicek ise Amasya'nın bir ilçesidir. Amasya Göynicek'te kabri bulunan, Akşemseddin'in babası ve şeyhi olan, Kurtboğan Evliyası olarak bilinen, Şerafeddin Hamza'dır. Akşemseddin'in bu topraklarda bulunmuş olmasına hürmeten onun adının bu topraklarda anıldığı düşünülmektedir.*

1. Müzdine **Aḳ Şems-i Dīnüñ** vir ṣalavāt ḳıl duʿā / Ḳurtarur ʿişyāndan ol seni himmet idicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 7). [aḳ şems-i dīn,]*

aḳa aḳa: *Çok akarak.*

1. ʿĀr u nāmūsı yoluñda yele virmişdi göñül / Şimdi ġarḳ itdi gözüm yaşı anı **aḳa aḳa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [aḳa aḳa,]*

ʿaḳabince: *Ardından, takiben.*

1. Çünki sen serv-i revān gitdi hemān oldı revān / **ʿAḳabince** gözümüñ yaşı revān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 2). [ʿaḳabince,]*

ʿāḳıbet: *İşin sonu, sonuç, netice.*

1. Düşmen ḳamu kişiye raḳīb oldı **ʿāḳıbet** / Gör ṭāliʿüm ki baña ḥabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [ʿāḳıbet,]*
2. Düşmen ḳamu kişiye raḳīb oldı ʿāḳıbet / Gör ṭāliʿüm ki baña ḥabīb oldı **ʿāḳıbet** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [ʿāḳıbet,]*
3. Dil derdine devālar umarken viren baña / Şerbet yerine zehri ṭabīb oldı **ʿāḳıbet** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 2). [ʿāḳıbet,]*
4. Luṭf u vefāsı müddeʿīye oldı dāʾimā / Cevr ü cefāsı baña naṣīb oldı **ʿāḳıbet** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [ʿāḳıbet,]*
5. Ṣaldı beni ḳapulara bī-iʿtibār idüp / Yanında müddeʿī yeri dib oldı **ʿāḳıbet** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 4). [ʿāḳıbet,]*
6. Çoḳdur cihānda derd-i nigār ile mübteẕel / Mihrī senüñ işüñ de ġarīb oldı **ʿāḳıbet** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 5). [ʿāḳıbet,]*
7. Ẕelīl ü ḫor olur emrin ṣıyan / **ʿĀḳıbet** maḥrūm olur nefse uyan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 9). [ʿāḳıbet,]*
8. Dergehinde ol şehüñ maʿlūm olaydum kāşkī / Ḫıdmetinde **ʿāḳıbet** maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 1). [ʿāḳıbet,]*
9. **ʿĀḳıbet** ḫār-ı cefāda baġrumı ḳan eyledüm / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 6). [ʿāḳıbet,]*

aḳıt-: *Dökmek, akmasını sağlamak; ... da bulunmak, bağışlamak.*

1. Ser-cümle döndi cennete ṣaḥrā yüzi tamām / Mā-i maʿīn **aḳıdup** ider kūhsār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 6). [aḳıdup, -up]*

aḳıt-: *Ağlamak, dökmek.*

1. Senüñ ʿaşḳuñ hevāsında budur taḥṣīli Mihrīnüñ / Ciger biryān u dil ḫaste **aḳıdur** gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [aḳıdur, -ur]*

aḳıt-: *Yangını söndürmek amacıyla su dökmek; gözyaşı dökmek, ağlamak.*

1. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm **aḳıdur** çeşmesin / Teşne-dil bulur ḥayātı bu pınar egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [aḳıdur, -ur]*

aḳıt-: *Akmasını sağlamak, akmasına yol açmak, dökmek.*

1. Gel **aḳıtma** gözlerümüñ ḳanlu yaşın sevdügüm / Ocaġuña ṣu ḳoyar ḫayr itmez āḫir bu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 2). [aḳıtma, -ma]*
2. Yaş degüldür gözüm **aḳıtduġı** ḳaddin göricek / Serv ayaġına yüzin sürmek içün ṣudur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 6). [aḳıtduġı, -duġ, -ı]*

ʿaḳıl: *Akıl, düşünme, anlama ve kavrama gücü.*

1. **ʿAḳl** u dil ü cānuñ baña virmişdüñ ezelde / Neyler daḫi sende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 13). [ʿaḳl,]*
2. Virüben **ʿaḳl** u dil aldum ġuṣṣa-i yāri ṣatun / Ġam metāʿından ṭolupdur şimdi cānum ḫāzini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [ʿaḳl,]*
3. **ʿAḳl** u dil yoluña gitdi dil ü cān ḳalmış idi / Fürḳatüñ eyledi andan daḫi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [ʿaḳl,]*
4. Dizer bir ḳılda ʿuṣṣāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki **ʿaḳl** u dīn ü dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [ʿaḳl,]*
5. Mihrīyi bī-iḫtiyār itmişdüñ ey dildār-ı men / Başda **ʿaḳlum** ü elümde iḫtiyārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 7). [ʿaḳlum, -um]*
6. Nice bir nā-ḥaḳ yere ḳanlar dökersin ẓulm ile / Var ise **ʿaḳlun** gel eyle nefsüñe Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [ʿaḳlun, -un]*

ʿāḳil: *Akıllı, aklını kullanan, aklı selim kimse.*

1. ʿĀdeti monlalaruñ maḥbūb sevmekdür ḫaṭīb / **ʿĀḳil** iseñ meẕhebüñ yitirme ʿāriflerden ol *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 7, Beyit 1). [ʿāḳil,]*
2. Ger **ʿāḳil** iseñ aña ṭoġrı ṭut rāh / Varıṭur almalu bāḫçaya her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 33). [ʿāḳil,]*
3. Geçmiş ki ḥayıf Mihrī Amāsiyyede ʿömrüñ / Ḳosṭanṭinide **ʿāḳil** iseñ gitme ḳal imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 7). [ʿāḳil,]*
4. Ne cānı var yaza Mānī ḳaşuñ işāretini / Ne ḥaddi var bile **ʿāḳil** lebüñ ʿibāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 1). [ʿāḳil,]*
5. **ʿĀḳil** ḳomazuz ḫūblaruñ elden ölünce / Zencīr-i ser-i zülfini dīvānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 4). [ʿāḳil ḳoma-,]*

ʿaḳlı başına gelme-: *Kendine gelememek, davranışlarının farkında olamamak, kendinden geçmek.*

1. ʿAşḳuñ meyini nūş ideli Mihrī dostum / Gitdi **başına gelmedi ʿaḳlı** bi-cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 5). [ʿaḳlı başına gelme-,]*

ʿaḳlı git-: *Kendini kaybetmek, delirmek, bilincini yitirmek.*

1. ʿAşḳuñ meyini nūş ideli Mihrī dostum / **Gitdi** başına gelmedi **ʿaḳlı** bi-cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 5). [ʿaḳlı git-,]*

ʿaḳl-ı kül: *Kamil, olgun akıl (sahipleri).*

1. **ʿAḳl-ı kül** şākird-i ṭıfl-ı mektebi reʾyindedür / Kimse itmez ol şehüñ keyfiyyetinden ḳīl u ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 11). [ʿaḳl-ı kül,]*

ʿaḳl-ı küll: *Kendisini yaratanı, her şeyi kavramayı başarmış olan akıl (sahipleri).*

1. **ʿAḳl-ı küll** ü dāniş ü ʿilm ü ulüʾl-elbāb bāb / Görmese ḥüsnüñ kitābından dirüz nādān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [ʿaḳl-ı küll,]*

ʿaḳlum git-: *Aklı gitmek, ne yapacağını şaşırmak, doğru düşünemez olmak.*

1. **Gitdi ʿaḳlum** bilüm ey şāh-ı cihān sen gideli / Bir nefes tende ḳarār itmedi cān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 1). [ʿaḳlum git-,]*

ʿaḳlum şaşur-: *Kafası karışmış olmak, ne yapacağını bilememek, bocalamak.*

1. Öldürdüm idi müddeʿīyi bir çalmada tīz / Neylersin itler ʿav ʿavı **ʿaḳlum şaşurdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 3). [ʿaḳlum şaşur-,]*

ʿaḳluñ yet-: *Anlayabilmek, idrak etmek, kavramak.*

1. Ṭoḳsan bir ile yüzi ʿadedde laḳab çıḳar / **ʿAḳluñ yeterse** kim idügin bil bu serveri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [ʿaḳluñ yet-, -uñ]*

aḳrān-şekil: *Şairlik bakımından birbirine eşit, denk gibi.*

1. Dilerem luṭf-ı şehen-şāh ile maʿẕūr ola / Mihrīnüñ olmaduġın Lutfīye **aḳrān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 29). [aḳrān-şekil,]*

ʿaks: *Yansıma, bir cismin bir yerdeki görüntüsü.*

1. Ḥamdülillah bezm-i ḥüsnüñde ḥabībüm Mihrīnüñ / Ṣāġar-ı çeşmi lebüñ **ʿaksiyle** ḳandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 9). [ʿaksiyle, -i, -y, -le]*

ʿaks: *Yansıma, bir cismin bir yerdeki görüntüsü; hayal.*

1. Düşelden leblerüñ **ʿaksi** bu cām-ı dīdeme cānā / Görenler dir ḳabaġumı ki ṣāfī ṭolu ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [ʿaksi, -i]*

ʿaks-i ruḫ: *Sevgilinin yanağının yansıması, etkisi.*

1. Ey ser-firāz nāz ile seyr it ki būstān / **ʿAks-i ruḫuñla** ṣaḥn-ı çemen lālezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 4). [ʿaks-i ruḫ,]*

ʿaks-i ruḫ: *Sevgilinin yanağının yansıması, ışıltılı, parlak yanak.*

1. Faḫr itmesün cihānda kʾ aña müsteʿārdur / Ey āfitāb **ʿaks-i ruḫuñla** güneş iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 15). [ʿaks-i ruḫ,]*

al-: *Temin etmek, edinmek.*

1. Didi vaṣlı ʿīdidür şāhuñ gerekdür müjdegān / Ben didüm cān lāyıḳ ise ibtidā benden meh **al** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [al,]*
2. Būy-ı luṭfuñdan bulup virür cihān bāġına bū / Rengi rūyuñdan **alup** merġūb olur her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [alup, -up]*
3. **Almaġa** āsān idi cennet cemāli mīvesin / Ruḫlarında olmasa s̲uʿbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [almaġa, -maġ, -a]*

al-: *Almak, elde etmek; nasiplenmek.*

1. Devletüñ devrinde bulsun her gedā ʿizzet müdām / Niʿmetüñ ḫānından **alsunlar** cihān ḫalḳı nevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [alsunlar, -sun, -lar]*

al-: *Çalmak, haline gelmek, benzemek.*

1. ʿAceb mi laʿl-i nābuñdan senüñ yāḳūt reng **alsa** / Dehānuñ noḳṭasından dür bulupdur çün müdevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [alsa, -sa]*

al-: *Uzaklaştırmak; öldürmek, canını almak.*

1. Ḳapusından ḳaçan gidesin āh / Meger Allāh **ala** seni tīzcek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 2). [ala, -a]*

al-: *Ele geçirmek, hükmetmek; etkilemek, büyülemek.*

1. Dizer bir ḳılda ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u dīn ü dil **alur** begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [alur, -ur]*

al-: *Nasiplenmek, edinmek.*

1. Şemʿ gibi yanduġum hecrüñde görüp ehl-i ʿaşḳ / Cān virür pervāne-veş **almaġa** nārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 4). [almaġa, -maġ, -a]*

al-: *Kafasına gelmek, atılmak, vurulmak.*

1. Fürḳatüñden ḳāmetüm ḥalḳ'itmişem ḫātem gibi / Başuma seng-i melāmet **almışam** mercāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 3). [almışam, -mış, -am]*

al-: *Öldürmek, can almak; elde etmek.*

1. Dilber didi bir būse virem cān virür iseñ / Mihrī didi bir cāna ne minnet meh **al** işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [al,]*

al-: *Öpmek.*

1. **Almadan** bir berg-i gül ḫaddüñden irdi ḫaṭṭuñ āh / Ḫārlar ol gül-ʿiẕaruñ çehre yanın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [almadan, -ma, -dan]*

al-: *İstemek, tercih etmek, tenezzül etmek.*

1. Rāygān virseler **almam** bu cihān ḫūblarını / Saña cān virüp aluram baña sensin geregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [almam, -ma, -m]*

al-: *Satın almak, karşılığını verip bir mala sahip olmak.*

1. Metāʿına ger ʿaşḳımuñ olduñsa ḫarīdār / Cāndur bahā **al** var *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 11). [al,]*

al-: *Kazanmak, elde etmek, sahip olmak.*

1. Güneş her dem **alur** enver ṭapuñdan / Ḳamer şey'lillah ider hem ḳapuñdan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [alur, -ur]*
2. Rāygān virseler almam bu cihān ḫūblarını / Saña cān virüp **aluram** baña sensin geregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [aluram, -ur, -am]*
3. Gerçi ki müjeñ ḫançer ile sīnemi deldi / Dil daḫi senüñdür diler iseñ meh **al** işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [al,]*

al-: *Tutmak, kavramak.*

1. Dildār laʿli yādına gülgün mey içmege / Ḫoşdur bu demde **al** elüñe sāḳi cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [al,]*
2. Eline bāde **almış** lāle gül-reng / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 22). [almış, -mış]*

āl: *Hile, düzen, aldatma.*

1. **Āl** ile aldayı aldayı şikār eyleyelüm / Meclise cemᶜ idelüm gözleri āhū sürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 3). [āl,]*
2. Ṣaldı küffār iline **āl** ile yārānlarumuz / Neyledi bu felegi gör ki müselmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [āl,]*
3. Göñlin aldum **āl** ile dirdüñ ḫoş inkār eyledüñ / Hey ne bī-iḳrār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [āl,]*

āl: *Kırmızı renk.*

1. Rīsmānını zemīn üstinde bālā eyledi / Ruḫlarınuñ rengini ḫoş **āl** ü ālā eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 11). [āl,]*

āl it-: *Hile yapmak, kandırmak; cilveyle kendine bağlamaya çalışmak.*

1. Saña **āl itmesün** aldanma i dil ġamzesine / Dilleri ṣayd idici gözleri āhūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 4). [āl it-,]*

aᶜlā: *Pek yüce, en yüce.*

1. ᶜĪdüñi mübārek ḳıla ᶜömrüñi ziyāde / İḳbāl ü saᶜādetde maḳāmuñ ola **aᶜlā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 39). [aᶜlā,]*

ālā: *Güzel, latif, hoş.*

1. Rīsmānını zemīn üstinde bālā eyledi / Ruḫlarınuñ rengini ḫoş āl ü **ālā** eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 11). [ālā,]*

ᶜalāmet: *Belirti; iz, işaret; aşıklık belirtisi.*

1. Bīmār-ı ᶜaşḳa düşenüñ olur mı ṭāḳati / Ey dil hemīşe böyledür ᶜaşḳuñ **ᶜalāmeti** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 1). [ᶜalāmeti, -i]*

alda-: *Aldatmak, kandırmak, oyun etmek.*

1. **Aldadı** ḥāli göñül murġını bir dāne ile / Dām-ı zülfine göñül düşdi mi kendü dek ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 2). [aldadı, -dı]*
2. Göñli ayruḳlara virmişsin dil ile ḫoş beni / Āh kim **aldar** imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 5). [aldar, -r]*

aldan-: *Kanmak, yanlış bir yargıya varmak, yanılmak.*

1. İnanmaz idüm kimseye öldüm dise el-ḥaḳ / Yalan dilüñe **aldanup** ey yār inandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [aldanup, -up]*

aldan-: *Kanmak, inanmak, güvenmek.*

1. Gülüñ bu ᶜārızı rengin görüp **aldanma** ey bülbül / Ki nice ol senüñ gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [aldanma, -ma]*
2. Saña āl itmesün **aldanma** i dil ġamzesine / Dilleri ṣayd idici gözleri āhūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 4). [aldanma, -ma]*

aldan-: *Kanmak, cazibesine kapılmak.*

1. Görüp bu ḫūb u zībāyı i Mihrī ṣaḳın **aldanma** / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın **aldanma** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [aldanma, -ma]*
2. Görüp bu ḫūb u zībāyı i Mihrī ṣaḳın **aldanma** / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın **aldanma** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [aldanma, -ma]*
3. Görürsüñ günde biñ kerre anuñ aḫlāḳın **aldanma** / Yüzüñe gülse birḳaç gün Necātī ṣaḳın **aldanma** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [aldanma, -ma]*
4. Görürsüñ günde biñ kerre anuñ aḫlāḳın **aldanma** / Yüzüñe gülse birḳaç gün Necātī ṣaḳın

aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [aldanma, -ma]*

aldayı aldayı: *Aldatarak, kandırarak.*

1. Āl ile **aldayı aldayı** şikār eyleyelüm / Meclise cemᶜ idelüm gözleri āhū sürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 3). [aldayı aldayı,]*

aldayıcı: *Kandırıcı, aldatıcı, yanıltıcı; sözünde durmama ve yalan söyleme.*

1. Hey bu rīş-ḫandelerüñ bir başı vü biñ dil ile / ᶜĀşıḳın **aldayıcı** ḳavli yalan yārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 3). [aldayıcı,]*

ᶜālem: *Herkes, halk, bütün insanlar.*

1. Vireli ᶜadlüñ eliyle **ᶜāleme** luṭfuñ maᶜāş / Şiddetinden rūzgāruñ kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 12). [ᶜāleme, -e]*
2. Ḫurrem iden **ᶜālemi** cānā cemālüñ bāġıdur / Dostum ᶜuşşāḳa raḥm itgil ki ḥüsnüñ çağıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 1). [ᶜālemi, -i]*
3. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān **ᶜālem** bu deme ḥayrān / Biñ cāna deger bir ān ne ḫoşca zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [ᶜālem,]*
4. Dost Mecnūn olalı Leylī ṣaçuñ sevdāsına / Gör ne çıḳdı **ᶜāleme** nām u nişānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [ᶜāleme, -e]*
5. Maᶜlūm olalı **ᶜāleme** nāmuñ eḥādiṣi / Ḫalḳ-ı cihānı eyledi ḫandān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 8). [ᶜāleme, -e]*

ᶜālem: *Kâinat, dünya, cihan.*

1. Bir dem ol dilber cemālinden ırağ olmaḳ ne güç / Bir nefes cānānesüz **ᶜālemde** ṣağ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 1). [ᶜālemde, -de]*
2. Künc-i ġam vīrānesinde şimdi yārümdür nemed / Sāyebānum maḥremüm **ᶜālemde** varumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 1). [ᶜālemde, -de]*
3. Yoḳ ṣanurdum **ᶜālem** içre cān ile serden leẕīẕ / Hey neler varmış cihānda daḫi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [ᶜālem,]*
4. Cemālinden żiyā bulsa ᶜaceb mi ḫalḳ ile **ᶜālem** / Semānuñ āfitābıdur zemīnüñ şemᶜdānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 24). [ᶜālem,]*
5. Keşf eyleyeli ḥüsni żiyāsını **ᶜāleme** / Ṭoldı sürūr u ᶜişret ile her diyār ᶜīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 11). [ᶜāleme, -e]*
6. Eksük olma salṭanat taḫtında ey şah-ı cihān / **ᶜĀlem** içre sāye-i Perverdigār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 17). [ᶜālem,]*
7. Gülsitānı devletüñ virdi revāyiḥ **ᶜāleme** / Būy-ı luṭfuñla cihānda müşgbār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 7). [ᶜāleme, -e]*
8. Ḫusrevā rūy-ı zemīn olduḳça hengām-ı çemen / Gülşeninde **ᶜālemüñ** servi çenār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 4). [ᶜālemüñ, -üñ]*
9. ᶜAynuñ dil ü cānlar mı ḳodı **ᶜālemde** / Kᵓ itmedi ġamzelerüñ tīri ile anı şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [ᶜālemde, -de]*
10. Ḳandīl-i ruḫuñdan yaḳar ey dost delīl / Ki güneş **ᶜāleme** envārını eyler iẓhār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 21). [ᶜāleme, -e]*
11. İreli ḫulḳuñ nesīmi **ᶜālem** içre ser-te-ser / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı cümle şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [ᶜālem,]*
12. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaᶜ-ı kān-ı kerem / **ᶜĀlem** içre görme ġam gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [ᶜālem,]*
13. Maṭlaᶜından **ᶜāleme** ᶜarż idelü ḫurşīd tāb / Ḳalmadı ḳaṭᶜā cihān rūyında ẓulmetden seḥāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 1). [ᶜāleme, -e]*
14. Olduḳça bahār ile müzeyyen ḳamu **ᶜālem** / Ṭurduḳça zemīn ile zamān ḳubbe-i mīnā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 33). [ᶜālem,]*
15. Olduḳça pür kevākib ile āsumān şehā / Sen **ᶜālem** içre devlet ile olasın ᶜalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [ᶜālem,]*

16. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile **ʿālemde** her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [ʿālemde, -de]*
17. Ẓāhir olaldan cihāna gül cemāli enveri / Nūra ġarḳ oldı bu **ʿālem** itdi ẓulmet irtiḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 2). [ʿālem,]*
18. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür bugün **ʿālemde** kim / Devleti devrinde hergiz kimse çekmez infiʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 4). [ʿālemde, -de]*
19. Bir cihāngīr-i zamāndur ol bugün **ʿālemde** kim / Rüstem ü Zāl olsa rezmine gelüp itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [ʿālemde, -de]*
20. Dār-ı cihānda şevketüñi ẕerre görmedi / **ʿĀlemde** gerçi sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 9). [ʿālemde, -de]*
21. Benefşe zülf ü ḫaṭṭuñdan ururса dem nʾola her dem / Ki viren **ʿāleme** ḫoş-bū anuñ ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [ʿāleme, -e]*
22. Cān u dilden saña bu **ʿālemde** / Mihrīdür mübtelā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 7). [ʿālemde, -de]*
23. Muṣḥaf-ı ḥüsnini gördüñ çün oḳı Sūre-i Nūr / Mihrī ʿāşıḳlara **ʿālemde** bu fāl az açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [ʿālemde, -de]*
24. Müddeʿīyi güldürüp aġlatmasun diñ beni yār / Ġarḳa virür **ʿālemi** yaşumda ṭūfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 5). [ʿālemi, -i]*
25. ʿĀlemi ġarḳ eyler iseñ kimse silmez yaşuñı / Ṣoñra ger ḳan aġlar iseñ günde biñ kez zār zār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [ʿālemi, -i]*
26. Mest-i mey-i ʿaşḳ ol yüri **ʿālemde** i Mihrī / Pes rind ü ḫarābāt olana ʿār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [ʿālemde, -de]*
27. Nitekim yāruñ yolında cān virüp itdüm heves / Vuṣlatına bulmadum **ʿālemde** bir gün dest-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 1). [ʿālemde, -de]*
28. Nice feryād idesin ʿaşḳuñ belāsından göñül / Bulmaduñ **ʿālemde** çün feryāduña feryād-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 4). [ʿālemde, -de]*
29. Kūyuñ içre giceler tā ṣubḥ olınca dostum / İtlerüñle hemdem olduġum baña **ʿālemde** bes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [ʿālemde, -de]*
30. Ruḫları naṭʿında şah-māt olmadan cān oynaram / **ʿĀlem** içre var ise ancaḳ ola Leclāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 2). [ʿālem,]*
31. Egerçi bū durur her dem Ḫıṭānuñ miski **ʿālemde** / Ṣaçuñ būyından irmişdür aña daḫi muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [ʿālemde, -de]*
32. Ḫudā ḫalḳ itdi **ʿālemde** velī gül yüzli dilberler / Senüñ ẕātuñda cemʿ itmiş güzellik tāzelik terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [ʿālemde, -de]*
33. Biñ dürlü cefāñ ile bu cān ḫulḳuma geldi / Çıḳmaz nideyin ben ḫo bu **ʿālemden** uṣandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [ʿālemden, -den]*
34. Cānı vir cānān yolında yāri kes aġyārdan / Yoḫsa ey Mihrī nʾolur **ʿālemde** varumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [ʿālemde, -de]*
35. Çün bir nefes oldum saña ben bende ki hem-dem / **ʿĀlemde** niçün ölmek içün pes çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [ʿālemde, -de]*
36. Çalmış idüm ṭaşa ben nāmūs u ʿārum şīşesin / **ʿĀlem** içre ġayretüm ḫalḳ içre ʿārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [ʿālem,]*
37. Ruḫlaruñ gülzārına irdükçe cānā bād-ı ṣubḥ / **ʿĀlemi** ḫoş-bū ṭutar ol sünbül ü reyḥāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [ʿālemi, -i]*
38. Senüñ ile dilberā **ʿālem** ḳamu gülzārdur / Görinür sensüz gözüme dostum her gül diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [ʿālem,]*
39. Var mıdur **ʿālemde** bir dilber cefākār olmaya / Ḥīle-i cevr ü sitemkār ile mekkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [ʿālemde, -de]*
40. Dostum cemʿ itseler **ʿālemde** bī-ṭāliʿleri / Bir daḫi Mihrī gibi baḫtı siyehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 5). [ʿālemde, -de]*

41. Gāh rüsvā vü ḫarābāt olup it **ʿālemi** geşt / Gāh ḥaşr ol gice gündüz şeh-i devrānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [ʿālemi, -i]*
42. Kūyuñda ḥabîbüm şu ḳadar aġlamışam kim / Ḳanlu gözümüñ yaşıla **ʿālem** sele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 3). [ʿālem,]*
43. Yaḳup cānuñ fetîlin ġam şebinde / Uyarsun **ʿālemüñ** bir mihr ü māhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 4). [ʿālemüñ, -üñ]*
44. Ḍarbet-i şemşîrine ṭāḳat getürmez kimsene / Ḥażret-i şehzādeye cemʿ olsa **ʿālem** ḫusrevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 4). [ʿālem,]*
45. Ḫūblar ḳatında ḳançaru baḳsañ raḳîbdür / **ʿĀlemde** cevr-i yār ile şeyṭān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 4). [ʿālemde, -de]*
46. İreli ḫulḳuñ nesîmi **ʿālem** içre ser-te-ser / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı cümle şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [ʿālem,]*
47. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / **ʿĀlem** içre görme ġam gör şad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [ʿālem,]*
48. Dur cihān taḫtında durduḳça zemîn ü āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile **ʿālemde** her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [ʿālemde, -de]*
49. Sen şāh olalı **ʿāleme** ey ḫān-ı salṭanat / Oldı cihānda gün gibi aʿyān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 1). [ʿāleme, -e]*
50. Taʿālallāh yaratdı **ʿālemi** / Anda mevcūd idi cümle ādemî *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 3). [ʿālemi, -i]*
51. Eyledüñ cevrüñle **ʿālemde** beni bîzār hey / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [ʿālemde, -de]*
52. Devleti devrinde bu ḫalḳ-ı cihān oldı feraḥ / Niʿmeti ḫānıyla ṭoldı ḳamu **ʿālemde** niʿam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ʿālemde, -de]*
53. Hecrüñle gözüm yaşı yaġmur gibi yaġaldan / Başdan başa bu **ʿālem** çayır çimen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 2). [ʿālem,]*
54. Lāle ḫadüñi bülbül gülşende görüp eydür / **ʿĀlemde** gül-i ter çoḳ bu ġonca-dehān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [ʿālemde, -de]*
55. Çenberin çarḫuñ yaḳar nār-ı şerārum dostum / **ʿĀlemi** ẓulmetde ḳor dūd-ı siyāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 4). [ʿālemi, -i]*
56. Rūşen itdi gün cemāli pertevinden **ʿālemi** / ʿArż idüp şeh ruḫlarını ḫoş cihāna ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ʿālemi, -i]*
57. İñlerem tā ṣubḥ olınca nālem işitmez ḥabîb / Gerçi **ʿālemler** ṭolupdur āh u zārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [ʿālemler, -ler]*

ʿālem: *Eğlence, zevk ve safa.*

1. İtdi gerçi ki felek Mihrî vaṭandan seni dūr / Ġurbetüñ ḫoşça imiş ḫayli dile **ʿālemi** de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [ʿālemi, -i]*

ʿālem: *Dünya, cihan; halk, insanlar.*

1. Gül gibi güldi yine **ʿālem** bahār ile bugün / Ṣūretin keşf eyledi gülzāra beñzer şehriyār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 5). [ʿālem,]*
2. Şimdi fitne **ʿāleme** sen çeşmi fettāndan çıḳar / Müddeʿî sözi ile elden çıḳardum yāri āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [ʿāleme, -e]*
3. Bunca maʿlūmāt ile meşhūr olınca **ʿāleme** / Dürlü mechūlāt ile meẕmūm olaydum kāşkî *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 6). [ʿāleme, -e]*
4. Eyü nām ile şöhret bulalı sen / Olupsın gün gibi **ʿālemde** rūşen *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [ʿālemde, -de]*
5. Lemʿa-i cūduñ żiyāsı virdi enver **ʿāleme** / Mîve-i luṭfuñla buldı bāġ u bostān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [ʿāleme, -e]*
6. Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini / Şimdi fitne **ʿāleme** sen çeşmi fettāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [ʿāleme, -e]*
7. Lemʿa-i cūduñ żiyāsı virdi enver **ʿāleme** / Mîve-i luṭfuñla buldı bāġ u bostān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [ʿāleme, -e]*

aʿlem: *Bilgi sahibi, bilgin.*

1. Āfitāb-ı ʿālem-ārā heft-kişver bī-naẓīr / Pādişāh-ı ʿāşr **aʿlem** kāmrān rifʿat meʾāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 19). [aʿlem,]*

aʿlem eyle-: *Bilgi sahibi yapmak; belirti, işaret vermek; padişahlık alameti, kut sahibi yapmak.*

1. Ḥażret-i ḫāḳān-ı aʿẓam pādişāh-ı bī-miṯāl / **Eyledi** ḫalḳ-ı cihānda anı **aʿlem** Ẕüʾl-celāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 1). [aʿlem eyle-,]*

ʿālem gözine ṭār ol-: *Dünya gözüne dar gelmek, büyük bir çaresizlik içinde olmak, sıkıntılı halde bulunmak.*

1. Kimseler dil-ḫaste olup düşmesün yārdan cüdā / Kimsenüñ şehrinde **ʿālem gözine ṭār olmasun** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 3). [ʿālem gözine ṭār ol-,]*

ʿālem ḫalḳı: *Bütün insanlar, herkes.*

1. Cümle **ʿālem ḫalḳını** aġyār idindüm seni yār / Sen daḫi aġyār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [ʿālem ḫalḳı,]*

ʿalem ol-: *Önder olmak, herhangi bir konuda temsilci olmak; padişah olmak.*

1. Oldukça pür kevākib ile āsumān şehā / Sen ʿālem içre devlet ile **olasın ʿalem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [ʿalem ol-,]*

aʿlem ol-: *Önde olmak, ileri olmak, bir işte en iyi olmak.*

1. Bulduġınca nām u şöhret Āl-i ʿOsmān ḫusrevā / Ḳamusından ey şehenşāh-ı zamān sen **aʿlem ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [aʿlem ol-,]*

ʿālemi ḫumret büri-: *Dünya toz pembe hale gelmek, çok fazla sarhoş olup sıkıntılarını unutmak, eğlenmek.*

1. Sāḳiyā şoḥbeti germ it ḳadeḥi şun yürisün / Şöyle ḳan mest olalum **ʿālemi ḫumret bürisün** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 1). [ʿālemi ḫumret büri-, -i]*

ʿālemleri başuma zindān-şekil eyle-: *Sıkıntılı bir duruma girmesine sokmak, dertlenmek; aşk derdine düşmek, aşka tutulmak.*

1. Göreli çāh-ı zenaḫdānuña düşdi dil ü cān / **Eyledi başuma ʿālemleri zindān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 8). [ʿālemleri başuma zindān-şekil eyle-,]*

ʿālemüñ ḫalḳı: *Dünya halkı, bütün insanlar.*

1. **ʿĀlemüñ ḫalḳı** yoluñda nice cān virmeye kim / Ṣāniʿuñ şunʿı ṭapuñdur yüzüñ īmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 7). [ʿālemüñ ḫalḳı, -üñ]*

alın: *Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü, alın; parlak alın.*

1. Güneş ḥüsnüñ ḳamer **alnuñ** görelden oldı sergerdān / Müjeñ sehm oḳudur bildi ḳaşuñ çarḫuñ kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [alnuñ, -uñ]*

ʿalī: *Yüce, ulu.*

1. Ol hümānuñ göreli sīmurġ **ʿālī** himmetin / Devlet-i ḫānında geldi oldı ol dem bir zübāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [ʿālī,]*

2. Dilberā çün her gedāya āsitānuñdur sened / Sürme ḳapuñdan beni bu **ʿālī** dergāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [ʿālī,]*

ʿalī: *Heybeti ve kılıç kullanmadaki mahareti ile bilinen Hz. Ali.*

1. Heybetde dir gören **ʿAlī** ḳuvvetde Ḥamzadur / Rezmine düşmenüñ yüriyüp sürse ʿaşḳarı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 5). [ʿalī,]*

ʿalī: *Ulu, yüce, azametli manasına gelen isim; heybeti ve kılıç kullanmadaki mahareti, cömertliği ile bilinen Hz. Ali'nin adına eş.*

1. Anuñ kʿ ismi **ʿAlīdür** pür-seḫāvet / Olur şānında lābüd feṯḥ-i nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [ʿalīdür, -dür]*

āl-i ʿosmān: *Osmanlı Ailesi, Osmanlı Hanedanı.*

1. Bulduġınca nām u şöhret **Āl-i ʿOs̱mān** ḫusrevā / Ḳamusından ey şehenşāh-ı zamān sen aʿlem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [āl-i ʿos̱mān,]*
2. Zāyil itmesün senüñ Ḥaḳ sāyeñi tā ḥaşre dek / Üstümüzden ey hümā-fer **Āl-i ʿOs̱mān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [āl-i ʿos̱mān,]*
3. Zāyil itmesün senüñ Ḥaḳ sāyeñi tā ḥaşre dek / Üstümüzden ey hümā-fer **Āl-i ʿOs̱mān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [āl-i ʿos̱mān,]*
4. Kemāl-i ʿilm ü ḥilm ile ḫıred-mend ü mükemmeldür / Güzīni **Āl-i ʿOs̱mānuñ** bu ḫalḳuñ mihribānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 23). [āl-i ʿos̱mān,]*
5. **Āl-i ʿOs̱mān** içre çün olduñ Süleymān-ı zamān / İns ü cin fermānuñ olsun baḫtiyār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 10). [āl-i ʿos̱mān,]*

ʿālī-cenāb: *Yüce yaradılışlı, onurlu haysiyetli kişi.*

1. ʿİzzet ile ol semā olduḳça dāʾim pāydār / Devlet ile ṭur cihān ṭurduḳça ey **ʿālī-cenāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [ʿālī-cenāb,]*
2. Nice şehzādedür gör kim anuñ **ʿālī-cenābında** / Melekler perdedārıdur felekler sāyebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 28). [ʿālī-cenābında, -ı, -n, -da]*

ʿâlî-himmet: *İhsanı, keremi çok olan.*

1. Eyâ pāşā-yı aʿẓam **ʿâlî-himmet** / Saʿādet menbaʿı erkān-ı devlet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [ʿâlî-himmet,]*

ʿalīm: *Ilmi ezeli ve ebedi olan Allah.*

1. Mihrī üftādeye raḥmuñla şehā eyle naẓar / Eyleye saña naẓar ḥaşre dek ol Ḥayy u **ʿAlīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [ʿalīm,]*

Allāh: *Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık.*

1. Ḥüsn sermāyesi elden gidicek bir gün ola / Bildüre itdügüñi sevdügüm **Allāh** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 3). [allāh,]*
2. Baña hemrehlik it lillāh billāh / Mezīd itsün senüñ ʿömrüñi **Allāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [allāh,]*
3. Ḳapusından ḳaçan gidesin āh / Meger **Allāh** ala seni tīzcek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 2). [allāh,]*
4. Her ne yüzden cevr iderseñ ben ḫo yüz döndürmezem / Sen daḥi ḥāżır göre **Allāh** çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 3). [allāh,]*

Allah Allah: *Şaşırma, hayret gibi duyguları ifade ederken kullanılan bir söz.*

1. Göñül geçmez hevādan **Allah Allāh** / Uṣanmaz dilrübādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 1). [allah allāh,]*
2. Göñül geçmez hevādan Allah Allāh / Uṣanmaz dilrübādan **Allah Allāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 1). [allah allāh,]*
3. Dün ü gün dilberüñ kūyına vardum / Geçilmez mübtelādan **Allah Allāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 2). [allah allāh,]*
4. Yürürler ḫūblar bī̇gānelerle / Ḳaçarlar āşinādan **Allah Allāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 3). [allah allāh,]*
5. Raḳī̇bi yād ider luṭfıyla her dem / Bizi añmaz vefādan **Allah Allāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 4). [allah allāh,]*
6. Dil ü cān aldı bilmem daḫi ne ister / O şāhum ben gedādan **Allah Allāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [allah allāh,]*
7. Dehānına gelüpdür cān-ı Mihrī̇ / Daḫi ölmez cefādan **Allah Allāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 7). [allah allāh,]*

Allah Allah: *Usanç, bıkkınlık gibi duyguları ifade ederken kullanılan bir söz.*

1. Ya vaṣl it dilbere yā luṭf it öldür / Beni ḳurtar belādan **Allah Allāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 6). [allah allāh,]*

Allah Allah: *Şaşırma, hayret, beğenme gibi duyguları ifade ederken kullanılan bir söz.*

1. Görseler bu noḳṭa-i ḥüsnüñ Kirāmen-kātibī̇n / Diyeler kim **Allah Allah** böyle inşā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 3). [allah allah,]*
2. Çeşmi ṣalmış dili zülfi ḫamına ṭuymadı cān / **Allah Allah** nice ʿayyār u ne cādūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [allah allah,]*

Allāh ʿaşḳına: *Allah'ını seversen, Allah rızası için, yalvarma, istek sözü.*

1. Ḳıl naṣī̇ḥat dostum çeşmüñe **Allāh ʿaşḳına** / Bī̇-güneh ḳan itmesün hey hey di lillāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 1). [allāh ʿaşḳına,]*
2. Mihrī̇yi cevrüñle cānā āḫir öldürseñ gerek / Bāri tī̇z öldür cefādan ḳurtar **Allāh ʿaşḳına** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [allāh ʿaşḳına,]*

Allāh ḥaḳḳıçün: *Bir beyanın doğruluğuna inandırmak amacıyla söylenen yemin, ant anlamında bir söz.*

1. Her seḥergāh itdügüm bu āh ḥaḳḳıçün begüm / Ṣādıḳam yoluñda ben **Allāh ḥaḳḳıçün** begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [allāh ḥaḳḳıçün,]*
2. Günde biñ kez ġamzeñ ursa yüregüme ḫançeri / Ṣādıḳam yoluñda ben **Allāh ḥaḳḳıçün** begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 6). [allāh ḥaḳḳıçün,]*
3. Mihrī̇yem ʿaşḳuñda daḫi nice yıl yeldür beni / Ṣādıḳam yoluñda ben **Allāh ḥaḳḳıçün** begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [allāh ḥaḳḳıçün,]*
4. Yoluña cān virürem bunca zamāndur dostum / Ṣādıḳam yoluñda ben **Allāh ḥaḳḳıçün** begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 12). [allāh ḥaḳḳıçün,]*
5. A benim çoḳ sevdügüm vallāhi billāhi inan / Ṣādıḳam yoluñda ben **Allāh ḥaḳḳıçün** begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [allāh ḥaḳḳıçün,]*
6. Seni sevelden be hey kāfir saña budur sözüm / Ṣādıḳam yoluñda ben **Allāh ḥaḳḳıçün** begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [allāh ḥaḳḳıçün,]*
7. Gerçi aylar yıllar oldı ben yüzüñi görmezem / Ṣādıḳam yoluñda ben **Allāh ḥaḳḳıçün** begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 4). [allāh ḥaḳḳıçün,]*

Allāha ışmarla-: *Allah'a emanet etmek, esen kalın anlamında iyi dilek sözü.*

1. Ḳomayalum hele var āh-ı seḥergāha seni / Yüri şāhum yüri **ışmarladum Allāha** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 2). [allāha ışmarla-,]*
2. Ḫūblar içre ṣanemā sen daḫi bir server idüñ / Yüri şāhum yüri **ışmarladum Allāha** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [allāha ışmarla-,]*
3. Yüzümüz sürüp işigüñde mekānlar idelüm / Yüri şāhum yüri **ışmarladum Allāha** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 6). [allāha ışmarla-,]*
4. Hey benüm begcegizüm sen daḫi bir ādem idüñ / Yüri şāhum yüri **ışmarladum Allāha** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [allāha ışmarla-,]*
5. Cānumuz ḥulḳa irişince bu olsun sözümüz / Yüri şāhum yüri **ışmarladum Allāha** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 10). [allāha ışmarla-,]*
6. Dil-i āşufte unutmaz seni varınca sine / Yüri şāhum yüri **ışmarladum Allāha** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 12). [allāha ışmarla-,]*
7. Dostı yād itmek imiş ʿādetüñüz āḫir-i kār / Yüri şāhum yüri **ışmarladum Allāha** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 16). [allāha ışmarla-,]*
8. Ḳaldı fikrüñle ḫayālüñ bize ey dost belek / Yüri şāhum yüri **ışmarladum Allāha** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [allāha ışmarla-,]*

Allāh'a ḳo-: *Allah'a havale etmek, yapılan kötülüğün karşılığında cezayı Allah'ın vereceğine inanmak.*

1. Dūr itme ṭapuñdan beni aġyār söziyle / **Allāh'a ḳodum** anı vü ben saña ṭayandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 3). [allāh'a ḳo-,]*

Allāha şükür: *Allah'a hamd olsun. Allah'a şükürler olsun.*

1. Aramızdan **şükür Allāha** ki eksildi raḳīb / Hele ser vaḳtümüze irmedi hicrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 7). [allāha şükür,]*

Almalu bāḫça: *Elmalı Bahçe, Ladik'te bulunan bir bahçe.*

1. Ger ʿāḳil iseñ aña ṭoġrı ṭut rāh / Varıṭur **almalu bāḫçaya** her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 33). [almalu bāḫça,]*

alt: *Bir şeyin aşağısı, üst karşıtı.*

1. Ḳamer serv üzre çıḳmışdur görinür ṭurrañ **altında** / Cemālüñ gülsitānından egilmiş dāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [altında, -ı, -n, -da]*

altun: *Yüksek değerli, yumuşak ve kolay işlenen bir maden; değerli, anlamlı şiir.*

1. Virme nādān eline kim ne bilür / **Altunuñ** ḳıymetini ehl-i raṣāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 6). [altunuñ, -uñ]*

ʿām: *Halk, umum, herkes.*

1. Cihānuñ şiddetinden ḫāṣ eger **ʿām** / Senüñ ḳapuñda bulurlar necātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [ʿām,]*

aʿmā: *Kör, gözleri görmeyen.*

1. Ḫaṭṭuña benefş öyküneli çeşmüñe nergis / Oldı bularuñ biri siyeh-rū biri **aʿmā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 22). [aʿmā,]*

amān: *Yardım, medet dileme sözü.*

1. Gözüme nūr irişsün yine göñlüme sürūr / Göreyüm gün yüzüñi bir dem **amān** iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [amān,]*

amān: *Korku, endişe, kaygı.*

1. Bir cihāngīr-i zamānsın ki irevirmez **amān** / Lemʿa-i tīġuñ ider dīvi Nerīmānı dü-nīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 16). [amān,]*

Amāsiyye: *Karadeniz Bölgesinde yer alan şehzadeler kenti olarak ün kazanmış Osmanlı sancağı.*

1. Geçmiş ki ḥayıf Mihrī **Amāsiyyede** ʿömrüñ / Ḳoṣṭanṭinide ʿāḳil iseñ gitme ḳal imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 7). [amāsiyyede, -de]*
2. Nʾola ey kimyā-naẓar luṭfuñla olsañ destgīr / Pāymāl olup **Amāsiyyede** olmışdur türāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 26). [amāsiyyede, -de]*
3. **Amāsiyyede** Mihrī nātüvānı / Götür ṭopraḳdan ey iḥsān kānı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [amāsiyyede, -de]*

ʿamel: *İş, fiil, davranış.*

1. Vay baña ki ḫayrum ẕerre yoḳ / Ṭāpuña lāyıḳ **ʿamel** yoḳ cürm çoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [ʿamel,]*

ammā: *Ancak, ama, fakat.*

1. Çoḳ mübārek demlere irmişdük **ammā** rāstī / Olmaya ol dem gibi āh ḳanı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [ammā,]*
2. Gül ruḫlaruñuñ çoḳdur ʿuşşāḳı velī **ammā** / Çeşmine raḳībüñüñ Mihrī diken olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 7). [ammā,]*
3. Ben dilümde nāmını vird itdüm **ammā** dilberüm / Bir dem añmaz adum olmaz bir nefes aġyārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [ammā,]*
4. Gerçi ey Mihrī cihānda ġonca-leb maḥbūblar / Çoḳdur **ammā** biz bunuñ mānendi ḳaṭʿā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [ammā,]*
5. Bed-duʿā itmezem **ammā** ki Ḫudādan dilerem / Bir senüñ gibi cefākāra hevādār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 8). [ammā,]*
6. Cihānda çoḳ durur **ammā** belākeş ʿāşıḳlar / Kimesne uġramadı āh u zāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [ammā,]*
7. Çoḳ cihān gülşenlerin seyr itdük **ammā** rāstī / Müntehā ḳaddüñ gibi bir serv-i raʿnā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [ammā,]*
8. Mihrī-i dil-ḫastenüñ ḥālin ṣorarsa yāre diñ / Bir nefes ḳalmışdur **ammā** āh ol cānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [ammā,]*

añ-: *Hatırlamak, akla getirmek.*

1. Sen gül idüñ çemende ben bülbül / Ol zamānı **añ** a behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [añ,]*

añ-: *Zikretmek, adını söylemek, dile getirmek; hatırlamak, gönlünden geçirmek, düşünmek.*

1. Ben dilümde nāmını vird itdüm ammā dilberüm / Bir dem **añmaz** adum olmaz bir nefes aġyārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [añmaz, -maz]*

añ-: *Zikretmek, bahsetmek, söz etmek.*

1. Gerçi noḳṣān ġazelsin leb-i yāri **añıcaḳ** / Ṭūṭiyi māt ider ey Mihrī şirīn-güftāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 7). [añıcaḳ, -ıcaḳ]*
2. Az it cefāyı ʿāşıḳa göster vefā yüzin / Her ehl-i ʿaşḳ ḫayr duʿādan **añа** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 5). [añа, -a]*

añ-: *Hatırlamak, akla getirmek; bahsetmek, zikretmek.*

1. Raḳībi yād ider luṭfıyla her dem / Bizi **añmaz** vefādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 4). [añmaz, -maz]*

2. Aṣṣ’ ile bu bāzārda hīç **añma** ziyānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 12). [añma, -ma]*

añ-: *Hatırlamak, akla getirmek; yad etmek, anmak.*

1. Zinhār görüp **añma** ṣaḳın serv-i revānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 4). [añma, -ma]*

ān: *Bir an, çok kısa bir süre.*

1. Sensüz ṣanemā cismüme bu cānı gerekmez / Cānum sen imişsin baña cān **ānı** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [ānı, -ı]*

aña: *Üçüncü tekil şahıs zamirinin yönelme hal eki almış biçimi.*

1. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān **aña** / Mürdedür cismüm ġamuñdan n’ola virseñ cān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [aña, -ñ, -a]*
2. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa ṭañ mıdur / Mülket-i dilde ḫayālüñ oldı çün sulṭān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [aña, -ñ, -a]*
3. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [aña, -ñ, -a]*
4. Eyledüm yoluña īṯār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr ile mercān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [aña, -ñ, -a]*
5. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ içün ḳalbini ʿāşıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar dil-i vīrān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [aña, -ñ, -a]*
6. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her seḥer gül defterinden nāme-i ʿunvān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [aña, -ñ, -a]*
7. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [aña, -ñ, -a]*
8. Almaġa āsān idi cennet cemāli mīvesin / Ruḫlarında olmasa suʿbān ṣaçı bāġbān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [aña, -ñ, -a]*
9. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed kim cihān ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [aña, -ñ, -a]*
10. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol demde ezber şübhesiz Ḳur’ān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [aña, -ñ, -a]*
11. Ruḫları şevḳine bülbül nice nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına nāle vü efġān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [aña, -ñ, -a]*
12. Gülşen-i ḥüsninde zülfin depredüp bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş her dembedem cevlān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [aña, -ñ, -a]*
13. Kūy-ı yāri bir nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür yeter ruḫ-ı cānān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [aña, -ñ, -a]*
14. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ cān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [aña, -ñ, -a]*
15. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [aña, -ñ, -a]*
16. ʿĪd-i aḍḥāsın mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i rifʿatde virsün ʿömr-i cāvīdān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [aña, -ñ, -a]*
17. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir **aña** Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [aña, -ñ, -a]*
18. Mihrī-i üftādeñe şāhā n’ola raḥm eyleseñ / Ṣāyed olaydı **aña** bir kerre mihmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [aña, -ñ, -a]*
19. Nūr virmezdi bu āfāḳ içre hergiz māh **anuñ** / Gün cemāli enverinden itmese ger iktisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 2). [anuñ, -nuñ]*
20. Ebr-i luṭfı tāze ter ḳılsa n’ola cān gülşenin / Mihr ü mehdür külegi çarḫ **aña** olmışdur dolāb

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 8). [aña, -ñ, -a]

21. Himmeti deryāsı içre bir gemidür bu cihān / Luṭfınuñ baḥrinde **anuñ** oldı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [anuñ, -nuñ]*
22. Ol şehüñ şol resmedür ʿadli cihān rūyında kim / Kim niẓām-ı ʿālem olur **aña** her dem intisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [aña, -ñ, -a]*
23. Revzenüñden ẕerreveş üstüñe düşer Müşterī / Gördi beñzer gün cemālüñ oldı sergerdān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [aña, -ñ, -a]*
24. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [aña, -ñ, -a]*
25. Eyledüm yoluña īṯār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr ile mercān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [aña, -ñ, -a]*
26. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her seḥer gül defterinden nāme-i ʿunvān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [aña, -ñ, -a]*
27. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [aña, -ñ, -a]*
28. Almaġa āsān idi cennet cemāli mīvesin / Ruḫlarında olmasa suʿbān ṣaçı bāġbān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [aña, -ñ, -a]*
29. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed kim cihān ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [aña, -ñ, -a]*
30. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol demde ezber şübhesiz Ḳurʾān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [aña, -ñ, -a]*
31. Ruḫları şevḳine bülbül nice nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına nāle vü efġān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [aña, -ñ, -a]*
32. Gülşen-i ḥüsninde zülfin depredüp bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş her dembedem cevlān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [aña, -ñ, -a]*
33. Kūy-ı yāri bir nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür yeter ruḫ-ı cānān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [aña, -ñ, -a]*
34. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [aña, -ñ, -a]*
35. ʿĪd-i aḍḥāsın mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i rifʿatde virsün ʿömr-i cāvīdān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [aña, -ñ, -a]*
36. Pāk eyledi ferrāş-ı ṣabā rūy-ı cihānı / Getürdi bahār ebr gözinden **aña** çün mā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 5). [aña, -ñ, -a]*
37. Gül ruḫları yādına bugün cānı revān it / Tīz açıla şāyed bulamazsuñ **anı** ferdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 10). [anı, -n, -ı]*
38. Kim devr-i şehen-şāh-ı cihān Aḥmed Ḫāndur / Dāl oldı **anuñ** devleti ismine müsemmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 13). [anuñ, -nuñ]*
39. Bu baḫt-ı siyeh Mihrīye şāhā naẓar it kim / İksīr ide ḫāk eyledi devrān **anı** zīrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 36). [anı, -n, -ı]*
40. Gül ruḫlaruña kendüzüni ʿarż ḳılmasun / Ḥüsnüñ ḳatında **aña** daḫi nʾ iʿtibār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 6). [aña, -ñ, -a]*
41. Zülfüñ cihān demāġına ḫoş būy-ı cān virür / Depretdügince bād-ı ṣabā **anı** ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 8). [anı, -n, -ı]*
42. Ol durur taḫt-ı saʿādetde bugün Ḫān Aḥmed / Ṣıfatı şems-i münevverdür **anuñ** ẕātı ḥalīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 9). [anuñ, -nuñ]*
43. Ḥażret-i ḫāḳān-ı aʿẓam pādişāh-ı bī-miṯāl / Eyledi ḫalḳ-ı cihānda **anı** aʿlem Ẕüʾl-celāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 1). [anı, -n, -ı]*
44. Ḳaşına beñzedügi bugün budur **anuñ** hilāl / İrte bir gün ḥüsnine öyküne yaʿni nʾiḥtimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [anuñ, -nuñ]*
45. Her cān şehā ki olmaya ḳurbānı ḥüsnüñüñ / Taḫḳīḳ belki āḫir **anuñ** yeri nārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [anuñ, -nuñ]*
46. Benefşe zülf ü ḫaṭṭuñdan ururse dem nʾola her dem / Ki viren ʿāleme ḫoş-bū **anuñ** ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [anuñ, -nuñ]*

47. Züḥal çün pāsbān oldı irişmez pāy-ı ḳadrüñe / Egerçi nüh-felek her demde **anuñ** nerdübānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 8). [anuñ, -nuñ]*
48. Muḥīṭ-i ḳulzüm-i ʿummān olunmaz cūdına teşbīh / Kim **anuñ** luṭfı deryāsı cihānda bī-kerānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 17). [anuñ, -nuñ]*
49. Anuñ luṭfı ḫazāyīninden umsa nʾola her ḫusrev / Bilürler āsitānını ki genc-i şāyegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 20). [anuñ, -nuñ]*
50. Kelāmı cānlar elinden göñüller alsa ṭañ mıdur / Muḥibb iden ḳamu ḫalḳı **anuñ** şīrīn zebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 25). [anuñ, -nuñ]*
51. Görinen ʿīd-i vaṣlında hilāl ebrūsıdur **anuñ** / Velī ʿīd ayıdur dirlerse bu ḫalḳuñ gümānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 27). [anuñ, -nuñ]*
52. Nice şehzādedür gör kim **anuñ** ʿālī-cenābında / Melekler perdedārıdur felekler sāyebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 28). [anuñ, -nuñ]*
53. ʿAceb mi ġamzesi tīġi vücūdum nāle döndürse / Tenümi ḳıl ḳılan ey dil **anuñ** fikr-i miyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 30). [anuñ, -nuñ]*
54. Faḳīrüñ destgīridür **aña** Ḥaḳ destgīr olsun / Bugün ben düşmüşinüñ bu cihānda dīdebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 32). [aña, -ñ, -a]*
55. Her cān ki vaṣlı ʿīdine ḳurbān olur **anuñ** / Bulur saʿādeti vü olur baḫtiyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 13). [anuñ, -nuñ]*
56. Yā Rab ḳıl **anı** taḫt-ı saʿādetde berḳarār / Bāḳī degülse neyleyelüm bī-ḳarār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 16). [anı, -n, -ı]*
57. Żaʿf-ı ġam-ı hecrüñle ḳo ölsün yeridür / Dil-i āşüfte ki cānā **aña** pend itmedi kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 15). [aña, -ñ, -a]*
58. ʿAynuñ dil ü cānlar mı ḳodı ʿālemde / Kʾ itmedi ġamzelerüñ tīri ile **anı** şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [anı, -n, -ı]*
59. Ḫoş görür benden raḳībi raḥm idüp cānān **aña** / Nice ḳatlansun bu yürek nice döysün cān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [aña, -ñ, -a]*
60. ʿĀşıḳuñ ḥaḳḳında çoḳ söz söyler inanma raḳīb / ʿĀdet olmışdur cihānda dostum bühtān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 2). [aña, -ñ, -a]*
61. Atsa ġamzeñ tīrini cān pūtesine ḳaşlaruñ / Gösterür dil daḫi cānā cevherī peykān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [aña, -ñ, -a]*
62. ʿAḳl-ı küll ü dāniş ü ʿilm ü ulüʾl-elbāb bāb / Görmese ḥüsnüñ kitābından dirüz nādān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [aña, -ñ, -a]*
63. Yollar üzre Mihrīnüñ her dem görür ḫāk olduġın / Bir naẓar ḳılmaz nedür cürmi ʿaceb sulṭān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [aña, -ñ, -a]*
64. Ḥaḳ bağışlasun İlāhī seni ol vālīdeñe / Kim **anuñ** bir dānesisin saña rifʿat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 7). [anuñ, -nuñ]*
65. Luṭfı ile ḳıldı dil-i vīrānumı maʿmūr / Göñlin ḫoş ide her dem **anuñ** ḫūb ṣanemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 3). [anuñ, -nuñ]*
66. Bu devr içinde gūşe-i gülşende Mihrīyā / Devlet **anuñ** ki hemdemi bir çeşm-i aladur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 5). [anuñ, -nuñ]*
67. Fürḳatüñ zaḫmıyla Mihrī çoḳdan olurdı helāk / Müstedām ol yine vaṣluñ **aña** merhem bağlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 6). [aña, -ñ, -a]*
68. Cānı vir yār işiginde gel i dil ṣādıḳ iseñ / ʿĀşıḳ oldur ki **anuñ** ṭopraġa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [anuñ, -nuñ]*
69. Mihrī çeke cevrüñi vü luṭfuñ göre aġyar / Devlet **aña** zillet bu cefākāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 7). [aña, -ñ, -a]*
70. Dil bülbüli feryādın artursa ʿaceb midür / Şeydā ḳılan **anı** sen ġonca-dehen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 3). [anı, -n, -ı]*
71. Ḥaḳḳā ḳad ü ḫaddüñüñ kim ölse hevāsında / Tābūt **aña** serv olup gülden kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [aña, -ñ, -a]*
72. Gül ruḫlarına beñzerem **anuñ** dimiş meger / Sūsenler üstine yüriyüp dil uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 3). [anuñ, -nuñ]*

73. Bī- mihri Mihrī sevme didüm pend ṭutmaduñ / Her cevri kiʾ tdiler saña **anlar** ḫoş itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 8). [anlar, -n, -lar]*
74. Bir ṭabībe ben didüm bīmār-ı ʿaşḳa çāre ne / Didi dilber vaṣlıdur **anuñ** devāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [anuñ, -nuñ]*
75. Mihrī bülbül gibi efġānuñı dilden ḳoma kim / Lāle ḥaddinde **anuñ** çün gül-i ḫandān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [anuñ, -nuñ]*
76. Ḳaşı bismillāh ile oḳı cemāli muṣḥafın / Küfr-i zülfinde gör **anuñ** nice īmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [anuñ, -nuñ]*
77. Bir ġonca kim açılmadın **anuñ** bite ḫārı / Şimden girü bunlaruñ işi vara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]*
78. Gerçi dil mecrūḫdur hecrüñle gözde nem de var / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden **aña** merhem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [aña, -ñ, -a]*
79. Ḫār-ı cefāda Mihrī ölürse ne ġam raḳīb / İt ḳırıcı seni **anı** gül-femler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 5). [anı, -n, -ı]*
80. Serv-ḳaddüñ nāz ile seyr itdügince bāġda / Her yaña aġzı ṣuyʾaḳar **aña** bustān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 3). [aña, -ñ, -a]*
81. Devlet **anlaruñ** ki bu esnadʾola gülzārda / Bir elinde cām-ı ṣāġar bir elinde zülf-i yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [anlaruñ, -n, -lar, -uñ]*
82. Geh yañaġından gül ala geh lebinden mül **anuñ** / Geh miyānını der-āġūş ide geh būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]*
83. Ḳadd-ı dil-cūsını gördi raḳṣa girdi servler / **Aña** germ olup çemende ayasın ḳarşar çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 6). [aña, -ñ, -a]*
84. Lebi vaṣfından **anuñ** ṣormaġa ben cān virürem / ʿArż-ı ḥāl itmege līkin aña döymez yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 2). [anuñ, -nuñ]*
85. Lebi vaṣfından anuñ ṣormaġa ben cān virürem / ʿArż-ı ḥāl itmege līkin **aña** döymez yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 2). [aña, -ñ, -a]*
86. ʿAşḳı rāhında **anuñ** ḫāk ile yeksān olalum / Cān mülkin yıḳalum göklere çıḳsun tozumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 5). [anuñ, -nuñ]*
87. Ruḫı şemʿine **anuñ** Mihrī çü pervānelerüz / Yanalum yaḳılalum bir pula almaz yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 7). [anuñ, -nuñ]*
88. Baḥr-ı şiʿr içre Mihrī bir dürdür / Ki **anı** görmemiş ola ġavvāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 4). [anı, -n, -ı]*
89. Mihrī saña biñ cān diler iseñ virür ey dost / Bir būse vire send **aña** rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [aña, -ñ, -a]*
90. Bir ʿazīzüñ bu maḳāmıdur ki Mihrī ṣıdḳ ile / Cān u dilden bir muḥibbi sensin **anuñ** girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [anuñ, -nuñ]*
91. Raḳībüñ lāf urup dirmiş **anı** öldürürin bir gün / Er ise gelsün ol nāmerd aña göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [anı, -n, -ı]*
92. Raḳībüñ lāf urup dirmiş anı öldürürin bir gün / Er ise gelsün ol nāmerd **aña** göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [aña, -ñ, -a]*
93. Nʾola meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ cān oynasa Mihrī / Ki tīġ oldı **aña** ġamzeñ ider zülfüñ de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [aña, -ñ, -a]*
94. Devlet **anuñ** ki bu dem rūy-ı nigāra ḳarşu / Nūş ide sāġar-ı mül mehtāb ola meşaʿil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [anuñ, -nuñ]*
95. Dūr itme ṭapuñdan beni aġyār söziyle / Allāhʾa ḳodum **anı** vü ben saña ṭayandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 3). [anı, -n, -ı]*
96. Hevā-yı zülfüñüñ Mihrī daḫi geçmez hevāsından / Kʾ **anı** yel gibi yeldürdi nice meh sāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [anı, -n, -ı]*
97. Dil ü cān ḫastesine luṭfuñ ile eyle ʿilāc / Ki irür ṣıḥḥate luṭfuñla **anı** ān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [anı, -n, -ı]*
98. Mihrī üftādeye raḥm it demidür luṭf eyle / Destgīr ol **aña** ʿadlüñle gel ey kān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 7). [aña, -ñ, -a]*
99. Nice sevelüm **anı** kim seve ol ġayrıları / Maḥabbeti bizüm ile olanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 3). [anı, -n, -ı]*

100. Sözüme uymaduñ ey aṣılası dil dilerem / Ser-i zülfine **anuñ** āḫiri berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]*
101. Zāhidā saña behişt Mihrīye dīdār gerek / **Aña** maḥbūbı yeter saña cinānuñ ḥūrisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [aña, -ñ, -a]*
102. Āsitānuñdan **anı** sürmek ile gitmedi āh / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum **anı** Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [anı, -n, -ı]*
103. Yüzime baḳma raḳībüñ sözi ile ḳo beni / Öleyüm çekmeyeyüm minnetini **anuñda** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 4). [anuñda, -nuñ, -da]*
104. Zencīr ṭutmaz idi bu dīvāne Mihrīyi / Bendʾitdi bend-i zülfüñ **anı** şimdi mūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [anı, -n, -ı]*
105. Müddeʿī yārümi menʿ itmege cehd itdi velī / Azdurımadı ne dirsin **anı** şeyṭān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 6). [anı, -n, -ı]*
106. Diḳḳat ile naẓar itmekden **aña** inceldüm / Bilmedüm daḫi miyān mı veyaḫud mūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 5). [aña, -ñ, -a]*
107. Mihrīye vaṣlı ḥabībinüñ müyesser oldı çün / Yolına cān virmek āsāndur **aña** şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 7). [aña, -ñ, -a]*
108. Ruḫları bāġında geçdi ʿömrümüz ey vāy ile / Umaruz şeftāludan geh geh **aña** şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 5). [aña, -ñ, -a]*
109. Gördi beni zülfini dilber dişine aldı çün / Bildüm **anuñ** meyli var benden yaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 3). [anuñ, -nuñ]*
110. Ḥoḳḳa-i laʿlinden aġyāra müferriḥler virür / Ben ıraḳdan olmışamdur **aña** ḫayrān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 2). [aña, -ñ, -a]*
111. Raḳībi kendüye maḥrem idindi ʿāṣıḳı yād / Ol **anuñ** ile ḫoş olsun biz anı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]*
112. Umma ey dil bülbüli ol gülden iñen raḥm kim / Yeg **anuñ** ḳatında bir ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [anuñ, -nuñ]*
113. Vefālu gerçi güzel çoḳ dinürdi devrānda / Biz **anı** görmemişüzdür cihānda bir anda *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 7). [anı, -n, -ı]*
114. Şāh bezminde **anı** Mihrī temāşā eyledi / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [anı, -n, -ı]*
115. Çevresinde dāyire çekmişdür **anuñ** kūhsār / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 16). [anuñ, -nuñ]*
116. Dir gören **anuñ** girībānıyla gerdānın hemān / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 14). [anuñ, -nuñ]*
117. Anuñ kʿ ismi ʿAlīdür pür-seḫāvet / Olur şānında lābüd feṯḥ-i nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [anuñ, -nuñ]*
118. Dünye vü ʿuḳbāda bu ʿizzet yeterdi Mihrīye / Girse bir kez destine **anuñ** ḥabībi dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 5). [anuñ, -nuñ]*
119. Āsitānuñdan **anı** sürmek ile gitmedi āh / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum **anı** Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [anı, -n, -ı]*
120. Āsitānuñdan **anı** sürmek ile gitmedi āh / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum **anı** Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [anı, -n, -ı]*
121. Bir būse vir öldüm didi Mihrī **aña** yāri / Çeşmi ile ḫışm itdi egerçi güleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 5). [aña, -ñ, -a]*
122. Cānā virürse şevḳ-i ruḫuñla cihānda cān / Pür-nūr ḳıla ḥaşre dek **anun** mezārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 6). [anun, -nun]*
123. Şāhā dilerse her kişi kim baḫtiyār ola / Baş ḳosun ayaġuña kʾ **aña** baḫtı yār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 1). [aña, -ñ, -a]*
124. Ġāyetde ṣafādur kʾ ola yanuñda ḥabīb / Ol saña nāz ide sen **anʾ** idesin būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 19). [anʾ, -nʾ]*
125. Mihrī-i üftādeñe şāhā nʾola raḥm eyleseñ / Şāyed olaydı **aña** bir kerre mihmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [aña, -ñ, -a]*
126. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir **aña** Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [aña, -ñ, -a]*
127. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun **anuñ** dāʾimā gündüzi ʿīd

(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [anuñ, -nuñ]

128. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun **anuñ** dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [anuñ, -nuñ]*
129. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun **anuñ** dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [anuñ, -nuñ]*
130. Görürsüñ günde biñ kerre **anuñ** aḷlāḳın aldanma / Yüzüñe gülse birḳaç gün Necātī ṣaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [anuñ, -nuñ]*
131. Duʿālar eyle Mihrī şehriyāra / Kʾ **anuñ** luṭfından irdüñ bu diyāra *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 47). [anuñ, -nuñ]*
132. Aña ṣaf bağlamışlar ḥūr gördüm / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 14). [aña, -ñ, -a]*
133. ʿĀṣıḳ mı direm **aña** ki cānān yolında ol / Cān u dil ile virmeye tā ʿömri varını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [aña, -ñ, -a]*
134. Gerçi ʿīd-i vaṣlına ḳurbān idi Mihrī **anuñ** / Līk teslīm itdi yāre cānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 6). [anuñ, -nuñ]*
135. Bir ġonca-i ter ṣaḥn-ı çemende açılınca / **Anuñla** bile bitmese biñ ḫār-ı cefāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 2). [anuñla, -nuñ, -la]*
136. Ḫoş rūḥa ġıdā idi ṣanem ḥüsni nevāsı / İllā nidelüm vardur **anuñ** daḫi fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [anuñ, -nuñ]*
137. Gözümi açup yumunca oldı çeşmümden nihān / Şöyle teşḫīṣ itdüm **anı** yā melekdür yā perī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 4). [anı, -n, -ı]*
138. Dil zülfüñe aşıldı didüm didi neyleyin / Her bir ḳılında biñ aşılupdur **anuñ** gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]*
139. Aġlañ gülüñ ol ʿāşıḳı ey ḥāl bilenler / Cānānı ḥabībi **anuñ** ıraḳ ile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]*
140. Beni uş uş ile egler raḳībi būse ile / **Aña** ʿināyetini gör baña nezāketini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [aña, -ñ, -a]*
141. Duʿādur her kelāmı saña Mihrʾüñ / Ki dergāhuñ **aña** saʿd oldı her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 6). [aña, -ñ, -a]*
142. Düşeli ʿaşḳı hevāsına **anuñ** leyl ü nehār / Geçdi kūyında günüm derd ile āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]*
143. Āsitānuñdan **anı** sürmek ile gitmedi āh / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum **anı** Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [anı, -n, -ı]*
144. Yā ṭapuñdan dūr idem cānā raḳīb-i kelbi ben / Yā yedürem bir gün **aña** loḳma loḳma pāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 4). [aña, -ñ, -a]*
145. Oldı şīrīn laʿlinüñ Ferhād-ı dil āşüftesi / Geçiser cān u cihāndan geçmeyiser **āndan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 2). [āndan, -n, -dan]*
146. Her kimi görse **anuñ** gül gibi yüzine güler / Ṣoñradan ḫār-ı cefā tīġıyla baġrını deler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 9). [anuñ, -nuñ]*

a: *İşaret zamirinin yönelme hal eki almış biçimi.*

1. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān **aña** / Mürdedür cismüm ġamuñdan nʾola virseñ cān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [aña, -ñ, -a]*
2. Revzenüñden ẕerreveş üstüñe düşer Müşterī / Gördi beñzer gün cemālüñ oldı sergerdān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [aña, -ñ, -a]*
3. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān **aña** / Mürdedür cismüm ġamuñdan nʾola virseñ cān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [aña, -ñ, -a]*
4. Dilber cemāli üzre ʿaraḳlar dizlüdür / Gül yapraġında ṣanasın **anı** ki jāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 3). [anı, -n, -ı]*
5. ʿAşḳ meydānında ṭop olsa güneş olmaz ʿaceb / Kim ḳamer her dem hilālinden ṣunar çevgān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 8). [aña, -ñ, -a]*
6. Kellesin ortaya ḳoyup öykünürmüş laʿlüñe / **Anuñ** içün çārsūlar içre berdār oldı ḳand *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]*
7. Bīçāre göñül bilmezem āvāre nedendür / Dermān ne durur bilsem **aña** çāre nedendür

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [aña, -ñ, -a]

8. Atmasun mı tīr-i ġamzeñden kemān-ebrūlaruñ / Yalıñuz cānum degül **ana** hedef sīnem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 4). [ana, -n, -a]*
9. Ḳaşıyla ġamzesi ṣanemüñ el bir itdiler / Ṣandūḳ-ı sīnem **aña** nişān idüp atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 1). [aña, -ñ, -a]*
10. Egerçi bū durur her dem Ḫıṭānuñ miski ʿālemde / Ṣaçuñ būyından irmişdür **aña** daḫi muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [aña, -ñ, -a]*
11. Sīneñi her dem **aña** eyle nişān didüm be-çeşm / Didi serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [aña, -ñ, -a]*
12. Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini / Sīneñi her dem **aña** eyle nişān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [aña, -ñ, -a]*
13. Raḳībi kendüye maḥrem idindi ʿāşıḳı yād / Ol anuñ ile ḫoş olsun biz **anı** ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [anı, -n, -ı]*
14. Ṭopraġuñ çünki gözüñ yaş ile yoġrulmuş ezel / Biz **aña** neyleyelüm ey yazusı ḳara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [aña, -ñ, -a]*
15. Dost hecrüñdür dem-ā-dem baġrumı ḳan eyleyen / Laʿl-i nābuñdur ṣorarsam **aña** dermān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 1). [aña, -ñ, -a]*
16. Bir ḫoş ġazel didüm yine ben ḫaṭṭ-ı Aḥmede / Cān ṣafḥasında eyledüm **anı** müsevvede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 1). [anı, -n, -ı]*
17. Cānāna cān virüp ġam ile olduġum helāk / Dāġ-ı dilümle yazuñ **anı** ṭaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 4). [anı, -n, -ı]*
18. ʿĀr u nāmūsı yoluñda yele virmişdi göñül / Şimdi ġarḳ itdi gözüm yaşı **anı** aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [anı, -n, -ı]*
19. Ey ġamze cigerden gidicek cān bile gitmiş / Billāh bu Mihrīye getür **anı** gelişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 5). [anı, -n, -ı]*
20. Biñ yıl ki felek devr ide ʿāşıḳ saña cānā / Getürmeye bir Mihrī gibi **ānı** unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [ānı, -n, -ı]*
21. Ḥecrüñ ġamında dil ne çeker şimdi dostum / Bir ben bilürem ancaḳ **anı** bir İlāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 3). [anı, -n, -ı]*
22. Dil-i mecrūḥuña ġam çekme ki bir gün dem ola / Bulasın ġurbet elinde **aña** sen merhemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 7). [aña, -ñ, -a]*
23. Merve ḫaḳı ṣafāsın **anuñ** ol bilür hemān / ʿAşḳı yolında ṣıdḳ ile ḳurbān-ı cān ide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]*
24. ʿAḳl u dil yoluña gitdi dil ü cān ḳalmış idi / Fürḳatüñ eyledi **andan** daḫi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [andan, -n, -dan]*
25. Luṭfuñuñ deryāsı ḳatında nedür baḥr-i muḥīṭ / Kim **anuñ** bir ḳaṭresinden buldı ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [anuñ, -nuñ]*
26. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa ṭañ mıdur / Mülket-i dilde ḫayālüñ oldı çün sulṭān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [aña, -ñ, -a]*
27. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ içün ḳalbini ʿāşıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar dil-i vīrān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [aña, -ñ, -a]*
28. Bu māh-ı ṣıyām ile bu ʿīd ayı ḥaḳıçün / Biñ ʿöẕr ile ṭapuñdan ider **anı** temennā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [anı, -n, -ı]*
29. Taʿālallāh yaratdı ʿālemi / **Anda** mevcūd idi cümle ādemī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 3). [anda, -n, -da]*
30. Ger ṭaġlarca eylerseñ günāh / Tevbe ḳılsañ ʿafv ider **anı** ilāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 22). [anı, -n, -ı]*
31. Evvel ol Aḥaddur bī-zevāl / Birligine yoḳdur **anuñ** ḳīl ü ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 1). [anuñ, -nuñ]*
32. Süreyyādan serāya dek ne var / **Anuñ** emri ile oldı āşikār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 4). [anuñ, -nuñ]*
33. Ḫayır şer ne kim işlersen iş / **Anuñ** emrinsüz olunmaz biñ dür iş *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 7). [anuñ, -nuñ]*
34. Yapılmış bir serīr-i ʿālī eyvān / Yeşil yapraḳlar olmış **aña** seyvān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 11). [aña, -ñ, -a]*

35. İçindedür **anuñ** ol şāh-ı devrān / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 12). [anuñ, -nuñ]*
36. Ta görse ḥased ide **anuñ** naḳşına Mānī / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 10). [anuñ, -nuñ]*
37. Ten enīs olmışdur **andan** ayru olmaz bir nefes / Sevdügüm yārüm vefādārum nigārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 3). [andan, -n, -dan]*
38. Otı sünbül ḫāki ʿanber ābı kevs̱er ḫalḳı ḫūb / Cennete beñzetdüm **anı** ben heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [anı, -n, -ı]*
39. Luṭfuñuñ deryāsı ḳatında nedür baḥr-i muḥīṭ / Kim **anuñ** bir ḳaṭresinden buldı ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [anuñ, -nuñ]*
40. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ cān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [aña, -ñ, -a]*
41. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān **aña** / Mürdedür cismüm ġamuñdan nʾola virseñ cān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [aña, -ñ, -a]*
42. Ḫoş görür benden raḳībi raḥm idüp cānān **aña** / Nice ḳatlansun bu yürek nice döysün cān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [aña, -ñ, -a]*
43. Dil marīżine lebüñden eylemezseñ ger ʿilāc / Ḥikmetiyle çāre bulmaz olsa biñ Loḳmān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 3). [aña, -ñ, -a]*
44. Her seḥer bād-ı ṣabā bāġ-ı cihānda dilberüñ / Zülfine urduḳça şāne misk ider efşān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 6). [aña, -ñ, -a]*
45. Ṣafḥa-i ḥüsninde başlamış vefā resmin yazar / Lāciverd ile yed-i ḳudret ḫaṭ-ı reyḥān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 7). [aña, -ñ, -a]*
46. Ḫāṭṭuñ inşāsın ḫadüñ üstinde kim yazdı ʿaceb / Kim Kirāmen Kātibīn olmış durur ḫayrān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 10). [aña, -ñ, -a]*
47. Dil delermiş ʿĪd-i vaṣluñ çün kemān ebrūlaruñ / Çoḳdan itdüm dostum ben cānumı ḳurbān **aña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 9). [aña, -ñ, -a]*
48. Tīz vir beri anları gerekdür baña **ānı** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 14). [ānı, -n, -ı]*
49. Faḫr itmesün cihānda kʾ **aña** müsteʿārdur / Ey āfitāb ʿaks-i ruḫuñla güneş iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 15). [aña, -ñ, -a]*

ʿanber: *Ada balığının bağırsaklarından çıkarılan ve misk gibi kokan madde, güzel koku.*

1. Ṣaçından oldı muʿaṭṭar demāġ-ı rūy-ı cihān / ʿAbīr-i müşg ile bu **ʿanber** ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 3). [ʿanber,]*

ʿanber: *Ada balığının bağırsaklarından çıkarılan misk kokulu madde; hoş kokulu.*

1. Otı reyḥān ü sünbül ḫāki **ʿanber** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [ʿanber,]*
2. Otı sünbül ḫāki **ʿanber** ābı kevs̱er ḫalḳı ḫūb / Cennete beñzetdüm anı ben heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [ʿanber,]*
3. Ol Süleymān-ı zamānuñ meclis-i ḫāṣında ḫoş / Zülfi **ʿanber** ḫūb-rūlar ḫıdmet ider nāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 4). [ʿanber,]*
4. Ruḫlarında kākül-i müşgīni **ʿanber** baġlamış / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 6). [ʿanber,]*

ʿanber-bār: *Anber kokulu.*

1. Būy-ı zülfüñ gibi **ʿanber-bār** miskīn olmaya / Ḫadd ü ḳaddüñ gibi raʿnā serv ü nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [ʿanber-bār,]*

ʿanber-feşān: *Güzel koku saçan (saç ve ayva tüyleri).*

1. Benefşe zülf ü ḫaṭṭuñdan ururса dem nᵓola her dem / Ki viren ʿāleme ḫoş-bū anuñ **ʿanber-feşānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [ʿanber-feşānıdur, -ı, -dur]*

ʿanber-feşān: *Amber saçan, sevgilinin amber kokulu saçının kokusunu yayan.*

1. Var ise müşgīn ṣaçuñ būyından itmişdür güẕer / Kᵓ ol hevā ile ṣabā **ʿanber-feşāndur** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [ʿanber-feşāndur, -dur]*

ʿanber-i gīsū: *Amber kokulu saç; sevgilinin amber kokulu saçı.*

1. Nice zülf ü nice mū **ʿanber-i gīsūdur** bu / Var ise sünbül ü reyḥāna viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [ʿanber-i gīsū,]*

ʿanberīn: *Amber kokulu, misk kokulu.*

1. Ṣafālar virdi ʿuşşāḳuñ yine rūḥ-ı revānına / Getürmiş **ʿanberīn** ḫālin hümāyūn zülfi yanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 2). [ʿanberīn,]*
2. Döşenmiş bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ üzre gül evrāḳuñ / Demāġın **ʿanberīn** būy-ı muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 11). [ʿanberīn,]*

ʿanber-resen: *Anber kokulu ip, urgan.*

1. Cān boynına zülfeynüñ **ʿanber-resen** olmışdur / ʿAşḳ ehline dergāhuñ ḥubbüᵓl-vaṭan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 1). [ʿanber-resen,]*

anca: *Ama, fakat, lakin.*

1. Ey ṭaliʿi yoḳ Mihrī hemān eyle taḥammül / **Anca** bu hevālarda emegüñ yele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 5). [anca,]*

ancaḳ: *Yalnızca, sadece.*

1. Cānā yeter bu cānuma cevr ü cefālar it / Zecr ise cāna **ancaḳ** ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [ancaḳ,]*
2. Yaylañ ile ḥüsnüñi her kim göre dir şāhā / Kendüsi durur ġılmān yaylaḳı cinān **ancaḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 3). [ancaḳ,]*
3. Meylüm sañadur ḫānum ḳurbān yoluña cānum / Gerçegi sözümüñ bu ġayrısı yalan **ancaḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 4). [ancaḳ,]*
4. Yolına cān virmek imiş Mihrī **ancaḳ** çāresi / Yār içün aġyāra varup nice bir yalvarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 5). [ancaḳ,]*
5. Ḥecrüñ ġamında dil ne çeker şimdi dostum / Bir ben bilürem **ancaḳ** anı bir İlāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 3). [ancaḳ,]*
6. Ey Mihrī saña yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede **ancaḳ** seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [ancaḳ,]*

ancaḳ: *Tek, biricik, eşi benzeri olmayan.*

1. Lāle ḫadüñi bülbül gülşende görüp eydür / ʿĀlemde gül-i ter çoḳ bu ġonca-dehān **ancaḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [ancaḳ,]*

ancaḳ: *Ancak, sadece; onun gibi, öyle; sevgili gibi.*

1. Tebārekallah eger dilber ise **ancaḳ** ola / Güzeller içre bugün server ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [ancaḳ,]*
2. Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola / Güzeller içre bugün server ise **ancaḳ** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [ancaḳ,]*
3. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / Tebārekallah eger dilber ise **ancaḳ** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [ancaḳ,]*

ancaḳ: *Ancak, sadece; onun gibi, öyle; sevgilinin yüzünün ışıltısı gibi.*

1. Çü düşdi şevḳ-i ruḫı āfitāb çihresinüñ / Cihāna virdi żiyā enver ise **ancaḳ** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 2). [ancaḳ,]*

ancak: *Ancak, sadece; onun gibi, öyle; sevgilinin saçının kokusu gibi.*

1. Ṣaçından oldı muʿaṭṭar demāġ-ı rūy-ı cihān / ʿAbīr-i müşg ile bu ʿanber ise **ancaḳ** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 3). [ancaḳ,]*

ancaḳ: *Ancak, sadece; onun gibi, öyle; sevgilinin yan bakış okları gibi keskin.*

1. Hezār yerde deler sīnesini ʿuşşāḳuñ / Ḫadeng-i ġamzeleri ḫançer ise **ancaḳ** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 4). [ancaḳ,]*

ancaḳ: *Öyle ki, çünkü.*

1. Öldürmek ise ey dost raḳībi yeter **ancaḳ** / Ol kelb-i laʿīnüñ bir avuç ḳanı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [ancaḳ,]*

ancaḳ: *Sadece, yalnızca, böyle.*

1. Ruḫları naṭʿında şah-māt olmadan cān oynaram / ʿĀlem içre var ise **ancaḳ** ola Leclāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 2). [ancaḳ,]*

ancaḳ: *Kesinlikle, mutlaka.*

1. Sen rūḥ-ı revān ey Ḫān dil-mürdeme cān **ancaḳ** / Gül-ruḫlaruñuñ şevḳi gün gibi ʿayān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 1). [ancaḳ,]*
2. Sen rūḥ-ı revān ey Ḫān dil-mürdeme cān ancaḳ / Gül-ruḫlaruñuñ şevḳi gün gibi ʿayān **ancaḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 1). [ancaḳ,]*
3. İtüñle işigüñde çün her gice hemdemdür / ʿİzzet ise Mihrīye yeter bu hemān **ancaḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [ancaḳ,]*
4. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem bu deme ḥayrān / Biñ cāna deger bir ān ne ḫoşca zamān **ancaḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [ancaḳ,]*

ancılayın: *Onun gibi.*

1. Medḥ eylemek şehā seni Mihrī muḥāldür / Meddāḥ saña **ancılayın** ṣad-hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 20). [ancılayın,]*

and: *Yemin, ant, söz.*

1. Bir mūyuñı virmez bu cihān mülkine Mihrī / Vallāhi vü billāhi inan kim budur **andum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [andum, -um]*
2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıçün bir naẓar ḳıl ḥālüme / Ḥaḳḳı ḥāżır gör begüm ḳorkmazsañ **andumdan** benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 6). [andumdan, -um, -dan]*

anda: *Onda, işaret zamiri.*

1. Dāmenin öp devlet isterseñ yüzüñ sür pāyına / Derdine vir cānuñ ey dil kʾ **anda** dermān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [anda,]*

anda: *Orada, işaret zamiri.*

1. Terennümler ḳılurdı **anda** bülbül / Ṣafāsından didi ḫandān olup gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 23). [anda,]*
2. Yapılmış **anda** bir şāhāne ḥammām / Yeni ḥammām dirlermiş aña nām *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 37). [anda,]*

anda: *Orada, onda, işaret zamiri.*

1. Emīr-i ʿāşıḳān gül-bū ḳaranfül / Biter **anda** benefşe nergis ü gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 31). [anda,]*

andan: *Ondan, bu nedenle.*

1. Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā **andan** çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [andan,]*
2. Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin / Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā **andan** çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [andan,]*

andan: *Ondan, bu nedenle; sevgilinin saçını, kaşını, boyunu görmesi sebebiyle.*

1. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān **andan** çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [andan,]*

andan berü: *Ondan beri, o zamandan bu yana.*

1. **Andan berü** ki gördi yüzüñ āfitābını / Cān ile oldı ḥüsnüñe ḥayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 6). [andan berü, -n, -dan]*

ʿandelīb: *Güzel sesiyle bilinen kuş, bülbül; aşık; Mihri Hatun.*

1. Mihrī olalı gülşen-i kūyuñda **ʿandelīb** / Ġamgīn dilinde nāle vü efġān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 7). [ʿandelīb,]*
2. Gül ruḫlaruñı gördi meger gülşen içre kim / Ṣaḥn-ı çemende ṭutdı hemān **ʿandelīb** dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 6). [ʿandelīb,]*
3. Ṭurma nālān ol ruḫı şevḳinde miskīn **ʿandelīb** / ʿĀdetidür çünkim itmek bülbülini zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 9). [ʿandelīb,]*
4. Ḫūb oḳur ʿaşḳuñ maḳāmātın nevāda rāstī / **ʿAndelībe** ḫoşça taʿlīm eylemiş edvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 14). [ʿandelībe, -e]*

ʿandelīb: *Güzel sesiyle bilinen kuş, bülbül; aşık, seven.*

1. Ḳılsa vaṭan ʿaceb mi bu dil āsitānuñı / Pes **ʿandelīb** ḳanda göre gülsitān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 3). [ʿandelīb,]*
2. Çün **ʿandelībisin** bugün gül yüzli yāruñ Mihrīyā / Var imdi nālān itmege dilber gülistānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [ʿandelībisin, -i, -sin]*
3. Gülsitān-ı ḥüsnüñi dūr itme çeşmümden şehā / **ʿAndelībem** gül yüzüñ şevḳinde nālān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 2). [ʿandelībem, -em]*

ʿandelībān: *Bülbüller.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp dil bülbülinüñ nālesin / **ʿAndelībān** ṣaḥn-ı gülşende zebānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 2). [ʿandelībān,]*

ʿandelīb-i dil: *Gönül bülbülü; aşık, seven; Mihri.*

1. Bugün bir ḥüsn şāhınuñ yüz urdum āsitānına / İrişdi **ʿandelīb-i dil** cemāli gülsitānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 1). [ʿandelīb-i dil,]*

ān-ı kerem: *Cömertlik madeni; iyilik, ihsan kaynağı.*

1. Dil ü cān ḫastesine luṭfuñ ile eyle ʿilāc / Ki irür ṣıḥḥate luṭfuñla anı **ān-ı kerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [ān-ı kerem,]*

añıl-: *Hatırlanmak, akla gelmek*

1. Devr-i Dārā bozılup devr-i Sikender mʾ**añılur** / Şehriyār olalı sen ḫusrev-i ḫāḳān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 24). [mʾañılur, -ur]*

añla-: *Anlamak, fark etmek, farkına varmak.*

1. Düşde gördüm ki raḳībi bile redd eyledi yār / **Añla** taʿbīrümüzi ḫayra dönüpdür işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 6). [añla,]*

anlar: *Üçüncü çoğul şahıs zamiri.*

1. ʿİlm-i cāẕūluḳda bir üstāddur çeşmüñ senüñ / Görse Hārūt ile Mārūtı geçerd **anlara** bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 2). [anlara, -a]*
2. Bularuñ biri melekdür biri firişte ʿayān / Ki temāşā ider **anları** ol arada giden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [anları, -ı]*
3. ʿÖmr bir anda geçer devr-i gül eyyāmı daḫi / Bāḳī ḳalmaz bu zamān bāri geçür **ānlarla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 7). [ānlarla, -la]*

anlar: *Onlar, işaret zamiri; aşığın aklı, gönlü, canı.*

1. Tīz vir beri **anları** gerekdür baña ānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 14). [anları, -ı]*

anuñ içün: *Onun için, bu yüzden, bundan dolayı.*

1. Dil deler ġamzeñ oḳına yer ola **anuñ içün** / Derd ile kendü özin eyledi peykān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 4). [anuñ içün, -nuñ]*
2. Yaḳup ʿaşḳuñ odın sīnemde dāʾim ṣaḳlaram cānā / **Anuñçün** ḫāne-i dilde yanar her dem nihān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [anuñçün,]*
3. Dili kesilmek olmışdur **anuñçün** ʿādeti şemʿuñ / Yüzüñe beñzerem dirmiş ʿacebdür ḥāleti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 7). [anuñçün,]*

ʿār: *Utanma duygusu, haya.*

1. Mihrī düşeliden heves-i ʿaşḳuña yār / Oldı rüsvā-yı cihān gitdi ḳamu ġayret ü **ʿār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 24). [ʿār,]*
2. ʿĀşıḳ iseñ ʿaşḳ yolında şaḳlama nāmūs u **ʿār** / Cehd idüp bu yolda cān vir yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [ʿār,]*
3. Mest-i mey-i ʿaşḳ ol yüri ʿālemde i Mihrī / Pes rind ü ḫarābāt olana **ʿār** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [ʿār,]*
4. Çalmış idüm ṭaşa ben nāmūs u **ʿārum** şīşesin / ʿĀlem içre ġayretüm ḫalḳ içre **ʿārum** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [ʿārum, -um]*
5. **ʿĀr** u nāmūsı yoluñda yele virmişdi göñül / Şimdi ġarḳ itdi gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [ʿār,]*
6. ʿAşḳuñ yolında her ki ṣaḳındıysa **ʿārını** / Tā ḥaşr olınca isteye bulmaya yārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 1). [ʿārını, -ı, -n, -ı]*

ʿār: *Utanma duygusu; namus, şeref, haysiyet.*

1. Çalmış idüm ṭaşa ben nāmūs u **ʿārum** şīşesin / ʿĀlem içre ġayretüm ḫalḳ içre **ʿārum** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [ʿārum, -um]*

ʿār: *Utanç duygusu, utanma, çekinme.*

1. Terk eyledüm ey yār senüñ **ʿārı** yoluñda / Rüsvā-yı cihānum bugün ʿaşḳuñla bil işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 3). [ʿārı, -ı]*

ʿār it-: *Utanmak, hicap duymak; çekinmek, sakınmak.*

1. Seveni kendüleri sevmege **iderler ʿār** / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 6). [ʿār id-,]*

ara: *İki kişinin birbirine karşı olan durumu, ilgisi.*

1. Gāh ki bir göz ucıyla merḥabā eylerdi yār / Yine beñzer ki **araya** fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [araya, -y, -a]*
2. **Aramızdan** şükür Allāha ki eksildi raḳīb / Hele ser vaḳtümüze irmedi hicrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 7). [aramızdan, -mız, -dan]*

ara: *Bölge, yer, mekan; Göynicek/ Amasya.*

1. Gülsitān itmiş bu **arayı** ser-ā-ser nevbahār / Ḥāne-ber-ḫāne müzeyyen eylemiş rengīn çiçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 2). [arayı, -y, -ı]*

ara: *İki şeyin birbirine karşı olan durumu.*

1. Ġamzesi cānumı çekişür çeşmi göñlümi / Eksük degül çü mestler **arasında** ʿarbede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 6). [arasında, -sı, -n, -da]*

ara-: *Bulmaya çalışmak.*

1. Ol muṭavvel luṭfınuñ olmaz maʿānīsi beyān / **Arasañ** cümle kitābı faṣl faṣl u bāb bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 17). [arasañ, -sa, -ñ]*
2. ʿAşḳı rāhında bulur mu dil ü cān terk idici / Bir benüm gibi cihān içre daḫı **arasın** a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [arasın, -sın]*

ara-: *Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.*

1. **Araram** ḥüsn kitābın ki vefā resmi bulam / Her cefā bābı ile mesʾele-i nāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [araram, -r, -am]*

arada: *Oradan, onların bulunduğu yerden.*

1. Bularuñ biri melekdür biri firişte ʿayān / Ki temāşā ider anları ol **arada** giden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [arada,]*

arada: *İki kişi veya şeyi birbirinden ayıran; bir olayın gerçekleşmesinden hemen önceki zaman.*

1. Beni bir tīrle öldürmişdi ġamzeñ / **Arada** çeşmüñ olmasaydı māniʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 3). [arada,]*

ʿaraḳ: *Ter, derinin gözeneklerinden sızan renksiz sıvı.*

1. Dilber cemāli üzre **ʿaraḳlar** dizlüdür / Gül yapraġında ṣanasın anı ki jāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 3). [ʿaraḳlar, -lar]*

aralıḳ: *Bir yere girmeden, öncesinde bulunan boşluk yer; Şehzade Ahmed'in şiir meclisinin kapı önü.*

1. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ kʾ eşʿārınuñ maʿnāsı var / Sen **aralıḳda** i Mihrī ḳo ḳurı sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [aralıḳda, -da]*

ārām eyle-: *Dinlenmek, rahat, huzur bulmak.*

1. Pister-i nesrīnde **ārām eylesün** ḫoş dostlar / Cismimüze pūreler ursun bizüm dendānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 3). [ārām eyle-,]*

ārām eyle-: *Durmak, beklemek, dinlenmek.*

1. Nālem işitdükçe ditrer berg **ārām eylemez** / Yaşumı gördükçe her āb-ı revānlar çağlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 3). [ārām eyle-,]*

ārām it-: *Dinlenmek, istirahat etmek.*

1. Pister-i nesrīn gerekmez bir dem **ārām itmege** / Āsitānuñ gibi dil miskīne bālīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 2). [ārām it-,]*

aramuza gir-: *İki kişinin arasını açmak, birbirlerinden uzaklaştırmak.*

1. Müddeʿi gerçi bizüm **aramuza girdi** velī / Yine beñzer kʾ o laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [aramuza gir-,]*

ʿarʿar: *Dikenli ardıç ağacı, dağ servisi.*

1. Hevāsı muʿtedildür ṣuyı kevşer / Dıraḫtı nārvenle serv ü **ʿarʿar** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 7). [ʿarʿar,]*

ʿarʿar: *Servi, dağ servisi, dikenli ardıç; uzun boy.*

1. Gözüm çü gördi sen yüzi gül boyı **ʿarʿarı** / Virdi yoluña biñ dil ile ʿömri serserī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [ʿarʿarı, -ı]*
2. Ḳāmeti cān gülşeninde serv ü **ʿarʿar** bağlamış / Ḥüsninüñ şemsi cihān bāğına enver bağlamış *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 5). [ʿarʿar,]*

arasına gir-: *İki kişiyi yalan, hile, oyun ile birbirinden uzaklaştırmak, aralarını açmak.*

1. Yāri ben hem-dem iderdüm baña illā nideyin / Müddeʿī **girmese** ger ikimüzüñ **arasına** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 3). [arasına gir-,]*

ʿarbede: *Gürültü, kavga, kargaşa, anlaşmazlık.*

1. Ġamzesi cānumı çekişür çeşmi göñlümi / Eksük degül çü mestler arasında **ʿarbede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 6). [ʿarbede,]*

ardınca: *Bir kimsenin arkasından, ardı sıra.*

1. Her ḳaçan biñ nāz ile alsa terāzūsın ele / Cānlar **ardınca** revān olur velī diller bile *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 3). [ardınca,]*

ardınca: *Arkasından, yokken, kendisinin bulunmadığı bir yer ve zamanda.*

1. Sürer yüzine gözine raḳībüñ sāʿid ü sāḳuñ / Alur dildārı yanına söger **ardınca** ʿuşşāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 12). [ardınca,]*

ʿārif: *Bilgili, olgun, sezgi sahibi kişi; edep ve haya sahibi kimse; aşık; gönül ehli.*

1. Āşikāre būse cerr itdüm lebinden didi yār / **ʿĀrif** ol ʿārif ḳatında luṭf u iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [ʿārif,]*
2. Āşikāre būse cerr itdüm lebinden didi yār / ʿĀrif ol **ʿārif** ḳatında luṭf u iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [ʿārif,]*

ʿārif: *Bilgi sahibi; gönül ehli; aşık.*

1. Her gül-endāmuñ hevāsına mey-i cām iç yüri / **ʿĀrif** iseñ furṣatı fevt itme bu dem zīnhār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [ʿārif,]*
2. **ʿĀrife** bir ḥarf besdür hīç taṭvīl eyleme / Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī sözi kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [ʿārife, -e]*

ʿārif: *Bilgili, olgun, sezgi sahibi kişi; gönül ehli.*

1. Aṭlasına dirme sen Mihrī emīrüñ fāriġ ol / Dervişüñ yiter palāsı **ʿārife** dībāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 7). [ʿārife, -e]*

ʿārif: *Gönül ehli; aşık.*

1. Öl diril ol yaḳasuz Nāmi eger **ʿārif** iseñ / Ḫūblaruñ ḳoma elden hele zinhār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [ʿārif,]*
2. **ʿĀrif** oldur nāzenīnler der-peyince seyr idüp / Her kenāra eyleye seyrānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 3). [ʿārif,]*
3. Mest-i ʿaşḳ ol yüri çāk eyle girībānuñı / Hem-dem ol **ʿārif** iseñ zülf-i perīşānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 2). [ʿārif,]*
4. ʿĀdeti monlalaruñ maḥbūb sevmekdür ḥaṭīb / ʿĀḳil iseñ meẕhebüñ yitirme **ʿāriflerden** ol *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 7, Beyit 1). [ʿāriflerden, -ler, -den]*

ʿārif ol-: *Tanınmak, bir şey ile bilinmek.*

1. Bir büt-i gül-çihre ile **ʿārif ol** ʿazm eyle bāġ / Furṣatı fevt itme seyrān it ki tīz geçer bu çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [ʿārif ol-,]*

ʿārifāne: *Gönül ehli, aşk insanı gibi davranarak.*

1. Ḳanda bir ḫūbī görürse bizden artuḳ cān virür / **ʿĀrifāne** zevḳ idüp zāhid riyā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 4). [ʿārifāne,]*

ʿārıż: *Yanak.*

1. **ʿĀrıżuñ** ʿarż ideliden ḫaṭ-ı reyḥān-şekil / Beni dīvāne ḳılup eyledi ḥayrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 1). [ʿārıżuñ, -uñ]*
2. Lālenüñ derd ile dāġ oldı ḥasedden cigeri / **ʿĀrıżuñ** ʿarż ideli sen gül-i ḫandān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 5). [ʿārıżuñ, -uñ]*

ʿārıż: *Yanak; gül yaprağı.*

1. Gülüñ bu **ʿārıżı** rengin görüp aldanma ey bülbül / Ki nice ol senüñ gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [ʿārıżı, -ı]*

ʿārıż-ı sūsen: *Sivri ve uzun yaprakları olan susen yanağı; Yaprakları kılıç, mızrak ve hançere benzetildiği için sevgilinin yanağının muhafızı, koruyucusu olan susen.*

1. Yazmaġa ḫaddüñ berātın gör ġubār-ı ḫaṭṭ ile / **ʿĀrıż-ı sūsende** çekmiş ḫall ile pergār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 17). [ʿārıż-ı sūsen,]*

arḳası dīvāra ol-: *Sırtını duvara yaslamak, duvardan destek alarak durmak.*

1. Mest-i mey-i ʿaşḳ olmış u gözine getürmüş / Evkār ṭurur **arḳası dīvāra olupdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 3). [arḳası dīvāra ol-,]*

armaġan: *Armağan, hediye.*

1. Getürdi cevr ü cefāsın dile ḫayāl-i ḥabīb / Bize hemīşe budur **armaġanı** ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 2). [armaġanı, -ı]*
2. Ṭapuña tuḥfe getürdi vücūdum tāciri cānın / Hele maʿẕūr ṭut ḫānum faḳīrüñ **armaġanıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 11). [armaġanıdur, -ı, -dur]*

armaġan: *Hediye, armağan; lütuf, ihsan.*

1. Getür bād-ı ṣabā luṭf it ḥabībüñ zülfi büyından / Dil-i mecrūḥıma zīrā be-ġāyet **armaġandur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 6). [armaġandur, -dur]*
2. Ṣatdı ʿaşḳuñ tāciri ben bendesin hecr ü ġama / Müddeʿīye ḫoş feraḥlar **armaġānın** bağladı

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [armaġānın, -ı, -n]

ʿarş-ı aʿlā: *En yüce makam (Allah'ın makamı).*

1. **ʿArş-ı aʿlāya** irişür elüm ey şāh-ı cihān / Her ḳaçan kim varuram kūyuña mihmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 23). [ʿarş-ı aʿlā,]*

ʿārsuz: *Utanmaz, çekinmez, yüzsüz; aşığın gönlü.*

1. Neyleyem bī-çāre göñlüm bir dem olmaz yārsuz / Epsem olmaz nitekim cehd eylerem bu **ʿārsuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 1). [ʿārsuz,]*

art-: *Çoğalmak, fazlalaşmak.*

1. Her ġonca-lebüñ yādına efġānımuz **artar** / Bülbüller ile güya ki ḥāldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 2). [artar, -ar]*
2. Olmasun aġyār ile yāri İlāhī kimsenüñ / **Arṭmasun** günden güne derd ile āhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [arṭmasun, -ma, -sun]*

artuḳ: *Daha çok, fazla.*

1. Ḳanda bir ḫūbī görürse bizden **artuḳ** cān virür / ʿĀrifāne ẕevḳ idüp zāhid riyā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 4). [artuḳ,]*

artur-: *Artmasını sağlamak, çoğaltmak, yükseltmek.*

1. **Arturur** nāle ile şām u seḥer zārumuzı / Aġladur bizi ne ḫoş güldürür aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [arturur, -ur]*
2. Oldı hengām-ı bahār irdi demi gülzāruñ / İmdi dil bülbüli **artur** demidür gel zāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 1). [artur,]*
3. Dil bülbüli feryādın **artursa** ʿaceb midür / Şeydā ḳılan anı sen ġonca-dehen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 3). [artursa, -sa]*

ʿarūs: *Gelin; bir işe yeni başlamış kimse; Şehzade Ahmed.*

1. Oldı çemen **ʿarūsına** bād-ı ṣabā ḳarīn / Gördi yüzin şükūfe ṣaçar üstine direm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 3). [ʿarūsına, -ı, -n, -a]*

ʿarż eyle-: *Sunmak, göstermek, takdim etmek.*

1. Müntehā ḳaddüñ gibi bir nārven görsün henüz / Būstāna gel bugün serv-i ḫırāmān **eyle ʿarż** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [ʿarż eyle-,]*
2. Pādişāhum seyr iderken bāġ-ı ḥüsnüñ gūşesin / Bu dil-i dervīşüñe sīb-i zenaḫdān **eyle ʿarż** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 4). [ʿarż eyle-,]*
3. Teşnedür dil leblerüñden çeşme-i cān **eyle ʿarż** / Ḫıżr-veş ẓulmetde ḳaldum āb-ı ḥayvān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 1). [ʿarż eyle-,]*
4. Teşnedür dil leblerüñden çeşme-i cān eyle ʿarż / Ḫıżr-veş ẓulmetde ḳaldum āb-ı ḥayvān **eyle ʿarż** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 1). [ʿarż eyle-,]*

ʿarż eyle-: *Sunmak, göstermek, ifşa etmek.*

1. Ruḫlaruñuñ pertevin setr itmesün kāfir ḫaṭuñ / Hey begüm göster cemālüñ nūrın īmān **eyle ʿarż** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [ʿarż eyle-,]*
2. Envāʿ-ı zīnet ile cihān olsa ṭañ mı zeyn / **ʿArż eyleyen** cemālini çün şehriyārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 8). [ʿarż eyle-,]*

ʿarż eyle-: *Takdim etmek, saçmak, dökmek.*

1. Ḫāk-i pāyine niṯār itmeklik içün dilberüñ / Ḳanlu yaşuñdan i Mihrī dürr ü mercān **eyle ʿarż** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 5). [ʿarż eyle-,]*

ʿarż eyle-: *Söylemek, bildirmek.*

1. Eger **ʿarż eylemezseñ** şāha ḥālüm / Ḳalur elbette boynuñda vebālüm *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [ʿarż eyle-,]*

ʿarż it-: *Sunmak, takdim etmek, göstermek.*

1. Maṭlaʿından ʿāleme **ʿarż idelü** ḫurşīd tāb / Ḳalmadı ḳaṭʿā cihān rūyında ẓulmetden seḥāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 1). [ʿarż id-,]*
2. Lālenüñ derd ile dāġ oldı ḥasedden cigeri / ʿĀrıżuñ **ʿarż ideli** sen gül-i ḫandān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 5). [ʿarż id-,]*

ʿarż it-: *Göstermek, açığa çıkartmak.*

1. **ʿArż itdi** gülşene yine ruḫsār-ı yār gül / Ḫāmūş olma key ṣaḳın ey murġ-ı zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 1). [ʿarż it-,]*
2. Cemālüñ muṣḥafın **ʿarż it** begüm kim saʿd-ı ekberdür / Açılsun Mihrī bed-baḫtuñ mübārek fālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 7). [ʿarż it-,]*
3. Dostum **ʿarż it** cemālüñ cānımuz bulsun feraḥ / Küfr-i zülfüñi görüp īmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 1). [ʿarż it-,]*
4. Rūşen itdi gün cemāli pertevinden ʿālemi / **ʿArż idüp** şeh ruḫlarını ḫoş cihāna ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ʿarż id-,]*
5. ʿĀrıżuñ **ʿarż ideliden** ḫaṭ-ı reyḥān-şekil / Beni dīvāne ḳılup eyledi ḥayrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 1). [ʿarż id-,]*

ʿarż it-: *Söylemek, anlatmak, bildirmek, ilan etmek*

1. Benüm ḥālümi sulṭānuma **ʿarż it** / Size vācib olupdur belki farż it *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [ʿarż it-,]*
2. ʿĀşıḳa baş aġrıdup **ʿarż itme** nāṣiḥ cenneti / Leblerin ṣorduḳ nigāruñ āb-ı kevşerden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 4). [ʿarż it-,]*
3. ʿĪd-ı vaṣlın **ʿarż idüp** çünkim götürdi şeh niḳāb / Nūra ġarḳ itdi cihānı ẓāhir oldı āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ʿarż id-,]*
4. Nice feryāda vara nālelerüm āh saña / Nice bir **ʿarż ideyüm** ḥālümi her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 1). [ʿarż id-,]*

ʿarż it-: *Göstermek, ifşa etmek; açmak, görünür hale getirmek.*

1. **ʿArż itdi** gülşene görüñ ol güliẕār ḫaṭ / Naḳş itdi gül varaḳlarına yazdı yār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [ʿarż it-,]*

ʿarż ḳıl-: *Bildirmek, söylemek, haberdar etmek.*

1. Gelmişem yüz süriyü ṭoġrı ḳılup rāh saña / Dilerem **ʿarż ḳılam** ḥālümi ey şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 1). [ʿarż ḳıl-,]*

ʿarż ḳıl-: *Göstermek, ibraz etmek.*

1. Gül ruḫlaruña kendüzüni **ʿarż ḳılmasun** / Ḥüsnüñ ḳatında aña daḫi nʾ iʿtibār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 6). [ʿarż ḳıl-,]*
2. Zülf-i ṭāvūsını gör gülşen-i ḥüsn içre nice / Cilveler **ʿarż ḳılur** her yaña cevlān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 14). [ʿarż ḳıl-,]*

ʿarż ol-: *Görülmek, herkesin göreceği şekilde ortada olmak, sunulmak.*

1. Gül yüzüñ bāġ-ı cihāna **ʿarż olaldan** ḫusrevā / Ẓāhir oldı ṣanki nūr-ı Aḥmed-i Muḫtār gül

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 18). [ʿarż ol-,]

ʿarż-ı ḥāl it-: *Halini arz etmek, gönlünden geçeni söylemek, içini açmak.*

1. Lebi vaṣfından anuñ ṣormaġa ben cān virürem / **ʿArż-ı ḥāl itmege** līkin aña döymez yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 2). [ʿarż-ı ḥāl it-,]*

aş-: *İdam etmek, asmak, bir kimseyi ip yardımı ile öldürmek.*

1. Öldürürem dir imiş zülfüñe çeşmüñ beni yār / Virme cellād eline **aş** beni ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [aṣ,]*
2. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe **aş** ḳurtar ol miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [aṣ,]*
3. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe **aş** ḳurtar ol miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [aṣ,]*
4. Didüm raḳībi dāra ʿaceb **aṣdılar** mı ola / Bir ḫayr aġızlu didi ki çoḳdan uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [aṣdılar, -dı, -lar]*
5. Buyurmuş iken **aṣmaġa** ol yār raḳībi / Aṣılmadan it üzile urġan ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 5). [aṣmaġa, -maġ, -a]*
6. Dil-i dīvānemüzi zülfüñde / Dostum bir ḳıl ile bağla ya **aş** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 3). [aṣ,]*
7. Kūyuñda raḳībüñi **aṣayduḳ** boğazından / İt degmeñüz olmaz yazuḳ urġana tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 4). [aṣayduḳ, -a, -y, -du, -ḳ]*

aṣa: *Uzun çomak, el değneği.*

1. Kendüyi çeküp kenāra ustasını **aṣasın** / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 10). [aṣasın, -sı, -n]*

ʿaṣā: *Dayanak, destek.*

1. ʿÖmrüñ bināsı muḥkem ola ḥaşre dek şehā / Baḫtuñ **ʿaṣāsı** devlet ile pāydār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 16). [ʿaṣāsı, -sı]*

āsān: *Kolay, kolayca, zahmetsiz.*

1. Her ki oldı āsitānuñ bendesi biñ cān ile / Şübhesüz buldı cihān dārında **āsān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 19). [āsān,]*
2. Her kim dil ile bendesi oldı işigüñüñ / Bulsa gerek cihānda ol **āsān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 16). [āsān,]*
3. Her ki oldı āsitānuñ bendesi biñ cān ile / Şübhesüz buldı cihān dārında **āsān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 19). [āsān,]*
4. Almaġa **āsān** idi cennet cemāli mīvesin / Ruḫlarında olmasa suʿbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [āsān,]*
5. Almaġa **āsān** idi cennet cemāli mīvesin / Ruḫlarında olmasa suʿbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [āsān,]*
6. Ḫāce vuṣlat ḳapusın kimse çün **āsān** açamaz / ʿÖmr naḳdin virelüm vaṣlı yolında çürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [āsān,]*
7. Mihrīye vaṣlı ḥabībinüñ müyesser oldı çün / Yolına cān virmek **āsāndur** aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 7). [āsāndur, -dur]*

aṣıl-: *Asılmak, idam edilmek.*

1. Buyurmuş iken aşmaġa ol yār raḳībi / **Aṣılmadan** it üzile urġan ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 5). [aṣılmadan, -ma, -dan]*
2. Zülfine dilber beni ʿahd eylemiş berdār ide / Rāżıyam biñ cān ile **aṣılmaġa** ol dāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 6). [aṣılmaġa, -maġ, -a]*

3. Sözüme uymaduñ ey **aşılası** dil dilerem / Ser-i zülfine anuñ āḫiri berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 4). [aşılası, -ası]*

aşıl-: *Asılı konumda olmak; bağlanmak, gönül vermek, sevdalanmak.*

1. Dil zülfüñe **aşıldı** didüm didi neyleyin / Her bir ḳılında biñ aşılupdur anuñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [aşıldı, -dı]*
2. Dil zülfüñe aşıldı didüm didi neyleyin / Her bir ḳılında biñ **aşılupdur** anuñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [aşılupdur, -up, -dur]*

ʿāṣi: *Allah'ın emirlerini yerine getirmeyen kimse, isyankar.*

1. Mihrī **ʿāṣiyem** bir rū-siyāh / Dergehüñe var ümīdüm yā İlāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 24). [ʿāṣiyem, -y, -em]*

āsitān: *Kapı, eşik.*

1. Ey şeh-i devrān cihān rūyında ʿizzet isteyen / **Āsitānında** bulur sen pādişāhuñ feṯḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 21). [āsitānında, -ı, -n, -da]*
2. **Āsitānından** beni menʿ itme nāṣiḥ dilberüñ / Kaʿbeye yüz süricek ḳalmaz günāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 3). [āsitānından, -ı, -n, -dan]*
3. **Āsitānum** gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm / Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [āsitānum, -um]*
4. Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes / **Āsitānum** gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [āsitānum, -um]*
5. Geçerken bende oldı dil ḥabībüm **āsitānuñda** / Göñül derbān gözüm saḳḳā müjemdür şimdi ferrāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [āsitānuñda, -uñ, -da]*
6. Nice ʿadl ıssı şehenşāh-ı cihānsın ki gelür / **Āsitānuña** güneş ḫıdmete her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 2). [āsitānuña, -uñ, -a]*
7. Ben gedāsını ḳomazlar yüz sürem dergāhına / Pādişāhuñ **āsitānında** yasaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 3). [āsitānında, -ı, -n, -da]*
8. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed kim cihān ḫusrevleri / **Āsitānında** olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [āsitānında, -ı, -n, -da]*
9. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel **āsitānında** şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [āsitānında, -ı, -n, -da]*
10. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed kim cihān ḫusrevleri / **Āsitānında** olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [āsitānında, -ı, -n, -da]*
11. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel **āsitānında** şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [āsitānında, -ı, -n, -da]*
12. Anuñ luṭfı ḫazāyīninden umsa nʾola her ḫusrev / Bilürler **āsitānını** ki genc-i şāyegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 20). [āsitānını, -ı, -n, -ı]*
13. Bendeñ olsun **āsitānuñda** cihān ḫusrevleri / Sen serīr-i salṭanatda tācdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 9). [āsitānuñda, -uñ, -da]*
14. Pister-i nesrīn gerekmez bir dem ārām itmege / **Āsitānuñ** gibi dil miskīne bālīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 2). [āsitānuñ, -uñ]*

āsitān: *Eşik, huzur, makam.*

1. Dergehüñden dilberā dūr itme Mihrī bendeñi / Gerçi çoḳdur **āsitānuñda** senüñ derbānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 5). [āsitānuñda, -uñ, -da]*
2. Didi yüz sür **āsitānumda** ṭurup leyl ü nehār / Sen de ḫıdmetkārımuñ derbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [āsitānumda, -um, -da]*

3. Ḳılma maḥrūm ḫān-ı vaṣluñdan dil-i sā'illeri / **Āsitānuñdur** bugün püşt-i penāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 2). [āsitānuñdur, -uñ, -dur]*
4. Dilberā çün her gedāya **āsitānuñdur** sened / Sürme ḳapuñdan beni bu ʿālī dergāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [āsitānuñdur, -uñ, -dur]*

āsitān: *Kapı, eşik; sevgililerin huzuru, makamı.*

1. Her **āsitāna** yüz süriyüp būse cerr ider / Bu bāb içinde Mihrī de senden dilencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [āsitāna, -a]*
2. **Āsitānuñdan** anı sürmek ile gitmedi āh / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [āsitānuñdan, -uñ, -dan]*
3. Ḳılsa vaṭan ʿaceb mi bu dil **āsitānuñı** / Pes ʿandelīb ḳanda göre gülsitān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 3). [āsitānuñı, -uñ, -ı]*

āsitān: *Kapı, eşik; Akşemseddin'in makamı, huzuru.*

1. **Āsitānını** edeb itdük ziyāret itmege / Yüzümüz sürdük ḳadem başduġı yire giricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 5). [āsitānını, -ı, -n, -ı]*

āsitānına yüz ur-: *Eşiğine yüz sürmek, bir kimsenin önünde saygıda, hürmette bulunmak amacıyla eğilmek.*

1. **Yüz urup āsitānına** ḥabībimüñ ḳorum başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz başumdan yeg görür ṭaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 1). [āsitānına yüz ur-,]*
2. Ey saʿādet isteyen gel cān u dilden bende ol / **Āsitānına yüz ur** bulmaḳ dilerseñ feṭḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [āsitānına yüz ur-,]*
3. Bugün bir ḥüsn şāhınuñ **yüz urdum āsitānına** / İrişdi ʿandelīb-i dil cemāli gülsitānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 1). [āsitānına yüz ur-,]*

āsitānuñ bendesi ol-: *Birinin hizmetine girmek, kapısında köle olmak.*

1. Her ki **oldı āsitānuñ bendesi** biñ cān ile / Şübhesüz buldı cihān dārında āsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 19). [āsitānuñ bendesi ol-, -dı-uñ]*

āsitānuñ bendesinüñ çākeri: *Eşiğindeki kulun kölesi; sevgilinin kapısında bekleyen kulun hizmetçisi, aşık.*

1. Ḳomış idüm ʿaşḳuñuñ yolına ben cān u seri / Olmış idüm **āsitānuñ bendesinüñ çākeri** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 13). [āsitānuñ bendesinüñ çākeri, -si, -nüñ-uñ]*

āsitānuña yüz sür-: *Bir kimsenin önünde saygı, hürmet, sevgi göstermek amacıyla eğilmek, yere kapanmak.*

1. **Āsitānuña** nice **yüz sürmesün** leyl ü nehār / Ehl-i ʿaşḳuñ secde-gāhı ḳıblesi ol bābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 2). [āsitānuña yüz sür-, -uñ, -a]*

āsiyāb ol-: *Değirmen olmak; dönüp durmak.*

1. Mezraʿ-ı ḫānında ḫırmen olsa ṭañ mıdur cihān / **Oldı** çün luṭfı hevāsıyla felekler **āsiyāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 7). [āsiyāb ol-, -dı]*

ʿasker: *Nefer, er; aşığın gönlü.*

1. Çeşmüñ mi ḳıldı ġamzeñe taʿlīm dostum / Bir tīr ile ḫoş ṭaġıdur yüz biñ **ʿaskeri** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [ʿaskeri, -i]*

aṣlā: *Hiç, hiçbir zaman, kesinlikle.*

1. Çün vaḳt-i bahār oldı vü hengām-ı çemendür / Bu demde gülistāndan ırag̱ olmaya **aṣlā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 7). [aṣlā,]*
2. Dil g̱arībin gerçi bend itdi hevā-yı zülf-i dost / Āh kim cān ḳurtarur biz bundan **aṣlā** görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 6). [aṣlā,]*

aşmalu: *Asılacak olan; aşık, seven.*

1. Bir bölük **aşmalular** geldi bir araya bu dem / Ḳanda bulına ʿaceb bunlara urg̱an bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [aşmalular, -lar]*

aşsı: *Kar, kazanç, çıkar.*

1. **Aṣṣ'** ile bu bāzārda hīç añma ziyānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 12). [aṣṣ',]*

āsumān: *Gökyüzü.*

1. Fürḳatüñden iñlesem ditrer zemīn ü **āsumān** / Ḥasretüñden ag̱lasam işbu cihānı ṣu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [āsumān,]*
2. İlāhī gülşen-i ḥüsnin gözüm yaşıyla sen ṣaḳla / Ṭolupdur gerçi āhumdan zemīn ü **āsumān** āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [āsumān,]*
3. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü **āsumān** / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [āsumān,]*
4. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü **āsumān** / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [āsumān,]*
5. Ḥüsnüñ güni münevver ola ḥaşre dek şehā / Niteki **āsumān** u zemīn ber-ḳarār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 14). [āsumān,]*
6. Olduḳça pür kevākib ile **āsumān** şehā / Sen ʿālem içre devlet ile olasın ʿalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [āsumān,]*
7. Ṭurduġınca bu zemīn ü **āsumān** ey şehriyār / Ẕevḳ u ʿişret sür cihān rūyında ṣād u ḫurrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [āsumān,]*
8. Ṭurduġınca bu zemīn ü **asumān** olduḳça ʿīd / Eylesün ol Ḥaḳ seni ḫalḳ-ı cihāna kāmrān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [asumān,]*

āsumānī: *Gök ehli, melekler.*

1. **Āsumānīler** atar göklere āhum dün ü gün / Berḳ-ı āḫumla ʿaceb yanmaz ise yılduzumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 6). [āsumānīler, -ler]*

aş: *Yemek.*

1. Mey-gün lebüñ ḫayāli ile rūz u şeb müdām / Bag̱rum ḳanını nūş iderem **aşum** üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [aşum, -um]*

ʿāşıḳ: *Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.*

1. **ʿĀşıḳlaruñı** bī-güneh öldürme dostum / Öldür raḳīb-i kāfiri bārī g̱azālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 3). [ʿāşıḳlaruñı, -lar, -uñ, -ı]*
2. Miḥnetler ile ḳarşuña öldükçe **ʿāşıḳuñ** / Sen oyna gül raḳīb ile ḫoş ḫoş şafālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 2). [ʿāşıḳuñ, -uñ]*
3. ʿİlm-i ʿaşḳı biz i Mihrī şöyle taḥṣīl eyledük / Şimdi her **ʿāşıḳ** bizümle itmege ḳorḳar baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [ʿāşıḳ,]*
4. **ʿĀşıḳa** baş ag̱rıdup ʿarż itme nāṣiḥ cenneti / Leblerin ṣorduḳ nigāruñ āb-ı kevs̱erden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 4). [ʿāşıḳa, -a]*
5. Āteş-i ʿaşḳa ol **ʿāşıḳlar** ki cānın yaḳdılar / Buldılar vuṣlat ebed çünkim cihānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 1). [ʿāşıḳlar, -lar]*
6. Maʿşūḳ elünde cevr ü cefā vü ʿitāb ü nāz / **ʿĀşıḳ** dilinde şām u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [ʿāşıḳ,]*

7. Ey dil bahār faṣlı vü çün devr-i lāledür / Lā dimezüz ki **ʿāşıḳa** sevdā ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [ʿāşıḳa, -a]*
8. Cānı vir yār işiginde gel i dil ṣādıḳ iseñ / **ʿĀşıḳ** oldur ki anuñ ṭopraġa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [ʿāşıḳ,]*
9. Olmayan **ʿāşıḳ** ne bilsün ehl-i ʿaşḳuñ ḥālini / Şerḥ olunmaz bu beyānuñ mācerāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 2). [ʿāşıḳ,]*
10. Muṣḥaf-ı ḥüsnini gördüñ çün oḳı Sūre-i Nūr / Mihrī **ʿāşıḳlara** ʿālemde bu fāl az açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [ʿāşıḳlara, -lar, -a]*
11. **ʿĀşıḳa** maʿşūḳ çün cevr idegelmişdür ezel / Terk-i ʿādet eylemez her kişi erkānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 4). [ʿāşıḳa, -a]*
12. **ʿĀşıḳ** iseñ ʿaşḳ yolında ṣaḳlama nāmūs u ʿār / Cehd idüp bu yolda cān vir yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [ʿāşıḳ,]*
13. Sāye-i dildār ile germ olma sen **ʿāşıḳlara** / Dilberüñ laʿli nebātın dişlemiş ādem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [ʿāşıḳlara, -lar, -a]*
14. **ʿĀşıḳları** bir būsesine cān vire her dem / Aġyār ile ol ṣarıla ʿuryān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 2). [ʿāşıḳları, -ları]*
15. Ḳadri bilinmeyen **ʿāşıḳlar** içün ḥaşre degin / Dögelüm başumuzı ṭaşlara aḳsun yaşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 2). [ʿāşıḳlar, -lar]*
16. Ey ṭabīb-i cān meded bīmāruñam öldüm didüm / Didi ḫūdur **ʿāşıḳ** öldürmek baña tīmārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [ʿāşıḳ,]*
17. **ʿĀşıḳuñ** ḳadrin bilür yolında cān virseñ revā / Bī-vefā hercāyiler sevdāsına yelmek ʿabes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 7). [ʿāşıḳuñ, -uñ]*
18. Geldi ʿiẕārı üstine leşker çeküp bugün / **ʿĀşıḳlarını** yaʿni kʾ ide tārumār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 7). [ʿāşıḳlarını, -ları, -n, -ı]*
19. Hey bu rīş-ḫandelerüñ bir başı vü biñ dil ile / **ʿĀşıḳın** aldayıcı ḳavli yalan yārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 3). [ʿāşıḳın, -ı, -n]*
20. Atma Ḫalīl-veş beni odlara raḳīb / **ʿĀşıḳ** bu yolda yanmaġa şanma rıżāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 7). [ʿāşıḳ,]*
21. Bī-güneh **ʿāşıḳları** öldürmek ister ẓulm ile / Çeşm-i ḫūnrīzüñ ki hey di itmesün Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 8). [ʿāşıḳları, -ları]*
22. Dostum cevr ü cefādan öldürem dirseñ beni / Degme bir derd ile ölmez **ʿāşıḳam** ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [ʿāşıḳam, -am]*
23. Ġamzeñ ḫadengin yā ḳaşuñ tā çekdi peykānına dek / Atdı geçürdi sīneden **ʿāşıḳlaruñ** cānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [ʿāşıḳlaruñ, -lar, -uñ]*
24. Boynına çeşmi **ʿāşıḳuñ** zünnār-ı zülfin bağladı / Şimdi görüñ ol kāfiri ḳaṣd eyler īmānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 2). [ʿāşıḳuñ, -uñ]*
25. Ġamuñla sen daḫi bilseñ neler çeker **ʿāşıḳ** / Bu cevri itmez idüñ ṭālib-i dīdār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [ʿāşıḳ,]*
26. Taḥṣīl odur ki **ʿāşıḳ** maʿşūḳa ola vāṣıl / Ḥāṣıl budur cihānda taḥṣīlden ne ḥāṣıl *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [ʿāşıḳ,]*
27. Gerçi kim ʿaşḳuñ yolında cürmi çoḳdur **ʿāşıḳuñ** / Ben seni sevmekden özge yoḳ günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [ʿāşıḳuñ, -uñ]*
28. Yıḳma göñlin **ʿāşıḳuñ** uyma raḳībe dostum / Çün bilürsin sözi iblīsüñ yalandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 8). [ʿāşıḳuñ, -uñ]*
29. Raḳībi kendüye maḥrem idindi **ʿāşıḳı** yād / Ol anuñ ile ḫoş olsun biz anı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [ʿāşıḳı, -ı]*
30. Göñül evinde bir **ʿāşıḳ** ḥabībinüñ ismin / Yazar mı āhı ile her divāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [ʿāşıḳ,]*
31. Cihānda çoḳ durur ammā belākeş **ʿāşıḳlar** / Kimesne uġramadı āh u zāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [ʿāşıḳlar, -lar]*
32. Dūd-ı āhından eşer tā bilesin **ʿāşıḳlaruñ** / Göresin gül ṣafḥañuñ üstinde ḫaṭṭuñ ḳarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 3). [ʿāşıḳlaruñ, -lar, -uñ]*

33. **ʿĀşıḳlaruñ** iñletme gül ey rūḥ-ı revānum / Seni sevenüñ yüzine bārī güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 4). [ʿāşıḳlaruñ, -lar, -uñ]*
34. Bir naẓarda nice **ʿāşıḳları** Ferhād eyler / Nice Şīrīn nice dilber nice mehrūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 2). [ʿāşıḳları, -ları]*
35. Cānlardı buña ḳurbān baḳmazdı yüze bir ān / **ʿĀşıḳları** hep ḳurbān-āşūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 4). [ʿāşıḳları, -ları]*
36. Biñ yıl ki felek devr ide **ʿāşıḳ** saña cānā / Getürmeye bir Mihrī gibi ānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [ʿāşıḳ,]*
37. **ʿĀşıḳa** dirler idi ṣabr gerek yā ḫo sefer / Bu kelām ḥaḳḳı budur gerçek imiş ādemīde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 5). [ʿāşıḳa, -a]*
38. Ol cefā-ḫū yārüme yā Rābb sen inṣāf vir / **ʿĀşıḳ** u ṣādıḳ-ḳademler itdügi āh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [ʿāşıḳ,]*
39. Ḳalmışam hecrüñ muġaylānında yol vir **ʿāşıḳa** / Kaʿbe-i vaṣluña varan dostum rāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 4). [ʿāşıḳa, -a]*
40. Raḳībe laʿl-i nābuñ ṣun ḳo **ʿāşıḳ** / Ciger ḳanını içsün ḳana ḳana *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 4). [ʿāşıḳ,]*
41. Devr-i ḥüsnüñdür bugün sāyeñde ḫoş gör **ʿāşıḳı** / Bāḳi ḳalmaz dostum bil kim bu devrān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [ʿāşıḳı, -ı]*
42. Aġlañ gülüñ ol **ʿāşıḳı** ey ḥāl bilenler / Cānānı ḥabībi anuñ ıraḳ ile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 4). [ʿāşıḳı, -ı]*
43. Az it cefāyı **ʿāşıḳa** göster vefā yüzin / Her ehl-i ʿaşḳ ḫayr duʿādan aña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 5). [ʿāşıḳa, -a]*
44. Ġırrʾolma ḥüsne ḫūbluġuñ eyyāmı tīz geçer / **ʿĀşıḳlar** āhın alma gerekse saña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 6). [ʿāşıḳlar, -lar]*
45. Cevr ile **ʿāşıḳlaruñ** od yaḳdurursın başına / Ḫayli ḫoş seḥḥār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 2). [ʿāşıḳlaruñ, -lar, -uñ]*
46. Ḫūnını **ʿāşıḳlaruñ** çeşmüñ meger dökmek diler / Neşter-i müjgānuña ḳaşuñ kemānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 5). [ʿāşıḳlaruñ, -lar, -uñ]*
47. **ʿĀşıḳ** mı direm aña ki cānān yolında ol / Cān u dil ile virmeye tā ʿömri varını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [ʿāşıḳ,]*
48. Rīsmān zülfüñde bir gün dost ġamzeñ tīġına / Düşeyin cān vireyin gör **ʿāşıḳuñ** cānbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 4). [ʿāşıḳuñ, -uñ]*
49. Ẓulüm eyleme **ʿāşıḳlaruña** luṭf eyle / Eylemişdür bularuñ ʿaşḳuñ odı cānına kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 17). [ʿāşıḳlaruña, -lar, -uñ, -a]*
50. Cefāların göre **ʿāşıḳ** vefāların aġyār / Sürer cihānda münāfıḳ ṣafāların her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 5). [ʿāşıḳ,]*
51. Egerçi ʿādetidür ḫūblaruñ çü **ʿāşıḳa** nāz / İñende ḥadden aşurmayup itseler hele az *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 3). [ʿāşıḳa, -a]*
52. Dimezler **ʿāşıḳı** gördükçe mübtelālardur / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 2). [ʿāşıḳı, -ı]*
53. Ḫalvetüñde zāhidā ʿayb itme ehl-i ʿaşḳa sen / Ḳünc-i ġamda **ʿāşıḳuñ** da bī-riyāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 4). [ʿāşıḳuñ, -uñ]*
54. Ḳahruñ cihānda ben görürem luṭfuñı raḳīb / Öldürmek ise **ʿāşıḳı** hey bī-vefā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [ʿāşıḳı, -ı]*
55. Her māh-rūy **ʿāşıḳuñ** āhı duḫānile / Hiç görmedük ki ṣoñra yüzinüñ ḳarası yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 6). [ʿāşıḳuñ, -uñ]*
56. Ey beni Mecnūn gibi ʿaşḳı ile şeydā ḳılan / Ben seni sevmekde gerçek **ʿāşıḳam** ṣanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [ʿāşıḳam, -am]*
57. Bī-vefā maḥbūblara rīş-ḫande **ʿāşıḳlar** gerek / Ṣādıḳuʾl-ḳavl olana yār-ı muvāfıḳlar gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 5). [ʿāşıḳlar, -lar]*
58. **ʿĀşıḳuñ** ḥaḳḳında çoḳ söz söyler inanma raḳīb / ʿĀdet olmışdur cihānda dostum bühtān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 2). [ʿāşıḳuñ, -uñ]*
59. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ içün ḳalbini **ʿāşıḳlaruñ** / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar dil-i vīrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [ʿāşıḳlaruñ, -lar, -uñ]*

60. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ içün ḳalbini **ʿāşıḳlaruñ** / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar dil-i vīrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [ʿāşıḳlaruñ, -lar, -uñ]*
61. Eksük olmaz bu cihāndur **ʿāşıḳa** bir yār hey / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [ʿāşıḳa, -a]*

ʿāşıḳ geç-: *Sevdiğini söylemek, aşık gibi davranmak.*

1. Sen yalandan Ḫātemī **ʿāşıḳ geçersin** Mihrīye / Sümme vallāhi seni Mihrī sever oğlandan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 7). [ʿāşıḳ geç-,]*

āşikār ol-: *Meydana çıkmak, belli olmak, görünmek.*

1. Ṣandum seḥāba girdi veyāḫud ṭutuldı gün / **Olmış** güneş yüzinde meger **āşikār** ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 2). [āşikār ol-,]*
2. Süreyyādan serāya dek ne var / Anuñ emri ile **oldı āşikār** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 4). [āşikār ol-,]*

āşikār ol-: *Görünmek, açık olmak; yakın olmak.*

1. Burc-ı iḳbāl-i saʿādetde ṭulūʿ it ḥaşre dek / Gün gibi ḫalḳ ile ḫalḳa **āşikār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 2). [āşikār ol-,]*

āşikāre: *Apaçık, alenen.*

1. Ki gördük gizlü genci **āşikāre** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 48). [āşikāre,]*
2. **Āşikāre** būse cerr itdüm lebinden didi yār / ʿĀrif ol ʿārif ḳatında luṭf u iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [āşikāre,]*

ʿāşıḳ-ı bīçāre: *Çaresiz, zavallı aşık.*

1. Yanmasun mı **ʿāşıḳ-ı bīçāreler** pervāne-veş / Māhrūlar çünki ḥüsni şemʿdānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 2). [ʿāşıḳ-ı bīçāre,]*
2. Yine dil düşdi bugün bir yüzi mehpāresine / Luṭf idüp raḥm ide mi **ʿāşıḳ-ı bīçāresine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 1). [ʿāşıḳ-ı bīçāre,]*
3. Devr ider cām-ı şarābı sāḳi-i mehpāreler / Nūş ider ʿaşḳı meyinden **ʿāşıḳ-ı bīçāreler** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 11). [ʿāşıḳ-ı bīçāre,]*

ʿāşıḳ-ı şādıḳ: *Sevmekten vazgeçmeyen, zorluklara katlanan, sadık aşık.*

1. Ḳahrın çeke ḥadden aşurı **ʿāşıḳ-ı şādıḳ** / Luṭfın göre her cāhil ü ebter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 2). [ʿāşıḳ-ı şādıḳ,]*

ʿāşıḳ-ı şeydā: *Çılgın, divane aşık.*

1. Kim var güzeller içre cihānda saña yeter / Yāḫud belākeş **ʿāşıḳ-ı şeydā** baña yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [ʿāşıḳ-ı şeydā,]*
2. Oldı dil bülbüli bu gül-ruḫ-ı zībā delüsi / Biñ ola bencileyin **ʿāşıḳ-ı şeydā** delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 1). [ʿāşıḳ-ı şeydā,]*

ʿāşıḳ-ı şūrīde: *Perişan, zavallı, tutkun aşık.*

1. Ḳorḳaram vaṣluña daḫi geleler el ḳaralar / İtdiler **ʿāşıḳ-ı şūrīdelerüñ** ʿaşḳuñı pāy *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 4). [ʿāşıḳ-ı şūrīde,]*
2. Nice sengīn-dil imişsin ki eser itmedi hīç / **ʿĀşıḳ-ı şūrīdeler** āhı seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 6). [ʿāşıḳ-ı şūrīde,]*

ʿāşıḳ-perest: *Aşk tutkunu, düşkün aşık.*

1. Yüzüñi görmege gerçi kim virürem cānı ben / Sen daḫi ḫūblarda bir **ʿāşıḳ-perest** idüñ iñen

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [ʿāşıḳ-perest,]

āşinā: *Tanıdık, dost; sevgili.*

1. **Āşinālar** ṣaġlıġ ile eylesün seyrānlar / Ṭurduġınca bu cihān geldükçe bu devrānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 1). [āşinālar, -lar]*

āşinā: *Tanıdık, bildik, aşina; aşık.*

1. Yürürler ḫūblar bīgānelerle / Ḳaçarlar **āşinādan** Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 3). [āşinādan, -dan]*

āşinā: *Tanıdık, bildik; dost, arkadaş.*

1. Güzeller ile göñül gerçi **āşinālardur** / Velīk her dem olardan gelen cefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 1). [āşinālardur, -lar, -dur]*

ʿāşinā ol-: *Tanımak, bilmek, hemen fark etmek.*

1. Yüz sürmek ile izlerine **oldum ʿāşinā** / Kūyuñda itlerüñle bu dem mübtelā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 5). [ʿāşinā ol-,]*

āşinā ol-: *Yakın, samimi olmak, dost olmak.*

1. **Āşinā olmış** iken çün bizi yād itdi felek / Yāreler üstine dāġ urdı yine dertlü yürek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 13). [āşinā ol-,]*

āşiyān: *Yuva, mesken, yaşanılan yer; sevgilinin mekanı.*

1. Nice şehbāzdur gör kim beg iltür **āşiyānına** / Yüri bezm-i ḫarābātda iken ṭaʿn eyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [āşiyānına, -ı, -n, -a]*

ʿaşḳ: *Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, sevi.*

1. Düşeli **ʿaşḳı** hevāsı ile deryā-yı ġama / Görmedi zevraḳ-ı dil ḥadd ü kenār u ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [ʿaşḳı, -ı]*
2. Ḳorḳaram vaṣluña daḫi geleler el ḳaralar / İtdiler ʿāşıḳ-ı şūrīdelerüñ **ʿaşḳuñı** pāy *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 4). [ʿaşḳuñı, -u, -ñ, -ı]*
3. Cevrüñle beni cānā öldürme taḥammül it / **ʿAşḳuñ** ġamı ile ḫod baña olan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 4). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
4. Didi ey Mihrī saña cānān gerekse cān vir / İmdi gel **ʿaşḳum** yolında fāni ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [ʿaşḳum, -um]*
5. **ʿAşḳuñ** yolında oḫ gibi ṭoġrı gelen şehā / Nāmūs şīşelerini çoḳdan uşatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 3). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
6. **ʿAşḳuñ** meyini nūş ideli Mihrī dostum / Gitdi başına gelmedi ʿaḳlı bi-cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 5). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
7. Per yaḳmada pervāne-ṣıfat şemʿ-i ruḫuñda / **ʿAşḳuñ** beni üstād-ı cihān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 4). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
8. **ʿAşḳ** āteşine yanıcı pervānelerüz biz / Bu āteşe per yaḳmayıcaḳ yā nelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [ʿaşḳ,]*
9. Meydānına **ʿaşḳuñ** bugün iḫlāṣ ile girdük / Baş oynayıcı bir nice merdānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 6). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
10. **ʿAşḳı** rāhında anuñ ḫāk ile yeksān olalum / Cān mülkin yıḳalum göklere çıḳsun tozumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 5). [ʿaşḳı, -ı]*
11. Başumı ṭop itmek içün zülfüñüñ çevgānına / **ʿAşḳuñuñ** meydānına merdāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 2). [ʿaşḳuñuñ, -uñ, -uñ]*
12. Nice feryād idesin **ʿaşḳuñ** belāsından göñül / Bulmaduñ ʿālemde çün feryāduña feryād-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 4). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
13. Yaḳup **ʿaşḳuñ** odın sīnemde dāʾim şaḳlaram cānā / Anuñçün ḫāne-i dilde yanar her dem

nihān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [ʿaşḳuñ, -uñ]*

14. **ʿAşḳuñ** esīri derd ile dermānda kim begüm / Alsañ bizüm de göñlümüz ele ḫaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
15. **ʿAşḳdan** fāriġ olan diller ne bilsün ḥālini / Ṭutuşup hecr āteşiyle gice gündüz yananuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 4). [ʿaşḳdan, -dan]*
16. Gerçi kim **ʿaşḳuñ** yolında cürmi çoḳdur ʿāṣıḳuñ / Ben seni sevmekden özge yoḳ günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
17. Şādam ol cānān meger efġānum işidüp dimiş / Gitmemiş **ʿaşḳum** daḫi bu derdmendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [ʿaşḳum, -um]*
18. Nice Ferhād olmasun **ʿaşḳuñ** beyābānında dil / Gice gündüz ẕikri sen şīrīn-zebāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
19. Ġavvāṣ olalı ol ṣanemüñ **ʿaşḳı** baḥrine / Baḥr-i muḥīṭe baḳmadum ʿummāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 3). [ʿaşḳı, -ı]*
20. Ol bī-vefāya billah eyit ey nesīm-i ṣubḥ / **ʿAşḳı** şehīdi derd ile öldi unutmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 3). [ʿaşḳı, -ı]*
21. Reh-i ʿaşḳuñda neler çekdügüm ey dost benüm / Bilesin bir gün ola **ʿaşḳa** giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 3). [ʿaşḳa, -a]*
22. Beni āzāde iken **ʿaşḳa** giriftār itdüñ / Göreyin sen de benüm gibi giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 6). [ʿaşḳa, -a]*
23. **ʿAşḳuñ** meyini ele alayın mı ne dirsin / Ġayret kilimin ṣuya ṣalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 1). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
24. Çün dem-i ʿīsā gibi **ʿaşḳuñ** dirildürmiş öli / Gelmeyince başuma bilmedüm ol nesneyi ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 4). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
25. Terk eyledüm ey yār senüñ ʿārı yoluñda / Rüsvā-yı cihānum bugün **ʿaşḳuñla** bil işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 3). [ʿaşḳuñla, -uñ, -la]*
26. Dostum ḫaste-dili hecrüñ odı nice yaḳa / Aldı **ʿaşḳuñ** eline yaḳamı ḥālime baḳ a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
27. Dostum ḫaste-dili hecrüñ odı nice yaḳa / Aldı **ʿaşḳuñ** eline yaḳamı ḥālime baḳ a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
28. Düşeli **ʿaşḳı** hevāsına anuñ leyl ü nehār / Geçdi kūyında günüm derd ile āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [ʿaşḳı, -ı]*
29. Olaldan **ʿaşḳuñ** ile cān yoldaş / Enīsüm ġam olupdur ġuṣṣa ḫāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 2). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
30. **ʿAşḳı** rāhında bulur mu dil ü cān terk idici / Bir benüm gibi cihān içre daḫi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [ʿaşḳı, -ı]*
31. Baña müfessiri **ʿaşḳuñ** ezelde bildürdi / Lebüñ ʿibāretini gör Ḥaḳuñ hidāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 2). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
32. Gerçi çoḳ o ṣanemüñ **ʿaşḳınuñ** āşüfteleri / Olmaya bencileyin bir daḫi rüsvā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 3). [ʿaşḳınuñ, -ı, -nuñ]*
33. Bīmār-ı ʿaşḳa düşenüñ olur mı ṭāḳati / Ey dil hemīşe böyledür **ʿaşḳuñ** ʿalāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 1). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
34. Ḳanġı derūnı ney gibi nālān itmedi / Ḳanġı demāġı yaḳmadı **ʿaşḳuñ** ḥarāreti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 2). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
35. Senüñ **ʿaşḳuñ** hevāsında budur taḥṣīli Mihrīnüñ / Ciger biryān u dil ḫaste aḳıdur gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
36. Gerçi **ʿaşḳuñ** nārına düşelden itdüm ḫayli āh / Dūd-ı āhum āḫir itdi gün cemālüñi siyāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 11). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
37. Nev- cüvān itdi Zelīḫā gibi Mihrī seni **ʿaşḳ** / Ḳılalı luṭf ile Yūsuf-naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 7). [ʿaşḳ,]*
38. Biter deryāsı içre nīlūferler / Ruḫ-ı zerdi virür **ʿaşḳdan** ḫaberler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 9). [ʿaşḳdan, -dan]*
39. Ḫūb oḳur **ʿaşḳuñ** maḳāmātın nevāda rāstī / ʿAndelībe ḫoşça taʿlīm eylemiş edvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 14). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
40. Ḥall olunmaz gördi **ʿaşḳuñ** müşkilātından sebaḳ / Ṣafḥa-i ḥüsnüñden ebced başladı tekrār gül

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 20). [ʿaşḳuñ, -uñ]

41. Zülfüñde beni **ʿaşḳ** ile Manṣūr gibi / Cān fedādur yoluña eyleye ḫānum berdār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 11). [ʿaşḳ,]*
42. Göñlüm evi vīrānını maʿmūr itdi / Ḥamdülillāh hele **ʿaşḳuñ** olalıdan miʿmār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 22). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
43. Nem var daḫi **ʿaşḳuñda** budur taḥṣīlüm / Dilde ġam dīdede nem sīnede āteş her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [ʿaşḳuñda, -uñ, -da]*
44. **ʿAşḳuñ** yolında cānā cān virdügüm görenler / Dir ehl-i ʿaşḳ içinde Mihrī güzīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 5). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
45. Her ḳaçan kim iderem **ʿaşḳı** hevāsında ṣadā / Āhımuñ perdelerinden nice şehnāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 4). [ʿaşḳı, -ı]*
46. ʿĀşıḳ iseñ **ʿaşḳ** yolında ṣaḳlama nāmūs u ʿār / Cehd idüp bu yolda cān vir yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [ʿaşḳ,]*
47. Nūş eylemişüz rūz-ı ezel cāmını **ʿaşḳuñ** / Tā ḥaşre dek ol şevḳ ile mestānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 2). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
48. Ey ehl-i ṣafā cehd it **ʿaşḳ** ile geçür ʿömri / Bulmaḳ diler iseñ ger cān ile cihāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [ʿaşḳ,]*
49. Düşelden **ʿaşḳuñuñ** sevdāsına āh / Neler oldı benüm başuma vāḳiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 4). [ʿaşḳuñuñ, -uñ, -uñ]*
50. Ol ḳadar yaḳdum şehā **ʿaşḳuñ** fetīlin sīnede / Ḳurıdı cismümde ḳanum eridi yürekde yaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 3). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
51. Bir ġıdā virmiş durur rūḥına **ʿaşḳı** Mihrīnüñ / Görmez ol tā ḥaşre dek rūy-ı cihānda açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [ʿaşḳı, -ı]*
52. Çünki sulṭān oldı dil taḫtında **ʿaşḳuñ** dilberā / Ser-be-ser cān mülkine ḥükmüñ revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
53. Mest idüm **ʿaşḳı** meyinden daḫi bir bāde ṣunup / Curʿa-i laʿli beni eyledi ḥayrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [ʿaşḳı, -ı]*
54. Açalum **ʿaşḳ** hevāsıyla bu dil yelkenini / Çekelüm lenger-i hicrānı ḳoyalum ġamı da *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 4). [ʿaşḳ,]*
55. Ṭaʿn-ı nādāndan sen ey zāhid yüri ḳıl iḥtirāz / Ḥaşre dek ben **ʿaşḳ** ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [ʿaşḳ,]*
56. **ʿAşḳuñ** yolında her ki ṣaḳındıysa ʿārını / Tā ḥaşr olınca isteye bulmaya yārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 1). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
57. Ey beni Mecnūn gibi **ʿaşḳı** ile şeydā ḳılan / Ben seni sevmekde gerçek ʿāşıḳam ṣanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [ʿaşḳı, -ı]*
58. Mihrīyem **ʿaşḳuñda** daḫi nice yıl yeldür beni / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [ʿaşḳuñda, -uñ, -da]*
59. Didi dilber ḥüsnümüñ ḥayrānı ol didüm be-ser / Didi her dem **ʿaşḳumuñ** giryānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [ʿaşḳumuñ, -um, -uñ]*
60. **ʿAşḳ** bir sırr-ı İlāhīdür ne bilsün mübtedī / Ḥamdülillāh Mihrī cāhilden bu ʿirfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 10). [ʿaşḳ,]*
61. Dil ḥücresinde her gice **ʿaşḳuñ** muṭavvelin / Görmege cān delīl ü tenüm būriyā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
62. **ʿAşḳuñ** ṣanemā çün yed-i ḳudret dile yazdı / Başuma belā vü ġam u hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [ʿaşḳuñ, -uñ]*
63. Merve ḥaḳı ṣafāsın anuñ ol bilür hemān / **ʿAşḳı** yolında ṣıdḳ ile ḳurbān-ı cān ide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 4). [ʿaşḳı, -ı]*
64. Devr ider cām-ı ṣarābı sāḳi-i mehpāreler / Nūş ider **ʿaşḳı** meyinden ʿāşıḳ-ı bīçāreler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 11). [ʿaşḳı, -ı]*
65. Yād eyleme **ʿaşḳumda** daḫi sen o zamānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 20). [ʿaşḳumda, -um, -da]*
66. Şimden girü **ʿaşḳumla** benüm gel ola fānī / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 22). [ʿaşḳumla, -um, -la]*
67. İḥrām itdüm egnime **ʿaşḳı** libāsını / Yiter cihānda cübbe de cennet de ḥulle de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [ʿaşḳı, -ı]*
68. Sen gedā-yı ḫūb olduñ Mihrī **ʿaşḳa** pādişāh / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [ʿaşḳa, -a]

69. Metāʿına ger **ʿaşḳımuñ** olduñsa ḫarīdār / Cāndur bahā al var *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 11). [ʿaşḳımuñ, -ım, -uñ]*
70. Ḫarc it dir iseñ **ʿaşḳum** içün ʿömr ile cānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 1). [ʿaşḳum, -um]*
71. Terk it dir iseñ **ʿaşḳum** içün iki cihānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 2). [ʿaşḳum, -um]*
72. Ḳomış idüm **ʿaşḳuñuñ** yolına ben cān u seri / Olmış idüm āsitānuñ bendesinüñ çākeri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 13). [ʿaşḳuñuñ, -uñ, -uñ]*

ʿaşḳ: *Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu; aşkla söylenen şarkılar, şiirler.*

1. Rāstī seyr eyle ʿuşşāḳı nevālar gösterür / Dilleri ḥayrān ider **ʿaşḳuñ** ṣadāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 3). [ʿaşḳuñ, -uñ]*

ʿaşḳ: *Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, sevi; sevgili, maşuk.*

1. Çoḳdan **ʿaşḳuñ** eline ben bende / Virmişimdür yaḳa efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 4). [ʿaşḳuñ, -uñ]*

ʿaşḳ: *Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, sevi; sevgili.*

1. Kimseler bencileyin **ʿaşḳa** giriftār olmasun / Kimsenüñ bencileyin sevdügi aġyār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 1). [ʿaşḳa, -a]*

ʿaşḳ ayaġı: *Aşk kadehi, aşk şarabı; aşk, sevgi, muhabbet.*

1. Bular ḫoş **ʿaşḳ ayaġın** eylemiş nūş / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 30). [ʿaşḳ ayaġı,]*

ʿaşḳ bābı: *Aşk meselesi, aşk konusu, aşka dair.*

1. **ʿAşḳ bābından** benümle eyledi ol yār baḥs / Cān ile virdüm cevābın itmedi tekrār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 1). [ʿaşḳ bābı,]*
2. **ʿAşḳ bābın** daḥi bir vech ile taḥrīr idemez / Mihrī kim bunca zamān defter ü dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [ʿaşḳ bābı,]*

ʿaşḳ ehli: *Aşk sahipleri, aşıklar.*

1. Cān boynına zülfeynüñ ʿanber-resen olmışdur / **ʿAşḳ ehline** dergāhuñ ḥubbüʾl-vaṭan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 1). [ʿaşḳ ehli,]*
2. Çün derd ile āh eylemeye başlaruz biz / Her ḳandasa **ʿaşḳ ehline** yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 1). [ʿaşḳ ehli,]*

ʿaşḳ ile: *Gönülden, büyük bir şevk ile.*

1. Küfr-i zülfinde ḥabībüñ **ʿaşḳ ile** cān virmege / Gelmişem Manṣūr-veş berdārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 2). [ʿaşḳ ile,]*
2. Olalı **ʿaşḳ ile** şīrīn lebinüñ Ferhādı / Dil-i dīvāne vaṭan eyledi ṭaġlar etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 2). [ʿaşḳ ile,]*
3. Meydān içinde çalmaġa ṭopın saʿādetüñ / Ṣundı elüñe **ʿaşḳ ile** çevgān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 13). [ʿaşḳ ile,]*
4. Leyl ü nehār **ʿaşḳ ile** sābit-ḳadem ṭurup / İtdi ḳapuñda kendüyi derbān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 2). [ʿaşḳ ile,]*

ʿaşḳ meydānı: *Aşk meydanı; sevgilinin yüzü.*

1. **ʿAşḳ meydānında** ṭop olsa güneş olmaz ʿaceb / Kim ḳamer her dem hilālinden ṣunar çevgān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 8). [ʿaşḳ meydānı,]*

ʿaşḳ şehīdi: *Aşḳ şehidi, aşık; Mihrī.*

1. Zindʾola **ʿaşḳuñ şehīdi** ḥaşre dek İlyās-veş / Būy-ı zülfüñden ṣabā iltse nesīm-i ʿīsevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 3). [ʿaşḳ şehīdi,]*

ʿaşḳ tāciri: *Aşḳ satan, pazarlayan kişi; sevgili.*

1. Ṣatdı **ʿaşḳuñ tāciri** ben bendesin hecr ü ġama / Müddeʿīye ḫoş feraḥlar armaġānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [ʿaşḳ tāciri,]*

ʿaşḳar sür-: *At sürmek, ileriye doğru hareket etmek, hamle yapmak.*

1. Heybetde dir gören ʿAlī ḳuvvetde Ḥamzadur / Rezmine düşmenüñ yüriyüp **sürse ʿaşḳarı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 5). [ʿaşḳar sür-, -se]*

ʿaşḳına: *... uğruna, yoluna, hürmetine.*

1. Ol cefā-ḫū yārüme yā Rābb sen inṣāf vir / ʿĀṣıḳ u ṣādıḳ-ḳademler itdügi āh **ʿaşḳına** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [ʿaşḳına,]*
2. Mıṣr-ı ḥüsnüñ Yūsufı dil-teşnedür bir curʿa ṣun / Laʿlüñ ābından zenaḫdānuñdaki çāh **ʿaşḳına** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 3). [ʿaşḳına,]*
3. Ḳalmışam hecrüñ muġaylānında yol vir ʿāṣıḳa / Kaʿbe-i vaṣluña varan dostum rāh **ʿaşḳına** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 4). [ʿaşḳına,]*
4. Dilberā çün her gedāya āsitānuñdur sened / Sürme ḳapuñdan beni bu ʿālī dergāh **ʿaşḳına** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [ʿaşḳına,]*

ʿaşḳuñ nārına düş-: *Aşḳ ateşine düşmek, aşık olmak, sevdalanmak.*

1. Olmadı bir dem **düşelden** Mihrī **ʿaşḳuñ nārına** / Sīne yanup dil göyünüp dīde nemgīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 5). [ʿaşḳuñ nārına düş-, -el, -den-uñ]*

ʿaşḳuñ odı: *Aşḳ ateşi; aşkın verdiği acı, ızdırap.*

1. Ẓulüm eyleme ʿāşıḳlaruña luṭf eyle / Eylemişdür bularuñ **ʿaşḳuñ odı** cānına kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 17). [ʿaşḳuñ odı, -uñ]*

ʿaşḳuñuñ nārına düş-: *Aşḳ ateşine düşmek, aşḳ ateşiyle yanmak; aşık olmak.*

1. **Düşelden ʿaşḳuñuñ nārına** Mihrī / Vücūdın maḥv ḳıldı yana yana *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 6). [ʿaşḳuñuñ nārına düş-,]*

āşüfte: *Meftun, tutkun, divane.*

1. Oldı şīrīn laʿlinüñ Ferhād-ı dil **āşüftesi** / Geçiser cān u cihāndan geçmeyiser āndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 2). [āşüftesi, -si]*
2. Gerçi çoḳ o ṣanemüñ ʿaşḳınuñ **āşüfteleri** / Olmaya bencileyin bir daḫi rüsvā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 3). [āşüfteleri, -leri]*

āşüfte: *Sevgiden kendinden geçen, meftun, divane; aşık, seven.*

1. Dimedüñ bu daḫi **āşüftelerümden** biridür / Sürinürem yoluña bunca zamān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 2). [āşüftelerümden, -ler, -üm, -den]*
2. Dir gören ol ṣanem-i lāle-ruḫı birbirine / Mihrī bī-çāreyi **āşüfte** ḳılan budur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 7). [āşüfte,]*

aşumuz yi-: *Yemeğini yemek, birisinin elindeki bir şeyi*

ondan almak; sevgilinin ilgisini rakibin kendine çekmesi, aşık ile sevgilinin arasını açması.

1. Loḳma loḳma ḳo yesünler etimüz her demde / Rāżıyuz tek her uyuz it **yimesünler aşumuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 5). [aşumuz yi-,]*

at-: *Fırlatmak, bir hedefe isabet ettirmek amacıyla bir nesneyi fırlatmak.*

1. Ḳaşıyla ġamzesi ṣanemüñ el bir itdiler / Ṣandūḳ-ı sīnem aña nişān idüp **atdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 1). [atdılar, -dı, -lar]*
2. **Atmasun** mı tīr-i ġamzeñden kemān-ebrūlaruñ / Yalıñuz cānum degül ana hedef sīnem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 4). [atmasun, -ma, -sun]*
3. **Atsa** ġamzeñ tīrini cān pūtesine ḳaşlaruñ / Gösterür dil daḥi cānā cevherī peykān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [atsa, -sa]*
4. Tīr-i müjeñi cānā **atsun** ḳo kemān-ebrūñ / Eyler bu dil ü cānum ol tīr ü kemāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [atsun, -sun]*

at-: *Taşımak, götürmek, nakletmek.*

1. Āsumānīler **atar** göklere āhum dün ü gün / Berḳ-ı āḥumla ʿaceb yanmaz ise yılduzumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 6). [atar, -ar]*

at-: *Bir nesneyi belli bir yöne doğru fırlatmak; bakış atmak, süzerek bakmak.*

1. Ġamzeñ ḫadengin yā ḳaşuñ tā çekdi peykānına dek / **Atdı** geçürdi sīneden ʿāşıḳlaruñ cānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [atdı, -dı]*
2. Budur ʿaceb kim ol kemān-ebrūsı tīrin **atmadan** / Yāsına ḳırbān olmaġa cānum gider yanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [atmadan, -ma, -dan]*
3. Kirpügi oḳların **atmaġa** göñül pūtesine / Bu gözi āhunuñ ebrū-yı kemānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 4). [atmaġa, -maġ, -a]*
4. Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm / Didi ebrū-yı kemānum **atsa** ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [atsa, -sa]*
5. Ḳurdurdı hemān gözlerine ḳaşları yayın / Kirpükleri oḳların **atup** baġrumı deldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 2). [atup, -up]*
6. Ḳaşlaruñ yasına ḳanı ki nişān idi sīne / Ġamzeñ oḳların **atarduñ** dil ü cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [atarduñ, -ar, -du, -ñ]*
7. **Atduḳça** müjem tīrini ebrūm kemānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 8). [atduḳça, -duḳça]*
8. Didi ebrū-yı kemānum **atsa** ġamzem tīrini / Sīneñi her dem aña eyle nişān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [atsa, -sa]*
9. Ḳurdurdı hemān gözlerine ḳaşları yayın / Kirpükleri oḳların **atup** baġrumı deldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 2). [atup, -up]*
10. Yeter **atsun** müjeñ tīrini ḳaşuñ / Oḳ nişānına irdi yayuñı yaş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 2). [atsun, -sun]*

ʿaṭā: *Bağış, ihsan, lütuf.*

1. Her bī-nevāya vaṣlı nevāsın ʿaṭā ider / Ben bī-nevāya ẕerrece vaṣlı **ʿaṭāsı** yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 4). [ʿaṭāsı, -sı]*

ʿaṭā eyle-: *Bağışlamak, vermek, ihsan etmek; aşık ile bir araya gelmek, buluşmak.*

1. Temāşā iderüz vaṣluñı luṭfuñla bugün / Dil-i dervīşe **ʿaṭā eyleseñ** ey şāh ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 3). [ʿaṭā eyle-,]*

ʿaṭā it-: *Bağışlamak, ihsanda bulunmak.*

1. Her bī-nevāya vaṣlı nevāsın **ʿaṭā ider** / Ben bī-nevāya ẕerrece vaṣlı ʿaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 4). [ʿaṭā id-,]*

ʿaṭā ḳıl-: *İhsan etmek, bağışlamak.*

1. Dile gerçi cefā ḳıldı yerine biñ vefā ḳıldı / Bize vaṣlın **ʿaṭā ḳıldı** bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [ʿaṭā ḳıl-,]*

āteş: *Yanıcı maddelerin tutuşmasıyla ortaya çıkan ısı ve ışık, od, nar; aşığa aşkın verdiği hararet durumu.*

1. Nem var daḫi ʿaşḳuñda budur taḥṣīlüm / Dilde ġam dīdede nem sīnede **āteş** her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [āteş,]*

āteş: *Acı, keder, ızdırap.*

1. Hecr **āteşiyle** dil ḫod ezelden kebāb idi / Sīnemde yaḳdılar cigerümde bişürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 2). [āteşiyle, -i, -y, -le]*

āteş: *Yanıcı maddenin tutuşmasıyla ortaya çıkan ısı ve ışık, nar, od; şiddet, coşkunluk; hararet.*

1. ʿAşḳ **āteşine** yanıcı pervānelerüz biz / Bu āteşe per yaḳmayıcaḳ yā nelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [āteşine, -i, -n, -e]*

āteş: *Yanıcı maddenin tutuşmasıyla ortaya çıkan ısı ve ışık, nar, od; aşk.*

1. ʿAşḳ āteşine yanıcı pervānelerüz biz / Bu **āteşe** per yaḳmayıcaḳ yā nelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [āteşe, -e]*

āteş: *Yakıcı, parlayıcı madde; sevgilinin yanağının aleme yaydığı ısı; aşk ateşi.*

1. Ruḫuñ envārı şevḳinden ṭolupdur bu cihān **āteş** / Vücūdum mülkini yaḳsa ʿaceb mi her zamān **āteş** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [āteş,]*

āteş: *Alev, od; gönül yangını, aşk.*

1. Yaḳup ʿaşḳuñ odın sīnemde dāʾim ṣaḳlaram cānā / Anuñçün ḫāne-i dilde yanar her dem nihān **āteş** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [āteş,]*

āteş: *Od, nar; sıkıntı, keder; firak, ayrılık.*

1. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / Olur her nār bir gülşen olur her gülsitān **āteş** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [āteş,]*

āteş: *Nar, od, yakıcı, parlayıcı madde; aşk.*

1. Çıḳar cān raḫtını şehr-i bedenden Mihrī dil-ḫaste / Fedā ḳıl yār yolında k ider ziyān **āteş** nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [āteş,]*

āteş: *Od, nar; eziyet, zulüm, acı.*

1. ʿAşḳdan fāriġ olan diller ne bilsün ḥālini / Ṭutuşup hecr **āteşiyle** gice gündüz yananuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 4). [āteşiyle, -i, -y, -le]*

āteş: *Nar, od; aşk ateşi, coşkunluk.*

1. Dilde ġam gözümde nem sīnemde **āteş** her zamān / Kime derdüm yanayın ben kendü

kendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [āteş,]*

āteş: *Isı, hararet; nur, aydınlık.*

1. Ruḫuñ envārı şevḳinden ṭolupdur bu cihān **āteş** / Vücūdum mülkini yaḳsa ʿaceb mi her zamān **āteş** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [āteş,]*

āteş: *Nar, od, yakıcı, parlayıcı madde; aşığın feryadı, inlemesi.*

1. İlāhī gülşen-i ḥüsnin gözüm yaşıyla sen ṣaḳla / Ṭolupdur gerçi āhumdan zemīn ü āsumān **āteş** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [āteş,]*

āteş-i ʿaşḳ: *Aşk ateşi, aşk duygusunun bedende yarattığı manevi his.*

1. Tīġ-i ḳahruñdan cigerler pārelendi gerçi āh / **Āteş-i ʿaşḳuñ** yanar sīnemde gūyā dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 3). [āteş-i ʿaşḳ,]*
2. **Āteş-i ʿaşḳa** ol ʿāşıḳlar ki cānın yaḳdılar / Buldılar vuṣlat ebed çünkim cihānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 1). [āteş-i ʿaşḳ,]*

āteş-i ġam: *Gam ateşi; aşığın aşk acısıyla çektiği keder.*

1. **Āteş-i ġamda** kebāb oldı ciger döne döne / Göklere çıḳdı duḫānumla şerer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 1). [āteş-i ġam,]*
2. Düşeli şevḳi ḫayāl-i lebinüñ Mihrī dile / **Āteş-i ġamda** kebāb oldı ciger döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 6). [āteş-i ġam,]*

āteş-i hicrān: *Ayrılık ateşi; ayrılığın verdiği acı, keder.*

1. Tennūr-ı ġamda **āteş-i hicrān** ile ciger / Biryān olalı dünyede biryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 2). [āteş-i hicrān,]*

āteş-i tennūr-ı ġam: *Gam fırınının ateşi; aşığın kederli gönlü.*

1. Hecr ile yandı göyündi ḳalmadı cāndan eser / **Āteş-i tennūr-ı ġamda** sīne biryān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 3). [āteş-i tennūr-ı ġam,]*

atıl-: *Bir cismi bir şeye doğru atmak, fırlatmak.*

1. Gözüñe ḳarşu cān u dil gidüp ḳaldı muḳābil ten / **Atılsa** oḳı elbette gerekdür çün nişānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 9). [atılsa, -sa]*

aṭlas: *İpekten sık dokunmuş, yüzü parlak, üstünde motif bulunmayan değerli bir kumaş.*

1. **Aṭlasına** dirme sen Mihrī emīrüñ fāriġ ol / Dervişüñ yiter palāsı ʿārife dībāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 7). [aṭlasına, -sı, -n, -a]*

ʿav ʿavı: *Havlama, köpek sesi; boş laf, lakırdı.*

1. Öldürdüm idi müddeʿīyi bir çalmada tīz / Neylersin itler **ʿav ʿavı** ʿaḳlum şaşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 3). [ʿav ʿavı, -ı]*

āvāre: *Perişan, derbeder, zavallı.*

1. Bīçāre göñül bilmezem **āvāre** nedendür / Dermān ne durur bilsem aña çāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [āvāre,]*

āvāre: *Perişan, zavallı, derbeder; aşık.*

1. Bilmezem baḫt-ı siyāhumla nice aġlayayın / Seni ġam ḫānelerinde yine **āvāre** başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 7). [āvāre,]*
2. Çeşm-i ḫūnrīzüñ elinden kime feryād ideyin / Kim içer ḳanumı her dem gözlemez **āvāresin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 2). [āvāresin, -sı, -n]*
3. Ḫalḳ içinde Mihrīyem ʿuşşāḳ içinde mübteẕel / Yār ḳatında ʿāciz ü **āvāre** vü bī-çāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [āvāre,]*

āvāre eyle-: *Şaşkın, derbeder bir hale sokmak, başıboş hale getirmek.*

1. **Eyledi** yār beni derd ile **āvāre** meded / Ölürem itmez ise ḥasret ile çāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [āvāre eyle-, -di]*

āvāre ol-: *Şaşkın, sersemlemiş halde olmak; kendinden geçmek.*

1. Her bādede cānān lebi yādına i Mihrī / Ṣarrāfi de benden beter **āvāre olupdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [āvāre ol-,]*
2. Ṣarrāfi de benden beter **āvāre olupdur** / Beñzer ḫadi dilberlerinüñ ḳara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 1). [āvāre ol-,]*

āvāre ol-: *Kendinden geçmek, divane olmak, sersemlemek.*

1. **Olur** derdüñle dil **āvāre** her dem / Dil-ārāmum gel e gör ḥāli geh gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 2). [āvāre ol-,]*

āvāz: *Ses, sada.*

1. Bir nefes Mihrī varur kūyuñda seyrān itmege / Tiz ḳaçar çün seg raḳībüñ işidüp **āvāzını** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 5). [āvāzını, -ı, -n, -ı]*

āvāz: *Yüksek sesle, avaz ederek.*

1. Zühre çengin yere çaldı çarḫ hem çār-pāresin / Her ḳaçan ol māhrūlar ırladı **āvāz** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [āvāz,]*

āvāz: *Yüksek ses, sada; haber, bilgi.*

1. Ṭolsa cihāna şöhretüñ **āvāzı** ṭañ mıdur / Ey şāh-ı ʿālī sendedür erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 3). [āvāzı, -ı]*

ʿavn: *Yardım, imdat, himmet.*

1. Ḫıżır hemrāhuñ olsun her nefesde / Ḫudānuñ **ʿavni** virsün saña nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [ʿavni, -i]*

ay: *Dünyanın uydusu, kamer.*

1. Hem olmış **ay** u güneş saḳfına cām / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 38). [ay,]*

ay: *Yaklaşık otuz günlük zaman dilimi.*

1. Gerçi **aylar** yıllar oldı ben yüzüñi görmezem / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 4). [aylar, -lar]*

aya ḳarş-: *El çırpmak, alkışlamak, mutluluğunu göstermek amacıyla el çırpmak; ağaçlar sallanırken dalları birbirine çarparak ses çıkartmak.*

1. Ḳamu eşcār cemʿ olmış bu cāya / Ferāḥdan her biri **ḳarşardı aya** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 25). [aya ḳarş-,]*

ayak: *Kadeh, içki bardağı.*

1. İçelüm ṭurma maḥabbet **ayaġın** ṭolu getür / El bir idüp açalum defter-i ʿişret dürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 2). [ayaġın, -ı, -n]*

ayak ṣun-: *Şarap sunmak, içki dağıtmak.*

1. Ġonca laʿli yādına nūş eylesün gülgūn mey / Lāle ḫaddi şevḳine sermest olup **ṣunsun ayaġ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 3). [ayaġ ṣun-,]*

ayaġı altında ṭopraḳ ḳum ol-: *Ayaklar altında toprak olmak, ezilmek, çiğnenmek; aşık, sevgiliye yakın olmak için, ayaklar altında olmayı bile kabullenir. Yeter ki onun mekanında olayım, der.*

1. Kaʿbe kūyında ḥabībimüñ ṭavāf idenlerüñ / **Ayaġı altında ṭopraḳ ḳum olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 5). [ayaġı altında ṭopraḳ ḳum ol-,]*

ayaġı ṭopraġına ġubār ol-: *Birinin her buyruğunu yerine getirmek, o kişiye kıymet göstermek, kul, köle olmak.*

1. Cihānda ʿizz ü saʿādet yeterdi Mihrī saña / **Ayaġı ṭopraġına** dilberüñ **ġubār olsañ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 5). [ayaġı ṭopraġına ġubār ol-,]*

ayaġın öp-: *Saygı, hürmet, sevgi göstermek amacıyla bir kimsenin önünde eğilmek, ayaklarından öpmek.*

1. **Ayaġın öpmege** sen serv-i nāzuñ / Gözümüñ yaşı olmışdur revāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 3). [ayaġın öp-,]*

ayaġına yüzin sür-: *Ayaklarına değmek; bir kimse huzurunda saygı ve hürmet amacıyla eğilmek, sevgi gösterisinde bulunmak.*

1. Yaş degüldür gözüm aḳıtduġı ḳaddin göricek / Serv **ayaġına yüzin sürmek** içün ṣudur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 6). [ayaġına yüzin sür-,]*

ayaġınuñ altına al-: *Yüksekçe bir yere çıkmak; ayağının altına kaseleri koyup düşmeden durmaya çalışmak.*

1. Sīm ü zer ṭabaḳlar ile zeyn ider hengāmesin / **Ayaġınuñ altına alur** bu çarḫuñ kāsesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 9). [ayaġınuñ altına al-,]*

ayaġuma yüzüñi vü gözüñ sür-: *Ayaklarına kapanmak, istenilen şeyin gerçekleşmesi için bir kimseye yalvarmak.*

1. **Sür yüzüñi vü gözüñ ayaġuma** revānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 18). [ayaġuma yüzüñi vü gözüñ sür-,]*

ayaġuñ ṭopraġı ol-: *Birinin her buyruğunu köle gibi yerine getirmek, emrine tabi olmak.*

1. **Ayaġuñ ṭopraġı olmaḳ** şehā devlet nişānıdur / Velī ben ḫāk kimyā cevheri olmaḳ ne şānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 1). [ayaġuñ ṭopraġı ol-, -uñ]*

ayaġuña baş ḳo-: *Ayaklarına kapanmak, bağlılık bildirmek; bir kimse uğruna canını feda etmek.*

1. Şāhā dilerse her kişi kim baḫtiyār ola / **Baş ḳosun ayaġuña** kᵓ aña baḫtı yār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 1). [ayaġuña baş ḳo-,]*

ayaġuñı öp-: *Yalvarıp yakarmak, huzurunda yerlere kapanmak.*

1. Ben **ayaġuñı öpmege** cānlar ḳılam īs̱ār / Rāygān viresin būse sen aġyāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 6). [ayaġuñı öp-,]*

ayaḳ ṭopraġı: *Ayaklar altında kalmış, ezilmiş, hor ve hakir görülmüş kimse.*

1. Naẓar ḳılsañ ḳılur her ḫāki çün zer / **Ayaḳ ṭopraġıyam** çekdürme ẕillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [ayaḳ ṭopraġı,]*

ayaḳta ḳal-: *Ayaklar altında ezilmek, hor ve hakir olmak, perişan olmak.*

1. Ṭutmazsañ elüm luṭfuñ ile **ḳaldum ayaḳda** / Cānā demidür yoḫsa öleyin mi ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 4). [ayaḳda ḳal-,]*
2. **Ayaḳda ḳalmışamdur** destgīr ol / Ki sensin pür-seḫā vü ehl-i himmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [ayaḳda ḳal-,]*

ayaḳlar altında ġubār ol-: *Ayaklar altına alınmak, ezilmek, hor görülmek; itibarını, değerini yitirmek.*

1. Bir zamān Mihrī felekde seyr iderdi şimdi gör / Bu sebebden **oldı** uş **ayaḳlar altında ġubār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 7). [ayaḳlar altında ġubār ol-,]*

ayaḳlara düş-: *Değerini yitirmek, yetkisiz ve ilgisiz hale gelmek; perişan olmak, kuvvetten düşmek.*

1. **Düşdüm ayaḳlara** elden ḳomadum yār etegin / Gerçi yārüm ḳomadı bir nefes aġyār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 1). [ayaḳlara düş-,]*

ʿayān: *Görünür, belli, âşikâr.*

1. Ḥasretüñden ṣūretüm zerdi **ʿayāndur** lā-cerem / Fürḳatüñden gözlerüm yaşı revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 1). [ʿayāndur, -dur]*
2. Bularuñ biri melekdür biri firişte **ʿayān** / Ki temāşā ider anları ol arada giden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [ʿayān,]*
3. İrdi çün āb-ı ḥayāta Mihrī ölmez ḥaşre dek / Gördi çün ẓulmet şebinde ol **ʿayān** İskenderi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [ʿayān,]*
4. Ḳudretinden gör ki Ṣāniʿ nice gösterdi **ʿayān** / Ḫākden berg-i semen lāle şecerden ḫār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [ʿayān,]*

ʿayān eyle-: *Açığa çıkartmak, görünür kılmak.*

1. Mihrüñi ṣaḳlar idüm dilde gözüm yaşı velī / **Eyledi** sırrumı gün gibi **ʿayān** sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [ʿayān eyle-,]*

ʿayān gör-: *Apaçık, ayan bir şekilde görmek.*

1. **Gördi** cemāli Kaʿbesinüñ nūrını **ʿayān** / Maḳṣūda irdi itdi ṣaġīr u kibār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 10). [ʿayān gör-,]*

ayasın ḳarṣ-: *Alkış tutmak, destek vermek.*

1. Ḳadd-ı dil-cūsını gördi raḳṣa girdi servler / Aña germ olup çemende **ayasın ḳarṣar** çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 6). [ayasın ḳarṣ-,]*

ʿayb eyle-: *Kınamak, ayıplamak.*

1. Zāhidā **ʿayb eyleme** dil virdügüm dilberlere / Olmamaḳ bunlara olur mı nigāhı kimsenüñ

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 4). [ʿayb eyle-,]

ʿayb it-: *Nazikliğe uymayan bir davranışta bulunmak, yakışıksız davranmak.*

1. Ḫalvetüñde zāhidā **ʿayb itme** ehl-i ʿaşḳa sen / Ḳünc-i ġamda ʿāşıḳuñ da bī-riyāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 4). [ʿayb it-,]*

āyet: *Kur'an'daki sureleri oluşturan cümlelerden her biri; sevgilinin yüzündeki uzuvlardan her biri.*

1. Egerçi yazamadum ḥüsnüñüñ kitābetini / Velīk çoḳ oḳumuşam cemālüñ **āyetini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 1). [āyetini, -i, -n, -i]*

ʿayıpla-: *Hor görmek, kınamak, küçümsemek.*

1. Medḥüñde çoḳ ġazel diyici ḫūb u bī-nāẓīr / Maʿẕūr ṭut **ʿayıblama** bu Mihrī kemteri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 7). [ʿayıblama, -ma]*

āyīn: *Gelenek, görenek, adet.*

1. Raḳībā beni menʿ itme nigāruñ ḫāk-i pāyinden / Eger menʿ ider iseñ bil ne dīnüñ var ne **āyīnüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [āyīnüñ, -üñ]*
2. Yoġıdı dīnüñ bilürdüm şimdi gitmiş **āyīnüñ** / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [āyīnüñ, -üñ]*

āyīne: *Ayna, arkası sırlı cam; sevgilinin yüzü.*

1. Mihrīye raḥm it bugün yoḫsa bilürsin dostum / İrteden tīz ḥüsnünüñ **āyīnesini** mū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [āyīnesini, -si, -n, -i]*

āyīne: *Ayna, ışığı yansıtan araç; sevgilinin yüzündeki ışığı yansıtan.*

1. Şanma cemāli **ayīnesinden** gözüm ıram / Bir toz getürmek ile sen ey nā-bekār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [ayīnesinden, -si, -n, -den]*

āyīne: *Ayna, varlıkların görüntüsünü veren, cilalı ve sırlı cam.*

1. Yüze yüz yāre muḳābil olmasun deñ **āyine** / Kendü özin gizlesün ol bī-ḥayā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 3). [āyine,]*

āyīne: *Ayna, varlıkların görüntüsünü veren, ışığı yansıtan, cilalı ve sırlı cam; Şehzade Ahmed'in parlayan, yüreğe ferahlık veren, mutlu eden yan bakış okları.*

1. Gūyā siperde **āyinelerdür** żiyā virür / Tīr-i ḫadeng-i ġamzesi peykānı sīnede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 9). [āyinelerdür, -ler, -dür]*

āyīne-i ḥüsn: *Güzellik aynası, güzelliği yansıtan ayna.*

1. Ḫurşīd-i cihān-tāb durur gerçi degüldür / **Āyīne-i ḥüsnüñ** gibi ey māh-ı mücellā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 30). [āyīne-i ḥüsn,]*

ayır-: *Ayırmak, ayrı düşürmek, uzaklaştırmak.*

1. Her ki yārümden **ayırur** beni yā Rab dilerem / ʿÖmri az olsun u dünyāda dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [ayırur, -ur]*

ayır-: *İki kişiyi veya nesneyi birbirinden uzaklaştırmak; kavuşmasını engellemek.*

1. İki ʿālemde yārinden İlāhī / **Ayırma** Mihrīyi Perverdigārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 5). [ayırma, -ma]*

ʿayn: *Göz, görme organı.*

1. **ʿAynına** gösterür mi göre bir daḫi felek / Ger senden özgede göre çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [ʿaynına, -ı, -n, -a]*
2. **ʿAynuñdan** revān it yaş u ḳan / Her nefes nefsüñ elinden ḳıl fiġān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 18). [ʿaynuñdan, -uñ, -dan]*

ʿayn: *Sevgilinin süzgün bakan ve aşığı, aşk tuzağına çeken gözü.*

1. **ʿAynuñ** dil ü cānlar mı ḳodı ʿālemde / K' itmedi ġamzelerüñ tīri ile anı şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [ʿaynuñ, -uñ]*

ʿayn-ı ʿabher: *Nergis göz; sevgilinin baygın ve şehla bakan gözü; Şehzade Süleyman'ın baygın ve şehla bakan gözü.*

1. Nergis ṣarardı gördi vü ġonca ḳızardı hem / Ṣaḥn-ı çemende sen yüzi **gül ʿayn-ı ʿabheri** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [ʿayn-ı ʿabher,]*

ayru düş-: *Uzak kalmak, bir araya gelememek, görüşememek.*

1. **Ayru düşdügüm** ḥabībümden Ḫudā göstermesün / Olduġum serv-i bülendümden cüdā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 1). [ayru düş-,]*

ayru ol-: *Uzak kalmak, ayrı düşmek.*

1. **Ayru olmasun** rikābuñdan saʿādet bir nefes / Devlet atıyla cihān içre süvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 11). [ayru ol-,]*

ayru olma-: *Ayrılmamak, uzak kalmamak; çıkarmamak.*

1. Ten enīs olmışdur andan **ayru olmaz** bir nefes / Sevdügüm yārüm vefādārum nigārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 3). [ayru olma-,]*

ayruk: *Başka, diğer, öteki; başka bir güzel, dilber.*

1. Döndürürsem yüz yüzüñden ḳıbleden dönsün yüzüm / Senden **ayruġa** naẓar ḳılsa dirüm çıḳsun gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 7). [ayruġa, -a]*

ayruḳ: *Artık, bundan sonra, başka*

1. **Ayruḳ** kimesne beñzeyemez ḳadr-i cāhuña / Ḫatm oldı sende ʿādet-i erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 10). [ayruḳ,]*

ayruḳ: *Başka, yabancı; rakip.*

1. Göñli **ayruḳlara** virmişsin dil ile ḫoş beni / Āh kim aldar imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 5). [ayruḳlara, -lar, -a]*

ayruḳlan-: *Dışlamak, ötelemek.*

1. Gördügüñce beni iġmāż idüp **ayruḳlanma** sen / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [ayruḳlanma, -ma]*

ʿayş: *Yeme içme, eğlence.*

1. Ḳanı ol **ʿayş** u ʿişret ḳanı ol çeng u rebāb / Āh her demde selām olsun o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [ʿayş,]*
2. Hāşimī ṣoḥbet-i mey it heme ḫānlar ile / **ʿAyş** u ʿişretle ṣafā sür şeh-i ḫūbānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [ʿayş,]*
3. Pür zīnet itdi rūy-ı cihānı zamān yine / Eyler ṣafā vü **ʿayş** ile her murġzār ʿĪd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [ʿayş,]*

ʿayş eyle-: *Eğlenmek, zevk ü safa yapmak.*

1. Eşcār yine dürlü şükūfeyle ṭonandı / **ʿAyş eyleyelüm** gūşe-i gülşende gel imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 1). [ʿayş eyle-,]*

ʿayş it-: *Yiyip içmek; zevk ve safa sürmek.*

1. **ʿAyş it** demidür bezm-i çemende güle ḳarşu / Fevt itme ṣaḳın furṣatı bu dem dime lā lā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 9). [ʿayş it-,]*
2. Yaḳalum cānı göñül mūmıla ten micmerini / Ṣubḥa dek **ʿayş idelüm** şemʿ-i şebistānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 5). [ʿayş id-,]*

ʿayş u ʿişret eyle-: *Eğlenmek, hoşça vakit geçirmek, yiyip içmek.*

1. Ṣaḥn-ı gülşenlerde ḳurduḳça şükūfe ḫaymeler / **ʿAyş u ʿişret eyleyüp** ḫoş rūzgār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 5). [ʿayş u ʿişret eyle-,]*

ʿayş u nūş it-: *Yiyip içmek, eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.*

1. Def ü çeng ü rebāb ile demidür **ʿayş u nūş idem** / Viṣāl-i yār ile çünkim şarāb-ı erġavān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [ʿayş u nūş id-,]*

ʿayş u nūş ḳıl-: *Yiyip içmek, eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.*

1. Gül mevsiminde gülşene gel **ʿayş u nūş ḳıl** / Destinde deste deste ṭutar her nigār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 4). [ʿayş u nūş ḳıl-,]*

ʿayyār: *Aldatan, hileci; sevgilinin gözü.*

1. Çeşmi ṣalmış dili zülfi ḫamına ṭuymadı cān / Allah Allah nice **ʿayyār** u ne cādūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [ʿayyār,]*

az: *Miktarı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün altında bulunan, çok olmayan.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnini gördüñ çün oḳı Sūre-i Nūr / Mihrī ʿāşıḳlara ʿālemde bu fāl **az** açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [az,]*
2. **Az** it cefāyı ʿāşıḳa göster vefā yüzin / Her ehl-i ʿaşḳ ḫayr duʿādan aña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 5). [az,]*
3. Egerçi ʿādetidür ḫūblaruñ çü ʿāşıḳa nāz / İñende ḥadden aşurmayup itseler hele **az** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 3). [az,]*
4. Bir daḫi miṣli cihān rūyına ġālib **az** gele / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [az,]*

az: *Miktarı cüzi olan; kısa.*

1. Her ki yārümden ayırur beni yā Rab dilerem / ʿÖmri **az** olsun u dünyāda dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [az,]*

ʿazāp: *Pek büyük sıkıntı, eziyet, işkence.*

1. Müstedām ol ḥaşre dek görme dü ʿālemde **ʿaẕāb** / Salṭanat taḫtında şāhā devlet ile her nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 30). [ʿaẕāb,]*
2. Muttaşıl ġam ḫānesinde cān **ʿaẕāb** ile geçer / İrmeyeydüm bu güne maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 5). [ʿaẕāb,]*
3. Biñ **ʿaẕāb** ile geçince bir nefes cānā yine / Cānı teslīm eyleyüp merḥūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 7). [ʿaẕāb,]*

āzād ol-: *Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak; uzaklaşmak, ayrılmak.*

1. Bende-dil cānā ṭapuñdan hergiz **āzād olmasun** / Kim ḥayālüñ göñlümüñ taḫtında ḫāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 6). [āzād ol-,]*

āzāde: *Özgür, serbest, hür; aşık olmayan.*

1. Beni **āzāde** iken ʿaşḳa giriftār itdüñ / Göreyin sen de benüm gibi giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 6). [āzāde,]*

azdur-: *Yoldan çıkarmak, aklına girmek, kışkırtmak; etkilemek.*

1. Müddeʿī yārümi menʿ itmege cehd itdi velī / **Azdurımadı** ne dirsin anı şeyṭān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 6). [azdurımadı, -ı, -ma, -dı]*

ʿazīz: *Saygın, değerli, muhterem kişi.*

1. Bir **ʿazīzüñ** bu maḳāmıdur ki Mihrī ṣıdḳ ile / Cān u dilden bir muḥibbi sensin anuñ girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [ʿazīzüñ, -üñ]*

ʿazīz it-: *Üstün tutmak, Mısır azizi yapmak; yüceltmek, sevgide üstün tutmak.*

1. Mışr-ı dilde Yūsuf-ı cāndan **ʿazīz itdüm** seni / Cevr ile pīr eyledüñ āḫir Zelīḫā-veş beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 7). [ʿazīz it-,]*

ʿazm eyle-: *Niyet etmek, yönelmek, karar vermek.*

1. Gitmege **ʿazm eylemişsin** āh şāhum gitme gel / Ḳorḳaram kim saña teʾsīr ide āhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [ʿazm eyle-,]*

ʿazm eyle-: *Uğraşmak, çabalamak, gayret göstermek.*

1. Bir büt-i gül-çihre ile ʿārif ol **ʿazm eyle** bāġ / Furṣatı fevt itme seyrān it ki tīz geçer bu çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [ʿazm eyle-,]*

ʿaẓm-i remīm: *Çürümüş kemik; sonbaharda ölen doğa.*

1. Fevt olup gitmiş iken luṭfına Ḥaḳḳuñ naẓar it / Gör nice buldı ḥayāt uşda yine **ʿaẓm-i remīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 7). [ʿaẓm-i remīm,]*

ʿaẓm-i remīm: *Çürümüş kemik; sonbaharda ölen doğa; yardıma muhtaç, aciz kimseler.*

1. İrdi yine ṣubḥuñ nefesinden dem-i ʿīsā / Ḳıldı ḳamu ḫoş **ʿaẓm-i remīm** olmışı iḥyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 1). [ʿaẓm-i remīm,]*
   ʿaẓm-i remīm: *Çürümüş kemik, ölü; sıkıntı, keder içinde olan kimse; aşık.*

1. Ḥayy ider bir demde biñ **ʿaẓm-i remīm** olmışları / Ḥaḳ bilür kim böyle enfās-ı Mesīḥā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 5). [ʿaẓm-i remīm,]*

B

bāb: *Kur'an'ın ayetlerinden herhangi biri; sevgilinin yüzündeki Allah'ın yaratmış olduğu güzellikler.*

1. ʿAḳl-ı küll ü dāniş ü ʿilm ü ulüʾl-elbāb **bāb** / Görmese ḥüsnüñ kitābından dirüz nādān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [bāb,]*

bāb: *Bölüm, fasıl, kapı.*

1. Araram ḥüsn kitābın ki vefā resmi bulam / Her cefā **bābı** ile mesʾele-i nāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [bābı, -ı]*

bāb: *Bölüm, konu, mesele.*

1. Her āsitāna yüz süriyüp būse cerr ider / Bu **bāb** içinde Mihrī de senden dilencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [bāb,]*

bāb: *Kapı, eşik; yön, taraf.*

1. Āsitānuña nice yüz sürmesün leyl ü nehār / Ehl-i ʿaşḳuñ secde-gāhı ḳıblesi ol **bābdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 2). [bābdur, -dur]*

bāb: *Kapı, eşik, huzur, makam.*

1. Ḳıllet ile ẕillet ile ögilüp her **bābda** / Ṣoñra ʿizz ü nāz ile maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [bābda, -da]*

bāb: *Bölüm, konu, mesele; Sultan Bayezid'in yüzündeki güzel uzuvlar.*

1. Mekteb-i reʾyinde ebced ṭıflıdur bil şübhesiz / Görmese ḥüsni kitābından ulüʾl-ebṣār **bāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 16). [bāb,]*

bāb bāb: *Başlık başlık, konu konu.*

1. Ol muṭavvel luṭfınuñ olmaz maʿānīsi beyān / Arasañ cümle kitābı faṣl faṣl u **bāb bāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 17). [bāb bāb,]*

bāb-ı devlet: *Devlet kapısı, devlette bir makam.*

1. Müdām ol **bāb-ı devletde** vezīr ol / Bu ben miskīne luṭf it destgīr ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [bāb-ı devlet,]*

bāb-ı selām: *Selam kapısı, Ka'be'nin kapılarından birisi, Hz. Muhammed'in Ka'be'ye girerken kullandığı kapı.*

1. İtdi ḥarīm-i kūyını ʿuşşāḳ-ı dil maḳām / **Bāb-ı selām** oldı işigi muvaḫḫide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 2). [bāb-ı selām,]*

bāclıḳ: *Ticaret işleri sebebiyle alınan bac vergisi olarak; feda edilen, bağışlanan şey.*

1. Tācir-i ʿaşḳı olaldan şehr-i dilde her zamān / Ġayriler sīm ile zer ben cān virürem **bāclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [bāclıḳ,]*

bāde: *Kadeh; şarap.*

1. Şāh Sulṭān Aḥmedüñ devrānıdur bezminde gör / Lāle sāḳī ġonca **bāde** oldı ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [bāde,]*

bāde: *Şarap, içki; sevgilinin aşığı mest eden öpücüğü.*

1. Cām-ı laʿlinden nigāruñ sāḳiyā bir **bāde** ṣun / Meclisimüz germ olup devrānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 3). [bāde,]*
2. Her **bādede** cānān lebi yādına i Mihrī / Ṣarrāfi de benden beter āvāre olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [bādede, -de]*
3. Mest idüm ʿaşḳı meyinden daḥi bir **bāde** ṣunup / Curʿa-i laʿli beni eyledi ḥayrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [bāde,]*

bāde: *Kadeh; lalenin çiçek kısmı.*

1. Eline **bāde** almış lāle gül-reng / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 22). [bāde,]*

bād-ı ḫazān: *Sonbahar rüzgarı; ölüm.*

1. **Bād-ı ḫazān** irişmeye ʿömrüñ bahārına / Rūy-ı cihān niteki ḫazān u bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 15). [bād-ı ḫazān,]*
2. Gelmesün cānā cemālüñ āfitābına küsūf / İrmesün ʿömrüñ dıraḫtı bergine **bād-ı ḫazān** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [bād-ı ḫazān,]*

bād-ı mesīḥā: *Hz. İsa rüzgarı, esintisi; diriltici, canlandırıcı rüzgar; Şehzade Ahmed.*

1. Gülşende bugün luṭf ile bu **bād-ı Mesīḥā** / Ṣaçdı yine laʿl üstine şebnem dür-i şehvār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [bād-ı mesīḥā,]*

bād-ı ṣabā: *Sabah rüzgarı.*

1. Gülşen-i ḥüsninde zülfin depredüp **bād-ı ṣabā** / Gösterür ṭāvūsveş her dembedem cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [bād-ı ṣabā,]*
2. Getür **bād-ı ṣabā** luṭf it ḥabībüñ zülfi būyından / Dil-i mecrūḥıma zīrā be-ġāyet armaġandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 6). [bād-ı ṣabā,]*
3. Leblerüñe beñzerem didügiçün **bād-ı ṣabā** / Ġoncanuñ çāk ideli aġzın ḳatı ḳorḳar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 23). [bād-ı ṣabā,]*
4. Her seḥer **bād-ı ṣabā** bāġ-ı cihānda dilberüñ / Zülfine urduḳça şāne misk ider efşān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 6). [bād-ı ṣabā,]*
5. Zülfüñ cihān demāġına ḫoş būy-ı cān virür / Depretdügince **bād-ı ṣabā** anı ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 8). [bād-ı ṣabā,]*

bād-ı ṣabā: *Sabah rüzgarı; Mihri.*

1. Gülşen-i ḥüsninde zülfin depredüp **bād-ı ṣabā** / Gösterür ṭāvūsveş her dembedem cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [bād-ı ṣabā,]*

bād-ı ṣabā: *Sabah rüzgarı; insanlar, halk; Mihri Hatun.*

1. Oldı çemen ʿarūsına **bād-ı ṣabā** ḳarīn / Gördi yüzin şükūfe ṣaçar üstine direm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 3). [bād-ı ṣabā,]*

bād-ı ṣabā: *Sabah rüzgarı; Şehzade'yi sevenler.*

1. Sebzezār üstine her dem getürür **bād-ı ṣabā** / Ḫāk-i pāyüñe niṣār itmek içün zer ile sīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 14). [bād-ı ṣabā,]*

bād-ı seḥer: *Sabah rüzgarı.*

1. Cānı yoḳ deprede biñ yıl ki hevāsında yele / Zülfüñüñ bir ḳılını **bād-ı seḥerden** ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 2). [bād-ı seḥer,]*

bād-ı ṣubḥ: *Sabah rüzgarı.*

1. Ruḫlarında zülfini depretdügince **bād-ı ṣubḥ** / Cān u dil iḥrāḳına tā irişür rīḥ-i şimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 12). [bād-ı ṣubḥ,]*
2. Ruḫlaruñ gülzārına irdükçe cānā **bād-ı ṣubḥ** / ʿĀlemi ḫoş-bū ṭutar ol sünbül ü reyḥāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [bād-ı ṣubḥ,]*

bād-ı zemherīr: *Gündönümünden sonraki şiddetli soğuklar, kara kış. (22 Aralık'tan 31 Ocak'a kadar); şiddetli keder, ızdırap.*

1. Ḳış güninde gāh gāh esdükçe **bād-ı zemherīr** / Ḫāne-i ḫalvetgehümde germ nārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 4). [bād-ı zemherīr,]*

bāġ: *Yeşillik, çiçekli, ağaçlı yer.*

1. Bu cihān **bāġında** Mihrī nice nālān olmasun / Bir senüñ gibi ḥuṣūṣā ġonca-leb gül-fem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [bāġında, -ı, -n, -da]*
2. Lemʿa-i cūduñ żiyāsı virdi enver ʿāleme / Mīve-i luṭfuñla buldı **bāġ** u bostān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [bāġ,]*
3. Lemʿa-i cūduñ żiyāsı virdi enver ʿāleme / Mīve-i luṭfuñla buldı **bāġ** u bostān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [bāġ,]*
4. Buldı luṭfuñ şemmesinden bu cihānuñ **bāġı** rāġ / Oldı laʿlüñ çeşmesinden āb-ı ḥayvān u cülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [bāġı, -ı]*
5. Buldı luṭfuñ eserinden bu cihān **bāġı** behişt / Gördi ḳahruñ şıfatın kim dem urur nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [bāġı, -ı]*
6. Būy-ı luṭfuñdan bulup virür cihān **bāġına** bū / Rengi rūyuñdan alup merġūb olur her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [bāġına, -ı, -n, -a]*
7. Gözlerüme sensiz ey rūḥ-ı revānum bir nefes / Gülşen ise neyleyem külḫan görinür **bāġlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 4). [bāġlar, -lar]*
8. Eser-i luṭfı ile eyledi her **bāġı** behişt / Çün naẓar itdi gülistāna bu dem Rabb-i Kerīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [bāġı, -ı]*

bāġ: *Bahçe; şiir meclisi.*

1. Devleti **bāġında** Mihrī ḥamdülillāh bir şehüñ / Serv ḳaddi sāyesindesin ne ġam her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 25). [bāġında, -ı, -n, -da]*

bāġ: *Yeşillik, çiçekli yer, bahçe; sevgilinin çiçeklere benzetilen uzuvlarının bulunduğu yüzü (yüzünü göstermesi).*

1. Ḫurrem iden ʿālemi cānā cemālüñ **bāġıdur** / Dostum ʿuşşāḳa raḥm itgil ki ḥüsnüñ çaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 1). [bāġıdur, -ı, -dur]*

bāġ: *Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer; sevgilinin yüzü.*

1. Cemālüñ **bāġın** idelden temāşā / Cihān bāġına yoḳdur iʿtibārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 2). [bāġın, -ı, -n]*

bāġ: *Bahçe, yeşillik, çiçekli, ağaçlık yer; sevgilinin mekanı.*

1. Gözümüñ şuları her cānibe **bāġı** ṭolanur / Her ḳaçan seyr idesün serv-i revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 4). [bāġı, -ı]*

bāġ: *Bahçe, yeşillik, çiçekli, ağaçlık yer; seyir ve gezinti yeri.*

1. Geh geh ol serv-i sehī seyr itdügince **bāġda** / Ḫāk-i pāyīne yüzüñ sür benden ey serv-i semen

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 2). [bāġda, -da]

2. Serv-ḳaddüñ nāz ile seyr itdüginçe **bāġda** / Her yaña aġzı ṣuyʾaḳar aña bustān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 3). [bāġda, -da]*
3. Yüz sürmek içün pāyına her serv-i revānuñ / Gözüm yaşı Ceyḥūn-ı revān **bāġı** ṭolandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 6). [bāġı, -ı]*
4. Nevbahāruñ lezzetin bulmaḳ dilerseñ **bāġa** gel / Ḳıl temāşā nergis ü nesrīn çemen ruḫsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [bāġa, -a]*
5. Bir büt-i gül-çihre ile ʿārif ol ʿazm eyle **bāġ** / Furṣatı fevt itme seyrān it ki tīz geçer bu çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [bāġ,]*

bāġ: *Yeşillik, çiçekli, ağaçlı yer; sevgilinin yanağının bahçesi.*

1. Ruḫları **bāġında** geçdi ʿömrümüz ey vāy ile / Umaruz şeftāludan geh geh aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 5). [bāġında, -ı, -n, -da]*

bāġ: *Bahçe; sevgilinin yüzü; Şehzade Ahmed'in yüzü.*

1. Beñzer cemāli **bāġını** keşf itdi şehriyār / Gül gibi güldi ṣūret-i nevrūz-ı muḥterem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 9). [bāġını, -ı, -n, -ı]*

bāġbān: *Bahçıvan; sevgili.*

1. Nāzüklük ile mīvesin aldum dehānınuñ / Gör **bāġbānı** yaʿni ki uġrı gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 4). [bāġbānı, -ı]*
2. Almaġa āsān idi cennet cemāli mīvesin / Ruḫlarında olmasa suʿbān ṣaçı **bāġbān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [bāġbān,]*

bāġ-ı behişt: *Cennet bahçesi; sevgililerin bulunduğu yer.*

1. Oldı ṣaḥn-ı çemenüñ gūşeleri **bāġ-ı behişt** / Bezm-i ḫāṣ eyleyelüm gel berü ġılmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 6). [bāġ-ı behişt,]*

bāġ-ı cemāl: *Güzellik bahçesi; sevgilinin yüzü.*

1. Dilberüñ **bāġ-ı cemāli** ki ḳış u yaz açılur / Şan cinān gülşenidür gülleri ṭurmaz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 1). [bāġ-ı cemāl,]*

bāġ-ı cemāl: *Güzel yüzünün bağı; sevgilinin yüzü; Sultan Ahmed'in yüzü.*

1. Ter tāze vü sebz ola şehā **bāġ-ı cemālüñ** / ʿÖmrüñi mezīd eylesün ol Ḥayy ü Tüvānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 34). [bāġ-ı cemāl,]*

bāġ-ı cihān: *Dünya bahçesi.*

1. Her seḥer bād-ı ṣabā **bāġ-ı cihānda** dilberüñ / Zülfine urduḳça şāne misk ider efşān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 6). [bāġ-ı cihān,]*
2. Bitmedi daḫi bitmeyiser **bāġ-ı cihānda** / Bir sencileyin ruḫları gül lebleri ḥamrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 23). [bāġ-ı cihān,]*
3. Gül yüzüñ **bāġ-ı cihāna** ʿarż olaldan ḫusrevā / Ẓāhir oldı ṣanki nūr-ı Aḥmed-i Muḫtār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 18). [bāġ-ı cihān,]*
4. Nice kim ola şükūfeyle müzeyyen nevbahār / Nice kim **bāġ-ı cihānda** açıla her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 26). [bāġ-ı cihān,]*
5. Zīneti ḫüsnüñ gülistānında ögrenmiş meger / Baġlamış **bāġ-ı cihānda** gör ne ḫoş eṭvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [bāġ-ı cihān,]*

bāġ-ı cihān: *Dünya bahçesi; gezinti, seyir yeri.*

1. Gerçi çoḳ seyr eyledüm **bāġ-ı cihān** ṣaḥrāların / Rāstī ḳaddüñ gibi hiç görmedüm serv-i bülend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 5). [bāġ-ı cihān,]*
2. Bitmedi **bāġ-ı cihānda** daḥi hiç bitmeyiser / Ruḫları güller ile ġonca dehānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [bāġ-ı cihān,]*
3. Ḳaddüm var iken ḳāmetini **bāġ-ı cihānda** / Her ṣaḥn-ı çemende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 3). [bāġ-ı cihān,]*

bāġ-ı cihān: *Dünya bahçesi; dünyadaki güzellerin yüzü.*

1. Ḫaddüñ gibi gül bitmedi bir **bāġ-ı cihānda** / Laʿlüñ gibi yoḳ laʿl-i Bedaḫşānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 6). [bāġ-ı cihān,]*

bāġ-ı cihān: *Dünya bahçesi; Amasya.*

1. Beñzedüp **bāġ-ı cihānı** yine firdevse bugün / Eyledi lāle ile gülşeni cennet-i naʿīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 3). [bāġ-ı cihān,]*

bāġ-ı cihān: *Dünya bahçesi; sevgilinin yüzü; Şehzade Ahmed'in yüzü.*

1. Ṭaġıdup sünbüllerin **bāġ-ı cihānuñ** ḫoş ṣabā / Virdi ezhāra revāyīḥ eyledi iẓhār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 2). [bāġ-ı cihān,]*

bāġ-ı cinān: *Cennet bahçesi; başka bir güzel, sevgili.*

1. Cān bülbüli itdükçe sen ġonca-dehāndan ḥaẓ / İtmedi cihān içre bir **bāġ-ı cināndan** ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 1). [bāġ-ı cinān,]*

bāġ-ı ḥüsn: *Güzellik bahçesi; sevgilinin yüzü.*

1. Dil düzdi **bāġ-ı ḥüsnine** el ṣunmasun deyü / Zülf-i siyāh-ı mārı gülistānda yatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 2). [bāġ-ı ḥüsn,]*
2. **Baġ-ı ḥüsnüñde** ṣabā depretdügince zülfüñi / Ġoncalar ḫandān olup zülfüñe reyḥān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 4). [baġ-ı ḥüsn,]*
3. Pādişāhum seyr iderken **bāġ-ı ḥüsnüñ** gūşesin / Bu dil-i dervīşüñe sīb-i zenaḫdān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 4). [bāġ-ı ḥüsn,]*
4. **Bāġ-ı ḥüsnüñde** görüp dil bülbülinüñ nālesin / ʿAndelībān ṣaḥn-ı gülşende zebānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 2). [bāġ-ı ḥüsn,]*
5. **Bāġ-ı ḥüsnüñ** ṣularam göz yaşıla şām u seḥer / Daḥi şeftālu yimesün mi bu bustān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [bāġ-ı ḥüsn,]*
6. Döşenmiş **bāġ-ı ḥüsnüñde** ruḫuñ üzre gül evrāḳuñ / Demāġın ʿanberīn būy-ı muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 11). [bāġ-ı ḥüsn,]*

bāġ-ı ḥüsn: *Güzellik bahçesi; sevgilinin mekanı.*

1. **Bāġ-ı ḥüsnüñde** görüp müddeʿīyi dīdelerüm / Oldı ḳanlu yaş ile şād-revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 3). [bāġ-ı ḥüsn,]*

bāġ-ı ḥüsn: *Güzellik bahçesi; sevgilinin yüzü; Sinan Paşazade İskender Çelebi'nin yüzü.*

1. **Bāġ-ı ḥüsnüñe** ḫazān irmesün ey lāleʿiẕār / Bulınur Mihrī gibi saña ne ġam günde hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 15). [bāġ-ı ḥüsn,]*

bāġ-ı ḥüsn: *Güzellik bahçesi; sevgilinin yüzü; Şehzade Süleyman'ın yüzü.*

1. **Bāġ-ı ḥüsnüñ** gülşeni hergīz ḫazānı görmesün / Ey yüzi gül tāze vü ter nevbahār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [bāġ-ı ḥüsn,]*

bāġ-ı irem: *Cennet bahçesi; sevgilinin yüzü; Şehzade Ahmed'in yüzü.*

1. **Bāġ-ı İremde** ruḫları gül laʿli ġoncadur / Ṣaḥn-ı çemende ḳāmeti serv ü çenārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 12). [bāġ-ı irem,]*

bāġ-ı ʿömr: *Ömür bahçesi.*

1. **Bāġ-ı ʿömrüñe** ḫazān irmeye Ḥaḳdan dilerem / ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳıla Raḥmān u Raḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 15). [bāġ-ı ʿömr,]*

bağla-: *Sarmak, takmak, asmak.*

1. Kim görürse dir ser-i zülfeynüñ ey ġonca-dehen / **Bağlamış** müşgīn resenler nāfe-i āhū-ḫuten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 1). [bağlamış, -mış]*

bağla-: *Sarmak, kaplamak, kuşatmak.*

1. Zīneti ḥüsnüñ gülistānında ögrenmiş meger / **Bağlamış** bāġ-ı cihānda gör ne ḫoş eṭvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [bağlamış, -mış]*
2. Almadan bir berg-i gül ḫaddüñden irdi ḫaṭṭuñ āh / Ḫārlar ol gül-ʿiẕaruñ çehre yanın **bağladı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [bağladı, -dı]*

bağla-: *İp ve benzeri şeylerle dolamak, sarmalamak; kendine yaklaştırmak, yakınlaşmak, hoş muamele etmek.*

1. Dil-i dīvānemüzi zülfüñde / Dostum bir ḳıl ile **bağla** ya aṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 3). [bağla,]*

bağla-: *Sunmak, takdim etmek, vermek.*

1. Ṣatdı ʿaşḳuñ tāciri ben bendesin hecr ü ġama / Müddeʿīye ḫoş feraḥlar armaġānın **bağladı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [bağladı, -dı]*

bağla-: *Kapatmak, ip vb. şeyle sarmak; okumayı bırakmak.*

1. Gördiler leylī ṣaçuñ bendinde mecnūn göñlümi / Ehl-i diller Leyli vü Mecnūn dīvānın **bağladı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 4). [bağladı, -dı]*

bağla-: *Takmak, atmak için hazır konuma getirmek; yan bakış atıp aşığı yaralamak için hareket yapmak.*

1. Ḫūnını ʿāşıḳlaruñ çeşmüñ meger dökmek diler / Neşter-i müjgānuña ḳaşuñ kemānın **bağladı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 5). [bağladı, -dı]*

bağla-: *Koymak, yer vermek.*

1. Mihrī şevḳ-i ʿaşḳuñ içre leblerüñ yād idicek / Bu şirīn güftārı şekkerler dükānın **bağladı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 7). [bağladı, -dı]*

bağla-: *Bir şeye yetişip onu geçmek, aşmak.*

1. Ḳāmeti cān gülşeninde serv ü ʿarʿar bağlamış / Ḥüsninüñ şemsi cihān bāġına enver **bağlamış** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 5). [bağlamış, -mış]*

bağla-: *Sarmak, kaplamak, kuşatmak; kokmak.*

1. Ruḫlarında kākül-i müşgīni ʿanber **bağlamış** / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 6). [bağlamış, -mış]*

bağır: *Bağır, kalp, gönül.*

1. Ḥalḳ'oldı fürḳatüñden ḳaddüm benüm i bī-raḥm / **Bağruñ** senüñ ʿacebdür seng-i nigīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 4). [bağruñ, -uñ]*
2. Mey-gün lebüñ ḫayāli ile rūz u şeb müdām / **Bağrum** ḳanını nūş iderem aşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [bağrum, -um]*

bağır: *Gönül, yürek; lalenin içi, orta yeri.*

1. Teşebbüh ideli Mihrī ḫadüñe verd-i ḥamrāyı / Çemende lālenüñ **bağrın** ḥasedden ṭolu ḳan buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 5). [bağrın, -ı, -n]*

bağrına baş-: *Kucağına almak, kollarıyla sıkıca sarmak; birini sevgi ve şefkatle yanına alıp korumak, ilgi göstermek.*

1. Ḳanda baḳsañ ḫārdur **bağrına başan** ġoncayı / ʿĀciz oldum dostlar varmaġa bir gülzāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 2). [bağrına baş-,]*

bağrında dāġ ol-: *Birisinin acı çekme, üzülme sebebi olmak, keder ve ızdırap vermek.*

1. Gülsitānda ġoncanuñ yanında ḫār olmaḳ ne ḫoş / Lāle gibi bülbülüñ **bağrında dāġ olmaḳ** ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 2). [bağrında dāġ ol-, -ı, -n, -da]*

bağrını del-: *Yüreğinden yaralamak, çok acı çektirmek, eziyet etmek.*

1. Her kimi görse anuñ gül gibi yüzine güler / Ṣoñradan ḫār-ı cefā tīġıyla **bağrını deler** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 9). [bağrını del-,]*

bağrum del-: *Yüreğinde delik, yara açmak; çok dokunmak, içine işlemek.*

1. Çün **delmez** imiş ġamzeleri ḫançeri **bağrum** / Pes bu yüregimde görinen yāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 4). [bağrum del-,]*

bağruma ṭaş baş-: *Ses çıkarmayarak her türlü acıya katlanmak.*

1. Ḳoydum ben elüm ile benüm başuma ḫāki / **Bağruma başayın ṭaşı** nāçār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 4). [bağruma ṭaş baş-,]*

bağrumda dāġ ḳo-: *Yüreğine ateş yakmak, yüreği yanmak; acı çekmek, üzülmek, kederlenmek.*

1. Geldügüñce güldürürsin gül gibi dil bülbülin / Gitdügüñce lāle-veş **bağrumda ḳorsun dāġlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 5). [bağrumda dāġ ḳo-, -lar-um, -da]*

bağrumı del-: *Yüreğini delip geçmek, isabet etmek; içine işlemek, çok etkilemek.*

1. Ḳurdurdı hemān gözlerine ḳaşları yayın / Kirpükleri oḳların atup **bağrumı deldi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 2). [bağrumı del-,]*

bağrumı ḳan eyle-: *Bağrı kan etmek, canını yakmak, acı vermek, üzmek.*

1. Dost hecrüñdür dem-ā-dem **bağrumı ḳan eyleyen** / Laʿl-i nābuñdur ṣorarsam aña dermān

eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 1). [bağrumı ḳan eyle-,]*

bağrumı ḳan eyle-: *Canı yanmak, üzülmek, kendini harap etmek.*

1. ʿĀḳıbet ḫār-ı cefāda **bağrumı ḳan eyledüm** / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 6). [bağrumı ḳan eyle-,]*

bağruñuñ ḳanı: *Yürek kanı; aşığın gönlündeki hüzün, keder, ızdırap.*

1. **Bağruñuñ ḳanı** ile pür eyle çeşmüñ sāġarın / Dil kebābından ḥabībe mā-ḥażar eyle yaraġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 2). [bağruñuñ ḳanı, -ı]*

bahā: *Kıymet, değer, bedel.*

1. Metāʿına ger ʿaşḳımuñ olduñsa ḫarīdār / Cāndur **bahā** al var *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 11). [bahā,]*

bahār: *Kışla yaz arasındaki mevsim. 22 Mart'la 21 Haziran arası. İlkyaz.*

1. Olduḳça **bahār** ile müzeyyen ḳamu ʿālem / Ṭurduḳça zemīn ile zamān ḳubbe-i mīnā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 33). [bahār,]*
2. Göster cihāna gülşen-i ḥüsnüñ ki ḫusrevā / Gül gibi güle ṣūret-i ʿālem **bahār** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 3). [bahār,]*
3. Bād-ı ḫazān irişmeye ʿömrüñ bahārına / Rūy-ı cihān niteki ḫazān u **bahār** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 15). [bahār,]*
4. Ḫurrem itdükçe cihān rūyını geldükçe **bahār** / Olasın devlet ile taḫt-ı saʿādetde muḳīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 13). [bahār,]*
5. Pāk eyledi ferrāş-ı ṣabā rūy-ı cihānı / Getürdi **bahār** ebr gözinden aña çün mā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 5). [bahār,]*

bahār: *Gençlik dönemi.*

1. Bād-ı ḫazān irişmeye ʿömrüñ **bahārına** / Rūy-ı cihān niteki ḫazān u bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 15). [bahārına, -ı, -n, -a]*

bahār: *Kışla yaz arasındaki mevsim (22 Mart'la 21 Haziran arası), ilkyaz; güzellerin ve sevgililerin ortaya çıktığı vakit.*

1. Ey dil **bahār** faṣlı vü çün devr-i lāledür / Lā dimezüz ki ʿāşıḳa sevdā ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [bahār,]*

bahār: *Kışla yaz arasındaki mevsim; sevgilinin yüzünü göstermesi.*

1. Gül gibi güldi yine ʿālem **bahār** ile bugün / Ṣūretin keşf eyledi gülzāra beñzer şehriyār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 5). [bahār,]*

bahār: *İlkbahar; gençlik, tazelik, güzellik.*

1. Devrān **bahārı** bir gün irer kim ḫazān olur / Evrāḳını ḳılar ḥaẕer it tārumār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 6). [bahārı, -ı]*

bahār: *Bahar mevsimi; iç açıcı, ferahlatıcı, mutluluk veren.*

1. Benefşem ḫāṭṭuñ u ḥüsnüñ **bahārum** / Hemān besdür baña sevgüli yārüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 1). [bahārum, -um]*

bahār: *Bahar mevsimi; seyir ve gezinti zamanı, eğlence vakti.*

1. Getür getür meyi sāḳī **baḥārı** ḫoş görelüm / İrişdi vaḳt-i şükūfe kenārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 1). [baḥārı, -ı]*

bahār: *Bahar mevsimi; güzellik, gençlik.*

1. Cemāli gülşenini gördüm ü didüm el-ḥaḳ / Şükūfe ile müzeyyen **bahāra** beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 2). [bahāra, -a]*
2. Ḥüsnüñ **bahārı** bulmuş iken revnaḳ ey perī / İrgürmeye ḫazāna şaḳın beddu'ā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [bahārı, -ı]*
3. Bu güni **bahār** ise vü yarını ḫazāndur / Kendüye ḳalur her kişinüñ yüzi ḳarası *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 5). [bahār,]*

bahār faṣlı: *İlkbahar mevsimi; güzellerin, sevgilinin seyir yerine geldiği, ortaya çıktığı vakit.*

1. **Bahār faṣlı** vü gül devri ġonca 'ālemidür / Demidür imdi i dil sen daḫi hezār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 4). [bahār faṣlı,]*

bahār faṣlı: *İlkbahar vakti; gençlik dönemi.*

1. 'Ömür vefā ider iken cihānı ḫoş görelüm / **Bahār faṣlı** irince ḫazānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 1). [bahār faṣlı,]*

baḥr: *Deniz, derya.*

1. Ġavvāṣ olalı ol ṣanemüñ 'aşḳı **baḥrine** / Baḥr-i muḥīṭe baḳmadum 'ummāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 3). [baḥrine, -i, -n, -e]*
2. Himmeti deryāsı içre bir gemidür bu cihān / Luṭfınuñ **baḥrinde** anuñ oldı 'ummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [baḥrinde, -i, -n, -de]*

baḥr: *Deniz; sevgilinin ağzı.*

1. Ḥoḳḳa-i yāḳūt içre billah ol dürdāneye / Kim ola cān virmeye ol **baḥre** her kān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [baḥre, -e]*

baḥr-i 'aşḳ: *Aşk denizi.*

1. Ġarḳa virsem **baḥr-i 'aşḳında** direm dil zevraḳın / Hā sürer beni kenāra rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [baḥr-i 'aşḳ,]*

baḥr-i luṭf: *Ihsan, iyilik denizi.*

1. Ger **baḥr-i luṭfuñuñ** ire bir ḳatresi revān / Bula vücūd mu'tekif-i gūşe-i 'adem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 11). [baḥr-i luṭf,]*

baḥr-i muḥīṭ: *Okyanus.*

1. Luṭfuñuñ deryāsı ḳatında nedür **baḥr-i muḥīṭ** / Kim anuñ bir ḳaṭresinden buldı 'ummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [baḥr-i muḥīṭ,]*

baḥr-i muḥīṭ: *Okyanus, büyük deniz; sevgiliden başka güzeller.*

1. Ġavvāṣ olalı ol ṣanemüñ 'aşḳı baḥrine / **Baḥr-i muḥīṭe** baḳmadum 'ummāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 3). [baḥr-i muḥīṭ,]*

baḥr-ı nīl: *Nil denizi; aşığın gözyaşlarından oluşan bir deniz.*

1. Bu eşk-i seyl-i Ceyḥūnum ḳo **baḥr-ı Nīl** olsun kim / Kenārumda ḳadüñ gibi sehī serv-i revān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [baḥr-ı nīl,]*

baḥr-ı şiʿr: *Şiir denizi; şairler.*

1. **Baḥr-ı şiʿr** içre Mihrī bir dürdür / Ki anı görmemiş ola ġavvāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 4). [baḥr-ı şiʿr,]*

baḥr-ı ʿummān: *Büyük deniz, okyanus.*

1. ʿAdli mīzānına geldi keffe oldı mihr ü māh / Luṭfı deryāsında oldı **baḥr-ı ʿummān** bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [baḥr-ı ʿummān,]*

baḥs eyle-: *İddialaşmak, bir konu hakkında daha fazla bilgiye sahip olduğu iddiasında bulunmak; konuşmak.*

1. Ey müderris çünki sen taḥṣīl-i cānān itmedüñ / Ḳīl ü ḳāl içre ḳalupsın **eyleme** nāçār **baḥs** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 3). [baḥs eyle-,]*

baḥs eyle-: *İddialaşmak, bir konu hakkında üstünlük iddiasında bulunmak; sevgi, aşk hakkında aşıktan daha çok şey bildiğini iddia etmek.*

1. ʿAşk bābından benümle **eyledi** ol yār **baḥs** / Cān ile virdüm cevābın itmedi tekrār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 1). [baḥs eyle-,]*

baḥs eyle-: *Konuşmak, bahsetmek, hakkında söz söylemek.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi zülfüñden suʾāl itmiş raḳīb / **Eylemek** cāʾiz midür Ḳurʾāndan küffār **baḥs** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 4). [baḥs eyle-,]*

baḥs it-: *İddialaşmak, bir konu hakkında üstünlük iddiasında bulunmak; konuşmak.*

1. ʿİlm-i ʿaşḳı biz i Mihrī şöyle taḥṣīl eyledük / Şimdi her ʿāşıḳ bizümle **itmege** ḳorḳar **baḥs** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [baḥs it-,]*

baḥs it-: *Bahsetmek, hakkında konuşmak, anlatmak.*

1. Müşkilüm ḥall olmaz idi gūşe-i dersḫānede / **İtmesem** ḥüsnüñ kitābından şehā her bār **baḥs** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 2). [baḥs it-,]*

baḥs itme-: *Bir konu hakkında iddiada bulunmamak, konuşmamak.*

1. ʿAşk bābından benümle eyledi ol yār baḥs / Cān ile virdüm cevābın **itmedi** tekrār **baḥs** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 1). [baḥs itme-,]*

baḫt: *Talih, kısmet, mutluluk.*

1. ʿÖmrüñ bināsı muḥkem ola ḥaşre dek şehā / **Baḫtuñ** ʿaṣāsı devlet ile pāydār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 16). [baḫtuñ, -uñ]*

baḫt: *Kader, kısmet, talih.*

1. Viṣāl-i dilberi Mihrī cihānda feṭḥ ide mi / Saʿādeti çala mı **baḫtınuñ** beşāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 5). [baḫtınuñ, -ı, -nuñ]*
2. Şāhā dilerse her kişi kim baḫtiyār ola / Baş ḳosun ayaġuña kʾ aña **baḫtı** yār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 1). [baḫtı, -ı]*

baḫt-ı siyāh: *Kara baht, kötü talih.*

1. Bilmezem **baḫt-ı siyāhumla** nice aġlayayın / Seni ġam ḫānelerinde yine āvāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 7). [baḫt-ı siyāh,]*
2. Ġam yime şimden girü **baḫt-ı siyāhuñ** maḥv olup / Ṭāliʿuñ saʿd oldı ey Mihrī mübārekdür bu fāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 17). [baḫt-ı siyāh,]*

baḫtı siyeh: *Kara bahtlı, kötü talihli, sürekli kötü günler geçiren.*

1. Ḫūblarda vefā bulımaduḳ Mihrī cihānda / Bir **baḫtı siyeh** ṭāliʿi yoḳ başlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 5). [baḫtı siyeh,]*
2. Bu **baḫt-ı siyeh** Mihrīye şāhā naẓar it kim / İksīr ide ḫāk eyledi devrān anı zīrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 36). [baḫt-ı siyeh,]*

baḫt-ı siyehkār: *Kara bahtlı, kötü talihli.*

1. Her dem felegüñ cevri ile yār cefāsı / Bilsem ki bu ben **baḫt-ı siyehkāra** nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [baḫt-ı siyehkār,]*
2. Dostum cemʿ itseler ʿālemde bī-ṭāliʿleri / Bir daḫi Mihrī gibi **baḫtı siyehkār** olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 5). [baḫtı siyehkār,]*

baḫtiyār ol-: *Mutlu olmak, sevinmek.*

1. Buldı iḳbāl-i saʿādet **oldı** her dem **baḫtiyār** / Her ki ḳıldı ḫıdmetin cān ile dilden irtiḳāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 18). [baḫtiyār ol-,]*
2. Şāhā dilerse her kişi kim **baḫtiyār ola** / Baş ḳosun ayaġuña kʾ aña baḫtı yār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 1). [baḫtiyār ol-,]*
3. Her cān ki vaṣlı ʿīdine ḳurbān olur anuñ / Bulur saʿādeti vü **olur baḫtiyār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 13). [baḫtiyār ol-,]*
4. Āl-i ʿOsmān içre çün olduñ Süleymān-ı zamān / İns ü cin fermānuñ olsun **baḫtiyār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 10). [baḫtiyār ol-,]*

baḫtuñ aḫteri yan-: *Talihinin yıldızı yanmak, kaderi aydınlanmak, sıkıntıları sona ermek.*

1. Ṭāliʿuñ saʿd oldı Mihrī **yandı baḫtuñ aḫteri** / Başuña ṭoġdı ġam-ı ẓulmetde devlet ḫāveri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 17). [baḫtuñ aḫteri yan-,]*

baḳ-: *Bakışı bir şey üzerine çevirmek, nazar etmek.*

1. Dostum ḫaste-dili hecrüñ odı nice yaḳa / Aldı ʿaşḳuñ eline yaḳamı ḥālime **baḳ** a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [baḳ,]*
2. Yāri yanumda görüp ḫışm ile çün **baḳdı** raḳīb / Ol çepel şeklini döndürdi hemān sirkelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [baḳdı, -dı]*
3. Nicʾ aġlayasun ḫār-ı cefāsı ile ey dil / **Baḳ** ġoncalaruñ ḥüsnine gül gibi gül imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 3). [baḳ,]*
4. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem iki gözüm / Gündüzin güneşe tā kim gice bedr aya **baḳa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [baḳa, -a]*
5. Dostum ḫaste-dili hecrüñ odı nice yaḳa / Aldı ʿaşḳuñ eline yaḳamı ḥālime **baḳ** a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [baḳ,]*

baḳ-: *Dikkate almak, önem vermek.*

1. Cürmine **baḳup** Mihrīyi dūr itme ṭapuñdan / Olmaz bu cihānda çü günāh işlemez ādem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 6). [baḳup, -up]*

baḳ-: *Birinin vaziyetini gözlemlemek, bakışları üzerine çevirmek; iyi davranmak, ilgilenmek.*

1. Ne çeker cevrüñ ile ḫaste-dilüñ / Ḥāline bir **baḳ** a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 3). [baḳ,]*

baḳ-: *Nazar etmek, ilgilenmek.*

1. Ġavvāṣ olalı ol ṣanemüñ ʿaşḳı baḥrine / Baḥr-i muḥīṭe **baḳmadum** ʿummāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 3). [baḳmadum, -ma, -du, -m]*

baḳ-: *Yüzünü çevirmek, dönmek.*

1. Ḳanda **baḳsañ** ḫārdur bağrına başan ġoncayı / ʿĀciz oldum dostlar varmaġa bir gülzāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 2). [baḳsañ, -sa, -ñ]*
2. Ḫūblar ḳatında ḳançaru **baḳsañ** raḳībdür / ʿĀlemde cevr-i yār ile şeyṭān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 4). [baḳsañ, -sa, -ñ]*

baḳ-: *Uzaktan bakış atmak; elde edememek.*

1. Şīrin lebin aġyāra ṣunar Mihrīye ṣunmaz / Ṭūṭī **baḳa** ḳarġa yiye şekker ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 5). [baḳa, -a]*

baḳ: *Gör, farket, bak anlamında ünlem.*

1. Çün alduñ elüñe yaḳamı ḥālüme **baḳ** kim / Dirler gözüñ aşdʾolsun olurken elüñ işde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 4). [baḳ,]*

bāḳī: *Ebedî, sonsuz.*

1. Ġamı deryāya ṣalup ḫurrem olalum gemide / **Bāḳi** ḳalmaz çü cihān ḫoş görelüm bu demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [bāḳi,]*
2. Yā Rab ḳıl anı taḫt-ı saʿādetde berḳarār / **Bāḳī** degülse neyleyelüm bī-ḳarār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 16). [bāḳī,]*
3. ʿÖmr bir anda geçer devr-i gül eyyāmı daḫi / **Bāḳī** ḳalmaz bu zamān bāri geçür ānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 7). [bāḳī,]*
4. Devr-i ḥüsnüñdür bugün sāyeñde ḫoş gör ʿāşıḳı / **Bāḳi** ḳalmaz dostum bil kim bu devrān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [bāḳi,]*
5. Bu cihān **bāḳī** degül saña da ḳalmaya felek / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [bāḳī,]*

bālā: *Uzun, yüksek, yüce.*

1. Ol şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ḥüsn içinde bī-bedel / Ol gözi şehlā ḳadi **bālāya** ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [bālāya, -y, -a]*
2. Beñzer ki gülistāna yine sāye ṣalupdur / Bir ruḫları gül ġonca-dehen ḳāmeti **bālā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 11). [bālā,]*
3. **Bālā** ḳadüñi gördi meger ṭarf-ı çemende / Ḥayretde ṭurur serv ü ṣanavber daḫi yek-pā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 19). [bālā,]*

bālā eyle-: *Yükseltmek, yukarı kaldırmak.*

1. Rīsmānını zemīn üstinde **bālā eyledi** / Ruḫlarınuñ rengini ḫoş āl ü ālā eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 11). [bālā eyle-,]*

bālīn: *Yastık; rahat yer.*

1. Pister-i nesrīn gerekmez bir dem ārām itmege / Āsitānuñ gibi dil miskīne **bālīn** olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 2). [bālīn,]*

baña: *Birinci tekil şahıs zamirinin yönelme hal eki almış hali.*

1. Düşmen ḳamu kişiye raḳīb oldı ʿāḳıbet / Gör ṭāliʿüm ki **baña** ḥabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [baña,]*
2. Dil derdine devālar umarken viren **baña** / Şerbet yerine zehri ṭabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 2). [baña,]*

3. Luṭf u vefāsı müddeʿīye oldı dāʾimā / Cevr ü cefāsı **bañа** naṣīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [bañа,]*
4. Çeşmi **bañа** vaṣlını ḥarām eyledi yārüñ / Ben ḳanı ḥelāl itdüm o ḫūnhāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 3). [bañа,]*
5. Cevrüñle beni cānā öldürme taḥammül it / ʿAşḳuñ ġamı ile ḫod **bañа** olan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 4). [bañа,]*
6. Yoluñda senüñ cānā bilsem ne günāh itdüm / Cevrüñ **bañа** aġyāra luṭfuñ neden olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [bañа,]*
7. Cān virürüm saña behey kāfir / Bir naẓar ḳıl **bañа** behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 1). [bañа,]*
8. Öldürmege götürdi deyü müddeʿīyi yār / Çeşmiyle ġamzesi **bañа** birden göz itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 5). [bañа,]*
9. Görüp ol yāri **bañа** söylemesün diyü raḳīb / Muttaṣıl sāye gibi gör nice şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [bañа,]*
10. Kim var güzeller içre cihānda saña yeter / Yāḫud belākeş ʿāşıḳ-ı şeydā **bañа** yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [bañа,]*
11. Bir dāne ile zülfi göñül murġın itdi ṣayd / **Bañа** cihānda ʿömrüm olınca ġıdā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 7). [bañа,]*
12. Sensüz ṣanemā cismüme bu cānı gerekmez / Cānum sen imişsin **bañа** cān ānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [bañа,]*
13. Gülzār-ı ḫadüñsüz **bañа** ey cān-ı cihānum / Firdevs-i cinānı gül-i ḫandānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 2). [bañа,]*
14. Sen var iken ey dost **bañа** yār gerekmez / Cevrüñ çekeyüm ġayri vefādār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [bañа,]*
15. Cevrüñ de vefādur **bañа** derdüñ de devādur / Bīmār-ı dile bir daḫi tīmār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 2). [bañа,]*
16. Kūyuñda senüñ dāʾimā ʿuryān olayın tek / Cennetde **bañа** ḥulle vü destār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [bañа,]*
17. Ey ṭabīb-i cān meded bīmāruñam öldüm didüm / Didi ḫūdur ʿāşıḳ öldürmek **bañа** tīmārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [bañа,]*
18. Kūyuñ içre giceler tā ṣubḥ olınca dostum / İtlerüñle hemdem olduġum **bañа** ʿālemde bes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [bañа,]*
19. Ölince çünki el çekmez göñül dildār mihrinden / Şifā virmez **bañа** hergiz senüñ ey şeyḫ telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [bañа,]*
20. Mihrī sen ḳılma şikāyet dest-i cevr-i yārdan / Her ne gelse ḫoş gelür **bañа** efendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 7). [bañа,]*
21. Benefşem ḫāṭṭuñ u ḫüsnüñ bahārum / Hemān besdür **bañа** sevgüli yārüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 1). [bañа,]*
22. Ruḫuñ güldür **bañа** ġonca dehānuñ / Ḫadüñ berg-i semendür güliẕārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 3). [bañа,]*
23. Gün yüzüñ oldı gözümden ki nihān iki gözüm / Ḳarañu oldı **bañа** işbu cihān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [bañа,]*
24. Bañа raḥm itse gerek yār didüm aġyāra / Mihrīyi eyleme billāh yalān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 7). [bañа,]*
25. Vāy eger güldüre düşmenlerümi yār **bañа** / Ḳılalar ṭaʿna ṭaşıyla seni biñ pāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 4). [bañа,]*
26. Kūy-ı cānān çün yeter mesken **bañа** şimden girü / Yüri zāhid cennetüñi var saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [bañа,]*
27. Eyledük yār ile ṣaḥrāları seyrān bu gice / Vācib oldur **bañа** şükrāne virem cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [bañа,]*
28. Dostum geçmedi bir gün sözümüz yanuñda / **Bañа** itdüklerüñi bulasın īmānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 1). [bañа,]*
29. Göz gördi göñül bildi ki ben küşte-i ʿaşḳam / Kimse **bañа** raḥm itmedi bilişde görişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 3). [bañа,]*
30. Yāri ben hem-dem iderdüm **bañа** illā nideyin / Müddeʿī girmese ger ikimüzüñ arasına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 3). [bañа,]*
31. Nideyin **bañа** felek ummaduġum işler ider / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 4). [bañа,]*
32. Pend itme **bañа** yār içün yārını nāṣiḥ / Yārüm **bañа** pendüñ saña hey var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [bañа,]*

33. Pend itme **baña** yār içün yārını nāṣiḥ / Yārüm **baña** pendüñ saña hey var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [baña,]*
34. Baña müfessiri ʿaşḳuñ ezelde bildürdi / Lebüñ ʿibāretini gör Ḥaḳuñ hidāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 2). [baña,]*
35. Beni uş uş ile egler raḳībi būse ile / Aña ʿināyetini gör **baña** nezāketini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [baña,]*
36. Öldürmese güc ile beni bāri iñende / Derdine düşelden berü **baña** olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [baña,]*
37. Göñlüm alalı ol **baña** itdüklerini vāh / Dostlar işidüp aġladı düşmen ḳatıʿ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [baña,]*
38. Öldürmese güc ile beni bāri iñende / Derdine düşelden berü **baña** olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [baña,]*
39. Göñlüm alalı ol **baña** itdüklerini vāh / Dostlar işidüp aġladı düşmen ḳatıʿ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [baña,]*
40. Yalıñuz şehrī degüldür **baña** zindān görinen / Mihrīnüñ gözine ṭar oldı cihān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 5). [baña,]*
41. Rāygān virseler almam bu cihān ḫūblarını / Saña cān virüp aluram **baña** sensin geregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [baña,]*
42. Dü cihān gülşeni bil gözüme zindān görinür / **Baña** yār olmayıcaḳ sen büt-i Rıḍvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 6). [baña,]*
43. Baña iḳbāl ü saʿādetde yeter manşıb-ı cāh / Vaṣluñuñ şemmesi ki geh ola iḥsān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [baña,]*
44. Vay **baña** ki ḫayrum ẕerre yoḳ / Ṭāpuña lāyıḳ ʿamel yoḳ cürm çoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [baña,]*
45. Baña hemrehlik it lillāh billāh / Mezīd itsün senüñ ʿömrüñi Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [baña,]*
46. Var mıdur bir dem beni hecrüñle bīmār itmedüñ / Raḥm idüp bir gün **baña** luṭfuñla tīmār itmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 3). [baña,]*
47. Luṭfuñı aġyāra eylerdüñ revān cevrüñ **baña** / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [baña,]*
48. ʿAḳl u dil ü cānuñ **baña** virmişdüñ ezelde / Neyler daḫi sende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 13). [baña,]*
49. Tīz vir beri anları gerekdür **baña** ānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 14). [baña,]*

bār: *Kazanç, varlık; defa, kez; ağırlık.*

1. Nem var daḫi ʿaşḳuñda budur taḥṣīlüm / Dilde ġam dīdede nem sīnede āteş her **bār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [bār,]*

bāri: *Hiç olmazsa, en azından.*

1. ʿĀşıḳlaruñı bī-güneh öldürme dostum / Öldür raḳīb-i kāfiri **bārī** ġazālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 3). [bārī,]*
2. Yāreler urduḳça ġamzeñ sīne-i mecrūḫuma / Dökmese seylāb-ı eşkim **bāri** üstine nemek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 2). [bāri,]*
3. Ḳomaz gülüñ nidelüm dāmenini elden ḫār / Gülüñ rızāsı içün **bāri** ḫārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 3). [bāri,]*
4. Göre ṭursun bu gözüm **bāri** ölince yüzini / Kefenin boynına ṭaḳup vara yalvara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [bāri,]*
5. ʿĀşıḳlaruñ iñletme gül ey rūḥ-ı revānum / Seni sevenüñ yüzine **bārī** güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 4). [bārī,]*
6. ʿÖmr bir anda geçer devr-i gül eyyāmı daḫi / Bāḳī ḳalmaz bu zamān **bāri** geçür ānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 7). [bāri,]*
7. Öldürmese güc ile beni **bāri** iñende / Derdine düşelden berü baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [bāri,]*
8. Öldürmese güc ile beni **bāri** iñende / Derdine düşelden berü baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [bāri,]*
9. Eyü çekdük bu devrānuñ cefāsın / Görelüm **bāri** bir kerre vefāsın *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 41). [bāri,]*
10. Mihrīyi cevrüñle cānā āḫir öldürseñ gerek / **Bāri** tīz öldür cefādan ḳurtar Allāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [bāri,]*

baş-: *Ayakla çiğnemek, ayak altına almak.*

1. Yüzümi ḫāk ideyin gitdügi yollara ḥabīb / Seri hem-ser ideyin **başduġı** ṭaşlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 5). [başduġı, -duġ, -ı]*

baş: *Vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser.*

1. Düşmenüñ **başını** tegreg gibi her yaña döker / Tīġ-ı ḳahruñ ki ḳaçan berḳ ura ʿuryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [başını, -ı, -n, -ı]*
2. Göre ṭursun bu gözüm bāri ölince yüzini / Kefenin boynına ṭaḳup vara yalvara **başum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [başum, -um]*
3. Mihrīyi bī-iḫtiyār itmişdüñ ey dildār-ı men / **Başda** ʿaḳlum ü elümde iḫtiyārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 7). [başda, -da]*
4. Fürḳatüñden ḳāmetüm ḥalḳ'itmişem ḫātem gibi / **Başuma** seng-i melāmet almışam mercāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 3). [başuma, -um, -a]*
5. Yüz urup āsitānına ḥabībimüñ ḳorum başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz **başumdan** yeg görür ṭaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 1). [başumdan, -um, -dan]*
6. Senden çevürürsem yüzümi itme mecāl / Kes ḳalem gibi **başumı** dilümi yar ey yār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 12). [başumı, -um, -ı]*

baş: *Kişinin kendi şahsı, zâtı.*

1. Düşelden ʿaşḳuñuñ sevdāsına āh / Neler oldı benüm **başuma** vāḳiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 4). [başuma, -um, -a]*
2. Gör nice derde esīr olduñ i bī-çāre **başum** / Bulmadum ḳaldı senüñ derdüñe bir çāre **başum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [başum, -um]*
3. Gör nice derde esīr olduñ i bī-çāre **başum** / Bulmadum ḳaldı senüñ derdüñe bir çāre **başum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [başum, -um]*
4. Ṭopraġuñ çünki gözüñ yaş ile yoġrulmuş ezel / Biz aña neyleyelüm ey yazusı ḳara **başum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [başum, -um]*
5. Bī-vefā yāre göñül virdüm ü bilmezlik ile / Kendi elüm ile atdum seni odlara **başum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 3). [başum, -um]*
6. Bilmezem baḫt-ı siyāhumla nice aġlayayın / Seni ġam ḫānelerinde yine āvāre **başum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 7). [başum, -um]*
7. Müddeʿī nükteleriyle ṣanemüñ ġuṣṣaları / Mihrīyi öldüre bir gün seni ḳurtara **başum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 8). [başum, -um]*
8. Degmedüm bir güle bu ṭāliʿi yoḳ **başumı** gör / Ṭutaram bunca zamān oldı ki gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [başumı, -um, -ı]*
9. Bir eyü güzeller güzeli göñlümi aldı / Göz göre benüm **başumı** ġavġālara ṣaldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 1). [başumı, -um, -ı]*
10. ʿAşḳuñ ṣanemā çün yed-i ḳudret dile yazdı / **Başuma** belā vü ġam u hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [başuma, -um, -a]*
11. Fürḳatüñden nice bir Mihrī senüñ cān çekişe / Dostum **başuñı** içün öldür e ḳurtar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 5). [başuñ, -uñ]*
12. Yüzümi ḫāk ideyin gitdügi yollara ḥabīb / Seri hem-ser ideyin başduġı ṭaşlara **başum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 5). [başum, -um]*
13. Bir eyü güzeller güzeli göñlümi aldı / Göz göre benüm **başumı** ġavġālara ṣaldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 1). [başumı, -um, -ı]*
14. Ḥacı Nābī bizim Allāha ḳalupdur işümüz / Ki bu hercāyilere uġradı ḳutsuz **başumuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 1). [başumuz, -umuz]*

baş: *Kimsenin yardımı ve payı olmaksızın; kendi ülkesine, hakimiyeti altındaki bölgelere.*

1. Ki yaʿni Şeh Süleymān ol cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr / **Başına** gerçi bir şehdür yedi iḳlīm ḫānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [başına, -ı, -n, -a]*

baş: *Kişi, insan.*

1. Ḫūblarda vefā bulımaduḳ Mihrī cihānda / Bir baḫtı siyeh ṭāliʿi yoḳ **başlaruz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 5). [başlaruz, -lar, -uz]*

baş: *Beden, vücut.*

1. Ġamzeñ ġarażı cān ise cānā ne tekellüf / **Başumda** senüñ cān daḫi cānāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [başumda, -um, -da]*

baş: *Kafa, ser; benlik, can; çevgan oyununda kullanılan top.*

1. Ger sen ḳılasın dost ser-i zülfüñi çevgān / Ben daḫi ḳılam **başumı** meydāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 2). [başumı, -um, -ı]*

baş: *Kişinin kendi şahsı, zatı; baş, kafa, ser.*

1. Vāy eger güldüre düşmenlerümi yār baña / Ḳılalar ṭaʿna ṭaşıyla seni biñ pāre **başum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 4). [başum, -um]*
2. Ġamuñdan ḫaste olup dil ḳapuñda yaşdanur ṭaşı / Teraḥḥum ḳıl ki ʿuşşāḳuñ ḳatı yasdıḳdadur **başı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [başı, -ı]*

baş aġrıt-: *Can sıkmak, gereksiz yere konuşup bıkkınlık vermek.*

1. ʿĀşıḳa **baş aġrıdup** ʿarż itme nāṣiḥ cenneti / Leblerin ṣorduḳ nigāruñ āb-ı kevs̱erden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 4). [baş aġrıd-,]*

baş it-: *Sabretmek, dayanmak, katlanmak; yara.*

1. Miḥnet ü derd ü belā ile gözüm yaşlar ider / Ḥasret ü hicr ü cefā ile dilüm **başlar ider** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [baş id-,]*

baş indür-: *Baş eğmek, saygı göstermek için önünde eğilmek.*

1. Serve **baş indürmezem** ṭūbāya boynum egmezem / Müntehā ḳaddüñ gibi raʿnā çenārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 2). [baş indür-,]*

baş ḳo-: *Bir kimse veya değer uğruna ölümü göze almak, canını feda etmek.*

1. Yüz urup āsitānına ḥabībimüñ **ḳorum başı** / Yüzüme bir ḳadem başmaz başumdan yeg görür ṭaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 1). [baş ḳo-,]*

baş ḳoş-: *Uğraşmak, çabalamak, gayret göstermek; canını feda etmek.*

1. **Baş ḳoşup** zülfüñe Mihrī ḳurı sevdālarla / Yel gibi yeldi yoluñda yele virdi emegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 6). [baş ḳoş-,]*

baş ḳoş-: *Baş başa vermek, birlikte hareket etmek.*

1. Zülfüñe **baş ḳoşdı** ġamzeñ yaḳdı diller şehrini / Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [baş ḳoş- ,]*

baş ortaya ḳoy-: *Ölümü göze almak, canını tehlikeye atmak.*

1. **Baş ortaya ḳoyup** söyler ne kim gelse zebānına / Çü gördi nār-ı hecrüñde beni yaḳduġuñı ey cān *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 8). [baş ortaya ḳoy-,]*

baş oyna-: *Canını tehlikeye atan hareketlerde bulunmak.*

1. **Oynadı** ḫoş Şeh Süleymānuñ öñinde **baş** u cān / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [baş oyna-,]*

baş oynayıcı: *Baş oyuncu, sahneye ilk olarak çıkan, bir işin erbabı olan kimse; aşk erbabı, aşktan en iyi şekilde anlayan.*

1. Meydānına ʿaşḳuñ bugün iḫlāṣ ile girdük / **Baş oynayıcı** bir nice merdānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 6). [baş oynayıcı,]*

baş üzre: *İçten, gönülden, çok arzulayarak; yukarıdan, gökyüzünde.*

1. Yalıñuz bir meh degüldür ḳapusı üftādesi / Biñ ṣafā ile gelür **baş üzre** her ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [baş üzre,]*

baş vir-: *Kendini feda etmek, bir amaç uğruna ölmek.*

1. Didi şükrāne vaṣlım çün **vir** evvel **baş** u cān didüm / Yolında öldügüm çoḳdan yoluñda dermiyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [baş vir-,]*

baştan aş-: *Fazla gelmek; bunaltacak kadar çok olmak.*

1. Zecr ise ḥadden **aşdı** gözüm yaşı **başdan** / Cevr ise yetdi cānuma ey dilrübā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 3). [başdan aş-,]*

baştan başa: *Başından sonuna kadar, bir uçtan bir uca, tamamen.*

1. Hecrüñle gözüm yaşı yaġmur gibi yaġaldan / **Başdan başa** bu ʿālem çayır çimen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 2). [başdan başa,]*

baştan başa: *Bir uçtan bir uca, tamamen.*

1. Devlet atına süvār olmış idük bir nice yār / Bizüm olmış idi **başdan başa** meydān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 2). [başdan başa,]*

baştan çıḳar-: *Ayartmak, yanlış işler yapmasını sağlamak; aşık etmek.*

1. Sen **çıḳarduñ** beni zülfine uyup **başdan** i dil / Göreyin sen daḫi bu yolda ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [başdan çıḳar-,]*

başın iki çal-: *Başını ikiye ayırmak, gövde ile başı birbirinden ayırmak, kafasını kopartmak.*

1. Tīġ-ı ḳahr ile raḳībüñ **iki çalduḳ başın** / Elümüzdeydi belī ṭop ile çevgān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 3). [başın iki çal-,]*

başın ḳaṭʿ it-: *Başını kesmek, öldürmek, canını almak.*

1. Tīġ-ı ḳahr ile ʿadūnuñ **başın ḳaṭʿ itmege** / Ẕātuña cürʾet ü hem bāzūña ḳuvvet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 5). [başın ḳaṭʿ it-,]*

başına od yaḳtur-: *Başına ateş yakmak, derde ve sıkıntıya sokmak; aşık etmek, aşk derdine düşürmek.*

1. Cevr ile ʿāşıḳlaruñ **od yaḳdurursın başına** / Ḫayli ḫoş seḥḥār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 2). [başına od yaḳdur-,]*

başından çıḳ-: *Boyunu aşmak, bir kimsenin gücünün üstünde olmak, fazla gelmek.*

1. Görelden Mihrī ḫaddüñle semen-sīmāñı ey mehrū / **Başından çıḳdı** sevdāsı gül-i serv ile nesrīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 5). [başından çıḳ-,]*

başını ṣal-: *Rüzgarın etkisiyle sağa sola yatmak, sallanmak.*

1. Gice gündüz **başını** serv **ṣalar** gülşende / Meger olmış o daḫi ol ḳad-i raʿnā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 4). [başını ṣal-,]*

başını ṣal-: *Sallanmak, esintinin etkisiyle sağa sola yatmak; başını sallamak.*

1. Naʿra urduḳça seḥer murġı meger teʾsīr ider / Ġonca güler serv **ṣalar başını** oynar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 7). [başını ṣal-,]*

başla-: *Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek.*

1. Ṣafḥa-i ḥüsninde **başlamış** vefā resmin yazar / Lāciverd ile yed-i ḳudret ḫaṭ-ı reyḥān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 7). [başlamış, -mış]*
2. Çün derd ile āh eylemeye **başlaruz** biz / Her ḳandasa ʿaşḳ ehline yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 1). [başlaruz, -r, -uz]*

başum aġrıt-: *Gereksiz, boş konularda konuşup birine rahatsızlık vermek, canını sıkmak.*

1. Bugün ḳorḳutma sen nāṣiḥ caḥīmüñ irte nārından / Kerem ḳıl **başum aġrıtma** ḳo ḳīl ü ḳāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [başum aġrıt-,]*

başum üstine: *Bir işin, isteğin içtenlikle yapılacağını belirtmek için kullanılan bir söz.*

1. Cān vir ġamumla ger dir iseñ **başum üstine** / Teslīm-i cān idem ṣanemā başum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 1). [başum üstine,]*
2. Cān vir ġamumla ger dir iseñ başum üstine / Teslīm-i cān idem ṣanemā **başum üstine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 1). [başum üstine,]*

başuma gel-: *Karşılaşmak, yaşamak, başına gelmek.*

1. Çün dem-i ʿīsā gibi ʿaşḳuñ dirildürmiş öli / **Gelmeyince başuma** bilmedüm ol nesneyi ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 4). [başuma gel-,]*

başuma tāclıḳ ol-: *Değer vermek, kıymet göstermek.*

1. Dāmen-i dilberden **olalı başuma tāclıḳ** / Ḥamdülillah kimseye göstermedüm muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 1). [başuma tāclıḳ ol-,]*

başuma yaz-: *Kaderini tayin etmek, nasip etmek.*

1. Zülfüñ ġamını dest-i ezel **yazdı başuma** / Ṣanma ki tā ölince bu yazuyı yoyıla *(Mihrî Hatun*

Divanı, Gazel 149, Beyit 4). [başuma yaz-, -um, -a]

başumı ṭop eyle-: *Çevgan oyunundaki top gibi ortaya koymak; canını feda etmek.*

1. **Başumı ṭop eylemişdüm** ben egerçi çalmaġa / Dilrübālar eylemişdi zülfini çevgānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 4). [başumı ṭop eyle-,]*

başumı ṭop it-: *Başını çevgan oyununda kullanılan top gibi ortaya koymak; canını ortaya koymak, hayatını tehlikeye atmak.*

1. **Başumı ṭop itmek** içün zülfüñüñ çevgānına / ʿAşḳuñuñ meydānına merdāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 2). [başumı ṭop it-, -um, -ı]*

başumuz git-: *Başı kesilmek, ölmek, bedeni ile gövdesi birbirinden ayrılmak.*

1. Ḫārı elden ḳoyalum cān virelüm gül yolına / Ḳaçan ise gidecekdür ḳoy a **gitsün başumuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 3). [başumuz gid-, -ecek, -dür]*

başumuzı ṭaşlara dög-: *Başını taşlara vurmak, pişman olmak.*

1. Ḳadri bilinmeyen ʿāşıḳlar içün ḥaşre degin / **Dögelüm başumuzı ṭaşlara** aḳsun yaşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 2). [başumuzı ṭaşlara dög-,]*

başuña devlet ḫāveri ṭoġ-: *Mutluluk, saadet güneşi doğmak, mutlu olmak, mesut olmak.*

1. Ṭāliʿuñ saʿd oldı Mihrī yandı baḫtuñ aḫteri / **Başuña ṭoġdı** ġam-ı ẓulmetde **devlet ḫāveri** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 17). [başuña devlet ḫāveri ṭoġ-,]*

başuña tāclıḳ it-: *Çok değer vermek, kıymet göstermek, ilgilenmek.*

1. Ḫırḳa-i ʿirfāndan **it** zāhid **başuña tāclıḳ** / Ger dilerseñ görmeyesin tā ebed muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 1). [başuña tāclıḳ it-,]*

bāṭın: *İç yüz, dâhil, derûn.*

1. Libās-ı şerʿ geymiş **bāṭınında** / Egerçi ẓāhiren ʿuryān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 2). [bāṭınında, -ı, -n, -da]*

bayram irtesi: *Bayram sabahı.*

1. Şöyle teşḫīṣ eyledüm cānānı **bayrām irtesi** / Ġālib ider derdüme dermānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 1). [bayrām,]*
2. Şöyle teşḫīṣ eyledüm cānānı bayrām irtesi / Ġālib ider derdüme dermānı **bayrām irtesi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 1). [bayrām,]*
3. Laʿl-i nābından şeker senbūsesine dilberüñ / Urmaz isem ben ʿaceb dendānı **bayrām irtesi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 2). [bayrām,]*
4. ʿĀrif oldur nāzenīnler der-peyince seyr idüp / Her kenāra eyleye seyrānı **bayrām irtesi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 3). [bayrām,]*
5. Ḫūblaruñ zülfi ṣalıncaġında cānlar ṣalınur / Zeyn olıcaḳ ḥüsninüñ meydānı **bayrām irtesi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 4). [bayrām,]*
6. Ummasun kim ṣalına ol yār ile eydüñ raḳīb / Ṣalınur ḥāżırdur uş urġānı **bayrām irtesi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [bayrām,]*

7. Gerçi ʿīd-i vaṣlına ḳurbān idi Mihrī anuñ / Līk teslīm itdi yāre cānı **bayrām irtesi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 6). [bayrām,]*
8. Çoḳ mübārek demlere irmişdük ammā rāstī / Olmaya ol dem gibi āh ḳanı **bayrām irtesi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [bayrām,]*

bāzār: *Alışveriş yapılan yer; aşk pazarı.*

1. Cārūb olur kirpüklerüm **bāzāra** gitdükçe ḥabīb / Ṣular gözümüñ yaşları rāhını dükkānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 3). [bāzāra, -a]*
2. Aṣṣ' ile bu **bāzārda** hīç añma ziyānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 12). [bāzārda, -da]*

bāzū: *Pazı, kol.*

1. Tīġ-ı ḳahr ile ʿadūnuñ başın ḳaṭʿ itmege / Ẕātuña cür'et ü hem **bāzūña** ḳuvvet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 5). [bāzūña, -ñ, -a]*

be: *Seslenme ünlemi.*

1. Eyü çekdük bularuñ cevr ü cefāsın **be** yüri / Nice bir yalvaralum yārına aġyārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [be,]*
2. Seni sevelden **be** hey kāfir saña budur sözüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [be,]*

beçe: *Kafir çocuğu; zalim, merhametsiz; sevgili, sevilen.*

1. Küfr-i zülfine esīr oldum o kāfir **beçenüñ** / Beni ḳurtarmaġa yoḳ mı ki bir īmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [beçenüñ, -nüñ]*

be-çeşm: *Gözüm üstüne, başım gözüm üstüne deyimi, bir işin, isteğin içtenlikle yapılacağını belirtmek için kullanılan bir söz.*

1. Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm **be-çeşm** / Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [be-çeşm,]*
2. Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm **be-çeşm** / Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [be-çeşm,]*
3. Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm **be-çeşm** / Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [be-çeşm,]*
4. Sīneñi her dem aña eyle nişān didüm **be-çeşm** / Didi serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [be-çeşm,]*
5. Gözlerüñ yaşın revān eyle revān didüm **be-çeşm** / Didi laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [be-çeşm,]*
6. Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan didüm **be-çeşm** / Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [be-çeşm,]*
7. Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm **be-çeşm** / Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [be-çeşm,]*
8. Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān didüm **be-çeşm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [be-çeşm,]*
9. Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi / Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān didüm **be-çeşm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [be-çeşm,]*
10. Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes / Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm **be-çeşm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [be-çeşm,]*
11. Didi laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar / Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan didüm **be-çeşm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [be-çeşm,]*
12. Didi serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe / Gözlerüñ yaşın revān eyle revān didüm **be-çeşm**

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [be-çeşm,]

13. Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini / Sīneñi her dem aña eyle nişān didüm **be-çeşm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [be-çeşm,]*
14. Didi cānān terk ḳıl yolumda cān didüm be-çeşm / Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm **be-çeşm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [be-çeşm,]*
15. Didi cānān terk ḳıl yolumda cān didüm **be-çeşm** / Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [be-çeşm,]*

bed-baḫt: *Kötü bahtlı, talihsiz.*

1. Cemālüñ muṣḥafın ʿarż it begüm kim saʿd-ı ekberdür / Açılsun Mihrī **bed-baḫtuñ** mübārek fālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 7). [bed-baḫtuñ, -uñ]*

bed-duʿā: *Birinin kötü duruma düşmesini gönülden isteme, ilenme, ilenç, kargış; aşığın bedduası.*

1. Ḥüsnüñ bahārı bulmuş iken revnaḳ ey perī / İrgürmeye ḫazāna ṣaḳın **beddu'ā** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [beddu'ā,]*

bed-duʿā it-: *Bir kimsenin kötülüğü için aleyhinde dua etmek, ilenmek.*

1. **Bed-duʿā itmezem** ammā ki Ḫudādan dilerem / Bir senüñ gibi cefākāra hevādār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 8). [bed-duʿā it-,]*

beden: *Gövde, cisim, ten.*

1. Biri İskender-i devrān birisi Ḥaydār Şāh / Tīġ-ı ḳahrına bularuñ döye mi burc u **beden** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 2). [beden,]*

bedīʿ ol-: *Yeni, görülmemiş olmak.*

1. Hidāyet nūrı keşf olsa **bedīʿ olmaya** ḥüsnüñden / Muṭavvel zülfüñüñ zīrā maʿānīsi beyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 2). [bedīʿ ol-,]*

bed-naẓar: *Kem göz, nazar.*

1. Yār ile ḫoş-dem idük irdi bize **bed-naẓaruñ** / Çatlaya şallah raḳībā iki gözüñ bebegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 4). [bed-naẓaruñ, -uñ]*

bedr: *Ayın on dördü, dolunay.*

1. Yüzüñ görüp ḥasedden **bedr** olmasun ḳamer hīç / Öykünmek ile ḳaçan meh-cebīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 3). [bedr,]*
2. Beñzeyem deyü kemān ebrūlarıyla ḥüsnine / Gāh **bedr** eyler ḳamer kendüzüni gāhī hilāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [bedr,]*

bedr ay: *Dolunay şeklinde olan ay; parlak, aydınlık.*

1. Ol ṣaçı sünbül yüzi **bedr aya** ṣıḥḥat yaraşur / Ol ruḫı lāle lebi ḥamrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [bedr ay,]*
2. İmdi Mihrī bu kelāmı cān u dilden di müdām / Ol ṣaçı sünbül yüzi **bedr aya** ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [bedr ay,]*

bedr ay: *Dolunay şeklinde olan ay.*

1. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem iki gözüm / Gündüzin güneşe tā kim gice **bedr aya** baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [bedr ay,]*

bedr-i ḳamer: *Ayın tam bir daire olarak dolgun, parlak görüldüğü hali, dolunay.*

1. Yüzüñe ḳarşu muḳābil olamaz **bedr-i ḳamer** / Gördi burtardı yüzin eyledi noḳṣān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 20). [bedr-i ḳamer,]*

bedr-i ḳamer: *Ayın tam bir daire olarak dolgun, parlak görüldüğü hali, dolunay; parlak, aydınlık, nurlu.*

1. Ḳaşları ḳavs-i felekdür ṣūreti **bedr-i ḳamer** / Gün cemālidür cihān rūyına viren nūr u fer *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 7). [bedr-i ḳamer,]*

bed-rūy: *Kötü yüzlü, çirkin suratlı; kötü, zararlı kimse; rakip.*

1. Nāgehān girdʾ içeri **bed-rūy** didüm bir nice / Bunda mı ṣaldı Süleymān dīvi yeksān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [bed-rūy,]*

beg: *Erkek adlarından sonra kullanılan saygı sözü, küçük bir topluluğun yöneticisi.*

1. Ey ḫusrev-i zamāne cihān **begleri** ḳamu / Ḳanda bulurdı itmeseñ iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 4). [begleri, -leri]*

beg: *Küçük bir toplumun veya küçük bir devletin başkanı, ileri gelen kimse.*

1. Eyyām-ı devletüñde cihān **begleri** gelüp / Ṭursun ṭapuñda ḫıdmet içün her ki vardur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 19). [begleri, -leri]*

beg: *Efendi, sevgili.*

1. Ruḫlaruñuñ pertevin setr itmesün kāfir ḫaṭuñ / Hey **begüm** göster cemālüñ nūrın īmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [begüm, -üm]*
2. ʿAşḳuñ esīri derd ile dermānda kim **begüm** / Alsañ bizüm de göñlümüz ele ḫaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [begüm, -üm]*
3. Nʾola **begüm** keremüñden bizümle yār olsañ / Güzeller içre ne var sen bir iḫtiyār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 1). [begüm, -üm]*
4. Dizer bir ḳılda ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u dīn ü dil alur **begüm** deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [begüm, -üm]*
5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıçün bir naẓar ḳıl ḥālüme / Ḥaḳḳı ḥāżır gör **begüm** ḳorkmazsañ andumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 6). [begüm, -üm]*
6. Ben umardum ki seni yār-ı vefādār olasın / Ne bileydüm ki **begüm** böyle cefākār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [begüm, -üm]*
7. Yoluña tuḥfe getürdüm **begüm** bu cānı didüm / Didi getür sen eli boşda varı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [begüm, -üm]*
8. Cemālüñ muṣḥafın ʿarż it **begüm** kim saʿd-ı ekberdür / Açılsun Mihrī bed-baḫtuñ mübārek fālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 7). [begüm, -üm]*
9. Kişiye ẓulm **begüm** pādişāhı eyleyicek / Kimüñ ḳapusına varsa ider şikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 8). [begüm, -üm]*
10. ʿAhd itmiş idüñ Mihrīyi öldürmege cānā / Beñzer **begüm** ol ʿahd ile peymān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 5). [begüm, -üm]*
11. Ḫarc it dir iseñ ʿaşḳum içün ʿömr ile cānı / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 1). [begüm, -üm]*
12. Terk it dir iseñ ʿaşḳum içün iki cihānı / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 2). [begüm, -üm]*
13. Zinhār görüp añma şaḳın serv-i revānı / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 4). [begüm, -üm]*

14. Gördükçe bu ben ḫaddi gül ü ġonca-dehānı / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 6). [begüm, -üm]*
15. Atduḳça müjem tīrini ebrūm kemānı / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 8). [begüm, -üm]*
16. Ta görse ḫased ide anuñ naḳşına Mānī / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 10). [begüm, -üm]*
17. Aṣṣ' ile bu bāzārda hīç añma ziyānı / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 12). [begüm, -üm]*
18. Tīz vir beri anları gerekdür baña ānı / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 14). [begüm, -üm]*
19. Maḥbūb-ı cihān ger ola itme nigerānı / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 16). [begüm, -üm]*
20. Sür yüzüñi vü gözüñ ayaġuma revānı / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 18). [begüm, -üm]*
21. Yād eyleme ʿaşḳumda daḫi sen o zamānı / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 20). [begüm, -üm]*
22. Şimden girü ʿaşḳumla benüm gel ola fānī / Olsun **begüm** olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 22). [begüm, -üm]*
23. Ögünsün düşmen ögünsün eger ḳalursa yanına / Leṭāfet gülsitānında **begüm** ḫaddüñ durur ter gül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 13). [begüm, -üm]*

beg: *Efendi, sevgili, sevilen ve manevi bir bağlılık hissedilen kimse.*

1. Ḥüsnüñüñ üstindeki ol māh ḥaḳḳıçün begüm / Cān u dilden bendeñüm ben şāh ḥaḳḳıçün **begüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [begüm, -üm]*
2. Ḥüsnüñüñ üstindeki ol māh ḥaḳḳıçün **begüm** / Cān u dilden bendeñüm ben şāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [begüm, -üm]*
3. Her seḥergāh itdügüm bu āh ḥaḳḳıçün begüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün **begüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [begüm, -üm]*
4. Her seḥergāh itdügüm bu āh ḥaḳḳıçün **begüm** / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [begüm, -üm]*
5. Gerçi aylar yıllar oldı ben yüzüñi görmezem / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün **begüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 4). [begüm, -üm]*
6. Mihrīyem ʿaşḳuñda daḫi nice yıl yeldür beni / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün **begüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [begüm, -üm]*
7. Yoluña cān virürem bunca zamāndur dostum / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün **begüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 12). [begüm, -üm]*
8. A benim çoḳ sevdügüm vallāhi billāhi inan / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün **begüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [begüm, -üm]*
9. Seni sevelden be hey kāfir saña budur sözüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün **begüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [begüm, -üm]*
10. Günde biñ kez ġamzeñ ursa yüregüme ḫançeri / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün **begüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 6). [begüm, -üm]*

beg: *Bey, sözü geçen, buyruğu yürüyen kimse.*

1. Nice şehbāzdur gör kim **beg** iltür āşiyānına / Yüri bezm-i ḫarābātda iken ṭaʿn eyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [beg,]*

be-ġāyet: *Son derece, pek çok, fazlasıyla.*

1. Getür bād-ı ṣabā luṭf it ḥabībüñ zülfi būyından / Dil-i mecrūḥıma zīrā **be-ġāyet** armaġandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 6). [be-ġāyet,]*

begcegiz: *Küçük bey; Sinan Paşazade İskender Çelebi.*

1. Hey benüm **begcegizüm** sen daḫi bir ādem idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [begcegizüm, -üm]*

be-ḥaḳḳ-ı sūre-i iḫlāṣ: *Kur'an-ı Kerim'in 112. suresi olan İhlas suresinin hakkı için, İhlas suresi hürmetine; aşığın ihlaslı, temiz sevgi ve bağlılığı hürmetine.*

1. Dost **be-ḥaḳḳ-ı Sūre-i İḫlāṣ** / Beni öldür belādan eyle ḫalāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 1). [be-ḥaḳḳ-ı sūre-i iḫlāṣ,]*

be hey: *Kızgınlık, öfke, azarlama belirten seslenme ünlemi.*

1. Cān virürüm saña **behey** kāfir / Bir naẓar ḳıl baña behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 1). [behey,]*
2. Cān virürüm saña behey kāfir / Bir naẓar ḳıl baña **behey** kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 1). [behey,]*
3. Sen gül idüñ çemende ben bülbül / Ol zamānı añ a **behey** kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [behey,]*
4. Beni cevri ile sen öldürmek / Kim görübdür revā **behey** kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 3). [behey,]*
5. Çekmişem ben cefāñı biñ kerre / Sen de it bir vefā **behey** kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 4). [behey,]*
6. Bizi bir būse ile yād itseñ / Olmaz idi ḫaṭā **behey** kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 5). [behey,]*
7. Dil ki derdmendüñdür evvelden / Derdine ḳıl devā **behey** kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 6). [behey,]*
8. Cān u dilden saña bu ʿālemde / Mihrīdür mübtelā **behey** kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 7). [behey,]*
9. Bulmaduḳ yār-ı vefādār **behey** yār dirīġ / Cānumuz çıḳdı vefāsız güzeli sevmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 6). [behey,]*

behişt: *Allah'ın mümin, sadık kullarına vaat ettiği içinde ebedi kalınacak olan mekan, cennet.*

1. iledür bī-gümān **behişte** seni / Midḥat-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 20). [behişte, -e]*
2. Zinhār ol ḍalāletden berī / Bulmaḳ isterseñ **behişt** içre yeri *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 11). [behişt,]*
3. Zāhidā saña **behişt** Mihrīye dīdār gerek / Aña maḥbūbı yeter saña cinānuñ ḥūrisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [behişt,]*
4. Eser-i luṭfı ile eyledi her bāġı **behişt** / Çün naẓar itdi gülistāna bu dem Rabb-i Kerīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [behişt,]*
5. Buldı luṭfuñ eserinden bu cihān bāġı **behişt** / Gördi ḳahruñ ṣıfatın kim dem urur nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [behişt,]*

beḳā: *Ebedilik, kalıcılık, sonsuzluk.*

1. Bu nevbahāra bir gün olur kim ḫazān irer / Ġırrʾolma ḥüsne sevdügüm āḫir **beḳāsı** yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [beḳāsı, -sı]*

beḳā: *Devamlılık, bulunduğu durumda kalma; dönem, vakit, çağ.*

1. Ġırrʾolmañ iñen ḥüsnüñüz ey ḫūb ṣanemler / Gül ʿömri gibi tīz geçer ḥüsn **beḳāsı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [beḳāsı, -sı]*

beḳā: *Kalıcılık, ölümsüzlük, bakilik; devamlı var olan, ölümsüz olan.*

1. **Beḳā** oldur cihānda bī-gümān / Ḥaḳ buyurdı küllü men ʿāleyhā fān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 2). [beḳā,]*

bekle-: *Bir yerde sabit durmak, kalmak, ayrılmamak; bir işten başka işle uğraşmamak.*

1. Var ḫānḳahı **bekle** riyā ile sen ey şeyḫ / Sābit-ḳademüz sāḳin-i meyḫānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 3). [bekle,]*

bel bağla-: *Bir kimsenin kendisine yardım edeceğine inanmak, güvenmek; hizmetine girmek.*

1. Cān u dilden rūz-ı ʿīdinde gelüp **bel bağladı** / Ol hümāyūnuñ melekler ḫıdmetine dem-be-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [bel bağla-,]*

belā: *Dert, sıkıntı, musibet.*

1. Efsāne ile zāhid künc-i riyāda ḳalma / Ġam-nāk cān u dilden mül defʿ ider **belā** bil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 4). [belā,]*
2. Nigārā tā ḫalāṣ itdüñ beni girdāb-ı ḥasretden / Feraḥdan şādmān oldum **belālardan** emān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 4). [belālardan, -lar, -dan]*
3. Luṭf ile cānān çıḳardı ġam **belāsından** beni / Ġuṣṣa çekmem ṣarlanursam būriyā şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 4). [belāsından, -sı, -n, -dan]*
4. Ḳıl ʿimāret gönlümüñ vīrānın ey kān-ı kerem / Miḥnet ü derd ü **belā** ile yıḳılmışdur evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [belā,]*
5. ʿAşḳuñ ṣanemā çün yed-i ḳudret dile yazdı / Başuma **belā** vü ġam u hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [belā,]*
6. Miḥnet ü derd ü **belā** ile gözüm yaşlar ider / Ḥasret ü hicr ü cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [belā,]*
7. Nice feryād idesin ʿaşḳuñ **belāsından** göñül / Bulmaduñ ʿālemde çün feryāduña feryād-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 4). [belāsından, -sı, -n, -dan]*
8. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü **belā** ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [belā,]*

belā: *Felaket, musibet; dert, keder, sıkıntı.*

1. Çekmeyen bilmez nedir yārüñ cefāsı özgedür / Düşmeyen bilmez nedür hecrüñ **belāsı** özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [belāsı, -sı]*

belā: *Felaket, musibet, sıkıntı; aşk.*

1. Düşdi Mihrī bir perīnüñ zülfinüñ çengāline / Key hünerdür bu **belādan** ḳurtarursa cānı saġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 5). [belādan, -dan]*
2. Dost be-ḥaḳḳ-ı Sūre-i İḫlāṣ / Beni öldür **belādan** eyle ḫalāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 1). [belādan, -dan]*

belā: *Dert, sıkıntı; aşk; sevgili.*

1. Ey dil hemīşe cevr ü cefāya taḥammül it / Ṣanma cihānda her kişinüñ bir **belāsı** yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [belāsı, -sı]*

belā: *Sıkıntı, müşkil, dert; karşılıksız aşkın, sevgiliye kavuşamamanın verdiği sıkıntı.*

1. Ya vaṣl it dilbere yā luṭf it öldür / Beni ḳurtar **belādan** Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 6). [belādan, -dan]*

belā çek-: *Sıkıntı çekmek, zorluk yaşamak; üzülmek.*

1. Dil her ne deñlü **çekse** ġamuñdan **belā** senüñ / Döndürmez ol yüzini eger postı ṣoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 3). [belā çek-,]*

belābil: *Güzel sesleriyle meşhur kuşlar, bülbüller; aşıklar.*

1. Efġānlar itdügince şām u seḥerde her dem / Ṣaḥn-ı çemende gūş it billah ne dir **belābil** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 5). [belābil,]*

bela-keş: *Bela çeken, sıkıntı içinde olan.*

1. **Belākeş** bülbülüm bildi fiġānumdan ṣafā buldı / Yüzime gül gibi güldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 3). [belākeş,]*
2. Kim var güzeller içre cihānda saña yeter / Yāḫud **belākeş** ʿāşıḳ-ı şeydā baña yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [belākeş,]*
3. Cihānda çoḳ durur ammā **belākeş** ʿāşıḳlar / Kimesne uġramadı āh u zāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [belākeş,]*
4. Şādam ol dilber dimiş kim kimseye raḥm itmezem / Mihrī gibi bir **belākeş** derdmendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [belākeş,]*
5. Ey **belā-keş** Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin / Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [belā-keş,]*
6. Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar / Ey **belā-keş** Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [belā-keş,]*
7. Vaṣl-ı cānānı müyesser ḳılmaz imiş çün felek / Bu **belā-keş** cāndan maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 2). [belā-keş,]*
8. Der-peyince yollarına düşdügüm dilberlerüñ / Dir gören ḫaylī **belākeşdür** bu Mihrī derdmend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 8). [belākeşdür, -dür]*

belālu: *Dertli, musibeti eksik olmayan, zavallı; aşık.*

1. Unudursañ **belālu** Mihrīyi / Seni ḳodum Ḥaḳa efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 5). [belālu,]*

Belāyī: *Mihri Hatun'un babası olup asıl adı Kadı Hasan Amasyevi'dir. Belâyî mahlasıyla şiirler yazmıştır; bela çeken, belalı.*

1. Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar / Ey belā-keş Mihrī sen beñzer **Belāyī** neslisin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [belāyī,]*
2. Ey belā-keş Mihrī sen beñzer **Belāyī** neslisin / Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [belāyī,]*

belā-yı hecr: *Ayrılık belası, ayrılık derdinin verdiği sıkıntı.*

1. Dil ne çekmişdür Zelīḫā-veş **belā-yı hecr** ile / Eline girince sen Yūsuf-ı ṣānī kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 3). [belā-yı hecr,]*

belek: *Hediye, armağan.*

1. Ḳaldı fikrüñle ḫayālüñ bize ey dost **belek** / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [belek,]*
2. Ḥamdülillah ki müjeñ tīri cigerden geçicek / Hele peykānları ḳaldı dile yeter **belegi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [belegi, -i]*

belī: *Evet; belli, malum.*

1. Tīġ-ı ḳahr ile raḳībüñ iki çalduḳ başın / Elümüzdeydi **belī** ṭop ile çevgān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 3). [belī,]*

belki: *Hatta, üstelik.*

1. Benüm ḥālümi sulṭānuma ʿarż it / Size vācib olupdur **belki** farż it *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [belki,]*

belki: *Muhtemelen, olası.*

1. Her cān şehā ki olmaya ḳurbānı ḥüsnüñüñ / Taḥḳīḳ **belki** āḫir anuñ yeri nārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [belki,]*
2. Nice hercāyi cefākārlara yalvaralum / Ṭutayuz bir gün ola **belki** vefādār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 2). [belki,]*

belümi devr-i kemān it-: *Belini yay gibi eğriltmek, bükmek, çaresizlik içinde bırakmak, sıkıntıya sokmak.*

1. Ḥasret cigerüm derd ile ḳan itmemek olmaz / Miḥnet **belümi devr-i kemān itmemek** olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 1). [belümi devr-i kemān it-,]*

ben: *Birinci tekil şahıs zamiri.*

1. Dil delermiş ʿÎd-i vaṣluñ çün kemān ebrūlaruñ / Çoḳdan itdüm dostum **ben** cānumı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 9). [ben,]*
2. Öldürürseñ laʿlüñ ābı ḥasretiyle ger **beni** / Teşne cān vir Ḥaḳ tatırmasun bir içim ṣu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [beni, -i]*
3. Neyledüm nitdüm günāhum bilmezem bu **ben** ġarīb / Gördügince yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [ben,]*
4. Neyledüm nitdüm günāhum bilmezem bu **ben** ġarīb / Gördügince yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [ben,]*
5. Ṣaldı **beni** ḳapulara bī-iʿtibār idüp / Yanında müddeʿī yeri dib oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 4). [beni, -i]*
6. ʿAşk bābından **benümle** eyledi ol yār baḥs / Cān ile virdüm cevābın itmedi tekrār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 1). [benümle, -üm, -le]*
7. **Ben** gedāsını ḳomazlar yüz sürem dergāhına / Pādişāhuñ āsitānında yasaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 3). [ben,]*
8. Eyledi yār **beni** derd ile āvāre meded / Ölürem itmez ise ḥasret ile çāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [beni, -i]*
9. Öldürürem dir imiş zülfüñe çeşmüñ **beni** yār / Virme cellād eline aṣ **beni** ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [beni, -i]*
10. Öldürürem dir imiş zülfüñe çeşmüñ **beni** yār / Virme cellād eline aṣ **beni** ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [beni, -i]*
11. Yıllar ile **ben** yüzin görmem dirīġā āh kim / Sāyesinde ḫoş geçer dildārımuñ her bir levend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 9). [ben,]*
12. **Ben** gedā ḥāline hem-derd olmadı illā ki bu / ʿİzz ü cāhum hemdemüm hem şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [ben,]*
13. Başumı ṭop eylemişdüm **ben** egerçi çalmaġa / Dilrübālar eylemişdi zülfini çevgānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 4). [ben,]*
14. Her dem felegüñ cevri ile yār cefāsı / Bilsem ki bu **ben** baḫt-ı siyehkāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [ben,]*
15. Çeşmi baña vaṣlını ḥarām eyledi yārüñ / **Ben** ḳanı ḥelāl itdüm o ḫūnhāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 3). [ben,]*
16. **Ben** ayaġuñı öpmege cānlar ḳılam īṯār / Rāygān viresin būse sen aġyāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 6). [ben,]*
17. Cevrüñle **beni** cānā öldürme taḥammül it / ʿAşḳuñ ġamı ile ḫod baña olan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 4). [beni, -i]*
18. Sen gül idüñ çemende **ben** bülbül / Ol zamānı añ a behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [ben,]*
19. Çekmişem **ben** cefāñı biñ kerre / Sen de it bir vefā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 4). [ben,]*
20. **Beni** cevri ile sen öldürmek / Kim görübdür revā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 3). [beni, -i]*
21. Çeşmüme dil uyup ruḫ-ı dildāra gitdiler / Göz göre gör **beni** nice odlare atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 1). [beni, -i]*
22. Bir ṭabībe **ben** didüm bīmār-ı ʿaşḳa çāre ne / Didi dilber vaṣlıdur anuñ devāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [ben,]*
23. Ḥalḳ'oldı fürḳatüñden ḳaddüm **benüm** i bī-raḥm / Baġruñ senüñ ʿacebdür seng-i nigīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 4). [benüm, -üm]*

24. Düşmenler üstine ṣanemüñ el üşürdiler / Yatlu ḫaberle uş **beni** gözden düşürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 1). [beni, -i]*
25. **Ben** vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / Cevri ḥadden aşurur nāz ile orandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [ben,]*
26. Ġuṣṣasın dilde görüp ṣordı ḫayāli **ben** didüm / Ḫayli müddetdür derūnumda bu mihmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [ben,]*
27. Müddeʿīyi güldürüp aġlatmasun diñ **beni** yār / Ġarḳa virür ʿālemi yaşumda ṭūfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 5). [beni, -i]*
28. Ṣarrāfi de **benden** beter āvāre olupdur / Beñzer ḫadi dilberlerinüñ ḳara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 1). [benden, -den]*
29. Her bādede cānān lebi yādına i Mihrī / Ṣarrāfi de **benden** beter āvāre olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [benden, -den]*
30. Ḳahruñ cihānda **ben** görürem luṭfuñı raḳīb / Öldürmek ise ʿāşıḳı hey bī-vefā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [ben,]*
31. **Ben** ḳumrı gibi dost dirüm ṣubḥ olınca āh / Ol ḫoş raḳīb ile ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [ben,]*
32. Düşmen güler bu ḥālüme **ben** aġlaram müdām / Hey buña cān mı ḳatlanur ādemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 2). [ben,]*
33. Geh hecr-i yār u gāh **beni** ġamlar öldürür / Geh vaṣl-ı dilber ile geçen demler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [beni, -i]*
34. Aġlañ gülüñ ki bir gün eyā dostlar raḳīb / Ecel irişmedin **beni** derhemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 3). [beni, -i]*
35. Ḫaste dile ḫayāli idi emsem eyleyen / Müşkil budur ki şimdi **beni** emler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [beni, -i]*
36. Lebleriüñi gördügümce dostum cān imrenür / Yalıñuz bir **ben** miyem kāfir müselmān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [ben,]*
37. Yalıñuz bir **ben** miyem sen dilrübāya mübtelā / Cān u dilden bu cihān ḫalḳı saña aḥbābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [ben,]*
38. Didi Mihrī ol güle bencileyin bülbül mʾ olur / Didi kim **ben** görürem günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [ben,]*
39. **Benden** çevürür yüzini cānān ne ḳolaysuz / Meyl itmedügi ḳulına sulṭān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 1). [benden, -den]*
40. Per yaḳmada pervāne-ṣıfat şemʿ-i ruḫuñda / ʿAşḳuñ **beni** üstād-ı cihān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 4). [beni, -i]*
41. Derdüñ yeter ey dost **benüm** derdüme emsem / Dil-ḫasteñe cānā daḫi dermānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [benüm, -üm]*
42. Çeşmüñ **beni** öldürdi vü sen yoḳ nice dirsin / Ġamzeñ ḫo şehādet ider inkār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [beni, -i]*
43. Lebi vaṣfından anuñ ṣormaġa **ben** cān virürem / ʿArż-ı ḥāl itmege līkin aña döymez yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 2). [ben,]*
44. **Ben** dilümde nāmını vird itdüm ammā dilberüm / Bir dem añmaz adum olmaz bir nefes aġyārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [ben,]*
45. Vaṣlını iḳrār idüp ṣaldı **beni** sevdālara / Döndi inkār eyledi bu dīni yoḳ iḳrārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 3). [beni, -i]*
46. Ey ṭabīb-i dil **beni** bend eyle dermān vaḳtidür / Zülfüñüñ zencīrine dīvāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 6). [beni, -i]*
47. Yıllar ile görmezem yārum yüzin **ben** müddeʿī / Sāyesi gibi ḳatından eksük olmaz bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 2). [ben,]*
48. Laʿl-i şīrīnüñe **ben** cān virürem irmez elüm / Āh kim ḳarşumda dāʾim lā-tekellüf yir meges *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 3). [ben,]*
49. Dost be-ḥaḳḳ-ı Sūre-i İḫlāṣ / **Beni** öldür belādan eyle ḫalāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 1). [beni, -i]*
50. **Beni** bir tīrle öldürmişdi ġamzeñ / Arada çeşmüñ olmasaydı mānīʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 3). [beni, -i]*
51. Düşelden ʿaşḳuñuñ sevdāsına āh / Neler oldı **benüm** başuma vāḳiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 4). [benüm, -üm]*
52. Nitekim cehd eylerem meyl itmeyem mehrūlara / Çıḳarur yoldan **beni** bir zülfi ḳara yüzi aġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 2). [beni, -i]*
53. Ger sen ḳılasın dost ser-i zülfüñi çevgān / **Ben** daḫi ḳılam başumı meydāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 2). [ben,]*

54. Her bī-nevāya vaṣlı nevāsın ʿaṭā ider / **Ben** bī-nevāya z̲errece vaṣlı ʿaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 4). [ben,]*
55. Her bir ḫabīs̲ ile ṣalınur nice ölmeyem / Gördükçe **beni** yüz çevürür merḥabāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 2). [beni, -i]*
56. Atma Ḫalīl-veş **beni** odlara raḳīb / ʿĀṣıḳ bu yolda yanmaġa ṣanma rıżāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 7). [beni, -i]*
57. Tācir-i ʿaşḳı olaldan şehr-i dilde her zamān / Ġayriler sīm ile zer **ben** cān virürem bāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [ben,]*
58. **Ben** kemān-ebrūların göreli ḳurbān olmışam / Ġamzesi tīrine sīnem itmişem omaclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 4). [ben,]*
59. Āsitānından **beni** menʿ itme nāṣiḥ dilberüñ / Kaʿbeye yüz süricek ḳalmaz günāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 3). [beni, -i]*
60. Otı sünbül ḫāki ʿanber ābı kevs̲er ḫalḳı ḫūb / Cennete beñzetdüm anı **ben** heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [ben,]*
61. Depele ey raḳīb gel **beni** dek / Dāmeninden ḥabībimüñ el çek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 1). [beni, -i]*
62. **Beni** öldür raḳībe raḥm it yār / Bu mıdur ʿādetüñ eyü gökçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 3). [beni, -i]*
63. Ḳavlüñ **benümle** göñlüm alınca mıdı i yār / Döndüresin yüzüñi revān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 3). [benümle, -üm, -le]*
64. Didi dilber yapayın göñlini sen vīrānenüñ / **Ben** didüm cān mülketine ḥükmi var cānānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [ben,]*
65. Ṭutuşur şemʿuñ zebānı micmerüñ göynür özi / Yanduġın gördükçe ruḥsāruña **ben** pervānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 3). [ben,]*
66. Dostum cevr ü cefādan öldürem dirseñ beni / Degme bir derd ile ölmez ʿāşıḳam **ben** cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [ben,]*
67. Ḳılmaduñ bir gün ḥabībüñ zülfine hem-ser **beni** / Neyleyelüm bu cihāndur saña da ḳalmaz felek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [beni, -i]*
68. Dostum cevr ü cefādan öldürem dirseñ **beni** / Degme bir derd ile ölmez ʿāşıḳam ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [beni, -i]*
69. Ḫūblar zülfi hevāsına yeler çoḳdur velī / Yoḳ durur illā **benüm** gibi yele virmiş emek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [benüm, -üm]*
70. Gözüm yaşını ḳan itdüñ beni bī-ʿaḳl u cān itdüñ / Velī **ben** ḫasteden ey dost hergiz kesmedüñ kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [ben,]*
71. Gözüm yaşını ḳan itdüñ **beni** bī-ʿaḳl u cān itdüñ / Velī ben ḫasteden ey dost hergiz kesmedüñ kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [beni, -i]*
72. Raḳībā **beni** menʿ itme nigāruñ ḫāk-i pāyinden / Eger menʿ ider iseñ bil ne dīnüñ var ne āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [beni, -i]*
73. Gerçi kim ʿaşḳuñ yolında cürmi çoḳdur ʿāṣıḳuñ / **Ben** seni sevmekden özge yoḳ günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [ben,]*
74. Dūr itme ṭapuñdan beni aġyār söziyle / Allāhʾa ḳodum anı vü **ben** saña ṭayandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 3). [ben,]*
75. Biñ dürlü cefāñ ile bu cān ḥulḳuma geldi / Çıḳmaz nideyin **ben** ḫo bu ʿālemden uṣandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [ben,]*
76. Dūr itme ṭapuñdan **beni** aġyār söziyle / Allāhʾa ḳodum anı vü ben saña ṭayandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 3). [beni, -i]*
77. İşidüp şīrīn sözin ol laʿl-i ḳandümden benüm / Ḥaḳ bilür kim gitdüm ol dem kendü kendümden **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 1). [benüm, -üm]*
78. İşidüp şīrīn sözin ol laʿl-i ḳandümden **benüm** / Ḥaḳ bilür kim gitdüm ol dem kendü kendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 1). [benüm, -üm]*
79. Şādam ol cānān meger efġānum işidüp dimiş / Gitmemiş ʿaşḳum daḫi bu derdmendümden **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [benüm, -üm]*
80. Zülfüñe ṭolaşdı dil murġı didüm dilber didi / Key ḥaz̲er ḳıl kimse ḳurtulmaz bu bendümden **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [benüm, -üm]*
81. Didi miskīn sen misin zülfüm giriftārı hemān / Nice cānlar boynı baġludur kemendümden **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [benüm, -üm]*

82. Ger size cānān gerekse cān virüñ cānān buluñ / Ġāfil olmañ mübtelālar işbu pendümden **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [benüm, -üm]*
83. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıçün bir naẓar ḳıl ḥālüme / Ḥaḳḳı ḥāżır gör begüm ḳorkmazsañ andumdan **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 6). [benüm, -üm]*
84. Mihrī sen ḳılma şikāyet dest-i cevr-i yārdan / Her ne gelse ḫoş gelür baña efendümden **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 7). [benüm, -üm]*
85. Ey cihān ḫalḳı bilüñ kim yārdan **ben** dönmezem / Serv-ḳadd ü lāle-ḫad dildārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [ben,]*
86. Ey cihān ḫalḳı bilüñ kim yārdan ben dönmezem / Serv-ḳadd ü lāle-ḫad dildārdan **ben** dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [ben,]*
87. Küfr-i zülfinde ḥabībüñ ʿaşḳ ile cān virmege / Gelmişem Manṣūr-veş berdārdan **ben** dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 2). [ben,]*
88. Dilberā ʿahd eylemişdüm yoluña cānum virem / Dostum vallāhi ol iḳrārdan **ben** dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 3). [ben,]*
89. Zāhidā döndüñ ise ger yārdan sen nār içün / Yanayın ol nāra ben ol yārdan **ben** dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [ben,]*
90. Zāhidā döndüñ ise ger yārdan sen nār içün / Yanayın ol nāra **ben** ol yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [ben,]*
91. Cānına ḳaṣd eylemiş ḫūn-rīz çeşmüñ Mihrīnüñ / Vireyin biñ cānsa ol ḫūnḫārdan **ben** dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 5). [ben,]*
92. Bulmadum bir gün vefā sevgülü yārumdan benüm / Geçmedi bilmen nedür devlet kenārumdan **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 1). [benüm, -üm]*
93. Bulmadum bir gün vefā sevgülü yārumdan **benüm** / Geçmedi bilmen nedür devlet kenārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 1). [benüm, -üm]*
94. İñlerem tā ṣubḥ olınca nālem işitmez ḥabīb / Gerçi ʿālemler ṭolupdur āh u zārumdan **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [benüm, -üm]*
95. Umma ey dil bülbüli ol gülden iñen raḥm kim / Yeg anuñ ḳatında bir ḫārı hezārumdan **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [benüm, -üm]*
96. Şemʿ gibi yanduġum hecrüñde görüp ehl-i ʿaşḳ / Cān virür pervāne-veş almaġa nārumdan **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 4). [benüm, -üm]*
97. Cānı vir cānān yolında yāri kes aġyārdan / Yoḫsa ey Mihrī nʾolur ʿālemde varumdan **benüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [benüm, -üm]*
98. Nigārā tā ḫalāṣ itdüñ **beni** girdāb-ı ḥasretden / Feraḥdan şādmān oldum belālardan emān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 4). [beni, -i]*
99. Çün bir nefes oldum saña **ben** bende ki hem-dem / ʿĀlemde niçün ölmek içün pes çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [ben,]*
100. Ḳorḫutma **beni** nār-ı caḥīm ile i nāṣiḥ / Āhum şererinden yanar odlara cehennem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 2). [beni, -i]*
101. Öldürse gerek **beni** ḫayāl-i lebüñ ey dost / Bu ḫaste dile ḳılmaz iseñ ẕerre ḳadar em *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [beni, -i]*
102. Ey dost **benüm** ḥālüme luṭf it naẓar eyle / Cān ḥulḳuma irişdi hemān ḳaldı virem dem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 5). [benüm, -üm]*
103. Dest-gīr ol bu **ben** üftādeye ey kān-ı kerem / Ki kerīm ẕāt olanuñ şānıdur iḥsān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [ben,]*
104. Çoḳdan ʿaşḳuñ eline **ben** bende / Virmişimdür yaḳa efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 4). [ben,]*
105. Dostum kūyuñda **ben** ḫora hemān ʿizzet yeter / İtlerüñle bir gice kūyuñda mihmān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [ben,]*
106. Öldürmesün iñen daḫi ġamzeñ di Mihrīyi / **Ben** ḫūnī gözlerüñ göreli cāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [ben,]*
107. Sefīne-i dili ġarḳ idicek gözüm yaşı / Ḥabīb dāmenini **ben** kenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 4). [ben,]*

108. Her ne yüzden cevr iderseñ **ben** ḫo yüz döndürmezem / Sen daḫi ḥāżır göre Allāh çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 3). [ben,]*
109. Dürlü dürlü dilberā cevr ü cefañ ile **beni** / Ḳaṣduñ öldürmek midür billāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [beni, -i]*
110. Laʿl-i nābından **beni** maḥrūm ḳılsun rāżıyam / Deñ raḳîbe vaṣlı ḫānından ʿaṭā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 2). [beni, -i]*
111. Her kişi itdügin bu cihānda bulur velî / **Ben** buldum uş ṣaḳın bunı düşmen işitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [ben,]*
112. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde **beni** hîçe ṣatdı yār / Ayaġa düşdük ise yabanlara atmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 2). [beni, -i]*
113. **Ben** umardum ki seni yār-ı vefādār olasın / Ne bileydüm ki begüm böyle cefākār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [ben,]*
114. **Beni** āzāde iken ʿaşḳa giriftār itdüñ / Göreyin sen de benüm gibi giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 6). [beni, -i]*
115. Sen çıḳarduñ **beni** zülfine uyup başdan i dil / Göreyin sen daḫi bu yolda ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [beni, -i]*
116. Reh-i ʿaşḳuñda neler çekdügüm ey dost **benüm** / Bilesin bir gün ola ʿaşḳa giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 3). [benüm, -üm]*
117. Beni āzāde iken ʿaşḳa giriftār itdüñ / Göreyin sen de **benüm** gibi giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 6). [benüm, -üm]*
118. Ṭūbaya meyl itmezin **ben** sidre ḫaḳḳı dostum / Müntehā ḳaddüñ gibi serv-i bülendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 2). [ben,]*
119. Dilde ġam gözümde nem sînemde āteş her zamān / Kime derdüm yanayın **ben** kendü kendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [ben,]*
120. Vaṣlın isterseñ i dil dilber ġamıyla ḫurrem ol / Kimseyi gūş itme **benüm** böyle pendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [benüm, -üm]*
121. Neylerem **ben** ʿizz ü cāhı yā cihānuñ rifʿatın / İtleriyle işiginde iʿtibārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [ben,]*
122. Çalmış idüm ṭaşa **ben** nāmūs u ʿārum şîşesin / ʿĀlem içre ġayretüm ḫalḳ içre ʿārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [ben,]*
123. Geldi çün ġarrā ġazeller bize ol cānāndan / ʿîsi-veş irdi nefes **ben** mürde cisme cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [ben,]*
124. Çün dem-i ʿîsā gibi ʿaşḳuñ dirildürmiş öli / Gelmeyince başuma bilmedüm ol nesneyi **ben** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 4). [ben,]*
125. Nʾola dilber luṭf idüp yād itse **ben** bî-çāresin / Görse tîr-i ġamzesinden dilde yüz yüz yāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 1). [ben,]*
126. Yā ṭapuñdan dūr idem cānā raḳîb-i kelbi **ben** / Yā yedürem bir gün aña loḳma loḳma pāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 4). [ben,]*
127. Niçe bir ʿizzet ideyin yār içün aġyāra **ben** / Niçe bir yalvarayın bir gül içün biñ ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [ben,]*
128. Niçe bir ʿizzet ideyin yār içün aġyāra ben / Niçe bir yalvarayın bir gül içün biñ ḫāra **ben** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [ben,]*
129. Ḳanda baḳsañ ḫārdur baġrına başan ġoncayı / ʿĀciz oldum dostlar varmaġa bir gülzāra **ben** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 2). [ben,]*
130. Ḫār-ı ġayret pāreler bir anda biñ kez cigerüm / Kendülügümle mi hem-dem oldum āh u zāra **ben** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 3). [ben,]*
131. Leblerüm sırrın dehānından çıḳarmasun dimiş / Ser virem bu sırrı hiç fāş itmeyem deyyāra **ben** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 4). [ben,]*
132. Yüz çevürür beni gördükçe raḳîbe meyl ider / Sevdügümden ġayri bilmem neyledüm ol yāre **ben** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 5). [ben,]*
133. Zülfine dilber beni ʿahd eylemiş berdār ide / Rāżıyam biñ cān ile aşılmaġa ol dāra **ben** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 6). [ben,]*
134. Ḫalḳ içinde Mihrîyem ʿuşşāḳ içinde mübteẕel / Yār ḳatında ʿāciz ü āvāre vü bî-çāre **ben** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [ben,]*
135. Yüz çevürür **beni** gördükçe raḳîbe meyl ider / Sevdügümden ġayri bilmem neyledüm ol yāre

ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 5). [beni, -i]*

136. Zülfine dilber **beni** ʿahd eylemiş berdār ide / Rāżıyam biñ cān ile aṣılmaġa ol dāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 6). [beni, -i]*
137. Ḥoḳḳa-i laʿlinden aġyāra müferriḥler virür / **Ben** ıraḳdan olmışamdur añа ḫayrān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 2). [ben,]*
138. Gördi **beni** zülfini dilber dişine aldı çün / Bildüm anuñ meyli var benden yaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 3). [beni, -i]*
139. Luṭf ile cānān çıḳardı ġam belāsından **beni** / Ġuṣṣa çekmem ṣarlanursam būriyā şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 4). [beni, -i]*
140. Bir dilrübā ü ḥüsn ilinüñ şāhı luṭf idüp / Olmışdı **ben** gedāsına mihmān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 3). [ben,]*
141. Mest idüm ʿaşḳı meyinden daḫi bir bāde ṣunup / Curʿa-i laʿli **beni** eyledi ḥayrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [beni, -i]*
142. **Ben** umardum gele bir zülf-i perīşān bu gice / Şemʿ-i ruḫsārına pervāne ḳılam cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [ben,]*
143. Bir ḫoş ġazel didüm yine **ben** ḫaṭṭ-ı Aḥmede / Cān ṣafḥasında eyledüm anı müsevvede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 1). [ben,]*
144. Çoḳdur cihānda cevr ü cefāsıyla mübteẕel / Bulunmaya **benüm** gibi bir daḫi ġam-zede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 3). [benüm, -üm]*
145. Dehānuñ cānım u zülfüñ **benim** ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem āh görmezsem o mīm ü dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [benim, -im]*
146. Sen ciger zaḫmına her demde ṭurup ek nemegi / **Ben** diyem ḳomaya ḥaḳḳı var ise nānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 3). [ben,]*
147. Ha bugün cevr ü cefāñ ile **beni** öldüresin / Yarın elüm olur a hele girībānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [beni, -i]*
148. Yüzime baḳma raḳībüñ sözi ile ḳo **beni** / Öleyüm çekmeyeyüm minnetini anuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 4). [beni, -i]*
149. Göz gördi göñül bildi ki **ben** küşte-i ʿaşḳam / Kimse baña raḥm itmedi bilişde görişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 3). [ben,]*
150. Sevdi göñlüm yine bir ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre mi var ki **benim** gözüm ü göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [benim, -im]*
151. Ḳılduḳça ḥamāʾil ḳolını boynuña aġyār / Zülfüñ gibi **ben** göñli perīşānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 5). [ben,]*
152. Ṣūfī ḳatuñda ḫūbları sevmek günāh ise / Sen fāriġ ol ḳo **ben** yanayın ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [ben,]*
153. Cürmüm nedür ḳatuñda senüñ bir gün ey felek / Kim hem-ser itmedüñ **beni** zülfi siyāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [beni, -i]*
154. Nʾola çekdiyse gözüm yaşları deryāya **beni** / Ġarḳa virmişdi gözüm zevraḳın evvel nemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 2). [beni, -i]*
155. Dilberā çün her gedāya āsitānuñdur sened / Sürme ḳapuñdan **beni** bu ʿālī dergāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [beni, -i]*
156. Dil ü cān aldı bilmem daḫi ne ister / O şāhum **ben** gedādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [ben,]*
157. Ya vaṣl it dilbere yā luṭf it öldür / **Beni** ḳurtar belādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 6). [beni, -i]*
158. Dil teşnesine zemzem-i laʿlin irürmese / Ḫār-ı cefāda ölmiş idüm **ben** beriyyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 6). [ben,]*
159. Ḥimmet ü cūduñ ḫayālümden ne ṭañ olmasa dūr / Luṭf u iḥsānuñ umar bir **ben** günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [ben,]*
160. Ḳorḫaram aġyār bir gün yār kūyından **beni** / Sürdüre cennetden uymasun bu şeyṭān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 4). [beni, -i]*
161. Ḳoydum **ben** elüm ile benüm başuma ḫāki / Baġruma başayın ṭaşı nāçār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 4). [ben,]*
162. Yā Rab nʾola ḥālüm **benüm** ol yār giderse / Ḥasretle ḳalam niçeye dek zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [benüm, -üm]*
163. Ḳoydum ben elüm ile **benüm** başuma ḫāki / Baġruma başayın ṭaşı nāçār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 4). [benüm, -üm]*

164. Yāri **ben** hem-dem iderdüm baña illā nideyin / Müddeʿī girmese ger ikimüzüñ arasına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 3). [ben,]*
165. ʿAşḳı rāhında bulur mu dil ü cān terk idici / Bir **benüm** gibi cihān içre daḫi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [benüm, -üm]*
166. Reh-i ʿaşḳuñda ʿömür geçdi mülāzımlıġ ile / Ya gel öldür ya ḳabūl eyle **beni** bendelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 6). [beni, -i]*
167. **Beni** uş uş ile egler raḳībi būse ile / Aña ʿināyetini gör baña nezāketini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [beni, -i]*
168. Ġam ḫānelerinde yine **ben** aġlayu ḳaldum / Raḥm itmedi dil-ḫastesine o güle gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 2). [ben,]*
169. Öldürmese güc ile **beni** bāri iñende / Derdine düşelden berü baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [beni, -i]*
170. Bir eyü güzeller güzeli göñlümi aldı / Göz göre **benüm** başumı ġavġālara ṣaldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 1). [benüm, -üm]*
171. Cānumı **benüm** sevgüsi odlara yaḳaldan / Āhum tütüni yerlere vü göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [benüm, -üm]*
172. Bir eyü güzeller güzeli göñlümi aldı / Göz göre **benüm** başumı ġavġālara ṣaldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 1). [benüm, -üm]*
173. **Ben** ne resm-i kevn ile mersūm olaydum kāşkī / Bu cihāna gelmeyüp maʿdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 1). [ben,]*
174. Geçdi ʿömrüm rūzgāruñ şiddetiyle her zamān / **Ben** bu cāndan āh ezel maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 2). [ben,]*
175. Ḳandasa nā-ehle virürmiş murādını felek / Mihrī **ben** de cehl ile maʿlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [ben,]*
176. Çoḳdur cihānda gerçi senüñ mübtelālaruñ / **Ben** bende gibi sevmedi bir mübtelā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [ben,]*
177. Gülsitānında çün ezhār olmadum **ben** dostuñ / Būstānında piyāz u sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 3). [ben,]*
178. Ol ṣanem yazduḳda ʿuşşāḳın vefā mektūbına / **Ben** siyehkārı daḫi merḳūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 4). [ben,]*
179. Ṭaʿn-ı nādāndan sen ey zāhid yüri ḳıl iḥtirāz / Ḥaşre dek **ben** ʿaşḳ ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [ben,]*
180. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler **beni** / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [beni, -i]*
181. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler **beni** / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [beni, -i]*
182. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile bu kār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [beni, -i]*
183. Vaṣlı eglerken **beni** dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [beni, -i]*
184. Vaṣlı eglerken **beni** dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [beni, -i]*
185. Eglenür miydi bu cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [beni, -i]*
186. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm aḳıdur çeşmesin / Teşne-dil bulur ḥayātı bu pınar egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [beni, -i]*
187. İntiẓār ile irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile daḫi nigār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [beni, -i]*
188. Didiler lāzım durur ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [beni, -i]*
189. Ġarḳa virsem baḥr-i ʿaşḳında direm dil zevraḳın / Hā sürer **beni** kenāra rūzgār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [beni, -i]*
190. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler **beni** / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [beni, -i]*
191. Göñli ayruḳlara virmişsin dil ile ḫoş **beni** / Āh kim aldar imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 5). [beni, -i]*

192. Ṣatdı ʿaşḳuñ tāciri **ben** bendesin hecr ü ġama / Müddeʿīye ḫoş feraḥlar armaġānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [ben,]*
193. Laʿl-i nābından şeker senbūsesine dilberüñ / Urmaz isem **ben** ʿaceb dendānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 2). [ben,]*
194. Her ki yārümden ayırur **beni** yā Rab dilerem / ʿÖmri az olsun u dünyāda dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [beni, -i]*
195. Yalıñuz **ben** mi ḫarīdāruñam kim ey Zühre-cebīn / Gün daḫi müşteridür saña ḳamerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [ben,]*
196. Nice bir iñledesin derd ile ey yār **beni** / Nice bir öldüresin cevr ile her bār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [beni, -i]*
197. Nice bir iñledesin derd ile ey yār beni / Nice bir öldüresin cevr ile her bār **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [beni, -i]*
198. Gözlerüñ ḳanım içer laḥẓada bir ṣu yerine / Ḳanda buldı ʿacebā bu iki ḫūnḫār **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [beni, -i]*
199. ʿAḳl u dil yoluña gitdi dil ü cān ḳalmış idi / Fürḳatüñ eyledi andan daḫi bīzār **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [beni, -i]*
200. İşidüp derd ile iñledi mi dūlāb daḫi / Girye vü zār ile her dem dönüp aġlar **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [beni, -i]*
201. Fürḳatüñden nice bir Mihrī senüñ cān çekişe / Dostum başuñ içün öldür e ḳurtar **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 5). [beni, -i]*
202. Küfr-i zülfine esīr oldum o kāfir beçenüñ / **Beni** ḳurtarmaġa yoḳ mı ki bir īmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [beni, -i]*
203. **Beni** aġlar görüp ey dost niye gülmeyesin / Ne bilür aġlayanuñ ḥālini ḫandān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 5). [beni, -i]*
204. Ḳılsañ ey Yūsuf naẓar luṭfuñla **ben** bī-çāreye / İʿtiḳādum bu durur bulam Zelīḫā-veş şebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [ben,]*
205. Fażluñ ile ḳıl ʿināyet luṭfuñ ile it ḳabūl / **Ben** ġarīb üftādenüñ yā Rab duʿāsın müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [ben,]*
206. ʿĀrıżuñ ʿarż ideliden ḫaṭ-ı reyḥān-şekil / **Beni** dīvāne ḳılup eyledi ḫayrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 1). [beni, -i]*
207. Didi vaṣlı ʿīdidür şāhuñ gerekdür müjdegān / **Ben** didüm cān lāyıḳ ise ibtidā benden meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [ben,]*
208. Ayaġuñ ṭopraġı olmaḳ şehā devlet nişānıdur / Velī **ben** ḫāk kimyā cevheri olmaḳ ne şānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 1). [ben,]*
209. Hebā eyleme saʿyini bu **ben** miskīnüñ / Çoḳ zamāndur ki yoluña dil ü cān itdi niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [ben,]*
210. Lāyıḳ ola mı ki ʿaceb ḳapuñda / İtlerüñle bile **ben** daḫi olam ḫıdmetkār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 28). [ben,]*
211. Zülfüñde **beni** ʿaşḳ ile Manṣūr gibi / Cān fedādur yoluña eyleye ḫānum berdār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 11). [beni, -i]*
212. Ṭavāf-ı ḥaremüñ eylemişem bunca zamān / İʿtiḳādum budur ey dost **beni** yaḳmaya nār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 16). [beni, -i]*
213. Yeter cevr ü cefāñ ile **beni** şām u seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet zār u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [beni, -i]*
214. Hemān ey Ḥayy-i Rabbüʾl-ʿālemīn / Fażluña ṣıġınmışumdur **ben** hemīn *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 27). [ben,]*
215. Yaratduñ **beni** ey Rabbüʾl-enām / Raḥmetüñi umaram yevmüʾl-ḳıyām *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 29). [beni, -i]*
216. Ṭapuñdur her gedāya çünki mesned / Nedendür kim çekem **ben** derd ü miḥnet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [ben,]*
217. Müdām ol bāb-ı devletde vezīr ol / Bu **ben** miskīne luṭf it destgīr ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [ben,]*
218. Virür her mürdeye luṭfuñ ḥayātı / Nʾola ger zinde ḳılsañ **ben** memātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [ben,]*
219. Yüz urdum ḫāk-i pāyuña naẓar ḳıl / Bu **ben** ṭopraḳı luṭf it sīm ü zer ḳıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [ben,]*
220. Umaram **ben** ġarīb-i üftāde / Ki irem himmetüñ birle murāda *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [ben,]*
221. Benüm içün ṣaġ ol devletlü paşa / Olam devrüñde **ben** maḥrūm ḫāṣā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 15). [ben,]*

222. Ġanīdür sāyeñüzde müflis ü aç / **Beni** ḥāṣā kᵓ idesüz ġayre muḥtāc *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [beni, -i]*
223. **Benüm** ḥālümi sulṭānuma ʿarż it / Size vācib olupdur belki farż it *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [benüm, -üm]*
224. Ki zīrā ḳalmışumdur çār u nāçār / **Benüm** ḥālümden it şāhı ḫaberdār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [benüm, -üm]*
225. Velī her birinüñ bir mesnedi var / **Benüm** yoḳdur ṭapuñdan ġayrı deyyār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [benüm, -üm]*
226. **Benüm** içün ṣaġ ol devletlü paşa / Olam devrüñde ben maḥrūm ḥāṣā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 15). [benüm, -üm]*
227. Cevr ile **beni** şol ḳadar aġlatdı felek kim / Sürḫāb gözüm yaşı ile ḳana boyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 1, Beyit 1). [beni, -i]*
228. Diyeyin cān ile **ben** daḫi her dem / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 44). [ben,]*
229. Ḥüsnüñüñ üstindeki ol māh ḥaḳḳıçün begüm / Cān u dilden bendeñüm **ben** şāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [ben,]*
230. Her seḥergāh itdügüm bu āh ḥaḳḳıçün begüm / Ṣādıḳam yoluñda **ben** Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [ben,]*
231. Gerçi aylar yıllar oldı **ben** yüzüñi görmezem / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 4). [ben,]*
232. Gerçi aylar yıllar oldı ben yüzüñi görmezem / Ṣādıḳam yoluñda **ben** Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 4). [ben,]*
233. Günde biñ kez ġamzeñ ursa yüregüme ḫançeri / Ṣādıḳam yoluñda **ben** Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 6). [ben,]*
234. Seni sevelden be hey kāfir saña budur sözüm / Ṣādıḳam yoluñda **ben** Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [ben,]*
235. Ey beni Mecnūn gibi ʿaşḳı ile şeydā ḳılan / **Ben** seni sevmekde gerçek ʿāşıḳam ṣanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [ben,]*
236. A benim çoḳ sevdügüm vallāhi billāhi inan / Ṣādıḳam yoluñda **ben** Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [ben,]*
237. Yoluña cān virürem bunca zamāndur dostum / Ṣādıḳam yoluñda **ben** Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 12). [ben,]*
238. Mihrīyem ʿaşḳuñda daḫi nice yıl yeldür beni / Ṣādıḳam yoluñda **ben** Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [ben,]*
239. Ey **beni** Mecnūn gibi ʿaşḳı ile şeydā ḳılan / Ben seni sevmekde gerçek ʿāşıḳam ṣanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [beni, -i]*
240. Rāżıyam cānā gerek aġlat gerek güldür beni / Dönmezem senden gerek dirgür gerek öldür **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 13). [beni, -i]*
241. Rāżıyam cānā gerek aġlat gerek güldür **beni** / Dönmezem senden gerek dirgür gerek öldür beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 13). [beni, -i]*
242. Mihrīyem ʿaşḳuñda daḫi nice yıl yeldür **beni** / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [beni, -i]*
243. A **benim** çoḳ sevdügüm vallāhi billāhi inan / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [benim, -im]*
244. Eksük olmaz bu cihāndur ʿāşıḳa bir yār hey / **Ben** de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [ben,]*
245. Rūy-ı ʿālemde hemān ḳaṭʿ olmadı merġūblar / **Ben** de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 4). [ben,]*
246. Gerçegi terk it yüri saña münāfıḳlar gerek / **Ben** de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [ben,]*
247. Yār idinmek yoġımış bildüm ki her cilf oġlanı / **Ben** de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [ben,]*
248. Yüzüñi görmege gerçi kim virürem cānı **ben** / Sen daḫi ḫūblarda bir ʿāşıḳ-perest idüñ iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [ben,]*
249. Gördügüñce beni iġmāż idüp ayruḳlanma sen / **Ben** de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [ben,]*

250. Sen gedā-yı ḫūb olduñ Mihrī ʿaşḳa pādişāh / **Ben** de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [ben,]*
251. Mıṣr-ı dilde Yūsuf-ı cāndan ʿazīz itdüm seni / Cevr ile pīr eyledüñ āḫir Zelīḫā-veş **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 7). [beni, -i]*
252. Gördügüñce **beni** iġmāż idüp ayruḳlanma sen / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [beni, -i]*
253. Hey **benüm** begcegizüm sen daḫi bir ādem idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [benüm, -üm]*
254. Görmedüm senden kerem ey bī-vefā dildār hey / Olmaduñ bir gün bu **ben** bīçāre ile yār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [ben,]*
255. Yalvarup biñ ʿöẕr ile cānum didükçe **ben** saña / Ḫışm ile yüzüñ çevürürdüñ hemān benden yaña *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [ben,]*
256. Ḳomış idüm ʿaşḳuñuñ yolına **ben** cān u seri / Olmış idüm āsitānuñ bendesinüñ çākeri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 13). [ben,]*
257. Cān içinde ṣaḳladum mihrüñ elif gibi senüñ / Gitmedi bilmem nedür cürmüm senüñ **benden** kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [benden, -den]*
258. Yalvarup biñ ʿöẕr ile cānum didükçe ben saña / Ḫışm ile yüzüñ çevürürdüñ hemān **benden** yaña *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [benden, -den]*
259. Eyledüñ cevrüñle ʿālemde **beni** bīzār hey / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [beni, -i]*
260. Var mıdur bir dem **beni** hecrüñle bīmār itmedüñ / Raḥm idüp bir gün baña luṭfuñla tīmār itmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 3). [beni, -i]*
261. Müddeʿīnüñ sözine uyduñ **beni** yār itmedüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [beni, -i]*
262. Uyduñ aġyāra **benümle** bir nefes yār olmaduñ / Yoluña bunca zamāndur cānı virdüm bilmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 7). [benümle, -üm, -le]*
263. Gördükçe bu **ben** ḫaddi gül ü ġonca-dehānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 6). [ben,]*
264. Şimden girü ʿaşḳumla **benüm** gel ola fānī / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 22). [benüm, -üm]*
265. Şarāb-ı laʿl-i dilberden **beni** menʿ eyleme zāhid / Saña ne her kişi her ne iderse kendü cānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 5). [beni, -i]*
266. Baş ortaya ḳoyup söyler ne kim gelse zebānına / Çü gördi nār-ı hecrüñde **beni** yaḳduġuñı ey cān *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 8). [beni, -i]*
267. Didi vaṣlı ʿīdidür şāhuñ gerekdür müjdegān / Ben didüm cān lāyıḳ ise ibtidā **benden** meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [benden, -den]*
268. Dād itmez iseñ dādımuzı ḫūni gözüñ / **Beni** nā-ḥaḳ yere öldürse gerek āḫir-i kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 8). [beni, -i]*
269. Faḳīrüñ destgīridür aña Ḥaḳ destgīr olsun / Bugün **ben** düşmüşinüñ bu cihānda dīdebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 32). [ben,]*
270. Cürmüm nedür ki dilbere bizden ṣafāsı yoḳ / **Ben** bendesine ẕerrece meyl ü vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [ben,]*
271. Bülbül iñler ḫārdan **ben** aġlaram aġyārdan / Müstedām olsun bizümle ḫayli derd ortaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 2). [ben,]*
272. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler **beni** / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [beni, -i]*
273. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile bu kār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [beni, -i]*
274. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [beni, -i]*
275. Vaṣlı eglerken **beni** dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [beni, -i]*

276. Eglenür miydi bu cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [beni, -i]*
277. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm aḳıdur çeşmesin / Teşne-dil bulur ḥayātı bu pınar egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [beni, -i]*
278. İntiẓār ile irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile daḫi nigār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [beni, -i]*
279. Didiler lāzım durur ʿuṣṣāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [beni, -i]*
280. Ġarḳa virsem baḥr-i ʿaşḳında direm dil zevraḳın / Hā sürer **beni** kenāra rūzgār egler **beni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [beni, -i]*

bencileyin: *Benim gibi, bana benzer.*

1. Didi Mihrī ol güle **bencileyin** bülbül mᵓ olur / Didi kim ben görürem günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [bencileyin,]*
2. Giceler ney gibi nālān eylerem gündüz fiġān / Olmasun **bencileyin** ḥāli İlāhī kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 2). [bencileyin,]*
3. Ḫudā yaratdı mᵓ ola bī-sitāre bencileyin / Felek getürdi mᵓ ola baḫtı ḳara **bencileyin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 1). [bencileyin,]*
4. Ḫudā yaratdı mᵓ ola bī-sitāre **bencileyin** / Felek getürdi mᵓ ola baḫtı ḳara bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 1). [bencileyin,]*
5. Cihānda çoḳ durur ammā belākeş ʿāşıḳlar / Kimesne uġramadı āh u zāra **bencileyin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [bencileyin,]*
6. Meger ki ney ola hem-dem fiġānuma her dem / Kᵓ olup durur yüregi pāre pāre **bencileyin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 3). [bencileyin,]*
7. Göñül evinde bir ʿāşıḳ ḥabībinüñ ismin / Yazar mı āhı ile her divāra **bencileyin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [bencileyin,]*
8. Cihāna geleli Mihrī dir irdügine ʿaceb / Ḫudā yaratdı mᵓ ola bī-sitāre **bencileyin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [bencileyin,]*
9. Kimseler bencileyin ʿaşḳa giriftār olmasun / Kimsenüñ **bencileyin** sevdügi aġyār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 1). [bencileyin,]*
10. Kimseler **bencileyin** ʿaşḳa giriftār olmasun / Kimsenüñ bencileyin sevdügi aġyār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 1). [bencileyin,]*
11. Oldı dil bülbüli bu gül-ruḫ-ı zībā delüsi / Biñ ola **bencileyin** ʿāşıḳ-ı şeydā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 1). [bencileyin,]*
12. Gerçi çoḳ o şanemüñ ʿaşḳınuñ āşüfteleri / Olmaya **bencileyin** bir daḫi rüsvā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 3). [bencileyin,]*
13. Yaḳdı hecr āteşine cānumı cānān ehli / Olmasun **bencileyin** hīç müselmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 1). [bencileyin,]*

bend: *Kıvrım, bağ, düğüm; sevgilinin saçındaki kıvrım.*

1. Dil murġını bir **bend** ile ḫoş dāma düşürdi / Cān boynına zülfüñ ṣalalı ḥalḳa-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 29). [bend,]*

bend: *Kıvrım, bağ, düğüm; sevgilinin kıvrımlı zülfleri; zincir, kemend.*

1. Zülf-i müşgīnüñ nᵓola boynuma ṣaldıysa kemend / Dostum lāzım durur dīvāneye elbette **bend** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 1). [bend,]*
2. Zülfüñe ṭolaşdı dil murġı didüm dilber didi / Key ḥaẕer ḳıl kimse ḳurtulmaz bu **bendümden** benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [bendümden, -üm, -den]*
3. Ḳanda varam ṣaçlaruñ gibi kemendüm var iken / Ḥalḳa-i zülfüñ gibi boynumda **bendüm** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [bendüm, -üm]*
4. Gördiler leylī ṣaçuñ **bendinde** mecnūn göñlümi / Ehl-i diller Leyli vü Mecnūn dīvānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 4). [bendinde, -i, -n, -de]*

bend: *Kıvrak hareket, şekil.*

1. Bir dem içre oynasa biñ dürlü **bendler** gösterür / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [bendler, -ler]*

bend bend: *Bölük bölük, dilim dilim.*

1. Ḫūblaruñ tīġ-ı cefāsından yüzüm döndürmezem / Ṭoġrasalar sīnemi ger rīze rīze **bend bend** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 7). [bend bend,]*

bend eyle-: *Bağlamak, zincirlemek, tutsak etmek.*

1. Ey ṭabīb-i dil beni **bend eyle** dermān vaḳtidür / Zülfüñüñ zencīrine dīvāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 6). [bend eyle-,]*

bend geç-: *Kendi emri altına almak, hükmetmek.*

1. ʿİlm-i cāẕūluḳda bir üstāddur çeşmüñ senüñ / Görse Hārūt ile Mārūtı **geçerd** anlara **bend** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 2). [bend geç-,]*

bend it-: *Bağlamak, kendine aşık etmek; köle yapmak, hükmü altına almak.*

1. Çeşm-i pür-efsūn ile diller ḳomaz **bend itmedük** / Sihr ile beñzer cihānı bu iki cādū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [bend it-,]*
2. Dil ġarībin gerçi **bend itdi** hevā-yı zülf-i dost / Āh kim cān ḳurtarur biz bundan aṣlā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 6). [bend it- ,]*

bende: *Kul, köle, hizmetkar.*

1. **Bendeñ** olsun āsitānuñda cihān ḫusrevleri / Sen serīr-i salṭanatda tācdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 9). [bendeñ, -ñ]*

bende: *Kul, köle; aşık, seven.*

1. Ḥüsnüñüñ üstindeki ol māh ḥaḳḳıçün begüm / Cān u dilden **bendeñüm** ben şāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [bendeñüm, -ñ, -üm]*
2. Dergehüñden dilberā dūr itme Mihrī **bendeñi** / Gerçi çoḳdur āsitānuñda senüñ derbānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 5). [bendeñi, -ñ, -i]*
3. Cürmüm nedür ki dilbere bizden ṣafāsı yoḳ / Ben **bendesine** ẕerrece meyl ü vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [bendesine, -si, -n, -e]*
4. Çün bir nefes oldum saña ben **bende** ki hem-dem / ʿĀlemde niçün ölmek içün pes çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [bende,]*
5. Çoḳdan ʿaşḳuñ eline ben **bende** / Virmişimdür yaḳa efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 4). [bende,]*
6. Bir **bendesine** düşmen işin yāri itmesün / Bir ḫaste ṣıḥḥat ister iken cānı gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 1). [bendesine, -si, -n, -e]*
7. Gül-ruḫlar idi ḫande şehlerdi buña **bende** / Şeftālusı turfanda merġūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 2). [bende,]*
8. Çoḳdur cihānda gerçi senüñ mübtelālaruñ / Ben **bende** gibi sevmedi bir mübtelā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [bende,]*
9. Ṣatdı ʿaşḳuñ tāciri ben **bendesin** hecr ü ġama / Müddeʿīye ḫoş feraḥlar armaġānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [bendesin, -si, -n]*

bende ol-: *Kul, köle olmak, bağlanmak; gönül vermek, ilgi duymak.*

1. Ḫūblar içre ger şeh-i devrānsa **bende olmazam** / Ehl-i ḥüsn içre senüñ gibi efendüm var iken

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [bende ol-,]

2. Geçerken **bende oldı** dil ḥabībüm āsitānuñda / Göñül derbān gözüm saḳḳā müjemdür şimdi ferrāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [bende ol-,]*

bende ol-: *Kul, köle olmak, hizmet etmek.*

1. Ey saʿādet isteyen gel cān u dilden **bende ol** / Āsitānına yüz ur bulmaḳ dilerseñ feṭḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [bende ol-,]*

bende-dil: *Esir, tutsak gönül, aşk tutsağı olmuş, sevgilinin esiri olan aşık.*

1. **Bende-dil** cānā ṭapuñdan hergiz āzād olmasun / Kim ḫayālüñ göñlümüñ taḫtında ḫāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 6). [bende-dil,]*

bende-i fermān ol-: *Bir emre kul köle olmak, birisinin emri altına girmek, itaat etmek.*

1. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed kim cihān ḫusrevleri / Āsitānında **olupdur bende-i fermān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [bende-i fermān ol-,]*

bendelik: *Kölelik, hizmetkarlık; aşıklık, sevgililik.*

1. Reh-i ʿaşḳuñda ʿömür geçdi mülāzımlıġ ile / Ya gel öldür ya ḳabūl eyle beni **bendelige** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 6). [bendelige, -e]*

benden: *Benim için, benim yerime.*

1. Geh geh ol serv-i sehī seyr itdügince bāġda / Ḫāk-i pāyīne yüzüñ sür **benden** ey serv-i semen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 2). [benden,]*

benden: *Bana göre, benim yerime.*

1. Ḫoş görür **benden** raḳībi raḥm idüp cānān aña / Nice ḳatlansun bu yürek nice döysün cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [benden,]*

benden yaña: *Bana karşı, benim tarafıma.*

1. Gördi beni zülfini dilber dişine aldı çün / Bildüm anuñ meyli var **benden yaña** şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 3). [benden yaña,]*

bend-i zülf: *Saç kıvrımı, bağı.*

1. Dil murġı **bend-i zülfine** ṭolaşsa vechi var / Zīrā kemend-i dāmına cānlar şikārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 13). [bend-i zülf,]*

bend-i zülf: *Saç bağı; sevgilinin saçı.*

1. Zencīr ṭutmaz idi bu dīvāne Mihrīyi / Bendʾitdi **bend-i zülfüñ** anı şimdi mūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [bend-i zülf,]*

bende it-: *Kul, köle olmak; aşık olmak, gönül vermek.*

1. Bī-çāre Mihrʾe müşteri iken ḳamū ünās / **Bendʾitdi** ise saña zamān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [bendʾitdi, -di]*

bende it-: *Kul, köle haline getirmek; aşık etmek, bağlamak.*

1. Zencīr ṭutmaz idi bu dīvāne Mihrīyi / **Bendʾitdi** bend-i zülfüñ anı şimdi mūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [bendʾitdi, -di]*

bende ol-: *Kul, köle olmak, hizmetkar olmak; gönül vermek.*

1. Ṭapuña **bend'olaldan** cān u dilden / Elüñe virmişümdür iḫtiyārum *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 104, Beyit 4). [bend'olaldan, -al, -dan]*

benefş: *Menekşe, baharın müjdecisi olan, dağlık yerlerde yetişen, sevgilinin ayva tüylerine benzetilen, hoş kokulu bir çiçek.*

1. Ḫaṭṭuña **benefş** öyküneli çeşmüñe nergis / Oldı bularuñ biri siyeh-rū biri aʿmā *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 5, Beyit 22). [benefş,]*
2. Bitmedi ḫaṭuñ gibi gülistānda **benefşe** / Çeşmüñ gibi yā nergis eyā gözleri şehlā *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 5, Beyit 21). [benefşe,]*

benefşe: *Güzel kokusu itibari ile sevgilinin ayva tüylerine ve saçına benzetilen çiçek.*

1. Ḫaṭṭuñ **benefşe** ḥaddüñ ḫoş yāsemīne beñzer / Gülzār-ı ḥüsnüñ ey dost cennet içine beñzer *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 33, Beyit 1). [benefşe,]*
2. **Benefşem** ḫāṭṭuñ u ḥüsnüñ bahārum / Hemān besdür baña sevgüli yārüm *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 104, Beyit 1). [benefşem, -m]*
3. Nigār ruḫlarını lālezāra beñzetdüm / **Benefşe** ṣaçlarını müşkbāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 116, Beyit 1). [benefşe,]*
4. **Benefşe** zülf ü ḫaṭṭuñdan ururs dem nʾola her dem / Ki viren ʿāleme ḫoş-bū anuñ ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 14, Beyit 6). [benefşe,]*

benefşe: *Baharın müjdecisi olan, dağlarda, taşlık yerlerde, çalı ve duvar diplerinde yetişen, mor renkli, hoş kokulu bir çiçek; Şehzade Ahmed'in yüzündeki tüyler.*

1. Emīr-i ʿāşıḳān gül-bū ḳaranfül / Biter anda **benefşe** nergis ü gül *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 31). [benefşe,]*

benimçün: *Benim için.*

1. Rūz u şeb yaşlar döker dūlāb sergerdān olup / Girye vü zārī ile ṭurmaz **benimçün** aġlar *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 21, Beyit 2). [benimçün,]*

beñze-: *Iki kişi ve nesne arasında birbirini andıracak kadar çok ortak nokta bulunmak.*

1. Ḫaṭṭuñ benefşe ḥaddüñ ḫoş yāsemīne **beñzer** / Gülzār-ı ḥüsnüñ ey dost cennet içine beñzer *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 33, Beyit 1). [beñzer, -r]*
2. Ḫaṭṭuñ benefşe ḥaddüñ ḫoş yāsemīne beñzer / Gülzār-ı ḥüsnüñ ey dost cennet içine **beñzer** *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 33, Beyit 1). [beñzer, -r]*
3. Ḫaḳḳın di ey felek sen gördüñ mi devr idelden / Ḫalḳ-ı cihānda bir ḫūb bu nāzenīne **beñzer** *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 33, Beyit 2). [beñzer, -r]*
4. Yüzüñ görüp ḥasedden bedr olmasun ḳamer hīç / Öykünmek ile ḳaçan meh-cebīne **beñzer** *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 33, Beyit 3). [beñzer, -r]*
5. Ḫalḳʾoldı fürḳatüñden ḳaddüm benüm i bī-raḥm / Baġruñ senüñ ʿacebdür seng-i nigīne **beñzer** *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 33, Beyit 4). [beñzer, -r]*
6. ʿAşḳuñ yolında cānā cān virdügüm görenler / Dir ehl-i ʿaşḳ içinde Mihrī güzīne **beñzer** *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 33, Beyit 5). [beñzer, -r]*
7. Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar / Ey belā-keş Mihrī sen **beñzer** Belāyī neslisin *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 39, Beyit 7). [beñzer, -r]*
8. Ḳaşuña **beñzemek** içün senüñ ey Zühre-cebīn / Kendüzin ṭutdı hilāl itdi ḳamer döne döne *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 141, Beyit 4). [beñzemek, -mek]*

9. Sünbül ṣaçuña gül yüzüñe lāle ḫaddüñe / Ger **beñzerem** dir ise ḳatı şerm-sār ola *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 6, Beyit 5). [beñzerem, -r, -em]*
10. Gül **beñzerem** ḫadüñe deyü lāf ururdı gör / Geldi ki dest-būs ide ne vechi var ola *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 6, Beyit 7). [beñzerem, -r, -em]*
11. Ḳaşına **beñzedügi** bugün budur anuñ hilāl / İrte bir gün ḫüsnine öyküne yaʿni nʾiḫtimāl *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 11, Beyit 9). [beñzedügi, -düg, -i]*
12. Leblerüñe **beñzerem** didügiçün bād-ı ṣabā / Ġoncanuñ çāk ideli aġzın ḳatı ḳorḳar gül *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 12, Beyit 23). [beñzerem, -r, -em]*
13. Revzenüñden ẕerreveş üstüñe düşer Müşterī / Gördi **beñzer** gün cemālüñ oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 4, Beyit 3). [beñzer, -r]*
14. Gül ruḫlarına **beñzerem** anuñ dimiş meger / Sūsenler üstine yüriyüp dil uzatdılar *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 30, Beyit 3). [beñzerem, -r, -em]*
15. Mihr ü meh **beñzeye** mi yüzüñe öykünmek ile / Ger ola lebleri pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 8, Beyit 10). [beñzeye, -y, -e]*
16. Dili kesilmek olmışdur anuñçün ʿādeti şemʿuñ / Yüzüñe **beñzerem** dirmiş ʿacebdür ḥāleti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Tahmis 1, Beyit 7). [beñzerem, -r, -em]*
17. Ṣuyı cüllāba **beñzer** ḥavżı vardur / Mal-ā-māl olmış içi āb-ı güldür *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 39). [beñzer, -r]*
18. Zāhidüñ iġmāż-ı ʿayn itdügi maḥbūbı görüp / Bil şuña **beñzer** bu ḫar-gāv bindi urġan üstine *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 159, Beyit 3). [beñzer, -r]*
19. Gül gibi güldi yine ʿālem bahār ile bugün / Ṣūretin keşf eyledi gülzāra **beñzer** şehriyār *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 53, Beyit 5). [beñzer, -r]*

beñze-: *Sanısını uyandırmak, gibi görünmek.*

1. Dile cevrin ḥabīb itmişdi ḳāṭiʿ / Dirīġā yine **beñzer** itdi rāciʿ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 71, Beyit 1). [beñzer, -r]*
2. ʿAhd itmiş idüñ Mihrīyi öldürmege cānā / **Beñzer** begüm ol ʿahd ile peymān unuduldı *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 188, Beyit 5). [beñzer, -r]*
3. Revzenüñden ẕerreveş üstüñe düşer Müşterī / Gördi **beñzer** gün cemālüñ oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 4, Beyit 3). [beñzer, -r]*
4. Beñzer cemāli bāġını keşf itdi şehriyār / Gül gibi güldi ṣūret-i nevrūz-ı muḥterem *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 9, Beyit 9). [beñzer, -r]*
5. Ey ḳāmeti mevzūn u eyā ḫūb-nigār / Bitmedi ḳaddüñe **beñzer** daḫi bir serv ü çenār *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 17, Beyit 1). [beñzer, -r]*
6. Gāh ki bir göz ucıyla merḥabā eylerdi yār / Yine **beñzer** ki araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 7, Beyit 2). [beñzer, -r]*
7. **Beñzer** ki gülistāna yine sāye ṣalupdur / Bir ruḫları gül ġonca-dehen ḳāmeti bālā *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 5, Beyit 11). [beñzer, -r]*
8. Ey belā-keş Mihrī sen **beñzer** Belāyī neslisin / Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 39, Beyit 8). [beñzer, -r]*
9. Müddeʿi gerçi bizüm aramuza girdi velī / Yine **beñzer** kʾ o laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 155, Beyit 3). [beñzer, -r]*
10. Gāh ki bir göz ucıyla merḥabā eyledi yār / Yine **beñzer** ki araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 7, Beyit 2). [beñzer, -r]*
11. Ṣarrāfi de benden beter āvāre olupdur / **Beñzer** ḫadi dilberlerinüñ ḳara olupdur *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 42, Beyit 1). [beñzer, -r]*
12. Müddeʿi gerçi bizüm aramuza girdi velī / Yine **beñzer** kʾ o laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 155, Beyit 3). [beñzer, -r]*
13. Nūr aḳar gördüm cemālinden egerçi ẓāhirā / Kendüsi **beñzer** müselmāna libāsı kāfirī *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 189, Beyit 3). [beñzer, -r]*
14. Çeşm-i pür-efsūn ile diller ḳomaz bend itmedük / Sihr ile **beñzer** cihānı bu iki cādū ṭutar *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 52, Beyit 3). [beñzer, -r]*
15. Ayruḳ kimesne **beñzeyemez** ḳadr-i cāhuña / Ḫatm oldı sende ʿādet-i erkān-ı salṭanat *(Mihrî*

Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 10). [beñzeyemez, -y, -e, -mez]

16. **Beñzeyem** deyü kemān ebrūlarıyla ḥüsnine / Gāh bedr eyler ḳamer kendüzüni gāhī hilāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [beñzeyem, -y, -em]*
17. Yañılup çün ruḫlaruña **beñzerem** dimiş meger / Sözinüñ bildi ḫaṭāsın itdi istiġfār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 15). [beñzerem, -r, -em]*

beñzet-: *... gibi yapmak, iki şey arasında benzerlik oluşturmak.*

1. **Beñzedüp** bāġ-ı cihānı yine firdevse bugün / Eyledi lāle ile gülşeni cennet-i naʿīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 3). [beñzedüp, -üp]*

beñzet-: *Nesne veya kişiler arasında ortak bazı yönler bulmak.*

1. Otı sünbül ḫāki ʿanber ābı kevs̱er ḫalḳı ḫūb / Cennete **beñzetdüm** anı ben heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [beñzetdüm, -dü, -m]*
2. Sefīne-i dili ġarḳ idicek gözüm yaşı / Ḥabīb dāmenini ben kenāra **beñzetdüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 4). [beñzetdüm, -dü, -m]*
3. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur z̤ikri / Vefāsı yoḳ ṣanemi rūzgāra **beñzetdüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 5). [beñzetdüm, -dü, -m]*
4. Nigār ruḫlarını lālezāra **beñzetdüm** / Benefşe ṣaçlarını müşkbāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 1). [beñzetdüm, -dü, -m]*
5. Nigār ruḫlarını lālezāra beñzetdüm / Benefşe ṣaçlarını müşkbāra **beñzetdüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 1). [beñzetdüm, -dü, -m]*
6. Cemāli gülşenini gördüm ü didüm el-ḥaḳ / Şükūfe ile müzeyyen bahāra **beñzetdüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 2). [beñzetdüm, -dü, -m]*
7. Çemende ḳāmetini gördüm o gül-endāmuñ / Gözini nergis ü boyın çenāra **beñzetdüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 3). [beñzetdüm, -dü, -m]*

Berāt: *Berat gecesi, Şaban ayının on beşinci gecesi.*

1. Olduḳça ʿīd ü ṣavm u ṣalāt u **berāt** u ḳadr / Olsun ḳapuñda ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [berāt,]*
2. Her günlerüñi ʿīd ide Ḥaḳ her giceñ **berāt** / Ḳapuñda dāyim eyleye dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [berāt,]*

berāt: *Padişahın emirlerinin yer aldığı belge, ferman.*

1. Ne var emri **berātına** muṭīʿ olursa ins ü cān / Bugün rūy-ı zemīnüñ çün Süleymān-ı zamānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 15). [berātına, -ı, -n, -a]*

berāt: *Başkalarına tanınmayan özel hak, ayrıcalık belirten belge.*

1. Yazmaġa ḫaddüñ **berātın** gör ġubār-ı ḫaṭṭ ile / ʿĀrıż-ı sūsende çekmiş ḫall ile pergār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 17). [berātın, -ı, -n]*

berāt: *Ferman, buyruk; kurtuluş belgesi, maddi ve manevi sıkıntılardan kurtuluşu simgeleyen belge.*

1. Nigīn-i destsāyuñ ḫāteminden / İrüşsün Mihrīye luṭfuñ **berātı** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [berātı, -ı]*

berāt: *Ferman, buyruk, emir; Şehzade Ahmed'in Amasya'ya geleceği haberi.*

1. Ḥüsnüñ **berātın** iltdi ṣabā gülsitāna çün / Gördi tebessüm eyledi her ġonca açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 7). [berātın, -ı, -n]*

berdār: *Asılmış, idam edilmiş; sevgilinin saçına asılmış, tutkun olma.*

1. Küfr-i zülfinde ḥabībüñ ʿaşḳ ile cān virmege / Gelmişem Manṣūr-veş **berdārdan** ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 2). [berdārdan, -dan]*

berdār eyle-: *Asmak, asarak öldürmek.*

1. Zülfüñde beni ʿaşḳ ile Manṣūr gibi / Cān fedādur yoluña **eyleye** ḫānum **berdār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 11). [berdār eyle-,]*

berdār it-: *Asmak, idam etmek, öldürmek.*

1. Zülfine dilber beni ʿahd eylemiş **berdār ide** / Rāżıyam biñ cān ile aṣılmaġa ol dāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 6). [berdār id-,]*
2. Ser-i zülfine **berdār itsün** āḫir / Seni bir ḥüsn ilinüñ pādişāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 7). [berdār it-,]*

berdār ol-: *Asılmak; asılı vaziyette olmak.*

1. Kellesin ortaya ḳoyup öykünürmüş laʿlüñe / Anuñ içün çārsūlar içre **berdār oldı** ḳand *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 4). [berdār ol-,]*

berdār ol-: *Asılmak, idam edilmek.*

1. Dil ser-i zülfüñe **berdār olmaġa** cānın sürür / Ölmege yer ister uşda geldi urġanın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 1). [berdār ol-,]*
2. Sen çıḳarduñ beni zülfine uyup başdan i dil / Göreyin sen daḫi bu yolda ki **berdār olasın** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [berdār ol-,]*

ber-fenā: *Fani, geçici, sonu olan.*

1. Ṣanduñ mı cihānı ber-ḳarār / **Ber-fenādur** āḫir olur tārmār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 14). [ber-fenādur, -dur]*

berg: *Yaprak.*

1. Nālem işitdükçe ditrer **berg** ārām eylemez / Yaşumı gördükçe her āb-ı revānlar çaġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 3). [berg,]*

berg-i gül: *Gül yaprağı; sevgilinin pürüzsüz yanağı.*

1. Almadan bir **berg-i gül** ḫaddüñden irdi ḫaṭṭuñ āh / Ḫārlar ol gül-ʿiẕaruñ çehre yanın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [berg-i gül,]*

berg-i gül: *Gül yaprağı; sevgilinin al yanağı.*

1. Olupdur **berg-i gül** üstinde ḫālüñ dāne-i fülfül / Ḳaçan bu yüz ḳarasıyla ṣaçuña öykünür sünbül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 14). [berg-i gül,]*

berg-i gül-i erġavān: *Erguvan ağacının gül renkli yaprakları; sevgilinin kırmızımsı renkte olan yanak, dudak gibi uzuvları.*

1. Ḥüsnüñ miṣāli bir daḫi gelmiş midür ʿaceb / Her gūşesinde **berg-i gül-i erġavān** yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 2). [berg-i gül-i erġavān,]*

berg-i gülistān: *Gül bahçesinin yaprağı; seyir yerindeki dilberlerin güzel yanakları.*

1. Ḳaddüñ gibi yoḳ serv-i ḫırāmānlar içinde / Ḫaddüñ gibi yoḳ **berg-i gülistānlar** içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 1). [berg-i gülistān,]*

berg-i ḫandān: *Gülen, açılmış gül yaprağı; gülümseyen, yüzünü gösteren sevgili.*

1. Derd ile cān bülbüli billah nice cān virmesün / Bir ṣaçı sünbül yüzi gül **berg-i ḫandān** üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [berg-i ḫandān,]*

berg-i semen: *Yasemin yaprağı.*

1. Ḳudretinden gör ki Ṣāniʿ nice gösterdi ʿayān / Ḫākden **berg-i semen** lāle şecerden ḫār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [berg-i semen,]*

berg-i semen: *Yasemin yaprağı; sevgilinin yanağı.*

1. Ruḫuñ güldür baña ġonca dehānuñ / Ḫadüñ **berg-i semendür** güliẕārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 3). [berg-i semen,]*

beri: *Geçmiş bir zamandan bu güne kadar, bu yana.*

1. Oñmaduḳ Nâmi ṭutaldan **beri** bir yār etegin / Gel berü gel ṭutalum biz daḫi tekrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 1). [beri,]*

berī eyle-: *Uzak tutmak, korumak, uzaklaştırmak.*

1. **Eyledüm** seni sevelden ġayrılardan dil **berī** / Dimedüñ bir gün ki hey bīçāre miskīn gel berī *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [berī eyle-,]*

berī gel: *Yaklaş, yakına gel anlamında davet belirten emir sözü.*

1. Eyledüm seni sevelden ġayrılardan dil berī / Dimedüñ bir gün ki hey bīçāre miskīn **gel berī** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [berī gel,]*

berī ol-: *Uzak durmak.*

1. Zinhār **ol** ḍalāletden **berī** / Bulmaḳ isterseñ behişt içre yeri *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 11). [berī ol-,]*

beri vir-: *Geri vermek, iade etmek.*

1. Tīz **vir beri** anları gerekdür baña ānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 14). [beri vir-,]*

beriyye: *Çöl, çok kurak yer, yokluk bölgesi; dünya; insanlar, halk, ahali.*

1. Cehd idüp dīdāra ir çekme **beriyye** zaḥmetin / İdegör Kaʿbe ṭavāfın itmeden ḥuccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 4). [beriyye,]*

beriyye: *Çöl, çok kurak yer, yokluk bölgesi; aşk, sevgi yoksunluğu; muhtaç olma, fakirlik.*

1. Dil teşnesine zemzem-i laʿlin irürmese / Ḫār-ı cefāda ölmiş idüm ben **beriyyede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 6). [beriyyede, -de]*

berḳ ur-: *Sağlam, kuvvetli, sert bir şekilde vurmak.*

1. Düşmenüñ başını tegreg gibi her yaña döker / Tīġ-ı ḳahruñ ki ḳaçan **berḳ ura** ʿuryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [berḳ ur-,]*

berḳ ur-: *Şimşek gibi çakmak, aniden ve çok etkileyici şekilde görünmek.*

1. Çü şāhuñ beytini maʿmūr gördüm / İçinde **berḳ urur** ol nūr gördüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 13). [berḳ ur-,]*

ber-ḳarār: *Kararlı, sürekliliğe sahip, devamlı.*

1. Ṣaḥrā yüzini ṭut geçer eyyām-ı nevbahār / Fevt itme furṣatı ki degül **ber-ḳarār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 2). [ber-ḳarār,]*
2. Ṣanduñ mı cihānı **ber-ḳarār** / Ber-fenādur āḫir olur tārmār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 14). [ber-ḳarār,]*

ber-ḳarār: *Kararlı, sabit; dünya ile sınırlı.*

1. Mādem ki bu sipihr-i felek eylemez ḳarār / Mādem ki bu zemīn ü zamān **ber-ḳarārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 17). [ber-ḳarārdur, -dur]*

ber-ḳarār ḳıl-: *Kalıcı yapmak, devamlı hale getirmek, süreklilik sağlamak.*

1. Yā Rab **ḳıl** anı taḫt-ı saʿādetde **berḳarār** / Bāḳī degülse neyleyelüm bī-ḳarār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 16). [berḳarār ḳıl-,]*

ber-ḳarār ol-: *Devamlı olmak, sürekliliğe sahip olmak.*

1. Bī-ḳarār olduḳça eflāk u zemīn ṭurduḳça sen / Tā ebed mülk-i cihānda **berḳarār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 13). [berḳarār ol-,]*
2. Ḥüsnüñ güni münevver ola ḥaşre dek şehā / Niteki āsumān u zemīn **ber-ḳarār ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 14). [ber-ḳarār ol-,]*

berḳ-ı āḫ: *Ah şimşeği; aşığın inilti ve feryadının şiddeti.*

1. Āsumānīler atar göklere āhum dün ü gün / **Berḳ-ı āḫumla** ʿaceb yanmaz ise yılduzumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 6). [berḳ-ı āḫ,]*

berü: *Belli bir zamandan bu günü kadar, -den bu yana.*

1. Düşdi ṣaḥrāya yeler derd ile mecnūn-ı göñül / Olalıdan **berü** ol ṣaçları leylā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 2). [berü,]*
2. Öldürmese güc ile beni bāri iñende / Derdine düşelden **berü** baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [berü,]*

berü gel-: *Yaklaşmak, daha yakın bir konuma gelmek.*

1. Oñmaduḳ Nâmi ṭutaldan beri bir yār etegin / Gel **berü gel** ṭutalum biz daḫi tekrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 1). [berü gel-,]*
2. Oldı ṣaḥn-ı çemenüñ gūşeleri bāġ-ı behişt / Bezm-i ḫāṣ eyleyelüm **gel berü** ġılmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 6). [berü gel-,]*
3. Bir kerre ḳadem başmaġa cānā yüzüm üzre / ʿAhd itmiş idüñ **gel berü** peymānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 6). [berü gel-,]*

bes: *Kafi, yeter, yetişir.*

1. Kūyuñ içre giceler tā ṣubḥ olınca dostum / İtlerüñle hemdem olduġum baña ʿālemde **bes** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [bes,]*
2. ʿĀrife bir ḥarf **besdür** hīç taṭvīl eyleme / Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī sözi kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [besdür, -dür]*
3. Mihrīye işigüñde yeter ḫāk olduġı / Ger bulmaġ ise **besdür** i sulṭān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 18). [besdür, -dür]*

4. Gülşen-i ḥüsnüñ şehā **besdür** gerekmez cenneti / Gerçi kim her gūşesinde nice yüz biñ var gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [besdür, -dür]*
5. Benefşem ḫāṭṭuñ u ḥüsnüñ bahārum / Hemān **besdür** baña sevgüli yārüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 1). [besdür, -dür]*

bes: *Artık, şimdi.*

1. Sevdā belürüp başda nʾola dilde delürse / **Bes** vaḳt-i bahār irdi vü enhār bulandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 2). [bes,]*

be-ser: *Baş üstüne, belirtilen istekleri içtenlikle yapmayı kabul etmeyi anlatan bir söz.*

1. Didi dilber ḥüsnümüñ ḥayrānı ol didüm be-ser / Didi her dem ʿaşḳumuñ giryānı ol didüm **be-ser** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [be-ser,]*
2. Didi dilber ḥüsnümüñ ḥayrānı ol didüm **be-ser** / Didi her dem ʿaşḳumuñ giryānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [be-ser,]*
3. Didi ḥüsnüm gülsitānınuñ hezārān derd ile / Rūz u şeb bülbül gibi nālānı ol didüm **be-ser** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [be-ser,]*
4. Didi Kaʿbe kūyumuñ itseñ ṭavāfın ṣıdḳ ile / ʿĪd-i vaṣlımuñ hemān ḳurbānı ol didüm **be-ser** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 3). [be-ser,]*
5. Didi yüz sür āsitānumda ṭurup leyl ü nehār / Sen de ḫıdmetkārımuñ derbānı ol didüm **be-ser** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [be-ser,]*
6. Didi ey Mihrī saña cānān gerekse cān vir / İmdi gel ʿaşḳum yolında fānı ol didüm **be-ser** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [be-ser,]*

beste: *Bağlı, bağlanmış; bağlanma, gönül verme.*

1. Ṣandūḳını dāyim sineñüñ imdi nişān it / **Beste** aña cān it *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 7). [beste,]*

beşāret: *İyi haber, müjde, muştu.*

1. Viṣāl-i dilberi Mihrī cihānda feṯḥ ide mi / Saʿādeti çala mı baḫtınuñ **beşāretini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 5). [beşāretini, -i, -n, -i]*

beter: *Daha kötü, çok fena.*

1. Ṣarrāfi de benden **beter** āvāre olupdur / Beñzer ḫadi dilberlerinüñ ḳara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 1). [beter,]*
2. Her bādede cānān lebi yādına i Mihrī / Ṣarrāfi de benden **beter** āvāre olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [beter,]*

beyābān: *Çöl, sahra; yoksunluk, sevgiliden karşılık görememe.*

1. Nice Ferhād olmasun ʿaşḳuñ **beyābānında** dil / Gice gündüz ẕikri sen şīrīn-zebāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [beyābānında, -ı, -n, -da]*

beyān: *Anlatma, açık ve güzel söyleme, ifade.*

1. Mihrī nicesi şerḥ idesin vaṣfı **beyānın** / Taḳrīr idemez dil ne ḫo taḥrīr ḳalemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 5). [beyānın, -ı, -n]*
2. Olmayan ʿāṣıḳ ne bilsün ehl-i ʿaşḳuñ ḥālini / Şerḥ olunmaz bu **beyānuñ** mācerāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 2). [beyānuñ, -uñ]*
3. Hidāyet nūrı keşf olsa bedīʿ olmaya ḥüsnüñden / Muṭavvel zülfüñüñ zīrā maʿānīsi **beyānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 2). [beyānıdur, -ı, -dur]*
4. Ne dil ile ḳılam taḳrīr ānı / Dinilmez ḥaşre dek anuñ **beyānı** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 35). [beyānı, -ı]*

beyān ḳıl-: *İfade etmek, anlatmak.*

1. Ne dil ile **ḳılam** medḥüñ **beyān** / Sen şehüñ medḥinde ᶜāciz her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 25). [beyān ḳıl-,]*

beyān ol-: *Açıklanmak, ifade edilmek.*

1. **Ol** muṭavvel luṭfınuñ olmaz maᶜānīsi **beyān** / Arasañ cümle kitābı faṣl faṣl u bāb bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 17). [beyān ol-, -maz]*

beyt: *İki dizeden oluşan nazım birimi.*

1. Ki birḳaç **beytüñ** ile Mihrīyi sen / Niçün yād eylemezsin gāhi gāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 9). [beytüñ, -üñ]*
2. Ol cihān gülzārınuñ raᶜnā ġazel-ḫānı dürüst / Ḫoş tamām itmiş bu **beyti** içre dīvānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [beyti, -i]*

beyt: *Konak, köşk, saray; şehzade konağı.*

1. Çü şāhuñ **beytini** maᶜmūr gördüm / İçinde berḳ urur ol nūr gördüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 13). [beytini, -i, -n, -i]*

beze-: *Donatmak, süslemek.*

1. Ṣubḥ-dem gülşene irdi yine üstād-ı nesīm / Virdi ḫoş būy-ı leṭāfet **bezedi** var ne kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 1). [bezedi, -di]*

bezen-: *Süslenmek, donatılmak.*

1. ᶜAceb mi yer yüzi dā'im **bezense** cūdı ḫānından / Felekdür ṣofrası her dem ḳamer şems ile nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [bezense, -se]*
2. Yine eyyām-ı bahār irdi **bezendi** her diyār / Ḳıldı āfāḳı şükūfeyle müzeyyen Kirdgār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 1). [bezendi, -di]*

bezm: *Içki meclisi, eğlence meclisi.*

1. Şāh Sulṭān Aḥmedüñ devrānıdur **bezminde** gör / Lāle sāḳī ġonca bāde oldı ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [bezminde, -i, -n, -de]*
2. Gerçi eyyāmında nevrūzuñ çemen sulṭānıdur / Līk faḫr ider kᵓ ola **bezmüñde** ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [bezmüñde, -üñ, -de]*

bezm: *Meclis, ortam, buluşma ve görüşme yeri.*

1. Cemᶜ olup bir **bezme** gelmişler nice cānāneler / Ḥalḳa ḳurmuş murġ-ı cāna zülfi dökmüş dāneler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 9). [bezme, -e]*
2. Şāh **bezminde** anı Mihrī temāşā eyledi / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [bezminde, -i, -n, -de]*
3. Ġoncalar **bezmine** ol zāġ raḳībi ḳomasun / Diyelüm gülşeni bülbüllere her dem ḳorusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 5). [bezmine, -i, -n, -e]*

bezm-i çemen: *Çimenlik meclisi; seyir, toplanma yeri.*

1. **Bezm-i çemende** ṣaḥn-ı gülistānda devr iden / Sāḳī elinde sāġar-ı ṣāfī piyāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 2). [bezm-i çemen,]*

bezm-i çemen: *Çimenlik meclisi; aşıklar meclisi; Şehzade Ahmed'in edebi meclisi.*

1. ʿAyş it demidür **bezm-i çemende** güle ḳarşu / Fevt itme ṣaḳın furṣatı bu dem dime lā lā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 9). [bezm-i çemen,]*

bezm-i ḫarābāt: *İçki içilen yer, meyhane.*

1. Nice şehbāzdur gör kim beg iltür āşiyānına / Yüri **bezm-i ḫarābātda** iken ṭaʿn eyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [bezm-i ḫarābāt,]*

bezm-i ḫāṣ eyle-: *Hususi meclislerde görüşmek, beraber olmak, yakınlaşmak.*

1. Oldı ṣaḥn-ı çemenüñ güşeleri bāġ-ı behişt / **Bezm-i ḫāṣ eyleyelüm** gel berü ġılmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 6). [bezm-i ḫāṣ eyle-,]*

bezm-i ḥüsn: *Güzellik meclisi; sevgilinin yüzü.*

1. **Bezm-i ḥüsnüñe** vücūdum şemʿadur pervāne dil / Bu yanan cānum fetīlidür yüregüm yaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 6). [bezm-i ḥüsn,]*
2. Ḥamdülillah **bezm-i ḥüsnüñde** ḥabībüm Mihrīnüñ / Ṣāġar-ı çeşmi lebüñ ʿaksiyle ḳandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 9). [bezm-i ḥüsn,]*
3. **Bezm-i ḥüsnüñ** içre lāle sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [bezm-i ḥüsn,]*

bezm-i şevḳ: *Eğlence meclisi.*

1. Yanaram **bezm-i şevḳüñde** gözüm aġlar göñül ḫandān / Hemān ol şemʿa döndüm kim güler dāʾim ziyānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [bezm-i şevḳ,]*

bıçaġ süñüge ir-: *Bıçak kemiğe dayanmak, çekilen sıkıntı artık katlanılamayacak bir duruma gelmek.*

1. Yā sevindür ʿīd-i vaṣluñla ya öldür Mihrīyi / Ḳıl teraḥḥum vaḳtidür kim **süñüge irdi bıçaġ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 5). [bıçaġ süñüge ir-,]*
2. Ḳahr-ı aġyār ile **bıçaḳ süñüge irmiş** idi / Cevr-i yār ile bu kez geçdi süñükden ilige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 4). [bıçaḳ süñüge ir-,]*

bī- mihr: *Sevgisiz, aşksız, sevilmekten yoksun olan.*

1. **Bī- mihri** Mihrī sevme didüm pend ṭutmaduñ / Her cevri kiʾ tdiler saña anlar ḫoş itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 8). [bī- mihr,]*

bī-ʿaḳl u cān: *Kendinden geçmiş, aklını kullanamayan ve cansız, ölü.*

1. Gözüm yaşını ḳan itdüñ beni **bī-ʿaḳl u cān** itdüñ / Velī ben ḫasteden ey dost hergiz kesmedüñ kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [bī-ʿaḳl u cān,]*

bī-ʿār: *Utanması olmayan, arsız.*

1. Seveni sevmez ü bunlar ha sever sevmeyeni / Ḳo bu maḥbūblaruñ dünyede **bī-ʿārına** yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [bī-ʿārına, -ı, -n, -a]*
2. Ey ki düşdüñ Mihrī her bir bī-vefānuñ pāyına / Sen daḫi **bī-ʿār** imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [bī-ʿār,]*

bī-ʿār: *Arsız, utanmaz; sevgili.*

1. Terk eyle seni terk ideni sen daḫi Mihrī / Aġyāra ḳoyup seni o **bī-ʿar** giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [bī-ʿar,]*

bī-ʿaşḳ: *Aşksız, sevmeyi bilmeyen.*

1. Hevā-yı ʿaşḳa yoldaş ol dilerseñ bulasın vaḥdet / İdinme kendüñe maḥrem dili **bī-ʿaşḳ** yoldaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 6). [bī-ʿaşḳ,]*

bī-başar: *Görüş gücü zayıf olan; kör, ama.*

1. Çeşmüñi görmez meger nergis kʾ olupdur **bī-başar** / Ḥüsnüñe ḳılup naẓar oldı ulüʾl-ebṣār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 16). [bī-başar,]*

bī-bedel: *Eşsiz, benzeri olmayan.*

1. Ol şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ḥüsn içinde **bī-bedel** / Ol gözi şehlā ḳadi bālāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [bī-bedel,]*
2. Ḫulḳ-ı luṭf ile müretteb bī-naẓīr ü **bī-bedel** / ʿİlm ü ḥilm ile mükemmel aḥsen-i ṣāḥib-cemāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [bī-bedel,]*
3. Bir şehen-şāh-ı cihāndur bī-naẓīr ü **bī-bedel** / Bir naẓar ḳılsañ ḳomaz cānda melāmet dilde ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [bī-bedel,]*

bi-cān: *Cansız, ruhsuz; kendini kaybetmiş, aklını yitirmiş.*

1. ʿAşḳuñ meyini nūş ideli Mihrī dostum / Gitdi başına gelmedi ʿaḳlı **bi-cān** yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 5). [bi-cān,]*

bī-çāre: *Çaresiz, düşkün, zavallı.*

1. **Bī-çāre** Mihrʾe müşteri iken ḳamū ünās / Bendʾitdi ise saña zamān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [bī-çāre,]*
2. Ḳılsañ ey Yūsuf naẓar luṭfuñla ben **bī-çāreye** / İʿtiḳādum bu durur bulam Zelīḫā-veş şebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [bī-çāreye, -y, -e]*
3. Neyleyem **bī-çāre** göñlüm bir dem olmaz yārsuz / Epsem olmaz nitekim cehd eylerem bu ʿārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 1). [bī-çāre,]*
4. Aġladur her dem şehā **bī-çāre** Mihrīyi felek / Dāmen-i raḥmuñ ile sil yaşını ey kāmyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 25). [bī-çāre,]*
5. **Bīçāre** göñül bilmezem āvāre nedendür / Dermān ne durur bilsem aña çāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [bīçāre,]*

bī-çāre: *Çaresiz, zavallı, düşkün; aşık.*

1. Gör nice derde esīr olduñ i **bī-çāre** başum / Bulmadum ḳaldı senüñ derdüñe bir çāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [bī-çāre,]*
2. Nʾola dilber luṭf idüp yād itse ben **bī-çāresin** / Görse tīr-i ġamzesinden dilde yüz yüz yāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 1). [bī-çāresin, -si, -n]*
3. Ḫalḳ içinde Mihrīyem ʿuşşāḳ içinde mübteẕel / Yār ḳatında ʿāciz ü āvāre vü **bī-çāre** ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [bī-çāre,]*
4. Raḥm idem bir gün dimiş **bī-çāre** Mihrīye ḥabīb / Bu kelāmı ṣaḳlasun yā Rabbi yalan olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [bī-çāre,]*
5. Dir gören ol ṣanem-i lāle-ruḫı birbirine / Mihrī **bī-çāreyi** āşüfte ḳılan budur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 7). [bī-çāreyi, -y, -i]*
6. Eyledüm seni sevelden ġayrılardan dil berī / Dimedüñ bir gün ki hey **bīçāre** miskīn gel berī *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [bīçāre,]*
7. Görmedüm senden kerem ey bī-vefā dildār hey / Olmaduñ bir gün bu ben **bīçāre** ile yār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [bīçāre,]*

bī-dīn: *Merhametsiz, zalim.*

1. Gerçi ġamzeñ ḳaṣd-ı cān itmekde tīr-endāzdur / Līk çeşmüñ gibi ḳan içici **bī-dīn** olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 4). [bī-dīn,]*

bī-ġam eyle-: *Gamsız, kedersiz olmak, sıkıntısı son bulmak; sevgiliye kavuşmak.*

1. Rūzgāruñ elemin çekmiş idük ḫayli zamān / Ḥamdülillah bizi yār **eyledi bī-ġam** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 3). [bī-ġam eyle-,]*

bī-ġam ol-: *Dertsiz, sıkıntısız olmak, mesut olmak.*

1. Dostlaruñ her dem cihān rūyında olsun şādmān / Dāʾimā düşmenlerüñ çeksün elem sen **bī-ġam ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [bī-ġam ol-,]*

bīgāne: *Yabancı, elalem; rakip.*

1. Yürürler ḫūblar **bīgānelerle** / Ḳaçarlar āşinādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 3). [bīgānelerle, -ler, -le]*

bīgāne: *Yabancı, elalem, el; umursanmayan, görmezlikten gelinen kişi.*

1. Ey dost raḳīb ile ṭurup ṣoḥbet idersin / ʿUşşāḳlaruz çün yine **bīgānelerüz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 7). [bīgānelerüz, -ler, -üz]*

bī-gümān: *Şüphesiz, kuşkusuz.*

1. iledür **bī-gümān** behişte seni / Midḥat-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 20). [bī-gümān,]*
2. Beḳā oldur cihānda **bī-gümān** / Ḥaḳ buyurdı küllü men ʿāleyhā fān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 2). [bī-gümān,]*

bī-güneh: *Günahsız, masum, suçsuz; tek suçu sevmek olan.*

1. ʿĀşıḳlaruñı **bī-güneh** öldürme dostum / Öldür raḳīb-i kāfiri bārī ġazālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 3). [bī-güneh,]*
2. **Bī-güneh** maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe aṣ ḳurtar ol miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [bī-güneh,]*
3. **Bī-güneh** ʿāşıḳları öldürmek ister ẓulm ile / Çeşm-i ḫūnrīzüñ ki hey di itmesün Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 8). [bī-güneh,]*
4. Ḳıl naṣīḥat dostum çeşmüñe Allāh ʿaşḳına / **Bī-güneh** ḳan itmesün hey hey di lillāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 1). [bī-güneh,]*

bi-ḥamdillāh: *Allah'a şükürler olsun.*

1. Gösterür ṭoġrı yol **bi-ḥamdillāh** / Ḥimmet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 2). [bi-ḥamdillāh,]*
2. Viṣālinden ḫaber geh geh getürür bu dil ü cāna / **Bi-ḥamdillāh** ki bizümle ḫayāli yār-ı cānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [bi-ḥamdillāh,]*
3. Ḳulaḳdan olmışıduḳ gerçi ʿāşıḳ / **Bi-ḥamdillah** ki ḫoş gösterdi Ḫālıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 1). [bi-ḥamdillah,]*

bī-ḥayā: *Utanmaz, edebsiz.*

1. Yüze yüz yāre muḳābil olmasun deñ āyine / Kendü özin gizlesün ol **bī-ḥayā** göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 3). [bī-ḥayā,]*

bī-hemtā: *Eşsiz, benzersiz.*

1. Ol güzeller içre **bī-hemtā** vü raʿnā lā-naẓīr / Nāzenīnler serveri ġarrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [bī-hemtā,]*

bī-idrāk: *Anlama ve kavrama kabiliyeti olmayan.*

1. Şübhesüz nādān u ebter cilf ü **bī-idrākdur** / Ehl-i şiʿr içre seni yeg görmeyen Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [bī-idrākdur, -dur]*

bī-iḫtiyār it-: *Akılsız, aklını kullanamaz hale getirmek; aklını başından almak, aşık etmek.*

1. Mihrīyi **bī-iḫtiyār itmişdüñ** ey dildār-ı men / Başda ʿaḳlum ü elümde iḫtiyārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 7). [bī-iḫtiyār it-,]*

bī-iḳrār: *Gerçeği söylemeyen, açık konuşmayan.*

1. Göñlin aldum āl ile dirdüñ ḫoş inkār eyledüñ / Hey ne **bī-iḳrār** imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [bī-iḳrār,]*

bī-iʿtibār id-: *İtibarsız, saygınlığını kaybetmiş, değersiz hale getirmek.*

1. Şaldı beni ḳapulara **bī-iʿtibār idüp** / Yanında müddeʿī yeri dib oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 4). [bī-iʿtibār id-,]*

bī-ḳadr: *Kıymet bilmeyen; sevgili.*

1. **Bī-ḳadre** bu cihānda kimesne göñül virüp / Mihrī senüñ gibi emegi yele gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 5). [bī-ḳadre, -e]*

bī-ḳarār: *Devamlı olmama, süreklilik göstermeme, istikrarsız.*

1. Yā Rab ḳıl anı taḫt-ı saʿādetde berḳarār / Bāḳī degülse neyleyelüm **bī-ḳarār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 16). [bī-ḳarār,]*

bī-ḳarār ol-: *Durmamak, sabit kalmamak, sürekli dönüp durmak.*

1. **Bī-ḳarār olduḳça** eflāk u zemīn ṭurduḳça sen / Tā ebed mülk-i cihānda berḳarār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 13). [bī-ḳarār ol-,]*

bī-kerānī: *Sınırsız, uçsuz bucaksız.*

1. Muḥīṭ-i ḳulzüm-i ʿummān olunmaz cūdına teşbīh / Kim anuñ luṭfı deryāsı cihānda **bī-kerānīdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 17). [bī-kerānīdür, -dür]*

bil: *Bile, dahi; anla, idrak et anlamında ünlem.*

1. Dü cihān gülşeni **bil** gözüme zindān görinür / Baña yār olmayıcaḳ sen büt-i Rıḍvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 6). [bil,]*

bil: *Bilme, anlama, kavrama yetisi.*

1. Gitdi ʿaḳlum **bilüm** ey şāh-ı cihān sen gideli / Bir nefes tende ḳarār itmedi cān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 1). [bilüm, -üm]*

bil-: *Anlamak, farkına varmak, bilebilmek.*

1. Ġamuñla sen daḫi **bilseñ** neler çeker ʿāşıḳ / Bu cevri itmez idüñ ṭālib-i dīdār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [bilseñ, -se, -ñ]*

2. Hem-demüm āhum olupdur mūnisüm gözüm yaşı / Kimse **bilmez** ḥālümi derdüm nihāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 2). [bilmez, -mez]*
3. Reh-i ʿaşḳuñda neler çekdügüm ey dost benüm / **Bilesin** bir gün ola ʿaşḳa giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 3). [bilesin, -e, -sin]*
4. Çün dem-i ʿĪsā gibi ʿaşḳuñ dirildürmiş öli / Gelmeyince başuma **bilmedüm** ol nesneyi ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 4). [bilmedüm, -me, -dü, -m]*
5. Dūd-ı āhından eşer tā **bilesin** ʿāşıḳlaruñ / Göresin gül ṣafḥañuñ üstinde ḫaṭṭuñ ḳarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 3). [bilesin, -e, -sin]*
6. Yüz çevürür beni gördükçe raḳībe meyl ider / Sevdügümden ġayri **bilmem** neyledüm ol yāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 5). [bilmem, -me, -m]*
7. Olalı şeydāsı bir ẕerre günāhum **bilmezem** / Her ne dirse dilberüñ emrine fermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 4). [bilmezem, -mez, -em]*
8. Gördi beni zülfini dilber dişine aldı çün / **Bildüm** anuñ meyli var benden yaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 3). [bildüm, -dü, -m]*
9. Diḳḳat ile naẓar itmekden aña inceldüm / **Bilmedüm** daḫi miyān mı veyaḫud mūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 5). [bilmedüm, -me, -dü, -m]*
10. Gül gibi yüze güler didüklerince dostum / Şimdi **bildüm** var imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [bildüm, -dü, -m]*
11. Neyledüm nitdüm günāhum **bilmezem** bu ben ġarīb / Gördüginçe yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [bilmezem, -mez, -em]*
12. Neyledüm nitdüm günāhum **bilmezem** bu ben ġarīb / Gördüginçe yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [bilmezem, -mez, -em]*
13. Çekmeyen **bilmez** nedir yārüñ cefāsı özgedür / Düşmeyen bilmez nedür hecrüñ belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [bilmez, -mez]*
14. Çekmeyen bilmez nedir yārüñ cefāsı özgedür / Düşmeyen **bilmez** nedür hecrüñ belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [bilmez, -mez]*
15. Rüsvālıġımuz ḫalḳ-ı cihān **bildi** ne ġam çün / Gūş eylemezüz nāṣiḥi rindānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 5). [bildi, -di]*
16. **Bildi** ḫadinde yazdı ḫaṭın ḳıl ḳalemle yār / Merġūb olur kenāra yazılsa ġubār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [bildi, -di]*
17. Ey cihān ḫalḳı **bilüñ** kim yārdan ben dönmezem / Serv-ḳadd ü lāle-ḫad dildārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [bilüñ, -üñ]*
18. Bulmadum bir gün vefā sevgülü yārumdan benüm / Geçmedi **bilmen** nedür devlet kenārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 1). [bilmen, -me, -n]*
19. Terk eyledüm ey yār senüñ ʿārı yoluñda / Rüsvā-yı cihānum bugün ʿaşḳuñla **bil** işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 3). [bil,]*
20. Dil ü cān aldı **bilmem** daḫi ne ister / O şāhum ben gedādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [bilmem, -me, -m]*
21. Nice zebūnuñ olmaya bu gerdiş-i felek / **Bildi** ki oldı emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 5). [bildi, -di]*
22. Güneş ḥüsnüñ ḳamer alnuñ görelden oldı sergerdān / Müjeñ sehm oḳudur **bildi** ḳaşuñ çarḫuñ kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [bildi, -di]*
23. Anuñ luṭfı ḫazāyīninden umsa nᵓola her ḫusrev / **Bilürler** āsitānını ki genc-i şāyegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 20). [bilürler, -ür, -ler]*
24. Ẕāhid güzeli sevmege tevbᵓitmiş imiş / Döndi cürmini **bilüp** itdi yine istiġfār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 9). [bilüp, -üp]*
25. Yār idinmek yoġımış **bildüm** ki her cilf oġlanı / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [bildüm, -dü, -m]*
26. Cān içinde ṣaḳladum mihrüñ elif gibi senüñ / Gitmedi **bilmem** nedür cürmüm senüñ benden

kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [bilmem, -me, -m]*

27. Bīçāre göñül **bilmezem** āvāre nedendür / Dermān ne durur bilsem aña çāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [bilmezem, -mez, -em]*
28. Bīçāre göñül bilmezem āvāre nedendür / Dermān ne durur **bilsem** aña çāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [bilsem, -se, -m]*
29. Her dem felegüñ cevri ile yār cefāsı / **Bilsem** ki bu ben baḫt-ı siyehkāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [bilsem, -se, -m]*
30. Yoluñda senüñ cānā **bilsem** ne günāh itdüm / Cevrüñ baña aġyāra luṭfuñ neden olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [bilsem, -se, -m]*
31. Efsāne ile zāhid künc-i riyāda ḳalma / Ġam-nāk cān u dilden mül defᶜ ider belā **bil** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 4). [bil,]*
32. **Bilsem** ki perī misin i cān yoḫsa firişte / Biñ cān ile sevdüm seni bir kerre görüşte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [bilsem, -se, -m]*
33. Zāhidüñ iġmāż-ı ᶜayn itdügi maḥbūbı görüp / **Bil** şuña beñzer bu ḫar-gāv bindi urġan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 3). [bil,]*
34. Ṭoḳsan bir ile yüzi ᶜadedde laḳab çıḳar / ᶜAḳluñ yeterse kim idügin **bil** bu serveri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [bil,]*
35. Ne cānı var yaza Mānī ḳaşuñ işāretini / Ne ḥaddi var **bile** ᶜāḳil lebüñ ᶜibāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 1). [bile, -e]*
36. Mekteb-i reᵓyinde ebced ṭıflıdur **bil** şübhesiz / Görmese ḥüsni kitābından ulüᵓl-ebṣār bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 16). [bil,]*
37. **Bilmezem** baḫt-ı siyāhumla nice aġlayayın / Seni ġam ḫānelerinde yine āvāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 7). [bilmezem, -mez, -em]*
38. Ḳıl duᶜā Mihrī hemān ḳo sözi taṭvīl eyleme / Ol şehüñ medḥinde ᶜācizdür **bilürsin** her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [bilürsin, -ür, -sin]*
39. Merve ḥaḳı ṣafāsın anuñ ol **bilür** hemān / ᶜAşḳı yolında ṣıdḳ ile ḳurbān-ı cān ide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 4). [bilür, -ür]*
40. Ġamzesi oḳlarına sīnem nişān olalı āh / Yār **bilür** yüregümde nice peykān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 7). [bilür, -ür]*
41. Mihrīye raḥm it bugün yoḫsa **bilürsin** dostum / İrteden tīz ḥüsnünüñ āyīnesini mū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [bilürsin, -ür, -sin]*
42. Boynına Mihrīnüñ gel ṣal zülf-i ᶜanberīnüñ / Dīvāneye **bilürsin** lāzım durur selāsil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 8). [bilürsin, -ür, -sin]*
43. Ṭāḳ-ı ebrūñsuz sücūd itmez **bilürsin** ehl-i ᶜaşḳ / Ehl-i İslāma yazuḳdur ḳıblegāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 5). [bilürsin, -ür, -sin]*
44. Yıḳma göñlin ᶜāşıḳuñ uyma raḳībe dostum / Çün **bilürsin** sözi iblīsüñ yalandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 8). [bilürsin, -ür, -sin]*
45. Uyduñ aġyāra benümle bir nefes yār olmaduñ / Yoluña bunca zamāndur cānı virdüm **bilmedüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 7). [bilmedüñ, -me, -dü, -ñ]*
46. Yoġıdı dīnüñ **bilürdüm** şimdi gitmiş āyīnüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [bilürdüm, -ür, -dü, -m]*
47. Belākeş bülbülüm **bildi** fiġānumdan şafā buldı / Yüzime gül gibi güldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 3). [bildi, -di]*
48. Leẕẕetin işbu cihānuñ şimdi **bildük** ḥāṣılı / Yoġ imiş rūy-ı zemīnde vaṣl-ı dilberden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 2). [bildük, -dü, -k]*

bil-: *Bilgi sahibi olmak, kavramak; yaşamak, tecrübe etmek.*

1. Ḳıṣṣa-i Mecnūn ile Leylīyi **bilürdük** yaḳīn / Ḥāline baḳsañ ḥabībüm bu dil-i dīvānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 2). [bilürdük, -ür, -dü, -k]*

bil-: *Tanımak.*

1. Cümle ʿālem ḫalḳını aġyār idindüm seni yār / Sen daḫi aġyār imişsin böyle **bilmezdüm** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [bilmezdüm, -mez, -dü, -m]*
2. Ey ki düşdüñ Mihrī her bir bī-vefānuñ pāyına / Sen daḫi bī-ʿār imişsin böyle **bilmezdüm** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [bilmezdüm, -mez, -dü, -m]*
3. Göñli ayruḳlara virmişsin dil ile ḫoş beni / Āh kim aldar imişsin böyle **bilmezdüm** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 5). [bilmezdüm, -mez, -dü, -m]*
4. Göñlin aldum āl ile dirdüñ ḫoş inkār eyledüñ / Hey ne bī-iḳrār imişsin böyle **bilmezdüm** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [bilmezdüm, -mez, -dü, -m]*
5. Gül gibi yüze güler didüklerince dostum / Şimdi bildüm var imişsin böyle **bilmezdüm** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [bilmezdüm, -mez, -dü, -m]*
6. Cevr ile ʿāṣıḳlaruñ od yaḳdurursın başına / Ḫayli ḫoş seḫḫār imişsin böyle **bilmezdüm** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 2). [bilmezdüm, -mez, -dü, -m]*
7. Dost nāzük yār imişsin böyle bilmezdüm seni / Dil yaḳıcı nār imişsin böyle **bilmezdüm** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [bilmezdüm, -mez, -dü, -m]*
8. Dost nāzük yār imişsin böyle **bilmezdüm** seni / Dil yaḳıcı nār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [bilmezdüm, -mez, -dü, -m]*

bil: *Anlamak, kavramak, idrak etmek, bilmek fiilinin üçüncü tekil şahıs emir kipi çekimi.*

1. Raḳībā beni menʿ itme nigāruñ ḫāk-i pāyinden / Eger menʿ ider iseñ **bil** ne dīnüñ var ne āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [bil,]*
2. Devr-i ḥüsnüñdür bugün sāyeñde ḫoş gör ʿāşıḳı / Bāḳi ḳalmaz dostum **bil** kim bu devrān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [bil,]*

bildür-: *Bildirmek, habardar etmek.*

1. Baña müfessiri ʿaşḳuñ ezelde **bildürdi** / Lebüñ ʿibāretini gör Ḥaḳuñ hidāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 2). [bildürdi, -di]*
2. Çeşm-i mestüñ yine nā-ḥaḳ yire ḳan eylemesün / Ṣuçını **bildüre** ḳatlansun a bir pāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 3). [bildüre, -e]*

bildür-: *Haber vermek, göstermek; hesap sormak.*

1. Ḥüsn sermāyesi elden gidicek bir gün ola / **Bildüre** itdügüñi sevdügüm Allāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 3). [bildüre, -e]*

bile: *Birlikte, beraber.*

1. Māh-ı ẕi'l-ḥiccenüñ on beş gicesi ḫoş şeb idi / K' eyledi yār ile **bile** seyrān Mihrī bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [bile,]*
2. Lāyıḳ ola mı ki ʿaceb ḳapuñda / İtlerüñle **bile** ben daḫi olam ḫıdmetkār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 28). [bile,]*
3. **Bile** yanup yaḳılup aġlayaydum / Bulaydım mübtelāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 4). [bile,]*
4. Bir ġonca-i ter ṣaḫn-ı çemende açılınca / Anuñla **bile** bitmese biñ ḫār-ı cefāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 2). [bile,]*
5. ʿAşḳuñ ṣanemā çün yed-i ḳudret dile yazdı / Başuma belā vü ġam u hecrüñ **bile** yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [bile,]*
6. Düşde gördüm ki raḳībi **bile** redd eyledi yār / Añla taʿbīrümüzi ḫayra dönüpdür işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 6). [bile,]*
7. Her ḳaçan biñ nāz ile alsa terāzūsın ele / Cānlar ardınca revān olur velī diller **bile** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 3). [bile,]*

bile: *De bağlacı; ayrıca, üstelik.*

1. Dili virdüm yalıñuz ṣanma saña cān **biledür** / Dil nedür cān daḫi cānā saña ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [biledür, -dür]*

2. Dili virdüm yalıñuz ṣanma saña cān biledür / Dil nedür cān daḫi cānā saña ḳurbān **biledür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [biledür, -dür]*
3. Ḫāk ider ġayret odı bu dil-i miskīni yaḳup / **Bile** yanuñca raḳīb olalı hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 5). [bile,]*
4. Aġyār ile yār oldı vü cānān yola gitdi / Ten bunda ḳalup rūḥ-ı revānum **bile** gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 1). [bile,]*

bile: *-dır bildirme eki.*

1. Nidelüm gözden ıraġ olduñ ise dost yeter / Çün ḫayālüñ dil-i virānuma mihmān **biledür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 3). [biledür, -dür]*
2. Görüp ol yāri baña söylemesün diyü raḳīb / Muttaṣıl sāye gibi gör nice şeyṭān **biledür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [biledür, -dür]*

bile: *Ayrıca, üstelik.*

1. Cān şemʿasına yanduġumı dostlar görüp / Dil micmeri ile göyinüp **bile** tütdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 6). [bile,]*
2. Ey ġamze cigerden gidicek cān **bile** gitmiş / Billāh bu Mihrīye getür anı gelişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 5). [bile,]*
3. Mihrī bülbül gibi efġānuñı dilden ḳoma kim / Lāle ḥaddinde anuñ çün gül-i ḫandān **biledür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [biledür, -dür]*

bilet-: *Biletmek, sivriltmek, bir aletin keskinlik derecesini artırmak; atmak, fırlatmak.*

1. Geçdi ey ḳaşı kemān ġamzeñ oḳı cāndan öte / Daḫi çeşmüñ nice bir sīneme müjgān **biledür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [biledür, -ür]*

bili-: *Anlamak, bilgi sahibi olmak.*

1. **Bilimedüm** bularuñ nāmı var nişān ḳanda / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 8). [bilimedüm, -me, -dü, -m]*

bilişde: *Bilen, durumun farkında olan; aşığın, aşk yolunda öldürüldüğünü bilen.*

1. Göz gördi göñül bildi ki ben küşte-i ʿaşḳam / Kimse baña raḥm itmedi **bilişde** görişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 3). [bilişde,]*

billāh: *"Allah için, Allah hakkı için" anlamında bir yemin sözü.*

1. Baña raḥm itse gerek yār didüm aġyāra / Mihrīyi eyleme **billāh** yalān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 7). [billāh,]*
2. Ḥoḳḳa-i yāḳūt içre **billah** ol dürdāneye / Kim ola cān virmeye ol baḥre her kān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [billah,]*

billāh: *İnan ki, gerçekten anlamında bir söz.*

1. Efġānlar itdüginçe şām u seḥerde her dem / Ṣaḥn-ı çemende güş it **billah** ne dir belābil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 5). [billah,]*

billāh: *Allah için, Allah'ın rızasını elde etmek amacıyla.*

1. Ol bī-vefāya **billah** eyit ey nesīm-i ṣubḥ / ʿAşḳı şehīdi derd ile öldi unutmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 3). [billah,]*
2. Mihrümi terk eylemiş Mihrī dimişsin dostum / İtmegil **billāh** nā-ḥaḳ yere bühtān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 5). [billāh,]*

billāh: *Allah'a yemin olsun ki, yemin sözü.*

1. Ey ġamze cigerden gidicek cān bile gitmiş / **Billāh** bu Mihrīye getür anı gelişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 5). [billāh,]*
2. Derd ile cān bülbüli **billah** nice cān virmesün / Bir ṣaçı sünbül yüzi gül berg-i ḫandān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [billah,]*

billāh: *Allah için, Allah aşkına.*

1. Baña hemrehlik it lillāh **billāh** / Mezīd itsün senüñ ʿömrüñi Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [billāh,]*

billāhi: *İnan olsun, inan ki anlamında yemin sözü.*

1. Dürlü dürlü dilberā cevr ü cefañ ile beni / Ḳaṣduñ öldürmek midür **billāhi** çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [billāhi,]*

billāhi: *Allah için, Allah'ın rızasını elde etmek amacıyla.*

1. Dostlar **billāhi** deñ ol sevdügüm dildāra kim / Mihrīye cevr idüp aġyāra vefā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 5). [billāhi,]*

billāhi: *Allah'a yemin olsun ki, inan olsun, inan ki anlamında yemin sözü.*

1. A benim çoḳ sevdügüm vallāhi **billāhi** inan / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [billāhi,]*

bilmedügiçün: *Bilmediği için, bilgi sahibi olmadığı için.*

1. Dehenüñ sırrını **bilmedügiçün** ġonc' açılup / Ḳaldı ḥayretde yatur ḥāli perīşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 21). [bilmedügiçün,]*

bilmezlik ile: *Bilmeyerek, farkında olmadan, bilinçsizce.*

1. Ey dost seni yār-ı vefādār ola ṣandum / **Bilmezlik ile** gör ki nice odlara yandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 1). [bilmezlik ile,]*
2. Bī-vefā yāre göñül virdüm ü **bilmezlik ile** / Kendi elüm ile atdum seni odlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 3). [bilmezlik ile,]*

bīmār: *Hasta, düşkün; aşık, aşk hastası.*

1. Ey ṭabīb-i cān meded **bīmāruñam** öldüm didüm / Didi ḫūdur ʿāşıḳ öldürmek baña tīmārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [bīmāruñam, -uñ, -am]*

bīmār: *Hasta, dertli, biçare, düşmüş.*

1. Dergehüñ dār-ı şifā oldı çü **bīmārlara** / Senden irdi ḳamu derd ehline dermān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 2). [bīmārlara, -lar, -a]*

bīmār it-: *Hasta etmek; aşk hastası etmek, kederlendirmek, perişan etmek.*

1. Var mıdur bir dem beni hecrüñle **bīmār itmedüñ** / Raḥm idüp bir gün baña luṭfuñla tīmār itmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 3). [bīmār it-,]*

bīmār-ı ʿaşḳ: *Aşk hastalığı, aşıklık.*

1. Bir ṭabībe ben didüm **bīmār-ı ʿaşḳa** çāre ne / Didi dilber vaṣlıdur anuñ devāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [bīmār-ı ʿaşḳ,]*

2. **Bīmār-ı ʿaşḳa** düşenüñ olur mı ṭāḳati / Ey dil hemīşe böyledür ʿaşḳuñ ʿalāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 1). [bīmār-ı ʿaşḳ,]*

bīmār-ı dil: *Hasta gönül, yaralı, kırgın gönül.*

1. Cevrüñ de vefādur baña derdüñ de devādur / **Bīmār-ı dile** bir daḫı tīmār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 2). [bīmār-ı dil,]*

biñ: *Binlerce, pek çok.*

1. Dil marīżine lebüñden eylemezseñ ger ʿilāc / Ḥikmetiyle çāre bulmaz olsa **biñ** Loḳmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 3). [biñ,]*
2. Dile gerçi cefā ḳıldı yerine **biñ** vefā ḳıldı / Bize vaṣlın ʿaṭā ḳıldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [biñ,]*
3. **Biñ** yerde dilüm delmiş iken ġamzesi tīri / Çeşmi de ura sīneme ḫançer ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 3). [biñ,]*
4. Mihrī saña **biñ** cān diler iseñ virür ey dost / Bir būse vire send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [biñ,]*
5. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem bu deme ḥayrān / **Biñ** cāna deger bir ān ne ḫoşca zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [biñ,]*
6. Ḥayy ider bir demde **biñ** ʿaẓm-i remīm olmışları / Ḥaḳ bilür kim böyle enfās-ı Mesīḥā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 5). [biñ,]*
7. Cānına ḳaṣd eylemiş ḫūn-rīz çeşmüñ Mihrīnüñ / Vireyin **biñ** cānsa ol ḫūnḫārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 5). [biñ,]*
8. Niçe bir ʿizzet ideyin yār içün aġyāra ben / Niçe bir yalvarayın bir gül içün **biñ** ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [biñ,]*
9. Hey ġāfil olma ġamzelerinden güzellerüñ / **Biñ** şeyḫi yoldan eylediler bir nigāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 6). [biñ,]*
10. Gör ne yüz gösterdi bu zülf-i semen-sālar bize / Ḳodı **biñ** derd ü ġam-ı hecr ile sevdālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [biñ,]*
11. Oldı dil bülbüli bu gül-ruḫ-ı zībā delüsi / **Biñ** ola bencileyin ʿāşıḳ-ı şeydā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 1). [biñ,]*
12. Dil zülfüñe aşıldı didüm didi neyleyin / Her bir ḳılında **biñ** aşılupdur anuñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [biñ,]*
13. Bir ġonca-i ter ṣaḥn-ı çemende açılınca / Anuñla bile bitmese **biñ** ḫār-ı cefāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 2). [biñ,]*
14. **Biñ** ʿaẕāb ile geçince bir nefes cānā yine / Cānı teslīm eyleyüp merḥūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 7). [biñ,]*
15. Yalıñuz bir meh degüldür ḳapusı üftādesi / **Biñ** ṣafā ile gelür baş üzre her ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [biñ,]*
16. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür **biñ** cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [biñ,]*
17. Çıḳsun hele **biñ** miḥnet ile cānı cihānda / Her kim ki senüñ yoluña cān virmeye cānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 31). [biñ,]*
18. Bu māh-ı ṣıyām ile bu ʿīd ayı ḥaḳıçün / **Biñ** ʿöẕr ile ṭapuñdan ider anı temennā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [biñ,]*
19. Rehber Ḫıżır olup saña virsün İlāhī Ḥaḳ / **Biñ** ʿömr ile cihānda hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 19). [biñ,]*
20. Her ḳaçan **biñ** nāz ile alsa terāzūsın ele / Cānlar ardınca revān olur velī diller bile *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 3). [biñ,]*
21. Yalvarup **biñ** ʿöẕr ile cānum didükçe ben saña / Ḫışm ile yüzüñ çevürürdüñ hemān benden yaña *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [biñ,]*
22. Çün ṭulūʿ itdi şeref burcında yine āfitāb / Her kişi medḥ itmege **biñ** cān u dilden açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [biñ,]*
23. Dehr elinden bir ṣafā cāmını nūş itdürmedüñ / Ṣunduġuñ her dem felek Mihrīye **biñ** ṭās aġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [biñ,]*

biñ biñ: *Binlerce, pek çok.*

1. Ġamzeñüñ cānuma **biñ biñ** zaḫm ḳılduġın şehā / Ḥażret-i Ḥaḳ ḳatına varıcaḳ inkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 3). [biñ biñ,]*

biñ cān ile: *Gönülden, içtenlikle.*

1. Mihrīnüñ **biñ cān ile** gitdi dil-i bī-çāresi / Şām-ı zülfinde ḥabībüñ ṭutdı ol miskīn vaṭan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 5). [biñ cān ile,]*
2. Zülfine dilber beni ʿahd eylemiş berdār ide / Rāżıyam **biñ cān ile** aṣılmaġa ol dāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 6). [biñ cān ile,]*
3. Bilsem ki perī misin i cān yoḫsa firişte / **Biñ cān ile** sevdüm seni bir kerre görüşte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [biñ cān ile,]*
4. Her ki oldı āsitānuñ bendesi **biñ cān ile** / Şübhesüz buldı cihān dārında āsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 19). [biñ cān ile,]*

biñ dil ile: *İçtenlikle, gönülden.*

1. Kaʿbe-i ḥüsnini çünkim bize itdürdi ṭavāf / Eyledüm **biñ dil ile** cānumı ḳurbān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 8). [biñ dil ile,]*
2. Gözüm çü gördi sen yüzi gül boyı ʿarʿarı / Virdi yoluña **biñ dil ile** ʿömri serserī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [biñ dil ile,]*
3. Ger sen semend-i devlete olsañ i şeh süvār / Rüstem öñüñce **biñ dil ile** ḥāşa-dār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 13). [biñ dil ile,]*

biñ dür: *Bin türlü, pek çok çeşit, farklı farklı pek çok.*

1. Ḫayır şer ne kim işlersen iş / Anuñ emrinsüz olunmaz **biñ dür** iş *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 7). [biñ dür,]*

biñ dürlü: *Pek çok; çok çeşitli.*

1. **Biñ dürlü** cefāñ ile bu cān ḥulḳuma geldi / Çıḳmaz nideyin ben ḫo bu ʿālemden uṣandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [biñ dürlü,]*
2. Laʿlüñ nʾola ger teşnelere virse ḥayātı / **Biñ dürlü** nihān çeşme-i ḥayvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 5). [biñ dürlü,]*
3. Bir dem içre oynasa **biñ dürlü** bendler gösterür / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [biñ dürlü,]*

biñ ḥasret ile: *Çok fazla özlem duyarak.*

1. Sen ḳılmadıġuñ derdüme dermānı unutma / **Biñ ḥasret ile** virdügüm ol cānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 1). [biñ ḥasret ile,]*

biñ kerre: *Bin defa, pek çok kez.*

1. Çekmişem ben cefāñı **biñ kerre** / Sen de it bir vefā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 4). [biñ kerre,]*
2. Görürsüñ günde **biñ kerre** anuñ aḫlāḳın aldanma / Yüzüñe gülse birḳaç gün Necātī ṣaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [biñ kerre,]*

biñ kez: *Bin kez, pek çok kere.*

1. Key ḥaẕer ḳıl gözlerinden ḫūnīdür dilberlerüñ / Günde **biñ kez** hey budur nā-ḥaḳ yere ḳan eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 4). [biñ kez,]*
2. ʿĀlemi ġarḳ eyler iseñ kimse silmez yaşuñı / Ṣoñra ger ḳan aġlar iseñ günde **biñ kez** zār zār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [biñ kez,]*
3. Ḫār-ı ġayret pāreler bir anda **biñ kez** cigerüm / Kendülügümle mi hem-dem oldum āh u zāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 3). [biñ kez,]*
4. Günde **biñ kez** ġamzeñ ursa yüregüme ḫançeri / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 6). [biñ kez,]*

biñ pāre ḳıl-: *Paramparça, delik deşik etmek.*

1. Aḥsen ki bir ḫadeng ile **biñ pāre ḳıldılar** / Cān pūtesini ṭoġrusı ṭoġru gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 2). [biñ pāre ḳıl-,]*

biñ pāre ḳıl-: *Lime lime etmek, parçalara ayırmak; yapılan fiilin şiddetini belirtmek için kullanılmıştır.*

1. Vāy eger güldüre düşmenlerümi yār baña / **Ḳılalar** ṭaʿna ṭaşıyla seni **biñ pāre** başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 4). [biñ pāre ḳıl-,]*

biñ ṣafā ile: *Zevkle, eğlenerek, mutlulukla.*

1. Meclisinde ṣanemüñ rāḥat olup ṣubḥa degin / **Biñ ṣafā ile** geçildi hele bir dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 4). [biñ ṣafā ile,]*

biñ yıl: *Binlerce yıl, pek çok zaman.*

1. **Biñ yıl** ki felek devr ide ʿāşıḳ saña cānā / Getürmeye bir Mihrī gibi ānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [biñ yıl,]*
2. Getürmeye sen māh gibi rūy-ı cihānda / **Biñ yıl** ki felek devr ide devrānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 2). [biñ yıl,]*
3. Cānı yoḳ deprede **biñ yıl** ki hevāsında yele / Zülfüñüñ bir ḳılını bād-ı seḥerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 2). [biñ yıl,]*

binā: *Yapı, inşa edilmiş.*

1. ʿÖmrüñ **bināsı** muḥkem ola ḥaşre dek şehā / Baḫtuñ ʿaṣāsı devlet ile pāydār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 16). [bināsı, -sı]*

bī-naẓīr: *Eşi benzeri olmayan; muhteşem, güzel.*

1. Medḥüñde çoḳ ġazel diyici ḫūb u **bī-nāẓīr** / Maʿẕūr ṭut ʿayıblama bu Mihrī kemteri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 7). [bī-nāẓīr,]*

bī-naẓīr: *Eşi benzeri olmayan, benzersiz.*

1. Bir şehen-şāh-ı cihāndur **bī-naẓīr** ü bī-bedel / Bir naẓar ḳılsañ ḳomaz cānda melāmet dilde ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [bī-naẓīr,]*
2. Āfitāb-ı ʿālem-ārā heft-kişver **bī-naẓīr** / Pādişāh-ı ʿāṣr aʿlem kāmrān rifʿat meʾāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 19). [bī-naẓīr,]*
3. Ḫulḳ-ı luṭf ile müretteb **bī-naẓīr** ü bī-bedel / ʿİlm ü ḥilm ile mükemmel aḥsen-i ṣāḥib-cemāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [bī-naẓīr,]*

bī-nevā: *Nasipsiz, zavallı; rakip.*

1. Her **bī-nevāya** vaṣlı nevāsın ʿaṭā ider / Ben bī-nevāya ẕerrece vaṣlı ʿaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 4). [bī-nevāya, -y, -a]*

bī-nevā: *Nasipsiz, mahrum, zavallı; aşık.*

1. Her bī-nevāya vaṣlı nevāsın ʿaṭā ider / Ben **bī-nevāya** ẕerrece vaṣlı ʿaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 4). [bī-nevāya, -y, -a]*

bir: *Bir, belgisiz sıfat.*

1. Öldürmesi ġazā deyü ʿuşşāḳ cemʿ olup / Kāfir raḳībe her birisi **bir** ṭaş urdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 4). [bir,]*
2. **Bir** zamān Mihrī felekde seyr iderdi şimdi gör / Bu sebebden oldı uş ayaḳlar altında ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 7). [bir,]*
3. Nice naḳş itdi gör ol naḳḳaş ṣunʿından yine / Her dıraḫt-ı ḫāmdan gösterdi **bir** rūy-ı nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [bir,]*

4. Ḫūblarda vefā bulımaduḳ Mihrī cihānda / **Bir** baḫtı siyeh ṭāliʿi yoḳ başlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 5). [bir,]*
5. Gördi **bir** māhliḳāyı yine sevdi gözümüz / Göz ucından göze göz odlara atduḳ özümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 1). [bir,]*
6. Dil-i dīvānemüzi zülfüñde / Dostum **bir** ḳıl ile baġla ya aṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 3). [bir,]*
7. Ey dil hemīşe cevr ü cefāya taḥammül it / Ṣanma cihānda her kişinüñ **bir** belāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [bir,]*
8. **Bir** ġıdā virmiş durur rūḥına ʿaşḳı Mihrīnüñ / Görmez ol tā ḥaşre dek rūy-ı cihānda açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [bir,]*
9. Dostum cevr ü cefādan öldürem dirseñ beni / Degme **bir** derd ile ölmez ʿāṣıḳam ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [bir,]*
10. Gör nice derde esīr olduñ i bī-çāre başum / Bulmadum ḳaldı senüñ derdüñe **bir** çāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [bir,]*
11. Ḳanda **bir** ḫūbī görürse bizden artuḳ cān virür / ʿĀrifāne ẕevḳ idüp zāhid riyā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 4). [bir,]*
12. Bir bendesine düşmen işin yāri itmesün / **Bir** ḫaste ṣıḥḥat ister iken cānı gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 1). [bir,]*
13. Bir bendesine düşmen işin yāri itmesün / **Bir** ḫaste ṣıḥḥat ister iken cānı gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 1). [bir,]*
14. Göñül evinde **bir** ʿāṣıḳ ḥabībinüñ ismin / Yazar mı āhı ile her divāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [bir,]*
15. Oñmaduḳ Nâmi ṭutaldan beri **bir** yār etegin / Gel berü gel ṭutalum biz daḫi tekrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 1). [bir,]*
16. Eksük ḳomaduñ Mihrīye sen cevr ü cefāda / **Bir** yār-ı vefādārı bulayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 6). [bir,]*
17. Nice ölmesün **bir** ādem ṣūfīnüñ ṭaʿnından āh / Kendü sevmez mi görüp **bir** ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [bir,]*
18. Luṭfuñuñ deryāsı ḳatında nedür baḥr-i muḥīṭ / Kim anuñ **bir** ḳaṭresinden buldı ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [bir,]*
19. Gelmedi devrinde **bir** seyyārenüñ çeşmine ḫāb / Dergehinde pāsbān olalı Keyvān ol mehüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 6). [bir,]*
20. Himmeti deryāsı içre **bir** gemidür bu cihān / Luṭfınuñ baḥrinde anuñ oldı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [bir,]*
21. Himmeti deryāsı içre bir gemidür bu cihān / Luṭfınuñ baḥrinde anuñ oldı ʿummān **bir** ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [bir,]*
22. Her gūşede **bir** serv-i sehī āb-ı revāndur / Kim rūḥ-ı revāna virür ol cām-ı muṣaffā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 6). [bir,]*
23. Cemʿ olup **bir** bezme gelmişler nice cānāneler / Ḥalḳa ḳurmuş murġ-ı cāna zülfi dökmüş dāneler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 9). [bir,]*
24. Görmedük **bir** güli gülşende ki ṣolmaya felek / Ṣanma bir kimse ki itdügini bulmaya felek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [bir,]*
25. Ol hümānuñ göreli sīmurġ ʿālī himmetin / Devlet-i ḫānında geldi oldı ol dem **bir** ẕübāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [bir,]*

bir: *Bir, sayı sıfatı.*

1. Var mıdur **bir** yer ġamuñdan aġladuḳça dostum / Gözlerimüñ ḳanlu yaşı ile rengīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 3). [bir,]*
2. Öldürürseñ laʿlüñ ābı ḥasretiyle ger beni / Teşne cān vir Ḥaḳ tatırmasun **bir** içim ṣu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [bir,]*
3. Ẓulmet-i ġamda ḳodıysa seni yārüñ ġam yime / Bulınur Mihrī cihāndur yine **bir** mehrū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [bir,]*
4. Gāh ki **bir** göz ucıyla merḥabā eyledi yār / Yine beñzer ki araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [bir,]*
5. Zülfüñüñ çengāline urma raḳībi ḫışm idüp / Hey bu **bir** kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [bir,]*
6. Gāh ki **bir** göz ucıyla merḥabā eylerdi yār / Yine beñzer ki araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [bir,]*
7. Zülfüñüñ çengāline urma raḳībi ḫışm idüp / Hey bu **bir** kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [bir,]*

8. Cām-ı laʿlinden nigāruñ sāḳiyā **bir** bāde ṣun / Meclisimüz germ olup devrānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 3). [bir,]*
9. Ẓulmeti **bir** curʿa ile ḫāne-i dilden götür / Ol ṣafādan külbe-i aḥzānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 4). [bir,]*
10. Bu göñlüm zevraḳın aldı bugün **bir** ġonca-leb gül-ruḫ / Yaşum deryāsına ṣaldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 1). [bir,]*
11. Bu göñlüm zevraḳın aldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ / Yaşum deryāsına ṣaldı bugün **bir** ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 1). [bir,]*
12. Bülendi ḳaddi nāz ile ṣalınup ser-firāz ile / Gülistān ṣaḥnına geldi bugün **bir** ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [bir,]*
13. Belākeş bülbülüm bildi fiġānumdan ṣafā buldı / Yüzime gül gibi güldi bugün **bir** ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 3). [bir,]*
14. Dile gerçi cefā ḳıldı yerine biñ vefā ḳıldı / Bize vaṣlın ʿaṭā ḳıldı bugün **bir** ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [bir,]*
15. Alup şīrīn zebān ile elinden Mihrīnüñ varın / Aha geldüm didi yeldi bugün **bir** ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [bir,]*
16. ʿİlm-i cāẕūluḳda **bir** üstāddur çeşmüñ senüñ / Görse Hārūt ile Mārūtı geçerd anlara bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 2). [bir,]*
17. Ruḫlaruñ dil şāhını mat eyledi **bir** luʿb ile / Gözlerüñ cān ferzine ḥācet degül sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [bir,]*
18. Bu devr içinde gūşe-i gülşende Mihrīyā / Devlet anuñ ki hemdemi **bir** çeşm-i aladur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 5). [bir,]*
19. ʿAşḳ bābın daḫi **bir** vech ile taḥrīr idemez / Mihrī kim bunca zamān defter ü dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [bir,]*
20. **Bir** ṣanem egnine almış sīm ü zer ḳaftānlar / Yaraşur yolında ḳurbān olsa yüz biñ cānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 1). [bir,]*
21. Bizi **bir** būse ile yād itseñ / Olmaz idi ḫaṭā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 5). [bir,]*
22. Didüm raḳībi dāra ʿaceb aṣdılar mı ola / **Bir** ḫayr aġızlu didi ki çoḳdan uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [bir,]*
23. **Bir** ṭabībe ben didüm bīmār-ı ʿaşḳa çāre ne / Didi dilber vaṣlıdur anuñ devāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [bir,]*
24. **Bir** perīnüñ ḫalḳa-i zülfine nāgāh oldı ṣayd / Şimdi Mihrī miskinüñ dām-ı belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 8). [bir,]*
25. Dehr elinden **bir** ṣafā cāmını nūş itdürmedüñ / Ṣunduġuñ her dem felek Mihrīye biñ ṭās aġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [bir,]*
26. Ḫaḳḳın di ey felek sen gördüñ mi devr idelden / Ḫalḳ-ı cihānda **bir** ḫūb bu nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [bir,]*
27. Nice şerḥ eyleyeyin ġonca dehānı ḫaberin / Nāgehān nāz-ı nihāndan yine **bir** rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 2). [bir,]*
28. Ḳorḳaram laʿl-i lebinüñ ḫaberin söylemege / Nāgehān genc-i nihāndan yine **bir** rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 3). [bir,]*
29. ʿAşḳ **bir** sırr-ı İlāhīdür ne bilsün mübtedī / Ḥamdülillāh Mihrī cāhilden bu ʿirfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 10). [bir,]*
30. Aḥsen ki **bir** ḫadeng ile biñ pāre ḳıldılar / Cān pūtesini ṭoġrusı ṭoġru gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 2). [bir,]*
31. **Bir** dāne ile zülfi göñül murġın itdi ṣayd / Baña cihānda ʿömrüm olınca ġıdā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 7). [bir,]*
32. **Bir** güzeller şāhını ḥüsn içre gördüm nāgehān / Ser-te-ser dil mülkini didüm ki āḫir bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [bir,]*
33. Devlet anlaruñ ki bu eṣnadʾola gülzārda / **Bir** elinde cām-ı ṣāġar bir elinde zülf-i yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [bir,]*
34. Görmedüm **bir** ḫūb kim yanında olmaya raḳīb / Bu cihān bāġında hiç gül olmaz imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [bir,]*
35. ʿĀrife **bir** ḥarf besdür hīç taṭvīl eyleme / Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī sözi kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [bir,]*

36. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / Olur her nār **bir** gülşen olur her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [bir,]*
37. Baḥr-ı şiʿr içre Mihrī **bir** dürdür / Ki anı görmemiş ola ġavvāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 4). [bir,]*
38. Müntehā ḳaddüñ gibi **bir** nārven görsün henüz / Būstāna gel bugün serv-i ḫırāmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [bir,]*
39. Ṣanma cemāli ayīnesinden gözüm ırам / **Bir** toz getürmek ile sen ey nā-bekār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [bir,]*
40. Cān bülbüli itdükçe sen ġonca-dehāndan ḥaẓ / İtmedi cihān içre **bir** bāġ-ı cināndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 1). [bir,]*
41. **Bir** büt-i gül-çihre ile ʿārif ol ʿazm eyle bāġ / Furṣatı fevt itme seyrān it ki tīz geçer bu çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [bir,]*
42. Nitekim cehd eylerem meyl itmeyem mehrūlara / Çıḳarur yoldan beni **bir** zülfi ḳara yüzi aġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 2). [bir,]*
43. Düşdi Mihrī **bir** perīnüñ zülfinüñ çengāline / Key hünerdür bu belādan ḳurtarursa cānı saġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 5). [bir,]*
44. Degeyüz şāyed ola **bir** ruḫı gül ġonca lebe / Çekmişüz cevr ü cefāsını hezārān ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [bir,]*
45. **Bir** ʿazīzüñ bu maḳāmıdur ki Mihrī ṣıdḳ ile / Cān u dilden bir muḥibbi sensin anuñ girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [bir,]*
46. Cān u dilden oldı **bir** mehrūya Mihrī mübtelā / Cānıdur bir kimsenüñ kim adını olmaz dimek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [bir,]*
47. Cān u dilden oldı bir mehrūya Mihrī mübtelā / Cānıdur **bir** kimsenüñ kim adını olmaz dimek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [bir,]*
48. Ṭārusı tarlası ṣanup ṭolandı kūyuñı raḳīb / **Bir** kesme urdum ol ṭoñuz tā gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [bir,]*
49. Nʾola begüm keremüñden bizümle yār olsañ / Güzeller içre ne var sen **bir** iḫtiyār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 1). [bir,]*
50. Gördi çeşmüm yine **bir** şāh-ı cihānı ne güzel / Sevdi cānum yine bir ḫūb-ı zamānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [bir,]*
51. Gördi çeşmüm yine bir şāh-ı cihānı ne güzel / Sevdi cānum yine **bir** ḫūb-ı zamānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [bir,]*
52. Umma ey dil bülbüli ol gülden iñen raḥm kim / Yeg anuñ ḳatında **bir** ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [bir,]*
53. Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm / Mihrīye **bir** būse inʿām it didüm dilber didi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [bir,]*
54. Mihrīye **bir** būse inʿām it didüm dilber didi / Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [bir,]*
55. Bu dil-i şūrīdenüñ taḫtında sulṭān olmaġa / **Bir** senüñ gibi yüzi gül-berg-i ḫandān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 3). [bir,]*
56. Dostum kūyuñda ben ḫora hemān ʿizzet yeter / İtlerüñle **bir** gice kūyuñda mihmān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [bir,]*
57. Sen ki cān gülşeninüñ **bir** gül-i nev-restesisin / Ne revādur bu ki her ḫār u ḫasa yār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 5). [bir,]*
58. Bed-duʿā itmezem ammā ki Ḫudādan dilerem / **Bir** senüñ gibi cefākāra hevādār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 8). [bir,]*
59. Şādam ol dilber dimiş kim kimseye raḥm itmezem / Mihrī gibi **bir** belākeş derdmendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [bir,]*
60. Niçe bir ʿizzet ideyin yār içün aġyāra ben / Niçe bir yalvarayın **bir** gül içün biñ ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [bir,]*
61. Ḳanda baḳsañ ḫārdur baġrına başan ġoncayı / ʿĀciz oldum dostlar varmaġa **bir** gülzāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 2). [bir,]*
62. Bugün **bir** ġonca-fem gördüm didüm kim hey ne cāndur bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [bir,]*
63. Didi ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm kim **bir** elif gibi bu cān içre nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [bir,]*
64. Müjeñ tīrini sīnemden dirīġ itme ki evvelden / Ḫadeng-i ġamze-i dilberler içün **bir** nişāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 5). [bir,]*

65. Maʿānī gevheri ile pür olmış / İ Mihrī gūş ṭut **bir** kān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 5). [bir,]*
66. Ẓulmet şebinde ḳalmış idüm ḫayli derd ile / Girdi elüme **bir** meh-i tābān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 2). [bir,]*
67. **Bir** dilrübā ü ḥüsn ilinüñ şāhı luṭf idüp / Olmışdı ben gedāsına mihmān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 3). [bir,]*
68. **Bir** ġonca-laʿl şevḳine mestāne germ olup / Çāk itmiş idi Mihrī girībān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 6). [bir,]*
69. Mest idüm ʿaşḳı meyinden daḫi **bir** bāde ṣunup / Curʿa-i laʿli beni eyledi ḥayrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [bir,]*
70. **Bir** ṭabīb oldı bizümle yine hem-dem bu gice / Dil-i bīmārumuza eyledi emsem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 1). [bir,]*
71. Dilber didi **bir** būse virem cān virür iseñ / Mihrī didi bir cāna ne minnet meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [bir,]*
72. Dilber didi bir būse virem cān virür iseñ / Mihrī didi **bir** cāna ne minnet meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [bir,]*
73. Ben umardum gele **bir** zülf-i perīşān bu gice / Şemʿ-i ruḫsārına pervāne ḳılam cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [bir,]*
74. **Bir** ḫoş ġazel didüm yine ben ḫaṭṭ-ı Aḥmede / Cān ṣafḥasında eyledüm anı müsevvede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 1). [bir,]*
75. Ebrūsı kemān idi ṣayd itdügi cān idi / **Bir** ġonca dehān idi maṭlūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [bir,]*
76. Bu gice **bir** ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile / ʿİşret itdük ṣubḥa dek mehtāba ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [bir,]*
77. Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre **bir** şehbāz ile / ʿİşret itdük ṣubḥa dek mehtāba ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [bir,]*
78. Ḥamdülillah Egribükde ṣoḥbet itdük Mihrīyā / Bu gice **bir** ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [bir,]*
79. Ḥamdülillah Egribükde ṣoḥbet itdük Mihrīyā / Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre **bir** şehbāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [bir,]*
80. Ḳaddüñ ḫayāli dīde-i Mihrīde dostum / **Bir** servdür ki ṭutdı vaṭan yaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 5). [bir,]*
81. Sevdi göñlüm yine **bir** ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre mi var ki benim gözüm ü göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [bir,]*
82. Aldadı ḥāli göñül murġını **bir** dāne ile / Dām-ı zülfine göñül düşdi mi kendü dek ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 2). [bir,]*
83. Derd ile cān bülbüli billah nice cān virmesün / **Bir** ṣaçı sünbül yüzi gül berg-i ḫandān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [bir,]*
84. Mihrī Necātī şiʿrine dirsin naẓīre līk / Sen **bir** gedā vü müflis o bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [bir,]*
85. Mihrī Necātī şiʿrine dirsin naẓīre līk / Sen bir gedā vü müflis o **bir** pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [bir,]*
86. Mıṣr-ı ḥüsnüñ Yūsufı dil-teşnedür **bir** curʿa ṣun / Laʿlüñ ābından zenaḫdānuñdaki çāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 3). [bir,]*
87. Pāre ḳılsa itlerüñ cānā raḳīb-i kāfiri / Olmaz idi daḫi **bir** vech ile ġavġālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [bir,]*
88. Yine dil düşdi bugün **bir** yüzi mehpāresine / Luṭf idüp raḥm ide mi ʿāşıḳ-ı bīçāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 1). [bir,]*
89. Yine dil düşdi bugün **bir** gözi āhū elige / Ki güneş görse yüzin gire seḥābe elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [bir,]*
90. **Bir** eyü güzeller güzeli göñlümi aldı / Göz göre benüm başumı ġavġālara ṣaldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 1). [bir,]*
91. Dil bülbüli feryād u fiġān itse demidür / **Bir** ġonca-dehen serv-i ḫırāmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 3). [bir,]*
92. Cihān içinde **bir** ḫūba Güvāhī / Seni Ḥaḳ mübtelā ḳılsun İlāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 1). [bir,]*
93. Yaḳup cānuñ fetīlin ġam şebinde / Uyarsun ʿālemüñ **bir** mihr ü māhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 4). [bir,]*
94. Lebi cām-ı meyinden yād ḳılsun / Seni meclisde **bir** boynı sürāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 5). [bir,]*

95. Ser-i zülfine berdār itsün āḫir / Seni **bir** ḥüsn ilinüñ pādişāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 7). [bir,]*
96. Ḫābdan açdum gözüm nāgāh ḳaldurdum seri / Ḳarşuda gördüm ṭurur **bir** māh-rūy-ı dilberi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 1). [bir,]*
97. **Bir** ġonca-i ter şaḥn-ı çemende açılınca / Anuñla bile bitmese biñ ḫār-ı cefāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 2). [bir,]*
98. Bülbül nice feryād u fiġān eylemesün kim / **Bir** heftelige hem-demidür ġonca şafāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 3). [bir,]*
99. **Bir** devr idi ser-defter-i ḫūbān idi Mihrī / Şimdi görüñ uş her güzelüñ oldı gedāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 6). [bir,]*
100. Dostlar ṣanmañ ki **bir** lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [bir,]*
101. Almadan **bir** berg-i gül ḫaddüñden irdi ḫaṭṭuñ āh / Ḫārlar ol gül-ʿiẕaruñ çehre yanın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [bir,]*
102. **Bir** būse vir öldüm didi Mihrī añа yāri / Çeşmi ile ḫışm itdi egerçi güleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 5). [bir,]*
103. Ġanīmet gör dem-i ʿömri ṣarıl **bir** nāzenīn ile / Cihān aġyārdan ḫālī olıcaḳ ṭuymasun nāşī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [bir,]*
104. Cānı yoḳ deprede biñ yıl ki hevāsında yele / Zülfüñüñ **bir** ḳılını bād-ı seḥerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 2). [bir,]*
105. Çeşmüñ mi ḳıldı ġamzeñe taʿlīm dostum / **Bir** tīr ile ḫoş ṭaġıdur yüz biñ ʿaskeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [bir,]*
106. Nice ölmesün **bir** ādem ṣūfīnüñ ṭaʿnından āh / Kendü sevmez mi görüp bir ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [bir,]*
107. Küfr-i zülfine esīr oldum o kāfir beçenüñ / Beni ḳurtarmaġa yoḳ mı ki **bir** īmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [bir,]*
108. Devr-i ḥüsnüñ geçer ey yār ḳalur **bir** eyü ad / Unudılmaz añılur ḫayr ile iḥsān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 6). [bir,]*
109. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa **bir** naẓar / Keşf olur ol demde ezber şübhesiz Ḳurʾān añа *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [bir,]*
110. Kūy-ı yāri **bir** nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür yeter ruḫ-ı cānān añа *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [bir,]*
111. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā **bir** cān nedür biñ cān añа *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [bir,]*
112. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa **bir** naẓar / Keşf olur ol demde ezber şübhesiz Ḳurʾān añа *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [bir,]*
113. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā **bir** cān nedür biñ cān añа *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [bir,]*
114. Ḫoş gör bu demi kim virür ol rūḥa fütūḥı / **Bir** ẕerre demāġuñda ḳomaz ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [bir,]*
115. Bitmedi daḫi bitmeyiser bāġ-ı cihānda / **Bir** sencileyin ruḫları gül lebleri ḥamrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 23). [bir,]*
116. Sen ḳaşı kemān ġamzesi oḫ çeşmi ḥarāmī / **Bir** tīr ile ḳıldı dil ü cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [bir,]*
117. Dil murġını **bir** bend ile ḫoş dāma düşürdi / Cān boynına zülfüñ ṣalalı ḥalḳa-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 29). [bir,]*
118. Medḥ itmege ḥüsnüñi gülistān-ı çemende / **Bir** bülbül-i ḫoş-ṭābʿ durur bu daḫi gūyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 37). [bir,]*
119. Yā Rabb ʿizz ü devlet ile Ḫān Aḥmedüñ / **Bir** güni bu cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [bir,]*
120. Devr ide devr-i felek çenber-i çarḫuñ yıḳıla / Görmeye sencileyin **bir** meh-i tābān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 18). [bir,]*
121. Ger baḫr-i luṭfuñuñ ire **bir** ḳatresi revān / Bula vücūd muʿtekif-i gūşe-i ʿadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 11). [bir,]*
122. **Bir** cihāngīr-i zamānsın ki irevirmez amān / Lemʿa-i tīġuñ ider dīvi Nerīmānı dü-nīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 16). [bir,]*
123. **Bir** şeh-i devrān-ı ʿādildür bugün ʿālemde kim / Devleti devrinde hergiz kimse çekmez infiʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 4). [bir,]*
124. Yaʿni ol Sulṭān Aḥmed kim kerem kānı bugün / Salṭanat taḫtında **bir** şāh-ı cihāndur müsteʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [bir,]*

125. Ḳaşına beñzedügi bugün budur anuñ hilāl / İrte **bir** gün ḥüsnine öyküne yaʿni nʾiḥtimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [bir,]*
126. **Bir** şehenşāh-ı zamāndur kim cihān ḫusrevleri / Her cihetden lā dimez emrine eyler imtiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 10). [bir,]*
127. **Bir** cihāngīr-i zamāndur ol bugün ʿālemde kim / Rüstem ü Zāl olsa rezmine gelüp itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [bir,]*
128. Devleti bāġında Mihrī ḥamdülillāh **bir** şehüñ / Serv ḳaddi sāyesindesin ne ġam her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 25). [bir,]*
129. Ki yaʿni Şeh Süleymān ol cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr / Başına gerçi **bir** şehdür yedi iḳlīm ḫānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [bir,]*
130. Laʿl-i lebinüñ yādına **bir** mehrūnuñ / Ḫoş olur nūş ide mül çün irişe vaḳt-i bahār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 23). [bir,]*
131. Mihrī ʿāṣiyem **bir** rū-siyāh / Dergehüñe var ümīdüm yā İlāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 24). [bir,]*
132. Velī her birinüñ **bir** mesnedi var / Benüm yoḳdur ṭapuñdan ġayrı deyyār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [bir,]*
133. Şehr-i Amāsiyyede **bir** ḫūb u raʿnā gülʿiẕār / Her ṭarafda cān u dilden ṣad-hezār ʿuşşāḳı var *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [bir,]*
134. Yapılmış **bir** serīr-i ʿālī eyvān / Yeşil yapraḳlar olmış aña seyvān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 11). [bir,]*
135. Ki **bir** ḫurşīd- ṭalʿat meh-cebīndür / Ḫadin kim görse dir kim yāsemīndür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 15). [bir,]*
136. Yapılmış anda **bir** şāhāne ḥammām / Yeni ḥammām dirlermiş aña nām *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 37). [bir,]*
137. Ḳıble yüzüñden ölince yüzimi döndürmezem / Virseler **bir** ḳıluña iki cihānı virmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 3). [bir,]*
138. Yüzüñi görmege gerçi kim virürem cānı ben / Sen daḫi ḫūblarda **bir** ʿāşıḳ-perest idüñ iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [bir,]*
139. Nāgāh girür ise elüñe dāmen-i vaṣlum / **Bir** vaḳt-i şerefde *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 17). [bir,]*
140. Gerçi bu cihānda bulınur ṭālibe maṭlūb / Sevdügʾ ola **bir** ḫūb *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 19). [bir,]*
141. Bugün **bir** ḥüsn şāhınuñ yüz urdum āsitānına / İrişdi ʿandelīb-i dil cemāli gülsitānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 1). [bir,]*
142. **Bir** şeh-i devrān-ı ʿādildür cihān rūyında kim / ʿĀdeti luṭf u mürüvvetdür ḳamu fiʿli ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [bir,]*
143. ʿAdli mīzānına geldi keffe oldı mihr ü māh / Luṭfı deryāsında oldı baḥr-ı ʿummān **bir** ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [bir,]*
144. Bir şehen-şāh-ı cihāndur bī-naẓīr ü bī-bedel / **Bir** naẓar ḳılsañ ḳomaz cānda melāmet dilde ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [bir,]*
145. Şol dilrübā ki ḥüsn ilinüñ kişveri geçer / **Bir** şehdür ol ki cān u göñül leşkeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [bir,]*
146. **Bir** ġonca kim açılmadın anuñ bite ḫārı / Şimden girü bunlaruñ işi vara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 4). [bir,]*
147. Sen ey Necātī ister iseñ būriyā döşek / Yār işigünde Mihrīye **bir** ḳurı cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [bir,]*
148. Beñzer ki gülistāna yine sāye ṣalupdur / **Bir** ruḫları gül ġonca-dehen ḳāmeti bālā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 11). [bir,]*

bir: *Tek, bir tane, biricik.*

1. Yollar üzre Mihrīnüñ her dem görür ḫāk olduġın / **Bir** naẓar ḳılmaz nedür cürmi ʿaceb sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [bir,]*
2. Cān virürüm saña behey kāfir / **Bir** naẓar ḳıl baña behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 1). [bir,]*
3. Çekmişem ben cefāñı biñ kerre / Sen de it **bir** vefā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 4). [bir,]*
4. Mihrī-i dil-ḫastenüñ ḥālin ṣorarsa yāre diñ / **Bir** nefes ḳalmışdur ammā āh ol cānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [bir,]*

5. Öldürdüm idi müddeʿīyi **bir** çalmada tīz / Neylersin itler ʿav ʿavı ʿaḳlum şaşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 3). [bir,]*
6. Bu cihān bāġında Mihrī nice nālān olmasun / **Bir** senüñ gibi ḥuṣūṣā ġonca-leb gül-fem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [bir,]*
7. Leblerüñi gördügümce dostum cān imrenür / Yalıñuz **bir** ben miyem kāfir müselmān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [bir,]*
8. Yalıñuz **bir** ben miyem sen dilrübāya mübtelā / Cān u dilden bu cihān ḫalḳı saña aḥbābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [bir,]*
9. ʿĀṣıḳları **bir** būsesine cān vire her dem / Aġyār ile ol ṣarıla ʿuryān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 2). [bir,]*
10. Nitekim yāruñ yolında cān virüp itdüm heves / Vuṣlatına bulmadum ʿālemde **bir** gün dest-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 1). [bir,]*
11. Beni **bir** tīrle öldürmişdi ġamzeñ / Arada çeşmüñ olmasaydı māniʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 3). [bir,]*
12. Mihrī saña biñ cān diler iseñ virür ey dost / **Bir** būse vire send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [bir,]*
13. Bir ʿazīzüñ bu maḳāmıdur ki Mihrī ṣıdḳ ile / Cān u dilden **bir** muḥibbi sensin anuñ girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [bir,]*
14. İnʿāma geldük ey dost **bir** būse vir lebüñden / Maḥrūm ḳılma luṭf it şeylillah itse sāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 7). [bir,]*
15. **Bir** mūyuñı virmez bu cihān mülkine Mihrī / Vallāhi vü billāhi inan kim budur andum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [bir,]*
16. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıçün **bir** naẓar ḳıl ḥālüme / Ḥaḳḳı ḥāżır gör begüm ḳorkmazsañ andumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 6). [bir,]*
17. Ne çeker cevrüñ ile ḫaste-dilüñ / Ḥāline **bir** baḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 3). [bir,]*
18. Hey ġāfil olma ġamzelerinden güzellerüñ / Biñ şeyḫi yoldan eylediler **bir** nigāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 6). [bir,]*
19. Var mıdur ʿālemde **bir** dilber cefākār olmaya / Ḥīle-i cevr ü sitemkār ile mekkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [bir,]*
20. Ḳandʾ olur sünbüllerin māh üzre ṭaġıtduḳda dost / Zülfinüñ **bir** ḳılına yüz biñ dil-efkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [bir,]*
21. Yüz urup āsitānına ḥabībimüñ ḳorum başı / Yüzüme **bir** ḳadem başmaz başumdan yeg görür ṭaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 1). [bir,]*
22. Yalıñuz **bir** meh degüldür ḳapusı üftādesi / Biñ ṣafā ile gelür baş üzre her ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [bir,]*
23. Cān alur çeşmi dili yaġmā ḳılur ḥükmi revān / Līk ḳılsañ **bir** naẓar ḥüsni baġışlar cāna cān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 13). [bir,]*
24. Ḫūblar içre ṣanemā sen daḫi **bir** server idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [bir,]*
25. Hey benüm begcegizüm sen daḫi **bir** ādem idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [bir,]*
26. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül gibi nālān eyledüm / Degmedüm **bir** ġoncaña bunca ki efġān eyledüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 5). [bir,]*
27. Bir şehen-şāh-ı cihāndur bī-naẓīr ü bī-bedel / **Bir** naẓar ḳılsañ ḳomaz cānda melāmet dilde ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [bir,]*

bir: *Bir sayısı, bir adet.*

1. Cān viremez yolumda dime Mihrī dostum / Ṣādıḳlaruñ cihānda bu daḫi **biri** geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 5). [biri, -i]*

bir: *Bİr, sayı sıfatı; diğer, öteki.*

1. Devlet anlaruñ ki bu esnadʾola gülzārda / Bir elinde cām-ı ṣāġar **bir** elinde zülf-i yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [bir,]*

bir: *Herhangi bir, başka, diğer.*

1. Maṭlaʿ-ı ḥüsnüñ gibi **bir** burc-ı aʿlā görmedük / Māh ruḫsāruñ gibi bir şems-i ġarrā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 1). [bir,]*
2. Maṭlaʿ-ı ḥüsnüñ gibi bir burc-ı aʿlā görmedük / Māh ruḫsāruñ gibi **bir** şems-i ġarrā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 1). [bir,]*
3. Çoḳ cihān gülşenlerin seyr itdük ammā rāstī / Müntehā ḳaddüñ gibi **bir** serv-i raʿnā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [bir,]*
4. Sünbül ü gül-pūşlar çoḳdur cihān bāġında līk / Bu külālüñ gibi **bir** zülf-i semen-sā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [bir,]*

bir: *Her bir, hepsi belgisiz sıfat.*

1. Dizer **bir** ḳılda ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u dīn ü dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [bir,]*

bir: *Öyle bir; çok kötü, fena, düşkün.*

1. Şimdi **bir** ḥāldeyem kim ilenen düşmenine / Dir ki Mihrī gibi sen daḫı siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [bir,]*

bir: *Bir kez, tek; bir tane, herhangi bir, belgisiz sıfat.*

1. Degmedüm **bir** güle bu ṭāliʿi yoḳ başumı gör / Ṭutaram bunca zamān oldı ki gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [bir,]*

bir: *Başka bir tane, ona benzer, belgisiz zamir.*

1. Biñ yıl ki felek devr ide ʿāşıḳ saña cānā / Getürmeye **bir** Mihrī gibi ānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [bir,]*

bir: *Bir tane daha, başka.*

1. Ḥimmet ü cūduñ ḫayālümden ne ṭañ olmasa dūr / Luṭf u iḥsānuñ umar **bir** ben günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [bir,]*

bir: *Başka bir, benzer.*

1. ʿAşḳı rāhında bulur mu dil ü cān terk idici / **Bir** benüm gibi cihān içre daḫı arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [bir,]*

bir: *Başka bir, diğer.*

1. Eksük olmaz bu cihāndur ʿāşıḳa **bir** yār hey / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [bir,]*
2. Çünki gönderdi Ḫudā devlet ile rāha seni / Mübtelā ḳılsun İlāhī yine **bir** şāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [bir,]*
3. Ḫaddüñ gibi gül bitmedi **bir** bāġ-ı cihānda / Laʿlüñ gibi yoḳ laʿl-i Bedaḫşānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 6). [bir,]*
4. Çoḳdur cihānda gerçi senüñ mübtelālaruñ / Ben bende gibi sevmedi **bir** mübtelā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [bir,]*
5. Çoḳdur cihānda gerçi güzeller nenüñ gibi / **Bir** nāzenīn görmedüm el-ḥaḳ senüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [bir,]*

bir: *Tek, bir tane, biricik; eşsiz, benzersiz.*

1. Diyār-ı Rūm içinde şimdi **birdür** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 40). [birdür, -dür]*

bir an: *Bir an içinde, bir anda.*

1. ʿÖmr **bir anda** geçer devr-i gül eyyāmı daḫı / Bāḳī ḳalmaz bu zamān bāri geçür ānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 7). [bir an,]*

bir an: *Bir anlığına, çok kısa bir sürelik.*

1. Cānlardı buña ḳurbān baḳmazdı yüze **bir ān** / ʿĀşıḳları hep ḳurbān-āşūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 4). [bir ān,]*

bir an: *Bir kez, bir an, tek bir kere.*

1. Vefālu gerçi güzel çoḳ dinürdi devrānda / Biz anı görmemişüzdür cihānda **bir anda** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 7). [bir an,]*
2. Hem-demi ġuṣṣa vü ġam eyledi devrān bize / Raḥm idüp luṭfını göstermedi **bir an** bize *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 7). [bir an,]*

bir an: *Bir an, çok kısa bir zaman.*

1. Derdā vü dirīġā kişinüñ sevgülü yāri / Yanından ırağ olduġı **bir ān** ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 3). [bir ān,]*
2. Eglenür miydi bu cānum tende **bir an** yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [bir an,]*

bir an: *Tek bir an, çok kısa bir zaman.*

1. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem bu deme ḥayrān / Biñ cāna deger **bir ān** ne ḫoşca zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [bir ān,]*

bir anda: *Bir anda, ansızın, aniden, birdenbire.*

1. Ḫār-ı ġayret pāreler **bir anda** biñ kez cigerüm / Kendülügümle mi hem-dem oldum āh u zāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 3). [bir anda,]*

bir araya gel-: *Toplanmak.*

1. Bir bölük aşmalular **geldi bir araya** bu dem / Ḳanda bulına ʿaceb bunlara urġan bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [bir araya gel-,]*

bir avuç: *Bir avuç, azıcık.*

1. Öldürmek ise ey dost raḳībi yeter ancaḳ / Ol kelb-i laʿīnüñ **bir avuç** ḳanı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [bir avuç,]*

bir ayak üzre: *Tek ayaklı bir şamdan üzerinde; tek ayak üzerinde, hazır bekleme, her an sevgili gelebilir diye uyanık kalma.*

1. Dilber ḫayāli şevḳi ile yandı ṣubḥa dek / **Bir ayaġ üzre** şemʿ-i şebistān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 4). [bir ayaġ üzre,]*

bir başı vü biñ dil ile: *Bütün benliğiyle, içtenlikle, çok isteyerek.*

1. Hey bu rīş-ḫandelerüñ **bir başı vü biñ dil ile** / ʿĀşıḳın aldayıcı ḳavli yalan yārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 3). [bir başı vü biñ dil ile,]*

bir bölük: *Bir grup, birkaç.*

1. **Bir bölük** aşmalular geldi bir araya bu dem / Ḳanda bulına ʿaceb bunlara urġan bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [bir bölük,]*

bir çöpe sözümüz geçme-: *Söz geçirememek, kendi dediklerinin yerine gelmesini sağlayamamak, hükümsüz olmak.*

1. Yapışup dāmen-i aġyāra müdārā iderüz / Nitekim yalvaruruz **bir çöpe geçmez sözümüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 4). [bir çöpe sözümüz geçme-,]*

bir daḫi: *Bir daha, artık, bundan sonra.*

1. Ḥüsnüñ miṯāli **bir daḫi** gelmiş midür ʿaceb / Her güşesinde berg-i gül-i erġavān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 2). [bir daḫi,]*
2. **Bir daḫi** naẓar eylemeye rüy-ı cināna / Her kim ḳıla sen ruḫları zībāyı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 24). [bir daḫi,]*
3. ʿAynına gösterür mi göre **bir daḫi** felek / Ger senden özgede göre çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [bir daḫi,]*
4. Miṯlini görmedi döneli **bir daḫi** felek / Bunca ki māh u sāl ve leyl ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [bir daḫi,]*
5. Miṯlüñ gibi ey şāh-ı zamān rüy-ı cihāna / Bu devr-i felek **bir daḫi** göstermedi ḳaṭʿā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 15). [bir daḫi,]*

bir daḫi: *Bir daha, yeniden, tekrar.*

1. Ey ḳāmeti mevzūn u eyā ḫūb-nigār / Bitmedi ḳaddüñe beñzer **daḫi bir** serv ü çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [bir daḫi,]*
2. Seni heyhāt ki **bir daḫi** görince gözümüz / Āh u zār ile geçiser gicemüz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [bir daḫi,]*

bir daḫi: *Başka, diğer.*

1. Çoḳdur cihānda cevr ü cefāsıyla mübteẕel / Bulunmaya benüm gibi **bir daḫi** ġam-zede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 3). [bir daḫi,]*
2. Cevrüñ de vefādur baña derdüñ de devādur / Bīmār-ı dile **bir daḫi** tīmār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 2). [bir daḫi,]*
3. Dostum cemʿ itseler ʿālemde bī-ṭāliʿleri / **Bir daḫi** Mihrī gibi baḫtı siyehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 5). [bir daḫi,]*
4. Gerçi çoḳ o ṣanemüñ ʿaşḳınuñ āşüfteleri / Olmaya bencileyin **bir daḫi** rüsvā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 3). [bir daḫi,]*
5. **Bir daḫi** miṯli cihān rūyına ġālib az gele / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [bir daḫi,]*

bir daḫi: *Bir kez bile, hiç.*

1. Görmeden **bir daḫi** yārān yüzini āh eger / İrişe bir gün ecel desti girībānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 4). [bir daḫi,]*

bir dāne: *Biricik, eşsiz, kıymetli.*

1. Ḥaḳ bağışlasun İlāhī seni ol vālīdeñe / Kim anuñ **bir dānesisin** saña rifʿat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 7). [bir dāne,]*

bir dem: *Bir an, hiçbir zaman.*

1. Göñül vireli sen nā-mihribāna / Teraḥḥum ḳılmaduñ **bir demde** cāna *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 1). [bir dem,]*

bir dem: *Bir an, bir anda, kısa bir süre içinde.*

1. İledür seni Ḥaḳḳ'a seni **bir demde** / Ḳurbet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 6). [bir dem,]*

bir dem: *Her bir an, her dakika.*

1. Meclisinde ṣanemüñ rāḥat olup ṣubḥa degin / Biñ ṣafā ile geçildi hele **bir dem** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 4). [bir dem,]*

bir dem: *Bir an, çok kısa bir süre.*

1. Olmadı **bir dem** düşelden Mihrī ʿaşḳuñ nārına / Sīne yanup dil göyünüp dīde nemgīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 5). [bir dem,]*
2. **Bir dem** ol dilber cemālinden ırağ olmaḳ ne güç / Bir nefes cānānesüz ʿālemde ṣağ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 1). [bir dem,]*

3. Neyleyem bī-çāre göñlüm **bir dem** olmaz yārsuz / Epsem olmaz nitekim cehd eylerem bu ʿārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 1). [bir dem,]*
4. Ġam gicesinde geçdi günüm āh u vāh ile / **Bir dem** muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 1). [bir dem,]*
5. Çekmişüz yüz biñ cefāsın her cihetden gerçi āh / İtmedi **bir dem** vefā bu ḫūb u raʿnālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [bir dem,]*
6. **Bir dem** içre oynasa biñ dürlü bendler gösterür / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [bir dem,]*
7. Gözüme nūr irişsün yine göñlüme sürūr / Göreyüm gün yüzüñi **bir dem** amān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [bir dem,]*

bir dem: *Bir an, tek bir zaman.*

1. Var mıdur **bir dem** beni hecrüñle bīmār itmedüñ / Raḥm idüp bir gün baña luṭfuñla tīmār itmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 3). [bir dem,]*

bir dem: *Bir an, çok kısa bir zaman; tek bir kez.*

1. Pister-i nesrīn gerekmez **bir dem** ārām itmege / Āsitānuñ gibi dil miskīne bālīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 2). [bir dem,]*
2. Murādum bu ki sulṭānum ṭapuñdan / Bu cānum mülki **bir dem** bula rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [bir dem,]*

bir dem: *Bir an, bir kez bile.*

1. Ben dilümde nāmını vird itdüm ammā dilberüm / **Bir dem** añmaz adum olmaz bir nefes aġyārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [bir dem,]*

bir dem: *Bir an, birdenbire, aniden.*

1. Ḥayy ider **bir demde** biñ ʿaẓm-i remīm olmışları / Ḥaḳ bilür kim böyle enfās-ı Mesīḥā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 5). [bir dem,]*
2. İledür Ḥaḳḳa seni **bir demde** / Ḳurbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 6). [bir dem,]*

bir gün: *Sonra, ilerde, eninde sonunda, mutlaka.*

1. Var itdügüñe ṣoñra peşīmān olasın / Gül yüzüñ dāʾiresini ṭutıcaḳ **bir gün** ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 26). [bir gün,]*
2. Ḥüsn sermāyesi elden gidicek **bir gün** ola / Bildüre itdügüñi sevdügüm Allāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 3). [bir gün,]*
3. Müddeʿī nükteleriyle ṣanemüñ ġuṣṣaları / Mihrīyi öldüre **bir gün** seni ḳurtara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 8). [bir gün,]*
4. Yā ṭapuñdan dūr idem cānā raḳīb-i kelbi ben / Yā yedürem **bir gün** aña loḳma loḳma pāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 4). [bir gün,]*
5. Mihrüñde senüñ **bir gün** eyā māhliḳā āh / Fāş eyleyiser sırruñı Mihrī ele ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 5). [bir gün,]*
6. Raḳībüñ lāf urup dirmiş anı öldürürin **bir gün** / Er ise gelsün ol nāmerd aña göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [bir gün,]*
7. Devrān bahārı **bir gün** irer kim ḫazān olur / Evrāḳını ḳılar ḫaẕer it tārumār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 6). [bir gün,]*
8. Nice hercāyi cefākārlara yalvaralum / Ṭutayuz **bir gün** ola belki vefādār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 2). [bir gün,]*
9. Āsitānuñdan anı sürmek ile gitmedi āh / Getür e **bir gün** ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [bir gün,]*
10. Āsitānuñdan anı sürmek ile gitmedi āh / Getür e **bir gün** ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [bir gün,]*

11. Dil-i mecrūḥuña ġam çekme ki **bir gün** dem ola / Bulasın ġurbet elinde aña sen merhemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 7). [bir gün,]*
12. Mihrī ger ʿömr vefā eyler ise kesme ümīd / Geleler ṣaġlıġ ile **bir gün** ola yanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 9). [bir gün,]*
13. Aġlañ gülüñ ki **bir gün** eyā dostlar raḳīb / Ecel irişmedin beni derhemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 3). [bir gün,]*

bir gün: *Hiçbir zaman, bir gün olsun.*

1. Eyledüm seni sevelden ġayrılardan dil berī / Dimedüñ **bir gün** ki hey bīçāre miskīn gel berī *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [bir gün,]*
2. Dostum geçmedi **bir gün** sözümüz yanuñda / Baña itdüklerüñi bulasın īmānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 1). [bir gün,]*
3. Aġlaram yaş yerine ḳan dökilür çeşmümden / Yār raḥm eyleyüben silmedi **bir gün** yeñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 3). [bir gün,]*
4. Cürmüm nedür ḳatuñda senüñ **bir gün** ey felek / Kim hem-ser itmedüñ beni zülfi siyāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [bir gün,]*

bir gün: *Günün birinde, belirsiz bir zamanda.*

1. Bu nevbahāra **bir gün** olur kim ḫazān irer / Ġırrʾolma ḥüsne sevdügüm āḫir beḳāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [bir gün,]*
2. Raḥm idem **bir gün** dimiş bī-çāre Mihrīye ḥabīb / Bu kelāmı ṣaḳlasun yā Rabbi yalan olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [bir gün,]*
3. Sen bī-vefā firāḳıla cān irdi ḫulḳuma / Cānā yoluñda çıḳsa gerek **bir gün** āh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 4). [bir gün,]*
4. Görmeden bir daḫi yārān yüzini āh eger / İrişe **bir gün** ecel desti girībānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 4). [bir gün,]*
5. Ḳorḫaram aġyār **bir gün** yār kūyından beni / Sürdüre cennetden uymasun bu şeyṭān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 4). [bir gün,]*
6. Müyesser ola görem mi ḥabībimüñ **bir gün** / Cefāsı terki ile cevrinüñ nihāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 6). [bir gün,]*
7. **Bir gün** ola iñen daḫi ġam çekme ḫaste dil / Dilber müyesser ola bulasın selāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 4). [bir gün,]*
8. Rīsmān zülfüñde **bir gün** dost ġamzeñ tīġına / Düşeyin cān vireyin gör ʿāşıḳuñ cānbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 4). [bir gün,]*

bir gün: *Tek bir gün, yalnızca bir kez.*

1. Bulmadum **bir gün** vefā sevgülü yārumdan benüm / Geçmedi bilmen nedür devlet kenārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 1). [bir gün,]*
2. Dāmen-i vaṣluñla **bir gün** ḳanlu yaşum silmedüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 8). [bir gün,]*
3. Var mıdur bir dem beni hecrüñle bīmār itmedüñ / Raḥm idüp **bir gün** baña luṭfuñla tīmār itmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 3). [bir gün,]*
4. Görmedüm senden kerem ey bī-vefā dildār hey / Olmaduñ **bir gün** bu ben bīçāre ile yār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [bir gün,]*
5. Ḳılmaduñ **bir gün** ḥabībüñ zülfine hem-ser beni / Neyleyelüm bu cihāndur saña da ḳalmaz felek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [bir gün,]*

bir iki: *Birkaç, belgisiz sıfat.*

1. Bize meyl eyler idi geh geh o çeşmi ḳaralar / Menʿ iderler oları **bir iki** yüzi ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 1). [bir iki,]*

bir ilāh ile bir ben bilürem: *Çekilen sıkıntının ne kadar ağır ve büyük olduğunu belirtmek için kullanılan bir söz.*

1. Ḥecrüñ ġamında dil ne çeker şimdi dostum / **Bir ben bilürem** ancaḳ anı **bir İlāh ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 3). [bir ilāh ile bir ben bilürem,]*

bir kerre: *Tek bir kez, bir defalık.*

1. **Bir kerre** mübtelālaruma raḥm idem diseñ / Dünyāda sevdügüm nʾola yalan dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 5). [bir kerre,]*
2. Mihrī-i üftādeñe şāhā nʾola raḥm eyleseñ / Şāyed olaydı aña **bir kerre** mihmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [bir kerre,]*
3. Mihrī-i üftādeñe şāhā nʾola raḥm eyleseñ / Şāyed olaydı aña **bir kerre** mihmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [bir kerre,]*
4. Eyü çekdük bu devrānuñ cefāsın / Görelüm bāri **bir kerre** vefāsın *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 41). [bir kerre,]*
5. **Bir kerre** ḳadem başmaġa cānā yüzüm üzre / ʿAhd itmiş idüñ gel berü peymānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 6). [bir kerre,]*

bir kerre görüşte: *İlk görüşte, ilk gördüğü anda; bir kez görür görmez.*

1. Bilsem ki perī misin i cān yoḫsa firişte / Biñ cān ile sevdüm seni **bir kerre görüşte** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [bir kerre görüşte,]*

bir kerrelik: *Tek bir defalık, yalnızca bir kez.*

1. Nʾola ol rūḥ-ı revānum ḳosa iḥsānlar idüp / Ḫāk-i pāyine yüzüm sürmege **bir kerrelige** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 3). [bir kerrelig,]*

bir kez: *Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.*

1. Dünye vü ʿuḳbāda bu ʿizzet yeterdi Mihrīye / Girse **bir kez** destine anuñ ḥabībi dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 5). [bir kez,]*

bir ḳıla dön-: *Kıl gibi incecik olmak, zayıflamak; düşkün olmak, mecalsiz kalmak.*

1. Ḳāmetüm çeng oldı ten **bir ḳıla döndi** rāstī / Eyleyince āh sen mūy-ı miyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 4). [bir ḳıla dön-,]*

bir kimse: *Herhangi bir kişi, hiç kimse.*

1. Görmedük bir güli gülşende ki ṣolmaya felek / Ṣanma **bir kimse** ki itdügini bulmaya felek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [bir kimse,]*

bir laḥẓa: *Bir an, çok kısa bir vakit.*

1. Temāşā ideli çeşmüm o ḫadd u ḫāli bir laḥẓa / Ḫayāli dīde vü dilden degüldür ḥālī **bir laḥẓa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [bir laḥẓa,]*
2. Temāşā ideli çeşmüm o ḫadd u ḫāli **bir laḥẓa** / Ḫayāli dīde vü dilden degüldür ḥālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [bir laḥẓa,]*
3. Dehānuñ cānım u zülfüñ benim ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem āh görmezsem o mīm ü dālı **bir laḥẓa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [bir laḥẓa,]*
4. Cefā ḫārında bülbül-veş göñül feryād ider her dem / Cemālüñ gülşenin göster ḫoş olsun ḥāli **bir laḥẓa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 3). [bir laḥẓa,]*

5. Reh-i ʿaşḳuñda ʿuşşāḳuñ naẓar ḳıl ḥāline cānā / Ne ḥāl ile geçer sensüz gör e āḥvāli **bir laḥẓa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [bir laḥẓa,]*
6. Cinān içinde her dāyim ḥabībüm ḥulle geymişdür / Ḳapuñda yeg durur geymek ʿabā vü şālı **bir laḥẓa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [bir laḥẓa,]*
7. Bugün ḳorḳutma sen nāṣiḥ caḥīmüñ irte nārından / Kerem ḳıl başum aġrıtma ḳo ḳīl ü ḳāli **bir laḥẓa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [bir laḥẓa,]*
8. Cemālüñ muṣḥafın ʿarż it begüm kim saʿd-ı ekberdür / Açılsun Mihrī bed-baḫtuñ mübārek fālı **bir laḥẓa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 7). [bir laḥẓa,]*

bir naẓarda: *Tek bir göz hareketiyle, bir bakışla.*

1. **Bir naẓarda** nice ʿāşıḳları Ferhād eyler / Nice Şīrīn nice dilber nice mehrūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 2). [bir naẓarda,]*

bir nefes: *Bir an, çok kısa bir zaman.*

1. Bir dem ol dilber cemālinden ıraġ olmaḳ ne güç / **Bir nefes** cānānesüz ʿālemde ṣaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 1). [bir nefes,]*
2. Ten enīs olmışdur andan ayru olmaz **bir nefes** / Sevdügüm yārüm vefādārum nigārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 3). [bir nefes,]*
3. Gözlerüme sensiz ey rūḥ-ı revānum **bir nefes** / Gülşen ise neyleyem külḫan görinür bāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 4). [bir nefes,]*
4. Çekmez idi **bir nefes** ḫāruñ cefāsın neylesün / Līki bülbül gülsitān içre gülüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [bir nefes,]*
5. Ben dilümde nāmını vird itdüm ammā dilberüm / Bir dem añmaz adum olmaz **bir nefes** aġyārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [bir nefes,]*
6. Yıllar ile görmezem yārum yüzin ben müddeʿī / Sāyesi gibi ḳatından eksük olmaz **bir nefes** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 2). [bir nefes,]*
7. Vaḳt-i nevrūz irdi bu esnāda ġāyet cehl ola / **Bir nefes** olmaḳ ḥabībüñ ḫāk-i pāyından ıraġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 4). [bir nefes,]*
8. Çün **bir nefes** oldum saña ben bende ki hem-dem / ʿĀlemde niçün ölmek içün pes çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [bir nefes,]*
9. Didi kim gel itlerümden yād olma **bir nefes** / Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [bir nefes,]*
10. Düşdüm ayaḳlara elden ḳomadum yār etegin / Gerçi yārüm ḳomadı **bir nefes** aġyār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 1). [bir nefes,]*
11. **Bir nefes** Mihrī vücūduñdan ıraġ olmadı ġam / Ḫūblaruñ cevri meger kim bile yoġruldı gile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 7). [bir nefes,]*
12. Gitdi ʿaḳlum bilüm ey şāh-ı cihān sen gideli / **Bir nefes** tende ḳarār itmedi cān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 1). [bir nefes,]*
13. **Bir nefes** Mihrī varur kūyuñda seyrān itmege / Tiz ḳaçar çün seg raḳībüñ işidüp āvāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 5). [bir nefes,]*
14. Ayru olmasun rikābuñdan saʿādet **bir nefes** / Devlet atıyla cihān içre süvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 11). [bir nefes,]*

bir nefes: *Her bir an.*

1. Biñ ʿaẕāb ile geçince **bir nefes** cānā yine / Cānı teslīm eyleyüp merḥūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 7). [bir nefes,]*

bir nefes: *Bir an, çok kısa bir zaman; tek bir kez.*

1. Kūy-ı yāri **bir nefes** terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür yeter ruḫ-ı cānān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [bir nefes,]*

2. Gözümüz yaşını döndürdi bizüm ḳanlara / **Bir nefes** derdümüz irgürmedi dermānlara *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 15). [bir nefes,]*
3. Uyduñ aġyāra benümle **bir nefes** yār olmaduñ / Yoluña bunca zamāndur cānı virdüm bilmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 7). [bir nefes,]*

bir nice: *Bir hayli, birçok.*

1. Nāgehān girdʾ içeri bed-rūy didüm **bir nice** / Bunda mı ṣaldı Süleymān dīvi yeksān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [bir nice,]*
2. Devlet atına süvār olmış idük **bir nice** yār / Bizüm olmış idi başdan başa meydān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 2). [bir nice,]*

bir nice: *Birtakım, bir kısım, birkaç.*

1. Meydānına ʿaşḳuñ bugün iḫlāṣ ile girdük / Baş oynayıcı **bir nice** merdānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 6). [bir nice,]*

bir pāre: *Bir parça, azıcık.*

1. Çeşm-i mestüñ yine nā-ḥaḳ yire ḳan eylemesün / Ṣuçını bildüre ḳatlansun a **bir pāre** meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 3). [bir pāre,]*

bir pula yüzümüz alma-: *Değersiz olmak, bir pul kadar bile değeri olmamak.*

1. Ruḫı şemʿine anuñ Mihrī çü pervānelerüz / Yanalum yaḳılalum **bir pula almaz yüzümüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 7). [bir pula yüzümüz alma-,]*

bir zamān: *Geçmiş bir zamanda, bir vakitler.*

1. **Bir zamān** şehr-i Amāsiyyede İskender idüñ / Ḫıżr-veş āb-ı ḥayāt isteyene rehber idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 3). [bir zamān,]*

bir ẕerre: *Zerre kadar, bir parça, çok az.*

1. Olalı şeydāsı **bir ẕerre** günāhum bilmezem / Her ne dirse dilberüñ emrine fermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 4). [bir ẕerre,]*
2. Müddeʿī olsa cihān ḫalḳı ḳamu bize ne ġam / Ger bizümle ola **bir ẕerre** vefāsı yāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 5). [bir ẕerre,]*

bī-raḥm: *Acımasız, merhametsiz.*

1. Ben vefā umduḳça ol **bī-raḥm** dilber āh kim / Cevri ḥadden aşurur nāz ile orandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [bī-raḥm,]*
2. Ben vefā umduḳça ol **bī-raḥm** dilber āh kim / Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [bī-raḥm,]*

bī-raḥm: *Acımasız, merhametsiz; sevgili.*

1. Ḥalḳʾoldı fürḳatüñden ḳaddüm benüm i **bī-raḥm** / Bağruñ senüñ ʿacebdür seng-i nigīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 4). [bī-raḥm,]*

birbirine: *Karşılıklı olarak, biri birine, diğeri de ötekine.*

1. Dir gören ol ṣanem-i lāle-ruḫı **birbirine** / Mihrī bī-çāreyi āşüfte ḳılan budur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 7). [birbirine,]*

birden: *Birlikte, ikisi birden, beraber.*

1. Öldürmege götürdi deyü müddeʿīyi yār / Çeşmiyle ġamzesi baña **birden** göz itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 5). [birden,]*

biri: *İçlerinden bir tanesi, belgisiz zamir.*

1. Dimedüñ bu daḫi āşüftelerümden **biridür** / Sürinürem yoluña bunca zamān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 2). [biridür, -dür]*

biri: *Biri, bir tanesi, belgisiz zamir.*

1. Ḫaṭṭuña benefş öyküneli çeşmüñe nergis / Oldı bularuñ **biri** siyeh-rū biri aʿmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 22). [biri,]*
2. Ḫaṭṭuña benefş öyküneli çeşmüñe nergis / Oldı bularuñ biri siyeh-rū **biri** aʿmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 22). [biri,]*
3. Gördügümce ḫad ü ḳadd ü leb-i yāri ṣanuram / **Biri** güldür biri ġonca birisi serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [biri,]*
4. Gördügümce ḫad ü ḳadd ü leb-i yāri ṣanuram / Biri güldür **biri** ġonca birisi serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [biri,]*
5. Gördügümce ḫad ü ḳadd ü leb-i yāri ṣanuram / Biri güldür biri ġonca **birisi** serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [birisi, -si]*
6. Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden / Gūyiyā ḫalḳ-ı cihāna biri cāndur **biri** ten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 1). [biri,]*
7. Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden / Gūyiyā ḫalḳ-ı cihāna **biri** cāndur biri ten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 1). [biri,]*
8. Bularuñ **biri** melekdür biri firişte ʿayān / Ki temāşā ider anları ol arada giden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [biri,]*
9. Bularuñ biri melekdür **biri** firişte ʿayān / Ki temāşā ider anları ol arada giden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [biri,]*
10. **Biri** İskender-i devrān birisi Ḥaydār Şāh / Tīġ-ı ḳahrına bularuñ döye mi burc u beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 2). [biri,]*

birinci: *İlk, bir işte en başarılı olan kimse.*

1. Bühtānlar eylemiş bize raʿnā deyü ḫaṭīb / Şāʿirlerüñ **birincisi** ġāyet yalancıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 2). [birincisi, -si]*

birisi: *Biri, bir tanesi.*

1. Biri İskender-i devrān **birisi** Ḥaydār Şāh / Tīġ-ı ḳahrına bularuñ döye mi burc u beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 2). [birisi,]*

bī-riyā: *İkiyüzlü, yüze gülüp arkadan iş çeviren kimse.*

1. Ḫalvetüñde zāhidā ʿayb itme ehl-i ʿaşḳa sen / Ḳünc-i ġamda ʿāşıḳuñ da **bī-riyāsı** özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 4). [bī-riyāsı, -sı]*

birḳaç: *Birkaç tane, çok olmayan.*

1. Ki **birḳaç** beytüñ ile Mihrīyi sen / Niçün yād eylemezsin gāhi gāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 9). [birḳaç,]*
2. Görürsüñ günde biñ kerre anuñ aḫlāḳın aldanma / Yüzüñe gülse **birḳaç** gün Necātī ṣaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [birḳaç,]*

birle: *Vasıta, araç bildiren edat.*

1. Umaram ben ġarīb-i üftāde / Ki irem himmetüñ **birle** murāda *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [birle,]*

birlik: *Tek olma, vahdaniyet; Allah'ın birliği, tekliği.*

1. Cihānı yoġ iken o var eyledi / **Birligine** müʾmin iḳrār eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 5). [birligine, -i, -n, -e]*

2. Evvel ol Aḥaddur bī-zevāl / **Birligine** yoḳdur anuñ ḳīl ü ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 1). [birligine, -i, -n, -e]*

biryān: *Kebap, yanmış; yürek yangını, keder; aşık, seven.*

1. Tennūr-ı ġamda āteş-i hicrān ile ciger / Biryān olalı dünyede **biryān** dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 2). [biryān,]*

biryān: *Kebap, yanmış; acı ve keder ile dolu, ızdırap çeken.*

1. Senüñ ʿaşḳuñ hevāsında budur taḥṣīli Mihrīnüñ / Ciger **biryān** u dil ḫaste aḳıdur gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [biryān,]*

biryān-şekil: *Kebap gibi; yanmış, kavrulmuş; acı, ızdırap çeken.*

1. Her ki yavuz ṣanur ise saña ey şāh-ı kerem / Gözi giryān ola vü sīnesi **biryān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [biryān-şekil,]*

bisāṭ: *Döşeme, kilim, halı.*

1. Döşedi çünkim zümürrüdden **bisāṭını** çemen / Güşına ṭaḳındı şebnemden dür-i şehvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 4). [bisāṭını, -ı, -n, -ı]*

bī-sebeb: *Sebepsiz.*

1. Ditreden ḫurşīdi tīġı ḫavfıdur her ṣubḥ-dem / **Bī-sebeb** ṣanmañ ki bu eflāke dāʾim inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [bī-sebeb,]*

bī-sitāre: *Talihsiz, bahtsız, talihi kötü olan.*

1. Ḫudā yaratdı mʾ ola **bī-sitāre** bencileyin / Felek getürdi mʾ ola baḫtı ḳara bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 1). [bī-sitāre,]*
2. Cihāna geleli Mihrī dir irdügine ʿaceb / Ḫudā yaratdı mʾ ola **bī-sitāre** bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [bī-sitāre,]*

bismillāh: *Allah'ın adıyla; bir işe başlarken o işin hayırlı olması dileğiyle söylenen söz.*

1. Yazdı cān levḥasında **bismillāh** / Ḳudret-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 1). [bismillāh,]*
2. Ḳaşı **bismillāh** ile oḳı cemāli muṣḥafın / Küfr-i zülfinde gör anuñ nice īmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [bismillāh,]*

bit-: *Ortaya çıkmak, yetişmek.*

1. **Bitmedi** ḫaṭuñ gibi gülistānda benefşe / Çeşmüñ gibi yā nergis eyā gözleri şehlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 21). [bitmedi, -me, -di]*
2. **Bitmedi** daḫi bitmeyiser bāġ-ı cihānda / Bir sencileyin ruḫları gül lebleri ḥamrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 23). [bitmedi, -me, -di]*
3. Bitmedi daḫi **bitmeyiser** bāġ-ı cihānda / Bir sencileyin ruḫları gül lebleri ḥamrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 23). [bitmeyiser, -me, -y, -iser]*
4. Mezāruñ üzre **biten** ḥaşr olunca diye giyāh / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 10). [biten, -en]*

bit-: *Büyümek, yetişmek, ortaya çıkmak.*

1. Ey ḳāmeti mevzūn u eyā ḫūb-nigār / **Bitmedi** ḳaddüñe beñzer daḫi bir serv ü çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [bitmedi, -me, -di]*
2. **Biter** deryāsı içre nīlūferler / Ruḫ-ı zerdi virür ʿaşḳdan ḫaberler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 9). [biter, -er]*

bit-: *Tükenmek, sona ermek; kurumak.*

1. Ḫayāli ḫaddüñüñ iki gözümden olmasa ḫālī / **Bitüpdür** ābı içinde nʾola serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 7). [bitüpdür, -üp, -dür]*

bit-: *Yetişmek, çıkmak; ortaya çıkmak, belirmek.*

1. Bir ġonca kim açılmadın anuñ **bite** ḫārı / Şimden girü bunlaruñ işi vara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 4). [bite, -e]*

bit-: *Ortaya çıkmak, bulunmak.*

1. Gerçi gülşende iñen çoḳ **biter** serv-i sehī / Rāstī bu ṣanemüñ ḳadd-i revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [biter, -er]*
2. **Bitmedi** bāġ-ı cihānda daḫi hiç bitmeyiser / Ruḫları güller ile ġonca dehānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [bitmedi, -me, -di]*
3. Bitmedi bāġ-ı cihānda daḫi hiç **bitmeyiser** / Ruḫları güller ile ġonca dehānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [bitmeyiser, -me, -y, -iser]*

bit-: *Yetişmek, büyümek; ortaya çıkmak, gelmek.*

1. Bir ġonca-i ter ṣaḫn-ı çemende açılınca / Anuñla bile **bitmese** biñ ḫār-ı cefāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 2). [bitmese, -me, -se]*

bit-: *Ortaya çıkmak, yetişmek; bulunmak, var olmak.*

1. Emīr-i ʿāşıḳān gül-bū ḳaranfül / **Biter** anda benefşe nergis ü gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 31). [biter, -er]*
2. Ḫaddüñ gibi gül **bitmedi** bir bāġ-ı cihānda / Laʿlüñ gibi yoḳ laʿl-i Bedaḫşānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 6). [bitmedi, -me, -di]*

bī-ṭāliʿ: *Bahtsız, kısmetsiz, şanssız.*

1. Dostum cemʿ itseler ʿālemde **bī-ṭāliʿleri** / Bir daḫi Mihrī gibi baḫtı siyehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 5). [bī-ṭāliʿleri, -ler, -i]*

bī-vefā: *Vefasız, sadakatsiz, sözünde durmayan.*

1. ʿĀşıḳuñ ḳadrin bilür yolında cān virseñ revā / **Bī-vefā** hercāyiler sevdāsına yelmek ʿabes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 7). [bī-vefā,]*
2. Sen **bī-vefāyı** sevdüm ise kāfir olmadum / Nāz u ʿitāb ü cevr hemān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [bī-vefāyı, -y, -ı]*
3. **Bī-vefā** yāre göñül virdüm ü bilmezlik ile / Kendi elüm ile atdum seni odlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 3). [bī-vefā,]*
4. Ol **bī-vefāya** billah eyit ey nesīm-i ṣubḥ / ʿAşḳı şehīdi derd ile öldi unutmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 3). [bī-vefāya, -y, -a]*
5. Seveni kendüleri sevmege iderler ʿār / Fiġān güzeller elinden ki **bī-vefālardur** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 6). [bī-vefālardur, -lar, -dur]*
6. Bilimedüm bularuñ nāmı var nişān ḳanda / Fiġān güzeller elinden ki **bī-vefālardur** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 8). [bī-vefālardur, -lar, -dur]*
7. Mezāruñ üzre biten ḥaşr olunca diye giyāh / Fiġān güzeller elinden ki **bī-vefālardur** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 10). [bī-vefālardur, -lar, -dur]*
8. Dimezler ʿāşıḳı gördükçe mübtelālardur / Fiġān güzeller elinden ki **bī-vefālardur** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 2). [bī-vefālardur, -lar, -dur]*
9. Geçürdiler günümüz her dem āh ile ḳış u yaz / Fiġān güzeller elinden ki **bī-vefālardur** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 4). [bī-vefālardur, -lar, -dur]*

10. Ḳahruñ cihānda ben görürem luṭfuñı raḳîb / Öldürmek ise ʿāşıḳı hey **bī-vefā** yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [bī-vefā,]*
11. Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin / Saña dāʾim **bī-vefālar** ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [bī-vefālar, -lar]*
12. Saña dāʾim **bī-vefālar** ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [bī-vefālar, -lar]*
13. Kime ḥālüm didümse ḥaḳḳuñda / **Bī-vefā** dirler idi hep gerçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 4). [bī-vefā,]*
14. Sen **bī-vefā** firāḳıla cān irdi ḫulḳuma / Cānā yoluñda çıḳsa gerek bir gün āh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 4). [bī-vefā,]*
15. **Bī-vefā** maḥbūblara rīş-ḫande ʿāşıḳlar gerek / Ṣādıḳuʾl-ḳavl olana yār-ı muvāfıḳlar gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 5). [bī-vefā,]*
16. Görmedüm senden kerem ey **bī-vefā** dildār hey / Olmaduñ bir gün bu ben bīçāre ile yār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [bī-vefā,]*
17. Ey ki düşdüñ Mihrī her bir **bī-vefānuñ** pāyına / Sen daḫi bī-ʿār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [bī-vefānuñ, -nuñ]*
18. Nice bir bu dil çeke her **bī-vefānuñ** nāzını / Nice bir pinhān idem sīnemde dilber rāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 1). [bī-vefānuñ, -nuñ]*

bī-vefā ol-: *Vefasız, sözünde durmayan, sevgi bağlılığı göstermeyen biri haline gelmek.*

1. Hey kime ḳaldı di bu güzellik saña ḳala / Cehd it hemān ki **olmayasın bī-vefā** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [bī-vefā ol-,]*

biz: *Birinci çoğul şahıs zamiri.*

1. ʿİlm-i ʿaşḳı **biz** i Mihrī şöyle taḥṣīl eyledük / Şimdi her ʿāşıḳ bizümle itmege ḳorḳar baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [biz,]*
2. ʿİlm-i ʿaşḳı biz i Mihrī şöyle taḥṣīl eyledük / Şimdi her ʿāşıḳ **bizümle** itmege ḳorḳar baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [bizümle, -üm, -le]*
3. Dile gerçi cefā ḳıldı yerine biñ vefā ḳıldı / **Bize** vaṣlın ʿaṭā ḳıldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [bize, -e]*
4. Ḳo **bizi** mehrūlaruñ mihriyle var sen fāriġ ola / Nāṣiḥā itmez eṣer rüsvā-yı ʿaşḳ olana pend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [bizi, -i]*
5. Dūr düşdüñ çünki ey dil bülbül-i gülzārdan / Gitdi güller **biz** ḳılalum nāle vü efġānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 2). [biz,]*
6. Yisün içsün ḫoş bular yaylaḳlarda dembedem / Yuṭalum **biz** ġam evinde kāse kāse ḳanlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 4). [biz,]*
7. Pister-i nesrīnde ārām eylesün ḫoş dostlar / Cismimüze pūreler ursun **bizüm** dendānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 3). [bizüm, -üm]*
8. ʿĪsī-nefesi eyledi **biz** mürdeyi zinde / Ġamgīn dilimüz buldı feraḥ gitdi elemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 2). [biz,]*
9. Ol kān-ı vefā ḫoş **bize** gösterdi keremler / Başdı kereminden yüzüm üstine ḳademler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 1). [bize, -e]*
10. İtdi **bizi** ol ẕāt-ı şerīf ile müşerref / Görmeyiserüz ḥaşre degin ġuṣṣa vü ġamlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 4). [bizi, -i]*
11. **Bize** meyl eyler idi geh geh o çeşmi ḳaralar / Menʿ iderler oları bir iki yüzi ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 1). [bize, -e]*
12. **Bizi** bir būse ile yād itseñ / Olmaz idi ḫaṭā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 5). [bizi, -i]*
13. Bülbül iñler ḫārdan ben aġlaram aġyārdan / Müstedām olsun **bizümle** ḫayli derd ortaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 2). [bizümle, -üm, -le]*
14. Lāġ ile būse istese **bizden** ʿaceb degül / Şaḳalı gülse her kişi iller gülencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 3). [bizden, -den]*
15. Bühtānlar eylemiş **bize** raʿnā deyü ḫaṭīb / Şāʿirlerüñ birincisi ġāyet yalancıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 2). [bize, -e]*

16. Şimden girü Maḳāmī **bizüm** būsemüz hemān / Yıllarla yürek aġrısı isḥāl rencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 4). [bizüm, -üm]*
17. **Bizden** ḳaçurur ḥüsnini dilber ne ḳolaysuz / Bülbülden ıraġ oldı gül-i ter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 1). [bizden, -den]*
18. Yoḳ yire dehānı ḫaberin itdü deyü fāş / Düşürdi **bizi** dillere eller ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 4). [bizi, -i]*
19. Çün derd ile āh eylemeye başlaruz **biz** / Her ḳandasa ʿaşḳ ehline yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 1). [biz,]*
20. Çün derd ile āh eylemeye başlaruz biz / Her ḳandasa ʿaşḳ ehline yoldaşlaruz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 1). [biz,]*
21. Her ġonca-lebüñ yādına efġānımuz artar / Bülbüller ile güya ki ḥāldaşlaruz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 2). [biz,]*
22. Şemʿ-i ruḫuña tā giceler ṣubḥa dek ey dost / Per yaḳmada pervāneye yoldaşlaruz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [biz,]*
23. Eksilmedi aġyār nidem yār işiginden / Ol kelb-i laʿīni şu ḳadar ṭaşlaruz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 4). [biz,]*
24. Ḫūblarda vefā bulımaduḳ Mihrī cihānda / Bir baḫtı siyeh ṭāliʿi yoḳ başlaruz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 5). [biz,]*
25. Ḳurı lāf ile cihānı **bize** güldürmeyelüm / Sırr ile işleyelüm her işi bitsün işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 4). [bize, -e]*
26. Ḥacı Nābī **bizim** Allāha ḳalupdur işümüz / Ki bu hercāyilere uġradı ḳutsuz başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 1). [bizim, -im]*
27. Dilberüñ yolına Mihrī dürişüp cehd idelüm / Ḳalsun ol yolda **bizüm** dırnaġımuzla dişümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 7). [bizüm, -üm]*
28. ʿAşḳ āteşine yanıcı pervānelerüz **biz** / Bu āteşe per yaḳmayıcaḳ yā nelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [biz,]*
29. ʿAşḳ āteşine yanıcı pervānelerüz biz / Bu āteşe per yaḳmayıcaḳ yā nelerüz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [biz,]*
30. Nūş eylemişüz rūz-ı ezel cāmını ʿaşḳuñ / Tā ḥaşre dek ol şevḳ ile mestānelerüz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 2). [biz,]*
31. Var ḫānḳahı bekle riyā ile sen ey şeyḫ / Sābit-ḳademüz sāḳin-i meyḫānelerüz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 3). [biz,]*
32. ʿĀḳil ḳomazuz ḫūblaruñ elden ölünce / Zencīr-i ser-i zülfini dīvānelerüz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 4). [biz,]*
33. Rüsvālıġımuz ḫalḳ-ı cihān bildi ne ġam çün / Gūş eylemezüz nāṣiḥi rindānelerüz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 5). [biz,]*
34. Meydānına ʿaşḳuñ bugün iḫlāṣ ile girdük / Baş oynayıcı bir nice merdānelerüz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 6). [biz,]*
35. Ey dost raḳīb ile ṭurup ṣoḥbet idersin / ʿUşşāḳlaruz çün yine bīgānelerüz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 7). [biz,]*
36. Ḳılmaḳ diler iseñ dil-i vīrāneyi maʿmūr / Gel göñlümüzi yap ḳatı vīrānelerüz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 8). [biz,]*
37. Terk-i dil ü cān itmeyicek dost yolında / Ey Mihrī nice ṭālib-i cānānelerüz **biz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 9). [biz,]*
38. Ruḫı devrinde virür zülfi **bize** ʿömr-i dırāz / Feraḫından bir olupdur gicemiz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 3). [bize, -e]*
39. Ḫūblaruñ mihrini Mihrī ölürüz terk itmezüz / Kim ne dir ise disün **biz** olamazuz yārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 6). [biz,]*
40. Çeşmi dir imiş Mihrīñ cānın ḳıluram yaġmā / İtsün iderüz ġāyet hey **biz** bu ziyāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [biz,]*
41. Cürmüm nedür ki dilbere **bizden** ṣafāsı yoḳ / Ben bendesine ẕerrece meyl ü vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [bizden, -den]*
42. ʿAşḳuñ esīri derd ile dermānda kim begüm / Alsañ **bizüm** de göñlümüz ele ḫaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [bizüm, -üm]*
43. İrişdük **biz** de āḫir meyyitine / Hele ḳılduḳ duʿāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 2). [biz,]*
44. Müddeʿī olsa cihān ḫalḳı ḳamu **bize** ne ġam / Ger bizümle ola bir ẕerre vefāsı yāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 5). [bize, -e]*
45. Müddeʿī olsa cihān ḫalḳı ḳamu bize ne ġam / Ger **bizümle** ola bir ẕerre vefāsı yāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 5). [bizümle, -üm, -le]*

46. Dil ġarībin gerçi bend itdi hevā-yı zülf-i dost / Āh kim cān ḳurtarur **biz** bundan aṣlā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 6). [biz,]*
47. Gerçi ey Mihrī cihānda ġonca-leb maḥbūblar / Çoḳdur ammā **biz** bunuñ mānendi ḳaṭʿā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [biz,]*
48. Nᵓola begüm keremüñden **bizümle** yār olsañ / Güzeller içre ne var sen bir iḫtiyār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 1). [bizümle, -üm, -le]*
49. Raḳībi kendüye maḥrem idindi ʿāşıḳı yād / Ol anuñ ile ḫoş olsun **biz** anı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [biz,]*
50. Getürdi cevr ü cefāsın dile ḫayāl-i ḥabīb / **Bize** hemīşe budur armaġanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 2). [bize, -e]*
51. Nice sevelüm anı kim seve ol ġayrıları / Maḥabbeti **bizüm** ile olanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 3). [bizüm, -üm]*
52. Ṭopraġuñ çünki gözüñ yaş ile yoġrulmuş ezel / **Biz** aña neyleyelüm ey yazusı ḳara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [biz,]*
53. Ḳanda bir ḫūbī görürse **bizden** artuḳ cān virür / ʿĀrifāne ẕevḳ idüp zāhid riyā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 4). [bizden, -den]*
54. Oñmaduḳ Nâmi ṭutaldan beri bir yār etegin / Gel berü gel ṭutalum **biz** daḫi tekrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 1). [biz,]*
55. Geldi çün ġarrā ġazeller **bize** ol cānāndan / ʿĪsi-veş irdi nefes ben mürde cisme cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [bize, -e]*
56. El virmiş idi ḫoş **bize** devrān geçen gice / Hem-ṣoḥbet idi dilber ü cānān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [bize, -e]*
57. Kaʿbe-i ḥüsnini çünkim **bize** itdürdi ṭavāf / Eyledüm biñ dil ile cānumı ḳurbān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 8). [bize, -e]*
58. Devlet atına süvār olmış idük bir nice yār / **Bizüm** olmış idi başdan başa meydān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 2). [bizüm, -üm]*
59. Ẓāhir itdi ruḫını zülfi seḥābın götürüp / Yārlıḳ itdi **bizümle** meh-i tābān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 4). [bizümle, -üm, -le]*
60. Rūzgāruñ elemin çekmiş idük ḫayli zamān / Ḥamdülillah **bizi** yār eyledi bī-ġam bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 3). [bizi, -i]*
61. Bir ṭabīb oldı **bizümle** yine hem-dem bu gice / Dil-i bīmārumuza eyledi emsem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 1). [bizümle, -üm, -le]*
62. Kimi keldür kimi kördür kimi sāḳıt bularuñ / Kimlere ḳıldı muṣāḥib **bizi** devrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [bizi, -i]*
63. Çünki zeyn oldı cihān bāġı gülistānlarla / Gel i dil seyr idelüm **biz** daḫi cānānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 1). [biz,]*
64. Āsitānuñdan anı sürmek ile gitmedi āh / Getür e bir gün ola **biz** ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [biz,]*
65. Müddeʿi gerçi **bizüm** aramuza girdi velī / Yine beñzer kᵓ o laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [bizüm, -üm]*
66. Raḳībi yād ider luṭfıyla her dem / **Bizi** añmaz vefādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 4). [bizi, -i]*
67. Gör ne yüz gösterdi bu zülf-i semen-sālar **bize** / Ḳodı biñ derd ü ġam-ı hecr ile sevdālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [bize, -e]*
68. Gör ne yüz gösterdi bu zülf-i semen-sālar bize / Ḳodı biñ derd ü ġam-ı hecr ile sevdālar **bize** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [bize, -e]*
69. Ḫurrem olsun her ḳadem başduḳça ṣaḥrālar size / Ḫāne-i ġamda yeter bu āh ile vālar **bize** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [bize, -e]*
70. Çekmişüz yüz biñ cefāsın her cihetden gerçi āh / İtmedi bir dem vefā bu ḫūb u raʿnālar **bize** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [bize, -e]*
71. Düşmişüz āḫū gözüñ sevdāsına Mecnūn-veş / Mesken olmışdur ḳamu bu kūh u ṣaḥrālar **bize** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 4). [bize, -e]*
72. Pāre ḳılsa itlerüñ cānā raḳīb-i kāfiri / Olmaz idi daḫi bir vech ile ġavġālar **bize** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [bize, -e]*
73. Çāresi ṣabr eylemekdür Mihrī ḳassām-ı ezel / Böyle yazmış çünki her vech ile inşālar **bize**

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [bize, -e]

74. Rūzgāruñ **biz** umarduḳ ki vefāsın görevüz / Varduġınca o bizüm diş biledi ḳanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 2). [biz,]*
75. Unudurlarsa bizi dostlar unutsun nidelüm / Hele **biz** ṭuralum iḫlāṣ ile īmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 10). [biz,]*
76. Ne cefā eyledi gör çarḫ bizüm cānumuza / Ḥasret itdi **bizi** her sevgülü yārānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 1). [bizi, -i]*
77. Kārumuz itdi felek bülbül-veş zār u fiġān / Ḥasret ideli **bizi** bu gül-i ḫandānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 5). [bizi, -i]*
78. Ne günāh itdük ola çarḫ-ı sitemkāra ʿaceb / Ki **bizi** dūr ider ol dāʾima cānānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 6). [bizi, -i]*
79. Unudurlarsa **bizi** dostlar unutsun nidelüm / Hele biz ṭuralum iḫlāṣ ile īmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 10). [bizi, -i]*
80. Ne cefā eyledi gör çarḫ **bizüm** cānumuza / Ḥasret itdi bizi her sevgülü yārānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 1). [bizüm, -üm]*
81. Rūzgāruñ biz umarduḳ ki vefāsın görevüz / Varduġınca o **bizüm** diş biledi ḳanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 2). [bizüm, -üm]*
82. Cānā ḳapuñda cān ile serden geçenlerüz / Uyma raḳībe sürme **bizi** düşmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 3). [bizi, -i]*
83. Yār ile ḫoş-dem idük irdi **bize** bed-naẓaruñ / Çatlaya şallah raḳībā iki gözüñ bebegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 4). [bize, -e]*
84. Cām-ı laʿlüñ meyin içürdi raḳībe nidelüm / **Bize** ṣunmadı felek ḫūn-ı cigerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 5). [bize, -e]*
85. Gözüñ ḳanuma ḳaṣd itdükçe laʿlüñ remz ider cāna / Ecelden yaʿni ʿīsā-veş **bize** emn-i emānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 10). [bize, -e]*
86. Viṣālinden ḫaber geh geh getürür bu dil ü cāna / Bi-ḥamdillāh ki **bizümle** ḫayāli yār-ı cānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [bizümle, -üm, -le]*
87. Revā gördi felek **biz** nidelüm gülşende / Bülbüle āh u fiġān hem-dem ola ġoncaya ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [biz,]*
88. Vefālu gerçi güzel çoḳ dinürdi devrānda / **Biz** anı görmemişüzdür cihānda bir anda *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 7). [biz,]*
89. Hem-demi ġuṣṣa vü ġam eyledi devrān **bize** / Raḥm idüp luṭfını göstermedi bir an bize *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 7). [bize, -e]*
90. Hem-demi ġuṣṣa vü ġam eyledi devrān bize / Raḥm idüp luṭfını göstermedi bir an **bize** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 7). [bize, -e]*
91. Pür ider ḳāseyi her dem içürür ḳan **bize** / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 8). [bize, -e]*
92. Arturur nāle ile şām u seḥer zārumuzı / Aġladur **bizi** ne ḫoş güldürür aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [bizi, -i]*
93. Ḥasret itdi **bizi** uş sevgülü cānānlara / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 16). [bizi, -i]*
94. Gözümüz yaşını döndürdi **bizüm** ḳanlara / Bir nefes derdümüz irgürmedi dermānlara *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 15). [bizüm, -üm]*
95. **Bizden** olduñsa raḳībüñ sözile bīzār hey / Güç ile gökçeklik olmaz neyleyelüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 1). [bizden, -den]*
96. Ḳaldı fikrüñle ḫayālüñ **bize** ey dost belek / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [bize, -e]*
97. Āşinā olmış iken çün **bizi** yād itdi felek / Yāreler üstine dāġ urdı yine dertlü yürek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 13). [bizi, -i]*
98. Ḳanı ol dem ki **bizümle** dün ü gün hemdem idüñ / Dil-i mecrūḥumuzuñ yāresine merhem idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [bizümle, -üm, -le]*

bīzār eyle-: *Usandırmak, bıktırmak.*

1. ʿAḳl u dil yoluña gitdi dil ü cān ḳalmış idi / Fürḳatüñ **eyledi** andan daḫi **bīzār** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [bīzār eyle-,]*
2. **Eyledüñ** cevrüñle ʿālemde beni **bīzār** hey / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [bīzār eyle-,]*

bīzār ol-: *Rahatsız olmak, usanmak, bıkmak.*

1. Bizden **olduñsa** raḳībüñ sözile **bīzār** hey / Güç ile gökçeklik olmaz neyleyelüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 1). [bīzār ol-,]*

bī-zevāl: *Bitmez, tükenmez, sonsuz; daima, sürekli.*

1. Evvel ol Aḥaddur **bī-zevāl** / Birligine yoḳdur anuñ ḳīl ü ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 1). [bī-zevāl,]*

boġaz: *Baş ile vücut arasında bağlantıyı sağlayan organ, imik.*

1. Kūyuñda raḳībüñi aṣayduḳ **boġazından** / İt degmeñüz olmaz yazuḳ urġana tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 4). [boġazından, -ı, -n, -dan]*

bostān: *Çiçek ve ağaç yetiştirilen yer, bahçe.*

1. Lemʿa-i cūduñ żiyāsı virdi enver ʿāleme / Mīve-i luṭfuñla buldı bāġ u **bostān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [bostān,]*

boy: *Endam, kamet, boy pos.*

1. Çemende ḳāmetini gördüm o gül-endāmuñ / Gözini nergis ü **boyın** çenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 3). [boyın, -ı, -n]*

boy: *Endam, uzunluk.*

1. Gözüm çü gördi sen yüzi gül **boyı** ʿarʿarı / Virdi yoluña biñ dil ile ʿömri serserī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [boyı, -ı]*

boyun: *Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi, boyun.*

1. Ḳanda varam ṣaçlaruñ gibi kemendüm var iken / Ḥalḳa-i zülfüñ gibi **boynumda** bendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [boynumda, -um, -da]*
2. Göre ṭursun bu gözüm bāri ölince yüzini / Kefenin **boynına** ṭaḳup vara yalvara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [boynına, -ı, -n, -a]*

boyun: *Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı; üst, üzeri.*

1. Yine dil murġına dāne döker ne ḥāldür zülfüñ / Meger cān **boynına** ḥalḳa ṣalar muḥtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [boynına, -ı, -n, -a]*
2. Dil murġını bir bend ile ḫoş dāma düşürdi / Cān **boynına** zülfüñ ṣalalı ḥalḳa-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 29). [boynına, -ı, -n, -a]*
3. Cān **boynına** zülfeynüñ ʿanber-resen olmışdur / ʿAşḳ ehline dergāhuñ ḥubbüʾl-vaṭan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 1). [boynına, -ı, -n, -a]*

boynı sürāhī: *Uzun boylu.*

1. Lebi cām-ı meyinden yād ḳılsun / Seni meclisde bir **boynı sürāhī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 5). [boynı sürāhī,]*

boynın eg-: *Kabullenmek, isteyerek veya istemeyerek uymak, katlanmak.*

1. Kimse cihānda müddeʿiye **boynın egmesün** / Muḥtāc itme Mihrīyi yā Rab muḫannede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 8). [boynın eg-,]*

boynına bağla-: *Boynuna ip geçirmek, kendine kul, köle etmek; aşık etmek, kendine bağlamak.*

1. **Boynına** çeşmi ʿāşıḳuñ zünnār-ı zülfin **bağladı** / Şimdi görüñ ol kāfiri ḳaṣd eyler īmānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 2). [boynına bağla-,]*

boynına ip ṭaḳ-: *Başkalarına saldırmaması için köpek cinsinden hayvanların boynuna tasma takmak; sahip çıkmak, dikkat etmek.*

1. Zülfüñüñ çengāline urma raḳībi ḫışm idüp / Hey bu bir kelb-i laʿīndür **ṭaḳ** bunuñ **boynına ip** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [boynına ip ṭaḳ-,]*

boynına şal-: *Boynuna dolamak, sarmalamak; geçirmek.*

1. **Boynına** Mihrīnüñ gel **şal** zülf-i ʿanberīnüñ / Dīvāneye bilürsin lāzım durur selāsil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 8). [boynına şal-,]*

boynu bağlı: *Boynuna ip geçirilmiş olan, tutsak; boynu bağlı kul, birisine kul, köle olan, onun emirlerini yerine getiren kimse; aşık, meftun kimse.*

1. Rīsmān zülfüñle niçün **bağlıdur boynum** didüm / Gösterüp çeşmin didi bu kāfirüñ ṭutsağıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 3). [boynu bağlı,]*
2. Didi miskīn sen misin zülfüm giriftārı hemān / Nice cānlar **boynı bağludur** kemendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [boynı bağlu,]*

boynum eg-: *Hürmet göstermek, saygıda bulunmak; itaat etmek, katlanmak.*

1. Serve baş indürmezem ṭūbāya **boynum egmezem** / Müntehā ḳaddüñ gibi raʿnā çenārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 2). [boynum eg-,]*

boynuma ḥalḳa şal-: *İdam ipini boynuna geçirmek, öldürmeye çalışmak; kul, köle yapmak, hükmü altına almak; aşık etmek, kendine bağlamak.*

1. **Şalaldan boynuma ḥalḳa** kemend-i zülf-i müşgīnüñ / Siyeh-baḫt olmaḳ oldı kār u bārı cān-ı miskīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 1). [boynuma ḥalḳa şal-,]*

boynuma kemend şal-: *Kendine hizmet eden, kul, köle yapmak; aşk tutsağı eylemek.*

1. Zülf-i müşgīnüñ nʾola **boynuma şaldıysa kemend** / Dostum lāzım durur dīvāneye elbette bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 1). [boynuma kemend şal-, -dı, -y, -sa]*

boynuña taḳ-: *Boynuna geçirmek; bağlamak, kendine kul köle etmek; aşık etmek.*

1. **Taḳup boynuña** zülfi rīsmānın / Zenaḫdānında ḳılsun saña çāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 3). [boynuña taḳ-,]*
2. ʿīd-i vaṣl irse ḳaçan her kişi ḳurbānın sürür / **Boynuma ṭaḳsañ** nʾola cānā kemend-i zülfüñi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 2). [boynuma ṭaḳ-,]*

boyun ṭut-: *Razı olmak, boyun eğmek, göz yummak.*

1. Dāmen-i vaṣlı ḥabībüñ hele girsün elime / **Ṭutmışam** tīg-ı belāsına **boyun** aġyāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 6). [boyun ṭut-,]*

boz-: *Pürüzsüzlüğünü gidermek; sevgilinin yüzündeki güzelliği gölgelemek.*

1. Gülzār-ı cemālüñi **bozdı** mı ṣanur ḫaṭṭuñ / İtmez mi ṣafā ehli her vaḳt-i ḫazāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 4). [bozdı, -dı]*

bozıl-: *Dağılmak, parçalanmak.*

1. Devr-i Dārā **bozılup** devr-i Sikender mʾañılur / Şehriyār olalı sen ḫusrev-i ḫāḳān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 24). [bozılup, -up]*

böyle: *Böyle, bu şekilde.*

1. **Böyle** cihāna ḫūb yaratdı Ḫudā seni / Ḫūb itdi ise dimedi ol pür-cefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [böyle,]*
2. Vaṣlın isterseñ i dil dilber ġamıyla ḫurrem ol / Kimseyi gūş itme benüm **böyle** pendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde, bu derece.*

1. Ben umardum ki seni yār-ı vefādār olasın / Ne bileydüm ki begüm **böyle** cefākār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde, bunun gibi.*

1. Ḥüsn iline şāh olalıdan yaḳar dil şehrini / **Böyle** ẓālim olmasun hiç pādişāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde, böyle; kötü muamele etme, zulmetme.*

1. Dil virdüm ise saña i cān **böyle** mi gerek / Her demde çeşmüñ eyleye ḳan böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [böyle,]*
2. Dil virdüm ise saña i cān böyle mi gerek / Her demde çeşmüñ eyleye ḳan **böyle** mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [böyle,]*
3. Sen bī-vefāyı sevdüm ise kāfir olmadum / Nāz u ʿitāb ü cevr hemān **böyle** mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde, bunun gibi; sözünde durmayarak, güvenilmez bir şekilde.*

1. Terk itdüñ itmezem dir iken mübtelāñı āh / Ḫūblar içinde ʿahd ü emān **böyle** mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde, bunun gibi; yüz çevirerek.*

1. Ḳavlüñ benümle göñlüm alınca mıdı i yār / Döndüresin yüzüñi revān **böyle** mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 3). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde, bunun gibi; yüz vermeyerek, ilgisiz durarak.*

1. Bī-çāre Mihrʾe müşteri iken ḳamū ünās / Bendʾitdi ise saña zamān **böyle** mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde, bunun gibi; sevgilinin güzellikleri gibi.*

1. Görseler bu noḳṭa-i ḥüsnüñ Kirāmen-kātibīn / Diyeler kim Allah Allah **böyle** inşā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 3). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde, bunun gibi; ölüleri dirilten, can veren.*

1. Ḥayy ider bir demde biñ ʿaẓm-i remīm olmışları / Ḥaḳ bilür kim **böyle** enfās-ı Mesīḥā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 5). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde, bunun gibi; genç, güzel.*

1. Ḫūb iken eyle vefā yoluña cānlar virene / **Böyle** ḳalmaz bu güzellik de hemān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 6). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde; çaresi sabretmek olarak.*

1. Çāresi ṣabr eylemekdür Mihrī ḳassām-ı ezel / **Böyle** yazmış çünki her vech ile inşālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde; aşık olanın takatinin kalmaması.*

1. Bīmār-ı ʿaşḳa düşenüñ olur mı ṭāḳati / Ey dil hemīşe **böyledür** ʿaşḳuñ ʿalāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 1). [böyledür, -dür]*

böyle: *Bu şekilde; nazik, kibar davranan kimse olarak.*

1. Dost nāzük yār imişsin **böyle** bilmezdüm seni / Dil yaḳıcı nār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde; gönül yakan, acı veren bir kimse olarak.*

1. Dost nāzük yār imişsin böyle bilmezdüm seni / Dil yaḳıcı nār imişsin **böyle** bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde; iyi bir büyücü olarak.*

1. Cevr ile ʿāşıḳlaruñ od yaḳdurursın başına / Ḫayli ḫoş seḥḥār imişsin **böyle** bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 2). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde; yüze gülüp riyakarca davranan olarak.*

1. Gül gibi yüze güler didüklerince dostum / Şimdi bildüm var imişsin **böyle** bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde; gerçeği söylemeyen bir kimse olarak.*

1. Göñlin aldum āl ile dirdüñ ḫoş inkār eyledüñ / Hey ne bī-iḳrār imişsin **böyle** bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde; aldatan, kandıran bir kimse olarak.*

1. Göñli ayruḳlara virmişsin dil ile ḫoş beni / Āh kim aldar imişsin **böyle** bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 5). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde; zalim, merhametsiz olarak.*

1. Cümle ʿālem ḫalḳını aġyār idindüm seni yār / Sen daḫi aġyār imişsin **böyle** bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [böyle,]*

böyle: *Bu şekilde; arsız, utanmaz olarak.*

1. Ey ki düşdüñ Mihrī her bir bī-vefānuñ pāyına / Sen daḫi bī-ʿār imişsin **böyle** bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [böyle,]*

bu: *Bu, işaret zamiri.*

1. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ **budur** ẕikri / Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [budur, -dur]*
2. Gel aḳıtma gözlerümüñ ḳanlu yaşın sevdügüm / Ocaġuña ṣu ḳoyar ḫayr itmez āḫir **bu** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 2). [bu,]*

3. Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña **bu** olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [bu,]*
4. Zülfüñüñ çengāline urma raḳībi ḫışm idüp / Hey bu bir kelb-i laʿīndür ṭaḳ **bunuñ** boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [bunuñ, -nuñ]*
5. Ben gedā ḥāline hem-derd olmadı illā ki **bu** / ʿİzz ü cāhum hemdemüm hem şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [bu,]*
6. Her dem felegüñ cevri ile yār cefāsı / Bilsem ki **bu** ben baḫt-ı siyehkāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [bu,]*
7. Bezm-i ḥüsnüñe vücūdum şemʿadur pervāne dil / **Bu** yanan cānum fetīlidür yüregüm yaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 6). [bu,]*
8. Cān viremez yolumda dime Mihrī dostum / Ṣādıḳlaruñ cihānda **bu** daḫi biri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 5). [bu,]*
9. Ḫaste dile ḫayāli idi emsem eyleyen / Müşkil **budur** ki şimdi beni emler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [budur, -dur]*
10. Devlet anlaruñ ki **bu** es̲nadʾola gülzārda / Bir elinde cām-ı ṣāġar bir elinde zülf-i yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [bu,]*
11. İçer ṣu yirine ḳanumı ġamzeñ / ʿAceb **budur** ki olmaz daḫi ḳāniʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 2). [budur, -dur]*
12. Meylüm sañadur ḫānum ḳurbān yoluña cānum / Gerçegi sözümüñ **bu** ġayrısı yalan ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 4). [bu,]*
13. İtüñle işigüñde çün her gice hemdemdür / ʿİzzet ise Mihrīye yeter **bu** hemān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [bu,]*
14. Bir ʿazīzüñ **bu** maḳāmıdur ki Mihrī ṣıdḳ ile / Cān u dilden bir muḥibbi sensin anuñ girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [bu,]*
15. Beni öldür raḳībe raḥm it yār / **Bu** mıdur ʿādetüñ eyü gökçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 3). [bu,]*
16. Ḳılmaduñ bir gün ḥabībüñ zülfine hem-ser beni / Neyleyelüm **bu** cihāndur saña da ḳalmaz felek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [bu,]*
17. **Budur** ʿaceb kim ol kemān-ebrūsı tīrin atmadan / Yāsına ḳırbān olmaġa cānum gider yanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [budur, -dur]*
18. Dil ġarībin gerçi bend itdi hevā-yı zülf-i dost / Āh kim cān ḳurtarur biz **bundan** aṣlā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 6). [bundan, -n, -dan]*
19. Gerçi ey Mihrī cihānda ġonca-leb maḥbūblar / Çoḳdur ammā biz **bunuñ** mānendi ḳaṭʿā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [bunuñ, -nuñ]*
20. Taḥṣīl odur ki ʿāṣıḳ maʿṣūḳa ola vāṣıl / Ḥāṣıl **budur** cihānda taḥṣīlden ne ḥāṣıl *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [budur, -dur]*
21. Her ki gördiyse cemālin didi taḥsīnler idüp / Mihrīnüñ ḥaḳḳı **budur** rūḥ-ı revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 5). [budur, -dur]*
22. Bir mūyuñı virmez bu cihān mülkine Mihrī / Vallāhi vü billāhi inan kim **budur** andum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [budur, -dur]*
23. Şādam ol cānān meger efġānum işidüp dimiş / Gitmemiş ʿaşḳum daḫi **bu** derdmendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [bu,]*
24. Getürdi cevr ü cefāsın dile ḫayāl-i ḥabīb / Bize hemīşe **budur** armaġanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 2). [budur, -dur]*
25. Laʿl-i lebüñle dişlerüñüñ vaṣfın işidüp / Ḥaḳḳā **budur** ki dürr ile mercāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 4). [budur, -dur]*
26. Dimedüñ **bu** daḫi āşüftelerümden biridür / Sürinürem yoluña bunca zamān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 2). [bu,]*
27. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ **budur** z̲ikri / Vefāsı yoḳ ṣanemi rūzgāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 5). [budur, -dur]*
28. Her kişi itdügin bu cihānda bulur velī / Ben buldum uş ṣaḳın **bunı** düşmen işitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [bunı, -n, -ı]*
29. Sen ki cān gülşeninüñ bir gül-i nev-restesisin / Ne revādur **bu** ki her ḫār u ḫasa yār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 5). [bu,]*
30. Key ḥaz̲er ḳıl gözlerinden ḫūnīdür dilberlerüñ / Günde biñ kez hey **budur** nā-ḥaḳ yere ḳan eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 4). [budur, -dur]*

31. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm kim hey ne cāndur **bu** / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [bu,]*
32. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm kim hey ne cāndur bu / Didiler **bu** ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [bu,]*
33. Düşelden leblerüñ ʿaksi **bu** cām-ı dīdeme cānā / Görenler dir ḳabaġumı ki ṣāfī ṭolu ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [bu,]*
34. Didi ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm kim bir elif gibi **bu** cān içre nihāndur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [bu,]*
35. Didi şükrāne vaṣlım çün vir evvel baş u cān didüm / Yolında öldügüm çoḳdan yoluñda dermiyāndur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [bu,]*
36. Müjeñ tīrini sīnemden dirīġ itme ki evvelden / Ḫadeng-i ġamze-i dilberler içün bir nişāndur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 5). [bu,]*
37. Getür bād-ı ṣabā luṭf it ḥabībüñ zülfi būyından / Dil-i mecrūḥıma zīrā be-ġāyet armaġandur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 6). [bu,]*
38. Görüp iġmāż-ı ʿayn itme kemīne Mihrīyi cānā / Reh-i ʿaşḳuñda cān virür senüñ ḫaylī zamāndur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 7). [bu,]*
39. Nice zülf ü nice mū ʿanber-i gīsūdur **bu** / Var ise sünbül ü reyḥāna viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [bu,]*
40. Bir naẓarda nice ʿāşıḳları Ferhād eyler / Nice Şīrīn nice dilber nice mehrūdur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 2). [bu,]*
41. Çeşmi ṣalmış dili zülfi ḫamına ṭuymadı cān / Allah Allah nice ʿayyār u ne cādūdur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [bu,]*
42. Saña āl itmesün aldanma i dil ġamzesine / Dilleri ṣayd idici gözleri āhūdur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 4). [bu,]*
43. Diḳḳat ile naẓar itmekden aña inceldüm / Bilmedüm daḫi miyān mı veyaḫud mūdur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 5). [bu,]*
44. Yaş degüldür gözüm aḳıtduġı ḳaddin göricek / Serv ayaġına yüzin sürmek içün ṣudur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 6). [bu,]*
45. Dir gören ol ṣanem-i lāle-ruḫı birbirine / Mihrī bī-çāreyi āşüfte ḳılan budur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 7). [bu,]*
46. Nice zülf ü nice mū ʿanber-i gīsūdur bu / Var ise sünbül ü reyḥāna viren **budur** bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [budur, -dur]*
47. Dir gören ol ṣanem-i lāle-ruḫı birbirine / Mihrī bī-çāreyi āşüfte ḳılan **budur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 7). [budur, -dur]*
48. Ne şāʿir kāmil-i irfān imiş **bu** / Ne ḳulzüm lücce-i ummān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 1). [bu,]*
49. Ne şāʿir kāmil-i irfān imiş bu / Ne ḳulzüm lücce-i ummān imiş **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 1). [bu,]*
50. Libās-ı şerʿ geymiş bāṭınında / Egerçi ẓāhiren ʿuryān imiş **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 2). [bu,]*
51. Görinmiş ḫalḳa ḫod sūretde dervīş / Velīkin maʿnide sulṭān imiş **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 3). [bu,]*
52. Ḥudāya minnet ü elḥamdülillāh / İşiginde şehüñ mihmān imiş **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 4). [bu,]*
53. Maʿānī gevheri ile pür olmış / İ Mihrī gūş ṭut bir kān imiş **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 5). [bu,]*
54. Cānlardı **buña** ḳurbān baḳmazdı yüze bir ān / ʿĀşıḳları hep ḳurbān-āşūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 4). [buña, -ñ, -a]*
55. **Buña** ṭaş çatlar i Mihrī ne taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [buña, -ñ, -a]*
56. ʿĀşıḳa dirler idi ṣabr gerek yā ḫo sefer / Bu kelām ḥaḳḳı **budur** gerçek imiş ādemīde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 5). [budur, -dur]*
57. Senüñ ʿaşḳuñ hevāsında **budur** taḥṣīli Mihrīnüñ / Ciger biryān u dil ḫaste aḳıdur gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [budur, -dur]*
58. Gel ki senden **budur** ey dost bu cānuñ dilegi / Yar neler vardur içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [budur, -dur]*
59. Ḳılsañ ey Yūsuf naẓar luṭfuñla ben bī-çāreye / İʿtiḳādum **bu** durur bulam Zelīḫā-veş şebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [bu,]*

60. Maṭlaʿından şems lerzān çıḳduġı her dem **budur** / Gün cemāline muḳābil olmaġa eyler ḥicāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 4). [budur, -dur]*
61. Medḥ itmege ḥüsnüñi gülistān-ı çemende / Bir bülbül-i ḫoş-ṭābʿ durur **bu** daḫi gūyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 37). [bu,]*
62. **Budur** duʿāsı şām u seḥer Mihrīnüñ şehā / ʿÖmrüñ güni cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 17). [budur, -dur]*
63. Ḳadd-i dil-cūy-ı nihālini görüp rāst didüm / **Bu** ne ḫoş mīve ile naḫl-i ḫırāmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 15). [bu,]*
64. Ḳaşına beñzedügi bugün **budur** anuñ hilāl / İrte bir gün ḥüsnine öyküne yaʿni nʾiḥtimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [budur, -dur]*
65. Seni **bu** ḥüsn-i ḫulḳ ile görenler dir ki ey ḫusrev / Melāḥatde leṭāfetde **bu** ḫod Yūsuf-ı ṣānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [bu,]*
66. Görinen ʿīd-i vaṣlında hilāl ebrūsıdur anuñ / Velī ʿīd ayıdur dirlerse **bu** ḫalḳuñ gümānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 27). [bu,]*
67. Serīr-i salṭanat üzre **budur** İskender-i devrān / Zamānuñ Rüstem ü Zāli cihānuñ pehlevānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 18). [budur, -dur]*
68. Ṭavāf-ı ḥaremüñ eylemişem bunca zamān / İʿtiḳādum **budur** ey dost beni yaḳmaya nār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 16). [budur, -dur]*
69. Nem var daḫi ʿaşḳuñda **budur** taḥṣīlüm / Dilde ġam dīdede nem sīnede āteş her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [budur, -dur]*
70. Murādum **bu** ki sulṭānum ṭapuñdan / Bu cānum mülki bir dem bula rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [bu,]*
71. **Bu** imiş çün zamānuñ şimdi kārı / Bulurlar mesned ile iʿtibārı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [bu,]*
72. **Budur** firdevs bāġınuñ güzīni / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 28). [budur, -dur]*
73. Seni sevelden be hey kāfir saña **budur** sözüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [budur, -dur]*
74. Cānumuz ḥulḳa irişince **bu** olsun sözümüz / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 10). [bu,]*
75. Bir güzeller şāhını ḥüsn içre gördüm nāgehān / Ser-te-ser dil mülkini didüm ki āḫir **bu** ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [bu,]*
76. Gül-ruḫlar idi ḫande şehlerdi **buña** bende / Şeftālusı turfanda merġūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 2). [buña, -ñ, -a]*

bu: *Bu, işaret sıfatı.*

1. Şaçından oldı muʿaṭṭar demāġ-ı rūy-ı cihān / ʿAbīr-i müşg ile **bu** ʿanber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 3). [bu,]*
2. Ḫoş görür benden raḳībi raḥm idüp cānān aña / Nice ḳatlansun **bu** yürek nice döysün cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [bu,]*
3. Çeşmine cān virdüñ ey dil pendümi gūş itmedüñ / Gör nice siḥr itdi āḫir **bu** iki cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [bu,]*
4. Ḫāk ider ġayret odı **bu** dil-i miskīni yaḳup / Bile yanuñca raḳīb olalı hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 5). [bu,]*
5. Neyledüm nitdüm günāhum bilmezem **bu** ben ġarīb / Gördügince yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [bu,]*
6. Zülfüñüñ çengāline urma raḳībi ḫışm idüp / Hey **bu** bir kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [bu,]*
7. Neyledüm nitdüm günāhum bilmezem **bu** ben ġarīb / Gördügince yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [bu,]*
8. Zülfüñüñ çengāline urma raḳībi ḫışm idüp / Hey **bu** bir kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [bu,]*
9. Cānā yeter **bu** cānuma cevr ü cefālar it / Zecr ise cāna ancaḳ ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [bu,]*
10. **Bu** göñlüm zevraḳın aldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ / Yaşum deryāsına şaldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 1). [bu,]*

11. Şerbet-i laʿlüñ imiş ḫaste dile dost şifā / Demidür eyle devā **bu** dil-i bīmāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 4). [bu,]*
12. Der-peyince yollarına düşdügüm dilberlerüñ / Dir gören ḫaylī belākeşdür **bu** Mihrī derdmend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 8). [bu,]*
13. Şimdi **bu** ṭūṭī-kelāma mübtelādur Mihrī kim / Söylese şīrīn sözi ḳand-ı mükerrerden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 5). [bu,]*
14. Dil ile cān virdi Mihrī tercemān dilberlere / Aldılar göñlin ʿaceb **bu** tercemānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 5). [bu,]*
15. Āşinālar ṣaġlıġ ile eylesün seyrānlar / Ṭurduġınca **bu** cihān geldükçe bu devrānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 1). [bu,]*
16. Āşinālar ṣaġlıġ ile eylesün seyrānlar / Ṭurduġınca bu cihān geldükçe **bu** devrānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 1). [bu,]*
17. Ḳaldısa cismüñ **bu** şehrüñ issisinde çāre ne / Pes mekānıdur ġarīb olanlaruñ külḫānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 5). [bu,]*
18. **Bu** devr içinde gūşe-i gülşende Mihrīyā / Devlet anuñ ki hemdemi bir çeşm-i aladur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 5). [bu,]*
19. İmdi Mihrī **bu** kelāmı cān u dilden di müdām / Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [bu,]*
20. **Bu** libāsuñ vaṣfın işitse meleklerden revān / Çāk ideydi ḫullesini ḥūri vü ġılmānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 2). [bu,]*
21. Çün delmez imiş ġamzeleri ḫançeri bağrum / Pes **bu** yüregimde görinen yāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 4). [bu,]*
22. Mihrī çeke cevrüñi vü luṭfuñ göre aġyar / Devlet aña ẕillet **bu** cefākāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 7). [bu,]*
23. Hecrüñle gözüm yaşı yaġmur gibi yaġaldan / Başdan başa **bu** ʿālem çayır çimen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 2). [bu,]*
24. Cān u dilden saña **bu** ʿālemde / Mihrīdür mübtelā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 7). [bu,]*
25. Olmayan ʿāşıḳ ne bilsün ehl-i ʿaşḳuñ ḥālini / Şerḥ olunmaz **bu** beyānuñ mācerāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 2). [bu,]*
26. Būy-ı zülf-i dilberüñ ġayrin getürme ey ṣabā / **Bu** dil-i sūzānuma ḳıble hevāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 6). [bu,]*
27. Rīsmān zülfüñle niçün bağlıdur boynum didüm / Gösterüp çeşmin didi **bu** kāfirüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 3). [bu,]*
28. Ḥaḳḳın di ey felek sen gördüñ mi devr idelden / Ḫalḳ-ı cihānda bir ḫūb **bu** nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [bu,]*
29. Muṣḥaf-ı ḥüsnini gördüñ çün oḳı Sūre-i Nūr / Mihrī ʿāşıḳlara ʿālemde **bu** fāl az açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [bu,]*
30. Ġuṣṣasın dilde görüp ṣordı ḫayāli ben didüm / Ḫayli müddetdür derūnumda **bu** mihmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [bu,]*
31. ʿĀşıḳ iseñ ʿaşḳ yolında ṣaḳlama nāmūs u ʿār / Cehd idüp **bu** yolda cān vir yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [bu,]*
32. Bir zamān Mihrī felekde seyr iderdi şimdi gör / **Bu** sebebden oldı uş ayaḳlar altında ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 7). [bu,]*
33. Hem-dem olduñsa ḥabībe ġırre olma müddeʿī / **Bu** cihāndur şādlıḳ soñunda lā-büd ġam da var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [bu,]*
34. **Bu** cihān bāġında Mihrī nice nālān olmasun / Bir senüñ gibi ḥuṣūṣā ġonca-leb gül-fem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [bu,]*
35. Yüz sürmek ile izlerine oldum ʿāşinā / Kūyuñda itlerüñle **bu** dem mübtelā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 5). [bu,]*
36. Düşmen güler **bu** ḥālüme ben aġlaram müdām / Hey buña cān mı ḳatlanur ādemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 2). [bu,]*
37. Çeşm-i pür-efsūn ile diller ḳomaz bend itmedük / Sihr ile beñzer cihānı **bu** iki cādū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [bu,]*
38. Her gül-endāmuñ hevāsına mey-i cām iç yüri / ʿĀrif iseñ furṣatı fevt itme **bu** dem zīnhār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [bu,]*
39. Ḥacı Nābī bizim Allāha ḳalupdur işümüz / Ki **bu** hercāyilere uġradı ḳutsuz başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 1). [bu,]*
40. Sensüz ṣanemā cismüme **bu** cānı gerekmez / Cānum sen imişsin baña cān ānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [bu,]*

41. Cānā **bu** cihān içre vefādār ṣanemler / Her gūşede gerçi nicesi var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [bu,]*
42. ʿAşḳ āteşine yanıcı pervānelerüz biz / **Bu** āteşe per yaḳmayıcaḳ yā nelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [bu,]*
43. Neyleyem bī-çāre göñlüm bir dem olmaz yārsuz / Epsem olmaz nitekim cehd eylerem **bu** ʿārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 1). [bu,]*
44. Vaṣlını iḳrār idüp ṣaldı beni sevdālara / Döndi inkār eyledi **bu** dīni yoḳ iḳrārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 3). [bu,]*
45. Görmedüm bir ḫūb kim yanında olmaya raḳīb / **Bu** cihān bāġında hiç gül olmaz imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [bu,]*
46. Gelmişem ḥüsnüñ zekātından ki şeylillāh idem / Ṣanma ki **bu** dervīşi cānā nāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [bu,]*
47. Ruḫuñ envārı şevḳinden ṭolupdur **bu** cihān āteş / Vücūdum mülkini yaḳsa ʿaceb mi her zamān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [bu,]*
48. Pādişāhum seyr iderken bāġ-ı ḥüsnüñ gūşesin / **Bu** dil-i dervīşüñe sīb-i zenaḫdān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 4). [bu,]*
49. İster ki laʿli çeşmesile tāze ter ola / Āb-ı kenāra geldügi **bu** sebzezār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 4). [bu,]*
50. Tīr-i müjeñi cānā atsun ḳo kemān-ebrūñ / Eyler **bu** dil ü cānum ol tīr ü kemāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [bu,]*
51. Çeşmi dir imiş Mihrīñ cānın ḳıluram yaġmā / İtsün iderüz ġāyet hey biz **bu** ziyāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [bu,]*
52. Bir büt-i gül-çihre ile ʿārif ol ʿazm eyle bāġ / Furṣatı fevt itme seyrān it ki tīz geçer **bu** çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [bu,]*
53. Vaḳt-i nevrūz irdi **bu** eṣnāda ġāyet cehl ola / Bir nefes olmaḳ ḥabībüñ ḫāk-i pāyından ıraġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 4). [bu,]*
54. Hey **bu** rīş-ḫandelerüñ bir başı vü biñ dil ile / ʿĀşıḳın aldayıcı ḳavli yalan yārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 3). [bu,]*
55. Seveni sevmez ü bunlar ha sever sevmeyeni / Ḳo **bu** maḥbūblaruñ dünyede bī-ʿārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [bu,]*
56. **Bu** nevbahāra bir gün olur kim ḫazān irer / Ġırrʾolma ḥüsne sevdügüm āḫir beḳāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [bu,]*
57. Nefsüñi ten ḫānesinde çek ḳanāʿat küncine / Kim seni esrār-ı ġayba irgüre **bu** açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [bu,]*
58. Lāle ḫadüñi bülbül gülşende görüp eydür / ʿĀlemde gül-i ter çoḳ **bu** ġonca-dehān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [bu,]*
59. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem **bu** deme ḫayrān / Biñ cāna deger bir ān ne ḫoşca zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [bu,]*
60. Gören görmiş vefāsın **bu** kerīmüñ / Süren sürmiş ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 1). [bu,]*
61. Gören görmiş vefāsın bu kerīmüñ / Süren sürmiş ṣafāsın **bu** kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 1). [bu,]*
62. İrişdük biz de āḫir meyyitine / Hele ḳılduḳ duʿāsın **bu** kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 2). [bu,]*
63. İrüp ʿuşşāḳuñ āhı ḳıl ḳalmış / ʿAceb bozmış liḳāsın **bu** kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 3). [bu,]*
64. Bile yanup yaḳılup aġlayaydum / Bulaydım mübtelāsın **bu** kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 4). [bu,]*
65. İ Mihrī şimdi saña ḥişşe yoḳdur / Gören görmiş ṣafāsın **bu** kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 5). [bu,]*
66. İ Mihrī sāde-rū olsaydı yüz yıl / Çeker idüm cefāsın **bu** kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 6). [bu,]*
67. Bu maḳāmuñ ismini gerçi dimişler Göynicek / Dillere virür ḥayāt āb-ı revānı göynicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 1). [bu,]*
68. Gülsitān itmiş **bu** arayı ser-ā-ser nevbahār / Ḫāne-ber-ḫāne müzeyyen eylemiş rengīn çiçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 2). [bu,]*
69. Ḳıṣṣa-i Mecnūn ile Leylīyi bilürdük yaḳīn / Ḫāline baḳsañ ḥabībüm **bu** dil-i dīvānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 2). [bu,]*
70. Çün ṣabā peyki getürdi yār kūyından eṣer / Müjdegānı cān gerekdür Mihrī **bu** şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [bu,]*
71. Yidigüm derd içdigüm ġamdur enīsüm ġuṣṣa yār / Sensüzin nice geçer gör **bu** zamānı

kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [bu,]*

72. Görseler **bu** noḳṭa-i ḥüsnüñ Kirāmen-kātibīn / Diyeler kim Allah Allah böyle inşā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 3). [bu,]*
73. Sünbül ü gül-pūşlar çoḳdur cihān bāġında līk / **Bu** külālüñ gibi bir zülf-i semen-sā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [bu,]*
74. Ġamuñla sen daḫi bilseñ neler çeker ʿāşıḳ / **Bu** cevri itmez idüñ ṭālib-i dīdār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [bu,]*
75. Devlet anuñ ki **bu** dem rūy-ı nigāra ḳarşu / Nūş ide sāġar-ı mül mehtāb ola meşaʿil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [bu,]*
76. Gerçi gülşende iñen çoḳ biter serv-i sehī / Rāstī **bu** ṣanemüñ ḳadd-i revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [bu,]*
77. Kirpügi oḳların atmaġa göñül pūtesine / **Bu** gözi āhununñ ebrū-yı kemānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 4). [bu,]*
78. Biñ dürlü cefāñ ile **bu** cān ḥulḳuma geldi / Çıḳmaz nideyin ben ḫo bu ʿālemden uṣandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [bu,]*
79. Biñ dürlü cefāñ ile bu cān ḥulḳuma geldi / Çıḳmaz nideyin ben ḫo **bu** ʿālemden uṣandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [bu,]*
80. Bir mūyuñı virmez **bu** cihān mülkine Mihrī / Vallāhi vü billāhi inan kim budur andum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [bu,]*
81. Zülfüñe ṭolaşdı dil murġı didüm dilber didi / Key ḥaẕer ḳıl kimse ḳurtulmaz **bu** bendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [bu,]*
82. **Bu** eşk-i seyl-i Ceyḥūnum ḳo baḥr-ı Nīl olsun kim / Kenārumda ḳadüñ gibi sehī serv-i revān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [bu,]*
83. Öldürse gerek beni ḫayāl-i lebüñ ey dost / **Bu** ḫaste dile ḳılmaz iseñ ẕerre ḳadar em *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [bu,]*
84. Cürmine baḳup Mihrīyi dūr itme ṭapuñdan / Olmaz **bu** cihānda çü günāh işlemez ādem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 6). [bu,]*
85. Dest-gīr ol **bu** ben üftādeye ey kān-ı kerem / Ki kerīm ẕāt olanuñ şānıdur iḥsān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [bu,]*
86. Ḥaḳḳa minnet ḳademüñ başdı yüzüm üzre **bu** dem / Ḥamdülillah ḫoş idiser yine devrān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 5). [bu,]*
87. **Bu** dil-i şūrīdenüñ taḫtında sulṭān olmaġa / Bir senüñ gibi yüzi gül-berg-i ḫandān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 3). [bu,]*
88. Ne gül ḳalur ne ḫo bülbül ne nevbahār u ḫazān / Cihān ile gel i Mihrī **bu** cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [bu,]*
89. Yoluña tuḥfe getürdüm begüm **bu** cānı didüm / Didi getür sen eli boşda varı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [bu,]*
90. Cihān u cānı revān it yolına Mihrī ḥabīb / İtim dimiş saña **bu** iʿtibārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [bu,]*
91. Ḫūb iken eyle vefā yoluña cānlar virene / Böyle ḳalmaz **bu** güzellik de hemān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 6). [bu,]*
92. Göre ṭursun **bu** gözüm bāri ölince yüzini / Kefenin boynına ṭaḳup vara yalvara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [bu,]*
93. Her kişi itdügin **bu** cihānda bulur velī / Ben buldum uş şaḳın bunı düşmen işitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [bu,]*
94. Bī-ḳadre **bu** cihānda kimesne göñül virüp / Mihrī senüñ gibi emegi yele gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 5). [bu,]*
95. Sen çıḳarduñ beni zülfine uyup başdan i dil / Göreyin sen daḫi **bu** yolda ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [bu,]*
96. Ḥasret-i çāh-ı zenaḫdānuñ durur ger var ise / **Bu** cihān gülşenlerin Mihrīye zindān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 5). [bu,]*
97. Degmedüm bir güle **bu** ṭāliʿi yoḳ başumı gör / Ṭutaram bunca zamān oldı ki gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [bu,]*
98. Hey felekdür **bu** cihān ġoncalarınuñ dem olur / Ṭaġıdur yapraġını yel ḳoparur ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 3). [bu,]*
99. Silelüm laʿl-i meyin ol büt-i ʿayyārelerüñ / **Bu** ḥasedden dili aġzında raḳībüñ ḳurusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 6). [bu,]*
100. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm kim hey ne cāndur **bu** / Didiler **bu** ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [bu,]*

101. Düşelden leblerüñ ʿaksi **bu** cām-ı dīdeme cānā / Görenler dir ḳabaġumı ki ṣāfī ṭolu ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [bu,]*
102. Didi ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm kim bir elif gibi bu cān içre nihāndur **bu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [bu,]*
103. Eyledük yār ile ṣaḥrāları seyrān **bu** gice / Vācib oldur baña şükrāne virem cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [bu,]*
104. Eyledük yār ile ṣaḥrāları seyrān bu gice / Vācib oldur baña şükrāne virem cān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [bu,]*
105. Devlet atına süvār olmış idük bir nice yār / Bizüm olmış idi başdan başa meydān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 2). [bu,]*
106. Tīġ-ı ḳahr ile raḳībüñ iki çalduḳ başın / Elümüzdeydi belī ṭop ile çevgān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 3). [bu,]*
107. Ẓāhir itdi ruḫını zülfi seḥābın götürüp / Yārlıḳ itdi bizümle meh-i tābān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 4). [bu,]*
108. Mest idüm ʿaşḳı meyinden daḫi bir bāde ṣunup / Curʿa-i laʿli beni eyledi ḥayrān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [bu,]*
109. Müddeʿī yārümi menʿ itmege cehd itdi velī / Azdurımadı ne dirsin anı şeyṭān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 6). [bu,]*
110. Aramızdan şükür Allāha ki eksildi raḳīb / Hele ser vaḳtümüze irmedi hicrān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 7). [bu,]*
111. Kaʿbe-i ḫüsnini çünkim bize itdürdi ṭavāf / Eyledüm biñ dil ile cānumı ḳurbān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 8). [bu,]*
112. Māh-ı ẕiʾl-ḥiccenüñ on beş gicesi ḫoş şeb idi / Kʾ eyledi yār ile bile seyrān Mihrī **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [bu,]*
113. Bir ṭabīb oldı bizümle yine hem-dem **bu** gice / Dil-i bīmārumuza eyledi emsem **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 1). [bu,]*
114. Bir ṭabīb oldı bizümle yine hem-dem **bu** gice / Dil-i bīmārumuza eyledi emsem **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 1). [bu,]*
115. Yārelenmişdi ciger ġamzesi peykānlarıla / Laʿli urdı yine ol yāreye merhem **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 2). [bu,]*
116. Rūzgāruñ elemin çekmiş idük ḫayli zamān / Ḥamdülillah bizi yār eyledi bī-ġam **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 3). [bu,]*
117. Meclisinde ṣanemüñ rāḥat olup ṣubḥa degin / Biñ ṣafā ile geçildi hele bir dem **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 4). [bu,]*
118. Furṣat el virmiş iken būse-kinār it yāri / Dāʾimā girmez i Mihrī ele **bu** dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 5). [bu,]*
119. Ben umardum gele bir zülf-i perīşān **bu** gice / Şemʿ-i ruḫsārına pervāne ḳılam cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [bu,]*
120. Ben umardum gele bir zülf-i perīşān bu gice / Şemʿ-i ruḫsārına pervāne ḳılam cān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [bu,]*
121. Nāgehān girdʾ içeri bed-rūy didüm bir nice / Bunda mı ṣaldı Süleymān dīvi yeksān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [bu,]*
122. Bir bölük aşmalular geldi bir araya **bu** dem / Ḳanda bulına ʿaceb bunlara urġan bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [bu,]*
123. Bir bölük aşmalular geldi bir araya bu dem / Ḳanda bulına ʿaceb bunlara urġan **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [bu,]*
124. Kimi keldür kimi kördür kimi sāḳıt bularuñ / Kimlere ḳıldı muṣāḥib bizi devrān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [bu,]*
125. Şeb-i yeldā gicesi Mihrīye gör nʾitdi felek / Görmez idi getürüp eyledi mihmān **bu** gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [bu,]*
126. Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde / **Bu** gözleri mekkārum ḫoş ḫūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 1). [bu,]*
127. Şimdi ḫaṭını Mihrī gördükçe ḫadinde dir / **Bu** yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 5). [bu,]*
128. **Bu** ḫüsn ü bu melāḥat ü bu ḫulḳ u ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [bu,]*
129. Bu ḫüsn ü **bu** melāḥat ü bu ḫulḳ u ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [bu,]*
130. Bu ḫüsn ü bu melāḥat ü bu ḫulḳ u ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze **bu** būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [bu,]*

131. Bu ḥüsn ü bu melāḥat ü **bu** ḫulḳ u ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [bu,]*
132. Cānā **bu** cānı sidre ḳadüñ müntehāsına / Teslīm çoḳdan eylemişüz yüzi ṣuyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 2). [bu,]*
133. Zülfüñ ġamını dest-i ezel yazdı başuma / Ṣanma ki tā ölince **bu** yazuyı yoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 4). [bu,]*
134. Zencīr ṭutmaz idi **bu** dīvāne Mihrīyi / Bendᵓitdi bend-i zülfüñ anı şimdi mūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [bu,]*
135. **Bu** gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile / ʿİşret itdük ṣubḥa dek mehtāba ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [bu,]*
136. Ḥamdülillah Egribükde ṣoḥbet itdük Mihrīyā / **Bu** gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [bu,]*
137. ʿÖmr bir anda geçer devr-i gül eyyāmı daḫi / Bāḳī ḳalmaz **bu** zamān bāri geçür ānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 7). [bu,]*
138. Geh şānededür zülfüñ ü geh fikri dilümde / El-ḳıṣṣa **bu** miskīni ḳoduñ dilde vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [bu,]*
139. Ey ġamze cigerden gidicek cān bile gitmiş / Billāh **bu** Mihrīye getür anı gelişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 5). [bu,]*
140. Zāhidüñ iġmāż-ı ʿayn itdügi maḥbūbı görüp / Bil şuña beñzer **bu** ḫar-gāv bindi urġan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 3). [bu,]*
141. Ġamı deryāya ṣalup ḫurrem olalum gemide / Bāḳi ḳalmaz çü cihān ḫoş görelüm **bu** demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [bu,]*
142. Açalum ʿaşḳ hevāsıyla **bu** dil yelkenini / Çekelüm lenger-i hicrānı ḳoyalum ġamı da *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 4). [bu,]*
143. ʿĀşıḳa dirler idi ṣabr gerek yā ḫo sefer / **Bu** kelām ḥaḳḳı budur gerçek imiş ādemīde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 5). [bu,]*
144. Dilberā çün her gedāya āsitānuñdur sened / Sürme ḳapuñdan beni **bu** ʿālī dergāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [bu,]*
145. Gör ne yüz gösterdi **bu** zülf-i semen-sālar bize / Ḳodı biñ derd ü ġam-ı hecr ile sevdālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [bu,]*
146. Ḫurrem olsun her ḳadem başduḳça ṣaḥrālar size / Ḫāne-i ġamda yeter **bu** āh ile vālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [bu,]*
147. Çekmişüz yüz biñ cefāsın her cihetden gerçi āh / İtmedi bir dem vefā **bu** ḫūb u raʿnālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [bu,]*
148. Düşmişüz āḫū gözüñ sevdāsına Mecnūn-veş / Mesken olmışdur ḳamu **bu** kūh u ṣaḥrālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 4). [bu,]*
149. Kārumuz itdi felek bülbül-veş zār u fiġān / Ḥasret ideli bizi **bu** gül-i ḫandānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 5). [bu,]*
150. Egler idi bularuñ luṭfı ġarīb göñlümüzi / Şimdi kim vire ṣafā **bu** dil-i vīrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 7). [bu,]*
151. Ṣaldı küffār iline āl ile yārānlarumuz / Neyledi **bu** felegi gör ki müselmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [bu,]*
152. Devr-i ḥüsnüñdür bugün sāyeñde ḫoş gör ʿāşıḳı / Bāḳi ḳalmaz dostum bil kim **bu** devrān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [bu,]*
153. Ḳorḫaram aġyār bir gün yār kūyından beni / Sürdüre cennetden uymasun **bu** şeyṭān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 4). [bu,]*
154. Gelse ol yār nᵓola külbe-i aḥzānımuza / Yüzüm üstine ḳadem başmaġa **bu** gölgelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 2). [bu,]*
155. Ḳahr-ı aġyār ile bıçaḳ süñüge irmiş idi / Cevr-i yār ile **bu** kez geçdi süñükden ilige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 4). [bu,]*
156. **Bu** cihāndur dem ola Mihrīye raḥm eyleye yār / Daḫi yer ḳalmaya aġyār saña dilkülige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [bu,]*
157. Cemālüñ adına ḫuṭbe oḳur göñül her dem / Kim itdi imdi cihānda **bunuñ** ḫiṭābetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 4). [bunuñ, -nuñ]*
158. Niçün ey dost **bu** efġānuma gūş eylemedüñ / Bülbülüñ ḫoş mı gelür yoḫsa güle zārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 2). [bu,]*
159. Ey ṭaliʿi yoḳ Mihrī hemān eyle taḥammül / Anca **bu** hevālarda emegüñ yele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 5). [bu,]*
160. Oldı dil bülbüli **bu** gül-ruḫ-ı zībā delüsi / Biñ ola bencileyin ʿāşıḳ-ı şeydā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 1). [bu,]*

161. Ben ne resm-i kevn ile mersūm olaydum kāşkī / **Bu** cihāna gelmeyüp maʿdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 1). [bu,]*
162. Geçdi ʿömrüm rūzgāruñ şiddetiyle her zamān / Ben **bu** cāndan āh ezel maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 2). [bu,]*
163. Muttaşıl ġam ḫānesinde cān ʿazāb ile geçer / İrmeyeydüm **bu** güne maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 5). [bu,]*
164. **Bu** ḫaste göñül derdine dermān yetişdi / Vīrāne göñül taḫtına sultān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 1). [bu,]*
165. Hey kime ḳaldı di **bu** güzellik saña ḳala / Cehd it hemān ki olmayasın bī-vefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [bu,]*
166. **Bu** meclis içre sīnesi kimüñ def olmadı / Çeng gibi kimüñ olmadı ḫam serv-ḳāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 3). [bu,]*
167. İtseñ yeg idi sen **bu** hevādan ferāġati / Ṭabluñ avāzı semʿa ıraḳdan ḳaba gelür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 6). [bu,]*
168. Cānā **bu** cihān içre güzellikde cemālüñ / Meşhūr olalı Yūsuf-ı Kenʿān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 2). [bu,]*
169. Maḫmūr gözüñ gülşen-i ḥusnüñde görelden / Her gūşede **bu** nergis-i mestān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 4). [bu,]*
170. **Bu** güni bahār ise vü yarını ḫazāndur / Kendüye ḳalur her kişinüñ yüzi ḳarası *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 5). [bu,]*
171. Vaṣl-ı cānānı müyesser ḳılmaz imiş çün felek / **Bu** belā-keş cāndan maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 2). [bu,]*
172. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile **bu** kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [bu,]*
173. Eglenür miydi **bu** cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [bu,]*
174. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm aḳıdur çeşmesin / Teşne-dil bulur ḥayātı **bu** pıñar egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [bu,]*
175. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile **bu** kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [bu,]*
176. Eglenür miydi **bu** cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [bu,]*
177. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm aḳıdur çeşmesin / Teşne-dil bulur ḥayātı **bu** pıñar egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [bu,]*
178. Mihrī şevḳ-i ʿaşḳuñ içre leblerüñ yād idicek / **Bu** şirīn güftārı şekkerler dükānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 7). [bu,]*
179. Luṭfın raḳībe ḳılur u ʿuşşāḳa cevrini / Gör **bu** zamāne ḫūblarınuñ iʿtibārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 4). [bu,]*
180. Sen ġonca-dehen gül gibi yüzüme gülünce / Cān bülbüli **bu** ḫār-ı cefādan öleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 2). [bu,]*
181. Ḫaddüñi görüp ḳorḫaram āh itmege cānā / Zīrā **bu** hevādan nice güller ṣolayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 3). [bu,]*
182. Gel ki senden budur ey dost **bu** cānuñ dilegi / Yar neler vardur içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [bu,]*
183. Rāygān virseler almam **bu** cihān ḫūblarını / Saña cān virüp aluram baña sensin geregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [bu,]*
184. Dünye vü ʿuḳbāda **bu** ʿizzet yeterdi Mihrīye / Girse bir kez destine anuñ ḥabībi dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 5). [bu,]*
185. Ṭoḳsan bir ile yüzi ʿadedde laḳab çıḳar / ʿAḳluñ yeterse kim idügin bil **bu** serveri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [bu,]*
186. Medḥüñde çoḳ ġazel diyici ḫūb u bī-nāẓīr / Maʿẕūr ṭut ʿayıblama **bu** Mihrī kemteri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 7). [bu,]*
187. Nice bir **bu** dil çeke her bī-vefānuñ nāzını / Nice bir pinhān idem sīnemde dilber rāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 1). [bu,]*
188. Gözlerüñ ḳanım içer laḥẓada bir ṣu yerine / Ḳanda buldı ʿacebā **bu** iki ḫūnḫār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [bu,]*
189. Bāġ-ı ḥusnüñ ṣularam göz yaşıla şām u seḥer / Daḥi şeftālu yimesün mi **bu** bustān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [bu,]*
190. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı **bu** devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [bu,]*

191. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı **bu** devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [bu,]*
192. Nūr virmezdi **bu** āfāḳ içre hergiz māh anuñ / Gün cemāli enverinden itmese ger iktisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 2). [bu,]*
193. Ditreden ḫurşīdi tīġı ḫavfıdur her ṣubḥ-dem / Bī-sebeb ṣanmañ ki **bu** eflāke dāʾim inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [bu,]*
194. Himmeti deryāsı içre bir gemidür **bu** cihān / Luṭfınuñ baḥrinde anuñ oldı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [bu,]*
195. Buldı luṭfuñ şemmesinden **bu** cihānuñ bāġı rāġ / Oldı laʿlüñ çeşmesinden āb-ı ḥayvān u cülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [bu,]*
196. Kıl ʿimāret luṭf idüp **bu** dil-ḫarābın ḫusrevā / Her cihetden leşker-i ġam eylemiş durur ḫarāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 28). [bu,]*
197. Bu māh-ı ṣıyām ile **bu** ʿīd ayı ḥaḳıçün / Biñ ʿöẕr ile ṭapuñdan ider anı temennā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [bu,]*
198. **Bu** baḫt-ı siyeh Mihrīye şāhā naẓar it kim / İksīr ide ḫāk eyledi devrān anı zīrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 36). [bu,]*
199. Gülşende bugün luṭf ile **bu** bād-ı Mesīḥā / Ṣaçdı yine laʿl üstine şebnem dür-i şehvār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [bu,]*
200. Luṭfı eserinden bugün ol Rabb-i Kerīmüñ / Oldı **bu** cihān bāġı ḳamu cennet-i meʾvā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 4). [bu,]*
201. Çün vaḳt-i bahār oldı vü hengām-ı çemendür / **Bu** demde gülistāndan ırağ olmaya aṣlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 7). [bu,]*
202. ʿAyş it demidür bezm-i çemende güle ḳarşu / Fevt itme ṣaḳın furṣatı **bu** dem dime lā lā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 9). [bu,]*
203. Mislüñ gibi ey şāh-ı zamān rūy-ı cihāna / **Bu** devr-i felek bir daḫi göstermedi ḳatʿā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 15). [bu,]*
204. Gül ruḫlaruñı gördi çü hengām-ı çemende / Dil bülbüli **bu** şiʿri hemān eyledi inşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 25). [bu,]*
205. **Bu** māh-ı ṣıyām ile bu ʿīd ayı ḥaḳıçün / Biñ ʿöẕr ile ṭapuñdan ider anı temennā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [bu,]*
206. **Bu** ḫulḳ bu seḫāvet ü bu luṭf u bu kerem / Kim sende var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [bu,]*
207. Bu ḫulḳ **bu** seḫāvet ü bu luṭf u bu kerem / Kim sende var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [bu,]*
208. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü **bu** luṭf u bu kerem / Kim sende var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [bu,]*
209. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü bu luṭf u **bu** kerem / Kim sende var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [bu,]*
210. Yā Rabb ʿizz ü devlet ile Ḫān Aḥmedüñ / Bir güni **bu** cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [bu,]*
211. Ḥilm ü vaḳār u luṭf u şefāʿat didükleri / **Bu** dehr-i dūn içinde meger sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [bu,]*
212. Nice zebūnuñ olmaya **bu** gerdiş-i felek / Bildi ki oldı emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 5). [bu,]*
213. Vaḳt-i bahār irüp ḳomadı dilde ẕerre ġam / **Bu** demde ġam kimesneye lāyıḳ olur mı hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [bu,]*
214. Dildār laʿli yādına gülgūn mey içmege / Ḫoşdur **bu** demde al elüñe sāḳi cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [bu,]*
215. Gel ḳarşusına cām-ı ṣabūḥı sen eyle nūş / Ṣıġma deriye ġonca gibi gül açıl **bu** dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [bu,]*
216. Eser-i luṭfı ile eyledi her bāġı behişt / Çün naẓar itdi gülistāna **bu** dem Rabb-i Kerīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [bu,]*
217. Ẓāhir olaldan cihāna gül cemāli enveri / Nūra ġarḳ oldı **bu** ʿālem itdi ẓulmet irtiḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 2). [bu,]*
218. ʿīdüñi itsün mübārek ol Kerīm-i Lā-yezāl / Geldügince nevbahār olduḳça **bu** gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 28). [bu,]*
219. Mādem ki bu sipihr-i felek eylemez ḳarār / Mādem ki **bu** zemīn ü zamān ber-ḳarārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 17). [bu,]*
220. Mādem ki **bu** sipihr-i felek eylemez ḳarār / Mādem ki bu zemīn ü zamān ber-ḳarārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 17). [bu,]*

221. Seni **bu** ḥüsn-i ḫulḳ ile görenler dir ki ey ḫusrev / Melāḥatde leṭāfetde bu ḫod Yūsuf-ı ṣānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [bu,]*
222. Ṣaḳın devrinde yād itme Minūçihri Nerīmānı / Ki ey şeyyād **bu** dehrüñ **bu** şeh ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [bu,]*
223. Ṣaḳın devrinde yād itme Minūçihri Nerīmānı / Ki ey şeyyād **bu** dehrüñ bu şeh ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [bu,]*
224. Kemāl-i ʿilm ü ḥilm ile ḫıred-mend ü mükemmeldür / Güzīni Āl-i ʿOṣmānuñ **bu** ḫalḳuñ mihribānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 23). [bu,]*
225. Viṣālinden ḫaber geh geh getürür **bu** dil ü cāna / Bi-ḥamdillāh ki bizümle ḫayāli yār-ı cānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [bu,]*
226. Zemistān şiddetinden ġuṣṣa mı çekse gerek cānum / Ki **bu** dil ʿandelībinüñ cemāli gülsitānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 29). [bu,]*
227. Faḳīrüñ destgīridür aña Ḥaḳ destgīr olsun / Bugün ben düşmüşinüñ **bu** cihānda dīdebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 32). [bu,]*
228. Serīr-i salṭanat üzre vücūdın müstedām eyle / **Bu** mürde cismümüñ her demde ol rūḥ-ı revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 34). [bu,]*
229. Şiʿrüñi Ḥassān işitse dirdi ey şīrīn-kelām / Gülşen-i cānda **bu** ṭabʿ ile hezār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [bu,]*
230. Hebā eyleme saʿyini **bu** ben miskīnüñ / Çoḳ zamāndur ki yoluña dil ü cān itdi niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [bu,]*
231. Hemīşe devlet ile müstedām ol / Muḳīm ol **bu** cihānda tā-ḳıyāmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [bu,]*
232. Murādum bu ki sulṭānum ṭapuñdan / **Bu** cānum mülki bir dem bula rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [bu,]*
233. Dilerem rūz u şeb Ḥaḳ Ḥażretinden / Ümīzüm var ḳabūl ola **bu** ḥācet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [bu,]*
234. Müdām ol bāb-ı devletde vezīr ol / **Bu** ben miskīne luṭf it destgīr ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [bu,]*
235. Yüz urdum ḫāk-i pāyuña naẓar ḳıl / **Bu** ben ṭopraḳı luṭf it sīm ü zer ḳıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [bu,]*
236. Umaram luṭf-ı mihrinden o sulṭān / Dirīġ itmeye **bu** zerreden iḥsān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [bu,]*
237. Felek döndükçe geldükçe **bu** devrān / Ṭavīl-i ʿömr virsün saña Sübḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 18). [bu,]*
238. Ol cihān gülzārınuñ raʿnā ġazel-ḫānı dürüst / Ḫoş tamām itmiş **bu** beyti içre dīvānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [bu,]*
239. Ölince Mihrī cihānda **bu** sırrı itme tebāh / Yaḳañı çāk idüp it gördügüñe derd ile āh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 9). [bu,]*
240. Gerçi gördük **bu** cihān rūyında çoḳ cānbāzlar / Ḫūblar maḥbūblar pür-şīveler pür-nāzlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 1). [bu,]*
241. Sīm ü zer ṭabaḳlar ile zeyn ider hengāmesin / Ayaġınuñ altına alur **bu** çarḫuñ kāsesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 9). [bu,]*
242. Ne söz söylendise ḥaḳḳında ṣādıḳ / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 2). [bu,]*
243. Her eṭrāfı gül ü serv ü semenler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [bu,]*
244. Demāġa bū baġışlar cāna cānlar / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 6). [bu,]*
245. Otı reyḥān ü sünbül ḫāki ʿanber / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [bu,]*
246. Gülistānlar teferrücgāh yerler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 10). [bu,]*
247. İçindedür anuñ ol şāh-ı devrān / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 12). [bu,]*
248. Aña ṣaf bağlamışlar ḥūr gördüm / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 14). [bu,]*
249. Ṭavāf-ı kūyı ṣan ḫuld-ı berīndür / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 16). [bu,]*

250. Ḳurardı üstine ḫayme-i vāla / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 18). [bu,]*
251. Çemen sulṭānı güldür vech-i aḥsen / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 20). [bu,]*
252. Eline bāde almış lāle gül-reng / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 22). [bu,]*
253. Ṣurāḥī mül demidür ne taḥammül / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 24). [bu,]*
254. Ḳamu eşcār cemʿ olmış **bu** cāya / Feraḥdan her biri ḳarşardı aya *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 25). [bu,]*
255. Melek ṣalmış meger üstine sāye / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 26). [bu,]*
256. Budur firdevs bāġınuñ güzīni / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 28). [bu,]*
257. Bular ḫoş ʿaşḳ ayaġın eylemiş nūş / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 30). [bu,]*
258. Güle ḳarşu ider efġān bülbül / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 32). [bu,]*
259. Aġaçlar sāye ṣalmış ṣanki ḫargāh / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 34). [bu,]*
260. Bulınmaz ser-te-ser gezseñ cihānı / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 36). [bu,]*
261. Hem olmış ay u güneş saḳfına cām / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 38). [bu,]*
262. Diyār-ı Rūm içinde şimdi birdür / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 40). [bu,]*
263. Eyü çekdük **bu** devrānuñ cefāsın / Görelüm bāri bir kerre vefāsın *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 41). [bu,]*
264. Sürelüm ẕevḳ ile imdi ṣafāsın / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 42). [bu,]*
265. Diyeyin cān ile ben daḫi her dem / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 44). [bu,]*
266. Zihī ferḫunde-ṭāliʿ bunda her gāh / Muḳīm olur **bu** cāya sāl ü yā māh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 45). [bu,]*
267. Ki geçmiş ʿömrümüz ḥayfā hezār āh / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 46). [bu,]*
268. Duʿālar eyle Mihrī şehriyāra / Kʾ anuñ luṭfından irdüñ **bu** diyāra *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 47). [bu,]*
269. Ki gördük gizlü genci āşikāre / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 48). [bu,]*
270. Ḫudā olsun İlāhī destgīri / Ne ḫoş yaylaḳ imiş **bu** şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 50). [bu,]*
271. Her seḥergāh itdügüm **bu** āh ḥaḳḳıçün begüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [bu,]*
272. Eksük olmaz **bu** cihāndur ʿāşıḳa bir yār hey / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [bu,]*
273. Bulınur hey **bu** cihānda tāze tāze ḫūblar / Nāzenīnler ḫūblar u maḥbūblar u merġūblar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [bu,]*
274. Görmedüm senden kerem ey bī-vefā dildār hey / Olmaduñ bir gün **bu** ben bīçāre ile yār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [bu,]*
275. Gördükçe **bu** ben ḫaddi gül ü ġonca-dehānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 6). [bu,]*
276. Aṣṣʾ ile **bu** bāzārda hīç añma ziyānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 12). [bu,]*
277. Gerçi **bu** cihānda bulınur ṭālibe maṭlūb / Sevdügʾ ola bir ḫūb *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 19). [bu,]*
278. Ki gerçekler inanmadı **bu** dünyānuñ yalanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 18). [bu,]*
279. Gülüñ **bu** ʿārızı rengin görüp aldanma ey bülbül / Ki nice ol senüñ gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [bu,]*
280. Görüp bu ḫūb u zībāyı i Mihrī ṣaḳın aldanma / Olur **bu** ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [bu,]*

281. Görüp **bu** ḫūb u zībāyı i Mihrī ṣaḳın aldanma / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [bu,]*
282. ʿĪd-i ḥüsnüñde görüp ḳaşuñ hilālin ḫusrevā / Ḫurrem olsun dāʾimā sāyeñde **bu** ḫalḳ-ı cihān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [bu,]*
283. Ṭurduġınca **bu** zemīn ü asumān olduḳça ʿīd / Eylesün ol Ḥaḳ seni ḫalḳ-ı cihāna kāmrān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [bu,]*
284. Devleti devrinde **bu** ḫalḳ-ı cihān oldı feraḥ / Niʿmeti ḫānıyla ṭoldı ḳamu ʿālemde niʿam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [bu,]*
285. Irmasun Ḥaḳ üstümüzden ol hümā-fer sāyeñi / Devlet ü rifʿatle **bu** ḫalḳ-ı cihāna maḥrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [bu,]*
286. ʿAşḳ bir sırr-ı İlāhīdür ne bilsün mübtedī / Ḥamdülillāh Mihrī cāhilden **bu** ʿirfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 10). [bu,]*
287. Ḳılsa vaṭan ʿaceb mi **bu** dil āsitānuñı / Pes ʿandelīb ḳanda göre gülsitān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 3). [bu,]*
288. Yalıñuz bir ben miyem sen dilrübāya mübtelā / Cān u dilden **bu** cihān ḫalḳı saña aḥbābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [bu,]*
289. Her āsitāna yüz süriyüp būse cerr ider / **Bu** bāb içinde Mihrī de senden dilencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [bu,]*
290. Düşdi Mihrī bir perīnüñ zülfinüñ çengāline / Key hünerdür **bu** belādan ḳurtarursa cānı saġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 5). [bu,]*
291. Atma Ḫalīl-veş beni odlara raḳīb / ʿĀşıḳ **bu** yolda yanmaġa şanma rıżāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 7). [bu,]*
292. Sīnemüñ gencīnesinden eksük olmaz laʿl ü dür / Müflis olmaz dil ne ġam **bu** ʿeşk-bārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [bu,]*
293. Raḥm idem bir gün dimiş bī-çāre Mihrīye ḥabīb / **Bu** kelāmı ṣaḳlasun yā Rabbi yalan olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [bu,]*
294. Ḫūblaruñ derdine düşdüñse yapış dāmenine / Mihrī **bu** derde bulur derdine dermān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 7). [bu,]*
295. Ḫoş gör **bu** demi kim virür ol rūḥa fütūḥı / Bir ẕerre demāġuñda ḳomaz ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [bu,]*
296. Buldı luṭfuñ eserinden **bu** cihān bāġı behişt / Gördi ḳahruñ şıfatın kim dem urur nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [bu,]*
297. Ġam yime şimden girü baḫt-ı siyāhuñ maḥv olup / Ṭāliʿuñ saʿd oldı ey Mihrī mübārekdür **bu** fāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 17). [bu,]*
298. **Bu** cihān bāḳī degül saña da ḳalmaya felek / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [bu,]*
299. Olupdur berg-i gül üstinde ḫālüñ dāne-i fülfül / Ḳaçan **bu** yüz ḳarasıyla şaçuña öykünür sünbül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 14). [bu,]*
300. Ṭurduġınca **bu** zemīn ü āsumān ey şehriyār / Ẕevḳ u ʿişret sür cihān rūyında şād u ḫurrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [bu,]*
301. Burc-ı iḳbāl ü şerefde **bu** semā ṭurduḳça sen / Ey saʿādet āfitābı devlet ile her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [bu,]*

bū: *Koku, kokan, koku yayan.*

1. Egerçi **bū** durur her dem Ḫıṭānuñ miski ʿālemde / Ṣaçuñ būyından irmişdür aña daḫi muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [bū,]*

bū: *Güzel koku.*

1. Nice zülf ü nice mū ʿanber-i gīsūdur bu / Var ise sünbül ü reyḥāna viren budur **bū** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [bū,]*
2. Esmese gülzāra ḥüsni gülşeninden **bū** nesīm / Virmez idi ḫalḳa ḳaṭʿā būy reyḥān gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [bū,]*

bū: *Koku; ihsan, iyilik.*

1. Būy-ı luṭfuñdan bulup virür cihān bāġına **bū** / Rengi rūyuñdan alup merġūb olur her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [bū,]*

bu dem: *Böyle bir vakit; sevgili ile geçirilen zaman.*

1. Furṣat el virmiş iken būse-kinār it yāri / Dāʾimā girmez i Mihrī ele **bu dem** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 5). [bu dem,]*

bugün: *İçinde bulunulan zaman dilimi.*

1. Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola / Güzeller içre **bugün** server ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [bugün,]*
2. Luṭf ile ḳıl ʿilāc **bugün** ey ṭabīb-i cān / Dil ḫastedür firāḳuñ ile gel devālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [bugün,]*
3. Bu göñlüm zevraḳın aldı **bugün** bir ġonca-leb gül-ruḫ / Yaşum deryāsına ṣaldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 1). [bugün,]*
4. Bu göñlüm zevraḳın aldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ / Yaşum deryāsına ṣaldı **bugün** bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 1). [bugün,]*
5. Bülendi ḳaddi nāz ile ṣalınup ser-firāz ile / Gülistān ṣaḥnına geldi **bugün** bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [bugün,]*
6. Belākeş bülbülüm bildi fiġānumdan ṣafā buldı / Yüzime gül gibi güldi **bugün** bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 3). [bugün,]*
7. Dile gerçi cefā ḳıldı yerine biñ vefā ḳıldı / Bize vaṣlın ʿaṭā ḳıldı **bugün** bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [bugün,]*
8. Alup şīrīn zebān ile elinden Mihrīnüñ varın / Aha geldüm didi yeldi **bugün** bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [bugün,]*
9. Yoḳ durur Mihrī **bugün** daʿvīye maʿnī gösterür / Vāz gel hercāyilerdür şimdiki yārānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 6). [bugün,]*
10. Gülsitānında **bugün** ol ġoncanuñ feryād ḳıl / Yoḫsa yārın gül gider ḳalursın ey miskīn hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [bugün,]*
11. Öldürmesi muḥaḳḳaḳ idi dün raḳībi yār / Kim māniʿ oldı kim **bugün** ipin uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 5). [bugün,]*
12. Gözleri yaşın revānlar eyleyüp nālān ider / Mihrī ḥüsnüñ gülsitānında **bugün** dollābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 5). [bugün,]*
13. Gül gibi güldi yine ʿālem bahār ile **bugün** / Ṣūretin keşf eyledi gülzāra beñzer şehriyār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 5). [bugün,]*
14. Meydānına ʿaşḳuñ **bugün** iḫlāṣ ile girdük / Baş oynayıcı bir nice merdānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 6). [bugün,]*
15. Müntehā ḳaddüñ gibi bir nārven görsün henüz / Būstāna gel **bugün** serv-i ḫırāmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [bugün,]*
16. Geldi ʿiẕārı üstine leşker çeküp **bugün** / ʿĀşıḳlarını yaʿni kʾ ide tārumār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 7). [bugün,]*
17. Çün ʿandelībisin **bugün** gül yüzli yāruñ Mihrīyā / Var imdi nālān itmege dilber gülistānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [bugün,]*
18. Ḳılma maḥrūm ḫān-ı vaṣluñdan dil-i sāʾilleri / Āsitānuñdur **bugün** püşt-i penāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 2). [bugün,]*
19. **Bugün** şādān u ḫandānum ki mürde cisme cān buldum / Göñül mülkine çün şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [bugün,]*
20. **Bugün** ki mevsim-i güldür çemende bülbül ile / Ḫurūş u nāle ḳılup āh u zārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [bugün,]*
21. **Bugün** bir ġonca-fem gördüm didüm kim hey ne cāndur bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [bugün,]*
22. Terk eyledüm ey yār senüñ ʿārı yoluñda / Rüsvā-yı cihānum **bugün** ʿaşḳuñla bil işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 3). [bugün,]*
23. **Bugün** ḳorḳutma sen nāṣiḥ caḥīmüñ irte nārından / Kerem ḳıl başum aġrıtma ḳo ḳīl ü ḳāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [bugün,]*

24. Ha **bugün** cevr ü cefāñ ile beni öldüresin / Yarın elüm olur a hele girībānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [bugün,]*
25. Devr-i ḥüsnüñdür **bugün** sāyeñde ḫoş gör ʿāşıḳı / Bāḳi ḳalmaz dostum bil kim bu devrān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [bugün,]*
26. Yine dil düşdi **bugün** bir yüzi mehpāresine / Luṭf idüp raḥm ide mi ʿāşıḳ-ı bīçāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 1). [bugün,]*
27. Yine dil düşdi **bugün** bir gözi āhū elige / Ki güneş görse yüzin gire seḥābe elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [bugün,]*
28. Şükrāne vir ey Mihrī revān yolına cānı / Şād ol ki **bugün** devlet ile ḫān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [bugün,]*
29. Dime **bugün** ki ḥüsn ilinüñ pādişāhıyam / Mihrī gibi felek ider irte gedā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [bugün,]*
30. ʿĪd-i vaṣlıdur **bugün** gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [bugün,]*
31. Gülşende **bugün** luṭf ile bu bād-ı Mesīḥā / Ṣaçdı yine laʿl üstine şebnem dür-i şehvār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [bugün,]*
32. Luṭfı eserinden **bugün** ol Rabb-i Kerīmüñ / Oldı bu cihān bāġı ḳamu cennet-i meʾvā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 4). [bugün,]*
33. Gül ruḫları yādına **bugün** cānı revān it / Tīz açıla şāyed bulamazsuñ anı ferdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 10). [bugün,]*
34. Ḥamdülillāh ki ḫoşuz luṭfı nesīmiyle **bugün** / Āh eger çarḫ-ı felek cevr ide devrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 31). [bugün,]*
35. Beñzedüp bāġ-ı cihānı yine firdevse **bugün** / Eyledi lāle ile gülşeni cennet-i naʿīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 3). [bugün,]*
36. Nice naḳş itdi gülistāndaki her bir varaḳa / Yed-i ḳudretle **bugün** gör yine Naḳḳāş-ı Ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 6). [bugün,]*
37. Ol durur taḫt-ı saʿādetde **bugün** Ḫān Aḥmed / Ṣıfatı şems-i münevverdür anuñ ẕātı ḥalīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 9). [bugün,]*
38. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür **bugün** ʿālemde kim / Devleti devrinde hergiz kimse çekmez infiʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 4). [bugün,]*
39. Yaʿni ol Sulṭān Aḥmed kim kerem kānı **bugün** / Salṭanat taḫtında bir şāh-ı cihāndur müsteʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [bugün,]*
40. Ḳaşına beñzedügi **bugün** budur anuñ hilāl / İrte bir gün ḥüsnine öyküne yaʿni nʾiḥtimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [bugün,]*
41. Bir cihāngīr-i zamāndur ol **bugün** ʿālemde kim / Rüstem ü Zāl olsa rezmine gelüp itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [bugün,]*
42. Ḳaçan serv olısar hem-ser ḳad-i ṭūbāña ey mehrū / Cihān gülzārınuñ ḳaddüñ **bugün** serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 4). [bugün,]*
43. Ne var emri berātına muṭīʿ olursa ins ü cān / **Bugün** rūy-ı zemīnüñ çün Süleymān-ı zamānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 15). [bugün,]*
44. Faḳīrüñ destgīridür aña Ḥaḳ destgīr olsun / **Bugün** ben düşmüşinüñ bu cihānda dīdebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 32). [bugün,]*
45. **Bugün** gülşen-i ḥüsnüñde ḳo efġān idelüm / Yaraşur şaḥn-ı çemende k ide feryād hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 2). [bugün,]*
46. Temāşā iderüz vaṣluñı luṭfuñla **bugün** / Dil-i dervīşe ʿaṭā eyleseñ ey şāh ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 3). [bugün,]*
47. **Bugün** bir ḥüsn şāhınuñ yüz urdum āsitānına / İrişdi ʿandelīb-i dil cemāli gülsitānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 1). [bugün,]*
48. ʿĪd-i vaṣlıdur **bugün** gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [bugün,]*
49. Gül mevsimidür çünki **bugün** ṣaḥn-ı çemende / Ney gibi fiġān eylegil ey bülbül-i şeydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 8). [bugün,]*

bugün: *İçinde bulunulan zaman dilimi; gençlik.*

1. Mihrīye raḥm it **bugün** yoḫsa bilürsin dostum / İrteden tīz ḥüsnünüñ āyīnesini mū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [bugün,]*

bul-: *Elde etmek, ulaşmak.*

1. Araram ḥüsn kitābın ki vefā resmi **bulam** / Her cefā bābı ile mesʾele-i nāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [bulam, -am]*
2. Ġamzesi düzdi **bulup** dilde ḫayāli ḫaznesin / Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [bulup, -up]*
3. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / Ġamzesi düzdi **bulup** dilde ḫayāli ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [bulup, -up]*
4. Nitekim yāruñ yolında cān virüp itdüm heves / Vuṣlatına **bulmadum** ʿālemde bir gün dest-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 1). [bulmadum, -ma, -du, -m]*
5. Ey ehl-i ṣafā cehd it ʿaşḳ ile geçür ʿömri / **Bulmaḳ** diler iseñ ger cān ile cihāndan ḫaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [bulmaḳ, -maḳ]*
6. Ger size cānān gerekse cān virüñ cānān **buluñ** / Ġāfil olmañ mübtelālar işbu pendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [buluñ, -uñ]*
7. Bu eşk-i seyl-i Ceyḥūnum ḳo baḥr-ı Nīl olsun kim / Kenārumda ḳadüñ gibi sehī serv-i revān **buldum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [buldum, -du, -m]*
8. Cānıma ġamzeñ ḫadengin geçdügin menʿ eyleme / Rāḥat olsun dostum oḫ ḫoşça **bulmış** meskeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [bulmış, -mış]*
9. Gözlerüñ ḳanım içer laḥẓada bir ṣu yerine / Ḳanda **buldı** ʿacebā bu iki ḫūnḫār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [buldı, -dı]*
10. Ḳılsañ ey Yūsuf naẓar luṭfuñla ben bī-çāreye / İʿtiḳādum bu durur **bulam** Zelīḫā-veş şebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [bulam, -am]*
11. **Buldı** luṭfuñ şemmesinden bu cihānuñ bāġı rāġ / Oldı laʿlüñ çeşmesinden āb-ı ḥayvān u cülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [buldı, -dı]*
12. Kimdür ol ḫāḳān-ı aʿẓam yaʿni Sulṭān Bāyezīd / Ḥaşre dek **bulsun** cihān rūyında ʿömr-i bī-ḥisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 20). [bulsun, -sun]*
13. Ey şeh-i devrān cihān rūyında ʿizzet isteyen / Āsitānında **bulur** sen pādişāhuñ feṯḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 21). [bulur, -ur]*
14. Ey ḫusrev-i zamāne cihān begleri ḳamu / Ḳanda **bulurdı** itmeseñ iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 4). [bulurdı, -ur, -dı]*
15. Rāḥatı ʿadlüñ ile **buldı** ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Revnaḳı nāmuñ ile buldı şehā heft-iḳlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [buldı, -dı]*
16. Rāḥatı ʿadlüñ ile buldı ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Revnaḳı nāmuñ ile **buldı** şehā heft-iḳlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [buldı, -dı]*
17. **Buldı** luṭfuñ eserinden bu cihān bāġı behişt / Gördi ḳahruñ ṣıfatın kim dem urur nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [buldı, -dı]*
18. Devletüñ devrinde **bulsun** her gedā ʿizzet müdām / Niʿmetüñ ḫānından alsunlar cihān ḫalḳı nevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [bulsun, -sun]*
19. Cemālinden żiyā **bulsa** ʿaceb mi ḫalḳ ile ʿālem / Semānuñ āfitābıdur zemīnüñ şemʿdānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 24). [bulsa, -sa]*
20. Her cān ki vaṣlı ʿīdine ḳurbān olur anuñ / **Bulur** saʿādeti vü olur baḫtiyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 13). [bulur, -ur]*
21. Faḳīrüñ ṭut elin **bulmaḳ** dilerseñ / Cihānda rifʿat ü cennetde raḥmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [bulmaḳ, -maḳ]*
22. **Bulasın** var imdi sen de Mihrī gibi müşterī / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [bulasın, -a, -sın]*
23. Luṭfuñ seḫābı ḳaṭrelerinden **bulup** durur / Şāhā cihānda lücce-i ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 15). [bulup, -up]*
24. Nevbahāruñ leẕẕetin **bulmaḳ** dilerseñ bāġa gel / Ḳıl temāşā nergis ü nesrīn çemen ruḫsār gül

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [bulmaḳ, -maḳ]

25. Āteş-i ʿaşḳa ol ʿāşıḳlar ki cānın yaḳdılar / **Buldılar** vuṣlat ebed çünkim cihānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 1). [buldılar, -dı, -lar]*
26. **Bulmaz** idi ẕerrece rifʿat cihān ḫusrevleri / Bunlara ger itmeseñ ey şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [bulmaz, -maz]*
27. Ey saʿādet isteyen gel cān u dilden bende ol / Āsitānına yüz ur **bulmaḳ** dilerseñ feṭḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [bulmaḳ, -maḳ]*
28. Būy-ı luṭfuñdan **bulup** virür cihān bāġına bū / Rengi rūyuñdan alup merġūb olur her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [bulup, -up]*
29. Maʿni dükkān içinde ṣarrāf ol / Sende **bulsun** ḳamusı gevher-i ḫāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 5). [bulsun, -sun]*
30. Ḥabībüm naḳş-ı rūyuñdan göñül **buldı** muṣavverlik / Cemālüñ āfitābından cihān ṭoldı münevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 1). [buldı, -dı]*
31. Külḫana girseñ eger **bulursun** ehl-i kemāl / Gülşene girme ḫaẕer it hele nādānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 3). [bulursun, -ur, -sun]*
32. Ḥüsnüñ bahārı **bulmuş** iken revnaḳ ey perī / İrgürmeye ḫazāna ṣaḳın beddu ʿā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [bulmuş, -muş]*
33. Devlet **bulmaḳ** isterseñ i ḳul / Emrile ol pādişāhuñ her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 8). [bulmaḳ, -maḳ]*

bul-: *Arayarak temin etmek, elde etmek.*

1. Bile yanup yaḳılup aġlayaydum / **Bulaydım** mübtelāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 4). [bulaydım, -a, -y, -dı, -m]*
2. Gör nice derde esīr olduñ i bī-çāre başum / **Bulmadum** ḳaldı senüñ derdüñe bir çāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [bulmadum, -ma, -du, -m]*
3. Ey Mihrī saña yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni **buldı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [buldı, -dı]*
4. Eksük ḳomaduñ Mihrīye sen cevr ü cefāda / Bir yār-ı vefādārı **bulayın** mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 6). [bulayın, -a, -y, -ın]*
5. Ey Mihrī saña yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni **buldı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [buldı, -dı]*

bul-: *Rast gelmek, tesadüf etmek, denk gelmek.*

1. Nice feryād idesin ʿaşḳuñ belāsından göñül / **Bulmaduñ** ʿālemde çün feryāduña feryād-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 4). [bulmaduñ, -ma, -du, -ñ]*
2. ʿAceb mi laʿl-i nābuñdan senüñ yāḳūt reng alsa / Dehānuñ noḳṭasından dür **bulupdur** çün müdevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [bulupdur, -up, -dur]*
3. ʿAşḳı rāhında **bulur** mu dil ü cān terk idici / Bir benüm gibi cihān içre daḫi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [bulur, -ur]*

bul-: *Arayarak temin etmek, elde etmek; kavuşmak, ulaşmak.*

1. Bugün şādān u ḫandānum ki mürde cisme cān **buldum** / Göñül mülkine çün şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [buldum, -du, -m]*
2. Bugün şādān u ḫandānum ki mürde cisme cān buldum / Göñül mülkine çün şāhı emīr-i kāmrān **buldum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [buldum, -du, -m]*
3. Def ü çeng ü rebāb ile demidür ʿayş u nūş idem / Viṣāl-i yār ile çünkim şarāb-ı erġavān **buldum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [buldum, -du, -m]*
4. Gül ruḫları yādına bugün cānı revān it / Tīz açıla şāyed **bulamazsuñ** anı ferdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 10). [bulamazsuñ, -a, -maz, -suñ]*

bul-: *Görmek, farkına varmak, rastlamak.*

1. Teşebbüh ideli Mihrī ḫadüñe verd-i ḥamrāyı / Çemende lālenüñ baġrın ḥasedden ṭolu ḳan **buldum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 5). [buldum, -du, -m]*

bul-: *Karşılığını görmek, yaşamak.*

1. Her kişi itdügin bu cihānda bulur velī / Ben **buldum** uş ṣaḳın bunı düşmen işitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [buldum, -du, -m]*

bul-: *Elde etmek, ulaşmak; gönül vermek.*

1. **Bulmaduḳ** yār-ı vefādār behey yār dirīġ / Cānumuz çıḳdı vefāsız güzeli sevmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 6). [bulmaduḳ, -ma, -du, -ḳ]*

bul-: *Elde etmek, ulaşmak; kavuşmak.*

1. ʿAşḳuñ yolında her ki ṣaḳındıysa ʿārını / Tā ḥaşr olınca isteye **bulmaya** yārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 1). [bulmaya, -ma, -y, -a]*
2. **Bulmaz** idi ẕerrece rifʿat cihān ḫusrevleri / Bunlara ger itmeseñ ey şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [bulmaz, -maz]*

bul-: *Temin etmek, sağlamak.*

1. Ḫūblaruñ derdine düşdüñse yapış dāmenine / Mihrī bu derde **bulur** derdine dermān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 7). [bulur, -ur]*
2. Ġınā senden **bulur** çün faḳr-ı ʿālem / Faḳire Mihrīye terk itme ʿādet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [bulur, -ur]*

bulan-: *Bulanık olmak, berraklığını yitirmek (bahar mevsiminde sular, beslendiği çeşitli kaynaklardan gelen maddeler nedeniyle bulanık akar.).*

1. Sevdā belürüp başda nʾola dilde delürse / Bes vaḳt-i bahār irdi vü enhār **bulandı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 2). [bulandı, -dı]*

bular: *Üçüncü çoğul şahıs zamiri.*

1. Yisün içsün ḫoş **bular** yaylaḳlarda dembedem / Yuṭalum biz ġam evinde kāse kāse ḳanlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 4). [bular,]*
2. Eyü çekdük **bularuñ** cevr ü cefāsın be yüri / Nice bir yalvaralum yārına aġyārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [bularuñ, -uñ]*
3. Biri İskender-i devrān birisi Ḥaydār Şāh / Tīġ-ı ḳahrına **bularuñ** döye mi burc u beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 2). [bularuñ, -uñ]*
4. **Bularuñ** biri melekdür biri firişte ʿayān / Ki temāşā ider anları ol arada giden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [bularuñ, -uñ]*
5. Mihrī mihrin **bularuñ** göremez illā ki raḳīb / Neyleyelüm kişiye her işi ṭāliʿdür iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [bularuñ, -uñ]*
6. Göñül alduḳlarına ḫoş ider iḳrār **bular** / Dönüben ṣoñra ṭutarlar yine inkār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 4). [bular,]*
7. Egler idi **bularuñ** luṭfı ġarīb göñlümüzi / Şimdi kim vire ṣafā bu dil-i vīrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 7). [bularuñ, -uñ]*
8. Nʾola ḫalḳ-ı cihān sürse yüzini kūy-ı rāhına / **Bulara** farż vācibdür ki zīrā kehkeşānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 22). [bulara, -a]*
9. Ẓulüm eyleme ʿāşıḳlaruña luṭf eyle / Eylemişdür **bularuñ** ʿaşḳuñ odı cānına kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 17). [bularuñ, -uñ]*
10. Bilimedüm **bularuñ** nāmı var nişān ḳanda / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 8). [bularuñ, -uñ]*
11. Kimi keldür kimi kördür kimi sāḳıt **bularuñ** / Kimlere ḳıldı muṣāḥib bizi devrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [bularuñ, -uñ]*

bular: *Bunlar, işaret zamiri.*

1. Ḫaṭṭuña benefş öyküneli çeşmüñe nergis / Oldı **bularuñ** biri siyeh-rū biri aʿmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 22). [bularuñ, -uñ]*
2. **Bular** ḫoş ʿaşḳ ayaġın eylemiş nūş / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 30). [bular,]*

bulun-: *Sağlanmak, tedarik ve temin edilmek.*

1. Ẓulmet-i ġamda ḳodıysa seni yārüñ ġam yime / **Bulınur** Mihrī cihāndur yine bir mehrū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [bulınur, -ur]*
2. Bir bölük aşmalular geldi bir araya bu dem / Ḳanda **bulına** ʿaceb bunlara urġan bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [bulına, -a]*
3. Bāġ-ı ḥüsnüñe ḫazān irmesün ey lāleʿizār / **Bulınur** Mihrī gibi saña ne ġam günde hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 15). [bulınur, -ur]*
4. **Bulınmaz** ser-te-ser gezseñ cihānı / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 36). [bulınmaz, -maz]*
5. Gerçi bu cihānda **bulınur** ṭālibe maṭlūb / Sevdüg' ola bir ḫūb *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 19). [bulınur, -ur]*
6. Senüñ gibi vezīr-i bī-naẓīri / **Bulınmaz** istenilse kā'ināt *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [bulınmaz, -maz]*

bulun-: *Sağlanmak, elde edilmek, var olmak.*

1. Nice Ḫıżr ile Sikender süre yüzin ḳapuña / K' işigüñde **bulınur** çeşme-i ḥayvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [bulınur, -ur]*

bulun-: *Var olmak, mevcut olmak.*

1. Yaḳasuz seni ḳodı şanma güzeller Mihrī / Nice senüñ gibi bunda yeler oñmaz **bulunur** *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [bulunur, -ur]*
2. **Bulınur** hey bu cihānda tāze tāze ḫūblar / Nāzenīnler ḫūblar u maḥbūblar u merġūblar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [bulınur, -ur]*
3. Seḫāvet ehli ismi sende mevcūd / **Bulınsa** ṭañ mı ẕātuñda ṣıfātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [bulınsa, -sa]*
4. Çoḳdur cihānda cevr ü cefāsıyla mübteẕel / **Bulunmaya** benüm gibi bir daḫi ġam-zede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 3). [bulunmaya, -ma, -y, -a]*

būm: *Baykuş; virane bekçisi.*

1. Bülbül olup kārı dilde her dem efġān olmadan / Ḫūb idi vīrānelerde **būm** olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [būm,]*

buña cān mı ḳatlanur: *Katlanılamaz, dayanılması güç bir durumdan, sıkıntıdan bahsederken kullanılan bir söz.*

1. Düşmen güler bu ḥālüme ben aġlaram müdām / Hey **buña cān mı ḳatlanur** ādemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 2). [buña cān mı ḳatlanur,]*

bunca: *Bu kadar, böylesi.*

1. Mislini görmedi döneli bir daḫi felek / **Bunca** ki māh u sāl ve leyl ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [bunca,]*

bunca: *Bu kadar, pek çok.*

1. ʿAşḳ bābın daḫi bir vech ile taḥrīr idemez / Mihrī kim **bunca** zamān defter ü dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [bunca,]*
2. **Bunca** maʿlūmāt ile meşhūr olınca ʿāleme / Dürlü mechūlāt ile meẕmūm olaydum kāşkī

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 6). [bunca,]

3. Ṭavāf-ı ḥaremüñ eylemişem **bunca** zamān / İʿtiḳādum budur ey dost beni yaḳmaya nār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 16). [bunca,]*
4. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül gibi nālān eyledüm / Degmedüm bir ġoncaña **bunca** ki efġān eyledüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 5). [bunca,]*
5. Uyduñ aġyāra benümle bir nefes yār olmaduñ / Yoluña **bunca** zamāndur cānı virdüm bilmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 7). [bunca,]*
6. Degmedüm bir güle bu ṭāliʿi yoḳ başumı gör / Ṭutaram **bunca** zamān oldı ki gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [bunca,]*
7. Yoluña cān virürem **bunca** zamāndur dostum / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 12). [bunca,]*

bunca: *Uzun zamandır, pek çok.*

1. Dimedüñ bu daḫi āşüftelerümden biridür / Sürinürem yoluña **bunca** zamān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 2). [bunca,]*

bunda: *Buna benzer bir durumda; Hz. Süleyman'ın Ankur şehrindeki puta tapan ve sihir yapan hükümdara savaş açması, o büyü yapmaya başlayınca da oraya devler ve periler göndermesi olayındaki gibi.*

1. Nāgehān girdʾ içeri bed-rūy didüm bir nice / **Bunda** mı ṣaldı Süleymān dīvi yeksān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [bunda,]*

bunda: *Burada, işaret zamiri; dünya, cihan.*

1. Aġyār ile yār oldı vü cānān yola gitdi / Ten **bunda** ḳalup rūḥ-ı revānum bile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 1). [bunda,]*

bunda: *İşaret zamiri; güzellerin peşinde.*

1. Yaḳasuz seni ḳodı ṣanma güzeller Mihrī / Nice senüñ gibi **bunda** yeler oñmaz bulunur *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [bunda,]*

bunda: *Burada, işaret zamiri.*

1. Zihī ferḫunde-ṭāliʿ **bunda** her gāh / Muḳīm olur bu cāya sāl ü yā māh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 45). [bunda,]*

bunlar: *İşaret zamiri.*

1. Yoḳ ṣanurdum ʿālem içre cān ile serden leẕīẕ / Hey neler varmış cihānda daḫi **bunlardan** leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [bunlardan, -dan]*

bunlar: *Üçüncü çoğul şahıs zamiri.*

1. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / **Bunlara** cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [bunlara, -a]*
2. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / **Bunlara** cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [bunlara, -a]*
3. Bir ġonca kim açılmadın anuñ bite ḫārı / Şimden girü **bunlaruñ** işi vara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 4). [bunlaruñ, -uñ]*
4. Seveni sevmez ü **bunlar** ha sever sevmeyeni / Ḳo bu maḥbūblaruñ dünyede bī-ʿārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [bunlar,]*
5. Zāhidā ʿayb eyleme dil virdügüm dilberlere / Olmamaḳ **bunlara** olur mı nigāhı kimsenüñ

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 4). [bunlara, -a]

6. Bulmaz idi ẕerrece rifʿat cihān ḫusrevleri / **Bunlara** ger itmeseñ ey şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [bunlara, -a]*
7. Bir bölük aşmalular geldi bir araya bu dem / Ḳanda bulına ʿaceb **bunlara** urġan bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [bunlara, -a]*

burc: *Kale, hisar, sur.*

1. Biri İskender-i devrān birisi Ḥaydār Şāh / Tīġ-ı ḳahrına bularuñ döye mi **burc** u beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 2). [burc,]*

burc-ı aʿlā: *Yüce, ulu burç; aydınlık, parlak güzel yüz.*

1. Maṭlaʿ-ı ḥüsnüñ gibi bir **burc-ı aʿlā** görmedük / Māh ruḫsāruñ gibi bir şems-i ġarrā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 1). [burc-ı aʿlā,]*

burc-ı iḳbāl: *Yüksek bir makama erişilmiş olma durumu, saltanat burcu; saltanat makamı, hükümdarlık.*

1. **Burc-ı iḳbāl** ü şerefde bu semā ṭurduḳça sen / Ey saʿādet āfitābı devlet ile her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [burc-ı iḳbāl,]*

burc-ı iḳbāl-i saʿādet: *Erişilen saltanat makamının burcu; erişilen mutluluk makamının burcu.*

1. **Burc-ı iḳbāl-i saʿādetde** ṭulūʿ it ḥaşre dek / Gün gibi ḫalḳ ile ḫalḳa āşikār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 2). [burc-ı iḳbāl-i saʿādet,]*

burc-ı şeref: *Ululuk, azamet burcu; yüce saltanat.*

1. Rifʿatuñ **burc-ı şerefde** ḳāʾim olsun tā ebed / Ṭalʿatuñ mihrine şāhā irmesün hergiz zevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 18). [burc-ı şeref,]*
2. Ḥüsni münevver itse cihānı ʿaceb midür / **Burc-ı şerefde** eyledi ol şehriyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 8). [burc-ı şeref,]*

burc-ı şeref: *Ululuk, azamet burcu; gökyüzünün en üst burcu.*

1. Gün yüzüñ **burc-ı şeref** üzre ṭulūʿ itdügiçün / Giceler ṣubḥa degin ṭaña ḳalur māh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 4). [burc-ı şeref,]*

būriyā: *Hasır, hasırdan yapılmış giysi; yokluğu ifade eden hasır giysi.*

1. Dil ḥücresinde her gice ʿaşḳuñ muṭavvelin / Görmege cān delīl ü tenüm **būriyā** yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [būriyā,]*

būriyā: *Hasır, hasırdan yapılmış.*

1. Sen ey Necātī ister iseñ **būriyā** döşek / Yār işigünde Mihrīye bir ḳurı cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [būriyā,]*

būriyā: *Maddi yokluğu, manevi zenginliği ifade eden hasır giysi; sevgilinin aşığa gizliden gösterdiği ilgi.*

1. Luṭf ile cānān çıḳardı ġam belāsından beni / Ġuṣṣa çekmem ṣarlanursam **būriyā** şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 4). [būriyā,]*

burḳaʿ götür-: *Burkayı (Müslüman kadınların giydiği, tüm vücudu kaplayan, sadece gözleri açıkta bırakan, uzun kıyafet) açmak, yüzündeki peçeyi kaldırmak.*

1. Didüm yüzüñi görmedüm evvelki görişte / **Burḳaʿ götürüp** açdı yüzin didi gör işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 1). [burḳaʿ götür-,]*

būse: *Öpme, öpüş, öpücük.*

1. Āşikāre **būse** cerr itdüm lebinden didi yār / ʿĀrif ol ʿārif ḳatında luṭf u iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [būse,]*
2. Bizi bir **būse** ile yād itseñ / Olmaz idi ḫaṭā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 5). [būse,]*
3. Lāġ ile **būse** istese bizden ʿaceb degül / Ṣaḳalı gülse her kişi iller gülencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 3). [būse,]*
4. Her āsitāna yüz süriyüp **būse** cerr ider / Bu bāb içinde Mihrī de senden dilencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [būse,]*
5. Şimden girü Maḳāmī bizüm **būsemüz** hemān / Yıllarla yürek aġrısı isḥāl rencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 4). [būsemüz, -müz]*
6. ʿĀşıḳları bir **būsesine** cān vire her dem / Aġyār ile ol ṣarıla ʿuryān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 2). [būsesine, -si, -n, -e]*
7. Mihrī saña biñ cān diler iseñ virür ey dost / Bir **būse** vire send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [būse,]*
8. Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm / Mihrīye bir **būse** inʿām it didüm dilber didi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [būse,]*
9. Mihrīye bir **būse** inʿām it didüm dilber didi / Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [būse,]*
10. Dilber didi bir **būse** virem cān virür iseñ / Mihrī didi bir cāna ne minnet meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [būse,]*
11. Beni uş uş ile egler raḳībi **būse** ile / Aña ʿināyetini gör baña nezāketini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [būse,]*

būse vir-: *Öpücük vermek, öpmek.*

1. İnʿāma geldük ey dost bir **būse vir** lebüñden / Maḥrūm ḳılma luṭf it şeylillah itse sāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 7). [būse vir-,]*
2. Bir **būse vir** öldüm didi Mihrī aña yāri / Çeşmi ile ḫışm itdi egerçi güleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 5). [būse vir-,]*
3. Ben ayaġuñı öpmege cānlar ḳılam īṯār / Rāygān **viresin būse** sen aġyāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 6). [būse vir-,]*

būse-kinār it-: *Dudağın kenarından öpmek, öpücük kondurmak.*

1. Geh yañaġından gül ala geh lebinden mül anuñ / Geh miyānını der-āġūş **ide** geh **būse-kinār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [būse-kinār id-,]*
2. Ġāyetde ṣafādur kʾ ola yanuñda ḥabīb / Ol saña nāz ide sen anʾ **idesin būse-kinār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 19). [būse-kinār id-,]*
3. Furṣat el virmiş iken **būse-kinār it** yāri / Dāʾimā girmez i Mihrī ele bu dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 5). [būse-kinār it-,]*

bustān: *Bahçe, çiçek ve ağaç yetiştirilen yer.*

1. Ey ser-firāz nāz ile seyr it ki **būstān** / ʿAks-i ruḫuñla ṣaḥn-ı çemen lālezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 4). [būstān,]*

bustān: *Bahçe; gezinti ve seyir yeri.*

1. Müntehā ḳaddüñ gibi bir nārven görsün henüz / **Būstāna** gel bugün serv-i ḫırāmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [būstāna, -a]*
2. Gördi çü gözüm ḳāmet-i dil-cūyuñı cānā / El-minnetü lillāh yine **bustānlar** içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 3). [bustānlar, -lar]*
3. Sen serv-i revān pāyına yüz sürmek içündür / **Bustānda** revān her yaña mā olduġı icrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 20). [bustānda, -da]*

bustān: *Bostan, bağ, bahçe; seyir yerindeki güzeller.*

1. Serv-ḳaddüñ nāz ile seyr itdügince bāġda / Her yaña aġzı ṣuyʾaḳar aña **bustān** imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 3). [bustān,]*

bustān: *Bahçe; sevgilinin bahçesi, gezinti yaptığı yer.*

1. Gülsitānında çün ezhār olmadum ben dostuñ / **Būstānında** piyāz u sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 3). [būstānında, -ı, -n, -da]*

bustān ehli: *Bostan, bahçe işleriyle ilgilenen kimse; sevgilinin güzel yüzüne tutkun, onun için gözyaşı döken aşık.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñ şularam göz yaşıla şām u seḥer / Daḥi şeftālu yimesün mi bu **bustān ehli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [bustān ehli, -i]*

bustān-ı ḫad: *Yanağının bahçesi; sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.*

1. **Bustān-ı ḫadüñ** leblerüñüñ ġoncalarından / Dil bülbülini redd ide maḥrūm ide ḥāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 38). [bustān-ı ḫad,]*

būy: *Koku, güzel koku.*

1. Egerçi bū durur her dem Ḫıṭānuñ miski ʿālemde / Ṣaçuñ **būyından** irmişdür aña daḥi muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [būyından, -ı, -n, -dan]*
2. Var ise müşgīn ṣaçuñ **būyından** itmişdür güẕer / Kʾ ol hevā ile ṣabā ʿanber-feşāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [būyından, -ı, -n, -dan]*
3. Esmese gülzāra ḥüsni gülşeninden bū nesīm / Virmez idi ḫalḳa ḳaṭʿā **būy** reyḥān gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [būy,]*
4. Her seḥer vaḳtinde dilber çün ṣabāya rū ṭutar / Zülfi **būyıyla** cihān eṭrāfını ḫoş-bū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [būyıyla, -ı, -y, -la]*
5. Getür bād-ı ṣabā luṭf it ḥabībüñ zülfi **būyından** / Dil-i mecrūḥıma zīrā be-ġāyet armaġandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 6). [būyından, -ı, -n, -dan]*

būy: *Koku; sevgilinin güzel kokusu.*

1. Bu ḥüsn ü bu melāḥat ü bu ḫulḳ u ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu **būy** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [būy,]*

būy-ı cān: *Can kokusu; ruhu besleyici, huzur verici koku.*

1. Zülfüñ cihān demāġına ḫoş **būy-ı cān** virür / Depretdügince bād-ı ṣabā anı ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 8). [būy-ı cān,]*

būy-ı leṭāfet: *Latiflik, güzelliğin kokusu; Şehzade Ahmed'in ihsanları.*

1. Ṣubḥ-dem gülşene irdi yine üstād-ı nesīm / Virdi ḫoş **būy-ı leṭāfet** bezedi var ne kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 1). [būy-ı leṭāfet,]*

būy-ı luṭf: *İhsan, iyilik kokusu; az bir miktarda olan yardım, ihsan.*

1. **Būy-ı luṭfuñdan** bulup virür cihān bāġına bū / Rengi rūyuñdan alup merġūb olur her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [būy-ı luṭf,]*
2. Gülsitānı devletüñ virdi revāyiḥ ʿāleme / **Būy-ı luṭfuñla** cihānda müşgbār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 7). [būy-ı luṭf,]*

būy-ı muʿaṭṭar: *Itırlı, güzel koku.*

1. Döşenmiş bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ üzre gül evrāḳuñ / Demāġın ʿanberīn **būy-ı muʿaṭṭar** ḳıldı āfāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 11). [būy-ı muʿaṭṭar,]*

būy-ı zülf: *Saç kokusu.*

1. Zindʾola ʿaşḳuñ şehīdi ḥaşre dek İlyās-veş / **Būy-ı zülfüñden** ṣabā iltse nesīm-i ʿīsevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 3). [būy-ı zülf,]*
2. **Būy-ı zülfüñden** eger virmese gülşende ṣabā / Gül gülistānda cihān ḫalḳına virmezdi şemīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 11). [būy-ı zülf,]*
3. **Būy-ı zülfüñ** gibi ʿanber-bār miskīn olmaya / Ḫadd ü ḳaddüñ gibi raʿnā serv ü nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [būy-ı zülf,]*

būy-ı zülf-i dilber: *Gönül alan sevgilinin saçının kokusu.*

1. **Būy-ı zülf-i dilberüñ** ġayrin getürme ey ṣabā / Bu dil-i sūzānuma ḳıble hevāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 6). [būy-ı zülf-i dilber,]*

buyur-: *Emretmek, söylemek.*

1. **Buyurmuş** iken aşmaġa ol yār raḳībi / Aşılmadan it üzile urġan ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 5). [buyurmuş, -muş]*

buyur-: *Söylemek, beyan etmek.*

1. Beḳā oldur cihānda bī-gümān / Ḥaḳ **buyurdı** küllü men ʿāleyhā fān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 2). [buyurdı, -dı]*

bühtān: *Yalan, iftira, asılsız söz.*

1. ʿĀşıḳuñ ḥaḳḳında çoḳ söz söyler inanma raḳīb / ʿĀdet olmışdur cihānda dostum **bühtān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 2). [bühtān,]*

bühtān eyle-: *İftira atmak, asılsız sözler söylemek.*

1. **Bühtānlar eylemiş** bize raʿnā deyü ḫaṭīb / Şāʿirlerüñ birincisi ġāyet yalancıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 2). [bühtān eyle-,]*

bühtān it-: *İftira atmak, kara çalmak, asılsız ve kasıtlı olarak birisine suç yüklemek.*

1. Mihrümi terk eylemiş Mihrī dimişsin dostum / **İtmegil** billāh nā-ḥaḳ yere **bühtān** kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 5). [bühtān it-,]*

bülbül: *Güzel sesiyle bilinen kuş.*

1. Mihrī **bülbül** gibi efġānuñı dilden ḳoma kim / Lāle ḥaddinde anuñ çün gül-i ḫandān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [bülbül,]*
2. Didi ḥüsnüm gülsitānınuñ hezārān derd ile / Rūz u şeb **bülbül** gibi nālānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [bülbül,]*
3. Her ġonca-lebüñ yādına efġānımuz artar / **Bülbüller** ile gūya ki ḥāldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 2). [bülbüller, -ler]*
4. Ney gibi iñle derūnuñdan ḳo **bülbül** nālesin / Ḳumrı gibi dost dost di eyleme dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [bülbül,]*
5. Götürüp perde-i ʿuşşāḳı ser-āgāz idelüm / **Bülbüli** māt idelüm nāle vü efġānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 2). [bülbüli, -i]*
6. Şol deñlü fiġān eylemişem güllere ḳarşu / **Bülbüllerüñ** uyḫusı uçup cümle uyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 5). [bülbüllerüñ, -ler, -üñ]*

7. Rūz u şeb elḥān ider **bülbülleri** ḫoş şevḳi ile / Gül gibi güler göñül gūşa ṣadāsı iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [bülbülleri, -leri]*
8. Gülşen-i ḥüsnüñde **bülbül** gibi nālān eyledüm / Degmedüm bir ġoncaña bunca ki efġān eyledüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 5). [bülbül,]*
9. **Bülbül** gibi sen zārlıġ it ḫār-ı cefāda / Gülzār-ı cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 5). [bülbül,]*

bülbül: *Güzel sesiyle bilinen kuş; aşık; Mihri.*

1. **Bülbül** iñler ḫārdan ben aġlaram aġyārdan / Müstedām olsun bizümle ḫayli derd ortaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 2). [bülbül,]*
2. Lāle ḫadüñi **bülbül** gülşende görüp eydür / ʿĀlemde gül-i ter çoḳ bu ġonca-dehān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [bülbül,]*
3. Sen de Mihrī gibi gül yüzlilerüñ şevḳi ile / Oḳı dīvānuñı **bülbül** gibi efġānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [bülbül,]*
4. Gülşen-i ḥüsnüñde **bülbül** murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her seḥer gül defterinden nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [bülbül,]*
5. Ruḫları şevḳine **bülbül** nice nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına nāle vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [bülbül,]*
6. Gülşen-i ḥüsnüñde **bülbül** murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her seḥer gül defterinden nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [bülbül,]*
7. Ruḫları şevḳine **bülbül** nice nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına nāle vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [bülbül,]*
8. Şāḫ-ı serv üzre çıḳup **bülbül** oḳur şiʿr-i laṭīf / Ḥüsnüñ ebyātın meger kim eyledi eşʿār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [bülbül,]*
9. Ṭurma nālān ol ruḫı şevḳinde miskīn ʿandelīb / ʿĀdetidür çünkim itmek **bülbülini** zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 9). [bülbülini, -i, -n, -i]*
10. Güle ḳarşu ider efġān **bülbül** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 32). [bülbül,]*

bülbül: *Güzel sesiyle bilinen kuş; aşık.*

1. Belākeş **bülbülüm** bildi fiġānumdan ṣafā buldı / Yüzime gül gibi güldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 3). [bülbülüm, -üm]*
2. Revā gördi felek biz nidelüm gülşende / **Bülbüle** āh u fiġān hem-dem ola ġoncaya ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [bülbüle, -e]*
3. Gülsitānda ġoncanuñ yanında ḫār olmaḳ ne ḫoş / Lāle gibi **bülbülüñ** baġrında dāġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 2). [bülbülüñ, -üñ]*
4. Gülşen-i ḥüsni kenārın ṭutdı Mihrī ḫatt-ı yār / **Bülbülüñ** tāze gülistānında zaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 5). [bülbülüñ, -üñ]*
5. Sen gül idüñ çemende ben **bülbül** / Ol zamānı añ a behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [bülbül,]*
6. Çekmez idi bir nefes ḫāruñ cefāsın neylesün / Līki **bülbül** gülsitān içre gülüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [bülbül,]*
7. Didi Mihrī ol güle bencileyin **bülbül** mʾ olur / Didi kim ben görürem günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [bülbül,]*
8. Bizden ḳaçurur ḥüsnini dilber ne ḳolaysuz / **Bülbülden** ırağ oldı gül-i ter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 1). [bülbülden, -den]*
9. Gülsitān-ı ḥüsnüñüñ her gūşesinde dostum / **Bülbüli** gūyā olup efġāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 4). [bülbüli, -i]*
10. Ṣāfī mey ile sāḳī getür cām-ı sāġarı / **Bülbül** terennüm eyle geçer güliẕār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 3). [bülbül,]*
11. ʿÖmrüñi ḫoş geçür ki geçer Mihrī devr-i gül / Dirsin ki ḳanı **bülbüli** yā nevbahār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [bülbüli, -i]*
12. Ne gül ḳalur ne ḫo **bülbül** ne nevbahār u ḫazān / Cihān ile gel i Mihrī bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [bülbül,]*

13. Bugün ki mevsim-i güldür çemende **bülbül** ile / Ḫurūş u nāle ḳılup āh u zārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [bülbül,]*
14. Ġoncalar bezmine ol zāġ raḳîbi ḳomasun / Diyelüm gülşeni **bülbüllere** her dem ḳorusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 5). [bülbüllere, -ler, -e]*
15. Kimselerüñ gül gibi yāri yüzine gülmesün / Kimseler **bülbül** gibi feryād idüp zār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 4). [bülbül,]*
16. Çün perdesini keşf ide gül bülbüle ḳarşu / **Bülbül** daḫi cān virse ʿaceb mi güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [bülbül,]*
17. Çün perdesini keşf ide gül **bülbüle** ḳarşu / Bülbül daḫi cān virse ʿaceb mi güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [bülbüle, -e]*
18. **Bülbül** gibi ḳurbān olayın ḫār-ı cefāda / Sen ruḫları gül ṣūreti gülzār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 2). [bülbül,]*
19. **Bülbül** aġlar gül içün ḫār miyānını ḳocar / Virmesün kimselere dünyede nāçārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 3). [bülbül,]*
20. Niçün ey dost bu efġānuma gūş eylemedüñ / **Bülbülüñ** ḫoş mı gelür yoḫsa güle zārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 2). [bülbülüñ, -üñ]*
21. **Bülbül** olup kārı dilde her dem efġān olmadan / Ḫūb idi vīrānelerde būm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [bülbül,]*
22. **Bülbül** nice feryād u fiġān eylemesün kim / Bir heftelige hem-demidür ġonca ṣafāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 3). [bülbül,]*
23. Gülüñ bu ʿārıżı rengin görüp aldanma ey **bülbül** / Ki nice ol senüñ gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [bülbül,]*

bülbül: *Güzel sesiyle bilinen kuş; aşık; Şehzade Ahmed'in edebi meclisinde yer alan şair.*

1. Firdevs bāġınuñ gül-i ḫandānısın çü sen / **Bülbüllerüñ** şehā ya niçün ġamda zār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 12). [bülbüllerüñ, -ler, -üñ]*

bülbül: *Güzel sesiyle bilinen kuş; diğer aşıkların inleyip sızlanması, feryadı.*

1. Gülşene meyl itmezem gül gibi yārüm var iken / **Bülbüli** gūş itmezem āh ile zārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [bülbüli, -i]*

bülbül: *Güzel sesiyle bilinen kuş; Mihrī Hatun; şair; aşık.*

1. Terennümler ḳılurdı anda **bülbül** / Ṣafāsından didi ḫandān olup gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 23). [bülbül,]*

bülbül-i cān: *Gönül bülbülü; aşık; Mihri Hatun.*

1. Cān u dilden oḳur ey ruḫları gül medḥ ü senā / Rūz u şeb **bülbül-i cān** ṣubḥ u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [bülbül-i cān,]*
2. Senā-ḫān olalı **bülbül-i cān** gülşende / Ḥüsnüñe ḳarşu olur şām u seḥer ḫoş güftār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 4). [bülbül-i cān,]*

bülbül-i gülzār: *Gül bahçesinin bülbülü (olmaktan); sevgilinin gözde aşığı (olmaktan).*

1. Dūr düşdüñ çünki ey dil **bülbül-i gülzārdan** / Gitdi güller biz ḳılalum nāle vü efġānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 2). [bülbül-i gülzār,]*

bülbül-i ḫoş-ṭābʿ: *Güzel huylu, yaratılışlı bülbül; güzel şiir söyleyen Mihri.*

1. Medḥ itmege ḥüsnüñi gülistān-ı çemende / Bir **bülbül-i ḫoş-ṭābʿ** durur bu daḫi gūyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 37). [bülbül-i ḫoş-ṭābʿ,]*

bülbül-i şeydā: *Aşk çılgını olan bülbül; aşık; güzel sesli Mihri.*

1. Gül mevsimidür çünki bugün ṣaḥn-ı çemende / Ney gibi fiġān eylegil ey **bülbül-i şeydā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 8). [bülbül-i şeydā,]*

bülbül-i şeydā: *Çılgın bülbül; çılgın aşık.*

1. İşidüp **bülbül-i şeydā** meger āh-ı seḥerüm / Çaġırup derd ile dir āh beni vāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 2). [bülbül-i şeydā,]*

bülbül-i şūrīde: *Aşık, çılgın, perişan bülbül; aşık, seven.*

1. Görinelden gözüme cānā cemālüñ gülşeni / **Bülbül-i şūrīdedür** tā ṣubḥ olınca dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 1). [bülbül-i şūrīde,]*

bülbül-veş: *Güzel sesiyle bilinen bülbül kuşu gibi.*

1. Cefā ḫārında **bülbül-veş** göñül feryād ider her dem / Cemālüñ gülşenin göster ḫoş olsun ḥāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 3). [bülbül-veş,]*
2. Kārumuz itdi felek **bülbül-veş** zār u fiġān / Ḥasret ideli bizi bu gül-i ḫandānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 5). [bülbül-veş,]*
3. Ruḫı bāġında **bülbül-veş** ḥabībüñ / Fiġān u nāle ile eyle āhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 2). [bülbül-veş,]*

bülend: *Yüce, uzun, ali.*

1. **Bülendi** ḳaddi nāz ile ṣalınup ser-firāz ile / Gülistān ṣaḥnına geldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [bülendi, -i]*

bünyād: *Yapı, bina, temel; vücut, beden.*

1. Ḳāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / ʿÖmr **bünyādıyla** şāhā üstüvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 12). [bünyādıyla, -ı, -y, -la]*

büt-i ʿayyāre: *Hilekar put gibi güzel sevgili.*

1. Silelüm laʿl-i meyin ol **büt-i ʿayyārelerüñ** / Bu ḥasedden dili aġzında raḳībüñ ḳurusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 6). [büt-i ʿayyāre,]*

büt-i gül-çihre: *Gül yüzlü put gibi güzel sevgili.*

1. Bir **büt-i gül-çihre** ile ʿārif ol ʿazm eyle bāġ / Furṣatı fevt itme seyrān it ki tīz geçer bu çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [büt-i gül-çihre,]*

büt-i rıḍvān-şekil: *Cennet bekçisi olan Rıdvan meleği gibi güzel sevgili; Şehzade Ahmed.*

1. Dü cihān gülşeni bil gözüme zindān görinür / Baña yār olmayıcaḳ sen **büt-i Rıḍvān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 6). [büt-i rıḍvān-şekil,]*

C

cā: *Yer, mekan; çuval.*

1. Sen ey Necātī ister iseñ būriyā döşek / Yār işigünde Mihrīye bir ḳurı **cā** yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [cā,]*

cā: *Yer, makam, mahal, mevki.*

1. Her **cā** müzeyyen oldı şükūfeyle ḳıl naẓar / Ṣaḥn-ı çemende ṭoldı semen lālezār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 2). [cā,]*

cādū: *Büyücü, cadı; sevgilinin gözü.*

1. Çeşmine cān virdüñ ey dil pendümi gūş itmedüñ / Gör nice siḥr itdi āḫir bu iki **cādū** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [cādū,]*
2. Çeşm-i pür-efsūn ile diller ḳomaz bend itmedük / Sihr ile beñzer cihānı bu iki **cādū** ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [cādū,]*
3. Çeşmi ṣalmış dili zülfi ḫamına ṭuymadı cān / Allah Allah nice ʿayyār u ne **cādūdur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [cādūdur, -dur]*

cāh: *Makam, mevki; aşığın manevi makamını, aşk yoksunluğunu ifade eden şey.*

1. Ben gedā ḥāline hem-derd olmadı illā ki bu / ʿİzz ü **cāhum** hemdemüm hem şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [cāhum, -um]*

cāh: *Yüksek mevki, makam, rütbe.*

1. Neylerem ben ʿizz ü **cāhı** yā cihānuñ rifʿatın / İtleriyle işiginde iʿtibārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [cāhı, -ı]*

cāh: *Kuyu; çukur, çene çukuru.*

1. Mışr-ı ḥüsnüñ Yūsufı dil-teşnedür bir curʿa şun / Laʿlüñ ābından zenaḫdānuñdaki **çāh** ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 3). [çāh,]*

cāhil: *Bilgisiz, yeterince tecrübe sahibi olmayan, acemi.*

1. ʿAşḳ bir sırr-ı İlāhīdür ne bilsün mübtedī / Ḥamdülillāh Mihrī **cāhilden** bu ʿirfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 10). [cāhilden, -den]*

cāhil: *Bilgisiz, kendini bilmeyen, acemi; rakip.*

1. Ḳahrın çeke ḥadden aşurı ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ / Luṭfın göre her **cāhil** ü ebter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 2). [cāhil,]*

caḥīm: *Cehennem.*

1. Bugün ḳorḳutma sen nāṣiḥ **caḥīmüñ** irte nārından / Kerem ḳıl başum aġrıtma ḳo ḳīl ü ḳāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [caḥīmüñ, -üñ]*

cā'iz: *Yapılmasına izin verilmiş olan, uygun.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi zülfüñden suʾāl itmiş raḳīb / Eylemek **cā'iz** midür Ḳurʾāndan küffār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 4). [cā'iz,]*

cām: *Kadeh; aşk, mutluluk şarabı.*

1. Dehr elinden bir ṣafā **cāmını** nūş itdürmedüñ / Ṣunduġuñ her dem felek Mihrīye biñ ṭās ağıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [cāmını, -ı, -n, -ı]*

cām: *Kadeh; şarap, içki; istek, arzu.*

1. Nūş eylemişüz rūz-ı ezel **cāmını** ʿaşḳuñ / Tā ḥaşre dek ol şevḳ ile mestānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 2). [cāmını, -ı, -n, -ı]*

cām ol-: *Cam vazifesi görmek, ışık, aydınlık vermek, aydınlatmak.*

1. Hem **olmış** ay u güneş saḳfına **cām** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 38). [cām ol-,]*

cāmiʿ: *Müslümanların içinde ibadet ettikleri mekan; güzellik unsurlarının bir araya geldiği sevgilinin yüzü; toplanılan, bir araya gelinen yer.*

1. Muṣḥafında ḥüsnüñüñ cānā ḫaṭuñ iʿrābdur / Ṣūretüñ ʿuşşāḳa **cāmiʿ** ḳaşlaruñ miḥrābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 1). [cāmiʿ,]*

cām-ı cem: *Şarabın mucidi eski İran padişahlarından Cem'in içki kadehi.*

1. Dildār laʿli yādına gülgūn mey içmege / Ḫoşdur bu demde al elüñe sāḳi **cām-ı Cem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [cām-ı cem,]*

cām-ı dīde: *Göz kadehi; aşığın gözü.*

1. Düşelden leblerüñ ʿaksi bu **cām-ı dīdeme** cānā / Görenler dir ḳabaġumı ki ṣāfī ṭolu ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [cām-ı dīde,]*

cām-ı laʿl: *Kırmızı renkli kadeh; sevgilinin kırmızı dudağı.*

1. **Cām-ı laʿlinden** nigāruñ sāḳiyā bir bāde ṣun / Meclisimüz germ olup devrānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 3). [cām-ı laʿl,]*
2. **Cām-ı laʿlüñ** meyin içürdi raḳībe nidelüm / Bize ṣunmadı felek ḫūn-ı cigerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 5). [cām-ı laʿl,]*

cām-ı mey: *İçki kadehi; sevgilinin dudağı.*

1. Lebi **cām-ı meyinden** yād ḳılsun / Seni meclisde bir boynı sürāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 5). [cām-ı mey,]*

cām-ı muṣaffā: *Saf, arıtılmış şarap kadehi; içinde ölümsüzlük suyu olan kadeh.*

1. Her güşede bir serv-i sehī āb-ı revāndur / Kim rūḥ-ı revāna virür ol **cām-ı muṣaffā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 6). [cām-ı muṣaffā,]*

cām-ı ṣabūḥ: *Sabahleyin mahmurluk gidermek için içilen şarap.*

1. Gel ḳarşusına **cām-ı ṣabūḥı** sen eyle nūş / Ṣıġma deriye ġonca gibi gül açıl bu dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [cām-ı ṣabūḥ,]*

cām-ı ṣāġar: *İçki kadehi, şarap.*

1. Devlet anlaruñ ki bu esnadʾola gülzārda / Bir elinde **cām-ı ṣāġar** bir elinde zülf-i yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [cām-ı ṣāġar,]*
2. Ṣāfî mey ile sāḳī getür **cām-ı sāġarı** / Bülbül terennüm eyle geçer güliẕār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 3). [cām-ı sāġar,]*

cām-ı şarāb: *Şarap kadehi; aşk, sevgi, muhabbetli davranma.*

1. Devr ider **cām-ı şarābı** sāḳi-i mehpāreler / Nūş ider ʿaşḳı meyinden ʿāşıḳ-ı bīçāreler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 11). [cām-ı şarāb,]*

cān: *Hayat, yaşam.*

1. ʿAşk bābından benümle eyledi ol yār baḥs / **Cān** ile virdüm cevābın itmedi tekrār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 1). [cān,]*
2. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nʾola virseñ **cān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [cān,]*
3. Çeşm-i şehlāñı ne remz ile işāretler ider / Dil ü **cān** ḳaṣdına gör nergis-i fettān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 9). [cān,]*
4. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem bu deme ḥayrān / Biñ **cāna** deger bir ān ne ḫoşca zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [cāna, -a]*
5. Muttaṣıl ġam ḫānesinde **cān** ʿaẕāb ile geçer / İrmeyeydüm bu güne maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 5). [cān,]*
6. Cānānuñı terk it didi cānuñ gerek ise / Mihrī didi cānānı gerek **cānı** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [cānı, -ı]*
7. Cānānuñı terk it didi **cānuñ** gerek ise / Mihrī didi cānānı gerek cānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [cānuñ, -uñ]*

cān: *Kişi, kimse, fert.*

1. ʿAynuñ dil ü **cānlar** mı ḳodı ʿālemde / Kʾ itmedi ġamzelerüñ tīri ile anı şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [cānlar, -lar]*
2. Bir ṣanem egnine almış sīm ü zer ḳaftānlar / Yaraşur yolında ḳurbān olsa yüz biñ **cānlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 1). [cānlar, -lar]*

cān: *Gönül, yürek, kalp.*

1. Gülşenüñ her ṭarafı serv-i sehī oldı yine / Virdi ḫoş ẕevḳ u ṣafā **cān** u cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [cān,]*
2. Viṣālinden ḫaber geh geh getürür bu dil ü **cāna** / Bi-ḥamdillāh ki bizümle ḫayāli yār-ı cānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [cāna, -a]*
3. Zemistān şiddetinden ġuṣṣa mı çekse gerek **cānum** / Ki bu dil ʿandelībinüñ cemāli gülsitānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 29). [cānum, -um]*
4. Ḫoş görür benden raḳībi raḥm idüp cānān aña / Nice ḳatlansun bu yürek nice döysün **cān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [cān,]*
5. Cānā yeter bu cānuma cevr ü cefālar it / Zecr ise **cāna** ancaḳ ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [cāna, -a]*
6. Deprendügince ḳūt virür **cāna** leblerüñ / Şīrīn sözüñ kelāmına şekker mi ḳatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 7). [cāna, -a]*
7. Ġamzeñ ḫadengin yā ḳaşuñ tā çekdi peykānına dek / Atdı geçürdi sīneden ʿāşıḳlaruñ **cānına** dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [cānına, -ı, -n, -a]*
8. Yine dil murġına dāne döker ne ḥāldür zülfüñ / Meger **cān** boynına ḥalḳa ṣalar muḥtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [cān,]*
9. Gözlerüm rūy-ı laṭīfinden ıraġ olalı **cān** / Dir idüp āh u fiġān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 2). [cān,]*
10. Cānā yeter bu **cānuma** cevr ü cefālar it / Zecr ise cāna ancaḳ ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [cānuma, -um, -a]*
11. Leblerüñi gördügümce dostum **cān** imrenür / Yalıñuz bir ben miyem kāfir müselmān

imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [cān,]*

12. Gördi çeşmüm yine bir şāh-ı cihānı ne güzel / Sevdi **cānum** yine bir ḫūb-ı zamānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [cānum, -um]*
13. Virüben ʿaḳl u dil aldum ġuṣṣa-i yāri ṣatun / Ġam metāʿından ṭolupdur şimdi **cānum** ḫāzini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [cānum, -um]*
14. **Cān** rāḫtını yaġmaladı ol demde ḫayālüñ / Dil ḫānesine geldi çü mihmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 5). [cān,]*
15. Didi dilber yapayın göñlini sen vīrānenüñ / Ben didüm **cān** mülketine ḥükmi var cānānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [cān,]*
16. Ḳaşları yāsına ḳurbān olayın ġamzesine / İtdügüm **cānı** nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 4). [cānı, -ı]*
17. **Cānumı** benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / Āhum tütüni yerlere vü göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [cānumı, -um, -ı]*
18. Olaldan ʿaşḳuñ ile **cān** yoldaş / Enīsüm ġam olupdur ġuṣṣa ḫāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 2). [cān,]*
19. Ġamzeñüñ **cānuma** biñ biñ zaḫm ḳılduġın şehā / Ḥażret-i Ḥaḳ ḳatına varıcaḳ inkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 3). [cānuma, -um, -a]*
20. Egerçi müşkil idi līk **cānda** ḥıfẓ itdüm / Ṣaçuñ mesāʾili ile yüzüñ ḫavāṣetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [cānda, -da]*
21. **Cānumı** benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / Āhum tütüni yerlere vü göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [cānumı, -um, -ı]*
22. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳuzaḥ gibi kemān almış ele / **Cānlara** pertāb atar cānā hilālüñ pertevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 2). [cānlara, -lar, -a]*
23. **Cānıma** ġamzeñ ḫadengin geçdügin menʿ eyleme / Rāḥat olsun dostum oḫ ḫoşça bulmış meskeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [cānıma, -ım, -a]*
24. Olaldan ʿaşḳuñ ile **cān** yoldaş / Enīsüm ġam olupdur ġuṣṣa ḫāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 2). [cān,]*
25. Ġamzeñüñ **cānuma** biñ biñ zaḫm ḳılduġın şehā / Ḥażret-i Ḥaḳ ḳatına varıcaḳ inkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 3). [cānuma, -um, -a]*
26. Egerçi müşkil idi līk **cānda** ḥıfẓ itdüm / Ṣaçuñ mesāʾili ile yüzüñ ḫavāṣetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [cānda, -da]*
27. **Cānumı** benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / Āhum tütüni yerlere vü göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [cānumı, -um, -ı]*
28. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳuzaḥ gibi kemān almış ele / **Cānlara** pertāb atar cānā hilālüñ pertevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 2). [cānlara, -lar, -a]*
29. **Cānıma** ġamzeñ ḫadengin geçdügin menʿ eyleme / Rāḥat olsun dostum oḫ ḫoşça bulmış meskeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [cānıma, -ım, -a]*

cān: *Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.*

1. Yoḳ ṣanurdum ʿālem içre **cān** ile serden leẕīẕ / Hey neler varmış cihānda daḫi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [cān,]*
2. Fettān gözüñüñ ḳaṣdı dil ü **cān** imiş ey dost / Tīr-i müjeñe sīne nişān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [cān,]*
3. Ġamzeñ ġarażı **cān** ise cānā ne tekellüf / Başumda senüñ **cān** daḫi cānāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [cān,]*
4. Mihrī saña biñ **cān** diler iseñ virür ey dost / Bir būse vire send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [cān,]*
5. Tācir-i ʿaşḳı olaldan şehr-i dilde her zamān / Ġayriler sīm ile zer ben **cān** virürem bāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [cān,]*
6. Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden / Gūyiyā ḫalḳ-ı cihāna biri **cāndur** biri ten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 1). [cāndur, -dur]*

7. **Cān** u dil naḳdini cānān yolına ḫarc eyledüm / Ḫoş şafā sürdüm cihānda elde varum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [cān,]*
8. Oldı şīrīn laʿlinüñ Ferhād-ı dil āşüftesi / Geçiser **cān** u cihāndan geçmeyiser āndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 2). [cān,]*
9. Dilber didi bir būse virem cān virür iseñ / Mihrī didi bir **cāna** ne minnet meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [cāna, -a]*
10. Ġamzesi **cānumı** çekişür çeşmi göñlümi / Eksük degül çü mestler arasında ʿarbede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 6). [cānumı, -um, -ı]*
11. Şöyle ditrer **cān** u dil her laḥẓa cānān üstine / Nitekim pervāne ditrer şemʿ-i tābān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 1). [cān,]*
12. ʿAşḳı rāhında bulur mu dil ü **cān** terk idici / Bir benüm gibi cihān içre daḫi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [cān,]*
13. Vaṣl-ı cānānı müyesser ḳılmaz imiş çün felek / Bu belā-keş **cāndan** maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 2). [cāndan, -dan]*
14. Ḳılca **cān** ile yüz üstine sürinüp ḫaste-dil / Tuḥfe cān iltür ṭapuña görmege cānum seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [cān,]*
15. ʿAḳl u dil yoluña gitdi dil ü **cān** ḳalmış idi / Fürḳatüñ eyledi andan daḫi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [cān,]*
16. Ruḫlarında zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / **Cān** u dil iḥrāḳına tā irişür rīḥ-i şimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 12). [cān,]*
17. Ḳaşlaruñ yasına ḳanı ki nişān idi sīne / Ġamzeñ oḳların atarduñ dil ü **cān** pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [cān,]*
18. Metāʿına ger ʿaşḳımuñ olduñsa ḫarīdār / **Cāndur** bahā al var *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 11). [cāndur, -dur]*
19. Ḫarc it dir iseñ ʿaşḳum içün ʿömr ile **cānı** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 1). [cānı, -ı]*
20. ʿAḳl u dil ü **cānuñ** baña virmişdüñ ezelde / Neyler daḫi sende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 13). [cānuñ, -uñ]*
21. Şöyle kim dil ḫānesinde mihr-i cānān gizlüdür / Nitekim cānda elif ten içre hem **cān** gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 1). [cān,]*
22. Sensüz ṣanemā cismüme bu **cānı** gerekmez / Cānum sen imişsin baña cān ānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [cānı, -ı]*
23. Çıḳar **cān** raḫtını şehr-i bedenden Mihrī dil-ḫaste / Fedā ḳıl yār yolında k ider ziyān āteş nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [cān,]*
24. Gün cemālüñle münevver olmış iken **cān** u dil / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Mihrīyi māhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [cān,]*
25. Dehānuñ **cānım** u zülfüñ benim ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem āh görmezsem o mīm ü dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [cānım, -ım]*
26. Geçdi ʿömrüm rūzgāruñ şiddetiyle her zamān / Ben bu **cāndan** āh ezel maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 2). [cāndan, -dan]*
27. Eglenür miydi bu **cānum** tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [cānum, -um]*
28. Didi vaṣlı ʿīdidür şāhuñ gerekdür müjdegān / Ben didüm **cān** lāyıḳ ise ibtidā benden meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [cān,]*
29. Göreli çāh-ı zenaḫdānuña düşdi dil ü **cān** / Eyledi başuma ʿālemleri zindān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 8). [cān,]*
30. Sensüz ṣanemā cismüme bu cānı gerekmez / **Cānum** sen imişsin baña cān ānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [cānum, -um]*
31. Sensüz ṣanemā cismüme bu cānı gerekmez / Cānum sen imişsin baña **cān** ānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [cān,]*
32. Eglenür miydi bu **cānum** tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [cānum, -um]*
33. Öldürmesün iñen daḫi ġamzeñ di Mihrīyi / Ben ḫūnī gözlerüñ göreli **cāndan** el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [cāndan, -dan]*

34. Bir şehen-şāh-ı cihāndur bī-naẓīr ü bī-bedel / Bir naẓar ḳılsañ ḳomaz **cānda** melāmet dilde ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [cānda, -da]*

cān: *Beden, vücut.*

1. Atmasun mı tīr-i ġamzeñden kemān-ebrūlaruñ / Yalıñuz **cānum** degül ana hedef sīnem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 4). [cānum, -um]*
2. Tīr-i müjeñi cānā atsun ḳo kemān-ebrūñ / Eyler bu dil ü **cānum** ol tīr ü kemāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [cānum, -um]*
3. Zehr-i hecriyle helāk olmışdı çoḳdan **cān** u dil / Luṭf idüp şīrīn lebi ger itmese güllāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 6). [cān,]*
4. Dil ü **cān** ḫastesine luṭfuñ ile eyle ʿilāc / Ki irür ṣıḥḥate luṭfuñla anı ān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [cān,]*
5. Ḳo zülfi ḳıṣṣasın oḳı cemāli muṣḥafını / Götürmek ister iseñ **cān** u dil ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [cān,]*
6. Kelāmı **cānlar** elinden göñüller alsa ṭañ mıdur / Muḥibb iden ḳamu ḫalḳı anuñ şīrīn zebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 25). [cānlar, -lar]*
7. Sen ḳaşı kemān ġamzesi oḫ çeşmi ḥarāmī / Bir tīr ile ḳıldı dil ü **cān** mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [cān,]*
8. Ḳılca **cān** ile yüz üstine sürinüp ḫaste-dil / Tuḥfe **cān** iltür ṭapuña görmege cānum seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [cān,]*

cān: *Hayat, yaşam; beden.*

1. Çeşmüñüñ ḳaşdı eger **cān** ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [cān,]*
2. Çeşmüñüñ ḳaşdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ **cān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [cān,]*
3. Çeşmüñüñ ḳaşdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir **cān** nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [cān,]*
4. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi **cānuñı** ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [cānuñı, -uñ, -ı]*
5. Ol kāmyāb Şāh Süleymāna ṣıdḳ ile / Kim ola k itmeye ʿīd dil ü **cānı** nisār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [cānı, -ı]*
6. Hebā eyleme saʿyini bu ben miskīnüñ / Çoḳ zamāndur ki yoluña dil ü **cān** itdi nisār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [cān,]*
7. Dili virdüm yalıñuz ṣanma saña cān biledür / Dil nedür **cān** daḫi cānā saña ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [cān,]*

cān: *Can kelimesi; beden, vücud, ten.*

1. Ṣaḳlasun emn ü emānında seni dāʾim Aḥad / **Cān** içinde nitekim ola elif ḥarfi ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 20). [cān,]*
2. **Cān** içinde ṣaḳladum mihrüñ elif gibi senüñ / Gitmedi bilmem nedür cürmüm senüñ benden kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [cān,]*

cān: *Gönül, yürek; can kelimesi.*

1. Şöyle kim dil ḫānesinde mihr-i cānān gizlüdür / Nitekim **cānda** elif ten içre hem cān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 1). [cānda, -da]*
2. Didi ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm kim bir elif gibi bu **cān** içre nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [cān,]*

cān: *Sevgili, sevilen, maşuk.*

1. Cān u dilden oldı bir mehrūya Mihrī mübtelā / **Cānıdur** bir kimsenüñ kim adını olmaz dimek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [cānıdur, -ı, -dur]*

2. Dil virdüm ise saña i **cān** böyle mi gerek / Her demde çeşmüñ eyleye ḳan böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [cān,]*
3. Baş ortaya ḳoyup söyler ne kim gelse zebānına / Çü gördi nār-ı hecrüñde beni yaḳduġuñı ey **cān** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 8). [cān,]*
4. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm kim hey ne cāndur bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge **cāndur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [cāndur, -dur]*
5. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm kim hey ne **cāndur** bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [cāndur, -dur]*
6. Bilsem ki perī misin i **cān** yoḫsa firişte / Biñ **cān** ile sevdüm seni bir kerre görüşte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [cān,]*
7. Ḳılca cān ile yüz üstine sürinüp ḫaste-dil / Tuḥfe cān iltür ṭapuña görmege **cānum** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [cānum, -um]*
8. Ḫaṭṭuñ ḫadüñ yüzini ṭutdı nitekim ey **cān** / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [cān,]*
9. Ḫadüñ yüzini ḫaṭṭuñ ṭutdı nitekim ey **cān** / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 5, Beyit 1). [cān,]*

cān: *Aşık, seven, mübtela.*

1. Didi miskīn sen misin zülfüm giriftārı hemān / Nice **cānlar** boynı bağludur kemendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [cānlar, -lar]*

cān: *Gönül, kalp, sevgi; aşık.*

1. Dil murġı bend-i zülfine ṭolaşsa vechi var / Zīrā kemend-i dāmına **cānlar** şikārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 13). [cānlar, -lar]*
2. Dil murġını bir bend ile ḫoş dāma düşürdi / **Cān** boynına zülfüñ ṣalalı ḥalḳa-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 29). [cān,]*
3. Göñül vireli sen nā-mihribāna / Teraḥḥum ḳılmaduñ bir demde **cāna** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 1). [cāna, -a]*

cān: *Cinler, gözle görünemeyen, türlü biçimlere girebilen, iyilik de kötülük de yapabilen yaratıklar.*

1. Ne var emri berātına muṭīʿ olursa ins ü **cān** / Bugün rūy-ı zemīnüñ çün Süleymān-ı zamānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 15). [cān,]*

cān: *Kişi, şahıs; gönül.*

1. Her **cān** ki vaṣlı ʿīdine ḳurbān olur anuñ / Bulur saʿādeti vü olur baḫtiyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 13). [cān,]*
2. Ne cefā eyledi gör çarḫ bizüm **cānumuza** / Ḥasret itdi bizi her sevgülü yārānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 1). [cānumuza, -umuz, -a]*

cān: *Beden, vücut; gönül.*

1. **Cān** żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine luṭf it gel ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [cān,]*
2. **Cān** boynına zülfeynüñ ʿanber-resen olmışdur / ʿAşḳ ehline dergāhuñ ḥubbü'l-vaṭan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 1). [cān,]*
3. Bezm-i ḫüsnüñe vücūdum şemʿadur pervāne dil / Bu yanan **cānum** fetīlidür yüregüm yaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 6). [cānum, -um]*
4. Dil ser-i zülfüñe berdār olmaġa **cānın** sürür / Ölmege yer ister uşda geldi urġanın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 1). [cānın, -ı, -n]*
5. Geçdi ey ḳaşı kemān ġamzeñ oḳı **cāndan** öte / Daḫi çeşmüñ nice bir sīneme müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [cāndan, -dan]*
6. Ṭapuña tuḥfe getürdi vücūdum tāciri **cānın** / Hele maʿẕūr ṭut ḫānum faḳīrüñ armaġanıdur

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 11). [cānın, -ı, -n]

7. ʿAşḳı rāhında anuñ ḫāk ile yeksān olalum / **Cān** mülkin yıḳalum göklere çıḳsun tozumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 5). [cān,]*
8. Çünki sulṭān oldı dil taḫtında ʿaşḳuñ dilberā / Ser-be-ser **cān** mülkine ḥükmüñ revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [cān,]*
9. Budur ʿaceb kim ol kemān-ebrūsı tīrin atmadan / Yāsına ḳırbān olmaġa **cānum** gider yanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [cānum, -um]*
10. **Cān** firāḳuñla fetīl oldı göñül ḫānesine / Ten ḫayālüñle fenār oldı yanar döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 2). [cān,]*

cān: *Beden, vücut; gönül, yürek; varlık.*

1. Mihrī-i dil-ḫastenüñ ḥālin ṣorarsa yāre diñ / Bir nefes ḳalmışdur ammā āh ol **cānın** sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [cānın, -ı, -n]*

cān: *Ruh, yaşam kaynağı; gönül, yürek.*

1. Dil ḥücresinde her gice ʿaşḳuñ muṭavvelin / Görmege **cān** delīl ü tenüm būriyā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [cān,]*
2. Virdi miftāḥ-ı ġaybı **cān** u dile / Ḳuvvet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 11). [cān,]*
3. **Cān** demāġını muʿaṭṭar ḳılur uş her demde / Gül ü nesrīn ü reyāḥīn ile gülşende nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [cān,]*
4. Her **cān** şehā ki olmaya ḳurbānı ḥüsnüñüñ / Taḥḳīḳ belki āḫir anuñ yeri nārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [cān,]*
5. Gözüñ ḳanuma ḳaṣd itdükçe laʿlüñ remz ider **cāna** / Ecelden yaʿni ʿīsā-veş bize emn-i emānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 10). [cāna, -a]*
6. Çeşmi dir imiş Mihrīñ **cānın** ḳıluram yaġmā / İtsün iderüz ġāyet hey biz bu ziyāndan ḫaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [cānın, -ı, -n]*
7. Ebrūsı kemān idi ṣayd itdügi **cān** idi / Bir ġonca dehān idi maṭlūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [cān,]*
8. Virdi miftāḥ-ı ġaybı **cān** u dile / Ḳuvvet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 11). [cān,]*
9. Ṣandūḳını dāyim sineñüñ imdi nişān it / Beste aña **cān** it *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 7). [cān,]*

cān: *Hayat, yaşam, ömr; ölme, canını feda etme.*

1. Çün ṣabā peyki getürdi yār kūyından eşer / Müjdegānı **cān** gerekdür Mihrī bu şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [cān,]*

cān: *Varlık, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı; sevgili, sevilen.*

1. Gel gel ey dilber ki sensin tende **cānı** kendümüñ / Senüñ ile şād olur rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [cānı, -ı]*
2. Bugün şādān u ḫandānum ki mürde cisme **cān** buldum / Göñül mülkine çün şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [cān,]*

cān: *Hayat, ömür, yaşanılanlar; sevgilinin aşığa yaptığı zulüm, eziyet.*

1. Ne gül ḳalur ne ḫo bülbül ne nevbahār u ḫazān / Cihān ile gel i Mihrī bu **cānı** ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [cānı, -ı]*

cān: *Beden, vücut; ömür, hayat, ruh; gönül, yürek.*

1. Yoluña tuḥfe getürdüm begüm bu **cānı** didüm / Didi getür sen eli boşda varı ḫoş görelüm

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [cānı, -ı]

2. Cihān u **cānı** revān it yolına Mihrī ḥabīb / İtim dimiş saña bu iʿtibārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [cānı, -ı]*

cān: *Mutluluk, sevinç; canlılık, hayat; güzel koku.*

1. Zülfüñ ṣanemā her yaña **cānlar** ḳılur efşān / Depretse ṣabā zülfüñi ger sünbüle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [cānlar, -lar]*

cān: *Sevgili, sevilen kişi; Ḫātemī.*

1. Göreli kūyuñda **cānum** sen güzeller şāhını / Ḳalmadı Rıḍvāna meylüm geçmişem ġılmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 5). [cānum, -um]*

cān: *Hayat, yaşam kaynağı; maddi ve manevi destek, yardım, ihsan.*

1. Sen rūḥ-ı revān ey Ḫān dil-mürdeme **cān** ancaḳ / Gül-ruḫlaruñuñ şevḳi gün gibi ʿayān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 1). [cān,]*

cān: *Ruh, kişinin maddi ve manevi varlığı; hayat, ömür; gönül, yürek.*

1. Ben umardum gele bir zülf-i perīşān bu gice / Şemʿ-i ruḫsārına pervāne ḳılam **cān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [cān,]*

cān: *Gönül, yürek; aşığın canı.*

1. Yaḳalum **cānı** göñül mūmıla ten micmerini / Ṣubḥa dek ʿayş idelüm şemʿ-i şebistānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 5). [cānı, -ı]*

cān: *Kişi, şahıs, insan; gönül, yürek; aşık.*

1. Gel ki senden budur ey dost bu **cānuñ** dilegi / Yar neler vardur içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [cānuñ, -uñ]*

cān: *Aşık, seven, tutkun; can, kişinin maddi ve manevi varlığı.*

1. Ḫūblaruñ zülfi ṣalıncaġında **cānlar** ṣalınur / Zeyn olıcaḳ ḥüsninüñ meydānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 4). [cānlar, -lar]*

cān: *Kişi, insan; seven.*

1. Her ḳaçan biñ nāz ile alsa terāzūsın ele / **Cānlar** ardınca revān olur velī diller bile *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 3). [cānlar, -lar]*

cān: *Ruh, kişinin öz varlığı (alan); öldüren, kan döken.*

1. Ruḫlaruñ dil şāhını mat eyledi bir luʿb ile / Gözlerüñ **cān** ferzine ḥācet degül sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [cān,]*

cān: *Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı; can almak, öldürmek.*

1. Ġamzeñ ġaraźı **cān** ise cānā ne tekellüf / Başumda senüñ **cān** daḫi cānāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [cān,]*

cān al-: *Canını almak, öldürmek.*

1. **Cān almaġ** ile mi ḳoyalar seni ḫūblar / Ey Mihrī ḳatlan aḫı daḫi saña nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [cān al-,]*
2. Ruḫlaruñ nārıyla dil yandı kebāb oldı yürek / Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger **cān** ise **alsun** tīzrek

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 1). [cān al-,]

3. Dil ü **cān aldı** bilmem daḫi ne ister / O şāhum ben gedādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [cān al-,]*

cān al-: *Öldürmek; gönül çelmek, aşık etmek.*

1. **Cān alur** çeşmi dili yaġmā ḳılur ḥükmi revān / Līk ḳılsañ bir naẓar ḥüsni bağışlar cāna cān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 13). [cān al-,]*

cān bağla-: *Gönül vermek, aşık olmak, sevdalanmak; canını bağışlamak, feda etmek.*

1. Rīsmān-ı zülfüñe dil tā ki **cānın bağladı** / Ḫıdmetüñe ṣıdḳ ile tende miyānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 1). [cān bağla-, -dı]*

cān bedenden çık-: *Ölmek, ruhu bedenden çıkmak.*

1. Şehā ẓulmüñ eli şehr-i dili yıḳdı dirīġ / **Çıḳısar cān bedenden** idiser terk-i diyār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 13). [cān bedenden çık-, -ısar]*

cān bülbüli: *Gönül bülbülü; aşık, seven.*

1. **Cān bülbüli** itdükçe sen ġonca-dehāndan ḥaẓ / İtmedi cihān içre bir bāġ-ı cināndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 1). [cān bülbüli,]*
2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler tā şubḥa dek / Derd ile **cān bülbülidür** āh u efġān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [cān bülbüli,]*
3. Derd ile **cān bülbüli** billah nice cān virmesün / Bir şaçı sünbül yüzi gül berg-i ḫandān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [cān bülbüli,]*
4. Sen ġonca-dehen gül gibi yüzüme gülünce / **Cān bülbüli** bu ḫār-ı cefādan öleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 2). [cān bülbüli,]*

cān cānbāzı: *Canıyla oynayan, tehlikeli işler yapan kimse; aşık.*

1. **Cān cānbāzını** gör laʿlüñe irişmek içün / Rīsmān-ı ser-i zülfüñden iner döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 5). [cān cānbāzı,]*

cān çekiş-: *Ölmek üzere olmak, ölmeye yaklaşmak.*

1. Fürḳatüñden nice bir Mihrī senüñ **cān çekişe** / Dostum başuñ içün öldür e ḳurtar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 5). [cān çekiş-,]*

cān çık-: *Ölmek, ruhunu teslim etmek.*

1. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki **cān** andan **çıḳar** / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [cān çık-,]*

cān dimāġı: *Ruh hafızası, ruhlar aleminde yaşanılan hadiseler; gönül hafızası.*

1. **Cān dimāġın** ṭolu mükerrer ider / Leẕẕet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 16). [cān dimāġı,]*

cān git-: *Ruhu bedenden çıkmak, ölmek.*

1. Ey ġamze cigerden gidicek **cān** bile **gitmiş** / Billāh bu Mihrīye getür anı gelişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 5). [cān git-,]*

cān gülşeni: *Gönül gül bahçesi; aşığın gönlü; seyir, gezinti yeri.*

1. Gözüm göreli sidre ḳadüñ müntehāsını / **Cān gülşeninde** serv-i ḫırāmāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 2). [cān gülşeni,]*
2. Sen ki **cān gülşeninüñ** bir gül-i nev-restesisin / Ne revādur bu ki her ḫār u ḫasa yār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 5). [cān gülşeni,]*
3. Zeyn itmege **cān gülşenin** el-minnetü lillāh / Ol ruḫları gül ṣaçları reyḥān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 2). [cān gülşeni,]*

cān gülşeni: *Gönül gül bahçesi; seyir, gezinti yeri.*

1. Ḳāmeti **cān gülşeninde** serv ü ʿarʿar bağlamış / Ḥüsninüñ şemsi cihān bāğına enver bağlamış *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 5). [cān gülşeni,]*

cān gülşeni: *Gönlün gül bahçesi; muhtaç, fakir kimselerin gönlü.*

1. Ebr-i luṭfı tāze ter ḳılsa nʾola **cān gülşenin** / Mihr ü mehdür külegi çarḫ aña olmışdur dolāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 8). [cān gülşeni,]*

cān ḫulḳa iriş-: *Can boğaza gelmek, ölmeye yakın hale gelmek; takati bitmek, dayanacak gücü kalmamak.*

1. **Cānumuz ḫulḳa irişince** bu olsun sözümüz / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 10). [cān ḫulḳa iriş-,]*

cān ḫulḳuma gel-: *Can boğazına gelmek, dayanacak gücü kalmamak, takatsiz kalmak.*

1. Biñ dürlü cefāñ ile bu **cān ḫulḳuma geldi** / Çıḳmaz nideyin ben ḫo bu ʿālemden uṣandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [cān ḫulḳuma gel-,]*

cān ḫulḳuma ir-: *Can boğaza gelmek, ölmeye yakın hale gelmek; dayanamayacak noktaya gelmek, dayanacak gücü kalmamak.*

1. Sen bī-vefā firāḳıla **cān irdi ḫulḳuma** / Cānā yoluñda çıḳsa gerek bir gün āh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 4). [cān ḫulḳuma ir-,]*

cān ḫulḳuma iriş-: *Can boğaza gelmek, ölmeye yakın hale gelmek; dayanamayacak noktaya gelmek, dayanacak gücü kalmamak.*

1. Ey dost benüm ḥālüme luṭf it naẓar eyle / **Cān ḫulḳuma irişdi** hemān ḳaldı virem dem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 5). [cān ḫulḳuma iriş-,]*

cān ile: *Candan, büyük bir samimiyetle, içten gelerek.*

1. Ey ehl-i ṣafā cehd it ʿaşḳ ile geçür ʿömri / Bulmaḳ diler iseñ ger **cān ile** cihāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [cān ile,]*
2. Diyeyin **cān ile** ben daḫi her dem / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 44). [cān ile,]*
3. Andan berü ki gördi yüzüñ āfitābını / **Cān ile** oldı ḥüsnüñe ḥayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 6). [cān ile,]*
4. **Cān ile** ḳıldum temāşā rūy-ı cānānı dürüst / Ṣāniʿ-i ḳudret ki naḳş itmiş gülistānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 3). [cān ile,]*
5. Cānā ḳapuñda **cān ile** serden geçenlerüz / Uyma raḳîbe sürme bizi düşmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 3). [cān ile,]*

cān ile dilden: *İçtenlikle, gönülden.*

1. Buldı iḳbāl-i saʿādet oldı her dem baḫtiyār / Her ki ḳıldı ḫıdmetin **cān ile dilden** irtiḳāb

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 18). [cān ile dilden,]

cān ḳafesi: *Göğüs kafesi, kalbi içinde barındıran vücut bölmesi.*

1. Mihrüñi **cān ḳafesinde** virürem rūḥa ġıdā / Ṭūṭiye var mı ġıdā daḫi şekerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [cān ḳafesi,]*

cān ḳurbān: *Canını feda etme, bir değer veya kimse uğruna ölme.*

1. Ġamzeñüñ tīrine Mihrī sīnesin ḳıldı nişān / Ḳaşlaruñ yāsına cānā **cānı ḳurbān** isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 5). [cān ḳurbān,]*

cān ḳurtar-: *Canını kurtarmak, ölmeden tehlikeli bir durumdan sağ kurtulabilmek; zarar görmemek, sıkıntıya düşmemek.*

1. Dil ġarībin gerçi bend itdi hevā-yı zülf-i dost / Āh kim **cān ḳurtarur** biz bundan aṣlā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 6). [cān ḳurtar-,]*

cān levḥası: *Gönül duvarındaki levha; aşığın gönlü.*

1. Şimden girü vefā ḫaṭını ḳıl ḳalemle yaz / **Cān levḥasında** ṣaḳlayalum yādigār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 6). [cān levḥası,]*
2. **Cān levḥasına** eyle cemālümi muṣavver / Bulsun dilüñ enver *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 9). [cān levḥası,]*
3. **Cān levḥasında** yazdum o ḫaṭṭuñ ḫayālini / Tā ḥaşr olınca ṣaḳlaya ol yādigār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 11). [cān levḥası,]*

cān levḥası: *Gönül duvarındaki resim; bezm-i elestte bulunan ruhların gönlü.*

1. Yazdı **cān levḥasında** bismillāh / Ḳudret-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 1). [cān levḥası,]*

cān meclisi: *Aşk meclisi, gönül meclisi; aşığın gönlü.*

1. Didi laʿlüm yādına **cān meclisinde** mā-ḥażar / Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [cān meclisi,]*

cān naḳdi: *Can sermayesi, hayat.*

1. Eyler ise nʾola **cān naḳdini** yoluña īṣār / Buldı çün vaṣluñ gibi sermāye ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [cān naḳdi,]*

cān ol-: *Hayat, yaşama sebebi olmak; hoş, iyi görünmek.*

1. Yaʿnī cihāna **cān olan** ol Ḫān Aḥmedüñ / ʿAdlini ẕikr ider melek evc-i felekde hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 10). [cān ol-,]*

cān oyna-: *Canıyla oynamak, canını tehlikeye atmak.*

1. Ruḫları naṭʿında şah-māt olmadan **cān oynaram** / ʿĀlem içre var ise ancaḳ ola Leclāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 2). [cān oyna-,]*
2. **Oynadı** ḫoş Şeh Süleymānuñ öñinde baş u **cān** / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [cān oyna-,]*
3. Nʾola meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ **cān oynasa** Mihrī / Ki tīġ oldı aña ġamzeñ ider zülfüñ de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [cān oyna-,]*

cān pūtesi: *Gönlün nişan tahtası; aşığın gönlü.*

1. Atsa ġamzeñ tīrini **cān pūtesine** ḳaşlaruñ / Gösterür dil daḥi cānā cevherī peykān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [cān pūtesi,]*
2. Aḥsen ki bir ḫadeng ile biñ pāre ḳıldılar / **Cān pūtesini** ṭoġrusı ṭoġru gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 2). [cān pūtesi,]*

cān ṣafḥası: *Gönül sayfası; Mihri'nin gönlü.*

1. Bir ḫoş ġazel didüm yine ben ḫaṭṭ-ı Aḥmede / **Cān ṣafḥasında** eyledüm anı müsevvede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 1). [cān ṣafḥası,]*

cān şemʿası: *Gönül mumu, aşk mumu; aşk, sevgi, muhabbet.*

1. **Cān şemʿasına** yanduġumı dostlar görüp / Dil micmeri ile göyinüp bile tütdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 6). [cān şemʿası,]*

cān tende ḳarār eyle-: *Ruhu bedeninde durmak, sağ kalmak, ölmemek.*

1. Ḥayātum gider ey dost yüzüñ görmeyicek / Sensüzin dʾ imdi nice **eyleye cān tende ḳarār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 6). [cān tende ḳarār eyle-,]*

cān tende ḳarār itme-: *Ölmek, ruhu bedenden ayrılmak.*

1. Gitdi ʿaḳlum bilüm ey şāh-ı cihān sen gideli / Bir nefes **tende ḳarār itmedi cān** sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 1). [cān tende ḳarār itme-,]*

cān tenden gel-: *Ruhu bedenden çıkmak, ölmek.*

1. **Geldüginçe cān tenden** ḳarşu çıḳsa ṭañ mıdur / Mülket-i dilde ḫayālüñ oldı çün sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [cān tenden gel-,]*

cān teslīm eyle-: *Ruhunu teslim etmek, can vermek, canını feda etmek, ölmek.*

1. Sen de gel şükrāne **teslīm eyle cān** didüm beçeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [cān teslīm eyle-,]*
2. Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi / Sen de gel şükrāne **teslīm eyle cān** didüm beçeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [cān teslīm eyle-,]*

cān ṭuyma-: *Ruhu bile duymamak, farkına varamamak, anlayamamak.*

1. Çeşmi şalmış dili zülfi ḫamına **ṭuymadı cān** / Allah Allah nice ʿayyār u ne cādūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [cān ṭuyma-,]*

cān u dil: *İçten, samimi, gönülden.*

1. İmdi Mihrī bu kelāmı **cān u dilden** di müdām / Ol şaçı sünbül yüzi bedr aya şıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [cān u dil,]*
2. Gözüñe ḳarşu **cān u dil** gidüp ḳaldı muḳābil ten / Atılsa oḳı elbette gerekdür çün nişānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 9). [cān u dil,]*

cān u dil ile: *Candan ve gönülden, içtenlikle.*

1. ʿĀşıḳ mı direm aña ki cānān yolında ol / **Cān u dil ile** virmeye tā ʿömri varını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [cān u dil ile,]*

cān u dilden: *İçten, samimiyetle, bütün benlikle.*

1. Şehr-i Amāsiyyede bir ḫūb u raʿnā gülʿiẕār / Her ṭarafda **cān u dilden** ṣad-hezār ʿuşşāḳı var *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [cān u dilden,]*
2. Ḥüsnüñüñ üstindeki ol māh ḥaḳḳıçün begüm / **Cān u dilden** bendeñüm ben şāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [cān u dilden,]*
3. Ey saʿādet isteyen gel **cān u dilden** bende ol / Āsitānına yüz ur bulmaḳ dilerseñ feṭḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [cān u dilden,]*
4. Çün ṭulūʿ itdi şeref burcında yine āfitāb / Her kişi medḥ itmege biñ **cān u dilden** açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [cān u dilden,]*
5. **Cān u dilden** rūz-ı ʿīdinde gelüp bel baġladı / Ol hümāyūnuñ melekler ḫıdmetine dem-be-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [cān u dilden,]*
6. **Cān u dilden** saña bu ʿālemde / Mihrīdür mübtelā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 7). [cān u dilden,]*
7. **Cān u dilden** oḳur ey ruḫları gül medḥ ü ṣenā / Rūz u şeb bülbül-i cān ṣubḥ u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [cān u dilden,]*
8. Yalıñuz bir ben miyem sen dilrübāya mübtelā / **Cān u dilden** bu cihān ḫalḳı saña aḥbābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [cān u dilden,]*
9. Bir ʿazīzüñ bu maḳāmıdur ki Mihrī ṣıdḳ ile / **Cān u dilden** bir muḥibbi sensin anuñ girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [cān u dilden,]*
10. **Cān u dilden** oldı bir mehrūya Mihrī mübtelā / Cānıdur bir kimsenüñ kim adını olmaz dimek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [cān u dilden,]*
11. Efsāne ile zāhid künc-i riyāda ḳalma / Ġam-nāk **cān u dilden** mül defʿ ider belā bil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 4). [cān u dilden,]*
12. Ṭapuña bendʾolaldan **cān u dilden** / Elüñe virmişümdür iḫtiyārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 4). [cān u dilden,]*

cān u göñül leşkeri: *Can ve gönül ordusu; aşığın canını ve gönlünü koruyan ordu.*

1. Şol dilrübā ki ḥüsn ilinüñ kişveri geçer / Bir şehdür ol ki **cān u göñül leşkeri** geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [cān u göñül leşkeri,]*

cān vir-: *Ölmek, ruhunu teslim etmek, canını feda etmek.*

1. Öldürürseñ laʿlüñ ābı ḥasretiyle ger beni / Teşne **cān vir** Ḥaḳ tatırmasun bir içim ṣu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [cān vir-,]*
2. Bir nefes ḳaldı ki Mihrī **vire cān** fürḳat ile / Çıḳmasun ḥasret ile hey meded ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [cān vir-,]*
3. **Cān vire** hecrüñde Mihrī mihrüñi terk itmeye / Çüriyüp ger ḫāk olursa üstüḫānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 7). [cān vir-,]*
4. Çün perdesini keşf ide gül bülbüle ḳarşu / Bülbül daḫi **cān virse** ʿaceb mi güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [cān vir-,]*
5. Cānā **virürse** şevḳ-i ruḫuñla cihānda **cān** / Pür-nūr ḳıla ḥaşre dek anun mezārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 6). [cān vir-,]*
6. Uzatsa dilin devletüñüñ şemʿine düşmen / **Cān virmege** pervāne-ṣıfat geldi ne pervā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 18). [cān vir-,]*
7. Yüzüñi görmege gerçi kim **virürem cānı** ben / Sen daḫi ḫūblarda bir ʿāşıḳ-perest idüñ iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [cān vir-,]*
8. Çeşmine **cān virdüñ** ey dil pendümi güş itmedüñ / Gör nice siḥr itdi āḫir bu iki cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [cān vir-,]*
9. Dil ile **cān virdi** Mihrī tercemān dilberlere / Aldılar göñlin ʿaceb bu tercemānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 5). [cān vir-, -di]*

10. **Cānı vir** yār işiginde gel i dil ṣādıḳ iseñ / ʿĀṣıḳ oldur ki anuñ ṭopraġa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [cān vir-,]*
11. Dili **virdüm** yalıñuz ṣanma saña **cān** biledür / Dil nedür cān daḫi cānā saña ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [cān vir-,]*
12. Dāmenin öp devlet isterseñ yüzüñ sür pāyına / Derdine **vir cānuñ** ey dil kʾ anda dermān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [cān vir-,]*
13. ʿĀṣıḳları bir būsesine **cān vire** her dem / Aġyār ile ol ṣarıla ʿuryān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 2). [cān vir-,]*
14. Lebi vaṣfından anuñ ṣormaġa ben **cān virürem** / ʿArż-ı ḥāl itmege lîkin aña döymez yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 2). [cān vir-,]*
15. Küfr-i zülfinde ḥabîbüñ ʿaşḳ ile **cān virmege** / Gelmişem Manṣūr-veş berdārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 2). [cān vir-,]*
16. Cānına ḳaṣd eylemiş ḫūn-rîz çeşmüñ Mihrînüñ / **Vireyin** biñ **cānsa** ol ḫūnḫārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 5). [cān vir-,]*
17. Şemʿ gibi yanduġum hecrüñde görüp ehl-i ʿaşḳ / **Cān virür** pervāne-veş almaġa nārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 4). [cān vir-,]*
18. Cānāna **cān virüp** ġam ile olduġum helāk / Dāġ-ı dilümle yazuñ anı ṭaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 4). [cān vir-,]*
19. **Cān vir** ġamumla ger dir iseñ başum üstine / Teslîm-i cān idem ṣanemā başum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 1). [cān vir-,]*
20. Ḳāḍî vü müftî müderris zāhid ü pîr ü cüvān / Ḳanġısı **cān virmedi** maḥbūb oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [cān vir-,]*
21. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ yüri pervāne-veş / Sen i Mihrî **cān virüp** her dem-be-dem yan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [cān vir-,]*
22. Rāygān virseler almam bu cihān ḫūblarını / Saña **cān virüp** aluram baña sensin geregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [cān vir-,]*
23. Rîsmān zülfüñde bir gün dost ġamzeñ tîġına / Düşeyin **cān vireyin** gör ʿāşıḳuñ cānbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 4). [cān vir-,]*
24. Uyduñ aġyāra benümle bir nefes yār olmaduñ / Yoluña bunca zamāndur **cānı virdüm** bilmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 7). [cān vir-,]*
25. Çün dile dilber ḫayāli geldi mihmān olmaġa / Pîşkeş **cān virelüm** mihmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 2). [cān vir-,]*
26. **Cān virürüm** saña behey kāfir / Bir naẓar ḳıl baña behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 1). [cān vir-,]*
27. ʿAşḳuñ yolında cānā **cān virdügüm** görenler / Dir ehl-i ʿaşḳ içinde Mihrî güzîne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 5). [cān vir-,]*
28. Didi ey Mihrî saña cānān gerekse **cān vir** / İmdi gel ʿaşḳum yolında fāni ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [cān vir-,]*
29. **Cān viremez** yolumda dime Mihrî dostum / Ṣādıḳlaruñ cihānda bu daḫi biri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 5). [cān vir-,]*
30. ʿĀṣıḳ iseñ ʿaşḳ yolında ṣaḳlama nāmūs u ʿār / Cehd idüp bu yolda **cān vir** yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [cān vir-,]*
31. Ḥoḳḳa-i yāḳūt içre billah ol dürdāneye / Kim ola **cān virmeye** ol baḥre her kān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [cān vir-,]*
32. Ḫārı elden ḳoyalum **cān virelüm** gül yolına / Ḳaçan ise gidecekdür ḳoy a gitsün başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 3). [cān vir-,]*
33. Laʿl-i şîrînüñe ben **cān virürem** irmez elüm / Āh kim ḳarşumda dāʾim lā-tekellüf yir meges *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 3). [cān vir-,]*
34. Ger size cānān gerekse **cān virüñ** cānān buluñ / Ġāfil olmañ mübtelālar işbu pendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [cān vir-,]*

35. **Cānı vir** cānān yolında yāri kes aġyārdan / Yoḫsa ey Mihrī nᵓolur ʿālemde varumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [cān vir-,]*
36. Görüp iġmāż-ı ʿayn itme kemīne Mihrīyi cānā / Reh-i ʿaşḳuñda **cān virür** senüñ ḫaylī zamāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 7). [cān vir-,]*
37. Didi şükrāne vaṣlım çün **vir** evvel baş u **cān** didüm / Yolında öldügüm çoḳdan yoluñda dermiyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [cān vir-,]*
38. Eyledük yār ile ṣaḥrāları seyrān bu gice / Vācib oldur baña şükrāne **virem cān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [cān vir-,]*
39. Dilber didi bir būse virem **cān virür** iseñ / Mihrī didi bir cāna ne minnet meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [cān vir-,]*
40. Şükrāne **vir** ey Mihrī revān yolına **cānı** / Şād ol ki bugün devlet ile ḫān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [cān vir-,]*
41. Hevā-yı laʿl-i şīrīnüñ içün **cān virdügüm** Ferhād / Göreydi dostum her dem iderdi ḥüsn-i şābāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 5). [cān vir-,]*
42. Sen ḳılmadıġuñ derdüme dermānı unutma / Biñ ḥasret ile **virdügüm** ol **cānı** unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 1). [cān vir-,]*

cān vir-: *Hayat vermek, canlandırmak; ihsanda bulunmak.*

1. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nᵓola **virseñ cān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [cān vir-, -se, -ñ]*

cān vir-: *Ölmek, bir değer uğruna canını feda etmek; gönül vermek, aşık olmak.*

1. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara **cān virmeyen** elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [cān vir-,]*

cān vir-: *Ölmek, ruhunu teslim etmek, canını feda etmek; kendini paralamak, çaba göstermek.*

1. Derd ile cān bülbüli billah nice **cān virmesün** / Bir ṣaçı sünbül yüzi gül berg-i ḫandān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [cān vir-,]*

cān yaḳ-: *Zulmetmek, eziyet etmek; üzmek, acı çektirmek.*

1. Dili yeter yıḳ a efendicigüm / **Cānı** yeter **yaḳ** a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 1). [cān yaḳ-,]*

cān yak-: *Üzmek, acı vermek, kederlendirmek.*

1. **Yaḳdı** hecr āteşine **cānumı** cānān ehli / Olmasun bencileyin hīç müselmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 1). [cān yaḳ-,]*

cān yārlıġı: *Ölüm fermanı; aşığın sevgili uğruna canını feda etmesi.*

1. İtmedi vaṣlı metāʿına o **cān yārlıġı** / Dil virüp eylemişüz gerçi ḫarīdārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 1). [cān yārlıġı,]*

cānā: *Ey sevgili, ey dost.*

1. Cevrüñle beni **cānā** öldürme taḥammül it / ʿAşḳuñ ġamı ile ḫod baña olan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 4). [cānā,]*
2. Yoluñda senüñ **cānā** bilsem ne günāh itdüm / Cevrüñ baña aġyāra luṭfuñ neden olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [cānā,]*
3. Ḫurrem iden ʿālemi **cānā** cemālüñ bāġıdur / Dostum ʿuşşāḳa raḥm itgil ki ḥüsnüñ çaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 1). [cānā,]*

4. ʿAşḳuñ yolında **cānā** cān virdügüm görenler / Dir ehl-i ʿaşḳ içinde Mihrī güzīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 5). [cānā,]*
5. ʿĪd-i vaṣl irse ḳaçan her kişi ḳurbānın sürür / Boynuma ṭaḳsañ nᵓola **cānā** kemend-i zülfüñi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 2). [cānā,]*
6. Dili virdüm yalıñuz ṣanma saña cān biledür / Dil nedür cān daḫi **cānā** saña ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [cānā,]*
7. Derdüñ yeter ey dost benüm derdüme emsem / Dil-ḫasteñe **cānā** daḫi dermānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [cānā,]*
8. **Cānā** bu cihān içre vefādār ṣanemler / Her güşede gerçi nicesi var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [cānā,]*
9. Gelmişem ḥüsnüñ zekātından ki şeylillāh idem / Ṣanma ki bu dervīşi **cānā** nāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [cānā,]*
10. Yaḳup ʿaşḳuñ odın sīnemde dāᵓim ṣaḳlaram **cānā** / Anuñçün ḫāne-i dilde yanar her dem nihān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [cānā,]*
11. Tīr-i müjeñi **cānā** atsun ḳo kemān-ebrūñ / Eyler bu dil ü cānum ol tīr ü kemāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [cānā,]*
12. Bende-dil **cānā** ṭapuñdan hergiz āzād olmasun / Kim ḫayālüñ gönlümüñ taḫtında ḫāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 6). [cānā,]*
13. Düşmişem derdüñe **cānā** derde dermān isterem / Dostum derdüñ yeter derdüme dermān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 1). [cānā,]*
14. Ġamzeñüñ tīrine Mihrī sīnesin ḳıldı nişān / Ḳaşlaruñ yāsına **cānā** cānı ḳurbān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 5). [cānā,]*
15. Gülşen-i ḥüsnüñde **cānā** giceler tā ṣubḥa dek / Derd ile cān bülbülidür āh u efġān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [cānā,]*
16. Dil ṣaḳladuġı şīşe-i ʿārı ṭaşa **cānā** / Hengāme-i ʿaşḳuñda çalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 2). [cānā,]*
17. Ṭutmazsañ elüm luṭfuñ ile ḳaldum ayaḳda / **Cānā** demidür yoḫsa öleyin mi ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 4). [cānā,]*
18. Ruḫlaruñ gülzārına irdükçe **cānā** bād-ı ṣubḥ / ʿĀlemi ḫoş-bū ṭutar ol sünbül ü reyḥāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [cānā,]*
19. Yā ṭapuñdan dūr idem **cānā** raḳīb-i kelbi ben / Yā yedürem bir gün aña loḳma loḳma pāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 4). [cānā,]*
20. Düşelden leblerüñ ʿaksi bu cām-ı dīdeme **cānā** / Görenler dir ḳabaġumı ki ṣāfī ṭolu ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [cānā,]*
21. Görüp iġmāż-ı ʿayn itme kemīne Mihrīyi **cānā** / Reh-i ʿaşḳuñda cān virür senüñ ḫaylī zamāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 7). [cānā,]*
22. **Cānā** bu cānı sidre ḳadüñ müntehāsına / Teslīm çoḳdan eylemişüz yüzi ṣuyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 2). [cānā,]*
23. Reh-i ʿaşḳuñda ʿuşşāḳuñ naẓar ḳıl ḥāline **cānā** / Ne ḥāl ile geçer sensüz gör e āḥvāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [cānā,]*
24. Bir kerre ḳadem başmaġa **cānā** yüzüm üzre / ʿAhd itmiş idüñ gel berü peymānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 6). [cānā,]*
25. Biñ yıl ki felek devr ide ʿāşıḳ saña **cānā** / Getürmeye bir Mihrī gibi ānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [cānā,]*
26. Sen bī-vefā firāḳıla cān irdi ḫulḳuma / **Cānā** yoluñda çıḳsa gerek bir gün āh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 4). [cānā,]*
27. Gördi çü gözüm ḳāmet-i dil-cūyuñı **cānā** / El-minnetü lillāh yine bustānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 3). [cānā,]*
28. Mihrīyi cevrüñle **cānā** āḫir öldürseñ gerek / Bāri tīz öldür cefādan ḳurtar Allāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [cānā,]*
29. Pāre ḳılsa itlerüñ **cānā** raḳīb-i kāfiri / Olmaz idi daḫi bir vech ile ġavġālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [cānā,]*

30. **Cānā** ḳapuñda cān ile serden geçenlerüz / Uyma raḳībe sürme bizi düşmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 3). [cānā,]*
31. **Cānā** bu cihān içre güzellikde cemālüñ / Meşhūr olalı Yūsuf-ı Kenʿān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 2). [cānā,]*
32. ʿAhd itmiş idüñ Mihrīyi öldürmege **cānā** / Beñzer begüm ol ʿahd ile peymān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 5). [cānā,]*
33. Biñ ʿaẕāb ile geçince bir nefes **cānā** yine / Cānı teslīm eyleyüp merḥūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 7). [cānā,]*
34. **Cānā** virürse şevḳ-i ruḥuñla cihānda cān / Pür-nūr ḳıla ḥaşre dek anun mezārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 6). [cānā,]*
35. Ḫaddüñi görüp ḳorḫaram āh itmege **cānā** / Zīrā bu hevādan nice güller ṣolayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 3). [cānā,]*
36. Görinelden gözüme **cānā** cemālüñ gülşeni / Bülbül-i şūrīdedür tā ṣubḥ olınca dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 1). [cānā,]*
37. Ṣevāb-ı ḥacc bulam dirseñ eylegil **cānā** / Şikeste-hāṭıruñuñ göñlinüñ ziyāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 4). [cānā,]*
38. Çıḳsun hele biñ miḥnet ile cānı cihānda / Her kim ki senüñ yoluña cān virmeye **cānā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 31). [cānā,]*
39. **Cānā** cihān demāġını ḫoş müşk-bū ḳılur / Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre ḳaçan tār u mār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 8). [cānā,]*
40. Żaʿf-ı ġam-ı hecrüñle ḳo ölsün yeridür / Dil-i āşüfte ki **cānā** aña pend itmedi kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 15). [cānā,]*
41. Rāżıyam **cānā** gerek aġlat gerek güldür beni / Dönmezem senden gerek dirgür gerek öldür beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 13). [cānā,]*
42. Atsa ġamzeñ tīrini cān pūtesine ḳaşlaruñ / Gösterür dil daḫi **cānā** cevherī peykān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [cānā,]*
43. **Cānā** yeter bu cānuma cevr ü cefālar it / Zecr ise cāna ancaḳ ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [cānā,]*
44. Çeşmi ḫışm itdükçe **cānā** ġamzesi ḫançer çeker / Mest elinde dostlar ḳılıç bıçaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 4). [cānā,]*
45. Leblerüñ sögdükçe **cānā** aġzuma şekker yaġar / Şöyle şīrīn loḳmadur pālūde-i terden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 3). [cānā,]*
46. Muṣḥafında ḫüsnüñüñ **cānā** ḫaṭuñ iʿrābdur / Ṣūretüñ ʿuṣṣāḳa cāmiʿ ḳaşlaruñ miḥrābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 1). [cānā,]*
47. Ġamzeñ ġarażı cān ise **cānā** ne tekellüf / Başumda senüñ cān daḫi cānāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [cānā,]*

cānā: *Ey sevgili, ey şehzade.*

1. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳuzaḥ gibi kemān almış ele / Cānlara pertāb atar **cānā** hilālüñ pertevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 2). [cānā,]*

cānā: *Ey sevgili; Ey Sultan Ahmed.*

1. Gelmesün **cānā** cemālüñ āfitābına küsūf / İrmesün ʿömrüñ dıraḫtı bergine bād-ı ḫazān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [cānā,]*

cāna cān: *Kucak kucağa, birbirine sarılmış ve birbiriyle samimi bir şekilde.*

1. Ben ḳumrı gibi dost dirüm ṣubḥ olınca āh / Ol ḫoş raḳīb ile ṣarılup **cāna cān** yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [cāna cān,]*

cāna cān bağışla-: *Cana can katmak, mutlu etmek, yaşama gücünü artırmak.*

1. Cān alur çeşmi dili yaġmā ḳılur ḥükmi revān / Līk ḳılsañ bir naẓar ḥüsni **bağışlar cāna cān** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 13). [cāna cān bağışla-,]*

2. Demāġa bū **bağışlar cāna cānlar** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 6). [cāna cānlar bağışla-,]*

cānān: *Sevgili, maşuk.*

1. Ḫoş görür benden raḳîbi raḥm idüp **cānān** aña / Nice ḳatlansun bu yürek nice döysün cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [cānān,]*
2. Didi ey Mihrī saña **cānān** gerekse cān vir / İmdi gel ʿaşḳum yolında fāni ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [cānān,]*
3. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette **cānāndan** çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [cānāndan, -dan]*
4. Her bādede **cānān** lebi yādına i Mihrī / Ṣarrāfi de benden beter āvāre olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [cānān,]*
5. Benden çevürür yüzini **cānān** ne ḳolaysuz / Meyl itmedügi ḳulına sulṭān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 1). [cānān,]*
6. Cānānuñı terk it didi cānuñ gerek ise / Mihrī didi **cānānı** gerek cānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [cānānı, -ı]*
7. **Cānānuñı** terk it didi cānuñ gerek ise / Mihrī didi cānānı gerek cānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [cānānuñı, -uñ, -ı]*
8. Yolına cān virmege **cānāna** gelmişlerdenüz / Ṭālib-i derd olmışuz dermāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 1). [cānāna, -a]*
9. Şemʿ-i ruḫsārına **cānānuñ** i Mihrī dāʾimā / Yanalum pervāne-veş çün yana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 7). [cānānuñ, -uñ]*
10. Ġamzeñ ġarażı cān ise cānā ne tekellüf / Başumda senüñ cān daḫi **cānāna** tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [cānāna, -a]*
11. Şādam ol **cānān** meger efġānum işidüp dimiş / Gitmemiş ʿaşḳum daḫi bu derdmendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [cānān,]*
12. Ger size **cānān** gerekse cān virüñ cānān buluñ / Ġāfil olmañ mübtelālar işbu pendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [cānān,]*
13. Ger size cānān gerekse cān virüñ **cānān** buluñ / Ġāfil olmañ mübtelālar işbu pendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [cānān,]*
14. Cānı vir **cānān** yolında yāri kes aġyārdan / Yoḫsa ey Mihrī nʾolur ʿālemde varumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [cānān,]*
15. Didi **cānān** terk ḳıl yolumda cān didüm be-çeşm / Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [cānān,]*
16. Cān u dil naḳdini **cānān** yolına ḫarc eyledüm / Ḫoş ṣafā sürdüm cihānda elde varum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [cānān,]*
17. Luṭf ile **cānān** çıḳardı ġam belāsından beni / Ġuṣṣa çekmem ṣarlanursam būriyā şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 4). [cānān,]*
18. El virmiş idi ḫoş bize devrān geçen gice / Hem-ṣoḥbet idi dilber ü **cānān** geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [cānān,]*
19. **Cānāna** cān virüp ġam ile olduġum helāk / Dāġ-ı dilümle yazuñ anı ṭaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 4). [cānāna, -a]*
20. Çünki zeyn oldı cihān bāġı gülistānlarla / Gel i dil seyr idelüm biz daḫi **cānānlarla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 1). [cānānlarla, -lar, -la]*
21. Ne günāh itdük ola çarḫ-ı sitemkāra ʿaceb / Ki bizi dūr ider ol dāʾima **cānānumuza** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 6). [cānānumuza, -umuz, -a]*
22. Tīġ-ı ḳahr ile deler çün şerhā şerhā sīnemi / Bir naẓar ḳılsa gözi ucıyla **cānān** kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 3). [cānān,]*
23. Aġyār ile yār oldı vü **cānān** yola gitdi / Ten bunda ḳalup rūḥ-ı revānum bile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 1). [cānān,]*
24. Aġlañ gülüñ ol ʿāşıḳı ey ḥāl bilenler / **Cānānı** ḥabībi anuñ ıraḳ ile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 4). [cānānı, -ı]*
25. Şöyle teşḫīş eyledüm **cānānı** bayrām irtesi / Ġālib ider derdüme dermānı bayrām irtesi

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 1). [cānānı, -ı]

26. Ḥasret itdi bizi uş sevgülü **cānānlara** / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 16). [cānānlara, -lar, -a]*
27. Şöyle ditrer cān u dil her laḥẓa **cānān** üstine / Nitekim pervāne ditrer şemʿ-i tābān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 1). [cānān,]*
28. Şemʿ-i ruḫsārına **cānānuñ** yüri pervāne-veş / Sen i Mihrī cān virüp her dem-be-dem yan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [cānānuñ, -uñ]*
29. ʿĀşıḳ mı direm aña ki **cānān** yolında ol / Cān u dil ile virmeye tā ʿömri varını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [cānān,]*

cānān: *Sevgili, sevilen kişi; Ḫātemī.*

1. Geldi çün ġarrā ġazeller bize ol **cānāndan** / ʿĪsi-veş irdi nefes ben mürde cisme cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [cānāndan, -dan]*

cānān ehli: *Sevgili, dilber, güzel.*

1. Yaḳdı hecr āteşine cānumı **cānān ehli** / Olmasun bencileyin hīç müselmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 1). [cānān ehli,]*

cānāne: *Sevgili, maşuk, yar.*

1. Bir dem ol dilber cemālinden ıraġ olmaḳ ne güç / Bir nefes **cānānesüz** ʿālemde ṣaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 1). [cānānesüz, -süz]*
2. Didi dilber yapayın göñlini sen vīrānenüñ / Ben didüm cān mülketine ḥükmi var **cānānenüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [cānānenüñ, -nüñ]*
3. Cemʿ olup bir bezme gelmişler nice **cānāneler** / Ḥalḳa ḳurmuş murġ-ı cāna zülfi dökmüş dāneler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 9). [cānāneler, -ler]*
4. Ol Süleymān-ı zamānuñ müntehā **cānānesi** / Ol semen-sīmā güzel ḥavrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 5). [cānānesi, -si]*

cānbāz: *Canıyla oynayan, canını tehlikeye atan kimse; aşık, seven.*

1. Rīsmān zülfüñde bir gün dost ġamzeñ tīġına / Düşeyin cān vireyin gör ʿāşıḳuñ **cānbāzını** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 4). [cānbāzını, -ı, -n, -ı]*

cānbāz: *Ip, at vb. üzerinde tehlikeli gösteriler yapan, canını tehlikeye atan kimse, akrobat.*

1. Rişte-i cān ile oynar ġamzesi ġammāzlar / Rāstī **cānbāz** Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [cānbāz,]*
2. Rişte-i cān ile oynar ġamzesi ġammāzlar / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş **cānbāz** imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [cānbāz,]*
3. Bir daḫi mişli cihān rūyına ġālib az gele / Rāstī **cānbāz** Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [cānbāz,]*
4. Bir daḫi mişli cihān rūyına ġālib az gele / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş **cānbāz** imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [cānbāz,]*
5. Oynadı ḫoş Şeh Süleymānuñ öñinde baş u cān / Rāstī **cānbāz** Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [cānbāz,]*
6. Oynadı ḫoş Şeh Süleymānuñ öñinde baş u cān / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş **cānbāz** imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [cānbāz,]*
7. Bir dem içre oynasa biñ dürlü bendler gösterür / Rāstī **cānbāz** Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [cānbāz,]*
8. Bir dem içre oynasa biñ dürlü bendler gösterür / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş **cānbāz** imiş

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [cānbāz,]

9. Kendüyi çeküp kenāra ustasını aṣasın / Rāstī **cānbāz** Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 10). [cānbāz,]*
10. Kendüyi çeküp kenāra ustasını aṣasın / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş **cānbāz** imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 10). [cānbāz,]*
11. Şāh bezminde anı Mihrī temāşā eyledi / Rāstī **cānbāz** Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [cānbāz,]*
12. Şāh bezminde anı Mihrī temāşā eyledi / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş **cānbāz** imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [cānbāz,]*
13. Gerçi gördük bu cihān rūyında çoḳ **cānbāzlar** / Ḫūblar maḥbūblar pür-şīveler pür-nāzlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 1). [cānbāzlar, -lar]*

cāndan: *Samimi, içten; sevgiliden, sevgili tarafından gönderilen; Ḫātemī.*

1. Geldi çün ġarrā ġazeller bize ol cānāndan / ʿĪsi-veş irdi nefes ben mürde cisme **cāndan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [cāndan,]*

cāndan eser ḳalma-: *Yaşam belirtisi bulunmamak; perişan olmak.*

1. Hecr ile yandı göyündi **ḳalmadı cāndan eser** / Āteş-i tennūr-ı ġamda sīne biryān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 3). [cāndan eser ḳalma-,]*

cān-ı cihān: *Dünyanın canı; çok kıymetli, değerli kimse.*

1. Gülzār-ı ḫadüñsüz baña ey **cān-ı cihānum** / Firdevs-i cinānı gül-i ḫandānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 2). [cān-ı cihān,]*

cānı çıḳ-: *Ölmek, son nefesini vermek.*

1. **Çıḳsun** hele biñ miḥnet ile **cānı** cihānda / Her kim ki senüñ yoluña cān virmeye cānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 31). [cānı çıḳ-,]*

cānı feraḥ bul-: *Gönlü ferah bulmak, içi rahatlamak, huzura ermek; sevinmek, mutlu olmak.*

1. Dostum ʿarż it cemālüñ **cānımuz bulsun feraḥ** / Küfr-i zülfüñi görüp īmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 1). [cānı feraḥ bul-, -ı, -muz]*

cān-ı kerem: *Hayat bağışlama, canlandırma; sıkıntıyı giderme, daha iyi vaziyete getirme.*

1. ʿAdlüñ ābı nʾola dil-teşnelere virse ḥayāt / Ki virür mürdeye ʿĪsā-nefesüñ **cān-ı kerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 4). [cān-ı kerem,]*

cān-ı mihrī: *Mihri'nin canı, ruhu.*

1. Dehānına gelüpdür **cān-ı Mihrī** / Daḥi ölmez cefādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 7). [cān-ı mihrī,]*

cān-ı miskīn: *Zavallı, perişan gönül; zavallı, perişan aşık.*

1. Ṣalaldan boynuma ḥalḳa kemend-i zülf-i müşgīnüñ / Siyeh-baḫt olmaḳ oldı kār u bārı **cān-ı miskīnüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 1). [cān-ı miskīn,]*

cānı pek: *Sıkıntılara, acılara karşı dayanıklı kimse.*

1. Dostum cevr ü cefādan öldürem dirseñ beni / Degme bir derd ile ölmez ʿāṣıḳam ben **cānı pek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [cānı pek,]*

cānı revān it-: *Canını feda etmek, kendi varlığından vazgeçmek.*

1. Gül ruḫları yādına bugün **cānı revān it** / Tīz açıla şāyed bulamazsuñ anı ferdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 10). [cānı revān it-, -ı]*

cānı saġ ḳurtar-: *Ölmeden canlı olarak kurtulabilmek, hayatta kalabilmek.*

1. Düşdi Mihrī bir perīnüñ zülfinüñ çengāline / Key hünerdür bu belādan **ḳurtarursa cānı saġ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 5). [cānı saġ ḳurtar-,]*

cānı teslīm eyle-: *Ölmek, canını feda etmek.*

1. Cānā bu **cānı** sidre ḳadüñ müntehāsına / **Teslīm** çoḳdan **eylemişüz** yüzi ṣuyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 2). [cānı teslīm eyle-,]*

cānı teslīm eyle-: *Ölmek, can vermek.*

1. Biñ ʿaẕāb ile geçince bir nefes cānā yine / **Cānı teslīm eyleyüp** merḥūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 7). [cānı teslīm eyle-,]*

cānı teslīm it-: *Can vermek, ölmek.*

1. Gerçi ʿīd-i vaṣlına ḳurbān idi Mihrī anuñ / Līk **teslīm itdi** yāre **cānı** bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 6). [cānı teslīm it-,]*

cānı yoḳ: *Cesareti yok, cesaret edemez; gücü yetmez.*

1. **Cānı yoḳ** deprede biñ yıl ki hevāsında yele / Zülfüñüñ bir ḳılını bād-ı seḥerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 2). [cānı yoḳ,]*

cānı yoluña fedā ḳıl-: *Birisi uğruna canından vazgeçmek, ölmek.*

1. ʿīd-i vaṣlūña irürsem eger ey māhliḳā / **Ḳılayın cānı fedā yoluña** ḳurbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 25). [cānı yoluña fedā ḳıl-, -ayın-ı]*

cānip: *Taraf, cihet, köşe.*

1. Gözümüñ ṣuları her **cānibe** bāġı ṭolanur / Her ḳaçan seyr idesün serv-i revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 4). [cānibe, -e]*

cānın yaḳ-: *Derde, sıkıntıya sokmak, üzülmesine sebep olmak; aşk ateşiyle yanmak, aşık olmak.*

1. Āteş-i ʿaşḳa ol ʿāşıḳlar ki **cānın yaḳdılar** / Buldılar vuṣlat ebed çünkim cihānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 1). [cānın yaḳ-,]*

cānına kār eyle-: *Canını yakmak, içine işlemek, etkilemek.*

1. Ẓulüm eyleme ʿāşıḳlaruña luṭf eyle / **Eylemişdür** bularuñ ʿaşḳuñ odı **cānına kār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 17). [cānına kār eyle-,]*

cānına ḳaṣd eyle-: *Öldürmeye teşebbüs etmek, canına kıymak istemek.*

1. **Cānına ḳaṣd eylemiş** ḫūn-rīz çeşmüñ Mihrīnüñ / Vireyin biñ cānsa ol ḫūnḫārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 5). [cānına ḳaṣd eyle-,]*

cānlar īsār ḳıl-: *Canını feda etmek.*

1. Ben ayaġuñı öpmege **cānlar ḳılam īsār** / Rāygān viresin būse sen aġyāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 6). [cānlar īsār ḳıl-,]*

cānlar ḳurbān: *Canını feda etme, bir kimse veya değer uğruna ölümü göze alma.*

1. **Cānlardı** buña **ḳurbān** baḳmazdı yüze bir ān / ʿĀşıḳları hep ḳurbān-āşūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 4). [cānlar ḳurbān,]*

cānum: *Sevgi duyulan bir kimseye karşı seslenme sözü.*

1. Yalvarup biñ ʿöẕr ile **cānum** didükçe ben saña / Ḫışm ile yüzüñ çevürürdüñ hemān benden yaña *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [cānum,]*

cānum ḳurbān it-: *Canını feda etmek, uğruna ölmek.*

1. Ol kemān-ebrūña **cānum** nice **ḳurbān itmeyem** / Ġamzeñ oḳlarına çün sīnem nişāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 5). [cānum ḳurbān it-,]*

cānum mülki: *Can mülki, kişinin kendi şahsı, zatı.*

1. Murādum bu ki sulṭānum ṭapuñdan / Bu **cānum mülki** bir dem bula rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [cānum mülki, -um]*

cānuma ḳaṣd it-: *Öldürmeye çalışmak.*

1. Cellād-ı çeşmi **cānuma ḳaṣd itmedin** henüz / Derdlü yürege ġamzesinüñ ḫançeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 4). [cānuma ḳaṣd it-,]*

cānuma yet-: *Dayanılamayacak dereceye ulaşmak, bıkmak, usanmak.*

1. Zecr ise ḥadden aşdı gözüm yaşı başdan / Cevr ise **yetdi cānuma** ey dilrübā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 3). [cānuma yet-, -di]*

cānumı ḳurbān eyle-: *Canını feda etmek, bir kimse veya değer uğruna ölmek.*

1. Kaʿbe-i ḥüsnini çünkim bize itdürdi ṭavāf / **Eyledüm** biñ dil ile **cānumı ḳurbān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 8). [cānumı ḳurbān eyle-,]*

cānumı ḳurbān it-: *Birisi ve bir şey uğruna hayatından vazgeçmek, kendini feda etmek.*

1. Dil delermiş ʿīd-i vaṣluñ çün kemān ebrūlaruñ / Çoḳdan **itdüm** dostum ben **cānumı ḳurbān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 9). [cānumı ḳurbān it-, -dü, -m]*

cānumuz çıḳ-: *Çok yorulmak, zorluk ve sıkıntı çekmek, çok üzülmek; ölmek, can vermek.*

1. Bulmaduḳ yār-ı vefādār behey yār dirīġ / **Cānumuz çıḳdı** vefāsız güzeli sevmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 6). [cānumuz çıḳ-,]*

cānuñ fetīlin yaḳ-: *Gönül mumunun fitilini yakmak; aşk ateşiyle yanmak.*

1. **Yaḳup cānuñ fetīlin** ġam şebinde / Uyarsun ʿālemüñ bir mihr ü māhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 4). [cānuñ fetīlin yaḳ-,]*

cānuñı ḳurbān ḳıl-: *Canını feda etmek, değer verilen birisi veya bir şey için hayatından vazgeçmek.*

1. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī **ḳıl** imdi **cānuñı ḳurbān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [cānuñı ḳurbān ḳıl-, -uñ, -ı]*

cārūb ol-: *Süpürge olmak, özveriyle hizmet etmek.*

1. **Cārūb olur** kirpüklerüm bāzāra gitdükçe ḥabīb / Ṣular gözümüñ yaşları rāhını dükkānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 3). [cārūb ol-,]*

cāy: *Yer, mahal, mevki; Ladik.*

1. Zihī ferḫunde-ṭāliʿ bunda her gāh / Muḳīm olur bu **cāya** sāl ü yā māh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 45). [cāya, -a]*
2. Ḳamu eşcār cemʿ olmış bu **cāya** / Feraḥdan her biri ḳarşardı aya *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 25). [cāya, -a]*

cāy: *Yer, taraf, mevki.*

1. Varalum kūyuña her demde fiġānlar idelüm / Yaşum ırmaġını her **cāya** revānlar idelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 5). [cāya, -a]*

cebīn: *Alın, yüzün kaş ile saç arasında kalan bölümü.*

1. Ḳaşlaruñ Zühre **cebīnüñde** ki ṭuġrā çekdi / Ne ḳalem yazdı ḫaṭuñ üstine ʿunvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 2). [cebīnüñde, -üñ, -de]*

cedel eyle-: *Savaşmak, münakaşa etmek.*

1. Yüzüñe ḳarşu **cedel eyleyemez** Sām u süvār / Rüstem ü Zāl olamaz erlik ile saña ġarīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [cedel eyle-,]*

cefā: *Eziyet, sıkıntı, acı.*

1. Her dem felegüñ cevri ile yār **cefāsı** / Bilsem ki bu ben baḫt-ı siyehkāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [cefāsı, -sı]*
2. Çekmeyen bilmez nedir yārüñ **cefāsı** özgedür / Düşmeyen bilmez nedür hecrüñ belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [cefāsı, -sı]*
3. Araram ḥüsn kitābın ki vefā resmi bulam / Her **cefā** bābı ile mesʾele-i nāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [cefā,]*
4. Dertlü yürek i Mihrī **cefāya** ideydi ṣabr / Cevri zamāne ḫūbları ḥadden aşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 5). [cefāya, -y, -a]*
5. Eyü çekdük bularuñ cevr ü **cefāsın** be yüri / Nice bir yalvaralum yārına aġyārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [cefāsın, -sı, -n]*
6. Dostum cevr ü **cefādan** öldürem dirseñ beni / Degme bir derd ile ölmez ʿāşıḳam ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [cefādan, -dan]*
7. Getürdi cevr ü **cefāsın** dile ḫayāl-i ḥabīb / Bize hemīşe budur armaġanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 2). [cefāsın, -sı, -n]*
8. Dürlü dürlü dilberā cevr ü **cefañ** ile beni / Ḳaṣduñ öldürmek midür billāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [cefañ, -ñ]*
9. Çoḳdur cihānda cevr ü **cefāsıyla** mübteẕel / Bulunmaya benüm gibi bir daḫi ġam-zede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 3). [cefāsıyla, -sı, -y, -la]*
10. Ha bugün cevr ü **cefāñ** ile beni öldüresin / Yarın elüm olur a hele girībānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [cefāñ, -ñ]*
11. Ney gibi tīġı **cefāsıyla** delindi cigerüm / İmdi dil sen de fiġān eyle derūndan iñile *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [cefāsıyla, -sı, -y, -la]

12. Luṭf u vefāsı müddeʿīye oldı dāʾimā / Cevr ü **cefāsı** baña naṣīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [cefāsı, -sı]*
13. Maʿşūḳ elünde cevr ü **cefā** vü ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [cefā,]*
14. Cānā yeter bu cānuma cevr ü **cefālar** it / Zecr ise cāna ancaḳ ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [cefālar, -lar]*
15. Yeter cevr ü **cefāñ** ile beni şām u seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet zār u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [cefāñ, -ñ]*
16. Çekmez idi bir nefes ḫāruñ **cefāsın** neylesün / Līki bülbül gülsitān içre gülüñ ṭutsağıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [cefāsın, -sı, -n]*
17. Ey dil hemīşe cevr ü **cefāya** taḥammül it / Ṣanma cihānda her kişinüñ bir belāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [cefāya, -y, -a]*

cefā: *Eziyet, sıkıntı, zulüm.*

1. Biñ dürlü **cefāñ** ile bu cān ḥulḳuma geldi / Çıḳmaz nideyin ben ḫo bu ʿālemden uṣandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [cefāñ, -ñ]*
2. Eksük ḳomaduñ Mihrīye sen cevr ü **cefāda** / Bir yār-ı vefādārı bulayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 6). [cefāda, -da]*
3. Mihrīyi cevrüñle cānā āḫir öldürseñ gerek / Bāri tīz öldür **cefādan** ḳurtar Allāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [cefādan, -dan]*
4. Dehānına gelüpdür cān-ı Mihrī / Daḫi ölmez **cefādan** Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 7). [cefādan, -dan]*
5. **Cefālaruñ** ġamıla cevrüñüñ risālesini / Oḳımayan ne bilür Mihrīnüñ ḥikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 9). [cefālaruñ, -lar, -uñ]*
6. Müyesser ola görem mi ḥabībimüñ bir gün / **Cefāsı** terki ile cevrinüñ nihāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 6). [cefāsı, -sı]*
7. Her cevr ü her **cefāyı** saña ṭāliʿüñ ider / İtme iñende Mihrī felekden şikāyeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [cefāyı, -y, -ı]*
8. Güzeller ile göñül gerçi āşinālardur / Velīk her dem olardan gelen **cefālardur** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 1). [cefālardur, -lar, -dur]*
9. **Cefāların** göre ʿāşıḳ vefāların aġyār / Sürer cihānda münāfıḳ ṣafāların her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 5). [cefāların, -lar, -ı, -n]*
10. Eyü çekdük bu devrānuñ **cefāsın** / Görelüm bāri bir kerre vefāsın *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 41). [cefāsın, -sı, -n]*
11. Miḥnet ü derd ü belā ile gözüm yaşlar ider / Ḥasret ü hicr ü **cefā** ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [cefā,]*
12. Çekmişem ḥadden aşa cevr ü **cefāsın** felegüñ / Görmedüm ẕerre ḳadar mihr ü vefāsın felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [cefāsın, -sı, -n]*

cefā çek-: *Zulüm görmek; eziyet ve sıkıntı çekmek.*

1. **Çekmişem** ben **cefāñı** biñ kerre / Sen de it bir vefā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 4). [cefā çek-,]*
2. Degeyüz şāyed ola bir ruḫı gül ġonca lebe / **Çekmişüz** cevr ü **cefāsını** hezārān ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [cefā çek-,]*

cefā çek-: *Eziyet ve cefa görmek; zulme katlanmak, sabretmek.*

1. İ Mihrī sāde-rū olsaydı yüz yıl / **Çeker** idüm **cefāsın** bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 6). [cefā çek-,]*
2. Vefā ḳılam dimiş idüñ **cefālaruñ çekene** / Naẓīrüñ olmaz idi ʿahde ber-ḳarār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 2). [cefā çek-,]*
3. **Çekmişüz** yüz biñ **cefāsın** her cihetden gerçi āh / İtmedi bir dem vefā bu ḫūb u raʿnālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [cefā çek-,]*

cefā eyle-: *Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.*

1. Ne **cefā eyledi** gör çarḫ bizüm cānumuza / Ḥasret itdi bizi her sevgülü yārānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 1). [cefā eyle-,]*
2. Mihrīyi öldüricek kime **cefā eyleyesin** / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 14). [cefā eyle-,]*

cefā it-: *Eziyet etmek, üzmek, acı çektirmek.*

1. Ey Mihrī saña yār **cefā itse** ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [cefā it-,]*
2. Az **it cefāyı** ʿāşıḳa göster vefā yüzin / Her ehl-i ʿaşḳ ḫayr duʿādan aña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 5). [cefā it-,]*

cefā ḳıl-: *Eziyet, zulüm yapmak; sıkıntı, üzüntü vermek.*

1. Dile gerçi **cefā ḳıldı** yerine biñ vefā ḳıldı / Bize vaşlın ʿaṭā ḳıldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [cefā ḳıl-,]*

cefā-ḫū: *Eziyet çektirmeyi huy edinmiş; zalim, gaddar, merhametsiz; sevgili.*

1. Ol **cefā-ḫū** yārüme yā Rābb sen inṣāf vir / ʿĀşıḳ u ṣādıḳ-ḳademler itdügi āh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [cefā-ḫū,]*
2. Eyledüñ cevrüñle ʿālemde beni bīzār hey / Ey **cefāḫū** yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [cefāḫū,]*
3. Müddeʿīnüñ sözine uyduñ beni yār itmedüñ / Ey **cefāḫū** yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [cefāḫū,]*
4. ʿĀḳıbet ḫār-ı cefāda baġrumı ḳan eyledüm / Ey **cefāḫū** yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 6). [cefāḫū,]*
5. Dāmen-i vaṣluñla bir gün ḳanlu yaşum silmedüñ / Ey **cefāḫū** yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 8). [cefāḫū,]*
6. Yoġıdı dīnüñ bilürdüm şimdi gitmiş āyīnüñ / Ey **cefāḫū** yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [cefāḫū,]*
7. Luṭfuñı aġyāra eylerdüñ revān cevrüñ baña / Ey **cefāḫū** yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [cefāḫū,]*
8. Bulasın var imdi sen de Mihrī gibi müşterī / Ey **cefāḫū** yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [cefāḫū,]*

cefa-kār: *Cefa çeken, eziyet gören; aşık.*

1. Mihrī çeke cevrüñi vü luṭfuñ göre aġyar / Devlet aña ẕillet bu **cefākāra** nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 7). [cefākāra, -a]*
2. Ben umardum ki seni yār-ı vefādār olasın / Ne bileydüm ki begüm böyle **cefākār** olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [cefākār,]*
3. Bed-duʿā itmezem ammā ki Ḫudādan dilerem / Bir senüñ gibi **cefākāra** hevādār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 8). [cefākāra, -a]*
4. Nice hercāyi **cefākārlara** yalvaralum / Ṭutayuz bir gün ola belki vefādār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 2). [cefākārlara, -lar, -a]*
5. Var mıdur ʿālemde bir dilber **cefākār** olmaya / Ḥīle-i cevr ü sitemkār ile mekkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [cefākār,]*

cehd: *Çaba, gayret, uğraş.*

1. İrilmez yāre **cehd** ile i Mihrī / Keşīde olmayıcaḳ ẕerre ṭāliʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 6). [cehd,]*

cehd eyle-: *Çalışıp çabalamak, azmetmek, uğraşmak.*

1. Neyleyem bī-çāre göñlüm bir dem olmaz yārsuz / Epsem olmaz nitekim **cehd eylerem** bu ʿārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 1). [cehd eyle-,]*
2. Nitekim **cehd eylerem** meyl itmeyem mehrūlara / Çıḳarur yoldan beni bir zülfi ḳara yüzi aġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 2). [cehd eyle-,]*

cehd it-: *Gayret etmek, çalışıp çabalamak, azmetmek.*

1. ʿĀşıḳ iseñ ʿaşḳ yolında ṣaḳlama nāmūs u ʿār / **Cehd idüp** bu yolda cān vir yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [cehd id-,]*
2. Dilberüñ yolına Mihrī dürişüp **cehd idelüm** / Ḳalsun ol yolda bizüm dırnaġımuzla dişümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 7). [cehd id-,]*
3. **Cehd idüp** dīdāra ir çekme beriyye zaḥmetin / İdegör Kaʿbe ṭavāfın itmeden ḥuccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 4). [cehd id-,]*
4. Ey ehl-i ṣafā **cehd it** ʿaşḳ ile geçür ʿömri / Bulmaḳ diler iseñ ger cān ile cihāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [cehd it-,]*
5. Müddeʿī yārümi menʿ itmege **cehd itdi** velī / Azdurımadı ne dirsin anı şeyṭān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 6). [cehd it-,]*
6. Hey kime ḳaldı di bu güzellik saña ḳala / **Cehd it** hemān ki olmayasın bī-vefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [cehd it-,]*

cehennem: *Günahkarların ve kafirlerin ahirette gideceğine inanılan azap yeri.*

1. Ḳorḫutma beni nār-ı caḥīm ile i nāṣiḥ / Āhum şererinden yanar odlara **cehennem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 2). [cehennem,]*

cehl: *Bilgisizlik, cahillik.*

1. Ḳandasa nā-ehle virürmiş murādını felek / Mihrī ben de **cehl** ile maʿlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [cehl,]*

cehl ol-: *Cahillik etmek, yanlış bir davranış olmak, hata etmek.*

1. Vaḳt-i nevrūz irdi bu eṣnāda ġāyet **cehl ola** / Bir nefes olmaḳ ḥabībüñ ḫāk-i pāyından ıraġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 4). [cehl ol-,]*

cellād: *İdam cezasına çarptırılan hükümlülerin katliyle görevli kimse; sevgilinin merhametsiz gözü.*

1. Öldürürem dir imiş zülfüñe çeşmüñ beni yār / Virme **cellād** eline aṣ beni ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [cellād,]*

cellād-ı çeşm: *Can alıcı göz, sevgilinin direkt bakışıyla can alan gözü.*

1. **Cellād-ı çeşmi** cānuma ḳaṣd itmedin henüz / Derdlü yürege ġamzesinüñ ḫançeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 4). [cellād-ı çeşm,]*

cemʿ it-: *Toplamak, bir araya getirmek.*

1. Ḫudā ḫalḳ itdi ʿālemde velī gül yüzli dilberler / Senüñ ẕātuñda **cemʿ itmiş** güzellik tāzelik terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [cemʿ it-,]*
2. Dostum **cemʿ itseler** ʿālemde bī-ṭāliʿleri / Bir daḫi Mihrī gibi baḫtı siyehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 5). [cemʿ it-,]*
3. Āl ile aldayı aldayı şikār eyleyelüm / Meclise **cemʿ idelüm** gözleri āhū sürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 3). [cemʿ id-,]*
4. ʿUşşāḳlaruñ **cemʿ idicek** defter-i ʿaşḳa / Evvel yazalar Mihrʾ ola dīvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 7). [cemʿ id-,]*

cemᶜ ol-: *Toplanmak; çıkmak, terk etmek.*

1. Ey felek Mihrī siyeh-pūş itdüñ ise ġam mıdur / Ḳālebe **cemᶜ olmadın** rūḥ iḫtiyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [cemᶜ ol-,]*

cemᶜ ol-: *Bir araya gelmek, toplanmak.*

1. Öldürmesi ġazā deyü ᶜuşşāḳ **cemᶜ olup** / Kāfir raḳībe her birisi bir ṭaş urdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 4). [cemᶜ ol-,]*
2. Ḍarbet-i şemşīrine ṭāḳat getürmez kimsene / Ḥażret-i şehzādeye **cemᶜ olsa** ᶜālem ḫusrevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 4). [cemᶜ ol-,]*
3. **Cemᶜ olup** bir bezme gelmişler nice cānāneler / Ḥalḳa ḳurmuş murġ-ı cāna zülfi dökmüş dāneler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 9). [cemᶜ ol-,]*
4. Ḳamu eşcār **cemᶜ olmış** bu cāya / Feraḥdan her biri ḳarşardı aya *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 25). [cemᶜ ol-,]*

cemāl: *Güzellik, güzel yüz.*

1. Ḳamer serv üzre çıḳmışdur görinür ṭurrañ altında / **Cemālüñ** gülsitānından egilmiş dāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [cemālüñ, -üñ]*
2. Her ki gördiyse **cemālin** didi taḥsīnler idüp / Mihrīnüñ ḥaḳḳı budur rūḥ-ı revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 5). [cemālin, -i, -n]*
3. Şuᶜle-i yārüñ **cemāliyle** münevver olmışuz / İmdi ey meh var ḳalursañ ḳal ṭaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 2). [cemāliyle, -i, -y, -le]*
4. Rūşen itdi gün **cemāli** pertevinden ᶜālemi / ᶜArż idüp şeh ruḫlarını ḫoş cihāna ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [cemāli, -i]*
5. Gelmesün cānā **cemālüñ** āfitābına küsūf / İrmesün ᶜömrüñ dıraḫtı bergine bād-ı ḫazān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [cemālüñ, -üñ]*
6. Ḫurrem iden ᶜālemi cānā **cemālüñ** bāġıdur / Dostum ᶜuşşāḳa raḥm itgil ki ḥüsnüñ çaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 1). [cemālüñ, -üñ]*
7. **Cemālüñ** bāġın idelden temāşā / Cihān bāġına yoḳdur iᶜtibārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 2). [cemālüñ, -üñ]*
8. Bir dem ol dilber **cemālinden** ırağ olmaḳ ne güç / Bir nefes cānānesüz ᶜālemde ṣaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 1). [cemālinden, -i, -n, -den]*
9. Dostum ᶜarż it **cemālüñ** cānımuz bulsun feraḥ / Küfr-i zülfüñi görüp īmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 1). [cemālüñ, -üñ]*
10. Almaġa āsān idi cennet **cemāli** mīvesin / Ruḫlarında olmasa suᶜbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [cemāli, -i]*
11. Almaġa āsān idi cennet **cemāli** mīvesin / Ruḫlarında olmasa suᶜbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [cemāli, -i]*
12. Revzenüñden zerreveş üstüñe düşer Müşterī / Gördi beñzer gün **cemālüñ** oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [cemālüñ, -üñ]*
13. Gülzār **cemāliyle** meger buldı leṭāfet / Ki oldı çemen eṭrāfı yine ḫūb muṭarrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 14). [cemāliyle, -i, -y, -le]*
14. Beñzer **cemāli** bāġını keşf itdi şehriyār / Gül gibi güldi ṣūret-i nevrūz-ı muḥterem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 9). [cemāli, -i]*
15. Nūr virmezdi cihān rūyına ḳandīl-i semā / Gün **cemāli** enverinden olmasa ger ittiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 6). [cemāli, -i]*
16. Envāᶜ-ı zīnet ile cihān olsa ṭañ mı zeyn / ᶜArż eyleyen **cemālini** çün şehriyārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 8). [cemālini, -i, -n, -i]*
17. **Cemālinden** żiyā bulsa ᶜaceb mi ḫalḳ ile ᶜālem / Semānuñ āfitābıdur zemīnüñ şemᶜdānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 24). [cemālinden, -i, -n, -den]*

18. Gördi **cemāli** Kaʿbesinüñ nūrını ʿayān / Maḳṣūda irdi itdi ṣaġīr u kibār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 10). [cemāli, -i]*
19. Gün **cemālüñle** żiyā bulsun cihān tā ḥaşre dek / Āfitāb-ı ʿālem-ārā tābdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 8). [cemālüñle, -üñ, -le]*
20. **Cemālüñi** görüp ġayra naẓar eyler isem / Dostum tīr-i müjeñle iki gözümi çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 5). [cemālüñi, -üñ, -i]*
21. Dilber **cemāli** üzre ʿaraḳlar dizlüdür / Gül yapraġında ṣanasın anı ki jāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 3). [cemāli, -i]*
22. Revzenüñden ẕerreveş üstüñe düşer Müşterī / Gördi beñzer gün **cemālüñ** oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [cemālüñ, -üñ]*
23. Ẓāhir olaldan cihāna gül **cemāli** enveri / Nūra ġarḳ oldı bu ʿālem itdi ẓulmet irtiḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 2). [cemāli, -i]*
24. Virse żiyā **cemāli** cihāna ʿaceb midür / Ol dilberüñ ki ḥüsni cihān enveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 3). [cemāli, -i]*
25. Ḳaşı bismillāh ile oḳı **cemāli** muṣḥafın / Küfr-i zülfinde gör anuñ nice īmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [cemāli, -i]*
26. Yazmış **cemāli** levḥine reyḥān ḫaṭṭ-ı riḳāʿ / Devr-i ḳamerde gör nice bulmış ḳarār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 3). [cemāli, -i]*
27. Ṣanma **cemāli** ayīnesinden gözüm ıram / Bir toz getürmek ile sen ey nā-bekār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [cemāli, -i]*
28. Gün **cemālüñle** münevver olmış iken cān u dil / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Mihrīyi māhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [cemālüñle, -üñ, -le]*
29. Ḳo zülfi ḳışṣasın oḳı **cemāli** muṣḥafını / Götürmek ister iseñ cān u dil ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [cemāli, -i]*
30. Görinelden gözüme cānā **cemālüñ** gülşeni / Bülbül-i şūrīdedür tā ṣubḥ olınca dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 1). [cemālüñ, -üñ]*
31. Maṭlaʿından şems lerzān çıḳduġı her dem budur / Gün **cemāline** muḳābil olmaġa eyler ḥicāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 4). [cemāline, -i, -n, -e]*
32. Cefā ḫārında bülbül-veş göñül feryād ider her dem / **Cemālüñ** gülşenin göster ḫoş olsun ḥāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 3). [cemālüñ, -üñ]*
33. **Cemālüñ** muṣḥafın ʿarż it begüm kim saʿd-ı ekberdür / Açılsun Mihrī bed-baḫtuñ mübārek fālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 7). [cemālüñ, -üñ]*
34. Ḥabībüm naḳş-ı rūyuñdan göñül buldı muṣavverlik / **Cemālüñ** āfitābından cihān ṭoldı münevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 1). [cemālüñ, -üñ]*
35. Egerçi yazamadum ḥüsnüñüñ kitābetini / Velīk çoḳ oḳumuşam **cemālüñ** āyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 1). [cemālüñ, -üñ]*
36. Cānā bu cihān içre güzellikde **cemālüñ** / Meşhūr olalı Yūsuf-ı Kenʿān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 2). [cemālüñ, -üñ]*
37. Nūr aḳar gördüm **cemālinden** egerçi ẓāhirā / Kendüsi beñzer müselmāna libāsı kāfirī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 3). [cemālinden, -i, -n, -den]*
38. **Cemāli** gülşenini gördüm ü didüm el-ḫaḳ / Şüküfe ile müzeyyen bahāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 2). [cemāli, -i]*
39. Gerçi ʿaşḳuñ nārına düşelden itdüm ḫayli āh / Dūd-ı āhum āḫir itdi gün **cemālüñi** siyāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 11). [cemālüñi, -üñ, -i]*
40. Ruḫlaruñuñ pertevin setr itmesün kāfir ḫaṭuñ / Hey begüm göster **cemālüñ** nūrın īmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [cemālüñ, -üñ]*
41. **Cemālüñ** adına ḫuṭbe oḳur göñül her dem / Kim itdi imdi cihānda bunuñ ḫiṭābetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 4). [cemālüñ, -üñ]*
42. Ṭutdı āfāḳı ser-ā-ser gün **cemālüñ** pertevi / Ḥā'il olmasa ġurūb itmezdi zülfüñ şeb-revi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 1). [cemālüñ, -üñ]*
43. Cihān ṭurduḳça urduḳça felek raḳṣ / **Cemālüñ** envārına gelmesün naḳṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [cemālüñ, -üñ]*

44. Cān levḥasına eyle **cemālümi** muṣavver / Bulsun dilüñ enver *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 9). [cemālümi, -üm, -i]*
45. Bugün bir ḥüsn şāhınuñ yüz urdum āsitānına / İrişdi ʿandelīb-i dil **cemāli** gülsitānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 1). [cemāli, -i]*
46. Ḳaşları ḳavs-i felekdür ṣūreti bedr-i ḳamer / Gün **cemālidür** cihān rūyına viren nūr u fer *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 7). [cemālidür, -i, -dür]*

cemāl: *Güzel yüz; saltanat.*

1. Nūr virmezdi bu āfāḳ içre hergiz māh anuñ / Gün **cemāli** enverinden itmese ger iktisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 2). [cemāli, -i]*

cemāl: *Güzellik, güzel yüz; güzel baht, talih.*

1. Taṣvīrini **cemāliñüñ** ey āfitāb-ı ḥüsn / Rūz-ı ezelde yazdı göñül levḥine ḳalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 13). [cemāliñüñ, -iñ, -üñ]*

cemāl: *Arzu, istek, dilek.*

1. Zemistān şiddetinden ġuṣṣa mı çekse gerek cānum / Ki bu dil ʿandelībinüñ **cemāli** gülsitānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 29). [cemāli, -i]*

cemşīd-i ʿālem: *Alemin, dünyanın Cemşid'i, hükümdarı (Cemşid: İran'da saltanat süren en büyük hükümdarlardan biridir. Cem, büyük padişah manasında olup sonradan adına ışık anlamındaki "şîd" sözcüğü eklenmiştir.).*

1. Nice **Cemşīd-i ʿālemdür** görüñ kim ʿadl-i devrinde / Ḳoyun ḳurd ile yürürler zihī ḫoş zindegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 21). [cemşīd-i ʿālem,]*

cennet: *İçinde pek çok yemiş, ırmak ve bahçe bulunan ahirette müminlerin gideceğine inanılan yer.*

1. ʿĀşıḳa baş aġrıdup ʿarż itme nāṣiḥ **cenneti** / Leblerin ṣorduḳ nigāruñ āb-ı kevserden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 4). [cenneti, -i]*
2. Gülşen-i ḥüsnüñ şehā besdür gerekmez **cenneti** / Gerçi kim her gūşesinde nice yüz biñ var gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [cenneti, -i]*
3. Almaġa āsān idi **cennet** cemāli mīvesin / Ruḫlarında olmasa ṣuʿbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [cennet,]*
4. Kūyuñda senüñ dāʾimā ʿuryān olayın tek / **Cennetde** baña ḥulle vü destār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [cennetde, -de]*
5. Kūy-ı cānān çün yeter mesken baña şimden girü / Yüri zāhid **cennetüñi** var saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [cennetüñi, -üñ, -i]*
6. İḥrām itdüm egnime ʿaşḳı libāsını / Yiter cihānda cübbe de **cennet** de ḥulle de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [cennet,]*
7. Gülşen-i ḥüsnüñsüz ey dilber gerekmez **cenneti** / Gerçi var her gūşesinde nice biñ gül ḫırmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [cenneti, -i]*
8. Faḳīrüñ ṭut elin bulmaḳ dilerseñ / Cihānda rifʿat ü **cennetde** raḥmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [cennetde, -de]*
9. Ḫaṭṭuñ benefşe ḥaddüñ ḫoş yāsemīne beñzer / Gülzār-ı ḥüsnüñ ey dost **cennet** içine beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 1). [cennet,]*
10. Otı sünbül ḫāki ʿanber ābı kevser ḫalḳı ḫūb / **Cennete** beñzetdüm anı ben heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [cennete, -e]*

cennet: *Allah'ın mümin, sadık kullarına vaat ettiği içinde ebedi kalınacak olan mekan; sevgilinin mekanı.*

1. Ḳorḫaram aġyār bir gün yār kūyından beni / Sürdüre **cennetden** uymasun bu şeyṭān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 4). [cennetden, -den]*

cennet: *Allah'ın mümin, sadık kullarına vaat ettiği içinde ebedi kalınacak olan mekan; güzel, latif, hoş.*

1. Almaġa āsān idi **cennet** cemāli mīvesin / Ruḫlarında olmasa suʿbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [cennet,]*

cennet yüzi: *Allah'ın mümin, sadık kullarına vaat ettiği içinde ebedi kalınacak olan mekan.*

1. Ġafletden uyar göñül gözin / Tā göresin şübhesiz **cennet yüzin** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 19). [cennet yüzi,]*

cennete dön-: *İçinde pek çok yemiş, ırmak ve bahçe bulunan cennet gibi olmak; yüzü gülmek, sevinmek; rahata ve bolluğa ermek.*

1. Ser-cümle **döndi cennete** ṣaḥrā yüzi tamām / Mā-i maʿīn aḳıdup ider kūhsār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 6). [cennete dön-, -di]*

cennet-i meʾvā: *Meʾvā cenneti, Kur'an-ı Kerim'de adı geçen sekiz cennetten biri; sığınılacak yer, yurt.*

1. Luṭfı eserinden bugün ol Rabb-i Kerīmüñ / Oldı bu cihān bāġı ḳamu **cennet-i meʾvā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 4). [cennet-i meʾvā,]*

cennet-i naʿīm: *Kur'an-ı Kerim'de adı geçen sekiz cennetten biri.*

1. Beñzedüp bāġ-ı cihānı yine firdevse bugün / Eyledi lāle ile gülşeni **cennet-i naʿīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 3). [cennet-i naʿīm,]*

cerr it-: *Dilenmek, talepte bulunmak, istemek.*

1. Her āsitāna yüz süriyüp būse **cerr ider** / Bu bāb içinde Mihrī de senden dilencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [cerr id-,]*

cerr it-: *Kendine doğru çekmek; öpmek.*

1. Āşikāre būse **cerr itdüm** lebinden didi yār / ʿĀrif ol ʿārif ḳatında luṭf u iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [cerr it-,]*

cevāp vir-: *Karşılık vermek, icabet etmek.*

1. ʿAşk bābından benümle eyledi ol yār baḥs / Cān ile **virdüm cevābın** itmedi tekrār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 1). [cevāb vir-, -ı, -n]*

cevher: *Mücevher; Şehzade Ahmed.*

1. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ içün ḳalbini ʿāṣıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ **cevherin** ṣaḳlar dil-i vīrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [cevherin, -i, -n]*

cevher: *Öz, yaratılış, tıynet; değerli bir taş; padişah için değerli olan biri.*

1. Ayaġuñ ṭopraġı olmaḳ şehā devlet nişānıdur / Velī ben ḫāk kimyā **cevheri** olmaḳ ne şānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 1). [cevheri, -i]*

cevherī: *Hazine, değerli mücevher; aşığın gönlünde bulunan kirpik okları ve bu okların izleri.*

1. Atsa ġamzeñ tīrini cān pūtesine ḳaşlaruñ / Gösterür dil daḫi cānā **cevherī** peykān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [cevherī,]*

cevlān göster-: *Gezinmek, salınmak; kendini göstermek, dikkatini çekmek.*

1. Gülşen-i ḥüsninde zülfin depredüp bād-ı ṣabā / **Gösterür** ṭāvūsveş her dembedem **cevlān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [cevlān göster-,]*

cevlān sür-: *Dolaşmak, gezinmek, salınmak.*

1. Tārumār itmiş ruḫında yār zülf-i ʿanberin / Ṣanasın ṭāvūsdur gülşende **cevlānın sürür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 3). [cevlān sür-, -ı, -n]*

cevlān-şekil: *Gezinti yapar gibi, dolaşır gibi; salınarak.*

1. Zülf-i ṭāvūsını gör gülşen-i ḥüsn içre nice / Cilveler ʿarż ḳılur her yaña **cevlān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 14). [cevlān-şekil,]*

cevr: *Eziyet, zulüm, cefa.*

1. Her dem felegüñ **cevri** ile yār cefāsı / Bilsem ki bu ben baḫt-ı siyehkāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [cevri, -i]*
2. Yoluñda senüñ cānā bilsem ne günāh itdüm / **Cevrüñ** baña aġyāra luṭfuñ neden olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [cevrüñ, -üñ]*
3. **Cevrüñle** beni cānā öldürme taḥammül it / ʿAşḳuñ ġamı ile ḫod baña olan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 4). [cevrüñle, -üñ, -le]*
4. Beni **cevri** ile sen öldürmek / Kim görübdür revā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 3). [cevri, -i]*
5. Dertlü yürek i Mihrī cefāya ideydi ṣabr / **Cevri** zamāne ḫūbları ḥadden aşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 5). [cevri, -i]*
6. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / **Cevri** ḥadden aşurur nāz ile orandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [cevri, -i]*
7. Zecr ise ḥadden aşdı gözüm yaşı başdan / **Cevr** ise yetdi cānuma ey dilrübā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 3). [cevr,]*
8. **Cevrüñ** de vefādur baña derdüñ de devādur / Bīmār-ı dile bir daḫi tīmār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 2). [cevrüñ, -üñ]*
9. Dile **cevrin** ḥabīb itmişdi ḳāṭiʿ / Dirīġā yine beñzer itdi rāciʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 1). [cevrin, -in]*
10. Eyü çekdük bularuñ **cevr** ü cefāsın be yüri / Nice bir yalvaralum yārına aġyārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [cevr,]*
11. Ey dil hemīşe **cevr** ü cefāya taḥammül it / Ṣanma cihānda her kişinüñ bir belāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [cevr,]*
12. Sen bī-vefāyı sevdüm ise kāfir olmadum / Nāz u ʿitāb ü **cevr** hemān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [cevr,]*
13. Dostum **cevr** ü cefādan öldürem dirseñ beni / Degme bir derd ile ölmez ʿāşıḳam ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [cevr,]*
14. Ġamuñla sen daḫi bilseñ neler çeker ʿāşıḳ / Bu **cevri** itmez idüñ ṭālib-i dīdār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [cevri, -i]*
15. Getürdi **cevr** ü cefāsın dile ḫayāl-i ḥabīb / Bize hemīşe budur armaġanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 2). [cevr,]*
16. Dürlü dürlü dilberā **cevr** ü cefañ ile beni / Ḳaṣduñ öldürmek midür billāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [cevr,]*
17. Eksük ḳomaduñ Mihrīye sen **cevr** ü cefāda / Bir yār-ı vefādārı bulayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 6). [cevr,]*

18. Çoḳdur cihānda **cevr** ü cefāsıyla mübteẕel / Bulunmaya benüm gibi bir daḫi ġam-zede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 3). [cevr,]*
19. Ha bugün **cevr** ü cefāñ ile beni öldüresin / Yarın elüm olur a hele girîbānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [cevr,]*
20. Bir nefes Mihrī vücūduñdan ırag olmadı ġam / Ḫūblaruñ **cevri** meger kim bile yoġruldı gile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 7). [cevri, -i]*
21. Luṭfuñla ʿimāret ḳılıcaḳ müddeʿi göñlin / **Cevrüñle** yıḳılmış dil-i vîrānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 4). [cevrüñle, -üñ, -le]*
22. Mihrîyi **cevrüñle** cānā āḫir öldürseñ gerek / Bāri tîz öldür cefādan ḳurtar Allāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [cevrüñle, -üñ, -le]*
23. Müyesser ola görem mi ḥabîbimüñ bir gün / Cefāsı terki ile **cevrinüñ** nihāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 6). [cevrinüñ, -i, -nüñ]*
24. Her **cevr** ü her cefāyı saña ṭāliʿüñ ider / İtme iñende Mihrî felekden şikāyeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [cevr,]*
25. **Cevr** ile ʿāşıḳlaruñ od yaḳdurursın başına / Ḫayli ḫoş seḥḥār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 2). [cevr,]*
26. Luṭfın raḳîbe ḳılur u ʿuşşāḳa **cevrini** / Gör bu zamāne ḫūblarınuñ iʿtibārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 4). [cevrini, -i, -n, -i]*
27. Nice bir iñledesin derd ile ey yār beni / Nice bir öldüresin **cevr** ile her bār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [cevr,]*
28. **Cevr** ile beni şol ḳadar aġlatdı felek kim / Sürḫāb gözüm yaşı ile ḳana boyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 1, Beyit 1). [cevr,]*
29. Çekmişem ḥadden aşa **cevr** ü cefāsın felegüñ / Görmedüm ẕerre ḳadar mihr ü vefāsın felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [cevr,]*
30. Luṭfuñı aġyāra eylerdüñ revān **cevrüñ** baña / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [cevrüñ, -üñ]*
31. Eyledüñ **cevrüñle** ʿālemde beni bîzār hey / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [cevrüñle, -üñ, -le]*
32. Düketmiş imiş ʿömrüñi ey Mihrī güzeller / **Cevr** ile cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 21). [cevr,]*
33. Öl derdüm ile olma daḫi ḫūblara māʾil / Ol **cevrüme** ḳāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 15). [cevrüme, -üm, -e]*
34. Cefālaruñ ġamıla **cevrüñüñ** risālesini / Oḳımayan ne bilür Mihrînüñ ḥikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 9). [cevrüñüñ, -üñ, -üñ]*
35. Cānā yeter bu cānuma **cevr** ü cefālar it / Zecr ise cāna ancaḳ ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [cevr,]*
36. Luṭf u vefāsı müddeʿîye oldı dāʾimā / **Cevr** ü cefāsı baña naṣîb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [cevr,]*
37. Yeter **cevr** ü cefāñ ile beni şām u seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet zār u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [cevr,]*
38. Maʿşūḳ elünde **cevr** ü cefā vü ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [cevr,]*
39. Ne çeker **cevrüñ** ile ḫaste-dilüñ / Ḥāline bir baḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 3). [cevrüñ, -üñ]*

cevr: *Eziyet, zulüm, cefa; sevgiye karşılık vermeme.*

1. Mıṣr-ı dilde Yūsuf-ı cāndan ʿazîz itdüm seni / **Cevr** ile pîr eyledüñ āḫir Zelîḫā-veş beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 7). [cevr,]*

cevr çek-: *Eziyet çekmek, zulüm görmek.*

1. Sen var iken ey dost baña yār gerekmez / **Cevrüñ çekeyüm** ġayri vefādār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [cevr çek-, -üñ]*
2. Degeyüz şāyed ola bir ruḫı gül ġonca lebe / **Çekmişüz cevr** ü cefāsını hezārān ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [cevr çek-,]*

3. Mihrī **çeke cevrüñi** vü luṭfuñ göre aġyar / Devlet aña ẕillet bu cefākāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 7). [cevrüñi çek-,]*

cevr idegel-: *Zulüm, cefa, eziyet, haksızlık etmek.*

1. ʿĀşıḳa maʿşūḳ çün **cevr idegelmişdür** ezel / Terk-i ʿādet eylemez her kişi erkānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 4). [cevr idegel-,]*

cevr it-: *Eziyet etmek, cefa çektirmek, zulmetmek.*

1. Her ne yüzden **cevr iderseñ** ben ḫo yüz döndürmezem / Sen daḫi ḥāżır göre Allāh çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 3). [cevr id-,]*
2. Dostlar billāhi deñ ol sevdügüm dildāra kim / Mihrīye **cevr idüp** aġyāra vefā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 5). [cevr id-,]*
3. Ḥamdülillāh ki ḫoşuz luṭfı nesīmiyle bugün / Āh eger çarḫ-ı felek **cevr ide** devrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 31). [cevr id-,]*
4. Bī- mihri Mihrī sevme didüm pend ṭutmaduñ / Her **cevri** kiʾ **tdiler** saña anlar ḫoş itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 8). [cevr t-, -i]*
5. Ne ḳadar **cevr ider** iseñ ṣanemā terk itmez / Mihrī mihrüñi senüñ tā meger ol vara sine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [cevr id-,]*

cevr-i yār: *Sevgilinin eziyeti, zulmü.*

1. Göyünince ḳahr-ı aġyār ile dil micmer gibi / **Cevr-i yār** ile yanaydum mūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 6). [cevr-i yār,]*
2. Ḫūblar ḳatında ḳançaru baḳsañ raḳībdür / ʿĀlemde **cevr-i yār** ile şeyṭān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 4). [cevr-i yār,]*
3. Ḳahr-ı aġyār ile bıçaḳ süñüge irmiş idi / **Cevr-i yār** ile bu kez geçdi süñükden ilige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 4). [cevr-i yār,]*

Ceyḥūn-ı revān: *Ceyhun ırmağı; aşığın gözyaşlarından oluşan Ceyhun nehri.*

1. Yüz sürmek içün pāyına her serv-i revānuñ / Gözüm yaşı **Ceyḥūn-ı revān** bāġı ṭolandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 6). [ceyḥūn-ı revān,]*

cibrīl-i emīn: *Hz. Cebrail. Allah tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen, dört büyük melekten biri.*

1. Āferīn diye vü taḥsīn ide **Cibrīl-i Emīn** / Her ḳaçan kim oḳusam medḥüñi Ḥassān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 32). [cibrīl-i emīn,]*

cidāl it-: *Savaşmak, cenk etmek.*

1. Bir cihāngīr-i zamāndur ol bugün ʿālemde kim / Rüstem ü Zāl olsa rezmine gelüp **itmez cidāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [cidāl it-,]*

ciger: *Ciğer, bağır, yürek.*

1. Senüñ ʿaşḳuñ hevāsında budur taḥṣīli Mihrīnüñ / **Ciger** biryān u dil ḫaste aḳıdur gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [ciger,]*
2. Ḥasret **cigerüm** derd ile ḳan itmemek olmaz / Miḥnet belümi devr-i kemān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 1). [cigerüm, -üm]*
3. Ey ġamze **cigerden** gidicek cān bile gitmiş / Billāh bu Mihrīye getür anı gelişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 5). [cigerden, -den]*

4. Ḥamdülillah ki müjeñ tīri **cigerden** geçicek / Hele peykānları ḳaldı dile yeter belegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [cigerden, -den]*

ciger biryān ol-: *Yürek kebap olmak, yüreği yanmak, çok acı ve ızdırap çekmek.*

1. Tennūr-ı ġamda āteş-i hicrān ile **ciger** / **Biryān olalı** dünyede biryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 2). [ciger biryān ol-,]*

ciger ḳanını iç-: *Eziyet etmek, üzmek, canını yakmak.*

1. Raḳībe laʿl-i nābuñ ṣun ḳo ʿāşıḳ / **Ciger ḳanını içsün** ḳana ḳana *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 4). [ciger ḳanını iç-,]*

ciger kebāp ol-: *Yüreği yanmak, büyük bir acıya uğramak, çok sıkıntı çekmek.*

1. Āteş-i ġamda **kebāb oldı ciger** döne döne / Göklere çıḳdı duḫānumla şerer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 1). [ciger kebāb ol-,]*
2. Düşeli şevḳi ḫayāl-i lebinüñ Mihrī dile / Āteş-i ġamda **kebāb oldı ciger** döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 6). [ciger kebāb ol-,]*

ciger pārele-: *Yüreğini parçalamak, acı vermek, kederlendirmek, perişan etmek.*

1. Ḫār-ı ġayret **pāreler** bir anda biñ kez **cigerüm** / Kendülügümle mi hem-dem oldum āh u zāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 3). [cigerüm pārele-,]*

ciger pārelen-: *Yüreği parçalanmak, yaralar içinde olmak; kederlenmek, ızdırap çekmek.*

1. Tīġ-i ḳahruñdan **cigerler pārelendi** gerçi āh / Āteş-i ʿaşḳuñ yanar sīnemde gūyā dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 3). [ciger pārelen-,]*

ciger pişür-: *Bir kimsenin derin acı ve keder yaşamasına neden olmak.*

1. Hecr āteşiyle dil ḫod ezelden kebāb idi / Sīnemde yaḳdılar **cigerümde bişürdiler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 2). [ciger bişür-, -üm, -de]*

ciger yārelen-: *Yüreği yaralanmak, yara içinde kalmak; üzülmek, kederlenmek, acıyla dolmak.*

1. **Yārelenmişdi ciger** ġamzesi peykānlarıla / Laʿli urdı yine ol yāreye merhem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 2). [ciger yārelen-,]*

ciger zaḫmına nemek ek-: *Yürek yarasına tuz ekmek, acısını arttırmak, derdini çoğaltmak.*

1. Sen **ciger zaḫmına** her demde ṭurup **ek nemegi** / Ben diyem ḳomaya ḥaḳḳı var ise nānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 3). [ciger zaḫmına nemegi ek-,]*

cigeri dāġ ol-: *Yüreği yanmak, büyük bir acıya uğramak; lalenin ortasında siyah bir tohumun olması, içi yanmak.*

1. Lālenüñ derd ile **dāġ oldı** ḥasedden **cigeri** / ʿĀrıżuñ ʿarż ideli sen gül-i ḫandān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 5). [cigeri dāġ ol-,]*

cigerüm delin-: *Ciğeri delinmek, delik deşik olmak; içi acımak, ızdırap çekmek, üzülmek.*

1. Ney gibi tīgı cefāsıyla **delindi cigerüm** / İmdi dil sen de fiġān eyle derūndan iñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [cigerüm delin-,]*

cihān: *Dünya, âlem, cihân.*

1. Çü düşdi şevḳ-i ruḫı āfitāb çihresinüñ / **Cihāna** virdi żiyā enver ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 2). [cihāna, -a]*
2. ʿĀşıḳuñ ḥaḳḳında çoḳ söz söyler inanma raḳīb / ʿĀdet olmışdur **cihānda** dostum bühtān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 2). [cihānda, -da]*
3. Çoḳdur **cihānda** derd-i nigār ile mübteẕel / Mihrī senüñ işüñ de ġarīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 5). [cihānda, -da]*
4. Yoḳ ṣanurdum ʿālem içre cān ile serden leẕīẕ / Hey neler varmış **cihānda** daḫi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [cihānda, -da]*
5. Leẕẕetin işbu **cihānuñ** şimdi bildük ḥāṣılı / Yoġ imiş rūy-ı zemīnde vaṣl-ı dilberden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 2). [cihānuñ, -uñ]*
6. Āşinālar ṣaġlıġ ile eylesün seyrānlar / Ṭurduġınca bu **cihān** geldükçe bu devrānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 1). [cihān,]*
7. Virse żiyā cemāli **cihāna** ʿaceb midür / Ol dilberüñ ki ḥüsni cihān enveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 3). [cihāna, -a]*
8. Cān viremez yolumda dime Mihrī dostum / Ṣādıḳlaruñ **cihānda** bu daḫi biri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 5). [cihānda, -da]*
9. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı nūra ġarḳ oldı **cihān** / Ẓulmeti ḳaṭʿ eyledi vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [cihān,]*
10. Mezraʿ-ı ḫānında ḫırmen olsa ṭañ mıdur **cihān** / Oldı çün luṭfı hevāsıyla felekler āsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 7). [cihān,]*
11. Himmeti deryāsı içre bir gemidür bu **cihān** / Luṭfınuñ baḥrinde anuñ oldı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [cihān,]*
12. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed kim **cihān** ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [cihān,]*
13. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed kim **cihān** ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [cihān,]*
14. Çıḳsun hele biñ miḥnet ile cānı **cihānda** / Her kim ki senüñ yoluña cān virmeye cānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 31). [cihānda, -da]*
15. Cānā **cihān** demāġını ḫoş müşk-bū ḳılur / Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre ḳaçan tār u mār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 8). [cihān,]*
16. Göster **cihāna** gülşen-i ḥüsnüñ ki ḫusrevā / Gül gibi güle ṣūret-i ʿālem bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 3). [cihāna, -a]*
17. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü bu luṭf u bu kerem / Kim sende var **cihānda** daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [cihānda, -da]*
18. Yā Rabb ʿizz ü devlet ile Ḫān Aḥmedüñ / Bir güni bu **cihānda** hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [cihānda, -da]*
19. Budur duʿāsı şām u seḥer Mihrīnüñ şehā / ʿÖmrüñ güni **cihānda** hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 17). [cihānda, -da]*
20. Ey ḫusrev-i zamāne **cihān** begleri ḳamu / Ḳanda bulurdı itmeseñ iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 4). [cihān,]*
21. Ṭolsa **cihāna** şöhretüñ āvāzı ṭañ mıdur / Ey şāh-ı ʿālī sendedür erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 3). [cihāna, -a]*
22. Sen şāh olalı ʿāleme ey ḫān-ı salṭanat / Oldı **cihānda** gün gibi aʿyān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 1). [cihānda, -da]*
23. Luṭfuñ seḥābı ḳaṭrelerinden bulup durur / Şāhā **cihānda** lücce-i ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 15). [cihānda, -da]*
24. Her kim dil ile bendesi oldı işigüñüñ / Bulsa gerek **cihānda** ol āsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 16). [cihānda, -da]*
25. Rehber Ḫıżır olup saña virsün İlāhī Ḥaḳ / Biñ ʿömr ile **cihānda** hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 19). [cihānda, -da]*
26. Zülfüñ **cihān** demāġına ḫoş būy-ı cān virür / Depretdügince bād-ı ṣabā anı ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 8). [cihān,]*

27. Yaʿnī **cihāna** cān olan ol Ḫān Aḥmedüñ / ʿAdlini ẕikr ider melek evc-i felekde hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 10). [cihāna, -a]*
28. Buldı luṭfuñ eşerinden bu **cihān** bāġı behişt / Gördi ḳahruñ ṣıfatın kim dem urur nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [cihān,]*
29. Gülşenüñ her ṭarafı serv-i sehī oldı yine / Virdi ḫoş ẕevḳ u ṣafā cān u **cihāna** nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [cihāna, -a]*
30. Bir şehenşāh-ı zamāndur kim **cihān** ḫusrevleri / Her cihetden lā dimez emrine eyler imtiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 10). [cihān,]*
31. Ẓāhir olaldan **cihāna** gül cemāli enveri / Nūra ġarḳ oldı bu ʿālem itdi ẓulmet irtiḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 2). [cihāna, -a]*
32. ʿÖmrüñi ḳılsun **cihānda** devlet ile müstedām / ʿĪdüñi itsün mübārek ol Kerīm-i Lā-yezāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 20). [cihānda, -da]*
33. Būy-ı luṭfuñdan bulup virür **cihān** bāġına bū / Rengi rūyuñdan alup merġūb olur her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [cihān,]*
34. Çünki gösterdi **cihāna** ruḫlarından yār gül / Eyledi rūy-ı zemīn eṭrāfını envār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 1). [cihāna, -a]*
35. Envāʿ-ı zīnet ile **cihān** olsa ṭañ mı zeyn / ʿArż eyleyen cemālini çün şehriyārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 8). [cihān,]*
36. Eyyām-ı devletüñde **cihān** begleri gelüp / Ṭursun ṭapuñda ḫıdmet içün her ki vardur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 19). [cihān,]*
37. Faḫr itmesün **cihānda** kʾ aña müsteʿārdur / Ey āfitāb ʿaks-i ruḫuñla güneş iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 15). [cihānda, -da]*
38. Ḳaçan serv olısar hem-ser ḳad-i ṭūbāña ey mehrū / **Cihān** gülzārınuñ ḳaddüñ bugün serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 4). [cihān,]*
39. Muḥīṭ-i ḳulzüm-i ʿummān olunmaz cūdına teşbīh / Kim anuñ luṭfı deryāsı **cihānda** bī-kerānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 17). [cihānda, -da]*
40. Faḳīrüñ destgīridür aña Ḫaḳ destgīr olsun / Bugün ben düşmüşinüñ bu **cihānda** dīdebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 32). [cihānda, -da]*
41. Olaldan ʿadl-i destinde nigīn-i ḫātem-i devlet / **Cihānuñ** ḫalḳınuñ kārı ser-ā-ser şādmānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 14). [cihānuñ, -uñ]*
42. Serīr-i salṭanat üzre budur İskender-i devrān / Zamānuñ Rüstem ü Zāli **cihānuñ** pehlevānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 18). [cihānuñ, -uñ]*
43. Ḫoş dem degül mi mevsim-i faṣl-ı bahār ʿīd / Ḫurrem degül mi oldı **cihān** sebzezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 1). [cihān,]*
44. Ṣubḥuñ nesīmi ireli ṣaḥn-ı benefşeye / Oldı **cihān** demāġı ḳamu müşgbār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 4). [cihān,]*
45. Olsun hemīşe ʿīd ile nevrūz her güni / Görsin **cihānda** devlet ile ṣad-hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [cihānda, -da]*
46. Ḥüsni münevver itse **cihānı** ʿaceb midür / Burc-ı şerefde eyledi ol şehriyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 8). [cihānı, -ı]*
47. Gün cemālüñle żiyā bulsun **cihān** tā ḥaşre dek / Āfitāb-ı ʿālem-ārā tābdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 8). [cihān,]*
48. Bendeñ olsun āsitānuñda **cihān** ḫusrevleri / Sen serīr-i salṭanatda tācdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 9). [cihān,]*
49. Ayru olmasun rikābuñdan saʿādet bir nefes / Devlet atıyla **cihān** içre süvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 11). [cihān,]*
50. Ey şeh-i devrān **cihāna** şehriyār ol lā-cerem / Devlet ile salṭanat taḫtında var ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 1). [cihāna, -a]*
51. Gülsitānı devletüñ virdi revāyiḥ ʿāleme / Būy-ı luṭfuñla **cihānda** müşgbār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 7). [cihānda, -da]*
52. Bulmaz idi ẕerrece rifʿat **cihān** ḫusrevleri / Bunlara ger itmeseñ ey şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [cihān,]*

53. ʿİzzet ile ol semā olduḳça dāʾim pāydār / Devlet ile ṭur **cihān** ṭurduḳça ey ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [cihān,]*
54. Buldı luṭfuñ şemmesinden bu **cihānuñ** bāġı rāġ / Oldı laʿlüñ çeşmesinden āb-ı ḥayvān u cülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [cihānuñ, -uñ]*
55. Ol dilrübāya dil nice olmaya müşterī / Cümle **cihān** güzellerinüñ serveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 2). [cihān,]*
56. Virse żiyā cemāli cihāna ʿaceb midür / Ol dilberüñ ki ḥüsni **cihān** enveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 3). [cihān,]*
57. Cihān ṭurduḳça urduḳça felek raḳṣ / Cemālüñ envārına gelmesün naḳṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [cihān,]*
58. Bir dāne ile zülfi göñül murġın itdi ṣayd / Baña **cihānda** ʿömrüm olınca ġıdā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 7). [cihānda, -da]*
59. Ḫūblarda vefā bulımaduḳ Mihrī **cihānda** / Bir baḫtı siyeh ṭāliʿi yoḳ başlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 5). [cihānda, -da]*
60. Her seḥer vaḳtinde dilber çün ṣabāya rū ṭutar / Zülfi būyıyla **cihān** eṭrāfını ḫoş-bū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [cihān,]*
61. Fürḳatüñden iñlesem ditrer zemīn ü āsumān / Ḥasretüñden aġlasam işbu **cihānı** ṣu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [cihānı, -ı]*
62. Cānā bu **cihān** içre vefādār ṣanemler / Her gūşede gerçi nicesi var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [cihān,]*
63. Ruḫuñ envārı şevḳinden ṭolupdur bu **cihān** āteş / Vücūdum mülkini yaḳsa ʿaceb mi her zamān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [cihān,]*
64. Cān bülbüli itdükçe sen ġonca-dehāndan ḥaẓ / İtmedi **cihān** içre bir bāġ-ı cināndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 1). [cihān,]*
65. Şimdiden girü **cihān** ḫūblarınuñ varına yuf / Ḳurı daʿvālar ile itdügi iḳrārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 1). [cihān,]*
66. İʿtimād itdügi çün ʿahdine hercāyilerüñ / Mihrīnüñ daḫi **cihānda** çürük efkārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 5). [cihānda, -da]*
67. Ey dil hemīşe cevr ü cefāya taḥammül it / Ṣanma **cihānda** her kişinüñ bir belāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [cihānda, -da]*
68. Ḥabībüm naḳş-ı rūyuñdan göñül buldı muṣavverlik / Cemālüñ āfitābından **cihān** ṭoldı münevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 1). [cihān,]*
69. Çoḳ **cihān** gülşenlerin seyr itdük ammā rāstī / Müntehā ḳaddüñ gibi bir serv-i raʿnā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [cihān,]*
70. Gerçi ey Mihrī **cihānda** ġonca-leb maḥbūblar / Çoḳdur ammā biz bunuñ mānendi ḳaṭʿā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [cihānda, -da]*
71. Cihānda ʿizz ü saʿādet yeterdi Mihrī saña / Ayaġı ṭoprağına dilberüñ ġubār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 5). [cihānda, -da]*
72. Taḥṣīl odur ki ʿāşıḳ maʿşūḳa ola vāṣıl / Ḥāṣıl budur **cihānda** taḥṣīlden ne ḥāṣıl *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [cihānda, -da]*
73. Bir mūyuñı virmez bu **cihān** mülkine Mihrī / Vallāhi vü billāhi inan kim budur andum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [cihān,]*
74. Cürmine baḳup Mihrīyi dūr itme ṭapuñdan / Olmaz bu **cihānda** çü günāh işlemez ādem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 6). [cihānda, -da]*
75. Gün yüzüñ oldı gözümden ki nihān iki gözüm / Ḳarañu oldı baña işbu **cihān** iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [cihān,]*
76. Bī-ḳadre bu **cihānda** kimesne göñül virüp / Mihrī senüñ gibi emegi yele gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 5). [cihānda, -da]*
77. **Cihāna** geleli Mihrī dir irdügine ʿaceb / Ḫudā yaratdı mʾ ola bī-sitāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [cihāna, -a]*
78. **Cihānda** çoḳ durur ammā belākeş ʿāşıḳlar / Kimesne uġramadı āh u zāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [cihānda, -da]*
79. Ḥasret-i çāh-ı zenaḫdānuñ durur ger var ise / Bu **cihān** gülşenlerin Mihrīye zindān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 5). [cihān,]*

80. Hey felekdür bu **cihān** ġoncalarınuñ dem olur / Ṭaġıdur yapraġını yel ḳoparur ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 3). [cihān,]*
81. Cān u dil naḳdini cānān yolına ḫarc eyledüm / Ḫoş ṣafā sürdüm **cihānda** elde varum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [cihānda, -da]*
82. Neylerem ben ʿizz ü cāhı yā **cihānuñ** rifʿatın / İtleriyle işiginde iʿtibārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [cihānuñ, -uñ]*
83. Oldı şīrīn laʿlinüñ Ferhād-ı dil āşüftesi / Geçiser cān u **cihāndan** geçmeyiser āndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 2). [cihāndan, -dan]*
84. Çoḳdur **cihānda** cevr ü cefāsıyla mübteẕel / Bulunmaya benüm gibi bir daḫi ġam-zede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 3). [cihānda, -da]*
85. Kimse **cihānda** müddeʿiye boynın egmesün / Muḥtāc itme Mihrīyi yā Rab muḫannede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 8). [cihānda, -da]*
86. Ġamı deryāya ṣalup ḫurrem olalum gemide / Bāḳi ḳalmaz çü **cihān** ḫoş görelüm bu demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [cihān,]*
87. İḥrām itdüm egnime ʿaşḳı libāsını / Yiter **cihānda** cübbe de cennet de ḥulle de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [cihānda, -da]*
88. Hem-dem olmasun İlāhī āh u efġān kimseye / Maḥrem olmasun **cihānda** zār u giryān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [cihānda, -da]*
89. ʿAşḳı rāhında bulur mu dil ü cān terk idici / Bir benüm gibi **cihān** içre daḫi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [cihān,]*
90. Cemālüñ adına ḫuṭbe oḳur göñül her dem / Kim itdi imdi **cihānda** bunuñ ḫiṭābetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 4). [cihānda, -da]*
91. Ben ne resm-i kevn ile mersūm olaydum kāşkī / Bu **cihāna** gelmeyüp maʿdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 1). [cihāna, -a]*
92. Böyle **cihāna** ḫūb yaratdı Ḫudā seni / Ḫūb itdi ise dimedi ol pür-cefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [cihāna, -a]*
93. Çoḳdur **cihānda** gerçi senüñ mübtelālaruñ / Ben bende gibi sevmedi bir mübtelā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [cihānda, -da]*
94. **Cihān** içinde bir ḫūba Güvāhī / Seni Ḥaḳ mübtelā ḳılsun İlāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 1). [cihān,]*
95. Çoḳdur **cihānda** gerçi güzeller nenüñ gibi / Bir nāzenīn görmedüm el-ḥaḳ senüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [cihānda, -da]*
96. Dil zülfüñi vaṭan ideli dir ḳamu ünās / Yoḳdur **cihānda** Mihrī senüñ meskenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [cihānda, -da]*
97. Cānā bu **cihān** içre güzellikde cemālüñ / Meşhūr olalı Yūsuf-ı Kenʿān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 2). [cihān,]*
98. Cānā virürse şevḳ-i ruḫuñla **cihānda** cān / Pür-nūr ḳıla ḥaşre dek anun mezārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 6). [cihānda, -da]*
99. Ġanīmet gör dem-i ʿömri ṣarıl bir nāzenīn ile / **Cihān** aġyārdan ḫālī olıcaḳ ṭuymasun nāşī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [cihān,]*
100. Rāygān virseler almam bu **cihān** ḫūblarını / Saña cān virüp aluram baña sensin geregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [cihān,]*
101. Viṣāl-i dilberi Mihrī **cihānda** feṭḥ ide mi / Saʿādeti çala mı baḫtınuñ beşāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 5). [cihānda, -da]*
102. Bulmaz idi ẕerrece rifʿat **cihān** ḫusrevleri / Bunlara ger itmeseñ ey şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [cihān,]*
103. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı nūra ġarḳ oldı **cihān** / Ẓulmeti ḳaṭʿ eyledi vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [cihān,]*
104. Żıdd ol nefsüñ ile sen her nefes / Geçmesün ʿömrüñ **cihān** içre ʿabes *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 15). [cihān,]*

105. Beḳā oldur **cihānda** bī-gümān / Ḥaḳ buyurdı küllü men ʿāleyhā fān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 2). [cihānda, -da]*
106. Ṣanduñ mı **cihānı** ber-ḳarār / Ber-fenādur āḫir olur tārmār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 14). [cihānı, -ı]*
107. Hemīşe devlet ile müstedām ol / Muḳīm ol bu **cihānda** tā-ḳıyāmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [cihānda, -da]*
108. Faḳīrüñ ṭut elin bulmaḳ dilerseñ / **Cihānda** rifʿat ü cennetde raḥmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [cihānda, -da]*
109. Kemāliyle kişi ger bulsa ʿizzet / **Cihānda** çekmez idi ehl-i ẕillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 14). [cihānda, -da]*
110. Zemīn ṭurduḳça rifʿatde müdām ol / **Cihānda** devlet ile müstedām ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 17). [cihānda, -da]*
111. **Cihānuñ** şiddetinden ḫāṣ eger ʿām / Senüñ ḳapuñda bulurlar necātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [cihānuñ, -uñ]*
112. Cefāların göre ʿāşıḳ vefāların aġyār / Sürer **cihānda** münāfıḳ ṣafāların her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 5). [cihānda, -da]*
113. Vefālu gerçi güzel çoḳ dinürdi devrānda / Biz anı görmemişüzdür **cihānda** bir anda *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 7). [cihānda, -da]*
114. Ölince Mihrī **cihānda** bu sırrı itme tebāh / Yaḳañı çāk idüp it gördügüñe derd ile āh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 9). [cihānda, -da]*
115. Bulınmaz ser-te-ser gezseñ **cihānı** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 36). [cihānı, -ı]*
116. Bu **cihān** bāḳī degül saña da ḳalmaya felek / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [cihān,]*
117. Bulınur hey bu **cihānda** tāze tāze ḫūblar / Nāzenīnler ḫūblar u maḥbūblar u merġūblar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [cihānda, -da]*
118. Gerçi bu **cihānda** bulınur ṭālibe maṭlūb / Sevdüg' ola bir ḫūb *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 19). [cihānda, -da]*
119. Düketmiş imiş ʿömrüñi ey Mihrī güzeller / Cevr ile **cihānda** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 21). [cihānda, -da]*
120. Rūşen itdi gün cemāli pertevinden ʿālemi / ʿArż idüp şeh ruḫlarını ḫoş **cihāna** ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [cihāna, -a]*
121. ʿĪd-ı vaṣlın ʿarż idüp çünkim götürdi şeh niḳāb / Nūra ġarḳ itdi **cihānı** ẓāhir oldı āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [cihānı, -ı]*
122. Bu **cihān** bāġında Mihrī nice nālān olmasun / Bir senüñ gibi ḥuṣūṣā ġonca-leb gül-fem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [cihān,]*
123. Ḳahruñ **cihānda** ben görürem luṭfuñı raḳīb / Öldürmek ise ʿāşıḳı hey bī-vefā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [cihānda, -da]*
124. **Cihānı** yoġ iken o var eyledi / Birligine müʾmin iḳrār eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 5). [cihānı, -ı]*

cihān: *Dünyalar kadar, pek çok.*

1. Ẓulmet-i ġamda ḳodıysa seni yārüñ ġam yime / Bulınur Mihrī **cihāndur** yine bir mehrū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [cihāndur, -dur]*

cihān: *Dünya, alem; halk, insanlar.*

1. Kim var güzeller içre **cihānda** saña yeter / Yāḫud belākeş ʿāşıḳ-ı şeydā baña yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [cihānda, -da]*
2. Çeşm-i pür-efsūn ile diller ḳomaz bend itmedük / Sihr ile beñzer **cihānı** bu iki cādū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [cihānı, -ı]*
3. ʿÖmür vefā ider iken **cihānı** ḫoş görelüm / Bahār faṣlı irince ḫazānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 1). [cihānı, -ı]*
4. Ḫıżr miṣāl olsa **cihān** ṭañ mı sebze-pūş / Āb-ı ḥayāt irgüren ebr-i bahārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 4). [cihān,]*

cihān: *Halk, ahali, insanlar.*

1. Ḳurı lāf ile **cihānı** bize güldürmeyelüm / Sırr ile işleyelüm her işi bitsün işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 4). [cihānı, -ı]*

cihān: *Dünya, alem; hayat, yaşam.*

1. Ey ehl-i ṣafā cehd it ʿaşḳ ile geçür ʿömri / Bulmaḳ diler iseñ ger cān ile **cihāndan** ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [cihāndan, -dan]*

cihān: *Alem, cihan; dünya hayatı, ömür.*

1. Mihrī gerekse yolına cān vir gerek **cihān** / Oynar güler raḳīb ile senden ṣafāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 8). [cihān,]*
2. **Cihān** u cānı revān it yolına Mihrī ḥabīb / İtim dimiş saña bu iʿtibārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [cihān,]*

cihān: *Dünya, alem; geçici, sonu olan, fani dünya.*

1. Ḳılmaduñ bir gün ḥabībüñ zülfine hem-ser beni / Neyleyelüm bu **cihāndur** saña da ḳalmaz felek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [cihāndur, -dur]*

cihān: *Dünya, alem; her şeyin değişebileceği yer.*

1. Bu **cihāndur** dem ola Mihrīye raḥm eyleye yār / Daḫi yer ḳalmaya aġyār saña dilkülige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [cihāndur, -dur]*

cihān: *Dünya, alem; kesret alemi.*

1. Eksük olmaz bu **cihāndur** ʿāşıḳa bir yār hey / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [cihāndur, -dur]*

cihān: *Dünya, alem; fani dünya, gelip geçici alem.*

1. Hem-dem olduñsa ḥabībe ġırre olma müddeʿī / Bu **cihāndur** şādlıḳ soñunda lā-büd ġam da var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [cihāndur, -dur]*

cihān: *Dünya, alem; yaşarken.*

1. Her kişi itdügin bu **cihānda** bulur velī / Ben buldum uş ṣaḳın bunı düşmen işitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [cihānda, -da]*

cihān bāġı: *Dünya bahçesi; yeryüzü, dünya, alem.*

1. Görmedüm bir ḫūb kim yanında olmaya raḳīb / Bu **cihān bāġında** hiç gül olmaz imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [cihān bāġı,]*
2. Sünbül ü gül-pūşlar çoḳdur **cihān bāġında** līk / Bu külālüñ gibi bir zülf-i semen-sā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [cihān bāġı,]*
3. Çünki zeyn oldı **cihān bāġı** gülistānlarla / Gel i dil seyr idelüm biz daḫi cānānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 1). [cihān bāġı,]*
4. Luṭfı eşerinden bugün ol Rabb-i Kerīmüñ / Oldı bu **cihān bāġı** ḳamu cennet-i meʾvā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 4). [cihān bāġı,]*
5. Ḳāmeti cān gülşeninde serv ü ʿarʿar bağlamış / Ḥüsninüñ şemsi **cihān bāġına** enver bağlamış *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 5). [cihān bāġı,]*

cihān bāġı: *Dünya bahçesi, dünyadaki yeşillik, çimenlik yerler; dünyadaki diğer güzeller.*

1. Cemālüñ bāġın idelden temāşā / **Cihān bāġına** yoḳdur iʿtibārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 2). [cihān bāġı,]*

cihān dārı: *Dünya yurdu, alem, cihan.*

1. Her ki oldı āsitānuñ bendesi biñ cān ile / Şübhesüz buldı **cihān dārında** āsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 19). [cihān dārı,]*

cihān demāġı: *Kainatın zihni; kainat, alem; insanlar, halk.*

1. Bu ḥüsn ü bu melāḥat ü bu ḫulḳ u ḫūy ile / Ḳılduñ **cihān demāġını** tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [cihān demāġı,]*

cihān gözine ṭar ol-: *Dünya gözüne dar gelmek, büyük bir karamsarlık, umutsuzluk ve üzüntü içinde olmak.*

1. Yalıñuz şehrī degüldür baña zindān görinen / Mihrīnüñ **gözine ṭar oldı cihān** sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 5). [cihān gözine ṭar ol-,]*

cihān gülzārı: *Dünya gül bahçesi; dünya, alem.*

1. Ol **cihān gülzārınuñ** raʿnā ġazel-ḫānı dürüst / Ḫoş tamām itmiş bu beyti içre dīvānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [cihān gülzārı,]*

cihān gülzārı: *Dünya gül bahçesi; insanlar, halk.*

1. İren luṭfuñ nesīmidür ki her dem / **Cihān gülzārın** ider tāze ḫurrem *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [cihān gülzārı,]*

cihān ḫalḳı: *İnsanlar, herkes, kamu.*

1. Yalıñuz bir ben miyem sen dilrübāya mübtelā / Cān u dilden bu **cihān ḫalḳı** saña aḥbābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [cihān ḫalḳı,]*
2. Müddeʿī olsa **cihān ḫalḳı** ḳamu bize ne ġam / Ger bizümle ola bir ẕerre vefāsı yāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 5). [cihān ḫalḳı,]*
3. Ey **cihān ḫalḳı** bilüñ kim yārdan ben dönmezem / Serv-ḳadd ü lāle-ḫad dildārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [cihān ḫalḳı,]*
4. Ol mehüñ Mihrī **cihān ḫalḳı** da dīvānesidür / Sen seni ṣanma hemān dünyede tenhā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [cihān ḫalḳı,]*
5. Būy-ı zülfüñden eger virmese gülşende ṣabā / Gül gülistānda **cihān ḫalḳına** virmezdi şemīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 11). [cihān ḫalḳı,]*
6. Devletüñ devrinde bulsun her gedā ʿizzet müdām / Niʿmetüñ ḫānından alsunlar **cihān ḫalḳı** nevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [cihān ḫalḳı,]*

cihān ile: *Dünya hayatı ile; dünyadayken, yaşarken.*

1. Ne gül ḳalur ne ḫo bülbül ne nevbahār u ḫazān / **Cihān ile** gel i Mihrī bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [cihān ile,]*

cihān rūyı: *Yeryüzü.*

1. Ser-be-ser ṭutdı **cihān rūyını** ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [cihān rūyı,]*
2. Maṭlaʿından ʿāleme ʿarż idelü ḫurşīd tāb / Ḳalmadı ḳaṭʿā **cihān rūyında** ẓulmetden seḥāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 1). [cihān rūyı,]*

3. Ol şehüñ şol resmedür ʿadli **cihān rūyında** kim / Kim niẓām-ı ʿālem olur aña her dem intisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [cihān rūyı,]*
4. Kimdür ol ḫāḳān-ı aʿẓam yaʿni Sulṭān Bāyezīd / Ḥaşre dek bulsun **cihān rūyında** ʿömr-i bī-ḥisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 20). [cihān rūyı,]*
5. Ey şeh-i devrān **cihān rūyında** ʿizzet isteyen / Āsitānında bulur sen pādişāhuñ feṭḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 21). [cihān rūyı,]*
6. Nūr virmezdi **cihān rūyına** ḳandīl-i semā / Gün cemāli enverinden olmasa ger ittişāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 6). [cihān rūyı,]*
7. Gerçi gördük bu **cihān rūyında** çoḳ cānbāzlar / Ḫūblar maḥbūblar pür-şīveler pür-nāzlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 1). [cihān rūyı,]*
8. Bir daḫi mi̱sli **cihān rūyına** ġālib az gele / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [cihān rūyı,]*
9. Ey şeh-i devrān hemīşe ḫalḳa mīr-i aʿẓam ol / Ḥaşre dek her dem **cihān rūyında** şāh-ı ʿālem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [cihān rūyı,]*
10. Ṭurduġınca bu zemīn ü āsumān ey şehriyār / Ẕevḳ u ʿişret sür **cihān rūyında** şād u ḫurrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [cihān rūyı,]*
11. Dostlaruñ her dem **cihān rūyında** olsun şādmān / Dāʾimā düşmenlerüñ çeksün elem sen bī-ġam ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [cihān rūyı,]*
12. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür **cihān rūyında** kim / ʿĀdeti luṭf u mürüvvetdür ḳamu fiʿli ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [cihān rūyı,]*
13. Ṭañ mı ṭoldursa **cihān rūyını** nām u şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur her insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [cihān rūyı,]*

cihān rūyı: *Yeryüzü; halk, ahali.*

1. Ser-be-ser ṭutdı **cihān rūyını** ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [cihān rūyı,]*
2. Ṭañ mı ṭoldursa **cihān rūyını** nām u şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur her insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [cihān rūyı,]*
3. Ḫurrem itdükçe **cihān rūyını** geldükçe bahār / Olasın devlet ile taḫt-ı saʿādetde muḳīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 13). [cihān rūyı,]*
4. Ḳaşları ḳavs-i felekdür ṣūreti bedr-i ḳamer / Gün cemālidür **cihān rūyına** viren nūr u fer *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 7). [cihān rūyı,]*

cihān taḫtı: *Dünyaya hakim olan devletin padişahlık koltuğu; saltanatın, devletin başı.*

1. Dur **cihān taḫtında** durduḳça zemīn ü āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [cihān taḫtı,]*

cihān yüzi: *Yeryüzü.*

1. ʿİzzet isterseñ **cihān yüzinde** ey Mihrī hemān / Şeh Süleymān ḫāk-i pāyında ġubār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 16). [cihān yüzi,]*

cihāngīr-i zamān: *Dönemin fatihi, dünyaya egemen olan hükümdarı.*

1. Ol **cihāngīr-i zamānuñ** görse tīġı lemʿasın / Ḳorḳusından kendüzini bilmeye Efrāsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 11). [cihāngīr-i zamān,]*
2. Bir **cihāngīr-i zamānsın** ki irevirmez amān / Lemʿa-i tīġuñ ider dīvi Nerīmānı dü-nīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 16). [cihāngīr-i zamān,]*

3. Bir **cihāngīr-i zamāndur** ol bugün ʿālemde kim / Rüstem ü Zāl olsa rezmine gelüp itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [cihāngīr-i zamān,]*

cihānın yaḳ-: *Dünyayı ateşe vermek; büyük sevinç gösterisinde bulunmak, çok sevinmek.*

1. Āteş-i ʿaşḳa ol ʿāşıḳlar ki cānın yaḳdılar / Buldılar vuṣlat ebed çünkim **cihānın yaḳdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 1). [cihānın yaḳ-, -dı, -lar]*

cihet: *Taraf, yön.*

1. Kıl ʿimāret luṭf idüp bu dil-ḫarābın ḫusrevā / Her **cihetden** leşker-i ġam eylemiş durur ḫarāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 28). [cihetden, -den]*
2. Ġamuñla ḫāne-i dil her **cihetden** oldı ḫarāb / Keremler eyleseñ itseñ nʾola ʿimāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 3). [cihetden, -den]*

cihet: *Durum, koşul, şart.*

1. Bir şehenşāh-ı zamāndur kim cihān ḫusrevleri / Her **cihetden** lā dimez emrine eyler imtiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 10). [cihetden, -den]*

cilā: *Parlaklık, ışıltı; ismid taşı, Isfahan sürmesi.*

1. Getürdi ṣabā peyki **cilā** ḫāk-i rehüñden / Tā gözlerüme kuḥl-i Ṣıfāhān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 4). [cilā,]*

cilf: *Boş kafalı, anlaması kıt olan.*

1. Şübhesüz nādān u ebter **cilf** ü bī-idrākdur / Ehl-i şiʿr içre seni yeg görmeyen Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [cilf,]*

cilf: *Boş kafalı, anlaması kıt olan, kaba tabiatlı kimse; aşktan anlamayan, sevmeyi bilmeyen.*

1. Yār idinmek yoġımış bildüm ki her **cilf** oġlanı / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [cilf,]*

cilve: *Hoşa gitmek için yapılan davranış, naz, salınma.*

1. Zülf-i ṭāvūsını gör gülşen-i ḥüsn içre nice / **Cilveler** ʿarż ḳılur her yaña cevlān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 14). [cilveler, -ler]*

cin: *Cin, gözle görünemeyen, türlü biçimlere girebilen, iyilik de kötülük de yapabilen yaratık.*

1. Āl-i ʿOsmān içre çün olduñ Süleymān-ı zamān / İns ü **cin** fermānuñ olsun baḫtiyār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 10). [cin,]*

cinān: *Cennetler.*

1. Zāhidā saña behişt Mihrīye dīdār gerek / Aña maḥbūbı yeter saña **cinānuñ** ḥūrisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [cinānuñ, -uñ]*
2. Dilberüñ bāġ-ı cemāli ki ḳış u yaz açılur / Ṣan **cinān** gülşenidür gülleri ṭurmaz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 1). [cinān,]*
3. Yaylañ ile ḥüsnüñi her kim göre dir şāhā / Kendüsi durur ġılmān yaylaḳı **cinān** ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 3). [cinān,]*

cinān: *Cennetler; köşkler, saraylar, ulu makamlar.*

1. **Cinān** içinde her dāyim ḥabībüm ḥulle geymişdür / Ḳapuñda yeg durur geymek ʿabā vü şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [cinān,]*

cinān-ı muḫalled: *Ebedi, sonsuz cennetler.*

1. Mihrī süreli yüzin işigüñe dostum / Ḳalmadı meyli daḫi **cinān-ı muḫallede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 7). [cinān-ı muḫalled,]*

cism: *Beden, gövde, vücut.*

1. Ol ḳadar yaḳdum şehā ʿaşḳuñ fetīlin sīnede / Ḳurıdı **cismümde** ḳanum eridi yürekde yaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 3). [cismümde, -üm, -de]*
2. Ol mübārek ẕātuña her demde ṣıḥḥat yaraşur / Ol muṭahhar **cismüñe** her anda rāḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [cismüñe, -üñ, -e]*
3. Sensüz ṣanemā **cismüme** bu cānı gerekmez / Cānum sen imişsin baña cān ānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [cismüme, -üm, -e]*
4. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür **cismüm** ġamuñdan nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [cismüm, -üm]*
5. Serīr-i salṭanat üzre vücūdın müstedām eyle / Bu mürde **cismümüñ** her demde ol rūḥ-ı revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 34). [cismümüñ, -üm, -üñ]*
6. Ḳaldısa **cismüñ** bu şehrüñ issisinde çāre ne / Pes mekānıdur ġarīb olanlaruñ külḫānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 5). [cismüñ, -üñ]*
7. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür **cismüm** ġamuñdan nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [cismüm, -üm]*

cism: *Beden, vücut, varlık; gönül, yürek.*

1. Bugün şādān u ḫandānum ki mürde **cisme** cān buldum / Göñül mülkine çün şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [cisme, -e]*

cism: *Cisim, beden; varlık.*

1. Geldi çün ġarrā ġazeller bize ol cānāndan / ʿĪsi-veş irdi nefes ben mürde **cisme** cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [cisme, -e]*

cismimüze dendānlar pūreler ur-: *Vücudun soğuk ve yokluk sebebiyle tir tir titremesi, üşümek; yokluk ve sıkıntı çekmek.*

1. Pister-i nesrīnde ārām eylesün ḫoş dostlar / **Cismimüze pūreler ursun** bizüm **dendānlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 3). [cismimüze dendānlar pūreler ur-, -i, -müz, -e-ler]*

cismümi nāy it-: *Vücudunu zayıflatmak, ney gibi incecik ve delik deşik etmek.*

1. Ḳānūn-ı ʿaşḳ ḳametümi eylemişdi çeng / **Nāy itdi cismümi** daḫi iñlede iñlede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 5). [cismümi nāy it-,]*

cūd: *Cömertlik, eli açık olma.*

1. ʿAceb mi yer yüzi dāʾim bezense **cūdı** ḫānından / Felekdür ṣofrası her dem ḳamer şems ile nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [cūdı, -ı]*
2. Muḥīṭ-i ḳulzüm-i ʿummān olunmaz **cūdına** teşbīh / Kim anuñ luṭfı deryāsı cihānda bī-kerānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 17). [cūdına, -ı, -n, -a]*

cūd: *Cömertlik, eli açık olma; sevgilinin aşığa cömertçe yakınlık göstermesi.*

1. Ḥimmet ü **cūduñ** ḫayālümden ne ṭañ olmasa dūr / Luṭf u iḥsānuñ umar bir ben günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [cūduñ, -uñ]*

curʿa: *Yudum, damla; bir kez öpme.*

1. Ẓulmeti bir **curʿa** ile ḫāne-i dilden götür / Ol ṣafādan külbe-i aḥzānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 4). [curʿa,]*
2. Mışr-ı ḥüsnüñ Yūsufı dil-teşnedür bir **curʿa** ṣun / Laʿlüñ ābından zenaḫdānuñdaki çāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 3). [curʿa,]*

curʿa-i ʿaşḳ-ı mecāzī: *Mecazi aşkın yudumu, dünyevi aşkı tatma.*

1. **Curʿa-i ʿaşḳ-ı mecāzī** nūş eyle ṣıdḳ ile / Tā ḥaḳīḳatden yaña yol bulasın mirāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 2). [curʿa-i ʿaşḳ-ı mecāzī,]*

curʿa-i laʿl: *Sevgilinin şarap gibi kırmızı dudağından bir öpücük; şarap kadehindeki son damla.*

1. Mest idüm ʿaşḳı meyinden daḫi bir bāde ṣunup / **Curʿa-i laʿli** beni eyledi ḥayrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [curʿa-i laʿl,]*

cūş eyle-: *Coşmak, taşmak; pek çok bitmek, çoğalmak.*

1. Çiçekler vecde gelmiş **eylemiş cūş** / Kimi serḫoş olmış kimi ḫāmūş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 29). [cūş eyle-,]*

cūş it-: *Coşmak, birdenbire hızlı bir şekilde akmak.*

1. Eşk-i çeşmümden olur **cūş itdügi** ırmaġlar / Dūd-ı āhumdandur ebr olduġı her dem daġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 1). [cūş it-,]*

cūy-ı erġavān: *Kırmızı erguvan çiçekli nehir, çevresinde erguvan çiçeği açan nehir.*

1. Kenārı ṣāfi **cūy-ı erġavānlar** / Aḳar her yañada āb-ı revānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 5). [cūy-ı erġavān,]*

cūy-ı kenār: *Irmak kenarı; sevgilinin mekanının çevresi.*

1. **Cūy-ı kenāra** her dem seyr eyle ol revāne / Eyyāmı nevbahāruñ tīz geçer olma ġāfil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 2). [cūy-ı kenār,]*

cübbe: *Uzun ve geniş elbise.*

1. İḥrām itdüm egnime ʿaşḳı libāsını / Yiter cihānda **cübbe** de cennet de ḥulle de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [cübbe,]*

cüdā düş-: *Ayrı düşmek, uzak kalmak; görüşememek, yakın olamamak.*

1. Kimseler dil-ḫaste olup **düşmesün** yārdan **cüdā** / Kimsenüñ şehrinde ʿālem gözine ṭār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 3). [cüdā düş-,]*

cüdā ol-: *Ayrı düşmek, uzak kalmak, görüşememek.*

1. Ayru düşdügüm ḥabībümden Ḫudā göstermesün / **Olduġum** serv-i bülendümden **cüdā** göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 1). [cüdā ol-,]*

cülāb: *Gülsuyu.*

1. Buldı luṭfuñ şemmesinden bu cihānuñ bāġı rāġ / Oldı laʿlüñ çeşmesinden āb-ı ḥayvān u **cülāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [cülāb,]*

cüllāb: *Gül suyu, taze güllerden elde edilen kokulu su.*

1. Ṣuyı **cüllāba** beñzer ḥavżı vardur / Mal-ā-māl olmış içi āb-ı güldür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 39). [cüllāba, -a]*

cümle: *Bütün, hep, tüm.*

1. **Cümle** ʿālem ḫalḳını aġyār idindüm seni yār / Sen daḫi aġyār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [cümle,]*
2. İreli ḫulḳuñ nesīmi ʿālem içre ser-te-ser / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı **cümle** şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [cümle,]*
3. Ol muṭavvel luṭfınuñ olmaz maʿānīsi beyān / Arasañ **cümle** kitābı faṣl faṣl u bāb bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 17). [cümle,]*
4. Ol dilrübāya dil nice olmaya müşterī / **Cümle** cihān güzellerinüñ serveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 2). [cümle,]*
5. İreli ḫulḳuñ nesīmi ʿālem içre ser-te-ser / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı **cümle** şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [cümle,]*
6. Taʿālallāh yaratdı ʿālemi / Anda mevcūd idi **cümle** ādemī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 3). [cümle,]*

cümle: *Herkes, bütün varlıklar.*

1. Şol deñlü fiġān eylemişem güllere ḳarşu / Bülbüllerüñ uyḫusı uçup **cümle** uyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 5). [cümle,]*

cür'et: *Cesaret, yiğitlik, korkmayarak ileriye atılma.*

1. Tīġ-ı ḳahr ile ʿadūnuñ başın ḳaṭʿ itmege / Ẕātuña **cür'et** ü hem bāzūña ḳuvvet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 5). [cür'et,]*

cürm: *Suç, günah, kabahat.*

1. Gerçi kim ʿaşḳuñ yolında **cürmi** çoḳdur ʿāşıḳuñ / Ben seni sevmekden özge yoḳ günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [cürmi, -i]*
2. **Cürmine** baḳup Mihrīyi dūr itme ṭapuñdan / Olmaz bu cihānda çü günāh işlemez ādem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 6). [cürmine, -i, -n, -e]*
3. **Cürmüm** nedür ḳatuñda senüñ bir gün ey felek / Kim hem-ser itmedüñ beni zülfi siyāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [cürmüm, -üm]*
4. Vay baña ki ḫayrum ẕerre yoḳ / Ṭāpuña lāyıḳ ʿamel yoḳ **cürm** çoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [cürm,]*
5. Cān içinde ṣaḳladum mihrüñ elif gibi senüñ / Gitmedi bilmem nedür **cürmüm** senüñ benden kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [cürmüm, -üm]*
6. Ẕāhid güzeli sevmege tevbʾitmiş imiş / Döndi **cürmini** bilüp itdi yine istiġfār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 9). [cürmini, -i, -n, -i]*
7. Yollar üzre Mihrīnüñ her dem görür ḫāk olduġın / Bir naẓar ḳılmaz nedür **cürmi** ʿaceb sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [cürmi, -i]*
8. **Cürmüm** nedür ki dilbere bizden ṣafāsı yoḳ / Ben bendesine ẕerrece meyl ü vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [cürmüm, -üm]*
9. Fena ʿālemden eylerseñ sefer / Ḥażrete **cürm** ile varma ḳıl ḥaẓer *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 20). [cürm,]*

cüvān: *Genç, taze, delikanlı.*

1. Sen saʿādet taḫtgāhunda muḳīm ol ḥaşre dek / Devletüñ devrinde ḫoş geçsün ḳamu pīr ü

cüvān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [cüvān,]*

2. Ḳāḍī vü müftī müderris zāhid ü pīr ü **cüvān /** Ḳanġısı cān virmedi maḥbūb oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [cüvān,]*

cüvān-baḫt-ı ferīdūn-dehr: *Feridun döneminin genç, yakışıklı talihlisi (Feridun: Şehname'de yeryüzü padişahı olması, adaleti, doğruluğu, iyilikseverliği ile anılan Pers kralı); Şehzade Ahmed'in tahta geçmesini arzu ettiği genç ve yakışıklı oğlu.*

1. Ki yaʿni Şeh Süleymān ol **cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr /** Başına gerçi bir şehdür yedi iḳlīm ḫānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [cüvān-baḫt-ı ferīdūn-dehr,]*

Ç

çaġ: *Dönem, zaman, vakit.*

1. Ḫurrem iden ʿālemi cānā cemālüñ bāġıdur / Dostum ʿuṣṣāḳa raḥm itgil ki ḥüsnüñ **çaġıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 1). [çaġıdur, -ı, -dur]*

çaġ: *Dönem, vakit, devir; güzellik, gençlik.*

1. Bir büt-i gül-çihre ile ʿārif ol ʿazm eyle bāġ / Furṣatı fevt itme seyrān it ki tīz geçer bu **çaġ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [çaġ,]*

çaġır-: *Söylemek, yüksek sesle konuşmak.*

1. İşidüp bülbül-i şeydā meger āh-ı seḥerüm / **Çaġırup** derd ile dir āh beni vāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 2). [çaġırup, -up]*

çaġla-: *Coşmak, birdenbire hızlı bir şekilde akmak.*

1. Nālem işitdükçe ditrer berg ārām eylemez / Yaşumı gördükçe her āb-ı revānlar **çaġlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 3). [çaġlar, -r]*

çāh ḳıl-: *Kuyuya atmak, zindana hapsetmek; tutsak etmek, aşk esiri yapmak.*

1. Taḳup boynuña zülfi rīsmānın / Zenaḫdānında **ḳılsun** saña **çāhı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 3). [çāh ḳıl-,]*

çāh-ı zenaḫdān: *Sevgilinin çene çukuru; kuyu; zindan.*

1. Bī-güneh maḥbūsdur **çāh-ı zenaḫdānuñda** dil / Zülfüñe aṣ ḳurtar ol miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [çāh-ı zenaḫdān,]*
2. Düşmişem **çāh-ı zenaḫdānuña** gerçi rāḥatam / Ḥamdülillāh ḥālüme her ehl-i zindān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 5). [çāh-ı zenaḫdān,]*
3. Göreli **çāh-ı zenaḫdānuña** düşdi dil ü cān / Eyledi başuma ʿālemleri zindān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 8). [çāh-ı zenaḫdān,]*

çāk it-: *Yırtmak, parçalamak.*

1. Bu libāsuñ vaṣfın işitse meleklerden revān / **Çāk ideydi** ḥullesini ḥūri vü ġılmānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 2). [çāk id-,]*

çal-: *Vurmak, çalgı aletinden ses çıkarmak; ilan etmek.*

1. Meydān içinde **çalmaġa** ṭopın saʿādetüñ / Şundı elüñe ʿaşḳ ile çevgān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 13). [çalmaġa, -maġ, -a]*

çal-: *Vurmak, atmak; hırpalamak, acı çektirmek.*

1. Başumı ṭop eylemişdüm ben egerçi **çalmaġa** / Dilrübālar eylemişdi zülfini çevgānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 4). [çalmaġa, -maġ, -a]*

çal-: *Yere çarpmak, vurmak.*

1. Zühre çengin **çala** çarḫ içre yara çār-pāresin / Meclis-i ḫāṣ içre raḳṣ ururса şāhā Mevlevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 5). [çala, -a]*

çal-: *Vermek, getirmek.*

1. Viṣāl-i dilberi Mihrī cihānda feṭḥ ide mi / Saʿādeti **çala** mı baḫtınuñ beşāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 5). [çala, -a]*

çalma: *Hamle, atak.*

1. Öldürdüm idi müddeʿīyi bir **çalmada** tīz / Neylersin itler ʿav ʿavı ʿaḳlum şaşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 3). [çalmada, -da]*

çār u nāçār ḳal-: *Çaresiz kalmak, elinden bir şey gelmemek; sıkıntı içinde olmak.*

1. Ki zīrā **ḳalmışumdur çār u nāçār** / Benüm ḥālümden it şāhı ḫaberdār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [çār u nāçār ḳal-,]*

çār u nāçār ol-: *Çaresiz olmak, elinden bir şey gelmemek.*

1. Kimsenüñ yāri gözinden dūr olup yād olmasun / Kimseler ġam ḫānesinde **çār u nāçār olmasun** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 2). [çār u nāçār ol-,]*

çāre: *Deva, çözüm, çıkar yol.*

1. Gör nice derde esīr olduñ i bī-çāre başum / Bulmadum ḳaldı senüñ derdüñe bir **çāre** başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [çāre,]*
2. Sevdi göñlüm yine bir ḫūb-liḳāyı yeñile / **Çāre** mi var ki benim gözüm ü göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [çāre,]*
3. **Çāresi** ṣabr eylemekdür Mihrī ḳassām-ı ezel / Böyle yazmış çünki her vech ile inşālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [çāresi, -si]*
4. Bīçāre göñül bilmezem āvāre nedendür / Dermān ne durur bilsem aña **çāre** nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [çāre,]*
5. Bir ṭabībe ben didüm bīmār-ı ʿaşḳa **çāre** ne / Didi dilber vaṣlıdur anuñ devāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [çāre,]*
6. Yolına cān virmek imiş Mihrī ancaḳ **çāresi** / Yār içün aġyāra varup nice bir yalvarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 5). [çāresi, -si]*

çāre bul-: *Deva bulmak, tedavi etmek; sıkıntıyı çözümlemek.*

1. Dil marīżine lebüñden eylemezseñ ger ʿilāc / Ḥikmetiyle **çāre bulmaz** olsa biñ Loḳmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 3). [çāre bul-,]*

çāre it-: *Çözüm yolu bulmak, içinde bulunulan durumdan kurtuluş yolunu göstermek; ilgi ve yakınlık göstermek.*

1. Eyledi yār beni derd ile āvāre meded / Ölürem **itmez** ise ḥasret ile **çāre** meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [çāre it-,]*

çarḫ: *Felek, alem, dünya; baht, talih, felek.*

1. Ebr-i luṭfı tāze ter ḳılsa nᵓola cān gülşenin / Mihr ü mehdür külegi **çarḫ** aña olmışdur dolāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 8). [çarḫ,]*
2. Şīrveş bindükçe devlet atına ol Müşterī / **Çarḫ** çeker her dem ʿinānını felek ṭutar rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 10). [çarḫ,]*
3. Çenberin **çarḫuñ** yaḳar nār-ı şerārum dostum / ʿĀlemi ẓulmetde ḳor dūd-ı siyāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 4). [çarḫuñ, -uñ]*
4. Ne cefā eyledi gör **çarḫ** bizüm cānumuza / Ḥasret itdi bizi her sevgülü yārānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 1). [çarḫ,]*

çarḫ: *Felek, gökyüzünü çevreleyen yay şeklindeki katman; talih, kısmet.*

1. Güneş ḥüsnüñ ḳamer alnuñ görelden oldı sergerdān / Müjeñ sehm oḳudur bildi ḳaşuñ **çarḫuñ** kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [çarḫuñ, -uñ]*

çarḫ: *Felek, sema, gökyüzü; dünyayla birlikte dönüp duran gökyüzü.*

1. Zühre çengin yere çaldı **çarḫ** hem çār-pāresin / Her ḳaçan ol māhrūlar ırladı āvāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [çarḫ,]*
2. Göreli zülfüñ şebinde yüzüñüñ envārını / **Çarḫ** sergerdān olupdur māh-ı tābān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 2). [çarḫ,]*

çarḫ: *Felek, gökyüzü; Şehzade Ahmed'in şiir meclisi.*

1. Zühre çengin çala **çarḫ** içre yara çār-pāresin / Meclis-i ḫāṣ içre raḳṣ urursa şāhā Mevlevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 5). [çarḫ,]*

çarḫ eli: *Dünya yurdu, alem.*

1. İçirür **çarḫ elinden** ʿādetidür / Kime şerbet kime zehri zamāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 5). [çarḫ eli, -i, -n, -den]*

çarḫ-ı felek: *Dünya, alem; insanlar.*

1. Ḥamdülillāh ki ḫoşuz luṭfı nesīmiyle bugün / Āh eger **çarḫ-ı felek** cevr ide devrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 31). [çarḫ-ı felek,]*

çarḫ-ı sitemkār: *Zalim, eziyet eden talih, felek.*

1. Ne günāh itdük ola **çarḫ-ı sitemkāra** ʿaceb / Ki bizi dūr ider ol dāʾima cānānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 6). [çarḫ-ı sitemkār,]*

çarḫuñ çenberi: *Talih, baht çemberi; talih, baht, kısmet.*

1. Ol melek-manẓar ḳamer-çihreyle **çarḫuñ çenberi** / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 18). [çarḫuñ çenberi, -uñ]*

çarḫuñ kāsesi: *Gökyüzü; pek çok kase.*

1. Sīm ü zer ṭabaḳlar ile zeyn ider hengāmesin / Ayaġınuñ altına alur bu **çarḫuñ kāsesin** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 9). [çarḫuñ kāsesi,]*

çār-pāre: *Dört parçadan oluşan rakkas zili.*

1. Zühre çengin yere çaldı çarḫ hem **çār-pāresin** / Her ḳaçan ol māhrūlar ırladı āvāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [çār-pāresin, -si, -n]*
2. Zühre çengin çala çarḫ içre yara **çār-pāresin** / Meclis-i ḫāṣ içre raḳṣ urursa şāhā Mevlevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 5). [çār-pāresin, -si, -n]*

çārsū: *Dükkanların bulunduğu alışveriş yeri.*

1. Kellesin ortaya ḳoyup öykünürmüş laʿlüñe / Anuñ içün **çārsūlar** içre berdār oldı ḳand *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 4). [çārsūlar, -lar]*

çayır çimen ol-: *Yeşermek, yeşillenmek.*

1. Hecrüñle gözüm yaşı yaġmur gibi yaġaldan / Başdan başa bu ʿālem **çayır çimen olmışdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 2). [çayır çimen ol-,]*

çehre: *Yüz, surat, sima.*

1. Almadan bir berg-i gül ḫaddüñden irdi ḫaṭṭuñ āh / Ḫārlar ol gül-ʿiẕaruñ **çehre** yanın baġladı

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [çehre,]

çek-: *Katlanmak, tahammül etmek.*

1. **Çekmez** idi bir nefes ḫāruñ cefāsın neylesün / Lī̇ki bülbül gülsitān içre gülüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [çekmez, -mez]*
2. Eyü **çekdük** bularuñ cevr ü cefāsın be yüri / Nice bir yalvaralum yārına aġyārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [çekdük, -dü, -k]*

çek-: *Yönlendirmek, iletmek.*

1. Şī̇rveş bindükçe devlet atına ol Müşterī̇ / Çarḫ **çeker** her dem ʿinānını felek ṭutar rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 10). [çeker, -er]*
2. Nefsüñi ten ḫānesinde **çek** ḳanāʿat küncine / Kim seni esrār-ı ġayba irgüre bu açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [çek,]*

çek-: *Göndermek, sevk etmek.*

1. Geldi ʿiẕārı üstine leşker **çeküp** bugün / ʿĀşıḳlarını yaʿni kʾ ide tārumār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 7). [çeküp, -üp]*

çek-: *Ok çekmek; sevgilinin göz ucuyla süzerek bakması.*

1. Ġamzeñ ḫadengin yā ḳaşuñ tā **çekdi** peykānına dek / Atdı geçürdi sī̇neden ʿāşıḳlaruñ cānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [çekdi, -di]*

çek-: *Yaşamak, maruz kalmak; katlanmak, tahammül etmek.*

1. Dil ne **çekmişdür** Zelī̇ḫā-veş belā-yı hecr ile / Eline girince sen Yūsuf-ı s̱ānī̇ kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 3). [çekmişdür, -miş, -dür]*
2. Reh-i ʿaşḳuñda neler **çekdügüm** ey dost benüm / Bilesin bir gün ola ʿaşḳa giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 3). [çekdügüm, -düg, -üm]*
3. Ḥecrüñ ġamında dil ne **çeker** şimdi dostum / Bir ben bilürem ancaḳ anı bir İlāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 3). [çeker, -er]*
4. Ġamuñla sen daḫi bilseñ neler **çeker** ʿāşıḳ / Bu cevri itmez idüñ ṭālib-i dī̇dār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [çeker, -er]*
5. Ne **çeker** cevrüñ ile ḫaste-dilüñ / Ḥāline bir baḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 3). [çeker, -er]*
6. Eyü **çekdük** bu devrānuñ cefāsın / Görelüm bāri bir kerre vefāsın *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 41). [çekdük, -dü, -k]*
7. **Çekmişem** ḥadden aşa cevr ü cefāsın felegüñ / Görmedüm ẕerre ḳadar mihr ü vefāsın felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [çekmişem, -miş, -em]*

çek-: *Cezbetmek, yanına gelmelerini sağlamak; müzik aleti çalmak.*

1. Ḳāmetüm çeng eyleyüp düzdi nevāda rāstī̇ / **Çekdi** tenüm ḳıl ḳılup ʿuşşāḳı ḫoş şehnāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 3). [çekdi, -di]*

çek-: *Kaldırmak, çıkartmak; engeli kaldırmak.*

1. Açalum ʿaşḳ hevāsıyla bu dil yelkenini / **Çekelüm** lenger-i hicrānı ḳoyalum ġamı da *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 4). [çekelüm, -elüm]*

çek-: *Zorluk çekmek, sıkıntı yaşamak; hor ve hakir görülmek, ezilmek.*

1. Kemāliyle kişi ger bulsa ʿizzet / Cihānda **çekmez** idi ehl-i ẕillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 14). [çekmez, -mez]*

çektür-: *Yaşatmak, maruz bırakmak.*

1. Naẓar ḳılsañ ḳılur her ḫāki çün zer / Ayaḳ ṭopraġıyam **çekdürme** ẕillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [çekdürme, -me]*

çekiş-: *Sahip olmak istemek, elde etmeye çalışmak.*

1. Ġamzesi cānumı **çekişür** çeşmi göñlümi / Eksük degül çü mestler arasında ʿarbede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 6). [çekişür, -ür]*

çekmeyen: *Bir durumu, zorluğu, cefayı yaşamayan, görmeyen kimse.*

1. **Çekmeyen** bilmez nedir yārüñ cefāsı özgedür / Düşmeyen bilmez nedür hecrüñ belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [çekmeyen,]*

çemen: *Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.*

1. Ḳadd-ı dil-cūsını gördi raḳṣa girdi servler / Aña germ olup **çemende** ayasın ḳarşar çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 6). [çemende, -de]*
2. Teşebbüh ideli Mihrī ḫadüñe verd-i ḥamrāyı / **Çemende** lālenüñ baġrın ḥasedden ṭolu ḳan buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 5). [çemende, -de]*
3. Yeşil dībāyi geymişler **çemenler** / Yaḳarlar sīm ḳandīl yāsemenler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 3). [çemenler, -ler]*
4. Gülzār cemāliyle meger buldı leṭāfet / Ki oldı **çemen** eṭrāfı yine ḫūb muṭarrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 14). [çemen,]*
5. Döşedi çünkim zümürrüdden bisāṭını **çemen** / Gūşına ṭaḳındı şebnemden dür-i şehvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 4). [çemen,]*
6. Gerçi eyyāmında nevrūzuñ **çemen** sulṭānıdur / Līk faḫr ider kʾ ola bezmüñde ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [çemen,]*
7. Sen gül idüñ **çemende** ben bülbül / Ol zamānı añ a behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [çemende, -de]*
8. Bugün ki mevsim-i güldür **çemende** bülbül ile / Ḫurūş u nāle ḳılup āh u zārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [çemende, -de]*
9. **Çemende** ḳāmetini gördüm o gül-endāmuñ / Gözini nergis ü boyın çenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 3). [çemende, -de]*
10. Her gülsitānda lāle vü nesrīn ü yāsemen / Her bir **çemende** serv ile eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [çemende, -de]*

çemen: *Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer; Osmanlı hanedanı.*

1. Oldı **çemen** ʿarūsına bād-ı ṣabā ḳarīn / Gördi yüzin şükūfe ṣaçar üstine direm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 3). [çemen,]*

çemen: *Çimenlik, bahçe; sevgilinin yüzü.*

1. Nevbahāruñ leẕẕetin bulmaḳ dilerseñ bāġa gel / Ḳıl temāşā nergis ü nesrīn **çemen** ruḫsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [çemen,]*

çemen: *Çimenlik; seyir ve gezinti yeri; Osmanlı hanedanının şehzadeleri.*

1. **Çemen** sulṭānı güldür vech-i aḥsen / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 20). [çemen,]*

çemen iḳlīmi: *Çimenlik; Osmanlı Devleti.*

1. Nevbahār-ı ḥüsnüñüñ ter tāze olsun tā ebed / Nice kim ola **çemen iḳlīmine** serdār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 27). [çemen iḳlīmi,]*

çenār: *Boyu sebebiyle uzun boylu sevgiliye benzetilen ağaç.*

1. Çemende ḳāmetini gördüm o gül-endāmuñ / Gözini nergis ü boyın **çenāra** beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 3). [çenāra, -a]*
2. Serve baş indürmezem ṭūbāya boynum egmezem / Müntehā ḳaddüñ gibi raʿnā **çenārum** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 2). [çenārum, -um]*
3. Bāġ-ı İremde ruḫları gül laʿli ġoncadur / Ṣaḥn-ı çemende ḳāmeti serv ü **çenārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 12). [çenārdur, -dur]*
4. Ey ḳāmeti mevzūn u eyā ḫūb-nigār / Bitmedi ḳaddüñe beñzer daḫi bir serv ü **çenār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [çenār,]*

çenār: *Uzun ömürlü, geniş gövdeli, uzun bir ağaç; uzun ömürlü ve dayanıklı kişi.*

1. Ḫusrevā rūy-ı zemīn olduḳça hengām-ı çemen / Gülşeninde ʿālemüñ servi **çenār** ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 4). [çenār,]*
2. Her gülsitānda lāle vü nesrīn ü yāsemen / Her bir çemende serv ile eyler **çenār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [çenār,]*
3. Ḳadd-ı dil-cūsını gördi raḳṣa girdi servler / Aña germ olup çemende ayasın ḳarṣar **çenār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 6). [çenār,]*

çenber: *Gökyüzünde bulunan hava tabakası.*

1. **Çenberin** çarḫuñ yaḳar nār-ı şerārum dostum / ʿĀlemi ẓulmetde ḳor dūd-ı siyāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 4). [çenberin, -i, -n]*

çenber-i çarḫ: *Feleğin, gökyüzünün çemberi.*

1. Devr ide devr-i felek **çenber-i çarḫuñ** yıḳıla / Görmeye sencileyin bir meh-i tābān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 18). [çenber-i çarḫ,]*

çenberlik: *Asılacak kişinin boynuna geçirilen ip, idam ipi; sevgilinin saçı.*

1. Nʾola meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ cān oynasa Mihrī / Ki tīġ oldı aña ġamzeñ ider zülfüñ de **çenberlik** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [çenberlik,]*

çendān: *Pek çok, o kadar fazla.*

1. Ḫoş-dem oldı ḫalḳ-ı ʿālem buldı **çendān** salṭanat / Oldı ʿadlüñ destine çün ḫātem-i devlet nigīn *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [çendān,]*
2. ʿAynına gösterür mi göre bir daḫi felek / Ger senden özgede göre **çendān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [çendān,]*
3. Oldı ʿadlüñ destine çün ḫātem-i devlet nigīn / Ḫoş-dem oldı ḫalḳ-ı ʿālem buldı **çendān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [çendān,]*

çeng: *Türk musikisinde kullanılan yay şeklinde eğri çalgı.*

1. Def ü **çeng** ü rebāb ile demidür ʿayş u nūş idem / Viṣāl-i yār ile çünkim şarāb-ı erġavān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [çeng,]*
2. Zühre **çengin** yere çaldı çarḫ hem çār-pāresin / Her ḳaçan ol māhrūlar ırladı āvāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [çengin, -i, -n]*
3. Ḳanı ol ʿayş u ʿişret ḳanı ol **çeng** u rebāb / Āh her demde selām olsun o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [çeng,]*
4. Zühre **çengin** çala çarḫ içre yara çār-pāresin / Meclis-i ḫāṣ içre raḳṣ ursa şāhā Mevlevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 5). [çengin, -i, -n]*
5. Nāy gibi iñleyen her dem ḥasūd olsun müdām / **Çeng** ü ḳānūn ile her dem saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [çeng,]*
6. Bu meclis içre sīnesi kimüñ def olmadı / **Çeng** gibi kimüñ olmadı ḫam serv-ḳāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 3). [çeng,]*

çeng it-: *Çeng müzik aleti gibi tasavvur etmek; iki*

büklüm etmek, belini bükmek, ağır gelmek, sıkıntıya sokmak.

1. Sīnemüz def ḳıluban ḳāmetimüz **çeng idelüm** / Diñlesün yār maḳāmātı nedür edvāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 4). [çeng id-,]*

çengāl: *Darağacındaki boyna geçirilen ip; pençe; saç lülesi.*

1. Düşdi Mihrī bir perīnüñ zülfinüñ **çengāline** / Key hünerdür bu belādan ḳurtarursa cānı saġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 5). [çengāline, -i, -n, -e]*
2. Zülfüñüñ **çengāline** urma raḳībi ḫışm idüp / Hey bu bir kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [çengāline, -i, -n, -e]*
3. Zülfüñüñ **çengāline** urma raḳībi ḫışm idüp / Hey bu bir kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [çengāline, -i, -n, -e]*

çengine çeng düzet-: *Çıkarttığı seslere eşlik etmek, ahengine katılmak.*

1. **Düzetmiş** ṭūti ḳumrı **çengine çeng** / Nevāda sāza ṭutmış ḳuşlar āheng *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 21). [çengine çeng düzet-,]*

çepel şekli: *Çamur, pislik, kötü, çirkin yüz; rakibin çirkin yüzü.*

1. Yāri yanumda görüp ḫışm ile çün baḳdı raḳīb / Ol **çepel şeklini** döndürdi hemān sirkelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [çepel şekli,]*

çerāġ: *Mum,kandil; devir,zaman.*

1. Yanalı ḥüsnüñ **çerāġı** nūra ġarḳ oldı cihān / Ẓulmeti ḳatʿ eyledi vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [çerāġı, -ı]*

2. Yanalı ḥüsnüñ **çerāġı** nūra ġarḳ oldı cihān / Ẓulmeti ḳatʿ eyledi vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [çerāġı, -ı]*

çerāġ yaḳ-: *Kandil yakmak; aydınlatmak, ışıtmak.*

1. **Yaḳmasa** ġam ẓulmetinde ḳalmış idüm tā ebed / Ruḫları nārı ḫayāli ḫāne-i dilde **çerāġ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 4). [çerāġ yaḳ-,]*

çerāġ-ı rūşen: *Aydınlık ışık, aydınlık veren kandil; geleceği aydınlık olan, başarılı şehzade.*

1. Sensin **çerāġ-ı rūşeni** ṣubḥ-ı saʿādetüñ / Ey menbaʿ-ı seḫāvet ü ey maʿden-i kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 15). [çerāġ-ı rūşen,]*

çeşm: *Görme organı; sevgilinin merhametsiz, aşığın kanını döken, kan içici gözü.*

1. Öldürürem dir imiş zülfüñe **çeşmüñ** beni yār / Virme cellād eline aṣ beni ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [çeşmüñ, -üñ]*

çeşm: *Görme organı, göz; sevgilinin aşığı kendine mübtela eden, sihirbaz gözleri.*

1. ʿİlm-i cāẕūluḳda bir üstāddur **çeşmüñ** senüñ / Görse Hārūt ile Mārūtı geçerd anlara bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 2). [çeşmüñ, -üñ]*

çeşm: *Görme organı, göz;bakış.*

1. Öldürmege götürdi deyü müddeʿīyi yār / **Çeşmiyle** ġamzesi baña birden göz itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 5). [çeşmiyle, -i, -y, -le]*
2. **Çeşmüme** dil uyup ruḫ-ı dildāra gitdiler / Göz göre gör beni nice odlare atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 1). [çeşmüme, -üm, -e]*

3. Rīsmān zülfüñle niçün bağlıdur boynum didüm / Gösterüp **çeşmin** didi bu kāfirüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 3). [çeşmin, -i, -n]*
4. Geçdi ey ḳaşı kemān ġamzeñ oḳı cāndan öte / Daḫi **çeşmüñ** nice bir sīneme müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [çeşmüñ, -üñ]*
5. Biñ yerde dilüm delmiş iken ġamzesi tīri / **Çeşmi** de ura sīneme ḫançer ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 3). [çeşmi, -i]*
6. **Çeşmüñ** beni öldürdi vü sen yoḳ nice dirsin / Ġamzeñ ḫo şehādet ider inkār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [çeşmüñ, -üñ]*
7. **Çeşmi** dir imiş Mihrīñ cānın ḳıluram yaġmā / İtsün iderüz ġāyet hey biz bu ziyāndan ḫaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [çeşmi, -i]*
8. Beni bir tīrle öldürmişdi ġamzeñ / Arada **çeşmüñ** olmasaydı mānic *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 3). [çeşmüñ, -üñ]*
9. Dil virdüm ise saña i cān böyle mi gerek / Her demde **çeşmüñ** eyleye ḳan böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [çeşmüñ, -üñ]*
10. Ruḫlaruñ nārıyla dil yandı kebāb oldı yürek / **Çeşmüñüñ** ḳaṣdı eger cān ise alsun tīzrek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 1). [çeşmüñüñ, -üñ, -üñ]*
11. Boynına **çeşmi** cāşıḳuñ zünnār-ı zülfin bağladı / Şimdi görüñ ol kāfiri ḳaṣd eyler īmānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 2). [çeşmi, -i]*
12. Gördi **çeşmüm** yine bir şāh-ı cihānı ne güzel / Sevdi cānum yine bir ḫūb-ı zamānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [çeşmüm, -üm]*
13. Cānına ḳaṣd eylemiş ḫūn-rīz **çeşmüñ** Mihrīnüñ / Vireyin biñ cānsa ol ḫūnḫārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 5). [çeşmüñ, -üñ]*
14. Didi **çeşmüm** ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm / Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [çeşmüm, -üm]*
15. Didi cānān terk ḳıl yolumda cān didüm be-çeşm / Didi **çeşmüm** ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [çeşmüm, -üm]*
16. Gülsitān-ı ḥüsnüñi dūr itme **çeşmümden** şehā / cAndelībem gül yüzüñ şevḳinde nālān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 2). [çeşmümden, -üm, -den]*
17. Aġlamaḳdan munḳaṭıc olmazdı **çeşmüm** neyleyem / Ḳanlu yaşumdur raḳīb-i kelbi ḫandān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 3). [çeşmüm, -üm]*
18. **Çeşmi** şalmış dili zülfi ḫamına ṭuymadı cān / Allah Allah nice cayyār u ne cādūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [çeşmi, -i]*
19. Ġamzesi cānumı çekişür **çeşmi** gönlümi / Eksük degül çü mestler arasında carbede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 6). [çeşmi, -i]*
20. Temāşā ideli **çeşmüm** o ḫadd u ḥāli bir laḥẓa / Ḫayāli dīde vü dilden degüldür ḥālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [çeşmüm, -üm]*
21. Aġlaram yaş yerine ḳan dökilür **çeşmümden** / Yār raḥm eyleyüben silmedi bir gün yeñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 3). [çeşmümden, -üm, -den]*
22. Ḳıl naṣīḥat dostum **çeşmüñe** Allāh cāşḳına / Bī-güneh ḳan itmesün hey hey di lillāh cāşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 1). [çeşmüñe, -üñ, -e]*
23. Dem-ā-dem ṣu yerine ḳanuñ içsün / Kemān-ebrūlaruñ **çeşmi** siyāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 6). [çeşmi, -i]*
24. Sīne-i pür-sūzuma **çeşmüm** aḳıdur çeşmesin / Teşne-dil bulur ḥayātı bu pıñar egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [çeşmüm, -üm]*
25. Sīne-i pür-sūzuma **çeşmüm** aḳıdur çeşmesin / Teşne-dil bulur ḥayātı bu pıñar egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [çeşmüm, -üm]*
26. Ḫūnını cāşıḳlaruñ **çeşmüñ** meger dökmek diler / Neşter-i müjgānuña ḳaşuñ kemānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 5). [çeşmüñ, -üñ]*
27. Bir būse vir öldüm didi Mihrī aña yāri / **Çeşmi** ile ḫışm itdi egerçi güleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 5). [çeşmi, -i]*

28. **Çeşmüñ** mi ḳıldı ġamzeñe taʿlīm dostum / Bir tīr ile ḫoş ṭaġıdur yüz biñ ʿaskeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [çeşmüñ, -üñ]*
29. Bitmedi ḫaṭuñ gibi gülistānda benefşe / **Çeşmüñ** gibi yā nergis eyā gözleri şehlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 21). [çeşmüñ, -üñ]*
30. Cān alur **çeşmi** dili yaġmā ḳılur ḥükmi revān / Līk ḳılsañ bir naẓar ḥüsni bağışlar cāna cān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 13). [çeşmi, -i]*
31. Gerçi ġamzeñ ḳaṣd-ı cān itmekde tīr-endāzdur / Līk **çeşmüñ** gibi ḳan içici bī-dīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 4). [çeşmüñ, -üñ]*
32. **Çeşmine** cān virdüñ ey dil pendümi gūş itmedüñ / Gör nice siḥr itdi āḫir bu iki cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [çeşmine, -i, -n, -e]*
33. **Çeşmi** ḫışm itdükçe cānā ġamzesi ḫançer çeker / Mest elinde dostlar ḳılıç bıçaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 4). [çeşmi, -i]*
34. **Çeşmi** baña vaṣlını ḥarām eyledi yārüñ / Ben ḳanı ḥelāl itdüm o ḫūnhāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 3). [çeşmi, -i]*
35. Sen ḳaşı kemān ġamzesi oḫ **çeşmi** ḥarāmī / Bir tīr ile ḳıldı dil ü cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [çeşmi, -i]*
36. **Çeşmüñi** görmez meger nergis kᵓ olupdur bī-baṣar / Ḥüsnüñe ḳılup naẓar oldı ulüᵓl-ebṣār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 16). [çeşmüñi, -üñ, -i]*
37. **Çeşmüñüñ** ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [çeşmüñüñ, -üñ, -üñ]*
38. Ruḫlaruñla ḥaddüñ ü **çeşmüñ** görelden ḫusrevā / Nergis ü lāle semenden eyler istifsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [çeşmüñ, -üñ]*
39. **Çeşmüñüñ** ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [çeşmüñüñ, -ü, -ñüñ]*
40. Ḥaṭṭuña benefş öyküneli **çeşmüñe** nergis / Oldı bularuñ biri siyeh-rū biri aʿmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 22). [çeşmüñe, -üñ, -e]*

çeşme: *Pınar, kaynak; ağız suyu, tükürük.*

1. Buldı luṭfuñ şemmesinden bu cihānuñ bāġı rāġ / Oldı laʿlüñ **çeşmesinden** āb-ı ḥayvān u cülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [çeşmesinden, -si, -n, -den]*

çeşme: *Pınar, su başı; ağız suyu.*

1. İster ki laʿli **çeşmesile** tāze ter ola / Āb-ı kenāra geldügi bu sebzezār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 4). [çeşmesile, -si, -le]*

çeşme: *Pınar, kaynak; su, gözyaşı.*

1. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm aḳıdur **çeşmesin** / Teşne-dil bulur ḥayātı bu pınar egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [çeşmesin, -si, -n]*
2. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm aḳıdur **çeşmesin** / Teşne-dil bulur ḥayātı bu pınar egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [çeşmesin, -si, -n]*

çeşme-i cān: *Can çeşmesi; öpücük, öpüş.*

1. Teşnedür dil leblerüñden **çeşme-i cān** eyle ʿarż / Ḫıżr-veş ẓulmetde ḳaldum āb-ı ḥayvān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 1). [çeşme-i cān,]*

çeşme-i ḥayvān: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu.*

1. Dişüñ var iken lüʿlü ü mercānı niderler / Laʿlün var iken **çeşme-i ḥayvānı** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [çeşme-i ḥayvān,]*
2. Laʿlüñ nᵓola ger teşnelere virse ḥayātı / Biñ dürlü nihān **çeşme-i ḥayvānlar** içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 5). [çeşme-i ḥayvān,]*

3. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden **çeşme-i ḥayvān** aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nᵓola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [çeşme-i ḥayvān,]*
4. Nice Ḫıżr ile Sikender süre yüzin ḳapuña / Kᵓ işigüñde bulınur **çeşme-i ḥayvān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [çeşme-i ḥayvān,]*
5. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden **çeşme-i ḥayvān** aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nᵓola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [çeşme-i ḥayvān,]*

çeşme-i ḥayvān: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu; sevgilinin dudağı.*

1. Gördüm yüzüñi āh ile efġāndan el yudum / Ṣordum lebüñi **çeşme-i ḥayvāndan** el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 1). [çeşme-i ḥayvān,]*

çeşme-i ḥayvān: *Hayat çeşmesi, içeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan su; sonsuz zenginlik, güç.*

1. Nice Ḫıżr ile Sikender süre yüzin ḳapuña / Kᵓ işigüñde bulınur **çeşme-i ḥayvān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [çeşme-i ḥayvān,]*

çeşme-i ḥayvān-şekil: *Içene ölümsüzlük verdiğine inanılan ab-ı hayat suyunun pınarı, çeşmesi gibi; iyilik, ihsan pınarı.*

1. Mürde-i cān u dile virdi ḥayāt-ı ebedī / Leblerüñ olduġıçün **çeşme-i ḥayvān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 13). [çeşme-i ḥayvān-şekil,]*

çeşm-i ala: *Açık kestane renkli, ela gözlü.*

1. Bu devr içinde gūşe-i gülşende Mihrīyā / Devlet anuñ ki hemdemi bir **çeşm-i aladur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 5). [çeşm-i ala,]*

çeşmi fettān: *Fitne yayan, kargaşa oluşturan göz; sevgilinin kıskançlıkla bakan gözü.*

1. Şimdi fitne ʿāleme sen **çeşmi fettāndan** çıḳar / Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum yāri āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [çeşmi fettān,]*
2. Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini / Şimdi fitne ʿāleme sen **çeşmi fettāndan** çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [çeşmi fettān,]*

çeşm-i ḫūnrīz: *Kan dökücü, zalim göz; sevgilinin bakışıyla aşığın kanını döken gözleri.*

1. Bī-güneh ʿāşıḳları öldürmek ister ẓulm ile / **Çeşm-i ḫūnrīzüñ** ki hey di itmesün Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 8). [çeşm-i ḫūnrīz,]*
2. Egerçi **çeşm-i ḫūnrīzüñ** içer nā-ḥaḳ yere ḳanı / Velī ḳatline ʿuşşaḳuñ iñen fiᵓl-ḥāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 3). [çeşm-i ḫūnrīz,]*
3. **Çeşm-i ḫūnrīzüñ** elinden kime feryād ideyin / Kim içer ḳanumı her dem gözlemez āvāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 2). [çeşm-i ḫūnrīz,]*

çeşmi ḳara: *Gözü siyah renkli kimse; korkusuz, cesaretli kişi.*

1. Bize meyl eyler idi geh geh o **çeşmi ḳaralar** / Menʿ iderler oları bir iki yüzi ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 1). [çeşmi ḳara, -i]*

çeşm-i mest: *Baygın, sarhoş göz; sevgilinin baygın bakan, kan içici, merhametsiz gözü.*

1. **Çeşm-i mestüñ** yine nā-ḥaḳ yire ḳan eylemesün / Ṣuçını bildüre ḳatlansun a bir pāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 3). [çeşm-i mest,]*

çeşm-i nāz: *Edalı, cilveli göz, cezbedici işveli göz.*

1. Nergis gözini süzdi görüp **çeşm-i nāzını** / Gül ruḫlarını oḫşadı nesrīn ü lāle hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 2). [çeşm-i nāz,]*

çeşm-i pür-efsūn: *Sihir dolu göz, büyüleyici, kendine bağlayan göz.*

1. **Çeşm-i pür-efsūn** ile diller ḳomaz bend itmedük / Sihr ile beñzer cihānı bu iki cādū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [çeşm-i pür-efsūn,]*

çeşm-i şehlā: *Sevgilinin hafif şaşı olan gözü; Şehzade Ahmed'in hafif şehla olan gözü.*

1. **Çeşm-i şehlāñı** ne remz ile işāretler ider / Dil ü cān ḳaṣdına gör nergis-i fettān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 9). [çeşm-i şehlā,]*

çeşmine diken ol-: *Gözüne batmak, birisini rahatsız ve tedirgin etmek; birisinin dikkatini çekmek.*

1. Gül ruḫlaruñuñ çoḳdur ʿuşşāḳı velī ammā / **Çeşmine** raḳībüñüñ Mihrī **diken olmışdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 7). [çeşmine diken ol-, -i, -n, -e]*

çeşmine ḫāb gelme-: *Gözüne uyku girmemek, endişe, korku sebebiyle hiç uyuyamamak.*

1. **Gelmedi** devrinde bir seyyārenüñ **çeşmine ḫāb** / Dergehinde pāsbān olalı Keyvān ol mehüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 6). [çeşmine ḫāb gelme-, -me, -di]*

çeşmümden nihān ol-: *Gözden kaybolmak, görünmez olmak.*

1. Gözümi açup yumunca **oldı çeşmümden nihān** / Şöyle teşḫīṣ itdüm anı yā melekdür yā perī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 4). [çeşmümden nihān ol-,]*

çeşmüñ sāġarı: *Göz kadehi, gözün içinde bulunduğu boşluk.*

1. Bağruñuñ ḳanı ile pür eyle **çeşmüñ sāġarın** / Dil kebābından ḥabībe mā-ḥażar eyle yaraġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 2). [çeşmüñ sāġarı, -üñ]*

çevgān: *Hükümdarlık asası (Hükümdarlık sembolü).*

1. Dāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmü'l-ḳıyām / Ṭop ola saña saʿādet daḫi **çevgān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [çevgān,]*

çevgān: *Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek.*

1. Başumı ṭop eylemişdüm ben egerçi çalmaġa / Dilrübālar eylemişdi zülfini **çevgānlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 4). [çevgānlar, -lar]*

çevgān: *Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek; rakibin gövdesi, baş hariç geri kalan kısmı.*

1. Tīġ-ı ḳahr ile raḳībüñ iki çalduḳ başın / Elümüzdeydi belī ṭop ile **çevgān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 3). [çevgān,]*

çevgān: *Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek; sevgilinin saçının ucundaki kıvrım.*

1. Başumı ṭop itmek içün zülfüñüñ **çevgānına** / ʿAşḳuñuñ meydānına merdāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 2). [çevgānına, -ı, -n, -a]*

çevgān ḳıl-: *Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek yapmak.*

1. Ger sen **ḳılasın** dost ser-i zülfüñi **çevgān** / Ben daḫi ḳılam başumı meydāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 2). [çevgān ḳıl-, -a, -sın]*

çevgān ṣun-: *Değnek uzatmak, bir durumun ortaya çıkmasını sağlamak; sevgilinin kaşının kavisini oluşturmak.*

1. ʿAşḳ meydānında ṭop olsa güneş olmaz ʿaceb / Kim ḳamer her dem hilālinden **ṣunar çevgān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 8). [çevgān ṣun-, -ar]*

çevgān-ı salṭanat: *Hükümdarlık asası; Osmanlı mehter musikisinde kullanılan sarsmalı bir çalgı.*

1. Meydān içinde çalmaġa ṭopın saʿādetüñ / Ṣundı elüñe ʿaşḳ ile **çevgān-ı salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 13). [çevgān-ı salṭanat,]*

çevgān-şekil: *Ucu eğri değnek gibi; büklümlü, dalgalı; ele geçiren, zapteden, hükmeden.*

1. Gördi meydān-ı saʿādetde güneş ṭop oldı / Çünki Ḫān Aḥmedüñ ol zülfini **çevgān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 26). [çevgān-şekil,]*

çevre: *Yakın olan yerler, etraf, civar.*

1. **Çevresin** āb-ı ḥayātuñ ki ṭutar mūr-ı ḫatuñ / Gūyiyā ḫātemidür mühr-i Süleymān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 12). [çevresin, -si, -n]*
2. **Çevresinde** dāyire çekmişdür anuñ kūhsār / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 16). [çevresinde, -si, -n, -de]*
3. Ġam degül ṭutsa ḫaṭı yārüñ ʿiẕārı **çevresin** / Ẓulmetüñ içinde lā-büd āb-ı ḥayvān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 6). [çevresin, -si, -n]*

çıḳ-: *Çıkmak, yükselmek.*

1. Şāḫ-ı serv üzre **çıḳup** bülbül oḳur şiʿr-i laṭīf / Ḥüsnüñ ebyātın meger kim eyledi eşʿār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [çıḳup, -up]*

çıḳ-: *Ölmek, ruhun bedeni terk etmesi.*

1. Bir nefes ḳaldı ki Mihrī vire cān fürḳat ile / **Çıḳmasun** ḥasret ile hey meded ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [çıḳmasun, -ma, -sun]*
2. Biñ dürlü cefāñ ile bu cān ḫulḳuma geldi / **Çıḳmaz** nideyin ben ḫo bu ʿālemden uṣandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [çıḳmaz, -maz]*
3. Sen bī-vefā firāḳıla cān irdi ḫulḳuma / Cānā yoluñda **çıḳsa** gerek bir gün āh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 4). [çıḳsa, -sa]*

çıḳ-: *Doğmak, yükselmek.*

1. Maṭlaʿından şems lerzān **çıḳduġı** her dem budur / Gün cemāline muḳābil olmaġa eyler ḥicāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 4). [çıḳduġı, -duġ, -ı]*

çıḳ-: *Bulunmak, elde edilmek.*

1. Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan **çıḳar** / Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [çıḳar, -ar]*
2. Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin / Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan **çıḳar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [çıḳar, -ar]*

çıḳ-: *Ortaya çıkmak, yayılmak.*

1. Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan **çıḳar** / Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum yāri āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [çıḳar, -ar]*
2. Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini / Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan **çıḳar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [çıḳar, -ar]*

çıḳ-: *Denk gelmek, tesadüf etmek.*

1. Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā andan **çıḳar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [çıḳar, -ar]*
2. Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin / Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā andan **çıḳar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [çıḳar, -ar]*

çıḳ-: *Yayılmak, herkesçe bilinmek.*

1. Dost Mecnūn olalı Leylī şaçuñ sevdāsına / Gör ne **çıḳdı** ʿāleme nām u nişānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [çıḳdı, -dı]*
2. Ṭoḳsan bir ile yüzi ʿadedde laḳab **çıḳar** / ʿAḳluñ yeterse kim idügin bil bu serveri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [çıḳar, -ar]*

çıḳ-: *Yukarı doğru yükselmek; ortaya çıkmak, görünmek.*

1. Ḳamer serv üzre **çıḳmışdur** görinür ṭurrañ altında / Cemālüñ gülsitānından egilmiş dāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [çıḳmışdur, -mış, -dur]*

çıḳ-: *Akmak, yerinden çıkmak; kör olmak.*

1. Yüzüñi görmese **çıḳsun** niderem iki gözüm / Gündüzin güneşe tā kim gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [çıḳsun, -sun]*

çıḳ-: *Oturmak, geçmek; makama gelmek, şehzade olmak.*

1. Salṭanat taḫt üzre **çıḳup** şāh-ı muḥterem yine / Tāc-ı devlet urınup geydi seḫā luṭf u kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [çıḳup, -up]*

çıḳ-: *Kaybetmek, elden kaçırmak.*

1. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan **çıḳar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [çıḳar, -ar]*

çıḳ-: *Akmak, yerinden çıkmak; kör olmak.*

1. Yüzüñi görmese **çıḳsun** niderem iki gözüm / Gündüzin güneşe tā kim gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [çıḳsun, -sun]*

çıḳar-: *Bir nesneyi bulunduğu yerden dışarıya çıkarmak; söküp almak.*

1. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan dostum / Yüregümi yar gel peykānuñı ḳandan **çıḳar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [çıḳar,]*

çıḳar-: *Bir kimseyi hapsedildiği yerden kurtarmak; bir kimsenin sıkıntısını gidermek.*

1. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe aş ḳurtar ol miskīni zindāndan **çıḳar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [çıḳar,]*

çıḳar-: *Ölmek, ruhunu teslim etmek.*

1. **Çıḳar** cān raḫtını şehr-i bedenden Mihrī dil-ḫaste / Fedā ḳıl yār yolında k ider ziyān āteş nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [çıḳar,]*

çıḳar-: *Kurtarmak, çekip almak.*

1. Luṭf ile cānān **çıḳardı** ġam belāsından beni / Ġuṣṣa çekmem ṣarlanursam būriyā şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 4). [çıḳardı, -dı]*

çiçek: *Farklı renklerde ve kokularda olabilen kır ve bahçe bitkisi.*

1. Gülsitān itmiş bu arayı ser-ā-ser nevbahār / Ḥāne-ber-ḫāne müzeyyen eylemiş rengīn **çiçek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 2). [çiçek,]*
2. Ṣubḥuñ nesīmi ireli her cāya ḳıl naẓar / Rengīn **çiçekler** ile ḳamu lālezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 2). [çiçekler, -ler]*
3. **Çiçekler** vecde gelmiş eylemiş cūş / Kimi serḫoş olmış kimi ḫāmūş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 29). [çiçekler, -ler]*

çihre: *Çehre, yüz.*

1. Çü düşdi şevḳ-i ruḫı āfitāb **çihresinüñ** / Cihāna virdi żiyā enver ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 2). [çihresinüñ, -si, -nüñ]*

çok: *Epey, pek çok defa.*

1. Egerçi yazamadum ḥüsnüñüñ kitābetini / Velīk **çoḳ** oḳumuşam cemālüñ āyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 1). [çoḳ,]*

çok: *Miktarı ziyade olan, fazla.*

1. ʿĀşıḳuñ ḥaḳḳında **çoḳ** söz söyler inanma raḳīb / ʿĀdet olmışdur cihānda dostum bühtān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 2). [çoḳ,]*
2. Ḫūblar zülfi hevāsına yeler **çoḳdur** velī / Yoḳ durur illā benüm gibi yele virmiş emek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [çoḳdur, -dur]*
3. **Çoḳdur** cihānda cevr ü cefāsıyla mübteẕel / Bulunmaya benüm gibi bir daḫi ġam-zede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 3). [çoḳdur, -dur]*
4. Gerçi **çoḳ** o ṣanemüñ ʿaşḳınuñ āşüfteleri / Olmaya bencileyin bir daḫi rüsvā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 3). [çoḳ,]*
5. **Çoḳdur** cihānda gerçi senüñ mübtelālaruñ / Ben bende gibi sevmedi bir mübtelā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [çoḳdur, -dur]*
6. **Çoḳ** mübārek demlere irmişdük ammā rāstī / Olmaya ol dem gibi āh ḳanı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [çoḳ,]*
7. Medḥüñde **çoḳ** ġazel diyici ḫūb u bī-nāẓīr / Maʿẕūr ṭut ʿayıblama bu Mihrī kemteri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 7). [çoḳ,]*
8. Vay baña ki ḫayrum ẕerre yoḳ / Ṭāpuña lāyıḳ ʿamel yoḳ cürm **çoḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [çoḳ,]*
9. Vefālu gerçi güzel **çoḳ** dinürdi devrānda / Biz anı görmemişüzdür cihānda bir anda *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 7). [çoḳ,]*
10. Gerçi gördük bu cihān rūyında **çoḳ** cānbāzlar / Ḫūblar maḥbūblar pür-şīveler pür-nāzlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 1). [çoḳ,]*
11. A benim **çoḳ** sevdügüm vallāhi billāhi inan / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [çoḳ,]*
12. **Çoḳ** cihān gülşenlerin seyr itdük ammā rāstī / Müntehā ḳaddüñ gibi bir serv-i raʿnā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [çoḳ,]*
13. Sünbül ü gül-pūşlar **çoḳdur** cihān bāġında līk / Bu külālüñ gibi bir zülf-i semen-sā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [çoḳdur, -dur]*
14. Gerçi ey Mihrī cihānda ġonca-leb maḥbūblar / **Çoḳdur** ammā biz bunuñ mānendi ḳaṭʿā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [çoḳdur, -dur]*
15. Gerçi kim ʿaşḳuñ yolında cürmi **çoḳdur** ʿāşıḳuñ / Ben seni sevmekden özge yoḳ günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [çoḳdur, -dur]*
16. Gerçi gülşende iñen **çoḳ** biter serv-i sehī / Rāstī bu ṣanemüñ ḳadd-i revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [çoḳ,]*

17. **Çoḳdur** cihānda derd-i nigār ile mübteẕel / Mihrī senüñ işüñ de ġarīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 5). [çoḳdur, -dur]*
18. Gerçi **çoḳ** seyr eyledüm bāġ-ı cihān ṣaḥrāların / Rāstī ḳaddüñ gibi hiç görmedüm serv-i bülend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 5). [çoḳ,]*
19. Gül ruḫlaruñuñ **çoḳdur** ʿuṣṣāḳı velī ammā / Çeşmine raḳībüñüñ Mihrī diken olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 7). [çoḳdur, -dur]*
20. Dergehüñden dilberā dūr itme Mihrī bendeñi / Gerçi **çoḳdur** āsitānuñda senüñ derbānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 5). [çoḳdur, -dur]*
21. Lāle ḫadüñi bülbül gülşende görüp eydür / ʿĀlemde gül-i ter **çoḳ** bu ġonca-dehān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [çoḳ,]*
22. Nice bir hecrüñle idem āhı **çoḳlar** sevdügüm / Āhum odı yaḳdı mihr ü māhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 1). [çoḳlar, -lar]*
23. Nice bir hecrüñle idem āhı çoḳlar sevdügüm / Āhum odı yaḳdı mihr ü māhı **çoḳlar** sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 1). [çoḳlar, -lar]*
24. Dürlü dürlü dilberā cevr ü cefañ ile beni / Ḳaṣduñ öldürmek midür billāhi **çoḳlar** sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [çoḳlar, -lar]*
25. Her ne yüzden cevr iderseñ ben ḫo yüz döndürmezem / Sen daḫi ḥāżır göre Allāh **çoḳlar** sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 3). [çoḳlar, -lar]*
26. Dostum luṭf eylegil aġyār ile seyr eyleme / Dīvüñ olmasun melek hem-rāhı **çoḳlar** sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 4). [çoḳlar, -lar]*
27. Hey ḥaẕer ḳıl dostum Mihrīnüñ āhından ṣaḳın / Āhı āhenden geçer vallāhi **çoḳlar** sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 5). [çoḳlar, -lar]*
28. Cihānda **çoḳ** durur ammā belākeş ʿāşıḳlar / Kimesne uġramadı āh u zāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [çoḳ,]*
29. **Çoḳdur** cihānda gerçi güzeller nenüñ gibi / Bir nāzenīn görmedüm el-ḥaḳ senüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [çoḳdur, -dur]*

çoḳ: *Miktarı ziyade olan, fazla; uzun.*

1. Hebā eyleme saʿyini bu ben miskīnüñ / **Çoḳ** zamāndur ki yoluña dil ü cān itdi niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [çoḳ,]*

çoḳtan: *Epeydir, uzun zaman önce.*

1. Dil delermiş ʿīd-i vaṣluñ çün kemān ebrūlaruñ / **Çoḳdan** itdüm dostum ben cānumı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 9). [çoḳdan,]*
2. Didüm raḳībi dāra ʿaceb aṣdılar mı ola / Bir ḫayr ağızlu didi ki **çoḳdan** uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [çoḳdan,]*
3. ʿAşḳuñ yolında oḫ gibi ṭoġrı gelen şehā / Nāmūs şīşelerini **çoḳdan** uşatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 3). [çoḳdan,]*
4. Zehr-i hecriyle helāk olmışdı **çoḳdan** cān u dil / Luṭf idüp şīrīn lebi ger itmese güllāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 6). [çoḳdan,]*
5. Fürḳatüñ zaḫmıyla Mihrī **çoḳdan** olurdı helāk / Müstedām ol yine vaṣluñ aña merhem baġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 6). [çoḳdan,]*
6. **Çoḳdan** ʿaşḳuñ eline ben bende / Virmişimdür yaḳa efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 4). [çoḳdan,]*
7. Didi şükrāne vaṣlım çün vir evvel baş u cān didüm / Yolında öldügüm **çoḳdan** yoluñda dermiyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [çoḳdan,]*
8. Cānā bu cānı sidre ḳadüñ müntehāsına / Teslīm **çoḳdan** eylemişüz yüzi ṣuyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 2). [çoḳdan,]*

çok ol-: *Fazla olmak, artmak.*

1. Şīrīn lebiyle aġzuña sögmiş i Mihrī yār / ʿÖmri **çoġ olsun** el götür imdi duʿālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 5). [çoġ ol-,]*

çöz-: *Açmak, serbest bırakmak, salmak, dağıtmak.*

1. Perçemin **çözse** geh ʿuşşāḳa kemendler gösterür / Oḳısa ebyāt-ı şīrīn laʿl-i ḳandler gösterür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 7). [çözse, -se]*

çü: *Çünkü, için.*

1. **Çü** düşdi şevḳ-i ruḫı āfitāb çihresinüñ / Cihāna virdi żiyā enver ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 2). [çü,]*
2. Ruḫı şemʿine anuñ Mihrī **çü** pervānelerüz / Yanalum yaḳılalum bir pula almaz yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 7). [çü,]*
3. Cürmine baḳup Mihrīyi dūr itme ṭapuñdan / Olmaz bu cihānda **çü** günāh işlemez ādem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 6). [çü,]*
4. Dergehüñ dār-ı şifā oldı **çü** bīmārlara / Senden irdi ḳamu derd ehline dermān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 2). [çü,]*
5. Ġamı deryāya ṣalup ḫurrem olalum gemide / Bāḳi ḳalmaz **çü** cihān ḫoş görelüm bu demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [çü,]*
6. Gül ruḫlaruñı gördi **çü** hengām-ı çemende / Dil bülbüli bu şiʿri hemān eyledi inşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 25). [çü,]*
7. **Çü** şāhuñ beytini maʿmūr gördüm / İçinde berḳ urur ol nūr gördüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 13). [çü,]*
8. Baş ortaya ḳoyup söyler ne kim gelse zebānına / **Çü** gördi nār-ı hecrüñde beni yaḳduġuñı ey cān *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 8). [çü,]*
9. Firdevs bāġınuñ gül-i ḫandānısın **çü** sen / Bülbüllerüñ şehā ya niçün ġamda zār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 12). [çü,]*
10. Gördi **çü** gözüm ḳāmet-i dil-cūyuñı cānā / El-minnetü lillāh yine bustānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 3). [çü,]*
11. Gözüm **çü** gördi sen yüzi gül boyı ʿarʿarı / Virdi yoluña biñ dil ile ʿömri serserī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [çü,]*
12. Sehm-i belāña sīnemi ḳılsam siper nʾola / Rūz-ı ezelde yazdı **çü** Ḥaḳ ḳaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 2). [çü,]*
13. Ġamzesi cānumı çekişür çeşmi göñlümi / Eksük degül **çü** mestler arasında ʿarbede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 6). [çü,]*
14. Cān rāḫtını yaġmaladı ol demde ḫayālüñ / Dil ḫānesine geldi **çü** mihmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 5). [çü,]*
15. İster göñül ki kūyını her dem ṭavāf ide / Dīdār irer mücāvir olanlar **çü** Mekkede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [çü,]*
16. Ey ṭalʿat-ı ḫurşīd eyā ḥüsn ile ġarrā / ʿĪd ayı gibi ḳaşlaruñ oldı **çü** hüveydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 26). [çü,]*

çü: *De bağlacı.*

1. Egerçi ʿādetidür ḫūblaruñ **çü** ʿāşıḳa nāz / İñende ḥadden aşurmayup itseler hele az *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 3). [çü,]*

çün: *Çünkü, bu nedenle.*

1. Rüsvālıġımuz ḫalḳ-ı cihān bildi ne ġam **çün** / Gūş eylemezüz nāṣiḥi rindānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 5). [çün,]*
2. Ey dost raḳīb ile ṭurup ṣoḥbet idersin / ʿUşşāḳlaruz **çün** yine bīgānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 7). [çün,]*
3. Nice feryād idesin ʿaşḳuñ belāsından göñül / Bulmaduñ ʿālemde **çün** feryāduña feryād-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 4). [çün,]*
4. İʿtimād itdügi **çün** ʿahdine hercāyilerüñ / Mihrīnüñ daḫi cihānda çürük efkārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 5). [çün,]*
5. İtüñle işigüñde **çün** her gice hemdemdür / ʿİzzet ise Mihrīye yeter bu hemān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [çün,]*
6. ʿAceb mi laʿl-i nābuñdan senüñ yāḳūt reng alsa / Dehānuñ noḳṭasından dür bulupdur **çün** müdevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [çün,]*
7. **Çün** ṣabā peyki getürdi yār kūyından eṣer / Müjdegānı cān gerekdür Mihrī bu şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [çün,]*

8. **Çün** ʿandelībisin bugün gül yüzli yāruñ Mihrīyā / Var imdi nālān itmege dilber gülistānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [çün,]*
9. Bugün şādān u ḫandānum ki mürde cisme cān buldum / Göñül mülkine **çün** şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [çün,]*
10. **Çün** bir nefes oldum saña ben bende ki hem-dem / ʿĀlemde niçün ölmek içün pes çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [çün,]*
11. Ḫāce vuṣlat ḳapusın kimse **çün** āsān açamaz / ʿÖmr naḳdin virelüm vaṣlı yolında çürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [çün,]*
12. Geldi **çün** ġarrā ġazeller bize ol cānāndan / ʿĪsi-veş irdi nefes ben mürde cisme cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [çün,]*
13. Didi şükrāne vaṣlım **çün** vir evvel baş u cān didüm / Yolında öldügüm çoḳdan yoluñda der-miyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [çün,]*
14. Kūy-ı cānān **çün** yeter mesken baña şimden girü / Yüri zāhid cennetüñi var saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [çün,]*
15. Gördi beni zülfini dilber dişine aldı **çün** / Bildüm anuñ meyli var benden yaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 3). [çün,]*
16. Gülsitānda ġonca laʿlin gördi yārüñ lāle **çün** / Ṭaġlara düşüp didi yā hū saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [çün,]*
17. Mihrīye vaṣlı ḥabībinüñ müyesser oldı **çün** / Yolına cān virmek āsāndur aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 7). [çün,]*
18. **Çün** alduñ elüñe yaḳamı ḥālüme baḳ kim / Dirler gözüñ aṣdʾolsun olurken elüñ işde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 4). [çün,]*
19. **Çün** ḥoḳḳa dehānuñ ṣanemā ḳılsa tebessüm / Rūşen görinür lü'lü' ü mercānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 4). [çün,]*
20. Dilberā **çün** her gedāya āsitānuñdur sened / Sürme ḳapuñdan beni bu ʿālī dergāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [çün,]*
21. Yāri yanumda görüp ḫışm ile **çün** baḳdı raḳīb / Ol çepel şeklini döndürdi hemān sirkelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [çün,]*
22. Yüzüme güldügi **çün** şişlere ṣancar güli ḫār / Nidelüm ol ḫo ḳomaz ḳandasa aġyārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [çün,]*
23. İrdi çün āb-ı ḥayāta Mihrī ölmez ḥaşre dek / Gördi **çün** ẓulmet şebinde ol ʿayān İskenderi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [çün,]*
24. İrdi **çün** āb-ı ḥayāta Mihrī ölmez ḥaşre dek / Gördi çün ẓulmet şebinde ol ʿayān İskenderi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [çün,]*
25. Vaṣl-ı cānānı müyesser ḳılmaz imiş **çün** felek / Bu belā-keş cāndan maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 2). [çün,]*
26. ʿAşḳuñ ṣanemā **çün** yed-i ḳudret dile yazdı / Başuma belā vü ġam u hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [çün,]*
27. Ten yandı dil göyündi yürek deldi fürḳatüñ / Ġamzeñ ḫadengi ḫışm ile **çün** çekdi ḫançeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [çün,]*
28. Bir nefes Mihrī varur kūyuñda seyrān itmege / Tiz ḳaçar **çün** seg raḳībüñ işidüp āvāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 5). [çün,]*
29. Teşnedür dil ṣun **çün** lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [çün,]*
30. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa ṭañ mıdur / Mülket-i dilde ḫayālüñ oldı **çün** sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [çün,]*
31. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa ṭañ mıdur / Mülket-i dilde ḫayālüñ oldı **çün** sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [çün,]*
32. **Çün** vaḳt-i bahār oldı vü hengām-ı çemendür / Bu demde gülistāndan ırağ olmaya aṣlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 7). [çün,]*
33. **Çün** rūz-ı ʿīd mevsim-i faṣl-ı bahārdur / ʿİşret demi feraḥ güni ḫoş rūzgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 1). [çün,]*
34. Naẓar ḳılsañ ḳılur her ḫāki **çün** zer / Ayaḳ ṭopraġıyam çekdürme ẕillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [çün,]*
35. Ġınā senden bulur **çün** faḳr-ı ʿālem / Faḳire Mihrīye terk itme ʿādet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [çün,]*
36. Bu imiş **çün** zamānuñ şimdi kārı / Bulurlar mesned ile iʿtibārı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [çün,]*

37. Egribükde **çün** hevā yüzinde ḳurdı rīsmān / Rīsmān üstinde oynar ṣan kebūterdür hemān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 5). [çün,]*
38. Āşinā olmış iken **çün** bizi yād itdi felek / Yāreler üstine dāġ urdı yine dertlü yürek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 13). [çün,]*
39. Dil ʿandelībi derd ile ḳılsun ḳo nāleler / **Çün** ḳarşusında sencileyin gülʿiẕār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 18). [çün,]*
40. Eṣer-i luṭfı ile eyledi her bāġı behişt / **Çün** naẓar itdi gülistāna bu dem Rabb-i Kerīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [çün,]*
41. Ruḫuñda gülşen-i cennet muṣavver olsan ṭañ mıdur / Ḥayātuñ çeşmesidür **çün** lebüñ kevṣer nihānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 5). [çün,]*
42. Ne var emri berātına muṭīʿ olursa ins ü cān / Bugün rūy-ı zemīnüñ **çün** Süleymān-ı zamānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 15). [çün,]*
43. Āl-i ʿOṣmān içre **çün** olduñ Süleymān-ı zamān / İns ü cin fermānuñ olsun baḫtiyār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 10). [çün,]*
44. Gözüñe ḳarşu cān u dil gidüp ḳaldı muḳābil ten / Atılsa oḳı elbette gerekdür **çün** nişānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 9). [çün,]*
45. Nidelüm gözden ırağ olduñ ise dost yeter / **Çün** ḫayālüñ dil-i virānuma mihmān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 3). [çün,]*
46. ʿÖmrüm ṭavīline yine ṣābit delīldür / **Çün** ruḫlarında zülfi ṣanemler uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 4). [çün,]*
47. Ol kemān-ebrūña cānum nice ḳurbān itmeyem / Ġamzeñ oḳlarına **çün** sīnem nişāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 5). [çün,]*
48. Ḫoş-dem oldı ḫalḳ-ı ʿālem buldı çendān salṭanat / Oldı ʿadlüñ destine **çün** ḫātem-i devlet nigīn *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [çün,]*
49. Oldı ʿadlüñ destine **çün** ḫātem-i devlet nigīn / Ḫoş-dem oldı ḫalḳ-ı ʿālem buldı çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [çün,]*
50. Teşnedür dil ṣun **çün** lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [çün,]*
51. Züḥal **çün** pāsbān oldı irişmez pāy-ı ḳadrüñe / Egerçi nüh-felek her demde anuñ nerdübānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 8). [çün,]*
52. **Çün** ṭulūʿ itdi şeref burcında yine āfitāb / Her kişi medḥ itmege biñ cān u dilden açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [çün,]*
53. Mihrī bülbül gibi efġānuñı dilden ḳoma kim / Lāle ḥaddinde anuñ **çün** gül-i ḫandān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [çün,]*
54. Gülsitānında **çün** ezhār olmadum ben dostuñ / Būstānında piyāz u sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 3). [çün,]*
55. **Çün** perdesini keşf ide gül bülbüle ḳarşu / Bülbül daḫi cān virse ʿaceb mi güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [çün,]*
56. Yañılup **çün** ruḫlaruña beñzerem dimiş meger / Sözinüñ bildi ḫaṭāsın itdi istiġfār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 15). [çün,]*
57. **Çün** derd ile āh eylemeye başlaruz biz / Her ḳandasa ʿaşḳ ehline yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 1). [çün,]*
58. Muṣḥaf-ı ḥüsnini gördüñ **çün** oḳı Sūre-i Nūr / Mihrī ʿāşıḳlara ʿālemde bu fāl az açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [çün,]*
59. Laʿline öykündügi **çün** lāle ruḫsārına şemʿ / Lāleye dāġ urdılar şemʿüñ zebānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 4). [çün,]*
60. ʿĀşıḳa maʿşūḳ **çün** cevr idegelmişdür ezel / Terk-i ʿādet eylemez her kişi erkānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 4). [çün,]*
61. Her seḥer vaḳtinde dilber **çün** ṣabāya rū ṭutar / Zülfi būyıyla cihān eṭrāfını ḫoş-bū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [çün,]*
62. Dil delermiş ʿīd-i vaṣluñ **çün** kemān ebrūlaruñ / Çoḳdan itdüm dostum ben cānumı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 9). [çün,]*
63. Dostum **çün** yüze gülmek eylemişsin ḫū saña / Yüri ey hercāyi var şimden girü yā ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [çün,]*

64. **Çün** dile dilber ḫayāli geldi mihmān olmaġa / Pīşkeş cān virelüm mihmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 2). [çün,]*
65. Ey dil bahār faṣlı vü **çün** devr-i lāledür / Lā dimezüz ki ʿāşıḳa sevdā ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [çün,]*
66. Ḥüsnüñ berātın iltdi ṣabā gülsitāna **çün** / Gördi tebessüm eyledi her ġonca açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 7). [çün,]*
67. Envāʿ-ı zīnet ile cihān olsa ṭañ mı zeyn / ʿArż eyleyen cemālini **çün** şehriyārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 8). [çün,]*
68. Laʿl-i lebinüñ yādına bir mehrūnuñ / Ḫoş olur nūş ide mül **çün** irişe vaḳt-i bahār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 23). [çün,]*
69. Pāk eyledi ferrāş-ı ṣabā rūy-ı cihānı / Getürdi bahār ebr gözinden aña **çün** mā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 5). [çün,]*
70. Tīġ-ı ḳahr ile deler **çün** şerhā şerhā sīnemi / Bir naẓar ḳılsa gözi ucıyla cānān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 3). [çün,]*
71. Eyler ise nʾola cān naḳdini yoluña īs̱ār / Buldı **çün** vaṣluñ gibi sermāye ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [çün,]*
72. Eyler ise nʾola cān naḳdini yoluña īs̱ār / Buldı **çün** vaṣluñ gibi sermāye ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [çün,]*
73. Mezraʿ-ı ḫānında ḫırmen olsa ṭañ mıdur cihān / Oldı **çün** luṭfı hevāsıyla felekler āsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 7). [çün,]*
74. **Çün** dem-i ʿīsā gibi ʿaşḳuñ dirildürmiş öli / Gelmeyince başuma bilmedüm ol nesneyi ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 4). [çün,]*
75. Yıḳma göñlin ʿāşıḳuñ uyma raḳībe dostum / **Çün** bilürsin sözi iblīsüñ yalandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 8). [çün,]*
76. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ i Mihrī dāʾimā / Yanalum pervāne-veş **çün** yana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 7). [çün,]*

çün: *Mademki.*

1. **Çün** delmez imiş ġamzeleri ḫançeri bağrum / Pes bu yüregimde görinen yāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 4). [çün,]*

çünki: *İçin.*

1. Ey müderris **çünki** sen taḥṣīl-i cānān itmedüñ / Ḳīl ü ḳāl içre ḳalupsın eyleme nāçār baḥs̱ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 3). [çünki,]*
2. Yanmasun mı ʿāşıḳ-ı bīçāreler pervāne-veş / Māhrūlar **çünki** ḥüsni şemʿdānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 2). [çünki,]*
3. Gül mevsimidür **çünki** bugün ṣaḥn-ı çemende / Ney gibi fiġān eylegil ey bülbül-i şeydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 8). [çünki,]*
4. Gördi meydān-ı saʿādetde güneş ṭop oldı / **Çünki** Ḫān Aḥmedüñ ol zülfini çevgān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 26). [çünki,]*
5. Ölince **çünki** el çekmez göñül dildār mihrinden / Şifā virmez baña hergiz senüñ ey şeyḫ telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [çünki,]*
6. **Çünki** zeyn oldı cihān bāġı gülistānlarla / Gel i dil seyr idelüm biz daḫi cānānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 1). [çünki,]*
7. **Çünki** sen serv-i revān gitdi hemān oldı revān / ʿAḳabince gözümüñ yaşı revān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 2). [çünki,]*
8. **Çünki** gösterdi cihāna ruḫlarından yār gül / Eyledi rūy-ı zemīn eṭrāfını envār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 1). [çünki,]*
9. Dūr düşdüñ **çünki** ey dil bülbül-i gülzārdan / Gitdi güller biz ḳılalum nāle vü efġānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 2). [çünki,]*
10. **Çünki** sulṭān oldı dil taḫtında ʿaşḳuñ dilberā / Ser-be-ser cān mülkine ḥükmüñ revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [çünki,]*
11. Ṭopraġuñ **çünki** gözüñ yaş ile yoġrulmuş ezel / Biz aña neyleyelüm ey yazusı ḳara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [çünki,]*
12. Ṭapuñdur her gedāya **çünki** mesned / Nedendür kim çekem ben derd ü miḥnet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [çünki,]*

çünki: *Çünkü, zira.*

1. Çāresi ṣabr eylemekdür Mihrī ḳassām-ı ezel / Böyle yazmış **çünki** her vech ile inşālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [çünki,]*
2. **Çünki** gönderdi Ḫudā devlet ile rāha seni / Mübtelā ḳılsun İlāhī yine bir şāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [çünki,]*

çünkim: *Çünkü,dığı için, nedeniyle.*

1. Def ü çeng ü rebāb ile demidür ʿayş u nūş idem / Viṣāl-i yār ile **çünkim** şarāb-ı erġavān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [çünkim,]*
2. Döşedi **çünkim** zümürrüdden bisāṭını çemen / Gūşına ṭaḳındı şebnemden dür-i şehvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 4). [çünkim,]*
3. Yoġ imiş **çünkim** naṣībüm vaṣl-ı cānān olmadan / El yudum şimden girü derdüme dermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 1). [çünkim,]*
4. Kaʿbe-i ḥüsnini **çünkim** bize itdürdi ṭavāf / Eyledüm biñ dil ile cānumı ḳurbān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 8). [çünkim,]*
5. ʿĪd-ı vaṣlın ʿarż idüp **çünkim** götürdi şeh niḳāb / Nūra ġarḳ itdi cihānı ẓāhir oldı āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [çünkim,]*
6. Āteş-i ʿaşḳa ol ʿāşıḳlar ki cānın yaḳdılar / Buldılar vuṣlat ebed **çünkim** cihānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 1). [çünkim,]*
7. Ṭurma nālān ol ruḫı şevḳinde miskīn ʿandelīb / ʿĀdetidür **çünkim** itmek bülbülini zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 9). [çünkim,]*

çürü-: *Özelliğini kaybetmek, mikroorganizmalar vb. etkisiyle kimyasal değişime uğrayıp bozulmak.*

1. Cān vire hecrüñde Mihrī mihrüñi terk itmeye / **Çüriyüp** ger ḫāk olursa üstüḫānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 7). [çüriyüp, -y, -üp]*

çürü-: *Bozulup dağılmak, kötü hale gelmek; heba olmak, yok olmak, geçmek.*

1. Ḫāce vuṣlat ḳapusın kimse çün āsān açamaz / ʿÖmr naḳdin virelüm vaṣlı yolında **çürüsün** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [çürüsün, -sün]*

çürük: *Sağlam olmayan, dayanağı olmayan, boş.*

1. İʿtimād itdügi çün ʿahdine hercāyilerüñ / Mihrīnüñ daḫi cihānda **çürük** efkārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 5). [çürük,]*

D

da: *De bağlacı.*

1. Ḫalvetüñde zāhidā ʿayb itme ehl-i ʿaşḳa sen / Ḳünc-i ġamda ʿāşıḳuñ **da** bī-riyāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 4). [da,]*
2. Hem-dem olduñsa ḥabībe ġırre olma müddeʿī / Bu cihāndur şādlıḳ soñunda lā-büd ġam **da** var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [da,]*
3. Ḳılmaduñ bir gün ḥabībüñ zülfine hem-ser beni / Neyleyelüm bu cihāndur saña **da** ḳalmaz felek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [da,]*
4. Açalum ʿaşḳ hevāsıyla bu dil yelkenini / Çekelüm lenger-i hicrānı ḳoyalum ġamı **da** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 4). [da,]*
5. Ol mehüñ Mihrī cihān ḫalḳı **da** dīvānesidür / Sen seni ṣanma hemān dünyede tenhā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [da,]*
6. Bu cihān bāḳī degül saña **da** ḳalmaya felek / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [da,]*

dād: *İmdat, yardım anlamında ünlem belirten bir söz.*

1. Sürmedüm neyleyeyin ẕevḳ u ṣafāsın felegüñ / Āh elinden felegüñ **dād** elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 2). [dād,]*
2. Nideyin baña felek ummaduġum işler ider / Āh elinden felegüñ **dād** elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 4). [dād,]*
3. Āh u efġān ile her dem geçürür kārumuzı / Āh elinden felegüñ **dād** elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [dād,]*
4. Pür ider ḳāseyi her dem içürür ḳan bize / Āh elinden felegüñ **dād** elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 8). [dād,]*
5. Ne özi göynür esirger ne ḫo yaşını siler / Āh elinden felegüñ **dād** elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 10). [dād,]*
6. Bu cihān bāḳī degül saña da ḳalmaya felek / Āh elinden felegüñ **dād** elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [dād,]*
7. Mihrīyi öldüricek kime cefā eyleyesin / Āh elinden felegüñ **dād** elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 14). [dād,]*
8. Ḥasret itdi bizi uş sevgülü cānānlara / Āh elinden felegüñ **dād** elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 16). [dād,]*
9. Dād itmez iseñ **dādımuzı** ḫūni gözüñ / Beni nā-ḥaḳ yere öldürse gerek āḫir-i kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 8). [dādımuzı, -ı, -muz, -ı]*

dād it-: *Dürüst ve adaletli olmak, haksızlık yapmamak.*

1. **Dād itmez** iseñ dādımuzı ḫūni gözüñ / Beni nā-ḥaḳ yere öldürse gerek āḫir-i kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 8). [dād it-,]*

dağ: *Çevresindeki araziye göre büyük bir çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya kütlesi.*

1. Eşk-i çeşmümden olur cūş itdügi ırmaġlar / Dūd-ı āhumdandur ebr olduġı her dem **dağlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 1). [dağlar, -lar]*

dāġ ur-: *Yaralamak, yakmak, kızgın bir alet ile yanık izi yapmak.*

1. Laʿline öykündügi çün lāle ruḫsārına şemʿ / Lāleye **dāġ urdılar** şemʿüñ zebānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 4). [dāġ ur- ,]*

dāġ-ı dil: *Gönül yarası; aşığın yanmış, dağlanmış gönlünün külleri.*

1. Cānāna cān virüp ġam ile olduġum helāk / **Dāġ-ı dilümle** yazuñ anı ṭaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 4). [dāġ-ı dil,]*

dağlara düş-: *Sıkıntı, üzüntü sebebiyle insanlardan kaçıp ıssız yerlerde, dağlarda yaşar olmak; çılgına dönmek; lalenin içi yanmak, üzülmek; lalenin ortasında yanık izi, dağ oluşmak.*

1. Gülsitānda ġonca laʿlin gördi yārüñ lāle çün / **Ṭaġlara düşüp** didi yā hū saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [ṭaġlara düş-,]*
2. Çekdi lebüñüñ ḥasretile sīnesine dāġ / **Ṭaġlara düşüp** lāle-i nuʿmān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 3). [ṭaġlara düş-,]*

dağlarca: *Dağlar kadar, pek çok.*

1. Ger **ṭaġlarca** eylerseñ günāh / Tevbe ḳılsañ ʿafv ider anı ilāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 22). [ṭaġlarca,]*

daḫi: *Bu zamana kadar, şimdiye dek.*

1. ʿAşḳ bābın **daḫi** bir vech ile taḥrīr idemez / Mihrī kim bunca zamān defter ü dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [daḫi,]*
2. Diḳḳat ile naẓar itmekden aña inceldüm / Bilmedüm **daḫi** miyān mı veyaḫud mūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 5). [daḫi,]*

daḫi: *Üstelik, bundan başka.*

1. Derdüñ yeter ey dost benüm derdüme emsem / Dil-ḫasteñe cānā **daḫi** dermānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [daḫi,]*
2. Geçdi ey ḳaşı kemān ġamzeñ oḳı cāndan öte / **Daḫi** çeşmüñ nice bir sīneme müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [daḫi,]*
3. Dāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / Ṭop ola saña saʿādet **daḫi** çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [daḫi,]*
4. Cān viremez yolumda dime Mihrī dostum / Ṣādıḳlaruñ cihānda bu **daḫi** biri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 5). [daḫi,]*

daḫi: *Başka.*

1. Yoḳ ṣanurdum ʿālem içre cān ile serden leẕīẕ / Hey neler varmış cihānda **daḫi** bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [daḫi,]*
2. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü bu luṭf u bu kerem / Kim sende var cihānda **daḫi** kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [daḫi,]*
3. Nem var **daḫi** ʿaşḳuñda budur taḥṣīlüm / Dilde ġam dīdede nem sīnede āteş her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [daḫi,]*
4. Öl derdüm ile olma **daḫi** ḫūblara māʾil / Ol cevrüme ḳāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 15). [daḫi,]*

daḫi: *Henüz, daha.*

1. İçer ṣu yirine ḳanumı ġamzeñ / ʿAceb budur ki olmaz **daḫi** ḳāniʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 2). [daḫi,]*
2. Bitmedi **daḫi** bitmeyiser bāġ-ı cihānda / Bir sencileyin ruḫları gül lebleri ḥamrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 23). [daḫi,]*

daḫi: *Bundan sonra, artık, bir daha.*

1. Bitmedi bāġ-ı cihānda **daḫi** hiç bitmeyiser / Ruḫları güller ile ġonca dehānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [daḫi,]*
2. Bu cihāndur dem ola Mihrīye raḥm eyleye yār / **Daḫi** yer ḳalmaya aġyār saña dilkülige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [daḫi,]*
3. Öldürmesün iñen **daḫi** ġamzeñ di Mihrīyi / Ben ḫūnī gözlerüñ göreli cāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [daḫi,]*
4. Pāre ḳılsa itlerüñ cānā raḳīb-i kāfiri / Olmaz idi **daḫi** bir vech ile ġavġālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [daḫi,]*
5. Yād eyleme ʿaşḳumda **daḫi** sen o zamānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 20). [daḫi,]*
6. Mihrī süreli yüzin işigüñe dostum / Ḳalmadı meyli **daḫi** cinān-ı muḫallede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 7). [daḫi,]*

7. Bāġ-ı ḥüsnüñ şularam göz yaşıla şām u seḥer / **Daḫi** şeftālu yimesün mi bu bustān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [daḫi,]*

daḫi: *De bağlacı.*

1. Atsa ġamzeñ tīrini cān pūtesine ḳaşlaruñ / Gösterür dil **daḫi** cānā cevherī peykān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [daḫi,]*
2. Ḳorḳaram vaṣluña **daḫi** geleler el ḳaralar / İtdiler ʿāşıḳ-ı şūrīdelerüñ ʿaşḳuñı pāy *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 4). [daḫi,]*
3. Cān almaġ ile mi ḳoyalar seni ḫūblar / Ey Mihrī ḳatlan aḫı **daḫi** saña nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [daḫi,]*
4. İʿtimād itdügi çün ʿahdine hercāyilerüñ / Mihrīnüñ **daḫi** cihānda çürük efkārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 5). [daḫi,]*
5. Ġamzeñ ġarażı cān ise cānā ne tekellüf / Başumda senüñ cān **daḫi** cānāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [daḫi,]*
6. Egerçi bū durur her dem Ḫıṭānuñ miski ʿālemde / Ṣaçuñ būyından irmişdür aña **daḫi** muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [daḫi,]*
7. Ġamuñla sen **daḫi** bilseñ neler çeker ʿāşıḳ / Bu cevri itmez idüñ ṭālib-i dīdār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [daḫi,]*
8. Şādam ol cānān meger efġānum işidüp dimiş / Gitmemiş ʿaşḳum **daḫi** bu derdmendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [daḫi,]*
9. Şimdi bir ḥāldeyem kim ilenen düşmenine / Dir ki Mihrī gibi sen **daḫi** siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [daḫi,]*
10. Oñmaduḳ Nâmi ṭutaldan beri bir yār etegin / Gel berü gel ṭutalum biz **daḫi** tekrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 1). [daḫi,]*
11. Çün perdesini keşf ide gül bülbüle ḳarşu / Bülbül **daḫi** cān virse ʿaceb mi güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [daḫi,]*
12. Mest idüm ʿaşḳı meyinden **daḫi** bir bāde ṣunup / Curʿa-i laʿli beni eyledi ḥayrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [daḫi,]*
13. Çünki zeyn oldı cihān bāġı gülistānlarla / Gel i dil seyr idelüm biz **daḫi** cānānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 1). [daḫi,]*
14. ʿÖmr bir anda geçer devr-i gül eyyāmı **daḫi** / Bāḳī ḳalmaz bu zamān bāri geçür ānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 7). [daḫi,]*
15. Ḫoş rūḥa ġıdā idi ṣanem ḥüsni nevāsı / İllā nidelüm vardur anuñ **daḫi** fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [daḫi,]*
16. İntiẓār ile irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile **daḫi** nigār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [daḫi,]*
17. Cümle ʿālem ḫalḳını aġyār idindüm seni yār / Sen **daḫi** aġyār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [daḫi,]*
18. Ey ki düşdüñ Mihrī her bir bī-vefānuñ pāyına / Sen **daḫi** bī-ʿār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [daḫi,]*
19. ʿAḳl u dil yoluña gitdi dil ü cān ḳalmış idi / Fürḳatüñ eyledi andan **daḫi** bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [daḫi,]*
20. Medḥ itmege ḥüsnüñi gülistān-ı çemende / Bir bülbül-i ḫoş-ṭābʿ durur bu **daḫi** gūyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 37). [daḫi,]*
21. Yüzüñi görmege gerçi kim virürem cānı ben / Sen **daḫi** ḫūblarda bir ʿāşıḳ-perest idüñ iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [daḫi,]*
22. Bālā ḳadüñi gördi meger ṭarf-ı çemende / Ḥayretde ṭurur serv ü ṣanavber **daḫi** yek-pā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 19). [daḫi,]*
23. Gül ruḫlaruña kendüzüni ʿarż ḳılmasun / Ḥüsnüñ ḳatında aña **daḫi** nʾ iʿtibār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 6). [daḫi,]*
24. Lāyıḳ ola mı ki ʿaceb ḳapuñda / İtlerüñle bile ben **daḫi** olam ḫıdmetkār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 28). [daḫi,]*
25. Yalıñuz ben mi ḫarīdāruñam kim ey Zühre-cebīn / Gün **daḫi** müşteridür saña ḳamerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [daḫi,]*
26. Ḫār elinden dāmenin ḳurtarmaġ içün dilberüñ / Sen **daḫi** her gülsitāna yüz urup yalvar ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [daḫi,]*
27. Ger sen ḳılasın dost ser-i zülfüñi çevgān / Ben **daḫi** ḳılam başumı meydāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 2). [daḫi,]*

28. Bahār faṣlı vü gül devri ġonca ʿālemidür / Demidür imdi i dil sen **daḫi** hezār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 4). [daḫi,]*
29. Hevā-yı zülfüñüñ Mihrī **daḫi** geçmez hevāsından / Kʾ anı yel gibi yeldürdi nice meh sāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [daḫi,]*
30. Dimedüñ bu **daḫi** āşüftelerümden biridür / Sürinürem yoluña bunca zamān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 2). [daḫi,]*
31. Gerçi ki müjeñ ḫançer ile sīnemi deldi / Dil **daḫi** senüñdür diler iseñ meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [daḫi,]*
32. Ḳānūn-ı ʿaşḳ ḳametümi eylemişdi çeng / Nāy itdi cismümi **daḫi** iñlede iñlede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 5). [daḫi,]*
33. Terk eyle seni terk ideni sen **daḫi** Mihrī / Aġyāra ḳoyup seni o bī-ʿar giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [daḫi,]*
34. Bir gün ola iñen **daḫi** ġam çekme ḫaste dil / Dilber müyesser ola bulasın selāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 4). [daḫi,]*
35. Ol ṣanem yazduḳda ʿuşşāḳın vefā mektūbına / Ben siyehkārı **daḫi** merḳūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 4). [daḫi,]*
36. İntiẓār ile irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile **daḫi** nigār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [daḫi,]*
37. İşidüp derd ile iñledi mi dūlāb **daḫi** / Girye vü zār ile her dem dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [daḫi,]*
38. Diyeyin cān ile ben **daḫi** her dem / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 44). [daḫi,]*
39. Her ne yüzden cevr iderseñ ben ḫo yüz döndürmezem / Sen **daḫi** ḥāżır göre Allāh çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 3). [daḫi,]*
40. Sen çıḳarduñ beni zülfine uyup başdan i dil / Göreyin sen **daḫi** bu yolda ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [daḫi,]*
41. Gel vaḳt-i ṣafā devr-i bahāruñ gözenidür / Ey dil demidür sen **daḫi** şevḳ ile ṭol imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [daḫi,]*
42. Gice gündüz başını serv ṣalar gülşende / Meger olmış o **daḫi** ol ḳad-i raʿnā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 4). [daḫi,]*
43. Mihrüñi cān ḳafesinde virürem rūḥa ġıdā / Ṭūṭiye var mı ġıdā **daḫi** şekerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [daḫi,]*
44. Ḫūblar içre ṣanemā sen **daḫi** bir server idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [daḫi,]*
45. Hey benüm begcegizüm sen **daḫi** bir ādem idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [daḫi,]*
46. ʿAşḳı rāhında bulur mu dil ü cān terk idici / Bir benüm gibi cihān içre **daḫi** arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [daḫi,]*
47. Mihrīyem ʿaşḳuñda **daḫi** nice yıl yeldür beni / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [daḫi,]*
48. Dili virdüm yalıñuz ṣanma saña cān biledür / Dil nedür cān **daḫi** cānā saña ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [daḫi,]*

daḫi: *Daha, fazla olarak, başka.*

1. Dil ü cān aldı bilmem **daḫi** ne ister / O şāhum ben gedādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [daḫi,]*

daḫi: *Ancak, fakat, lakin.*

1. Dehānına gelüpdür cān-ı Mihrī / **Daḫi** ölmez cefādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 7). [daḫi,]*

daḫi: *Hala, daha.*

1. ʿAḳl u dil ü cānuñ baña virmişdüñ ezelde / Neyler **daḫi** sende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 13). [daḫi,]*

daḫi: *Hem, ayrıca.*

1. Dāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmü'l-ḳıyām / Ṭop ola saña saʿādet **daḫi** çevgān

salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [daḫi,]*

dāʿi: *Davet eden, çağıran; padişah, hükümdar.*

1. Ḥamdülillāh kim mülāḳāt oldı Mihrī **Dāʿiye** / Dir görenler ẕātuña erkān-ı devlet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 8). [dāʿiye, -y, -e]*

dāʾim: *Sürekli, daima, her zaman.*

1. Ditreden ḫurşīdi tīġı ḫavfıdur her ṣubḥ-dem / Bī-sebeb ṣanmañ ki bu eflāke **dāʾim** inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [dāʾim,]*
2. ʿİzzet ile ol semā olduḳça **dāʾim** pāydār / Devlet ile ṭur cihān ṭurduḳça ey ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [dāʾim,]*
3. Ṣaḳlasun emn ü emānında seni **dāʾim** Aḥad / Cān içinde nitekim ola elif ḥarfi ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 20). [dāʾim,]*
4. Dostlaruñ fevḳaʾl-ʿulāda her dem olsun ṣādmān / Düşmenüñ taḥteʾs -serāda **dāʾim** olsun pāymāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 19). [dāʾim,]*
5. ʿAceb mi yer yüzi **dāʾim** bezense cūdı ḫānından / Felekdür ṣofrası her dem ḳamer şems ile nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [dāʾim,]*
6. ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i ʿizzetde **dāʾim** sāzkār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 14). [dāʾim,]*
7. Saña **dāʾim** bī-vefālar ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [dāʾim,]*
8. Laʿl-i şīrīnüñe ben cān virürem irmez elüm / Āh kim ḳarşumda **dāʾim** lā-tekellüf yir meges *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 3). [dāʾim,]*
9. Yaḳup ʿaşḳuñ odın sīnemde **dāʾim** ṣaḳlaram cānā / Anuñçün ḫāne-i dilde yanar her dem nihān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [dāʾim,]*
10. Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin / Saña **dāʾim** bī-vefālar ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [dāʾim,]*
11. Şefīʿ olmaḳ dilerseñ ger Resūl / ʿİlm-i tevḥīd ile **dāʾim** yoldaş ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 13). [dāʾim,]*
12. Yanaram bezm-i şevḳüñde gözüm aġlar göñül ḫandān / Hemān ol şemʿa döndüm kim güler **dāʾim** ziyānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [dāʾim,]*

dāʾimā: *Devamlı, sürekli.*

1. Kūyuñda senüñ **dāʾimā** ʿuryān olayın tek / Cennetde baña ḥulle vü destār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [dāʾimā,]*
2. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ i Mihrī **dāʾimā** / Yanalum pervāne-veş çün yana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 7). [dāʾimā,]*
3. Furṣat el virmiş iken būse-kinār it yāri / **Dāʾimā** girmez i Mihrī ele bu dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 5). [dāʾimā,]*
4. Ne günāh itdük ola çarḫ-ı sitemkāra ʿaceb / Ki bizi dūr ider ol **dāʾima** cānānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 6). [dāʾima,]*
5. ʿĪd-i ḥüsnüñde görüp ḳaşuñ hilālin ḫusrevā / Ḫurrem olsun **dāʾimā** sāyeñde bu ḫalḳ-ı cihān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [dāʾimā,]*
6. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun anuñ **dāʾimā** gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [dāʾimā,]*
7. Luṭf u vefāsı müddeʿīye oldı **dāʾimā** / Cevr ü cefāsı baña naṣīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [dāʾimā,]*
8. İtleriyle hem-dem olaydum i Mihrī **dāʾimā** / Dergehinde ol şehüñ maʾlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 9). [dāʾimā,]*
9. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun anuñ **dāʾimā** gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [dāʾimā,]*

10. Dostlaruñ her dem cihān rūyında olsun şādmān / **Dā'imā** düşmenlerüñ çeksün elem sen bī-ġam ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [dā'imā,]*
11. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun anuñ **dā'imā** gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [dā'imā,]*

dā'ire: *Çevre; yüz; yüzün yanak kısımlarının altı ve çene bölgesi.*

1. Var itdügüñe ṣoñra peşīmān olasın / Gül yüzüñ **dā'iresini** ṭutıcaḳ bir gün ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 26). [dā'iresini, -si, -n, -i]*

dā'ire-i çarḫ-ı muʿallā: *Yüce feleğin dairesi, en üstte bulunan feleğin çemberi.*

1. Ḫaddüñi görüp ḳorḳaram āh itmege nāgāh / Āhumla yana **dā'ire-i çarḫ-ı muʿallā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 32). [dā'ire-i çarḫ-ı muʿallā,]*

dāl: *Arap alfabesindeki "د"harfinin ismi; Ahmed isminin .son harfi*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsninde fāla niyyet itdüm ol şehüñ / Evvel elifle ḥa geldi āḫirinde mīm ü **dāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [dāl,]*

dāl: *Selvi ağacının kollarından her biri; sevgilinin yüzüne doğru inen saçı.*

1. Ḳamer serv üzre çıḳmışdur görinür ṭurrañ altında / Cemālüñ gülsitānından egilmiş **dāldur** zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [dāldur, -dur]*

dāl: *Arap alfabesindeki "د"harfinin adı; sevgilinin .kıvrımlı saçı*

1. Dehānuñ cānım u zülfüñ benim ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem āh görmezsem o mīm ü **dālı** bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [dālı, -ı]*

dāl ol-: *Dal harfi gibi olmak, iki büklüm olmak, saygı ve hürmet göstermek.*

1. Kim devr-i şehen-şāh-ı cihān Aḥmed Ḫāndur / **Dāl oldı** anuñ devleti ismine müsemmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 13). [dāl ol-,]*

ḍalālet: *Sapkınlık, doğru yoldan ayrılma; Allah'tan uzaklaşıp şeytana uyma, Allah'a itaat etmeme.*

1. Zinhār ol **ḍalāletden** berī / Bulmaḳ isterseñ behişt içre yeri *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 11). [ḍalāletden, -den]*
2. Ḳo zülfi ḳışṣasın oḳı cemāli muṣḥafını / Götürmek ister iseñ cān u dil **ḍalāletini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [ḍalāletini, -i, -n, -i]*

dāma düşür-: *Tuzağa düşürmek, oyuna getirmek, birini kötü sonuç doğurabilecek bir duruma uğratmak; gönlünü ele geçirmek, aşık etmek.*

1. Dil murġını bir bend ile ḫoş **dāma düşürdi** / Cān boynına zülfüñ ṣalalı ḥalḳa-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 29). [dāma düşür-,]*

dāmen: *Etek; gülün açılınca en dışta kalan yaprakları; içten gelen, biriktirilmiş duygular.*

1. Meclis-i ṣaḥn-ı çemende **dāmeninden** dembedem / Maḳdemine sen şehüñ yāḳūt ider īsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 11). [dāmeninden, -i, -n, -den]*

dāmen: *Etek; sevgilinin eteği, yakın çevresi.*

1. Ḫār elinden **dāmenin** ḳurtarmaġ içün dilberüñ / Sen daḥi her gülsitāna yüz urup yalvar ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [dāmenin, -i, -n]*

dāmen: *Yakın, çevre; sevgilinin yanı.*

1. Sefīne-i dili ġarḳ idicek gözüm yaşı / Ḥabīb **dāmenini** ben kenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 4). [dāmenini, -i, -n, -i]*
2. Depele ey raḳīb gel beni dek / **Dāmeninden** ḥabībimüñ el çek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 1). [dāmeninden, -i, -n, -den]*
3. Ḳomam ölince elden etegüñi dostum / Buldum saʿādet ise yeter **dāmenüñ** gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 2). [dāmenüñ, -üñ]*
4. Görinelden gözüme cānā cemālüñ gülşeni / Bülbül-i şūrīdedür tā ṣubḥ olınca **dāmeni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 1). [dāmeni, -i]*

dāmen: *Yakın, çevre, yan; yakınlık, ilgi.*

1. Dünye vü ʿuḳbāda bu ʿizzet yeterdi Mihrīye / Girse bir kez destine anuñ ḥabībi **dāmeni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 5). [dāmeni, -i]*

dāmen-i aġyār: *Rakibin eteği, rakibin ayağı, arkası, peşi.*

1. Mihrī yār ister iseñ **dāmen-i aġyāra** yapış / Gül ele girmez imiş ṭutmayıcaḳ ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 4). [dāmen-i aġyār,]*
2. Yapışup **dāmen-i aġyāra** müdārā iderüz / Nitekim yalvaruruz bir çöpe geçmez sözümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 4). [dāmen-i aġyār,]*

dāmen-i dilber: *Gönül çelen sevgilinin eteği, eşiği, yamacı.*

1. **Dāmen-i dilberden** olalı başuma tāclıḳ / Ḥamdülillah kimseye göstermedüm muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 1). [dāmen-i dilber,]*

dāmen-i raḥm: *Merhamet eteği.*

1. Aġladur her dem şehā bī-çāre Mihrīyi felek / **Dāmen-i raḥmuñ** ile sil yaşını ey kāmyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 25). [dāmen-i raḥm,]*

dāmen-i vaṣl: *Sevgiliye kavuşmanın eteği, yakınlığı, vaktin yaklaşması.*

1. **Dāmen-i vaṣlı** ḥabībüñ hele girsün elime / Ṭutmışam tīg-ı belāsına boyun aġyāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 6). [dāmen-i vaṣl,]*
2. Nāgāh girür ise elüñe **dāmen-i vaṣlum** / Bir vaḳt-i şerefde *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 17). [dāmen-i vaṣl,]*
3. **Dāmen-i vaṣluñla** bir gün ḳanlu yaşum silmedüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 8). [dāmen-i vaṣl,]*

dāmenin öp-: *Etek öpmek, bir işi yaptırmak için yalvarıp yakarmak, yaltaklanmak.*

1. **Dāmenin öp** devlet isterseñ yüzüñ sür pāyına / Derdine vir cānuñ ey dil kᵓ anda dermān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [dāmenin öp-,]*

dāmenine yapış-: *Eteğine yapışmak, çevresinden ayrılmamak, peşini bırakmamak.*

1. Merd iseñ ġayret demidür sür raḳībi hey meded / **Dāmenine** ter gülüñ **yapışmasun** saʿy eyle ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [dāmenine yapış-,]*
2. Ḫūblaruñ derdine düşdüñse **yapış dāmenine** / Mihrī bu derde bulur derdine dermān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 7). [dāmenine yapış-,]*

dāmenini elden ḳoma-: *Eteğini elden bırakmamak, bir kimsenin peşinden ayrılmamak, sürekli yanında bulunmak.*

1. **Ḳomaz** gülüñ nidelüm **dāmenini elden** ḫār / Gülüñ rızāsı içün bāri ḫārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 3). [dāmenini elden ḳoma-,]*

dām-ı belā: *Bela, sıkıntı tuzağı; aşığı aşık eden tuzak.*

1. Bir perīnüñ ḥalḳa-i zülfine nāgāh oldı ṣayd / Şimdi Mihrī miskinüñ **dām-ı belāsı** özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 8). [dām-ı belā,]*

dām-ı zülf: *Saç tuzağı; sevgilinin saçından kurulmuş olan tuzak.*

1. Aldadı ḥāli göñül murġını bir dāne ile / **Dām-ı zülfine** göñül düşdi mi kendü dek ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 2). [dām-ı zülf,]*

dānā: *Bilgili, alim kimse.*

1. **Dānā** odur ki ḫūblara zāhid göñül vire / Nādān odur ki sevmedi maḥbūbı dünyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [dānā,]*

dāne: *Tohum; yem; sevgi kırıntısı, az miktarda gösterilen ilgi.*

1. Bir **dāne** ile zülfi göñül murġın itdi ṣayd / Baña cihānda ʿömrüm olınca ġıdā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 7). [dāne,]*
2. Aldadı ḥāli göñül murġını bir **dāne** ile / Dām-ı zülfine göñül düşdi mi kendü dek ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 2). [dāne,]*

dāne: *Tane, yem, küçük yiyecek parçası; sevgilinin küçük ilgileri, yakınlık gösterileri; sevgilinin vücudundaki siyah nokta, ben.*

1. Yine dil murġına **dāne** döker ne ḥāldür zülfüñ / Meger cān boynına ḥalḳa ṣalar muḥtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [dāne,]*

dāne dök-: *Yem atmak, bir kimseyi kandırarak bir şeyler elde etmek, blöf bir harekette bulunmak; sevgilinin yüzündeki benleri açığa çıkmak.*

1. Cemʿ olup bir bezme gelmişler nice cānāneler / Ḥalḳa ḳurmuş murġ-ı cāna zülfi **dökmüş dāneler** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 9). [dāne dök-,]*

dāne-i fülfül: *Karabiber tanesi; sevgilinin beni.*

1. Olupdur berg-i gül üstinde ḫālüñ **dāne-i fülfül** / Ḳaçan bu yüz ḳarasıyla ṣaçuña öykünür sünbül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 14). [dāne-i fülfül,]*

dāniş: *Bilgi (sahipleri), alim.*

1. ʿAḳl-ı küll ü **dāniş** ü ʿilm ü ulüʾl-elbāb bāb / Görmese ḫüsnüñ kitābından dirüz nādān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [dāniş,]*

dār: *İdama mahkum olanları asmak için dikilen direk; sevgilinin saçı.*

1. Öldürürem dir imiş zülfüñe çeşmüñ beni yār / Virme cellād eline aṣ beni ol **dāra** meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [dāra, -a]*
2. Didüm raḳībi **dāra** ʿaceb aṣdılar mıʾ ola / Bir ḫayr ağızlu didi ki çoḳdan uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [dāra, -a]*
3. Zülfine dilber beni ʿahd eylemiş berdār ide / Rāżıyam biñ cān ile aşılmaġa ol **dāra** ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 6). [dāra, -a]*

ḍarbet-i şemşīr: *Kılıç darbeleri.*

1. **Ḍarbet-i şemşīrine** ṭāḳat getürmez kimsene / Ḥażret-i şehzādeye cemʿ olsa ʿālem ḫusrevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 4). [ḍarbet-i şemşīr,]*

dār-ı cihān: *Dünya yurdu, evi.*

1. **Dār-ı cihānda** şevketüñi ẕerre görmedi / ʿĀlemde gerçi sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 9). [dār-ı cihān,]*

dār-ı rifʿat: *Yüce memleket; Osmanlı Devleti.*

1. **Dār-ı rifʿatde** ṣafā vü ẕevḳ ile leyl ü nehār / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde güzel ḫānumla ṣoḥbet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [dār-ı rifʿat,]*

dār-ı şifā: *Şifa, sağlık yurdu; ihsan, iyilik yurdu.*

1. Dergehüñ **dār-ı şifā** oldı çü bīmārlara / Senden irdi ḳamu derd ehline dermān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 2). [dār-ı şifā,]*

dārını dik-: *Dar ağacına asmak, idam etmek, öldürmek.*

1. Mihrī hevā-yı ʿaşḳuñı elden ḳomaz eger / Meydān-ı ʿaşḳ içinde **dikerlerse dārını** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 7). [dārını dik-,]*

daʿvā: *Konu, mesele.*

1. Şimdiden girü cihān ḫūblarınuñ varına yuf / Ḳurı **daʿvālar** ile itdügi iḳrārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 1). [daʿvālar, -lar]*

daʿvī: *Davacı, bir konuda iddia eden kimse; rakip.*

1. Yoḳ durur Mihrī bugün **daʿvīye** maʿnī gösterür / Vāz gel hercāyilerdür şimdiki yārānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 6). [daʿvīye, -y, -e]*

dayan-: *Güvenmek, inanmak, itimat etmek.*

1. Dūr itme ṭapuñdan beni aġyār söziyle / Allāh'a ḳodum anı vü ben saña **ṭayandum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 3). [ṭayandum, -du, -m]*

dāyim: *Devamlı, sürekli.*

1. Her günüñ ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / **Dāyim** olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [dāyim,]*
2. **Dāyim** devām-ı rifʿat ile devlet atına / Şāhā süvār ol ṭola meydān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 11). [dāyim,]*
3. Her günlerüñi ʿīd ide Ḥaḳ her giceñ berāt / Ḳapuñda **dāyim** eyleye dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [dāyim,]*
4. Ṣandūḳını **dāyim** sineñüñ imdi nişān it / Beste aña cān it *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 7). [dāyim,]*
5. Her günüñ ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / **Dāyim** olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [dāyim,]*

dāyim ol-: *Devamlı, sürekli, kalıcı olmak.*

1. **Dāyim olsun** devletüñ devrānı tā yevmü'l-ḳıyām / Ṭop ola saña saʿādet daḫi çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [dāyim ol-,]*

dāyire çek-: *Sarmak, kuşatmak, etrafını çevirmek.*

1. Çevresinde **dāyire çekmişdür** anuñ kūhsār / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 16). [dāyire çek-,]*

de: *De bağlacı.*

1. Çekmişem ben cefāñı biñ kerre / Sen **de** it bir vefā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 4). [de,]*
2. Didi yüz sür āsitānumda ṭurup leyl ü nehār / Sen **de** ḫıdmetkārımuñ derbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [de,]*
3. Ṣarrāfi **de** benden beter āvāre olupdur / Beñzer ḫadi dilberlerinüñ ḳara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 1). [de,]*
4. Her bādede cānān lebi yādına i Mihrî / Ṣarrāfi **de** benden beter āvāre olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [de,]*
5. Gerçi dil mecrūḫdur hecrüñle gözde nem **de** var / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden aña merhem **de** var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [de,]*
6. Gerçi dil mecrūḫdur hecrüñle gözde nem **de** var / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden aña merhem **de** var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [de,]*
7. Dil ġarîbin nār-ı hicrān ger yaḳarsa ġam yime / Saña ey ḳanlu yaşum āhum gibi hem-dem **de** var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [de,]*
8. Tîġ-i ḳahruñdan cigerler pārelendi gerçi āh / Āteş-i ʿaşḳuñ yanar sînemde gūyā dem **de** var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 3). [de,]*
9. Atmasun mı tîr-i ġamzeñden kemān-ebrūlaruñ / Yalıñuz cānum degül ana hedef sînem **de** var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 4). [de,]*
10. Sāye-i dildār ile germ olma sen ʿāşıḳlara / Dilberüñ laʿli nebātın dişlemiş ādem **de** var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [de,]*
11. Bu cihān bāġında Mihrî nice nālān olmasun / Bir senüñ gibi ḥuṣūṣā ġonca-leb gül-fem **de** var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [de,]*
12. Her āsitāna yüz süriyüp būse cerr ider / Bu bāb içinde Mihrî **de** senden dilencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [de,]*
13. Biñ yerde dilüm delmiş iken ġamzesi tîri / Çeşmi **de** ura sîneme ḫançer ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 3). [de,]*
14. Cevrüñ **de** vefādur baña derdüñ **de** devādur / Bîmār-ı dile bir daḫi tîmār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 2). [de,]*
15. Cevrüñ **de** vefādur baña derdüñ **de** devādur / Bîmār-ı dile bir daḫi tîmār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 2). [de,]*
16. İrişdük biz **de** āḫir meyyitine / Hele ḳılduḳ duʿāsın bu kerîmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 2). [de,]*
17. Nʾola meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ cān oynasa Mihrî / Ki tîġ oldı aña ġamzeñ ider zülfüñ **de** çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [de,]*
18. Ḫūb iken eyle vefā yoluña cānlar virene / Böyle ḳalmaz bu güzellik **de** hemān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 6). [de,]*
19. Sen gedā-yı ḫūb olduñ Mihrî ʿaşḳa pādişāh / Ben **de** senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [de,]*
20. Eksük olmaz bu cihāndur ʿāşıḳa bir yār hey / Ben **de** senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [de,]*
21. Rūy-ı ʿālemde hemān ḳaṭʿ olmadı merġūblar / Ben **de** senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 4). [de,]*
22. Gerçegi terk it yüri saña münāfıḳlar gerek / Ben **de** senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [de,]*
23. Yār idinmek yoġımış bildüm ki her cilf oġlanı / Ben **de** senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [de,]*
24. Gördügüñce beni iġmāż idüp ayruḳlanma sen / Ben **de** senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [de,]*
25. Bulasın var imdi sen **de** Mihrî gibi müşterî / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [de,]*
26. Çoḳdur cihānda derd-i nigār ile mübteẕel / Mihrî senüñ işüñ **de** ġarîb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 5). [de,]*
27. ʿAşḳuñ esîri derd ile dermānda kim begüm / Alsañ bizüm **de** göñlümüz ele ḫaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [de,]*
28. Rūzgāruñ elemiyle nice bir aġlayavuz / Rūzgār ilte kenāra bulavuz hem-demi **de** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 3). [de,]*

29. Dil-i mecrūḥuña ġam çekme ki bir gün dem ola / Bulasın ġurbet elinde aña sen merhemi **de** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 7). [de,]*
30. Sen **de** Mihrī gibi gül yüzlilerüñ şevḳi ile / Oḳı dīvānuñı bülbül gibi efġānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [de,]*
31. Beni āzāde iken ʿaşḳa giriftār itdüñ / Göreyin sen **de** benüm gibi giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 6). [de,]*
32. Ḳandasa nā-ehle virürmiş murādını felek / Mihrī ben **de** cehl ile maʿlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [de,]*
33. İḥrām itdüm egnime ʿaşḳı libāsını / Yiter cihānda cübbe **de** cennet **de** ḥulle **de** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [de,]*
34. Ġamı deryāya ṣalup ḫurrem olalum gemide / Bāḳi ḳalmaz çü cihān ḫoş görelüm bu demi **de** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [de,]*
35. Nʾola çekdiyse gözüm yaşları deryāya beni / Ġarḳa virmişdi gözüm zevraḳın evvel nemi **de** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 2). [de,]*
36. İḥrām itdüm egnime ʿaşḳı libāsını / Yiter cihānda cübbe **de** cennet **de** ḥulle **de** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [de,]*
37. Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi / Sen **de** gel şükrāne teslīm eyle cān didüm beçeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [de,]*
38. İḥrām itdüm egnime ʿaşḳı libāsını / Yiter cihānda cübbe **de** cennet **de** ḥulle **de** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [de,]*
39. Ney gibi tīġı cefāsıyla delindi cigerüm / İmdi dil sen **de** fiġān eyle derūndan iñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [de,]*
40. İtdi gerçi ki felek Mihrī vaṭandan seni dūr / Ġurbetüñ ḫoşça imiş ḫayli dile ʿālemi **de** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [de,]*
41. Sen **de** gel şükrāne teslīm eyle cān didüm beçeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [de,]*

de: *De bağlacı; için, bundan dolayı.*

1. Ḥayātum gider ey dost yüzüñ görmeyicek / Sensüzin **dʾ** imdi nice eyleye cān tende ḳarār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 6). [dʾ,]*

de-: *Söylemek, iletmek, demek.*

1. Laʿl-i nābından beni maḥrūm ḳılsun rāżıyam / **Deñi** raḳībe vaṣlı ḫānından ʿaṭā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 2). [deñ, -ñ]*
2. Gül beñzerem ḫadüñe **deyü** lāf ururdı gör / Geldi ki dest-būs ide ne vechi var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 7). [deyü, -y, -ü]*
3. Yüze yüz yāre muḳābil olmasun **deñi** āyine / Kendü özin gizlesün ol bī-ḥayā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 3). [deñ, -ñ]*
4. Dostlar billāhi **deñi** ol sevdügüm dildāra kim / Mihrīye cevr idüp aġyāra vefā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 5). [deñ, -ñ]*

Deccāl: *Dini inanışlara göre kıyamete yakın ortaya çıkıp insanları saptıracak olan fitneci, yalancı, kötü yaratık; fitneci, aşığı kendine bağlayan, kıyamet yani aşığın sıkıntı, keder görecek olmasının habercisi.*

1. Dizer bir ḳılda ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u dīn ü dil alur begüm **deccāldür** zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [deccāldür, -dür]*

def: *Zilli bir kasnağa geçirilmiş deriden yapılan çalgı.*

1. **Def** ü çeng ü rebāb ile demidür ʿayş u nūş idem / Viṣāl-i yār ile çünkim şarāb-ı erġavān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [def,]*

defʿ it-: *Ortadan kaldırmak, yok etmek, gidermek.*

1. Efsāne ile zāhid künc-i riyāda ḳalma / Ġam-nāk cān u dilden mül **defʿ ider** belā bil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 4). [defʿ id-,]*

def ḳıl-: *Def müzik aleti olarak tasavvur etmek; germek, daraltmak, bunaltmak.*

1. Sīnemüz **def ḳıluban** ḳāmetimüz çeng idelüm / Diñlesün yār maḳāmātı nedür edvāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 4). [def ḳıl-,]*

defter: *Birbirine rabtedilmiş sade kâğıtların hey'et-i mecmuası; Mihri'nin divanı.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her seḥer gül **defterinden** nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [defterinden, -i, -n, -den]*
2. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her seḥer gül **defterinden** nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [defterinden, -i, -n, -den]*
3. Ḫūblaruñ vaṣfın i Mihrī şöyle taḳrīr eyle sen / Kim oḳursa **defter** ü dīvānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [defter,]*
4. ʿAşḳ bābın daḥi bir vech ile taḥrīr idemez / Mihrī kim bunca zamān **defter** ü dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [defter,]*

defter-i ʿaşḳ: *Aşk defteri, aşıklardan bahsedilen defter; bir işte ön plana çıkmak, zirveye ulaşmak*

1. ʿUşşāḳlaruñ cemʿ idicek **defter-i ʿaşḳa** / Evvel yazalar Mihrʾ ola dīvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 7). [defter-i ʿaşḳ,]*

defter-i ʿişret: *İçki içme konusu.*

1. İçelüm ṭurma maḥabbet ayaġın ṭolu getür / El bir idüp açalum **defter-i ʿişret** dürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 2). [defter-i ʿişret,]*

deg-: *Bedel olmak, karşılık gelmek, ... gibi değerli olmak.*

1. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem bu deme ḥayrān / Biñ cāna **deger** bir ān ne ḫoşca zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [deger, -er]*

deg-: *Dokunmak, el sürmek; yaklaşmak, yakın olmak, samimiyet kurmak.*

1. **Degeyüz** ṣāyed ola bir ruḫı gül ġonca lebe / Çekmişüz cevr ü cefāsını hezārān ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [degeyüz, -e, -y, -üz]*
2. **Degmedüm** bir güle bu ṭāliʿi yoḳ başumı gör / Ṭutaram bunca zamān oldı ki gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [degmedüm, -me, -dü, -m]*

deg-: *Dokunmak, temas etmek; öpmek.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül gibi nālān eyledüm / **Degmedüm** bir ġoncaña bunca ki efġān eyledüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 5). [degmedüm, -me, -dü, -m]*

degin: *Dek, kadar.*

1. Gülşende görürsin güli her ḫār ile Mihrī / Tā ṣubḥa **degin** āh u fiġān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [degin,]*
2. Meclisinde ṣanemüñ rāḥat olup ṣubḥa **degin** / Biñ ṣafā ile geçildi hele bir dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 4). [degin,]*
3. Gün yüzüñ burc-ı şeref üzre ṭulūʿ itdügiçün / Giceler ṣubḥa **degin** ṭaña ḳalur māh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 4). [degin,]*

degme: *Dokunma, el sürme, değme.*

1. Kūyuñda raḳībüñi aṣayduḳ boġazından / İt **degmeñüz** olmaz yazuḳ urġana tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 4). [degmeñüz, -ñüz]*

degme: *Olur olmaz, sıradan, basit.*

1. Dostum cevr ü cefādan öldürem dirseñ beni / **Degme** bir derd ile ölmez ʿāṣıḳam ben cānı pek

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [degme,]

degül: *Değil, olumsuzluk edatı.*

1. Ruḫlaruñ dil şāhını mat eyledi bir luʿb ile / Gözlerüñ cān ferzine ḥācet **degül** sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [degül,]*
2. Atmasun mı tīr-i ġamzeñden kemān-ebrūlaruñ / Yalıñuz cānum **degül** ana hedef sīnem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 4). [degül,]*
3. Ṣaḥrā yüzini ṭut geçer eyyām-ı nevbahār / Fevt itme furṣatı ki **degül** ber-ḳarār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 2). [degül,]*
4. Yaş **degüldür** gözüm aḳıtduġı ḳaddin göricek / Serv ayaġına yüzin sürmek içün ṣudur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 6). [degüldür, -dür]*
5. Ġamzesi cānumı çekişür çeşmi göñlümi / Eksük **degül** çü mestler arasında ʿarbede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 6). [degül,]*
6. Temāşā ideli çeşmüm o ḫadd u ḥāli bir laḥẓa / Ḫayāli dīde vü dilden **degüldür** ḥālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [degüldür, -dür]*
7. Yalıñuz şehrī **degüldür** baña zindān görinen / Mihrīnüñ gözine ṭar oldı cihān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 5). [degüldür, -dür]*
8. Yalıñuz bir meh **degüldür** ḳapusı üftādesi / Biñ ṣafā ile gelür baş üzre her ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [degüldür, -dür]*
9. Ḫurşīd-i cihān-tāb durur gerçi **degüldür** / Āyīne-i ḥüsnüñ gibi ey māh-ı mücellā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 30). [degüldür, -dür]*
10. Yā Rab ḳıl anı taḫt-ı saʿādetde berḳarār / Bāḳī **degülse** neyleyelüm bī-ḳarār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 16). [degülse, -se]*
11. Bu cihān bāḳī **degül** saña da ḳalmaya felek / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [degül,]*

degül mi: *Tasdik ettirme, onaylatma anlamında kullanılan bir söz.*

1. Ḫoş dem **degül mi** mevsim-i faṣl-ı bahār ʿīd / Ḫurrem degül mi oldı cihān sebzezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 1). [degül mi,]*
2. Ḫoş dem degül mi mevsim-i faṣl-ı bahār ʿīd / Ḫurrem **degül mi** oldı cihān sebzezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 1). [degül mi,]*

dehān: *Sevgilinin ağzı.*

1. **Dehānuñ** cānım u zülfüñ benim ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem āh görmezsem o mīm ü dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [dehānuñ, -uñ]*
2. Ġonca ḫāmūş oldı ġayretden **dehānuñ** göreli / Ruḫlaruñ gördi ḫacāletden güler nāçār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 21). [dehānuñ, -uñ]*
3. Yoḳ yire **dehānı** ḫaberin itdü deyü fāş / Düşürdi bizi dillere eller ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 4). [dehānı, -ı]*
4. Bitmedi bāġ-ı cihānda daḫi hiç bitmeyiser / Ruḫları güller ile ġonca **dehānı** ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [dehānı, -ı]*
5. Çün ḥoḳḳa **dehānuñ** ṣanemā ḳılsa tebessüm / Rūşen görinür lü'lü' ü mercānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 4). [dehānuñ, -uñ]*
6. ʿAceb mi laʿl-i nābuñdan senüñ yāḳūt reng alsa / **Dehānuñ** noḳṭasından dür bulupdur çün müdevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [dehānuñ, -uñ]*
7. Ruḫuñ güldür baña ġonca **dehānuñ** / Ḫadüñ berg-i semendür güliẕārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 3). [dehānuñ, -uñ]*
8. Nāzüklük ile mīvesin aldum **dehānınuñ** / Gör bāġbānı yaʿni ki uġrı gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 4). [dehānınuñ, -ı, -nuñ]*
9. Nice şerḥ eyleyeyin ġonca **dehānı** ḫaberin / Nāgehān nāz-ı nihāndan yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 2). [dehānı, -ı]*

dehānına gel-: *Ağzına gelmek, çıkacak gibi olmak; ölecek gibi olmak, ölüme yakın olmak.*

1. **Dehānına gelüpdür** cān-ı Mihrī / Daḫi ölmez cefādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 7). [dehānına gel-,]*

dehānından çıḳar-: *Ağzından kaçırmak, boş bulunup söylemek, ifşa etmek.*

1. Leblerüm sırrın **dehānından çıḳarmasun** dimiş / Ser virem bu sırrı hiç fāş itmeyem deyyāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 4). [dehānından çıḳar-,]*

dehānum ṭolı: *Ağız dolusu, pek çok; sevgiliyle dudak dudağa olma.*

1. Leblerüñ zikri yiter dil ṭūtisinüñ şekkeri / Neylerin ḳandi **dehānum ṭolı** ḳandüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 4). [dehānum ṭolı,]*

dehen: *Ağız.*

1. **Dehenüñ** sırrını bilmedügiçün ġoncᵓ açılup / Ḳaldı ḥayretde yatur ḥāli perīşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 21). [dehenüñ, -üñ]*

dehr: *Dünya, devir, zaman.*

1. **Dehr** elinden ḫāne-i ġamda yiyüben içmege / Eşk-i çeşmim āb olmışdur yüregüm hem kebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 27). [dehr,]*
2. Ṣaḳın devrinde yād itme Minūçihri Nerīmānı / Ki ey şeyyād bu **dehrüñ** bu şeh ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [dehrüñ, -üñ]*
3. **Dehr** elinden bir ṣafā cāmını nūş itdürmedüñ / Ṣunduġuñ her dem felek Mihrīye biñ ṭās aġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [dehr,]*

dehr-i dūn: *Aşağılık dünya, alçak dünya.*

1. Ḥilm ü vaḳār u luṭf u şefāᶜat didükleri / Bu **dehr-i dūn** içinde meger sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [dehr-i dūn,]*

dek: *Yalnız, yeter ki.*

1. Depele ey raḳīb gel beni **dek** / Dāmeninden ḥabībimüñ el çek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 1). [dek,]*

dek: *Kadar, değin, dek.*

1. Şemᶜ-i ruḫuña tā giceler ṣubḥa **dek** ey dost / Per yaḳmada pervāneye yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [dek,]*
2. Ġamzeñ ḫadengin yā ḳaşuñ tā çekdi peykānına **dek** / Atdı geçürdi sīneden ᶜāşıḳlaruñ cānına **dek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [dek,]*
3. Boynına çeşmi ᶜāşıḳuñ zünnār-ı zülfin baġladı / Şimdi görüñ ol kāfiri ḳaṣd eyler īmānına **dek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 2). [dek,]*
4. Cārūb olur kirpüklerüm bāzāra gitdükçe ḥabīb / Ṣular gözümüñ yaşları rāhını dükkānına **dek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 3). [dek,]*
5. Budur ᶜaceb kim ol kemān-ebrūsı tīrin atmadan / Yāsına ḳırbān olmaġa cānum gider yanına **dek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [dek,]*
6. Gitdükçe her dem ol ṣanem sīnem nişānın atmaġa / Yüzüm sürerem izine tā oḳı meydānına **dek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 5). [dek,]*
7. Ṭārusı tarlası ṣanup ṭolandı kūyuñı raḳīb / Bir kesme urdum ol ṭoñuz tā gitdi ormanına **dek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [dek,]*
8. Çün ᶜandelībisin bugün gül yüzli yāruñ Mihrīyā / Var imdi nālān itmege dilber gülistānına **dek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [dek,]*
9. Gülşen-i ḥusnüñde cānā giceler tā ṣubḥa **dek** / Derd ile cān bülbülidür āh u efġān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [dek,]*

10. Dilber ḫayāli şevḳi ile yandı ṣubḥa **dek** / Bir ayaġ üzre şemʿ-i şebistān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 4). [dek,]*
11. Yaḳalum cānı göñül mūmıla ten micmerini / Ṣubḥa **dek** ʿayş idelüm şemʿ-i şebistānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 5). [dek,]*
12. Yā Rab nʾola ḥālüm benüm ol yār giderse / Ḥasretle ḳalam niçeye **dek** zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [dek,]*
13. Süreyyādan şerāya **dek** ne var / Anuñ emri ile oldı āşikār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 4). [dek,]*
14. Ġamzeñ ḫadengin yā ḳaşuñ tā çekdi peykānına **dek** / Atdı geçürdi sīneden ʿāşıḳlaruñ cānına **dek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [dek,]*
15. Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile / ʿİşret itdük ṣubḥa **dek** mehtāba ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [dek,]*

dek: *Hile, oyun, aldatmaca; sevgilinin yalandan ilgisi.*

1. Aldadı ḥāli göñül murġını bir dāne ile / Dām-ı zülfine göñül düşdi mi kendü **dek** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 2). [dek,]*

del-: *Delik açmak, yırtmak, yaralamak; acı ve keder vermek, eziyet etmek.*

1. Dil **delermiş** ʿīd-i vaṣluñ çün kemān ebrūlaruñ / Çoḳdan itdüm dostum ben cānumı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 9). [delermiş, -er, -miş]*
2. Biñ yerde dilüm **delmiş** iken ġamzesi tīri / Çeşmi de ura sīneme ḫançer ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 3). [delmiş, -miş]*

delīl: *Bir davayı ispata yarayan şey, kanıt.*

1. ʿÖmrüm ṭavīline yine sābit **delīldür** / Çün ruḫlarında zülfi ṣanemler uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 4). [delīldür, -dür]*
2. Dil ḥücresinde her gice ʿaşḳuñ muṭavvelin / Görmege cān **delīl** ü tenüm būriyā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [delīl,]*
3. Ḳandīl-i ruḫuñdan yaḳar ey dost **delīl** / Ki güneş ʿāleme envārını eyler iẓhār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 21). [delīl,]*

delü: *Mecnun, tutkun, çılgın, aşık.*

1. Oldı dil bülbüli bu gül-ruḫ-ı zībā **delüsi** / Biñ ola bencileyin ʿāşıḳ-ı şeydā **delüsi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 1). [delüsi, -si]*
2. Ol mehüñ Mihrī cihān ḫalḳı da dīvānesidür / Sen seni ṣanma hemān dünyede tenhā **delüsi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [delüsi, -si]*

delür-: *Çıldırmak, coşmak, heyecanla ve şevkle hareket etmek.*

1. Sevdā belürüp başda nʾola dilde **delürse** / Bes vaḳt-i bahār irdi vü enhār bulandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 2). [delürse, -se]*

delüsi: *Düşkün, arzu eden.*

1. Gerçi çoḳ o ṣanemüñ ʿaşḳınuñ āşüfteleri / Olmaya bencileyin bir daḫi rüsvā **delüsi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 3). [delüsi,]*

delüsi ol-: *Mübtela, düşkün olmak, çok sevmek.*

1. Oldı dil bülbüli bu gül-ruḫ-ı zībā delüsi / Biñ **ola** bencileyin ʿāşıḳ-ı şeydā **delüsi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 1). [delüsi ol-,]*
2. Gice gündüz başını serv ṣalar gülşende / Meger **olmış** o daḫi ol ḳad-i raʿnā **delüsi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 4). [delüsi ol-, -mış]*
3. Düşdi şaḥrāya yeler derd ile mecnūn-ı göñül / **Olalıdan** berü ol ṣaçları leylā **delüsi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 2). [delüsi ol-, -alı, -dan]*

dem: *Zaman, an.*

1. Şerbet-i laʿlüñ imiş ḫaste dile dost şifā / **Demidür** eyle devā bu dil-i bīmāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 4). [demidür, -i, -dür]*
2. Geh hecr-i yār u gāh beni ġamlar öldürür / Geh vaṣl-ı dilber ile geçen **demler** öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [demler, -ler]*
3. Devlet anuñ ki bu **dem** rūy-ı nigāra ḳarşu / Nūş ide sāġar-ı mül mehtāb ola meşaʿil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [dem,]*
4. İşidüp şīrīn sözin ol laʿl-i ḳandümden benüm / Ḥaḳ bilür kim gitdüm ol **dem** kendü kendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 1). [dem,]*
5. Ḥaḳḳa minnet ḳademüñ başdı yüzüm üzre bu **dem** / Ḥamdülillah ḫoş idiser yine devrān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 5). [dem,]*
6. Bir bölük aşmalular geldi bir araya bu **dem** / Ḳanda bulına ʿaceb bunlara urġan bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [dem,]*
7. Cān rāḫtını yaġmaladı ol **demde** ḫayālüñ / Dil ḫānesine geldi çü mihmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 5). [demde, -de]*
8. Her günüñ şad-sāl olsun her **demüñ** ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [demüñ, -üñ]*
9. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol **demde** ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [demde, -de]*
10. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol **demde** ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [demde, -de]*
11. ʿAyş it demidür bezm-i çemende güle ḳarşu / Fevt itme ṣaḳın furṣatı bu **dem** dime lā lā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 9). [dem,]*
12. Çün vaḳt-i bahār oldı vü hengām-ı çemendür / Bu **demde** gülistāndan ırağ olmaya aṣlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 7). [demde, -de]*
13. Gel ḳarşusına cām-ı ṣabūḥı sen eyle nūş / Ṣıġma deriye ġonca gibi gül açıl bu **dem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [dem,]*
14. Eşer-i luṭfı ile eyledi her bāġı behişt / Çün naẓar itdi gülistāna bu **dem** Rabb-i Kerīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [dem,]*
15. Ol hümānuñ göreli sīmurġ ʿālī himmetin / Devlet-i ḫānında geldi oldı ol **dem** bir zübāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [dem,]*
16. ʿAyş it **demidür** bezm-i çemende güle ḳarşu / Fevt itme ṣaḳın furṣatı bu dem dime lā lā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 9). [demidür, -i, -dür]*
17. Çün rūz-ı ʿīd mevsim-i faṣl-ı bahārdur / ʿİşret **demi** feraḥ güni ḫoş rūzgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 1). [demi, -i]*
18. Yüz sürmek ile izlerine oldum ʿāşinā / Kūyuñda itlerüñle bu **dem** mübtelā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 5). [dem,]*
19. Otı sünbül ḫāki ʿanber ābı kevşer ḫalḳı ḫūb / Cennete beñzetdüm anı ben heman **dem** göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [dem,]*
20. Ḫoş **dem** degül mi mevsim-i faṣl-ı bahār ʿīd / Ḫurrem degül mi oldı cihān sebzezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 1). [dem,]*
21. Buña ṭaş çatlar i Mihrī ne taḥammül **demidür** / Ġayriyi yār ide yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [demidür, -i, -dür]*
22. Buña ṭaş çatlar i Mihrī ne taḥammül **demidür** / Ġayriyi yār ide yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [demidür, -i, -dür]*
23. Dildār laʿli yādına gülgūn mey içmege / Ḫoşdur bu **demde** al elüñe sāḳi cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [demde, -de]*
24. Her gül-endāmuñ hevāsına mey-i cām iç yüri / ʿĀrif iseñ furṣatı fevt itme bu **dem** zīnhār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [dem,]*
25. Def ü çeng ü rebāb ile **demidür** ʿayş u nūş idem / Viṣāl-i yār ile çünkim şarāb-ı erġavān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [demidür, -i, -dür]*
26. Hey felekdür bu cihān ġoncalarınuñ **dem** olur / Ṭaġıdur yapraġını yel ḳoparur ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 3). [dem,]*
27. Şurāḥī mül **demidür** ne taḥammül / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun*

Divanı, Murabba 4, Beyit 24). [demidür, -i, -dür]

28. Ḳanı ol **dem** ki bizümle dün ü gün hemdem idüñ / Dil-i mecrūḥumuzuñ yāresine merhem idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [dem,]*
29. Mihrī üftādeye raḥm it **demidür** luṭf eyle / Destgīr ol aña ʿadlüñle gel ey kān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 7). [demidür, -i, -dür]*
30. Ṭutmazsañ elüm luṭfuñ ile ḳaldum ayaḳda / Cānā **demidür** yoḫsa öleyin mi ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 4). [demidür, -i, -dür]*
31. Dil-i mecrūḥuña ġam çekme ki bir gün **dem** ola / Bulasın ġurbet elinde aña sen merhemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 7). [dem,]*
32. Bu cihāndur **dem** ola Mihrīye raḥm eyleye yār / Daḫi yer ḳalmaya aġyār saña dilkülige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [dem,]*
33. Gel vaḳt-i ṣafā devr-i bahāruñ gözenidür / Ey dil **demidür** sen daḫi şevḳ ile ṭol imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [demidür, -i, -dür]*
34. Merd iseñ ġayret **demidür** sür raḳībi hey meded / Dāmenine ter gülüñ yapışmasun saʿy eyle ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [demidür, -i, -dür]*
35. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem bu **deme** ḥayrān / Biñ cāna deger bir ān ne ḫoşca zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [deme, -e]*
36. Oldı hengām-ı bahār irdi **demi** gülzāruñ / İmdi dil bülbüli artur demidür gel zāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 1). [demi, -i]*
37. Oldı hengām-ı bahār irdi demi gülzāruñ / İmdi dil bülbüli artur **demidür** gel zāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 1). [demidür, -i, -dür]*
38. Bahār faṣlı vü gül devri ġonca ʿālemidür / **Demidür** imdi i dil sen daḫi hezār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 4). [demidür, -i, -dür]*
39. Ey dost benüm ḥālüme luṭf it naẓar eyle / Cān ḥulḳuma irişdi hemān ḳaldı virem **dem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 5). [dem,]*
40. Dil bülbüli feryād u fiġān itse **demidür** / Bir ġonca-dehen serv-i ḫırāmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 3). [demidür, -i, -dür]*
41. Her günüñ ṣad-sāl olsun her **demüñ** ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [demüñ, -üñ]*
42. Zihī vaḳt ü zihī ẕevḳ ü zihī **dem** / Feraḥlar geldi gitdi ġuṣṣā vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [dem,]*

dem: *Zaman, an; sevgilinin verdiği üzüntü, cefa.*

1. Ḫoş gör bu **demi** kim virür ol rūḥa fütūḥı / Bir ẕerre demāġuñda ḳomaz ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [demi, -i]*

dem: *Zaman, an; Şehzade Ahmed'in Amasya valiliği.*

1. Vaḳt-i bahār irüp ḳomadı dilde ẕerre ġam / Bu **demde** ġam kimesneye lāyıḳ olur mı hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [demde, -de]*

1. Ġamı deryāya ṣalup ḫurrem olalum gemide / Bāḳi ḳalmaz çü cihān ḫoş görelüm bu **demi** de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [demi, -i]*

dem: *Zaman, vakit; Kurban Bayramı.*

1. Çoḳ mübārek **demlere** irmişdük ammā rāstī / Olmaya ol dem gibi āh ḳanı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [demlere, -ler, -e]*

dem: *Zaman, vakit; bayramda geçirilen güzel günler.*

1. Çoḳ mübārek demlere irmişdük ammā rāstī / Olmaya ol **dem** gibi āh ḳanı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [dem,]*

dem: *Kan, vücuttaki hayati sıvı; acı, keder, elem.*

1. Tīġ-i ḳahruñdan cigerler pārelendi gerçi āh / Āteş-i ʿaşḳuñ yanar sīnemde gūyā **dem** de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 3). [dem,]*

dem: *Doğuş, doğma vakti, tan; şehzadenin saçının görüldüğü vakit; sevgilinin saçının görüldüğü vakit.*

1. Şāhā hevā-yı zülfüñe sābit-ḳadem ṭurup / Mihrüñ **deminde** Mihrī virür ṣubḥ gibi dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 14). [deminde, -i, -n, -de]*

dem ṭut-: *Ritim tutmak, eşlik etmek; birisine ithafen şiir söylemek.*

1. Gül ruḫlaruñı gördi meger gülşen içre kim / Ṣaḥn-ı çemende **ṭutdı** hemān ʿandelīb **dem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 6). [dem ṭut-,]*

dem ur-: *Bahsetmek, konuşmak; hatırlamak.*

1. Buldı luṭfuñ eserinden bu cihān bāġı behişt / Gördi ḳahruñ ṣıfatın kim **dem urur** nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [dem ur-,]*
2. Benefşe zülf ü ḫaṭṭuñdan **urursa dem** nʾola her dem / Ki viren ʿāleme ḫoş-bū anuñ ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [dem ur-,]*

dem vir-: *Kan dökmek, canından vazgeçmek, birisi için hayatını feda etmek.*

1. Şāhā hevā-yı zülfüñe sābit-ḳadem ṭurup / Mihrüñ **deminde** Mihrī **virür** ṣubḥ gibi dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 14). [dem vir-, -ür]*

dem-ā-dem: *Her zaman, daima, her an.*

1. **Dem-ā-dem** ṣu yerine ḳanuñ içsün / Kemān-ebrūlaruñ çeşmi siyāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 6). [dem-ā-dem,]*
2. Dost hecrüñdür **dem-ā-dem** baġrumı ḳan eyleyen / Laʿl-i nābuñdur ṣorarsam aña dermān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 1). [dem-ā-dem,]*

demāġ: *Zihin, hafıza, akıl.*

1. Cānā cihān **demāġını** ḫoş müşk-bū ḳılur / Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre ḳaçan tār u mār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 8). [demāġını, -ı, -n, -ı]*
2. Zülfüñ cihān **demāġına** ḫoş būy-ı cān virür / Depretdügince bād-ı ṣabā anı ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 8). [demāġına, -ı, -n, -a]*
3. Cān **demāġını** muʿaṭṭar ḳılur uş her demde / Gül ü nesrīn ü reyāḥīn ile gülşende nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [demāġını, -ı, -n, -ı]*
4. Ṣubḥuñ nesīmi ireli ṣaḥn-ı benefşeye / Oldı cihān **demāġı** ḳamu müşgbār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 4). [demāġı, -ı]*
5. Ḳanġı derūnı ney gibi nālān itmedi / Ḳanġı **demāġı** yaḳmadı ʿaşḳuñ ḥarāreti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 2). [demāġı, -ı]*
6. Ḫoş gör bu demi kim virür ol rūḥa fütūḥı / Bir ẕerre **demāġuñda** ḳomaz ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [demāġuñda, -u, -ñ, -da]*
7. Döşenmiş bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ üzre gül evrāḳuñ / **Demāġın** ʿanberīn būy-ı muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 11). [demāġın, -ı, -n]*

demāġa bū bağışla-: *Kokusu hafızalarda kalmak.*

1. **Demāġa bū bağışlar** cāna cānlar / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 6). [demāġa bū bağışla-,]*

demāġ-ı rūy-ı cihān: *Yeryüzünün belleği, zihni.*

1. Ṣaçından oldı muʿaṭṭar **demāġ-ı rūy-ı cihān** / ʿAbīr-i müşg ile bu ʿanber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 3). [demāġ-ı rūy-ı cihān,]*

dem-be-dem: *Her zaman, daima, her an.*

1. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ yüri pervāne-veş / Sen i Mihrī cān virüp her **dem-be-dem** yan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [dem-be-dem,]*
2. Cān u dilden rūz-ı ʿīdinde gelüp bel bağladı / Ol hümāyūnuñ melekler ḫıdmetine **dem-be-dem** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [dem-be-dem,]*
3. Yisün içsün ḫoş bular yaylaḳlarda **dembedem** / Yuṭalum biz ġam evinde kāse kāse ḳanlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 4). [dembedem,]*
4. Gülşen-i ḥüsninde zülfin depredüp bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş her **dembedem** cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [dembedem,]*
5. Gülşen-i ḥüsninde zülfin depredüp bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş her **dembedem** cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [dembedem,]*
6. Sebzenüñ ṭıflına göstermek içün neşv gelüp / **Dembedem** ṣaḥn-ı gülistānda ider ders taʿlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 2). [dembedem,]*
7. Meclis-i ṣaḥn-ı çemende dāmeninden **dembedem** / Maḳdemine sen şehüñ yāḳūt ider īsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 11). [dembedem,]*

dem-i ʿĪsā: *Hz. İsa nefesi; ölüleri dirilten nefes; doğanın yeniden canlandığı bahar mevsimi; Şehzade Ahmed'in ihsanı.*

1. İrdi yine ṣubḥuñ nefesinden **dem-i ʿĪsā** / Ḳıldı ḳamu ḫoş ʿaẓm-i remīm olmışı iḥyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 1). [dem-i ʿīsā,]*
2. Çün **dem-i ʿĪsā** gibi ʿaşḳuñ dirildürmiş öli / Gelmeyince başuma bilmedüm ol nesneyi ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 4). [dem-i ʿīsā,]*

dem-i ʿömr: *Yaşam süresi, hayat.*

1. Ġanīmet gör **dem-i ʿömri** ṣarıl bir nāzenīn ile / Cihān aġyārdan ḫālī olıcaḳ ṭuymasun nāṣī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [dem-i ʿömr,]*

dendān ur-: *Diş vurmak, tadına bakmak, ısırmak; öpmek.*

1. Laʿl-i nābından şeker senbūsesine dilberüñ / **Urmaz** isem ben ʿaceb **dendānı** bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 2). [dendān ur-,]*

depele-: *Tepelemek, çiğnemek, ezmek, öldürmek.*

1. **Depele** ey raḳīb gel beni dek / Dāmeninden ḥabībimüñ el çek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 1). [depele,]*

depren-: *Kımıldamak, hareket etmek; konuşmak, söz söylemek.*

1. **Deprendügince** ḳūt virür cāna leblerüñ / Şīrīn sözüñ kelāmına şekker mi ḳatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 7). [deprendügince, -düg, -ince]*

depret-: *Sallanmasına sebep olmak, kımıldatmak.*

1. Bağ-ı ḥüsnüñde ṣabā **depretdügince** zülfüñi / Ġoncalar ḫandān olup zülfüñe reyḥān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 4). [depretdügince, -düg, -i, -n, -ce]*
2. Zülfüñ ṣanemā her yaña cānlar ḳılur efşān / **Depretse** ṣabā zülfüñi ger sünbüle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [depretse, -se]*
3. Ruḫlarında zülfini **depretdügince** bād-ı ṣubḥ / Cān u dil iḥrāḳına tā irişür rīḥ-i şimāl *(Mihrî*

Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 12). [depretdügince, -düg, -ince]

4. Zülfüñ cihān demāġına ḫoş būy-ı cān virür / **Depretdügince** bād-ı ṣabā anı ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 8). [depretdügince, -düg, -in, -ce]*
5. Gülşen-i ḥüsninde zülfin **depredüp** bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş her dembedem cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [depredüp, -üp]*
6. Gülşen-i ḥüsninde zülfin **depredüp** bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş her dembedem cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [depredüp, -üp]*
7. Cānı yoḳ **deprede** biñ yıl ki hevāsında yele / Zülfüñüñ bir ḳılını bād-ı seḥerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 2). [deprede, -e]*

der-āġūş it-: *Kucaklamak, kolları ile sarmak.*

1. Geh yañaġından gül ala geh lebinden mül anuñ / Geh miyānını **der-āġūş ide** geh būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [der-āġūş id-,]*

derbān: *Kapıcı, bekçi; aşık.*

1. Dergehüñden dilberā dūr itme Mihrī bendeñi / Gerçi çoḳdur āsitānuñda senüñ **derbānlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 5). [derbānlar, -lar]*
2. Geçerken bende oldı dil ḥabībüm āsitānuñda / Göñül **derbān** gözüm saḳḳā müjemdür şimdi ferrāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [derbān,]*

derbān it-: *Kapıcı yapmak; hizmet ve hürmette bulunan kişi yapmak.*

1. Leyl ü nehār ʿaşḳ ile sābit-ḳadem ṭurup / **İtdi** ḳapuñda kendüyi **derbān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 2). [derbān it-,]*

derbān ol-: *Kapı bekçisi, kapıya bakan kişi olmak.*

1. Didi yüz sür āsitānumda ṭurup leyl ü nehār / Sen de ḫıdmetkārımuñ **derbānı ol** didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [derbān ol-,]*

derbān-şekil: *Kapıcı misali; cennet bekçisi gibi.*

1. Ravża-i kūyuñı gördükde direm ḫuld-ı naʿīm / Yaraşur ḥūr ile ġılmān ola **derbān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 22). [derbān-şekil,]*

derd: *Keder, gam, üzüntü; aşk ateşinin dumanı.*

1. Firāḳuñ gicesinde şu ḳadar āh itdüm / K² oldı dil āyinesi **derdüm** ile jeng ü ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [derdüm, -üm]*

derd: *Aşk derdi.*

1. **Derdüñ** yeter ey dost benüm derdüme emsem / Dil-ḫasteñe cānā daḫi dermānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [derdüñ, -üñ]*

derd: *Keder, acı, ızdırap; aşk derdi.*

1. Olmasun aġyār ile yāri İlāhī kimsenüñ / Arṭmasun günden güne **derd** ile āhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [derd,]*
2. Ol bī-vefāya billah eyit ey nesīm-i ṣubḥ / ʿAşḳı şehīdi **derd** ile öldi unutmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 3). [derd,]*
3. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler tā ṣubḥa dek / **Derd** ile cān bülbülidür āh u efġān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [derd,]*
4. Derd ile cān bülbüli billah nice cān virmesün / Bir ṣaçı sünbül yüzi gül berg-i ḫandān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [derd,]*

5. Olur **derdüñle** dil āvāre her dem / Dil-ārāmum gel e gör ḥāli geh gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 2). [derdüñle, -üñ, -le]*
6. Mükedder ḥālüme olmasa raḥmuñ / Ölürem sevdügüm **derdüñle** vallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 3). [derdüñle, -üñ, -le]*
7. ʿAhdine vefā ḳılmadı ol yār nidem āh / Ḳanlar yudayın **derd** ile her bār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 3). [derd,]*
8. Düşdi ṣaḥrāya yeler **derd** ile mecnūn-ı göñül / Olalıdan berü ol ṣaçları leylā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 2). [derd,]*
9. Öldürmese güc ile beni bāri iñende / **Derdine** düşelden berü baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [derdine, -i, -n, -e]*
10. Bu ḫaste göñül **derdine** dermān yetişdi / Vīrāne göñül taḫtına sultān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 1). [derdine, -i, -n, -e]*
11. Şöyle teşḫīṣ eyledüm cānānı bayrām irtesi / Ġālib ider **derdüme** dermānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 1). [derdüme, -üm, -e]*
12. Nice bir iñledesin **derd** ile ey yār beni / Nice bir öldüresin cevr ile her bār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [derd,]*
13. İşidüp **derd** ile iñledi mi dūlāb daḥi / Girye vü zār ile her dem dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [derd,]*
14. Dil deler ġamzeñ oḳına yer ola anuñ içün / **Derd** ile kendü özin eyledi peykān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 4). [derd,]*
15. Lālenüñ **derd** ile dāġ oldı ḥasedden cigeri / ʿĀrıżuñ ʿarż ideli sen gül-i ḫandān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 5). [derd,]*
16. Ölince Mihrī cihānda bu sırrı itme tebāh / Yaḳañı çāk idüp it gördügüñe **derd** ile āh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 9). [derd,]*
17. İşidüp bülbül-i şeydā meger āh-ı seḥerüm / Çaġırup **derd** ile dir āh beni vāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 2). [derd,]*
18. Gör ne yüz gösterdi bu zülf-i semen-sālar bize / Ḳodı biñ **derd** ü ġam-ı hecr ile sevdālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [derd,]*
19. Ġamgīn dilümde zār ile efġān dükenmedi / Nemgīn gözümde **derd** ile giryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [derd,]*
20. Dil ʿandelībi **derd** ile ḳılsun ḳo nāleler / Çün ḳarşusında sencileyin gülʿiẕār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 18). [derd,]*
21. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü **derd** ü belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [derd,]*
22. Didi ḥüsnüm gülsitānınuñ hezārān **derd** ile / Rūz u şeb bülbül gibi nālānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [derd,]*
23. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil **derdine** luṭf it gel ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [derdine, -i, -n, -e]*
24. Dil **derdine** devālar umarken viren baña / Şerbet yerine zehri ṭabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 2). [derdine, -i, -n, -e]*
25. Eyledi yār beni **derd** ile āvāre meded / Ölürem itmez ise ḥasret ile çāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [derd,]*
26. Miḥnet ü **derd** ü belā ile gözüm yaşlar ider / Ḥasret ü hicr ü cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [derd,]*
27. Dostum cevr ü cefādan öldürem dirseñ beni / Degme bir **derd** ile ölmez ʿāşıḳam ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [derd,]*
28. Ẓulmet şebinde ḳalmış idüm ḫayli **derd** ile / Girdi elüme bir meh-i tābān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 2). [derd,]*
29. Ḳıl ʿimāret göñlümüñ vīrānın ey kān-ı kerem / Miḥnet ü **derd** ü belā ile yıḳılmışdur evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [derd,]*
30. Çün **derd** ile āh eylemeye başlaruz biz / Her ḳandasa ʿaşḳ ehline yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 1). [derd,]*
31. ʿAşḳuñ esīri **derd** ile dermānda kim begüm / Alsañ bizüm de göñlümüz ele ḫaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [derd,]*
32. Düşmişem derdüñe cānā **derde** dermān isterem / Dostum derdüñ yeter derdüme dermān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 1). [derde, -e]*
33. Düşmişem derdüñe cānā derde dermān isterem / Dostum derdüñ yeter **derdüme** dermān

isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 1). [derdüme, -üm, -e]*

34. Düşmişem **derdüñe** cānā derde dermān isterem / Dostum derdüñ yeter derdüme dermān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 1). [derdüñe, -üñ, -e]*
35. Derdüñ yeter ey dost benüm **derdüme** emsem / Dil-ḫasteñe cānā daḫi dermānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [derdüme, -üm, -e]*
36. Cevrüñ de vefādur baña **derdüñ** de devādur / Bīmār-ı dile bir daḫi tīmār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 2). [derdüñ, -üñ]*
37. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü **derd** ü belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [derd,]*
38. Ḥasret cigerüm **derd** ile ḳan itmemek olmaz / Miḥnet belümi devr-i kemān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 1). [derd,]*
39. Yidigüm **derd** içdigüm ġamdur enīsüm ġuṣṣa yār / Sensüzin nice geçer gör bu zamānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [derd,]*
40. Hem-demüm āhum olupdur mūnisüm gözüm yaşı / Kimse bilmez ḥālümi **derdüm** nihāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 2). [derdüm, -üm]*
41. Öl **derdüm** ile olma daḫi ḫūblara māʾil / Ol cevrüme ḳāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 15). [derdüm, -üm]*
42. Düşmişem derdüñe cānā derde dermān isterem / Dostum **derdüñ** yeter derdüme dermān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 1). [derdüñ, -üñ]*
43. Gör nice **derde** esīr olduñ i bī-çāre başum / Bulmadum ḳaldı senüñ derdüñe bir çāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [derde, -e]*
44. Düşeli ʿaşḳı hevāsına anuñ leyl ü nehār / Geçdi kūyında günüm **derd** ile āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [derd,]*
45. Ḫūblaruñ derdine düşdüñse yapış dāmenine / Mihrī bu **derde** bulur derdine dermān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 7). [derde, -e]*
46. Gözümüz yaşını döndürdi bizüm ḳanlara / Bir nefes **derdümüz** irgürmedi dermānlara *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 15). [derdümüz, -ümüz]*
47. Dāmenin öp devlet isterseñ yüzüñ sür pāyına / **Derdine** vir cānuñ ey dil kʾ anda dermān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [derdine, -i, -n, -e]*
48. Derdini **derdine** dermān idinelden dilberüñ / Mihrīnüñ her vechile **derdine** dermān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 7). [derdine, -i, -n, -e]*
49. Gör nice derde esīr olduñ i bī-çāre başum / Bulmadum ḳaldı senüñ **derdüñe** bir çāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [derdüñe, -üñ, -e]*
50. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil **derdine** luṭf it gel ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [derdine, -i, -n, -e]*
51. Öldürmese güc ile beni bāri iñende / **Derdine** düşelden berü baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [derdine, -i, -n, -e]*

derd: *Dert, sıkıntı, bela; keder, üzüntü; fakirlik, muhtaçlık.*

1. Özüñdür şimdi her **derdüñ** devāsı / Ṭapuñdur şimdi her faḳruñ ġınāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [derdüñ, -üñ]*

derd çek-: *Sıkıntıya düşmek, zorluklar yaşamak, üzülmek.*

1. Ṭapuñdur her gedāya çünki mesned / Nedendür kim **çekem** ben **derd** ü miḥnet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [derd çek-,]*

derd ehli: *Sıkıntı çeken, dertli kimseler.*

1. Dergehüñ dār-ı şifā oldı çü bīmārlara / Senden irdi ḳamu **derd ehline** dermān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 2). [derd ehli,]*

derd ortaġı: *Aynı derde sahip kimseler; bir kimsenin derdini paylaştığı dostu.*

1. Bülbül iñler ḫārdan ben aġlaram aġyārdan / Müstedām olsun bizümle ḫayli **derd ortaġıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 2). [derd ortaġı,]*

derd yan-: *Derdini anlatmak, sıkıntısından bahsetmek.*

1. Dilde ġam gözümde nem sīnemde āteş her zamān / Kime **derdüm yanayın** ben kendü kendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [derd yan-,]*

derdā: *Yazık, eyvah.*

1. **Derdā** vü dirīġā kişinüñ sevgülü yāri / Yanından ıraġ olduġı bir ān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 3). [derdā,]*
2. Gözyaşı gibi sende naẓardan düşürürseñ / **Derdā** vü dirīġā vü hezār āh efendüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 4). [derdā,]*
3. **Derdā** dirīġ geçdi günüm intiẓār ile / ʿÖmrüm dükendi vāʿde-i cānān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 3). [derdā,]*

derd-i nigār: *Resim gibi güzel sevgilinin derdi; sevgiliye karşı duyulan aşkın getirdiği sıkıntı, keder.*

1. Çoḳdur cihānda **derd-i nigār** ile mübteẕel / Mihrī senüñ işüñ de ġarīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 5). [derd-i nigār,]*

derdine dermān ehli: *Derde derman olan, sıkıntıyı gideren kimse; sevgili, sevilen.*

1. Ḫūblaruñ derdine düşdüñse yapış dāmenine / Mihrī bu derde bulur **derdine dermān ehli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 7). [derdine dermān ehli, -i, -n, -e]*

derdine devā ḳıl-: *Derdine derman olmak, birinin sıkıntısını gidermek, çözüm bulmak.*

1. Dil ki derdmendüñdür evvelden / **Derdine ḳıl devā** behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 6). [derdine devā ḳıl-,]*

derdine düş-: *Elde etmeye çalışmak, aşk derdine düşmek; aşık olmak, tutulmak, gönül vermek.*

1. Ḫūblaruñ **derdine düşdüñse** yapış dāmenine / Mihrī bu derde bulur derdine dermān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 7). [derdine düş-, -i, -n, -e]*

derdini derdine dermān idin-: *Bir kimseyi düşünerek derman bulmak; aşığın aşk derdine sevgiliyi derman olarak görmesi, sevgiliyi düşünerek sıkıntılarından kurtulması.*

1. **Derdini derdine dermān idinelden** dilberüñ / Mihrīnüñ her vechile derdine dermān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 7). [derdini derdine dermān idin-, -i, -n, -i]*

derdlü: *Sıkıntılı, kederli olan.*

1. Cellād-ı çeşmi cānuma ḳaṣd itmedin henüz / **Derdlü** yürege ġamzesinüñ ḫançeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 4). [derdlü,]*
2. Gel ki senden budur ey dost bu cānuñ dilegi / Yar neler vardur içinde gör e **derdlü** yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [derdlü,]*

derd-mend: *Dertli, kederli; aşık, seven.*

1. Dil ki **derdmendüñdür** evvelden / Derdine ḳıl devā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 6). [derdmendüñdür, -üñ, -dür]*
2. Şādam ol cānān meger efġānum işidüp dimiş / Gitmemiş ʿaşḳum daḫi bu **derdmendümden**

benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [derdmendümden, -üm, -den]*

3. Şādam ol dilber dimiş kim kimseye raḥm itmezem / Mihrī gibi bir belākeş **derdmendüm** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [derdmendüm, -üm]*
4. Der-peyince yollarına düşdügüm dilberlerüñ / Dir gören ḫaylī belākeşdür bu Mihrī **derdmend** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 8). [derdmend,]*

derdüme dermān ol-: *Derdine derman olmak, soruna çözüm bulmak, sıkıntıyı gidermek; ilgi göstermek.*

1. Yoġ imiş çünkim naṣībüm vaṣl-ı cānān olmadan / El yudum şimden girü **derdüme dermān olmadan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 1). [derdüme dermān ol-,]*

derdüme dermānı ḳıl-: *Derdine derman olmak, soruna çözüm bulmak, sıkıntıyı gidermek; ilgi göstermek, aşkına karşılık vermek.*

1. Sen **ḳılmadıġuñ derdüme dermānı** unutma / Biñ ḥasret ile virdügüm ol cānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 1). [derdüme dermānı ḳıl-,]*

derdüñe dermān it-: *Bir kimsenin derdini, sıkıntısını gidermek; ayrılık acısına son vermek, özlemini gidermek.*

1. Öldüriser āḫir ġam-ı hicrān seni Mihrī / Yār **itmez** ise **derdüñe dermān** ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 6). [derdüñe dermān it-,]*

dergāh: *Kapı, eşik, huzur, makam.*

1. Ben gedāsını ḳomazlar yüz sürem **dergāhına** / Pādişāhuñ āsitānında yasaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 3). [dergāhına, -ı, -n, -a]*
2. Cān boynına zülfeynüñ ʿanber-resen olmışdur / ʿAşḳ ehline **dergāhuñ** ḥubbü'l-vaṭan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 1). [dergāhuñ, -uñ]*
3. Duʿādur her kelāmı saña Mihr'üñ / Ki **dergāhuñ** aña saʿd oldı her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 6). [dergāhuñ, -uñ]*
4. Gelmedi devrinde bir seyyārenüñ çeşmine ḫāb / **Dergehinde** pāsbān olalı Keyvān ol mehüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 6). [dergehinde, -i, -n, -de]*

dergāh: *Huzur, makam, eşik; sevgilinin kapı eşiği, huzuru.*

1. Dilberā çün her gedāya āsitānuñdur sened / Sürme ḳapuñdan beni bu ʿālī **dergāh** ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [dergāh,]*

dergeh: *Kapı, eşik, huzur, makam.*

1. **Dergehüñden** dilberā dūr itme Mihrī bendeñi / Gerçi çoḳdur āsitānuñda senüñ derbānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 5). [dergehüñden, -üñ, -den]*
2. **Dergehüñ** dār-ı şifā oldı çü bīmārlara / Senden irdi ḳamu derd ehline dermān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 2). [dergehüñ, -üñ]*
3. **Dergehinde** ol şehüñ maʿlūm olaydum kāşkī / Ḫıdmetinde ʿāḳıbet maḥdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 1). [dergehinde, -i, -n, -de]*
4. İtleriyle hem-dem olaydum i Mihrī dā'imā / **Dergehinde** ol şehüñ ma'lūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 9). [dergehinde, -i, -n, -de]*

dergeh: *Allah katı, huzur, makam.*

1. Mihrī ʿāṣiyem bir rū-siyāh / **Dergehüñe** var ümīdüm yā İlāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 24). [dergehüñe, -üñ, -e]*

dergeh-i ʿāl: *Yüce kapı; huzur, makam.*

1. Ṭañ mı ṭoldursa cihān rūyını nām u şöhretüñ / **Dergeh-i ʿālüñde** bulmuşdur her insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [dergeh-i ʿāl,]*

derhem: *Karışıklık, karmaşa; sevgilinin aşık ile rakip arasında gidip gelmesinden doğan karışık durum.*

1. Aġlañ gülüñ ki bir gün eyā dostlar raḳīb / Ecel irişmedin beni **derhemler** öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 3). [derhemler, -ler]*

deril-: *Toplanmak, bir araya gelmek.*

1. Ḥāl-i zebān ile **derilüp** Ḥaḳḳı ẕikr ider / Gülşenler içre murġ-ı hezārān hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 6). [derilüp, -üp]*

deriye ṣıġma-: *Kabına sığmamak, duygularını açığa çıkarmak.*

1. Gel ḳarşusına cām-ı ṣabūḥı sen eyle nūş / **Ṣıġma deriye** ġonca gibi gül açıl bu dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [deriye ṣıġma-, -ma]*

dermān: *Deva, çare.*

1. Bīçāre göñül bilmezem āvāre nedendür / **Dermān** ne durur bilsem aña çāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [dermān,]*
2. Derdüñ yeter ey dost benüm derdüme emsem / Dil-ḫasteñe cānā daḫi **dermānı** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [dermānı, -ı]*

dermān: *İlaç, deva; muhabbet, vefa.*

1. Dāmenin öp devlet isterseñ yüzüñ sür pāyına / Derdine vir cānuñ ey dil kꜳ anda **dermān** gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [dermān,]*

dermān: *İlaç, çare, deva; aşk, sevgi belirtisi; sevgili.*

1. Bu ḫaste göñül derdine **dermān** yetişdi / Vīrāne göñül taḫtına sultān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 1). [dermān,]*
2. Yolına cān virmege cānāna gelmişlerdenüz / Ṭālib-i derd olmışuz **dermāna** gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 1). [dermāna, -a]*
3. ʿAşḳuñ esīri derd ile **dermānda** kim begüm / Alsañ bizüm de göñlümüz ele ḫaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [dermānda, -da]*
4. Mihrī dil-ḫasteyi öldürdi ġamuñ sen ṣaġ ol / Sevdügüm var saña şimden girü **dermānuñda** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 5). [dermānuñda, -uñ, -da]*
5. Düşmişem derdüñe cānā derde **dermān** isterem / Dostum derdüñ yeter derdüme **dermān** isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 1). [dermān,]*
6. Şöyle teşḫīṣ eyledüm cānānı bayrām irtesi / Ġālib ider derdüme **dermānı** bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 1). [dermānı, -ı]*
7. Gözümüz yaşını döndürdi bizüm ḳanlara / Bir nefes derdümüz irgürmedi **dermānlara** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 15). [dermānlara, -lar, -a]*
8. Ey ṭabīb-i dil beni bend eyle **dermān** vaḳtidür / Zülfüñüñ zencīrine dīvāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 6). [dermān,]*

dermān: *İlaç, çare, deva; sevgili, yar; ilgi, hoşgörü.*

1. Derdini derdine **dermān** idinelden dilberüñ / Mihrīnüñ her vechile derdine dermān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 7). [dermān,]*

dermān eyle-: *Şifa vermek, iyileştirmek; sıkıntısını gidermek, acısını dindirmek.*

1. Dost hecrüñdür dem-ā-dem bağrumı ḳan eyleyen / Laʿl-i nābuñdur ṣorarsam aña **dermān eyleyen** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 1). [dermān eyle-,]*
2. Ġarīb-i bī-kesem sen göster iḥsān / Marīż-i bī-ʿilācam **eyle dermān** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [dermān eyle-,]*

dermān-ı kerem: *Keremiyle derman olma, ihsanıyla sıkıntıyı giderme.*

1. Dergehüñ dār-ı şifā oldı çü bīmārlara / Senden irdi ḳamu derd ehline **dermān-ı kerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 2). [dermān-ı kerem,]*

der-miyān: *Açık, ortada.*

1. Didi şükrāne vaṣlım çün vir evvel baş u cān didüm / Yolında öldügüm çoḳdan yoluñda **der-miyāndur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [der-miyāndur, -dur]*

der-pey: *Ardı sıra, arkasından.*

1. **Der-peyince** yollarına düşdügüm dilberlerüñ / Dir gören ḫaylī belākeşdür bu Mihrī derdmend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 8). [der-peyince, -ince]*
2. ʿĀrif oldur nāzenīnler **der-peyince** seyr idüp / Her kenāra eyleye seyrānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 3). [der-peyince,]*

ders: *Bilgi, öğüt; hükümdarlık, yöneticilik ile ilgili bilgiler.*

1. Sebzenüñ ṭıflına göstermek içün neşv gelüp / Dembedem ṣaḥn-ı gülistānda ider **ders** taʿlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 2). [ders,]*

dertlü: *Dert sahibi, keder içinde olan kimse.*

1. **Dertlü** yürek i Mihrī cefāya ideydi ṣabr / Cevri zamāne ḫūbları ḥadden aşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 5). [dertlü,]*
2. Āşinā olmış iken çün bizi yād itdi felek / Yāreler üstine dāġ urdı yine **dertlü** yürek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 13). [dertlü,]*

derūn: *Gönül, kalp, yürek.*

1. Ḳanġı **derūnı** ney gibi nālān itmedi / Ḳanġı demāġı yaḳmadı ʿaşḳuñ ḥarāreti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 2). [derūnı, -ı]*
2. Ġuṣṣasın dilde görüp ṣordı ḫayāli ben didüm / Ḫayli müddetdür **derūnumda** bu mihmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [derūnumda, -um, -da]*

derūn: *Yürek, gönül, bağır; iç.*

1. Ney gibi iñle **derūnuñdan** ḳo bülbül nālesin / Ḳumrı gibi dost dost di eyleme dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [derūnuñdan, -uñ, -dan]*
2. Ney gibi tīġı cefāsıyla delindi cigerüm / İmdi dil sen de fiġān eyle **derūndan** iñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [derūndan, -dan]*

derūn-ı dil: *Gönlün derinlikleri.*

1. Didi ḳaddüm ḫayālini **derūn-ı dilde** muḥkem ṭut / Didüm kim bir elif gibi bu cān içre nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [derūn-ı dil,]*

dervīş: *Allah için alçakgönüllülüğü ve fukaralığı kabul eden kimse; fakir, muhtaç kimse.*

1. Gelmişem ḥüsnüñ zekātından ki şeylillāh idem / Ṣanma ki bu **dervīşi** cānā nāna

gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [dervīşi, -i]*

2. Aṭlasına dirme sen Mihrī emīrüñ fāriġ ol / **Dervişüñ** yiter palāsı ʿārife dībāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 7). [dervişüñ, -üñ]*
3. Görinmiş ḫalḳa ḫod sūretde **dervīş** / Velīkin maʿnide sulṭān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 3). [dervīş,]*

deryā: *Deniz.*

1. Himmeti **deryāsı** içre bir gemidür bu cihān / Luṭfınuñ baḥrinde anuñ oldı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [deryāsı, -sı]*
2. Muḥīṭ-i ḳulzüm-i ʿummān olunmaz cūdına teşbīh / Kim anuñ luṭfı **deryāsı** cihānda bī-kerānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 17). [deryāsı, -sı]*

deryā: *Göl, ırmak, nehir; Ladik Gölü.*

1. Biter **deryāsı** içre nīlūferler / Ruḫ-ı zerdi virür ʿaşḳdan ḫaberler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 9). [deryāsı, -sı]*

deryāya çek-: *Denizin içine çekmek, boğmaya çalışmak; kederle, üzüntüyle öldürmeye çalışmak.*

1. Nʾola **çekdiyse** gözüm yaşları **deryāya** beni / Ġarḳa virmişdi gözüm zevraḳın evvel nemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 2). [deryāya çek-,]*

deryāya şal-: *Suya salmak, bir kenara bırakmak, boş vermek.*

1. Ġamı **deryāya şalup** ḫurrem olalum gemide / Bāḳi ḳalmaz çü cihān ḫoş görelüm bu demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [deryāya şal-,]*

deryā-yı ġam: *Gam denizi; hüzün, keder içine.*

1. Düşeli ʿaşḳı hevāsı ile **deryā-yı ġama** / Görmedi zevraḳ-ı dil ḥadd ü kenār u ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [deryā-yı ġam,]*

dest: *El, yed, insanın tutma uzvu; elde etme, kazanma.*

1. Gül mevsiminde gülşene gel ʿayş u nūş ḳıl / **Destinde** deste deste ṭutar her nigār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 4). [destinde, -i, -n, -de]*

destān: *Hikaye, söylence, efsanevi anlatı.*

1. Müstedām ol sāye-i rifʿatde şāhā ḥaşre dek / Nitekim dillerde şerḥ olına **destān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [destān,]*

destān-ı salṭanat: *Padişahlık, hükümdarlık destanı.*

1. Ol sen hemīşe sāye-i rifʿatde müstedām / Dillerde tā ki şerḥ ola **destān-ı salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 12). [destān-ı salṭanat,]*

destār: *Sarık, imame, tülbent, baş örtüsü.*

1. Kūyuñda senüñ dāʾimā ʿuryān olayın tek / Cennetde baña ḥulle vü **destār** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [destār,]*

dest-būs it-: *El öpmek, saygı ve hürmet gösterisinde bulunmak; dalkavukluk etmek.*

1. Gül beñzerem ḫadüñe deyü lāf ururdı gör / Geldi ki **dest-būs ide** ne vechi var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 7). [dest-būs id-,]*

deste deste: *Demet demet; pek çok, bir hayli.*

1. Gül mevsiminde gülşene gel ʿayş u nūş ḳıl / Destinde **deste deste** ṭutar her nigār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 4). [deste deste,]*

dest-gīr: *Yardımcı, elinden tutan; sıkıntısını gideren.*

1. Ḥayāt oldur viren ölmüşlere / **Destgīr** oldur ḳamu ḳalmışlara *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 6). [destgīr,]*
2. Faḳīrüñ **destgīridür** aña Ḥaḳ destgīr olsun / Bugün ben düşmüşinüñ bu cihānda dīdebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 32). [destgīridür, -i, -dür]*

dest-gīr ol-: *Yardımcı olmak, yardım etmek, himmet etmek.*

1. **Dest-gīr ol** bu ben üftādeye ey kān-ı kerem / Ki kerīm ẕāt olanuñ şānıdur iḥsān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [dest-gīr ol-,]*
2. Mihrī üftādeye raḥm it demidür luṭf eyle / **Destgīr ol** aña ʿadlüñle gel ey kān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 7). [destgīr ol-,]*
3. Faḳīrüñ destgīridür aña Ḥaḳ **destgīr olsun** / Bugün ben düşmüşinüñ bu cihānda dīdebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 32). [destgīr ol-,]*
4. Nʾola ey kimyā-naẓar luṭfuñla **olsañ destgīr** / Pāymāl olup Amāsiyyede olmışdur türāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 26). [destgīr ol-, -sa, -ñ]*
5. Ayaḳda ḳalmışamdur **destgīr ol** / Ki sensin pür-seḫā vü ehl-i himmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [destgīr ol-,]*
6. Müdām ol bāb-ı devletde vezīr ol / Bu ben miskīne luṭf it **destgīr ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [destgīr ol-,]*

dest-i cevr-i yār: *Sevgilinin zulüm, eziyet eli.*

1. Mihrī sen ḳılma şikāyet **dest-i cevr-i yārdan** / Her ne gelse ḫoş gelür baña efendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 7). [dest-i cevr-i yār,]*

dest-i ezel: *Ezel eli, ezelde insanların kaderini tayin eden el.*

1. Zülfüñ ġamını **dest-i ezel** yazdı başuma / Şanma ki tā ölince bu yazuyı yoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 4). [dest-i ezel,]*

destine gir-: *Eline geçmek, sahip olmak, yakalamak.*

1. Dünye vü ʿuḳbāda bu ʿizzet yeterdi Mihrīye / **Girse** bir kez **destine** anuñ ḥabībi dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 5). [destine gir-,]*

dest-res: *İsteğine ulaşmış, emeline kavuşmuş; sevgiliye kavuşmuş.*

1. Nitekim yāruñ yolında cān virüp itdüm heves / Vuṣlatına bulmadum ʿālemde bir gün **dest-res** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 1). [dest-res,]*

devā: *İlaç, derman, şifa, çare.*

1. Bir ṭabībe ben didüm bīmār-ı ʿaşḳa çāre ne / Didi dilber vaṣlıdur anuñ **devāsı** özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [devāsı, -sı]*
2. Dil derdine **devālar** umarken viren baña / Şerbet yerine zehri ṭabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 2). [devālar, -lar]*
3. Cevrüñ de vefādur baña derdüñ de **devādur** / Bīmār-ı dile bir daḫi tīmār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 2). [devādur, -dur]*
4. Özüñdür şimdi her derdüñ **devāsı** / Ṭapuñdur şimdi her faḳruñ ġınāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [devāsı, -sı]*

devā eyle-: *Şifa vermek, iyileştirmek; öpmek.*

1. Şerbet-i laʿlüñ imiş ḫaste dile dost şifā / Demidür **eyle devā** bu dil-i bīmāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 4). [devā eyle-,]*

devā it-: *Rahatsızlığı gidermek, iyileştirmek; iyilik, ihsanda bulunmak.*

1. Luṭf ile ḳıl ʿilāc bugün ey ṭabīb-i cān / Dil ḫastedür firāḳuñ ile gel **devālar it** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [devā it-,]*

devām-ı devlet: *Saltanatın devamı; mutluluğun, saadetin devamı.*

1. Her dem **devām-ı devletine** Mihrî ḳıl duʿā / Tā ḥaşr olunca eyleye ol tācdār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 17). [devām-ı devlet,]*
2. **Devām-ı devletüñe** ṣubḥ u şāmī / Duʿācıyam dil ü cāndan müdāmī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [devām-ı devlet,]*

devām-ı rifʿat: *Yüksek ve büyük rütbe sahibi olmanın sürekliliği.*

1. Dāyim **devām-ı rifʿat** ile devlet atına / Şāhā süvār ol ṭola meydān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 11). [devām-ı rifʿat,]*

devlet: *Saltanat.*

1. Uzatsa dilin **devletüñüñ** şemʿine düşmen / Cān virmege pervāne-ṣıfat geldi ne pervā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 18). [devletüñüñ, -üñ, -üñ]*
2. ʿÖmrüñ bināsı muḥkem ola ḥaşre dek şehā / Baḫtuñ ʿaṣāsı **devlet** ile pāydār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 16). [devlet,]*
3. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür bugün ʿālemde kim / **Devleti** devrinde hergiz kimse çekmez infiʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 4). [devleti, -i]*
4. **Devletüñ** devrinde bulsun her gedā ʿizzet müdām / Niʿmetüñ ḫānından alsunlar cihān ḫalḳı nevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [devletüñ, -üñ]*
5. **Devleti** bāğında Mihrī ḥamdülillāh bir şehüñ / Serv ḳaddi sāyesindesin ne ġam her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 25). [devleti, -i]*
6. Ḳāyim olsun **devletüñ** devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / ʿÖmr bünyādıyla şāhā üstüvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 12). [devletüñ, -üñ]*
7. Salṭanat taḫtında her dem saña ey kān-ı kerem / ʿAdl ḫılʿat tāc **devlet** ʿādet olmışdur ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 24). [devlet,]*

devlet: *Saltanat; saadet, mutluluk,talih.*

1. Olduḳça pür kevākib ile āsumān şehā / Sen ʿālem içre **devlet** ile olasın ʿalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [devlet,]*
2. ʿīdüñ mübārek olsun eyā ḫusrev-i zamān / İḳbāl ü **devletüñ** günine irmesün elem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 16). [devletüñ, -üñ]*
3. Ḫurrem itdükçe cihān rūyını geldükçe bahār / Olasın **devlet** ile taḫt-ı saʿādetde muḳīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 13). [devlet,]*
4. Olsun hemīşe ʿīd ile nevrūz her güni / Görsin cihānda **devlet** ile şad-hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [devlet,]*
5. Bu devr içinde gūşe-i gülşende Mihrīyā / **Devlet** anuñ ki hemdemi bir çeşm-i aladur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 5). [devlet,]*
6. Yā Rabb ʿizz ü **devlet** ile Ḫān Aḥmedüñ / Bir güni bu cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [devlet,]*
7. ʿÖmrüñi ḳılsun cihānda **devlet** ile müstedām / ʿīdüñi itsün mübārek ol Kerīm-i Lā-yezāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 20). [devlet,]*

8. Mihrī çeke cevrüñi vü luṭfuñ göre aġyar / **Devlet** aña ẕillet bu cefākāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 7). [devlet,]*
9. Dāyim olsun **devletüñ** devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / Ṭop ola saña saʿādet daḫi çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [devletüñ, -üñ]*
10. ʿİzzet ile ol semā olduḳça dāʾim pāydār / **Devlet** ile ṭur cihān ṭurduḳça ey ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [devlet,]*
11. Sulṭān Aḥmed ol ki Ferīdūn-ı dehrdür / Mülk-i cihānda **devlet** ile tācdārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 9). [devlet,]*
12. Ey şeh-i devrān cihāna şehriyār ol lā-cerem / **Devlet** ile salṭanat taḫtında var ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 1). [devlet,]*
13. Bulmadum bir gün vefā sevgülü yārumdan benüm / Geçmedi bilmen nedür **devlet** kenārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 1). [devlet,]*
14. Dāmenin öp **devlet** isterseñ yüzüñ sür pāyına / Derdine vir cānuñ ey dil kʾ anda dermān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [devlet,]*
15. **Devlet** anlaruñ ki bu eṣnadʾola gülzārda / Bir elinde cām-ı ṣāġar bir elinde zülf-i yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [devlet,]*
16. **Devlet** anuñ ki bu dem rūy-ı nigāra ḳarşu / Nūş ide sāġar-ı mül mehtāb ola meşaʿil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [devlet,]*
17. **Devlet** bulmaḳ isterseñ i ḳul / Emrile ol pādişāhuñ her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 8). [devlet,]*
18. Çünki gönderdi Ḫudā **devlet** ile rāha seni / Mübtelā ḳılsun İlāhī yine bir şāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [devlet,]*
19. Hemīşe **devlet** ile müstedām ol / Muḳīm ol bu cihānda tā-ḳıyāmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [devlet,]*
20. Zemīn ṭurduḳça rifʿatde müdām ol / Cihānda **devlet** ile müstedām ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 17). [devlet,]*
21. Irmasun Ḥaḳ üstümüzden ol hümā-fer sāyeñi / **Devlet** ü rifʿatle bu ḫalḳ-ı cihāna maḥrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [devlet,]*

devlet: *Büyük; kutlu; şerefli.*

1. Kim devr-i şehen-şāh-ı cihān Aḥmed Ḫāndur / Dāl oldı anuñ **devleti** ismine müsemmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 13). [devleti, -i]*

devlet: *Saltanat, hüküm sürülen topraklar; mutluluk, saadet; kut, talih.*

1. Müstedām ol ḥaşre dek görme dü ʿālemde ʿaẕāb / Salṭanat taḫtında şāhā **devlet** ile her nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 30). [devlet,]*

devlet: *Siyasal olarak örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık; mutluluk, saadet.*

1. Şükrāne vir ey Mihrī revān yolına cānı / Şād ol ki bugün **devlet** ile ḫān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [devlet,]*

devlet: *Saltanat, kut, hakimiyet; şehzadelik.*

1. Sāyesinde ḫoş geçer ḫalḳ-ı cihān mīr ü gedā / **Devleti** devrinde hergiz kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [devleti, -i]*
2. **Devleti** devrinde bu ḫalḳ-ı cihān oldı feraḥ / Niʿmeti ḫānıyla ṭoldı ḳamu ʿālemde niʿam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [devleti, -i]*
3. Sen saʿādet taḫtgāhunda muḳīm ol ḥaşre dek / **Devletüñ** devrinde ḫoş geçsün ḳamu pīr ü cüvān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [devletüñ, -üñ]*

devlet: *Saltanat, hükümdarlık, kut; mutluluk, saadet; makam, mevki.*

1. Burc-ı iḳbāl ü şerefde bu semā ṭurduḳça sen / Ey saʿādet āfitābı **devlet** ile her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [devlet,]*
2. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey ḫān salṭanat / **Devletüñ** devrinde ḫoş buldı bu devrān salṭanat

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [devletüñ, -üñ]

3. Dāyim olsun **devletüñ** devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / Ṭop ola saña saʿādet daḫi çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [devletüñ, -üñ]*

devlet: *Saltanat; Osmanlı Hanedanı.*

1. Gülsitānı **devletüñ** virdi revāyiḥ ʿāleme / Būy-ı luṭfuñla cihānda müşgbār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 7). [devletüñ, -üñ]*

devlet atına bin-: *Devletin başına geçmek, hükümdar olmak.*

1. Şīrveş **bindükçe devlet atına** ol Müşterī / Çarḫ çeker her dem ʿinānını felek ṭutar rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 10). [devlet atına bin-, -dükçe]*

devlet atına süvār ol-: *Saltanat tahtına oturmak, hükümdarlık yapmak.*

1. Dāyim devām-ı rifʿat ile **devlet atına** / Şāhā **süvār ol** ṭola meydān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 11). [devlet atına süvār ol-,]*

devlet atına süvār ol-: *Süslü, güzel atlara binmek.*

1. **Devlet atına süvār olmış** iki sīmīn-beden / Gūyiyā ḫalḳ-ı cihāna biri cāndur biri ten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 1). [devlet atına süvār ol-,]*
2. ʿĪd-i aḍḥā ne mübārek gün idi gördüm ḫoş / **Devlet atına süvār olmış** iki sīmīn-beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 5). [devlet atına süvār ol-,]*

devlet atına süvār ol-: *Mutluluk, saadet atına binmek, mutlu olmak.*

1. **Devlet atına süvār olmış** idük bir nice yār / Bizüm olmış idi başdan başa meydān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 2). [devlet atına süvār ol-,]*

devlet atıyla süvār ol-: *Saltanat tahtına oturmak, hükümdarlık yapmak.*

1. Ayru olmasun rikābuñdan saʿādet bir nefes / **Devlet atıyla** cihān içre **süvār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 11). [devlet atıyla süvār ol-, -ı, -y, -la]*

devlet esbi: *Devlet atı; saltanat tahtı.*

1. **Devlet esbinde** görüp çekdi ʿinānını zemīn / Geldi meydān-ı saʿādetde felek öpdi rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [devlet esbi,]*

devlet hümāsı: *Devlet kuşu, talih kuşu; mutluluk, saadet veren.*

1. **Devlet hümāsı** olmış iken ismüñ ey perī / Pervāz urup neden kʾ uçasın şimdi tüy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [devlet hümāsı,]*

devlet nişānı: *Gördükleri önemli işlerden dolayı kişileri onurlandırmak için devletçe verilen madalya; mutluluk, saadet belirtisi.*

1. Ayaġuñ ṭoprāġı olmaḳ şehā **devlet nişānıdur** / Velī ben ḫāk kimyā cevheri olmaḳ ne şānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 1). [devlet nişānı, -ı, -dur]*

devlet-i ḫān: *Padişahın saltanatı.*

1. Ol hümānuñ göreli sīmurġ ʿālī himmetin / **Devlet-i ḫānında** geldi oldı ol dem bir ẕübāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [devlet-i ḫān, -i]*

devlet-i ʿizzet: *Yüce, ulu saltanat makamı.*

1. ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / **Devlet-i ʿizzetde** dāʾim sāzkār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 14). [devlet-i ʿizzet,]*

devlet-i rifʿat: *Yüce saltanat.*

1. ʿĪd-i aḍḥāsın mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / **Devlet-i rifʿatde** virsün ʿömr-i cāvīdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [devlet-i rifʿat,]*

devletlü: *Makam, mevki sahibi; bahtlı, saadetli.*

1. Benüm içün ṣaġ ol **devletlü** paşa / Olam devrüñde ben maḥrūm ḥāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 15). [devletlü,]*

devr: *Zaman, çağ, dönem.*

1. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür bugün ʿālemde kim / Devleti **devrinde** hergiz kimse çekmez infiʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 4). [devrinde, -i, -n, -de]*
2. Devletüñ **devrinde** bulsun her gedā ʿizzet müdām / Niʿmetüñ ḫānından alsunlar cihān ḫalḳı nevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [devrinde, -i, -n, -de]*
3. Ṣaḳın **devrinde** yād itme Minūçihri Nerīmānı / Ki ey şeyyād bu dehrüñ bu şeh ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [devrinde, -i, -n, -de]*
4. Bu **devr** içinde güşe-i gülşende Mihrīyā / Devlet anuñ ki hemdemi bir çeşm-i aladur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 5). [devr,]*
5. Bir **devr** idi ser-defter-i ḫūbān idi Mihrī / Şimdi görüñ uş her güzelüñ oldı gedāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 6). [devr,]*
6. Devleti **devrinde** bu ḫalḳ-ı cihān oldı feraḥ / Niʿmeti ḫānıyla ṭoldı ḳamu ʿālemde niʿam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [devrinde, -i, -n, -de]*
7. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ **devrinde** ḫoş buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [devrinde, -i, -n, -de]*
8. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ **devrinde** ḫoş buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [devrinde, -i, -n, -de]*
9. Sen saʿādet taḫtgāhunda muḳīm ol ḥaşre dek / Devletüñ **devrinde** ḫoş geçsün ḳamu pīr ü cüvān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [devrinde, -i, -n, -de]*
10. Sāyesinde ḫoş geçer ḫalḳ-ı cihān mīr ü gedā / Devleti **devrinde** hergiz kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [devrinde, -i, -n, -de]*

devr: *Zaman, devir; saltanat süresi.*

1. Gelmedi **devrinde** bir seyyārenüñ çeşmine ḫāb / Dergehinde pāsbān olalı Keyvān ol mehüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 6). [devrinde, -i, -n, -de]*

devr: *Makam, mevki; Ali Paşa'nın sadrazamlık dönemi.*

1. Benüm içün ṣaġ ol devletlü paşa / Olam **devrüñde** ben maḥrūm ḥāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 15). [devrüñde, -üñ, -de]*

devr: *Dönem, çağ, vakit; sevgilinin yanağının ortaya çıktığı, görünür olduğu vakit.*

1. Ruḫı **devrinde** virür zülfi bize ʿömr-i dırāz / Feraḥından bir olupdur gicemiz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 3). [devrinde, -i, -n, -de]*
2. Ruḫuñ **devrinde** rūşen oldı gülşen / Ḳadüñ ḳatında yoḳ servüñ şebātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [devrinde, -i, -n, -de]*

devr eyle-: *Geçip gitmek, dönmek.*

1. Ṭalʿat-ı mihri gibi göstermedi şems-i münīr / Gerçi **devr eyler** felek leyl ü nehār u māh u sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [devr eyle-,]*

devr it-: *Dönmek, dolaşmak.*

1. Bezm-i çemende ṣaḥn-ı gülistānda **devr iden** / Sāḳī elinde sāġar-ı ṣāfī piyāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 2). [devr id-,]*

devr it-: *Dönmek; vakit geçirmek.*

1. Getürmeye sen māh gibi rūy-ı cihānda / Biñ yıl ki felek **devr ide** devrānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 2). [devr id-,]*
2. **Devr ide** devr-i felek çenber-i çarḫuñ yıḳıla / Görmeye sencileyin bir meh-i tābān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 18). [devr id-,]*
3. Ḥaḳḳın di ey felek sen gördüñ mi **devr idelden** / Ḫalḳ-ı cihānda bir ḫūb bu nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [devr id-,]*
4. Biñ yıl ki felek **devr ide** ʿāşıḳ saña cānā / Getürmeye bir Mihrī gibi ānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [devr id-,]*

devr it-: *Kuşatmak, sarmak, etrafını çevirmek.*

1. Ḫaṭṭ-ı reyḥān kim ṭolanmışdur gülistānı dürüst / Hāledür kim **devr idüpdür** māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 2). [devr id-,]*
2. Ṣafḥa-i ḫaddinde yazmış ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst / Hāledür kim **devr idüpdür** māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 4). [devr id-,]*
3. Ruḫlarında kākül-i müşgīni ʿanber bağlamış / Hāledür kim **devr idüpdür** māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 6). [devr id-,]*
4. Ḳaplamışdur dilberüñ gūyā miyānını kemer / Hāledür kim **devr idüpdür** māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 8). [devr id-,]*
5. Ol mehī ḳılmış iḥāṭa göz açup seyyāreler / Hāledür kim **devr idüpdür** māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 12). [devr id-,]*
6. Çevresinde dāyire çekmişdür anuñ kūhsār / Hāledür kim **devr idüpdür** māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 16). [devr id-,]*
7. Şemʿ-i ruḫsārına ol mehrūlaruñ pervāneler / Hāledür kim **devr idüpdür** māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 10). [devr id-,]*

devr it-: *Dolaştırmak, elden ele geçirmek, döndürmek.*

1. **Devr ider** cām-ı şarābı sāḳi-i mehpāreler / Nūş ider ʿaşḳı meyinden ʿāşıḳ-ı bīçāreler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 11). [devr id-,]*

devr it-: *Çevrelemek, sarmak, vücut ile başı birbirine bağlamak.*

1. Dir gören anuñ girībānıyla gerdānın hemān / Hāledür kim **devr idüpdür** māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 14). [devr id-,]*

devr it-: *Doğmak, bahtı açılmak; mutlu etmek, sevindirmek.*

1. Ol melek-manẓar ḳamer-çihreyle çarḫuñ çenberi / Hāledür kim **devr idüpdür** māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 18). [devr id-,]*

devrān: *Zaman, devir.*

1. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / Nice **devrān** gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [devrān,]*

2. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / Nice **devrān** gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [devrān,]*
3. Şāh Sulṭān Aḥmedüñ **devrānıdur** bezminde gör / Lāle sāḳī ġonca bāde oldı ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [devrānıdur, -ı, -dur]*
4. Ḳāyim olsun devletüñ **devrānı** tā yevmüʾl-ḳıyām / ʿÖmr bünyādıyla şāhā üstüvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 12). [devrānı, -ı]*
5. Āşinālar ṣaġlıġ ile eylesün seyrānlar / Ṭurduġınca bu cihān geldükçe bu **devrānlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 1). [devrānlar, -lar]*
6. Dāyim olsun devletüñ **devrānı** tā yevmüʾl-ḳıyām / Ṭop ola saña saʿādet daḫi çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [devrānı, -ı]*
7. **Devrān** bahārı bir gün irer kim ḫazān olur / Evrāḳını ḳılar ḥaẕer it tārumār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 6). [devrān,]*
8. Getürmeye sen māh gibi rūy-ı cihānda / Biñ yıl ki felek devr ide **devrānlar** içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 2). [devrānlar, -lar]*
9. Ḳanı ol ʿayş u ʿişret ḳanı ol çeng u rebāb / Āh her demde selām olsun o **devrānumuza** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [devrānumuza, -umuz, -a]*
10. Devr-i ḥüsnüñdür bugün sāyeñde ḫoş gör ʿāşıḳı / Bāḳi ḳalmaz dostum bil kim bu **devrān** kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [devrān,]*
11. Felek döndükçe geldükçe bu **devrān** / Ṭavīl-i ʿömr virsün saña Sübḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 18). [devrān,]*
12. Dāyim olsun devletüñ **devrānı** tā yevmüʾl-ḳıyām / Ṭop ola saña saʿādet daḫi çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [devrānı, -ı]*

devrān: *Kader, talih, felek.*

1. Cām-ı laʿlinden nigāruñ sāḳiyā bir bāde ṣun / Meclisimüz germ olup **devrānımuz** bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 3). [devrānımuz, -ımuz]*
2. El virmiş idi ḫoş bize **devrān** geçen gice / Hem-ṣoḥbet idi dilber ü cānān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [devrān,]*
3. Kimi keldür kimi kördür kimi sāḳıt bularuñ / Kimlere ḳıldı muṣāḥib bizi **devrān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [devrān,]*
4. Bu baḫt-ı siyeh Mihrīye şāhā naẓar it kim / İksīr ide ḫāk eyledi **devrān** anı zīrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 36). [devrān,]*
5. Hem-demi ġuṣṣa vü ġam eyledi **devrān** bize / Raḥm idüp luṭfını göstermedi bir an bize *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 7). [devrān,]*

devrān: *Dünya, cihan, alem.*

1. Vefālu gerçi güzel çoḳ dinürdi **devrānda** / Biz anı görmemişüzdür cihānda bir anda *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 7). [devrānda, -da]*
2. Eyü çekdük bu **devrānuñ** cefāsın / Görelüm bāri bir kerre vefāsın *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 41). [devrānuñ, -uñ]*

devrān: *Dünya, alem, cihan; insanlar, halk, ahali.*

1. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı bu **devrān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [devrān,]*

devrān-ı kerem: *Lütuf, cömertlik vakti.*

1. Ḥaḳḳa minnet ḳademüñ başdı yüzüm üzre bu dem / Ḥamdülillah ḫoş idiser yine **devrān-ı kerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 5). [devrān-ı kerem,]*

devrān-şekil: *Kader, talih, yazgı gibi.*

1. Ḥamdülillāh ki ḫoşuz luṭfı nesīmiyle bugün / Āh eger çarḫ-ı felek cevr ide **devrān-şekil**

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 31). [devrān-şekil,]

devr-i bahār: *Bahar mevsimi.*

1. Gel vaḳt-i ṣafā **devr-i bahāruñ** gözenidür / Ey dil demidür sen daḫi şevḳ ile ṭol imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [devr-i bahār,]*

devr-i dārā: *Dārā'nın zamanı, dönemi, devri. (Dārā: Efsanevi İran hükümdarlarından birisidir. Büyük bir saltanat ve şaşaaya malik olması, İskender ile olan efsanevi savaşları ile bilinir. Klasik edebiyatımızda ululuk, azamet ve şaşaa sembolüdür.).*

1. **Devr-i Dārā** bozılup devr-i Sikender mʾañılur / Şehriyār olalı sen ḫusrev-i ḫāḳān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 24). [devr-i dārā,]*

devr-i felek: *Dünya, alem.*

1. Mis̲lüñ gibi ey şāh-ı zamān rūy-ı cihāna / Bu **devr-i felek** bir daḫi göstermedi ḳaṭʿā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 15). [devr-i felek,]*
2. Devr ide **devr-i felek** çenber-i çarḫuñ yıḳıla / Görmeye sencileyin bir meh-i tābān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 18). [devr-i felek,]*

devr-i gül: *Gül devri; güzellik, tazelik, gençlik dönemi.*

1. ʿÖmr bir anda geçer **devr-i gül** eyyāmı daḫi / Bāḳī ḳalmaz bu zamān bāri geçür ānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 7). [devr-i gül,]*
2. ʿÖmrüñi ḫoş geçür ki geçer Mihrī **devr-i gül** / Dirsin ki ḳanı bülbüli yā nevbahār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [devr-i gül,]*

devr-i ḥüsn: *Güzellik zamanı; gençlik, güzellik, tazelik çağı.*

1. **Devr-i ḥüsnüñdür** bugün sāyeñde ḫoş gör ʿāşıḳı / Bāḳi ḳalmaz dostum bil kim bu devrān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [devr-i ḥüsn,]*
2. **Devr-i ḥüsnüñ** geçer ey yār ḳalur bir eyü ad / Unudılmaz añılur ḫayr ile iḥsān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 6). [devr-i ḥüsn,]*

devr-i ḳamer: *Ay devri, Ay'ın ortaya çıktığı vakit; sevgilinin yüzünün aşikar olduğu vakit.*

1. Yazmış cemāli levḥine reyḥān ḫaṭṭ-ı riḳāʿ / **Devr-i ḳamerde** gör nice bulmış ḳarār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 3). [devr-i ḳamer,]*

devr-i lāle: *Lale devri, yılda bir kez ortaya çıkan (mart, nisan aylarında) lalelerin zamanı; güzellerin seyir yerlerine geldiği, görüldüğü vakit.*

1. Ey dil bahār faṣlı vü çün **devr-i lāledür** / Lā dimezüz ki ʿāşıḳa sevdā ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [devr-i lāle,]*

devr-i ruḫ: *Yanak kadehi; sevgilinin yanağı.*

1. **Devr-i ruḫında** ṣatmaġa tiryāḳ-ı leblerin / Dilber eline almış iki zülfi mārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 5). [devr-i ruḫ,]*

devr-i şehen-şāh-ı cihān: *Zamanın, dönemin dünya padişahlarının padişahı.*

1. Kim **devr-i şehen-şāh-ı cihān** Aḥmed Ḫāndur / Dāl oldı anuñ devleti ismine müsemmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 13). [devr-i şehen-şāh-ı cihān,]*

devr-i sikender: *İskender zamanı, dönemi, devri (İskender: M.Ö. 356-323 arasında yaşayan, Yunanistan, İran, Anadolu, Suriye ve Hindistan'ı ele geçirmiş olan büyük kumandan.).*

1. Devr-i Dārā bozılup **devr-i Sikender** mʾañılur / Şehriyār olalı sen ḫusrev-i ḫāḳān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 24). [devr-i sikender,]*

deyü: *Diye, amacıyla.*

1. Dil düzdi bāġ-ı ḥüsnine el ṣunmasun **deyü** / Zülf-i siyāh-ı mārı gülistānda yatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 2). [deyü,]*
2. Öldürmesi ġazā **deyü** ʿuşşāḳ cemʿ olup / Kāfir raḳībe her birisi bir ṭaş urdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 4). [deyü,]*
3. Beñzeyem **deyü** kemān ebrūlarıyla ḥüsnine / Gāh bedr eyler ḳamer kendüzüni gāhī hilāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [deyü,]*

deyü: *Diyerek, iftira atarak, söylenti çıkararak.*

1. Yoḳ yire dehānı ḫaberin itdü **deyü** fāş / Düşürdi bizi dillere eller ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 4). [deyü,]*
2. Öldürmege götürdi **deyü** müddeʿīyi yār / Çeşmiyle ġamzesi baña birden göz itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 5). [deyü,]*
3. Bühtānlar eylemiş bize raʿnā **deyü** ḫaṭīb / Şāʿirlerüñ birincisi ġāyet yalancıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 2). [deyü,]*

deyyār: *Bir kimse, kimsecikler.*

1. Leblerüm sırrın dehānından çıḳarmasun dimiş / Ser virem bu sırrı hiç fāş itmeyem **deyyāra** ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 4). [deyyāra, -a]*
2. Velī her birinüñ bir mesnedi var / Benüm yoḳdur ṭapuñdan ġayrı **deyyār** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [deyyār,]*

dıraḫt: *Ağaç, şecer.*

1. Hevāsı muʿtedildür ṣuyı kevs̱er / **Dıraḫtı** nārvenle serv ü ʿarʿar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 7). [dıraḫtı, -ı]*

dıraḫt-ı ḫām: *Olgunlaşmamış ağaç; gençliğe yeni geçiş yapacak olan güzel.*

1. Nice naḳş itdi gör ol naḳḳaş ṣunʿından yine / Her **dıraḫt-ı ḫāmdan** gösterdi bir rūy-ı nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [dıraḫt-ı ḫām,]*

dırnaġımuzla dişümüz ḳal-: *Bir amaç uğruna kendinden bir şeyleri feda etmek, kendine zarar gelmesinden sakınmamak.*

1. Dilberüñ yolına Mihrī dürişüp cehd idelüm / **Ḳalsun** ol yolda bizüm **dırnaġımuzla dişümüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 7). [dırnaġımuzla dişümüz ḳal-,]*

di-: *Demek, söylemek.*

1. ʿAḳl-ı küll ü dāniş ü ʿilm ü ulüʾl-elbāb bāb / Görmese ḥüsnüñ kitābından **dirüz** nādān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [dirüz, -r, -üz]*
2. İşidüp bülbül-i şeydā meger āh-ı seḥerüm / Çaġırup derd ile **dir** āh beni vāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 2). [dir, -r]*
3. Alup şīrīn zebān ile elinden Mihrīnüñ varın / Aha geldüm **didi** yeldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [didi, -di]*
4. Öldürürem **dir** imiş zülfüñe çeşmüñ beni yār / Virme cellād eline aṣ beni ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [dir, -r]*
5. Der-peyince yollarına düşdügüm dilberlerüñ / **Dir** gören ḫaylī belākeşdür bu Mihrī derdmend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 8). [dir, -r]*
6. Ey dil bahār faṣlı vü çün devr-i lāledür / Lā **dimezüz** ki ʿāşıḳa sevdā ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [dimezüz, -mez, -üz]*

7. Ḥamdülillāh kim mülāḳāt oldı Mihrī Dāʿiye / **Dir** görenler ẕātuña erkān-ı devlet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 8). [dir, -r]*
8. İmdi Mihrī bu kelāmı cān u dilden **di** müdām / Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [di,]*
9. Didüm raḳībi dāra ʿaceb aṣdılar mı ola / Bir ḫayr aġızlu **didi** ki çoḳdan uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [didi, -di]*
10. **Didüm** raḳībi dāra ʿaceb aṣdılar mı ola / Bir ḫayr aġızlu didi ki çoḳdan uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [didüm, -dü, -m]*
11. Bī- mihri Mihrī sevme **didüm** pend ṭutmaduñ / Her cevri kim tdiler saña anlar ḫoş itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 8). [didüm, -dü, -m]*
12. Gül ruḫlarına beñzerem anuñ **dimiş** meger / Sūsenler üstine yüriyüp dil uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 3). [dimiş, -miş]*
13. Bir ṭabībe ben didüm bīmār-ı ʿaşḳa çāre ne / **Didi** dilber vaṣlıdur anuñ devāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [didi, -di]*
14. Bir ṭabībe ben **didüm** bīmār-ı ʿaşḳa çāre ne / Didi dilber vaṣlıdur anuñ devāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [didüm, -dü, -m]*
15. Rīsmān zülfüñle niçün bağlıdur boynum didüm / Gösterüp çeşmin **didi** bu kāfirüñ ṭutsağıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 3). [didi, -di]*
16. Rīsmān zülfüñle niçün bağlıdur boynum **didüm** / Gösterüp çeşmin didi bu kāfirüñ ṭutsağıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 3). [didüm, -dü, -m]*
17. Ḥaḳḳın **di** ey felek sen gördüñ mi devr idelden / Ḫalḳ-ı cihānda bir ḫūb bu nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [di,]*
18. ʿAşḳuñ yolında cānā cān virdügüm görenler / **Dir** ehl-i ʿaşḳ içinde Mihrī güzīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 5). [dir, -r]*
19. Mihrī-i dil-ḫastenüñ ḥālin ṣorarsa yāre **diñ** / Bir nefes ḳalmışdur ammā āh ol cānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [diñ, -ñ]*
20. Görüp ol yāri baña söylemesün **diyü** raḳīb / Muttaṣıl sāye gibi gör nice şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [diyü, -y, -ü]*
21. Didi dilber ḥüsnümüñ ḥayrānı ol didüm be-ser / **Didi** her dem ʿaşḳumuñ giryānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [didi, -di]*
22. Didi dilber ḥüsnümüñ ḥayrānı ol didüm be-ser / **Didi** her dem ʿaşḳumuñ giryānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [didi, -di]*
23. **Didi** ḥüsnüm gülsitānınuñ hezārān derd ile / Rūz u şeb bülbül gibi nālānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [didi, -di]*
24. **Didi** Kaʿbe kūyumuñ itseñ ṭavāfın ṣıdḳ ile / ʿĪd-i vaṣlımuñ hemān ḳurbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 3). [didi, -di]*
25. **Didi** yüz sür āsitānumda ṭurup leyl ü nehār / Sen de ḫıdmetkārımuñ derbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [didi, -di]*
26. **Didi** ey Mihrī saña cānān gerekse cān vir / İmdi gel ʿaşḳum yolında fānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [didi, -di]*
27. Didi dilber ḥüsnümüñ ḥayrānı ol **didüm** be-ser / Didi her dem ʿaşḳumuñ giryānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [didüm, -dü, -m]*
28. Didi dilber ḥüsnümüñ ḥayrānı ol didüm be-ser / Didi her dem ʿaşḳumuñ giryānı ol **didüm** be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [didüm, -dü, -m]*
29. Didi ḥüsnüm gülsitānınuñ hezārān derd ile / Rūz u şeb bülbül gibi nālānı ol **didüm** be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [didüm, -dü, -m]*
30. Didi Kaʿbe kūyumuñ itseñ ṭavāfın ṣıdḳ ile / ʿĪd-i vaṣlımuñ hemān ḳurbānı ol **didüm** be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 3). [didüm, -dü, -m]*
31. Didi yüz sür āsitānumda ṭurup leyl ü nehār / Sen de ḫıdmetkārımuñ derbānı ol **didüm** be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [didüm, -dü, -m]*
32. Didi ey Mihrī saña cānān gerekse cān vir / İmdi gel ʿaşḳum yolında fānı ol **didüm** be-ser *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [didüm, -dü, -m]

33. Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin / **Didi** el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [didi, -di]*
34. **Didi** el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar / Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [didi, -di]*
35. Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin / Didi el-ḥaḳdur ki **dirler** genc vīrāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [dirler, -r, -ler]*
36. Didi el-ḥaḳdur ki **dirler** genc vīrāndan çıḳar / Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [dirler, -r, -ler]*
37. Cān viremez yolumda **dime** Mihrī dostum / Ṣādıḳlaruñ cihānda bu daḫi biri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 5). [dime, -me]*
38. Āşikāre būse cerr itdüm lebinden **didi** yār / ʿĀrif ol ʿārif ḳatında luṭf u iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [didi, -di]*
39. Ġuṣṣasın dilde görüp ṣordı ḫayāli ben **didüm** / Ḫayli müddetdür derūnumda bu mihmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [didüm, -dü, -m]*
40. Müddeʿīyi güldürüp aġlatmasun **diñ** beni yār / Ġarḳa virür ʿālemi yaşumda ṭūfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 5). [diñ, -ñ]*
41. Leblerinden dişleri naẓmın gören **dir** gūyiyā / Ḥoḳḳa-i yāḳūt içinde dürr ü mercān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [dir, -r]*
42. Bir güzeller şāhını ḥüsn içre gördüm nāgehān / Ser-te-ser dil mülkini **didüm** ki āḫir bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [didüm, -dü, -m]*
43. Didi Mihrī ol güle bencileyin bülbül mᵓ olur / **Didi** kim ben görürem günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [didi, -di]*
44. Didi Mihrī ol güle bencileyin bülbül mᵓ olur / **Didi** kim ben görürem günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [didi, -di]*
45. Cānānuñı terk it **didi** cānuñ gerek ise / Mihrī didi cānānı gerek cānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [didi, -di]*
46. Cānānuñı terk it didi cānuñ gerek ise / Mihrī **didi** cānānı gerek cānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [didi, -di]*
47. Çeşmüñ beni öldürdi vü sen yoḳ nice **dirsin** / Ġamzeñ ḫo şehādet ider inkār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [dirsin, -r, -sin]*
48. Ey ṭabīb-i cān meded bīmāruñam öldüm didüm / **Didi** ḫūdur ʿāşıḳ öldürmek baña tīmārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [didi, -di]*
49. Ey ṭabīb-i cān meded bīmāruñam öldüm **didüm** / Didi ḫūdur ʿāşıḳ öldürmek baña tīmārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [didüm, -dü, -m]*
50. Çeşmi **dir** imiş Mihrīñ cānın ḳıluram yaġmā / İtsün iderüz ġāyet hey biz bu ziyāndan ḫaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [dir, -r]*
51. Ney gibi iñle derūnuñdan ḳo bülbül nālesin / Ḳumrı gibi dost dost **di** eyleme dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [di,]*
52. Bī-güneh ʿāşıḳları öldürmek ister ẓulm ile / Çeşm-i ḫūnrīzüñ ki hey **di** itmesün Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 8). [di,]*
53. Yaylañ ile ḥüsnüñi her kim göre **dir** şāhā / Kendüsi durur ġılmān yaylaḳı cinān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 3). [dir, -r]*
54. Kime ḥālüm didümse ḫaḳḳuñda / Bī-vefā **dirler** idi hep gerçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 4). [dirler, -r, -ler]*
55. Terk itdüñ itmezem **dir** iken mübtelāñı āh / Ḫūblar içinde ʿahd ü emān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [dir, -r]*
56. **Didi** dilber yapayın göñlini sen vīrānenüñ / Ben didüm cān mülketine ḥükmi var cānānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [didi, -di]*
57. Didi dilber yapayın göñlini sen vīrānenüñ / Ben **didüm** cān mülketine ḥükmi var cānānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [didüm, -dü, -m]*
58. Görseler bu noḳṭa-i ḥüsnüñ Kirāmen-kātibīn / **Diyeler** kim Allah Allah böyle inşā görmedük

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 3). [diyeler, -y, -e, -ler]

59. Vefā ḳılam **dimiş** idüñ cefālaruñ çekene / Naẕīrüñ olmaz idi ʿahde ber-ḳarār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 2). [dimiş, -miş]*
60. Efġānlar itdügince şām u seḥerde her dem / Ṣaḥn-ı çemende gūş it billah ne **dir** belābil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 5). [dir, -r]*
61. Her ki gördiyse cemālin **didi** taḥsīnler idüp / Mihrīnüñ ḥaḳḳı budur rūḥ-ı revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 5). [didi, -di]*
62. İnanmaz idüm kimseye öldüm **dise** el-ḥaḳ / Yalan dilüñe aldanup ey yār inandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [dise, -se]*
63. Zülfüñe ṭolaşdı dil murġı didüm dilber **didi** / Key ḥaẕer ḳıl kimse ḳurtulmaz bu bendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [didi, -di]*
64. **Didi** miskīn sen misin zülfüm giriftārı hemān / Nice cānlar boynı baġludur kemendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [didi, -di]*
65. Zülfüñe ṭolaşdı dil murġı **didüm** dilber didi / Key ḥaẕer ḳıl kimse ḳurtulmaz bu bendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [didüm, -dü, -m]*
66. Şādam ol cānān meger efġānum işidüp **dimiş** / Gitmemiş ʿaşḳum daḥi bu derdmendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [dimiş, -miş]*
67. Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm / **Didi** ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [didi, -di]*
68. Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm / **Didi** ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [didi, -di]*
69. Sīneñi her dem aña eyle nişān didüm be-çeşm / **Didi** serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [didi, -di]*
70. Gözlerüñ yaşın revān eyle revān didüm be-çeşm / **Didi** laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [didi, -di]*
71. Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm / **Didi** kim gel itlerümden yād olma bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [didi, -di]*
72. Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm / Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber **didi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [didi, -di]*
73. Didi cānān terk ḳıl yolumda cān didüm be-çeşm / **Didi** çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [didi, -di]*
74. Didi cānān terk ḳıl yolumda cān didüm be-çeşm / **Didi** çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [didi, -di]*
75. **Didi** ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini / Sīneñi her dem aña eyle nişān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [didi, -di]*
76. **Didi** serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe / Gözlerüñ yaşın revān eyle revān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [didi, -di]*
77. **Didi** laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar / Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [didi, -di]*
78. **Didi** kim gel itlerümden yād olma bir nefes / Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [didi, -di]*
79. Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber **didi** / Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [didi, -di]*
80. Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān **didüm** be-çeşm / Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [didüm, -dü, -m]*
81. Sīneñi her dem aña eyle nişān **didüm** be-çeşm / Didi serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [didüm, -dü, -m]*
82. Gözlerüñ yaşın revān eyle revān **didüm** be-çeşm / Didi laʿlüm yādına cān meclisinde mā-

ḥażar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [didüm, -dü, -m]*

83. Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan **didüm** be-çeşm / Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [didüm, -dü, -m]*
84. Āsitānum gūşesinde ṭut mekān **didüm** be-çeşm / Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [didüm, -dü, -m]*
85. Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm / Mihrīye bir būse inʿām it **didüm** dilber didi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [didüm, -dü, -m]*
86. Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān **didüm** be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [didüm, -dü, -m]*
87. Didi cānān terk ḳıl yolumda cān **didüm** be-çeşm / Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [didüm, -dü, -m]*
88. Didi cānān terk ḳıl yolumda cān didüm be-çeşm / Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān **didüm** be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [didüm, -dü, -m]*
89. Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini / Sīneñi her dem aña eyle nişān **didüm** be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [didüm, -dü, -m]*
90. Didi serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe / Gözlerüñ yaşın revān eyle revān **didüm** be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [didüm, -dü, -m]*
91. Didi laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar / Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan **didüm** be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [didüm, -dü, -m]*
92. Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes / Āsitānum gūşesinde ṭut mekān **didüm** be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [didüm, -dü, -m]*
93. Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi / Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān **didüm** be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [didüm, -dü, -m]*
94. Mihrīye bir būse inʿām it **didüm** dilber didi / Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [didüm, -dü, -m]*
95. Yoluña tuḥfe getürdüm begüm bu cānı didüm / **Didi** getür sen eli boşda varı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [didi, -di]*
96. Yoluña tuḥfe getürdüm begüm bu cānı **didüm** / Didi getür sen eli boşda varı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [didüm, -dü, -m]*
97. Cihān u cānı revān it yolına Mihrī ḥabīb / İtim **dimiş** saña bu iʿtibārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [dimiş, -miş]*
98. Öldürmesün iñen daḫi ġamzeñ **di** Mihrīyi / Ben ḫūnī gözlerüñ göreli cāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [di,]*
99. Baña raḥm itse gerek yār **didüm** aġyāra / Mihrīyi eyleme billāh yalān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 7). [didüm, -dü, -m]*
100. **Dimedüñ** bu daḫi āşüftelerümden biridür / Sürinürem yoluña bunca zamān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 2). [dimedüñ, -me, -dü, -ñ]*
101. Cemāli gülşenini gördüm ü **didüm** el-ḥaḳ / Şükūfe ile müzeyyen bahāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 2). [didüm, -dü, -m]*
102. Şimdi bir ḥāldeyem kim ilenen düşmenine / **Dir** ki Mihrī gibi sen daḫi siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [dir, -r]*
103. Cihāna geleli Mihrī **dir** irdügine ʿaceb / Ḫudā yaratdı mʾ ola bī-sitāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [dir, -r]*
104. Ġoncalar bezmine ol zāġ raḳībi ḳomasun / **Diyelüm** gülşeni bülbüllere her dem ḳorusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 5). [diyelüm, -y, -elüm]*
105. Şādam ol dilber **dimiş** kim kimseye raḥm itmezem / Mihrī gibi bir belākeş derdmendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [dimiş, -miş]*
106. Kim görürse **dir** ser-i zülfeynüñ ey ġonca-dehen / Baġlamış müşgīn resenler nāfe-i āhū-ḫuten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 1). [dir, -r]*

107. Leblerüm sırrın dehānından çıḳarmasun **dimiş** / Ser virem bu sırrı hiç fāş itmeyem deyyāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 4). [dimiş, -miş]*
108. Raḥm idem bir gün **dimiş** bī-çāre Mihrīye ḥabīb / Bu kelāmı ṣaḳlasun yā Rabbi yalan olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [dimiş, -miş]*
109. **Didi** ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm kim bir elif gibi bu cān içre nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [didi, -di]*
110. **Didi** şükrāne vaṣlım çün vir evvel baş u cān didüm / Yolında öldügüm çoḳdan yoluñda dermiyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [didi, -di]*
111. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm kim hey ne cāndur bu / **Didiler** bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [didiler, -di, -ler]*
112. Bugün bir ġonca-fem gördüm **didüm** kim hey ne cāndur bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [didüm, -dü, -m]*
113. Didi ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / **Didüm** kim bir elif gibi bu cān içre nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [didüm, -dü, -m]*
114. Didi şükrāne vaṣlım çün vir evvel baş u cān **didüm** / Yolında öldügüm çoḳdan yoluñda dermiyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [didüm, -dü, -m]*
115. Düşelden leblerüñ ʿaksi bu cām-ı dīdeme cānā / Görenler **dir** ḳabaġumı ki ṣāfī ṭolu ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [dir, -r]*
116. Gülsitānda ġonca laʿlin gördi yārüñ lāle çün / Ṭaġlara düşüp **didi** yā hū saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [didi, -di]*
117. Dir gören ol ṣanem-i lāle-ruḫı birbirine / Mihrī bī-çāreyi āşüfte ḳılan budur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 7). [dir, -r]*
118. Dilber **didi** bir būse virem cān virür iseñ / Mihrī **didi** bir cāna ne minnet meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [didi, -di]*
119. Dilber **didi** bir būse virem cān virür iseñ / Mihrī **didi** bir cāna ne minnet meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [didi, -di]*
120. Nāgehān girdʾ içeri bed-rūy **didüm** bir nice / Bunda mı ṣaldı Süleymān dīvi yeksān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [didüm, -dü, -m]*
121. Şimdi ḫaṭını Mihrī gördükçe ḫadinde **dir** / Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 5). [dir, -r]*
122. Cān vir ġamumla ger **dir** iseñ başum üstine / Teslīm-i cān idem ṣanemā başum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 1). [dir, -r]*
123. Sen ciger zaḫmına her demde ṭurup ek nemegi / Ben **diyem** ḳomaya ḥaḳḳı var ise nānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 3). [diyem, -y, -em]*
124. Didüm yüzüñi görmedüm evvelki görişte / Burḳaʿ götürüp açdı yüzin **didi** gör işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 1). [didi, -di]*
125. **Didüm** yüzüñi görmedüm evvelki görişte / Burḳaʿ götürüp açdı yüzin didi gör işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 1). [didüm, -dü, -m]*
126. Çün alduñ elüñe yaḳamı ḥālüme baḳ kim / **Dirler** gözüñ aşdʾolsun olurken elüñ işde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 4). [dirler, -r, -ler]*
127. ʿĀşıḳa **dirler** idi ṣabr gerek yā ḫo sefer / Bu kelām ḥaḳḳı budur gerçek imiş ādemīde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 5). [dirler, -r, -ler]*
128. Kaʿbe yüzinde nūrı görüp **didi** Aḥmede / Müzdüñe virelüm ṣalavātı Muḥammede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 1). [didi, -di]*
129. Mihrümi terk eylemiş Mihrī **dimişsin** dostum / İtmegil billāh nā-ḥaḳ yere bühtān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 5). [dimişsin, -miş, -sin]*
130. Hey kime ḳaldı **di** bu güzellik saña ḳala / Cehd it hemān ki olmayasın bī-vefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [di,]*
131. **Dime** bugün ki ḥüsn ilinüñ pādişāhıyam / Mihrī gibi felek ider irte gedā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [dime, -me]*

132. Böyle cihāna ḫūb yaratdı Ḫudā seni / Ḫūb itdi ise **dimedi** ol pür-cefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [dimedi, -me, -di]*
133. Muʿāyin işbu şiʿri ger ṣorarsañ / Nedür **dirseñ** Güvāhīnüñ günāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 8). [dirseñ, -r, -se, -ñ]*
134. Dil zülfüñe aşıldı didüm **didi** neyleyin / Her bir ḳılında biñ aşılupdur anuñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [didi, -di]*
135. Dil zülfüñe aşıldı **didüm** didi neyleyin / Her bir ḳılında biñ aşılupdur anuñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [didüm, -dü, -m]*
136. Dil zülfüñi vaṭan ideli **dir** ḳamu ünās / Yoḳdur cihānda Mihrī senüñ meskenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [dir, -r]*
137. **Didiler** lāzım durur ʿuṣṣāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [didiler, -di, -ler]*
138. **Didiler** lāzım durur ʿuṣṣāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [didiler, -di, -ler]*
139. Eglenür miydi bu cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem **dir** rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [dir, -r]*
140. Eglenür miydi bu cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem **dir** rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [dir, -r]*
141. Ġarḳa virsem baḥr-i ʿaşḳında **direm** dil zevraḳın / Hā sürer beni kenāra rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [direm, -r, -em]*
142. Ġarḳa virsem baḥr-i ʿaşḳında **direm** dil zevraḳın / Hā sürer beni kenāra rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [direm, -r, -em]*
143. Gül gibi yüze güler **didüklerince** dostum / Şimdi bildüm var imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [didüklerince, -dük, -ler, -ince]*
144. Göñlin aldum āl ile **dirdüñ** ḫoş inkār eyledüñ / Hey ne bī-iḳrār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [dirdüñ, -r, -dü, -ñ]*
145. Dil ʿandelībi **di** nice feryād ḳılmasun / Her ḫār ile görür gözi sen gül-ʿiẕārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 3). [di,]*
146. ʿĀşıḳ mı **direm** aña ki cānān yolında ol / Cān u dil ile virmeye tā ʿömri varını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [direm, -r, -em]*
147. Bir būse vir öldüm **didi** Mihrī aña yāri / Çeşmi ile ḫışm itdi egerçi güleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 5). [didi, -di]*
148. Bir kerre mübtelālaruma raḥm idem **diseñ** / Dünyāda sevdügüm nʾola yalan dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 5). [diseñ, -se, -ñ]*
149. Leb-i cānānı görüp diş biledüm geldi **didi** / Nesne yoḳ Mihrī aña umma ḥacerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 6). [didi, -di]*
150. Heybetde **dir** gören ʿAlī ḳuvvetde Ḥamzadur / Rezmine düşmenüñ yüriyüp sürse ʿaşḳarı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 5). [dir, -r]*
151. Gözlerüm rūy-ı laṭīfinden ırağ olalı cān / **Dir** idüp āh u fiġān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 2). [dir, -r]*
152. Ḥilm ü vaḳār u luṭf u şefāʿat **didükleri** / Bu dehr-i dūn içinde meger sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [didükleri, -dük, -leri]*
153. Sünbül ṣaçuña gül yüzüñe lāle ḫaddüñe / Ger beñzerem **dir** ise ḳatı şerm-sār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 5). [dir, -r]*
154. Ḳadd-i dil-cūy-ı nihālini görüp rāst **didüm** / Bu ne ḫoş mīve ile naḫl-i ḫırāmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 15). [didüm, -dü, -m]*
155. Ravża-i kūyuñı gördükde **direm** ḫuld-ı naʿīm / Yaraşur ḥūr ile ġılmān ola derbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 22). [direm, -r, -em]*
156. Āferīn **diye** vü taḥsīn ide Cibrīl-i Emīn / Her ḳaçan kim oḳusam medḥüñi Ḥassān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 32). [diye, -y, -e]*
157. Şevḳ-i dendānuñ ile laʿl-i dür-efşānuñ içün / Ḥāşelillāh ki **diyem** lüʾlü ü mercān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 11). [diyem, -y, -em]*

158. Ṣubḥ-dem peyk-i ṣabā irüp dil-i şūrīdeme / **Didi** ey ġamgīn göñül ḫandān ol didüm ne ḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [didi, -di]*
159. **Didi** vaṣlı ʿīdidür şāhuñ gerekdür müjdegān / Ben didüm cān lāyıḳ ise ibtidā benden meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [didi, -di]*
160. Ṣubḥ-dem peyk-i ṣabā irüp dil-i şūrīdeme / Didi ey ġamgīn göñül ḫandān ol **didüm** ne ḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [didüm, -dü, -m]*
161. Didi vaṣlı ʿīdidür şāhuñ gerekdür müjdegān / Ben **didüm** cān lāyıḳ ise ibtidā benden meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [didüm, -dü, -m]*
162. Bir şehenşāh-ı zamāndur kim cihān ḫusrevleri / Her cihetden lā **dimez** emrine eyler imtiṯāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 10). [dimez, -mez]*
163. Yañılup çün ruḫlaruña beñzerem **dimiş** meger / Sözinüñ bildi ḫaṭāsın itdi istiġfār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 15). [dimiş, -miş]*
164. Seni bu ḥüsn-i ḫulḳ ile görenler **dir** ki ey ḫusrev / Melāḥatde leṭāfetde bu ḫod Yūsuf-ı ṯānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [dir, -r]*
165. Görinen ʿīd-i vaṣlında hilāl ebrūsıdur anuñ / Velī ʿīd ayıdur **dirlerse** bu ḫalḳuñ gümānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 27). [dirlerse, -r, -ler, -se]*
166. Şiʿrüñi Ḥassān işitse **dirdi** ey şīrīn-kelām / Gülşen-i cānda bu ṭabʿ ile hezār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [dirdi, -r, -di]*
167. Ṭavāf itmek dilerseñ Mekkeyi / Her faḳīre ḫor baḳma **di** eyi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 16). [di,]*
168. **Dir** gören anuñ girībānıyla gerdānın hemān / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 14). [dir, -r]*
169. **Dimezler** ʿāṣıḳı gördükçe mübtelālardur / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 2). [dimezler, -mez, -ler]*
170. Mezāruñ üzre biten ḥaşr olunca **diye** giyāh / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 10). [diye, -y, -e]*
171. Terennümler ḳılurdı anda bülbül / Ṣafāsından **didi** ḫandān olup gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 23). [didi, -di]*
172. Ki bir ḫurşīd- ṭalʿat meh-cebīndür / Ḫadin kim görse **dir** kim yāsemīndür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 15). [dir, -r]*
173. Yapılmış anda bir şāhāne ḥammām / Yeni ḥammām **dirlermiş** aña nām *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 37). [dirlermiş, -r, -ler, -miş]*
174. **Diyeyin** cān ile ben daḫi her dem / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 44). [diyeyin, -y, -eyin]*
175. Döndürürsem yüz yüzüñden ḳıbleden dönsün yüzüm / Senden ayruġa naẓar ḳılsa **dirüm** çıḳsun gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 7). [dirüm, -r, -üm]*
176. Ḫarc it **dir** iseñ ʿaşḳum içün ʿömr ile cānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 1). [dir, -r]*
177. Terk it **dir** iseñ ʿaşḳum içün iki cihānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 2). [dir, -r]*
178. Dili kesilmek olmışdur anuñçün ʿādeti şemʿuñ / Yüzüñe beñzerem **dirmiş** ʿacebdür ḥāleti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 7). [dirmiş, -r, -miş]*
179. Ben ḳumrı gibi dost **dirüm** ṣubḥ olınca āh / Ol ḫoş raḳīb ile ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [dirüm, -r, -üm]*
180. Bu maḳāmuñ ismini gerçi **dimişler** Göynicek / Dillere virür ḥayāt āb-ı revānı göynicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 1). [dimişler, -miş, -ler]*
181. Kime ḥālüm **didümse** ḥaḳḳuñda / Bī-vefā dirler idi hep gerçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 4). [didümse, -dü, -m, -se]*
182. Lā **dimezem** noḳṣānuma / ʿAfvuñı eyle şefīʿ ʿişyānuma *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 28). [dimezem, -mez, -em]*

183. Eyledüm seni sevelden ġayrılardan dil berī / **Dimedüñ** bir gün ki hey bī̱çāre miskīn gel berī *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [dimedüñ, -me, -dü, -ñ]*
184. Yalvarup biñ ʿöz̲r ile cānum **didükçe** ben saña / Ḫışm ile yüzüñ çevürürdüñ hemān benden yaña *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [didükçe, -dükçe]*

di-: *İddia etmek.*

1. Raḳībüñ lāf urup **dirmiş** anı öldürürin bir gün / Er ise gelsün ol nāmerd aña göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [dirmiş, -r, -miş]*
2. Dostum cevr ü cefādan öldürem **dirseñ** beni / Degme bir derd ile ölmez ʿāşıḳam ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [dirseñ, -r, -se, -ñ]*

di-: *İfşa etmek.*

1. Cān u dilden oldı bir mehrūya Mihrī mübtelā / Cānıdur bir kimsenüñ kim adını olmaz **dimek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [dimek, -mek]*

di-: *yakınmak.*

1. ʿÖmrüñi ḫoş geçür ki geçer Mihrī devr-i gül / **Dirsin** ki ḳanı bülbüli yā nevbahār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [dirsin, -r, -sin]*

di-: *istemek.*

1. Olalı şeydāsı bir z̲erre günāhum bilmezem / Her ne **dirse** dilberüñ emrine fermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 4). [dirse, -r, -se]*

di-: *yazmak.*

1. Bir ḫoş ġazel **didüm** yine ben ḫaṭṭ-ı Aḥmede / Cān ṣafḥasında eyledüm anı müsevvede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 1). [didüm, -dü, -m]*
2. Mihrī Necātī şiʿrine **dirsin** naẓīre līk / Sen bir gedā vü müflis o bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [dirsin, -r, -sin]*

di-: *öğüt vermek.*

1. Ḳıl naṣīḥat dostum çeşmüñe Allāh ʿaşḳına / Bī-güneh ḳan itmesün hey hey **di** lillāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 1). [di,]*

di-: *İstemek, arzulamak.*

1. S̲evāb-ı ḥacc bulam **dirseñ** eylegil cānā / Şikeste-hāṭıruñuñ göñlinüñ ziyāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 4). [dirseñ, -r, -se, -ñ]*

dībā: *İpek kumaş; giysi, elbise.*

1. Yeşil **dībāyi** geymişler çemenler / Yaḳarlar sīm ḳandīl yāsemenler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 3). [dībāyi, -y, -i]*

dībāclıḳ: *Atlas denilen kıymetli bir ipek kumaş olarak, atlas yerine.*

1. Aṭlasına dirme sen Mihrī emīrüñ fāriġ ol / Dervişüñ yiter palāsı ʿārife **dībāclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 7). [dībāclıḳ,]*

dīdār: *Yüz, çehre; sevgilinin yüzü.*

1. Zāhidā saña behişt Mihrīye **dīdār** gerek / Aña maḥbūbı yeter saña cinānuñ ḥūrisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [dīdār,]*

dīdār: *Allah'ın yüzü, vechullah veya ru'yet, Allah'ın*

mümin kullarına vaad ettiği görüntüsü, tecellisi; Şehzade Ahmed'in yüzü.

1. İster göñül ki kūyını her dem ṭavāf ide / **Dīdār** irer mücāvir olanlar çü Mekkede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [dīdār,]*
2. Cehd idüp **dīdāra** ir çekme beriyye zaḥmetin / İdegör Kaʿbe ṭavāfın itmeden ḥuccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 4). [dīdāra, -a]*

dīde: *Görme organı, göz, çeşm.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp müddeʿīyi **dīdelerüm** / Oldı ḳanlu yaş ile şād-revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 3). [dīdelerüm, -ler, -üm]*
2. Temāşā ideli çeşmüm o ḫadd u ḥāli bir laḥẓa / Ḫayāli **dīde** vü dilden degüldür ḥālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [dīde,]*
3. Nem var daḫi ʿaşḳuñda budur taḥṣīlüm / Dilde ġam **dīdede** nem sīnede āteş her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [dīdede, -de]*

dīde nemgīn ol-: *Gözü yaşlı olmak, pek çok ağlamak, sürekli gözyaşı dökmek.*

1. Olmadı bir dem düşelden Mihrī ʿaşḳuñ nārına / Sīne yanup dil göyünüp **dīde nemgīn olmaya** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 5). [dīde nemgīn ol-,]*

dīdebān: *Koruyucu, himaye eden, hami.*

1. Faḳīrüñ destgīridür aña Ḥaḳ destgīr olsun / Bugün ben düşmüşinüñ bu cihānda **dīdebānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 32). [dīdebānıdur, -ı, -dur]*

dīde-i mihrī: *Mihrī'nin gözü; Mihrī'nin gözünün önüne gelme.*

1. Ḳaddüñ ḫayāli **dīde-i Mihrīde** dostum / Bir servdür ki ṭutdı vaṭan yaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 5). [dīde-i mihrī,]*

dīdeñe gel-: *Gözünün önüne gelmek, canlandırmak, hayal etmek.*

1. Didi serv-i ḳaddimüñ **gelse** ḫayāli **dīdeñe** / Gözlerüñ yaşın revān eyle revān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [dīdeñe gel-,]*

dīdesi giryān ol-: *Gözyaşı dökmek, ağlamak; hüzünlenmek, kederlenmek.*

1. Dilberler ile sen güle gezdükçe ḥabībüm / Hecrüñde **olan dīdesi giryānı** unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 3). [dīdesi giryān ol-,]*

didügiçün: *Dediği için, ... diye söylediğinden dolayı.*

1. Leblerüñe beñzerem **didügiçün** bād-ı ṣabā / Ġoncanuñ çāk ideli aġzın ḳatı ḳorḳar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 23). [didügiçün,]*

diken: *Bazı bitkilerde bulunan ucu sivri, sert, batıcı çıkıntı; kötü, çirkin.*

1. Senüñ ile dilberā ʿālem ḳamu gülzārdur / Görinür sensüz gözüme dostum her gül **diken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [diken,]*

dikḳat ile naẓar it-: *Dikkatle bakmak, gözlerini ayırmamak; fazlasıyla ilgi göstermek, alakadar olmak.*

1. **Dikḳat ile naẓar itmekden** aña inceldüm / Bilmedüm daḫi miyān mı veyaḫud mūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 5). [dikḳat ile naẓar it-,]*

dil: *Yürek, gönül.*

1. ʿĪsī-nefesi eyledi biz mürdeyi zinde / Ġamgīn **dilimüz** buldı feraḥ gitdi elemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 2). [dilimüz, -imüz]*
2. Cānı vir yār işiginde gel i **dil** ṣādıḳ iseñ / ʿĀṣıḳ oldur ki anuñ ṭopraġa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [dil,]*
3. **Dil** ki derdmendüñdür evvelden / Derdine ḳıl devā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 6). [dil,]*
4. Çeşmüme **dil** uyup ruḫ-ı dildāra gitdiler / Göz göre gör beni nice odlare atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 1). [dil,]*
5. Rāstī seyr eyle ʿuşşāḳı nevālar gösterür / **Dilleri** ḥayrān ider ʿaşḳuñ ṣadāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 3). [dilleri, -leri]*
6. Bezm-i ḥüsnüñe vücūdum şemʿadur pervāne **dil** / Bu yanan cānum fetīlidür yüregüm yaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 6). [dil,]*
7. Dili virdüm yalıñuz ṣanma saña cān biledür / **Dil** nedür cān daḫi cānā saña ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [dil,]*
8. Hecr āteşiyle **dil** ḫod ezelden kebāb idi / Sīnemde yaḳdılar cigerümde bişürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 2). [dil,]*
9. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / Ġamzesi düzdi bulup **dilde** ḫayāli ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [dilde, -de]*
10. Ġamzesi düzdi bulup **dilde** ḫayāli ḫaznesin / Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [dilde, -de]*
11. Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar / Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı **diller** şehrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [diller, -ler]*
12. Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı **diller** şehrini / Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [diller, -ler]*
13. Dāmenin öp devlet isterseñ yüzüñ sür pāyına / Derdine vir cānuñ ey **dil** kʾ anda dermān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [dil,]*
14. Ġuṣṣasın **dilde** görüp ṣordı ḫayāli ben didüm / Ḫayli müddetdür derūnumda bu mihmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [dilde, -de]*
15. Gerçi **dil** mecrūḥdur hecrüñle gözde nem de var / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden aña merhem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [dil,]*
16. Cān şemʿasına yanduġumı dostlar görüp / **Dil** micmeri ile göyinüp bile tütdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 6). [dil,]*
17. **Dil** ḥücresinde her gice ʿaşḳuñ muṭavvelin / Görmege cān delīl ü tenüm būriyā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [dil,]*
18. Ḳılsa vaṭan ʿaceb mi bu **dil** āsitānuñı / Pes ʿandelīb ḳanda göre gülsitān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 3). [dil,]*
19. Ḫaste **dile** ḫayāli idi emsem eyleyen / Müşkil budur ki şimdi beni emler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [dile, -e]*
20. **Dil** şeb-i zülfüñde gümrāh olmasa olmaz ʿaceb / Ey şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ṣūretüñ mehtābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 3). [dil,]*
21. Bir güzeller şāhını ḥüsn içre gördüm nāgehān / Ser-te-ser **dil** mülkini didüm ki āḫir bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [dil,]*
22. Çeşm-i pür-efsūn ile **diller** ḳomaz bend itmedük / Sihr ile beñzer cihānı bu iki cādū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [diller, -ler]*
23. Biñ yerde **dilüm** delmiş iken ġamzesi tīri / Çeşmi de ura sīneme ḫançer ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 3). [dilüm, -üm]*
24. Fettān gözüñüñ ḳaṣdı **dil** ü cān imiş ey dost / Tīr-i müjeñe sīne nişān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [dil,]*
25. Teşnedür **dil** leblerüñden çeşme-i cān eyle ʿarż / Ḫıżr-veş ẓulmetde ḳaldum āb-ı ḥayvān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 1). [dil,]*
26. Tīr-i müjeñi cānā atsun ḳo kemān-ebrūñ / Eyler bu **dil** ü cānum ol tīr ü kemāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [dil,]*
27. **Dile** cevrin ḥabīb itmişdi ḳāṭiʿ / Dirīġā yine beñzer itdi rāciʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 1). [dile, -e]*
28. Geldükçe ḫayālüñ **dile** mihmān ṭutar elde / Ḫūn-ı cigerümle ṭolu peymāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 3). [dile, -e]*

29. Ey **dil** hemīşe cevr ü cefāya taḥammül it / Ṣanma cihānda her kişinüñ bir belāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [dil,]*
30. Zehr-i hecriyle helāk olmışdı çoḳdan cān u **dil** / Luṭf idüp şīrīn lebi ger itmese güllāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 6). [dil,]*
31. Ḥüsn iline şāh olalıdan yaḳar **dil** şehrini / Böyle ẓālim olmasun hiç pādişāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [dil,]*
32. ʿAşḳdan fāriġ olan **diller** ne bilsün ḥālini / Ṭutuşup hecr āteşiyle gice gündüz yananuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 4). [diller, -ler]*
33. **Dil** ne çekmişdür Zelīḫā-veş belā-yı hecr ile / Eline girince sen Yūsuf-ı sānī kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 3). [dil,]*
34. Gördügine meyl ider **dil** ebsem olmaz nidem āh / Kendü kendümden gelür baña ziyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 6). [dil,]*
35. Bahār faṣlı vü gül devri ġonca ʿālemidür / Demidür imdi i **dil** sen daḫi hezār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 4). [dil,]*
36. Dizer bir ḳılda ʿuṣṣāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u dīn ü **dil** alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [dil,]*
37. Gün cemālüñle münevver olmış iken cān u **dil** / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Mihrīyi māhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [dil,]*
38. **Dil** ü cān ḫastesine luṭfuñ ile eyle ʿilāc / Ki irür ṣıḥḥate luṭfuñla anı ān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [dil,]*
39. Nūş ḳıl **dil** sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm / Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [dil,]*
40. Didi laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar / Nūş ḳıl **dil** sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [dil,]*
41. Getürdi cevr ü cefāsın **dile** ḫayāl-i ḥabīb / Bize hemīşe budur armaġanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 2). [dile, -e]*
42. Sözüme uymaduñ ey aṣılası **dil** dilerem / Ser-i zülfine anuñ āḫiri berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 4). [dil,]*
43. Sen çıḳarduñ beni zülfine uyup başdan i **dil** / Göreyin sen daḫi bu yolda ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [dil,]*
44. **Dil** ṣaḳladuġı şīşe-i ʿārı ṭaşa cānā / Hengāme-i ʿaşḳuñda çalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 2). [dil,]*
45. **Dilde** ġam gözümde nem sīnemde āteş her zamān / Kime derdüm yanayın ben kendü kendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [dilde, -de]*
46. Cān u **dil** naḳdini cānān yolına ḫarc eyledüm / Ḫoş ṣafā sürdüm cihānda elde varum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [dil,]*
47. Nʾola dilber luṭf idüp yād itse ben bī-çāresin / Görse tīr-i ġamzesinden **dilde** yüz yüz yāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 1). [dilde, -de]*
48. Saña āl itmesün aldanma i **dil** ġamzesine / Dilleri ṣayd idici gözleri āhūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 4). [dil,]*
49. Saña āl itmesün aldanma i dil ġamzesine / **Dilleri** ṣayd idici gözleri āhūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 4). [dilleri, -leri]*
50. Düşeli şevḳi ḫayāl-i lebinüñ Mihrī **dile** / Āteş-i ġamda kebāb oldı ciger döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 6). [dile, -e]*
51. Gerçi ki müjeñ ḫançer ile sīnemi deldi / **Dil** daḫi senüñdür diler iseñ meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [dil,]*
52. **Dil** her ne deñlü çekse ġamuñdan belā senüñ / Döndürmez ol yüzini eger postı ṣoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 3). [dil,]*
53. Temāşā ideli çeşmüm o ḫadd u ḫāli bir laḥẓa / Ḫayāli dīde vü **dilden** degüldür ḫālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [dilden, -den]*
54. Çünki zeyn oldı cihān bāġı gülistānlarla / Gel i **dil** seyr idelüm biz daḫi cānānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 1). [dil,]*
55. Geh şānededür zülfüñ ü geh fikri dilümde / El-ḳıṣṣa bu miskīni ḳoduñ **dilde** vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [dilde, -de]*
56. Ney gibi tīġı cefāsıyla delindi cigerüm / İmdi **dil** sen de fiġān eyle derūndan iñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [dil,]*

57. Şöyle ditrer cān u **dil** her laḥẓa cānān üstine / Nitekim pervāne ditrer şemʿ-i tābān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 1). [dil,]*
58. Ḥecrüñ ġamında **dil** ne çeker şimdi dostum / Bir ben bilürem ancaḳ anı bir İlāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 3). [dil,]*
59. ʿAşḳı rāhında bulur mu **dil** ü cān terk idici / Bir benüm gibi cihān içre daḥi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [dil,]*
60. Yine **dil** düşdi bugün bir gözi āhū elige / Ki güneş görse yüzin gire seḥābe elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [dil,]*
61. Nicʾ aġlayasun ḫār-ı cefāsı ile ey **dil** / Baḳ ġoncalaruñ ḥüsnine gül gibi gül imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 3). [dil,]*
62. Gel vaḳt-i ṣafā devr-i bahāruñ gözenidür / Ey **dil** demidür sen daḥi şevḳ ile ṭol imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [dil,]*
63. Sevdā belürüp başda nʾola **dilde** delürse / Bes vaḳt-i bahār irdi vü enhār bulandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 2). [dilde, -de]*
64. Ḳo zülfi ḳışşasın oḳı cemāli muṣḥafını / Götürmek ister iseñ cān u **dil** ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [dil,]*
65. Bülbül olup kārı **dilde** her dem efġān olmadan / Ḫūb idi vīrānelerde būm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [dilde, -de]*
66. Bīmār-ı ʿaşḳa düşenüñ olur mı ṭāḳati / Ey **dil** hemīşe böyledür ʿaşḳuñ ʿalāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 1). [dil,]*
67. **Dil** zülfüñe aşıldı didüm didi neyleyin / Her bir ḳılında biñ aşılupdur anuñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [dil,]*
68. **Dil** zülfüñi vaṭan ideli dir ḳamu ünās / Yoḳdur cihānda Mihrī senüñ meskenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [dil,]*
69. Rīsmān-ı zülfüñe **dil** tā ki cānın baġladı / Ḫıdmetüñe ṣıdḳ ile tende miyānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 1). [dil,]*
70. ʿAşḳuñ ṣanemā çün yed-i ḳudret **dile** yazdı / Başuma belā vü ġam u hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [dile, -e]*
71. Mihrī olalı gülşen-i kūyuñda ʿandelīb / Ġamgīn **dilinde** nāle vü efġān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 7). [dilinde, -i, -n, -de]*
72. Ġamgīn **dilümde** zār ile efġān dükenmedi / Nemgīn gözümde derd ile giryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [dilümde, -üm, -de]*
73. Ġamuñdan ḫaste olup **dil** ḳapuñda yaşdanur ṭaşı / Teraḥḥum ḳıl ki ʿuşşāḳuñ ḳatı yasdıḳdadur başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [dil,]*
74. Geçerken bende oldı **dil** ḥabībüm āsitānuñda / Göñül derbān gözüm saḳḳā müjemdür şimdi ferrāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [dil,]*
75. Senüñ ʿaşḳuñ hevāsında budur taḥṣīli Mihrīnüñ / Ciger biryān u **dil** ḫaste aḳıdur gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [dil,]*
76. Hevā-yı ʿaşḳa yoldaş ol dilerseñ bulasın vaḥdet / İdinme kendüñe maḥrem **dili** bī-ʿaşḳ yoldaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 6). [dili, -i]*
77. Mihrüñi ṣaḳlar idüm **dilde** gözüm yaşı velī / Eyledi sırrumı gün gibi ʿayān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [dilde, -de]*
78. Ḥamdülillah ki müjeñ tīri cigerden geçicek / Hele peykānları ḳaldı **dile** yeter belegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [dile, -e]*
79. Ten yandı **dil** göyündi yürek deldi fürḳatüñ / Ġamzeñ ḫadengi ḫışm ile çün çekdi ḫançeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [dil,]*
80. Firāḳuñ odını **dilden** viṣālüñ itmedi ḳaṭʿ / Meger ki laʿl-i nebātuñ kese ḥarāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 2). [dilden, -den]*
81. Nice bir bu **dil** çeke her bī-vefānuñ nāzını / Nice bir pinhān idem sīnemde dilber rāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 1). [dil,]*
82. Virüben ʿaḳl u **dil** aldum ġuṣṣa-i yāri ṣatun / Ġam metāʿından ṭolupdur şimdi cānum ḫāzini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [dil,]*
83. ʿAḳl u **dil** yoluña gitdi dil ü cān ḳalmış idi / Fürḳatüñ eyledi andan daḥi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [dil,]*
84. Virdi miftāḥ-ı ġaybı cān u **dile** / Ḳuvvet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 11). [dile, -e]*
85. Ehl-i ʿaşḳ **dillerin** müşerref ider / Ṣoḥbet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 4). [dillerin, -leri, -n]*

86. Ẓulmetini **dilüñ** münevver ider / Ṭalʿat-ı Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 9). [dilüñ, -üñ]*
87. Cān alur çeşmi **dili** yaġmā ḳılur ḥükmi revān / Līk ḳılsañ bir naẓar ḥüsni bağışlar cāna cān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 13). [dili, -i]*
88. Her ḳaçan biñ nāz ile alsa terāzūsın ele / Cānlar ardınca revān olur velī **diller** bile *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 3). [diller, -ler]*
89. Eyledüm seni sevelden ġayrılardan **dil** berī / Dimedüñ bir gün ki hey bīçāre miskīn gel berī *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [dil,]*
90. Ḳaşlaruñ yasına ḳanı ki nişān idi sīne / Ġamzeñ oḳların atarduñ **dil** ü cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [dil,]*
91. ʿAḳl u **dil** ü cānuñ baña virmişdüñ ezelde / Neyler daḥi sende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 13). [dil,]*
92. Cān levḥasına eyle cemālümi muṣavver / Bulsun **dilüñ** enver *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 9). [dilüñ, -üñ]*
93. Bir şehen-şāh-ı cihāndur bī-naẓīr ü bī-bedel / Bir naẓar ḳılsañ ḳomaz cānda melāmet **dilde** ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [dilde, -de]*
94. Atsa ġamzeñ tīrini cān pūtesine ḳaşlaruñ / Gösterür **dil** daḥi cānā cevherī peykān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [dil,]*
95. **Dil** delermiş ʿīd-i vaṣluñ çün kemān ebrūlaruñ / Çoḳdan itdüm dostum ben cānumı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 9). [dil,]*
96. Çeşmine cān virdüñ ey **dil** pendümi gūş itmedüñ / Gör nice siḥr itdi āḫir bu iki cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [dil,]*
97. Luṭf ile ḳıl ʿilāc bugün ey ṭabīb-i cān / **Dil** ḫastedür firāḳuñ ile gel devālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [dil,]*
98. Çün **dile** dilber ḫayāli geldi mihmān olmaġa / Pīşkeş cān virelüm mihmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 2). [dile, -e]*
99. **Dile** gerçi cefā ḳıldı yerine biñ vefā ḳıldı / Bize vaṣlın ʿaṭā ḳıldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [dile, -e]*
100. Şerbet-i laʿlüñ imiş ḫaste **dile** dost şifā / Demidür eyle devā bu dil-i bīmāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 4). [dile, -e]*
101. Ruḫlaruñ **dil** şāhını mat eyledi bir luʿb ile / Gözlerüñ cān ferzine ḥācet degül sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [dil,]*
102. Hecr ile ṣanma seni yaḳdı vücūdum ḫūblar / Ey nice **dil** mülketinüñ ḫānumānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [dil,]*
103. Dūr düşdüñ çünki ey **dil** bülbül-i gülzārdan / Gitdi güller biz ḳılalum nāle vü efġānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 2). [dil,]*
104. Ey **dil** bahār faṣlı vü çün devr-i lāledür / Lā dimezüz ki ʿāşıḳa sevdā ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [dil,]*
105. Virdi miftāḥ-ı ġaybı cān u **dile** / Ḳuvvet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 11). [dile, -e]*
106. İrgürür ḫaste **dillere** ṣıḥḥat / Şerbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 5). [dillere, -ler, -e]*
107. Ehl-i ʿaşḳ **dillerin** müşerref ider / Ṣoḥbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 4). [dillerin, -leri, -n]*
108. Ẓulmetini **dilüñ** münevver ider / Ṭalʿat-ı lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 9). [dilüñ, -üñ]*
109. Teşnedür **dil** ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nᵓola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [dil,]*
110. Yā ḳaşuñuñ tīr ile **dil** ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [dil,]*
111. Teşnedür **dil** ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nᵓola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [dil,]*
112. Sen ḳaşı kemān ġamzesi oḫ çeşmi ḥarāmī / Bir tīr ile ḳıldı **dil** ü cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [dil,]*
113. Göreli çāh-ı zenaḫdānuña düşdi **dil** ü cān / Eyledi başuma ʿālemleri zindān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 8). [dil,]*

114. Çeşm-i şehlāñı ne remz ile işāretler ider / **Dil** ü cān ḳaṣdına gör nergis-i fettān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 9). [dil,]*
115. Vaḳt-i bahār irüp ḳomadı **dilde** ẕerre ġam / Bu demde ġam kimesneye lāyıḳ olur mı hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [dilde, -de]*
116. Ruḫlarında zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Cān u **dil** iḥrāḳına tā irişür rīḥ-i şimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 12). [dil,]*
117. Viṣālinden ḫaber geh geh getürür bu **dil** ü cāna / Bi-ḥamdillāh ki bizümle ḫayāli yār-ı cānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [dil,]*
118. ʿAceb mi ġamzesi tīġi vücūdum nāle döndürse / Tenümi ḳıl ḳılan ey **dil** anuñ fikr-i miyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 30). [dil,]*
119. Ol kāmyāb Şāh Süleymāna ṣıdḳ ile / Kim ola k itmeye ʿīd **dil** ü cānı niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [dil,]*
120. ʿAynuñ **dil** ü cānlar mı ḳodı ʿālemde / K' itmedi ġamzelerüñ tīri ile anı şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [dil,]*
121. Hebā eyleme saʿyini bu ben miskīnüñ / Çoḳ zamāndur ki yoluña **dil** ü cān itdi niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [dil,]*
122. Nem var daḫi ʿaşḳuñda budur taḥṣīlüm / **Dilde** ġam dīdede nem sīnede āteş her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [dilde, -de]*
123. Senden çevürürsem yüzümi itme mecāl / Kes ḳalem gibi başumı **dilümi** yar ey yār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 12). [dilümi, -üm, -i]*
124. Ol dilrübāya **dil** nice olmaya müşterī / Cümle cihān güzellerinüñ serveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 2). [dil,]*
125. Miḫnet ü derd ü belā ile gözüm yaşlar ider / Ḥasret ü hicr ü cefā ile **dilüm** başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [dilüm, -üm]*
126. **Dil** ser-i zülfüñe berdār olmaġa cānın sürür / Ölmege yer ister uşda geldi urġanın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 1). [dil,]*
127. Bu maḳāmuñ ismini gerçi dimişler Göynicek / **Dillere** virür ḥayāt āb-ı revānı göynicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 1). [dillere, -ler, -e]*
128. İtdi gerçi ki felek Mihrī vaṭandan seni dūr / Ġurbetüñ ḫoşça imiş ḫayli **dile** ʿālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [dile, -e]*
129. Olur derdüñle **dil** āvāre her dem / Dil-ārāmum gel e gör ḥāli geh gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 2). [dil,]*

dil: *Söz, ifade etme, söyleme.*

1. ʿAḳl u **dil** yoluña gitdi dil ü cān ḳalmış idi / Fürḳatüñ eyledi andan daḫi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [dil,]*

dil: *Gönül; aşık.*

1. Pister-i nesrīn gerekmez bir dem ārām itmege / Āsitānuñ gibi **dil** miskīne bālīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 2). [dil,]*
2. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda **dil** / Zülfüñe aṣ ḳurtar ol miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [dil,]*
3. Vaṣlın isterseñ i **dil** dilber ġamıyla ḫurrem ol / Kimseyi gūş itme benüm böyle pendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [dil,]*
4. Sīnemüñ gencīnesinden eksük olmaz laʿl ü dür / Müflis olmaz **dil** ne ġam bu ʿeşk-bārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [dil,]*
5. **Dil** derdine devālar umarken viren baña / Şerbet yerine zehri ṭabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 2). [dil,]*
6. Çeşmi şalmış **dili** zülfi ḫamına ṭuymadı cān / Allah Allah nice ʿayyār u ne cādūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [dili, -i]*
7. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda **dil** / Zülfüñe aṣ ḳurtar ol miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [dil,]*
8. Nice Ferhād olmasun ʿaşḳuñ beyābānında **dil** / Gice gündüz ẕikri sen şīrīn-zebāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [dil,]*

dil: *Konuşma ve tat alma organı; gönül.*

1. Maʿşūḳ elünde cevr ü cefā vü ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ **dilinde** şām u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [dilinde, -i, -n, -de]*
2. Mihrī nicesi şerḥ idesin vaṣfı beyānın / Taḳrīr idemez **dil** ne ḫo taḥrīr ḳalemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 5). [dil,]*
3. Ben **dilümde** nāmını vird itdüm ammā dilberüm / Bir dem añmaz adum olmaz bir nefes aġyārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [dilümde, -üm, -de]*
4. **Dilinde** şām u seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / Vefāsı yoḳ ṣanemi rūzgāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 5). [dilinde, -i, -n, -de]*
5. Gice gündüz **dilüñde** ẕikr eyle / ʿĀdet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 19). [dilüñde, -üñ, -de]*
6. Müstedām ol sāye-i rifʿatde şāhā ḥaşre dek / Nitekim **dillerde** şerḥ olına destān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [dillerde, -ler, -de]*
7. **Dilinde** şām u seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [dilinde, -i, -n, -de]*
8. Mihrī bülbül gibi efġānuñı **dilden** ḳoma kim / Lāle ḥaddinde anuñ çün gül-i ḫandān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [dilden, -den]*
9. Geh şānededür zülfüñ ü geh fikri **dilümde** / El-ḳıṣṣa bu miskīni ḳoduñ dilde vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [dilümde, -üm, -de]*
10. Ẕikr ü tesbīḥi ḳodum şām u seḥer elümden / Aduñı yād iderem **dilde** hemān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [dilde, -de]*
11. Gice gündüz **dilüñde** ẕikr eyle / ʿĀdet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 19). [dilüñde, -üñ, -de]*
12. Müstedām ol sāye-i rifʿatde şāhā ḥaşre dek / Nitekim **dillerde** şerḥ olına destān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [dillerde, -ler, -de]*
13. Ol sen hemīşe sāye-i rifʿatde müstedām / **Dillerde** tā ki şerḥ ola destān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 12). [dillerde, -ler, -de]*

dil: *Söz, kelam, deyiş.*

1. İnanmaz idüm kimseye öldüm dise el-ḥaḳ / Yalan **dilüñe** aldanup ey yār inandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [dilüñe, -üñ, -e]*

dil al-: *Gönlünü almak, aşık etmek, gönlünü çelmek.*

1. **Dil** ü cān **aldı** bilmem daḥi ne ister / O şāhum ben gedādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [dil al-,]*

dil ʿandelībi: *Gönül bülbülü; aşık; Mihri.*

1. **Dil ʿandelībi** derd ile ḳılsun ḳo nāleler / Çün ḳarşusında sencileyin gülʿiẕār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 18). [dil ʿandelībi,]*
2. Zemistān şiddetinden ġuṣṣa mı çekse gerek cānum / Ki bu **dil ʿandelībinüñ** cemāli gülsitānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 29). [dil ʿandelībi,]*

dil ʿandelībi: *Gönül bülbülü; aşık.*

1. **Dil ʿandelībi** di nice feryād ḳılmasun / Her ḫār ile görür gözi sen gül-ʿiẕārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 3). [dil ʿandelībi,]*

dil āyinesi: *Gönül aynası.*

1. Firāḳuñ gicesinde şu ḳadar āh itdüm / Kʾ oldı **dil āyinesi** derdüm ile jeng ü ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [dil āyinesi,]*

dil bülbüli: *Gönül bülbülü; aşık; Mihri.*

1. Geldügüñce güldürürsin gül gibi **dil bülbülin** / Gitdügüñce lāle-veş baġrumda ḳorsun dāġlar

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 5). [dil bülbüli,]

2. **Dil bülbüli** nālānlar ide ḥüsnüñe ḳarşu / Sen yüz viresin ey yüzi gül ḫāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 5). [dil bülbüli,]*
3. **Dil bülbüli** feryādın artursa ʿaceb midür / Şeydā ḳılan anı sen ġonca-dehen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 3). [dil bülbüli,]*
4. Gül ruḫlaruñı gördi çü hengām-ı çemende / **Dil bülbüli** bu şiʿri hemān eyledi inşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 25). [dil bülbüli,]*
5. Bustān-ı ḫadüñ leblerüñüñ ġoncalarından / **Dil bülbülini** redd ide maḥrūm ide ḥāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 38). [dil bülbüli,]*

dil bülbüli: *Gönül bülbülü; aşık.*

1. Oldı hengām-ı bahār irdi demi gülzāruñ / İmdi **dil bülbüli** artur demidür gel zāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 1). [dil bülbüli,]*
2. Umma ey **dil bülbüli** ol gülden iñen raḥm kim / Yeg anuñ ḳatında bir ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [dil bülbüli,]*
3. Oldı **dil bülbüli** bu gül-ruḫ-ı zībā delüsi / Biñ ola bencileyin ʿāşıḳ-ı şeydā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 1). [dil bülbüli,]*
4. **Dil bülbüli** feryād u fiġān itse demidür / Bir ġonca-dehen serv-i ḫırāmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 3). [dil bülbüli,]*
5. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp **dil bülbülinüñ** nālesin / ʿAndelībān ṣaḥn-ı gülşende zebānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 2). [dil bülbüli,]*

dil del-: *Yüreğinde delikler açmak; yaralamak, üzmek, içine işlemek.*

1. **Dil deler** ġamzeñ oḳına yer ola anuñ içün / Derd ile kendü özin eyledi peykān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 4). [dil del-,]*

dil düş-: *Gönlü düşmek, aşık olmak.*

1. Yine **dil düşdi** bugün bir yüzi mehpāresine / Luṭf idüp raḥm ide mi ʿāşıḳ-ı bīçāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 1). [dil düş-,]*

dil düzdi: *Gönül hırsızı, gönül çelen; aşık, seven, sevgiliyi görmek, ona ulaşmak için çabalayan kişi.*

1. **Dil düzdi** bāġ-ı ḥüsnine el şunmasun deyü / Zülf-i siyāh-ı mārı gülistānda yatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 2). [dil düzdi,]*

dil ġarībi: *Zavallı, biçare gönül; aşık, seven.*

1. **Dil ġarībin** gerçi bend itdi hevā-yı zülf-i dost / Āh kim cān ḳurtarur biz bundan aşlā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 6). [dil ġarībi,]*
2. **Dil ġarībin** nār-ı hicrān ger yaḳarsa ġam yime / Saña ey ḳanlu yaşum āhum gibi hem-dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [dil ġarībi,]*

dil göyün-: *Gönlü yanmak, acı çekmek, üzülmek.*

1. Olmadı bir dem düşelden Mihrī ʿaşḳuñ nārına / Sīne yanup **dil göyünüp** dīde nemgīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 5). [dil göyün-,]*

dil ḫānesi: *Gönül evi; aşığın gönlü.*

1. Şöyle kim **dil ḫānesinde** mihr-i cānān gizlüdür / Nitekim cānda elif ten içre hem cān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 1). [dil ḫānesi,]*
2. Cān rāḫtını yaġmaladı ol demde ḫayālüñ / **Dil ḫānesine** geldi çü mihmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 5). [dil ḫānesi,]*
3. Yā ḳaşuñuñ tīr ile **dil ḫānesin** zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [dil ḫānesi,]*

dil ile: *İçtenlikle, samimiyetle.*

1. Göñli ayruḳlara virmişsin **dil ile** ḫoş beni / Āh kim aldar imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 5). [dil ile,]*
2. Her kim **dil ile** bendesi oldı işigüñüñ / Bulsa gerek cihānda ol āsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 16). [dil ile,]*
3. **Dil ile** cān virdi Mihrī tercemān dilberlere / Aldılar göñlin ʿaceb bu tercemānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 5). [dil ile,]*

dil kebābı: *Gönül yangını; acı, keder içindeki gönül.*

1. Baġruñuñ ḳanı ile pür eyle çeşmüñ sāġarın / **Dil kebābından** ḥabībe mā-ḥażar eyle yaraġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 2). [dil kebābı,]*

dil ḳıblesi: *Gönül kıblesi; aşığın gönlünün yönü, arzusu; sevgilinin kaşı.*

1. Mihrāb-ı ḳaşuñ ṭāḳı durur ḳıble-i cānum / **Dil ḳıblesine** secde ḳılayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 5). [dil ḳıblesi,]*

dil levḥası: *Gönül levhası, gönlün duvarında bulunan tablo, resim; aşığın gönlü.*

1. Ḫayālüñ yazalı naḳşını **dil levḥasına** / Gözedür ḳıble-nümā gibi gözüm leyl ü nehār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 7). [dil levḥası,]*

dil marīżi: *Gönül hastası, aşık, seven.*

1. **Dil marīżine** lebüñden eylemezseñ ger ʿilāc / Ḥikmetiyle çāre bulmaz olsa biñ Loḳmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 3). [dil marīżi,]*

dil micmer: *Gönül buhurdanı; aşığın gönlü.*

1. Göyünince ḳahr-ı aġyār ile **dil micmer** gibi / Cevr-i yār ile yanaydum mūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 6). [dil micmer,]*

dil murġı: *Gönül kuşu; aşık.*

1. Dostum **dil murġına** ḳurmuş ḳara zülfeynüñ aġ / Göz ḳızardup düşdüm illā āh kim müşkil duzāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 1). [dil murġı,]*
2. Yine **dil murġına** dāne döker ne ḥāldür zülfüñ / Meger cān boynına ḥalḳa ṣalar muḥtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [dil murġı,]*
3. Zülfüñe ṭolaşdı **dil murġı** didüm dilber didi / Key ḥaẕer ḳıl kimse ḳurtulmaz bu bendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [dil murġı,]*
4. **Dil murġını** bir bend ile ḫoş dāma düşürdi / Cān boynına zülfüñ ṣalalı ḥalḳa-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 29). [dil murġı,]*

dil murġı: *Gönül kuşu; aşık; Mihri Hatun.*

1. **Dil murġı** bend-i zülfine ṭolaşsa vechi var / Zīrā kemend-i dāmına cānlar şikārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 13). [dil murġı,]*

dil taḫtı: *Gönül tahtı, aşığın gönlü.*

1. Çünki sulṭān oldı **dil taḫtında** ʿaşḳuñ dilberā / Ser-be-ser cān mülkine ḥükmüñ revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [dil taḫtı,]*

dil teşnesi: *Gönül susuzluğu çeken, aşka muhtaç, aşık; Şehzade Ahmed'den beklenti içinde olan.*

1. **Dil teşnesine** zemzem-i laʿlin irürmese / Ḫār-ı cefāda ölmiş idüm ben beriyyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 6). [dil teşnesi,]*

dil ṭūtisi: *Gönül papağanı, kuşu; aşık.*

1. Leblerüñ ẕikri yiter **dil ṭūtisinüñ** şekkeri / Neylerin ḳandi dehānum ṭolı ḳandüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 4). [dil ṭūtisi,]*

dil ü cāndan: *İçtenlikle, samimiyetle, candan.*

1. Devām-ı devletüñe ṣubḥ u şāmī / Duʿācıyam **dil ü cāndan** müdāmī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [dil ü cāndan,]*

dil uzat-: *Kötü söz söylemek, yermek, beddua etmek.*

1. Gül ruḫlarına beñzerem anuñ dimiş meger / Sūsenler üstine yüriyüp **dil uzatdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 3). [dil uzat-,]*
2. **Uzatsa dilin** devletüñüñ şemʿine düşmen / Cān virmege pervāne-ṣıfat geldi ne pervā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 18). [dil uzat-,]*

dil vir-: *Gönül vermek, sevmek.*

1. **Dil virdüm** ise saña i cān böyle mi gerek / Her demde çeşmüñ eyleye ḳan böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [dil vir-,]*
2. **Dili virdüm** yalıñuz ṣanma saña cān biledür / Dil nedür cān daḫi cānā saña ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [dil vir-,]*
3. Zāhidā ʿayb eyleme **dil virdügüm** dilberlere / Olmamaḳ bunlara olur mı nigāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 4). [dil vir-,]*
4. Göñülle mihrüñe kim **virmese dil** / Olursa ṭañ mıdur rāhuñda gümrāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 5). [dil vir-,]*
5. İtmedi vaṣlı metāʿına o cān yārlıġı / **Dil virüp** eylemişüz gerçi ḫarīdārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 1). [dil vir-,]*

dil yaḳıcı: *Gönül yakan; aşığın gönlüne acı veren, ızdırap çektiren.*

1. Dost nāzük yār imişsin böyle bilmezdüm seni / **Dil yaḳıcı** nār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [dil yaḳıcı,]*

dil yan-: *Yüreği yanmak, çok isteyip elde edememekten dolayı içi sızlamak, harap olmak.*

1. Ruḫlaruñ nārıyla **dil yandı** kebāb oldı yürek / Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise alsun tīzrek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 1). [dil yan-,]*

dil yelkeni: *Gönül yelkeni; aşığın gönlü.*

1. Açalum ʿaşḳ hevāsıyla bu **dil yelkenini** / Çekelüm lenger-i hicrānı ḳoyalum ġamı da *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 4). [dil yelkeni,]*

dil zevraḳı: *Gönül sandalı; aşığın gönlü.*

1. Ḳanlu yaşum ey dost senüñ rāh-ı ġamuñda / **Dil zevraḳı** ġarḳ oldı ṭalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 3). [dil zevraḳı,]*
2. Ġarḳa virsem baḥr-i ʿaşḳında direm **dil zevraḳın** / Hā sürer beni kenāra rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [dil zevraḳı,]*
3. Hecrüñde ḥabībüm şu ḳadar aġlamışam kim / **Dil zevraḳı** ḳanlu yaşıma ġarḳ olayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 4). [dil zevraḳı,]*

dil-ārām: *Kalbe rahatlık veren, gönül okşayan sevgili.*

1. Olur derdüñle dil āvāre her dem / **Dil-ārāmum** gel e gör ḥāli geh gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 2). [dil-ārāmum, -um]*

dilber: *Gönül alan sevgili.*

1. Bir ṭabībe ben didüm bīmār-ı ʿaşḳa çāre ne / Didi **dilber** vaṣlıdur anuñ devāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [dilber,]*

2. **Dilberüñ** bāġ-ı cemāli ki ḳış u yaz açılur / Ṣan cinān gülşenidür gülleri ṭurmaz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 1). [dilberüñ, -üñ]*
3. Didi **dilber** ḥüsnümüñ ḥayrānı ol didüm be-ser / Didi her dem ʿaşḳumuñ giryānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [dilber,]*
4. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm **dilber** āh kim / Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [dilber,]*
5. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm **dilber** āh kim / Cevri ḥadden aşurur nāz ile orandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [dilber,]*
6. Virse żiyā cemāli cihāna ʿaceb midür / Ol **dilberüñ** ki ḥüsni cihān enveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 3). [dilberüñ, -üñ]*
7. Ṣarrāfi de benden beter āvāre olupdur / Beñzer ḫadi **dilberlerinüñ** ḳara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 1). [dilberlerinüñ, -leri, -nüñ]*
8. Ḫār elinden dāmenin ḳurtarmaġ içün **dilberüñ** / Sen daḫi her gülsitāna yüz urup yalvar ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [dilberüñ, -üñ]*
9. Sāye-i dildār ile germ olma sen ʿāşıḳlara / **Dilberüñ** laʿli nebātın dişlemiş ādem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [dilberüñ, -üñ]*
10. Derdini derdine dermān idinelden **dilberüñ** / Mihrīnüñ her vechile derdine dermān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 7). [dilberüñ, -üñ]*
11. Her seḥer vaḳtinde **dilber** çün ṣabāya rū ṭutar / Zülfi būyıyla cihān eṭrāfını ḫoş-bū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [dilber,]*
12. Bizden ḳaçurur ḥüsnini **dilber** ne ḳolaysuz / Bülbülden ıraġ oldı gül-i ter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 1). [dilber,]*
13. **Dilberüñ** yolına Mihrī dürişüp cehd idelüm / Ḳalsun ol yolda bizüm dırnaġımuzla dişümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 7). [dilberüñ, -üñ]*
14. Ben dilümde nāmını vird itdüm ammā **dilberüm** / Bir dem añmaz adum olmaz bir nefes aġyārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [dilberüm, -üm]*
15. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey **dilber** / Olur her nār bir gülşen olur her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [dilber,]*
16. Ḫāk-i pāyine niṣār itmeklik içün **dilberüñ** / Ḳanlu yaşuñdan i Mihrī dürr ü mercān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 5). [dilberüñ, -üñ]*
17. Cürmüm nedür ki **dilbere** bizden ṣafāsı yoḳ / Ben bendesine ẕerrece meyl ü vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [dilbere, -e]*
18. Zāhidā ʿayb eyleme dil virdügüm **dilberlere** / Olmamaḳ bunlara olur mı nigāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 4). [dilberlere, -ler, -e]*
19. Āsitānından beni menʿ itme nāṣiḥ **dilberüñ** / Kaʿbeye yüz süricek ḳalmaz günāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 3). [dilberüñ, -üñ]*
20. Ḫudā ḫalḳ itdi ʿālemde velī gül yüzli **dilberler** / Senüñ zātuñda cemʿ itmiş güzellik tāzelik terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [dilberler, -ler]*
21. Didi **dilber** yapayın göñlini sen vīrānenüñ / Ben didüm cān mülketine ḥükmi var cānānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [dilber,]*
22. Çün ʿandelībisin bugün gül yüzli yāruñ Mihrīyā / Var imdi nālān itmege **dilber** gülistānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [dilber,]*
23. Gel gel ey **dilber** ki sensin tende cānı kendümüñ / Senüñ ile şād olur rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [dilber,]*
24. Cihānda ʿizz ü saʿādet yeterdi Mihrī saña / Ayaġı ṭopraġına **dilberüñ** ġubār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 5). [dilberüñ, -üñ]*
25. Zülfüñe ṭolaşdı dil murġı didüm **dilber** didi / Key ḫaẕer ḳıl kimse ḳurtulmaz bu bendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [dilber,]*

26. Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm / Mihrīye bir būse inᶜām it didüm **dilber** didi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [dilber,]*
27. Mihrīye bir būse inᶜām it didüm **dilber** didi / Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [dilber,]*
28. Key ḥaẕer ḳıl gözlerinden ḫūnīdür **dilberlerüñ** / Günde biñ kez hey budur nā-ḥaḳ yere ḳan eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 4). [dilberlerüñ, -ler, -üñ]*
29. Vaṣlın isterseñ i dil **dilber** ġamıyla ḫurrem ol / Kimseyi güş itme benüm böyle pendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [dilber,]*
30. Şādam ol **dilber** dimiş kim kimseye raḥm itmezem / Mihrī gibi bir belākeş derdmendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [dilber,]*
31. Nᵓola **dilber** luṭf idüp yād itse ben bī-çāresin / Görse tīr-i ġamzesinden dilde yüz yüz yāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 1). [dilber,]*
32. Zülfine **dilber** beni ᶜahd eylemiş berdār ide / Rāżıyam biñ cān ile aṣılmaġa ol dāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 6). [dilber,]*
33. Olalı şeydāsı bir ẕerre günāhum bilmezem / Her ne dirse **dilberüñ** emrine fermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 4). [dilberüñ, -üñ]*
34. Gördi beni zülfini **dilber** dişine aldı çün / Bildüm anuñ meyli var benden yaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 3). [dilber,]*
35. Bir naẕarda nice ᶜāşıḳları Ferhād eyler / Nice Şīrīn nice **dilber** nice mehrūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 2). [dilber,]*
36. El virmiş idi ḫoş bize devrān geçen gice / Hem-ṣoḥbet idi **dilber** ü cānān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [dilber,]*
37. **Dilber** ḫayāli şevḳi ile yandı ṣubḥa dek / Bir ayaġ üzre şemᶜ-i şebistān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 4). [dilber,]*
38. **Dilber** didi bir būse virem cān virür iseñ / Mihrī didi bir cāna ne minnet meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [dilber,]*
39. Ya vaṣl it **dilbere** yā luṭf it öldür / Beni ḳurtar belādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 6). [dilbere, -e]*
40. Dün ü gün **dilberüñ** kūyına vardum / Geçilmez mübtelādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 2). [dilberüñ, -üñ]*
41. Var mıdur ᶜālemde bir **dilber** cefākār olmaya / Ḥīle-i cevr ü sitemkār ile mekkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [dilber,]*
42. Bir gün ola iñen daḫi ġam çekme ḫaste dil / **Dilber** müyesser ola bulasın selāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 4). [dilber,]*
43. Laᶜl-i nābından şeker senbūsesine **dilberüñ** / Urmaz isem ben ᶜaceb dendānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 2). [dilberüñ, -üñ]*
44. Devr-i ruḫında ṣatmaġa tiryāḳ-ı leblerin / **Dilber** eline almış iki zülfi mārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 5). [dilber,]*
45. Gülşen-i ḥüsnüñsüz ey **dilber** gerekmez cenneti / Gerçi var her güşesinde nice biñ gül ḫırmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [dilber,]*
46. Nice bir bu dil çeke her bī-vefānuñ nāzını / Nice bir pinhān idem sīnemde **dilber** rāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 1). [dilber,]*
47. Ḳaplamışdur **dilberüñ** gūyā miyānını kemer / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 8). [dilberüñ, -üñ]*
48. Tebārekallah eger **dilber** ise ancaḳ ola / Güzeller içre bugün server ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [dilber,]*
49. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / Tebārekallah eger **dilber** ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [dilber,]*
50. Her seḥer bād-ı ṣabā bāġ-ı cihānda **dilberüñ** / Zülfine urduḳça şāne misk ider efşān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 6). [dilberüñ, -üñ]*
51. Bir dem ol **dilber** cemālinden ırağ olmaḳ ne güç / Bir nefes cānānesüz ᶜālemde ṣağ olmaḳ ne

güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 1). [dilber,]*

52. Çün dile **dilber** ḫayāli geldi mihmān olmaġa / Pīşkeş cān virelüm mihmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 2). [dilber,]*
53. Der-peyince yollarına düşdügüm **dilberlerüñ** / Dir gören ḫaylī belākeşdür bu Mihrī derdmend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 8). [dilberlerüñ, -ler, -üñ]*
54. Dil ile cān virdi Mihrī tercemān **dilberlere** / Aldılar göñlin ʿaceb bu tercemānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 5). [dilberlere, -ler, -e]*
55. **Dilber** cemāli üzre ʿaraḳlar dizlüdür / Gül yapraġında ṣanasın anı ki jāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 3). [dilber,]*
56. **Dilberler** ile sen güle gezdükçe ḥabībüm / Hecrüñde olan dīdesi giryānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 3). [dilberler, -ler]*

dilberā: *Ey gönül alan sevgili.*

1. Dergehüñden **dilberā** dūr itme Mihrī bendeñi / Gerçi çoḳdur āsitānuñda senüñ derbānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 5). [dilberā,]*
2. **Dilberā** ʿahd eylemişdüm yoluña cānum virem / Dostum vallāhi ol iḳrārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 3). [dilberā,]*
3. Çünki sulṭān oldı dil taḫtında ʿaşḳuñ **dilberā** / Ser-be-ser cān mülkine ḥükmüñ revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [dilberā,]*
4. Dürlü dürlü **dilberā** cevr ü cefañ ile beni / Ḳaṣduñ öldürmek midür billāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [dilberā,]*
5. Senüñ ile **dilberā** ʿālem ḳamu gülzārdur / Görinür sensüz gözüme dostum her gül diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [dilberā,]*
6. **Dilberā** çün her gedāya āsitānuñdur sened / Sürme ḳapuñdan beni bu ʿālī dergāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [dilberā,]*

dildār: *Gönül alan sevgili, maşuk.*

1. Yıllar ile ben yüzin görmem dirīġā āh kim / Sāyesinde ḫoş geçer **dildārımuñ** her bir levend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 9). [dildārımuñ, -ım, -uñ]*
2. Ölince çünki el çekmez göñül **dildār** mihrinden / Şifā virmez baña hergiz senüñ ey şeyḫ telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [dildār,]*
3. Ey cihān ḫalḳı bilüñ kim yārdan ben dönmezem / Serv-ḳadd ü lāle-ḫad **dildārdan** ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [dildārdan, -dan]*
4. Görmedüm senden kerem ey bī-vefā **dildār** hey / Olmaduñ bir gün bu ben bīçāre ile yār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [dildār,]*
5. Sürer yüzine gözine raḳībüñ sāʿid ü sāḳuñ / Alur **dildārı** yanına söger ardınca ʿuşşāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 12). [dildārı, -ı]*
6. Varalum ṣaḥn-ı gülistānda temāşā idelüm / Serv reftārını ṣalındugını **dildāruñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 2). [dildāruñ, -uñ]*
7. Dostlar billāhi deñ ol sevdügüm **dildāra** kim / Mihrīye cevr idüp aġyāra vefā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 5). [dildāra, -a]*
8. Vaṣlı eglerken beni **dildārumuñ** her rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [dildārumuñ, -um, -uñ]*

dildār: *Gönül alan sevgili; Şehzade Ahmed.*

1. **Dildār** laʿli yādına gülgūn mey içmege / Ḫoşdur bu demde al elüñe sāḳi cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [dildār,]*

dildār-ı men: *Gönül alan sevgilim.*

1. Mihrīyi bī-iḫtiyār itmişdüñ ey **dildār-ı men** / Başda ʿaḳlum ü elümde iḫtiyārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 7). [dildār-ı men,]*

dile-: *Dilemek, istemek, arzulamak.*

1. Ḳılmaḳ **diler** iseñ dil-i vīrāneyi maʿmūr / Gel göñlümüzi yap ḳatı vīrānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 8). [diler, -r]*
2. Ey ehl-i ṣafā cehd it ʿaşḳ ile geçür ʿömri / Bulmaḳ **diler** iseñ ger cān ile cihāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [diler, -r]*
3. Ḫırḳa-i ʿirfāndan it zāhid başuña tāclıḳ / Ger **dilerseñ** görmeyesin tā ebed muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 1). [dilerseñ, -r, -se, -ñ]*
4. Sözüme uymaduñ ey aşılası dil **dilerem** / Ser-i zülfine anuñ āḫiri berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 4). [dilerem, -r, -em]*
5. Gerçi ki müjeñ ḫançer ile sīnemi deldi / Dil daḫi senüñdür **diler** iseñ meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [diler, -r]*
6. Hevā-yı ʿaşḳa yoldaş ol **dilerseñ** bulasın vaḥdet / İdinme kendüñe maḥrem dili bī-ʿaşḳ yoldaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 6). [dilerseñ, -r, -se, -ñ]*
7. Her ki yārümden ayırur beni yā Rab **dilerem** / ʿÖmri az olsun u dünyāda dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [dilerem, -r, -em]*
8. Şefīʿ olmaḳ **dilerseñ** ger Resūl / ʿİlm-i tevḥīd ile dāʾim yoldaş ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 13). [dilerseñ, -r, -se, -ñ]*
9. Ṭavāf itmek **dilerseñ** Mekkeyi / Her faḳīre ḫor baḳma di eyi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 16). [dilerseñ, -r, -se, -ñ]*
10. **Dilerem** rūz u şeb Ḥaḳ Ḥażretinden / Ümīẕüm var ḳabūl ola bu ḥācet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [dilerem, -r, -em]*
11. Faḳīrüñ ṭut elin bulmaḳ **dilerseñ** / Cihānda rifʿat ü cennetde raḥmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [dilerseñ, -r, -se, -ñ]*
12. Ḳarīb olmaḳ **dilerseñ** Muṣṭafāya / Ġarīb üftādelere eyle şefḳat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [dilerseñ, -r, -se, -ñ]*
13. Ey saʿādet isteyen gel cān u dilden bende ol / Āsitānına yüz ur bulmaḳ **dilerseñ** feṭḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [dilerseñ, -r, -se, -ñ]*
14. Gelmişem yüz süriyü ṭoġrı ḳılup rāh saña / **Dilerem** ʿarż ḳılam ḥālümi ey şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 1). [dilerem, -r, -em]*
15. Ḫūnını ʿāşıḳlaruñ çeşmüñ meger dökmek **diler** / Neşter-i müjgānuña ḳaşuñ kemānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 5). [diler, -r]*
16. Şāhā **dilerse** her kişi kim baḫtiyār ola / Baş ḳosun ayaġuña kʾ aña baḫtı yār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 1). [dilerse, -r, -se]*
17. **Dilerem** luṭf-ı şehen-şāh ile maʿẕūr ola / Mihrīnüñ olmaduġın Lutfīye aḳrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 29). [dilerem, -r, -em]*
18. Bāġ-ı ʿömrüñe ḫazān irmeye Ḥaḳdan **dilerem** / ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳıla Raḥmān u Raḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 15). [dilerem, -r, -em]*
19. Nevbahāruñ leẕẕetin bulmaḳ **dilerseñ** bāġa gel / Ḳıl temāşā nergis ü nesrīn çemen ruḫsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [dilerseñ, -r, -se, -ñ]*
20. Mihrī saña biñ cān **diler** iseñ virür ey dost / Bir būse vire send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [diler, -r]*
21. **Dilerem** Ḥaḳ ḥażretinden Mihrī gibi dostum / Gice gündüz zāri ḳıl yārüñ saña yār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [dilerem, -r, -em]*

dil-efkār: *Gönlü yaralı; aşık.*

1. Ḳandʾ olur sünbüllerin māh üzre ṭaġıtduḳda dost / Zülfinüñ bir ḳılına yüz biñ **dil-efkār** olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [dil-efkār,]*

dilek: *Dilek, istek, temenni.*

1. Gel ki senden budur ey dost bu cānuñ **dilegi** / Yar neler vardur içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [dilegi, -i]*

dilenci: *Tamah eden, isteyen, el açan.*

1. Her āsitāna yüz süriyüp būse cerr ider / Bu bāb içinde Mihrī de senden **dilencidür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [dilencidür, -dür]*

dil-ḫarāb: *Gönlü harab olmuş, gönlü yıkılmış, kırılmış.*

1. Kıl ʿimāret luṭf idüp bu **dil-ḫarābın** ḫusrevā / Her cihetden leşker-i ġam eylemiş durur ḫarāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 28). [dil-ḫarābın, -ın]*

dil-ḫaste: *Hasta gönüllü; kırgın, gücenmiş gönül sahibi.*

1. Çıḳar cān raḫtını şehr-i bedenden Mihrī **dil-ḫaste** / Fedā ḳıl yār yolında k ider ziyān āteş nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [dil-ḫaste,]*
2. Mihrī **dil-ḫasteyi** öldürdi ġamuñ sen ṣaġ ol / Sevdügüm var saña şimden girü dermānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 5). [dil-ḫasteyi, -y, -i]*
3. Mihrī **dil-ḫasteden** ey dost çevürme yüzüñi / Gel unutma ṣanemā eski vefādārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 5). [dil-ḫasteden, -den]*
4. Ġam ḫānelerinde yine ben aġlayu ḳaldum / Raḥm itmedi **dil-ḫastesine** o güle gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 2). [dil-ḫastesine, -si, -n, -e]*
5. Derdüñ yeter ey dost benüm derdüme emsem / **Dil-ḫasteñe** cānā daḫi dermānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [dil-ḫasteñe, -ñ, -e]*

dil-ḫaste ol-: *Hasta gönüllü olmak; aşk derdine düşmüş olmak.*

1. Kimseler **dil-ḫaste olup** düşmesün yārdan cüdā / Kimsenüñ şehrinde ʿālem gözine ṭār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 3). [dil-ḫaste ol-,]*

dil-i āşufte: *Düşkün, perişan gönül.*

1. Żaʿf-ı ġam-ı hecrüñle ḳo ölsün yeridür / **Dil-i āşüfte** ki cānā aña pend itmedi kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 15). [dil-i āşüfte,]*
2. **Dil-i āşufte** unutmaz seni varınca sine / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 12). [dil-i āşufte,]*

dil-i bī-çāresi: *Çaresiz gönül; aşık.*

1. Mihrīnüñ biñ cān ile gitdi **dil-i bī-çāresi** / Şām-ı zülfinde ḥabībüñ ṭutdı ol miskīn vaṭan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 5). [dil-i bī-çāresi,]*

dil-i bīmār: *Hasta gönül; aşık, tutkun gönül.*

1. Şerbet-i laʿlüñ imiş ḫaste dile dost şifā / Demidür eyle devā bu **dil-i bīmāra** meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 4). [dil-i bīmār,]*
2. Bir ṭabīb oldı bizümle yine hem-dem bu gice / **Dil-i bīmārumuza** eyledi emsem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 1). [dil-i bīmār,]*

dil-i dervīş: *Fakir, muhtaç, zavallı gönül.*

1. Pādişāhum seyr iderken bāġ-ı ḥüsnüñ gūşesin / Bu **dil-i dervīşüñe** sīb-i zenaḫdān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 4). [dil-i dervīş,]*

2. Temāşā iderüz vaṣluñı luṭfuñla bugün / **Dil-i dervīşe** ʿaṭā eyleseñ ey şāh ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 3). [dil-i dervīş,]*

dil-i dīvāne: *Divane gönül; aşık, seven.*

1. Ḳıṣṣa-i Mecnūn ile Leylīyi bilürdük yaḳīn / Ḥāline baḳsañ ḥabībüm bu **dil-i dīvānenüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 2). [dil-i dīvāne,]*
2. Olalı ʿaşḳ ile şīrīn lebinüñ Ferhādı / **Dil-i dīvāne** vaṭan eyledi ṭaġlar etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 2). [dil-i dīvāne,]*
3. **Dil-i dīvānemüzi** zülfüñde / Dostum bir ḳıl ile baġla ya aṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 3). [dil-i dīvāne,]*

dil-i giryān: *Ağlayan gönül; inleyen, sızlanan aşık.*

1. Ḫār-ı ġamda **dil-i giryānum** ider nāleleri / ʿAceb ol ġonca-dehān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 5). [dil-i giryān,]*

dili kesil-: *Mumun ucundaki fitilin, daha iyi aydınlatması amacıyla kesilmesi; konuşamamak, dili tutulmak.*

1. **Dili kesilmek** olmışdur anuñçün ʿādeti şemʿuñ / Yüzüñe beñzerem dirmiş ʿacebdür ḥāleti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 7). [dili kesil-,]*

dil-i mecrūḥ: *Yaralı gönül; kederli aşık.*

1. Getür bād-ı ṣabā luṭf it ḥabībüñ zülfi būyından / **Dil-i mecrūḥıma** zīrā be-ġāyet armaġandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 6). [dil-i mecrūḥ,]*
2. **Dil-i mecrūḥuña** ġam çekme ki bir gün dem ola / Bulasın ġurbet elinde aña sen merhemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 7). [dil-i mecrūḥ,]*
3. Ḳanı ol dem ki bizümle dün ü gün hemdem idüñ / **Dil-i mecrūḥumuzuñ** yāresine merhem idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [dil-i mecrūḥ,]*

dil-i mehcūr: *Unutulmuş, uzak kalmış gönül.*

1. Firāḳuñla viṣālüñle **dil-i mehcūr** ey dilber / Olur her nār bir gülşen olur her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [dil-i mehcūr,]*

dil-i miskīn: *Zavallı, aciz gönül.*

1. Ḫāk ider ġayret odı bu **dil-i miskīni** yaḳup / Bile yanuñca raḳīb olalı hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 5). [dil-i miskīn,]*

dil-i sā'il: *Dilenci, isteyen, talepkar gönül; aşık, seven.*

1. Ḳılma maḥrūm ḫān-ı vaṣluñdan **dil-i sā'illeri** / Āsitānuñdur bugün püşt-i penāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 2). [dil-i sā'il,]*

dil-i şūrīde: *Perişan gönül.*

1. Bu **dil-i şūrīdenüñ** taḫtında sulṭān olmaġa / Bir senüñ gibi yüzi gül-berg-i ḫandān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 3). [dil-i şūrīde,]*
2. Ṣubḥ-dem peyk-i ṣabā irüp **dil-i şūrīdeme** / Didi ey ġamgīn göñül ḫandān ol didüm ne ḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [dil-i şūrīde,]*

dil-i sūzān: *Yanık, ateşli gönül; dertli, sıkıntılı gönül.*

1. Būy-ı zülf-i dilberüñ ġayrin getürme ey ṣabā / Bu **dil-i sūzānuma** ḳıble hevāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 6). [dil-i sūzān,]*

dil-i vīrān: *Yıkık, harabe gönül; acı, keder içindeki gönül.*

1. Luṭfı ile ḳıldı **dil-i vīrānumı** maʿmūr / Göñlin ḫoş ide her dem anuñ ḫūb ṣanemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 3). [dil-i vīrān,]*
2. Nidelüm gözden ırağ olduñ ise dost yeter / Çün ḫayālüñ **dil-i virānuma** mihmān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 3). [dil-i virān,]*
3. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ içün ḳalbini ʿāṣıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar **dil-i vīrān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [dil-i vīrān,]*
4. Luṭfuñla ʿimāret ḳılıcaḳ müddeʿi göñlin / Cevrüñle yıḳılmış **dil-i vīrānı** unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 4). [dil-i vīrān,]*
5. Egler idi bularuñ luṭfı ġarīb göñlümüzi / Şimdi kim vire ṣafā bu **dil-i vīrānumuza** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 7). [dil-i vīrān,]*
6. Nūr ile şehr-i Amāsiyyeyi maʿmūr idesin / Yapısar ʿadlüñ ile her **dil-i vīrānı** kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 6). [dil-i vīrān,]*
7. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ içün ḳalbini ʿāṣıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar **dil-i vīrān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [dil-i vīrān,]*
8. Ḳılmaḳ diler iseñ **dil-i vīrāneyi** maʿmūr / Gel göñlümüzi yap ḳatı vīrānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 8). [dil-i vīrāne,]*

dili yıḳ-: *Gönül yıkmak, üzmek, perişan etmek.*

1. **Dili** yeter **yıḳ** a efendicigüm / Cānı yeter yaḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 1). [dili yıḳ-,]*

dillere düşür-: *Bir kimse hakkında ileri geri konuşulmasına sebep olmak.*

1. Yoḳ yire dehānı ḫaberin itdü deyü fāş / **Düşürdi** bizi **dillere** eller ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 4). [dillere düşür-,]*

dil-mürde: *Ölü, ölmüş gönül; fakir, muhtaç, zavallı kimse.*

1. Sen rūḥ-ı revān ey Ḫān **dil-mürdeme** cān ancaḳ / Gül-ruḫlaruñuñ şevḳi gün gibi ʿayān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 1). [dil-mürdeme, -m, -e]*

dil-rübā: *Gönül alan sevgili.*

1. Başumı ṭop eylemişdüm ben egerçi çalmaġa / **Dilrübālar** eylemişdi zülfini çevgānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 4). [dilrübālar, -lar]*
2. Şol **dilrübā** ki ḥüsn ilinüñ kişveri geçer / Bir şehdür ol ki cān u göñül leşkeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [dilrübā,]*
3. Ol **dilrübāya** dil nice olmaya müşterī / Cümle cihān güzellerinüñ serveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 2). [dilrübāya, -y, -a]*
4. Zecr ise ḥadden aşdı gözüm yaşı başdan / Cevr ise yetdi cānuma ey **dilrübā** yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 3). [dilrübā,]*
5. Yalıñuz bir ben miyem sen **dilrübāya** mübtelā / Cān u dilden bu cihān ḫalḳı saña aḥbābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [dilrübāya, -y, -a]*
6. Bir **dilrübā** ü ḥüsn ilinüñ şāhı luṭf idüp / Olmışdı ben gedāsına mihmān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 3). [dilrübā,]*
7. Göñül geçmez hevādan Allah Allāh / Uşanmaz **dilrübādan** Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 1). [dilrübādan, -dan]*

dil-teşne: *Susamış gönül; hevesli, arzulu gönül.*

1. Mışr-ı ḥüsnüñ Yūsufı **dil-teşnedür** bir curʿa ṣun / Laʿlüñ ābından zenaḫdānuñdaki çāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 3). [dil-teşnedür, -dür]*
2. ʿAdlüñ ābı nᵓola **dil-teşnelere** virse ḥayāt / Ki virür mürdeye ʿĪsā-nefesüñ cān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 4). [dil-teşnelere, -ler, -e]*

dīn: *İnanılıp bağlanılan düşünce, inanç; merhamet.*

1. Raḳībā beni menʿ itme nigāruñ ḫāk-i pāyinden / Eger menʿ ider iseñ bil ne **dīnüñ** var ne āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [dīnüñ, -üñ]*
2. Yoġıdı **dīnüñ** bilürdüm şimdi gitmiş āyīnüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [dīnüñ, -üñ]*
3. Dizer bir ḳılda ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u **dīn** ü dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [dīn,]*

din-: *Söylenmek, bahsedilmek.*

1. Vefālu gerçi güzel çoḳ **dinürdi** devrānda / Biz anı görmemişüzdür cihānda bir anda *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 7). [dinürdi, -ür, -di]*

dīni yoḳ: *Dinsiz, gaddar, zulmeden; sevgili, yar.*

1. Vaṣlını iḳrār idüp ṣaldı beni sevdālara / Döndi inkār eyledi bu **dīni yoḳ** iḳrārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 3). [dīni yoḳ,]*

dinil-: *Son bulmak, sona ermek, bitmek.*

1. Ne dil ile ḳılam taḳrīr ānı / **Dinilmez** ḥaşre dek anuñ beyānı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 35). [dinilmez, -mez]*

diñle-: *Kulak vermek, işitmek.*

1. Sīnemüz def ḳıluban ḳāmetimüz çeng idelüm / **Diñlesün** yār maḳāmātı nedür edvāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 4). [diñlesün, -sün]*

dir-: *Dokunmak, el uzatmak.*

1. Aṭlasına **dirme** sen Mihrī emīrüñ fāriġ ol / Dervişüñ yiter palāsı ʿārife dībāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 7). [dirme, -me]*

direm ṣaç-: *Madeni para, akçe dökmek, serpmek (Türk adetlerine göre bereketi ve uğuru temsilen gelinin başından madeni para dökme eylemi); çiçek için tohum dökmek; kendini feda etmek.*

1. Oldı çemen ʿarūsına bād-ı ṣabā ḳarīn / Gördi yüzin şükūfe **ṣaçar** üstine **direm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 3). [direm ṣaç-, -ar]*

dirgür-: *Diriltmek, canlandırmak; ilgi göstermek, mutlu etmek, sevindirmek.*

1. Rāżıyam cānā gerek aġlat gerek güldür beni / Dönmezem senden gerek **dirgür** gerek öldür beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 13). [dirgür,]*

dirīġ: *Eyvah.*

1. Şehā ẓulmüñ eli şehr-i dili yıḳdı **dirīġ** / Çıḳısar cān bedenden idiser terk-i diyār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 13). [dirīġ,]*
2. Derdā **dirīġ** geçdi günüm intiẓār ile / ʿÖmrüm dükendi vāʿde-i cānān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 3). [dirīġ,]*
3. Bulmaduḳ yār-ı vefādār behey yār **dirīġ** / Cānumuz çıḳdı vefāsız güzeli sevmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 6). [dirīġ,]*

dirīġ it-: *Esirgemek, sakınmak.*

1. Umaram luṭf-ı mihrinden o sulṭān / **Dirīġ itmeye** bu ẕerreden iḥsān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [dirīġ it-,]*
2. Müjeñ tīrini sīnemden **dirīġ itme** ki evvelden / Ḫadeng-i ġamze-i dilberler içün bir nişāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 5). [dirīġ it-,]*

dirīġā: *Eyvahlar olsun anlamında üzüntü belirten bir söz.*

1. Yıllar ile ben yüzin görmem **dirīġā** āh kim / Sāyesinde ḫoş geçer dildārımuñ her bir levend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 9). [dirīġā,]*
2. Derdā vü **dirīġā** kişinüñ sevgülü yāri / Yanından ırağ olduġı bir ān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 3). [dirīġā,]*
3. Dile cevrin ḥabīb itmişdi ḳāṭiʿ / **Dirīġā** yine beñzer itdi rāciʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 1). [dirīġā,]*
4. Gözyaşı gibi sende naẓardan düşürürseñ / Derdā vü **dirīġā** vü hezār āh efendüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 4). [dirīġā,]*

diril-: *Canlanmak, hayat bulmak; mutlu olmak, sevinmek.*

1. Öl **diril** ol yaḳasuz Nāmi eger ʿārif iseñ / Ḥūblaruñ ḳoma elden hele zinhār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [diril,]*

dirilt-: *Canlandırmak, hayat vermek; sevgilinin aşığa ilgi göstermesi, karşılık vermesi.*

1. Çün dem-i ʿĪsā gibi ʿaşḳuñ **dirildürmiş** öli / Gelmeyince başuma bilmedüm ol nesneyi ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 4). [dirildürmiş, -ür, -miş]*

diş: *Üst ve alt çene kemikleri üzerinde karşılıklı sıralanmış, beyazımtırak parçalardan her biri.*

1. Leblerinden **dişleri** naẓmın gören dir gūyiyā / Ḥoḳḳa-i yāḳūt içinde dürr ü mercān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [dişleri, -leri]*
2. **Dişüñ** var iken lüʿlü ü mercānı niderler / Laʿlün var iken çeşme-i ḥayvānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [dişüñ, -üñ]*
3. Laʿl-i lebüñle **dişlerüñüñ** vaṣfın işidüp / Ḥaḳḳā budur ki dürr ile mercāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 4). [dişlerüñüñ, -ler, -üñ, -üñ]*

diş: *Tarağın dişleri; aşığın sözleri, sevgiliyi söz ile anma.*

1. Geh şānededür zülfüñ ü geh fikri dilümde / El-ḳıṣṣa bu miskīni ḳoduñ dilde vü **dişde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [dişde, -de]*

diş bile-: *Dişlerini keskin hale getirmek; hırslanmak, kötülük yapmak istemek.*

1. Rūzgāruñ biz umarduḳ ki vefāsın görevüz / Varduġınca o bizüm **diş biledi** ḳanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 2). [diş bile-,]*
2. Leb-i cānānı görüp **diş biledüm** geldi didi / Nesne yoḳ Mihrī aña umma ḥacerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 6). [diş bile-,]*

dişle-: *Bir nesnenin bir parçasını ısırmak; öpmek.*

1. Sāye-i dildār ile germ olma sen ʿāşıḳlara / Dilberüñ laʿli nebātın **dişlemiş** ādem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [dişlemiş, -miş]*

dīv: *Olağanüstü irilikte ve büyüklükte olan, dev.*

1. Bir cihāngīr-i zamānsın ki irevirmez amān / Lemʿa-i tīġuñ ider **dīvi** Nerīmānı dü-nīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 16). [dīvi, -i]*
2. Dostum luṭf eylegil aġyār ile seyr eyleme / **Dīvüñ** olmasun melek hem-rāhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 4). [dīvüñ, -üñ]*
3. Nāgehān girdʾ içeri bed-rūy didüm bir nice / Bunda mı ṣaldı Süleymān **dīvi** yeksān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [dīvi, -i]*

dīvān: *İçerisinde kaside, gazel, murabba gibi klasik Türk*

edebiyatı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerin bulunduğu defter; Mihri'nin şiir defteri.

1. Ḫūblaruñ vaṣfın i Mihrī şöyle taḳrīr eyle sen / Kim oḳursa defter ü **dīvānımuz** bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [dīvānımuz, -ımuz]*
2. ʿAşḳ bābın daḥi bir vech ile taḥrīr idemez / Mihrī kim bunca zamān defter ü **dīvān** ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [dīvān,]*
3. ʿUṣṣāḳlaruñ cemʿ idicek defter-i ʿaşḳa / Evvel yazalar Mihrʾ ola **dīvānlar** içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 7). [dīvānlar, -lar]*
4. Sen de Mihrī gibi gül yüzlilerüñ şevḳi ile / Oḳı **dīvānuñı** bülbül gibi efġānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [dīvānuñı, -uñ, -ı]*
5. Ol cihān gülzārınuñ raʿnā ġazel-ḫānı dürüst / Ḫoş tamām itmiş bu beyti içre **dīvānı** dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [dīvānı, -ı]*
6. Gördiler leylī şaçuñ bendinde mecnūn göñlümi / Ehl-i diller Leyli vü Mecnūn **dīvānın** baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 4). [dīvānın, -ı, -n]*

dīvān eyle-: *Toplanmak; saygı ve hürmet göstermek.*

1. Her günlerüñi ʿīd ide Ḥaḳ her giceñ berāt / Ḳapuñda dāyim **eyleye dīvān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [dīvān eyle-,]*

dīvān ol-: *Toplanmak, bir araya gelmek; divan durmak, huzurda hazır olarak beklemek.*

1. Her günüñ ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim **olsun** ḫusrevā ḳapuñda **dīvān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [dīvān ol-, -sun]*

dīvāne: *Deli, mecnun, çılgın; aşık.*

1. Boynına Mihrīnüñ gel ṣal zülf-i ʿanberīnüñ / **Dīvāneye** bilürsin lāzım durur selāsil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 8). [dīvāneye, -y, -e]*
2. Zencīr ṭutmaz idi bu **dīvāne** Mihrīyi / Bendʾitdi bend-i zülfüñ anı şimdi mūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [dīvāne,]*
3. Ol mehüñ Mihrī cihān ḫalḳı da **dīvānesidür** / Sen seni ṣanma hemān dünyede tenhā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [dīvānesidür, -si, -dür]*
4. Ey ṭabīb-i dil beni bend eyle dermān vaḳtidür / Zülfüñüñ zencīrine **dīvāne** gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 6). [dīvāne,]*
5. Zülf-i müşgīnüñ nʾola boynuma ṣaldıysa kemend / Dostum lāzım durur **dīvāneye** elbette bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 1). [dīvāneye, -y, -e]*
6. ʿĀḳil ḳomazuz ḫūblaruñ elden ölünce / Zencīr-i ser-i zülfini **dīvānelerüz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 4). [dīvānelerüz, -ler, -üz]*

dīvāne ḳıl-: *Kendinden geçirmek, düşkün hale getirmek; mübtela, aşık etmek.*

1. ʿĀrıżuñ ʿarż ideliden ḫaṭ-ı reyḥān-şekil / Beni **dīvāne ḳılup** eyledi ḥayrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 1). [dīvāne ḳıl-,]*

divār: *Bir yapının dışı ile içini ayıran dikey düzlem; aşığın gönül duvarı.*

1. Göñül evinde bir ʿāşıḳ ḥabībinüñ ismin / Yazar mı āhı ile her **divāra** bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [divāra, -a]*

diyār: *Memleket, ülke, belde.*

1. Keşf eyleyeli ḥüsni żiyāsını ʿāleme / Ṭoldı sürür u ʿişret ile her **diyār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 11). [diyār,]*
2. Yine eyyām-ı bahār irdi bezendi her **diyār** / Ḳıldı āfāḳı şükūfeyle müzeyyen Kirdgār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 1). [diyār,]*
3. Duʿālar eyle Mihrī şehriyāra / Kʾ anuñ luṭfından irdüñ bu **diyāra** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 47). [diyāra, -a]*

diyār-ı rūm: *Rum diyarı, Anadolu.*

1. **Diyār-ı Rūm** içinde şimdi birdür / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 40). [diyār-ı rūm,]*

diz-: *Sıra sıra hale getirmek, sıralamak; biriktirmek, toplamak.*

1. **Dizer** bir ḳılda ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u dīn ü dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [dizer, -er]*

dizlü: *Dizilmiş, sıralanmış.*

1. Dilber cemāli üzre ʿaraḳlar **dizlüdür** / Gül yapraġında ṣanasın anı ki jāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 3). [dizlüdür, -dür]*

doġ-: *Ortaya çıkmak, görünür olmak; gelmek, teşrif etmek.*

1. Ṭāliʿim saʿd oldı yāḫud ḳadre irdüm ġālibā / Kim maḥallem içre gördüm gice **ṭoġmış** müşterī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [ṭoġmış, -mış]*

doġrı: *Doğru, gerçek; hakikat.*

1. Gösterür **ṭoġrı** yol bi-ḥamdillāh / Ḥimmet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 2). [ṭoġrı,]*

doġrı: *Belli bir istikamete varmak üzere.*

1. Gelmişem yüz süriyü **ṭoġrı** ḳılup rāh saña / Dilerem ʿarż ḳılam ḥālümi ey şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 1). [ṭoġrı,]*
2. Ger ʿāḳil iseñ aña **ṭoġrı** ṭut rāh / Varıṭur almalu bāḫçaya her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 33). [ṭoġrı,]*

doġrı: *Doğruca, herhangi bir yola sapmadan, başka işlere, kişilere meyil etmeden.*

1. ʿAşḳuñ yolında oḫ gibi **ṭoġrı** gelen şehā / Nāmūs şīşelerini çoḳdan uşatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 3). [ṭoġrı,]*

doġru gözet-: *Doğru bir şekilde bakmak; hedefi doğru tespit etmek.*

1. Aḥsen ki bir ḫadeng ile biñ pāre ḳıldılar / Cān pūtesini **ṭoġrusı** ṭoġru **gözetdiler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 2). [ṭoġru gözet-,]*

doġrusı: *Hakikaten, gerçekten.*

1. Aḥsen ki bir ḫadeng ile biñ pāre ḳıldılar / Cān pūtesini **ṭoġrusı** ṭoġru gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 2). [ṭoġrusı,]*

doḳsan bir: *Doksan bir sayısı.*

1. **Ṭoḳsan bir** ile yüzi ʿadedde laḳab çıḳar / ʿAḳluñ yeterse kim idügin bil bu serveri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [ṭoḳsan bir,]*

dol-: *Çoğalmak, artmak, bir yere iyice yayılmak, kaplamak.*

1. Dāyim devām-ı rifʿat ile devlet atına / Şāhā süvār ol **ṭola** meydān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 11). [ṭola, -a]*
2. Kevkeb-i seyyāre-veş seyr eyledükçe gündüzin / **Ṭolmış** idi her ṭarafdan māh ile meydānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 3). [ṭolmış, -mış]*

dol-: *Dolmak, sarmak, kuşatmak.*

1. Ruḫuñ envārı şevḳinden **ṭolupdur** bu cihān āteş / Vücūdum mülkini yaḳsa ʿaceb mi her zamān

āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [ṭolupdur, -updur]*

2. İlāhī gülşen-i ḥüsnin gözüm yaşıyla sen ṣaḳla / **Ṭolupdur** gerçi āhumdan zemīn ü āsumān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [ṭolupdur, -up, -dur]*
3. Ḥabībüm naḳş-ı rūyuñdan göñül buldı muṣavverlik / Cemālüñ āfitābından cihān **ṭoldı** münevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 1). [ṭoldı, -dı]*
4. İñlerem tā ṣubḥ olınca nālem işitmez ḥabīb / Gerçi ʿālemler **ṭolupdur** āh u zārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [ṭolupdur, -up, -dur]*
5. **Ṭolsa** cihāna şöhretüñ āvāzı ṭañ mıdur / Ey şāh-ı ʿālī sendedür erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 3). [ṭolsa, -sa]*
6. Her cā müzeyyen oldı şükūfeyle ḳıl naẓar / Ṣaḥn-ı çemende **ṭoldı** semen lālezār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 2). [ṭoldı, -dı]*
7. Cānumı benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / Āhum tütüni yerlere vü göklere **ṭoldı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [ṭoldı, -dı]*
8. Virüben ʿaḳl u dil aldum ġuṣṣa-i yāri ṣatun / Ġam metāʿından **ṭolupdur** şimdi cānum ḫāzini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [ṭolupdur, -up, -dur]*
9. Cānumı benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / Āhum tütüni yerlere vü göklere **ṭoldı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [ṭoldı, -dı]*

dol-: *Dolup taşmak; neşelenmek, keyiflenmek.*

1. Gel vaḳt-i ṣafā devr-i bahāruñ gözenidür / Ey dil demidür sen daḥi şevḳ ile **ṭol** imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [ṭol,]*

dol-: *Dolmak, dolu olmak; elde etmek, kavuşmak.*

1. Devleti devrinde bu ḫalḳ-ı cihān oldı feraḥ / Niʿmeti ḫānıyla **ṭoldı** ḳamu ʿālemde niʿam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ṭoldı, -dı]*

dolāb ol-: *Dönerek çalışan ve su çeken mekanizma halini almak; birisi veya bir şey için dönüp durmak.*

1. Ebr-i luṭfı tāze ter ḳılsa nʾola cān gülşenin / Mihr ü mehdür külegi çarḫ aña **olmışdur dolāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 8). [dolāb ol-,]*

dolan-: *Dolanmak, gelmek, gezinmek.*

1. Ṭārusı tarlası ṣanup **ṭolandı** kūyuñı raḳīb / Bir kesme urdum ol ṭoñuz tā gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [ṭolandı, -dı]*

dolan-: *Bir şeyin etrafında gezinmek, dolaşmak.*

1. Yaşum ırmaġı kenārın **ṭolanup** her demde / Ṣalınup seyr idelüm serv-i ḫırāmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 4). [ṭolanup, -up]*
2. Yüz sürmek içün pāyına her serv-i revānuñ / Gözüm yaşı Ceyḥūn-ı revān bāġı **ṭolandı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 6). [ṭolandı, -dı]*
3. Gözümüñ ṣuları her cānibe bāġı **ṭolanur** / Her ḳaçan seyr idesün serv-i revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 4). [ṭolanur, -ur]*

dolan-: *Sarmak, etrafını çevirmek, kuşatmak.*

1. Ḫaṭṭ-ı reyḥān kim **ṭolanmışdur** gülistānı dürüst / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 2). [ṭolanmışdur, -mış, -dur]*

dolaş-: *Saç,ip vb. şeylerin birbirine karışarak güç çözülür hale gelmesi, takılmak.*

1. Dil murġı bend-i zülfine **ṭolaşsa** vechi var / Zīrā kemend-i dāmına cānlar şikārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 13). [ṭolaşsa, -sa]*

dolaş-: *Dolaşmak, zor ayrılır hale gelmek, yakalanmak; gönül vermek, bağlanmak.*

1. Zülfüñe **ṭolaşdı** dil murġı didüm dilber didi / Key ḥaẕer ḳıl kimse ḳurtulmaz bu bendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [ṭolaşdı, -dı]*

doldur-: *Doldurmak, kaplamak.*

1. Ṭañ mı **ṭoldursa** cihān rūyını nām u şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur her insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [ṭoldursa, -sa]*
2. Pür olmışdı güliyle ṣaḥn-ı gülşen / Ḳabaġı **ṭoldurup** ṭutmuşdı sūsen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 19). [ṭoldurup, -up]*

doldur-: *Kaplamak, sarmak; herkes tarafından bilinmek.*

1. Ṭañ mı **ṭoldursa** cihān rūyını nām u şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur her insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [ṭoldursa, -sa]*

dolı: *İçkiyle doldurulmuş kadeh; çok fazla.*

1. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī olsa ṭañ mıdur / **Ṭolılar** içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [ṭolılar, -lar]*

dolı: *Kaplı, dolu, sarılı.*

1. **Ṭolıdur** dūd-ı āhūmla semālar / İderem āh her dem her seḥer-gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 4). [ṭolıdur, -dur]*

dolı dur-: *Kaplamak; kesin bir şekilde bilinmek.*

1. Dü cihāna **ṭolı durur** lā-şek / Şöhret-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 3). [ṭolı dur-,]*

dolu: *Çok, sürekli.*

1. Cān dimāġın **ṭolu** mükerrer ider / Leẕẕet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 16). [ṭolu,]*

dolu: *Bir şey ile dolu olan; pek çok, fazla; tamamen.*

1. Teşebbüh ideli Mihrī ḫadüñe verd-i ḥamrāyı / Çemende lālenüñ baġrın ḥasedden **ṭolu** ḳan buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 5). [ṭolu,]*
2. Düşelden leblerüñ ʿaksi bu cām-ı dīdeme cānā / Görenler dir ḳabaġumı ki ṣāfī **ṭolu** ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [ṭolu,]*
3. Geldükçe ḫayālüñ dile mihmān ṭutar elde / Ḫūn-ı cigerümle **ṭolu** peymāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 3). [ṭolu,]*
4. Nūş ḳıl dil sāġarından **ṭolu** ḳan didüm be-çeşm / Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [ṭolu,]*
5. İçelüm ṭurma maḥabbet ayaġın **ṭolu** getür / El bir idüp açalum defter-i ʿişret dürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 2). [ṭolu,]*
6. Didi laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar / Nūş ḳıl dil sāġarından **ṭolu** ḳan didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [ṭolu,]*

dollāb: *Su çeken alet, bahçeleri sulamak için kullanılan araç; sürekli gözyaşı döken, kederli aşık.*

1. Gözleri yaşın revānlar eyleyüp nālān ider / Mihrī ḥüsnüñ gülsitānında bugün **dollābdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 5). [dollābdur, -dur]*

donan-: *Süslenmek, bezenmek.*

1. Eşcār yine dürlü şükūfeyle **ṭonandı** / ʿAyş eyleyelüm gūşe-i gülşende gel imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 1). [ṭonandı, -dı]*

doñuz: *Rakip, ağyar, sevgili ile aşık arasına giren kimse; İslam dinine göre eti haram kılınmış olan bir hayvan; aksi, ters, inatçı kimse.*

1. Ṭārusı tarlası şanup ṭolandı kūyuñı raḳīb / Bir kesme urdum ol **ṭoñuz** tā gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [ṭoñuz,]*

dost: *Arkadaş, yaren.*

1. Çeşmi ḫışm itdükçe cānā ġamzesi ḫançer çeker / Mest elinde **dostlar** ḳılıç bıçaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 4). [dostlar, -lar]*
2. Cān şemʿasına yanduġumı **dostlar** görüp / Dil micmeri ile göyinüp bile tütdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 6). [dostlar, -lar]*
3. Aġlañ gülüñ ki bir gün eyā **dostlar** raḳīb / Ecel irişmedin beni derhemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 3). [dostlar, -lar]*
4. Göñlüm alalı ol baña itdüklerini vāh / **Dostlar** işidüp aġladı düşmen ḳatıʿ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [dostlar, -lar]*
5. **Dostlar** ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [dostlar, -lar]*
6. **Dostlaruñ** fevḳaʾl-ʿulāda her dem olsun şādmān / Düşmenüñ taḥteʾs -serāda dāʾim olsun pāymāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 19). [dostlaruñ, -lar, -uñ]*
7. **Dostlar** billāhi deñ ol sevdügüm dildāra kim / Mihrīye cevr idüp aġyāra vefā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 5). [dostlar, -lar]*
8. **Dostlaruñ** her dem cihān rūyında olsun şādmān / Dāʾimā düşmenlerüñ çeksün elem sen bī-ġam ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [dostlaruñ, -lar, -uñ]*

dost: *Sevgili, yar.*

1. Ḫurrem iden ʿālemi cānā cemālüñ bāġıdur / **Dostum** ʿuṣṣāḳa raḥm itgil ki ḥüsnüñ çaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 1). [dostum, -um]*
2. Ḫaṭṭuñ benefşe ḥaddüñ ḫoş yāsemīne beñzer / Gülzār-ı ḥüsnüñ ey **dost** cennet içine beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 1). [dost,]*
3. Nidelüm gözden ırağ olduñ ise **dost** yeter / Çün ḫayālüñ dil-i virānuma mihmān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 3). [dost,]*
4. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan **dostum** / Yüregümi yar gel peykānuñı ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [dostum, -um]*
5. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan **dostum** / Yüregümi yar gel peykānuñı ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [dostum, -um]*
6. Cān viremez yolumda dime Mihrī **dostum** / Ṣādıḳlaruñ cihānda bu daḫi biri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 5). [dostum, -um]*
7. Ben ḳumrı gibi **dost** dirüm ṣubḥ olınca āh / Ol ḫoş raḳīb ile ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [dost,]*
8. ʿAşḳuñ meyini nūş ideli Mihrī **dostum** / Gitdi başına gelmedi ʿaḳlı bi-cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 5). [dostum, -um]*
9. Leblerüñi gördügümce **dostum** cān imrenür / Yalıñuz bir ben miyem kāfir müselmān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [dostum, -um]*
10. Mihrīye raḥm it bugün yoḫsa bilürsin **dostum** / İrteden tīz ḥüsnünüñ āyīnesini mū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [dostum, -um]*
11. Şemʿ-i ruḫuña tā giceler ṣubḥa dek ey **dost** / Per yaḳmada pervāneye yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [dost,]*
12. Fettān gözüñüñ ḳaṣdı dil ü cān imiş ey **dost** / Tīr-i müjeñe sīne nişān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [dost,]*
13. Derdüñ yeter ey **dost** benüm derdüme emsem / Dil-ḫasteñe cānā daḫi dermānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [dost,]*
14. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ ü ruḫuñ var iken ey **dost** / Serv ü semen ü lāle ü reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [dost,]*
15. Öldürmek ise ey **dost** raḳībi yeter ancaḳ / Ol kelb-i laʿīnüñ bir avuç ḳanı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [dost,]*

16. Sen var iken ey **dost** baña yār gerekmez / Cevrüñ çekeyüm ġayri vefādār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [dost,]*
17. Ey **dost** raḳīb ile ṭurup ṣoḥbet idersin / ʿUṣṣāḳlaruz çün yine bīgānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 7). [dost,]*
18. Terk-i dil ü cān itmeyicek **dost** yolında / Ey Mihrī nice ṭālib-i cānānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 9). [dost,]*
19. Gülsitān-ı ḥüsnüñüñ her gūşesinde **dostum** / Bülbüli gūyā olup efġāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 4). [dostum, -um]*
20. Kūyuñ içre giceler tā ṣubḥ olınca **dostum** / İtlerüñle hemdem olduġum baña ʿālemde bes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [dostum, -um]*
21. **Dost** be-ḥaḳḳ-ı Sūre-i İḫlāṣ / Beni öldür belādan eyle ḫalāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 1). [dost,]*
22. Dil-i dīvānemüzi zülfüñde / **Dostum** bir ḳıl ile baġla ya aṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 3). [dostum, -um]*
23. Ṭapuñdan ummaz idüm **dost** āḫir / Ḳatuñda ola idi külli żāyiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 5). [dost,]*
24. **Dostum** dil murġına ḳurmuş ḳara zülfeynüñ aġ / Göz ḳızardup düşdüm illā āh kim müşkil duzāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 1). [dostum, -um]*
25. Ger sen ḳılasın **dost** ser-i zülfüñi çevgān / Ben daḫi ḳılam başumı meydāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 2). [dost,]*
26. Mihrī saña biñ cān diler iseñ virür ey **dost** / Bir būse vire send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [dost,]*
27. Tā ebed ẓulmet şebinde ḳalmış idim **dostuñ** / Māhtābı ḥüsninüñ ger itmese iḫrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 5). [dostuñ, -uñ]*
28. Mihrīyi ġamzeñ itdi ḳanına ġarḳ / **Dostum** yāresine gel nemek ek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 5). [dostum, -um]*
29. **Dostum** cevr ü cefādan öldürem dirseñ beni / Degme bir derd ile ölmez ʿāṣıḳam ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [dostum, -um]*
30. Gözüm yaşını ḳan itdüñ beni bī-ʿaḳl u cān itdüñ / Velī ben ḫasteden ey **dost** hergiz kesmedüñ kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [dost,]*
31. İnʿāma geldük ey **dost** bir būse vir lebüñden / Maḥrūm ḳılma luṭf it şeylillah itse sāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 7). [dost,]*
32. Çenberin çarḫuñ yaḳar nār-ı şerārum **dostum** / ʿĀlemi ẓulmetde ḳor dūd-ı siyāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 4). [dostum, -um]*
33. Ey **dost** seni yār-ı vefādār ola ṣandum / Bilmezlik ile gör ki nice odlara yandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 1). [dost,]*
34. Dilberā ʿahd eylemişdüm yoluña cānum virem / **Dostum** vallāhi ol iḳrārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 3). [dostum, -um]*
35. Öldürse gerek beni ḫayāl-i lebüñ ey **dost** / Bu ḫaste dile ḳılmaz iseñ ẕerre ḳadar em *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [dost,]*
36. Ey **dost** benüm ḫālüme luṭf it naẓar eyle / Cān ḥulḳuma irişdi hemān ḳaldı virem dem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 5). [dost,]*
37. Yıḳma göñlin ʿāṣıḳuñ uyma raḳībe **dostum** / Çün bilürsin sözi iblīsüñ yalandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 8). [dostum, -um]*
38. Düşmişem derdüñe cānā derde dermān isterem / **Dostum** derdüñ yeter derdüme dermān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 1). [dostum, -um]*
39. **Dostum** kūyuñda ben ḫora hemān ʿizzet yeter / İtlerüñle bir gice kūyuñda mihmān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [dostum, -um]*
40. **Dostum** luṭf eylegil aġyār ile seyr eyleme / Dīvüñ olmasun melek hem-rāhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 4). [dostum, -um]*
41. Hey ḫaẓer ḳıl **dostum** Mihrīnüñ āhından ṣaḳın / Āhı āhenden geçer vallāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 5). [dostum, -um]*
42. Reh-i ʿaşḳuñda neler çekdügüm ey **dost** benüm / Bilesin bir gün ola ʿaşḳa giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 3). [dost,]*

43. **Dost** hecrüñdür dem-ā-dem baġrumı ḳan eyleyen / Laʿl-i nābuñdur ṣorarsam aña dermān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 1). [dost,]*
44. Ḳanlu yaşum ey **dost** senüñ rāh-ı ġamuñda / Dil zevraḳı ġarḳ oldı ṭalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 3). [dost,]*
45. Ṭūbaya meyl itmezin ben sidre ḥaḳḳı **dostum** / Müntehā ḳaddüñ gibi serv-i bülendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 2). [dostum, -um]*
46. Senüñ ile dilberā ʿālem ḳamu gülzārdur / Görinür sensüz gözüme **dostum** her gül diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [dostum, -um]*
47. Dilerem Ḥaḳ ḥażretinden Mihrī gibi **dostum** / Gice gündüz zāri ḳıl yārüñ saña yār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [dostum, -um]*
48. Ḳanda baḳsañ ḫārdur baġrına başan ġoncayı / ʿĀciz oldum **dostlar** varmaġa bir gülzāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 2). [dostlar, -lar]*
49. Terk-i dil ü cān eyledüm ey **dost** rehüñde / Geh geh kerem it baş ḳademüñ o yola ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 2). [dost,]*
50. Ḳaddüñ ḫayāli dīde-i Mihrīde **dostum** / Bir servdür ki ṭutdı vaṭan yaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 5). [dostum, -um]*
51. **Dostum** geçmedi bir gün sözümüz yanuñda / Baña itdüklerüñi bulasın īmānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 1). [dostum, -um]*
52. **Dostum** ḫaste-dili hecrüñ odı nice yaḳa / Aldı ʿaşḳuñ eline yaḳamı ḥālime baḳ a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [dostum, -um]*
53. Ḳanlu yaşum irdükçe revānlar idüben āh / Çāk itdügüm ey **dost** girībānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 2). [dost,]*
54. Ḥecrüñ ġamında dil ne çeker şimdi **dostum** / Bir ben bilürem ancaḳ anı bir İlāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 3). [dostum, -um]*
55. Ḳıl naṣīḥat **dostum** çeşmüñe Allāh ʿaşḳına / Bī-güneh ḳan itmesün hey hey di lillāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 1). [dostum, -um]*
56. Ḳalmışam hecrüñ muġaylānında yol vir ʿāşıḳa / Kaʿbe-i vaṣluña varan **dostum** rāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 4). [dostum, -um]*
57. Unudurlarsa bizi **dostlar** unutsun nidelüm / Hele biz ṭuralum iḫlāṣ ile īmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 10). [dostlar, -lar]*
58. Ḳandᵓ olur sünbüllerin māh üzre ṭaġıtduḳda **dost** / Zülfinüñ bir ḳılına yüz biñ dil-efkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [dost,]*
59. **Dostum** cemʿ itseler ʿālemde bī-ṭāliʿleri / Bir daḫi Mihrī gibi baḫtı siyehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 5). [dostum, -um]*
60. Devr-i ḫüsnüñdür bugün sāyeñde ḫoş gör ʿāşıḳı / Bāḳi ḳalmaz **dostum** bil kim bu devrān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [dostum, -um]*
61. Mihrümi terk eylemiş Mihrī dimişsin **dostum** / İtmegil billāh nā-ḥaḳ yere bühtān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 5). [dostum, -um]*
62. Niçün ey **dost** bu efġānuma gūş eylemedüñ / Bülbülüñ ḫoş mı gelür yoḫsa güle zārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 2). [dost,]*
63. Mihrī dil-ḫasteden ey **dost** çevürme yüzüñi / Gel unutma ṣanemā eski vefādārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 5). [dost,]*
64. Ḳomam ölince elden etegüñi **dostum** / Buldum saʿādet ise yeter dāmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 2). [dostum, -um]*
65. Gülsitānında çün ezhār olmadum ben **dostuñ** / Būstānında piyāz u sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 3). [dostuñ, -uñ]*
66. **Dost** nāzük yār imişsin böyle bilmezdüm seni / Dil yaḳıcı nār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [dost,]*
67. Gül gibi yüze güler didüklerince **dostum** / Şimdi bildüm var imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [dostum, -um]*
68. Hevā-yı laʿl-i şīrīnüñ içün cān virdügüm Ferhād / Göreydi **dostum** her dem iderdi ḫüsn-i

şābāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 5). [dostum, -um]*

69. Gel ki senden budur ey **dost** bu cānuñ dilegi / Yar neler vardur içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [dost,]*
70. Cānıma ġamzeñ ḫadengin geçdügin menᶜ eyleme / Rāḥat olsun **dostum** oḫ ḫoşça bulmış meskeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [dostum, -um]*
71. Rīsmān zülfüñde bir gün **dost** ġamzeñ tīġına / Düşeyin cān vireyin gör ᶜāşıḳuñ cānbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 4). [dost,]*
72. Fürḳatüñden nice bir Mihrī senüñ cān çekişe / **Dostum** başuñ içün öldür e ḳurtar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 5). [dostum, -um]*
73. Beni aġlar görüp ey **dost** niye gülmeyesin / Ne bilür aġlayanuñ ḥālini ḫandān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 5). [dost,]*
74. Ġamzeñüñ peykānı sīnemde nihāndur dostum / Ḥālümüz ḫod gün gibi saña ᶜayāndur **dostum** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 11). [dostum, -um]*
75. Ġamzeñüñ peykānı sīnemde nihāndur **dostum** / Ḥālümüz ḫod gün gibi saña ᶜayāndur dostum *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 11). [dostum, -um]*
76. Yoluña cān virürem bunca zamāndur **dostum** / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 12). [dostum, -um]*
77. Var mıdur bir yer ġamuñdan aġladuḳça **dostum** / Gözlerimüñ ḳanlu yaşı ile rengīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 3). [dostum, -um]*
78. ᶜĀşıḳuñ ḥaḳḳında çoḳ söz söyler inanma raḳīb / ᶜĀdet olmışdur cihānda **dostum** bühtān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 2). [dostum, -um]*
79. Dil delermiş ᶜīd-i vaṣluñ çün kemān ebrūlaruñ / Çoḳdan itdüm **dostum** ben cānumı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 9). [dostum, -um]*
80. **Dostum** çün yüze gülmek eylemişsin ḫū saña / Yüri ey hercāyi var şimden girü yā ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [dostum, -um]*
81. Cān żaᶜīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl **dostum** / Ḫaste-dil derdine luṭf it gel ᶜilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [dostum, -um]*
82. ᶜĀşıḳlaruñı bī-güneh öldürme **dostum** / Öldür raḳīb-i kāfiri bārī ġazālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 3). [dostum, -um]*
83. **Dostum** ᶜarż it cemālüñ cānımuz bulsun feraḥ / Küfr-i zülfüñi görüp īmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 1). [dostum, -um]*
84. Şerbet-i laᶜlüñ imiş ḫaste dile **dost** şifā / Demidür eyle devā bu dil-i bīmāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 4). [dost,]*
85. Zülf-i müşgīnüñ nᵓola boynuma şaldıysa kemend / **Dostum** lāzım durur dīvāneye elbette bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 1). [dostum, -um]*
86. Pister-i nesrīnde ārām eylesün ḫoş **dostlar** / Cismimüze pūreler ursun bizüm dendānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 3). [dostlar, -lar]*
87. Ḥayātum gider ey **dost** yüzüñ görmeyicek / Sensüzin dᵓ imdi nice eyleye cān tende ḳarār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 6). [dost,]*
88. Ṭavāf-ı ḥaremüñ eylemişem bunca zamān / İᶜtiḳādum budur ey **dost** beni yaḳmaya nār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 16). [dost,]*
89. Ḳandīl-i ruḫuñdan yaḳar ey **dost** delīl / Ki güneş ᶜāleme envārını eyler iẓhār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 21). [dost,]*
90. Cemālüñi görüp ġayra naẓar eyler isem / **Dostum** tīr-i müjeñle iki gözümi çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 5). [dostum, -um]*
91. Yeter cevr ü cefāñ ile beni şām u seḥer / **Dostum** ḫāne-i ġamda iñilet zār u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [dostum, -um]*

dost: *Allah, yar, sevgili.*

1. Ney gibi iñle derūnuñdan ḳo bülbül nālesin / Ḳumrı gibi **dost** dost di eyleme dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [dost,]*

dost: *Sevgili, yar; Şehzade Süleyman.*

1. Çeşmüñ mi ḳıldı ġamzeñe taʿlīm **dostum** / Bir tīr ile ḫoş ṭaġıdur yüz biñ ʿaskeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [dostum, -um]*

dost: *Sevgili, yar; Sinan Paşazade İskender Çelebi.*

1. Ḳaldı fikrüñle ḫayālüñ bize ey **dost** belek / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [dost,]*
2. **Dostı** yād itmek imiş ʿādetüñüz āḫir-i kār / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 16). [dostı, -ı]*

dost: *Şehzade Ahmed; sevgili, yar.*

1. Mihrī süreli yüzin işigüñe **dostum** / Ḳalmadı meyli daḫi cinān-ı muḫallede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 7). [dostum, -um]*

dost ol-: *Tutulmak, aşık olmak, sevdalanmak.*

1. **Dost** Mecnūn **olalı** Leylī ṣaçuñ sevdāsına / Gör ne çıḳdı ʿāleme nām u nişānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [dost ol-,]*

doyur-: *Doyurmak; ihtiyacını gidermek.*

1. **Ṭoyurur** ḫalḳı ḫān-ı raḥmetle / Niʿmet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 15). [ṭoyurur, -ur]*

duy-: *İşitmek, haberdar olmak.*

1. Ġanīmet gör dem-i ʿömri ṣarıl bir nāzenīn ile / Cihān aġyārdan ḫālī olıcaḳ ṭuymasun nāṣī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [ṭuymasun, -ma, -sun]*

duzāġ düş-: *Tuzağa düşmek, birileri tarafından hazırlanan oyuna gelmek; aşık olmak, sevdalanmak.*

1. Dostum dil murġına ḳurmuş ḳara zülfeynüñ aġ / Göz ḳızardup **düşdüm** illā āh kim müşkil **duzāġ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 1). [duzāġ düş-,]*

dögüp sögen: *Bir kimseye hakarette bulunan ve kaba davranan kimse.*

1. Seni **dögüp sögene** ḳıl duʿā / Tā şefīʿ ola Resūl-i Kibriyā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 12). [dögüp sögen,]*

dök-: *Dökülmek, saçılmak, serpilmek, etrafa yayılmak.*

1. Düşmenüñ başını tegreg gibi her yaña **döker** / Tīġ-ı ḳahruñ ki ḳaçan berḳ ura ʿuryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [döker, -er]*
2. Yine dil murġına dāne **döker** ne ḫāldür zülfüñ / Meger cān boynına ḫalḳa ṣalar muḫtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [döker, -er]*

dökül-: *Akmak, düşmek.*

1. Aġlaram yaş yerine ḳan **dökilür** çeşmümden / Yār raḥm eyleyüben silmedi bir gün yeñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 3). [dökilür, -ür]*

dön-: *Dönmek, kendi etrafında hareket etmek.*

1. Mişlini görmedi **döneli** bir daḫi felek / Bunca ki māh u sāl ve leyl ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [döneli, -eli]*

dön-: *Önce söylenen bir sözden vazgeçip tam tersini söylemek, söz değiştirmek.*

1. Ẕāhid güzeli sevmege tevbʾitmiş imiş / **Döndi** cürmini bilüp itdi yine istiġfār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 9). [döndi, -di]*
2. Vaṣlını iḳrār idüp ṣaldı beni sevdālara / **Döndi** inkār eyledi bu dīni yoḳ iḳrārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 3). [döndi, -di]*
3. Ey cihān ḫalḳı bilüñ kim yārdan ben dönmezem / Serv-ḳadd ü lāle-ḫad dildārdan ben **dönmezem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [dönmezem, -mez, -em]*
4. Ey cihān ḫalḳı bilüñ kim yārdan ben **dönmezem** / Serv-ḳadd ü lāle-ḫad dildārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [dönmezem, -mez, -em]*
5. Zāhidā döndüñ ise ger yārdan sen nār içün / Yanayın ol nāra ben ol yārdan ben **dönmezem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [dönmezem, -mez, -em]*
6. Cānına ḳaṣd eylemiş ḫūn-rīz çeşmüñ Mihrīnüñ / Vireyin biñ cānsa ol ḫūnḫārdan ben **dönmezem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 5). [dönmezem, -mez, -em]*
7. Küfr-i zülfinde ḥabībüñ ʿaşḳ ile cān virmege / Gelmişem Manṣūr-veş berdārdan ben **dönmezem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 2). [dönmezem, -mez, -em]*
8. Dilberā ʿahd eylemişdüm yoluña cānum virem / Dostum vallāhi ol iḳrārdan ben **dönmezem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 3). [dönmezem, -mez, -em]*
9. Göñül alduḳlarına ḫoş ider iḳrār bular / **Dönüben** ṣoñra ṭutarlar yine inkār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 4). [dönüben, -üben]*
10. Zāhidā **döndüñ** ise ger yārdan sen nār içün / Yanayın ol nāra ben ol yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [döndüñ, -dü, -ñ]*
11. Rāżıyam cānā gerek aġlat gerek güldür beni / **Dönmezem** senden gerek dirgür gerek öldür beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 13). [dönmezem, -mez, -em]*

dön-: *Kendi etrafında dönüş hareketi yapmak, devir etmek; aynı davranışı tekrar tekrar yapmak.*

1. İşidüp derd ile iñledi mi dūlāb daḫi / Girye vü zār ile her dem **dönüp** aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [dönüp, -üp]*

dön-: *Devir etmek; var olmaya devam etmek, sürmek.*

1. Felek **döndükçe** geldükçe bu devrān / Ṭavīl-i ʿömr virsün saña Sübḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 18). [döndükçe, -dükçe]*

döne döne: *Dönerek, tekrar tekrar aynı şeyleri yaşayarak; durmaksızın, sürekli.*

1. Āteş-i ġamda kebāb oldı ciger **döne döne** / Göklere çıḳdı duḫānumla şerer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 1). [döne döne,]*
2. Düşeli şevḳi ḫayāl-i lebinüñ Mihrī dile / Āteş-i ġamda kebāb oldı ciger **döne döne** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 6). [döne döne,]*
3. Āteş-i ġamda kebāb oldı ciger döne döne / Göklere çıḳdı duḫānumla şerer **döne döne** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 1). [döne döne,]*

döne döne: *Sürekli, durmaksızın; artarak, çoğalarak.*

1. Cān firāḳuñla fetīl oldı göñül ḫānesine / Ten ḫayālüñle fenār oldı yanar **döne döne** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 2). [döne döne,]*

döne döne: *Dönerek, daireler çizerek, sabah doğup akşam batarak; durmadan, sürekli; istekli bir şekilde, arzulayarak.*

1. Ḫāk-i pāyuña yüzin sürmek içün şems ü ḳamer / Ser-i kūyuña gelür şām u seḥer **döne döne** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 3). [döne döne,]*

döne döne: *Dönerek, Ayın dönüş hakereketini tamamlaması; tekrar tekrar, belirli aralıklarla.*

1. Ḳaşuña beñzemek içün senüñ ey Zühre-cebīn / Kendüzin ṭutdı hilāl itdi ḳamer **döne döne** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 4). [döne döne,]*

döne döne: *Dönerek, dönüş hareketleri yaparak; içtenlikle, arzulayarak.*

1. Cān cānbāzını gör laʿlüñe irişmek içün / Rīsmān-ı ser-i zülfüñden iner **döne döne** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 5). [döne döne,]*

döşe-: *Sermek, yaymak, açmak; bahar gelmek, yeşermek.*

1. **Döşedi** çünkim zümürrüdden bisāṭını çemen / Gūşına ṭaḳındı şebnemden dür-i şehvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 4). [döşedi, -di]*

döşek: *Yatak.*

1. Sen ey Necātī ister iseñ būriyā **döşek** / Yār işigünde Mihrīye bir ḳurı cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [döşek,]*

döşen-: *Örtülmek, kaplanmak, yayılmak.*

1. **Döşenmiş** bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ üzre gül evrāḳuñ / Demāġın ʿanberīn būy-ı muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 11). [döşenmiş, -miş]*

döy-: *Katlanmak, dayanmak.*

1. Biri İskender-i devrān birisi Ḥaydār Şāh / Tīġ-ı ḳahrına bularuñ **döye** mi burc u beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 2). [döye, -e]*
2. Ḫoş görür benden raḳībi raḥm idüp cānān aña / Nice ḳatlansun bu yürek nice **döysün** cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [döysün, -sün]*

duʿā: *Allah'a yalvarma, niyaz.*

1. Faẕluñ ile ḳıl ʿināyet luṭfuñ ile it ḳabūl / Ben ġarīb üftādenüñ yā Rab **duʿāsın** müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [duʿāsın, -sı, -n]*

duʿā: *Bir kimse için Allah'tan iyi, güzel şeyler isteme.*

1. **Duʿādur** her kelāmı saña Mihrʾüñ / Ki dergāhuñ aña saʿd oldı her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 6). [duʿādur, -dur]*
2. Devām-ı devletüñe ṣubḥ u şāmī / **Duʿācıyam** dil ü cāndan müdāmī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [duʿācıyam, -cı, -y, -am]*
3. Budur **duʿāsı** şām u seḥer Mihrīnüñ şehā / ʿÖmrüñ güni cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 17). [duʿāsı, -sı]*

duʿā eyle-: *Bir kimse için Allah'tan iyi şeyler istemek; elde edilen bir şey için vesile olan kimseye minnettar olmak.*

1. **Duʿālar eyle** Mihrī şehriyāra / Kʾ anuñ luṭfından irdüñ bu diyāra *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 47). [duʿā eyle-,]*

duʿā it-: *Allah'tan hayır ve dilekte bulunmak, istemek.*

1. Şīrīn lebiyle aġzuña sögmiş i Mihrī yār / ʿÖmri çoġ olsun el götür imdi **duʿālar it** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 5). [duʿā it-,]*

duʿā ḳıl-: *Allah'a yalvarmak, istekte bulunmak.*

1. Müzdine Aḳ Şems-i Dīnüñ vir ṣalavāt **ḳıl duʿā** / Ḳurtarur ʿışyāndan ol seni himmet idicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 7). [duʿā ḳıl-,]*
2. Seni dögüp sögene **ḳıl duʿā** / Tā şefīʿ ola Resūl-i Kibriyā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 12). [duʿā ḳıl-,]*

3. **Ḳıl duʿā** Mihrī hemān ḳo sözi taṭvīl eyleme / Ol şehüñ medḥinde ʿācizdür bilürsin her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [duʿā ḳıl-,]*
4. Her dem devām-ı devletine Mihrī **ḳıl duʿā** / Tā ḥaşr olunca eyleye ol tācdār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 17). [duʿā ḳıl-,]*

duʿāsın ḳıl-: *Gömmek, ölünün üzerine dua etmek; vasıflarını yitirmiş sevgiliden meded ummayı kesmek.*

1. İrişdük biz de āḫir meyyitine / Hele **ḳılduḳ duʿāsın** bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 2). [duʿāsın ḳıl-,]*

dūd-ı āh: *Ah dumanı; aşığın çektiği aşk derdi sebebiyle inlemesi sonucu yüreğindeki aşk ateşinden çıkan dumanlar.*

1. Eşk-i çeşmümden olur cūş itdügi ırmaġlar / **Dūd-ı āhumdandur** ebr olduġı her dem daġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 1). [dūd-ı āh,]*
2. Ṭolıdur **dūd-ı āhūmla** semālar / İderem āh her dem her seḥer-gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 4). [dūd-ı āh,]*
3. Gerçi ʿaşḳuñ nārına düşelden itdüm ḫayli āh / **Dūd-ı āhum** āḫir itdi gün cemālüñi siyāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 11). [dūd-ı āh,]*
4. **Dūd-ı āhından** eser tā bilesin ʿāşıḳlaruñ / Göresin gül şafḥañuñ üstinde ḫaṭṭuñ ḳarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 3). [dūd-ı āh,]*

dūd-ı siyāh: *Kara duman; aşığın içindeki acı, kederin ah ederek çıkması.*

1. Çenberin çarḫuñ yaḳar nār-ı şerārum dostum / ʿĀlemi ẓulmetde ḳor **dūd-ı siyāhum** gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 4). [dūd-ı siyāh,]*

duḫān: *Duman, is; işaret, belirti, emare.*

1. Her māh-rūy ʿāşıḳuñ āhı **duḫānile** / Hiç görmedük ki ṣoñra yüzinüñ ḳarası yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 6). [duḫānile, -ile]*
2. Āteş-i ġamda kebāb oldı ciger döne döne / Göklere çıḳdı **duḫānumla** şerer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 1). [duḫānumla, -um, -la]*

dūlāb: *Su değirmeni; aşığın gözü.*

1. Rūz u şeb yaşlar döker **dūlāb** sergerdān olup / Girye vü zārī ile ṭurmaz benimçün aġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [dūlāb,]*
2. İşidüp derd ile iñledi mi **dūlāb** daḫi / Girye vü zār ile her dem dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [dūlāb,]*

dūlāb-veş: *Dönerek çalışan ve su çeken değirmen gibi.*

1. **Dūlāb-veş** nigāruñ gördükçe gülsitānda / Ḳıl eşk-i çeşmüñ ile ḫāk-i rehini pür-gil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 6). [dūlāb-veş,]*

dur-: *Varlığını sürdürmek, kalıcı olmak.*

1. **Dur** cihān taḫtında durduḳça zemīn ü āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [dur,]*
2. Dur cihān taḫtında **durduḳça** zemīn ü āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [durduḳça, -duḳça]*

dūr düş-: *Ayrı düşmek, uzak kalmak.*

1. **Dūr düşdüñ** çünki ey dil bülbül-i gülzārdan / Gitdi güller biz ḳılalum nāle vü efġānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 2). [dūr düş-,]*

dūr it-: *Uzaklaştırmak, mahrum etmek.*

1. Ne günāh itdük ola çarḫ-ı sitemkāra ʿaceb / Ki bizi **dūr ider** ol dāʾima cānānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 6). [dūr id-,]*
2. Yā ṭapuñdan **dūr idem** cānā raḳīb-i kelbi ben / Yā yedürem bir gün aña loḳma loḳma pāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 4). [dūr id-,]*
3. Dergehüñden dilberā **dūr itme** Mihrī bendeñi / Gerçi çoḳdur āsitānuñda senüñ derbānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 5). [dūr it-,]*
4. **Dūr itme** ṭapuñdan beni aġyār söziyle / Allāhʾa ḳodum anı vü ben saña ṭayandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 3). [dūr it-,]*
5. Cürmine baḳup Mihrīyi **dūr itme** ṭapuñdan / Olmaz bu cihānda çü günāh işlemez ādem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 6). [dūr it-,]*
6. Gülsitān-ı ḥüsnüñi **dūr itme** çeşmümden şehā / ʿAndelībem gül yüzüñ şevḳinde nālān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 2). [dūr it-,]*
7. **İtdi** gerçi ki felek Mihrī vaṭandan seni **dūr** / Ġurbetüñ ḫoşça imiş ḫayli dile ʿālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [dūr it-,]*

dūr ol-: *Ayrı kalmak, uzak düşmek.*

1. Ḥimmet ü cüduñ ḫayālümden ne ṭañ **olmasa dūr** / Luṭf u iḥsānuñ umar bir ben günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [dūr ol-,]*

durur: *Bildirme eki.*

1. Zülf-i müşgīnüñ nʾola boynuma ṣaldıysa kemend / Dostum lāzım **durur** dīvāneye elbette bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 1). [durur,]*
2. Bīçāre göñül bilmezem āvāre nedendür / Dermān ne **durur** bilsem aña çāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [durur,]*
3. Boynına Mihrīnüñ gel ṣal zülf-i ʿanberīnüñ / Dīvāneye bilürsin lāzım **durur** selāsil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 8). [durur,]*
4. Ḥasret-i çāh-ı zenaḫdānuñ **durur** ger var ise / Bu cihān gülşenlerin Mihrīye zindān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 5). [durur,]*
5. Cinān içinde her dāyim ḥabībüm ḥulle geymişdür / Ḳapuñda yeg **durur** geymek ʿabā vü şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [durur,]*
6. Yā Rab ol serv-i revān ḳanda **durur** ḳanda iki / Yā Rab ol āfet-i cān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [durur,]*
7. Ḫurşīd-i cihān-tāb **durur** gerçi degüldür / Āyīne-i ḥüsnüñ gibi ey māh-ı mücellā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 30). [durur,]*
8. Medḥ itmege ḥüsnüñi gülistān-ı çemende / Bir bülbül-i ḫoş-ṭābʿ **durur** bu daḫi gūyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 37). [durur,]*
9. Ögünsün düşmen ögünsün eger ḳalursa yanına / Leṭāfet gülsitānında begüm ḫaddüñ **durur** ter gül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 13). [durur,]*
10. Bir ġıdā virmiş **durur** rūḥına ʿaşḳı Mihrīnüñ / Görmez ol tā ḥaşre dek rūy-ı cihānda açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [durur,]*
11. Ḫūblar zülfi hevāsına yeler çoḳdur velī / Yoḳ **durur** illā benüm gibi yele virmiş emek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [durur,]*
12. Cihānda çoḳ **durur** ammā belākeş ʿāşıḳlar / Kimesne uġramadı āh u zāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [durur,]*
13. Meger ki ney ola hem-dem fiġānuma her dem / Kʾ olup **durur** yüregi pāre pāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 3). [durur,]*
14. Mihrāb-ı ḳaşuñ ṭāḳı **durur** ḳıble-i cānum / Dil ḳıblesine secde ḳılayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 5). [durur,]*
15. Didiler lāzım **durur** ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [durur,]*

16. Gözlerüm rūy-ı laṭīfinden ırag̱ olalı cān / Dir idüp āh u fig̱ān ḳanda **durur** ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 2). [durur,]*
17. Didiler lāzım **durur** ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [durur,]*
18. Āfitābı götürüp gülşen-i ḥüsni getüren / Yā Rab ol mūy-ı miyān ḳanda **durur** ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 3). [durur,]*
19. Ḳılsañ ey Yūsuf naẓar luṭfuñla ben bī-çāreye / İʿtiḳādum bu **durur** bulam Zelīḫā-veş şebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [durur,]*
20. Luṭfuñ seḥābı ḳaṭrelerinden bulup **durur** / Şāhā cihānda lücce-i ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 15). [durur,]*
21. Yoḳ **durur** Mihrī bugün daʿvīye maʿnī gösterür / Vāz gel hercāyilerdür şimdiki yārānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 6). [durur,]*
22. Yaylañ ile ḥüsnüñi her kim göre dir şāhā / Kendüsi **durur** g̱ılmān yaylaḳı cinān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 3). [durur,]*
23. Egerçi bū **durur** her dem Ḫıṭānuñ miski ʿālemde / Ṣaçuñ būyından irmişdür aña daḫi muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [durur,]*
24. Yā Rab ol serv-i revān ḳanda **durur** ḳanda iki / Yā Rab ol āfet-i cān ḳanda **durur** ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [durur,]*
25. Ḳaşları yāsına ḳurbān olayın g̱amzesine / İtdügüm cānı nişān ḳanda **durur** ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 4). [durur,]*
26. Ḫār-ı g̱amda dil-i giryānum ider nāleleri / ʿAceb ol g̱onca-dehān ḳanda **durur** ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 5). [durur,]*
27. Yüzüm üzre sürinüp ilte idüm ḫaste dili / Mihrīyā nām u nişān ḳanda **durur** ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 6). [durur,]*
28. Kıl ʿimāret luṭf idüp bu dil-ḫarābın ḫusrevā / Her cihetden leşker-i g̱am eylemiş **durur** ḫarāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 28). [durur,]*
29. Ol **durur** taḫt-ı saʿādetde bugün Ḫān Aḥmed / Ṣıfatı şems-i münevverdür anuñ z̤ātı ḥalīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 9). [durur,]*
30. Ḫāṭṭuñ inşāsın ḫadüñ üstinde kim yazdı ʿaceb / Kim Kirāmen Kātibīn olmış **durur** ḥayrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 10). [durur,]*

dü ʿālem: *İki dünya; dünya ve ahiret.*

1. Müstedām ol ḥaşre dek görme **dü ʿālemde** ʿaz̤āb / Salṭanat taḫtında şāhā devlet ile her nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 30). [dü ʿālem,]*

dü cihān: *İki cihan, dünya ve ahiret.*

1. **Dü cihāna** ṭolı durur lā-şek / Şöhret-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 3). [dü cihān,]*
2. **Dü cihān** gülşeni bil gözüme zindān görinür / Baña yār olmayıcaḳ sen büt-i Rıḍvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 6). [dü cihān,]*
3. **Dü cihāna** ṭolı durur lā-şek / Şöhret-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 3). [dü cihān,]*

dükān: *Dükkan, satış yapılan yer; divan, şiir kitabı.*

1. Mihrī şevḳ-i ʿaşḳuñ içre leblerüñ yād idicek / Bu şirīn güftārı şekkerler **dükānın** bag̱ladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 7). [dükānın, -ı, -n]*

dükkān: *Bazı sanatkarların işledikleri ve yaptıkları şeyleri sattıkları yer.*

1. Maʿni **dükkān** içinde ṣarrāf ol / Sende bulsun ḳamusı gevher-i ḫāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 5). [dükkān,]*

dükkān: *Çarşı, pazar gibi yerlerde mal alım satımları yapılan yer; sevgilinin aşk dükkanı.*

1. Cārūb olur kirpüklerüm bāzāra gitdükçe ḥabīb / Ṣular gözümüñ yaşları rāhını **dükkānına** dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 3). [dükkānına, -ı, -n, -a]*

dün: *Gece.*

1. Ḳanı ol dem ki bizümle **dün** ü gün hemdem idüñ / Dil-i mecrūḥumuzuñ yāresine merhem idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [dün,]*

dün: *Geçmiş, yaşanılan zamandan önceki vakit.*

1. Āsumānīler atar göklere āhum **dün** ü gün / Berḳ-ı āḥumla ʿaceb yanmaz ise yılduzumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 6). [dün,]*
2. Öldürmesi muḥaḳḳaḳ idi **dün** raḳībi yār / Kim mānīʿ oldı kim bugün ipin uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 5). [dün,]*

dün ü gün: *Gece ve gündüz, sürekli.*

1. **Dün ü gün** dilberüñ kūyına vardum / Geçilmez mübtelādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 2). [dün ü gün,]*

dü-nīm: *İki parça, ikiye bölünmüş.*

1. Bir cihāngīr-i zamānsın ki irevirmez amān / Lemʿa-i tīġuñ ider dīvi Nerīmānı **dü-nīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 16). [dü-nīm,]*

dünyā: *Alem, cihan.*

1. Bir kerre mübtelālaruma raḥm idem diseñ / **Dünyāda** sevdügüm nʾola yalan dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 5). [dünyāda, -da]*
2. Her ki yārümden ayırur beni yā Rab dilerem / ʿÖmri az olsun u **dünyāda** dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [dünyāda, -da]*
3. Günāhum ṣıġmaya **dünyāya** düpdüz / Götürmez ẕerresini kūh-ı Elburz *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [dünyāya, -y, -a]*
4. Ki gerçekler inanmadı bu **dünyānuñ** yalanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 18). [dünyānuñ, -nuñ]*

dünye: *Dünya, cihan.*

1. Seveni sevmez ü bunlar ha sever sevmeyeni / Ḳo bu maḥbūblaruñ **dünyede** bī-ʿārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [dünyede, -de]*
2. Dānā odur ki ḫūblara zāhid göñül vire / Nādān odur ki sevmedi maḥbūbı **dünyede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [dünyede, -de]*
3. Bülbül aġlar gül içün ḫār miyānını ḳocar / Virmesün kimselere **dünyede** nāçārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 3). [dünyede, -de]*
4. Ol mehüñ Mihrī cihān ḫalḳı da dīvānesidür / Sen seni ṣanma hemān **dünyede** tenhā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [dünyede, -de]*
5. Ey Mihrī saña yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker **dünyede** ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [dünyede, -de]*
6. Ey Mihrī saña yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker **dünyede** ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [dünyede, -de]*
7. Tennūr-ı ġamda āteş-i hicrān ile ciger / Biryān olalı **dünyede** biryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 2). [dünyede, -de]*
8. **Dünye** vü ʿuḳbāda bu ʿizzet yeterdi Mihrīye / Girse bir kez destine anuñ ḥabībi dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 5). [dünye,]*

düpdüz: *Baştan başa, tamamen.*

1. Günāhum ṣıġmaya dünyāya **düpdüz** / Götürmez ẕerresini kūh-ı Elburz *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [düpdüz,]*

dür: *İnci; değerli, seçkin kimse; iyi şair.*

1. Baḥr-ı şiʿr içre Mihrī bir **dürdür** / Ki anı görmemiş ola ġavvāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 4). [dürdür, -dür]*

dür: *İnci, lülü; sevgilinin dişleri.*

1. ʿAceb mi laʿl-i nābuñdan senüñ yāḳūt reng alsa / Dehānuñ noḳṭasından **dür** bulupdur çün müdevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [dür,]*

dür: *İnci, değerli bir maden; aşığın gözyaşları.*

1. Sīnemüñ gencīnesinden eksük olmaz laʿl ü **dür** / Müflis olmaz dil ne ġam bu ʿeşk-bārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [dür,]*

dür-dāne: *İnci tanesi; sevgilinin ağzındaki dişler.*

1. Ḥoḳḳa-i yāḳūt içre billah ol **dürdāneye** / Kim ola cān virmeye ol baḥre her kān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [dürdāneye, -y, -e]*

düri: *Dürülmüş, katlanıp kaldırılmış şey; kapatılmış konu.*

1. İçelüm ṭurma maḥabbet ayaġın ṭolu getür / El bir idüp açalum defter-i ʿişret **dürisün** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 2). [dürisün, -sü, -n]*

dür-i şehvār: *Padişaha yaraşır inci; şebnem, çiğ; ihsan, lütuf.*

1. Gülşende bugün luṭf ile bu bād-ı Mesīḥā / Ṣaçdı yine laʿl üstine şebnem **dür-i şehvār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [dür-i şehvār,]*
2. Döşedi çünkim zümürrüdden bisāṭını çemen / Gūşına ṭaḳındı şebnemden **dür-i şehvār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 4). [dür-i şehvār,]*

düriş-: *Mücadele etmek, savaş vermek, çarpışmak.*

1. Dilberüñ yolına Mihrī **dürişüp** cehd idelüm / Ḳalsun ol yolda bizüm dırnaġımuzla dişümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 7). [dürişüp, -üp]*

dürlü: *Türlü, çeşitli; birçok.*

1. Eşcār yine **dürlü** şükūfeyle ṭonandı / ʿAyş eyleyelüm gūşe-i gülşende gel imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 1). [dürlü,]*
2. Bunca maʿlūmāt ile meşhūr olınca ʿāleme / **Dürlü** mechūlāt ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 6). [dürlü,]*
3. Her levḥa-i berg üzre nice **dürlü** ḳalemler / Yazdı yüri ḳıl Ḳudret-i Naḳḳāşı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 3). [dürlü,]*

dürr: *İnci.*

1. Eyledüm yoluña īṣār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın **dürr** ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [dürr,]*

dürr: *İnci, lülü. Basra ve Hint denizindeki istiridyelerden çıkarılır; sevgilinin dişi.*

1. Leblerinden dişleri naẓmın gören dir gūyiyā / Ḥoḳḳa-i yāḳūt içinde **dürr** ü mercān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [dürr,]*

dürr: *İnci, lülü; aşığın gözyaşı.*

1. Ḫāk-i pāyine niṣār itmeklik içün dilberüñ / Ḳanlu yaşuñdan i Mihrī **dürr** ü mercān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 5). [dürr,]*

dürr: *İnci, lülü; sevgilinin dişlerine benzetilen değerli taş.*

1. Laʿl-i lebüñle dişlerüñüñ vaṣfın işidüp / Ḥaḳḳā budur ki **dürr** ile mercāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 4). [dürr,]*
2. Eyledüm yoluña īṣār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın **dürr** ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [dürr,]*

dürr: *İnci, lülü; Mihrī'nin gözyaşları.*

1. Kūyuñda gözlerüm yaşı ol denlü aḳdı kim / Ġarḳ oldı her ḥaremleri **dürr** ü zebercede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 4). [dürr,]*

dürrāclıḳ: *Türac denilen flüte benzer bir sesle öten kuşun yaptığı gibi uzaklardan ötme; boş söz söyleme.*

1. Ney gibi iñle derūnuñdan ḳo bülbül nālesin / Ḳumrı gibi dost dost di eyleme **dürrāclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [dürrāclıḳ,]*

dürüst: *Doğrusu, gerçekten.*

1. Ol cihān gülzārınuñ raʿnā ġazel-ḫānı **dürüst** / Ḫoş tamām itmiş bu beyti içre dīvānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [dürüst,]*
2. Ol cihān gülzārınuñ raʿnā ġazel-ḫānı dürüst / Ḫoş tamām itmiş bu beyti içre dīvānı **dürüst** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [dürüst,]*
3. Ḫaṭṭ-ı reyḥān kim ṭolanmışdur gülistānı **dürüst** / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 2). [dürüst,]*
4. Ḫaṭṭ-ı reyḥān kim ṭolanmışdur gülistānı dürüst / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı **dürüst** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 2). [dürüst,]*
5. Cān ile ḳıldum temāşā rūy-ı cānānı **dürüst** / Ṣāniʿ-i ḳudret ki naḳş itmiş gülistānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 3). [dürüst,]*
6. Cān ile ḳıldum temāşā rūy-ı cānānı dürüst / Ṣāniʿ-i ḳudret ki naḳş itmiş gülistānı **dürüst** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 3). [dürüst,]*
7. Ṣafḥa-i ḫaddinde yazmış ḫaṭṭ-ı reyḥānı **dürüst** / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 4). [dürüst,]*
8. Ṣafḥa-i ḫaddinde yazmış ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı **dürüst** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 4). [dürüst,]*
9. Ruḫlarında kākül-i müşgīni ʿanber bağlamış / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı **dürüst** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 6). [dürüst,]*
10. Ḳaplamışdur dilberüñ gūyā miyānını kemer / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı **dürüst** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 8). [dürüst,]*
11. Şemʿ-i ruḫsārına ol mehrūlaruñ pervāneler / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı **dürüst** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 10). [dürüst,]*
12. Ol mehī ḳılmış iḥāṭa göz açup seyyāreler / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı **dürüst** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 12). [dürüst,]*
13. Dir gören anuñ girībānıyla gerdānın hemān / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı **dürüst** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 14). [dürüst,]*
14. Çevresinde dāyire çekmişdür anuñ kūhsār / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı **dürüst** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 16). [dürüst,]*
15. Ol melek-manẓar ḳamer-çihreyle çarḫuñ çenberi / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı **dürüst** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 18). [dürüst,]*

düş: *Hayal, rüya.*

1. **Düşde** gördüm ki raḳîbi bile redd eyledi yâr / Añla taʿbîrümüzi ḫayra dönüpdür işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 6). [düşde, -de]*

düş-: *Yansımak, aksetmek.*

1. Çü **düşdi** şevḳ-i ruḫı āfitāb çihresinüñ / Cihāna virdi żiyā enver ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 2). [düşdi, -di]*
2. Revzenüñden ẕerreveş üstüñe **düşer** Müşterî / Gördi beñzer gün cemālüñ oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [düşer, -er]*

düş-: *Meyletmek, mübtela olmak, tutulmak.*

1. Göreli çāh-ı zenaḫdānuña **düşdi** dil ü cān / Eyledi başuma ʿālemleri zindān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 8). [düşdi, -di]*

düş-: *Düşmek, maruz kalmak, ...ya uğramak.*

1. **Düşeli** ʿaşḳı hevāsı ile deryā-yı ġama / Görmedi zevraḳ-ı dil ḥadd ü kenār u ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [düşeli, -eli]*

düş-: *Yer çekiminin etkisiyle yukarıdan aşağıya inmek; bağlanmak, mübtela olmak.*

1. **Düşmişem** çāh-ı zenaḫdānuña gerçi rāḥatam / Ḥamdülillāh ḥālüme her ehl-i zindān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 5). [düşmişem, -miş, -em]*

düş-: *Uğramak, maruz kalmak; aşık olmak, gönül vermek.*

1. **Düşmişem** derdüñe cānā derde dermān isterem / Dostum derdüñ yeter derdüme dermān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 1). [düşmişem, -miş, -em]*

düş-: *Yansımak, belirmek; gözünün önüne gelmek, hayal etmek.*

1. **Düşelden** leblerüñ ʿaksi bu cām-ı dîdeme cānā / Görenler dir ḳabaġumı ki ṣāfî ṭolu ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [düşelden, -el, -den]*

düş-: *Uğramak, kapılmak; bağlanmak, tutulmak.*

1. **Düşeli** ʿaşḳı hevāsına anuñ leyl ü nehār / Geçdi kūyında günüm derd ile āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [düşeli, -eli]*
2. Öldürmese güc ile beni bāri iñende / Derdine **düşelden** berü baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [düşelden, -el, -den]*
3. **Düşeli** şevḳi ḫayāl-i lebinüñ Mihrî dile / Āteş-i ġamda kebāb oldı ciger döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 6). [düşeli, -eli]*
4. Gerçi ʿaşḳuñ nārına **düşelden** itdüm ḫayli āh / Dūd-ı āhum āḫir itdi gün cemālüñi siyāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 11). [düşelden, -el, -den]*
5. Öldürmese güc ile beni bāri iñende / Derdine **düşelden** berü baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [düşelden, -el, -den]*
6. **Düşdi** Mihrî bir perînüñ zülfinüñ çengāline / Key hünerdür bu belādan ḳurtarursa cānı saġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 5). [düşdi, -di]*
7. Mihrî **düşeliden** heves-i ʿaşḳuña yār / Oldı rüsvā-yı cihān gitdi ḳamu ġayret ü ʿār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 24). [düşeliden, -eli, -den]*
8. **Düşelden** ʿaşḳuñuñ sevdāsına āh / Neler oldı benüm başuma vāḳiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 4). [düşelden, -el, -den]*

düş-: *Yukarıdan aşağıya birden inmek; uğramak, düşmek.*

1. Rīsmān zülfüñde bir gün dost ġamzeñ tīġına / **Düşeyin** cān vireyin gör ʿāşıḳuñ cānbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 4). [düşeyin, -eyin]*

düşen: *Uğrayan, belli bir durumun içinde olan kişi.*

1. Bīmār-ı ʿaşḳa **düşenüñ** olur mı ṭāḳati / Ey dil hemīşe böyledür ʿaşḳuñ ʿalāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 1). [düşenüñ, -üñ]*

düşmen: *Birinin kötülüğünü isteyen, ona zarar vermeye çalışan kimse; rakip.*

1. **Düşmen** güler bu ḥālüme ben aġlaram müdām / Hey buña cān mı ḳatlanur ādemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 2). [düşmen,]*
2. Vāy eger güldüre **düşmenlerümi** yār baña / Ḳılalar ṭaʿna ṭaşıyla seni biñ pāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 4). [düşmenlerümi, -ler, -üm, -i]*
3. Bir bendesine **düşmen** işin yāri itmesün / Bir ḫaste ṣıḥḥat ister iken cānı gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 1). [düşmen,]*
4. Her kişi itdügin bu cihānda bulur velī / Ben buldum uş ṣaḳın bunı **düşmen** işitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [düşmen,]*
5. Şimdi bir ḥāldeyem kim ilenen **düşmenine** / Dir ki Mihrī gibi sen daḫi siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [düşmenine, -i, -n, -e]*
6. Göñlüm alalı ol baña itdüklerini vāh / Dostlar işidüp aġladı **düşmen** ḳatıʿ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [düşmen,]*
7. Ögünsün **düşmen** ögünsün eger ḳalursa yanına / Leṭāfet gülsitānında begüm ḫaddüñ durur ter gül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 13). [düşmen,]*
8. Ol vücūd-ı nāzenīnüñden ıraġ olsun elem / **Düşmenüñe** ḫāne-i ġam içre miḥnet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 3). [düşmenüñe, -üñ, -e]*
9. **Düşmenler** üstine ṣanemüñ el üşürdiler / Yatlu ḫaberle uş beni gözden düşürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 1). [düşmenler, -ler]*
10. Cānā ḳapuñda cān ile serden geçenlerüz / Uyma raḳībe sürme bizi **düşmenüñ** gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 3). [düşmenüñ, -üñ]*
11. Heybetde dir gören ʿAlī ḳuvvetde Ḥamzadur / Rezmine **düşmenüñ** yüriyüp sürse ʿaşḳarı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 5). [düşmenüñ, -üñ]*
12. Dostlaruñ her dem cihān rūyında olsun ṣādmān / Dāʾimā **düşmenlerüñ** çeksün elem sen bī-ġam ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [düşmenlerüñ, -ler, -üñ]*
13. **Düşmen** ḳamu kişiye raḳīb oldı ʿāḳıbet / Gör ṭāliʿüm ki baña ḥabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [düşmen,]*
14. Uzatsa dilin devletüñüñ şemʿine **düşmen** / Cān virmege pervāne-ṣıfat geldi ne pervā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 18). [düşmen,]*
15. **Düşmenüñ** başını tegreg gibi her yaña döker / Tīġ-ı ḳahruñ ki ḳaçan berḳ ura ʿuryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [düşmenüñ, -üñ]*
16. Dostlaruñ fevḳaʾl-ʿulāda her dem olsun şādmān / **Düşmenüñ** taḥteʾs -serāda dāʾim olsun pāymāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 19). [düşmenüñ, -üñ]*
17. Göñlüm alalı ol baña itdüklerini vāh / Dostlar işidüp aġladı **düşmen** ḳatıʿ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [düşmen,]*

düşmeyen: *Bir durumu, olayı, zorluğu yaşamayan, içine düşmeyen kimse.*

1. Çekmeyen bilmez nedir yārüñ cefāsı özgedür / **Düşmeyen** bilmez nedür hecrüñ belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [düşmeyen,]*

düşmüş: *Zavallı, aciz, yoksul.*

1. Faḳīrüñ destgīridür aña Ḥaḳ destgīr olsun / Bugün ben **düşmüşinüñ** bu cihānda

dīdebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 32). [düşmüşinüñ, -i, -nüñ]*

düz-: *Süslemek, bezemek.*

1. Güle nergis ṭurup süzmiş gözini / Açılmış ġoncalar **düzmiş** yüzini *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 27). [düzmiş, -miş]*

düz-: *Kurmak, yeniden düzenlemek; akort etmek, ayarlamak.*

1. Ḳāmetüm çeng eyleyüp **düzdi** nevāda rāstī / Çekdi tenüm ḳıl ḳılup ʿuşşāḳı ḫoş şehnāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 3). [düzdi, -di]*

düzd: *Hırsız; gönül çelen.*

1. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / Ġamzesi **düzdi** bulup dilde ḫayāli ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [düzdi, -i]*
2. Ġamzesi **düzdi** bulup dilde ḫayāli ḫaznesin / Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [düzdi, -i]*

E

e: *Kuvvetlendirme edatı.*

1. Āsitānuñdan anı sürmek ile gitmedi āh / Getür **e** bir gün ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [e,]*
2. Āsitānuñdan anı sürmek ile gitmedi āh / Getür **e** bir gün ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [e,]*
3. Olur derdüñle dil āvāre her dem / Dil-ārāmum gel **e** gör ḥāli geh gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 2). [e,]*
4. Gel ki senden budur ey dost bu cānuñ dilegi / Yar neler vardur içinde gör **e** derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [e,]*
5. Fürḳatüñden nice bir Mihrī senüñ cān çekişe / Dostum başuñ içün öldür **e** ḳurtar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 5). [e,]*
6. Reh-i ʿaşḳuñda ʿuşşāḳuñ naẓar ḳıl ḥāline cānā / Ne ḥāl ile geçer sensüz gör **e** āḥvāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [e,]*

ebced başla-: *Yeniden öğrenmeye başlamak; tek tek saymak*

1. Ḥall olunmaz gördi ʿaşḳuñ müşkilātından sebaḳ / Ṣafḥa-i ḥüsnüñden **ebced başladı** tekrār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 20). [ebced başla-,]*

ebced ṭıflı: *Okula yeni başlamış, alfabeyi öğrenme durumunda olan çocuk; bilgisiz, cahil, görüş ve idrak kabiliyeti zayıf olan kişiler.*

1. Mekteb-i reʾyinde **ebced ṭıflıdur** bil şübhesiz / Görmese ḥüsni kitābından ulüʾl-ebṣār bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 16). [ebced ṭıflı,]*

ebed: *Ebediyet, sonsuz.*

1. Yaḳmasa ġam ẓulmetinde ḳalmış idüm tā **ebed** / Ruḫları nārı ḥayāli ḫāne-i dilde çerāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 4). [ebed,]*
2. Ḫırḳa-i ʿirfāndan it zāhid başuña tāclıḳ / Ger dilerseñ görmeyesin tā **ebed** muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 1). [ebed,]*
3. Tā **ebed** ẓulmet şebinde ḳalmış idim dostuñ / Māhtābı ḥüsninüñ ger itmese iḫrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 5). [ebed,]*
4. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā **ebed** / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [ebed,]*
5. Rifʿatuñ burc-ı şerefde ḳāʾim olsun tā **ebed** / Ṭalʿatuñ mihrine şāhā irmesün hergiz zevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 18). [ebed,]*
6. Nevbahār-ı ḥüsnüñüñ ter tāze olsun tā **ebed** / Nice kim ola çemen iḳlīmine serdār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 27). [ebed,]*
7. Bī-ḳarār olduḳça eflāk u zemīn ṭurduḳça sen / Tā **ebed** mülk-i cihānda berḳarār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 13). [ebed,]*
8. Āteş-i ʿaşḳa ol ʿāşıḳlar ki cānın yaḳdılar / Buldılar vuṣlat **ebed** çünkim cihānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 1). [ebed,]*

ebr: *Bulut, sehab.*

1. Eşk-i çeşmümden olur cūş itdügi ırmaġlar / Dūd-ı āhumdandur **ebr** olduġı her dem daġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 1). [ebr,]*
2. Pāk eyledi ferrāş-ı ṣabā rūy-ı cihānı / Getürdi bahār **ebr** gözinden aña çün mā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 5). [ebr,]*

ebr-i bahār: *Bahar bulutu; Hızır ile İlyas peygamberlerin buluştuğu gün bahar mevsiminin ilk günlerindendir. Hızır ve İlyas peygamber İskenderle birlikte ab-ı hayatı aramaya gitmiştir. O zamana gönderme yapılmıştır; Şehzade Ahmed'in ihsanı, lutfu.*

1. Ḫıżr miṣāl olsa cihān ṭañ mı sebze-pūş / Āb-ı ḥayāt irgüren **ebr-i bahārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 4). [ebr-i bahār,]*

ebr-i luṭf: *Iyilik, ihsan bulutu.*

1. **Ebr-i luṭfı** tāze ter ḳılsa nʾola cān gülşenin / Mihr ü mehdür külegi çarḫ aña olmışdur dolāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 8). [ebr-i luṭf,]*

ebrū: *Kaş.*

1. Dil delermiş ʿĪd-i vaṣluñ çün kemān **ebrūlaruñ** / Çoḳdan itdüm dostum ben cānumı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 9). [ebrūlaruñ, -lar, -uñ]*
2. Görinen ʿĪd-i vaṣlında hilāl **ebrūsıdur** anuñ / Velī ʿĪd ayıdur dirlerse bu ḫalḳuñ gümānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 27). [ebrūsıdur, -sı, -dur]*
3. Beñzeyem deyü kemān **ebrūlarıyla** ḥüsnine / Gāh bedr eyler ḳamer kendüzüni gāhī hilāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [ebrūlarıyla, -ları, -y, -la]*
4. **Ebrūsı** kemān idi ṣayd itdügi cān idi / Bir ġonca dehān idi maṭlūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [ebrūsı, -sı]*
5. Atduḳça müjem tīrini **ebrūm** kemānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 8). [ebrūm, -m]*

ebrū-yı kemān: *Sevgilinin yay gibi kavisli kaşı.*

1. Didi **ebrū-yı kemānum** atsa ġamzem tīrini / Sīneñi her dem aña eyle nişān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [ebrū-yı kemān,]*
2. Kirpügi oḳların atmaġa göñül pūtesine / Bu gözi āhunuñ **ebrū-yı kemānı** ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 4). [ebrū-yı kemān,]*

ebsem ol-: *Susmak, sakinleşmek; her gördüğünü meyl etmeyi bırakmak.*

1. Gördügine meyl ider dil **ebsem olmaz** nidem āh / Kendü kendümden gelür baña ziyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 6). [ebsem ol-,]*

ebter: *Faydasız, kötü, hayırsız kimse; rakip.*

1. Ḳahrın çeke ḥadden aşurı ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ / Luṭfın göre her cāhil ü **ebter** ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 2). [ebter,]*
2. Şübhesüz nādān u **ebter** cilf ü bī-idrākdur / Ehl-i şiʿr içre seni yeg görmeyen Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [ebter,]*

ebyāt: *Beyitler, iki dizeden oluşan nazım birimi.*

1. Şāḫ-ı serv üzre çıḳup bülbül oḳur şiʿr-i laṭīf / Ḥüsnüñ **ebyātın** meger kim eyledi eşʿār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [ebyātın, -ı, -n]*

ebyāt-ı şīrīn: *Hoş, güzel, latif beyitler.*

1. Perçemin çözse geh ʿuşşāḳa kemendler gösterür / Oḳısa **ebyāt-ı şīrīn** laʿl-i ḳandler gösterür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 7). [ebyāt-ı şīrīn,]*

ecel: *Ölüm.*

1. Gözüñ ḳanuma ḳaṣd itdükçe laʿlüñ remz ider cāna / **Ecelden** yaʿni ʿĪsā-veş bize emn-i emānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 10). [ecelden, -den]*

ecel desti girībānumuza iriş-: *Ölüm yakasına yapışmak, Azrail canını almaya gelmek, ölmek.*

1. Görmeden bir daḫi yārān yüzini āh eger / **İrişe** bir gün **ecel desti girībānumuza** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 4). [ecel desti girībānumuza iriş-,]*

ecel iriş-: *Eceli yetişmek, ölüm zamanı gelmek, ölecek olmak.*

1. Aġlañ gülüñ ki bir gün eyā dostlar raḳīb / **Ecel irişmedin** beni derhemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 3). [ecel iriş-,]*

edeb it-: *Utanmak, çekinmek, haya etmek.*

1. Āsitānını **edeb itdük** ziyāret itmege / Yüzümüz sürdük ḳadem başduġı yire giricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 5). [edeb it-,]*

edvār: *Zamanında, devrinde, yıllar önce.*

1. Ḫūb oḳur ʿaşḳuñ maḳāmātın nevāda rāstī / ʿAndelîbe ḫoşça taʿlīm eylemiş **edvār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 14). [edvār,]*

edvār: *Müziğin temel kurallarını anlatan eserler; aşkını asıl şekilde yansıtan, gönülden ifade eden aşık.*

1. Sīnemüz def ḳıluban ḳāmetimüz çeng idelüm / Diñlesün yār maḳāmātı nedür **edvāruñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 4). [edvāruñ, -uñ]*

efendicigüm: *Efendim, sevgilim, hitap sözü.*

1. Dili yeter yıḳ a **efendicigüm** / Cānı yeter yaḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 1). [efendicigüm,]*
2. Dili yeter yıḳ a efendicigüm / Cānı yeter yaḳ a **efendicigüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 1). [efendicigüm,]*
3. Yüregüm yāresine vuṣlatuñuñ / Merheminden yaḳ a **efendicigüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 2). [efendicigüm,]*
4. Ne çeker cevrüñ ile ḫaste-dilüñ / Ḥāline bir baḳ a **efendicigüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 3). [efendicigüm,]*
5. Çoḳdan ʿaşḳuñ eline ben bende / Virmişimdür yaḳa **efendicigüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 4). [efendicigüm,]*
6. Unudursañ belālu Mihrīyi / Seni ḳodum Ḥaḳa **efendicigüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 5). [efendicigüm,]*

efendü: *Efendi, bey, sevgili.*

1. Gözyaşı gibi sende naẓardan düşürürseñ / Derdā vü dirīġā vü hezār āh **efendüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 4). [efendüm, -m]*
2. Mihrī sen ḳılma şikāyet dest-i cevr-i yārdan / Her ne gelse ḫoş gelür baña **efendümden** benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 7). [efendümden, -m, -den]*
3. Ḫūblar içre ger şeh-i devrānsa bende olmazam / Ehl-i ḥüsn içre senüñ gibi **efendüm** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [efendüm, -m]*

efġān: *Feryat, haykırma.*

1. Mihrī bülbül gibi **efġānuñı** dilden ḳoma kim / Lāle ḥaddinde anuñ çün gül-i ḫandān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [efġānuñı, -uñ, -ı]*
2. Şādam ol cānān meger **efġānum** işidüp dimiş / Gitmemiş ʿaşḳum daḫi bu derdmendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [efġānum, -um]*
3. Gördüm yüzüñi āh ile **efġāndan** el yudum / Ṣordum lebüñi çeşme-i ḥayvāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 1). [efġāndan, -dan]*
4. Götürüp perde-i ʿuşşāḳı ser-āgāz idelüm / Bülbüli māt idelüm nāle vü **efġānlarla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 2). [efġānlarla, -lar, -la]*
5. Hem-dem olmasun İlāhī āh u **efġān** kimseye / Maḥrem olmasun cihānda zār u giryān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [efġān,]*
6. Sen de Mihrī gibi gül yüzlilerüñ şevḳi ile / Oḳı dīvānuñı bülbül gibi **efġānlar** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [efġānlar, -lar]*
7. Niçün ey dost bu **efġānuma** gūş eylemedüñ / Bülbülüñ ḫoş mı gelür yoḫsa güle zārlıġı *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 2). [efġānuma, -um, -a]

8. Ġamgīn dilümde zār ile **efġān** dükenmedi / Nemgīn gözümde derd ile giryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [efġān,]*
9. Mihrī olalı gülşen-i kūyuñda ʿandelīb / Ġamgīn dilinde nāle vü **efġān** dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 7). [efġān,]*
10. Ruḫları şevḳine bülbül nice nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına nāle vü **efġān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [efġān,]*
11. Āh u **efġān** ile her dem geçürür kārumuzı / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [efġān,]*
12. Her ġonca-lebüñ yādına **efġānımuz** artar / Bülbüller ile güya ki ḥāldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 2). [efġānımuz, -ımuz]*
13. Gülsitān-ı ḥüsnüñüñ her gūşesinde dostum / Bülbüli gūyā olup **efġāna** gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 4). [efġāna, -a]*

efġān eyle-: *Bağırmak, haykırmak, feryat etmek.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler tā ṣubḥa dek / Derd ile cān bülbülidür āh u **efġān eyleyen** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [efġān eyle-,]*
2. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül gibi nālān eyledüm / Degmedüm bir ġoncaña bunca ki **efġān eyledüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 5). [efġān eyle-,]*

efġān it-: *İnlemek, sızlanmak, figan etmek; şiir okumak.*

1. Güle ḳarşu **ider efġān** bülbül / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 32). [efġān id-,]*
2. Bugün gülşen-i ḥüsnüñde ḳo **efġān idelüm** / Yaraşur ṣaḥn-ı çemende k ide feryād hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 2). [efġān id-,]*
3. **Efġānlar itdüginçe** şām u seḥerde her dem / Ṣaḥn-ı çemende gūş it billah ne dir belābil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 5). [efġān it-,]*

efġān ḳıl-: *Bağırıp çağırmak, feryat etmek.*

1. Dūr düşdüñ çünki ey dil bülbül-i gülzārdan / Gitdi güller biz **ḳılalum** nāle vü **efġānlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 2). [efġān ḳıl-,]*

efġān ol-: *Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.*

1. Bülbül olup kārı dilde her dem **efġān olmadan** / Ḫūb idi vīrānelerde būm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [efġān ol-,]*

efkār: *Tasa, keder, iç sıkıntısı.*

1. İʿtimād itdügi çün ʿahdine hercāyilerüñ / Mihrīnüñ daḫi cihānda çürük **efkārına** yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 5). [efkārına, -ı, -n, -a]*

eflāk: *Felekler; gökyüzü.*

1. Ditreden ḫurşīdi tīġı ḫavfıdur her ṣubḥ-dem / Bī-sebeb ṣanmañ ki bu **eflāke** dāʾim inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [eflāke, -e]*
2. Bī-ḳarār olduḳça **eflāk** u zemīn ṭurduḳça sen / Tā ebed mülk-i cihānda berḳarār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 13). [eflāk,]*

efrāsiyāb: *Kahramanlığı ile tanınan ünlü Türk büyüğü Alp Er Tunga'ya İranlılarca verilen ad.*

1. Ol cihāngīr-i zamānuñ görse tīġı lemʿasın / Ḳorḳusından kendüzini bilmeye **Efrāsiyāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 11). [efrāsiyāb,]*

efşān it-: *Saçmak, yaymak.*

1. Her seḥer bād-ı ṣabā bāġ-ı cihānda dilberüñ / Zülfine urduḳça şāne misk **ider efşān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 6). [efşān id-,]*

efşān ḳıl-: *Yaymak, salmak, vermek.*

1. Zülfüñ ṣanemā her yaña cānlar **ḳılur efşān** / Depretse ṣabā zülfüñi ger sünbüle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [efşān ḳıl-,]*

efsāne: *Asılsız rivayet, gerçekliği kanıtlanmamış şey, söylenti.*

1. **Efsāne** ile zāhid künc-i riyāda ḳalma / Ġam-nāk cān u dilden mül defʿ ider belā bil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 4). [efsāne,]*

eger: *Şart edatı, şayet.*

1. Vāy **eger** güldüre düşmenlerümi yār baña / Ḳılalar ṭaʿna ṭaşıyla seni biñ pāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 4). [eger,]*
2. Öl diril ol yaḳasuz Nāmi **eger** ʿārif iseñ / Ḫūblaruñ ḳoma elden hele zinhār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [eger,]*
3. Dil her ne deñlü çekse ġamuñdan belā senüñ / Döndürmez ol yüzini **eger** postı ṣoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 3). [eger,]*
4. Görmeden bir daḫı yārān yüzini āh **eger** / İrişe bir gün ecel desti girībānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 4). [eger,]*
5. Külḫana girseñ **eger** bulursun ehl-i kemāl / Gülşene girme ḫaẕer it hele nādānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 3). [eger,]*
6. Mihrī hevā-yı ʿaşḳuñı elden ḳomaz **eger** / Meydān-ı ʿaşḳ içinde dikerlerse dārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 7). [eger,]*
7. **Eger** ʿarż eylemezseñ şāha ḥālüm / Ḳalur elbette boynuñda vebālüm *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [eger,]*
8. Ögünsün düşmen ögünsün **eger** ḳalursa yanına / Leṭāfet gülsitānında begüm ḫaddüñ durur ter gül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 13). [eger,]*
9. Tebārekallah **eger** dilber ise ancaḳ ola / Güzeller içre bugün server ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [eger,]*
10. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / Tebārekallah **eger** dilber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [eger,]*
11. Çeşmüñüñ ḳaṣdı **eger** cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [eger,]*
12. ʿĪd-i vaṣlüña irürsem **eger** ey māhliḳā / Ḳılayın cānı fedā yoluña ḳurbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 25). [eger,]*
13. Ḥamdülillāh ki ḫoşuz luṭfı nesīmiyle bugün / Āh **eger** çarḫ-ı felek cevr ide devrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 31). [eger,]*
14. Būy-ı zülfüñden **eger** virmese gülşende ṣabā / Gül gülistānda cihān ḫalḳına virmezdi şemīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 11). [eger,]*

eger: *Şayet, eğer ki, şart anlamını kuvvetlendirmek için kullanılan söz.*

1. Ruḫlaruñ nārıyla dil yandı kebāb oldı yürek / Çeşmüñüñ ḳaṣdı **eger** cān ise alsun tīzrek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 1). [eger,]*
2. Raḳībā beni menʿ itme nigāruñ ḫāk-i pāyinden / **Eger** menʿ ider iseñ bil ne dīnüñ var ne āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [eger,]*

eger: *Veya.*

1. Cihānuñ şiddetinden ḫāṣ **eger** ʿām / Senüñ ḳapuñda bulurlar necātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [eger,]*

egerçi: *-sın diye, amacıyla.*

1. Başumı ṭop eylemişdüm ben **egerçi** çalmaġa / Dilrübālar eylemişdi zülfini çevgānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 4). [egerçi,]*

egerçi: *Şayet, eğer ki, şart anlamını kuvvetlendirmek için kullanılan söz.*

1. **Egerçi** bū durur her dem Ḫıṭānuñ miski ʿālemde / Ṣaçuñ būyından irmişdür aña daḫı muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [egerçi,]*
2. **Egerçi** çeşm-i ḫūnrīzüñ içer nā-ḥaḳ yere ḳanı / Velī ḳatline ʿuşşaḳuñ iñen fiʾl-ḥāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 3). [egerçi,]*

egerçi: *Her ne kadar, ... ise de.*

1. **Egerçi** yazamadum ḥüsnüñüñ kitābetini / Velīk çoḳ oḳumuşam cemālüñ āyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 1). [egerçi,]*
2. **Egerçi** müşkil idi līk cānda ḥıfẓ itdüm / Ṣaçuñ mesā'ili ile yüzüñ ḫavāṣetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [egerçi,]*
3. Nūr aḳar gördüm cemālinden **egerçi** ẓāhirā / Kendüsi beñzer müselmāna libāsı kāfirī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 3). [egerçi,]*
4. Bir būse vir öldüm didi Mihrī aña yāri / Çeşmi ile ḫışm itdi **egerçi** güleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 5). [egerçi,]*
5. Züḥal çün pāsbān oldı irişmez pāy-ı ḳadrüñe / **Egerçi** nüh-felek her demde anuñ nerdübānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 8). [egerçi,]*
6. **Egerçi** ʿādetidür ḫūblaruñ çü ʿāşıḳa nāz / İñende ḥadden aşurmayup itseler hele az *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 3). [egerçi,]*
7. Libās-ı şerʿ geymiş bāṭınında / **Egerçi** ẓāhiren ʿuryān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 2). [egerçi,]*

egil-: *Eğik durumda olmak, bükülmek; sarkmak, aşağıya doğru uzanmak.*

1. Ḳamer serv üzre çıḳmışdur görinür ṭurrañ altında / Cemālüñ gülsitānından **egilmiş** dāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [egilmiş, -miş]*

egin: *Sırt, üst, beden.*

1. İḥrām itdüm **egnime** ʿaşḳı libāsını / Yiter cihānda cübbe de cennet de ḥulle de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [egnime, -i, -m, -e]*
2. Bir ṣanem **egnine** almış sīm ü zer ḳaftānlar / Yaraşur yolında ḳurbān olsa yüz biñ cānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 1). [egnine, -i, -n, -e]*

egle-: *Oyalamak, avutmak.*

1. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār **egler** beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [egler, -r]*
2. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile bu kār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [egler, -r]*
3. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [egler, -r]*
4. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm aḳıdur çeşmesin / Teşne-dil bulur ḥayātı bu pınar **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [egler, -r]*
5. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [egler, -r]*
6. Vaṣlı **eglerken** beni dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [eglerken, -r, -ken]*
7. Beni uş uş ile **egler** raḳībi būse ile / Aña ʿināyetini gör baña nezāketini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [egler, -r]*
8. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār **egler** beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [egler, -r]*
9. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile bu kār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [egler, -r]*
10. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [egler, -r]*
11. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm aḳıdur çeşmesin / Teşne-dil bulur ḥayātı bu pınar **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [egler, -r]*
12. Vaṣlı **eglerken** beni dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [eglerken, -r, -ken]*
13. Eglenür miydi bu cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [egler, -r]*

14. İntiẓār ile irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile daḫi nigār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [egler, -r]*
15. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [egler, -r]*
16. Ġarḳa virsem baḥr-i ʿaşḳında direm dil zevraḳın / Hā sürer beni kenāra rūzgār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [egler, -r]*
17. Eglenür miydi bu cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [egler, -r]*
18. İntiẓār ile irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile daḫi nigār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [egler, -r]*
19. Ġarḳa virsem baḥr-i ʿaşḳında direm dil zevraḳın / Hā sürer beni kenāra rūzgār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [egler, -r]*

egle-: *Uygun olmak, yapılması gerekmek.*

1. Didiler lāzım durur ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār **egler** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [egler, -r]*

eglen-: *Durmak, kalmak; ruhu bedende kalmak, yaşamak.*

1. **Eglenür** miydi bu cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [eglenür, -ür]*

Egribük: *Amasya ili sınırları içinde yer alan bir bölge.*

1. Ḥamdülillah **Egribükde** ṣoḥbet itdük Mihrīyā / Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [egribükde, -de]*
2. **Egribükde** çün hevā yüzinde ḳurdı rīsmān / Rīsmān üstinde oynar ṣan kebūterdür hemān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 5). [egribükde, -de]*

eḫādis: *Haberler, bilgiler.*

1. Maʿlūm olalı ʿāleme nāmuñ **eḫādiṣi** / Ḫalḳ-ı cihānı eyledi ḫandān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 8). [eḫādiṣi, -i]*

ehle cefā cehle vefā eyle-: *Çabalayıp uğraş veren, işin ehli olan kimseye eziyet edip cahil, iş bilmez kimseye iyi muamelede bulunmak; feleğin hak edene güzel günler göstermeyip hak etmeyene göstermesi.*

1. Nice saʿyümüzi yoluñda hebā eyleyesin / Nice bir **ehle cefā cehle vefā eyleyesin** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 13). [ehle cefā cehle vefā eyle-,]*

ehl-i ʿaşḳ: *Muhabbet sahipleri, Allah'a aşkla bağlı olanlar; zikir ehli, dervişler.*

1. Gösterür **ehl-i ʿaşḳa** esrārı / Ḥikmet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 13). [ehl-i ʿaşḳ,]*
2. **Ehl-i ʿaşḳ** dillerin müşerref ider / Ṣoḥbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 4). [ehl-i ʿaşḳ,]*

ehl-i ʿaşḳ: *Aşk sahipleri, aşık olan kimseler.*

1. Olmayan ʿāşıḳ ne bilsün **ehl-i ʿaşḳuñ** ḥālini / Şerḥ olunmaz bu beyānuñ mācerāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 2). [ehl-i ʿaşḳ,]*
2. Ḫalvetüñde zāhidā ʿayb itme **ehl-i ʿaşḳa** sen / Ḳünc-i ġamda ʿāşıḳuñ da bī-riyāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 4). [ehl-i ʿaşḳ,]*
3. ʿAşḳuñ yolında cānā cān virdügüm görenler / Dir **ehl-i ʿaşḳ** içinde Mihrī güzīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 5). [ehl-i ʿaşḳ,]*
4. Āsitānuña nice yüz sürmesün leyl ü nehār / **Ehl-i ʿaşḳuñ** secde-gāhı ḳıblesi ol bābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 2). [ehl-i ʿaşḳ,]*
5. Ṭāḳ-ı ebrūñsuz sücūd itmez bilürsin **ehl-i ʿaşḳ** / Ehl-i İslāma yazuḳdur ḳıblegāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 5). [ehl-i ʿaşḳ,]*
6. Şemʿ gibi yanduġum hecrüñde görüp **ehl-i ʿaşḳ** / Cān virür pervāne-veş almaġa nārumdan benüm

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 4). [ehl-i ʿaşḳ,]

7. Az it cefāyı ʿāşıḳa göster vefā yüzin / Her **ehl-i ʿaşḳ** ḫayr duʿādan aña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 5). [ehl-i ʿaşḳ,]*
8. Kūy-ı yāri bir nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / **Ehl-i ʿaşḳa** Kaʿbedür yeter ruḫ-ı cānān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [ehl-i ʿaşḳ,]*

ehl-i ʿaşḳ: *Aşk sahipleri, aşıklar; Şehzade Ahmed'i sevenler.*

1. Kūy-ı yāri bir nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / **Ehl-i ʿaşḳa** Kaʿbedür yeter ruḫ-ı cānān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [ehl-i ʿaşḳ,]*

ehl-i dil: *Gönül ehli, arif, aşktan anlayan kimse.*

1. Gördiler leylī ṣaçuñ bendinde mecnūn gönlümi / **Ehl-i diller** Leyli vü Mecnūn dīvānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 4). [ehl-i dil,]*

ehl-i himmet: *Yardımsever, iyilik eden, ihsan sahibi.*

1. Ayaḳda ḳalmışamdur destgīr ol / Ki sensin pür-seḫā vü **ehl-i himmet** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [ehl-i himmet,]*

ehl-i ḥüsn: *Güzellik sahipleri; güzeller, dilberler.*

1. Ḫūblar içre ger şeh-i devrānsa bende olmazam / **Ehl-i ḥüsn** içre senüñ gibi efendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [ehl-i ḥüsn,]*

ehl-i islām: *İslam dinine mensup kimseler; aşıklar.*

1. Ṭāḳ-ı ebrūñsuz sücūd itmez bilürsin ehl-i ʿaşḳ / **Ehl-i İslāma** yazuḳdur ḳıblegāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 5). [ehl-i islām,]*

ehl-i kemāl: *İlim ve fazilet sahipleri, kâmil insanlar; olgun, aşkın ne demek olduğunu bilen aşık.*

1. Külḫana girseñ eger bulursun **ehl-i kemāl** / Gülşene girme ḫaẕer it hele nādānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 3). [ehl-i kemāl,]*

ehl-i raṣāṣ: *Kalay, kurşun ehli, kalay yapanlar; değersiz madenlerle uğraşanlar; şiirden anlamayan, iyi şiir yazamayan kimseler.*

1. Virme nādān eline kim ne bilür / Altunuñ ḳıymetini **ehl-i raṣāṣ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 6). [ehl-i raṣāṣ,]*

ehl-i ṣafā: *Eğlence, zevk ehli.*

1. Ey **ehl-i ṣafā** cehd it ʿaşḳ ile geçür ʿömri / Bulmaḳ diler iseñ ger cān ile cihāndan ḫaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [ehl-i ṣafā,]*

ehl-i şiʿr: *Şiir ehli, şairler.*

1. Şübhesüz nādān u ebter cilf ü bī-idrākdur / **Ehl-i şiʿr** içre seni yeg görmeyen Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [ehl-i şiʿr,]*

ehl-i tevḥīd: *Allah'ın birliğine inananlar.*

1. **Ehl-i tevḥīde** tāc-ı devletdür / Kisvet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 17). [ehl-i tevḥīd,]*

ehl-i zillet: *Hor görülen, aşağılayan, ezilen kimseler; Mihri.*

1. Kemāliyle kişi ger bulsa ʿizzet / Cihānda çekmez idi **ehl-i zillet** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 14). [ehl-i zillet,]*

ehl-i zindān: *Zindandaki insanlar; aşıklar.*

1. Düşmişem çāh-ı zenaḫdānuña gerçi rāḥatam / Ḥamdülillāh ḥālüme her **ehl-i zindān** imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 5). [ehl-i zindān,]*

eksil-: *Uzaklaşmak, geri durmak, bir an olsun ayrılmamak.*

1. **Eksilmedi** aġyār nidem yār işiginden / Ol kelb-i laʿīni şu ḳadar ṭaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 4). [eksilmedi, -me, -di]*
2. Aramızdan şükür Allāha ki **eksildi** raḳīb / Hele ser vaḳtümüze irmedi hicrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 7). [eksildi, -di]*

eksük: *Bulunmayan, var olmayan.*

1. Ġamzesi cānumı çekişür çeşmi göñlümi / **Eksük** degül çü mestler arasında ʿarbede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 6). [eksük,]*

eksük ḳoma-: *Eksik bir şey kalmamak, her şeyi uygulamak.*

1. **Eksük ḳomaduñ** Mihrīye sen cevr ü cefāda / Bir yār-ı vefādārı bulayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 6). [eksük ḳoma-,]*
2. Hele sen ḳāʿide-i cevrde **eksük ḳomaduñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 2). [eksük ḳoma-,]*

eksük olma: *Var ol, sağ ol, eksik olma anlamlarına gelen bir söz.*

1. **Eksük olma** salṭanat taḫtında ey şah-ı cihān / ʿĀlem içre sāye-i Perverdigār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 17). [eksük olma,]*

eksük olma-: *Her zaman, her fırsatta bulunur olmak, yanından ayrılmamak.*

1. Yıllar ile görmezem yārum yüzin ben müddeʿī / Sāyesi gibi ḳatından **eksük olmaz** bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 2). [eksük olma-,]*
2. Sīnemüñ gencīnesinden **eksük olmaz** laʿl ü dür / Müflis olmaz dil ne ġam bu ʿeşk-bārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [eksük olma-,]*
3. **Eksük olmaz** bu cihāndur ʿāşıḳa bir yār hey / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [eksük olma-,]*

el: *Güç, iktidar, irade.*

1. Öldürürem dir imiş zülfüñe çeşmüñ beni yār / Virme cellād **eline** aṣ beni ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [eline, -i, -n, -e]*
2. Maʿşūḳ **elünde** cevr ü cefā vü ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [elünde, -ü, -n, -de]*
3. Dehr **elinden** bir ṣafā cāmını nūş itdürmedüñ / Ṣunduġuñ her dem felek Mihrīye biñ ṭās aġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [elinden, -i, -n, -den]*
4. Virme nādān **eline** kim ne bilür / Altunuñ ḳıymetini ehl-i raṣāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 6). [eline, -i, -n, -e]*
5. Çeşm-i ḫūnrīzüñ **elinden** kime feryād ideyin / Kim içer ḳanumı her dem gözlemez āvāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 2). [elinden, -i, -n, -den]*
6. Ḫār **elinden** dāmenin ḳurtarmaġ içün dilberüñ / Sen daḫi her gülsitāna yüz urup yalvar ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [elinden, -i, -n, -den]*
7. Dehr **elinden** ḫāne-i ġamda yiyüben içmege / Eşk-i çeşmim āb olmışdur yüregüm hem kebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 27). [elinden, -i, -n, -den]*
8. Şehā ẓulmüñ **eli** şehr-i dili yıḳdı dirīġ / Çıḳısar cān bedenden idiser terk-i diyār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 13). [eli, -i]*

el: *İnsanın avuç ve parmaklardan ibaret olan tutma, kavrama ve iş görme uzvu.*

1. Dildār laʿli yādına gülgūn mey içmege / Ḫoşdur bu demde al **elüñe** sāḳi cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [elüñe, -üñ, -e]*

2. Devlet anlaruñ ki bu eṣnadʾola gülzārda / Bir **elinde** cām-ı ṣāġar bir elinde zülf-i yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [elinde, -i, -n, -de]*
3. Devlet anlaruñ ki bu eṣnadʾola gülzārda / Bir elinde cām-ı ṣāġar bir **elinde** zülf-i yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [elinde, -i, -n, -de]*
4. Bezm-i çemende ṣaḥn-ı gülistānda devr iden / Sāḳī **elinde** sāġar-ı ṣāfī piyāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 2). [elinde, -i, -n, -de]*

el: *Ülke, yurt, memleket, diyar.*

1. Kelāmı cānlar **elinden** göñüller alsa ṭañ mıdur / Muḥibb iden ḳamu ḫalḳı anuñ ṣīrīn zebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 25). [elinden, -i, -n, -den]*

el: *Dua, niyaz.*

1. ʿArş-ı aʿlāya irişür **elüm** ey şāh-ı cihān / Her ḳaçan kim varuram kūyuña mihmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 23). [elüm, -üm]*

el: *Kavrama ve iş görme uzvu; mülkiyet, sahiplik.*

1. Meydān içinde çalmaġa ṭopın saʿādetüñ / Ṣundı **elüñe** ʿaṣḳ ile çevgān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 13). [elüñe, -üñ, -e]*

el: *Sebep, vasıta, araç.*

1. ʿĀḳil ḳomazuz ḫūblaruñ **elden** ölünce / Zencīr-i ser-i zülfini dīvānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 4). [elden, -den]*
2. Vireli ʿadlüñ **eliyle** ʿāleme luṭfuñ maʿāş / Şiddetinden rūzgāruñ kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 12). [eliyle, -i, -y, -le]*

el: *Yabancı; rakip.*

1. ʿAşḳuñ esīri derd ile dermānda kim begüm / Alsañ bizüm de göñlümüz **ele** ḫaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [ele, -e]*
2. Mihrüñde senüñ bir gün eyā māhliḳā āh / Fāş eyleyiser sırruñı Mihrī **ele** ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 5). [ele, -e]*
3. Yoḳ yire dehānı ḫaberin itdü deyü fāş / Düşürdi bizi dillere **eller** ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 4). [eller, -ler]*

el: *Sahip olma, bulunma.*

1. Cān u dil naḳdini cānān yolına ḫarc eyledüm / Ḫoş ṣafā sürdüm cihānda **elde** varum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [elde, -de]*
2. Mihrīyi bī-iḫtiyār itmişdüñ ey dildār-ı men / Başda ʿaḳlum ü **elümde** iḫtiyārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 7). [elümde, -üm, -de]*
3. Tīġ-ı ḳahr ile raḳībüñ iki çalduḳ başın / **Elümüzdeydi** belī ṭop ile çevgān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 3). [elümüzdeydi, -ümüz, -de, -y, -di]*

el: *Muamele, davranış; cefa, eziyet, zulüm.*

1. Dimezler ʿāşıḳı gördükçe mübtelālardur / Fiġān güzeller **elinden** ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 2). [elinden, -i, -n, -den]*
2. Seveni kendüleri sevmege iderler ʿār / Fiġān güzeller **elinden** ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 6). [elinden, -i, -n, -den]*
3. Bilimedüm bularuñ nāmı var nişān ḳanda / Fiġān güzeller **elinden** ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 8). [elinden, -i, -n, -den]*
4. Mezāruñ üzre biten ḫaşr olunca diye giyāh / Fiġān güzeller **elinden** ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 10). [elinden, -i, -n, -den]*

el: *İnsanın avuç ve parmaklardan ibaret olan tutma, kavrama ve iş görme uzvu; lale çiçeğinin altı.*

1. **Eline** bāde almış lāle gül-reng / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 22). [eline, -i, -n, -e]*

el: *Güç, iktidar; muamele, davranış.*

1. Āh u efġān ile her dem geçürür kārumuzı / Āh **elinden** felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [elinden, -i, -n, -den]*
2. Pür ider ḳāseyi her dem içürür ḳan bize / Āh elinden felegüñ dād **elinden** felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 8). [elinden, -i, -n, -den]*
3. Ne özi göynür esirger ne ḫo yaşını siler / Āh **elinden** felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 10). [elinden, -i, -n, -den]*
4. Bu cihān bāḳī degül saña da ḳalmaya felek / Āh elinden felegüñ dād **elinden** felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [elinden, -i, -n, -den]*
5. Mihrīyi öldüricek kime cefā eyleyesin / Āh **elinden** felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 14). [elinden, -i, -n, -den]*
6. Ḥasret itdi bizi uş sevgülü cānānlara / Āh elinden felegüñ dād **elinden** felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 16). [elinden, -i, -n, -den]*
7. Sürmedüm neyleyeyin ẕevḳ u ṣafāsın felegüñ / Āh **elinden** felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 2). [elinden, -i, -n, -den]*
8. Nideyin baña felek ummaduġum işler ider / Āh elinden felegüñ dād **elinden** felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 4). [elinden, -i, -n, -den]*
9. ʿAynuñdan revān it yaş u ḳan / Her nefes nefsüñ **elinden** ḳıl fiġān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 18). [elinden, -i, -n, -den]*

el: *İnsanın avuç ve parmaklardan ibaret olan tutma, kavrama ve iş görme uzvu; güç, iktidar, irade.*

1. Ḳapuñda bende olur serv-i āzād / **Elüñde** mūm olur luṭfuñla pūlād *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [elüñde, -üñ, -de]*

el bir it-: *Birlikte hareket etmek, el birliği yapmak.*

1. İçelüm ṭurma maḥabbet ayaġın ṭolu getür / **El bir idüp** açalum defter-i ʿişret dürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 2). [el bir id-,]*
2. Ḳaşıyla ġamzesi ṣanemüñ **el bir itdiler** / Ṣandūḳ-ı sīnem aña nişān idüp atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 1). [el bir it-,]*

el çek-: *Vazgeçmek, ilgisini kesmek.*

1. Ölince çünki **el çekmez** göñül dildār mihrinden / Şifā virmez baña hergiz senüñ ey şeyḫ telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [el çek-,]*

el çek-: *Uzaklaşmak, ilgiyi kesmek, uzak durmak.*

1. Depele ey raḳīb gel beni dek / Dāmeninden ḥabībimüñ **el çek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 1). [el çek-,]*

el götür-: *Dua etmek, Allah'a niyazda bulunmak amacıyla ellerini açmak.*

1. Şīrīn lebiyle aġzuña sögmiş i Mihrī yār / ʿÖmri çoġ olsun **el götür** imdi duʿālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 5). [el götür-,]*

el ḳar-: *El uzatmak, bir şeyi elde etmeye çalışmak.*

1. Ḳorḳaram vaṣluña daḫi geleler **el ḳaralar** / İtdiler ʿāşıḳ-ı şūrīdelerüñ ʿaşḳuñı pāy *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 4). [el ḳar-,]*

el ṣun-: *El uzatmak, el sürmek, dokunmak; yaklaşmak, sahip olmak.*

1. Dil düzdi bāġ-ı ḥüsnine **el ṣunmasun** deyü / Zülf-i siyāh-ı mārı gülistānda yatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 2). [el ṣun-,]*

el üşür-: *Toplanmak, bir araya gelmek; yakın olmak, çevresini sarmak.*

1. Düşmenler üstine ṣanemüñ **el üşürdiler** / Yatlu ḫaberle uş beni gözden düşürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 1). [el üşür-,]*

el vir-: *Yardım etmek, fırsat vermek.*

1. **El virmiş** idi ḫoş bize devrān geçen gice / Hem-ṣoḥbet idi dilber ü cānān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [el vir-,]*

el yu-: *Elini çekmek, bırakmak, vazgeçmek.*

1. Gördüm yüzüñi āh ile efġāndan **el yudum** / Ṣordum lebüñi çeşme-i ḥayvāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 1). [el yu-,]*
2. Yoġ imiş çünkim naṣîbüm vaṣl-ı cānān olmadan / **El yudum** şimden girü derdüme dermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 1). [el yu-,]*
3. Gözüm göreli sidre ḳadüñ müntehāsını / Cān gülşeninde serv-i ḫırāmāndan **el yudum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 2). [el yu-,]*
4. Ġavvāṣ olalı ol ṣanemüñ ʿaşḳı baḥrine / Baḥr-i muḥîṭe baḳmadum ʿummāndan **el yudum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 3). [el yu-,]*
5. Laʿl-i lebüñle dişlerüñüñ vaṣfın işidüp / Ḥaḳḳā budur ki dürr ile mercāndan **el yudum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 4). [el yu-,]*
6. Öldürmesün iñen daḫi ġamzeñ di Mihrîyi / Ben ḫūnî gözlerüñ göreli cāndan **el yudum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [el yu-,]*

elbette: *Mutlaka, şüphesiz.*

1. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen **elbette** cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [elbette,]*
2. Her ki şeyṭāna uyar **elbette** īmāndan çıḳar / Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [elbette,]*
3. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen **elbette** cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [elbette,]*
4. Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum yāri āh / Her ki şeyṭāna uyar **elbette** īmāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [elbette,]*
5. Zülf-i müşgīnüñ nʾola boynuma ṣaldıysa kemend / Dostum lāzım durur dīvāneye **elbette** bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 1). [elbette,]*
6. Gözüñe ḳarşu cān u dil gidüp ḳaldı muḳābil ten / Atılsa oḳı **elbette** gerekdür çün nişānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 9). [elbette,]*
7. Eger ʿarż eylemezseñ şāha ḥālüm / Ḳalur **elbette** boynuñda vebālüm *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [elbette,]*

elde piyāle ṭut-: *Elinde kadeh tutmak, bir kimseye sunmak üzerinde içki kadehini elinde tutmak; lalenin kadehe benzetilen şeklinin tek dal üzerinde durması.*

1. Lebi yādına olmış germ lāle / Ṭurur yekpā **ṭutar elde piyāle** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 17). [elde piyāle ṭut-, -de]*

elde ṭut-: *Elinde tutmak, bulundurmak.*

1. Geldükçe ḫayālüñ dile mihmān **ṭutar elde** / Ḫūn-ı cigerümle ṭolu peymāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 3). [elde ṭut-,]*

elden çıḳar-: *Kaybetmek, elinden kaçırmak.*

1. Müddeʿī sözi ile **elden çıḳardum** yāri āh / Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [elden çıḳar-,]*

elden etegüñi ḳoma-: *Peşini bırakmamak; sevmeye devam etmek.*

1. **Ḳomam** ölince **elden etegüñi** dostum / Buldum saʿādet ise yeter dāmenüñ gibi *(Mihrî Hatun*

Divanı, Gazel 187, Beyit 2). [elden etegüñi ḳoma-,]

elden git-: *Bir şeyi yitirmek, o şeyden yoksun kalmak.*

1. ʿĀşıḳ iseñ ʿaşḳ yolında ṣaḳlama nāmūs u ʿār / Cehd idüp bu yolda cān vir yoḫsa **elden gitdi** yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [elden git-,]*
2. Ḥüsn sermāyesi **elden gidicek** bir gün ola / Bildüre itdügüñi sevdügüm Allāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 3). [elden git-,]*

elden ḳoma-: *Elden bırakmamak, vazgeçmemek, bağlılığını sürdürmek.*

1. Düşdüm ayaḳlara **elden ḳomadum** yār etegin / Gerçi yārüm ḳomadı bir nefes aġyār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 1). [elden ḳoma-,]*
2. Mihrī hevā-yı ʿaşḳuñı **elden ḳomaz** eger / Meydān-ı ʿaşḳ içinde dikerlerse dārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 7). [elden ḳoma-,]*
3. ʿĀḳil **ḳomazuz** ḫūblaruñ **elden** ölünce / Zencīr-i ser-i zülfini dīvānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 4). [ʿāḳil ḳoma-,]*

elden ḳoy-: *Uğraşmayı, ilgilenmeyi bırakmak, terk etmek.*

1. Ḫārı **elden ḳoyalum** cān virelüm gül yolına / Ḳaçan ise gidecekdür ḳoy a gitsün başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 3). [elden ḳoy-,]*

ele al-: *Eline almak, tutmak; bir konuda konuşmaya, işlem yapmaya başlamak.*

1. ʿAşḳuñ meyini **ele alayın** mı ne dirsin / Ġayret kilimin ṣuya ṣalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 1). [ele al-,]*
2. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳuzaḥ gibi kemān **almış ele** / Cānlara pertāb atar cānā hilālüñ pertevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 2). [ele al-,]*

ele gir-: *Elde etmek, ulaşmak, erişmek.*

1. Mihrī yār ister iseñ dāmen-i aġyāra yapış / Gül **ele girmez** imiş ṭutmayıcaḳ ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 4). [ele gir-,]*
2. Furṣat el virmiş iken būse-kinār it yāri / Dāʾimā **girmez** i Mihrī **ele** bu dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 5). [ele gir-,]*

elek-: *Utanmak, sıkılmak, mahzun olmak.*

1. Yine dil düşdi bugün bir gözi āhū elige / Ki güneş görse yüzin gire seḥābe **elege** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [elege, -e]*

elem: *Üzüntü, tasa, keder.*

1. Ol vücūd-ı nāzenīnüñden ıraġ olsun **elem** / Düşmenüñe ḫāne-i ġam içre miḥnet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 3). [elem,]*
2. ʿĪsī-nefesi eyledi biz mürdeyi zinde / Ġamgīn dilimüz buldı feraḥ gitdi **elemler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 2). [elemler, -ler]*
3. Rūzgāruñ **elemiyle** nice bir aġlayavuz / Rūzgār ilte kenāra bulavuz hem-demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 3). [elemiyle, -i, -y, -le]*
4. ʿĪdüñ mübārek olsun eyā ḫusrev-i zamān / İḳbāl ü devletüñ günine irmesün **elem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 16). [elem,]*

elem çek-: *Üzülmek, kederlenmek, sıkıntı yaşamak; sevgiliden ayrı kalmak.*

1. Rūzgāruñ **elemin çekmiş** idük ḫayli zamān / Ḥamdülillah bizi yār eyledi bī-ġam bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 3). [elem çek-,]*
2. Dostlaruñ her dem cihān rūyında olsun şādmān / Dāʾimā düşmenlerüñ **çeksün elem** sen bī-ġam ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [elem çek-,]*

el-ḥaḳ: *Hakikaten, doğrusu.*

1. Didi **el-ḥaḳdur** ki dirler genc vīrāndan çıḳar / Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [el-ḥaḳdur, -dur]*
2. Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin / Didi **el-ḥaḳdur** ki dirler genc vīrāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [el-ḥaḳdur, -dur]*
3. İnanmaz idüm kimseye öldüm dise **el-ḥaḳ** / Yalan dilüñe aldanup ey yār inandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [el-ḥaḳ,]*
4. Cemāli gülşenini gördüm ü didüm **el-ḥaḳ** / Şükūfe ile müzeyyen bahāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 2). [el-ḥaḳ,]*
5. Çoḳdur cihānda gerçi güzeller nenüñ gibi / Bir nāzenīn görmedüm **el-ḥaḳ** senüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [el-ḥaḳ,]*

elḥamdülillāh: *Allah'a şükürler olsun.*

1. Ḥudāya minnet ü **elḥamdülillāh** / İşiginde şehüñ mihmān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 4). [elḥamdülillāh,]*

elḫān it-: *Şarkı söylemek; ötmek.*

1. Rūz u şeb **elḫān ider** bülbülleri ḫoş şevḳi ile / Gül gibi güler göñül gūşa ṣadāsı iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [elḫān id-,]*

elif: *Elif (ا), Arap alfabesinin ilk harfi; Ahmed isminin ilk harfi.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsninde fāla niyyet itdüm ol şehüñ / Evvel **elifle** ḥa geldi āḫirinde mīm ü dāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [elifle, -le]*

elif: *Arap alfabesinin ilk harfi; ruh, tin.*

1. Ṣaḳlasun emn ü emānında seni dāʾim Aḥad / Cān içinde nitekim ola **elif** ḥarfi ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 20). [elif,]*
2. Cān içinde ṣaḳladum mihrüñ **elif** gibi senüñ / Gitmedi bilmem nedür cürmüm senüñ benden kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [elif,]*

elif: *Arap alfabesinin ilk harfi; ince, uzun boylu sevgili.*

1. Şöyle kim dil ḫānesinde mihr-i cānān gizlüdür / Nitekim cānda **elif** ten içre hem cān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 1). [elif,]*

elif: *Cān kelimesinin ortasındaki elif harfi; sevgilinin boyu, endamı.*

1. Didi ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm kim bir **elif** gibi bu cān içre nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [elif,]*

elige düş-: *Eline düşmek, egemenliği altına girmek; aşık olmak, gönül vermek.*

1. Yine dil **düşdi** bugün bir gözi āhū **elige** / Ki güneş görse yüzin gire seḫābe elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [elige düş-,]*

elin ṭut-: *Destek olmak, yardım etmek, yardımcı olmak.*

1. Faḳīrüñ **ṭut elin** bulmaḳ dilerseñ / Cihānda rifʿat ü cennetde raḥmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [elin ṭut-,]*

elinden al-: *Mahrum etmek, sahip olduğu şeyi ele geçirmek.*

1. **Alup** şīrīn zebān ile **elinden** Mihrīnüñ varın / Aha geldüm didi yeldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [elinden al-, -up]*

eline al-: *Tutmak, elle bir nesneyi kavramak.*

1. Devr-i ruḫında ṣatmaġa tiryāḳ-ı leblerin / Dilber **eline almış** iki zülfi mārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 5). [eline al-, -i, -n, -e]*

eline gir-: *Eline geçmek, elde etmek, sahip olmak.*

1. Dil ne çekmişdür Zelīḫā-veş belā-yı hecr ile / **Eline girince** sen Yūsuf-ı ṣānī kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 3). [eline gir-,]*
2. Dāmen-i vaṣlı ḥabībüñ hele **girsün elime** / Ṭutmışam tīg-ı belāsına boyun aġyāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 6). [elime gir-,]*

eline yaḳa vir-: *Yakalanmak, kaçamayacak şekilde birisinin etkisi altına girmek; aşık olmak, tutulmak.*

1. Çoḳdan ʿaşḳuñ **eline** ben bende / **Virmişimdür yaḳa** efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 4). [eline yaḳa vir-,]*

eline yaḳamı al-: *Bir kimsenin emri altına girmek, yakayı ele vermek; tutulmak, aşk tutsağı olmak.*

1. Dostum ḫaste-dili hecrüñ odı nice yaḳa / **Aldı** ʿaşḳuñ **eline yaḳamı** ḥālime baḳ a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [eline yaḳamı al-,]*
2. Çün **alduñ elüñe yaḳamı** ḥālüme baḳ kim / Dirler gözüñ aşdʾolsun olurken elüñ işde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 4). [elüñe yaḳamı al-,]*

el-ḳıṣṣa: *Sözün kısası, kısacası.*

1. Zülfiyle ruḫları yeter ol ḫusrevüñ hemān / **El-ḳıṣṣa** ḫalḳ-ı ʿāleme leyl ü nehār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [el-ḳıṣṣa,]*
2. Geh şānededür zülfüñ ü geh fikri dilümde / **El-ḳıṣṣa** bu miskīni ḳoduñ dilde vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [el-ḳıṣṣa,]*

el-minnetülillāh: *Minnet ancak Allah içindir, Allah'a şükürler olsun.*

1. Gördi çü gözüm ḳāmet-i dil-cūyuñı cānā / **El-minnetü lillāh** yine bustānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 3). [el-minnetü lillāh,]*
2. Zeyn itmege cān gülşenin **el-minnetü lillāh** / Ol ruḫları gül ṣaçları reyḥān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 2). [el-minnetü lillāh,]*

elüm girībānuñda ol-: *Eli yakasında olmak, hesap sormak.*

1. Ha bugün cevr ü cefāñ ile beni öldüresin / Yarın **elüm olur** a hele **girībānuñda** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [elüm girībānuñda ol-,]*

elüm ile başuma ḫāki ḳoy-: *Kendi kendini öldürmek; kendine ızdırap yaşatmak, zarar vermek.*

1. **Ḳoydum** ben **elüm ile** benüm **başuma ḫāki** / Bağruma başayın ṭaşı nāçār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 4). [elüm ile başuma ḫāki ḳoy-,]*

elüm ir-: *Ulaşabilmek, elde etmek.*

1. Laʿl-i şīrīnüñe ben cān virürem **irmez elüm** / Āh kim ḳarşumda dāʾim lā-tekellüf yir meges *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 3). [elüm ir-,]*

elüm ṭut-: *Yardım etmek, destek olmak; iyi davranmak, ilgilenmek.*

1. **Ṭutmazsañ elüm** luṭfuñ ile ḳaldum ayaḳda / Cānā demidür yoḫsa öleyin mi ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 4). [elüm ṭut-,]*

elümden ḳo-: *Eline almamak; bırakmak, yapmamak.*

1. Ẕikr ü tesbīḥi **ḳodum** şām u seḥer **elümden** / Aduñı yād iderem dilde hemān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [elümden ḳo-,]*

elüñ işde olurken gözüñ aşdʾolsun: *Eli işte gözü oynaşta, bir işi yapar gibi görünürken aklı başka yerde olmak; sevgili aşığı kendine bağlar ancak onunla ilgilenmez, rakiplere ilgi gösterir.*

1. Çün alduñ elüñe yaḳamı ḥālüme baḳ kim / Dirler **gözüñ aşd'olsun olurken elüñ işde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 4). [elüñ işde olurken gözüñ aşd'olsun,]*

elüñe gir-: *Ulaşmak, sahip olmak; vakti gelmek, kavuşmak.*

1. Nāgāh **girür** ise **elüñe** dāmen-i vaṣlum / Bir vaḳt-i şerefde *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 17). [elüñe gir-,]*
2. Ẓulmet şebinde ḳalmış idüm ḫayli derd ile / **Girdi elüme** bir meh-i tābān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 2). [elüme gir-,]*

elüñe vir-: *Teslim etmek, kendi rızası ile haklarını devretmek.*

1. Ṭapuña bend'olaldan cān u dilden / **Elüñe virmişümdür** iḫtiyārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 4). [elüñe vir-,]*

em: *İlaç, deva; sevgilinin hayali.*

1. Ḫaste dile ḫayāli idi emsem eyleyen / Müşkil budur ki şimdi beni **emler** öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [emler, -ler]*

em ḳıl-: *İlaç kılmak, ilgi göstermek; öpmek.*

1. Öldürse gerek beni ḫayāl-i lebüñ ey dost / Bu ḫaste dile **ḳılmaz** iseñ ẕerre ḳadar **em** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [em ḳıl-,]*

emān: *Güven, itimat, eminlik; güven sağlama.*

1. Terk itdüñ itmezem dir iken mübtelāñı āh / Ḫūblar içinde ʿahd ü **emān** böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [emān,]*

emān bul-: *Emin olmak, korunmak, güvende olmak.*

1. Nigārā tā ḫalāṣ itdüñ beni girdāb-ı ḥasretden / Feraḥdan şādmān oldum belālardan **emān buldum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 4). [emān bul-,]*

emegi yele git-: *Emeği, uğraşı boşa gitmek, yaptıklarının karşılığını görememek; umduğu ilgiyi, sevgiyi görememek.*

1. Bī-ḳadre bu cihānda kimesne göñül virüp / Mihrī senüñ gibi **emegi yele gitmesün** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 5). [emegi yele git-,]*
2. Ey ṭalīʿi yoḳ Mihrī hemān eyle taḥammül / Anca bu hevālarda **emegüñ yele gitdi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 5). [emegüñ yele git-,]*

emek yele vir-: *Emeğini yele vermek, çabaları boşa gitmek, emeklerinin karşılığını görememek.*

1. Ḫūblar zülfi hevāsına yeler çoḳdur velī / Yoḳ durur illā benüm gibi **yele virmiş emek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [emek yele vir-,]*
2. Baş ḳoşup zülfüñe Mihrī ḳurı sevdālarla / Yel gibi yeldi yoluñda **yele virdi emegi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 6). [emegi yele vir-,]*

emīr: *Bir memleketin reisi, şehzade, padişah.*

1. Aṭlasına dirme sen Mihrī **emīrüñ** fāriġ ol / Dervişüñ yiter palāsı ʿārife dībāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 7). [emīrüñ, -üñ]*

emīr-i ʿāşıḳān: *Aşıkların emiri, reisi.*

1. **Emīr-i ʿāşıḳān** gül-bū ḳaranfül / Biter anda benefşe nergis ü gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 31). [emīr-i ʿāşıḳān,]*

emīr-i kāmrān: *Arzusuna kavuşmuş, bahtiyar emir, hükümdar; aşığına kavuşmuş, bir araya gelmiş sevgili.*

1. Bugün şādān u ḫandānum ki mürde cisme cān buldum / Göñül mülkine çün şāhı **emīr-i kāmrān**

buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [emīr-i kāmrān,]*

emn ü emān: *Huzur ve güven.*

1. Ṣaḳlasun **emn ü emānında** seni dāʾim Aḥad / Cān içinde nitekim ola elif ḥarfi ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 20). [emn ü emān,]*

emn-i emān: *Kurtarıcı, emniyet ve güven sağlayıcı.*

1. Gözüñ ḳanuma ḳaṣd itdükçe laʿlüñ remz ider cāna / Ecelden yaʿni ʿĪsā-veş bize **emn-i emānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 10). [emn-i emān,]*

emr: *Buyruk, buyrulan şey.*

1. Ne var **emri** berātına muṭīʿ olursa ins ü cān / Bugün rūy-ı zemīnüñ çün Süleymān-ı zamānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 15). [emri, -i]*

emr: *Emir, buyruk; Allah'ın ol demesi ve olması (kün feyekun).*

1. Süreyyādan serāya dek ne var / Anuñ **emri** ile oldı āşikār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 4). [emri, -i]*
2. Devlet bulmaḳ isterseñ i ḳul / **Emrile** ol pādişāhuñ her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 8). [emrile, -ile]*

emrin şıyan: *Allah'ın emir ve yasaklarına uymayan, itaat etmeyen kimseler.*

1. Ẕelīl ü ḫor olur **emrin şıyan** / ʿĀḳıbet maḥrūm olur nefse uyan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 9). [emrin şıyan,]*

emrine fermān ol-: *Emrine amade, her dediğini yapmak, kulu, kölesi olmak.*

1. Olalı şeydāsı bir ẕerre günāhum bilmezem / Her ne dirse dilberüñ **emrine fermān olmadan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 4). [emrine fermān ol-,]*
2. Lem-yezel rūz-ı ezelde saña ḳısmet eylemiş / Kim **ola** her vechile **emrüñe fermān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 2). [emrüñe fermān ol-, -a]*
3. Nice zebūnuñ olmaya bu gerdiş-i felek / Bildi ki **oldı emrüñe fermān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 5). [emrüñe fermān ol-,]*

emrine imtisāl eyle-: *Emirlerini yerine getirmek, itaat etmek.*

1. Bir şehenşāh-ı zamāndur kim cihān ḫusrevleri / Her cihetden lā dimez **emrine eyler imtiṣāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 10). [emrine imtiṣāl eyle-,]*

emrinsüz: *Emri olmadan, izni olmaksızın.*

1. Ḫayır şer ne kim işlersen iş / Anuñ **emrinsüz** olunmaz biñ dür iş *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 7). [emrinsüz,]*

emsem: *İlaç, merhem, deva; karşılık görme.*

1. Derdüñ yeter ey dost benüm derdüme **emsem** / Dil-ḫasteñe cānā daḫi dermānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [emsem,]*

emsem eyle-: *İlaç olmak, şifa vermek, iyileştirmek; aşk acısını bir nebzede olsa dindirmek.*

1. Ḫaste dile ḫayāli idi **emsem eyleyen** / Müşkil budur ki şimdi beni emler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [emsem eyle-,]*
2. Bir ṭabīb oldı bizümle yine hem-dem bu gice / Dil-i bīmārumuza **eyledi emsem** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 1). [emsem eyle-,]*

emsem ḳıl-: *Deva olmak, çare kılmak; aşığın derdine derman olmak, sıkıntısını gidermek; öpmek.*

1. ʿAcebā laʿl-i lebinden yine **emsem ḳıla** mı / Yüregümde görinen ġamzeleri yāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 2). [emsem ḳıl-,]*

endām: *İnsanın bedeni, boy pos.*

1. Her dem **endāma** lerzeler düşürür / Heybet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 14). [endāma, -a]*

enfās-ı bād: *Rüzgarın nefesi; sevgilinin kokusu; Şehzade Ahmed'in kokusu.*

1. Ṣaḥn-ı benefşe şām u seḥer müşgbārdur / **Enfās-ı bād** irişdi meger gülsitāna kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 5). [enfās-ı bād,]*

enfās-ı mesīḥā: *Hz. İsa'nın ölüleri dirilten nefesi; sevgilinin ilgisi, yakınlığı.*

1. Ḥayy ider bir demde biñ ʿaẓm-i remīm olmışları / Ḥaḳ bilür kim böyle **enfās-ı Mesīḥā** görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 5). [enfās-ı mesīḥā,]*

enhār: *Nehirler, ırmaklar.*

1. Sevdā belürüp başda nʾola dilde delürse / Bes vaḳt-i bahār irdi vü **enhār** bulandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 2). [enhār,]*

enīs: *Arkadaş, dost, yaren.*

1. Yidigüm derd içdigüm ġamdur **enīsüm** ġuṣṣa yār / Sensüzin nice geçer gör bu zamānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [enīsüm, -üm]*
2. Olaldan ʿaşḳuñ ile cān yoldaş / **Enīsüm** ġam olupdur ġuṣṣa ḫāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 2). [enīsüm, -üm]*

enīs ol-: *Arkadaş olmak, alışmak.*

1. Ten **enīs olmışdur** andan ayru olmaz bir nefes / Sevdügüm yārüm vefādārum nigārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 3). [enīs ol-,]*

envāʿ-ı zīnet: *Süs çeşitleri, çeşitli türlerdeki süsler; sevgilinin yüzündeki güzellik unsurları; Şehzade Ahmed'in yüzündeki güzellik unsurları.*

1. **Envāʿ-ı zīnet** ile cihān olsa ṭañ mı zeyn / ʿArż eyleyen cemālini çün şehriyārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 8). [envāʿ-ı zīnet,]*

envār: *Nurlar, parıltılar, ışıklar; sevgilinin yanakları.*

1. Göreli zülfüñ şebinde yüzüñüñ **envārını** / Çarḫ sergerdān olupdur māh-ı tābān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 2). [envārını, -ı, -n, -ı]*

envār: *Işık, nur, aydınlık; güzellik, canlılık.*

1. Cihān ṭurduḳça urduḳça felek raḳṣ / Cemālüñ **envārına** gelmesün naḳṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [envārına, -ı, -n, -a]*
2. Ḳandīl-i ruḫuñdan yaḳar ey dost delīl / Ki güneş ʿāleme **envārını** eyler iẓhār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 21). [envārını, -ı, -n, -ı]*
3. Çünki gösterdi cihāna ruḫlarından yār gül / Eyledi rūy-ı zemīn eṭrāfını **envār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 1). [envār,]*
4. Ruḫuñ **envārı** şevḳinden ṭolupdur bu cihān āteş / Vücūdum mülkini yaḳsa ʿaceb mi her zamān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [envārı, -ı]*

envār: *Nur, aydınlık, parıltı, ışık.*

1. Yüzüñ **envārı** şevḳinden olupdur zīneti şemʿuñ / Ki her dem nārı nūr itmek olur māhiyyeti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 6). [envārı, -ı]*

enver: *Aydınlık, ışıklı, parlak.*

1. Çü düşdi şevḳ-i ruḥı āfitāb çihresinüñ / Cihāna virdi żiyā **enver** ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 2). [enver,]*
2. Ẓāhir olaldan cihāna gül cemāli **enveri** / Nūra ġarḳ oldı bu ʿālem itdi ẓulmet irtiḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 2). [enveri, -i]*
3. Nūr virmezdi cihān rūyına ḳandīl-i semā / Gün cemāli **enverinden** olmasa ger ittiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 6). [enverinden, -i, -n, -den]*
4. Virse żiyā cemāli cihāna ʿaceb midür / Ol dilberüñ ki ḥüsni cihān **enveri** geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 3). [enveri, -i]*
5. Güneş her dem alur **enver** ṭapuñdan / Ḳamer şeyʾlillah ider hem ḳapuñdan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [enver,]*

enver bağla-: *Işık saçmak, aydınlatmak.*

1. Ḳāmeti cān gülşeninde serv ü ʿarʿar bağlamış / Ḥüsninüñ şemsi cihān bāġına e**nver bağlamış** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 5). [enver bağla-,]*

enver bul-: *Aydınlanmak, nurlanmak, parıldamak; içi ferahlamak, huzura ermek, mutlu olmak.*

1. Cān levḥasına eyle cemālümi muṣavver / **Bulsun** dilüñ **enver** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 9). [enver bul-,]*

enver vir-: *Aydınlatmak, ışıtmak; iyilik yapmak, ihsanda bulunmak.*

1. Lemʿa-i cūduñ żiyāsı **virdi enver** ʿāleme / Mīve-i luṭfuñla buldı bāġ u bostān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [enver vir-, -di]*

epsem ol-: *Susmak, ses çıkarmamak; sevgiliden ayrı kalmaya gönlün razı olması.*

1. Neyleyem bī-çāre göñlüm bir dem olmaz yārsuz / **Epsem olmaz** nitekim cehd eylerem bu ʿārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 1). [epsem ol-,]*

er: *Sözünün arkasında duran, yiğit, mert.*

1. Raḳībüñ lāf urup dirmiş anı öldürürin bir gün / **Er** ise gelsün ol nāmerd aña göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [er,]*

erkān: *Yol, yöntem, usul, adap.*

1. ʿĀşıḳa maʿşūḳ çün cevr idegelmişdür ezel / Terk-i ʿādet eylemez her kişi **erkānın** sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 4). [erkānın, -ı, -n]*
2. ʿAynı ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ / Kimde vardur sendeki ṭavr ile **erkān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [erkān,]*

erkān-ı devlet: *Devlet yöneticiliği, hükümdarlık.*

1. Ḥamdülillāh kim mülāḳāt oldı Mihrī Dāʿiye / Dir görenler ẕātuña **erkān-ı devlet** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 8). [erkān-ı devlet,]*

erkān-ı devlet: *Devletin ileri geleni; sadrazam.*

1. Eyâ pāşā-yı aʿẓam ʿâlî-himmet / Saʿādet menbaʿı **erkān-ı devlet** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [erkān-ı devlet,]*

erkān-ı salṭanat: *Saltanatın en büyüğü, ileri geleni.*

1. Ṭolsa cihāna şöhretüñ āvāzı ṭañ mıdur / Ey şāh-ı ʿālī sendedür **erkān-ı salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 3). [erkān-ı salṭanat,]*

erlik: *Mertlik, yiğitlik, kahramanlık.*

1. Raḳībüñ lāf urup dirmiş anı öldürürin bir gün / Er ise gelsün ol nāmerd aña göstereyin **erlik** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [erlik,]*
2. Yüzüñe ḳarşu cedel eyleyemez Sām u süvār / Rüstem ü Zāl olamaz **erlik** ile saña ġarīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [erlik,]*
3. Rezmüñe muḳābil ṭuramaz Sām u Nerīmān / Rüstem olamaz **erlük** içinde saña hem-tā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 17). [erlük,]*

es-: *Rüzgarın bir yerden bir yere akması; ulaşmak.*

1. **Esmese** gülzāra ḥüsni gülşeninden bū nesīm / Virmez idi ḫalḳa ḳaṭʿā būy reyḥān gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [esmese, -me, -se]*

es-: *Havanın bir yönden bir yöne akması, rüzgar olmak; gelmek, yaşanmak.*

1. Ḳış güninde gāh gāh **esdükçe** bād-ı zemherīr / Ḫāne-i ḫalvetgehümde germ nārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 4). [esdükçe, -dükçe]*

esbāb: *Unsur, öge; çiçeğin taç bölümünde bulunan tohumlar.*

1. Ḫāk-i rehüñe ḳılmaġa īsār şükūfe / Sebz üzre ḳodı sīm ü zer **esbāb** müheyyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 16). [esbāb,]*

eser: *Iz, işaret, nişan.*

1. Dūd-ı āhından **eser** tā bilesin ʿāşıḳlaruñ / Göresin gül şafḥañuñ üstinde ḫaṭṭuñ ḳarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 3). [eser,]*
2. Luṭfı **eserinden** bugün ol Rabb-i Kerīmüñ / Oldı bu cihān bāġı ḳamu cennet-i meʾvā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 4). [eserinden, -i, -n, -den]*

eser: *Etki, tesir.*

1. Buldı luṭfuñ **eserinden** bu cihān bāġı behişt / Gördi ḳahruñ ṣıfatın kim dem urur nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [eserinden, -i, -n, -den]*

eser: *İz, işaret, nişan; haber, duyum.*

1. Çün ṣabā peyki getürdi yār kūyından **eser** / Müjdegānı cān gerekdür Mihrī bu şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [eser,]*

eser it-: *Etkilemek, tesir etmek.*

1. Nice sengīn-dil imişsin ki **eser itmedi** hīç / ʿĀşıḳ-ı şūrīdeler āhı seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 6). [eser it-,]*
2. Ḳo bizi mehrūlaruñ mihriyle var sen fāriġ ola / Nāṣiḥā **itmez eser** rüsvā-yı ʿaşḳ olana pend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [eser it-,]*

eser-i luṭf: *İhsanının, iyiliğinin işareti, göstergesi.*

1. **Eser-i luṭfı** ile eyledi her bāġı behişt / Çün naẓar itdi gülistāna bu dem Rabb-i Kerīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [eser-i luṭf,]*

esīr: *Tutsak, mahkum; düşkün, tutkun, mübtela.*

1. ʿAşḳuñ **esīri** derd ile dermānda kim begüm / Alsañ bizüm de gönlümüz ele ḫaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [esīri, -i]*

esīr ol-: *Esir düşmek, tutsak olmak, yakalanmak; bağlanmak, gönül vermek.*

1. Gör nice derde **esīr olduñ** i bī-çāre başum / Bulmadum ḳaldı senüñ derdüñe bir çāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [esīr ol-,]*

2. Yel gibi yıllar ile hevāsında yelmişem / **Oldum esīr** āḫir o zülf-i mücaʿada *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 2). [esīr ol-,]*
3. Küfr-i zülfine **esīr oldum** o kāfir beçenüñ / Beni ḳurtarmaġa yoḳ mı ki bir īmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [esīr ol-,]*

esirge-: *Acımak, merhamet etmek.*

Ne özi göynür **esirger** ne ḫo yaşını siler / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 10). [esirger, -r]*

eski: *Kadim, evvelki, önceki.*

1. Mihrī dil-ḫasteden ey dost çevürme yüzüñi / Gel unutma ṣanemā **eski** vefādārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 5). [eski,]*

esnā: *Vakit, zaman.*

1. Vaḳt-i nevrūz irdi bu **esnāda** ġāyet cehl ola / Bir nefes olmaḳ ḥabībüñ ḫāk-i pāyından ırağ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 4). [esnāda, -da]*

esnad ol-: *Desteklenmek, kanıtlanmak.*

1. Devlet anlaruñ ki bu **esnadʾola** gülzārda / Bir elinde cām-ı ṣāġar bir elinde zülf-i yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [esnadʾola, -a]*

esrār: *Sırlar, gizler.*

1. Gösterür ehl-i ʿaşḳa **esrārı** / Ḥikmet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 13). [esrārı, -ı]*

esrār-ı ġayb: *Gayb, bilinmezlik sırları, bilgisi yalnızca Allah katında olan sırlar.*

1. Nefsüñi ten ḫānesinde çek ḳanāʿat küncine / Kim seni **esrār-ı ġayba** irgüre bu açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [esrār-ı ġayb,]*

eşʿār: *Şiirler.*

1. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ kʾ **eşʿārınuñ** maʿnāsı var / Sen aralıḳda i Mihrī ḳo ḳurı sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [eşʿārınuñ, -ı, -nuñ]*

eşʿār eyle-: *Şiir haline getirmek; bünyesinde toplamak.*

1. Şāḫ-ı serv üzre çıḳup bülbül oḳur şiʿr-i laṭīf / Ḥüsnüñ ebyātın meger kim **eyledi eşʿār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [eşʿār eyle-,]*

eşcār: *Ağaçlar.*

1. **Eşcār** yine dürlü şükūfeyle ṭonandı / ʿAyş eyleyelüm gūşe-i gülşende gel imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 1). [eşcār,]*
2. Ḳamu **eşcār** cemʿ olmış bu cāya / Feraḥdan her biri ḳarşardı aya *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 25). [eşcār,]*

ʿeşk-bār: *Çok ağlayan, gözyaşı döken; çok ağlayan, yaralı aşık.*

1. Sīnemüñ gencīnesinden eksük olmaz laʿl ü dür / Müflis olmaz dil ne ġam bu **ʿeşk-bārum** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [ʿeşk-bārum, -um]*

eşk-i çeşm: *Gözyaşı, göz pınarından akan su.*

1. **Eşk-i çeşmümden** olur cūş itdügi ırmaġlar / Dūd-ı āhumdandur ebr olduġı her dem daġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 1). [eşk-i çeşm,]*
2. Dūlāb-veş nigāruñ gördükçe gülsitānda / Ḳıl **eşk-i çeşmüñ** ile ḫāk-i rehini pür-gil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 6). [eşk-i çeşm,]*

eşk-i çeşmi āb ol-: *Gözyaşları sel olmak, çok gözyaşı dökmek; büyük sıkıntılar çekmek suretiyle üzülmek.*

1. Dehr elinden ḫāne-i ġamda yiyüben içmege / **Eşk-i çeşmim āb olmışdur** yüregüm hem kebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 27). [eşk-i çeşmi āb ol-,]*

eşk-i seyl-i ceyḥūn: *Ceyhun ırmağının sel suları; aşığın akıttığı gözyaşları.*

1. Bu **eşk-i seyl-i Ceyḥūnum** ḳo baḥr-ı Nīl olsun kim / Kenārumda ḳadüñ gibi sehī serv-i revān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [eşk-i seyl-i ceyḥūn,]*

etek: *Peşi, arkası; yan, civar, çevre.*

1. Düşdüm ayaḳlara elden ḳomadum yār **etegin** / Gerçi yārüm ḳomadı bir nefes aġyār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 1). [etegin, -i, -n]*
2. Düşdüm ayaḳlara elden ḳomadum yār etegin / Gerçi yārüm ḳomadı bir nefes aġyār **etegin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 1). [etegin, -i, -n]*
3. İrteden tīz felek uş yüzlerini ḳara ḳıla / Mihrī muḥkem ṭutasın ṣıdḳ ile iḳrār **etegin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 5). [etegin, -i, -n]*
4. Degmedüm bir güle bu ṭāliʿi yoḳ başumı gör / Ṭutaram bunca zamān oldı ki gülzār **etegin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [etegin, -i, -n]*

etek: *Dağın en alt kısmı; sevgilinin yanı, çevresi, etrafı.*

1. Olalı ʿaşḳ ile şīrīn lebinüñ Ferhādı / Dil-i dīvāne vaṭan eyledi ṭaġlar **etegin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 2). [etegin, -i, -n]*

etegin elden ḳo-: *Peşini bırakmak, ilgiyi kesmek, vazgeçmek.*

1. Öl diril ol yaḳasuz Nāmi eger ʿārif iseñ / Ḫūblaruñ **ḳoma elden** hele zinhār **etegin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [etegin elden ḳo-,]*

etegin ḳopar-: *Uzaklaştırmak, yakınlığını sona erdirmek.*

1. Hey felekdür bu cihān ġoncalarınuñ dem olur / Ṭaġıdur yapraġını yel **ḳoparur** ḫār **etegin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 3). [etegin ḳopar-,]*

etegin ṭut-: *Yardım istemek, ilgi beklemek; peşine düşmek, aşık olmak.*

1. Oñmaduḳ Nâmi **ṭutaldan** beri bir yār **etegin** / Gel berü gel ṭutalum biz daḥi tekrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 1). [etegin ṭut-,]*
2. Nice hercāyi cefākārlara yalvaralum / **Ṭutayuz** bir gün ola belki vefādār **etegin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 2). [etegin ṭut-,]*
3. Mihrī yār ister iseñ dāmen-i aġyāra yapış / Gül ele girmez imiş **ṭutmayıcaḳ** ḫār **etegin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 4). [etegin ṭut-,]*

etimüz ye-: *Bir kimseye zarar vermek, tüketmek; üzmek, perişan etmek.*

1. Loḳma loḳma ḳo **yesünler etimüz** her demde / Rāżıyuz tek her uyuz it yimesünler aşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 5). [etimüz ye-,]*

eṭrāf: *Her yer, çevre.*

1. Her seḥer vaḳtinde dilber çün ṣabāya rū ṭutar / Zülfi būyıyla cihān **eṭrāfını** ḫoş-bū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [eṭrāfını, -ı, -n, -ı]*
2. Gülzār cemāliyle meger buldı leṭāfet / Ki oldı çemen **eṭrāfı** yine ḫūb muṭarrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 14). [eṭrāfı, -ı]*
3. Çünki gösterdi cihāna ruḫlarından yār gül / Eyledi rūy-ı zemīn **eṭrāfını** envār gül *(Mihrî*

Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 1). [eṭrāfını, -ı, -n, -ı]

4. Her **eṭrāfı** gül ü serv ü semenler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [eṭrāfı, -ı]*

eṭvār: *Hal, tavır, durum.*

1. Zīneti ḥüsnüñ gülistānında ögrenmiş meger / Baġlamış bāġ-ı cihānda gör ne ḫoş **eṭvār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [eṭvār,]*

ev: *Konut, hane; Mihrī'nin gönlü.*

1. Ḳıl ʿimāret göñlümüñ vīrānın ey kān-ı kerem / Miḥnet ü derd ü belā ile yıḳılmışdur **evi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [evi, -i]*

evc-i felek: *Gökyüzü.*

1. Yaʿnī cihāna cān olan ol Ḫān Aḥmedüñ / ʿAdlini ẕikr ider melek **evc-i felekde** hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 10). [evc-i felek,]*

evkār: *Kuş yuvaları; sevgilinin hanesi.*

1. Mest-i mey-i ʿaşḳ olmış u gözine getürmüş / **Evkār** ṭurur arḳası dīvāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 3). [evkār,]*

evrāḳ: *Yapraklar; güzellik unsurları.*

1. Devrān bahārı bir gün irer kim ḫazān olur / **Evrāḳını** ḳılar ḫaẕer it tārumār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 6). [evrāḳını, -ı, -n, -ı]*
2. Döşenmiş bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ üzre gül **evrāḳuñ** / Demāġın ʿanberīn būy-ı muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 11). [evrāḳuñ, -uñ]*

evvel: *İlk olarak, ilk önce.*

1. Nʾola çekdiyse gözüm yaşları deryāya beni / Ġarḳa virmişdi gözüm zevraḳın **evvel** nemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 2). [evvel,]*
2. Didi şükrāne vaṣlım çün vir **evvel** baş u cān didüm / Yolında öldügüm çoḳdan yoluñda dermiyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [evvel,]*
3. ʿUşşāḳlaruñ cemʿ idicek defter-i ʿaşḳa / **Evvel** yazalar Mihrʾ ola dīvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 7). [evvel,]*
4. **Evvel** ol Aḥaddur bī-zevāl / Birligine yoḳdur anuñ ḳīl ü ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 1). [evvel,]*
5. Muṣḥaf-ı ḥüsninde fāla niyyet itdüm ol şehüñ / **Evvel** elifle ḫa geldi āḫirinde mīm ü dāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [evvel,]*

evvel: *Başlangıç, önce; ruhlar meclisi, bezm-i elest.*

1. Dil ki derdmendüñdür **evvelden** / Derdine ḳıl devā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 6). [evvelden, -den]*

evvelden: *Çok eskiden beri.*

1. Müjeñ tīrini sīnemden dirīġ itme ki **evvelden** / Ḫadeng-i ġamze-i dilberler içün bir nişāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 5). [evvelden,]*

evvelki: *İlk, önce olan.*

1. Didüm yüzüñi görmedüm **evvelki** görişte / Burḳaʿ götürüp açdı yüzin didi gör işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 1). [evvelki,]*

ey: *Far. Edat-ı nida.*

1. Dostum çün yüze gülmek eylemişsin ḫū saña / Yüri **ey** hercāyi var şimden girü yā ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [ey,]*
2. Çeşmine cān virdüñ **ey** dil pendümi gūş itmedüñ / Gör nice siḥr itdi āḫir bu iki cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [ey,]*

3. Gelmişem yüz süriyü ṭoġrı ḳılup rāh saña / Dilerem ʿarż ḳılam ḥālümi **ey** şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 1). [ey,]*
4. Cān u dilden oḳur **ey** ruḫları gül medḥ ü s̲enā / Rūz u şeb bülbül-i cān ṣubḥ u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [ey,]*
5. Nev-cüvān ide Zelīḫā gibi **ey** Mihrī seni / Ḳıla ger luṭf ile Yūsuf naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [ey,]*
6. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine luṭf it gel ʿilāc it **ey** ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [ey,]*
7. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine luṭf it gel ʿilāc it **ey** ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [ey,]*
8. Luṭf ile ḳıl ʿilāc bugün **ey** ṭabīb-i cān / Dil ḫastedür firāḳuñ ile gel devālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [ey,]*
9. Ey müderris çünki sen taḥṣīl-i cānān itmedüñ / Ḳīl ü ḳāl içre ḳalupsın eyleme nāçār baḥs̲ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 3). [ey,]*
10. Ey felek Mihrī siyeh-pūş itdüñ ise ġam mıdur / Ḳālebe cemʿ olmadın rūḥ iḫtiyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [ey,]*
11. Hecr ile ṣanma seni yaḳdı vücūdum ḫūblar / **Ey** nice dil mülketinüñ ḫānumānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [ey,]*
12. Dūr düşdüñ çünki **ey** dil bülbül-i gülzārdan / Gitdi güller biz ḳılalum nāle vü efġānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 2). [ey,]*
13. Ey dil bahār faṣlı vü çün devr-i lāledür / Lā dimezüz ki ʿāşıḳa sevdā ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [ey,]*
14. Gözlerüme sensiz **ey** rūḥ-ı revānum bir nefes / Gülşen ise neyleyem külḫan görinür bāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 4). [ey,]*
15. Dil bülbüli nālānlar ide ḥüsnüñe ḳarşu / Sen yüz viresin **ey** yüzi gül ḫāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 5). [ey,]*
16. Būy-ı zülf-i dilberüñ ġayrin getürme **ey** ṣabā / Bu dil-i sūzānuma ḳıble hevāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 6). [ey,]*
17. Ḫaṭṭuñ benefşe ḥaddüñ ḫoş yāsemīne beñzer / Gülzār-ı ḥüsnüñ **ey** dost cennet içine beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 1). [ey,]*
18. Ḥaḳḳın di **ey** felek sen gördüñ mi devr idelden / Ḫalḳ-ı cihānda bir ḫūb bu nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [ey,]*
19. Geçdi **ey** ḳaşı kemān ġamzeñ oḳı cāndan öte / Daḥi çeşmüñ nice bir sīneme müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [ey,]*
20. Didi **ey** Mihrī saña cānān gerekse cān vir / İmdi gel ʿaşḳum yolında fāni ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [ey,]*
21. Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar / **Ey** belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [ey,]*
22. Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin / Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [ey,]*
23. Dāmenin öp devlet isterseñ yüzüñ sür pāyına / Derdine vir cānuñ **ey** dil kʾ anda dermān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [ey,]*
24. Gülsitānında bugün ol ġoncanuñ feryād ḳıl / Yoḫsa yārın gül gider ḳalursın **ey** miskīn hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [ey,]*
25. Dil ġarībin nār-ı hicrān ger yaḳarsa ġam yime / Saña **ey** ḳanlu yaşum āhum gibi hem-dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [ey,]*
26. Cān almaġ ile mi ḳoyalar seni ḫūblar / **Ey** Mihrī ḳatlan aḫı daḥi saña nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [ey,]*
27. Zecr ise ḥadden aşdı gözüm yaşı başdan / Cevr ise yetdi cānuma **ey** dilrübā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 3). [ey,]*
28. Sen **ey** Necātī ister iseñ būriyā döşek / Yār işigünde Mihrīye bir ḳurı cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [ey,]*
29. Dil şeb-i zülfüñde gümrāh olmasa olmaz ʿaceb / **Ey** şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ṣūretüñ mehtābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 3). [ey,]*
30. Şemʿ-i ruḫuña tā giceler ṣubḥa dek **ey** dost / Per yaḳmada pervāneye yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [ey,]*
31. Gözyaşını ḳaddüñ görip **ey** serv-i revānum / Yüz ṣuyıla sen serve revān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 2). [ey,]*
32. Fettān gözüñüñ ḳaṣdı dil ü cān imiş **ey** dost / Tīr-i müjeñe sīne nişān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [ey,]*

33. Gülzār-ı ḫadüñsüz baña **ey** cān-ı cihānum / Firdevs-i cinānı gül-i ḫandānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 2). [ey,]*
34. Derdüñ yeter **ey** dost benüm derdüme emsem / Dil-ḫasteñe cānā daḫi dermānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [ey,]*
35. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ ü ruḫuñ var iken **ey** dost / Serv ü semen ü lāle ü reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [ey,]*
36. Öldürmek ise **ey** dost raḳībi yeter ancaḳ / Ol kelb-i laʿīnüñ bir avuç ḳanı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [ey,]*
37. Sen var iken **ey** dost baña yār gerekmez / Cevrüñ çekeyüm ġayri vefādār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [ey,]*
38. Var ḫānḳahı bekle riyā ile sen **ey** şeyḫ / S̱ābit-ḳademüz sāḳin-i meyḫānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 3). [ey,]*
39. Ey dost raḳīb ile ṭurup ṣoḥbet idersin / ʿUşşāḳlaruz çün yine bīgānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 7). [ey,]*
40. Terk-i dil ü cān itmeyicek dost yolında / **Ey** Mihrī nice ṭālib-i cānānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 9). [ey,]*
41. Ey ṭabīb-i cān meded bīmāruñam öldüm didüm / Didi ḫūdur ʿāşıḳ öldürmek baña tīmārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [ey,]*
42. Ey ṭabīb-i dil beni bend eyle dermān vaḳtidür / Zülfüñüñ zencīrine dīvāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 6). [ey,]*
43. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr **ey** dilber / Olur her nār bir gülşen olur her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [ey,]*
44. Ṣanma cemāli ayīnesinden gözüm ıram / Bir toz getürmek ile sen **ey** nā-bekār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [ey,]*
45. Ey ehl-i ṣafā cehd it ʿaşḳ ile geçür ʿömri / Bulmaḳ diler iseñ ger cān ile cihāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [ey,]*
46. Mihrī saña biñ cān diler iseñ virür **ey** dost / Bir būse vire send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [ey,]*
47. Ey dil hemīşe cevr ü cefāya taḥammül it / Ṣanma cihānda her kişinüñ bir belāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [ey,]*
48. Sen rūḥ-ı revān **ey** Ḫān dil-mürdeme cān ancaḳ / Gül-ruḫlaruñuñ şevḳi gün gibi ʿayān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 1). [ey,]*
49. Depele **ey** raḳīb gel beni dek / Dāmeninden ḥabībimüñ el çek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 1). [ey,]*
50. Gözüm yaşını ḳan itdüñ beni bī-ʿaḳl u cān itdüñ / Velī ben ḫasteden **ey** dost hergiz kesmedüñ kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [ey,]*
51. Ölince çünki el çekmez göñül dildār mihrinden / Şifā virmez baña hergiz senüñ **ey** şeyḫ telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [ey,]*
52. Görelden Mihrī ḫaddüñle semen-sīmāñı **ey** mehrū / Başından çıḳdı sevdāsı gül-i serv ile nesrīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 5). [ey,]*
53. Gel gel **ey** dilber ki sensin tende cānı kendümüñ / Senüñ ile şād olur rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [ey,]*
54. Gerçi **ey** Mihrī cihānda ġonca-leb maḥbūblar / Çoḳdur ammā biz bunuñ mānendi ḳaṭʿā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [ey,]*
55. İnʿāma geldük **ey** dost bir būse vir lebüñden / Maḥrūm ḳılma luṭf it şeylillah itse sāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 7). [ey,]*
56. ʿArż itdi gülşene yine ruḫsār-ı yār gül / Ḫāmūş olma key ṣaḳın **ey** murġ-ı zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 1). [ey,]*
57. Ey dost seni yār-ı vefādār ola ṣandum / Bilmezlik ile gör ki nice odlara yandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 1). [ey,]*
58. İnanmaz idüm kimseye öldüm dise el-ḥaḳ / Yalan dilüñe aldanup **ey** yār inandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [ey,]*
59. Ey cihān ḫalḳı bilüñ kim yārdan ben dönmezem / Serv-ḳadd ü lāle-ḫad dildārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [ey,]*
60. Umma **ey** dil bülbüli ol gülden iñen raḥm kim / Yeg anuñ ḳatında bir ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [ey,]*
61. Cānı vir cānān yolında yāri kes aġyārdan / Yoḫsa **ey** Mihrī nʾolur ʿālemde varumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [ey,]*

62. Öldürse gerek beni ḫayāl-i lebüñ **ey** dost / Bu ḫaste dile ḳılmaz iseñ ẕerre ḳadar em *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [ey,]*
63. Ey dost benüm ḥālüme luṭf it naẓar eyle / Cān ḥulḳuma irişdi hemān ḳaldı virem dem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 5). [ey,]*
64. Dest-gīr ol bu ben üftādeye **ey** kān-ı kerem / Ki kerīm ẕāt olanuñ şānıdur iḥsān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [ey,]*
65. Mihrī üftādeye raḥm it demidür luṭf eyle / Destgīr ol aña ʿadlüñle gel **ey** kān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 7). [ey,]*
66. Ṭopraġuñ çünki gözüñ yaş ile yoġrulmuş ezel / Biz aña neyleyelüm **ey** yazusı ḳara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [ey,]*
67. Ol bī-vefāya billah eyit **ey** nesīm-i ṣubḥ / ʿAşḳı şehīdi derd ile öldi unutmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 3). [ey,]*
68. Reh-i ʿaşḳuñda neler çekdügüm **ey** dost benüm / Bilesin bir gün ola ʿaşḳa giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 3). [ey,]*
69. Sözüme uymaduñ **ey** aṣılası dil dilerem / Ser-i zülfine anuñ āḫiri berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 4). [ey,]*
70. Ḳanlu yaşum **ey** dost senüñ rāh-ı ġamuñda / Dil zevraḳı ġarḳ oldı ṭalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 3). [ey,]*
71. Mihrīyi bī-iḫtiyār itmişdüñ **ey** dildār-ı men / Başda ʿaḳlum ü elümde iḫtiyārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 7). [ey,]*
72. Kim görürse dir ser-i zülfeynüñ **ey** ġonca-dehen / Baġlamış müşgīn resenler nāfe-i āhū-ḫuten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 1). [ey,]*
73. Geh geh ol serv-i sehī seyr itdügince bāġda / Ḫāk-i pāyīne yüzüñ sür benden **ey** serv-i semen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 2). [ey,]*
74. Terk-i dil ü cān eyledüm **ey** dost rehüñde / Geh geh kerem it baş ḳademüñ o yola ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 2). [ey,]*
75. ʿĀşıḳlaruñ iñletme gül **ey** rūḥ-ı revānum / Seni sevenüñ yüzine bārī güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 4). [ey,]*
76. Şuʿle-i yārüñ cemāliyle münevver olmışuz / İmdi **ey** meh var ḳalursañ ḳal ṭaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 2). [ey,]*
77. Ḳaşuña beñzemek içün senüñ **ey** Zühre-cebīn / Kendüzin ṭutdı hilāl itdi ḳamer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 4). [ey,]*
78. Terk eyledüm **ey** yār senüñ ʿārı yoluñda / Rüsvāyı cihānum bugün ʿaşḳuñla bil işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 3). [ey,]*
79. Kūyuñda gedā olalı **ey** şāh-ı cihānum / Meyl eylemezem ẕerrece firdevs-i behişte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 4). [ey,]*
80. Devlet hümāsı olmış iken ismüñ **ey** perī / Pervāz urup neden kᵓ uçasın şimdi tüy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [ey,]*
81. Ey ġamze cigerden gidicek cān bile gitmiş / Billāh bu Mihrīye getür anı gelişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 5). [ey,]*
82. Ḳanlu yaşum irdükçe revānlar idüben āh / Çāk itdügüm **ey** dost girībānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 2). [ey,]*
83. Cürmüm nedür ḳatuñda senüñ bir gün **ey** felek / Kim hem-ser itmedüñ beni zülfi siyāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [ey,]*
84. Nicᵓ aġlayasun ḫār-ı cefāsı ile **ey** dil / Baḳ ġoncalaruñ ḥüsnine gül gibi gül imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 3). [ey,]*
85. Gel vaḳt-i ṣafā devr-i bahāruñ gözenidür / **Ey** dil demidür sen daḫi şevḳ ile ṭol imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [ey,]*
86. Niçün **ey** dost bu efġānuma gūş eylemedüñ / Bülbülüñ ḫoş mı gelür yoḫsa güle zārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 2). [ey,]*
87. Mihrī dil-ḫasteden **ey** dost çevürme yüzüñi / Gel unutma ṣanemā eski vefādārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 5). [ey,]*
88. Aġlañ gülüñ ol ʿāṣıḳı **ey** ḥāl bilenler / Cānānı ḥabībi anuñ ıraḳ ile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 4). [ey,]*
89. Ey ṭaliʿi yoḳ Mihrī hemān eyle taḥammül / Anca bu hevālarda emegüñ yele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 5). [ey,]*
90. Ey Mihrī saña yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [ey,]*
91. Ey Mihrī saña yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [ey,]*

92. Şükrāne vir **ey** Mihrī revān yolına cānı / Şād ol ki bugün devlet ile ḫān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [ey,]*
93. Ḥüsnüñ bahārı bulmuş iken revnaḳ **ey** perī / İrgürmeye ḫazāna ṣaḳın beddu'ā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [ey,]*
94. Bīmār-ı 'aşḳa düşenüñ olur mı ṭāḳati / **Ey** dil hemīşe böyledür 'aşḳuñ 'alāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 1). [ey,]*
95. Ġırr'olmañ iñen ḥüsnüñüz **ey** ḫūb ṣanemler / Gül 'ömri gibi tīz geçer ḥüsn beḳāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [ey,]*
96. Ṭa'n-ı nādāndan sen **ey** zāhid yüri ḳıl iḫtirāz / Ḥaşre dek ben 'aşḳ ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [ey,]*
97. Didiler lāzım durur 'uşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi **ey** Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [ey,]*
98. Didiler lāzım durur 'uşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi **ey** Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [ey,]*
99. Ey ki düşdüñ Mihrī her bir bī-vefānuñ pāyına / Sen daḫi bī-'ār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [ey,]*
100. Ḳıl 'imāret göñlümüñ vīrānın **ey** kān-ı kerem / Miḥnet ü derd ü belā ile yıḳılmışdur evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [ey,]*
101. Gitdi 'aḳlum bilüm **ey** şāh-ı cihān sen gideli / Bir nefes tende ḳarār itmedi cān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 1). [ey,]*
102. Gel ki senden budur **ey** dost bu cānuñ dilegi / Yar neler vardur içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [ey,]*
103. Yalıñuz ben mi ḫarīdāruñam kim **ey** Zühre-cebīn / Gün daḫi müşteridür saña ḳamerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [ey,]*
104. Gülşen-i ḥüsnüñsüz **ey** dilber gerekmez cenneti / Gerçi var her gūşesinde nice biñ gül ḫırmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [ey,]*
105. Nice bir iñledesin derd ile **ey** yār beni / Nice bir öldüresin cevr ile her bār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [ey,]*
106. Beni aġlar görüp **ey** dost niye gülmeyesin / Ne bilür aġlayanuñ ḥālini ḫandān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 5). [ey,]*
107. Devr-i ḥüsnüñ geçer **ey** yār ḳalur bir eyü ad / Unudılmaz añılur ḫayr ile iḥsān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 6). [ey,]*
108. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını **ey** ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [ey,]*
109. Ey şeh-i 'ālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / Nice devrān gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [ey,]*
110. Bulmaz idi ẕerrece rif'at cihān ḫusrevleri / Bunlara ger itmeseñ **ey** şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [ey,]*
111. Eyler ise n'ola cān naḳdini yoluña īṯār / Buldı çün vaṣluñ gibi sermāye **ey** ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [ey,]*
112. Zāyil itmesün senüñ Ḥaḳ sāyeñi tā ḥaşre dek / Üstümüzden **ey** hümā-fer Āl-i 'Oṯmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [ey,]*
113. Ey sa'ādet āfitābı ḥüsnüñ iẓhār olmadın / Mā-teḳaddemden saña olmışdı ḫayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 12). [ey,]*
114. Rehberüñ olsun Ḫudā **ey** menba'-ı kān-ı kerem / 'Ālem içre görme ġam gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [ey,]*
115. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını **ey** ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [ey,]*
116. Ey şeh-i 'ālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / Nice devrān gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [ey,]*
117. Bulmaz idi ẕerrece rif'at cihān ḫusrevleri / Bunlara ger itmeseñ **ey** şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [ey,]*
118. Eyler ise n'ola cān naḳdini yoluña īṯār / Buldı çün vaṣluñ gibi sermāye **ey** ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [ey,]*
119. Zāyil itmesün senüñ Ḥaḳ sāyeñi tā ḥaşre dek / Üstümüzden **ey** hümā-fer Āl-i 'Oṯmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [ey,]*
120. Ey sa'ādet āfitābı ḥüsnüñ iẓhār olmadın / Mā-teḳaddemden saña olmışdı ḫayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 12). [ey,]*
121. Rehberüñ olsun Ḫudā **ey** menba'-ı kān-ı kerem / 'Ālem içre görme ġam gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [ey,]*

122. Ey şeh-i devrān cihān rūyında ʿizzet isteyen / Āsitānında bulur sen pādişāhuñ feṯḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 21). [ey,]*
123. Salṭanat taḫtında her dem saña **ey** kān-ı kerem / ʿAdl ḫılʿat tāc devlet ʿādet olmışdur ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 24). [ey,]*
124. Aġladur her dem şehā bī-çāre Mihrīyi felek / Dāmen-i raḥmuñ ile sil yaşını **ey** kāmyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 25). [ey,]*
125. Nʾola **ey** kimyā-naẓar luṭfuñla olsañ destgīr / Pāymāl olup Amāsiyyede olmışdur türāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 26). [ey,]*
126. Ḳılsañ **ey** Yūsuf naẓar luṭfuñla ben bī-çāreye / İʿtiḳādum bu durur bulam Zelīḫā-veş şebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [ey,]*
127. ʿİzzet ile ol semā olduḳça dāʾim pāydār / Devlet ile ṭur cihān ṭurduḳça **ey** ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [ey,]*
128. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise **ey** şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [ey,]*
129. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise **ey** şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [ey,]*
130. Gül mevsimidür çünki bugün ṣaḥn-ı çemende / Ney gibi fiġān eylegil **ey** bülbül-i şeydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 8). [ey,]*
131. Miṣlüñ gibi **ey** şāh-ı zamān rūy-ı cihāna / Bu devr-i felek bir daḫi göstermedi ḳaṭʿā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 15). [ey,]*
132. Ey ṭalʿat-ı ḫurşīd eyā ḥüsn ile ġarrā / ʿĪd ayı gibi ḳaşlaruñ oldı çü hüveydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 26). [ey,]*
133. Ḫurşīd-i cihān-tāb durur gerçi degüldür / Āyīne-i ḥüsnüñ gibi **ey** māh-ı mücellā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 30). [ey,]*
134. Ey ser-firāz nāz ile seyr it ki būstān / ʿAks-i ruḫuñla ṣaḥn-ı çemen lālezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 4). [ey,]*
135. Sen şāh olalı ʿāleme **ey** ḫān-ı salṭanat / Oldı cihānda gün gibi aʿyān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 1). [ey,]*
136. Ṭolsa cihāna şöhretüñ āvāzı ṭañ mıdur / **Ey** şāh-ı ʿālī sendedür erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 3). [ey,]*
137. Ey ḫusrev-i zamāne cihān begleri ḳamu / Ḳanda bulurdı itmeseñ iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 4). [ey,]*
138. Olduḳça ʿīd ü ṣavm u ṣalāt u berāt u ḳadr / Olsun ḳapuñda **ey** şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [ey,]*
139. Olma ḫāmūş yaraşmaz saña **ey** ġonca dehen / Ḳıl tebessüm kʾ ola her gūşe gülistān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 16). [ey,]*
140. ʿArş-ı aʿlāya irişür elüm **ey** şāh-ı cihān / Her ḳaçan kim varuram kūyuña mihmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 23). [ey,]*
141. ʿĪd-i vaṣlūña irürsem eger **ey** māhliḳā / Ḳılayın cānı fedā yoluña ḳurbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 25). [ey,]*
142. Her ki yavuz ṣanur ise saña **ey** şāh-ı kerem / Gözi giryān ola vü sīnesi biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [ey,]*
143. Bulur ḥayāt-ı tāze vü ter sebzezār olur / **Ey** serv-i nāz her yere başsañ ne dem ḳadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 12). [ey,]*
144. Taṣvīrini cemāliñüñ **ey** āfitāb-ı ḥüsn / Rūz-ı ezelde yazdı göñül levḥine ḳalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 13). [ey,]*
145. Sensin çerāġ-ı rūşeni ṣubḥ-ı saʿādetüñ / **Ey** menbaʿ-ı seḫāvet ü ey maʿden-i kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 15). [ey,]*
146. Sensin çerāġ-ı rūşeni ṣubḥ-ı saʿādetüñ / Ey menbaʿ-ı seḫāvet ü **ey** maʿden-i kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 15). [ey,]*
147. Ṣubḥ-dem peyk-i ṣabā irüp dil-i şūrīdeme / Didi **ey** ġamgīn göñül ḫandān ol didüm ne ḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [ey,]*
148. Ġam yime şimden girü baḫt-ı siyāhuñ maḥv olup / Ṭāliʿuñ saʿd oldı **ey** Mihrī mübārekdür bu fāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 17). [ey,]*
149. Faḫr itmesün cihānda kʾ aña müsteʿārdur / **Ey** āfitāb ʿaks-i ruḫuñla güneş iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 15). [ey,]*
150. Ḳaçan serv olısar hem-ser ḳad-i ṭūbāña **ey** mehrū / Cihān gülzārınuñ ḳaddüñ bugün serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 4). [ey,]*
151. Seni bu ḥüsn-i ḫulḳ ile görenler dir ki **ey** ḫusrev / Melāḥatde leṭāfetde bu ḫod Yūsuf-ı ṣānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [ey,]*

152. Ṣaḳın devrinde yād itme Minūçihri Nerīmānı / Ki **ey** şeyyād bu dehrüñ bu şeh ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [ey,]*
153. ʿAceb mi ġamzesi tīġi vücūdum nāle döndürse / Tenümi ḳıl ḳılan **ey** dil anuñ fikr-i miyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 30). [ey,]*
154. Ey şeh-i devrān cihāna şehriyār ol lā-cerem / Devlet ile salṭanat taḫtında var ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 1). [ey,]*
155. Bāġ-ı ḥüsnüñ gülşeni hergīz ḫazānı görmesün / **Ey** yüzi gül tāze vü ter nevbahār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [ey,]*
156. Şiʿrüñi Ḥassān işitse dirdi **ey** şīrīn-kelām / Gülşen-i cānda bu ṭabʿ ile hezār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [ey,]*
157. ʿİzzet isterseñ cihān yüzinde **ey** Mihrī hemān / Şeh Süleymān ḫāk-i pāyında ġubār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 16). [ey,]*
158. Eksük olma salṭanat taḫtında **ey** şah-ı cihān / ʿĀlem içre sāye-i Perverdigār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 17). [ey,]*
159. Ey ḳāmeti mevzūn u eyā ḫūb-nigār / Bitmedi ḳaddüñe beñzer daḫi bir serv ü çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [ey,]*
160. Temāşā iderüz vaṣluñı luṭfuñla bugün / Dil-i dervīşe ʿaṭā eyleseñ **ey** şāh ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 3). [ey,]*
161. Ḥayātum gider **ey** dost yüzüñ görmeyicek / Sensüzin dᵓ imdi nice eyleye cān tende ḳarār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 6). [ey,]*
162. Senden çevürürsem yüzümi itme mecāl / Kes ḳalem gibi başumı dilümi yar **ey** yār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 12). [ey,]*
163. Ṭavāf-ı ḥaremüñ eylemişem bunca zamān / İʿtiḳādum budur **ey** dost beni yaḳmaya nār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 16). [ey,]*
164. Ḳandīl-i ruḫuñdan yaḳar **ey** dost delīl / Ki güneş ʿāleme envārını eyler iẓhār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 21). [ey,]*
165. Hemān **ey** Ḥayy-i Rabbüᵓl-ʿālemīn / Faẓluña ṣıġınmışumdur ben hemīn *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 27). [ey,]*
166. Yaratduñ beni **ey** Rabbüᵓl-enām / Raḥmetüñi umaram yevmüᵓl-ḳıyām *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 29). [ey,]*
167. Amāsiyyede Mihrī nātüvānı / Götür ṭopraḳdan **ey** iḥsān kānı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [ey,]*
168. Ḫaṭṭuñ ḫadüñ yüzini ṭutdı nitekim **ey** cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [ey,]*
169. Ḫadüñ yüzini ḫaṭṭuñ ṭutdı nitekim **ey** cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 5, Beyit 1). [ey,]*
170. Ey beni Mecnūn gibi ʿaşḳı ile şeydā ḳılan / Ben seni sevmekde gerçek ʿāşıḳam şanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [ey,]*
171. Ḳaldı fikrüñle ḫayālüñ bize **ey** dost belek / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [ey,]*
172. Bāġ-ı ḥüsnüñe ḫazān irmesün **ey** lāleʿiẓār / Bulınur Mihrī gibi saña ne ġam günde hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 15). [ey,]*
173. Görmedüm senden kerem **ey** bī-vefā dildār hey / Olmaduñ bir gün bu ben bīçāre ile yār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [ey,]*
174. Eyledüñ cevrüñle ʿālemde beni bīzār hey / **Ey** cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [ey,]*
175. Müddeʿīnüñ sözine uyduñ beni yār itmedüñ / **Ey** cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [ey,]*
176. ʿĀḳıbet ḫār-ı cefāda baġrumı ḳan eyledüm / **Ey** cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 6). [ey,]*
177. Dāmen-i vaṣluñla bir gün ḳanlu yaşum silmedüñ / **Ey** cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 8). [ey,]*
178. Yoġıdı dīnüñ bilürdüm şimdi gitmiş āyīnüñ / **Ey** cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [ey,]*
179. Luṭfuñı aġyāra eylerdüñ revān cevrüñ baña / **Ey** cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [ey,]*
180. Bulasın var imdi sen de Mihrī gibi müşterī / **Ey** cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [ey,]*
181. Düketmiş imiş ʿömrüñi **ey** Mihrī güzeller / Cevr ile cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 21). [ey,]*

182. Baş ortaya ḳoyup söyler ne kim gelse zebānına / Çü gördi nār-ı hecrüñde beni yaḳduġuñı **ey** cān *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 8). [ey,]*
183. Gülüñ bu ʿārızı rengin görüp aldanma **ey** bülbül / Ki nice ol senüñ gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [ey,]*
184. Geldügince ṣavm u ʿīd **ey** şāh-ı devrān her zamān / Ol serīr-i salṭanat taḫtında her dem şādmān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ey,]*
185. Ey saʿādet isteyen gel cān u dilden bende ol / Āsitānına yüz ur bulmaḳ dilerseñ feṭḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ey,]*
186. Ey şeh-i devrān hemīşe ḫalḳa mīr-i aʿẓam ol / Ḥaşre dek her dem cihān rūyında şāh-ı ʿālem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ey,]*
187. Bulduġınca nām u şöhret Āl-i ʿOs̱mān ḫusrevā / Ḳamusından **ey** şehenşāh-ı zamān sen aʿlem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ey,]*
188. Ṭurduġınca bu zemīn ü āsumān **ey** şehriyār / Ẕevḳ u ʿişret sür cihān rūyında şād u ḫurrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ey,]*
189. Burc-ı iḳbāl ü şerefde bu semā ṭurduḳça sen / **Ey** saʿādet āfitābı devlet ile her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [ey,]*
190. Gerçi noḳṣān ġazelsin leb-i yāri añıcaḳ / Ṭūṭiyi māt ider **ey** Mihrī şirīn-güftāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 7). [ey,]*

ey vāy: *Yazıklanma, hayıflanma sözü.*

1. Ruḫları bāġında geçdi ʿömrümüz **ey vāy** ile / Umaruz şeftāludan geh geh aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 5). [ey vāy,]*

eyâ: *Far. Edat-ı nida.*

1. Mihrüñde senüñ bir gün **eyā** māhliḳā āh / Fāş eyleyiser sırruñı Mihrī ele ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 5). [eyā,]*
2. ʿīdüñ mübārek olsun **eyā** ḫusrev-i zamān / İḳbāl ü devletüñ günine irmesün elem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 16). [eyā,]*
3. Ey ḳāmeti mevzūn u **eyā** ḫūb-nigār / Bitmedi ḳaddüñe beñzer daḫi bir serv ü çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [eyā,]*
4. Eyâ pāşā-yı aʿẓam ʿâlî-himmet / Saʿādet menbaʿı erkān-ı devlet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [eyâ,]*
5. Aġlañ gülüñ ki bir gün **eyā** dostlar raḳīb / Ecel irişmedin beni derhemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 3). [eyā,]*
6. Ey ṭalʿat-ı ḫurşīd **eyā** ḥüsn ile ġarrā / ʿīd ayı gibi ḳaşlaruñ oldı çü hüveydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 26). [eyā,]*

eydür: *Der ki anlamında bir kimsenin sözüne yer verirken kullanılan ifade.*

1. Lāle ḫadüñi bülbül gülşende görüp **eydür** / ʿĀlemde gül-i ter çoḳ bu ġonca-dehān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [eydür,]*

eyi: *İyi, hoş söz, iyi muamele; iyi gözle bakma.*

1. Ṭavāf itmek dilerseñ Mekkeyi / Her faḳīre ḫor baḳma di **eyi** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 16). [eyi,]*

eyit-: *Demek, söylemek.*

1. Ol bī-vefāya billah **eyit** ey nesīm-i ṣubḥ / ʿAşḳı şehīdi derd ile öldi unutmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 3). [eyit,]*
2. Ummasun kim ṣalına ol yār ile **eydüñ** raḳīb / Ṣalınur ḫāżırdur uş urġānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [eydüñ, -üñ]*

eyle-: *Etmek, yapmak.*

1. Dostum çün yüze gülmek **eylemişsin** ḫū saña / Yüri ey hercāyi var şimden girü yā ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [eylemişsin, -miş, -sin]*
2. Ṭavāf-ı ḥaremüñ **eylemişem** bunca zamān / İʿtiḳādum budur ey dost beni yaḳmaya nār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 16). [eylemişem, -miş, -em]*
3. **Eyledüm** yoluña īs̱ār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr ile mercān aña

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [eyledüm, -dü, -m]

4. ʿĀrıżuñ ʿarż ideliden ḫaṭ-ı reyḥān-şekil / Beni dīvāne ḳılup **eyledi** ḥayrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 1). [eyledi, -di]*
5. Beñzedüp bāġ-ı cihānı yine firdevse bugün / **Eyledi** lāle ile gülşeni cennet-i naʿīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 3). [eyledi, -di]*
6. Eşer-i luṭfı ile **eyledi** her bāġı behişt / Çün naẓar itdi gülistāna bu dem Rabb-i Kerīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [eyledi, -di]*
7. Beñzeyem deyü kemān ebrūlarıyla ḥüsnine / Gāh bedr **eyler** ḳamer kendüzüni gāhī hilāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [eyler, -r]*
8. İtmedi vaṣlı metāʿına o cān yārlıġı / Dil virüp **eylemişüz** gerçi ḫarīdārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 1). [eylemişüz, -miş, -üz]*
9. Başumı ṭop eylemişdüm ben egerçi çalmaġa / Dilrübālar **eylemişdi** zülfini çevgānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 4). [eylemişdi, -miş, -di]*
10. Ney gibi iñle derūnuñdan ḳo bülbül nālesin / Ḳumrı gibi dost dost di **eyleme** dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [eyleme, -me]*
11. Nice bir nā-ḫaḳ yere ḳanlar dökersin ẓulm ile / Var ise ʿaḳlun gel **eyle** nefsüñe Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [eyle,]*

eyle-: *Yapmak, vermek; aşığın yakınlaşmasına izin vermek.*

1. Ḳāmetüm çeng oldı ten bir ḳıla döndi rāstī / **Eyleyince** āh sen mūy-ı miyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 4). [eyleyince, -y, -ince]*

eyle-: *Yapmak, haline getirmek.*

1. Rīsmānını zemīn üstinde bālā **eyledi** / Ruḫlarınuñ rengini ḫoş āl ü ālā eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 11). [eyledi, -di]*

eyü: *Beğenilen, iyi, hoşa giden.*

1. Beni öldür raḳībe raḥm it yār / Bu mıdur ʿādetüñ **eyü** gökçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 3). [eyü,]*
2. Bir **eyü** güzeller güzeli göñlümi aldı / Göz göre benüm başumı ġavġālara ṣaldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 1). [eyü,]*
3. **Eyü** nām ile şöhret bulsun aduñ / İki ʿālemde Ḥaḳ virsün murāduñ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 19). [eyü,]*
4. **Eyü** çekdük bularuñ cevr ü cefāsın be yüri / Nice bir yalvaralum yārına aġyārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [eyü,]*

eyü: *İyi, güzel şeyler yapmış, iyiliksever kimse.*

1. Devr-i ḥüsnüñ geçer ey yār ḳalur bir **eyü** ad / Unudılmaz añılur ḫayr ile iḥsān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 6). [eyü,]*
2. **Eyü** nām ile şöhret bulalı sen / Olupsın gün gibi ʿālemde rūşen *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [eyü,]*

eyvān: *Saray, köşk, konak; şehzade konağı.*

1. Yapılmış bir serīr-i ʿālī **eyvān** / Yeşil yapraḳlar olmış aña seyvān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 11). [eyvān,]*

eyyām: *Günler, devir, zaman.*

1. ʿÖmr bir anda geçer devr-i gül **eyyāmı** daḥi / Bāḳī ḳalmaz bu zamān bāri geçür ānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 7). [eyyāmı, -ı]*
2. Ġırrʾolma ḥüsne ḫūbluġuñ **eyyāmı** tīz geçer / ʿĀşıḳlar āhın alma gerekse saña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 6). [eyyāmı, -ı]*
3. Cūy-ı kenāra her dem seyr eyle ol revāne / **Eyyāmı** nevbahāruñ tīz geçer olma ġāfil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 2). [eyyāmı, -ı]*
4. Gerçi **eyyāmında** nevrūzuñ çemen sulṭānıdur / Līk faḫr ider kʾ ola bezmüñde ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [eyyāmında, -ı, -n, -da]*

eyyām-ı bahār: *Bahar mevsimi, doğanın canlandığı vakit.*

1. Yine **eyyām-ı bahār** irdi bezendi her diyār / Ḳıldı āfāḳı şükūfeyle müzeyyen Kirdgār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 1). [eyyām-ı bahār,]*

eyyām-ı devlet: *Saltanat devri, zamanı.*

1. **Eyyām-ı devletüñde** cihān begleri gelüp / Ṭursun ṭapuñda ḫıdmet içün her ki vardur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 19). [eyyām-ı devlet,]*

eyyām-ı nevbahār: *İlkbahar mevsimi; gençlik, güzellik vakti.*

1. Ṣaḥrā yüzini ṭut geçer **eyyām-ı nevbahār** / Fevt itme furṣatı ki degül ber-ḳarār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 2). [eyyām-ı nevbahār,]*

ezber: *Zihinde tutma, hıfz.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol demde **ezber** şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [ezber,]*

ezber oḳu-: *Hiçbir yere bakmadan hafızadan söylemek; aşığın sevgilinin yüzünün her çizgisini aklında tutması.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi **ezber oḳuram** şeyʾlillāh / Ḳapuña geldi vir iḥsānuñı Ḳurʾān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 4). [ezber oḳu-,]*

ezel: *Çok önce, ruhların yaratıldığı zaman.*

1. Geçdi ʿömrüm rūzgāruñ şiddetiyle her zamān / Ben bu cāndan āh **ezel** maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 2). [ezel,]*
2. Ḥayy-ı ebed **ezelde** saña ḳısmet eylemiş / İzüñ tozına yüz süre her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 7). [ezelde, -de]*
3. ʿAḳl u dil ü cānuñ baña virmişdüñ **ezelde** / Neyler daḫi sende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 13). [ezelde, -de]*
4. ʿĀşıḳa maʿşūḳ çün cevr idegelmişdür **ezel** / Terk-i ʿādet eylemez her kişi erkānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 4). [ezel,]*
5. Hecr āteşiyle dil ḫod **ezelden** kebāb idi / Sīnemde yaḳdılar cigerümde bişürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 2). [ezelden, -den]*
6. Ṭopraġuñ çünki gözüñ yaş ile yoġrulmuş **ezel** / Biz aña neyleyelüm ey yazusı ḳara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [ezel,]*
7. Baña müfessiri ʿaşḳuñ **ezelde** bildürdi / Lebüñ ʿibāretini gör Ḥaḳuñ hidāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 2). [ezelde, -de]*

ezhār: *Çiçekler.*

1. Ṭaġıdup sünbüllerin bāġ-ı cihānuñ ḫoş ṣabā / Virdi **ezhāra** revāyiḥ eyledi iẓhār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 2). [ezhāra, -a]*

ezhār ol-: *Çiçek olmak; değerli, hoşa giden olmak.*

1. Gülsitānında çün **ezhār olmadum** ben dostuñ / Būstānında piyāz u sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 3). [ezhār ol-,]*

F

faḫr it-: *Övünmek, kıvanç duymak.*

1. Gerçi eyyāmında nevrūzuñ çemen sulṭānıdur / Līk **faḫr ider** kʾ ola bezmüñde ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [faḫr id-,]*
2. **Faḫr itmesün** cihānda kʾ aña müsteʿārdur / Ey āfitāb ʿaks-i ruḫuñla güneş iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 15). [faḫr it-,]*

faḳīr: *Zavallı, dilenci, muhtaç.*

1. **Faḳīrüñ** destgīridür aña Ḥaḳ destgīr olsun / Bugün ben düşmüşinüñ bu cihānda dīdebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 32). [faḳīrüñ, -üñ]*
2. Kerem kānıdur ol şehler emīri / Ki ṭopraḳdan götürdi her **faḳīri** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 49). [faḳīri, -i]*
3. Ṭapuña tuḥfe getürdi vücūdum tāciri cānın / Hele maʿẕūr ṭut ḫānum **faḳīrüñ** armaġanıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 11). [faḳīrüñ, -üñ]*
4. Ṭavāf itmek dilerseñ Mekkeyi / Her **faḳīre** ḫor baḳma di eyi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 16). [faḳīre, -e]*
5. **Faḳīrüñ** ṭut elin bulmaḳ dilerseñ / Cihānda rifʿat ü cennetde raḥmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [faḳīrüñ, -üñ]*
6. Ġınā senden bulur çün faḳr-ı ʿālem / **Faḳire** Mihrīye terk itme ʿādet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [faḳire,]*
7. Özüñdür şimdi her derdüñ devāsı / Ṭapuñdur şimdi her **faḳruñ** ġınāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [faḳruñ, -uñ]*

faḳr-ı ʿālem: *Alemdeki fakirler, bütün fakir olan kişiler, muhtaçlar.*

1. Ġınā senden bulur çün **faḳr-ı ʿālem** / Faḳire Mihrīye terk itme ʿādet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [faḳr-ı ʿālem,]*

fāl: *Geleceği öğrenmek, şans ve kısmeti anlamak amacıyla çeşitli yollardan anlam çıkarma, bakı.*

1. Ġam yime şimden girü baḫt-ı siyāhuñ maḥv olup / Ṭāliʿuñ saʿd oldı ey Mihrī mübārekdür bu **fāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 17). [fāl,]*
2. Muṣḥaf-ı ḥüsnini gördüñ çün oḳı Sūre-i Nūr / Mihrī ʿāşıḳlara ʿālemde bu **fāl** az açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [fāl,]*

fāla niyyet it-: *Niyetçilerin, falcıların niyet dedikleri fal kağıdından bir şeyleri öğrenmek amacıyla çekmek.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsninde **fāla niyyet itdüm** ol şehüñ / Evvel elifle ḥa geldi āḫirinde mīm ü dāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [fāla niyyet it-, -a]*

fālı açıl-: *Talihi iyiye dönmek, kısmeti açılmak; geleceği aydınlık olmak.*

1. Cemālüñ muṣḥafın ʿarż it begüm kim saʿd-ı ekberdür / **Açılsun** Mihrī bed-baḫtuñ mübārek **fālı** bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 7). [fālı açıl-,]*

fānī ol-: *Ölmek, canını feda etmek; yok olmak, kendi benliğinden vazgeçmek.*

1. Didi ey Mihrī saña cānān gerekse cān vir / İmdi gel ʿaşḳum yolında **fānı ol** didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [fāni ol-,]*

2. Şimden girü ʿaşḳumla benüm gel **ola fānī** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 22). [fānī ol-,]*

fāriġ ol-: *Kenara çekilmek, uzak durmak; bir kimsenin yapacağı işe karışmamak.*

1. Ḳo bizi mehrūlaruñ mihriyle var sen **fāriġ ola** / Nāṣiḥā itmez eṣer rüsvā-yı ʿaşḳ olana pend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [fāriġ ol-,]*
2. ʿAşḳdan **fāriġ olan** diller ne bilsün ḥālini / Ṭutuşup hecr āteşiyle gice gündüz yananuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 4). [fāriġ ol-,]*
3. Aṭlasına dirme sen Mihrī emīrüñ **fāriġ ol** / Dervişüñ yiter palāsı ʿārife dībāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 7). [fāriġ ol-,]*
4. Ṣūfī ḳatuñda ḫūbları sevmek günāh ise / Sen **fāriġ ol** ḳo ben yanayın ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [fāriġ ol-,]*
5. **Fāriġ olup** ger göñülsüz ister iseñ yāruñı / Ġāfil olma key ḥaẕer ḳıl ġayrınuñ olur nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [fāriġ ol-,]*
6. Ḳatl it nefsüñi ḫoş **fāriġ ol** / Kim ne dir ise disün sen ṣādıḳ ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 21). [fāriġ ol-,]*

farż: *Yapması zorunlu olan Tanrı buyruğu.*

1. Nʾola ḫalḳ-ı cihān sürse yüzini kūy-ı rāhına / Bulara **farż** vācibdür ki zīrā kehkeşānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 22). [farż,]*

farż it-: *İslam dinine göre yapılması zorunlu olmak, şart olmak.*

1. Benüm ḥālümi sulṭānuma ʿarż it / Size vācib olupdur belki **farż it** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [farż it-,]*

faṣl: *Mevsim; zaman, vakit.*

1. Ey dil bahār **faṣlı** vü çün devr-i lāledür / Lā dimezüz ki ʿāṣıḳa sevdā ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [faṣlı, -ı]*

faṣl faṣl: *Bölüm bölüm.*

1. Ol muṭavvel luṭfınuñ olmaz maʿānīsi beyān / Arasañ cümle kitābı **faṣl faṣl** u bāb bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 17). [faṣl faṣl,]*

fāş it-: *Gizli olanı ortaya çıkarmak, ifşa etmek.*

1. Yoḳ yire dehānı ḫaberin **itdü** deyü **fāş** / Düşürdi bizi dillere eller ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 4). [fāş it-,]*

faż: *Alimlere yakışır olgunluk, erdem.*

1. **Faẕluñ** ile ḳıl ʿināyet luṭfuñ ile it ḳabūl / Ben ġarīb üftādenüñ yā Rab duʿāsın müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [faẕluñ, -uñ]*

faż: *Cömertlik, iyilik, lütuf; Allah'ın sonsuz bağışlama gücü.*

1. Hemān ey Ḥayy-i Rabbüʾl-ʿālemīn / **Faẕluña** ṣığınmışumdur ben hemīn *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 27). [faẕluña, -uñ, -a]*

fedā ḳıl-: *Bir amaç uğrunda bir değer veya varlıktan vazgeçmek.*

1. Çıḳar cān raḫtını şehr-i bedenden Mihrī dil-ḫaste / **Fedā ḳıl** yār yolında k ider ziyān āteş nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [fedā ḳıl-,]*

fedā ol-: *Birisi uğruna bir değerden bir varlıktan vazgeçmek. .*

1. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına **olsın fedā** bir cān nedür biñ cān aña

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [fedā ol-,]

felek: *Talih, baht, kader.*

1. Her dem **felegüñ** cevri ile yār cefāsı / Bilsem ki bu ben baḫt-ı siyehkāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [felegüñ, -üñ]*
2. Ṣaldı küffār iline āl ile yārānlarumuz / Neyledi bu **felegi** gör ki müselmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [felegi, -i]*
3. Çekmişem ḥadden aşa cevr ü cefāsın **felegüñ** / Görmedüm ẕerre ḳadar mihr ü vefāsın felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [felegüñ, -üñ]*
4. Çekmişem ḥadden aşa cevr ü cefāsın felegüñ / Görmedüm ẕerre ḳadar mihr ü vefāsın **felegüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [felegüñ, -üñ]*
5. Sürmedüm neyleyeyin ẕevḳ u ṣafāsın felegüñ / Āh elinden felegüñ dād elinden **felegüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 2). [felegüñ, -üñ]*
6. Sürmedüm neyleyeyin ẕevḳ u ṣafāsın **felegüñ** / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 2). [felegüñ, -üñ]*
7. Sürmedüm neyleyeyin ẕevḳ u ṣafāsın felegüñ / Āh elinden **felegüñ** dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 2). [felegüñ, -üñ]*
8. Nideyin baña felek ummaduġum işler ider / Āh elinden **felegüñ** dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 4). [felegüñ, -üñ]*
9. Nideyin baña felek ummaduġum işler ider / Āh elinden felegüñ dād elinden **felegüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 4). [felegüñ, -üñ]*
10. Āh u efġān ile her dem geçürür kārumuzı / Āh elinden **felegüñ** dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [felegüñ, -üñ]*
11. Āh u efġān ile her dem geçürür kārumuzı / Āh elinden felegüñ dād elinden **felegüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [felegüñ, -üñ]*
12. Pür ider ḳāseyi her dem içürür ḳan bize / Āh elinden **felegüñ** dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 8). [felegüñ, -üñ]*
13. Pür ider ḳāseyi her dem içürür ḳan bize / Āh elinden felegüñ dād elinden **felegüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 8). [felegüñ, -üñ]*
14. Ne özi göynür esirger ne ḫo yaşını siler / Āh elinden **felegüñ** dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 10). [felegüñ, -üñ]*
15. Ne özi göynür esirger ne ḫo yaşını siler / Āh elinden felegüñ dād elinden **felegüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 10). [felegüñ, -üñ]*
16. Bu cihān bāḳī degül saña da ḳalmaya felek / Āh elinden **felegüñ** dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [felegüñ, -üñ]*
17. Bu cihān bāḳī degül saña da ḳalmaya felek / Āh elinden felegüñ dād elinden **felegüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [felegüñ, -üñ]*
18. Mihrīyi öldüricek kime cefā eyleyesin / Āh elinden **felegüñ** dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 14). [felegüñ, -üñ]*
19. Mihrīyi öldüricek kime cefā eyleyesin / Āh elinden felegüñ dād elinden **felegüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 14). [felegüñ, -üñ]*
20. Ḥasret itdi bizi uş sevgülü cānānlara / Āh elinden **felegüñ** dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 16). [felegüñ, -üñ]*
21. Ḥasret itdi bizi uş sevgülü cānānlara / Āh elinden felegüñ dād elinden **felegüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 16). [felegüñ, -üñ]*
22. Aġladur her dem şehā bī-çāre Mihrīyi **felek** / Dāmen-i raḥmuñ ile sil yaşını ey kāmyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 25). [felek,]*

23. Ey **felek** Mihrī siyeh-pūş itdüñ ise ġam mıdur / Ḳālebe cemᶜ olmadın rūḥ iḫtiyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [felek,]*
24. Dehr elinden bir ṣafā cāmını nūş itdürmedüñ / Ṣunduġuñ her dem **felek** Mihrīye biñ ṭās aġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [felek,]*
25. Şeb-i yeldā gicesi Mihrīye gör nᵓitdi **felek** / Görmez idi getürüp eyledi mihmān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [felek,]*
26. İtdi gerçi ki **felek** Mihrī vaṭandan seni dūr / Ġurbetüñ ḫoşça imiş ḫayli dile ᶜālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [felek,]*
27. Her cevr ü her cefāyı saña ṭāliᶜüñ ider / İtme iñende Mihrī **felekden** şikāyeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [felekden, -den]*
28. Vaṣl-ı cānānı müyesser ḳılmaz imiş çün **felek** / Bu belā-keş cāndan maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 2). [felek,]*
29. Cām-ı laᶜlüñ meyin içürdi raḳībe nidelüm / Bize ṣunmadı **felek** ḫūn-ı cigerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 5). [felek,]*
30. Revā gördi **felek** biz nidelüm gülşende / Bülbüle āh u fiġān hem-dem ola ġoncaya ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [felek,]*
31. Cevr ile beni şol ḳadar aġlatdı **felek** kim / Sürḫāb gözüm yaşı ile ḳana boyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 1, Beyit 1). [felek,]*
32. Nideyin baña **felek** ummaduġum işler ider / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 4). [felek,]*
33. Görmedük bir güli gülşende ki ṣolmaya **felek** / Ṣanma bir kimse ki itdügini bulmaya felek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [felek,]*
34. Görmedük bir güli gülşende ki ṣolmaya felek / Ṣanma bir kimse ki itdügini bulmaya **felek** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [felek,]*
35. Bu cihān bāḳī degül saña da ḳalmaya **felek** / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [felek,]*
36. Āşinā olmış iken çün bizi yād itdi **felek** / Yāreler üstine dāġ urdı yine dertlü yürek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 13). [felek,]*
37. İrteden tīz **felek** uş yüzlerini ḳara ḳıla / Mihrī muḥkem ṭutasın ṣıdḳ ile iḳrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 5). [felek,]*
38. Cürmüm nedür ḳatuñda senüñ bir gün ey **felek** / Kim hem-ser itmedüñ beni zülfi siyāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [felek,]*
39. Kārumuz itdi **felek** bülbül-veş zār u fiġān / Ḥasret ideli bizi bu gül-i ḫandānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 5). [felek,]*
40. ᶜAynına gösterür mi göre bir daḫi **felek** / Ger senden özgede göre çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [felek,]*
41. Ḳandasa nā-ehle virürmiş murādını **felek** / Mihrī ben de cehl ile maᶜlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [felek,]*
42. Dime bugün ki ḥüsn ilinüñ pādişāhıyam / Mihrī gibi **felek** ider irte gedā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [felek,]*

felek: *Gökyüzü, felek, devran, alem.*

1. Mezraᶜ-ı ḫānında ḫırmen olsa ṭañ mıdur cihān / Oldı çün luṭfı hevāsıyla **felekler** āsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 7). [felekler, -ler]*
2. Ḥaḳḳın di ey **felek** sen gördüñ mi devr idelden / Ḫalḳ-ı cihānda bir ḫūb bu nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [felek,]*
3. Şīrveş bindükçe devlet atına ol Müşterī / Çarḫ çeker her dem ᶜinānını **felek** ṭutar rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 10). [felek,]*
4. Cihān ṭurduḳça urduḳça **felek** raḳṣ / Cemālüñ envārına gelmesün naḳṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [felek,]*
5. Mislini görmedi döneli bir daḫi **felek** / Bunca ki māh u sāl ve leyl ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [felek,]*
6. Nice şehzādedür gör kim anuñ ᶜālī-cenābında / Melekler perdedārıdur **felekler** sāyebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 28). [felekler, -ler]*
7. Ṭalᶜat-ı mihri gibi göstermedi şems-i münīr / Gerçi devr eyler **felek** leyl ü nehār u māh u sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [felek,]*
8. Ḫudā yaratdı mᵓ ola bī-sitāre bencileyin / **Felek** getürdi mᵓ ola baḫtı ḳara bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 1). [felek,]*
9. Ḳılmaduñ bir gün ḥabībüñ zülfine hem-ser beni / Neyleyelüm bu cihāndur saña da ḳalmaz **felek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [felek,]*

10. Biñ yıl ki **felek** devr ide ʿāşıḳ saña cānā / Getürmeye bir Mihrī gibi ānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [felek,]*
11. Hey **felekdür** bu cihān ġoncalarınuñ dem olur / Ṭaġıdur yapraġını yel ḳoparur ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 3). [felekdür, -dür]*
12. **Felek** döndükçe geldükçe bu devrān / Ṭavīl-i ʿömr virsün saña Sübḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 18). [felek,]*
13. Getürmeye sen māh gibi rūy-ı cihānda / Biñ yıl ki **felek** devr ide devrānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 2). [felek,]*
14. Devlet esbinde görüp çekdi ʿinānını zemīn / Geldi meydān-ı saʿādetde **felek** öpdi rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [felek,]*

felek: *Gökyüzü; çok geniş ve her şeyin bol olduğu yer.*

1. ʿAceb mi yer yüzi dā'im bezense cūdı ḫānından / **Felekdür** ṣofrası her dem ḳamer şems ile nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [felekdür, -dür]*

felek: *Yüksek, yüce; itibarlı, değer gören.*

1. Bir zamān Mihrī **felekde** seyr iderdi şimdi gör / Bu sebebden oldı uş ayaḳlar altında ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 7). [felekde, -de]*

fem aç-: *Ağzını açmak, konuşmak için teşebbüste bulunmak; şiir okumaya niyetlenmek.*

1. Çün ṭulūʿ itdi şeref burcında yine āfitāb / Her kişi medḥ itmege biñ cān u dilden **açdı fem** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [fem aç-,]*

fem aç-: *Ağzını açmak, bir konu hakkında konuşmaya başlamak; yapraklarını açmak; gülmek maksadıyla ağzını açmak; çok mutlu olmak, sevinmek.*

1. Ḥüsnüñ berātın iltdi ṣabā gülsitāna çün / Gördi tebessüm eyledi her ġonca **açdı fem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 7). [fem aç-, --dı]*

fenā: *Kötülük, zulüm, cefa.*

1. Ḫoş rūḥa ġıdā idi ṣanem ḥüsni nevāsı / İllā nidelüm vardur anuñ daḫi **fenāsı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [fenāsı, -sı]*

fena ʿālem: *Yokluk alemi, dünya.*

1. **Fena ʿālemden** eylerseñ sefer / Ḥażrete cürm ile varma ḳıl ḫaẕer *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 20). [fena ʿālem,]*

fenār ol-: *İçinde fitil, mum gibi bir ışık kaynağı bulunan aydınlatma aracı haline gelmek; yanmak, tutuşmak.*

1. Cān firāḳuñla fetīl oldı göñül ḫānesine / Ten ḫayālüñle **fenār oldı** yanar döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 2). [fenār ol-,]*

fer vir-: *Aydınlatmak, ışık vermek; mutluluk vermek, ferahlık vermek.*

1. Ḳaşları ḳavs-i felekdür ṣūreti bedr-i ḳamer / Gün cemālidür cihān rūyına **viren** nūr u **fer** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 7). [fer vir-,]*

ferāġat it-: *Vazgeçmek, bırakmak.*

1. **İtseñ** yeg idi sen bu hevādan **ferāġati** / Ṭabluñ avāzı semʿa ıraḳdan ḳaba gelür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 6). [ferāġat it-,]*

feraḥ: *Hoşa giden bir halden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç, sevinme.*

1. Nigārā tā ḫalāṣ itdüñ beni girdāb-ı ḥasretden / **Feraḥdan** şādmān oldum belālardan emān

buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 4). [feraḥdan, -dan]*

2. Ruḫı devrinde virür zülfi bize ʿömr-i dırāz / **Feraḥından** bir olupdur gicemiz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 3). [feraḥından, -ı, -n, -dan]*
3. Ṣatdı ʿaşḳuñ tāciri ben bendesin hecr ü ġama / Müddeʿīye ḫoş **feraḥlar** armaġānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [feraḥlar, -lar]*
4. Çün rūz-ı ʿīd mevsim-i faṣl-ı bahārdur / ʿİşret demi **feraḥ** güni ḫoş rūzgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 1). [feraḥ,]*

feraḥ: *Sevinç, mutluluk, neşe; Ladik kentinde olmanın verdiği mutluluk.*

1. Ḳamu eşcār cemʿ olmış bu cāya / **Feraḥdan** her biri ḳarşardı aya *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 25). [feraḥdan, -dan]*

feraḥ bul-: *Kesreti ifade eden siyah saçın aşığı Allah'a itaatten uzaklaştırması, dünyevi zevklere yönelmek; kurtuluşa ermek; içi açılmak, huzur ve mutluluk duymak.*

1. Dostum ʿarż it cemālüñ cānımuz **bulsun feraḥ** / Küfr-i zülfüñi görüp īmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 1). [feraḥ bul-,]*
2. Çün dile dilber ḫayāli geldi mihmān olmaġa / Pīşkeş cān virelüm mihmānımuz **bulsun feraḥ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 2). [feraḥ bul-,]*

feraḥ bul-: *Sıkıntılarından kurtulmak, ferahlamak, içi açılmak.*

1. Ḫūblaruñ vaṣfın i Mihrī şöyle taḳrīr eyle sen / Kim oḳursa defter ü dīvānımuz **bulsun feraḥ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [feraḥ bul-,]*
2. Ẓulmeti bir curʿa ile ḫāne-i dilden götür / Ol ṣafādan külbe-i aḥzānımuz **bulsun feraḥ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 4). [feraḥ bul-,]*
3. Cām-ı laʿlinden nigāruñ sāḳiyā bir bāde ṣun / Meclisimüz germ olup devrānımuz **bulsun feraḥ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 3). [feraḥ bul-,]*
4. ʿĪsī-nefesi eyledi biz mürdeyi zinde / Ġamgīn dilimüz **buldı feraḥ** gitdi elemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 2). [feraḥ bul-,]*

feraḥ ol-: *Rahat, huzurlu olmak, mesut olmak.*

1. Devleti devrinde bu ḫalḳ-ı cihān **oldı feraḥ** / Niʿmeti ḫānıyla ṭoldı ḳamu ʿālemde niʿam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [feraḥ ol-,]*

feraḥlar gel-: *Rahatlamak, huzur duymak, mutlu olmak.*

1. Zihī vaḳt ü zihī ẕevḳ ü zihī dem / **Feraḥlar geldi** gitdi ġuṣṣā vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [feraḥlar gel-,]*

ferdā: *Yarın, gelecek zaman.*

1. Gül ruḫları yādına bugün cānı revān it / Tīz açıla şāyed bulamazsuñ anı **ferdā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 10). [ferdā,]*

Ferhād: *Hüsrev ile Şirin hikayesinde Şirin'e aşık olan ancak kavuşamayan kahraman; aşık, seven.*

1. Nice **Ferhād** olmasun ʿaşḳuñ beyābānında dil / Gice gündüz ẕikri sen şīrīn-zebāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [ferhād,]*
2. Olalı ʿaşḳ ile şīrīn lebinüñ **Ferhādı** / Dil-i dīvāne vaṭan eyledi ṭaġlar etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 2). [ferhādı, -ı]*
3. Hevā-yı laʿl-i şīrīnüñ içün cān virdügüm **Ferhād** / Göreydi dostum her dem iderdi ḥüsn-i şābāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 5). [ferhād,]*

Ferhād eyle-: *Aşkından dağları delen Ferhad gibi yapmak, aşık etmek, kendine bağlamak.*

1. Bir naẓarda nice ʿāşıḳları **Ferhād eyler** / Nice Şīrīn nice dilber nice mehrūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 2). [ferhād eyle-,]*

Ferhād-ı dil: *Gönül Ferhad'ı (Hüsrev ile Şirin hikayesinde Şirin'e aşık olan kahraman); aşık; Mihri.*

1. Oldı şīrīn laʿlinüñ **Ferhād-ı dil** āşüftesi / Geçiser cān u cihāndan geçmeyiser āndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 2). [ferhād-ı dil,]*

ferḫunde-ṭāliʿ: *Mesut, mutlu, saadetli.*

1. Zihī **ferḫunde-ṭāliʿ** bunda her gāh / Muḳīm olur bu cāya sāl ü yā māh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 45). [ferḫunde-ṭāliʿ,]*

Ferīdūn-ı dehr: *Dönemin, zamanın Feridun'u (Feridun: Şehname'de yeryüzü padişahı olması, adaleti, doğruluğu, iyilikseverliği ile anılan Pers kralı).*

1. Sulṭān Aḥmed ol ki **Ferīdūn-ı dehrdür** / Mülk-i cihānda devlet ile tācdārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 9). [ferīdūn-ı dehr,]*

fermān ol-: *Birisinin emrine itaat etmek, tabi olmak.*

1. Āl-i ʿOsmān içre çün olduñ Süleymān-ı zamān / İns ü cin **fermānuñ olsun** baḫtiyār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 10). [fermān ol-, -sun]*

ferrāş: *Süpüren, çöpçü, hizmetçi.*

1. Geçerken bende oldı dil ḥabībüm āsitānuñda / Göñül derbān gözüm saḳḳā müjemdür şimdi **ferrāşı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [ferrāşı, -ı]*

ferrāş-ı ṣabā: *Sabah esen hafif rüzgarın hizmetçisi.*

1. Pāk eyledi **ferrāş-ı ṣabā** rūy-ı cihānı / Getürdi bahār ebr gözinden aña çün mā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 5). [ferrāş-ı ṣabā,]*

ferş-i zeberced: *Zeberced yaygısı, örtüsü (Zeberced: zümrütten daha açık yeşil olan, zümrüt kadar değerli olmayan bir süs taşı); çimenlik.*

1. **Ferş-i zeberced** üstine ḳuruldı ḫaymeler / Gūyā kimisi zer kimi sīmden ḥiṣārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 7). [ferş-i zeberced,]*

feryād: *Haykırış, çığlık, bağırtı.*

1. Nice **feryāda** vara nālelerüm āh saña / Nice bir ʿarż ideyüm ḥālümi her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 1). [feryāda, -a]*
2. Nice feryād idesin ʿaşḳuñ belāsından göñül / Bulmaduñ ʿālemde çün **feryāduña** feryād-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 4). [feryāduña, -uñ, -a]*
3. Dil bülbüli **feryādın** artursa ʿaceb midür / Şeydā ḳılan anı sen ġonca-dehen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 3). [feryādın, -ı, -n]*

feryād eyle-: *Yüksek sesle bağırmak, haykırmak.*

1. Bülbül nice **feryād** u fiġān **eylemesün** kim / Bir heftelige hem-demidür ġonca ṣafāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 3). [feryād eyle-,]*

feryād it-: *Bağırıp çağırmak, yardım istemek.*

1. Çeşm-i ḫūnrīzüñ elinden kime **feryād ideyin** / Kim içer ḳanumı her dem gözlemez āvāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 2). [feryād id-,]*
2. Nice **feryād idesin** ʿaşḳuñ belāsından göñül / Bulmaduñ ʿālemde çün feryāduña feryād-res

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 4). [feryād id-,]

3. Kimselerüñ gül gibi yāri yüzine gülmesün / Kimseler bülbül gibi **feryād idüp** zār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 4). [feryād id-,]*
4. Dil bülbüli **feryād** u fiġān **itse** demidür / Bir ġonca-dehen serv-i ḫırāmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 3). [feryād it-,]*
5. Cefā ḫārında bülbül-veş göñül **feryād ider** her dem / Cemālüñ gülşenin göster ḫoş olsun ḥāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 3). [feryād id-,]*
6. Bugün gülşen-i ḥüsnüñde ḳo efġān idelüm / Yaraşur ṣaḥn-ı çemende k **ide feryād** hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 2). [feryād id-,]*

feryād ḳıl-: *Bağırıp çağırmak, haykırmak.*

1. Gülsitānında bugün ol ġoncanuñ **feryād ḳıl** / Yoḫsa yārın gül gider ḳalursın ey miskīn hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [feryād ḳıl-,]*
2. Dil ʿandelībi di nice **feryād ḳılmasun** / Her ḫār ile görür gözi sen gül-ʿiẕārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 3). [feryād ḳıl-,]*

feryād-res: *Feryat edenin imdadına yetişen, yardım eden; aşığın aşkına karşılık veren bir sevgili.*

1. Nice feryād idesin ʿaşḳuñ belāsından göñül / Bulmaduñ ʿālemde çün feryāduña **feryād-res** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 4). [feryād-res,]*

ferz: *Satranç oyunundaki vezir taşı; sevgilinin aşığı öldürmede kullandığı yan bakışı.*

1. Ruḫlaruñ dil şāhını mat eyledi bir luʿb ile / Gözlerüñ cān **ferzine** ḥācet degül sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [ferzine, -i, -n, -e]*

feṯḥ it-: *Kazanmak, elde etmek.*

1. Viṣāl-i dilberi Mihrī cihānda **feṯḥ ide** mi / Saʿādeti çala mı baḫtınuñ beşāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 5). [feṯḥ id-,]*

feṯḥ-i bāb: *Kapı açılması, fırsatlar yakalama, maddi ve manevi kazanç elde etme.*

1. Ey saʿādet isteyen gel cān u dilden bende ol / Āsitānına yüz ur bulmaḳ dilerseñ **feṯḥ-i bāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [feṯḥ-i bāb,]*
2. Ey şeh-i devrān cihān rūyında ʿizzet isteyen / Āsitānında bulur sen pādişāhuñ **feṯḥ-i bāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 21). [feṯḥ-i bāb,]*

feṯḥ-i nuṣret: *Zaferin fethi, muzaffer olma, zafer elde etme.*

1. Anuñ kʿ ismi ʿAlīdür pür-seḫāvet / Olur şānında lābüd **feṯḥ-i nuṣret** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [feṯḥ-i nuṣret,]*

fetīl: *Kandil ve muma konulan, emdiği yağ ile yanarak çevreyi aydınlatan pamuktan bükülmüş ip.*

1. Ol ḳadar yaḳdum şehā ʿaşḳuñ **fetīlin** sīnede / Ḳurıdı cismümde ḳanum eridi yürekde yaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 3). [fetīlin, -i, -n]*
2. Bezm-i ḥüsnüñe vücūdum şemʿadur pervāne dil / Bu yanan cānum **fetīlidür** yüregüm yaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 6). [fetīlidür, -i, -dür]*

fetīl ol-: *Mumun yanmasını sağlayan, bükülmüş, yağ çekici madde haline gelmek; yanmak, tutuşmak, acı çekmek.*

1. Cān firāḳuñla **fetīl oldı** göñül ḫānesine / Ten ḫayālüñle fenār oldı yanar döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 2). [fetīl ol-,]*

fettān: *Fitne salan, ortalığı karıştıran; çekici, cazibeli.*

1. **Fettān** gözüñüñ ḳaṣdı dil ü cān imiş ey dost / Tīr-i müjeñe sīne nişān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [fettān,]*

fevḳ: *Üstün, daha üst derece.*

1. Ey şeh-i ʿālī senüñ **fevḳüñde** şevket görmedi / Nice devrān gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [fevḳüñde, -üñ, -de]*

fevḳaʾl-ʿulāda: *"Çok iyi, çok üstün" anlamında beğeni ifade eden söz; olağanüstü, alışılmadık şekilde.*

1. Dostlaruñ **fevḳaʾl-ʿulāda** her dem olsun şādmān / Düşmenüñ taḥteʾs -serāda dāʾim olsun pāymāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 19). [fevḳaʾl-ʿulāda,]*

fevt ol-: *Ölmek; solmak.*

1. **Fevt olup** gitmiş iken luṭfına Ḥaḳḳuñ naẓar it / Gör nice buldı ḥayāt uşda yine ʿaẓm-i remīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 7). [fevt ol-,]*

feyż: *Bağış, ihsan, iyilik.*

1. Ger irse mürdeye **feyżüñ** necātı / Remīm olmış iken bulur ḥayātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [feyżüñ, -üñ]*

fiġān: *Feryat, haykırıp bağırma.*

1. Meger ki ney ola hem-dem **fiġānuma** her dem / Kʾ olup durur yüregi pāre pāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 3). [fiġānuma, -um, -a]*
2. Kārumuz itdi felek bülbül-veş zār u **fiġān** / Ḥasret ideli bizi bu gül-i ḫandānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 5). [fiġān,]*
3. Ruḫı bāġında bülbül-veş ḥabībüñ / **Fiġān** u nāle ile eyle āhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 2). [fiġān,]*
4. Revā gördi felek biz nidelüm gülşende / Bülbüle āh u **fiġān** hem-dem ola ġoncaya ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [fiġān,]*
5. Belākeş bülbülüm bildi **fiġānumdan** şafā buldı / Yüzime gül gibi güldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 3). [fiġānumdan, -um, -dan]*
6. Dimezler ʿāşıḳı gördükçe mübtelālardur / **Fiġān** güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 2). [fiġān,]*
7. Geçürdiler günümüz her dem āh ile ḳış u yaz / **Fiġān** güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 4). [fiġān,]*
8. Seveni kendüleri sevmege iderler ʿār / **Fiġān** güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 6). [fiġān,]*
9. Bilimedüm bularuñ nāmı var nişān ḳanda / **Fiġān** güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 8). [fiġān,]*
10. Mezāruñ üzre biten ḥaşr olunca diye giyāh / **Fiġān** güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 10). [fiġān,]*

fiġān eyle-: *Üzüntü ile bağırıp çağırmak, feryat etmek.*

1. Giceler ney gibi nālān **eylerem** gündüz **fiġān** / Olmasun bencileyin ḥāli İlāhī kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 2). [fiġān eyle-,]*
2. Ney gibi tīgı cefāsıyla delindi cigerüm / İmdi dil sen de **fiġān eyle** derūndan iñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [fiġān eyle-,]*
3. Şol deñlü **fiġān eylemişem** güllere ḳarşu / Bülbüllerüñ uyḫusı uçup cümle uyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 5). [fiġān eyle-,]*
4. Bülbül nice feryād u **fiġān eylemesün** kim / Bir heftelige hem-demidür ġonca şafāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 3). [fiġān eyle-,]*

fiġān eyle-: *Üzüntü ile bağırıp çağırmak; sevgilinin aşkıyla inlemek; nağmeli şiir okumak.*

1. Gül mevsimidür çünki bugün ṣaḥn-ı çemende / Ney gibi **fiġān eylegil** ey bülbül-i şeydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 8). [fiġān eyle-,]*

fiġān it-: *İnlemek, sızlanmak, feryat etmek.*

1. Varalum kūyuña her demde **fiġānlar idelüm** / Yaşum ırmaġını her cāya revānlar idelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 5). [fiġān id-,]*
2. Gözlerüm rūy-ı laṭīfinden ıraġ olalı cān / Dir **idüp** āh u **fiġān** ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 2). [fiġān id-,]*
3. Dil bülbüli feryād u **fiġān itse** demidür / Bir ġonca-dehen serv-i ḫırāmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 3). [fiġān it-,]*
4. Gülşende görürsin güli her ḫār ile Mihrī / Tā ṣubḥa degin āh u **fiġān itmemek** olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [fiġān it-,]*

fiġān ḳıl-: *İnlemek, ağlayıp sızlanmak.*

1. ʿAynuñdan revān it yaş u ḳan / Her nefes nefsüñ elinden **ḳıl fiġān** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 18). [fiġān ḳıl-,]*

fikr: *Düşünce, hayal, hülya.*

1. Geh şānededür zülfüñ ü geh **fikri** dilümde / El-ḳıṣṣa bu miskīni ḳoduñ dilde vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [fikri, -i]*
2. Ḳaldı **fikrüñle** ḫayālüñ bize ey dost belek / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [fikrüñle, -üñ, -le]*

fikr-i miyān: *Bel düşüncesi, sevgilinin ince belinin düşüncesi.*

1. ʿAceb mi ġamzesi tīġi vücūdum nāle döndürse / Tenümi ḳıl ḳılan ey dil anuñ **fikr-i miyānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 30). [fikr-i miyān,]*

fiʿl: *Davranış, eylem, fiil.*

1. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür cihān rūyında kim / ʿĀdeti luṭf u mürüvvetdür ḳamu **fiʿli** ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [fiʿli, -i]*

fiʾl-ḥāl: *Aslında, esasen, gerçekte.*

1. Egerçi çeşm-i ḫūnrīzüñ içer nā-ḥaḳ yere ḳanı / Velī ḳatline ʿuşşaḳuñ iñen **fiʾl-ḥāldür** zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 3). [fiʾl-ḥāldür, -dür]*

firāḳ: *Ayrılık, hicran.*

1. Cān żaʿīf oldı **firāḳuñdan** meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine luṭf it gel ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [firāḳuñdan, -uñ, -dan]*
2. Cān żaʿīf oldı **firāḳuñdan** meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine luṭf it gel ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [firāḳuñdan, -uñ, -dan]*
3. Luṭf ile ḳıl ʿilāc bugün ey ṭabīb-i cān / Dil ḫastedür **firāḳuñ** ile gel devālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [firāḳuñ, -uñ]*
4. **Firāḳuñla** viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / Olur her nār bir gülşen olur her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [firāḳuñla, -uñ, -la]*
5. Sen bī-vefā **firāḳıla** cān irdi ḫulḳuma / Cānā yoluñda çıḳsa gerek bir gün āh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 4). [firāḳıla, -ı, -la]*
6. **Firāḳuñ** gicesinde şu ḳadar āh itdüm / K³ oldı dil āyinesi derdüm ile jeng ü ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [firāḳuñ, -uñ]*
7. Cān **firāḳuñla** fetīl oldı göñül ḫānesine / Ten ḫayālüñle fenār oldı yanar döne döne *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 2). [firāḳuñla, -uñ, -la]

firāḳuñ odı: *Ayrılık ateşi; ayrılığın aşığa verdiği keder, ızdırap.*

1. **Firāḳuñ odını** dilden viṣālüñ itmedi ḳaṭᶜ / Meger ki laᶜl-i nebātuñ kese ḥarāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 2). [firāḳuñ odı,]*

firdevs: *Kur'an-ı Kerim'de bahsedilen sekiz cennetten biri.*

1. Beñzedüp bāġ-ı cihānı yine **firdevse** bugün / Eyledi lāle ile gülşeni cennet-i naᶜīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 3). [firdevse, -e]*

firdevs bāġı: *Firdevs cennetinin bahçesi; Osmanlı hanedanı.*

1. **Firdevs bāġınuñ** gül-i ḫandānısın çü sen / Bülbüllerüñ şehā ya niçün ġamda zār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 12). [firdevs bāġı,]*

firdevs bāġı: *Cennet bahçesi; Ladik.*

1. Budur **firdevs bāġınuñ** güzīni / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 28). [firdevs bāġı,]*

firdevs-i behişt: *Firdevs cenneti.*

1. Kūyuñda gedā olalı ey şāh-ı cihānum / Meyl eylemezem ẕerrece **firdevs-i behişte** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 4). [firdevs-i behişt,]*

firdevs-i cinān: *Cennetlerden Firdevs cenneti; güzeller içinde en güzel kişi.*

1. Gülzār-ı ḫadüñsüz baña ey cān-ı cihānum / **Firdevs-i cinānı** gül-i ḫandānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 2). [firdevs-i cinān,]*

firişte: *Allah'ın nurdan yarattığı günahsız varlık, melek; güzel, masum.*

1. Bularuñ biri melekdür biri **firişte** ᶜayān / Ki temāşā ider anları ol arada giden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [firişte,]*
2. Bilsem ki perī misin i cān yoḫsa **firişte** / Biñ cān ile sevdüm seni bir kerre görüşte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [firişte,]*

fitne: *Karışıklık, fesat, kargaşalık.*

1. Şimdi **fitne** ᶜāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar / Müddeᶜī sözi ile elden çıḳardum yāri āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [fitne,]*
2. Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini / Şimdi **fitne** ᶜāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [fitne,]*

fitne bıraḳ-: *Ara bozmak, bir kişi hakkında muhattaba yalan yanlış, asılsız sözler söylemek.*

1. Gāh ki bir göz ucıyla merḥabā eylerdi yār / Yine beñzer ki araya **fitne bıraḳdı** raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [fitne bıraḳ-,]*

furṣat el vir-: *Eline fırsat geçmiş olmak, uygun bir vakit ve durum bulmak.*

1. **Furṣat el virmiş** iken būse-kinār it yāri / Dāʾimā girmez i Mihrī ele bu dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 5). [furṣat el vir-,]*

furṣatı fevt it-: *Fırsatı kaçırmak, elverişli durumdan yararlanamamak.*

1. Her gül-endāmuñ hevāsına mey-i cām iç yüri / ᶜĀrif iseñ **furṣatı fevt itme** bu dem zīnhār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [furṣatı fevt it-,]*

2. Bir büt-i gül-çihre ile ʿārif ol ʿazm eyle bāġ / **Furṣatı fevt itme** seyrān it ki tīz geçer bu çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [furṣatı fevt it-,]*
3. ʿAyş it demidür bezm-i çemende güle ḳarşu / **Fevt itme** ṣaḳın **furṣatı** bu dem dime lā lā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 9). [furṣatı fevt it-,]*
4. Ṣaḥrā yüzini ṭut geçer eyyām-ı nevbahār / **Fevt itme furṣatı** ki degül ber-ḳarār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 2). [furṣatı fevt it-,]*

fürḳat: *Ayrılık, hicran.*

1. Bir nefes ḳaldı ki Mihrī vire cān **fürḳat** ile / Çıḳmasun ḥasret ile hey meded ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [fürḳat,]*
2. **Fürḳatüñ** zaḫmıyla Mihrī çoḳdan olurdı helāk / Müstedām ol yine vaṣluñ aña merhem bağlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 6). [fürḳatüñ, -üñ]*
3. Ḥalḳ'oldı **fürḳatüñden** ḳaddüm benüm i bī-raḥm / Bağruñ senüñ ʿacebdür seng-i nigīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 4). [fürḳatüñden, -üñ, -den]*
4. **Fürḳatüñden** iñlesem ditrer zemīn ü āsumān / Ḥasretüñden aġlasam işbu cihānı ṣu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [fürḳatüñden, -üñ, -den]*
5. **Fürḳatüñden** ḳāmetüm ḥalḳ'itmişem ḫātem gibi / Başuma seng-i melāmet almışam mercāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 3). [fürḳatüñden, -üñ, -den]*
6. Ten yandı dil göyündi yürek deldi **fürḳatüñ** / Ġamzeñ ḫadengi ḫışm ile çün çekdi ḫançeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [fürḳatüñ, -üñ]*
7. ʿAḳl u dil yoluña gitdi dil ü cān ḳalmış idi / **Fürḳatüñ** eyledi andan daḫi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [fürḳatüñ, -üñ]*
8. **Fürḳatüñden** nice bir Mihrī senüñ cān çekişe / Dostum başuñ içün öldür e ḳurtar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 5). [fürḳatüñden, -üñ, -den]*
9. Ḥasretüñden ṣūretüm zerdi ʿayāndur lā-cerem / **Fürḳatüñden** gözlerüm yaşı revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 1). [fürḳatüñden, -üñ, -den]*

fütūḥ: *Ferahlama, gönül rahatlığı.*

1. Ḫoş gör bu demi kim virür ol rūḥa **fütūḥı** / Bir ẕerre demāġuñda ḳomaz ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [fütūḥı, -ı]*

G

ġāfil: *Yapacağını ve bundan dolayı başına geleceğini önceden düşünmeyip ihmal eden, gaflette bulunan.*

1. Līkin tevbeyi terk itmegil / Ġaflet uyḫusıyla **ġāfil** yatmaġıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 23). [ġāfil,]*

ġāfil ol-: *Boş bulunmak, tedbirsiz olmak; çaba göstermemek.*

1. Fāriġ olup ger göñülsüz ister iseñ yāruñı / **Ġāfil olma** key ḥaẕer ḳıl ġayrınuñ olur nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [ġāfil ol-,]*
2. Ger size cānān gerekse cān virüñ cānān buluñ / **Ġāfil olmañ** mübtelālar işbu pendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [ġāfil ol-,]*
3. Hey **ġāfil olma** ġamzelerinden güzellerüñ / Biñ şeyḫi yoldan eylediler bir nigāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 6). [ġāfil ol-,]*
4. Cūy-ı kenāra her dem seyr eyle ol revāne / Eyyāmı nevbahāruñ tīz geçer **olma ġāfil** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 2). [ġāfil ol-,]*

ġaflet uyḫusıyla yat-: *İhtiyatsız olmak, boş bulunmak, önem vermemek.*

1. Līkin tevbeyi terk itmegil / **Ġaflet uyḫusıyla** ġāfil **yatmaġıl** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 23). [ġaflet uyḫusıyla yat-,]*

ġafletten uyar-: *İhtiyatsız olmamak, boş bulunmamak; günaha düşmemek, şeytana uymamak.*

1. **Ġafletden uyar** göñül gözin / Tā göresin şübhesiz cennet yüzin *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 19). [ġafletden uyar-,]*

gāh: *Bazen, ara sıra.*

1. **Gāh** zülfi ḥā'il olur ruḫlarına geh ḫaṭı / Ḳalmasun Mihrī seḥāb içinde māhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [gāh,]*
2. Gāh rüsvā vü ḫarābāt olup it ʿālemi geşt / **Gāh** ḥaşr ol gice gündüz şeh-i devrānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [gāh,]*
3. Beñzeyem deyü kemān ebrūlarıyla ḫüsnine / **Gāh** bedr eyler ḳamer kendüzüni gāhī hilāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [gāh,]*
4. **Gāh** ki bir göz ucıyla merḥabā eylerdi yār / Yine beñzer ki araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [gāh,]*
5. Geh hecr-i yār u **gāh** beni ġamlar öldürür / Geh vaṣl-ı dilber ile geçen demler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [gāh,]*

gāh gāh: *Bazı bazı, ara sıra.*

1. Ḳış güninde **gāh gāh** esdükçe bād-ı zemherīr / Ḫāne-i ḫalvetgehümde germ nārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 4). [gāh gāh,]*

gāhī: *Bazen, ara sıra.*

1. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem **gāhī** ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [gāhī,]*
2. Beñzeyem deyü kemān ebrūlarıyla ḫüsnine / Gāh bedr eyler ḳamer kendüzüni **gāhī** hilāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [gāhī,]*

gāhi gāhī: *Bazı bazı, ara sıra, arada bir.*

2. Ki birḳaç beytüñ ile Mihrīyi sen / Niçün yād eylemezsin **gāhi gāhī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 9). [gāhi gāhī,]*

ġālib: *Üstün, bir kimseden daha iyi olan.*

1. Bir daḫi miṣli cihān rūyına **ġālib** az gele / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [ġālib,]*

ġālib it-: *Üstün tutmak, üstün hale getirmek; dermanı derdinden daha üstün olmak.*

1. Şöyle teşḫīṣ eyledüm cānānı bayrām irtesi / **Ġālib ider** derdüme dermānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 1). [ġālib id-,]*

ġālibā: *Herhalde, sanırım.*

1. Ṭāliʿim saʿd oldı yāḫud ḳadre irdüm **ġālibā** / Kim maḥallem içre gördüm gice ṭoġmış müşterī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [ġālibā,]*
2. Saña dāʾim bī-vefālar **ġālibā** andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [ġālibā,]*
3. Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin / Saña dāʾim bī-vefālar **ġālibā** andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [ġālibā,]*

ġam: *Kaygı, tasa, keder.*

1. İtdi bizi ol ẕāt-ı şerīf ile müşerref / Görmeyiserüz ḥaşre degin ġuṣṣa vü **ġamlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 4). [ġamlar, -lar]*
2. Cevrüñle beni cānā öldürme taḥammül it / ʿAşḳuñ **ġamı** ile ḫod baña olan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 4). [ġamı, -ı]*
3. Hem-dem olduñsa ḥabībe ġırre olma müddeʿī / Bu cihāndur şādlıḳ soñunda lā-büd **ġam** da var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [ġam,]*
4. Yaḳmasa **ġam** ẓulmetinde ḳalmış idüm tā ebed / Ruḫları nārı ḫayāli ḫāne-i dilde çerāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 4). [ġam,]*
5. Dilde **ġam** gözümde nem sīnemde āteş her zamān / Kime derdüm yanayın ben kendü kendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [ġam,]*
6. Bir nefes Mihrī vücūduñdan ırağ olmadı **ġam** / Ḫūblaruñ cevri meger kim bile yoġruldı gile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 7). [ġam,]*
7. Açalum ʿaşḳ hevāsıyla bu dil yelkenini / Çekelüm lenger-i hicrānı ḳoyalum **ġamı** da *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 4). [ġamı, -ı]*
8. Cefālaruñ **ġamıla** cevrüñüñ risālesini / Oḳımayan ne bilür Mihrīnüñ ḥikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 9). [ġamıla, -ı, -la]*
9. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī **ġamın** / Miḥnet ü derd ü belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [ġamın, -ı, -n]*
10. Ṣatdı ʿaşḳuñ tāciri ben bendesin hecr ü **ġama** / Müddeʿīye ḫoş feraḥlar armaġānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [ġama, -a]*
11. ʿAşḳuñ ṣanemā çün yed-i ḳudret dile yazdı / Başuma belā vü **ġam** u hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [ġam,]*
12. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem içre görme **ġam** gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [ġam,]*
13. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm **ġamuñdan** nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [ġamuñdan, -uñ, -dan]*
14. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm **ġamuñdan** nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [ġamuñdan, -uñ, -dan]*
15. Firdevs bāġınuñ gül-i ḫandānısın çü sen / Bülbüllerüñ şehā ya niçün **ġamda** zār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 12). [ġamda, -da]*
16. Vaḳt-i bahār irüp ḳomadı dilde ẕerre **ġam** / Bu demde ġam kimesneye lāyıḳ olur mı hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [ġam,]*
17. Vaḳt-i bahār irüp ḳomadı dilde ẕerre ġam / Bu demde **ġam** kimesneye lāyıḳ olur mı hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [ġam,]*
18. Hem-demi ġuṣṣa vü **ġam** eyledi devrān bize / Raḥm idüp luṭfını göstermedi bir an bize *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 7). [ġam,]*

19. Ey felek Mihrī siyeh-pūş itdüñ ise **ġam** mıdur / Ḳālebe cemʿ olmadın rūḥ iḫtiyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [ġam,]*
20. Geh hecr-i yār u gāh beni **ġamlar** öldürür / Geh vaṣl-ı dilber ile geçen demler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [ġamlar, -lar]*
21. Yidigüm derd içdigüm **ġamdur** enīsüm ġuṣṣa yār / Sensüzin nice geçer gör bu zamānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [ġamdur, -dur]*
22. Ḥecrüñ **ġamında** dil ne çeker şimdi dostum / Bir ben bilürem ancaḳ anı bir İlāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 3). [ġamında, -ı, -n, -da]*
23. **Ġamı** deryāya ṣalup ḫurrem olalum gemide / Bāḳi ḳalmaz çü cihān ḫoş görelüm bu demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [ġamı, -ı]*
24. Olaldan ʿaşḳuñ ile cān yoldaş / Enīsüm **ġam** olupdur ġuṣṣa ḫāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 2). [ġam,]*
25. Virüben ʿaḳl u dil aldum ġuṣṣa-i yāri ṣatun / **Ġam** metāʿından ṭolupdur şimdi cānum ḫāzini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [ġam,]*
26. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem içre görme **ġam** gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [ġam,]*
27. Nem var daḫi ʿaşḳuñda budur taḥṣīlüm / Dilde **ġam** dīdede nem sīnede āteş her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [ġam,]*
28. Zihī vaḳt ü zihī ẕevḳ ü zihī dem / Feraḥlar geldi gitdi ġuṣṣā vü **ġam** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [ġam,]*
29. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī **ġamın** / Miḥnet ü derd ü belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [ġamın, -ı, -n]*
30. Bir şehen-şāh-ı cihāndur bī-naẓīr ü bī-bedel / Bir naẓar ḳılsañ ḳomaz cānda melāmet dilde **ġam** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [ġam,]*
31. Var mıdur bir yer **ġamuñdan** aġladuḳça dostum / Gözlerimüñ ḳanlu yaşı ile rengīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 3). [ġamuñdan, -uñ, -dan]*
32. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār **ġamdan** dostum / Yüregümi yar gel peykānuñı ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [ġamdan, -dan]*
33. Vaṣlın isterseñ i dil dilber **ġamıyla** ḫurrem ol / Kimseyi gūş itme benüm böyle pendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [ġamıyla, -ı, -y, -la]*
34. Dil her ne deñlü çekse **ġamuñdan** belā senüñ / Döndürmez ol yüzini eger postı ṣoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 3). [ġamuñdan, -uñ, -dan]*
35. **Ġamuñla** sen daḫi bilseñ neler çeker ʿāşıḳ / Bu cevri itmez idüñ ṭālib-i dīdār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [ġamuñla, -uñ, -la]*
36. Luṭf ile cānān çıḳardı **ġam** belāsından beni / Ġuṣṣa çekmem ṣarlanursam būriyā şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 4). [ġam,]*

ġam: *Keder, hüzün, tasa; aşk derdi.*

1. Zülfüñ **ġamını** dest-i ezel yazdı başuma / Ṣanma ki tā ölince bu yazuyı yoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 4). [ġamını, -ı, -n, -ı]*
2. Cānāna cān virüp **ġam** ile olduġum helāk / Dāġ-ı dilümle yazuñ anı ṭaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 4). [ġam,]*
3. Cān vir **ġamumla** ger dir iseñ başum üstine / Teslīm-i cān idem ṣanemā başum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 1). [ġamumla, -um, -la]*
4. Mihrī dil-ḫasteyi öldürdi **ġamuñ** sen ṣaġ ol / Sevdügüm var saña şimden girü dermānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 5). [ġamuñ, -uñ]*
5. Yaḳup cānuñ fetīlin **ġam** şebinde / Uyarsun ʿālemüñ bir mihr ü māhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 4). [ġam,]*
6. **Ġamuñdan** ḫaste olup dil ḳapuñda yaṣdanur ṭaşı / Teraḥḥum ḳıl ki ʿuṣṣāḳuñ ḳatı yasdıḳdadur başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [ġamuñdan, -uñ, -dan]*
7. **Ġamuñla** ḫāne-i dil her cihetden oldı ḫarāb / Keremler eyleseñ itseñ nʾola ʿimāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 3). [ġamuñla, -uñ, -la]*
8. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār **ġamdan** dostum / Yüregümi yar gel peykānuñı ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [ġamdan, -dan]*

ġam çek-: *Tasalanmak, kaygılanmak, üzülmek.*

1. Dil-i mecrūḥuña **ġam çekme** ki bir gün dem ola / Bulasın ġurbet elinde aña sen merhemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 7). [ġam çek-,]*
2. Bir gün ola iñen daḥi **ġam çekme** ḫaste dil / Dilber müyesser ola bulasın selāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 4). [ġam çek-,]*
3. Çün bir nefes oldum saña ben bende ki hem-dem / ʿĀlemde niçün ölmek içün pes **çekerem ġam** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [ġam çek-,]*
4. Ḫıżır hemrāh olsun saña her dem / İki ʿālemde **çekme** ġuṣṣa vü **ġam** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 16). [ġam çek-,]*

ġam degül: *Önemsememe, kederlenmeme anlamına gelen bir söz.*

1. **Ġam degül** ṭutsa ḫaṭı yārüñ ʿiẕārı çevresin / Ẓulmetüñ içinde lā-büd āb-ı ḥayvān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 6). [ġam degül,]*
2. Geldiyse ḫaṭṭı gül yüzine Mihrī **ġam degül** / Ter ġonca iken eylemişüz iḫtiyār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 9). [ġam degül,]*

ġam evi: *Keder evi; dünya.*

1. Yisün içsün ḫoş bular yaylaḳlarda dembedem / Yuṭalum biz **ġam evinde** kāse kāse ḳanlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 4). [ġam evi,]*

ġam gicesi: *Keder gecesi; keder karanlığı.*

1. **Ġam gicesinde** geçdi günüm āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 1). [ġam gicesi,]*

ġam ḫānesi: *Keder evi; dünya.*

1. Kimsenüñ yāri gözinden dūr olup yād olmasun / Kimseler **ġam ḫānesinde** çār u nāçār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 2). [ġam ḫānesi,]*
2. Muttaṣıl **ġam ḫānesinde** cān ʿaẕāb ile geçer / İrmeyeydüm bu güne maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 5). [ġam ḫānesi,]*
3. **Ġam ḫānelerinde** yine ben aġlayu ḳaldum / Raḥm itmedi dil-ḫastesine o güle gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 2). [ġam ḫāneleri,]*

ġam yime-: *Tasa etmemek, kaygılanmamak, üzülmemek.*

1. Dil ġarībin nār-ı hicrān ger yaḳarsa **ġam yime** / Saña ey ḳanlu yaşum āhum gibi hem-dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [ġam yime-,]*
2. Ẓulmet-i ġamda ḳodıysa seni yārüñ **ġam yime** / Bulınur Mihrī cihāndur yine bir mehrū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [ġam yime-,]*
3. **Ġam yime** şimden girü baḫt-ı siyāhuñ maḥv olup / Ṭāliʿuñ saʿd oldı ey Mihrī mübārekdür bu fāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 17). [ġam yime-,]*

ġamgīn: *Gamlı, kederli, üzüntülü.*

1. ʿĪsī-nefesi eyledi biz mürdeyi zinde / **Ġamgīn** dilimüz buldı feraḥ gitdi elemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 2). [ġamgīn,]*
2. Ṣubḥ-dem peyk-i ṣabā irüp dil-i şūrīdeme / Didi ey **ġamgīn** göñül ḫandān ol didüm ne ḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [ġamgīn,]*
3. **Ġamgīn** dilümde zār ile efġān dükenmedi / Nemgīn gözümde derd ile giryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [ġamgīn,]*
4. Mihrī olalı gülşen-i kūyuñda ʿandelīb / **Ġamgīn** dilinde nāle vü efġān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 7). [ġamgīn,]*

ġam-ı hecr: *Ayrılık üzüntüsü.*

1. Gör ne yüz gösterdi bu zülf-i semen-sālar bize / Ḳodı biñ derd ü **ġam-ı hecr** ile sevdālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [ġam-ı hecr,]*

ġam-ı hicrān: *Ayrılık acısı.*

1. Öldüriser āḫir **ġam-ı hicrān** seni Mihrī / Yār itmez ise derdüñe dermān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 6). [ġam-ı hicrān,]*

ġam-ı ẓulmet: *Zulüm, eziyet gamı; karanlık, boğan keder; sevgilinin yaptığı eziyetlerin üzüntüsü, kederi.*

1. Ṭāliʿuñ saʿd oldı Mihrī yandı baḫtuñ aḫteri / Başuña ṭoġdı **ġam-ı ẓulmetde** devlet ḫāveri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 17). [ġam-ı ẓulmet,]*

ġammāz: *Fitneci, fitneler koparan; aşığın gönlünde heyecan uyandıran.*

1. Rişte-i cān ile oynar ġamzesi **ġammāzlar** / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [ġammāzlar, -lar]*

ġam-nāk: *Gamlı, kederli, hüzünlü.*

1. Efsāne ile zāhid künc-i riyāda ḳalma / **Ġam-nāk** cān u dilden mül defʿ ider belā bil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 4). [ġam-nāk,]*

ġamze: *Süzerek göz ucu ile yan bakış.*

1. Zülfüñe baş ḳoşdı **ġamzeñ** yaḳdı diller şehrini / Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [ġamzeñ, -ñ]*
2. **Ġamzesi** düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin / Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [ġamzesi, -si]*
3. Beni bir tīrle öldürmişdi **ġamzeñ** / Arada çeşmüñ olmasaydı mānīʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 3). [ġamzeñ, -ñ]*
4. Mihrīyi **ġamzeñ** itdi ḳanına ġarḳ / Dostum yāresine gel nemek ek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 5). [ġamzeñ, -ñ]*
5. **Ġamzeñ** ne ʿaceb yüregüme yāreler urdı / Vaṣluñdan irişdür meded it yāreye merhem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 4). [ġamzeñ, -ñ]*
6. Ol kemān-ebrūña cānum nice ḳurbān itmeyem / **Ġamzeñ** oḳlarına çün sīnem nişāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 5). [ġamzeñ, -ñ]*
7. Didi ebrū-yı kemānum atsa **ġamzem** tīrini / Sīneñi her dem aña eyle nişān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [ġamzem, -m]*
8. Öldürmesün iñen daḫi **ġamzeñ** di Mihrīyi / Ben ḫūnī gözlerüñ göreli cāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [ġamzeñ, -ñ]*
9. Yārelenmişdi ciger **ġamzesi** peykānlarıla / Laʿli urdı yine ol yāreye merhem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 2). [ġamzesi, -si]*
10. Ey **ġamze** cigerden gidicek cān bile gitmiş / Billāh bu Mihrīye getür anı gelişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 5). [ġamze,]*
11. **Ġamzeñüñ** cānuma biñ biñ zaḫm ḳılduġın şehā / Ḥażret-i Ḥaḳ ḳatına varıcaḳ inkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 3). [ġamzeñüñ, -ñ, -üñ]*
12. Cānıma **ġamzeñ** ḫadengin geçdügin menʿ eyleme / Rāḥat olsun dostum oḫ ḫoşça bulmış meskeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [ġamzeñ, -ñ]*
13. Rīsmān zülfüñde bir gün dost **ġamzeñ** tīġına / Düşeyin cān vireyin gör ʿāşıḳuñ cānbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 4). [ġamzeñ, -ñ]*
14. Ḳaşları yāsına ḳurbān olayın **ġamzesine** / İtdügüm cānı nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 4). [ġamzesine, -si, -n, -e]*
15. Günde biñ kez **ġamzeñ** ursa yüregüme ḫançeri / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 6). [ġamzeñ, -ñ]*

16. **Ġamzeñüñ** peykānı sīnemde nihāndur dostum / Ḥālümüz ḫod gün gibi saña ʿayāndur dostum *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 11). [ġamzeñüñ, -ñ, -üñ]*
17. Ḳaşlaruñ yasına ḳanı ki nişān idi sīne / **Ġamzeñ** oḳların atarduñ dil ü cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [ġamzeñ, -ñ]*
18. Çeşmi ḫışm itdükçe cānā **ġamzesi** ḫançer çeker / Mest elinde dostlar ḳılıç bıçaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 4). [ġamzesi, -si]*
19. Geçdi ey ḳaşı kemān **ġamzeñ** oḳı cāndan öte / Daḫi çeşmüñ nice bir sīneme müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [ġamzeñ, -ñ]*
20. **Ġamzesi** oḳlarına sīnem nişān olalı āh / Yār bilür yüregümde nice peykān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 7). [ġamzesi, -si]*
21. Ḳaşıyla **ġamzesi** ṣanemüñ el bir itdiler / Ṣandūḳ-ı sīnem aña nişān idüp atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 1). [ġamzesi, -si]*
22. Çeşmüñ beni öldürdi vü sen yoḳ nice dirsin / **Ġamzeñ** ḫo şehādet ider inkār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [ġamzeñ, -ñ]*
23. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede **ġamzeñ** ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [ġamzeñ, -ñ]*
24. Dil deler **ġamzeñ** oḳına yer ola anuñ içün / Derd ile kendü özin eyledi peykān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 4). [ġamzeñ, -ñ]*
25. ʿAceb mi **ġamzesi** tīġi vücūdum nāle döndürse / Tenümi ḳıl ḳılan ey dil anuñ fikr-i miyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 30). [ġamzesi, -si]*
26. ʿAynuñ dil ü cānlar mı ḳodı ʿālemde / Kʾ itmedi **ġamzelerüñ** tīri ile anı şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [ġamzelerüñ, -ler, -üñ]*
27. Yāreler urduḳça **ġamzeñ** sīne-i mecrūḫuma / Dökmese seylāb-ı eşkim bāri üstine nemek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 2). [ġamzeñ, -ñ]*
28. Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm / Didi ebrū-yı kemānum atsa **ġamzem** tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [ġamzem, -m]*
29. **Ġamzeñüñ** tīrine Mihrī sīnesin ḳıldı nişān / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı ḳurbān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 5). [ġamzeñüñ, -ñ, -üñ]*
30. Saña āl itmesün aldanma i dil **ġamzesine** / Dilleri ṣayd idici gözleri āhūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 4). [ġamzesine, -si, -n, -e]*
31. Hey ġāfil olma **ġamzelerinden** güzellerüñ / Biñ şeyḫi yoldan eylediler bir nigāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 6). [ġamzelerinden, -leri, -n, -den]*
32. Nʾola meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ cān oynasa Mihrī / Ki tīġ oldı aña **ġamzeñ** ider zülfüñ de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [ġamzeñ, -ñ]*
33. **Ġamzeñ** ḫadengin yā ḳaşuñ tā çekdi peykānına dek / Atdı geçürdi sīneden ʿāşıḳlaruñ cānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [ġamzeñ, -ñ]*
34. Rişte-i cān ile oynar **ġamzesi** ġammāzlar / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [ġamzesi, -si]*
35. ʿAcebā laʿl-i lebinden yine emsem ḳıla mı / Yüregümde görinen **ġamzeleri** yāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 2). [ġamzeleri, -leri]*
36. Cellād-ı çeşmi cānuma ḳaṣd itmedin henüz / Derdlü yürege **ġamzesinüñ** ḫançeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 4). [ġamzesinüñ, -si, -nüñ]*
37. Ol perī-peyker melek-manẓar yüzi gül ġonca-leb / **Ġamzesi** oḳ ol ḳaşı hem yaya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [ġamzesi, -si]*
38. Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar / Zülfüñe baş ḳoşdı **ġamzeñ** yaḳdı diller şehrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [ġamzeñ, -ñ]*
39. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / **Ġamzesi** düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [ġamzesi, -si]*
40. Biñ yerde dilüm delmiş iken **ġamzesi** tīri / Çeşmi de ura sīneme ḫançer ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 3). [ġamzesi, -si]*

41. Öldürmege götürdi deyü müddeʿīyi yār / Çeşmiyle **ġamzesi** baña birden göz itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 5). [ġamzesi, -si]*
42. İçer şu yirine ḳanumı **ġamzeñ** / ʿAceb budur ki olmaz daḫi ḳāniʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 2). [ġamzeñ, -ñ]*
43. **Ġamzeñ** ġarażı cān ise cānā ne tekellüf / Başumda senüñ cān daḫi cānāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [ġamzeñ, -ñ]*
44. Gerçi **ġamzeñ** ḳaṣd-ı cān itmekde tīr-endāzdur / Līk çeşmüñ gibi ḳan içici bī-dīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 4). [ġamzeñ, -ñ]*
45. Atsa **ġamzeñ** tīrini cān pūtesine ḳaşlaruñ / Gösterür dil daḫi cānā cevherī peykān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [ġamzeñ, -ñ]*
46. Çün delmez imiş **ġamzeleri** ḫançeri baġrum / Pes bu yüregimde görinen yāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 4). [ġamzeleri, -leri]*
47. Ben kemān-ebrūların göreli ḳurbān olmışam / **Ġamzesi** tīrine sīnem itmişem omaclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 4). [ġamzesi, -si]*
48. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede **ġamzeñ** ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [ġamzeñ, -ñ]*
49. Hey rāżıyuz ol **ġamzelere** ḳanımuz içsün / Rāḥatlar ola rūḥına ʿāfiyye vü ṣeḥḥā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 28). [ġamzelere, -ler, -e]*
50. Sen ḳaşı kemān **ġamzesi** oḫ çeşmi ḥarāmī / Bir tīr ile ḳıldı dil ü cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [ġamzesi, -si]*

ġamze: *Sevgilinin yan bakışı; Şehzade Süleyman'ın yan bakışı.*

1. Ten yandı dil göyündi yürek deldi fürḳatüñ / **Ġamzeñ** ḫadengi ḫışm ile çün çekdi ḫançeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [ġamzeñ, -ñ]*
2. Çeşmüñ mi ḳıldı **ġamzeñe** taʿlīm dostum / Bir tīr ile ḫoş ṭaġıdur yüz biñ ʿaskeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [ġamzeñe, -ñ, -e]*

ġamze: *Şehzade Ahmed'in yan bakışı.*

1. **Ġamzesi** cānumı çekişür çeşmi göñlümi / Eksük degül çü mestler arasında ʿarbede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 6). [ġamzesi, -si]*

ġam-zede: *Kederli, gamlı; seven.*

1. Çoḳdur cihānda cevr ü cefāsıyla mübteẕel / Bulunmaya benüm gibi bir daḫi **ġam-zede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 3). [ġam-zede,]*

ġanī: *Çok, sayıca fazla olan.*

1. **Ġanīdür** sāyeñüzde müflis ü aç / Beni ḫāṣā kʾ idesüz ġayre muḥtāc *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [ġanīdür, -dür]*

ġanīmet: *Savaşta düşmandan zorla ele geçirilen kazanç, olanak.*

1. **Ġanīmet** gör dem-i ʿömri ṣarıl bir nāzenīn ile / Cihān aġyārdan ḫālī olıcaḳ ṭuymasun nāṣī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [ġanīmet,]*

ġaraż: *Maksat, amaç, kasıt; arzu, istek.*

1. Ġamzeñ **ġarażı** cān ise cānā ne tekellüf / Başumda senüñ cān daḫi cānāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [ġarażı, -ı]*

ġarīb: *Kimsesiz, zavallı, biçare.*

1. Neyledüm nitdüm günāhum bilmezem bu ben **ġarīb** / Gördügince yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [ġarīb,]*
2. Ḳaldısa cismüñ bu şehrüñ issisinde çāre ne / Pes mekānıdur **ġarīb** olanlaruñ külḫānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 5). [ġarīb,]*

3. Egler idi bularuñ luṭfı **ġarīb** göñlümüzi / Şimdi kim vire ṣafā bu dil-i vīrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 7). [ġarīb,]*
4. Faẓluñ ile ḳıl ʿināyet luṭfuñ ile it ḳabūl / Ben **ġarīb** üftādenüñ yā Rab duʿāsın müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [ġarīb,]*
5. Ḳarīb olmaḳ dilerseñ Muṣṭafāya / **Ġarīb** üftādelere eyle şefḳat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [ġarīb,]*
6. Gülüñ bu ʿārıżı rengin görüp aldanma ey bülbül / Ki nice ol senüñ gibi **ġarībüñ** girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [ġarībüñ, -üñ]*
7. Neyledüm nitdüm günāhum bilmezem bu ben **ġarīb** / Gördügince yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [ġarīb,]*

ġarīb ol-: *Üzüntülü, hüzün verici bir şekilde sonuçlanmak.*

1. Çoḳdur cihānda derd-i nigār ile mübteẕel / Mihrī senüñ işüñ de **ġarīb oldı** ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 5). [ġarīb ol-,]*

ġarīb-i bī-kes: *Yalnız, zavallı garip, kimsesiz.*

1. **Ġarīb-i bī-kesem** sen göster iḥsān / Marīż-i bī-ʿilācam eyle dermān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [ġarīb-i bī-kes,]*

ġarīb-i üftāde: *Zavallı, fakir, biçare garip.*

1. Umaram ben **ġarīb-i üftāde** / Ki irem himmetüñ birle murāda *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [ġarīb-i üftāde,]*

ġarīm ol-: *Rakip olmak, karşısında durmak.*

1. Yüzüñe ḳarşu cedel eyleyemez Sām u süvār / Rüstem ü Zāl **olamaz** erlik ile saña **ġarīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [ġarīm ol-, -a, -maz]*

ġarḳ eyle-: *Suyla doldurmak; çok fazla ağlamak.*

1. ʿĀlemi **ġarḳ eyler** iseñ kimse silmez yaşuñı / Ṣoñra ger ḳan aġlar iseñ günde biñ kez zār zār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [ġarḳ eyle-,]*

ġarḳ it-: *Boğmak, batırmak, sular içinde bırakmak; ızdırap çekmek, hüzünlenmek.*

1. Mihrīyi ġamzeñ **itdi** ḳanına **ġarḳ** / Dostum yāresine gel nemek ek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 5). [ġarḳ it-,]*
2. ʿĀr u nāmūsı yoluñda yele virmişdi göñül / Şimdi **ġarḳ itdi** gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [ġarḳ it-,]*
3. ʿĀr u nāmūsı yoluñda yele virmişdi göñül / Şimdi **ġarḳ itdi** gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [ġarḳ it-,]*
4. ʿĪd-ı vaṣlın ʿarż idüp çünkim götürdi şeh niḳāb / Nūra **ġarḳ itdi** cihānı ẓāhir oldı āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ġarḳ it-,]*
5. Sefīne-i dili **ġarḳ idicek** gözüm yaşı / Ḥabīb dāmenini ben kenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 4). [ġarḳ id-,]*

ġarḳ ol-: *Boğulmak, dolmak; kaplamak.*

1. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı nūra **ġarḳ oldı** cihān / Ẓulmeti ḳaṭʿ eyledi vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [ġarḳ ol-,]*
2. Ḳanlu yaşum ey dost senüñ rāh-ı ġamuñda / Dil zevraḳı **ġarḳ oldı** ṭalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 3). [ġarḳ ol-,]*
3. Kūyuñda gözlerüm yaşı ol denlü aḳdı kim / **Ġarḳ oldı** her ḥaremleri dürr ü zebercede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 4). [ġarḳ ol-,]*
4. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı nūra **ġarḳ oldı** cihān / Ẓulmeti ḳaṭʿ eyledi vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [ġarḳ ol-,]*
5. Ẓāhir olaldan cihāna gül cemāli enveri / Nūra **ġarḳ oldı** bu ʿālem itdi ẓulmet irtiḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 2). [ġarḳ ol-,]*

ġarḳ olayaz-: *Az kalsın boğulmak, sular altında kalmaya yakın olmak; keder ve ızdırap içinde boğulmaya, ölmeye yakın olmak.*

1. Hecrüñde ḥabībüm şu ḳadar aġlamışam kim / Dil zevraḳı ḳanlu yaşıma **ġarḳ olayazdı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 4). [ġarḳ olayaz-,]*

ġarḳa vir-: *Boğmak, sular altında bırakmak; dalmak, aşkı doyasıya tatmak.*

1. **Ġarḳa virsem** baḥr-i ʿaşḳında direm dil zevraḳın / Hā sürer beni kenāra rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [ġarḳa vir-,]*
2. Müddeʿīyi güldürüp aġlatmasun diñ beni yār / **Ġarḳa virür** ʿālemi yaşumda ṭūfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 5). [ġarḳa vir-,]*
3. Nʾola çekdiyse gözüm yaşları deryāya beni / **Ġarḳa virmişdi** gözüm zevraḳın evvel nemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 2). [ġarḳa vir-,]*
4. **Ġarḳa virsem** baḥr-i ʿaşḳında direm dil zevraḳın / Hā sürer beni kenāra rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [ġarḳa vir-,]*

ġarrā: *Ak, parlak, güzel, gösterişli, nümâyişli.*

1. Ol güzeller içre bī-hemtā vü raʿnā lā-naẓīr / Nāzenīnler serveri **ġarrāya** ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [ġarrāya, -y, -a]*
2. Ey ṭalʿat-ı ḫurşīd eyā ḥüsn ile **ġarrā** / ʿĪd ayı gibi ḳaşlaruñ oldı çü hüveydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 26). [ġarrā,]*
3. Geldi çün **ġarrā** ġazeller bize ol cānāndan / ʿĪsi-veş irdi nefes ben mürde cisme cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [ġarrā,]*

ġavġā: *Çekişme, anlaşamama, dövüş; aşık ile rakip arasındaki anlaşmazlık.*

1. Pāre ḳılsa itlerüñ cānā raḳīb-i kāfiri / Olmaz idi daḫi bir vech ile **ġavġālar** bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [ġavġālar, -lar]*

ġavġālara ṣal-: *Zor durumda bırakmak, sıkıntıya sokmak.*

1. Bir eyü güzeller güzeli göñlümi aldı / Göz göre benüm başumı **ġavġālara ṣaldı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 1). [ġavġālara ṣal-,]*

ġavvāṣ: *Dalgıç; şiirden anlayan kimse.*

1. Baḥr-ı şiʿr içre Mihrī bir dürdür / Ki anı görmemiş ola **ġavvāṣ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 4). [ġavvāṣ,]*
2. **Ġavvāṣ** olalı ol ṣanemüñ ʿaşḳı baḥrine / Baḥr-i muḥīṭe baḳmadum ʿummāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 3). [ġavvāṣ,]*

ġāyet: *Son derece, epey, çok fazla.*

1. **Ġāyetde** ṣafādur kʾ ola yanuñda ḥabīb / Ol saña nāz ide sen anʾ idesin būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 19). [ġāyetde, -de]*
2. Çeşmi dir imiş Mihrīñ cānın ḳıluram yaġmā / İtsün iderüz **ġāyet** hey biz bu ziyāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [ġāyet,]*
3. Vaḳt-i nevrūz irdi bu eşnāda **ġāyet** cehl ola / Bir nefes olmaḳ ḥabībüñ ḫāk-i pāyından ırağ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 4). [ġāyet,]*
4. Bühtānlar eylemiş bize raʿnā deyü ḫaṭīb / Şāʿirlerüñ birincisi **ġāyet** yalancıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 2). [ġāyet,]*

ġayret: *İçten gelerek çalışma, belli bir şey için çabalama, didinme, çaba.*

1. Merd iseñ **ġayret** demidür sür raḳībi hey meded / Dāmenine ter gülüñ yapışmasun saʿy eyle ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [ġayret,]*

ġayret: *Tahammül, sabır.*

1. Mihrī düşeliden heves-i ʿaşḳuña yār / Oldı rüsvā-yı cihān gitdi ḳamu **ġayret** ü ʿār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 24). [ġayret,]*

ġayret: *Kıskanma, çekememe.*

1. Ġonca ḫāmūş oldı **ġayretden** dehānuñ göreli / Ruḫlaruñ gördi ḫacāletden güler nāçār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 21). [ġayretden, -den]*

ġayret: *Namusunu ve şerefini ayaklar altına alacak şeylere karşı duyulan his, özsaygı.*

1. Çalmış idüm ṭaşa ben nāmūs u ʿārum şīşesin / ʿĀlem içre **ġayretüm** ḫalḳ içre ʿārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [ġayretüm, -üm]*

ġayret kilimi: *Çabalama, emek verme; sevgili için verilen uğraş, çaba.*

1. ʿAşḳuñ meyini ele alayın mı ne dirsin / **Ġayret kilimin** ṣuya ṣalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 1). [ġayret kilimi,]*

ġayret odı: *Sabır, tahammül ateşi; kıskançlık.*

1. Ḫāk ider **ġayret odı** bu dil-i miskīni yaḳup / Bile yanuñca raḳīb olalı hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 5). [ġayret odı,]*
2. Yaḳdı yandurdı şehā teşne dili **ġayret odı** / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Ḫıżr ola hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 4). [ġayret odı, -ı]*

ġayrı: *Artık, bundan sonra.*

1. Sen var iken ey dost baña yār gerekmez / Cevrüñ çekeyüm **ġayri** vefādār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [ġayri,]*

ġayrı: *Başka, hariç.*

1. Meylüm sañadur ḫānum ḳurbān yoluña cānum / Gerçegi sözümüñ bu **ġayrısı** yalan ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 4). [ġayrısı, -sı]*
2. Velī her birinüñ bir mesnedi var / Benüm yoḳdur ṭapuñdan **ġayrı** deyyār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [ġayrı,]*
3. Kim ḳocar mūy-miyānuñı kemerden ġayri / Kim öper leblerüñi sāġar-ı zerden **ġayri** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 1). [ġayri,]*
4. Kim ḳocar mūy-miyānuñı kemerden **ġayri** / Kim öper leblerüñi sāġar-ı zerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 1). [ġayri,]*
5. Mihrüñi cān ḳafesinde virürem rūḥa ġıdā / Ṭūṭiye var mı ġıdā daḫi şekerden **ġayri** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [ġayri,]*
6. Yalıñuz ben mi ḫarīdāruñam kim ey Zühre-cebīn / Gün daḫi müşteridür saña ḳamerden **ġayri** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [ġayri,]*
7. Yüz çevürür beni gördükçe raḳībe meyl ider / Sevdügümden **ġayri** bilmem neyledüm ol yāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 5). [ġayri,]*
8. Cānı yoḳ deprede biñ yıl ki hevāsında yele / Zülfüñüñ bir ḳılını bād-ı seḥerden **ġayri** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 2). [ġayri,]*
9. Cām-ı laʿlüñ meyin içürdi raḳībe nidelüm / Bize ṣunmadı felek ḫūn-ı cigerden **ġayri** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 5). [ġayri,]*
10. Leb-i cānānı görüp diş biledüm geldi didi / Nesne yoḳ Mihrī aña umma ḥacerden **ġayri** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 6). [ġayri,]*

ġayrı: *Başka, başka biri; rakip.*

1. Fāriġ olup ger göñülsüz ister iseñ yāruñı / Ġāfil olma key ḫaẕer ḳıl **ġayrınuñ** olur nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [ġayrınuñ, -nuñ]*
2. Nice sevelüm anı kim seve ol **ġayrıları** / Maḥabbeti bizüm ile olanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 3). [ġayrıları, -ları]*
3. Tācir-i ʿaşḳı olaldan şehr-i dilde her zamān / **Ġayriler** sīm ile zer ben cān virürem bāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [ġayriler, -ler]*

4. Buña ṭaş çatlar i Mihrī ne taḥammül demidür / **Ġayriyi** yār ide yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [ġayriyi, -y, -i]*

ġayrı: *Başka, diğer, öteki; başka bir güzel, dilber.*

1. Eyledüm seni sevelden **ġayrılardan** dil berī / Dimedüñ bir gün ki hey bīçāre miskīn gel berī *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [ġayrılardan, -lar, -dan]*
2. Cemālüñi görüp **ġayra** naẓar eyler isem / Dostum tīr-i müjeñle iki gözümi çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 5). [ġayra, -a]*
3. Ġanīdür sāyeñüzde müflis ü aç / Beni ḥāşā kʾ idesüz **ġayre** muḥtāc *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [ġayre, -e]*

ġayrin: *Artık, bundan sonra.*

1. Būy-ı zülf-i dilberüñ **ġayrin** getürme ey ṣabā / Bu dil-i sūzānuma ḳıble hevāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 6). [ġayrin,]*

ġazā: *Din uğruna yapılan savaş; kutsal bir şey olarak görülen sevgili uğruna yapılan mücadele.*

1. Öldürmesi **ġazā** deyü ʿuşşāḳ cemʿ olup / Kāfir raḳībe her birisi bir ṭaş urdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 4). [ġazā,]*

ġazā it-: *İslam dinini korumak veya yaymak amacıyla kafirlere karşı savaşmak, kutsal savaş yapmak; aşk gibi kutsal bir değer uğruna kafir rakiple mücadeleye girmek.*

1. ʿĀşıḳlaruñı bī-güneh öldürme dostum / Öldür raḳīb-i kāfiri bārī **ġazālar it** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 3). [ġazā it-,]*

ġazel: *Divan şiirinde en çok kullanılan nazım şekli.*

1. Gerçi noḳṣān **ġazelsin** leb-i yāri añıcaḳ / Ṭūṭiyi māt ider ey Mihrī şirīn-güftāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 7). [ġazelsin, -sin]*
2. Geldi çün ġarrā **ġazeller** bize ol cānāndan / ʿĪsi-veş irdi nefes ben mürde cisme cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [ġazeller, -ler]*
3. Bir ḫoş **ġazel** didüm yine ben ḫaṭṭ-ı Aḥmede / Cān ṣafḥasında eyledüm anı müsevvede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 1). [ġazel,]*

ġazel diyici: *Gazel söyleyen, gazelhan; şair, şiir yazan.*

1. Medḥüñde çoḳ **ġazel diyici** ḫūb u bī-nāẓīr / Maʿẕūr ṭut ʿayıblama bu Mihrī kemteri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 7). [ġazel diyici,]*

ġazel-ḫān: *Gazel okuyan kimse; Mihrī Hatun.*

1. Ol cihān gülzārınuñ raʿnā **ġazel-ḫānı** dürüst / Ḫoş tamām itmiş bu beyti içre dīvānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [ġazel-ḫānı, -ı]*

geç-: *Etki etmek, işlemek.*

1. **Geçdi** ey ḳaşı kemān ġamzeñ oḳı cāndan öte / Daḥi çeşmüñ nice bir sīneme müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [geçdi, -di]*

geç-: *Vazgeçmek, bırakmak.*

1. Hevā-yı zülfüñüñ Mihrī daḥi **geçmez** hevāsından / Kʾ anı yel gibi yeldürdi nice meh sāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [geçmez, -mez]*
2. Göñül **geçmez** hevādan Allah Allāh / Uşanmaz dilrübādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 1). [geçmez, -mez]*
3. Oldı şīrīn laʿlinüñ Ferhād-ı dil āşüftesi / **Geçiser** cān u cihāndan geçmeyiser āndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 2). [geçiser, -iser]*
4. Göreli kūyuñda cānum sen güzeller şāhını / Ḳalmadı Rıḍvāna meylüm **geçmişem** ġılmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 5). [geçmişem, -miş, -em]*

geç-: *Geçmek, bitmek, sona ermek.*

1. Ġırrʾolma ḥüsne ḫūbluġuñ eyyāmı tīz **geçer** / ʿĀşıḳlar āhın alma gerekse saña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 6). [geçer, -er]*

geç-: *Aşmak, daha üstün ve fazla olmak.*

1. Virse żiyā cemāli cihāna ʿaceb midür / Ol dilberüñ ki ḥüsni cihān enveri **geçer** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 3). [geçer, -er]*
2. Cān viremez yolumda dime Mihrī dostum / Ṣādıḳlaruñ cihānda bu daḫi biri **geçer** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 5). [geçer, -er]*

geç-: *Zaman akıp gitmek, ilerlemek.*

1. Bir büt-i gül-çihre ile ʿārif ol ʿazm eyle bāġ / Furṣatı fevt itme seyrān it ki tīz **geçer** bu çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [geçer, -er]*
2. Yidigüm derd içdigüm ġamdur enīsüm ġuṣṣa yār / Sensüzin nice **geçer** gör bu zamānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [geçer, -er]*
3. Reh-i ʿaşḳuñda ʿuṣṣāḳuñ naẓar ḳıl ḥāline cānā / Ne ḥāl ile **geçer** sensüz gör e āḥvāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [geçer, -er]*
4. Ṣaḥrā yüzini ṭut **geçer** eyyām-ı nevbahār / Fevt itme furṣatı ki degül ber-ḳarār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 2). [geçer, -er]*
5. Düşeli ʿaşḳı hevāsına anuñ leyl ü nehār / **Geçdi** kūyında günüm derd ile āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [geçdi, -di]*
6. Ġam gicesinde **geçdi** günüm āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 1). [geçdi, -di]*
7. Muttaṣıl ġam ḫānesinde cān ʿaẕāb ile **geçer** / İrmeyeydüm bu güne maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 5). [geçer, -er]*
8. Biñ ʿaẕāb ile **geçince** bir nefes cānā yine / Cānı teslīm eyleyüp merḥūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 7). [geçince, -ince]*
9. Derdā dirīġ **geçdi** günüm intiẓār ile / ʿÖmrüm dükendi vāʿde-i cānān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 3). [geçdi, -di]*
10. Żıdd ol nefsüñ ile sen her nefes / **Geçmesün** ʿömrüñ cihān içre ʿabeş *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 15). [geçmesün, -me, -sün]*
11. Seni heyhāt ki bir daḫi görince gözümüz / Āh u zār ile **geçiser** gicemüz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [geçiser, -iser]*
12. Geh hecr-i yār u gāh beni ġamlar öldürür / Geh vaṣl-ı dilber ile **geçen** demler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [geçen,]*

geç-: *Vakit ilerlemek; güzelliğin, gençliğin gitmesi, yaşlanmak.*

1. Cūy-ı kenāra her dem seyr eyle ol revāne / Eyyāmı nevbahāruñ tīz **geçer** olma ġāfil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 2). [geçer, -er]*
2. Ġırrʾolmañ iñen ḥüsnüñüz ey ḫūb ṣanemler / Gül ʿömri gibi tīz **geçer** ḥüsn beḳāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [geçer, -er]*
3. ʿÖmrüñi ḫoş geçür ki **geçer** Mihrī devr-i gül / Dirsin ki ḳanı bülbüli yā nevbahār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [geçer, -er]*
4. Devr-i ḥüsnüñ **geçer** ey yār ḳalur bir eyü ad / Unudılmaz añılur ḫayr ile iḥsān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 6). [geçer, -er]*
5. Ṣāfī mey ile sāḳī getür cām-ı sāġarı / Bülbül terennüm eyle **geçer** güliẓār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 3). [geçer, -er]*

geç-: *Girmek, isabet etmek.*

1. Ḥamdülillah ki müjeñ tīri cigerden **geçicek** / Hele peykānları ḳaldı dile yeter belegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [geçicek, -icek]*
2. Cellād-ı çeşmi cānuma ḳaṣd itmedin henüz / Derdlü yürege ġamzesinüñ ḫançeri **geçer** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 4). [geçer, -er]*

3. Cānıma ġamzeñ ḫadengin **geçdügin** menᶜ eyleme / Rāḥat olsun dostum oḫ ḫoşça bulmış meskeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [geçdügin, -düg, -i, -n]*

geç-: *Bir taraftan başka bir tarafa doğru yürümek.*

1. Şol dilrübā ki ḥüsn ilinüñ kişveri **geçer** / Bir şehdür ol ki cān u göñül leşkeri **geçer** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [geçer, -er]*
2. Ol dilrübāya dil nice olmaya müşterī / Cümle cihān güzellerinüñ serveri **geçer** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 2). [geçer, -er]*
3. **Geçerken** bende oldı dil ḥabībüm āsitānuñda / Göñül derbān gözüm saḳḳā müjemdür şimdi ferrāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [geçerken, -er, -ken]*

geç-: *Aşmak, üstesinden gelmek; aşığın gönlünü ve canını almak.*

1. Şol dilrübā ki ḥüsn ilinüñ kişveri **geçer** / Bir şehdür ol ki cān u göñül leşkeri **geçer** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [geçer, -er]*

geç-: *Yaşatmak, vakit geçirtmek, sürdürmek.*

1. Āh u efġān ile her dem **geçürür** kārumuzı / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [geçürür, -ür]*
2. Meclisinde şanemüñ rāḥat olup ṣubḥa degin / Biñ ṣafā ile **geçildi** hele bir dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 4). [geçildi, -di]*

geçen gice: *Geçmiş bir vakitte, dün.*

1. El virmiş idi ḫoş bize devrān **geçen gice** / Hem-ṣoḥbet idi dilber ü cānān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [geçen gice,]*
2. El virmiş idi ḫoş bize devrān geçen gice / Hem-ṣoḥbet idi dilber ü cānān **geçen gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [geçen gice,]*
3. Ẓulmet şebinde ḳalmış idüm ḫayli derd ile / Girdi elüme bir meh-i tābān **geçen gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 2). [geçen gice,]*
4. Bir dilrübā ü ḥüsn ilinüñ şāhı luṭf idüp / Olmışdı ben gedāsına mihmān **geçen gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 3). [geçen gice,]*
5. Dilber ḫayāli şevḳi ile yandı ṣubḥa dek / Bir ayaġ üzre şemᶜ-i şebistān **geçen gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 4). [geçen gice,]*
6. Zeyn itmiş idi meclisi ḥüsn-i leṭāfeti / Ol ḫatt u ḫāl ü zülf-i perīşān **geçen gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 5). [geçen gice,]*
7. Bir ġonca-laᶜl şevḳine mestāne germ olup / Çāk itmiş idi Mihrī girībān **geçen gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 6). [geçen gice,]*

geçilmez: *Bir şeyin pek çok olduğunu belirtirken kullanılan bir söz.*

1. Dün ü gün dilberüñ kūyına vardum / **Geçilmez** mübtelādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 2). [geçilmez,]*

geçür-: *İsabet ettirmek, geçmesini sağlamak; dokundurmak, işlemek.*

1. Ġamzeñ ḫadengin yā ḳaşuñ tā çekdi peykānına dek / Atdı **geçürdi** sīneden ᶜāşıḳlaruñ cānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [geçürdi, -di]*

geçür-: *Hayat sürmek, vakit harcamak; eğlenmek, birlikte olmak.*

1. ᶜÖmr bir anda geçer devr-i gül eyyāmı daḫi / Bāḳī ḳalmaz bu zamān bāri **geçür** ānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 7). [geçür,]*

gedā: *Düşkün, zavallı.*

1. Ben **gedā** ḥāline hem-derd olmadı illā ki bu / ᶜİzz ü cāhum hemdemüm hem şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [gedā,]*

gedā: *Kul, köle; aşık, seven.*

1. Bir dilrübā ü ḥüsn ilinüñ şāhı luṭf idüp / Olmışdı ben **gedāsına** mihmān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 3). [gedāsına, -sı, -n, -a]*
2. Dilberā çün her **gedāya** āsitānuñdur sened / Sürme ḳapuñdan beni bu ʿālī dergāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [gedāya, -y, -a]*
3. Dil ü cān aldı bilmem daḫi ne ister / O şāhum ben **gedādan** Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [gedādan, -dan]*
4. Ben **gedāsını** ḳomazlar yüz sürem dergāhına / Pādişāhuñ āsitānında yasaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 3). [gedāsını, -sı, -n, -ı]*

gedā: *Dilenci, geda, yoksul, fakir.*

1. Ṭapuñdur her **gedāya** çünki mesned / Nedendür kim çekem ben derd ü miḥnet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [gedāya, -y, -a]*
2. Sāyesinde ḫoş geçer ḫalḳ-ı cihān mīr ü **gedā** / Devleti devrinde hergiz kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [gedā,]*
3. Mihrī Necātī şiʿrine dirsin naẓīre līk / Sen bir **gedā** vü müflis o bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [gedā,]*
4. Devletüñ devrinde bulsun her **gedā** ʿizzet müdām / Niʿmetüñ ḫānından alsunlar cihān ḫalḳı nevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [gedā,]*

gedā it-: *Muhtaç etmek, yoksun bırakmak; güzelliğini, gençliğini yitirmek.*

1. Dime bugün ki ḥüsn ilinüñ pādişāhıyam / Mihrī gibi felek **ider** irte **gedā** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [gedā id-, -er]*

gedā ol-: *Dilenci, isteyen olmak; aşk dilencisi olmak, ilgi beklemek.*

1. Kūyuñda **gedā olalı** ey şāh-ı cihānum / Meyl eylemezem ẕerrece firdevs-i behişte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 4). [gedā ol-,]*
2. Bir devr idi ser-defter-i ḫūbān idi Mihrī / Şimdi görüñ uş her güzelüñ **oldı gedāsı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 6). [gedā ol-,]*

gedā-yı ḫūb ol-: *Güzelliğin kölesi olmak, güzelliğe tapmak.*

1. Sen **gedā-yı ḫūb olduñ** Mihrī ʿaşḳa pādişāh / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [gedā-yı ḫūb ol-,]*

geh: *Bazen, ara sıra.*

1. Geh hecr-i yār u gāh beni ġamlar öldürür / **Geh** vaṣl-ı dilber ile geçen demler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [geh,]*
2. Geh hecr-i yār u gāh beni ġamlar öldürür / **Geh** vaṣl-ı dilber ile geçen demler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [geh,]*
3. Geh yañaġından gül ala geh lebinden mül anuñ / **Geh** miyānını der-āġūş ide geh būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [geh,]*
4. Geh yañaġından gül ala **geh** lebinden mül anuñ / Geh miyānını der-āġūş ide geh būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [geh,]*
5. Geh yañaġından gül ala geh lebinden mül anuñ / **Geh** miyānını der-āġūş ide geh būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [geh,]*
6. Geh yañaġından gül ala geh lebinden mül anuñ / Geh miyānını der-āġūş ide **geh** būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [geh,]*
7. **Geh** şānededür zülfüñ ü geh fikri dilümde / El-ḳıṣṣa bu miskīni ḳoduñ dilde vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [geh,]*
8. Geh şānededür zülfüñ ü **geh** fikri dilümde / El-ḳıṣṣa bu miskīni ḳoduñ dilde vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [geh,]*
9. **Geh** ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [geh,]*

10. **Geh** ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [geh,]*
11. Baña iḳbāl ü saʿādetde yeter manṣıb-ı cāh / Vaṣluñuñ şemmesi ki **geh** ola iḥsān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [geh,]*
12. Perçemin çözse **geh** ʿuşşāḳa kemendler gösterür / Oḳısa ebyāt-ı şīrīn laʿl-i ḳandler gösterür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 7). [geh,]*
13. Gāh zülfi ḥāʾil olur ruḫlarına **geh** ḫaṭı / Ḳalmasun Mihrī seḥāb içinde māhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [geh,]*

geh gāh: *Bazen, ara sıra.*

1. Olur derdüñle dil āvāre her dem / Dil-ārāmum gel e gör ḥāli **geh gāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 2). [geh gāh,]*

geh geh: *Bazen, ara sıra.*

2. Bize meyl eyler idi **geh geh** o çeşmi ḳaralar / Menʿ iderler oları bir iki yüzi ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 1). [geh geh,]*
3. **Geh geh** ol serv-i sehī seyr itdügince bāġda / Ḫāk-i pāyīne yüzüñ sür benden ey serv-i semen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 2). [geh geh,]*
4. Terk-i dil ü cān eyledüm ey dost rehüñde / **Geh geh** kerem it baṣ ḳademüñ o yola ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 2). [geh geh,]*
5. Ruḫları bāġında geçdi ʿömrümüz ey vāy ile / Umaruz şeftāludan **geh geh** aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 5). [geh geh,]*
6. Viṣālinden ḫaber **geh geh** getürür bu dil ü cāna / Bi-ḥamdillāh ki bizümle ḫayāli yār-ı cānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [geh geh,]*
7. Olur derdüñle dil āvāre her dem / Dil-ārāmum gel e gör ḥāli **geh gāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 2). [geh gāh,]*

gel: *Haydi, durma anlamında bir ünlem.*

1. Didi ey Mihrī saña cānān gerekse cān vir / İmdi **gel** ʿaşḳum yolında fāni ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [gel,]*
2. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan dostum / Yüregümi yar **gel** peykānuñı ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [gel,]*
3. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan dostum / Yüregümi yar **gel** peykānuñı ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [gel,]*
4. Nice bir nā-ḥaḳ yere ḳanlar dökersin ẓulm ile / Var ise ʿaḳlun **gel** eyle nefsüñe Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [gel,]*
5. Oldı hengām-ı bahār irdi demi gülzāruñ / İmdi dil bülbüli artur demidür **gel** zāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 1). [gel,]*
6. Depele ey raḳīb **gel** beni dek / Dāmeninden ḥabībimüñ el çek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 1). [gel,]*
7. Boynına Mihrīnüñ **gel** ṣal zülf-i ʿanberīnüñ / Dīvāneye bilürsin lāzım durur selāsil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 8). [gel,]*
8. Mihrī üftādeye raḥm it demidür luṭf eyle / Destgīr ol aña ʿadlüñle **gel** ey kān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 7). [gel,]*
9. Ne gül ḳalur ne ḫo bülbül ne nevbahār u ḫazān / Cihān ile **gel** i Mihrī bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [gel,]*
10. Oñmaduḳ Nâmi ṭutaldan beri bir yār etegin / **Gel** berü gel ṭutalum biz daḫi tekrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 1). [gel,]*
11. Çünki zeyn oldı cihān bāġı gülistānlarla / **Gel** i dil seyr idelüm biz daḫi cānānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 1). [gel,]*
12. Eşcār yine dürlü şükūfeyle ṭonandı / ʿAyş eyleyelüm gūşe-i gülşende **gel** imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 1). [gel,]*
13. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün **gel** āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [gel,]*
14. Şimden girü ʿaşḳumla benüm **gel** ola fānī / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 22). [gel,]*
15. Mihrī dil-ḫasteden ey dost çevürme yüzüñi / **Gel** unutma ṣanemā eski vefādārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 5). [gel,]*

16. Cānā yeter bu cānuma cevr ü cefālar it / Zecr ise cāna ancaḳ ola **gel** vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [gel,]*
17. Luṭf ile ḳıl ʿilāc bugün ey ṭabīb-i cān / Dil ḫastedür firāḳuñ ile **gel** devālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [gel,]*
18. Ey saʿādet isteyen **gel** cān u dilden bende ol / Āsitānına yüz ur bulmaḳ dilerseñ feṯḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [gel,]*
19. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün **gel** āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [gel,]*

gel-: *Gelmek, buyurmak, şereflendirmek.*

1. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine luṭf it **gel** ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [gel,]*
2. Çün dile dilber ḫayāli **geldi** mihmān olmaġa / Pīşkeş cān virelüm mihmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 2). [geldi, -di]*
3. Bülendi ḳaddi nāz ile ṣalınup ser-firāz ile / Gülistān ṣaḥnına **geldi** bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [geldi, -di]*
4. Müntehā ḳaddüñ gibi bir nārven görsün henüz / Būstāna **gel** bugün serv-i ḫırāmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [gel,]*
5. **Geldükçe** ḫayālüñ dile mihmān ṭutar elde / Ḫūn-ı cigerümle ṭolu peymāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 3). [geldükçe, -dükçe]*
6. Ben umardum **gele** bir zülf-i perīşān bu gice / Şemʿ-i ruḫsārına pervāne ḳılam cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [gele, -e]*
7. **Gel** ki senden budur ey dost bu cānuñ dilegi / Yar neler vardur içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [gel,]*

gel-: *Beri gelmek, yaklaşmak.*

1. **Gel** aḳıtma gözlerümüñ ḳanlu yaşın sevdügüm / Ocaġuña ṣu ḳoyar ḫayr itmez āḫir bu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 2). [gel,]*
2. Ḳılmaḳ diler iseñ dil-i vīrāneyi maʿmūr / **Gel** göñlümüzi yap ḳatı vīrānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 8). [gel,]*
3. Raḳībüñ lāf urup dirmiş anı öldürürin bir gün / Er ise **gelsün** ol nāmerd aña göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [gelsün, -sün]*
4. Mihrīyi ġamzeñ itdi ḳanına ġarḳ / Dostum yāresine **gel** nemek ek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 5). [gel,]*
5. **Gel** gel ey dilber ki sensin tende cānı kendümüñ / Senüñ ile şād olur rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [gel,]*
6. Gel **gel** ey dilber ki sensin tende cānı kendümüñ / Senüñ ile şād olur rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [gel,]*
7. Gitmege ʿazm eylemişsin āh şāhum gitme **gel** / Ḳorḳaram kim saña teʾsīr ide āhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [gel,]*
8. Gitmege ʿazm eylemişsin āh şāhum gitme gel / Ḳorḳaram kim saña teʾsīr ide āhum gitme **gel** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [gel,]*
9. Ḳılma maḥrūm ḫān-ı vaṣluñdan dil-i sāʾilleri / Āsitānuñdur bugün püşt-i penāhum gitme **gel** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 2). [gel,]*
10. Gerçi kim ʿaşḳuñ yolında cürmi çoḳdur ʿāşıḳuñ / Ben seni sevmekden özge yoḳ günāhum gitme **gel** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [gel,]*
11. Çenberin çarḫuñ yaḳar nār-ı şerārum dostum / ʿĀlemi ẓulmetde ḳor dūd-ı siyāhum gitme **gel** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 4). [gel,]*
12. Ṭāḳ-ı ebrūñsuz sücūd itmez bilürsin ehl-i ʿaşḳ / Ehl-i İslāma yazuḳdur ḳıblegāhum gitme **gel** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 5). [gel,]*
13. Gün cemālüñle münevver olmış iken cān u dil / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Mihrīyi māhum gitme **gel** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [gel,]*
14. Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm / Didi kim **gel** itlerümden yād olma bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [gel,]*
15. Sen de **gel** şükrāne teslīm eyle cān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [gel,]*

16. Didi kim **gel** itlerümden yād olma bir nefes / Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [gel,]*
17. Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi / Sen de **gel** şükrāne teslīm eyle cān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [gel,]*
18. Olur derdüñle dil āvāre her dem / Dil-ārāmum **gel** e gör ḥāli geh gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 2). [gel,]*
19. Reh-i ʿaşḳuñda ʿömür geçdi mülāzımlıġ ile / Ya **gel** öldür ya ḳabūl eyle beni bendelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 6). [gel,]*
20. Gel vaḳt-i ṣafā devr-i bahāruñ gözenidür / Ey dil demidür sen daḫi şevḳ ile ṭol imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [gel,]*
21. Leb-i cānānı görüp diş biledüm **geldi** didi / Nesne yoḳ Mihrī aña umma ḥacerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 6). [geldi, -di]*
22. Alup şīrīn zebān ile elinden Mihrīnüñ varın / Aha **geldüm** didi yeldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [geldüm, -dü, -m]*
23. Yolına cān virmege cānāna **gelmişlerdenüz** / Ṭālib-i derd olmışuz dermāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 1). [gelmişlerdenüz, -miş, -ler, -den, -üz]*
24. Mihrüñi gönlümde muḥkem ṭutmışam ḥaḳ söylerem / Ṣıdḳ ile Manṣūr-veş urġana **gelmişlerdenüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 3). [gelmişlerdenüz, -miş, -ler, -den, -üz]*
25. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ i Mihrī dāʾimā / Yanalum pervāne-veş çün yana **gelmişlerdenüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 7). [gelmişlerdenüz, -miş, -ler, -den, -üz]*
26. Gelmişem ḥüsnüñ zekātından ki şeylillāh idem / Ṣanma ki bu dervīşi cānā nāna **gelmişlerdenüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [gelmişem, -miş, -em]*
27. **Geldügüñce** güldürürsin gül gibi dil bülbülin / Gitdügüñce lāle-veş baġrumda ḳorsun dāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 5). [geldügüñce, -düg, -üñce]*
28. Başumı ṭop itmek içün zülfüñüñ çevgānına / ʿAşḳuñuñ meydānına merdāne **gelmişlerdenüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 2). [gelmişlerdenüz, -miş, -ler, -den, -üz]*
29. İnʿāma **geldük** ey dost bir būse vir lebüñden / Maḥrūm ḳılma luṭf it şeylillah itse sāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 7). [geldük, -dü, -k]*
30. Küfr-i zülfinde ḥabībüñ ʿaşḳ ile cān virmege / **Gelmişem** Manṣūr-veş berdārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 2). [gelmişem, -miş, -em]*
31. Cān rāḫtını yaġmaladı ol demde ḫayālüñ / Dil ḫānesine **geldi** çü mihmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 5). [geldi, -di]*
32. Devlet esbinde görüp çekdi ʿinānını zemīn / **Geldi** meydān-ı saʿādetde felek öpdi rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [geldi, -di]*
33. Cān u dilden rūz-ı ʿīdinde **gelüp** bel bağladı / Ol hümāyūnuñ melekler ḫıdmetine dem-be-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [gelüp, -üp]*
34. Nice ʿadl ıssı şehenşāh-ı cihānsın ki **gelür** / Āsitānuña güneş ḫıdmete her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 2). [gelür, -ür]*
35. Dil ser-i zülfüñe berdār olmaġa cānın sürür / Ölmege yer ister uşda **geldi** urġanın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 1). [geldi, -di]*
36. Ey ṭabīb-i dil beni bend eyle dermān vaḳtidür / Zülfüñüñ zencīrine dīvāne **gelmişlerdenüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 6). [gelmişlerdenüz, -miş, -ler, -den, -üz]*
37. Yolına cān virmege cānāna gelmişlerdenüz / Ṭālib-i derd olmışuz dermāna **gelmişlerdenüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 1). [gelmişlerdenüz, -miş, -ler, -den, -üz]*
38. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine luṭf it **gel** ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [gel,]*

gel-: *Gelmek, ulaşmak, varmak.*

1. Gül mevsiminde gülşene **gel** ʿayş u nūş ḳıl / Destinde deste deste ṭutar her nigār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 4). [gel,]*

2. **Geldi** çün ġarrā ġazeller bize ol cānāndan / ʿĪsi-veş irdi nefes ben mürde cisme cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [geldi, -di]*
3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi ezber oḳuram şeyʾlillāh / Ḳapuña **geldi** vir iḥsānuñı Ḳurʾān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 4). [geldi, -di]*
4. Uzatsa dilin devletüñüñ şemʿine düşmen / Cān virmege pervāne-ṣıfat **geldi** ne pervā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 18). [geldi, -di]*
5. Gül beñzerem ḫadüñe deyü lāf ururdı gör / **Geldi** ki dest-būs ide ne vechi var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 7). [geldi, -di]*
6. Yine hengām-ı çemendür gülşeni seyr eyle **gel** / Her ṭaraf serv ü semen her gūşesi gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [gel,]*
7. Ol sen hemīşe taḫt-ı saʿādetde muḫterem / **Gelsün** ṭapuña şol ki ṣaġīr ü kibārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 18). [gelsün, -sün]*
8. Eyyām-ı devletüñde cihān begleri **gelüp** / Ṭursun ṭapuñda ḫıdmet içün her ki vardur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 19). [gelüp, -üp]*
9. **Gelmişem** yüz süriyü ṭoġrı ḳılup rāh saña / Dilerem ʿarż ḳılam ḥālümi ey şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 1). [gelmişem, -miş, -em]*
10. Cānı vir yār işiginde **gel** i dil ṣādıḳ iseñ / ʿĀşıḳ oldur ki anuñ ṭopraġa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [gel,]*
11. Ol hümānuñ göreli sīmurġ ʿālī himmetin / Devlet-i ḫānında **geldi** oldı ol dem bir ẕübāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [geldi, -di]*
12. Āşinālar ṣaġlıġ ile eylesün seyrānlar / Ṭurduġınca bu cihān **geldükçe** bu devrānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 1). [geldükçe, -dükçe]*
13. Nevbahāruñ leẕẕetin bulmaḳ dilerseñ bāġa **gel** / Ḳıl temāşā nergis ü nesrīn çemen ruḫsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [gel,]*
14. Cemʿ olup bir bezme **gelmişler** nice cānāneler / Ḥalḳa ḳurmuş murġ-ı cāna zülfi dökmüş dāneler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 9). [gelmişler, -miş, -ler]*
15. Ḳorḳaram vaṣluña daḫi **geleler** el ḳaralar / İtdiler ʿāşıḳ-ı şūrīdelerüñ ʿaşḳuñı pāy *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 4). [geleler, -e, -ler]*
16. **Gel** ḳarşusına cām-ı ṣabūḥı sen eyle nūş / Ṣıġma deriye ġonca gibi gül açıl bu dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [gel,]*

gel-: *Gelmek, bir araya toplanmak; sıralanmak, art arda gelmek.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsninde fāla niyyet itdüm ol şehüñ / Evvel elifle ḥa **geldi** āḫirinde mīm ü dāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [geldi, -di]*

gel-: *Görünmek, ortaya çıkmak.*

1. Ḥüsnüñ miṣāli bir daḫi **gelmiş** midür ʿaceb / Her gūşesinde berg-i gül-i erġavān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 2). [gelmiş, -miş]*
2. Ḫurrem itdükçe cihān rūyını **geldükçe** bahār / Olasın devlet ile taḫt-ı saʿādetde muḳīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 13). [geldükçe, -dükçe]*
3. Bir daḫi miṣli cihān rūyına ġālib az **gele** / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [gele, -e]*
4. Sebzenüñ ṭıflına göstermek içün neşv **gelüp** / Dembedem ṣaḥn-ı gülistānda ider ders taʿlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 2). [gelüp, -üp]*
5. **Geldi** ʿiẕārı üstine leşker çeküp bugün / ʿĀşıḳlarını yaʿni kʾ ide tārumār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 7). [geldi, -di]*
6. **Geldiyse** ḫaṭṭı gül yüzine Mihrī ġam degül / Ter ġonca iken eylemişüz iḫtiyār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 9). [geldiyse, -di, -y, -se]*
7. İster ki laʿli çeşmesile tāze ter ola / Āb-ı kenāra **geldügi** bu sebzezār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 4). [geldügi, -düg, -i]*

gel-: *Başlamak.*

1. ʿĪdüñi itsün mübārek ol Kerīm-i Lā-yezāl / **Geldüginçe** nevbahār olduḳça bu gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 28). [geldüginçe, -düg, -ince]*

2. **Geldüginᴄe** ᶜĪd-i nevrūz olduġınca nevbahār / Sāye-i rifᶜatde şāhā pāydār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 3). [geldüginᴄe, -düg, -ince]*

gel-: *Doğmak, dünyada yaşamak.*

1. Ḫāk-i pāyuña yüzin sürmek içün şems ü ḳamer / Ser-i kūyuña **gelür** şām u seḥer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 3). [gelür, -ür]*
2. Cihāna **geleli** Mihrī dir irdügine ᶜaceb / Ḫudā yaratdı mᵓ ola bī-sitāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [geleli, -eli]*
3. Ben ne resm-i kevn ile mersūm olaydum kāşkī / Bu cihāna **gelmeyüp** maᶜdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 1). [gelmeyüp, -me, -y, -üp]*

gel-: *Teşrif etmek, buyurmak; aşkına karşılık vermek, ilgi göstermek.*

1. **Gelse** ol yār nᵓola külbe-i aḥzānımuza / Yüzüm üstine ḳadem başmaġa bu gölgelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 2). [gelse, -se]*

gel-: *Vakti ermek, ortaya çıkmak.*

1. Felek döndükçe **geldükçe** bu devrān / Ṭavīl-i ᶜömr virsün saña Sübḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 18). [geldükçe, -dükçe]*
2. **Geldüginᴄe** ṣavm u ᶜīd ey şāh-ı devrān her zamān / Ol serīr-i salṭanat taḫtında her dem şādmān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [geldüginᴄe, -düg, -ince]*
3. Yalıñuz bir meh degüldür ḳapusı üftādesi / Biñ ṣafā ile **gelür** baş üzre her ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [gelür, -ür]*

gel-: *Bürünmek, şeklini almak.*

1. ᶜAdli mīzānına **geldi** keffe oldı mihr ü māh / Luṭfı deryāsında oldı baḥr-ı ᶜummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [geldi, -di]*

gel-: *Etmek, bir işi yapmak için istekli olmak.*

1. Gülsitān-ı ḥüsnüñüñ her gūşesinde dostum / Bülbüli gūyā olup efġāna **gelmişlerdenüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 4). [gelmişlerdenüz, -miş, -ler, -den, -üz]*

gel-: *İstemek, talep etmek.*

1. Gelmişem ḥüsnüñ zekātından ki şeylillāh idem / Ṣanma ki bu dervīşi cānā nāna **gelmişlerdenüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [gelmişlerdenüz, -miş, -ler, -den, -üz]*

gel-: *Çıkmak, karşı karşıya gelmek.*

1. Bir cihāngīr-i zamāndur ol bugün ᶜālemde kim / Rüstem ü Zāl olsa rezmine **gelüp** itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [gelüp, -üp]*

gelen: *Uygulanan, yapılan; muamele, davranış.*

1. Güzeller ile göñül gerçi āşinālardur / Velīk her dem olardan **gelen** cefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 1). [gelen,]*

gelen: *Bir yola çıkmış, bir amaçla ilerleyen kişi.*

1. ᶜAşḳuñ yolında oḫ gibi ṭoġrı **gelen** şehā / Nāmūs şīşelerini çoḳdan uşatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 3). [gelen,]*

gelişde: *Gelirken; sevgili, aşığın yanına geldiği zaman.*

1. Ey ġamze cigerden gidicek cān bile gitmiş / Billāh bu Mihrīye getür anı **gelişde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 5). [gelişde,]*

gemi: *Su üstünde giden büyük taşıt; denizin dalgalarına göre yön alan bir araç; padişahın ihsanı, yardımıyla yön bulan, şekillenen dünya; küçük, ufak bir şey.*

1. Himmeti deryāsı içre bir **gemidür** bu cihān / Luṭfınuñ baḥrinde anuñ oldı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [gemidür, -dür]*
2. Ġamı deryāya ṣalup ḫurrem olalum **gemide** / Bāḳı ḳalmaz çü cihān ḫoş görelüm bu demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [gemide, -de]*

genc: *Hazine, define; değerli şey.*

1. Ne ḥüsnüm āfitāb u ne ḫod māh **gencidür** / Ne ḳaşlarum kemān u ne zülfüm nişāncıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [gencidür, -i, -dür]*
2. Sīnemüñ **gencīnesinden** eksük olmaz laʿl ü dür / Müflis olmaz dil ne ġam bu ʿeşk-bārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [gencīnesinden, -si, -n, -den]*

genc: *Hazine; Ladik.*

1. Ki gördük gizlü **genci** āşikāre / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 48). [genci, -i]*

genc: *Hazine; sevgilinin hayali; değerli olan.*

1. Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin / Didi el-ḥaḳdur ki dirler **genc** vīrāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [genc,]*
2. Didi el-ḥaḳdur ki dirler **genc** vīrāndan çıḳar / Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [genc,]*

genc-i ḫüsn: *Güzellik hazinesi.*

1. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ içün ḳalbini ʿāşıḳlaruñ / **Genc-i ḫüsnüñ** cevherin ṣaḳlar dil-i vīrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [genc-i ḫüsn,]*

genc-i nihān: *Gizli hazine; sevgilinin dudağı.*

1. Ḳorḳaram laʿl-i lebinüñ ḫaberin söylemege / Nāgehān **genc-i nihāndan** yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 3). [genc-i nihān,]*

genc-i şāyegānī: *Bolluk, zenginlik hazinesi.*

1. Anuñ luṭfı ḫazāyīninden umsa nʾola her ḫusrev / Bilürler āsitānını ki **genc-i şāyegānīdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 20). [genc-i şāyegānī,]*

ger: *Eğer, şayet.*

1. Dil marīżine lebüñden eylemezseñ **ger** ʿilāc / Ḥikmetiyle çāre bulmaz olsa biñ Loḳmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 3). [ger,]*
2. Öldürürseñ laʿlüñ ābı ḥasretiyle **ger** beni / Teşne cān vir Ḥaḳ tatırmasun bir içim ṣu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [ger,]*
3. Nev-cüvān ide Zelīḫā gibi ey Mihrī seni / Ḳıla **ger** luṭf ile Yūsuf naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [ger,]*
4. Ḫūblaruñ tīġ-ı cefāsından yüzüm döndürmezem / Ṭoġrasalar sīnemi **ger** rīze rīze bend bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 7). [ger,]*
5. Fāriġ olup **ger** göñülsüz ister iseñ yāruñı / Ġāfil olma key ḥaẓer ḳıl ġayrınuñ olur nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [ger,]*
6. ʿĀlemi ġarḳ eyler iseñ kimse silmez yaşuñı / Ṣoñra **ger** ḳan aġlar iseñ günde biñ kez zār zār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [ger,]*
7. Dil ġarībin nār-ı hicrān **ger** yaḳarsa ġam yime / Saña ey ḳanlu yaşum āhum gibi hem-dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [ger,]*
8. **Ger** sen ḳılasın dost ser-i zülfüñi çevgān / Ben daḫi ḳılam başumı meydāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 2). [ger,]*

9. Ḫırḳa-i ʿirfāndan it zāhid başuña tāclıḳ / **Ger** dilerseñ görmeyesin tā ebed muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 1). [ger,]*
10. Tā ebed ẓulmet şebinde ḳalmış idim dostuñ / Māhtābı ḥüsninüñ **ger** itmese iḫrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 5). [ger,]*
11. Zehr-i hecriyle helāk olmışdı çoḳdan cān u dil / Luṭf idüp ṣīrīn lebi **ger** itmese güllāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 6). [ger,]*
12. Müddeʿī olsa cihān ḫalḳı ḳamu bize ne ġam / **Ger** bizümle ola bir ẕerre vefāsı yāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 5). [ger,]*
13. Cān vire hecrüñde Mihrī mihrüñi terk itmeye / Çüriyüp **ger** ḫāk olursa üstüḫānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 7). [ger,]*
14. **Ger** size cānān gerekse cān virüñ cānān buluñ / Ġāfil olmañ mübtelālar işbu pendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [ger,]*
15. Zāhidā döndüñ ise **ger** yārdan sen nār içün / Yanayın ol nāra ben ol yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [ger,]*
16. Ḥasret-i çāh-ı zenaḫdānuñ durur **ger** var ise / Bu cihān gülşenlerin Mihrīye zindān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 5). [ger,]*
17. Ḫūblar içre **ger** şeh-i devrānsa bende olmazam / Ehl-i ḥüsn içre senüñ gibi efendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [ger,]*
18. Zülfüñ ṣanemā her yaña cānlar ḳılur efşān / Depretse ṣabā zülfüñi **ger** sünbüle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [ger,]*
19. Cān vir ġamumla **ger** dir iseñ başum üstine / Teslīm-i cān idem ṣanemā başum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 1). [ger,]*
20. Laʿlüñ nʾola **ger** teşnelere virse ḥayātı / Biñ dürlü nihān çeşme-i ḥayvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 5). [ger,]*
21. Mihrī **ger** ʿömr vefā eyler ise kesme ümīd / Geleler ṣaġlıġ ile bir gün ola yanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 9). [ger,]*
22. Yāri ben hem-dem iderdüm baña illā nideyin / Müddeʿī girmese **ger** ikimüzüñ arasına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 3). [ger,]*
23. Muʿāyin işbu şiʿri **ger** ṣorarsañ / Nedür dirseñ Güvāhīnüñ günāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 8). [ger,]*
24. Bulmaz idi ẕerrece rifʿat cihān ḫusrevleri / Bunlara **ger** itmeseñ ey şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [ger,]*
25. Nūr virmezdi bu āfāḳ içre hergiz māh anuñ / Gün cemāli enverinden itmese **ger** iktisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 2). [ger,]*
26. Sünbül ṣaçuña gül yüzüñe lāle ḫaddüñe / **Ger** beñzerem dir ise ḳatı şerm-sār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 5). [ger,]*
27. **Ger** sen semend-i devlete olsañ i şeh süvār / Rüstem öñüñce biñ dil ile ḫāṣa-dār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 13). [ger,]*
28. ʿAynına gösterür mi göre bir daḫi felek / **Ger** senden özgede göre çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [ger,]*
29. Mihrīye işigüñde yeter ḫāk olduġı / **Ger** bulmaġ ise besdür i sulṭān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 18). [ger,]*
30. Mihr ü meh beñzeye mi yüzüñe öykünmek ile / **Ger** ola lebleri pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 10). [ger,]*
31. Şāh-ı ʿālīden irişürse ʿināyet naẓarı / ʿAceb olmaz **ger** olam şiʿr ile Selmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 30). [ger,]*
32. **Ger** baḥr-i luṭfuñuñ ire bir ḳatresi revān / Bula vücūd muʿtekif-i gūşe-i ʿadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 11). [ger,]*
33. Nūr virmezdi cihān rūyına ḳandīl-i semā / Gün cemāli enverinden olmasa **ger** ittiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 6). [ger,]*
34. Şefīʿ olmaḳ dilerseñ **ger** Resūl / ʿİlm-i tevḥīd ile dāʾim yoldaş ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 13). [ger,]*
35. **Ger** ṭaġlarca eylerseñ günāh / Tevbe ḳılsañ ʿafv ider anı ilāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 22). [ger,]*
36. **Ger** irse mürdeye feyżüñ necātı / Remīm olmış iken bulur ḥayātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [ger,]*
37. Virür her mürdeye luṭfuñ ḥayātı / Nʾola **ger** zinde ḳılsañ ben memātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [ger,]*
38. Kemāliyle kişi **ger** bulsa ʿizzet / Cihānda çekmez idi ehl-i ẕillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 14). [ger,]*

39. **Ger** ʿāḳil iseñ aña ṭoġrı ṭut rāh / Varıṭur almalu bāḫçaya her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 33). [ger,]*
40. Metāʿına **ger** ʿaşḳımuñ olduñsa ḫarīdār / Cāndur bahā al var *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 11). [ger,]*
41. Maḥbūb-ı cihān **ger** ola itme nigerānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 16). [ger,]*
42. Ey ehl-i ṣafā cehd it ʿaşḳ ile geçür ʿömri / Bulmaḳ diler iseñ **ger** cān ile cihāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [ger,]*

gerçek: *Hakikat, doğru olan, asıl.*

1. Meylüm sañadur ḫānum ḳurbān yoluña cānum / **Gerçegi** sözümüñ bu ġayrısı yalan ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 4). [gerçegi, -i]*
2. **Gerçegi** terk it yüri saña münāfıḳlar gerek / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [gerçegi, -i]*
3. Kime ḥālüm didümse ḥaḳḳuñda / Bī-vefā dirler idi hep **gerçek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 4). [gerçek,]*
4. ʿĀşıḳa dirler idi ṣabr gerek yā ḫo sefer / Bu kelām ḥaḳḳı budur **gerçek** imiş ādemīde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 5). [gerçek,]*
5. Ey beni Mecnūn gibi ʿaşḳı ile şeydā ḳılan / Ben seni sevmekde **gerçek** ʿāşıḳam ṣanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [gerçek,]*

gerçek: *Hakiki, asıl olan; sevgilinin aldatıcı ve kötü huy sahibi olması, güzelliğin geçici olması.*

1. Ki **gerçekler** inanmadı bu dünyānuñ yalanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 18). [gerçekler, -ler]*

gerçi: *Işın aslı, doğrusu.*

1. Ki yaʿni Şeh Süleymān ol cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr / Başına **gerçi** bir şehdür yedi iḳlīm ḫānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [gerçi,]*
2. **Gerçi** ʿaşḳuñ nārına düşelden itdüm ḫayli āh / Dūd-ı āhum āḫir itdi gün cemālüñi siyāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 11). [gerçi,]*
3. Gülşen-i ḥüsnüñ şehā besdür gerekmez cenneti / **Gerçi** kim her gūşesinde nice yüz biñ var gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [gerçi,]*
4. İñlerem tā ṣubḥ olınca nālem işitmez ḥabīb / **Gerçi** ʿālemler ṭolupdur āh u zārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [gerçi,]*
5. Dergehüñden dilberā dūr itme Mihrī bendeñi / **Gerçi** çoḳdur āsitānuñda senüñ derbānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 5). [gerçi,]*

gerçi: *Her ne kadar, ...ise de.*

1. Dile **gerçi** cefā ḳıldı yerine biñ vefā ḳıldı / Bize vaṣlın ʿaṭā ḳıldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [gerçi,]*
2. **Gerçi** çoḳ seyr eyledüm bāġ-ı cihān ṣaḥrāların / Rāstī ḳaddüñ gibi hiç görmedüm serv-i bülend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 5). [gerçi,]*
3. **Gerçi** dil mecrūḫdur hecrüñle gözde nem de var / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden aña merhem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [gerçi,]*
4. Tīġ-i ḳahruñdan cigerler pārelendi **gerçi** āh / Āteş-i ʿaşḳuñ yanar sīnemde gūyā dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 3). [gerçi,]*
5. Düşmişem çāh-ı zenaḫdānuña **gerçi** rāḥatam / Ḥamdülillāh ḥālüme her ehl-i zindān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 5). [gerçi,]*
6. **Gerçi** gülşende iñen çoḳ biter serv-i sehī / Rāstī bu ṣanemüñ ḳadd-i revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [gerçi,]*
7. İtdi **gerçi** ki felek Mihrī vaṭandan seni dūr / Ġurbetüñ ḫoşça imiş ḫayli dile ʿālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [gerçi,]*
8. **Gerçi** çoḳ o ṣanemüñ ʿaşḳınuñ āşüfteleri / Olmaya bencileyin bir daḫi rüsvā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 3). [gerçi,]*
9. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / Nice devrān **gerçi** kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [gerçi,]*

10. Ḫurşīd-i cihān-tāb durur **gerçi** degüldür / Āyīne-i ḥüsnüñ gibi ey māh-ı mücellā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 30). [gerçi,]*
11. Dār-ı cihānda şevketüñi ẕerre görmedi / ʿĀlemde **gerçi** sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 9). [gerçi,]*
12. Ṭalʿat-ı mihri gibi göstermedi şems-i münīr / **Gerçi** devr eyler felek leyl ü nehār u māh u sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [gerçi,]*
13. **Gerçi** eyyāmında nevrūzuñ çemen sulṭānıdur / Līk faḫr ider kʾ ola bezmüñde ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [gerçi,]*
14. Güzeller ile göñül **gerçi** āşinālardur / Velīk her dem olardan gelen cefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 1). [gerçi,]*
15. Vefālu **gerçi** güzel çoḳ dinürdi devrānda / Biz anı görmemişüzdür cihānda bir anda *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 7). [gerçi,]*
16. **Gerçi** aylar yıllar oldı ben yüzüñi görmezem / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 4). [gerçi,]*
17. Yüzüñi görmege **gerçi** kim virürem cānı ben / Sen daḫi ḫūblarda bir ʿāşıḳ-perest idüñ iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [gerçi,]*
18. **Gerçi** kim ʿaşḳuñ yolında cürmi çoḳdur ʿāşıḳuñ / Ben seni sevmekden özge yoḳ günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [gerçi,]*
19. Çoḳdur cihānda **gerçi** güzeller nenüñ gibi / Bir nāzenīn görmedüm el-ḥaḳ senüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [gerçi,]*
20. Gülşen-i ḥüsnüñsüz ey dilber gerekmez cenneti / **Gerçi** var her gūşesinde nice biñ gül ḫırmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [gerçi,]*
21. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / Nice devrān **gerçi** kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [gerçi,]*
22. **Gerçi** noḳşān ġazelsin leb-i yāri añıcaḳ / Ṭūṭiyi māt ider ey Mihrī şirīn-güftāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 7). [gerçi,]*
23. **Gerçi** ġamzeñ ḳaṣd-ı cān itmekde tīr-endāzdur / Līk çeşmüñ gibi ḳan içici bī-dīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 4). [gerçi,]*
24. Cānā bu cihān içre vefādār ṣanemler / Her gūşede **gerçi** nicesi var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [gerçi,]*
25. İlāhī gülşen-i ḥüsnin gözüm yaşıyla sen ṣaḳla / Ṭolupdur **gerçi** āhumdan zemīn ü āsumān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [gerçi,]*
26. Bu maḳāmuñ ismini **gerçi** dimişler Göynicek / Dillere virür ḥayāt āb-ı revānı göynicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 1). [gerçi,]*
27. **Gerçi** ey Mihrī cihānda ġonca-leb maḥbūblar / Çoḳdur ammā biz bunuñ mānendi ḳaṭʿā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [gerçi,]*
28. Çekmişüz yüz biñ cefāsın her cihetden **gerçi** āh / İtmedi bir dem vefā bu ḫūb u raʿnālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [gerçi,]*
29. Dil ġarībin **gerçi** bend itdi hevā-yı zülf-i dost / Āh kim cān ḳurtarur biz bundan aṣlā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 6). [gerçi,]*
30. Düşdüm ayaḳlara elden ḳomadum yār etegin / **Gerçi** yārüm ḳomadı bir nefes aġyār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 1). [gerçi,]*
31. **Gerçi** ki müjeñ ḫançer ile sīnemi deldi / Dil daḫi senüñdür diler iseñ meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [gerçi,]*
32. Çoḳdur cihānda **gerçi** senüñ mübtelālaruñ / Ben bende gibi sevmedi bir mübtelā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [gerçi,]*
33. İtmedi vaṣlı metāʿına o cān yārlıġı / Dil virüp eylemişüz **gerçi** ḫarīdārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 1). [gerçi,]*
34. **Gerçi** ʿīd-i vaṣlına ḳurbān idi Mihrī anuñ / Līk teslīm itdi yāre cānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 6). [gerçi,]*
35. **Gerçi** gördük bu cihān rūyında çoḳ cānbāzlar / Ḫūblar maḥbūblar pür-şīveler pür-nāzlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 1). [gerçi,]*
36. Ḳulaḳdan olmışıduḳ **gerçi** ʿāşıḳ / Bi-ḥamdillah ki ḫoş gösterdi Ḫālıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 1). [gerçi,]*
37. **Gerçi** bu cihānda bulınur ṭālibe maṭlūb / Sevdügʾ ola bir ḫūb *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 19). [gerçi,]*
38. Müddeʿi **gerçi** bizüm aramuza girdi velī / Yine beñzer kʾ o laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [gerçi,]*

gerdān: *Boyun, gövdenin başla omuz arasında kalan kısmı; sevgilinin boynu.*

1. Dir gören anuñ girībānıyla **gerdānın** hemān / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 14). [gerdānın, -ı, -n]*

gerdiş-i felek: *Dönen gökyüzü, dünya; dünyadaki saltanat sahipleri.*

1. Nice zebūnuñ olmaya bu **gerdiş-i felek** / Bildi ki oldı emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 5). [gerdiş-i felek,]*

gerek-: *Lazım olmak, gerekmek.*

1. Cānānuñı terk it didi cānuñ **gerek** ise / Mihrī didi cānānı gerek cānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [gerek,]*
2. Cānānuñı terk it didi cānuñ gerek ise / Mihrī didi cānānı **gerek** cānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [gerek,]*
3. Sensüz ṣanemā cismüme bu cānı **gerekmez** / Cānum sen imişsin baña cān ānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [gerekmez, -mez]*
4. Sensüz ṣanemā cismüme bu cānı gerekmez / Cānum sen imişsin baña cān ānı **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [gerekmez, -mez]*
5. Gülzār-ı ḫadüñsüz baña ey cān-ı cihānum / Firdevs-i cinānı gül-i ḫandānı **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 2). [gerekmez, -mez]*
6. Dişüñ var iken lüʿlü ü mercānı niderler / Laʿlün var iken çeşme-i ḥayvānı **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [gerekmez, -mez]*
7. Derdüñ yeter ey dost benüm derdüme emsem / Dil-ḫasteñe cānā daḫi dermānı **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [gerekmez, -mez]*
8. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ ü ruḫuñ var iken ey dost / Serv ü semen ü lāle ü reyḥānı **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [gerekmez, -mez]*
9. Cānānuñı terk it didi cānuñ gerek ise / Mihrī didi cānānı gerek cānı **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [gerekmez, -mez]*
10. Öldürmek ise ey dost raḳībi yeter ancaḳ / Ol kelb-i laʿīnüñ bir avuç ḳanı **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [gerekmez, -mez]*
11. Sen var iken ey dost baña yār **gerekmez** / Cevrüñ çekeyüm ġayri vefādār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [gerekmez, -mez]*
12. Sen var iken ey dost baña yār gerekmez / Cevrüñ çekeyüm ġayri vefādār **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [gerekmez, -mez]*
13. Cevrüñ de vefādur baña derdüñ de devādur / Bīmār-ı dile bir daḫi tīmār **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 2). [gerekmez, -mez]*
14. Cānā bu cihān içre vefādār ṣanemler / Her gūşede gerçi nicesi var **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [gerekmez, -mez]*
15. Kūyuñda senüñ dāʾimā ʿuryān olayın tek / Cennetde baña ḥulle vü destār **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [gerekmez, -mez]*
16. Pend itme baña yār içün yārını nāṣiḥ / Yārüm baña pendüñ saña hey var **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [gerekmez, -mez]*
17. Çeşmüñ beni öldürdi vü sen yoḳ nice dirsin / Ġamzeñ ḫo şehādet ider inkār **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [gerekmez, -mez]*
18. Mest-i mey-i ʿaşḳ ol yüri ʿālemde i Mihrī / Pes rind ü ḫarābāt olana ʿār **gerekmez** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [gerekmez, -mez]*
19. Dil virdüm ise saña i cān böyle mi **gerek** / Her demde çeşmüñ eyleye ḳan böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [gerek,]*
20. Dil virdüm ise saña i cān böyle mi gerek / Her demde çeşmüñ eyleye ḳan böyle mi **gerek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [gerek,]*

21. Terk itdüñ itmezem dir iken mübtelāñı āh / Ḫūblar içinde ʿahd ü emān böyle mi **gerek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [gerek,]*
22. Ḳavlüñ benümle göñlüm alınca mıdı i yār / Döndüresin yüzüñi revān böyle mi **gerek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 3). [gerek,]*
23. Sen bī-vefāyı sevdüm ise kāfir olmadum / Nāz u ʿitāb ü cevr hemān böyle mi **gerek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [gerek,]*
24. Bī-çāre Mihrʾe müşteri iken ḳamū ünās / Bendʾitdi ise saña zamān böyle mi **gerek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [gerek,]*
25. Zāhidā saña behişt Mihrīye dīdār **gerek** / Aña maḥbūbı yeter saña cinānuñ ḥūrisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [gerek,]*
26. Gülşen-i ḥüsnüñsüz ey dilber **gerekmez** cenneti / Gerçi var her gūşesinde nice biñ gül ḫırmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [gerekmez, -mez]*
27. Pister-i nesrīn **gerekmez** bir dem ārām itmege / Āsitānuñ gibi dil miskīne bālīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 2). [gerekmez, -mez]*
28. Ger size cānān **gerekse** cān virüñ cānān buluñ / Ġāfil olmañ mübtelālar işbu pendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [gerekse, -se]*
29. Gülşen-i ḥüsnüñ şehā besdür **gerekmez** cenneti / Gerçi kim her gūşesinde nice yüz biñ var gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [gerekmez, -mez]*
30. Mihrī gerekse yolına cān vir **gerek** cihān / Oynar güler raḳīb ile senden ṣafāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 8). [gerek,]*
31. Mihrī **gerekse** yolına cān vir gerek cihān / Oynar güler raḳīb ile senden ṣafāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 8). [gerekse, -se]*
32. Ġırrʾolma ḥüsne ḫūbluġuñ eyyāmı tīz geçer / ʿĀşıḳlar āhın alma **gerekse** saña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 6). [gerekse, -se]*
33. Didi ey Mihrī saña cānān **gerekse** cān vir / İmdi gel ʿaşḳum yolında fāni ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [gerekse, -se]*
34. Didi vaṣlı ʿīdidür şāhuñ **gerekdür** müjdegān / Ben didüm cān lāyıḳ ise ibtidā benden meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [gerekdür, -dür]*
35. Gerçegi terk it yüri saña münāfıḳlar **gerek** / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [gerek,]*
36. Gözüñe ḳarşu cān u dil gidüp ḳaldı muḳābil ten / Atılsa oḳı elbette **gerekdür** çün nişānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 9). [gerekdür, -dür]*
37. Dād itmez iseñ dādımuzı ḫūni gözüñ / Beni nā-ḥaḳ yere öldürse **gerek** āḫir-i kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 8). [gerek,]*
38. Tīz vir beri anları **gerekdür** baña ānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 14). [gerekdür, -dür]*
39. Çün ṣabā peyki getürdi yār kūyından eṣer / Müjdegānı cān **gerekdür** Mihrī bu şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [gerekdür, -dür]*
40. Bī-vefā maḥbūblara rīş-ḫande ʿāşıḳlar **gerek** / Ṣādıḳuʾl-ḳavl olana yār-ı muvāfıḳlar gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 5). [gerek,]*
41. Bī-vefā maḥbūblara rīş-ḫande ʿāşıḳlar gerek / Ṣādıḳuʾl-ḳavl olana yār-ı muvāfıḳlar **gerek** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 5). [gerek,]*
42. Rāygān virseler almam bu cihān ḫūblarını / Saña cān virüp aluram baña sensin **geregi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [geregi, -i]*

gerek: *İster.*

1. Rāżıyam cānā **gerek** aġlat **gerek** güldür beni / Dönmezem senden gerek dirgür gerek öldür beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 13). [gerek,]*

gerek: *Şart cümlelerinde üstün ihtimali bildirir, herhalde.*

1. Öldürse **gerek** beni ḫayāl-i lebüñ ey dost / Bu ḫaste dile ḳılmaz iseñ ẕerre ḳadar em *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [gerek,]*

2. Sen bī-vefā firāḳıla cān irdi ḫulḳuma / Cānā yoluñda çıḳsa **gerek** bir gün āh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 4). [gerek,]*
3. Zemistān şiddetinden ġuṣṣa mı çekse **gerek** cānum / Ki bu dil ʿandelībinüñ cemāli gülsitānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 29). [gerek,]*

gerek: *Herhalde, galiba, büyük bir ihtimalle.*

1. Baña raḥm itse **gerek** yār didüm aġyāra / Mihrīyi eyleme billāh yalān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 7). [gerek,]*
2. Mihrīyi cevrüñle cānā āḫir öldürseñ **gerek** / Bāri tīz öldür cefādan ḳurtar Allāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [gerek,]*
3. Her kim dil ile bendesi oldı işigüñüñ / Bulsa **gerek** cihānda ol āsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 16). [gerek,]*

germ: *Sıcak; ısı veren, içimi ısıtan; yalnızlığımı gideren.*

1. Ḳış güninde gāh gāh esdükçe bād-ı zemherīr / Ḫāne-i ḫalvetgehümde **germ** nārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 4). [germ,]*

germ it-: *Hararetlendirmek, kızıştırmak; başlatmak.*

1. Sāḳiyā ṣoḥbeti **germ it** ḳadeḥi ṣun yürisün / Şöyle ḳan mest olalum ʿālemi ḥumret bürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 1). [germ it-,]*

germ ol-: *Coşmak; ısınmak, ateşli olmak, hararetlenmek.*

1. Cām-ı laʿlinden nigāruñ sāḳiyā bir bāde ṣun / Meclisimüz **germ olup** devrānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 3). [germ ol-,]*
2. Sāye-i dildār ile **germ olma** sen ʿāṣıḳlara / Dilberüñ laʿli nebātın dişlemiş ādem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [germ ol-,]*
3. Bir ġonca-laʿl şevḳine mestāne **germ olup** / Çāk itmiş idi Mihrī girībān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 6). [germ ol-,]*

germ ol-: *Raks bağlamında cezbeye gelmek, kendinden geçmek.*

1. Ḳadd-ı dil-cūsını gördi raḳṣa girdi servler / Aña **germ olup** çemende ayasın ḳarṣar çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 6). [germ ol-,]*

germ ol-: *Kızarmak, kırmızı renk almak; hararetlenmek, coşmak, kendinden geçmek.*

1. Lebi yādına **olmış germ** lāle / Ṭurur yekpā ṭutar elde piyāle *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 17). [germ ol-,]*

geşt it-: *Seyretmek, izlemek; dolaşmak, gezmek.*

1. Gāh rüsvā vü ḫarābāt olup **it** ʿālemi **geşt** / Gāh ḥaşr ol gice gündüz şeh-i devrānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [geşt it-,]*

getür-: *Getirmek, taşımak, ulaştırmak.*

1. Pāk eyledi ferrāş-ı ṣabā rūy-ı cihānı / **Getürdi** bahār ebr gözinden aña çün mā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 5). [getürdi, -di]*
2. Sebzezār üstine her dem **getürür** bād-ı ṣabā / Ḫāk-i pāyüñe niṣār itmek içün zer ile sīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 14). [getürür, -ür]*
3. **Getür** bād-ı ṣabā luṭf it ḥabībüñ zülfi būyından / Dil-i mecrūḥıma zīrā be-ġāyet armaġandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 6). [getür,]*
4. **Getürdi** ṣabā peyki cilā ḫāk-i rehüñden / Tā gözlerüme kuḥl-i Ṣıfāhān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 4). [getürdi, -di]*
5. Būy-ı zülf-i dilberüñ ġayrin **getürme** ey ṣabā / Bu dil-i sūzānuma ḳıble hevāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 6). [getürme, -me]*

6. Çün ṣabā peyki **getürdi** yār kūyından eṣer / Müjdegānı cān gerekdür Mihrī bu şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [getürdi, -di]*
7. **Getürdi** cevr ü cefāsın dile ḫayāl-i ḥabīb / Bize hemīşe budur armaġanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 2). [getürdi, -di]*

getür-: *Ortaya çıkarmak, gelmesini sağlamak.*

1. Ṣanma cemāli ayīnesinden gözüm ıram / Bir toz **getürmek** ile sen ey nā-bekār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [getürmek, -mek]*

getür-: *Taşımak, getirmek; sunmak, takdim etmek.*

1. Ṣāfī mey ile sāḳī **getür** cām-ı sāġarı / Bülbül terennüm eyle geçer güliẓār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 3). [getür,]*
2. **Getür** getür meyi sāḳī baḥārı ḫoş görelüm / İrişdi vaḳt-i şükūfe kenārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 1). [getür,]*
3. Getür **getür** meyi sāḳī baḥārı ḫoş görelüm / İrişdi vaḳt-i şükūfe kenārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 1). [getür,]*
4. Yoluña tuḥfe getürdüm begüm bu cānı didüm / Didi **getür** sen eli boşda varı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [getür,]*
5. İçelüm ṭurma maḥabbet ayaġın ṭolu **getür** / El bir idüp açalum defter-i ʿişret dürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 2). [getür,]*
6. Yoluña tuḥfe **getürdüm** begüm bu cānı didüm / Didi getür sen eli boşda varı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [getürdüm, -dü, -m]*
7. Ṭapuña tuḥfe **getürdi** vücūdum tāciri cānın / Hele maʿẕūr ṭut ḫānum faḳīrüñ armaġanıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 11). [getürdi, -di]*

getür-: *Dünyaya gelmek, bulunmak.*

1. Ḫudā yaratdı mʾ ola bī-sitāre bencileyin / Felek **getürdi** mʾ ola baḫtı ḳara bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 1). [getürdi, -di]*

getür-: *Bir arada bulundurmak, yakınlaştırmak.*

1. Şeb-i yeldā gicesi Mihrīye gör nʾitdi felek / Görmez idi **getürüp** eyledi mihmān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [getürüp, -üp]*

getür-: *Demek, söylemek, dile getirmek; Allah'a havale ettiğini söylemek.*

1. Āsitānuñdan anı sürmek ile gitmedi āh / **Getür** e bir gün ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [getür,]*

getür-: *Bir şeyi yanında bulundurmak; sevgilinin aşığa süzerek yan bakış atması, ilgi göstermesi.*

1. Ey ġamze cigerden gidicek cān bile gitmiş / Billāh bu Mihrīye **getür** anı gelişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 5). [getür,]*

getür-: *Karşısına çıkarmak, rastlamasını sağlamak.*

1. Biñ yıl ki felek devr ide ʿāşıḳ saña cānā / **Getürmeye** bir Mihrī gibi ānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [getürmeye, -me, -y, -e]*

getür-: *Dünyaya gelmek, ortaya çıkmak.*

1. **Getürmeye** sen māh gibi rūy-ı cihānda / Biñ yıl ki felek devr ide devrānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 2). [getürmeye, -me, -y, -e]*

getür-: *Açığa çıkartmak, göstermek, ayan eylemek; açmak, sergilemek.*

1. Āfitābı götürüp gülşen-i ḥüsni **getüren** / Yā Rab ol mūy-ı miyān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 3). [getüren, -en]*

getür-: *Getirmek, ulaştırmak; dağınık saçın yüze değmesi.*

1. Ṣafālar virdi ʿuşşāḳuñ yine rūḥ-ı revānına / **Getürmiş** ʿanberīn ḫālin hümāyūn zülfi yanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 2). [getürmiş, -miş]*

gevher: *Mücevher, cevher; değerli, anlamlı beyitler.*

1. Maʿānī **gevheri** ile pür olmış / İ Mihrī gūş ṭut bir kān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 5). [gevheri, -i]*

gevher-i ḫāṣ: *Saf, halis, katışıksız inci; değerli, anlamlı şiirler.*

1. Maʿni dükkān içinde ṣarrāf ol / Sende bulsun ḳamusı **gevher-i ḫāṣ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 5). [gevher-i ḫāṣ,]*

gey-: *Giymek, bürünmek; takvaya sahip olmak.*

1. Libās-ı şerʿ **geymiş** bāṭınında / Egerçi ẓāhiren ʿuryān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 2). [geymiş, -miş]*

gey-: *Örtünmek amacıyla bir şeyi vücuduna geçirmek; iyi bir şekilde yaşamak.*

1. Cinān içinde her dāyim ḥabībüm ḥulle **geymişdür** / Ḳapuñda yeg durur geymek ʿabā vü şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [geymişdür, -miş, -dür]*

gey-: *Örtünmek amacıyla bir şeyi vücuduna geçirmek; fakirlik çekmek, yoksul şekilde yaşamak.*

1. Cinān içinde her dāyim ḥabībüm ḥulle geymişdür / Ḳapuñda yeg durur **geymek** ʿabā vü şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [geymek, -mek]*

gey-: *Giymek, üstüne geçirmek; bürünmek, yeşillenmek.*

1. Yeşil dībāyi **geymişler** çemenler / Yaḳarlar sīm ḳandīl yāsemenler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 3). [geymişler, -miş, -ler]*

gey-: *Giymek, kuşanmak; huy edinmek, sahip olmak.*

1. Salṭanat taḫt üzre çıḳup şāh-ı muḥterem yine / Tāc-ı devlet urınup **geydi** seḫā luṭf u kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [geydi, -di]*

gez-: *Gezmek, dolaşmak.*

1. Bulınmaz ser-te-ser **gezseñ** cihānı / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 36). [gezseñ, -se, -ñ]*

gez-: *Vakit geçirmek, eğlenmek.*

1. Dilberler ile sen güle **gezdükçe** ḥabībüm / Hecrüñde olan dīdesi giryānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 3). [gezdükçe, -dükçe]*

ġıdā: *Yemek, nimet.*

1. Mihrüñi cān ḳafesinde virürem rūḥa **ġıdā** / Ṭūṭiye var mı ġıdā daḫi şekerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [ġıdā,]*

ġıdā: *Yiyecek, nimet; bir dane; sevgilinin gösterdiği az miktarda ilgi.*

1. Bir dāne ile zülfi göñül murġın itdi ṣayd / Baña cihānda ʿömrüm olınca **ġıdā** yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 7). [ġıdā,]*

ġıdā: *Besin, besleyici madde.*

1. Ḫoş rūḥa **ġıdā** idi ṣanem ḥüsni nevāsı / İllā nidelüm vardur anuñ daḫi fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [ġıdā,]*

ġıdā: *Yemek, nimet; aşk nimeti.*

1. Mihrüñi cān ḳafesinde virürem rūḥa **ġıdā** / Ṭūṭiye var mı ġıdā daḫi şekerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [ġıdā,]*

ġıdā vir-: *Beslemek, doyum sağlamak.*

1. Bir **ġıdā virmiş** durur rūḥına ʿaşḳı Mihrīnüñ / Görmez ol tā ḥaşre dek rūy-ı cihānda açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [ġıdā vir-,]*

ġıll u ġış: *Kin ve fesat; düşmanlık ve hile.*

1. Ḳalbüñi **ġıll u ġışdan** eyler pāk / Tāʿat-ı lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 12). [ġıll u ġış,]*

ġılmān: *Cennette hizmet edeceğine inanılan delikanlı, cennet erkeği; Şehzade Süleyman.*

1. Yaylañ ile ḥüsnüñi her kim göre dir şāhā / Kendüsi durur **ġılmān** yaylaḳı cinān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 3). [ġılmān,]*

ġılmān: *Cennette hizmet edeceğine inanılan delikanlı, cennet erkeği; sevgili.*

1. Oldı ṣaḥn-ı çemenüñ gūşeleri bāġ-ı behişt / Bezm-i ḫāṣ eyleyelüm gel berü **ġılmānlarla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 6). [ġılmānlarla, -lar, -la]*
2. Ravża-i kūyuñı gördükde direm ḫuld-ı naʿīm / Yaraşur ḥūr ile **ġılmān** ola derbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 22). [ġılmān,]*
3. Bu libāsuñ vaṣfın işitse meleklerden revān / Çāk ideydi ḥullesini ḥūri vü **ġılmānlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 2). [ġılmānlar, -lar]*
4. Göreli kūyuñda cānum sen güzeller şāhını / Ḳalmadı Rıḍvāna meylüm geçmişem **ġılmāndan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 5). [ġılmāndan, -dan]*

ġınā: *Zenginlik, varlık; maddi kazanç; makam, mevki.*

1. **Ġınā** senden bulur çün faḳr-ı ʿālem / Faḳire Mihrīye terk itme ʿādet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [ġınā,]*
2. Özüñdür şimdi her derdüñ devāsı / Ṭapuñdur şimdi her faḳruñ **ġınāsı** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [ġınāsı, -sı]*

ġırre ol-: *Gururlanmak, kibirlenmek, aldanmak.*

1. Hem-dem olduñsa ḥabībe **ġırre olma** müddeʿī / Bu cihāndur şādlıḳ soñunda lā-büd ġam da var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [ġırre ol- ,]*

ġırre ol-: *Ahmaklık etmek, aptalca davranmak; aldanmak, itimat etmek.*

1. Bu nevbahāra bir gün olur kim ḫazān irer / **Ġırrʾolma** ḥüsne sevdügüm āḫir beḳāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [ġırrʾolma, -ma]*

ġırre ol-: *Aldanmak, kanmak.*

1. **Ġırrʾolma** ḥüsne ḫūbluġuñ eyyāmı tīz geçer / ʿĀşıḳlar āhın alma gerekse saña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 6). [ġırrʾolma, -ma]*
2. **Ġırrʾolmañ** iñen ḥüsnüñüz ey ḫūb ṣanemler / Gül ʿömri gibi tīz geçer ḥüsn beḳāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [ġırrʾolmañ, -ma, -ñ]*

gibi: *Benzetme edatı.*

1. Būy-ı zülfüñ **gibi** ʿanber-bār miskīn olmaya / Ḫadd ü ḳaddüñ gibi raʿnā serv ü nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [gibi,]*
2. Būy-ı zülfüñ gibi ʿanber-bār miskīn olmaya / Ḫadd ü ḳaddüñ **gibi** raʿnā serv ü nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [gibi,]*
3. Pister-i nesrīn gerekmez bir dem ārām itmege / Āsitānuñ **gibi** dil miskīne bālīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 2). [gibi,]*
4. Gerçi ġamzeñ ḳaṣd-ı cān itmekde tīr-endāzdur / Līk çeşmüñ **gibi** ḳan içici bī-dīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 4). [gibi,]*
5. Nev-cüvān ide Zelīḫā **gibi** ey Mihrī seni / Ḳıla ger luṭf ile Yūsuf naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [gibi,]*
6. Nev- cüvān itdi Zelīḫā **gibi** Mihrī seni ʿaşḳ / Ḳılalı luṭf ile Yūsuf-naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 7). [gibi,]*
7. Gülsitānda ġoncanuñ yanında ḫār olmaḳ ne ḫoş / Lāle **gibi** bülbülüñ baġrında dāġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 2). [gibi,]*
8. Gerçi çoḳ seyr eyledüm bāġ-ı cihān ṣaḥrāların / Rāstī ḳaddüñ **gibi** hiç görmedüm serv-i bülend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 5). [gibi,]*
9. Nāy **gibi** iñleyen her dem ḥasūd olsun müdām / Çeng ü ḳānūn ile her dem saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [gibi,]*
10. Görüp ol yāri baña söylemesün diyü raḳīb / Muttaşıl sāye **gibi** gör nice şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [gibi,]*
11. Mihrī bülbül **gibi** efġānuñı dilden ḳoma kim / Lāle ḥaddinde anuñ çün gül-i ḫandān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [gibi,]*
12. Didi ḥüsnüm gülsitānınuñ hezārān derd ile / Rūz u şeb bülbül **gibi** nālānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [gibi,]*
13. Dil ġarībin nār-ı hicrān ger yaḳarsa ġam yime / Saña ey ḳanlu yaşum āhum **gibi** hem-dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [gibi,]*
14. Bu cihān bāġında Mihrī nice nālān olmasun / Bir senüñ **gibi** ḥuṣūṣā ġonca-leb gül-fem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [gibi,]*
15. ʿAşḳuñ yolında oḫ **gibi** ṭoġrı gelen şehā / Nāmūs şīşelerini çoḳdan uşatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 3). [gibi,]*
16. Ben ḳumrı **gibi** dost dirüm ṣubḥ olınca āh / Ol ḫoş raḳīb ile ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [gibi,]*
17. Didi Mihrī ol güle bencileyin bülbül mı olur / Didi kim ben görürem günde senüñ **gibi** hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [gibi,]*
18. Yıllar ile görmezem yārum yüzin ben müddeʿī / Sāyesi **gibi** ḳatından eksük olmaz bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 2). [gibi,]*
19. Müntehā ḳaddüñ **gibi** bir nārven görsün henüz / Būstāna gel bugün serv-i ḫırāmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [gibi,]*
20. Ney **gibi** iñle derūnuñdan ḳo bülbül nālesin / Ḳumrı gibi dost dost di eyleme dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [gibi,]*
21. Ney gibi iñle derūnuñdan ḳo bülbül nālesin / Ḳumrı **gibi** dost dost di eyleme dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [gibi,]*
22. Giceler ney **gibi** nālān eylerem gündüz fiġān / Olmasun bencileyin ḥāli İlāhī kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 2). [gibi,]*
23. Ḫūblar zülfi hevāsına yeler çoḳdur velī / Yoḳ durur illā benüm **gibi** yele virmiş emek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [gibi,]*
24. Maṭlaʿ-ı ḥüsnüñ **gibi** bir burc-ı aʿlā görmedük / Māh ruḫsāruñ gibi bir şems-i ġarrā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 1). [gibi,]*
25. Çoḳ cihān gülşenlerin seyr itdük ammā rāstī / Müntehā ḳaddüñ **gibi** bir serv-i raʿnā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [gibi,]*
26. Sünbül ü gül-pūşlar çoḳdur cihān bāġında līk / Bu külālüñ **gibi** bir zülf-i semen-sā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [gibi,]*
27. Maṭlaʿ-ı ḥüsnüñ gibi bir burc-ı aʿlā görmedük / Māh ruḫsāruñ **gibi** bir şems-i ġarrā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 1). [gibi,]*
28. Gözyaşı **gibi** sende naẓardan düşürürseñ / Derdā vü dirīġā vü hezār āh efendüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 4). [gibi,]*
29. Şemʿ **gibi** yanduġum hecrüñde görüp ehl-i ʿaşḳ / Cān virür pervāne-veş almaġa nārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 4). [gibi,]*
30. Bu eşk-i seyl-i Ceyḥūnum ḳo baḥr-ı Nīl olsun kim / Kenārumda ḳadüñ **gibi** sehī serv-i revān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [gibi,]*

31. Bu dil-i şūrīdenüñ taḫtında sulṭān olmaġa / Bir senüñ **gibi** yüzi gül-berg-i ḫandān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 3). [gibi,]*
32. Bī-ḳadre bu cihānda kimesne göñül virüp / Mihrī senüñ **gibi** emegi yele gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 5). [gibi,]*
33. Beni āzāde iken ʿaşḳa giriftār itdüñ / Göreyin sen de benüm **gibi** giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 6). [gibi,]*
34. Bed-duʿā itmezem ammā ki Ḫudādan dilerem / Bir senüñ **gibi** cefākāra hevādār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 8). [gibi,]*
35. Şimdi bir ḥāldeyem kim ilenen düşmenine / Dir ki Mihrī **gibi** sen daḫi siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [gibi,]*
36. Ḳanda varam ṣaçlaruñ gibi kemendüm var iken / Ḥalḳa-i zülfüñ **gibi** boynumda bendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [gibi,]*
37. Ḳanda varam ṣaçlaruñ **gibi** kemendüm var iken / Ḥalḳa-i zülfüñ gibi boynumda bendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [gibi,]*
38. Ṭūbaya meyl itmezin ben sidre ḥaḳḳı dostum / Müntehā ḳaddüñ **gibi** serv-i bülendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 2). [gibi,]*
39. Ḫūblar içre ger şeh-i devrānsa bende olmazam / Ehl-i ḥüsn içre senüñ **gibi** efendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [gibi,]*
40. Şādam ol dilber dimiş kim kimseye raḥm itmezem / Mihrī **gibi** bir belākeş derdmendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [gibi,]*
41. Gülşene meyl itmezem gül **gibi** yārüm var iken / Bülbüli gūş itmezem āh ile zārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [gibi,]*
42. Serve baş indürmezem ṭūbāya boynum egmezem / Müntehā ḳaddüñ **gibi** raʿnā çenārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 2). [gibi,]*
43. Fürḳatüñden ḳāmetüm ḥalḳ'itmişem ḫātem **gibi** / Başuma seng-i melāmet almışam mercāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 3). [gibi,]*
44. Çün dem-i ʿĪsā **gibi** ʿaşḳuñ dirildürmiş öli / Gelmeyince başuma bilmedüm ol nesneyi ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 4). [gibi,]*
45. Kimselerüñ gül **gibi** yāri yüzine gülmesün / Kimseler bülbül gibi feryād idüp zār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 4). [gibi,]*
46. Kimselerüñ gül gibi yāri yüzine gülmesün / Kimseler bülbül **gibi** feryād idüp zār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 4). [gibi,]*
47. Dilerem Ḥaḳ ḥażretinden Mihrī **gibi** dostum / Gice gündüz zāri ḳıl yārüñ saña yār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [gibi,]*
48. Didi ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm kim bir elif **gibi** bu cān içre nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [gibi,]*
49. Çoḳdur cihānda cevr ü cefāsıyla mübteẕel / Bulunmaya benüm **gibi** bir daḫi ġam-zede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 3). [gibi,]*
50. Ney **gibi** tīgı cefāsıyla delindi cigerüm / İmdi dil sen de fiġān eyle derūndan iñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [gibi,]*
51. Ḳılduḳça ḥamāʾil ḳolını boynuña aġyār / Zülfüñ **gibi** ben göñli perīşānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 5). [gibi,]*
52. Biñ yıl ki felek devr ide ʿāşıḳ saña cānā / Getürmeye bir Mihrī **gibi** ānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [gibi,]*
53. Ḳaddüñ **gibi** yoḳ serv-i ḫırāmānlar içinde / Ḫaddüñ gibi yoḳ berg-i gülistānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 1). [gibi,]*
54. Ḳaddüñ gibi yoḳ serv-i ḫırāmānlar içinde / Ḫaddüñ **gibi** yoḳ berg-i gülistānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 1). [gibi,]*
55. Getürmeye sen māh **gibi** rūy-ı cihānda / Biñ yıl ki felek devr ide devrānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 2). [gibi,]*
56. Ḫaddüñ gibi gül bitmedi bir bāġ-ı cihānda / Laʿlüñ **gibi** yoḳ laʿl-i Bedaḫşānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 6). [gibi,]*
57. Ḫaddüñ **gibi** gül bitmedi bir bāġ-ı cihānda / Laʿlüñ gibi yoḳ laʿl-i Bedaḫşānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 6). [gibi,]*
58. Dostum cemʿ itseler ʿālemde bī-ṭāliʿleri / Bir daḫi Mihrī **gibi** baḫtı siyehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 5). [gibi,]*
59. Bülbül **gibi** ḳurbān olayın ḫār-ı cefāda / Sen ruḫları gül ṣūreti gülzār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 2). [gibi,]*

60. Sen de Mihrī **gibi** gül yüzlilerüñ şevḳi ile / Oḳı dīvānuñı bülbül gibi efġānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [gibi,]*
61. Sen de Mihrī gibi gül yüzlilerüñ şevḳi ile / Oḳı dīvānuñı bülbül **gibi** efġānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [gibi,]*
62. ʿAşḳı rāhında bulur mu dil ü cān terk idici / Bir benüm **gibi** cihān içre daḫi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [gibi,]*
63. Çoḳdur cihānda gerçi senüñ mübtelālaruñ / Ben bende **gibi** sevmedi bir mübtelā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [gibi,]*
64. Dime bugün ki ḥüsn ilinüñ pādişāhıyam / Mihrī **gibi** felek ider irte gedā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [gibi,]*
65. Ḳanġı derūnı ney **gibi** nālān itmedi / Ḳanġı demāġı yaḳmadı ʿaşḳuñ ḥarāreti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 2). [gibi,]*
66. Bu meclis içre sīnesi kimüñ def olmadı / Çeng **gibi** kimüñ olmadı ḫam serv-ḳāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 3). [gibi,]*
67. Çoḳdur cihānda gerçi güzeller nenüñ **gibi** / Bir nāzenīn görmedüm el-ḥaḳ senüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [gibi,]*
68. Çoḳdur cihānda gerçi güzeller nenüñ gibi / Bir nāzenīn görmedüm el-ḥaḳ senüñ **gibi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [gibi,]*
69. Ḳomam ölince elden etegüñi dostum / Buldum saʿādet ise yeter dāmenüñ **gibi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 2). [gibi,]*
70. Cānā ḳapuñda cān ile serden geçenlerüz / Uyma raḳībe sürme bizi düşmenüñ **gibi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 3). [gibi,]*
71. Dil zülfüñe aşıldı didüm didi neyleyin / Her bir ḳılında biñ aşılupdur anuñ **gibi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [gibi,]*
72. Dil zülfüñi vaṭan ideli dir ḳamu ünās / Yoḳdur cihānda Mihrī senüñ meskenüñ **gibi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [gibi,]*
73. Ġırrʾolmañ iñen ḥüsnüñüz ey ḫūb ṣanemler / Gül ʿömri **gibi** tīz geçer ḥüsn beḳāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [gibi,]*
74. Göyünince ḳahr-ı aġyār ile dil micmer **gibi** / Cevr-i yār ile yanaydum mūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 6). [gibi,]*
75. Gül **gibi** yüze güler didüklerince dostum / Şimdi bildüm var imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [gibi,]*
76. Çoḳ mübārek demlere irmişdük ammā rāstī / Olmaya ol dem **gibi** āh ḳanı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [gibi,]*
77. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳuzaḥ **gibi** kemān almış ele / Cānlara pertāb atar cānā hilālüñ pertevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 2). [gibi,]*
78. Sen ġonca-dehen gül **gibi** yüzüme gülünce / Cān bülbüli bu ḫār-ı cefādan öleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 2). [gibi,]*
79. Mihrüñi ṣaḳlar idüm dilde gözüm yaşı velī / Eyledi sırrumı gün **gibi** ʿayān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [gibi,]*
80. Eyler ise nʾola cān naḳdini yoluña īṯār / Buldı çün vaṣluñ **gibi** sermāye ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [gibi,]*
81. Eyler ise nʾola cān naḳdini yoluña īṯār / Buldı çün vaṣluñ **gibi** sermāye ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [gibi,]*
82. Gül mevsimidür çünki bugün ṣaḥn-ı çemende / Ney **gibi** fiġān eylegil ey bülbül-i şeydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 8). [gibi,]*
83. Miṯlüñ **gibi** ey şāh-ı zamān rūy-ı cihāna / Bu devr-i felek bir daḫi göstermedi ḳaṭʿā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 15). [gibi,]*
84. Bitmedi ḫaṭuñ **gibi** gülistānda benefşe / Çeşmüñ gibi yā nergis eyā gözleri şehlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 21). [gibi,]*
85. Bitmedi ḫaṭuñ gibi gülistānda benefşe / Çeşmüñ **gibi** yā nergis eyā gözleri şehlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 21). [gibi,]*
86. Ey ṭalʿat-ı ḫurşīd eyā ḥüsn ile ġarrā / ʿīd ayı **gibi** ḳaşlaruñ oldı çü hüveydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 26). [gibi,]*
87. Ḫurşīd-i cihān-tāb durur gerçi degüldür / Āyīne-i ḥüsnüñ **gibi** ey māh-ı mücellā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 30). [gibi,]*
88. Düşmenüñ başını tegreg **gibi** her yaña döker / Tīġ-ı ḳahruñ ki ḳaçan berḳ ura ʿuryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [gibi,]*
89. Gel ḳarşusına cām-ı ṣabūḥı sen eyle nūş / Ṣıġma deriye ġonca **gibi** gül açıl bu dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [gibi,]*

90. Şāhā hevā-yı zülfüñe s̱ābit-ḳadem ṭurup / Mihrüñ deminde Mihrī virür ṣubḥ **gibi** dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 14). [gibi,]*
91. Ṭalʿat-ı mihri **gibi** göstermedi şems-i münīr / Gerçi devr eyler felek leyl ü nehār u māh u sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [gibi,]*
92. Burc-ı iḳbāl-i saʿādetde ṭulūʿ it ḥaşre dek / Gün **gibi** ḫalḳ ile ḫalḳa āşikār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 2). [gibi,]*
93. Ḫayālüñ yazalı nakşını dil levḥasına / Gözedür ḳıble-nümā **gibi** gözüm leyl ü nehār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 7). [gibi,]*
94. Zülfüñde beni ʿaşḳ ile Manṣūr **gibi** / Cān fedādur yoluña eyleye ḫānum berdār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 11). [gibi,]*
95. Senden çevürürsem yüzümi itme mecāl / Kes ḳalem **gibi** başumı dilümi yar ey yār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 12). [gibi,]*
96. Eyü nām ile şöhret bulalı sen / Olupsın gün **gibi** ʿālemde rūşen *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [gibi,]*
97. Senüñ **gibi** vezīr-i bī-naẓīri / Bulınmaz istenilse kāʾinātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [gibi,]*
98. Yaḳasuz seni ḳodı ṣanma güzeller Mihrī / Nice senüñ **gibi** bunda yeler oñmaz bulunur *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [gibi,]*
99. Her kimi görse anuñ gül **gibi** yüzine güler / Ṣoñradan ḫār-ı cefā tīġıyla baġrını deler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 9). [gibi,]*
100. Ey beni Mecnūn **gibi** ʿaşḳı ile şeydā ḳılan / Ben seni sevmekde gerçek ʿāşıḳam ṣanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [gibi,]*
101. Bāġ-ı ḥüsnüñe ḫazān irmesün ey lāleʿiẕār / Bulınur Mihrī **gibi** saña ne ġam günde hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 15). [gibi,]*
102. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül **gibi** nālān eyledüm / Degmedüm bir ġoncaña bunca ki efġān eyledüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 5). [gibi,]*
103. Cān içinde ṣaḳladum mihrüñ elif **gibi** senüñ / Gitmedi bilmem nedür cürmüm senüñ benden kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [gibi,]*
104. Bulasın var imdi sen de Mihrī **gibi** müşterī / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [gibi,]*
105. Bülbül **gibi** sen zārlıġ it ḫār-ı cefāda / Gülzār-ı cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 5). [gibi,]*
106. Gülüñ bu ʿārızı rengin görüp aldanma ey bülbül / Ki nice ol senüñ **gibi** ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [gibi,]*

gice: *Güneş battıktan gün ağarıncaya kadar geçen süre, gece.*

1. Gün yüzüñ burc-ı şeref üzre ṭulūʿ itdügiçün / **Giceler** ṣubḥa degin ṭaña ḳalur māh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 4). [giceler, -ler]*
2. Kūyuñ içre **giceler** tā ṣubḥ olınca dostum / İtlerüñle hemdem olduġum baña ʿālemde bes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [giceler, -ler]*
3. **Giceler** ney gibi nālān eylerem gündüz fiġān / Olmasun bencileyin ḥāli İlāhī kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 2). [giceler, -ler]*
4. ʿAşḳdan fāriġ olan diller ne bilsün ḥālini / Ṭutuşup hecr āteşiyle **gice** gündüz yananuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 4). [gice,]*
5. Nice Ferhād olmasun ʿaşḳuñ beyābānında dil / **Gice** gündüz ẕikri sen şīrīn-zebāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [gice,]*
6. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā **giceler** tā ṣubḥa dek / Derd ile cān bülbülidür āh u efġān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [giceler, -ler]*
7. Dilerem Ḥaḳ ḥażretinden Mihrī gibi dostum / **Gice** gündüz zāri ḳıl yārüñ saña yār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [gice,]*
8. Eyledük yār ile ṣaḥrāları seyrān bu **gice** / Vācib oldur baña şükrāne virem cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [gice,]*
9. Eyledük yār ile ṣaḥrāları seyrān bu gice / Vācib oldur baña şükrāne virem cān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [gice,]*
10. Devlet atına süvār olmış idük bir nice yār / Bizüm olmış idi başdan başa meydān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 2). [gice,]*
11. Tīġ-ı ḳahr ile raḳībüñ iki çalduḳ başın / Elümüzdeydi belī ṭop ile çevgān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 3). [gice,]*

12. Ẓāhir itdi ruḫını zülfi seḥābın götürüp / Yārlıḳ itdi bizümle meh-i tābān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 4). [gice,]*
13. Mest idüm ʿaşḳı meyinden daḫi bir bāde ṣunup / Curʿa-i laʿli beni eyledi ḥayrān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [gice,]*
14. Müddeʿī yārümi menʿ itmege cehd itdi velī / Azdurımadı ne dirsin anı şeyṭān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 6). [gice,]*
15. Aramızdan şükür Allāha ki eksildi raḳīb / Hele ser vaḳtümüze irmedi hicrān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 7). [gice,]*
16. Kaʿbe-i ḥüsnini çünkim bize itdürdi ṭavāf / Eyledüm biñ dil ile cānumı ḳurbān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 8). [gice,]*
17. Māh-ı ẕiʾl-ḥiccenüñ on beş gicesi ḫoş şeb idi / Kʾ eyledi yār ile bile seyrān Mihrī bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [gice,]*
18. Māh-ı ẕiʾl-ḥiccenüñ on beş **gicesi** ḫoş şeb idi / Kʾ eyledi yār ile bile seyrān Mihrī bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [gicesi, -si]*
19. Bir ṭabīb oldı bizümle yine hem-dem bu **gice** / Dil-i bīmārumuza eyledi emsem bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 1). [gice,]*
20. Bir ṭabīb oldı bizümle yine hem-dem bu **gice** / Dil-i bīmārumuza eyledi emsem bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 1). [gice,]*
21. Yārelenmişdi ciger ġamzesi peykānlarıla / Laʿli urdı yine ol yāreye merhem bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 2). [gice,]*
22. Rūzgāruñ elemin çekmiş idük ḫayli zamān / Ḥamdülillah bizi yār eyledi bī-ġam bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 3). [gice,]*
23. Meclisinde ṣanemüñ rāḥat olup ṣubḥa degin / Biñ ṣafā ile geçildi hele bir dem bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 4). [gice,]*
24. Furṣat el virmiş iken būse-kinār it yāri / Dāʾimā girmez i Mihrī ele bu dem bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 5). [gice,]*
25. Ben umardum gele bir zülf-i perīşān bu **gice** / Şemʿ-i ruḫsārına pervāne ḳılam cān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [gice,]*
26. Ben umardum gele bir zülf-i perīşān bu **gice** / Şemʿ-i ruḫsārına pervāne ḳılam cān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [gice,]*
27. Nāgehān girdʾ içeri bed-rūy didüm bir nice / Bunda mı ṣaldı Süleymān dīvi yeksān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [gice,]*
28. Bir bölük aşmalular geldi bir araya bu dem / Ḳanda bulına ʿaceb bunlara urġan bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [gice,]*
29. Kimi keldür kimi kördür kimi sāḳıt bularuñ / Kimlere ḳıldı muṣāḥib bizi devrān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [gice,]*
30. Şeb-i yeldā gicesi Mihrīye gör nʾitdi felek / Görmez idi getürüp eyledi mihmān bu **gice** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [gice,]*
31. Şeb-i yeldā **gicesi** Mihrīye gör nʾitdi felek / Görmez idi getürüp eyledi mihmān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [gicesi, -si]*
32. Bu **gice** bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile / ʿİşret itdük ṣubḥa dek mehtāba ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [gice,]*
33. Ḥamdülillah Egribükde ṣoḥbet itdük Mihrīyā / Bu **gice** bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [gice,]*
34. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem iki gözüm / Gündüzin güneşe tā kim **gice** bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [gice,]*
35. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem iki gözüm / Gündüzin güneşe tā kim **gice** bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [gice,]*
36. Gāh rüsvā vü ḫarābāt olup it ʿālemi geşt / Gāh ḥaşr ol **gice** gündüz şeh-i devrānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [gice,]*
37. **Gice** gündüz başını serv ṣalar gülşende / Meger olmış o daḫi ol ḳad-i raʿnā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 4). [gice,]*
38. Ṭāliʿim saʿd oldı yāḫud ḳadre irdüm ġālibā / Kim maḥallem içre gördüm **gice** ṭoġmış müşterī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [gice,]*
39. **Gice** gündüz dilüñde ẕikr eyle / ʿĀdet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 19). [gice,]*
40. Seni heyhāt ki bir daḫi görince gözümüz / Āh u zār ile geçiser **gicemüz** gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [gicemüz, -müz]*
41. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / **Gicesi** ḳadr olsun anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd

(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [gicesi, -si]

42. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / **Gicesi** ḳadr olsun anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [gicesi, -si]*
43. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / **Gicesi** ḳadr olsun anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [gicesi, -si]*
44. Firāḳuñ **gicesinde** şu ḳadar āh itdüm / Kʾ oldı dil āyinesi derdüm ile jeng ü ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [gicesinde, -si, -n, -de]*
45. Her günlerüñi ʿīd ide Ḥaḳ her **giceñ** berāt / Ḳapuñda dāyim eyleye dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [giceñ, -ñ]*
46. **Gicesin** gündüzin yā Rab hemīşe ḳadr ile ʿīd it / Penāh-ı devlet-i dünyā vü ḫalḳuñ kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [gicesin, -si, -n]*
47. Şemʿ-i ruḫuña tā **giceler** ṣubḥa dek ey dost / Per yaḳmada pervāneye yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [giceler, -ler]*
48. İtüñle işigüñde çün her **gice** hemdemdür / ʿİzzet ise Mihrīye yeter bu hemān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [gice,]*
49. Dostum kūyuñda ben ḫora hemān ʿizzet yeter / İtlerüñle bir **gice** kūyuñda mihmān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [gice,]*

gice gündüz: *Aralıksız, sürekli, her zaman.*

1. **Gice gündüz** dilüñde ẕikr eyle / ʿĀdet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 19). [gice gündüz,]*

gicemiz gündüzümüz bir ol-: *Aralıksız, devamlı düşünmek, hayal etmek, uyku tutmamak.*

1. Ruḫı devrinde virür zülfi bize ʿömr-i dırāz / Feraḥından **bir olupdur gicemiz gündüzümüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 3). [gicemiz gündüzümüz bir ol-,]*

gir-: *Dışarıdan bir yerin içine geçmek; dahil olmak, katılmak.*

1. Meydānına ʿaşḳuñ bugün iḫlāṣ ile **girdük** / Baş oynayıcı bir nice merdānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 6). [girdük, -dü, -k]*
2. Nāgehān **girdʾ** içeri bed-rūy didüm bir nice / Bunda mı ṣaldı Süleymān dīvi yeksān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [girdʾ, -dʾ]*
3. Āsitānını edeb itdük ziyāret itmege / Yüzümüz sürdük ḳadem başduġı yire **giricek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 5). [giricek, -icek]*

gir-: *Dışarıdan içeriye geçmek, giriş yapmak.*

1. Külḫana girseñ eger bulursun ehl-i kemāl / Gülşene **girme** ḫaẕer it hele nādānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 3). [girme, -me]*

girçek: *Hakiki, asıl olan.*

1. Bir ʿazīzüñ bu maḳāmıdur ki Mihrī ṣıdḳ ile / Cān u dilden bir muḥibbi sensin anuñ **girçek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [girçek,]*

girdāb-ı ḥasret: *Hasret girdabı; sürekli aşığı içine çeken hasret girdabı.*

1. Nigārā tā ḫalāṣ itdüñ beni **girdāb-ı ḥasretden** / Feraḥdan şādmān oldum belālardan emān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 4). [girdāb-ı ḥasret,]*

girībān: *Yaka; dış görünüş.*

1. Dir gören anuñ **girībānıyla** gerdānın hemān / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 14). [girībānıyla, -ı, -y, -la]*

girībānı çāk it-: *Yaka yırtmak, çok fazla üzüntü ile kendini harap etmek, perişan olmak.*

1. Ḳanlu yaşum irdükçe revānlar idüben āh / **Çāk itdügüm** ey dost **girībānı** unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 2). [girībānı çāk it-,]*
2. Bir ġonca-laʿl şevḳine mestāne germ olup / **Çāk itmiş** idi Mihrī **girībān** geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 6). [girībān çāk it-,]*

girībānuñı çāk eyle-: *Yaka yırtmak, çılgınca davranmak, kendinden geçmek.*

1. Mest-i ʿaşḳ ol yüri **çāk eyle girībānuñı** / Hem-dem ol ʿārif iseñ zülf-i perīşānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 2). [girībānuñı çāk eyle-,]*

giriftār: *Esir, tutkun, düşkün; aşık, mübtela.*

1. Didi miskīn sen misin zülfüm **giriftārı** hemān / Nice cānlar boynı bağludur kemendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [giriftārı, -ı]*

giriftār ol-: *Düşmek, esir olmak, tutulmak; aşık olmak.*

1. Reh-i ʿaşḳuñda neler çekdügüm ey dost benüm / Bilesin bir gün **ola** ʿaşḳa **giriftār** olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 3). [giriftār ol-,]*
2. Kimseler bencileyin ʿaşḳa **giriftār olmasun** / Kimsenüñ bencileyin sevdügi aġyār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 1). [giriftār ol-,]*
3. Beni āzāde iken ʿaşḳa giriftār itdüñ / Göreyin sen de benüm gibi **giriftār olasın** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 6). [giriftār ol-,]*

giryān: *Gözyaşı dökme, ağlama.*

1. Hem-dem olmasun İlāhī āh u efġān kimseye / Maḥrem olmasun cihānda zār u **giryān** kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [giryān,]*
2. Ġamgīn dilümde zār ile efġān dükenmedi / Nemgīn gözümde derd ile **giryān** dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [giryān,]*
3. Her ki yavuz ṣanur ise saña ey şāh-ı kerem / Gözi **giryān** ola vü sīnesi biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [giryān,]*

giryān ol-: *Ağlamak, gözyaşı dökmek.*

1. Didi dilber ḥüsnümüñ ḥayrānı ol didüm be-ser / Didi her dem ʿaşḳumuñ **giryānı ol** didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [giryān ol-,]*

girye: *Ağlama, ağlayış; gözyaşı.*

1. İşidüp derd ile iñledi mi dūlāb daḫi / **Girye** vü zār ile her dem dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [girye,]*
2. Rūz u şeb yaşlar döker dūlāb sergerdān olup / **Girye** vü zārī ile ṭurmaz benimçün aġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [girye,]*

git-: *Terk etmek, yoksun olmak; ölmek.*

1. Ḥayātum **gider** ey dost yüzüñ görmeyicek / Sensüzin dʾ imdi nice eyleye cān tende ḳarār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 6). [gider, -er]*

git-: *Uzaklaşmak, terk etmek, ayrılmak.*

1. Ḳapusından ḳaçan **gidesin** āh / Meger Allāh ala seni tīzcek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 2). [gidesin, -e, -sin]*
2. Gitdi ʿaḳlum bilüm ey şāh-ı cihān sen **gideli** / Bir nefes tende ḳarār itmedi cān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 1). [gideli, -eli]*
3. Gitdi ʿaḳlum bilüm ey şāh-ı cihān sen gideli / Bir nefes tende ḳarār itmedi cān sen **gideli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 1). [gideli, -eli]*

4. Çünki sen serv-i revān gitdi hemān oldı revān / ʿAḳabince gözümüñ yaşı revān sen **gideli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 2). [gideli, -eli]*
5. Mihrüñi ṣaḳlar idüm dilde gözüm yaşı velī / Eyledi sırrumı gün gibi ʿayān sen **gideli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [gideli, -eli]*
6. Ẕikr ü tesbīḥi ḳodum şām u seḥer elümden / Aduñı yād iderem dilde hemān sen **gideli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [gideli, -eli]*
7. Yalıñuz şehrī degüldür baña zindān görinen / Mihrīnüñ gözine ṭar oldı cihān sen **gideli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 5). [gideli, -eli]*
8. Gülsitānında bugün ol ġoncanuñ feryād ḳıl / Yoḫsa yārın gül **gider** ḳalursın ey miskīn hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [gider, -er]*
9. Yā Rab nʾola ḥālüm benüm ol yār **giderse** / Ḥasretle ḳalam niçeye dek zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [giderse, -er, -se]*
10. Yā Rab nʾola ḥālüm benüm ol yār giderse / Ḥasretle ḳalam niçeye dek zār **giderse** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [giderse, -er, -se]*
11. Bülbül gibi ḳurbān olayın ḫār-ı cefāda / Sen ruḫları gül ṣūreti gülzār **giderse** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 2). [giderse, -er, -se]*
12. ʿAhdine vefā ḳılmadı ol yār nidem āh / Ḳanlar yudayın derd ile her bār **giderse** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 3). [giderse, -er, -se]*
13. Ḳoydum ben elüm ile benüm başuma ḫāki / Bağruma başayın ṭaşı nāçār **giderse** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 4). [giderse, -er, -se]*
14. Terk eyle seni terk ideni sen daḫi Mihrī / Aġyāra ḳoyup seni o bī-ʿar **giderse** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [giderse, -er, -se]*
15. Gitmege ʿazm eylemişsin āh şāhum **gitme** gel / Ḳorḳaram kim saña teʾs̲īr ide āhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [gitme, -me]*
16. Gitmege ʿazm eylemişsin āh şāhum gitme gel / Ḳorḳaram kim saña teʾs̲īr ide āhum **gitme** gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [gitme, -me]*
17. Ḳılma maḥrūm ḫān-ı vaṣluñdan dil-i sāʾilleri / Āsitānuñdur bugün püşt-i penāhum **gitme** gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 2). [gitme, -me]*
18. Gerçi kim ʿaşḳuñ yolında cürmi çoḳdur ʿāṣıḳuñ / Ben seni sevmekden özge yoḳ günāhum **gitme** gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [gitme, -me]*
19. Çenberin çarḫuñ yaḳar nār-ı şerārum dostum / ʿĀlemi ẓulmetde ḳor dūd-ı siyāhum **gitme** gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 4). [gitme, -me]*
20. Ṭāḳ-ı ebrūñsuz sücūd itmez bilürsin ehl-i ʿaşḳ / Ehl-i İslāma yazuḳdur ḳıblegāhum **gitme** gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 5). [gitme, -me]*
21. Gün cemālüñle münevver olmış iken cān u dil / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Mihrīyi māhum **gitme** gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [gitme, -me]*
22. Āsitānuñdan anı sürmek ile **gitmedi** āh / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [gitmedi, -me, -di]*
23. Dūr düşdüñ çünki ey dil bülbül-i gülzārdan / **Gitdi** güller biz ḳılalum nāle vü efġānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 2). [gitdi, -di]*
24. Geldügüñce güldürürsin gül gibi dil bülbülin / **Gitdügüñce** lāle-veş bağrumda ḳorsun dāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 5). [gitdügüñce, -düg, -üñce]*
25. Gitmege ʿazm eylemişsin āh şāhum **gitme** gel / Ḳorḳaram kim saña teʾs̲īr ide āhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [gitmege, -meg, -e]*
26. Çünki sen serv-i revān **gitdi** hemān oldı revān / ʿAḳabince gözümüñ yaşı revān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 2). [gitdi, -di]*
27. Āsitānuñdan anı sürmek ile **gitmedi** āh / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [gitmedi, -me, -di]*

git-: *Geçmek, yol almak, yürümek.*

1. Bularuñ biri melekdür biri firişte ʿayān / Ki temāşā ider anları ol arada **giden** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [giden, -en]*

git-: *Çıkmak, uzaklaşmak; sevgilinin aşığa dönüp bakmaması, göz süzmemesi.*

1. Ey ġamze cigerden **gidicek** cān bile gitmiş / Billāh bu Mihrīye getür anı gelişde *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 156, Beyit 5). [gidicek, -icek]*

git-: *Sona ermek, bitmek, yok olmak.*

1. Mihrī düşeliden heves-i ʿaşḳuña yār / Oldı rüsvā-yı cihān **gitdi** ḳamu ġayret ü ʿār *(Mihrî Hatun Dīvanı, Kaside 17, Beyit 24). [gitdi, -di]*
2. ʿĪsī-nefesi eyledi biz mürdeyi zinde / Ġamgīn dilimüz buldı feraḥ **gitdi** elemler *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 24, Beyit 2). [gitdi, -di]*
3. Cān içinde ṣaḳladum mihrüñ elif gibi senüñ / **Gitmedi** bilmem nedür cürmüm senüñ benden kīnüñ *(Mihrî Hatun Dīvanı, Murabba 9, Beyit 9). [gitmedi, -me, -di]*
4. Şādam ol cānān meger efġānum işidüp dimiş / **Gitmemiş** ʿaşḳum daḫi bu derdmendümden benüm *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 100, Beyit 2). [gitmemiş, -me, -miş]*

git-: *Ölmek, dünyadan göçmek.*

1. Fevt olup **gitmiş** iken luṭfına Ḥaḳḳuñ naẓar it / Gör nice buldı ḥayāt uşda yine ʿaẓm-i remīm *(Mihrî Hatun Dīvanı, Kaside 10, Beyit 7). [gitmiş, -miş]*
2. Ḫārı elden ḳoyalum cān virelüm gül yolına / Ḳaçan ise gidecekdür ḳoy a **gitsün** başumuz *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 57, Beyit 3). [gitsün, -sün]*

git-: *Yol almak, yolculuk etmek.*

1. Cārūb olur kirpüklerüm bāzāra **gitdükçe** ḥabīb / Ṣular gözümüñ yaşları rāhını dükkānına dek *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 90, Beyit 3). [gitdükçe, -dükçe]*

git-: *Bakmak, dikkat etmek; sevmek, gönlü düşmek; varmak, ulaşmak.*

1. Çeşmüme dil uyup ruḫ-ı dildāra **gitdiler** / Göz göre gör beni nice odlare atdılar *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 30, Beyit 1). [gitdiler, -di, -ler]*

git-: *Bir iş yapmaya, bir yöne doğru yönelmek.*

1. **Gitdükçe** her dem ol ṣanem sīnem nişānın atmaġa / Yüzüm sürerem izine tā oḳı meydānına dek *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 90, Beyit 5). [gitdükçe, -dükçe]*
2. Mihrīnüñ biñ cān ile **gitdi** dil-i bī-çāresi / Şām-ı zülfinde ḥabībüñ ṭutdı ol miskīn vaṭan *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 131, Beyit 5). [gitdi, -di]*
3. Geçmiş ki ḥayıf Mihrī Amāsiyyede ʿömrüñ / Ḳosṭanṭinide ʿāḳil iseñ **gitme** ḳal imdi *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 176, Beyit 7). [gitme, -me]*
4. Gözüñe ḳarşu cān u dil **gidüp** ḳaldı muḳābil ten / Atılsa oḳı elbette gerekdür çün nişānıdur *(Mihrî Hatun Dīvanı, Kaside 14, Beyit 9). [gidüp, -üp]*
5. Budur ʿaceb kim ol kemān-ebrūsı tīrin atmadan / Yāsına ḳırbān olmaġa cānum **gider** yanına dek *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 90, Beyit 4). [gider, -er]*

git-: *Ölmek, ruhu bedenden ayrılmak; uzaklaşmak, ayrı düşmek.*

1. Aġyār ile yār oldı vü cānān yola **gitdi** / Ten bunda ḳalup rūḥ-ı revānum bile gitdi *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 179, Beyit 1). [gitdi, -di]*

git-: *Yolculuğa çıkmak, ayrılmak, uzaklaşmak.*

1. Ġam ḫānelerinde yine ben aġlayu ḳaldum / Raḥm itmedi dil-ḫastesine o güle **gitdi** *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 179, Beyit 2). [gitdi, -di]*
2. Aġlañ gülüñ ol ʿāşıḳı ey ḥāl bilenler / Cānānı ḥabībi anuñ ırāḳ ile **gitdi** *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 179, Beyit 4). [gitdi, -di]*

3. Ṭārusı tarlası şanup ṭolandı kūyuñı raḳīb / Bir kesme urdum ol ṭoñuz tā **gitdi** ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [gitdi, -di]*

git-: *Kaybetmek, feda olmak.*

1. ʿAḳl u dil yoluña **gitdi** dil ü cān ḳalmış idi / Fürḳatüñ eyledi andan daḫi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [gitdi, -di]*

git-: *Sona ermek, yok olmak, ortadan kalkmak.*

1. Zihī vaḳt ü zihī ẕevḳ ü zihī dem / Feraḥlar geldi **gitdi** ġuṣṣā vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [gitdi, -di]*

git-: *Uygun davranmamak, hiçe saymak, aykırı olmak.*

1. Yoġıdı dīnüñ bilürdüm şimdi **gitmiş** āyīnüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [gitmiş, -miş]*

git-: *Geçmek, ayak basmak.*

1. Yüzümi ḫāk ideyin **gitdügi** yollara ḥabīb / Seri hem-ser ideyin başduġı ṭaşlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 5). [gitdügi, -düg, -i]*

giyāh: *Ot, bitki.*

1. Mezāruñ üzre biten ḥaşr olunca diye **giyāh** / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 10). [giyāh,]*

gizle-: *Saklamak, gizlemek; camın arkasının sırlanması ve ayna olması, böylece camın diğer tarafını değil, karşıdaki kişiyi göstermesi.*

1. Yüze yüz yāre muḳābil olmasun deñ āyine / Kendü özin **gizlesün** ol bī-ḥayā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 3). [gizlesün, -sün]*

gizlü: *Saklanmış, muhafaza edilmiş; ağaçların gölgeleriyle gizlenmiş.*

1. Ki gördük **gizlü** genci āşikāre / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 48). [gizlü,]*

gizlü: *Saklı, başkaları tarafından görülemeyen; muhafaza edilmiş, korunmakta olan; bulunmakta, var.*

1. Şöyle kim dil ḫānesinde mihr-i cānān **gizlüdür** / Nitekim cānda elif ten içre hem cān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 1). [gizlüdür, -dür]*
2. Leblerinden dişleri naẓmın gören dir gūyiyā / Ḥoḳḳa-i yāḳūt içinde dürr ü mercān **gizlüdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [gizlüdür, -dür]*
3. Müddeʿīyi güldürüp aġlatmasun diñ beni yār / Ġarḳa virür ʿālemi yaşumda ṭūfān **gizlüdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 5). [gizlüdür, -dür]*
4. Dāmenin öp devlet isterseñ yüzüñ sür pāyına / Derdine vir cānuñ ey dil kʾ anda dermān **gizlüdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [gizlüdür, -dür]*
5. ʿAşḳ bir sırr-ı İlāhīdür ne bilsün mübtedī / Ḥamdülillāh Mihrī cāhilden bu ʿirfān **gizlüdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 10). [gizlüdür, -dür]*
6. Ḳaşı bismillāh ile oḳı cemāli muṣḥafın / Küfr-i zülfinde gör anuñ nice īmān **gizlüdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [gizlüdür, -dür]*
7. Ġam degül ṭutsa ḫaṭı yārüñ ʿiẕārı çevresin / Ẓulmetüñ içinde lā-büd āb-ı ḥayvān **gizlüdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 6). [gizlüdür, -dür]*
8. Ġamzesi oḳlarına sīnem nişān olalı āh / Yār bilür yüregümde nice peykān **gizlüdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 7). [gizlüdür, -dür]*

9. Ġuṣṣasın dilde görüp ṣordı ḫayāli ben didüm / Ḫayli müddetdür derūnumda bu mihmān **gizlüdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [gizlüdür, -dür]*
10. Āşikāre būse cerr itdüm lebinden didi yār / ʿĀrif ol ʿārif ḳatında luṭf u iḥsān **gizlüdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [gizlüdür, -dür]*

ġonca: *Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek.*

1. Nergis ṣarardı gördi vü **ġonca** ḳızardı hem / Ṣaḥn-ı çemende sen yüzi gül ʿayn-ı ʿabheri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [ġonca,]*
2. Gel ḳarşusına cām-ı ṣabūḥı sen eyle nūş / Ṣıġma deriye **ġonca** gibi gül açıl bu dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [ġonca,]*
3. **Ġonca** ḫāmūş oldı ġayretden dehānuñ göreli / Ruḫlaruñ gördi ḫacāletden güler nāçār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 21). [ġonca,]*
4. Leblerüñe beñzerem didügiçün bād-ı ṣabā / **Ġoncanuñ** çāk ideli aġzın ḳatı ḳorḳar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 23). [ġoncanuñ, -nuñ]*
5. Dehenüñ sırrını bilmedügiçün **ġonc'** açılup / Ḳaldı ḫayretde yatur ḫāli perīşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 21). [ġonc',]*

ġonca: *Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; sevgili.*

1. Gülsitānında bugün ol **ġoncanuñ** feryād ḳıl / Yoḫsa yārın gül gider ḳalursın ey miskīn hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [ġoncanuñ, -nuñ]*
2. Revā gördi felek biz nidelüm gülşende / Bülbüle āh u fiġān hem-dem ola **ġoncaya** ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [ġoncaya, -y, -a]*

ġonca: *Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; küçük ve kapalı ağız; Amasya'da yaşayan insanlar.*

1. Ḥüsnüñ berātın iltdi ṣabā gülsitāna çün / Gördi tebessüm eyledi her **ġonca** açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 7). [ġonca,]*

ġonca: *Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; sevgilinin küçük ve kapalı ağzı.*

1. Nice şerḥ eyleyeyin **ġonca** dehānı ḫaberin / Nāgehān nāz-ı nihāndan yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 2). [ġonca,]*
2. Baġ-ı ḥüsnüñde ṣabā depretdügince zülfüñi / **Ġoncalar** ḫandān olup zülfüñe reyḥān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 4). [ġoncalar, -lar]*
3. **Ġonca** laʿli yādına nūş eylesün gülgūn mey / Lāle ḫaddi şevḳine sermest olup ṣunsun ayaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 3). [ġonca,]*
4. Degeyüz şāyed ola bir ruḫı gül **ġonca** lebe / Çekmişüz cevr ü cefāsını hezārān ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [ġonca,]*
5. Nergis gözüñ ḫayāl ile ser-mest sebzede / **Ġonca** tebessüm itmege uş intiẓār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 5). [ġonca,]*
6. Naʿra urduḳça seḥer murġı meger teʾsīr ider / **Ġonca** güler serv ṣalar başını oynar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 7). [ġonca,]*
7. Gördügümce ḫad ü ḳadd ü leb-i yāri ṣanuram / Biri güldür biri **ġonca** birisi serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [ġonca,]*
8. Bustān-ı ḫadüñ leblerüñüñ **ġoncalarından** / Dil bülbülini redd ide maḥrūm ide ḫāṣā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 38). [ġoncalarından, -ları, -n, -dan]*
9. Şāh Sulṭān Aḥmedüñ devrānıdur bezminde gör / Lāle sāḳī **ġonca** bāde oldı ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [ġonca,]*

ġonca: *Sevgilinin açmamış bir gül gibi küçük ve kapalı olan ağzı.*

1. Bitmedi bāġ-ı cihānda daḫi hiç bitmeyiser / Ruḫları güller ile **ġonca** dehānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [ġonca,]*

2. Ruḫuñ güldür baña **ġonca** dehānuñ / Ḥadüñ berg-i semendür güliẕārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 3). [ġonca,]*
3. Gülsitānda **ġonca** laʿlin gördi yārüñ lāle çün / Ṭaġlara düşüp didi yā hū saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [ġonca,]*
4. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül gibi nālān eyledüm / Degmedüm bir **ġoncaña** bunca ki efġān eyledüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 5). [ġoncaña, -ñ, -a]*
5. Bāġ-ı İremde ruḫları gül laʿli **goncadur** / Ṣaḥn-ı çemende ḳāmeti serv ü çenārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 12). [ġoncadur, -dur]*

ġonca: *Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; kendini gizleyen, kimselere göstermeyen sevgili.*

1. Bir **ġonca** kim açılmadın anuñ bite ḫārı / Şimden girü bunlaruñ işi vara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 4). [ġonca,]*

ġonca: *Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; genç, ergin.*

1. Geldiyse ḫaṭṭı gül yüzine Mihrī ġam degül / Ter **ġonca** iken eylemişüz iḫtiyār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 9). [ġonca,]*

ġonca: *Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; güzel, dilber.*

1. Gülsitānda **ġoncanuñ** yanında ḫār olmaḳ ne ḫoş / Lāle gibi bülbülüñ bağrında dāġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 2). [ġoncanuñ, -nuñ]*
2. **Ġoncalar** bezmine ol zāġ raḳībi ḳomasun / Diyelüm gülşeni bülbüllere her dem ḳorusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 5). [ġoncalar, -lar]*
3. Hey felekdür bu cihān **ġoncalarınuñ** dem olur / Ṭaġıdur yapraġını yel ḳoparur ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 3). [ġoncalarınuñ, -ları, -nuñ]*
4. Ḳanda baḳsañ ḫārdur baġrına başan **ġoncayı** / ʿĀciz oldum dostlar varmaġa bir gülzāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 2). [ġoncayı, -y, -ı]*
5. Nicʾ aġlayasun ḫār-ı cefāsı ile ey dil / Baḳ **ġoncalaruñ** ḥüsnine gül gibi gül imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 3). [ġoncalaruñ, -lar, -uñ]*
6. Bülbül nice feryād u fiġān eylemesün kim / Bir heftelige hem-demidür **ġonca** ṣafāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 3). [ġonca,]*

ġonca: *Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; Şehzade Ahmed'in dudağı.*

1. Güle nergis ṭurup süzmiş gözini / Açılmış **ġoncalar** düzmiş yüzini *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 27). [ġoncalar, -lar]*

ġonca: *Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; sevgilinin kapalı ve küçük dudağı; Şehzade Süleyman'ın kapalı ve küçük dudağı.*

1. Gül ṭalʿatında gördi meger laʿl **ġoncasın** / Her bir nihāl-i sebzede eyler hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 7). [ġoncasın, -sı, -n]*

ġonca ʿālemi: *Gül çiçeğinin açmamış, kapalı konumda olduğu zaman; sevgilinin, güzellerin konuşmaya başlamadığı, dudaklarının kapalı durduğu vakit.*

1. Bahār faṣlı vü gül devri **ġonca ʿālemidür** / Demidür imdi i dil sen daḫi hezār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 4). [ġonca ʿālemi,]*

ġonca dehen: *Gonca çiçeği gibi küçük ve kapalı ağızlı sevgili; küçük ve kapalı ağızlı Şehzade Ahmed.*

1. Olma ḫāmūş yaraşmaz saña ey **ġonca dehen** / Ḳıl tebessüm kʾ ola her gūşe gülistān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 16). [ġonca dehen,]*

ġonca-dehān: *Gonca çiçeği gibi küçük ağızlı sevgili.*

1. Cān bülbüli itdükçe sen **ġonca-dehāndan** ḥaẕ / İtmedi cihān içre bir bāġ-ı cināndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 1). [ġonca-dehāndan, -dan]*
2. Ḫār-ı ġamda dil-i giryānum ider nāleleri / ʿAceb ol **ġonca-dehān** ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 5). [ġonca-dehān,]*
3. Gördükçe bu ben ḫaddi gül ü **ġonca-dehānı** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 6). [ġonca-dehānı, -ı]*
4. Ebrūsı kemān idi ṣayd itdügi cān idi / Bir **ġonca dehān** idi maṭlūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [ġonca dehān,]*
5. Lāle ḫadüñi bülbül gülşende görüp eydür / ʿĀlemde gül-i ter çoḳ bu **ġonca-dehān** ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [ġonca-dehān,]*

ġonca-dehen: *Açmamış bir gül gibi küçük ve kapalı ağızlı sevgili.*

1. Dil bülbüli feryādın artursa ʿaceb midür / Şeydā ḳılan anı sen **ġonca-dehen** olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 3). [ġonca-dehen,]*
2. Kim görürse dir ser-i zülfeynüñ ey **ġonca-dehen** / Baġlamış müşgīn resenler nāfe-i āhū-ḫuten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 1). [ġonca-dehen,]*
3. Dil bülbüli feryād u fiġān itse demidür / Bir **ġonca-dehen** serv-i ḫırāmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 3). [ġonca-dehen,]*
4. Sen **ġonca-dehen** gül gibi yüzüme gülünce / Cān bülbüli bu ḫār-ı cefādan öleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 2). [ġonca-dehen,]*
5. Beñzer ki gülistāna yine sāye ṣalupdur / Bir ruḫları gül **ġonca-dehen** ḳāmeti bālā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 11). [ġonca-dehen,]*

ġonca-fem: *Gonca gibi küçük ve güzel ağızlı sevgili.*

1. Bugün bir **ġonca-fem** gördüm didüm kim hey ne cāndur bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [ġonca-fem,]*

ġonca-i ter: *Taze gonca çiçeği; taze, genç sevgili.*

1. Bir **ġonca-i ter** ṣaḥn-ı çemende açılınca / Anuñla bile bitmese biñ ḫār-ı cefāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 2). [ġonca-i ter,]*

ġonca-laʿl: *Sevgilinin gonca çiçeği gibi küçük ve kapalı olan kırmızı dudağı.*

1. Bir **ġonca-laʿl** şevḳine mestāne germ olup / Çāk itmiş idi Mihrī girībān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 6). [ġonca-laʿl,]*

ġonca-leb: *Gonca çiçeği gibi küçük ağızlı sevgili.*

1. Bu göñlüm zevraḳın aldı bugün bir **ġonca-leb** gül-ruḫ / Yaşum deryāsına ṣaldı bugün bir ***ġonca-leb*** gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 1). [ġonca-leb,]*
2. Bu göñlüm zevraḳın aldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ / Yaşum deryāsına ṣaldı bugün bir **ġonca-leb** gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 1). [ġonca-leb,]*
3. Bülendi ḳaddi nāz ile ṣalınup ser-firāz ile / Gülistān ṣaḥnına geldi bugün bir **ġonca-leb** gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [ġonca-leb,]*
4. Belākeş bülbülüm bildi fiġānumdan ṣafā buldı / Yüzime gül gibi güldi bugün bir **ġonca-leb** gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 3). [ġonca-leb,]*
5. Dile gerçi cefā ḳıldı yerine biñ vefā ḳıldı / Bize vaṣlın ʿaṭā ḳıldı bugün bir **ġonca-leb** gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [ġonca-leb,]*
6. Alup şīrīn zebān ile elinden Mihrīnüñ varın / Aha geldüm didi yeldi bugün bir **ġonca-leb** gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [ġonca-leb,]*

7. Ol perī-peyker melek-manẓar yüzi gül **ġonca-leb** / Ġamzesi oḳ ol ḳaşı hem yaya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [ġonca-leb,]*
8. Bu cihān bāġında Mihrī nice nālān olmasun / Bir senüñ gibi ḥuṣūṣā **ġonca-leb** gül-fem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [ġonca-leb,]*
9. Her **ġonca-lebüñ** yādına efġānımuz artar / Bülbüller ile güya ki ḥāldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 2). [ġonca-lebüñ, -üñ]*
10. Gerçi ey Mihrī cihānda **ġonca-leb** maḥbūblar / Çoḳdur ammā biz bunuñ mānendi ḳaṭʿā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [ġonca-leb,]*

gök: *Gökyüzü, sema.*

1. Cānumı benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / Āhum tütüni yerlere vü **göklere** ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [göklere, -ler, -e]*

gök: *Allah katı, Allah'ın huzuru.*

1. Āsumānīler atar **göklere** āhum dün ü gün / Berḳ-ı āḥumla ʿaceb yanmaz ise yılduzumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 6). [göklere, -ler, -e]*

gökçek: *Güzel, hoş.*

1. Beni öldür raḳībe raḥm it yār / Bu mıdur ʿādetüñ eyü **gökçek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 3). [gökçek,]*

göklere çıḳ-: *Gökyüzüne kadar ulaşmak; pek çok artmak.*

1. Āteş-i ġamda kebāb oldı ciger döne döne / **Göklere çıḳdı** duḫānumla şerer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 1). [göklere çıḳ-,]*

gökyüzi: *Gökyüzü, sema.*

1. Gördüm ol ḳaṣr-ı muʿallaḳ kim yapılmış lā-naẓīr / **Gökyüzinde** ṣandum uçardı hümā pervāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [gökyüzinde, -n, -de]*

gölgelik: *Güneş ışınlarına maruz kalınmayan yer; sevgilinin yüzünü göremeden yaşayan aşığın gönlü.*

1. Gelse ol yār nʾola külbe-i aḥzānımuza / Yüzüm üstine ḳadem başmaġa bu **gölgelige** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 2). [gölgelige, -e]*

göñlin ḫoş it-: *Sevindirmek, isteklerini yerine getirmek, mutlu etmek.*

1. Luṭfı ile ḳıldı dil-i vīrānumı maʿmūr / **Göñlin ḫoş ide** her dem anuñ ḫūb ṣanemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 3). [göñlin ḫoş id-,]*

göñlin al-: *Aşık etmek, kendine bağlamak, gönlünü çelmek.*

1. Dil ile cān virdi Mihrī tercemān dilberlere / **Aldılar göñlin** ʿaceb bu tercemānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 5). [göñlin al-,]*
2. **Göñlin aldum** āl ile dirdüñ ḫoş inkār eyledüñ / Hey ne bī-iḳrār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [göñlin al-,]*

göñlin yıḳ-: *Kalbini kırmak, bir kimseyi üzecek davranışta veya beyanda bulunmak.*

1. **Yıḳma göñlin** ʿāşıḳuñ uyma raḳībe dostum / Çün bilürsin sözi iblīsüñ yalandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 8). [göñlin yıḳ-,]*

göñlini yap-: *Daha önce kırılan, üzülen kimseyi hoşnut edecek şekilde davranmak, onun rızasını kazanmak.*

1. Didi dilber **yapayın göñlini** sen vīrānenüñ / Ben didüm cān mülketine ḥükmi var cānānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [göñlini yap-,]*
2. Ḳılmaḳ diler iseñ dil-i vīrāneyi maʿmūr / Gel **göñlümüzi yap** ḳatı vīrānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 8). [göñlümüzi yap-,]*

göñlüm al-: *Kendine aşık etmek, bağlamak.*

1. Ḳavlüñ benümle **göñlüm alınca** mıdı i yār / Döndüresin yüzüñi revān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 3). [göñlüm al-,]*
2. **Göñlüm alalı** ol baña itdüklerini vāh / Dostlar işidüp aġladı düşmen ḳatıʿ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [göñlüm al-,]*
3. Bir eyü güzeller güzeli **göñlümi aldı** / Göz göre benüm başumı ġavġālara ṣaldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 1). [göñlümi al-,]*

göñlüm evi: *Gönül evi, kalp.*

1. **Göñlüm evi** vīrānını maʿmūr itdi / Ḥamdülillāh hele ʿaşḳuñ olalıdan miʿmār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 22). [göñlüm evi,]*

göñlüm zevraḳın al-: *Gönül kayığını, sandalını almak; sevgilinin aşığın gönlüne hükmetmesi, ona istediğini yaptırabilmesi.*

1. Bu **göñlüm zevraḳın aldı** bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ / Yaşum deryāsına ṣaldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 1). [göñlüm zevraḳın al-, -üm]*

göñlümüz al-: *Sevindirmek, kırılan bir kimseyi güzel bir davranışla hoşnut etmek.*

1. ʿAşḳuñ esīri derd ile dermānda kim begüm / **Alsañ** bizüm de **göñlümüz** ele ḫaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [göñlümüz al-,]*

göñlümüzi egle-: *Mutlu etmek, sevindirmek, hoşnut etmek.*

1. **Egler** idi bularuñ luṭfı ġarīb **göñlümüzi** / Şimdi kim vire ṣafā bu dil-i vīrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 7). [göñlümüzi egle-,]*

göñül: *Gönül, yürek, kalp.*

1. Ölince çünki el çekmez **göñül** dildār mihrinden / Şifā virmez baña hergiz senüñ ey şeyḫ telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [göñül,]*
2. Kirpügi oḳların atmaġa **göñül** pütesine / Bu gözi āhunuñ ebrū-yı kemānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 4). [göñül,]*
3. Cefā ḫārında bülbül-veş **göñül** feryād ider her dem / Cemālüñ gülşenin göster ḫoş olsun ḥāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 3). [göñül,]*
4. ʿĀr u nāmūsı yoluñda yele virmişdi **göñül** / Şimdi ġarḳ itdi gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [göñül,]*
5. ʿĀr u nāmūsı yoluñda yele virmişdi **göñül** / Şimdi ġarḳ itdi gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [göñül,]*
6. **Göñül** geçmez hevādan Allah Allāh / Uṣanmaz dilrübādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 1). [göñül,]*
7. İster **göñül** ki kūyını her dem ṭavāf ide / Dīdār irer mücāvir olanlar çü Mekkede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [göñül,]*
8. Cemālüñ adına ḫuṭbe oḳur **göñül** her dem / Kim itdi imdi cihānda bunuñ ḫiṭābetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 4). [göñül,]*
9. Bu ḫaste **göñül** derdine dermān yetişdi / Vīrāne **göñül** taḫtına sultān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 1). [göñül,]*
10. Geçerken bende oldı dil ḥabībüm āsitānuñda / **Göñül** derbān gözüm saḳḳā müjemdür şimdi ferrāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [göñül,]*
11. Ṣubḥ-dem peyk-i ṣabā irüp dil-i şūrīdeme / Didi ey ġamgīn **göñül** ḫandān ol didüm ne ḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [göñül,]*
12. Güzeller ile **göñül** gerçi āşinālardur / Velīk her dem olardan gelen cefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 1). [göñül,]*

13. Yanaram bezm-i şevḳüñde gözüm aġlar **göñül** ḫandān / Hemān ol şemʿa döndüm kim güler dāʾim ziyānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [göñül,]*
14. Rūz u şeb elḥān ider bülbülleri ḫoş şevḳi ile / Gül gibi güler **göñül** gūşa ṣadāsı iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [göñül,]*
15. Ḥabībüm naḳş-ı rūyuñdan **göñül** buldı muṣavverlik / Cemālüñ āfitābından cihān ṭoldı münevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 1). [göñül,]*
16. Bugün şādān u ḫandānum ki mürde cisme cān buldum / **Göñül** mülkine çün şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [göñül,]*
17. Bīçāre **göñül** bilmezem āvāre nedendür / Dermān ne durur bilsem aña çāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [göñül,]*
18. Nice feryād idesin ʿaşḳuñ belāsından **göñül** / Bulmaduñ ʿālemde çün feryāduña feryād-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 4). [göñül,]*
19. Neyleyem bī-çāre **göñlüm** bir dem olmaz yārsuz / Epsem olmaz nitekim cehd eylerem bu ʿārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 1). [göñlüm, -üm]*
20. Mihrüñi **göñlümde** muḥkem ṭutmışam ḥaḳ söylerem / Ṣıdḳ ile Manṣūr-veş urġana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 3). [göñlümde, -üm, -de]*
21. Bende-dil cānā ṭapuñdan hergiz āzād olmasun / Kim ḫayālüñ **göñlümüñ** taḫtında ḫāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 6). [göñlümüñ, -üm, -üñ]*
22. Gözüme nūr irişsün yine **göñlüme** sürür / Göreyüm gün yüzüñi bir dem amān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [göñlüme, -üm, -e]*
23. Sevdi **göñlüm** yine bir ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre mi var ki benim gözüm ü göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [göñlüm, -üm]*
24. Sevdi göñlüm yine bir ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre mi var ki benim gözüm ü **göñlüm** yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [göñlüm, -üm]*
25. Ġamzesi cānumı çekişür çeşmi **göñlümi** / Eksük degül çü mestler arasında ʿarbede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 6). [göñlümi, -üm, -i]*
26. Ḳılduḳça ḥamāʾil ḳolını boynuña aġyār / Zülfüñ gibi ben **göñli** perīşānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 5). [göñli, -i]*
27. Luṭfuñla ʿimāret ḳılıcaḳ müddeʿi **göñlin** / Cevrüñle yıḳılmış dil-i vīrānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 4). [göñlin, -i, -n]*
28. Gördiler leylī ṣaçuñ bendinde mecnūn **göñlümi** / Ehl-i diller Leyli vü Mecnūn dīvānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 4). [göñlümi, -üm, -i]*
29. Ḳıl ʿimāret **göñlümüñ** vīrānın ey kān-ı kerem / Miḥnet ü derd ü belā ile yıḳılmışdur evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [göñlümüñ, -üm, -üñ]*
30. Ṣevāb-ı ḥacc bulam dirseñ eylegil cānā / Şikeste-hāṭıruñuñ **göñlinüñ** ziyāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 4). [göñlinüñ, -i, -nüñ]*

göñül al-: *Gönlü fethetmek; hoşnut etmek, sevindirmek.*

1. Kelāmı cānlar elinden **göñüller alsa** ṭañ mıdur / Muḥibb iden ḳamu ḫalḳı anuñ şīrīn zebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 25). [göñül al-, -sa]*
2. **Göñül alduḳlarına** ḫoş ider iḳrār bular / Dönüben ṣoñra ṭutarlar yine inkār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 4). [göñül al-,]*

göñül bil-: *Herkesçe anlaşılmak, hissedilmek.*

1. Göz gördi **göñül bildi** ki ben küşte-i ʿaşḳam / Kimse baña raḥm itmedi bilişde görişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 3). [göñül bil-,]*

göñül düş-: *Gönlü tuzağa düşmek; aşık olmak, sevdalanmak.*

1. Aldadı ḫāli göñül murġını bir dāne ile / Dām-ı zülfine **göñül düşdi** mi kendü dek ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 2). [göñül düş-,]*

göñül evi: *Aşığın gönlü.*

1. **Göñül evinde** bir ʿāşıḳ ḥabībinüñ ismin / Yazar mı āhı ile her divāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [göñül evi,]*

göñül gözi: *Kalp gözü, manevi olgunluğun insana verdiği uyanıklık hali, gerçeği görme, idrak kabiliyeti.*

1. Ġafletden uyar **göñül gözin** / Tā göresin şübhesiz cennet yüzin *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 19). [göñül gözi,]*

göñül ḫānesi: *Gönül evi; aşığın gönlü.*

1. Cān firāḳuñla fetīl oldı **göñül ḫānesine** / Ten ḥayālüñle fenār oldı yanar döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 2). [göñül ḫānesi,]*

göñül levḥi: *Gönül duvarındaki tabela, girişte duran yazı, resim; kader.*

1. Taṣvīrini cemāliñüñ ey āfitāb-ı ḥüsn / Rūz-ı ezelde yazdı **göñül levḥine** ḳalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 13). [göñül levḥi,]*

göñül mūmı: *Gönül mumu, aşığın gönlü.*

1. Yaḳalum cānı **göñül mūmıla** ten micmerini / Ṣubḥa dek ʿayş idelüm şemʿ-i şebistānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 5). [göñül mūmı,]*

göñül murġı: *Gönül kuşu; aşık; aşığın kalbi.*

1. Bir dāne ile zülfi **göñül murġın** itdi ṣayd / Baña cihānda ʿömrüm olınca ġıdā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 7). [göñül murġı,]*
2. Aldadı ḥāli **göñül murġını** bir dāne ile / Dām-ı zülfine göñül düşdi mi kendü dek ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 2). [göñül murġı,]*

göñül vir-: *Sevmek, âşık olmak.*

1. Bī-ḳadre bu cihānda kimesne **göñül virüp** / Mihrī senüñ gibi emegi yele gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 5). [göñül vir-,]*
2. Dānā odur ki ḫūblara zāhid **göñül vire** / Nādān odur ki sevmedi maḥbūbı dünyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [göñül vir-,]*
3. **Göñül vireli** sen nā-mihribāna / Teraḥḥum ḳılmaduñ bir demde cāna *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 1). [göñül vir-,]*
4. **Göñül virdüm** saña olmaduñ āgāh / İdersem ṭañ mıdur her demde ṣād āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 1). [göñül vir-,]*
5. Bī-vefā yāre **göñül virdüm** ü bilmezlik ile / Kendi elüm ile atdum seni odlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 3). [göñül vir-,]*
6. **Göñli** ayruḳlara **virmişsin** dil ile ḫoş beni / Āh kim aldar imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 5). [göñli vir-, -i]*

göñülle: *Candan, isteyerek, canıgönülden.*

1. **Göñülle** mihrüñe kim virmese dil / Olursa ṭañ mıdur rāhuñda gümrāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 5). [göñülle,]*

göñülsüz: *Gönlü olmadan, isteksiz.*

1. Fāriġ olup ger **göñülsüz** ister iseñ yāruñı / Ġāfil olma key ḥaẕer ḳıl ġayrınuñ olur nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [göñülsüz,]*

gör-: *Görmek, bakmak.*

1. Ḳudretinden **gör** ki Ṣāniʿ nice gösterdi ʿayān / Ḫākden berg-i semen lāle şecerden ḫār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [gör,]*
2. Şāh Sulṭān Aḥmedüñ devrānıdur bezminde **gör** / Lāle sāḳī ġonca bāde oldı ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [gör,]*

3. Yazmaġa ḫaddüñ berātın **gör** ġubār-ı ḫaṭṭ ile / ʿĀrıż-ı sūsende çekmiş ḥall ile pergār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 17). [gör,]*
4. Nice Cemşīd-i ʿālemdür **görüñ** kim ʿadl-i devrinde / Ḳoyun ḳurd ile yürürler zihī ḫoş zindegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 21). [görüñ, -üñ]*
5. Dostum ʿarż it cemālüñ cānımuz bulsun feraḥ / Küfr-i zülfüñi **görüp** īmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 1). [görüp, -üp]*
6. Ki **gördük** gizlü genci āşikāre / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 48). [gördük, -dü, -k]*
7. **Gördüm** ruḫını zülfi şebinde nihān yatur / Ṣandum seḥāb içinde meh-i āsumān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 1). [gördüm, -dü, -m]*
8. Nūr aḳar **gördüm** cemālinden egerçi ẓāhirā / Kendüsi beñzer müselmāna libāsı kāfirī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 3). [gördüm, -dü, -m]*

gör-: *Karşılaşmak, tanık olmak, fark etmek*

1. ʿİlm-i cāẕūluḳda bir üstāddur çeşmüñ senüñ / **Görse** Hārūt ile Mārūtı geçerd anlara bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 2). [görse, -se]*
2. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket **görmedi** / Nice devrān gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [görmedi, -me, -di]*
3. Bālā ḳadüñi **gördi** meger ṭarf-ı çemende / Ḥayretde ṭurur serv ü ṣanavber daḫi yek-pā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 19). [gördi, -di]*
4. Gül ruḫlaruñı **gördi** çü hengām-ı çemende / Dil bülbüli bu şiʿri hemān eyledi inşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 25). [gördi, -di]*
5. Andan berü ki **gördi** yüzüñ āfitābını / Cān ile oldı ḥüsnüñe ḫayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 6). [gördi, -di]*
6. Yüzüñe ḳarşu muḳābil olamaz bedr-i ḳamer / **Gördi** burtardı yüzin eyledi noḳṣān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 20). [gördi, -di]*
7. **Göreli** çāh-ı zenaḫdānuña düşdi dil ü cān / Eyledi başuma ʿālemleri zindān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 8). [göreli, -eli]*
8. Ḳadd-i dil-cūy-ı nihālini **görüp** rāst didüm / Bu ne ḫoş mīve ile naḫl-i ḫırāmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 15). [görüp, -üp]*
9. Gül ruḫlaruñı **gördi** meger gülşen içre kim / Ṣaḥn-ı çemende ṭutdı hemān ʿandelīb dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 6). [gördi, -di]*
10. Nergis gözini süzdi **görüp** çeşm-i nāzını / Gül ruḫlarını oḫşadı nesrīn ü lāle hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 2). [görüp, -üp]*
11. Ḥall olunmaz **gördi** ʿaşḳuñ müşkilātından sebaḳ / Ṣafḥa-i ḥüsnüñden ebced başladı tekrār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 20). [gördi, -di]*
12. Ruḫlaruñla ḫaddüñ ü çeşmüñ **görelden** ḫusrevā / Nergis ü lāle semenden eyler istifsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [görelden, -el, -den]*
13. Çeşmüñi **görmez** meger nergis kʾ olupdur bī-baṣar / Ḥüsnüñe ḳılup naẓar oldı ulüʾl-ebṣār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 16). [görmez, -mez]*
14. Güneş ḥüsnüñ ḳamer alnuñ **görelden** oldı sergerdān / Müjeñ sehm oḳudur bildi ḳaşuñ çarḫuñ kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [görelden, -el, -den]*
15. Gül ṭalʿatında **gördi** meger laʿl ġoncasın / Her bir nihāl-i sebzede eyler hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 7). [gördi, -di]*
16. Mekteb-i reʾyinde ebced ṭıflıdur bil şübhesiz / **Görmese** ḥüsni kitābından ulüʾl-ebṣār bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 16). [görmese, -me, -se]*
17. Ḫaddüñi **görüp** ḳorḳaram āh itmege nāgāh / Āhumla yana dāʾire-i çarḫ-ı muʿallā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 32). [görüp, -üp]*
18. Dil ḥücresinde her gice ʿaşḳuñ muṭavvelin / **Görmege** cān delīl ü tenüm būriyā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [görmege, -meg, -e]*
19. Ḥüsnüñ berātın iltdi ṣabā gülsitāna çün / **Gördi** tebessüm eyledi her ġonca açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 7). [gördi, -di]*

20. Ḳadd-ı dil-cūsını **gördi** raḳṣa girdi servler / Aña germ olup çemende ayasın ḳarṣar çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 6). [gördi, -di]*
21. Gözyaşını ḳaddüñ **görip** ey serv-i revānum / Yüz ṣuyıla sen serve revān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 2). [görip, -ip]*
22. **Görelden** Mihrī ḫaddüñle semen-sīmāñı ey mehrū / Başından çıḳdı sevdāsı gül-i serv ile nesrīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 5). [görelden, -el, -den]*
23. **Gördi** beni zülfini dilber dişine aldı çün / Bildüm anuñ meyli var benden yaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 3). [gördi, -di]*
24. Kaʿbe yüzinde nūrı **görüp** didi Aḥmede / Müzdüñe virelüm ṣalavātı Muḥammede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 1). [görüp, -üp]*
25. Yüzüñ **görüp** ḥasedden bedr olmasun ḳamer hīç / Öykünmek ile ḳaçan meh-cebīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 3). [görüp, -üp]*
26. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ **gördüm** ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [gördüm, -dü, -m]*
27. Leblerüñi **gördügümce** dostum cān imrenür / Yalıñuz bir ben miyem kāfir müselmān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [gördügümce, -düg, -üm, -ce]*
28. **Göreli** zülfüñ şebinde yüzüñüñ envārını / Çarḫ sergerdān olupdur māh-ı tābān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 2). [göreli, -eli]*
29. Bir güzeller şāhını ḥüsn içre **gördüm** nāgehān / Ser-te-ser dil mülkini didüm ki āḫir bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [gördüm, -dü, -m]*
30. Gülşende **görürsin** güli her ḫār ile Mihrī / Tā ṣubḥa degin āh u fiġān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [görürsin, -ür, -sin]*
31. Müntehā ḳaddüñ gibi bir nārven **görsün** henüz / Būstāna gel bugün serv-i ḫırāmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [görsün, -sün]*
32. **Gördi** çeşmüm yine bir şāh-ı cihānı ne güzel / Sevdi cānum yine bir ḫūb-ı zamānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [gördi, -di]*
33. Her ki **gördiyse** cemālin didi taḥsīnler idüp / Mihrīnüñ ḥaḳḳı budur rūḥ-ı revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 5). [gördiyse, -di, -y, -se]*
34. Şemʿ gibi yanduġum hecrüñde **görüp** ehl-i ʿaşḳ / Cān virür pervāne-veş almaġa nārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 4). [görüp, -üp]*
35. Gözüme nūr irişsün yine göñlüme sürūr / **Göreyüm** gün yüzüñi bir dem amān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [göreyüm, -e, -y, -üm]*
36. Beni āzāde iken ʿaşḳa giriftār itdüñ / **Göreyin** sen de benüm gibi giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 6). [göreyin, -e, -y, -in]*
37. Sen çıḳarduñ beni zülfine uyup başdan i dil / **Göreyin** sen daḫi bu yolda ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [göreyin, -e, -y, -in]*
38. ʿĪd-i aḍḥā ne mübārek gün idi **gördüm** ḫoş / Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 5). [gördüm, -dü, -m]*
39. Kim **görürse** dir ser-i zülfeynüñ ey ġonca-dehen / Baġlamış müşgīn resenler nāfe-i āhū-ḫuten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 1). [görürse, -ür, -se]*
40. Bugün bir ġonca-fem **gördüm** didüm kim hey ne cāndur bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [gördüm, -dü, -m]*
41. Gülsitānda ġonca laʿlin **gördi** yārüñ lāle çün / Ṭaġlara düşüp didi yā hū saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [gördi, -di]*
42. Didüm yüzüñi görmedüm evvelki görişte / Burḳaʿ götürüp açdı yüzin didi **gör** işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 1). [gör,]*
43. Yine dil düşdi bugün bir gözi āhū elige / Ki güneş **görse** yüzin gire seḥābe elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [görse, -se]*
44. Yāri yanumda **görüp** ḫışm ile çün baḳdı raḳīb / Ol çepel şeklini döndürdi hemān sirkelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [görüp, -üp]*

45. Dil ʿandelībi di nice feryād ḳılmasun / Her ḫār ile **görür** gözi sen gül-ʿiẕārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 3). [görür, -ür]*
46. Hevā-yı laʿl-i şīrīnüñ için cān virdügüm Ferhād / **Göreydi** dostum her dem iderdi ḥüsn-i şābāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 5). [göreydi, -e, -y, -di]*
47. **Gördi** meydān-ı saʿādetde güneş ṭop oldı / Çünki Ḫān Aḥmedüñ ol zülfini çevgān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 26). [gördi, -di]*
48. Cemālüñi **görüp** ġayra naẓar eyler isem / Dostum tīr-i müjeñle iki gözümi çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 5). [görüp, -üp]*
49. Dir **gören** anuñ girībānıyla gerdānın hemān / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 14). [gören, -en]*
50. Aña ṣaf bağlamışlar ḥūr **gördüm** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 14). [gördüm, -dü, -m]*
51. Ki bir ḫurşīd- ṭalʿat meh-cebīndür / Ḫadin kim **görse** dir kim yāsemīndür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 15). [görse, -se]*
52. Ḳılsa vaṭan ʿaceb mi bu dil āsitānuñı / Pes ʿandelīb ḳanda **göre** gülsitān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 3). [göre, -e]*
53. Her māh-rūy ʿāşıḳuñ āhı duḫānile / Hiç **görmedük** ki ṣoñra yüzinüñ ḳarası yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 6). [görmedük, -me, -dü, -k]*
54. Ben kemān-ebrūların **göreli** ḳurbān olmışam / Ġamzesi tīrine sīnem itmişem omaclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 4). [göreli, -eli]*
55. **Göreli** kūyuñda cānum sen güzeller şāhını / Ḳalmadı Rıḍvāna meylüm geçmişem ġılmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 5). [göreli, -eli]*
56. **Gördüm** ol ḳaṣr-ı muʿallaḳ kim yapılmış lā-naẓīr / Gökyüzinde ṣandum uçardı hümā pervāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [gördüm, -dü, -m]*
57. Didüm yüzüñi **görmedüm** evvelki görişte / Burḳaʿ götürüp açdı yüzin didi gör işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 1). [görmedüm, -me, -dü, -m]*
58. **Gördi** çü gözüm ḳāmet-i dil-cūyuñı cānā / El-minnetü lillāh yine bustānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 3). [gördi, -di]*
59. Leb-i cānānı **görüp** diş biledüm geldi didi / Nesne yoḳ Mihrī aña umma ḥacerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 6). [görüp, -üp]*
60. Ol cihāngīr-i zamānuñ **görse** tīġı lemʿasın / Ḳorḳusından kendüzini bilmeye Efrāsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 11). [görse, -se]*
61. Seni bu ḥüsn-i ḫulḳ ile **görenler** dir ki ey ḫusrev / Melāḥatde leṭāfetde bu ḫod Yūsuf-ı ṣānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [görenler, -en, -ler]*
62. Ol mehliḳāyı **gördi** nice ḫande olmasun / Yıllarla çekdi görmek için intiẓār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 15). [gördi, -di]*
63. Çü şāhuñ beytini maʿmūr **gördüm** / İçinde berḳ urur ol nūr **gördüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 13). [gördüm, -dü, -m]*
64. Gülüñ bu ʿārıżı rengin **görüp** aldanma ey bülbül / Ki nice ol senüñ gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [görüp, -üp]*
65. ʿīd-i ḥüsnüñde **görüp** ḳaşuñ hilālin ḫusrevā / Ḫurrem olsun dāʾimā sāyeñde bu ḫalḳ-ı cihān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [görüp, -üp]*
66. Devlet esbinde **görüp** çekdi ʿinānını zemīn / Geldi meydān-ı saʿādetde felek öpdi rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [görüp, -üp]*
67. ʿAynına gösterür mi **göre** bir daḫi felek / Ger senden özgede **göre** çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [göre, -e]*
68. ʿAynına gösterür mi **göre** bir daḫi felek / Ger senden özgede **göre** çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [göre, -e]*
69. Devr ide devr-i felek çenber-i çarḫuñ yıḳıla / **Görmeye** sencileyin bir meh-i tābān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 18). [görmeye, -me, -y, -e]*
70. Çü şāhuñ beytini maʿmūr **gördüm** / İçinde berḳ urur ol nūr gördüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 13). [gördüm, -dü, -m]*

71. Yollar üzre Mihrīnüñ her dem **görür** ḫāk olduġın / Bir naẓar ḳılmaz nedür cürmi ʿaceb sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [görür, -ür]*
72. Nālem işitdükçe ditrer berg ārām eylemez / Yaşumı **gördükçe** her āb-ı revānlar çaġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 3). [gördükçe, -dükçe]*
73. Düşeli ʿaşḳı hevāsı ile deryā-yı ġama / **Görmedi** zevraḳ-ı dil ḥadd ü kenār u ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [görmedi, -me, -di]*
74. **Görmedüm** bir ḫūb kim yanında olmaya raḳīb / Bu cihān bāġında hiç gül olmaz imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [görmedüm, -me, -dü, -m]*
75. Ġonca ḫāmūş oldı ġayretden dehānuñ göreli / Ruḫlaruñ **gördi** ḫacāletden güler nāçār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 21). [gördi, -di]*
76. Ġonca ḫāmūş oldı ġayretden dehānuñ **göreli** / Ruḫlaruñ gördi ḫacāletden güler nāçār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 21). [göreli, -eli]*
77. Mis̱lini **görmedi** döneli bir daḫi felek / Bunca ki māh u sāl ve leyl ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [görmedi, -me, -di]*
78. Gerçi çoḳ seyr eyledüm bāġ-ı cihān ṣaḥrāların / Rāstī ḳaddüñ gibi hiç **görmedüm** serv-i bülend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 5). [görmedüm, -me, -dü, -m]*
79. Ḥaḳḳın di ey felek sen **gördüñ** mi devr idelden / Ḫalḳ-ı cihānda bir ḫūb bu nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [gördüñ, -dü, -ñ]*
80. Yıllar ile **görmezem** yārum yüzin ben müddeʿī / Sāyesi gibi ḳatından eksük olmaz bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 2). [görmezem, -mez, -em]*
81. Her bir ḫabīs̱ ile ṣalınur nice ölmeyem / **Gördükçe** beni yüz çevürür merḥabāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 2). [gördükçe, -dükçe]*
82. Cemāli gülşenini **gördüm** ü didüm el-ḥaḳ / Şükūfe ile müzeyyen bahāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 2). [gördüm, -dü, -m]*
83. Çemende ḳāmetini **gördüm** o gül-endāmuñ / Gözini nergis ü boyın çenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 3). [gördüm, -dü, -m]*
84. Ḳanda bir ḫūbī **görürse** bizden artuḳ cān virür / ʿĀrifāne z̤evḳ idüp zāhid riyā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 4). [görürse, -ür, -se]*
85. Dehānuñ cānım u zülfüñ benim ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem āh **görmezsem** o mīm ü dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [görmezsem, -mez, -se, -m]*
86. Nice ölmesün bir ādem ṣūfīnüñ ṭaʿnından āh / Kendü sevmez mi **görüp** bir ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [görüp, -üp]*
87. Ta **görse** ḫased ide anuñ naḳşına Mānī / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 10). [görse, -se]*
88. Dūd-ı āhından eş̱er tā bilesin ʿāşıḳlaruñ / **Göresin** gül ṣafḥañuñ üstinde ḫaṭṭuñ ḳarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 3). [göresin, -e, -sin]*
89. Yüz çevürür beni **gördükçe** raḳībe meyl ider / Sevdügümden ġayri bilmem neyledüm ol yāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 5). [gördükçe, -dükçe]*
90. Yaş degüldür gözüm aḳıtduġı ḳaddin **göricek** / Serv ayaġına yüzin sürmek içün ṣudur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 6). [göricek, -icek]*
91. Çoḳdur cihānda gerçi güzeller nenüñ gibi / Bir nāzenīn **görmedüm** el-ḥaḳ senüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [görmedüm, -me, -dü, -m]*
92. Gerçi **gördük** bu cihān rūyında çoḳ cānbāzlar / Ḫūblar maḥbūblar pür-şīveler pür-nāzlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 1). [gördük, -dü, -k]*
93. **Gördügüñce** beni iġmāż idüp ayruḳlanma sen / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [gördügüñce, -düg, -üñ, -ce]*
94. Nʾola dilber luṭf idüp yād itse ben bī-çāresin / **Görse** tīr-i ġamzesinden dilde yüz yüz yāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 1). [görse, -se]*

95. **Gördükçe** bu ben ḫaddi gül ü ġonca-dehānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 6). [gördükçe, -dükçe]*
96. Beni aġlar **görüp** ey dost niye gülmeyesin / Ne bilür aġlayanuñ ḥālini ḫandān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 5). [görüp, -üp]*
97. Ravża-i kūyuñı **gördükde** direm ḫuld-ı naʿīm / Yaraşur ḥūr ile ġılmān ola derbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 22). [gördükde, -dükde]*
98. Neyledüm nitdüm günāhum bilmezem bu ben ġarīb / **Gördüginceyüz** çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [gördüginceyüz, -düg, -ince]*
99. Dimezler ʿāşıḳı **gördükçe** mübtelālardur / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 2). [gördükçe, -dükçe]*
100. **Görseler** bu noḳṭa-i ḥüsnüñ Kirāmen-kātibīn / Diyeler kim Allah Allah böyle inşā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 3). [görseler, -se, -ler]*
101. Bāġ-ı ḥüsnüñde **görüp** dil bülbülinüñ nālesin / ʿAndelībān ṣaḥn-ı gülşende zebānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 2). [görüp, -üp]*
102. Nergis ṣarardı **gördi** vü ġonca ḳızardı hem / Ṣaḥn-ı çemende sen yüzi gül ʿayn-ı ʿabheri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [gördi, -di]*
103. Heybetde dir **gören** ʿAlī ḳuvvetde Ḥamzadur / Rezmine düşmenüñ yüriyüp sürse ʿaşḳarı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 5). [gören, -en]*
104. Şimdi ḫaṭını Mihrī **gördükçe** ḫadinde dir / Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 5). [gördükçe, -dükçe]*
105. Ġuṣṣasın dilde **görüp** ṣordı ḫayāli ben didüm / Ḫayli müddetdür derūnumda bu mihmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [görüp, -üp]*
106. Didi Mihrī ol güle bencileyin bülbül mʾ olur / Didi kim ben **görürem** günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [görürem, -ür, -em]*
107. Bāġ-ı ḥüsnüñde **görüp** müddeʿīyi dīdelerüm / Oldı ḳanlu yaş ile şād-revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 3). [görüp, -üp]*
108. **Gördiler** leylī ṣaçuñ bendinde mecnūn göñlümi / Ehl-i diller Leyli vü Mecnūn dīvānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 4). [gördiler, -di, -ler]*
109. Lāle ḫadüñi bülbül gülşende **görüp** eydür / ʿĀlemde gül-i ter çoḳ bu ġonca-dehān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [görüp, -üp]*
110. Dūlāb-veş nigāruñ **gördükçe** gülsitānda / Ḳıl eşk-i çeşmüñ ile ḫāk-i rehini pür-gil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 6). [gördükçe, -dükçe]*
111. Yaylañ ile ḥüsnüñi her kim **göre** dir şāhā / Kendüsi durur ġılmān yaylaḳı cinān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 3). [göre, -e]*
112. Ḫābdan açdum gözüm nāgāh ḳaldurdum seri / Ḳarşuda **gördüm** ṭurur bir māh-rūy-ı dilberi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 1). [gördüm, -dü, -m]*
113. Otı sünbül ḫāki ʿanber ābı kevs̱er ḫalḳı ḫūb / Cennete beñzetdüm anı ben heman dem **göricek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [göricek, -icek]*
114. Gözüm çü **gördi** sen yüzi gül boyı ʿarʿarı / Virdi yoluña biñ dil ile ʿömri serserī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [gördi, -di]*
115. Maṭlaʿ-ı ḥüsnüñ gibi bir burc-ı aʿlā görmedük / Māh ruḫsāruñ gibi bir şems-i ġarrā **görmedük** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 1). [görmedük, -me, -dü, -k]*
116. Maṭlaʿ-ı ḥüsnüñ gibi bir burc-ı aʿlā **görmedük** / Māh ruḫsāruñ gibi bir şems-i ġarrā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 1). [görmedük, -me, -dü, -k]*
117. Çoḳ cihān gülşenlerin seyr itdük ammā rāstī / Müntehā ḳaddüñ gibi bir serv-i raʿnā **görmedük** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [görmedük, -me, -dü, -k]*
118. Görseler bu noḳṭa-i ḥüsnüñ Kirāmen-kātibīn / Diyeler kim Allah Allah böyle inşā **görmedük** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 3). [görmedük, -me, -dü, -k]*
119. Sünbül ü gül-pūşlar çoḳdur cihān bāġında līk / Bu külālüñ gibi bir zülf-i semen-sā **görmedük** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [görmedük, -me, -dü, -k]*

120. Ḥayy ider bir demde biñ ʿaẓm-i remīm olmışları / Ḥaḳ bilür kim böyle enfās-ı Mesīḥā **görmedük** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 5). [görmedük, -me, -dü, -k]*
121. Dil ġarībin gerçi bend itdi hevā-yı zülf-i dost / Āh kim cān ḳurtarur biz bundan aṣlā **görmedük** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 6). [görmedük, -me, -dü, -k]*
122. Gerçi ey Mihrī cihānda ġonca-leb maḥbūblar / Çoḳdur ammā biz bunuñ mānendi ḳaṭʿā **görmedük** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [görmedük, -me, -dü, -k]*
123. **Gördügine** meyl ider dil ebsem olmaz nidem āh / Kendü kendümden gelür baña ziyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 6). [gördügine, -düg, -i, -n, -e]*
124. **Gördüm** yüzüñi āh ile efġāndan el yudum / Ṣordum lebüñi çeşme-i ḥayvāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 1). [gördüm, -dü, -m]*
125. Zinhār **görüp** añma ṣaḳın serv-i revānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 4). [görüp, -üp]*
126. Şeb-i yeldā gicesi Mihrīye gör nʾitdi felek / **Görmez** idi getürüp eyledi mihmān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [görmez, -mez]*
127. Maḫmūr gözüñ gülşen-i ḥüsnüñde **görelden** / Her gūşede bu nergis-i mestān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 4). [görelden, -el, -den]*
128. Ṭāliʿim saʿd oldı yāḫud ḳadre irdüm ġālibā / Kim maḥallem içre **gördüm** gice ṭoġmış müşterī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [gördüm, -dü, -m]*
129. Öldürmesün iñen daḫi ġamzeñ di Mihrīyi / Ben ḫūnī gözlerüñ **göreli** cāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [göreli, -eli]*
130. İrdi çün āb-ı ḥayāta Mihrī ölmez ḥaşre dek / **Gördi** çün ẓulmet şebinde ol ʿayān İskenderi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [gördi, -di]*
131. Ḫaddüñi **görüp** ḳorḫaram āh itmege cānā / Zīrā bu hevādan nice güller ṣolayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 3). [görüp, -üp]*
132. Vefālu gerçi güzel çoḳ dinürdi devrānda / Biz anı **görmemişüzdür** cihānda bir anda *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 7). [görmemişüzdür, -me, -miş, -üz, -dür]*
133. Ölince Mihrī cihānda bu sırrı itme tebāh / Yaḳañı çāk idüp it **gördügüñe** derd ile āh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 9). [gördügüñe, -düg, -üñ, -e]*
134. **Gördügümce** ḫad ü ḳadd ü leb-i yāri ṣanuram / Biri güldür biri ġonca birisi serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [gördügümce, -düg, -üm, -ce]*
135. Her kimi **görse** anuñ gül gibi yüzine güler / Ṣoñradan ḫār-ı cefā tīġıyla baġrını deler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 9). [görse, -se]*
136. **Görmedük** bir güli gülşende ki ṣolmaya felek / Ṣanma bir kimse ki itdügini bulmaya felek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [görmedük, -me, -dü, -k]*
137. Özi göyündi dāġ urdı özine lāle-i nuʿmān / **Görüp** aġyārı yanuñda gülerem ẓāhirā her an *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 9). [görüp, -üp]*
138. **Görüp** bu ḫūb u zībāyı i Mihrī ṣaḳın aldanma / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [görüp, -üp]*
139. **Görüp** ol yāri baña söylemesün diyü raḳīb / Muttaṣıl sāye gibi gör nice şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [görüp, -üp]*
140. Neyledüm nitdüm günāhum bilmezem bu ben ġarīb / **Gördüginee** yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [gördüginee, -düg, -ince]*
141. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket **görmedi** / Nice devrān gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [görmedi, -me, -di]*

gör-: *Yaşamak, tecrübe etmek.*

1. İtdi bizi ol ẕāt-ı şerīf ile müşerref / **Görmeyiserüz** ḥaşre degin ġuṣṣa vü ġamlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 4). [görmeyiserüz, -me, -y, -iser, -üz]*
2. Mihrī çeke cevrüñi vü luṭfuñ **göre** aġyar / Devlet aña ẕillet bu cefākāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 7). [göre, -e]*

3. Ḫırḳa-i ʿirfāndan it zāhid başuña tāclıḳ / Ger dilerseñ **görmeyesin** tā ebed muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 1). [görmeyesin, -me, -y, -e, -sin]*
4. Müyesser ola **görem** mi ḥabîbimüñ bir gün / Cefāsı terki ile cevrinüñ nihāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 6). [görem, -em]*
5. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem içre görme ġam **gör** ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [gör,]*
6. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem içre **görme** ġam gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [görme, -me]*
7. Ol hümānuñ **göreli** sīmurġ ʿālī himmetin / Devlet-i ḫānında geldi oldı ol dem bir ẕübāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [göreli, -eli]*
8. Müstedām ol ḥaşre dek **görme** dü ʿālemde ʿaẕāb / Salṭanat taḫtında şāhā devlet ile her nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 30). [görme, -me]*
9. Dār-ı cihānda şevketüñi ẕerre **görmedi** / ʿĀlemde gerçi sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 9). [görmedi, -me, -di]*
10. Ol mehliḳāyı gördi nice ḫande olmasun / Yıllarla çekdi **görmek** içün intiẓār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 15). [görmek, -mek]*
11. Olsun hemīşe ʿīd ile nevrūz her güni / **Görsin** cihānda devlet ile ṣad-hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [görsin, -sin]*
12. Bāġ-ı ḥüsnüñ gülşeni hergīz ḫazānı **görmesün** / Ey yüzi gül tāze vü ter nevbahār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [görmesün, -me, -sün]*
13. Çekmişem ḥadden aşa cevr ü cefāsın felegüñ / **Görmedüm** ẕerre ḳadar mihr ü vefāsın felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [görmedüm, -me, -dü, -m]*
14. Gören **görmiş** vefāsın bu kerīmüñ / Süren sürmiş ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 1). [görmiş, -miş]*
15. İ Mihrī şimdi saña ḥişşe yoḳdur / Gören **görmiş** ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 5). [görmiş, -miş]*
16. Mihrī mihrin bularuñ **göremez** illā ki raḳīb / Neyleyelüm kişiye her işi ṭāliʿdür iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [göremez, -e, -mez]*
17. Cefāların **göre** ʿāşıḳ vefāların aġyār / Sürer cihānda münāfıḳ ṣafāların her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 5). [göre, -e]*
18. Eyü çekdük bu devrānuñ cefāsın / **Görelüm** bāri bir kerre vefāsın *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 41). [görelüm, -elüm]*

gör-: *Anlamak, idrak etmek, farkına varmak*

1. Revzenüñden ẕerreveş üstüñe düşer Müşterī / **Gördi** beñzer gün cemālüñ oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [gördi, -di]*
2. ʿAḳl-ı küll ü dāniş ü ʿilm ü ulüʾl-elbāb bāb / **Görmese** ḥüsnüñ kitābından dirüz nādān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [görmese, -me, -se]*
3. Cān şemʿasına yanduġumı dostlar **görüp** / Dil micmeri ile göyinüp bile tütdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 6). [görüp, -üp]*
4. Ṭutuşur şemʿuñ zebānı micmerüñ göynür özi / Yanduġın **gördükçe** ruḫsāruña ben pervānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 3). [gördükçe, -dükçe]*
5. Şübhesüz nādān u ebter cilf ü bī-idrākdur / Ehl-i şiʿr içre seni yeg **görmeyen** Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [görmeyen, -me, -y, -en]*
6. Yüz urup āsitānına ḥabîbimüñ ḳorum başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz başumdan yeg **görür** ṭaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 1). [görür, -ür]*
7. Baş ortaya ḳoyup söyler ne kim gelse zebānına / Çü **gördi** nār-ı hecrüñde beni yaḳduġuñı ey cān *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 8). [gördi, -di]*
8. Buldı luṭfuñ eserinden bu cihān bāġı behişt / **Gördi** ḳahruñ şıfatın kim dem urur nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [gördi, -di]*

gör-: *Yaşamak, tecrübe etmek; maruz kalmak.*

1. Ḳahruñ cihānda ben **görürem** luṭfuñı raḳīb / Öldürmek ise ʿāşıḳı hey bī-vefā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [görürem, -ür, -em]*

gör-: *Algılamak, tasavvur etmek.*

1. Düşde **gördüm** ki raḳībi bile redd eyledi yār / Añla taʿbīrümüzi ḫayra dönüpdür işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 6). [gördüm, -dü, -m]*

gör-: *Fark etmek, denk gelmek; anlamak, kavramak.*

1. Baḥr-ı şiʿr içre Mihrī bir dürdür / Ki anı **görmemiş** ola ġavvāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 4). [görmemiş, -me, -miş]*
2. **Görürsüñ** günde biñ kerre anuñ aḫlāḳın aldanma / Yüzüñe gülse birḳaç gün Necātī ṣaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [görürsüñ, -ür, -süñ]*

gör-: *Hissetmek, gereksinim duymak.*

1. Bir ġıdā virmiş durur rūḥına ʿaşḳı Mihrīnüñ / **Görmez** ol tā ḥaşre dek rūy-ı cihānda açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [görmez, -mez]*

gör-: *Bakmak, dikkatle göz gezdirmek, haline nazar etmek.*

1. Bir devr idi ser-defter-i ḫūbān idi Mihrī / Şimdi **görüñ** uş her güzelüñ oldı gedāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 6). [görüñ, -üñ]*

gör-: *Düşünmek, farz etmek, saymak.*

1. Ġanīmet **gör** dem-i ʿömri ṣarıl bir nāzenīn ile / Cihān aġyārdan ḫālī olıcaḳ ṭuymasun nāṣī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [gör,]*

gör-: *Ziyaret etmek.*

1. Ḳılca cān ile yüz üstine sürinüp ḫaste-dil / Tuḥfe cān iltür ṭapuña **görmege** cānum seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [görmege, -meg, -e]*

gör-: *Erişmek, ulaşmak, nail olmak.*

1. Ġafletden uyar göñül gözin / Tā **göresin** şübhesiz cennet yüzin *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 19). [göresin, -e, -sin]*

gör-: *Göstermek, davranmak, muamele etmek.*

1. Beni uş uş ile egler raḳībi būse ile / Aña ʿināyetini **gör** baña nezāketini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [gör,]*

gör-: *Bir araya gelmek, buluşmak, karşılaşmak.*

1. Ḥayātum gider ey dost yüzüñ **görmeyicek** / Sensüzin dʾ imdi nice eyleye cān tende ḳarār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 6). [görmeyicek, -me, -y, -icek]*

gör: *Bak, farket anlamlarında ünlem.*

1. Düşmen ḳamu kişiye raḳīb oldı ʿāḳıbet / **Gör** ṭāliʿüm ki baña ḥabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [gör,]*
2. Ḳaşı bismillāh ile oḳı cemāli muṣḥafın / Küfr-i zülfinde **gör** anuñ nice īmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [gör,]*
3. Bir zamān Mihrī felekde seyr iderdi şimdi **gör** / Bu sebebden oldı uş ayaḳlar altında ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 7). [gör,]*

4. Dost Mecnūn olalı Leylī ṣaçuñ sevdāsına / **Gör** ne çıḳdı ʿāleme nām u nişānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [gör,]*
5. Ey dost seni yār-ı vefādār ola ṣandum / Bilmezlik ile **gör** ki nice odlara yandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 1). [gör,]*
6. Şeb-i yeldā gicesi Mihrīye **gör** nʾitdi felek / Görmez idi getürüp eyledi mihmān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [gör,]*
7. Reh-i ʿaşḳuñda ʿuşşāḳuñ naẓar ḳıl ḥāline cānā / Ne ḥāl ile geçer sensüz **gör** e āḥvāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [gör,]*
8. **Gör** ne yüz gösterdi bu zülf-i semen-sālar bize / Ḳodı biñ derd ü ġam-ı hecr ile sevdālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [gör,]*
9. Olur derdüñle dil āvāre her dem / Dil-ārāmum gel e **gör** ḥāli geh gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 2). [gör,]*
10. Gül beñzerem ḫadüñe deyü lāf ururdı **gör** / Geldi ki dest-būs ide ne vechi var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 7). [gör,]*
11. Lāle ḫaddüñde irüp zülf-i siyāhuña ṣabā / **Gör** ne zīnetler ider sünbül ü reyḥān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 3). [gör,]*
12. Çeşm-i şehlāñı ne remz ile işāretler ider / Dil ü cān ḳaṣdına **gör** nergis-i fettān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 9). [gör,]*
13. Zülf-i ṭāvūsını **gör** gülşen-i ḥüsn içre nice / Cilveler ʿarż ḳılur her yaña cevlān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 14). [gör,]*
14. Nice naḳş itdi gülistāndaki her bir varaḳa / Yed-i ḳudretle bugün **gör** yine Naḳḳāş-ı Ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 6). [gör,]*
15. Fevt olup gitmiş iken luṭfına Ḥaḳḳuñ naẓar it / **Gör** nice buldı ḥayāt uşda yine ʿaẓm-i remīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 7). [gör,]*
16. Nice şehzādedür **gör** kim anuñ ʿālī-cenābında / Melekler perdedārıdur felekler sāyebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 28). [gör,]*
17. Nice şehbāzdur **gör** kim beg iltür āşiyānına / Yüri bezm-i ḫarābātda iken ṭaʿn eyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [gör,]*
18. Çeşmine cān virdüñ ey dil pendümi gūş itmedüñ / **Gör** nice siḥr itdi āḫir bu iki cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [gör,]*
19. Görüp ol yāri baña söylemesün diyü raḳīb / Muttaṣıl sāye gibi **gör** nice şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [gör,]*
20. Nice naḳş itdi **gör** ol naḳḳaş ṣunʿından yine / Her dıraḫt-ı ḫāmdan gösterdi bir rūy-ı nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [gör,]*
21. Yazmış cemāli levḥine reyḥān ḫaṭṭ-ı riḳāʿ / Devr-i ḳamerde **gör** nice bulmış ḳarār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 3). [gör,]*
22. Cān cānbāzını **gör** laʿlüñe irişmek içün / Rīsmān-ı ser-i zülfüñden iner döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 5). [gör,]*
23. Ne cefā eyledi **gör** çarḫ bizüm cānumuza / Ḥasret itdi bizi her sevgülü yārānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 1). [gör,]*
24. Ṣaldı küffār iline āl ile yārānlarumuz / Neyledi bu felegi **gör** ki müselmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [gör,]*
25. Baña müfessiri ʿaşḳuñ ezelde bildürdi / Lebüñ ʿibāretini **gör** Ḥaḳuñ hidāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 2). [gör,]*
26. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi **gör** ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [gör,]*
27. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi **gör** ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [gör,]*
28. Ḳudret eliyle **gör** yine reyḥānī ḫaṭları / Yazdı yeşil varaḳlara kʾ ol Kirdgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 3). [gör,]*
29. Nāzüklük ile mīvesin aldum dehānınuñ / **Gör** bāġbānı yaʿni ki uġrı gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 4). [gör,]*
30. Yidigüm derd içdigüm ġamdur enīsüm ġuṣṣa yār / Sensüzin nice geçer **gör** bu zamānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [gör,]*
31. **Gör** nice derde esīr olduñ i bī-çāre başum / Bulmadum ḳaldı senüñ derdüñe bir çāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [gör,]*
32. Degmedüm bir güle bu ṭāliʿi yoḳ başumı **gör** / Ṭutaram bunca zamān oldı ki gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [gör,]*
33. Luṭfın raḳībe ḳılur u ʿuşşāḳa cevrini / **Gör** bu zamāne ḫūblarınuñ iʿtibārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 4). [gör,]*

34. Gel ki senden budur ey dost bu cānuñ dilegi / Yar neler vardur içinde **gör** e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [gör,]*
35. Rīsmān zülfüñde bir gün dost ġamzeñ tīġına / Düşeyin cān vireyin **gör** ʿāşıḳuñ cānbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 4). [gör,]*
36. Zīneti ḥüsnüñ gülistānında ögrenmiş meger / Baġlamış bāġ-ı cihānda **gör** ne ḫoş eṭvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [gör,]*

gördüñ: *Görünce, gördüğün zaman.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnini **gördüñ** çün oḳı Sūre-i Nūr / Mihrī ʿāşıḳlara ʿālemde bu fāl az açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [gördüñ,]*

göre ṭur-: *Görebilmek, görme şerefine nail olmak.*

1. **Göre ṭursun** bu gözüm bāri ölince yüzini / Kefenin boynına ṭaḳup vara yalvara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [göre ṭur-,]*

gören: *Bir olaya, duruma şahitlik eden kimse.*

1. Der-peyince yollarına düşdügüm dilberlerüñ / Dir **gören** ḫaylī belākeşdür bu Mihrī derdmend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 8). [gören,]*
2. Ḥamdülillāh kim mülāḳāt oldı Mihrī Dāʿiye / Dir **görenler** ẕātuña erkān-ı devlet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 8). [görenler, -ler]*
3. ʿAşḳuñ yolında cānā cān virdügüm **görenler** / Dir ehl-i ʿaşḳ içinde Mihrī güzīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 5). [görenler, -ler]*
4. Leblerinden dişleri naẓmın **gören** dir gūyiyā / Ḥoḳḳa-i yāḳūt içinde dürr ü mercān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [gören,]*
5. Dir **gören** ol ṣanem-i lāle-ruḫı birbirine / Mihrī bī-çāreyi āşüfte ḳılan budur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 7). [gören,]*
6. Düşelden leblerüñ ʿaksi bu cām-ı dīdeme cānā / **Görenler** dir ḳabaġumı ki ṣāfī ṭolu ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [görenler, -ler]*

görin-: *Ortaya çıkmak, görünmek.*

1. Çün delmez imiş ġamzeleri ḫançeri baġrum / Pes bu yüregimde **görinen** yāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 4). [görinen, -en]*
2. Ḫaddüñ **görinelden** gül-i ḫandān unuduldı / Ḫaṭṭuñ ireli sünbül ü reyḥān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 1). [görinelden, -el, -den]*
3. **Görinen** ʿīd-i vaṣlında hilāl ebrūsıdur anuñ / Velī ʿīd ayıdur dirlerse bu ḫalḳuñ gümānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 27). [görinen, -en]*

görin-: *Izlenim uyandırmak, ... gibi gelmek.*

1. Gözlerüme sensiz ey rūḥ-ı revānum bir nefes / Gülşen ise neyleyem külḫan **görinür** bāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 4). [görinür, -ür]*
2. Senüñ ile dilberā ʿālem ḳamu gülzārdur / **Görinür** sensüz gözüme dostum her gül diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [görinür, -ür]*
3. **Görinmiş** ḫalḳa ḫod sūretde dervīş / Velīkin maʿnide sulṭān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 3). [görinmiş, -miş]*

görin-: *Gözükmek, kendini göstermek; parlamak, ışıldamak.*

1. Ḳamer serv üzre çıḳmışdur **görinür** ṭurrañ altında / Cemālüñ gülsitānından egilmiş dāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [görinür, -ür]*

görinen: *Aşikar, belirgin, açıkta.*

1. ʿAcebā laʿl-i lebinden yine emsem ḳıla mı / Yüregümde **görinen** ġamzeleri yāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 2). [görinen,]*

<u>görişde:</u> *Gören, olaya şahit olan; aşığın, aşk yolunda öldürüldüğünü gören.*

1. Göz gördi göñül bildi ki ben küşte-i ʿaşḳam / Kimse baña raḥm itmedi bilişde **görişde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 3). [görişde,]*

<u>görişte:</u> *Görüşme, buluşma.*

1. Didüm yüzüñi görmedüm evvelki **görişte** / Burḳaʿ götürüp açdı yüzin didi gör işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 1). [görişte,]*

<u>görüñ:</u> *Bakın, farkedin, dikkat kesilmek anlamında bir söz.*

1. ʿArż itdi gülşene **görüñ** ol güliẕār ḫaṭ / Naḳş itdi gül varaḳlarına yazdı yār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [görüñ,]*
2. Boynına çeşmi ʿāşıḳuñ zünnār-ı zülfin baġladı / Şimdi **görüñ** ol kāfiri ḳaṣd eyler īmānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 2). [görüñ,]*

<u>görüp iġmāż-ı ʿayn it-:</u> *Görüp de görmemezlikten gelmek, umursamamak; ilgi göstermemek, gözardı etmek.*

1. **Görüp iġmāż-ı ʿayn itme** kemīne Mihrīyi cānā / Reh-i ʿaşḳuñda cān virür senüñ ḫaylī zamāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 7). [görüp iġmāż-ı ʿayn it-,]*
2. Zāhidüñ **iġmāż-ı ʿayn itdügi** maḥbūbı **görüp** / Bil şuña beñzer bu ḫar-gāv bindi urġan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 3). [görüp iġmāż-ı ʿayn it-,]*

<u>göster-:</u> *Göstermek, sergilemek.*

1. **Göster** cihāna gülşen-i ḥüsnüñ ki ḫusrevā / Gül gibi güle ṣūret-i ʿālem bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 3). [göster,]*
2. Ṭalʿat-ı mihri gibi **göstermedi** şems-i münīr / Gerçi devr eyler felek leyl ü nehār u māh u sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [göstermedi, -me, -di]*
3. Çünki **gösterdi** cihāna ruḫlarından yār gül / Eyledi rūy-ı zemīn eṭrāfını envār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 1). [gösterdi, -di]*
4. Ḳudretinden gör ki Ṣāniʿ nice **gösterdi** ʿayān / Ḫākden berg-i semen lāle şecerden ḫār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [gösterdi, -di]*
5. Bir dem içre oynasa biñ dürlü bendler **gösterür** / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [gösterür, -ür]*

göster-: *Görülmesini sağlamak, görülmesine yol açmak.*

1. Mis̱lüñ gibi ey şāh-ı zamān rūy-ı cihāna / Bu devr-i felek bir daḫi **göstermedi** ḳaṭʿā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 15). [göstermedi, -me, -di]*
2. ʿAynına **gösterür** mi göre bir daḫi felek / Ger senden özgede göre çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [gösterür, -ür]*
3. Atsa ġamzeñ tīrini cān pūtesine ḳaşlaruñ / **Gösterür** dil daḫi cānā cevherī peykān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [gösterür, -ür]*
4. **Gösterür** ehl-i ʿaşḳa esrārı / Ḥikmet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 13). [gösterür, -ür]*
5. Nice naḳş itdi gör ol naḳḳaş ṣunʿından yine / Her dıraḫt-ı ḫāmdan **gösterdi** bir rūy-ı nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [gösterdi, -di]*
6. Cefā ḫārında bülbül-veş göñül feryād ider her dem / Cemālüñ gülşenin **göster** ḫoş olsun ḥāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 3). [göster,]*
7. Ruḫlaruñuñ pertevin setr itmesün kāfir ḫaṭuñ / Hey begüm **göster** cemālüñ nūrın īmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [göster,]*
8. Rāstī seyr eyle ʿuşşāḳı nevālar **gösterür** / Dilleri ḫayrān ider ʿaşḳuñ ṣadāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 3). [gösterür, -ür]*
9. Perçemin çözse geh ʿuşşāḳa kemendler gösterür / Oḳısa ebyāt-ı şīrīn laʿl-i ḳandler **gösterür**

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 7). [gösterür, -ür]

10. Perçemin çözse geh ʿuşşāḳa kemendler **gösterür** / Oḳısa ebyāt-ı şīrīn laʿl-i ḳandler gösterür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 7). [gösterür, -ür]*
11. Ḳulaḳdan olmışıduḳ gerçi ʿāşıḳ / Bi-ḥamdillah ki ḫoş **gösterdi** Ḫālıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 1). [gösterdi, -di]*
12. **Gösterür** ehl-i ʿaşḳa esrārı / Ḥikmet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 13). [gösterür, -ür]*

göster-: *Yol göstermek, öğrenim vermek, öncülük etmek.*

1. Sebzenüñ ṭıflına **göstermek** içün neşv gelüp / Dembedem ṣaḥn-ı gülistānda ider ders taʿlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 2). [göstermek, -mek]*

göster-: *Göstermek, işaret etmek.*

1. Rīsmān zülfüñle niçün bağlıdur boynum didüm / **Gösterüp** çeşmin didi bu kāfirüñ ṭutsağıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 3). [gösterüp, -üp]*

göster-: *Görülmesini sağlamak, kanıtlamak, ortaya koymak.*

1. Raḳībüñ lāf urup dirmiş anı öldürürin bir gün / Er ise gelsün ol nāmerd aña **göstereyin** erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [göstereyin, -e, -y, -in]*

göster-: *Yaşatmak, nasip etmek.*

1. Ayru düşdügüm ḥabībümden Ḫudā **göstermesün** / Olduġum serv-i bülendümden cüdā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 1). [göstermesün, -me, -sün]*
2. Hem-demi ġuṣṣa vü ġam eyledi devrān bize / Raḥm idüp luṭfını **göstermedi** bir an bize *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 7). [göstermedi, -me, -di]*

göster-: *Açığa çıkartmak; camın içini göstermesi.*

1. Yüze yüz yāre muḳābil olmasun deñ āyine / Kendü özin gizlesün ol bī-ḥayā **göstermesün** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 3). [göstermesün, -me, -sün]*

götür-: *Uzaklaştırmak, gidermek, kaldırmak.*

1. Ẓulmeti bir curʿa ile ḫāne-i dilden **götür** / Ol ṣafādan külbe-i aḥzānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 4). [götür,]*
2. Ẓāhir itdi ruḫını zülfi seḥābın **götürüp** / Yārlıḳ itdi bizümle meh-i tābān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 4). [götürüp, -üp]*

götür-: *Bir kimseyi bir yere kadar yürütmek, uzaklaştırmak.*

1. Öldürmege **götürdi** deyü müddeʿīyi yār / Çeşmiyle ġamzesi bāña birden göz itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 5). [götürdi, -di]*

götür-: *Gidermek, ortadan kaldırmak; doğru yolu göstermek.*

1. Ḳo zülfi ḳıṣṣasın oḳı cemāli muṣḥafını / **Götürmek** ister iseñ cān u dil ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [götürmek, -mek]*

götür-: *Saklanmasına neden olmak, ortadan kaybolmak; kıskançlıktan gizlenmek.*

1. Āfitābı **götürüp** gülşen-i ḫüsni getüren / Yā Rab ol mūy-ı miyān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 3). [götürüp, -üp]*

götür-: *Taşımak, kaldırmak.*

1. Günāhum ṣıġmaya dünyāya düpdüz / **Götürmez** ẕerresini kūh-ı Elburz *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [götürmez, -mez]*

götür-: *Açmak, başlamak; kaldırmak.*

1. **Götürüp** perde-i ʿuşşāḳı ser-āgāz idelüm / Bülbüli māt idelüm nāle vü efġānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 2). [götürüp, -üp]*

göyin-: *Yanmak; aşk ateşi içinde kavrulmak.*

1. Cān şemʿasına yanduġumı dostlar görüp / Dil micmeri ile **göyinüp** bile tütdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 6). [göyinüp, -üp]*
2. Ṭutuşur şemʿuñ zebānı micmerüñ **göynür** özi / Yanduġın gördükçe ruḥsāruña ben pervānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 3). [göynür, -ür]*

göynicek: *Yanmış, içi kurumuş.*

1. Bu maḳāmuñ ismini gerçi dimişler Göynicek / Dillere virür ḥayāt āb-ı revānı **göynicek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 1). [göynicek,]*

Göynicek: *Amasya'da bulunan bir ilçe; yanmış, içi kurumuş.*

1. Bu maḳāmuñ ismini gerçi dimişler **Göynicek** / Dillere virür ḥayāt āb-ı revānı göynicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 1). [göynicek,]*

göyün-: *Yanmak, tutuşmak; acı çekmek, kederlenmek, içi yanmak.*

1. **Göyünince** ḳahr-ı aġyār ile dil micmer gibi / Cevr-i yār ile yanaydum mūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 6). [göyünince, -ince]*
2. Hecr ile yandı **göyündi** ḳalmadı cāndan eşer / Āteş-i tennūr-ı ġamda sīne biryān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 3). [göyündi, -di]*
3. Ten yandı dil **göyündi** yürek deldi fürḳatüñ / Ġamzeñ ḫadengi ḫışm ile çün çekdi ḫançeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [göyündi, -di]*

göz: *Göz, görme organı.*

1. Var mıdur bir yer ġamuñdan aġladuḳça dostum / **Gözlerimüñ** ḳanlu yaşı ile rengīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 3). [gözlerimüñ, -ler, -im, -üñ]*
2. Gel aḳıtma **gözlerümüñ** ḳanlu yaşın sevdügüm / Ocaġuña ṣu ḳoyar ḫayr itmez āḫir bu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 2). [gözlerümüñ, -ler, -üm, -üñ]*
3. **Gözlerüme** sensiz ey rūḥ-ı revānum bir nefes / Gülşen ise neyleyem külḫan görinür bāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 4). [gözlerüme, -ler, -üm, -e]*
4. Ol şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ḥüsn içinde bī-bedel / Ol **gözi** şehlā ḳadi bālāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [gözi, -i]*
5. Gerçi dil mecrūḫdur hecrüñle **gözde** nem de var / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden aña merhem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [gözde, -de]*
6. Fettān **gözüñüñ** ḳaṣdı dil ü cān imiş ey dost / Tīr-i müjeñe sīne nişān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [gözüñüñ, -üñ, -üñ]*
7. Nergis **gözüñ** ḫayāl ile ser-mest sebzede / Ġonca tebessüm itmege uş intiẓār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 5). [gözüñ, -üñ]*
8. Kirpügi oḳların atmaġa göñül pūtesine / Bu **gözi** āhunuñ ebrū-yı kemānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 4). [gözi, -i]*
9. Öldürmesün iñen daḫi ġamzeñ di Mihrīyi / Ben ḫūnī **gözlerüñ** göreli cāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [gözlerüñ, -ler, -üñ]*
10. Gün yüzüñ oldı **gözümden** ki nihān iki gözüm / Ḳarañu oldı baña işbu cihān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [gözümden, -üm, -den]*

11. **Gözüme** nūr irişsün yine göñlüme sürūr / Göreyüm gün yüzüñi bir dem amān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [gözüme, -üm, -e]*
12. Göre ṭursun bu **gözüm** bāri ölince yüzini / Kefenin boynına ṭaḳup vara yalvara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [gözüm, -üm]*
13. Çemende ḳāmetini gördüm o gül-endāmuñ / **Gözini** nergis ü boyın çenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 3). [gözini, -i, -n, -i]*
14. Key ḥaẕer ḳıl **gözlerinden** ḫūnīdür dilberlerüñ / Günde biñ kez hey budur nā-ḥaḳ yere ḳan eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 4). [gözlerinden, -leri, -n, -den]*
15. Āl ile aldayı aldayı şikār eyleyelüm / Meclise cemᶜ idelüm **gözleri** āhū sürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 3). [gözleri, -leri]*
16. Dilde ġam **gözümde** nem sīnemde āteş her zamān / Kime derdüm yanayın ben kendü kendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [gözümde, -üm, -de]*
17. Senüñ ile dilberā ᶜālem ḳamu gülzārdur / Görinür sensüz **gözüme** dostum her gül diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [gözüme, -üm, -e]*
18. Saña āl itmesün aldanma i dil ġamzesine / Dilleri ṣayd idici **gözleri** āhūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 4). [gözleri, -leri]*
19. Yaş degüldür **gözüm** aḳıtduġı ḳaddin göricek / Serv ayaġına yüzin sürmek içün ṣudur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 6). [gözüm, -üm]*
20. Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde / Bu **gözleri** mekkārum ḫoş ḫūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 1). [gözleri, -leri]*
21. Mihrī hem-dem olagör ᶜömr-i ṭavīl ister iseñ / Zülfi sünbül **gözi** nergis ḫaṭı reyḥānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 8). [gözi, -i]*
22. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem iki **gözüm** / Gündüzin güneşe tā kim gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [gözüm, -üm]*
23. Sevdi göñlüm yine bir ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre mi var ki benim **gözüm** ü göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [gözüm, -üm]*
24. Gördi çü **gözüm** ḳāmet-i dil-cūyuñı cānā / El-minnetü lillāh yine bustānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 3). [gözüm, -üm]*
25. Düşmişüz āḥū **gözüñ** sevdāsına Mecnūn-veş / Mesken olmışdur ḳamu bu kūh u ṣaḥrālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 4). [gözüñ, -üñ]*
26. Yine dil düşdi bugün bir **gözi** āhū elige / Ki güneş görse yüzin gire seḥābe elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [gözi, -i]*
27. Ḳurdurdı hemān **gözlerine** ḳaşları yayın / Kirpükleri oḳların atup baġrumı deldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 2). [gözlerine, -leri, -n, -e]*
28. Getürdi ṣabā peyki cilā ḫāk-i rehüñden / Tā **gözlerüme** kuḥl-i Ṣıfāhān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 4). [gözlerüme, -ler, -üm, -e]*
29. Maḫmūr **gözüñ** gülşen-i ḥüsnüñde görelden / Her gūşede bu nergis-i mestān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 4). [gözüñ, -üñ]*
30. Dil ᶜandelībi di nice feryād ḳılmasun / Her ḫār ile görür **gözi** sen gül-ᶜiẕārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 3). [gözi, -i]*
31. Ġamgīn dilümde zār ile efġān dükenmedi / Nemgīn **gözümde** derd ile giryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [gözümde, -üm, -de]*
32. Geçerken bende oldı dil ḥabībüm āsitānuñda / Göñül derbān **gözüm** saḳḳā müjemdür şimdi ferrāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [gözüm, -üm]*
33. **Gözüm** çü gördi sen yüzi gül boyı ᶜarᶜarı / Virdi yoluña biñ dil ile ᶜömri serserī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [gözüm, -üm]*
34. **Gözlerüñ** ḳanım içer laḥẓada bir ṣu yerine / Ḳanda buldı ᶜacebā bu iki ḫūnḫār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [gözlerüñ, -ler, -üñ]*
35. **Gözlerüm** rūy-ı laṭīfinden ırağ olalı cān / Dir idüp āh u fiġān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 2). [gözlerüm, -ler, -üm]*
36. Eyledüm yoluña īṣār itmek içün ḫusrevā / **Gözlerümüñ** ḳanlu yaşın dürr ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [gözlerümüñ, -ler, -üm, -üñ]*

37. Bitmedi ḫaṭuñ gibi gülistānda benefşe / Çeşmüñ gibi yā nergis eyā **gözleri** şehlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 21). [gözleri, -leri]*
38. Her ki yavuz ṣanur ise saña ey şāh-ı kerem / **Gözi** giryān ola vü sīnesi biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [gözi, -i]*
39. Ḫayāli ḫaddüñüñ iki **gözümden** olmasa ḫālī / Bitüpdür ābı içinde nʾola serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 7). [gözümden, -üm, -den]*
40. **Gözüñ** ḳanuma ḳaṣd itdükçe laʿlüñ remz ider cāna / Ecelden yaʿni ʿīsā-veş bize emn-i emānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 10). [gözüñ, -üñ]*
41. **Gözüñe** ḳarşu cān u dil gidüp ḳaldı muḳābil ten / Atılsa oḳı elbette gerekdür çün nişānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 9). [gözüñe, -üñ, -e]*
42. Ḫayālüñ yazalı naḳşını dil levḥasına / Gözedür ḳible-nümā gibi **gözüm** leyl ü nehār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 7). [gözüm, -üm]*
43. Yanaram bezm-i şevḳüñde **gözüm** aġlar göñül ḫandān / Hemān ol şemʿa döndüm kim güler dāʾim ziyānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [gözüm, -üm]*

göz: *Suyun çıktığı yer, pınar.*

1. Pāk eyledi ferrāş-ı ṣabā rūy-ı cihānı / Getürdi bahār ebr **gözinden** aña çün mā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 5). [gözinden, -i, -n, -den]*

göz: *Görme organı; sevgilinin süzgün bakışlı gözü.*

1. Dād itmez iseñ dādımuzı ḫūni **gözüñ** / Beni nā-ḥaḳ yere öldürse gerek āḫir-i kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 8). [gözüñ, -üñ]*

göz: *Görme organı; sevgilinin kan dökücü gözü.*

1. Ruḫlaruñ dil şāhını mat eyledi bir luʿb ile / **Gözlerüñ** cān ferzine ḥācet degül sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [gözlerüñ, -ler, -üñ]*

göz aç-: *Uyanık davranmak, acele etmek.*

1. Ol mehī ḳılmış iḥāṭa **göz açup** seyyāreler / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 12). [göz aç-,]*

göz çıḳar-: *Gözlerini yuvasından çıkarmak; zarara uğratmak, acı ve ızdırap vermek.*

1. Cemālüñi görüp ġayra naẓar eyler isem / Dostum tīr-i müjeñle iki **gözümi çıḳar** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 5). [göz çıḳar-, -üm, -i]*

göz gör-: *Apaçık ortada olmak, herkesçe görülmek.*

1. **Göz gördi** göñül bildi ki ben küşte-i ʿaşḳam / Kimse baña raḥm itmedi bilişde görişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 3). [göz gör-,]*

göz göre: *Göz göre göre, bilerek, isteyerek, farkında ve bilincinde olarak.*

1. Bir eyü güzeller güzeli göñlümi aldı / **Göz göre** benüm başumı ġavġālara ṣaldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 1). [göz göre,]*

göz göre gör: *Herkesin gözü önünde, açık, aleni bir şekilde.*

1. Çeşmüme dil uyup ruḫ-ı dildāra gitdiler / **Göz göre gör** beni nice odlare atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 1). [göz göre gör,]*

göz ır-: *Gözlerini ayırmak, o yöne, kişiye doğru bakmamak, göze giren toz sebebiyle kısa süreli görememek.*

1. Ṣanma cemāli ayīnesinden **gözüm ıram** / Bir toz getürmek ile sen ey nā-bekār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [göz ır-,]*

göz it-: *Göz işaretleriyle bir şeyler anlatmak, işaret vermek.*

1. Öldürmege götürdi deyü müddeʿīyi yār / Çeşmiyle ġamzesi baña birden **göz itdiler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 5). [göz it-,]*

göz kızart-: *Göz kızartmak, öfke ya da tutku sebebiyle gözüne hiçbir şey görünmeyerek eyleme hazırlanmak, eyleme geçmek.*

1. Dostum dil murġına ḳurmuş ḳara zülfeynüñ aġ / **Göz ḳızardup** düşdüm illā āh kim müşkil duzāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 1). [göz ḳızard-,]*

göz süz-: *Süzgün bakış atmak, başını tam çevirmeden bakmak.*

1. Güle nergis ṭurup **süzmiş gözini** / Açılmış ġoncalar düzmiş yüzini *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 27). [göz süz-,]*
2. Nergis **gözini süzdi** görüp çeşm-i nāzını / Gül ruḫlarını oḫşadı nesrīn ü lāle hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 2). [göz süz-, -i, -n, -i]*

göz ucı: *Başını çevirmeden, önemsizce bakış; sevgilinin yan bakışı; çok küçük bir bakış.*

1. Gördi bir māhliḳāyı yine sevdi gözümüz / **Göz ucından** göze göz odlara atduḳ özümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 1). [göz ucı,]*

göz ucıyla merḥabā eyle-: *Göz ucuyla selam vermek, fazla önem vermeden selam verip geçmek.*

1. Gāh ki bir **göz ucıyla merḥabā eylerdi** yār / Yine beñzer ki araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [göz ucıyla merḥabā eyle-,]*

göz yaşı: *Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñ ṣularam **göz yaşıla** ṣām u seḥer / Daḥi şeftālu yimesün mi bu bustān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [göz yaşı,]*
2. Senüñ ʿaşḳuñ hevāsında budur taḥṣīli Mihrīnüñ / Ciger biryān u dil ḫaste aḳıdur **gözleri yaşı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [gözleri yaşı,]*
3. Ḥasretinden aġlaram sen Yūsufuñ Yaʿḳūb-veş / **Gözlerüm yaşı** dükenmez ṣanki Nīl ırmaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 4). [gözlerüm yaşı,]*
4. Ḥasretüñden ṣūretüm zerdi ʿayāndur lā-cerem / Fürḳatüñden **gözlerüm yaşı** revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 1). [gözlerüm yaşı,]*
5. Kūyuñda **gözlerüm yaşı** ol denlü aḳdı kim / Ġarḳ oldı her ḥaremleri dürr ü zebercede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 4). [gözlerüm yaşı,]*
6. Hecrüñle **gözüm yaşı** yaġmur gibi yaġaldan / Başdan başa bu ʿālem çayır çimen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 2). [gözüm yaşı,]*
7. Zecr ise ḥadden aşdı **gözüm yaşı** başdan / Cevr ise yetdi cānuma ey dilrübā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 3). [gözüm yaşı,]*
8. İlāhī gülşen-i ḥüsnin **gözüm yaşıyla** sen ṣaḳla / Ṭolupdur gerçi āhumdan zemīn ü āsumān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [gözüm yaşı,]*
9. Hem-demüm āhum olupdur mūnisüm **gözüm yaşı** / Kimse bilmez ḥālümi derdüm nihāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 2). [gözüm yaşı,]*
10. ʿĀr u nāmūsı yoluñda yele virmişdi göñül / Şimdi ġarḳ itdi **gözüm yaşı** anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [gözüm yaşı,]*
11. Yüz sürmek içün pāyına her serv-i revānuñ / **Gözüm yaşı** Ceyḥūn-ı revān bāġı ṭolandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 6). [gözüm yaşı,]*
12. Mihrüñi ṣaḳlar idüm dilde **gözüm yaşı** velī / Eyledi sırrumı gün gibi ʿayān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [gözüm yaşı,]*

13. Cevr ile beni şol ḳadar aġlatdı felek kim / Sürḫāb **gözüm yaşı** ile ḳana boyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 1, Beyit 1). [gözüm yaşı,]*
14. Ayaġın öpmege sen serv-i nāzuñ / **Gözümüñ yaşı** olmışdur revāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 3). [gözümüñ yaşı,]*
15. Çünki sen serv-i revān gitdi hemān oldı revān / ʿAḳabince **gözümüñ yaşı** revān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 2). [gözümüñ yaşı,]*
16. **Gözümüz yaşını** döndürdi bizüm ḳanlara / Bir nefes derdümüz irgürmedi dermānlara *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 15). [gözümüz yaşı,]*
17. **Gözyaşını** ḳaddüñ görip ey serv-i revānum / Yüz ṣuyıla sen serve revān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 2). [gözyaşını, -n, -ı]*
18. **Gözyaşı** gibi sende naẓardan düşürürseñ / Derdā vü dirīġā vü hezār āh efendüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 4). [gözyaşı,]*

gözden bırak-: *Gözden düşürmek, önceden gösterilen ilgiyi kesmek.*

1. Buña ṭaş çatlar i Mihrī ne taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide yārüñ seni **gözden bıraḳa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [gözden bıraḳ- ,]*

gözden düşür-: *Bir kimsenin gözünde başka birinin değerini düşürmek, bir kimsenin rağbet görmemesine, sevilmemesine neden olmak.*

1. Düşmenler üstine ṣanemüñ el üşürdiler / Yatlu ḫaberle uş beni **gözden düşürdiler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 1). [gözden düşür-,]*

gözden ırak ol-: *Ayrı düşmek, görüşememek.*

1. Nidelüm **gözden ırag olduñ** ise dost yeter / Çün ḫayālüñ dil-i virānuma mihmān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 3). [gözden ırag ol- ,]*

göze göz: *Göz göre göre, bilerek, farkında ve bilincinde olarak.*

1. Gördi bir māhliḳāyı yine sevdi gözümüz / Göz ucından **göze göz** odlara atduḳ özümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 1). [göze göz,]*

gözen: *Sevimli, hoşa giden.*

1. Gel vaḳt-i ṣafā devr-i bahāruñ **gözenidür** / Ey dil demidür sen daḫi şevḳ ile ṭol imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [gözenidür, -i, -dür]*

gözet-: *Koruyup kollamak, arka çıkmak, gözetmek.*

1. Nāzüklük ile mīvesin aldum dehānınuñ / Gör bāġbānı yaʿni ki uġrı **gözetdiler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 4). [gözetdiler, -di, -ler]*

gözet-: *Bakmak, seyretmek, başında beklemek; aşığın sürekli sevgilinin resminin önünde beklemesi.*

1. Ḫayālüñ yazalı naḳşını dil levḥasına / **Gözedür** ḳıble-nümā gibi gözüm leyl ü nehār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 7). [gözedür, -ür]*

gözi ucıyla bir naẓar ḳıl-: *Göz ucuyla bakmak, hafifçe, belli etmeden göz atmak.*

1. Tīġ-ı ḳahr ile deler çün şerhā şerhā sīnemi / **Bir naẓar ḳılsa gözi ucıyla** cānān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 3). [gözi ucıyla bir naẓar ḳıl-,]*

gözinden dūr ol-: *Gözden uzak olmak, görememek, uzaklara gitmek.*

1. Kimsenüñ yāri **gözinden dūr olup** yād olmasun / Kimseler ġam ḫānesinde çār u nāçār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 2). [gözinden dūr ol-,]*

gözine getür-: *Gözünün önüne getirmek, hayal etmek.*

1. Mest-i mey-i ʿaşḳ olmış u **gözine getürmüş** / Evkār ṭurur arḳası dīvāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 3). [gözine getür-,]*

gözle-: *Önem vermek, ayrı tutmak.*

1. Çeşm-i ḫūnrīzüñ elinden kime feryād ideyin / Kim içer ḳanumı her dem **gözlemez** āvāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 2). [gözlemez, -mez]*

gözleri yaşın revānlar eyle-: *Çok fazla gözyaşı döktürmek, ağlatmak; üzmek, kederlendirmek.*

1. **Gözleri yaşın revānlar eyleyüp** nālān ider / Mihrī ḥüsnüñ gülsitānında bugün dollābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 5). [gözleri yaşın revānlar eyle-,]*

gözlerüñ yaşın revān eyle-: *Gözyaşı dökmek, ağlamak.*

1. **Gözlerüñ yaşın revān eyle** revān didüm be-çeşm / Didi laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [gözlerüñ yaşın revān eyle-,]*
2. Didi serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe / **Gözlerüñ yaşın revān eyle** revān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [gözlerüñ yaşın revān eyle-,]*

gözüm çıḳ-: *Gözü yerinden çıkmak, kör olmak.*

1. Döndürürsem yüz yüzüñden ḳıbleden dönsün yüzüm / Senden ayruġa naẓar ḳılsa dirüm **çıḳsun gözüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 7). [gözüm çıḳ-,]*

gözüm ḫānesinüñ ḳabaġı ṣāfi ṭol-: *Gözü kan çanağına dönmek, uykusuzluk sebebiyle gözleri kızarmak.*

1. Leb-i meygūnı ḫayāl ile **gözüm ḫānesinüñ ḳabaġı ṣāfi ṭolupdur** yine pür ḳan-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 17). [gözüm ḫānesinüñ ḳabaġı ṣāfi ṭol-, -ı-üm]*

gözüm yaşı: *Gözden akan yaş; gözyaşı denizi; keder, hüzün.*

1. Sefīne-i dili ġarḳ idicek **gözüm yaşı** / Ḥabīb dāmenini ben kenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 4). [gözüm yaşı,]*

gözüm yaşını ḳan it-: *Gözyaşlarını kan etmek, çok ağlatmak; acı, hüzün, kedere sebep olmak.*

1. **Gözüm yaşını ḳan itdüñ** beni bī-ʿaḳl u cān itdüñ / Velī ben ḫasteden ey dost hergiz kesmedüñ kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [gözüm yaşını ḳan it-,]*

gözüm yaşlar it-: *Ağlamak, gözyaşı dökmek; üzülmek, kederlenmek.*

1. Miḥnet ü derd ü belā ile **gözüm yaşlar ider** / Ḥasret ü hicr ü cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [gözüm yaşlar id-,]*

gözüm yaşları: *Gözyaşları, gözden akan su damlacıkları; aşığın kederi, elemi, üzüntüsü.*

1. Nʾola çekdiyse **gözüm yaşları** deryāya beni / Ġarḳa virmişdi gözüm zevraḳın evvel nemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 2). [gözüm yaşları,]*

gözüm zevraḳı: *Göz kayığı; aşığın gözleri.*

1. Nʾola çekdiyse gözüm yaşları deryāya beni / Ġarḳa virmişdi **gözüm zevraḳın** evvel nemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 2). [gözüm zevraḳı,]*

gözüme görin-: *Belli, aşikar olmak; hayal etmek.*

1. **Görinelden gözüme** cānā cemālüñ gülşeni / Bülbül-i şūrīdedür tā ṣubḥ olınca dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 1). [gözüme görin-, -üm, -e]*

gözüme zindān görin-: *Yaşanmaz, huzursuz yer olarak görünmek; büyük bir karamsarlık ve mutsuzluk içinde olmak.*

1. Dü cihān gülşeni bil **gözüme zindān görinür** / Baña yār olmayıcaḳ sen büt-i Rıḍvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 6). [gözüme zindān görin-, -üm, -e-ür]*

gözümi açup yumunca: *Göz açıp kapayıncaya kadar, birdenbire, aniden.*

1. **Gözümi açup yumunca** oldı çeşmümden nihān / Şöyle teşḫīṣ itdüm anı yā melekdür yā perī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 4). [gözümi açup yumunca,]*

gözümüñ şuları: *Gözden akan yaş, gözyaşı.*

1. **Gözümüñ şuları** her cānibe bāġı ṭolanur / Her ḳaçan seyr idesün serv-i revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 4). [gözümüñ şuları,]*

gözümüñ yaşları: *Gözyaşı, gözden akan su; aşığın sevgili uğruna döktüğü gözyaşları.*

1. Cārūb olur kirpüklerüm bāzāra gitdükçe ḥabīb / Şular **gözümüñ yaşları** rāhını dükkānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 3). [gözümüñ yaşları,]*

gözümüz gör-: *Dikkatini çekmek, fark etmek.*

1. **Gördi** bir māhliḳāyı yine sevdi **gözümüz** / Göz ucından göze göz odlara atduḳ özümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 1). [gözümüz gör-,]*

gözümüz gör-: *Karşılaşmak, rastlamak, bir araya gelmek.*

1. Seni heyhāt ki bir daḫi **görince gözümüz** / Āh u zār ile geçiser gicemüz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [gözümüz gör-,]*

gözüñ bebegi çatla-: *Gözbebeği çatlamak, gözü kör olmak; kem gözle bakamaz hale gelmek.*

1. Yār ile ḫoş-dem idük irdi bize bed-naẓaruñ / **Çatlaya** şallah raḳībā iki **gözüñ bebegi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 4). [gözüñ bebegi çatla-,]*

gözüñ yaş: *Gözden akan yaş; acı, keder, hüzün.*

1. Ṭopraġuñ çünki **gözüñ yaş** ile yoġrulmuş ezel / Biz aña neyleyelüm ey yazusı ḳara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [gözüñ yaş,]*

ġubār: *Toz.*

1. Firāḳuñ gicesinde şu ḳadar āh itdüm / K³ oldı dil āyinesi derdüm ile jeng ü **ġubār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [ġubār,]*

ġubār: *Karartı; yüzde ayva tüylerinin oluşturduğu karartı.*

1. Bildi ḫadinde yazdı ḫaṭın ḳıl ḳalemle yār / Merġūb olur kenāra yazılsa **ġubār** ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [ġubār,]*

ġubār-ı ḫaṭṭ: *Ayva tüylerinin tozu; gubârî yazısı (İnce bir yazıdır. Daha çok mektup yazarken tercih edilir.).*

1. Yazmaġa ḫaddüñ berātın gör **ġubār-ı ḫaṭṭ** ile / ʿĀrıż-ı sūsende çekmiş ḥall ile pergār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 17). [ġubār-ı ḫaṭṭ,]*

ġurbet: *Memleketten ayrı düşme; sevgiliden uzak kalma.*

1. İtdi gerçi ki felek Mihrī vaṭandan seni dūr / **Ġurbetüñ** ḫoşça imiş ḫayli dile ʿālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [ġurbetüñ, -üñ]*

ġurbet eli: *Yabancı memleket; sevgilinin uzakta, ayrı.*

1. Dil-i mecrūḥuña ġam çekme ki bir gün dem ola / Bulasın **ġurbet elinde** aña sen merhemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 7). [ġurbet eli,]*

ġurūb it-: *Batmak, görünmez olmak.*

1. Ṭutdı āfāḳı ser-ā-ser gün cemālüñ pertevi / Ḥāʾil olmasa **ġurūb itmezdi** zülfüñ şeb-revi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 1). [ġurūb it-,]*

ġuṣṣā: *Gam, keder, tasa.*

1. İtdi bizi ol ẕāt-ı şerīf ile müşerref / Görmeyiserüz ḥaşre degin **ġuṣṣa** vü ġamlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 4). [ġuṣṣa,]*
2. Yidigüm derd içdigüm ġamdur enīsüm **ġuṣṣa** yār / Sensüzin nice geçer gör bu zamānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [ġuṣṣa,]*
3. Olaldan ʿaşḳuñ ile cān yoldaş / Enīsüm ġam olupdur **ġuṣṣa** ḫāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 2). [ġuṣṣa,]*
4. **Ġuṣṣasın** dilde görüp ṣordı ḫayāli ben didüm / Ḫayli müddetdür derūnumda bu mihmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [ġuṣṣasın, -sı, -n]*
5. Zihī vaḳt ü zihī ẕevḳ ü zihī dem / Feraḥlar geldi gitdi **ġuṣṣā** vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [ġuṣṣā,]*
6. Hem-demi **ġuṣṣa** vü ġam eyledi devrān bize / Raḥm idüp luṭfını göstermedi bir an bize *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 7). [ġuṣṣa,]*
7. Müddeʿī nükteleriyle ṣanemüñ **ġuṣṣaları** / Mihrīyi öldüre bir gün seni ḳurtara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 8). [ġuṣṣaları, -ları]*

ġuṣṣa çek-: *Üzülmek, kederlenmek, sıkıntı yaşamak.*

1. Ḫıżır hemrāh olsun saña her dem / İki ʿālemde **çekme ġuṣṣa** vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 16). [ġuṣṣa çek-,]*
2. Zemistān şiddetinden **ġuṣṣa** mı **çekse** gerek cānum / Ki bu dil ʿandelībinüñ cemāli gülsitānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 29). [ġuṣṣa çek-,]*
3. Luṭf ile cānān çıḳardı ġam belāsından beni / **Ġuṣṣa çekmem** ṣarlanursam būriyā şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 4). [ġuṣṣa çek-,]*

ġuṣṣa-i yār: *Sevgilinin kederi, gamı.*

1. Virüben ʿaḳl u dil aldum **ġuṣṣa-i yāri** ṣatun / Ġam metāʿından ṭolupdur şimdi cānum ḫāzini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [ġuṣṣa-i yār,]*

gūş: *Kulak; yaprak.*

1. Döşedi çünkim zümürrüdden bisāṭını çemen / **Gūşına** ṭaḳındı şebnemden dür-i şehvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 4). [gūşına, -ı, -n, -a]*

gūş: *Kulak, sesleri algılamamıza vesile olan organ.*

1. Rūz u şeb elḫān ider bülbülleri ḫoş şevḳi ile / Gül gibi güler göñül **gūşa** ṣadāsı iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [gūşa, -a]*

gūş eyle-: *Dinlemek, ciddiye almak, kulak asmak.*

1. Rüsvālığımuz ḫalḳ-ı cihān bildi ne ġam çün / **Güş eylemezüz** nāṣiḥi rindānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 5). [güş eyle-,]*
2. Niçün ey dost bu efġānuma **güş eylemedüñ** / Bülbülüñ ḫoş mı gelür yoḫsa güle zārlığı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 2). [güş eyle-,]*

güş it-: *Dinlemek, kulak vermek, dediklerini dikkate almak.*

1. Vaṣlın isterseñ i dil dilber ġamıyla ḫurrem ol / Kimseyi **güş itme** benüm böyle pendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [güş it-,]*
2. Efġānlar itdügince şām u seḥerde her dem / Ṣaḥn-ı çemende **güş it** billah ne dir belābil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 5). [güş it-,]*
3. Gülşene meyl itmezem gül gibi yārüm var iken / Bülbüli **güş itmezem** āh ile zārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [güş it-,]*
4. Çeşmine cān virdüñ ey dil pendümi **güş itmedüñ** / Gör nice siḥr itdi āḫir bu iki cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [güş it-,]*

güş ṭut -: *Dinlemek, ciddiye almak, kulak asmak.*

1. Maʿānī gevheri ile pür olmış / İ Mihrī **güş ṭut** bir kān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 5). [güş ṭut-,]*

güşe: *Köşe,bucak, taraf, yer.*

1. Cānā bu cihān içre vefādār ṣanemler / Her **güşede** gerçi nicesi var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [güşede, -de]*
2. Āsitānum **güşesinde** ṭut mekān didüm be-çeşm / Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [güşesinde, -si, -n, -de]*
3. Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes / Āsitānum **güşesinde** ṭut mekān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [güşesinde, -si, -n, -de]*
4. Maḫmūr gözüñ gülşen-i ḥüsnüñde görelden / Her **güşede** bu nergis-i mestān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 4). [güşede, -de]*
5. Gülşen-i ḥüsnüñsüz ey dilber gerekmez cenneti / Gerçi var her **güşesinde** nice biñ gül ḫırmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [güşesinde, -si, -n, -de]*
6. Olma ḫāmūş yaraşmaz saña ey ġonca dehen / Ḳıl tebessüm kʾ ola her **güşe** gülistān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 16). [güşe,]*
7. Yine hengām-ı çemendür gülşeni seyr eyle gel / Her ṭaraf serv ü semen her **güşesi** gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [güşesi, -si]*
8. Gülşen-i ḥüsnüñ şehā besdür gerekmez cenneti / Gerçi kim her **güşesinde** nice yüz biñ var gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [güşesinde, -si, -n, -de]*
9. Her **güşede** bir serv-i sehī āb-ı revāndur / Kim rūḥ-ı revāna virür ol cām-ı muṣaffā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 6). [güşede, -de]*
10. Oldı ṣaḥn-ı çemenüñ **güşeleri** bāġ-ı behişt / Bezm-i ḫāṣ eyleyelüm gel berü ġılmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 6). [güşeleri, -leri]*

güşe: *Köşe, taraf, bölge; uzuv, yüzün bölümleri.*

1. Gülsitān-ı ḥüsnüñüñ her **güşesinde** dostum / Bülbüli gūyā olup efġāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 4). [güşesinde, -si, -n, -de]*
2. Ḥüsnüñ miṣāli bir daḥi gelmiş midür ʿaceb / Her **güşesinde** berg-i gül-i erġavān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 2). [güşesinde, -si, -n, -de]*
3. Pādişāhum seyr iderken bāġ-ı ḥüsnüñ **güşesin** / Bu dil-i dervīşüñe sīb-i zenaḫdān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 4). [güşesin, -si, -n]*

güşe-i dersḫāne: *Ders verilen yerin köşesi; dünyanın herhangi bir yeri, hiçbir mekanda, yerde.*

1. Müşkilüm ḥall olmaz idi **gūşe-i dersḫānede** / İtmesem ḥüsnüñ kitābından şehā her bār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 2). [gūşe-i dersḫāne,]*

gūşe-i gülşen: *Gül bahçesinin köşesi; seyir, gezinti yerinin köşesi.*

1. Bu devr içinde **gūşe-i gülşende** Mihrīyā / Devlet anuñ ki hemdemi bir çeşm-i aladur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 5). [gūşe-i gülşen,]*
2. Eşcār yine dürlü şükūfeyle ṭonandı / ʿAyş eyleyelüm **gūşe-i gülşende** gel imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 1). [gūşe-i gülşen,]*

güc ile: *Zorla, güç uygulayarak, cebren.*

1. Öldürmese **güc ile** beni bāri iñende / Derdine düşelden berü baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [güc ile,]*

güç ile gökçeklik olmaz: *Zorla güzellik olmaz. Bir iş, bir kimseye zorla yaptırılamaz; aşık, sevgiliden ısrarlı davranarak, zorla ilgi göremez.*

1. Bizden olduñsa raḳībüñ sözile bīzār hey / **Güç ile gökçeklik olmaz** neyleyelüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 1). [güç ile gökçeklik olmaz,]*

gücini çek-: *Gücü yetmek, hükmedebilmek, üstesinden gelebilmek; eziyetlerine katlanabilecek, dayanacak, sabredecek kişi olarak görmek.*

1. Ey Mihrī saña yār cefā itse ʿaceb mi / **Gücini çeker** dünyede ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [gücini çek-,]*

güftār: *Söz, kelam; gazel, şiir.*

1. Mihrī şevḳ-i ʿaşḳuñ içre leblerüñ yād idicek / Bu şirīn **güftārı** şekkerler dükānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 7). [güftārı, -ı]*

güftār ol-: *Söz söyleyen, şiir okuyan olmak.*

1. Senā-ḫān olalı bülbül-i cān gülşende / Ḥüsnüñe ḳarşu **olur** şām u seḥer ḫoş **güftār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 4). [güftār ol-,]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek.*

1. Dilber cemāli üzre ʿaraḳlar dizlüdür / **Gül** yapraġında ṣanasın anı ki jāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 3). [gül,]*
2. Ġırrʾolmañ iñen ḥüsnüñüz ey ḫūb ṣanemler / **Gül** ʿömri gibi tīz geçer ḥüsn beḳāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [gül,]*
3. **Gül** beñzerem ḫadüñe deyü lāf ururdı gör / Geldi ki dest-būs ide ne vechi var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 7). [gül,]*
4. Būy-ı zülfüñden eger virmese gülşende ṣabā / **Gül** gülistānda cihān ḫalḳına virmezdi şemīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 11). [gül,]*
5. Ḳudretinden gör ki Ṣāniʿ nice gösterdi ʿayān / Ḫākden berg-i semen lāle şecerden ḫār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [gül,]*
6. Döşedi çünkim zümürrüdden bisāṭını çemen / Gūşına ṭaḳındı şebnemden dür-i şehvār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 4). [gül,]*
7. Ruḫlaruñla ḫaddüñ ü çeşmüñ görelden ḫusrevā / Nergis ü lāle semenden eyler istifsār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [gül,]*
8. Būy-ı luṭfuñdan bulup virür cihān bāġına bū / Rengi rūyuñdan alup merġūb olur her bār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [gül,]*
9. Yañılup çün ruḫlaruña beñzerem dimiş meger / Sözinüñ bildi ḫaṭāsın itdi istiġfār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 15). [gül,]*
10. Çeşmüñi görmez meger nergis kʾ olupdur bī-baṣar / Ḥüsnüñe ḳılup naẓar oldı ulüʾl-ebṣār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 16). [gül,]*

11. Ġonca ḫāmūş oldı ġayretden dehānuñ göreli / Ruḫlaruñ gördi ḫacāletden güler nāçār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 21). [gül,]*
12. Lebleriüñe beñzerem didügiçün bād-ı ṣabā / Ġoncanuñ çāk ideli aġzın ḳatı ḳorḳar **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 23). [gül,]*
13. Zīneti ḥüsnüñ gülistānında ögrenmiş meger / Baġlamış bāġ-ı cihānda gör ne ḫoş eṭvār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [gül,]*
14. Nice kim ola şükūfeyle müzeyyen nevbahār / Nice kim bāġ-ı cihānda açıla her bār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 26). [gül,]*
15. ʿĪdüñi itsün mübārek ol Kerīm-i Lā-yezāl / Geldügince nevbahār olduḳça bu gülzār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 28). [gül,]*
16. Her eṭrāfı **gül** ü serv ü semenler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [gül,]*
17. Esmese gülzāra ḥüsni gülşeninden bū nesīm / Virmez idi ḫalḳa ḳaṭʿā būy reyḥān **gül** gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [gül,]*
18. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her seḥer **gül** defterinden nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [gül,]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; sevgilinin yanağı.*

1. Ḥaḳḳā ḳad ü ḫaddüñüñ kim ölse hevāsında / Tābūt aña serv olup **gülden** kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [gülden, -den]*
2. Dilberüñ bāġ-ı cemāli ki ḳış u yaz açılur / Ṣan cinān gülşenidür **gülleri** ṭurmaz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 1). [gülleri, -leri]*
3. ʿArż itdi gülşene yine ruḫsār-ı yār **gül** / Ḫāmūş olma key ṣaḳın ey murġ-ı zār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 1). [gül,]*
4. Naʿra urduḳça seḥer murġı meger teʾsīr ider / Ġonca güler serv ṣalar başını oynar **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 7). [gül,]*
5. Ögünsün düşmen ögünsün eger ḳalursa yanına / Leṭāfet gülsitānında begüm ḫaddüñ durur ter **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 13). [gül,]*
6. Sünbül ṣaçuña **gül** yüzüñe lāle ḫaddüñe / Ger beñzerem dir ise ḳatı şerm-sār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 5). [gül,]*
7. Nergis gözini süzdi görüp çeşm-i nāzını / **Gül** ruḫlarını oḫşadı nesrīn ü lāle hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 2). [gül,]*
8. Cān demāġını muʿaṭṭar ḳılur uş her demde / **Gül** ü nesrīn ü reyāḥīn ile gülşende nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [gül,]*
9. Emīr-i ʿāşıḳān gül-bū ḳaranfül / Biter anda benefşe nergis ü **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 31). [gül,]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; sevgilinin dudağı.*

1. Yazmaġa ḫaddüñ berātın gör ġubār-ı ḫaṭṭ ile / ʿĀrıż-ı sūsende çekmiş ḫall ile pergār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 17). [gül,]*
2. Gördügümce ḫad ü ḳadd ü leb-i yāri ṣanuram / Biri **güldür** biri ġonca birisi serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [güldür, -dür]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; sevgili; Şehzade Ahmed.*

1. Ruḫları şevḳine bülbül nice nālān olmasun / Yaraşur **gül** ḳarşusına nāle vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [gül,]*
2. Ṭurma nālān ol ruḫı şevḳinde miskīn ʿandelīb / ʿĀdetidür çünkim itmek bülbülini zār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 9). [gül,]*
3. Ḫūb oḳur ʿaşḳuñ maḳāmātın nevāda rāstī / ʿAndelībe ḫoşça taʿlīm eylemiş edvār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 14). [gül,]*
4. ʿAyş it demidür bezm-i çemende **güle** ḳarşu / Fevt itme ṣaḳın furṣatı bu dem dime lā lā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 9). [güle, -e]*
5. Ruḫları şevḳine bülbül nice nālān olmasun / Yaraşur **gül** ḳarşusına nāle vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [gül,]*
6. Çemen sulṭānı **güldür** vech-i aḥsen / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 20). [güldür, -dür]*

7. Terennümler ḳılurdı anda bülbül / Ṣafāsından didi ḫandān olup **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 23). [gül,]*
8. **Güle** ḳarşu ider efġān bülbül / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 32). [güle, -e]*
9. Şāḫ-ı serv üzre çıḳup bülbül oḳur şiʿr-i laṭīf / Ḥüsnüñ ebyātın meger kim eyledi eşʿār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [gül,]*
10. Nevbahār-ı ḥüsnüñüñ ter tāze olsun tā ebed / Nice kim ola çemen iḳlīmine serdār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 27). [gül,]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; Mihri Hatun.*

1. Gerçi eyyāmında nevrūzuñ çemen sulṭānıdur / Līk faḫr ider kʾ ola bezmüñde ḫıdmetkār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [gül,]*
2. Ḥall olunmaz gördi ʿaşḳuñ müşkilātından sebaḳ / Ṣafḥa-i ḥüsnüñden ebced başladı tekrār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 20). [gül,]*
3. **Güle** nergis ṭurup süzmiş gözini / Açılmış ġoncalar düzmiş yüzini *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 27). [güle, -e]*
4. Meclis-i ṣaḥn-ı çemende dāmeninden dembedem / Maḳdemine sen şehüñ yāḳūt ider īṣār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 11). [gül,]*
5. Şāh Sulṭān Aḥmedüñ devrānıdur bezminde gör / Lāle sāḳī ġonca bāde oldı ḫıdmetkār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [gül,]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; sevgili, sevilen.*

1. Dūr düşdüñ çünki ey dil bülbül-i gülzārdan / Gitdi **güller** biz ḳılalum nāle vü efġānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 2). [güller, -ler]*
2. Sen **gül** idüñ çemende ben bülbül / Ol zamānı añ a behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [gül,]*
3. Çekmez idi bir nefes ḫāruñ cefāsın neylesün / Līki bülbül gülsitān içre **gülüñ** ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [gülüñ, -üñ]*
4. Gülsitānında bugün ol ġoncanuñ feryād ḳıl / Yoḫsa yārın **gül** gider ḳalursın ey miskīn hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [gül,]*
5. Merd iseñ ġayret demidür sür raḳībi hey meded / Dāmenine ter **gülüñ** yapışmasun saʿy eyle ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [gülüñ, -üñ]*
6. Didi Mihrī ol **güle** bencileyin bülbül mʾ olur / Didi kim ben görürem günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [güle, -e]*
7. Ḫārı elden ḳoyalum cān virelüm **gül** yolına / Ḳaçan ise gidecekdür ḳoy a gitsün başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 3). [gül,]*
8. Gülşende görürsin **güli** her ḫār ile Mihrī / Tā ṣubḥa degin āh u fiġān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [güli, -i]*
9. Görmedüm bir ḫūb kim yanında olmaya raḳīb / Bu cihān bāġında hiç **gül** olmaz imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [gül,]*
10. ʿÖmrüñi ḫoş geçür ki geçer Mihrī devr-i **gül** / Dirsin ki ḳanı bülbüli yā nevbahār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [gül,]*
11. Umma ey dil bülbüli ol **gülden** iñen raḥm kim / Yeg anuñ ḳatında bir ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [gülden, -den]*
12. Ne **gül** ḳalur ne ḫo bülbül ne nevbahār u ḫazān / Cihān ile gel i Mihrī bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [gül,]*
13. Ḳomaz **gülüñ** nidelüm dāmenini elden ḫār / Gülüñ rızāsı içün bāri ḫārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 3). [gülüñ, -üñ]*
14. Ḳomaz gülüñ nidelüm dāmenini elden ḫār / **Gülüñ** rızāsı içün bāri ḫārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 3). [gülüñ, -üñ]*
15. Mihrī yār ister iseñ dāmen-i aġyāra yapış / **Gül** ele girmez imiş ṭutmayıcaḳ ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 4). [gül,]*
16. Degmedüm bir **güle** bu ṭāliʿi yoḳ başumı gör / Ṭutaram bunca zamān oldı ki gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [güle, -e]*
17. Niçe bir ʿizzet ideyin yār içün aġyāra ben / Niçe bir yalvarayın bir **gül** içün biñ ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [gül,]*

18. Çün perdesini keşf ide **gül** bülbüle ḳarşu / Bülbül daḫi cān virse ʿaceb mi güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [gül,]*
19. Çün perdesini keşf ide gül bülbüle ḳarşu / Bülbül daḫi cān virse ʿaceb mi **güle** ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [güle, -e]*
20. Şol deñlü fiġān eylemişem **güllere** ḳarşu / Bülbüllerüñ uyḫusı uçup cümle uyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 5). [güllere, -ler, -e]*
21. Bülbül aġlar **gül** içün ḫār miyānını ḳocar / Virmesün kimselere dünyede nāçārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 3). [gül,]*
22. Niçün ey dost bu efġānuma gūş eylemedüñ / Bülbülüñ ḫoş mı gelür yoḫsa **güle** zārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 2). [güle, -e]*
23. Yüzüme güldügi çün şişlere şancar **güli** ḫār / Nidelüm ol ḫo ḳomaz ḳandasa aġyārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [güli, -i]*
24. **Gülüñ** bu ʿārıżı rengin görüp aldanma ey bülbül / Ki nice ol senüñ gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [gülüñ, -üñ]*
25. Yine hengām-ı çemendür gülşeni seyr eyle gel / Her ṭaraf serv ü semen her gūşesi gülzār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [gül,]*
26. Döşenmiş bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ üzre **gül** evrāḳuñ / Demāġın ʿanberīn būy-ı muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 11). [gül,]*

gül: *Gül çiçeği gibi hoş kokulu ve pembemsi renkte olan; güzel.*

1. Dil bülbüli nālānlar ide ḥüsnüñe ḳarşu / Sen yüz viresin ey yüzi **gül** ḫāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 5). [gül,]*
2. ʿArż itdi gülşene görüñ ol güliẕār ḫaṭ / Naḳş itdi **gül** varaḳlarına yazdı yār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [gül,]*
3. Çün ʿandelībisin bugün **gül** yüzli yāruñ Mihrīyā / Var imdi nālān itmege dilber gülistānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [gül,]*
4. Bitmedi bāġ-ı cihānda daḫi hiç bitmeyiser / Ruḫları **güller** ile ġonca dehānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [güller, -ler]*
5. Ruḫuñ **güldür** baña ġonca dehānuñ / Ḥadüñ berg-i semendür güliẕārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 3). [güldür, -dür]*
6. Gülsitān-ı ḥüsnüñi dūr itme çeşmümden şehā / ʿAndelībem **gül** yüzüñ şevḳinde nālān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 2). [gül,]*
7. Dūd-ı āhından eşer tā bilesin ʿāşıḳlaruñ / Göresin **gül** ṣafḥañuñ üstinde ḫaṭṭuñ ḳarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 3). [gül,]*
8. **Gül** ruḫları yādına bugün cānı revān it / Tīz açıla şāyed bulamazsuñ anı ferdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 10). [gül,]*
9. Beñzer ki gülistāna yine sāye ṣalupdur / Bir ruḫları **gül** ġonca-dehen ḳāmeti bālā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 11). [gül,]*
10. Bitmedi daḫi bitmeyiser bāġ-ı cihānda / Bir sencileyin ruḫları **gül** lebleri ḥamrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 23). [gül,]*
11. **Gül** ruḫlaruñı gördi çü hengām-ı çemende / Dil bülbüli bu şiʿri hemān eyledi inşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 25). [gül,]*
12. **Gül** ruḫlaruñı gördi meger gülşen içre kim / Ṣaḥn-ı çemende ṭutdı hemān ʿandelīb dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 6). [gül,]*
13. Ḫusrevā **gül** ruḫuñuñ şevḳile gülşende ṭurup / Ṭūr-veş her şecer üstinde hezār oldı kelīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [gül,]*
14. Ẓāhir olaldan cihāna **gül** cemāli enveri / Nūra ġarḳ oldı bu ʿālem itdi ẓulmet irtiḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 2). [gül,]*
15. **Gül** yüzüñ bāġ-ı cihāna ʿarż olaldan ḫusrevā / Ẓāhir oldı ṣanki nūr-ı Aḥmed-i Muḫtār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 18). [gül,]*
16. Var itdügüñe ṣoñra peşīmān olasın / **Gül** yüzüñ dā'iresini ṭutıcaḳ bir gün ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 26). [gül,]*
17. **Gül** ruḫlarına beñzerem anuñ dimiş meger / Sūsenler üstine yüriyüp dil uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 3). [gül,]*
18. Degeyüz şāyed ola bir ruḫı **gül** ġonca lebe / Çekmişüz cevr ü cefāsını hezārān ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [gül,]*
19. Derd ile cān bülbüli billah nice cān virmesün / Bir ṣaçı sünbül yüzi **gül** berg-i ḫandān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [gül,]*

20. Ḫaddüñ gibi **gül** bitmedi bir bāġ-ı cihānda / Laʿlüñ gibi yoḳ laʿl-i Bedaḫşānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 6). [gül,]*
21. Bülbül gibi ḳurbān olayın ḫār-ı cefāda / Sen ruḫları **gül** ṣūreti gülzār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 2). [gül,]*
22. Zeyn itmege cān gülşenin el-minnetü lillāh / Ol ruḫları **gül** ṣaçları reyḥān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 2). [gül,]*
23. Gözüm çü gördi sen yüzi **gül** boyı ʿarʿarı / Virdi yoluña biñ dil ile ʿömri serserī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [gül,]*
24. Nergis ṣarardı gördi vü ġonca ḳızardı hem / Ṣaḥn-ı çemende sen yüzi **gül** ʿayn-ı ʿabheri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [gül,]*
25. Gördükçe bu ben ḫaddi **gül** ü ġonca-dehānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 6). [gül,]*
26. Ḫudā ḫalḳ itdi ʿālemde velī **gül** yüzli dilberler / Senüñ ẕātuñda cemʿ itmiş güzellik tāzelik terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [gül,]*
27. Gülşene meyl itmezem **gül** gibi yārüm var iken / Bülbüli gūş itmezem āh ile zārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [gül,]*
28. Kimselerüñ **gül** gibi yāri yüzine gülmesün / Kimseler bülbül gibi feryād idüp zār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 4). [gül,]*
29. **Gül** ruḫlaruña kendüzüni ʿarż ḳılmasun / Ḥüsnüñ ḳatında aña daḫi nʾ iʿtibār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 6). [gül,]*
30. Devrān bahārı bir gün irer kim ḫazān olur / Evrāḳını ḳılar ḫaẕer it tārumār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 6). [gül,]*
31. Bāġ-ı İremde ruḫları **gül** laʿli ġoncadur / Ṣaḥn-ı çemende ḳāmeti serv ü çenārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 12). [gül,]*
32. Bāġ-ı ḥüsnüñ gülşeni hergīz ḫazānı görmesün / Ey yüzi **gül** tāze vü ter nevbahār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [gül,]*
33. **Gül** ṭalʿatında gördi meger laʿl ġoncasın / Her bir nihāl-i sebzede eyler hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 7). [gül,]*
34. Cān u dilden oḳur ey ruḫları **gül** medḥ ü ṣenā / Rūz u şeb bülbül-i cān ṣubḥ u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [gül,]*
35. Ol perī-peyker melek-manẓar yüzi **gül** ġonca-leb / Ġamzesi oḳ ol ḳaşı hem yaya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [gül,]*
36. **Gül** ruḫlaruñuñ çoḳdur ʿuşşāḳı velī ammā / Çeşmine raḳībüñüñ Mihrī diken olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 7). [gül,]*
37. Geldiyse ḫaṭṭı **gül** yüzine Mihrī ġam degül / Ter ġonca iken eylemişüz iḫtiyār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 9). [gül,]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; aşık, seven, mübtela.*

1. Gül mevsiminde gülşene gel ʿayş u nūş ḳıl / Destinde deste deste ṭutar her nigār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 4). [gül,]*
2. Nergis gözüñ ḫayāl ile ser-mest sebzede / Ġonca tebessüm itmege uş intiẓār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 5). [gül,]*
3. Ḫaddüñi görüp ḳorḫaram āh itmege cānā / Zīrā bu hevādan nice **güller** ṣolayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 3). [güller, -ler]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; güzel şeyler.*

1. Senüñ ile dilberā ʿālem ḳamu gülzārdur / Görinür sensüz gözüme dostum her **gül** diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [gül,]*

gül: *Bülbüle ilgi gösterip rakiplerle eğleşen, iki yüzlü gül çiçeği.*

1. **Gül** gibi yüze güler didüklerince dostum / Şimdi bildüm var imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [gül,]*
2. Sen ġonca-dehen **gül** gibi yüzüme gülünce / Cān bülbüli bu ḫār-ı cefādan öleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 2). [gül,]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; cennet kızı, huri, güzel.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñsüz ey dilber gerekmez cenneti / Gerçi var her gūşesinde nice biñ **gül** ḫırmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [gül,]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; güzel ve neşeli bir şekilde davranan, samimi kimse.*

1. Her kimi görse anuñ **gül** gibi yüzine güler / Ṣoñradan ḫār-ı cefā tīġıyla baġrını deler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 9). [gül,]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; güzellik, gençlik, tazelik.*

1. Ṣaḥrā yüzini ṭut geçer eyyām-ı nevbahār / Fevt itme furṣatı ki degül ber-ḳarār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 2). [gül,]*
2. Ṣāfī mey ile sāḳī getür cām-ı sāġarı / Bülbül terennüm eyle geçer güliẕār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 3). [gül,]*
3. Görmedük bir **güli** gülşende ki ṣolmaya felek / Ṣanma bir kimse ki itdügini bulmaya felek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [güli, -i]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; sevgilinin yanağı; Şehzade Ahmed'in yanağı.*

1. Ṭaġıdup sünbüllerin bāġ-ı cihānuñ ḫoş ṣabā / Virdi ezhāra revāyīḥ eyledi iẓhār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 2). [gül,]*
2. Nevbahāruñ leẕẕetin bulmaḳ dilerseñ bāġa gel / Ḳıl temāşā nergis ü nesrīn çemen ruḫsār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [gül,]*
3. Pür olmışdı **güliyle** ṣaḥn-ı gülşen / Ḳabaġı ṭoldurup ṭutmuşdı sūsen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 19). [güliyle, -i, -y, -le]*
4. Çünki gösterdi cihāna ruḫlarından yār **gül** / Eyledi rūy-ı zemīn eṭrāfını envār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 1). [gül,]*
5. Gül yüzüñ bāġ-ı cihāna ʿarż olaldan ḫusrevā / Ẓāhir oldı ṣanki nūr-ı Aḥmed-i Muḫtār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 18). [gül,]*
6. Emīr-i ʿāşıḳān gül-bū ḳaranfül / Biter anda benefşe nergis ü **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 31). [gül,]*

gül: *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek; güzellik; yüzdeki uzuvlar.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñ şehā besdür gerekmez cenneti / Gerçi kim her gūşesinde nice yüz biñ var **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [gül,]*

gül-: *Gülmek, mutlu olmak.*

1. Devleti bāġında Mihrī ḥamdülillāh bir şehüñ / Serv ḳaddi sāyesindesin ne ġam her bār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 25). [gül,]*
2. Naʿra urduḳça seḥer murġı meger teʾsīr ider / Ġonca **güler** serv ṣalar başını oynar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 7). [güler, -er]*
3. Gel ḳarşusına cām-ı ṣabūḥı sen eyle nūş / Ṣıġma deriye ġonca gibi **gül** açıl bu dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [gül,]*
4. Göñlüm alalı ol baña itdüklerini vāh / Dostlar işidüp aġladı düşmen ḳatıʿ **güldi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [güldi, -di]*

gül-: *Alay etmek, eğlenmek.*

1. Düşmen **güler** bu ḥālüme ben aġlaram müdām / Hey buña cān mı ḳatlanur ādemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 2). [güler, -er]*
2. Aġlañ **gülüñ** ki bir gün eyā dostlar raḳīb / Ecel irişmedin beni derhemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 3). [gülüñ, -üñ]*
3. Aġlañ **gülüñ** ol ʿāşıḳı ey ḥāl bilenler / Cānānı ḥabībi anuñ ıraḳ ile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 4). [gülüñ, -üñ]*

gül-: *Açılmak, sesini yükseltmek.*

1. ʿArż itdi gülşene yine ruḫsār-ı yār **gül** / Ḫāmūş olma key ṣaḳın ey murġ-ı zār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 1). [gül,]*

gül-: *İyi davranmak, hoş muamele etmek.*

1. ʿĀşıḳlaruñ iñletme **gül** ey rūḥ-ı revānum / Seni sevenüñ yüzine bārī güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 4). [gül,]*

gül-: *Sevinmek, mutlu olmak; gülücükler atmak, neşelenmek; alay etmek.*

1. Beni aġlar görüp ey dost niye **gülmeyesin** / Ne bilür aġlayanuñ ḥālini ḫandān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 5). [gülmeyesin, -me, -y, -e, -sin]*

gül-: *Ağlanacak haline gülmek, kendini alaylamak.*

1. Özi göyündi dāġ urdı özine lāle-i nuʿmān / Görüp aġyārı yanuñda **gülerem** ẓāhirā her an *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 9). [gülerem, -er, -em]*

gül-: *Kızarmak; açılmak.*

1. Ġonca ḫāmūş oldı ġayretden dehānuñ göreli / Ruḫlaruñ gördi ḫacāletden **güler** nāçār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 21). [güler, -er]*

gül al-: *Öpmek, öpücük almak.*

1. Geh yañaġından **gül ala** geh lebinden mül anuñ / Geh miyānını der-āġūş ide geh būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [gül al-,]*

gül devri: *Güllerin açmaya başladığı zaman; sevgilinin, güzellerin yüzünü gösterdiği vakit.*

1. Bahār faṣlı vü **gül devri** ġonca ʿālemidür / Demidür imdi i dil sen daḥi hezār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 4). [gül devri,]*

gül eyle-: *Güzelleştirmek, güzel hale getirmek; gül ile donatmak, çiçeklendirmek.*

1. Çünki gösterdi cihāna ruḫlarından yār gül / **Eyledi** rūy-ı zemīn eṭrāfını envār **gül** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 1). [gül eyle-, -di]*

gül gibi gül-: *Çiçeklenmek, yeşermek; sevinmek, mutlu olmak.*

1. **Gül gibi güldi** yine ʿālem bahār ile bugün / Ṣūretin keşf eyledi gülzāra beñzer şehriyār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 5). [gül gibi gül-,]*
2. Beñzer cemāli bāġını keşf itdi şehriyār / **Gül gibi güldi** ṣūret-i nevrūz-ı muḥterem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 9). [gül gibi gül-,]*
3. Geldügüñce **güldürürsin gül gibi** dil bülbülin / Gitdügüñce lāle-veş baġrumda ḳorsun dāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 5). [gül gibi güldür-,]*
4. Göster cihāna gülşen-i ḥüsnüñ ki ḫusrevā / **Gül gibi güle** ṣūret-i ʿālem bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 3). [gül gibi gül-,]*

gül gibi gül-: *Gül gibi açılmak; ferahlamak, gülmek, mutlu olmak.*

1. Nicʾ aġlayasun ḫār-ı cefāsı ile ey dil / Baḳ ġoncalaruñ ḥüsnine **gül gibi gül** imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 3). [gül gibi gül-,]*
2. Belākeş bülbülüm bildi fiġānumdan şafā buldı / Yüzime **gül gibi güldi** bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 3). [gül gibi gül-,]*
3. Rūz u şeb elḥān ider bülbülleri ḫoş şevḳi ile / **Gül gibi güler** göñül gūşa ṣadāsı iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [gül gibi gül-,]*

gül mevsimi: *İlkbahar; sevgilinin aşıklara kendini gösterme zamanı; edebi meclisin Şehzade Ahmed'in huzurunda toplanması.*

1. **Gül mevsimidür** çünki bugün şaḥn-ı çemende / Ney gibi fiġān eylegil ey bülbül-i şeydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 8). [gül mevsimi,]*

gül mevsimi: *Güllerin açıldığı vakit; güzellerin ortaya çıktığı vakit; seyir, gezinti vakti.*

1. **Gül mevsiminde** gülşene gel ʿayş u nūş ḳıl / Destinde deste deste ṭutar her nigār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 4). [gül mevsimi,]*

gül oyna-: *Neşeli, sevinçli, keyifli olmak.*

1. Miḥnetler ile ḳarşuña öldükçe ʿāşıḳuñ / Sen **oyna gül** raḳīb ile ḫoş ḫoş ṣafālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 2). [gül oyna-,]*

gül yüzli: *Güzel yüze sahip dilber.*

1. Sen de Mihrī gibi **gül yüzlilerüñ** şevḳi ile / Oḳı dīvānuñı bülbül gibi efġānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [gül yüzli,]*

gülāb: *Gül suyu.*

1. Esmese gülzāra ḥüsni gülşeninden bū nesīm / Virmez idi ḫalḳa ḳaṭʿā būy reyḥān gül **gülāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [gülāb,]*

gül-berg-i ḫandān: *Gülen, açılmış, sevimli gül yaprağı; sevgilinin gül gibi pembemsi renkte sevimli, güleç yüzü.*

1. Bu dil-i şūrīdenüñ taḫtında sulṭān olmaġa / Bir senüñ gibi yüzi **gül-berg-i ḫandān** isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 3). [gül-berg-i ḫandān,]*

gül-bū: *Gül kokulu.*

1. Emīr-i ʿāşıḳān **gül-bū** ḳaranfül / Biter anda benefşe nergis ü gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 31). [gül-bū,]*

gül-çihre: *Gül yüzlü, güzel sevgili.*

1. İçelüm laʿli şarābından o **gül-çihrelerüñ** / Müddeʿīnüñ yüregin ṭolduralum ḳanlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 3). [gül-çihrelerüñ, -ler, -üñ]*

güldür-: *Bir kimsenin gülmesine, mutlu olmasına, neşelenmesine neden olmak.*

1. Müddeʿīyi **güldürüp** aġlatmasun diñ beni yār / Ġarḳa virür ʿālemi yaşumda ṭūfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 5). [güldürüp, -üp]*
2. Rāżıyam cānā gerek aġlat gerek **güldür** beni / Dönmezem senden gerek dirgür gerek öldür beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 13). [güldür,]*
3. Arturur nāle ile şām u seḥer zārumuzı / Aġladur bizi ne ḫoş **güldürür** aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [güldürür, -ür]*

güldür-: *Gülmesine sebep olmak; alay etmesine yol açmak, dalga geçtirmek.*

1. Ḳurı lāf ile cihānı bize **güldürmeyelüm** / Sırr ile işleyelüm her işi bitsün işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 4). [güldürmeyelüm, -me, -y, -elüm]*
2. Vāy eger **güldüre** düşmenlerümi yār baña / Ḳılalar ṭaʿna ṭaşıyla seni biñ pāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 4). [güldüre, -e]*

güle: *Gülerek, eğlenerek, mutlu mesut bir şekilde.*

1. Dilberler ile sen **güle** gezdükçe ḥabībüm / Hecrüñde olan dīdesi giryānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 3). [güle,]*
2. Ġam ḫānelerinde yine ben aġlayu ḳaldum / Raḥm itmedi dil-ḫastesine o **güle** gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 2). [güle,]*

gülenci: *Gülen, alay eden.*

1. Lāġ ile būse istese bizden ʿaceb degül / Ṣaḳalı gülse her kişi iller **gülencidür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 3). [gülencidür, -dür]*

gül-endām: *Güzel endamlı, boyu gül gibi nazik ve latif olan.*

1. Çemende ḳāmetini gördüm o **gül-endāmuñ** / Gözini nergis ü boyın çenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 3). [gül-endāmuñ, -uñ]*
2. Her **gül-endāmuñ** hevāsına mey-i cām iç yüri / ʿĀrif iseñ furṣatı fevt itme bu dem zīnhār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [gül-endāmuñ, -uñ]*

güleyaz-: *Gülmeye yakın olmak; hoşuna gitmek, kızmamak.*

1. Bir būse vir öldüm didi Mihrī aña yāri / Çeşmi ile ḫışm itdi egerçi **güleyazdı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 5). [güleyazdı, -dı]*

gül-fem: *Gül dudaklı, kırmızı dudaklı sevgili; sevgilinin öpücüğü.*

1. Ḫār-ı cefāda Mihrī ölürse ne ġam raḳīb / İt ḳırıcı seni anı **gül-femler** öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 5). [gül-femler, -ler]*
2. Bu cihān bāġında Mihrī nice nālān olmasun / Bir senüñ gibi ḥuṣūṣā ġonca-leb **gül-fem** de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [gül-fem,]*

gül-gūn: *Gül renkli; kırmızı.*

1. Ġonca laʿli yādına nūş eylesün **gülgūn** mey / Lāle ḫaddi şevḳine sermest olup ṣunsun ayaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 3). [gülgūn,]*
2. Dildār laʿli yādına **gülgūn** mey içmege / Ḫoşdur bu demde al elüñe sāḳi cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [gülgūn,]*

gül-i ḫandān: *Neşeli, açılmış gül; sevgilinin dudağı*

1. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda **gül-i ḫandān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [gül-i ḫandān,]*

gül-i ḫandān: *Açılmış gül; güler yüzlü sevgili; saltanata geçmeye hazır durumdaki şehzade.*

1. Firdevs bāġınuñ **gül-i ḫandānısın** çü sen / Bülbüllerüñ şehā ya niçün ġamda zār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 12). [gül-i ḫandān,]*

gül-i ḫandān: *Açılmış gül; güler yüzlü, güzel sevgili.*

1. Kārumuz itdi felek bülbül-veş zār u fiġān / Ḥasret ideli bizi bu **gül-i ḫandānumuza** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 5). [gül-i ḫandān,]*
2. Ḫaddüñ görinelden **gül-i ḫandān** unuduldı / Ḫaṭṭuñ ireli sünbül ü reyḥān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 1). [gül-i ḫandān,]*

gül-i ḫandān: *Yapraklarını açmış gül; sevgilinin ortaya çıkan, görünen yanağı.*

1. Mihrī bülbül gibi efġānuñı dilden ḳoma kim / Lāle ḫaddinde anuñ çün **gül-i ḫandān** biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [gül-i ḫandān,]*
2. Gülzār-ı ḫadüñsüz baña ey cān-ı cihānum / Firdevs-i cinānı **gül-i ḫandānı** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 2). [gül-i ḫandān,]*

gül-i ḫandān-şekil: *Açılmış gibi görünen gül; yanak.*

1. Lālenüñ derd ile dāġ oldı ḥasedden cigeri / ʿĀrıżuñ ʿarż ideli sen **gül-i ḫandān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 5). [gül-i ḫandān-şekil,]*

gül-i serv: *Selvi gibi uzun boylu, sevgilinin yüzü gibi al renkli gül çiçeği.*

1. Görelden Mihrī ḫaddüñle semen-sīmāñı ey mehrū / Başından çıḳdı sevdāsı **gül-i serv** ile nesrīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 5). [gül-i serv,]*

gül-i ter: *Taze gül; genç, güzel kimse.*

1. Lāle ḫadüñi bülbül gülşende görüp eydür / ʿĀlemde **gül-i ter** çoḳ bu ġonca-dehān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [gül-i ter,]*
2. Bizden ḳaçurur ḥüsnini dilber ne ḳolaysuz / Bülbülden ırağ oldı **gül-i ter** ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 1). [gül-i ter,]*

gülistān: *Gül bahçesi.*

1. Beñzer ki **gülistāna** yine sāye ṣalupdur / Bir ruḫları gül ġonca-dehen ḳāmeti bālā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 11). [gülistāna, -a]*
2. Eṣer-i luṭfı ile eyledi her bāġı behişt / Çün naẓar itdi **gülistāna** bu dem Rabb-i Kerīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [gülistāna, -a]*
3. Būy-ı zülfüñden eger virmese gülşende ṣabā / Gül **gülistānda** cihān ḫalḳına virmezdi şemīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 11). [gülistānda, -da]*
4. **Gülistānlar** teferrücgāh yerler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 10). [gülistānlar, -lar]*
5. Bitmedi ḫaṭuñ gibi **gülistānda** benefşe / Çeşmüñ gibi yā nergis eyā gözleri şehlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 21). [gülistānda, -da]*
6. Çünki zeyn oldı cihān bāġı **gülistānlarla** / Gel i dil seyr idelüm biz daḫi cānānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 1). [gülistānlarla, -lar, -la]*
7. Çün ʿandelībisin bugün gül yüzli yāruñ Mihrīyā / Var imdi nālān itmege dilber **gülistānına** dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [gülistānına, -ı, -n, -a]*
8. Dil düzdi bāġ-ı ḥüsnine el ṣunmasun deyü / Zülf-i siyāh-ı mārı **gülistānda** yatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 2). [gülistānda, -da]*

gülistān: *Gül bahçesi; sevgilinin içki meclisi*

1. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre **gülistānda** gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [gülistānda, -da]*

gülistān: *Gül bahçesi; seyir, gezinti yeri.*

1. Bülendi ḳaddi nāz ile ṣalınup ser-firāz ile / **Gülistān** ṣaḥnına geldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [gülistān,]*
2. Nice naḳş itdi **gülistāndaki** her bir varaḳa / Yed-i ḳudretle bugün gör yine Naḳḳāş-ı Ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 6). [gülistāndaki, -da, -ki]*

gülistān: *Gül bahçesi; sevgilinin yüzü.*

1. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre **gülistānda** gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [gülistānda, -da]*
2. Ḫaṭṭ-ı reyḥān kim ṭolanmışdur **gülistānı** dürüst / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 2). [gülistānı, -ı]*
3. Cān ile ḳıldum temāşā rūy-ı cānānı dürüst / Ṣānīʿ-i ḳudret ki naḳş itmiş **gülistānı** dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 3). [gülistānı, -ı]*
4. Gülşen-i ḥüsni kenārın ṭutdı Mihrī ḫatt-ı yār / Bülbülüñ tāze **gülistānında** zaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 5). [gülistānında, -ı, -n, -da]*

gülistān: *Gül bahçesi; sevgilinin yanı, çevresi; Şehzade Ahmed'in edebi meclisi.*

1. Çün vaḳt-i bahār oldı vü hengām-ı çemendür / Bu demde **gülistāndan** ırag̱ olmaya aṣlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 7). [gülistāndan, -dan]*

gülistān: *Gül bahçesi; sevgilinin yüzü; Şehzade Ahmed'in yüzü.*

1. Zīneti ḥüsnüñ **gülistānında** ögrenmiş meger / Bag̱lamış bāg̱-ı cihānda gör ne ḫoş eṭvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [gülistānında, -ı, -n, -da]*

gülistān-ı çemen: *Çimenliğin gül bahçesi; Şehzade Ahmed'in edebi meclisi.*

1. Medḥ itmege ḥüsnüñi **gülistān-ı çemende** / Bir bülbül-i ḫoş-ṭābʿ durur bu daḫi gūyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 37). [gülistān-ı çemen,]*

gülistān-şekil: *Gül bahçesi gibi.*

1. Olma ḫāmūş yaraşmaz saña ey g̱onca dehen / Ḳıl tebessüm kʾ ola her gūşe **gülistān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 16). [gülistān-şekil,]*

gülʿiẕār: *Gül yanaklı, al yanaklı sevgili.*

1. Şehr-i Amāsiyyede bir ḫūb u raʿnā **gülʿiẕār** / Her ṭarafda cān u dilden ṣad-hezār ʿuşşāḳı var *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [gülʿiẕār,]*
2. ʿArż itdi gülşene görüñ ol **güliẕār** ḫaṭ / Naḳş itdi gül varaḳlarına yazdı yār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [güliẕār,]*
3. Ruḫuñ güldür baña g̱onca dehānuñ / Ḫadüñ berg-i semendür **güliẕārum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 3). [güliẕārum, -um]*
4. Ṣāfī mey ile sāḳī getür cām-ı sāg̱arı / Bülbül terennüm eyle geçer **güliẕār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 3). [güliẕār,]*
5. Almadan bir berg-i gül ḫaddüñden irdi ḫaṭṭuñ āh / Ḫārlar ol **gül-ʿiẕaruñ** çehre yanın bag̱ladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [gül-ʿiẕaruñ, -uñ]*
6. Dil ʿandelībi di nice feryād ḳılmasun / Her ḫār ile görür gözi sen **gül-ʿiẕārını** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 3). [gül-ʿiẕārını, -ı, -n, -ı]*
7. Dil ʿandelībi derd ile ḳılsun ḳo nāleler / Çün ḳarşusında sencileyin **gülʿiẕār** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 18). [gülʿiẕār,]*

güllāclıḳ it-: *Tatlılık yapmak, iyi davranmak, güzel söz söylemek; öpmek.*

1. Zehr-i hecriyle helāk olmışdı çoḳdan cān u dil / Luṭf idüp şīrīn lebi ger **itmese güllāclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 6). [güllāclıḳ it-,]*

gül-pūş: *Gül örten, gül gibi güzel, pembemsi renkte olan sevgilinin yanağını örten saçlara sahip güzel.*

1. Sünbül ü **gül-pūşlar** çoḳdur cihān bāg̱ında līk / Bu külālüñ gibi bir zülf-i semen-sā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [gül-pūşlar, -lar]*

gül-reng: *Gül renkli, kırmızı.*

1. Eline bāde almış lāle **gül-reng** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 22). [gül-reng,]*

gül-ruḫ: *Gül çiçeği gibi hoş kokulu ve al renkli yanaklı sevgili.*

1. Bu göñlüm zevraḳın aldı bugün bir g̱onca-leb **gül-ruḫ** / Yaşum deryāsına ṣaldı bugün bir g̱onca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 1). [gül-ruḫ,]*
2. Bu göñlüm zevraḳın aldı bugün bir g̱onca-leb gül-ruḫ / Yaşum deryāsına ṣaldı bugün bir g̱onca-leb **gül-ruḫ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 1). [gül-ruḫ,]*

3. Bülendi ḳaddi nāz ile ṣalınup ser-firāz ile / Gülistān ṣaḥnına geldi bugün bir ġonca-leb **gül-ruḫ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [gül-ruḫ,]*
4. Belākeş bülbülüm bildi fiġānumdan ṣafā buldı / Yüzime gül gibi güldi bugün bir ġonca-leb **gül-ruḫ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 3). [gül-ruḫ,]*
5. Dile gerçi cefā ḳıldı yerine biñ vefā ḳıldı / Bize vaṣlın ʿaṭā ḳıldı bugün bir ġonca-leb **gül-ruḫ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [gül-ruḫ,]*
6. Alup şīrīn zebān ile elinden Mihrīnüñ varın / Aha geldüm didi yeldi bugün bir ġonca-leb **gül-ruḫ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [gül-ruḫ,]*
7. **Gül-ruḫlar** idi ḫande şehlerdi buña bende / Şeftālusı turfanda merġūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 2). [gül-ruḫlar, -lar]*
8. Sen rūḥ-ı revān ey Ḫān dil-mürdeme cān ancaḳ / **Gül-ruḫlaruñuñ** şevḳi gün gibi ʿayān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 1). [gül-ruḫlaruñuñ, -lar, -uñ, -uñ].*

gül-ruḫ-ı zībā: *Güzel yapraklı gül; güzel yanaklı sevgili.*

1. Oldı dil bülbüli bu **gül-ruḫ-ı zībā** delüsi / Biñ ola bencileyin ʿāşıḳ-ı şeydā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 1). [gül-ruḫ-ı zībā,]*

gülşen: *Gülbahçesi.*

1. Esmese gülzāra ḥüsni **gülşeninden** bū nesīm / Virmez idi ḫalḳa ḳaṭʿā būy reyḥān gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [gülşeninden, -i, -n, -den]*
2. Būy-ı zülfüñden eger virmese **gülşende** ṣabā / Gül gülistānda cihān ḫalḳına virmezdi şemīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 11). [gülşende, -de]*
3. Gözlerüme sensiz ey rūḥ-ı revānum bir nefes / **Gülşen** ise neyleyem külḫan görinür bāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 4). [gülşen,]*
4. Dilberüñ bāġ-ı cemāli ki ḳış u yaz açılur / Şan cinān **gülşenidür** gülleri ṭurmaz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 1). [gülşenidür, -i, -dür]*
5. **Gülşenüñ** her ṭarafı serv-i sehī oldı yine / Virdi ḫoş ẕevḳ u ṣafā cān u cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [gülşenüñ, -nüñ]*

gülşen: *Gül bahçesi; cennet.*

1. Dü cihān **gülşeni** bil gözüme zindān görinür / Baña yār olmayıcaḳ sen büt-i Rıḍvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 6). [gülşeni, -i]*

gülşen: *Gül bahçesi; güzel sevgili.*

1. Yine hengām-ı çemendür **gülşeni** seyr eyle gel / Her ṭaraf serv ü semen her gūşesi gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [gülşeni, -i]*
2. Çoḳ cihān **gülşenlerin** seyr itdük ammā rāstī / Müntehā ḳaddüñ gibi bir serv-i raʿnā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [gülşenlerin, -ler, -i, -n]*

gülşen: *Gül bahçesi; güzellik, gençlik, tazelik.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñ **gülşeni** hergīz ḫazānı görmesün / Ey yüzi gül tāze vü ter nevbahār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [gülşeni, -i]*

gülşen: *Gül bahçesi; sevgilinin mekanı.*

1. Senā-ḫān olalı bülbül-i cān **gülşende** / Ḥüsnüñe ḳarşu olur şām u seḥer ḫoş güftār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 4). [gülşende, -de]*
2. Revā gördi felek biz nidelüm **gülşende** / Bülbüle āh u fiġān hem-dem ola ġoncaya ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [gülşende, -de]*

gülşen: *Gül bahçesi; Şehzade Ahmed'in edebi meclisi.*

1. **Gülşende** bugün luṭf ile bu bād-ı Mesīḥā / Ṣaçdı yine laʿl üstine şebnem dür-i şehvār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [gülşende, -de]*

gülşen: *Gül bahçesi; Amasya sancağındaki şehzade konağı; sevgilinin yüzü.*

1. Gül ruḫlaruñı gördi meger **gülşen** içre kim / Ṣaḥn-ı çemende ṭutdı hemān ʿandelīb dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 6). [gülşen,]*

gülşen: *Gül bahçesi; Amasya.*

1. Ṣubḥ-dem **gülşene** irdi yine üstād-ı nesīm / Virdi ḫoş būy-ı leṭāfet bezedi var ne kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 1). [gülşene, -e]*
2. Beñzedüp bāġ-ı cihānı yine firdevse bugün / Eyledi lāle ile **gülşeni** cennet-i naʿīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 3). [gülşeni, -i]*

gülşen: *Gül bahçesi; seyir, gezinti yeri.*

1. Tārumār itmiş ruḫında yār zülf-i ʿanberin / Ṣanasın ṭāvūsdur **gülşende** cevlānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 3). [gülşende, -de]*
2. **Gülşende** görürsin güli her ḫār ile Mihrī / Tā ṣubḥa degin āh u fiġān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [gülşende, -de]*
3. ʿArż itdi **gülşene** yine ruḫsār-ı yār gül / Ḫāmūş olma key ṣaḳın ey murġ-ı zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 1). [gülşene, -e]*
4. Gül mevsiminde **gülşene** gel ʿayş u nūş ḳıl / Destinde deste deste ṭutar her nigār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 4). [gülşene, -e]*
5. Gerçi **gülşende** iñen çoḳ biter serv-i sehī / Rāstī bu ṣanemüñ ḳadd-i revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [gülşende, -de]*
6. Gice gündüz başını serv ṣalar **gülşende** / Meger olmış o daḫi ol ḳad-i raʿnā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 4). [gülşende, -de]*

gülşen: *Gül bahçesi; dergah, zikir meclisi.*

1. Ḥāl-i zebān ile derilüp Ḥaḳḳı ẕikr ider / **Gülşenler** içre murġ-ı hezārān hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 6). [gülşenler, -ler]*

gülşen: *Gül bahçesi; Osmanlı saltanatı.*

1. Ḫusrevā rūy-ı zemīn olduḳça hengām-ı çemen / **Gülşeninde** ʿālemüñ servi çenār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 4). [gülşeninde, -i, -n, -de]*

gülşen: *Gül bahçesi; sevgilinin yüzü.*

1. ʿArż itdi **gülşene** görüñ ol güliẕār ḫaṭ / Naḳş itdi gül varaḳlarına yazdı yār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [gülşene, -e]*
2. Cemāli **gülşenini** gördüm ü didüm el-ḥaḳ / Şükūfe ile müzeyyen bahāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 2). [gülşenini, -i, -n, -i]*
3. Cefā ḫārında bülbül-veş göñül feryād ider her dem / Cemālüñ **gülşenin** göster ḫoş olsun ḥāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 3). [gülşenin, -i, -n]*
4. Görinelden gözüme cānā cemālüñ **gülşeni** / Bülbül-i şūrīdedür tā ṣubḥ olınca dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 1). [gülşeni, -i]*

gülşen: *Gül bahçesi; diğer güzeller.*

1. Gülşene meyl itmezem gül gibi yārüm var iken / Bülbüli gūş itmezem āh ile zārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [gülşene, -e]*

gülşen: *Gül bahçesi; güzel, zevk veren yer; güzellerin olduğu seyir yeri.*

1. Külḫana girseñ eger bulursun ehl-i kemāl / **Gülşene** girme ḫaẕer it hele nādānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 3). [gülşene, -e]*
2. Ḥasret-i çāh-ı zenaḫdānuñ durur ger var ise / Bu cihān **gülşenlerin** Mihrîye zindān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 5). [gülşenlerin, -leri, -n]*

gülşen: *Gül bahçesi; Ali Paşa'nın yüzü.*

1. Ruḫuñ devrinde rūşen oldı **gülşen** / Ḳadüñ ḳatında yoḳ servüñ şebātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [gülşen,]*

gülşen: *Gül bahçesi; visal, kavuşma; mutlu eden, sevinç veren.*

1. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / Olur her nār bir **gülşen** olur her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [gülşen,]*

gülşen: *Gül bahçesi; sevgilinin/ Şehzade Süleyman'ın yüzü; seyir, gezinti yeri.*

1. Lāle ḫadüñi bülbül **gülşende** görüp eydür / ʿĀlemde gül-i ter çoḳ bu ġonca-dehān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [gülşende, -de]*

gülşen: *Gül bahçesi; aşık ile maşuğun buluştuğu yer, buluşma yeri.*

1. Ġoncalar bezmine ol zāġ raḳībi ḳomasun / Diyelüm **gülşeni** bülbüllere her dem ḳorusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 5). [gülşeni, -i]*

gülşen: *Gül bahçesi; dünya, alem, cihan.*

1. Görmedük bir güli **gülşende** ki ṣolmaya felek / Ṣanma bir kimse ki itdügini bulmaya felek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [gülşende, -de]*

gülşen: *Gül bahçesi; Şehzade Ahmed'in yüzü.*

1. Cān demāġını muʿaṭṭar ḳılur uş her demde / Gül ü nesrīn ü reyāḥīn ile **gülşende** nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [gülşende, -de]*

gülşen: *Gül bahçesi; Şehzade Ahmed'in mekanı; sevgilinin mekanı.*

1. Ḫusrevā gül ruḫuñuñ şevḳile **gülşende** ṭurup / Ṭūr-veş her şecer üstinde hezār oldı kelīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [gülşende, -de]*

gülşen-i cān: *Gönül bahçesi; Şehzade Süleyman'ın gönlü.*

1. Şiʿrüñi Ḥassān işitse dirdi ey şīrīn-kelām / **Gülşen-i cānda** bu ṭabʿ ile hezār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [gülşen-i cān,]*

gülşen-i cennet: *Cennetin gül bahçesi.*

1. Ruḫuñda **gülşen-i cennet** muṣavver olsan ṭañ mıdur / Ḥayātuñ çeşmesidür çün lebüñ kevşer nihānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 5). [gülşen-i cennet,]*

gülşen-i ḫüsn: *Güzelliğin gül bahçesi; padişahın şiir meclisi.*

1. **Gülşen-i ḫüsnüñde** bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her seḥer gül defterinden nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [gülşen-i ḫüsn,]*
2. **Gülşen-i ḫüsninde** zülfin depredüp bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş her dembedem cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [gülşen-i ḫüsn,]*

gülşen-i ḥüsn: *Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin güzel yüzü.*

1. İlāhī **gülşen-i ḥüsnin** gözüm yaşıyla sen ṣaḳla / Ṭolupdur gerçi āhumdan zemīn ü āsumān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [gülşen-i ḥüsn,]*
2. Maḫmūr gözüñ **gülşen-i ḥüsnüñde** görelden / Her gūşede bu nergis-i mestān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 4). [gülşen-i ḥüsn,]*
3. **Gülşen-i ḥüsnüñsüz** ey dilber gerekmez cenneti / Gerçi var her gūşesinde nice biñ gül ḫırmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [gülşen-i ḥüsn,]*
4. Āfitābı götürüp **gülşen-i ḥüsni** getüren / Yā Rab ol mūy-ı miyān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 3). [gülşen-i ḥüsn,]*
5. **Gülşen-i ḥüsnüñde** bülbül gibi nālān eyledüm / Degmedüm bir ġoncaña bunca ki efġān eyledüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 5). [gülşen-i ḥüsn,]*
6. **Gülşen-i ḥüsnüñde** cānā giceler tā ṣubḥa dek / Derd ile cān bülbülidür āh u efġān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [gülşen-i ḥüsn,]*
7. Bugün **gülşen-i ḥüsnüñde** ḳo efġān idelüm / Yaraşur ṣaḥn-ı çemende k ide feryād hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 2). [gülşen-i ḥüsn,]*
8. **Gülşen-i ḥüsni** kenārın ṭutdı Mihrī ḫatt-ı yār / Bülbülüñ tāze gülistānında zaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 5). [gülşen-i ḥüsn,]*
9. **Gülşen-i ḥüsninde** zülfin depredüp bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş her dembedem cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [gülşen-i ḥüsn,]*
10. Göster cihāna **gülşen-i ḥüsnüñ** ki ḫusrevā / Gül gibi güle ṣūret-i ʿālem bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 3). [gülşen-i ḥüsn,]*
11. **Gülşen-i ḥüsnüñ** şehā besdür gerekmez cenneti / Gerçi kim her gūşesinde nice yüz biñ var gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [gülşen-i ḥüsn,]*
12. Zülf-i ṭāvūsını gör **gülşen-i ḥüsn** içre nice / Cilveler ʿarż ḳılur her yaña cevlān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 14). [gülşen-i ḥüsn,]*

gülşen-i ḥüsn: *Güzelliğin gül bahçesi; Şehzade Ahmed'in şiir meclisi.*

1. **Gülşen-i ḥüsnüñde** bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her seḥer gül defterinden nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [gülşen-i ḥüsn,]*

gülşen-i kūy: *Mahallenin gül bahçesi; sevgilinin bulunduğu yerdeki gül bahçesi.*

1. Mihrī olalı **gülşen-i kūyuñda** ʿandelīb / Ġamgīn dilinde nāle vü efġān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 7). [gülşen-i kūy,]*

gülsitān: *Gül bahçesi; sevgilinin mekanı.*

1. **Gülsitānda** ġoncanuñ yanında ḫār olmaḳ ne ḫoş / Lāle gibi bülbülüñ baġrında dāġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 2). [gülsitānda, -da]*
2. Çekmez idi bir nefes ḫāruñ cefāsın neylesün / Līki bülbül **gülsitān** içre gülüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [gülsitān,]*
3. **Gülsitānında** bugün ol ġoncanuñ feryād ḳıl / Yoḫsa yārın gül gider ḳalursın ey miskīn hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [gülsitānında, -ı, -n, -da]*
4. Ḳılsa vaṭan ʿaceb mi bu dil āsitānuñı / Pes ʿandelīb ḳanda göre **gülsitān** yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 3). [gülsitān,]*
5. **Gülsitānında** çün ezhār olmadum ben dostuñ / Būstānında piyāz u sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 3). [gülsitānında, -ı, -n, -da]*

gülsitān: *Gül bahçesi.*

1. Ṣaḥn-ı benefşe şām u seḥer müşgbārdur / Enfās-ı bād irişdi meger **gülsitāna** kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 5). [gülsitāna, -a]*
2. **Gülsitān** itmiş bu arayı ser-ā-ser nevbahār / Ḥāne-ber-ḫāne müzeyyen eylemiş rengīn çiçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 2). [gülsitān,]*

gülsitān: *Gül bahçesi; sevgilinin yüzü; Amasya.*

1. Ḥüsnüñ berātın iltdi ṣabā **gülsitāna** çün / Gördi tebessüm eyledi her ġonca açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 7). [gülsitāna, -a]*

gülsitān: *Gül bahçesi; sevgilinin yüzü; Şehzade Süleyman'ın edebi meclisi.*

1. Zemistān şiddetinden ġuṣṣa mı çekse gerek cānum / Ki bu dil ʿandelībinüñ cemāli **gülsitānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 29). [gülsitānıdur, -ı, -dur]*

gülsitān: *Gül bahçesi; gezinti ve seyir yeri.*

1. Dūlāb-veş nigāruñ gördükçe **gülsitānda** / Ḳıl eşk-i çeşmüñ ile ḫāk-i rehini pür-gil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 6). [gülsitānda, -da]*
2. Her **gülsitānda** lāle vü nesrīn ü yāsemen / Her bir çemende serv ile eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [gülsitānda, -da]*

gülsitān: *Gül bahçesi; Şehzade Süleyman.*

1. **Gülsitānı** devletüñ virdi revāyiḥ ʿāleme / Būy-ı luṭfuñla cihānda müşgbār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 7). [gülsitānı, -ı]*

gülsitān: *Gül bahçesi; sevgilinin yüzü.*

1. Gözleri yaşın revānlar eyleyüp nālān ider / Mihrī ḥüsnüñ **gülsitānında** bugün dollābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 5). [gülsitānında, -ı, -n, -da]*
2. Ḳamer serv üzre çıḳmışdur görinür ṭurrañ altında / Cemālüñ **gülsitānından** egilmiş dāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [gülsitānından, -ı, -n, -dan]*
3. **Gülsitānda** ġonca laʿlin gördi yārüñ lāle çün / Ṭaġlara düşüp didi yā hū saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [gülsitānda, -da]*
4. Ḫaṭṭuñ ḫadüñ yüzini ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi **gülsitānı** irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [gülsitānı, -ı]*
5. Ḫadüñ yüzini ḫaṭṭuñ ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi **gülsitānı** irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 5, Beyit 1). [gülsitānı, -ı]*
6. Bugün bir ḥüsn şāhınuñ yüz urdum āsitānına / İrişdi ʿandelīb-i dil cemāli **gülsitānına** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 1). [gülsitānına, -ı, -n, -a]*

gülsitān: *Gül bahçesi; sevgilinin huzuru, makamı, eşiği.*

1. Ḫār elinden dāmenin ḳurtarmaġ içün dilberüñ / Sen daḥi her **gülsitāna** yüz urup yalvar ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [gülsitāna, -a]*

gülsitān: *Gül bahçesi; visal, kavuşma; mutlu eden, sevinç veren.*

1. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / Olur her nār bir gülşen olur her **gülsitān** āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [gülsitān,]*

gülsitān-ı ḥüsn: *Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin yüzü.*

1. **Gülsitān-ı ḥüsnüñüñ** her gūşesinde dostum / Bülbüli gūyā olup efġāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 4). [gülsitān-ı ḥüsn,]*
2. **Gülsitān-ı ḥüsnüñi** dūr itme çeşmümden şehā / ʿAndelībem gül yüzüñ şevḳinde nālān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 2). [gülsitān-ı ḥüsn,]*

gülzār: *Gülbahçesi.*

1. Esmese **gülzāra** ḥüsni gülşeninden bū nesīm / Virmez idi ḫalḳa ḳaṭʿā būy reyḥān gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [gülzāra, -a]*
2. ʿĪdüñi itsün mübārek ol Kerīm-i Lā-yezāl / Geldügince nevbahār olduḳça bu **gülzār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 28). [gülzār,]*

gülzār: *Gül bahçesi; gül yüzlü sevgililer.*

1. Yine hengām-ı çemendür gülşeni seyr eyle gel / Her ṭaraf serv ü semen her gūşesi **gülzār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [gülzār,]*
2. **Gülzār** cemāliyle meger buldı leṭāfet / Ki oldı çemen eṭrāfı yine ḫūb muṭarrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 14). [gülzār,]*

gülzār: *Gül bahçesi; sevgilinin mekanı; seyir, gezinti yeri.*

1. Degmedüm bir güle bu ṭāliʿi yoḳ başumı gör / Ṭutaram bunca zamān oldı ki **gülzār** etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [gülzār,]*
2. Oldı hengām-ı bahār irdi demi **gülzāruñ** / İmdi dil bülbüli artur demidür gel zāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 1). [gülzāruñ, -uñ]*
3. Ḳanda baḳsañ ḫārdur baġrına başan ġoncayı / ʿĀciz oldum dostlar varmaġa bir **gülzāra** ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 2). [gülzāra, -a]*
4. Ḳaçan serv olısar hem-ser ḳad-i ṭūbāña ey mehrū / Cihān **gülzārınuñ** ḳaddüñ bugün serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 4). [gülzārınuñ, -ı, -nuñ]*
5. Devlet anlaruñ ki bu esnadʾola **gülzārda** / Bir elinde cām-ı ṣāġar bir elinde zülf-i yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [gülzārda, -da]*

gülzār: *Gül bahçesi; güzel, hoş, latif.*

1. Senüñ ile dilberā ʿālem ḳamu **gülzārdur** / Görinür sensüz gözüme dostum her gül diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [gülzārdur, -dur]*

gülzār: *Gül bahçesi; sevgilinin güzel yüzü.*

1. Gül gibi güldi yine ʿālem bahār ile bugün / Ṣūretin keşf eyledi **gülzāra** beñzer şehriyār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 5). [gülzāra, -a]*
2. Bülbül gibi ḳurbān olayın ḫār-ı cefāda / Sen ruḫları gül ṣūreti **gülzār** giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 2). [gülzār,]*

gülzār: *Gül bahçesi; ayva tüyleri.*

1. Ruḫlaruñ **gülzārına** irdükçe cānā bād-ı ṣubḥ / ʿĀlemi ḫoş-bū ṭutar ol sünbül ü reyḥāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [gülzārına, -ı, -n, -a]*

gülzār-ı cemāl: *Sevgilinin güzel yüzündeki gül bahçesi; sevgilinin yüzü.*

1. **Gülzār-ı cemālüñi** bozdı mı ṣanur ḫaṭṭuñ / İtmez mi ṣafā ehli her vaḳt-i ḫazāndan ḫaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 4). [gülzār-ı cemāl,]*

gülzār-ı cihān: *Dünya gül bahçesi; dünyadaki güzel sevgilinin yüzü.*

1. Bülbül gibi sen zārlıġ it ḫār-ı cefāda / **Gülzār-ı cihānda** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 5). [gülzār-ı cihān,]*

gülzār-ı ḫad: *Yanağının gül bahçesi; güle benzetilen sevgilinin yanağı.*

1. **Gülzār-ı ḫadüñsüz** baña ey cān-ı cihānum / Firdevs-i cinānı gül-i ḫandānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 2). [gülzār-ı ḫad,]*

gülzār-ı ḥüsn: *Güzellik gül bahçesi; sevgilinin güzel yüzü.*

1. Ḫaṭṭuñ benefşe ḥaddüñ ḫoş yāsemīne beñzer / **Gülzār-ı ḥüsnüñ** ey dost cennet içine beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 1). [gülzār-ı ḥüsn,]*

gümān: *Şüphe, kuşku, zan.*

1. Görinen ʿīd-i vaṣlında hilāl ebrūsıdur anuñ / Velī ʿīd ayıdur dirlerse bu ḫalḳuñ **gümānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 27). [gümānıdur, -ı, -dur]*

gümrāh ol-: *Yolunu şaşırmak, doğru yoldan ayrılmak; kendini kaybetmek, kaybolmak.*

1. Dil şeb-i zülfüñde **gümrāh olmasa** olmaz ʿaceb / Ey şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ṣūretüñ mehtābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 3). [gümrāh ol-,]*

gümrāh ol-: *Yolunu şaşırmış olmak, doğru yoldan ayrılmış olmak; sevgilinin aşkından dönmek, vazgeçmek.*

1. Göñülle mihrüñe kim virmese dil / **Olursa** ṭañ mıdur rāhuñda **gümrāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 5). [gümrāh ol-,]*

gümrāh ol-: *Yolunu şaşırmak, doğru yoldan ayrılmak; Allah'a itaatten uzaklaşmak, Allah yolundan ayrılmak.*

1. Rāhın gözle **gümrāh olmaġıl** / Ḳıl ḥaẕer iblīse hemrāh olmaġıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 10). [gümrāh ol-,]*

gün: *Yirmi dört saatlik zaman dilimi; vakit, zaman*

1. ʿĀlemi ġarḳ eyler iseñ kimse silmez yaşuñı / Ṣoñra ger ḳan aġlar iseñ **günde** biñ kez zār zār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [günde, -de]*
2. Key ḥaẕer ḳıl gözlerinden ḫūnīdür dilberlerüñ / **Günde** biñ kez hey budur nā-ḥaḳ yere ḳan eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 4). [günde, -de]*
3. Her **günüñ** ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [günüñ, -üñ]*
4. Her **günüñ** ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [günüñ, -üñ]*
5. Yā Rabb ʿizz ü devlet ile Ḫān Aḥmedüñ / Bir **güni** bu cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [güni, -i]*
6. Budur duʿāsı şām u seḥer Mihrīnüñ şehā / ʿÖmrüñ **güni** cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 17). [güni, -i]*
7. Her **günlerüñi** ʿīd ide Ḥaḳ her giceñ berāt / Ḳapuñda dāyim eyleye dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [günlerüñi, -ler, -üñ, -i]*
8. Ḳaşına beñzedügi bugün budur anuñ hilāl / İrte bir **gün** ḥüsnine öyküne yaʿni nʾiḥtimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [gün,]*
9. Çün rūz-ı ʿīd mevsim-i faṣl-ı bahārdur / ʿİşret demi feraḥ **güni** ḫoş rūzgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 1). [güni, -i]*
10. Olsun hemīşe ʿīd ile nevrūz her **güni** / Görsin cihānda devlet ile ṣad-hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [güni, -i]*
11. **Günde** biñ kez ġamzeñ ursa yüregüme ḫançeri / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 6). [günde, -de]*
12. Bāġ-ı ḥüsnüñe ḫazān irmesün ey lāleʿiẕār / Bulınur Mihrī gibi saña ne ġam **günde** hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 15). [günde, -de]*
13. Görürsüñ **günde** biñ kerre anuñ aḫlāḳın aldanma / Yüzüñe gülse birḳaç gün Necātī ṣaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [günde, -de]*
14. ʿīdüñ mübārek olsun eyā ḫusrev-i zamān / İḳbāl ü devletüñ **günine** irmesün elem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 16). [günine, -i, -n, -e]*

15. Didi Mihrī ol güle bencileyin bülbül mʾ olur / Didi kim ben görürem **günde** senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [günde, -de]*
16. Āsumānīler atar göklere āhum dün ü **gün** / Berḳ-ı āḥumla ʿaceb yanmaz ise yılduzumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 6). [gün,]*
17. Görürsüñ günde biñ kerre anuñ aḫlāḳın aldanma / Yüzüñe gülse birḳaç **gün** Necātī ṣaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [gün,]*
18. Nitekim yāruñ yolında cān virüp itdüm heves / Vuṣlatına bulmadum ʿālemde bir **gün** dest-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 1). [gün,]*
19. Muttaṣıl ġam ḫānesinde cān ʿaẕāb ile geçer / İrmeyeydüm bu **güne** maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 5). [güne, -e]*
20. ʿĪd-i aḍḥā ne mübārek **gün** idi gördüm ḫoş / Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 5). [gün,]*

gün: *Güneş.*

1. Mihrüñi ṣaḳlar idüm dilde gözüm yaşı velī / Eyledi sırrumı **gün** gibi ʿayān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [gün,]*
2. Yalıñuz ben mi ḫarīdāruñam kim ey Zühre-cebīn / **Gün** daḫi müşteridür saña ḳamerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [gün,]*
3. Revzenüñden ẕerreveş üstüñe düşer Müşterī / Gördi beñzer **gün** cemālüñ oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [gün,]*
4. Burc-ı iḳbāl-i saʿādetde ṭulūʿ it ḫaşre dek / **Gün** gibi ḫalḳ ile ḫalḳa āşikār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 2). [gün,]*
5. Eyü nām ile şöhret bulalı sen / Olupsın **gün** gibi ʿālemde rūşen *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [gün,]*

gün: *Güneş; sevgilinin parlayan, aydınlık yüzü.*

1. Ḥüsnüñ **güni** münevver ola ḫaşre dek şehā / Niteki āsumān u zemīn ber-ḳarār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 14). [güni, -i]*

gün: *Parlak, aydınlık, nurlu.*

1. **Gün** cemālüñle münevver olmış iken cān u dil / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Mihrīyi māhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [gün,]*
2. **Gün** yüzüñ oldı gözümden ki nihān iki gözüm / Ḳarañu oldı baña işbu cihān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [gün,]*
3. Gözüme nūr irişsün yine göñlüme sürūr / Göreyüm **gün** yüzüñi bir dem amān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [gün,]*
4. Ṭutdı āfāḳı ser-ā-ser **gün** cemālüñ pertevi / Ḥāʾil olmasa ġurūb itmezdi zülfüñ şeb-revi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 1). [gün,]*
5. Nūr virmezdi cihān rūyına ḳandīl-i semā / **Gün** cemāli enverinden olmasa ger ittiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 6). [gün,]*
6. **Gün** cemālüñle żiyā bulsun cihān tā ḫaşre dek / Āfitāb-ı ʿālem-ārā tābdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 8). [gün,]*
7. Gerçi ʿaşḳuñ nārına düşelden itdüm ḫayli āh / Dūd-ı āhum āḫir itdi **gün** cemālüñi siyāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 11). [gün,]*
8. **Gün** yüzüñ burc-ı şeref üzre ṭulūʿ itdügiçün / Giceler ṣubḥa degin ṭaña ḳalur māh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 4). [gün,]*
9. Maṭlaʿından şems lerzān çıḳduġı her dem budur / **Gün** cemāline muḳābil olmaġa eyler ḥicāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 4). [gün,]*
10. Revzenüñden ẕerreveş üstüñe düşer Müşterī / Gördi beñzer **gün** cemālüñ oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [gün,]*
11. Ḳaşları ḳavs-i felekdür ṣūreti bedr-i ḳamer / **Gün** cemālidür cihān rūyına viren nūr u fer *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 7). [gün,]*
12. Rūşen itdi **gün** cemāli pertevinden ʿālemi / ʿArż idüp şeh ruḫlarını ḫoş cihāna ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [gün,]*

gün: *Gündüz.*

1. Ḳanı ol dem ki bizümle dün ü **gün** hemdem idüñ / Dil-i mecrūḥumuzuñ yāresine merhem idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [gün,]*

gün: *Güneş; yüce, büyük, azametli.*

1. Nūr virmezdi bu āfāḳ içre hergiz māh anuñ / **Gün** cemāli enverinden itmese ger iktisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 2). [gün,]*

gün: *Dönem, mevsim; zaman, an.*

1. Ḳış **güninde** gāh gāh esdükçe bād-ı zemherīr / Ḫāne-i ḫalvetgehümde germ nārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 4). [güninde, -i, -n, -de]*

gün: *Her bir gün, her vakit.*

1. Düşeli ʿaşḳı hevāsına anuñ leyl ü nehār / Geçdi kūyında **günüm** derd ile āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [günüm, -üm]*

gün: *Vakit, zaman; ömür, hayat.*

1. Ġam gicesinde geçdi **günüm** āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 1). [günüm, -üm]*
2. Derdā dirīġ geçdi **günüm** intiẓār ile / ʿÖmrüm dükendi vāʿde-i cānān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 3). [günüm, -üm]*

gün: *İçinde bulunulan zaman dilimi; vakit, çağ.*

1. Bu **güni** bahār ise vü yarını ḫazāndur / Kendüye ḳalur her kişinüñ yüzi ḳarası *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 5). [güni, -i]*

gün geçür-: *Vakit harcamak, zaman doldurmak.*

1. **Geçürdiler günümüz** her dem āh ile ḳış u yaz / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 4). [gün geçür-,]*

gün gibi aʿyān: *Apaçık ortada, herkes tarafından bilinen, besbelli.*

1. Sen şāh olalı ʿāleme ey ḫān-ı salṭanat / Oldı cihānda **gün gibi aʿyān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 1). [gün gibi aʿyān,]*
2. Ġamzeñüñ peykānı sīnemde nihāndur dostum / Ḥālümüz ḫod **gün gibi** saña ʿ**ayāndur** dostum *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 11). [gün gibi ʿayān,]*
3. Sen rūḥ-ı revān ey Ḫān dil-mürdeme cān ancaḳ / Gül-ruḫlaruñuñ şevḳi **gün gibi ʿayān** ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 1). [gün gibi ʿayān,]*

gün ṭutul-: *Ayın, yer ile güneş arasına girmesinden dolayı güneşin yeryüzünden kararmış olarak görünmesi; sevgilinin yanağındaki ışıltının görünmemesi.*

1. Ṣandum seḥāba girdi veyāḫud **ṭutuldı gün** / Olmış güneş yüzinde meger āşikār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 2). [gün ṭutul-,]*

günāh: *Suç, kusur, kabahat.*

1. Neyledüm nitdüm **günāhum** bilmezem bu ben ġarīb / Gördügince yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [günāhum, -um]*
2. Sen özüñi ḳayur ḫalḳuñ günāhın aġlama zāhid / **Günāhı** kimsenüñ senden ṣorılmaz söyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [günāhı, -ı]*
3. Sen özüñi ḳayur ḫalḳuñ **günāhın** aġlama zāhid / Günāhı kimsenüñ senden ṣorılmaz söyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [günāhın, -ı, -n]*
4. Olalı şeydāsı bir ẕerre **günāhum** bilmezem / Her ne dirse dilberüñ emrine fermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 4). [günāhum, -um]*

5. Ṣūfī ḳatuñda ḫūbları sevmek **günāh** ise / Sen fāriġ ol ḳo ben yanayın ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [günāh,]*
6. Muʿāyin işbu şiʿri ger ṣorarsañ / Nedür dirseñ Güvāhīnüñ **günāhı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 8). [günāhı, -ı]*
7. **Günāhum** ṣıġmaya dünyāya düpdüz / Götürmez ẕerresini kūh-ı Elburz *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [günāhum, -um]*
8. Āsitānından beni menʿ itme nāṣiḥ dilberüñ / Kaʿbeye yüz süricek ḳalmaz **günāhı** kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 3). [günāhı, -ı]*
9. Gerçi kim ʿaşḳuñ yolında cürmi çoḳdur ʿāṣıḳuñ / Ben seni sevmekden özge yoḳ **günāhum** gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [günāhum, -um]*
10. Neyledüm nitdüm **günāhum** bilmezem bu ben ġarīb / Gördügince yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [günāhum, -um]*
11. Ṣūfī ḳatuñda ḫūbları sevmek **günāh** ise / Sen fāriġ ol ḳo ben yanayın ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [günāh,]*

günāh eyle-: *Günah işlemek, günah sayılan bir davranışta bulunmak.*

1. Ger ṭaġlarca **eylerseñ günāh** / Tevbe ḳılsañ ʿafv ider anı ilāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 22). [günāh eyle-,]*

günāh işle-: *Günah sayılan bir davranışta bulunmak, hata yapmak, suç işlemek.*

1. Cürmine baḳup Mihrīyi dūr itme ṭapuñdan / Olmaz bu cihānda çü **günāh işlemez** ādem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 6). [günāh işle-,]*

günāh it-: *Günah, suç, kabahat işlemek; yanlış, hatalı bir davranışta bulunmak.*

1. Yoluñda senüñ cānā bilsem ne **günāh itdüm** / Cevrüñ baña aġyāra luṭfuñ neden olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [günāh it-,]*
2. Ne **günāh itdük** ola çarḫ-ı sitemkāra ʿaceb / Ki bizi dūr ider ol dāʾima cānānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 6). [günāh it-,]*

günden güne: *Her gün biraz daha, gün geçtikçe.*

1. Olmasun aġyār ile yāri İlāhī kimsenüñ / Arṭmasun **günden güne** derd ile āhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [günden güne,]*

gündüz: *Günün aydınlık olan kısmı, gün.*

1. Giceler ney gibi nālān eylerem **gündüz** fiġān / Olmasun bencileyin ḥāli İlāhī kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 2). [gündüz,]*
2. Nice Ferhād olmasun ʿaşḳuñ beyābānında dil / Gice **gündüz** ẕikri sen şīrīn-zebāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [gündüz,]*
3. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem iki gözüm / **Gündüzin** güneşe tā kim gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [gündüzin, -i, -n]*
4. Gāh rüsvā vü ḫarābāt olup it ʿālemi geşt / Gāh ḥaşr ol gice **gündüz** şeh-i devrānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [gündüz,]*
5. Gice **gündüz** başını serv ṣalar gülşende / Meger olmış o daḫi ol ḳad-i raʿnā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 4). [gündüz,]*
6. Gicesin **gündüzin** yā Rab hemīşe ḳadr ile ʿīd it / Penāh-ı devlet-i dünyā vü ḫalḳuñ kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [gündüzin, -i, -n]*
7. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun anuñ dāʾimā **gündüzi** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [gündüzi, -i]*
8. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun anuñ dāʾimā **gündüzi** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [gündüzi, -i]*
9. ʿAşḳdan fāriġ olan diller ne bilsün ḥālini / Ṭutuşup hecr āteşiyle gice **gündüz** yananuñ

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 4). [gündüz,]

10. Dilerem Ḥaḳ ḥażretinden Mihrī gibi dostum / Gice **gündüz** zāri ḳıl yārüñ saña yār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [gündüz,]*
11. Gice **gündüz** dilüñde ẕikr eyle / ʿĀdet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 19). [gündüz,]*
12. Seni heyhāt ki bir daḫi görince gözümüz / Āh u zār ile geçiser gicemüz **gündüzümüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [gündüzümüz, -ümüz]*
13. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun anuñ dāʾimā **gündüzi** ʿĪd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [gündüzi, -i]*
14. Kevkeb-i seyyāre-veş seyr eyledükçe **gündüzin** / Ṭolmış idi her ṭarafdan māh ile meydānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 3). [gündüzin, -i, -n]*

günehkār: *Suç işlemiş, kabahatli; aşık.*

1. Ḥimmet ü cūduñ ḫayālümden ne ṭañ olmasa dūr / Luṭf u iḥsānuñ umar bir ben **günehkār** olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [günehkār,]*

güneş: *Güneş, gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi.*

1. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem iki gözüm / Gündüzin **güneşe** tā kim gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [güneşe, -e]*
2. Yine dil düşdi bugün bir gözi āhū elige / Ki **güneş** görse yüzin gire seḥābe elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [güneş,]*
3. **Güneş** ḥüsnüñ ḳamer alnuñ görelden oldı sergerdān / Müjeñ sehm oḳudur bildi ḳaşuñ çarḫuñ kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [güneş,]*
4. Ḳandīl-i ruḫuñdan yaḳar ey dost delīl / Ki **güneş** ʿāleme envārını eyler iẓhār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 21). [güneş,]*
5. **Güneş** her dem alur enver ṭapuñdan / Ḳamer şeyʾlillah ider hem ḳapuñdan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [güneş,]*
6. Hem olmış ay u **güneş** saḳfına cām / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 38). [güneş,]*

güneş: *Güneş; parlak, aydınlık.*

1. ʿAşḳ meydānında ṭop olsa **güneş** olmaz ʿaceb / Kim ḳamer her dem hilālinden ṣunar çevgān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 8). [güneş,]*
2. Faḫr itmesün cihānda kʾ aña müsteʿārdur / Ey āfitāb ʿaks-i ruḫuñla **güneş** iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 15). [güneş,]*
3. Ṣandum seḥāba girdi veyāḫud ṭutuldı gün / Olmış **güneş** yüzinde meger āşikār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 2). [güneş,]*

güneş: *Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi; diğer devletler.*

1. Gördi meydān-ı saʿādetde **güneş** ṭop oldı / Çünki Ḫān Aḥmedüñ ol zülfini çevgān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 26). [güneş,]*

güneş: *Güneş, gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi; padişahın dönemindeki diğer büyük padişahlar; sevgilinin dönemindeki diğer güzeller; Mihri Hatun.*

1. Nice ʿadl ıssı şehenşāh-ı cihānsın ki gelür / Āsitānuña **güneş** ḫıdmete her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 2). [güneş,]*

güneş gibi ʿayān ol-: *Gün gibi ayan olmak, herkes tarafından bilinmek, tanınmak, meşhur olmak.*

1. **Olsa** ʿaceb mi ḫalḳ ile **güneş gibi ʿayān** / Ol pādişeh ki sāye-i Perverdigārdur *(Mihrî Hatun*

Divanı, Kaside 13, Beyit 10). [güneş gibi ʿayān ol- ,]

Güvāhī: *Mihrī Hatun'un karşılıklı latifeler yazdığı, şakalaştığı zamanın şairlerindendir. Tımarlı sipahidir. Pend-name adlı eseriyle tanınır.*

1. Cihān içinde bir ḫūba **Güvāhī** / Seni Ḥaḳ mübtelā ḳılsun İlāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 1). [güvāhī,]*
2. Muʿāyin işbu şiʿri ger ṣorarsañ / Nedür dirseñ **Güvāhīnüñ** günāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 8). [güvāhīnüñ, -nüñ]*

gūyā: *Faraza, sözde*

1. Her ġonca-lebüñ yādına efġānımuz artar / Bülbüller ile **gūya** ki ḥāldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 2). [gūya,]*

gūyā: *Sanki, adeta*

1. Ḳaplamışdur dilberüñ **gūyā** miyānını kemer / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 8). [gūyā,]*
2. **Gūyā** siperde āyinelerdür żiyā virür / Tīr-i ḫadeng-i ġamzesi peykānı sīnede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 9). [gūyā,]*
3. Medḥ itmege ḥüsnüñi gülistān-ı çemende / Bir bülbül-i ḫoş-ṭābʿ durur bu daḫi **gūyā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 37). [gūyā,]*
4. Ferş-i zeberced üstine ḳuruldı ḫaymeler / **Gūyā** kimisi zer kimi sīmden ḥışārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 7). [gūyā,]*

gūyā: *Ayrıca, ek olarak*

1. Tīġ-i ḳahruñdan cigerler pārelendi gerçi āh / Āteş-i ʿaşḳuñ yanar sīnemde **gūyā** dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 3). [gūyā,]*
2. Gülsitān-ı ḥüsnüñüñ her gūşesinde dostum / Bülbüli **gūyā** olup efġāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 4). [gūyā,]*

gūyiyā: *Sanki, adeta.*

1. Leblerinden dişleri naẓmın gören dir **gūyiyā** / Ḥoḳḳa-i yāḳūt içinde dürr ü mercān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [gūyiyā,]*
2. Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden / **Gūyiyā** ḫalḳ-ı cihāna biri cāndur biri ten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 1). [gūyiyā,]*
3. Çevresin āb-ı ḥayātuñ ki ṭutar mūr-ı ḫatuñ / **Gūyiyā** ḫātemidür mühr-i Süleymān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 12). [gūyiyā,]*

güzel: *Sevgili, dilber.*

1. Kim var **güzeller** içre cihānda saña yeter / Yāḫud belākeş ʿāşıḳ-ı şeydā baña yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [güzeller, -ler]*
2. ʿĀrife bir ḥarf besdür hīç taṭvīl eyleme / Ṭāliʿuñ yoḳdur **güzellerden** i Mihrī sözi kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [güzellerden, -ler, -den]*
3. Bulmaduḳ yār-ı vefādār behey yār dirīġ / Cānumuz çıḳdı vefāsız **güzeli** sevmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 6). [güzeli, -i]*
4. Hey ġāfil olma ġamzelerinden **güzellerüñ** / Biñ şeyḫi yoldan eylediler bir nigāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 6). [güzellerüñ, -ler, -üñ]*
5. Çoḳdur cihānda gerçi **güzeller** nenüñ gibi / Bir nāzenīn görmedüm el-ḥaḳ senüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [güzeller, -ler]*
6. Düketmiş imiş ʿömrüñi ey Mihrī **güzeller** / Cevr ile cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 21). [güzeller, -ler]*
7. Ṭāliʿuñ yoḳdur **güzellerden** i Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [güzellerden, -ler, -den]*
8. Ol **güzeller** içre bī-hemtā vü raʿnā lā-naẓīr / Nāzenīnler serveri ġarrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [güzeller, -ler]*
9. Ol dilrübāya dil nice olmaya müşterī / Cümle cihān **güzellerinüñ** serveri geçer *(Mihrî Hatun*

Divanı, Gazel 40, Beyit 2). [güzellerinüñ, -leri, -nüñ]

10. Bir devr idi ser-defter-i ḫūbān idi Mihrī / Şimdi görüñ uş her **güzelüñ** oldı gedāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 6). [güzelüñ, -üñ]*
11. Yaḳasuz seni ḳodı ṣanma **güzeller** Mihrī / Nice senüñ gibi bunda yeler oñmaz bulunur *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [güzeller, -ler]*
12. Vefālu gerçi **güzel** çoḳ dinürdi devrānda / Biz anı görmemişüzdür cihānda bir anda *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 7). [güzel,]*
13. **Güzeller** ile göñül gerçi āşinālardur / Velīk her dem olardan gelen cefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 1). [güzeller, -ler]*
14. Dimezler ʿāşıḳı gördükçe mübtelālardur / Fiġān **güzeller** elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 2). [güzeller, -ler]*
15. Geçürdiler günümüz her dem āh ile ḳış u yaz / Fiġān **güzeller** elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 4). [güzeller, -ler]*
16. Seveni kendüleri sevmege iderler ʿār / Fiġān **güzeller** elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 6). [güzeller, -ler]*
17. Bilimedüm bularuñ nāmı var nişān ḳanda / Fiġān **güzeller** elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 8). [güzeller, -ler]*
18. Mezāruñ üzre biten ḥaşr olunca diye giyāh / Fiġān **güzeller** elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 10). [güzeller, -ler]*
19. Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola / **Güzeller** içre bugün server ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [güzeller, -ler]*
20. Ẕāhid **güzeli** sevmege tevbʾitmiş imiş / Döndi cürmini bilüp itdi yine istiġfār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 9). [güzeli, -i]*
21. Nʾola begüm keremüñden bizümle yār olsañ / **Güzeller** içre ne var sen bir iḫtiyār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 1). [güzeller, -ler]*
22. Ṭāliʿuñ yoḳdur **güzellerden** i Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [güzellerden, -ler, -den]*

güzel: *Estetik bir zevk, hoşlanma gibi duyguları uyandıran nitelik, hüsn.*

1. Gördi çeşmüm yine bir şāh-ı cihānı ne **güzel** / Sevdi cānum yine bir ḫūb-ı zamānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [güzel,]*
2. Gördi çeşmüm yine bir şāh-ı cihānı ne güzel / Sevdi cānum yine bir ḫūb-ı zamānı ne **güzel** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [güzel,]*
3. Gerçi gülşende iñen çoḳ biter serv-i sehī / Rāstī bu ṣanemüñ ḳadd-i revānı ne **güzel** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [güzel,]*
4. Bitmedi bāġ-ı cihānda daḥi hiç bitmeyiser / Ruḫları güller ile ġonca dehānı ne **güzel** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [güzel,]*
5. Kirpügi oḳların atmaġa göñül pūtesine / Bu gözi āhununñ ebrū-yı kemānı ne **güzel** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 4). [güzel,]*
6. Her ki gördiyse cemālin didi taḥsīnler idüp / Mihrīnüñ ḥaḳḳı budur rūḥ-ı revānı ne **güzel** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 5). [güzel,]*
7. Dār-ı rifʿatde ṣafā vü ẕevḳ ile leyl ü nehār / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde **güzel** ḫānumla ṣoḥbet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [güzel,]*
8. Ol Süleymān-ı zamānuñ müntehā cānānesi / Ol semen-sīmā **güzel** ḥavrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 5). [güzel,]*

güzeller güzeli: *Güzeller içindeki en güzel.*

1. Bir eyü **güzeller güzeli** göñlümi aldı / Göz göre benüm başumı ġavġālara ṣaldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 1). [güzeller güzeli,]*

güzeller şāhı: *Güzellerin şahı, en güzel.*

1. Bir **güzeller şāhını** ḥüsn içre gördüm nāgehān / Ser-te-ser dil mülkini didüm ki āḫir bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [güzeller şāhı,]*

güzeller şāhı: *Güzellerin en güzeli; Ḫātemī.*

1. Göreli kūyuñda cānum sen **güzeller şāhını** / Ḳalmadı Rıḍvāna meylüm geçmişem ġılmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 5). [güzeller şāhı, -ler]*

güzellik: *Estetik bir zevk, hoşlanma gibi duyguları uyandıran nitelik, hüsn.*

1. Ḫudā ḫalḳ itdi ʿālemde velī gül yüzli dilberler / Senüñ ẕātuñda cemʿ itmiş **güzellik** tāzelik terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [güzellik,]*
2. Ḫūb iken eyle vefā yoluña cānlar virene / Böyle ḳalmaz bu **güzellik** de hemān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 6). [güzellik,]*
3. Hey kime ḳaldı di bu **güzellik** saña ḳala / Cehd it hemān ki olmayasın bī-vefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [güzellik,]*
4. Cānā bu cihān içre **güzellikde** cemālüñ / Meşhūr olalı Yūsuf-ı Kenʿān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 2). [güzellikde, -de]*

güẕer it-: *Geçmek, yayılmak, dağılmak.*

1. Var ise müşgīn ṣaçuñ būyından **itmişdür güẕer** / Kʾ ol hevā ile ṣabā ʿanber-feşāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [güẕer it-,]*

güzīn: *Seçkin, soylu, seçilmiş.*

1. ʿAşḳuñ yolında cānā cān virdügüm görenler / Dir ehl-i ʿaşḳ içinde Mihrī **güzīne** beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 5). [güzīne, -e]*
2. Budur firdevs bāġınuñ **güzīni** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 28). [güzīni, -i]*
3. Kemāl-i ʿilm ü ḥilm ile ḫıred-mend ü mükemmeldür / **Güzīni** Āl-i ʿOs̱mānuñ bu ḫalḳuñ mihribānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 23). [güzīni, -i]*

H

ḥa: *Ha (ح), Arap alfabesinin altıncı harfi; Ahmed isminin ikinci harfi.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsninde fāla niyyet itdüm ol şehüñ / Evvel elifle **ḥa** geldi āḫirinde mīm ü dāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [ḥa,]*

ḥa: *Dikkat çekmek amacıyla kullanılan ünlem.*

1. **Ha** bugün cevr ü cefāñ ile beni öldüresin / Yarın elüm olur a hele girībānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [ha,]*
2. Ġarḳa virsem baḥr-i ʿaşḳında direm dil zevraḳın / **Hā** sürer beni kenāra rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [hā,]*

ḥa: *Gör bak, işte anlamında bir ünlem.*

1. Seveni sevmez ü bunlar **ha** sever sevmeyeni / Ḳo bu maḥbūblaruñ dünyede bī-ʿārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [ha,]*

ḥabāb: *Su üzerinde oluşan hava kabarcığı; küçük, değersiz şey.*

1. Himmeti deryāsı içre bir gemidür bu cihān / Luṭfınuñ baḥrinde anuñ oldı ʿummān bir **ḥabāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [ḥabāb,]*

ḥabāb: *Su üzerinde oluşan hava kabarcığı; çok küçük, zerre, ufak.*

1. ʿAdli mīzānına geldi keffe oldı mihr ü māh / Luṭfı deryāsında oldı baḥr-ı ʿummān bir **ḥabāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [ḥabāb,]*

ḫābdan gözüm aç-: *Uykudan uyanmak.*

1. **Ḫābdan açdum gözüm** nāgāh ḳaldurdum seri / Ḳarşuda gördüm ṭurur bir māh-rūy-ı dilberi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 1). [ḫābdan gözüm aç-,]*

ḫaber: *Havadis, bilgi; sır, gizem.*

1. Nice şerḥ eyleyeyin ġonca dehānı **ḫaberin** / Nāgehān nāz-ı nihāndan yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 2). [ḫaberin, -i, -n]*
2. Ḳorḳaram laʿl-i lebinüñ **ḫaberin** söylemege / Nāgehān genc-i nihāndan yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 3). [ḫaberin, -i, -n]*

ḫaber: *Nakil olan söz, havadis, bilgi.*

1. Düşmenler üstine şanemüñ el üşürdiler / Yatlu **ḫaberle** uş beni gözden düşürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 1). [ḫaberle, -le]*
2. Yoḳ yire dehānı **ḫaberin** itdü deyü fāş / Düşürdi bizi dillere eller ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 4). [ḫaberin, -i, -n]*

ḫaber getür-: *Birisi veya bir olay hakkında bilgi vermek.*

1. Viṣālinden **ḫaber** geh geh **getürür** bu dil ü cāna / Bi-ḥamdillāh ki bizümle ḫayāli yār-ı cānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [ḫaber getür-,]*

ḫaber vir-: *Bildirmek, haberdar etmek; hatırlatmak, akla getirmek.*

1. Biter deryāsı içre nīlūferler / Ruḫ-ı zerdi **virür** ʿaşḳdan **ḫaberler** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 9). [ḫaber vir-,]*

ḫaberdār it-: *Bir kimseye bir konu hakkında bilgi vermek.*

1. Ki zīrā ḳalmışumdur çār u nāçār / Benüm ḥālümden **it** şāhı **ḫaberdār** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [ḫaberdār it-,]*

ḥabīb: *Sevilen kimse, sevgili, dost.*

1. Ġāyetde şafādur kʾ ola yanuñda **ḥabīb** / Ol saña nāz ide sen anʾ idesin būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 19). [ḥabīb,]*
2. Hem-dem olduñsa **ḥabībe** ġırre olma müddeʿī / Bu cihāndur şādlıḳ soñunda lā-büd ġam da var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [ḥabībe, -e]*
3. Neyledüm nitdüm günāhum bilmezem bu ben ġarīb / Gördügince yüz çevürür yüzime baḳmaz **ḥabīb** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [ḥabīb,]*
4. Düşmen ḳamu kişiye raḳīb oldı ʿāḳıbet / Gör ṭāliʿüm ki bana **ḥabīb** oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [ḥabīb,]*
5. Baġruñuñ ḳanı ile pür eyle çeşmüñ sāġarın / Dil kebābından **ḥabībe** mā-ḥażar eyle yaraġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 2). [ḥabībe, -e]*
6. Vaḳt-i nevrūz irdi bu eşnāda ġāyet cehl ola / Bir nefes olmaḳ **ḥabībüñ** ḫāk-i pāyından ıraġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 4). [ḥabībüñ, -üñ]*
7. Dāmen-i vaṣlı **ḥabībüñ** hele girsün elime / Ṭutmışam tīg-ı belāsına boyun aġyāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 6). [ḥabībüñ, -üñ]*
8. **Ḥabībüm** naḳş-ı rūyuñdan göñül buldı muṣavverlik / Cemālüñ āfitābından cihān ṭoldı münevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 1). [ḥabībüm, -üm]*
9. Depele ey raḳīb gel beni dek / Dāmeninden **ḥabībimüñ** el çek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 1). [ḥabībimüñ, -im, -üñ]*
10. Ḳıṣṣa-i Mecnūn ile Leylīyi bilürdük yaḳīn / Ḥāline baḳsañ **ḥabībüm** bu dil-i dīvānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 2). [ḥabībüm, -üm]*
11. Ḳılmaduñ bir gün **ḥabībüñ** zülfine hem-ser beni / Neyleyelüm bu cihāndur saña da ḳalmaz felek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [ḥabībüñ, -üñ]*
12. Cārūb olur kirpüklerüm bāzāra gitdükçe **ḥabīb** / Şular gözümüñ yaşları rāhını dükkānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 3). [ḥabīb,]*
13. Küfr-i zülfinde **ḥabībüñ** ʿaşḳ ile cān virmege / Gelmişem Manṣūr-veş berdārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 2). [ḥabībüñ, -üñ]*
14. İñlerem tā ṣubḥ olınca nālem işitmez **ḥabīb** / Gerçi ʿālemler ṭolupdur āh u zārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [ḥabīb,]*
15. Ḥamdülillah bezm-i ḥüsnüñde **ḥabībüm** Mihrīnüñ / Ṣāġar-ı çeşmi lebüñ ʿaksiyle ḳandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 9). [ḥabībüm, -üm]*
16. Cihān u cānı revān it yolına Mihrī **ḥabīb** / İtim dimiş saña bu iʿtibārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [ḥabīb,]*
17. Yüzümi ḫāk ideyin gitdügi yollara **ḥabīb** / Seri hem-ser ideyin başduġı ṭaşlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 5). [ḥabīb,]*
18. Sefīne-i dili ġarḳ idicek gözüm yaşı / **Ḥabīb** dāmenini ben kenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 4). [ḥabīb,]*
19. Ayru düşdügüm **ḥabībümden** Ḫudā göstermesün / Olduġum serv-i bülendümden cüdā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 1). [ḥabībümden, -üm, -den]*
20. Göñül evinde bir ʿāşıḳ **ḥabībinüñ** ismin / Yazar mı āhı ile her divāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [ḥabībinüñ, -i, -nüñ]*
21. Mihrīnüñ biñ cān ile gitdi dil-i bī-çāresi / Şām-ı zülfinde **ḥabībüñ** ṭutdı ol miskīn vaṭan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 5). [ḥabībüñ, -üñ]*
22. Raḥm idem bir gün dimiş bī-çāre Mihrīye **ḥabīb** / Bu kelāmı şaḳlasun yā Rabbi yalan olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [ḥabīb,]*
23. Getür bād-ı ṣabā luṭf it **ḥabībüñ** zülfi būyından / Dil-i mecrūḥıma zīrā be-ġāyet armaġandur bu

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 6). [ḥabībüñ, -üñ]

24. Mihrīye vaṣlı **ḥabībinüñ** müyesser oldı çün / Yolına cān virmek āsāndur aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 7). [ḥabībinüñ, -i, -nüñ]*
25. Cinān içinde her dāyim **ḥabībüm** ḥulle geymişdür / Ḳapuñda yeg durur geymek ʿabā vü şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [ḥabībüm, -üm]*
26. Dilberler ile sen güle gezdükçe **ḥabībüm** / Hecrüñde olan dīdesi giryānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 3). [ḥabībüm, -üm]*
27. Müyesser ola görem mi **ḥabībimüñ** bir gün / Cefāsı terki ile cevrinüñ nihāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 6). [ḥabībimüñ, -im, -üñ]*
28. Kūyuñda **ḥabībüm** şu ḳadar aġlamışam kim / Ḳanlu gözümüñ yaşıla ʿālem sele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 3). [ḥabībüm, -üm]*
29. Ruḥı bāġında bülbül-veş **ḥabībüñ** / Fiġān u nāle ile eyle āhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 2). [ḥabībüñ, -üñ]*
30. Kaʿbe kūyında **ḥabībimüñ** ṭavāf idenlerüñ / Ayaġı altında ṭopraḳ ḳum olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 5). [ḥabībimüñ, -im, -üñ]*
31. Hecrüñde **ḥabībüm** şu ḳadar aġlamışam kim / Dil zevraḳı ḳanlu yaşıma ġarḳ olayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 4). [ḥabībüm, -üm]*
32. Yüz urup āsitānına **ḥabībimüñ** ḳorum başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz başumdan yeg görür ṭaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 1). [ḥabībimüñ, -im, -üñ]*
33. Geçerken bende oldı dil **ḥabībüm** āsitānuñda / Göñül derbān gözüm saḳḳā müjemdür şimdi ferrāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [ḥabībüm, -üm]*
34. Dünye vü ʿuḳbāda bu ʿizzet yeterdi Mihrīye / Girse bir kez destine anuñ **ḥabībi** dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 5). [ḥabībi, -i]*
35. Aġlañ gülüñ ol ʿāşıḳı ey ḥāl bilenler / Cānānı **ḥabībi** anuñ ıraḳ ile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 4). [ḥabībi, -i]*

ḥabīb it-: *Dost yapmak, iki şey arasında çok yakın bir ilişki oluşmasını sağlamak.*

1. Dile cevrin **ḥabīb itmişdi** ḳāṭiʿ / Dirīġā yine beñzer itdi rāciʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 1). [ḥabīb it-,]*

ḫabīs: *Kötü, alçak, pis, soysuz; rakip.*

1. Her bir **ḫabīs** ile ṣalınur nice ölmeyem / Gördükçe beni yüz çevürür merḥabāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 2). [ḫabīs,]*

ḫacālet: *Mahcubiyet, utanma.*

1. Ġonca ḫāmūş oldı ġayretden dehānuñ göreli / Ruḫlaruñ gördi **ḫacāletden** güler nāçār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 21). [ḫacāletden, -den]*

ḫaccāclıḳ: *Hz. Muhammed'in soyundan gelenlere ve onlara taraftar olanlara çok zulmeden Irak valisi Yusuf bin Sakafi (Haccac-ı Zalim diye de anılır.) gibi zulmeden, kötülük eden.*

1. Nice bir nā-ḥaḳ yere ḳanlar dökersin ẓulm ile / Var ise ʿaḳlun gel eyle nefsüñe **Ḫaccāclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [ḫaccāclıḳ,]*

ḫaccāclıḳ it-: *Hz. Muhammed'in soyundan gelenlere ve onlara taraftar olanlara çok zulmeden Irak valisi Yusuf bin Sakafi (Haccac-ı Zalim diye de anılır.) gibi zulmetmek, kötülük etmek.*

1. Bī-güneh ʿāşıḳları öldürmek ister ẓulm ile / Çeşm-i ḫūnrīzüñ ki hey di **itmesün Ḫaccāclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 8). [ḫaccāclıḳ it-,]*

ḫāce: *Efendi, hoca, din görevlisi.*

1. **Ḫāce** vuṣlat ḳapusın kimse çün āsān açamaz / ʿÖmr naḳdin virelüm vaṣlı yolında çürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [ḫāce,]*

ḫacer: *Taş, kaya.*

1. Leb-i cānānı görüp diş biledüm geldi didi / Nesne yoḳ Mihrī aña umma **ḫacerden** ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 6). [ḫacerden, -den]*

ḫācet: *Lazım, gerekli.*

1. Ruḫlaruñ dil şāhını mat eyledi bir luʿb ile / Gözlerüñ cān ferzine **ḫācet** degül sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [ḫācet,]*

ḫācet: *Dilek, arzu, istek.*

1. Dilerem rūz u şeb Ḥaḳ Ḥażretinden / Ümīẕüm var ḳabūl ola bu **ḫācet** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [ḫācet,]*

Hacı Nābī: *Kim olduğu bilinmemektedir. (?).*

1. **Ḥacı Nābī** bizim Allāha ḳalupdur işümüz / Ki bu hercāyilere uġradı ḳutsuz başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 1). [ḥacı nābī,]*

ḫad: *Yanak, ruh, ruhsar.*

1. Ṣarrāfi de benden beter āvāre olupdur / Beñzer **ḫadi** dilberlerinüñ ḳara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 1). [ḫadi, -i]*
2. Bildi **ḫadinde** yazdı ḫaṭın ḳıl ḳalemle yār / Merġūb olur kenāra yazılsa ġubār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [ḫadinde, -i, -n, -de]*
3. Lāle **ḫadüñi** bülbül gülşende görüp eydür / ʿĀlemde gül-i ter çoḳ bu ġonca-dehān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [ḫadüñi, -üñ, -i]*
4. Teşebbüh ideli Mihrī **ḫadüñe** verd-i ḥamrāyı / Çemende lālenüñ baġrın ḥasedden ṭolu ḳan buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 5). [ḫadüñe, -üñ, -e]*
5. Ruḫuñ güldür baña ġonca dehānuñ / **Ḫadüñ** berg-i semendür güliẕārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 3). [ḫadüñ, -üñ]*
6. Şimdi ḫaṭını Mihrī gördükçe **ḫadinde** dir / Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 5). [ḫadinde, -i, -n, -de]*
7. Ḫaṭṭuñ **ḫadüñ** yüzini ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [ḫadüñ, -üñ]*
8. Gördügümce **ḫad** ü ḳadd ü leb-i yāri ṣanuram / Biri güldür biri ġonca birisi serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [ḫad,]*
9. **Ḫadüñ** yüzini ḫaṭṭuñ ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 5, Beyit 1). [ḫadüñ, -üñ]*
10. Ki bir ḫurşīd- ṭalʿat meh-cebīndür / **Ḫadin** kim görse dir kim yāsemīndür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 15). [ḫadin, -i, -n]*
11. Ḫāṭṭuñ inşāsın **ḫadüñ** üstinde kim yazdı ʿaceb / Kim Kirāmen Kātibīn olmış durur ḥayrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 10). [ḫadüñ, -üñ]*
12. Gül beñzerem **ḫadüñe** deyü lāf ururdı gör / Geldi ki dest-būs ide ne vechi var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 7). [ḫadüñe, -üñ, -e]*

ḫadd: *Yanak.*

1. Ḥaḳḳā ḳad ü **ḫaddüñüñ** kim ölse hevāsında / Tābūt aña serv olup gülden kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [ḫaddüñüñ, -üñ, -üñ]*
2. Ḫaṭṭuñ benefşe **ḫaddüñ** ḫoş yāsemīne beñzer / Gülzār-ı ḥüsnüñ ey dost cennet içine beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 1). [ḫaddüñ, -üñ]*
3. Mihrī bülbül gibi efġānuñı dilden ḳoma kim / Lāle **ḫaddinde** anuñ çün gül-i ḫandān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [ḫaddinde, -i, -n, -de]*

4. Ġonca laʿli yādına nūş eylesün gülgūn mey / Lāle **ḫaddi** şevḳine sermest olup ṣunsun ayaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 3). [ḫaddi, -i]*
5. Ḳaddüñ gibi yoḳ serv-i ḫırāmānlar içinde / **Ḫaddüñ** gibi yoḳ berg-i gülistānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 1). [ḫaddüñ, -üñ]*
6. **Ḫaddüñ** gibi gül bitmedi bir bāġ-ı cihānda / Laʿlüñ gibi yoḳ laʿl-i Bedaḫşānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 6). [ḫaddüñ, -üñ]*
7. **Ḫaddüñ** görinelden gül-i ḫandān unuduldı / Ḫaṭṭuñ ireli sünbül ü reyḥān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 1). [ḫaddüñ, -üñ]*
8. Almadan bir berg-i gül **ḫaddüñden** irdi ḫaṭṭuñ āh / Ḫārlar ol gül-ʿiẕaruñ çehre yanın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [ḫaddüñden, -üñ, -den]*
9. **Ḫaddüñi** görüp ḳorḫaram āh itmege cānā / Zīrā bu hevādan nice güller ṣolayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 3). [ḫaddüñi, -üñ, -i]*
10. **Ḫaddüñi** görüp ḳorḳaram āh itmege nāgāh / Āhumla yana dāʾire-i çarḫ-ı muʿallā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 32). [ḫaddüñi, -ü, -ñ, -i]*
11. Sünbül ṣaçuña gül yüzüñe lāle **ḫaddüñe** / Ger beñzerem dir ise ḳatı şerm-sār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 5). [ḫaddüñe, -üñ, -e]*
12. Lāle **ḫaddüñde** irüp zülf-i siyāhuña ṣabā / Gör ne zīnetler ider sünbül ü reyḥān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 3). [ḫaddüñde, -üñ, -de]*
13. Yazmaġa **ḫaddüñ** berātın gör ġubār-ı ḫaṭṭ ile / ʿĀrıż-ı sūsende çekmiş ḫall ile pergār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 17). [ḫaddüñ, -üñ]*
14. Gördükçe bu ben **ḫaddi** gül ü ġonca-dehānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 6). [ḫaddi, -i]*
15. Ögünsün düşmen ögünsün eger ḳalursa yanına / Leṭāfet gülsitānında begüm **ḫaddüñ** durur ter gül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 13). [ḫaddüñ, -üñ]*
16. Temāşā ideli çeşmüm o **ḫadd** u ḫāli bir laḥẓa / Ḫayāli dīde vü dilden degüldür ḫālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [ḫadd,]*
17. Ḫayāli **ḫaddüñüñ** iki gözümden olmasa ḫālī / Bitüpdür ābı içinde nʾola serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 7). [ḫaddüñüñ, -üñ, -üñ]*

ḫadd: *Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.*

1. Būy-ı zülfüñ gibi ʿanber-bār miskīn olmaya / **Ḫadd** ü ḳaddüñ gibi raʿnā serv ü nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [ḫadd,]*
2. **Ḫaddüñ** ile ḳaddüñ ü ruḫuñ var iken ey dost / Serv ü semen ü lāle ü reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [ḫaddüñ, -üñ]*
3. Görelden Mihrī **ḫaddüñle** semen-sīmāñı ey mehrū / Başından çıḳdı sevdāsı gül-i serv ile nesrīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 5). [ḫaddüñle, -üñ, -le]*
4. Ruḫlaruñla **ḫaddüñ** ü çeşmüñ görelden ḫusrevā / Nergis ü lāle semenden eyler istifsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [ḫaddüñ, -üñ]*

ḫadd: *Sınır; hüzün denizinin bitiş noktası; sevgilinin yanağı.*

1. Düşeli ʿaşḳı hevāsı ile deryā-yı ġama / Görmedi zevraḳ-ı dil **ḫadd** ü kenār u ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [ḫadd,]*

ḫadden aş-: *Ölçüyü kaçırmak, gereğinden fazla aşırıya gitmek.*

1. Zecr ise **ḫadden aşdı** gözüm yaşı başdan / Cevr ise yetdi cānuma ey dilrübā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 3). [ḫadden aş-,]*
2. Çekmişem **ḫadden aşa** cevr ü cefāsın felegüñ / Görmedüm ẕerre ḳadar mihr ü vefāsın felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [ḫadden aş-,]*

ḫadden aşur-: *Ölçüyü kaçırmak, gereğinden fazla aşırıya gitmek.*

1. Dertlü yürek i Mihrī cefāya ideydi ṣabr / Cevri zamāne ḫūbları **ḫadden aşurdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 5). [ḫadden aşur-,]*

2. Egerçi ʿādetidür ḫūblaruñ çü ʿāşıḳa nāz / İñende **ḥadden aşurmayup** itseler hele az *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 3). [ḥadden aşur-,]*

ḥadden aşurı: *Gereğinden fazla, dayanılacak seviyeden yukarda.*

1. Ḳahrın çeke **ḥadden aşurı** ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ / Luṭfın göre her cāhil ü ebter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 2). [ḥadden aşurı,]*

ḫadeng: *Kayın ağacından yapılmış ok; sevgilinin kirpiği.*

1. Aḥsen ki bir **ḫadeng** ile biñ pāre ḳıldılar / Cān pūtesini ṭoġrusı ṭoġru gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 2). [ḫadeng,]*
2. Ġamzeñ **ḫadengin** yā ḳaşuñ tā çekdi peykānına dek / Atdı geçürdi sīneden ʿāşıḳlaruñ cānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [ḫadengin, -i, -n]*
3. Cānıma ġamzeñ **ḫadengin** geçdügin menʿ eyleme / Rāḥat olsun dostum oḫ ḫoşça bulmış meskeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [ḫadengin, -i, -n]*

ḫadeng: *Kayın ağacından yapılmış ok; sevgilinin kirpiği; Şehzade Süleyman'ın kirpiği.*

1. Ten yandı dil göyündi yürek deldi fürḳatüñ / Ġamzeñ **ḫadengi** ḫışm ile çün çekdi ḫançeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [ḫadengi, -i]*

ḫadeng-i ġamze: *Sevgilinin yan bakış oku.*

1. Hezār yerde deler sīnesini ʿuşşāḳuñ / **Ḫadeng-i ġamzeleri** ḫançer ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 4). [ḫadeng-i ġamze,]*

ḫadeng-i ġamze-i dilber: *Gönül alan sevgilinin yan bakış oku.*

1. Müjeñ tīrini sīnemden dirīġ itme ki evvelden / **Ḫadeng-i ġamze-i dilberler** içün bir nişāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 5). [ḫadeng-i ġamze-i dilber,]*

ḫā'il ol-: *Görünmesine engel olmak, perde çekmek, araya girmek.*

1. Gāh zülfi **ḫā'il olur** ruḫlarına geh ḫaṭı / Ḳalmasun Mihrī seḥāb içinde māhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [ḫā'il ol-,]*
2. Ṭutdı āfāḳı ser-ā-ser gün cemālüñ pertevi / **Ḫā'il olmasa** ġurūb itmezdi zülfüñ şeb-revi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 1). [ḫā'il ol-,]*

ḫaḳ: *Toprak; değersiz.*

1. Ayaġuñ ṭopraġı olmaḳ şehā devlet nişānıdur / Velī ben **ḫāk** kimyā cevheri olmaḳ ne şānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 1). [ḫāk,]*

ḫaḳ: *Allah, Tanrı.*

1. Sehm-i belāña sīnemi ḳılsam siper nʾola / Rūz-ı ezelde yazdı çü **Ḫaḳ** ḳaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 2). [ḫaḳ,]*
2. Cihān içinde bir ḫūba Güvāhī / Seni **Ḫaḳ** mübtelā ḳılsun İlāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 1). [ḫaḳ,]*
3. Dilerem rūz u şeb **Ḫaḳ** Ḥażretinden / Ümīẕüm var ḳabūl ola bu ḥācet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [ḫaḳ,]*
4. Öldürürseñ laʿlüñ ābı ḥasretiyle ger beni / Teşne cān vir **Ḫaḳ** tatırmasun bir içim şu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [ḫaḳ,]*
5. Faḳīrüñ destgīridür aña **Ḫaḳ** destgīr olsun / Bugün ben düşmüşinüñ bu cihānda dīdebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 32). [ḫaḳ,]*
6. Dilerem **Ḫaḳ** ḥażretinden Mihrī gibi dostum / Gice gündüz zāri ḳıl yārüñ saña yār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [ḫaḳ,]*
7. Baña müfessiri ʿaşḳuñ ezelde bildürdi / Lebüñ ʿibāretini gör **Ḫaḳuñ** hidāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 2). [ḫaḳuñ, -uñ]*

8. Zāyil itmesün senüñ **Ḥaḳ** sāyeñi tā ḥaşre dek / Üstümüzden ey hümā-fer Āl-i ʿOs̱mān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [ḥaḳ,]*
9. Rehber Ḫıżır olup saña virsün İlāhī **Ḥaḳ** / Biñ ʿömr ile cihānda hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 19). [ḥaḳ,]*
10. Her günlerüñi ʿīd ide **Ḥaḳ** her giceñ berāt / Ḳapuñda dāyim eyleye dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [ḥaḳ,]*
11. Bāġ-ı ʿömrüñe ḫazān irmeye **Ḥaḳdan** dilerem / ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳıla Raḥmān u Raḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 15). [ḥaḳdan, -dan]*
12. Beḳā oldur cihānda bī-gümān / **Ḥaḳ** buyurdı küllü men ʿāleyhā fān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 2). [ḥaḳ,]*
13. Ṭurduġınca bu zemīn ü asumān olduḳça ʿīd / Eylesün ol **Ḥaḳ** seni ḫalḳ-ı cihāna kāmrān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ḥaḳ,]*
14. Zāyil itmesün senüñ **Ḥaḳ** sāyeñi tā ḥaşre dek / Üstümüzden ey hümā-fer Āl-i ʿOs̱mān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [ḥaḳ,]*

ḥaḳ: *Doğru, hakikat, gerçek.*

1. Mihrüñi göñlümde muḥkem ṭutmışam **ḥaḳ** söylerem / Ṣıdḳ ile Manṣūr-veş urġana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 3). [ḥaḳ,]*

ḫaḳ: *Toprak, türab, yer.*

1. Otı sünbül **ḫāki** ʿanber ābı kevs̱er ḫalḳı ḫūb / Cennete beñzetdüm anı ben heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [ḫāki, -i]*
2. Otı reyḥān ü sünbül **ḫāki** ʿanber / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [ḫāki, -i]*
3. Ḳudretinden gör ki Ṣāniʿ nice gösterdi ʿayān / **Ḫākden** berg-i semen lāle şecerden ḫār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [ḫākden, -den]*

ḥaḳ: *Değer, kıymet, önem.*

1. Merve **ḥaḳı** ṣafāsın anuñ ol bilür hemān / ʿAşḳı yolında ṣıdḳ ile ḳurbān-ı cān ide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 4). [ḥaḳı, -ı]*

ḥaḳ bağışlasun: *Allah bağışlasın, sevdiklerine bırakmak, hayatta kalmasına izin vermek anlamında kullanılan bir söz.*

1. **Ḥaḳ bağışlasun** İlāhī seni ol vālīdeñe / Kim anuñ bir dānesisin saña rifʿat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 7). [ḥaḳ bağışlasun,]*

ḥaḳ bilür: *Bana öyle geliyor anlamında belirsizlik belirten bir söz.*

1. Ḥayy ider bir demde biñ ʿaẓm-i remīm olmışları / **Ḥaḳ bilür** kim böyle enfās-ı Mesīḥā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 5). [ḥaḳ bilür,]*
2. İşidüp şīrīn sözin ol laʿl-i ḳandümden benüm / **Ḥaḳ bilür** kim gitdüm ol dem kendü kendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 1). [ḥaḳ bilür,]*

ḫāk eyle-: *Toprak etmek, değersizleştirmek, ayaklar altında çiğnenmiş hale getirmek.*

1. Bu baḫt-ı siyeh Mihrīye şāhā naẓar it kim / İksīr ide **ḫāk eyledi** devrān anı zīrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 36). [ḫāk eyle-,]*

ḫāk ile yeksān ol-: *Yerle bir olmak, yok olmak, yıkılıp harap olmak ; perişan olmak.*

1. ʿAşḳı rāhında anuñ **ḫāk ile yeksān olalum** / Cān mülkin yıḳalum göklere çıḳsun tozumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 5). [ḫāk ile yeksān ol-,]*

ḥaḳ murāduñ vir-: *Allah arzu ettiklerine kavuşturmak, isteğini yerine getirmek.*

1. Eyü nām ile şöhret bulsun aduñ / İki ʿālemde **Ḥaḳ virsün murāduñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 19). [ḥaḳ murāduñ vir-,]*

ḫāk ol-: *Toprak olmak, ezilmek, kötü durumda olmak, hor ve hakir duruma düşmek.*

1. Yollar üzre Mihrīnüñ her dem görür **ḫāk olduġın** / Bir naẓar ḳılmaz nedür cürmi ʿaceb sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [ḫāk ol-,]*
2. Mihrīye işigüñde yeter **ḫāk olduġı** / Ger bulmaġ ise besdür i sulṭān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 18). [ḫāk ol-,]*

ḫāk ol-: *Toprak olmak, toprağa karışmak, un ufak olmak.*

1. Cān vire hecrüñde Mihrī mihrüñi terk itmeye / Çüriyüp ger **ḫāk olursa** üstüḫānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 7). [ḫāk ol-,]*

ḥaḳ üstümüzden sāyeñi ırmasun: *Allah, gölgeni üzerimizden eksik etmesin. Sen uzun yıllar yaşa ve hükümdarlık yap. Senin hamiliğini uzun süre hissedelim.*

1. **Irmasun Ḥaḳ üstümüzden** ol hümā-fer **sāyeñi** / Devlet ü rifʿatle bu ḫalḳ-ı cihāna maḥrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ḥaḳ üstümüzden sāyeñi irmasun,]*

ḥaḳa ḳo-: *Allah'a havale etmek, Allah tarafından cezalandırılmasını istemek.*

1. Unudursañ belālu Mihrīyi / Seni **ḳodum Ḥaḳa** efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 5). [ḥaḳa ḳo-,]*

ḥaḳa koy-: *Allah'a havale etmek, Allah tarafından cezalandırılmasını istemek.*

1. Āsitānuñdan anı sürmek ile gitmedi āh / Getür e bir gün ola biz **ḳoyalum** anı **Ḥaḳa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [ḥaḳa ḳoy-,]*

ḫāḳān-ı aʿẓam: *Büyük hükümdar, ulu padişah.*

1. Kimdür ol **ḫāḳān-ı aʿẓam** yaʿni Sulṭān Bāyezīd / Ḥaşre dek bulsun cihān rūyında ʿömr-i bī-ḥisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 20). [ḫāḳān-ı aʿẓam,]*

ḫāk-i pāy: *Ayak toprağı; ayağının altı.*

1. Sebzezār üstine her dem getürür bād-ı ṣabā / **Ḫāk-i pāyüñe** niṣār itmek içün zer ile sīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 14). [ḫāk-i pāy,]*

ḫāk-i pāy: *Ayak toprağı; eşik, yamaç.*

1. Vaḳt-i nevrūz irdi bu esnāda ġāyet cehl ola / Bir nefes olmaḳ ḥabībüñ **ḫāk-i pāyından** ırağ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 4). [ḫāk-i pāy,]*
2. Raḳībā beni menʿ itme nigāruñ **ḫāk-i pāyinden** / Eger menʿ ider iseñ bil ne dīnüñ var ne āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [ḫāk-i pāy,]*

ḫāk-i pāy: *Ayak toprağı; sevgilinin ayak bastığı yerler.*

1. Geh geh ol serv-i sehī seyr itdüginçe bāġda / **Ḫāk-i pāyīne** yüzüñ sür benden ey serv-i semen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 2). [ḫāk-i pāy,]*
2. Nʾola ol rūḥ-ı revānum ḳosa iḥsānlar idüp / **Ḫāk-i pāyine** yüzüm sürmege bir kerrelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 3). [ḫāk-i pāy,]*

ḫāk-i pāy: *Ayağının toprağı; sevgilinin mekanı.*

1. **Ḫāk-i pāyuña** yüzin sürmek içün şems ü ḳamer / Ser-i kūyuña gelür şām u seḥer döne döne

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 3). [ḫāk-i pāy,]

ḫāk-i pāy: *Ayak toprağı; Ali Paşa'nın huzuru, kapısı.*

1. Yüz urdum **ḫāk-i pāyuña** naẓar ḳıl / Bu ben ṭopraḳı luṭf it sīm ü zer ḳıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [ḫāk-i pāy,]*

ḫāk-i pāyında ġubār ol-: *Birinin her buyruğunu köle gibi yerine getirmek, hizmet etmek.*

1. ʿİzzet isterseñ cihān yüzinde ey Mihrī hemān / Şeh Süleymān **ḫāk-i pāyında ġubār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 16). [ḫāk-i pāyında ġubār ol-,]*

ḫāk-i pāyine nisār itmeklik: *Ayağının toprağına saçmaklık, bir kimse uğruna feda edilecek şey.*

1. **Ḫāk-i pāyine niṣār itmeklik** için dilberüñ / Ḳanlu yaşuñdan i Mihrī dürr ü mercān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 5). [ḫāk-i pāyine niṣār itmeklik,]*

ḫāk-i reh: *Sevgilinin yolunun toprağı, ayak bastığı yer.*

1. Dūlāb-veş nigāruñ gördükçe gülsitānda / Ḳıl eşk-i çeşmüñ ile **ḫāk-i rehini** pür-gil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 6). [ḫāk-i reh,]*
2. Getürdi ṣabā peyki cilā **ḫāk-i rehüñden** / Tā gözlerüme kuḥl-i Ṣıfāhān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 4). [ḫāk-i reh,]*
3. **Ḫāk-i rehüñe** ḳılmaġa īṣār şükūfe / Sebz üzre ḳodı sīm ü zer esbāb müheyyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 16). [ḫāk-i reh,]*

ḫāki zer ḳıl-: *Toprağı altına çevirmek, topraktan altın çıkartmak; değersiz bir şeyi değerli hale getirmek; değerli bir şeyi açığa çıkartmak.*

1. Naẓar ḳılsañ **ḳılur** her **ḫāki** çün **zer** / Ayaḳ ṭopraġıyam çekdürme żillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [ḫāki zer ḳıl-,]*

ḫaḳıçün: *Hakkı için, ...nın hürmetine.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ **ḥaḳıçün** bir naẓar ḳıl ḥālüme / Ḥaḳḳı ḥāżır gör begüm ḳorkmazsañ andumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 6). [ḥaḳıçün,]*
2. Bu māh-ı ṣıyām ile bu ʿīd ayı **ḥaḳıçün** / Biñ ʿöẕr ile ṭapuñdan ider anı temennā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [ḥaḳıçün,]*

ḫaḳīḳat: *Doğru olan, asıl; Allah aşkı, ilahi aşk.*

1. Curʿa-i ʿaşḳ-ı mecāzī nūş eyle ṣıdḳ ile / Tā **ḥaḳīḳatden** yaña yol bulasın mirāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 2). [ḥaḳīḳatden, -den]*

ḫaḳḳ: *Doğrusu, gerçekten de, hak olarak.*

1. ʿĀṣıḳa dirler idi ṣabr gerek yā ḥo sefer / Bu kelām **ḥaḳḳı** budur gerçek imiş ādemīde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 5). [ḥaḳḳı, -ı]*

ḫaḳḳ: *Allah, Tanrı.*

1. İledür **Ḥaḳḳa** seni bir demde / Ḳurbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 6). [ḥaḳḳa, -a]*
2. Fevt olup gitmiş iken luṭfına **Ḥaḳḳuñ** naẓar it / Gör nice buldı ḥayāt uşda yine ʿaẓm-i remīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 7). [ḥaḳḳuñ, -uñ]*
3. Ḥāl-i zebān ile derilüp **Ḥaḳḳı** żikr ider / Gülşenler içre murġ-ı hezārān hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 6). [ḥaḳḳı, -ı]*
4. İledür seni **Ḥaḳḳ'a** seni bir demde / Ḳurbet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 6). [ḥaḳḳ'a, -a]*

ḥaḳḳ: *Hak edilen, hissesine düşen.*

1. Her ki gördiyse cemālin didi taḥsīnler idüp / Mihrīnüñ **ḥaḳḳı** budur rūḥ-ı revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 5). [ḥaḳḳı, -ı]*

ḥaḳḳ: *Gerçek, doğru, hakikat.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıçün bir naẓar ḳıl ḥālüme / **Ḥaḳḳı** ḥāżır gör begüm ḳorkmazsañ andumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 6). [ḥaḳḳı, -ı]*

ḥaḳḳ: *Bir kimse veya şey üzerinde emeği bulunma.*

1. Sen ciger zaḫmına her demde ṭurup ek nemegi / Ben diyem ḳomaya **ḥaḳḳı** var ise nānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 3). [ḥaḳḳı, -ı]*

ḥaḳḳ: *Bir şeye ilişkin, üzerine, dair.*

1. ʿĀṣıḳuñ **ḥaḳḳında** çoḳ söz söyler inanma raḳīb / ʿĀdet olmışdur cihānda dostum bühtān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 2). [ḥaḳḳında, -ı, -n, -da]*

ḥaḳḳā: *Gerçekten, doğrusu, elhak.*

1. **Ḥaḳḳā** ḳad ü ḫaddüñüñ kim ölse hevāsında / Tābūt aña serv olup gülden kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [ḥaḳḳā,]*
2. Laʿl-i lebüñle dişlerüñüñ vaṣfın işidüp / **Ḥaḳḳā** budur ki dürr ile mercāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 4). [ḥaḳḳā,]*

ḥaḳḳa minnet: *Allah'a şükür, Elhamdülillah.*

1. **Ḥaḳḳa minnet** ḳademüñ başdı yüzüm üzre bu dem / Ḥamdülillah ḫoş idiser yine devrān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 5). [ḥaḳḳa minnet,]*

ḥaḳḳıçün: *Hakkı için, ...nın hürmetine.*

1. Ḥüsnüñüñ üstindeki ol māh **ḥaḳḳıçün** begüm / Cān u dilden bendeñüm ben şāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [ḥaḳḳıçün,]*
2. Ḥüsnüñüñ üstindeki ol māh ḥaḳḳıçün begüm / Cān u dilden bendeñüm ben şāh **ḥaḳḳıçün** begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [ḥaḳḳıçün,]*
3. Her seḥergāh itdügüm bu āh ḥaḳḳıçün begüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh **ḥaḳḳıçün** begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [ḥaḳḳıçün,]*
4. Her seḥergāh itdügüm bu āh **ḥaḳḳıçün** begüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [ḥaḳḳıçün,]*

ḥaḳḳın: *Hakikat, gerçek, doğru.*

1. **Ḥaḳḳın** di ey felek sen gördüñ mi devr idelden / Ḥalḳ-ı cihānda bir ḫūb bu nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [ḥaḳḳın,]*

ḥaḳḳıñda: *Bir konu, kişi üzerine, hakkında, ile ilgili.*

1. Kime ḥālüm didümse **ḥaḳḳuñda** / Bī-vefā dirler idi hep gerçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 4). [ḥaḳḳuñda,]*
2. Ne söz söylendise **ḥaḳḳında** ṣādıḳ / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 2). [ḥaḳḳında,]*

ḫāl: *Vaziyet, hâl, durum.*

1. Dehenüñ sırrını bilmedügiçün ġoncʾ açılup / Ḳaldı ḥayretde yatur **ḫāli** perīşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 21). [ḫāli, -i]*

2. Gelmişem yüz süriyü ṭoġrı ḳılup rāh saña / Dilerem ʿarż ḳılam **ḥālümi** ey şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 1). [ḥālümi, -üm, -i]*
3. Nice feryāda vara nālelerüm āh saña / Nice bir ʿarż ideyüm **ḥālümi** her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 1). [ḥālümi, -üm, -i]*
4. Ben gedā **ḥāline** hem-derd olmadı illā ki bu / ʿİzz ü cāhum hemdemüm hem şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [ḥāline, -i, -n, -e]*
5. Düşmen güler bu **ḥālüme** ben aġlaram müdām / Hey buña cān mı ḳatlanur ādemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 2). [ḥālüme, -üm, -e]*
6. Düşmişem çāh-ı zenaḫdānuña gerçi rāḥatam / Ḥamdülillāh **ḥālüme** her ehl-i zindān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 5). [ḥālüme, -üm, -e]*
7. Giceler ney gibi nālān eylerem gündüz fiġān / Olmasun bencileyin **ḥāli** İlāhī kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 2). [ḥāli, -i]*
8. Ey dost benüm **ḥālüme** luṭf it naẓar eyle / Cān ḥulḳuma irişdi hemān ḳaldı virem dem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 5). [ḥālüme, -üm, -e]*
9. Hem-demüm āhum olupdur mūnisüm gözüm yaşı / Kimse bilmez **ḥālümi** derdüm nihāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 2). [ḥālümi, -üm, -i]*
10. Şimdi bir **ḥāldeyem** kim ilenen düşmenine / Dir ki Mihrī gibi sen daḫi siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [ḥāldeyem, -de, -y, -em]*
11. Reh-i ʿaşḳuñda ʿuşşāḳuñ naẓar ḳıl **ḥāline** cānā / Ne ḥāl ile geçer sensüz gör e āḥvāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [ḥāline, -i, -n, -e]*
12. Dostum ḫaste-dili hecrüñ odı nice yaḳa / Aldı ʿaşḳuñ eline yaḳamı **ḥālime** baḳ a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [ḥālime, -i, -m, -e]*
13. Çün alduñ elüñe yaḳamı **ḥālüme** baḳ kim / Dirler gözüñ aşdʾolsun olurken elüñ işde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 4). [ḥālüme, -üm, -e]*
14. Olur derdüñle dil āvāre her dem / Dil-ārāmum gel e gör **ḥāli** geh gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 2). [ḥāli, -i]*
15. Mükedder **ḥālüme** olmasa raḥmuñ / Ölürem sevdügüm derdüñle vallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 3). [ḥālüme, -üm, -e]*
16. Yā Rab nʾola **ḥālüm** benüm ol yār giderse / Ḥasretle ḳalam niçeye dek zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [ḥālüm, -üm]*
17. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi gör **ḥālüm** ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [ḥālüm, -üm]*
18. Ṣubḥ-dem peyk-i ṣabā irüp dil-i şūrīdeme / Didi ey ġamgīn göñül ḫandān ol didüm ne **ḥāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [ḥāl,]*
19. Eger ʿarż eylemezseñ şāha **ḥālüm** / Ḳalur elbette boynuñda vebālüm *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [ḥālüm, -üm]*
20. Ki zīrā ḳalmışumdur çār u nāçār / Benüm **ḥālümden** it şāhı ḫaberdār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [ḥālümden, -üm, -den]*
21. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıçün bir naẓar ḳıl **ḥālüme** / Ḥaḳḳı ḥāżır gör begüm ḳorkmazsañ andumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 6). [ḥālüme, -üm, -e]*
22. Ne çeker cevrüñ ile ḫaste-dilüñ / **Ḥāline** bir baḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 3). [ḥāline, -i, -n, -e]*

ḫāl: *Vaziyet, durum; sıkıntı, keder.*

1. Olmayan ʿāşıḳ ne bilsün ehl-i ʿaşḳuñ **ḥālini** / Şerḥ olunmaz bu beyānuñ mācerāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 2). [ḥālini, -i, -n, -i]*
2. Kime **ḥālüm** didümse ḥaḳḳuñda / Bī-vefā dirler idi hep gerçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 4). [ḥālüm, -üm]*

ḫāl: *Durum, vaziyet; tesir, etki; aşkın vücutta yarattığı etkiler.*

1. ʿAşḳdan fāriġ olan diller ne bilsün **ḥālini** / Ṭutuşup hecr āteşiyle gice gündüz yananuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 4). [ḥālini, -i, -n, -i]*

ḫāl: *Durum, vaziyet, ahval; ben, sevgilinin vücudundaki siyah nokta.*

1. Yine dil murġına dāne döker ne **ḥāldür** zülfüñ / Meger cān boynına ḥalḳa ṣalar muḥtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 94, Beyit 1). [ḥāldür, -dür]*

ḫāl: *Sevgilinin yüzündeki ben.*

1. Zeyn itmiş idi meclisi ḥüsn-i leṭāfeti / Ol ḫatt u **ḥāl** ü zülf-i perīşān geçen gice *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 142, Beyit 5). [ḥāl,]*
2. Temāşā ideli çeşmüm o ḫadd u **ḥāli** bir laḥẓa / Ḫayāli dīde vü dilden degüldür ḥālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 151, Beyit 1). [ḥāli, -i]*
3. Ṣafālar virdi ʿuşşāḳuñ yine rūḥ-ı revānına / Getürmiş ʿanberīn **ḫālin** hümāyūn zülfi yanına *(Mihrî Hatun Dīvanı, Tahmis 1, Beyit 2). [ḫālin, -i, -n]*
4. Olupdur berg-i gül üstinde **ḫālüñ** dāne-i fülfül / Ḳaçan bu yüz ḳarasıyla ṣaçuña öykünür sünbül *(Mihrî Hatun Dīvanı, Tahmis 1, Beyit 14). [ḫālüñ, -üñ]*

ḫāl: *Sevgilinin yüzündeki siyah ben; dane, yem.*

1. Aldadı **ḫāli** göñül murġını bir dāne ile / Dām-ı zülfine göñül düşdi mi kendü dek ile *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 157, Beyit 2). [ḫāli, -i]*

ḫāl: *İçinde bulunulan durum, vaziyet; aşıklık hali.*

1. Ġamzeñüñ peykānı sīnemde nihāndur dostum / **Ḥālümüz** ḫod gün gibi saña ʿayāndur dostum *(Mihrî Hatun Dīvanı, Murabba 6, Beyit 11). [ḥālümüz, -ümüz]*

ḫāl: *Durum, vaziyet; muhtaçlık, fakirlik, zavallılık.*

1. Benüm **ḥālümi** sulṭānuma ʿarż it / Size vācib olupdur belki farż it *(Mihrî Hatun Dīvanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [ḥālümi, -üm, -i]*

ḫāl bilen: *Halden anlayan, kişinin içinde bulunduğu durumun farkında olan.*

1. Aġlañ gülüñ ol ʿāşıḳı ey **ḫāl bilenler** / Cānānı ḥabībi anuñ ırāḳ ile gitdi *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 179, Beyit 4). [ḫāl bilen,]*

ḫalāş eyle-: *Kurtarmak, bir kimseyi zor bir durumun içinden çekip almak; bir kimsenin sıkıntısını gidermek.*

1. Dost be-ḥaḳḳ-ı Sūre-i İḫlāṣ / Beni öldür belādan **eyle ḫalāṣ** *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 67, Beyit 1). [ḫalāṣ eyle-,]*

ḫalāṣ it-: *Kurtarmak, çekip çıkarmak.*

1. Nigārā tā **ḫalāṣ itdüñ** beni girdāb-ı ḥasretden / Feraḥdan şādmān oldum belālardan emān buldum *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 103, Beyit 4). [ḫalāṣ it-,]*

ḫāldaş: *Aynı sıkıntıya duçar olmuş kimseler; birbirlerinin halinden anlayanlar, dost.*

1. Her ġonca-lebüñ yādına efġānımuz artar / Bülbüller ile gūya ki **ḫāldaşlaruz** biz *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 56, Beyit 2). [ḫāldaşlaruz, -lar, -uz]*

hāle: *Ay'ın etrafında bazen görünen parlak daire, ay ağılı, ayla; sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.*

1. Ḫaṭṭ-ı reyḥān kim ṭolanmışdur gülistānı dürüst / **Hāledür** kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Dīvanı, Murabba 1, Beyit 2). [hāledür, -dür]*
2. Ṣafḥa-i ḫaddinde yazmış ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst / **Hāledür** kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 4). [hāledür, -dür]

hāle: *Ay'ın etrafında bazen görünen parlak daire, ay ağılı, ayla; sevgilinin misk kokulu perçemi.*

1. Ruḫlarında kākül-i müşgīni ʿanber bağlamış / **Hāledür** kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 6). [hāledür, -dür]*

hāle: *Ay'ın etrafında bazen görünen parlak daire, ay ağılı, ayla; kemer.*

1. Ḳaplamışdur dilberüñ gūyā miyānını kemer / **Hāledür** kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 8). [hāledür, -dür]*

hāle: *Ay'ın etrafında bazen görünen parlak daire, ay ağılı, ayla; pervane, aşık, seven.*

1. Şemʿ-i ruḫsārına ol mehrūlaruñ pervāneler / **Hāledür** kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 10). [hāledür, -dür]*
2. Çevresinde dāyire çekmişdür anuñ kūhsār / **Hāledür** kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 16). [hāledür, -dür]*

hāle: *Ay'ın etrafında bazen görünen parlak daire, ay ağılı, ayla; seyyare, rakip.*

1. Ol mehī ḳılmış iḥāṭa göz açup seyyāreler / **Hāledür** kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 12). [hāledür, -dür]*

hāle: *Ay'ın etrafında bazen görünen parlak daire, ay ağılı, ayla; felek, talih, baht.*

1. Ol melek-manẓar ḳamer-çihreyle çarḫuñ çenberi / **Hāledür** kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 18). [hāledür, -dür]*

hāle: *Ay'ın etrafında bazen görünen parlak daire, ay ağılı, ayla; sevgilinin parlayan, ışıltılı gerdanı, boynu.*

1. Dir gören anuñ girībānıyla gerdānın hemān / **Hāledür** kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 14). [hāledür, -dür]*

ḥālet: *Hal, durum, vaziyet.*

1. Dili kesilmek olmışdur anuñçün ʿādeti şemʿuñ / Yüzüñe beñzerem dirmiş ʿacebdür **ḥāleti** şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 7). [ḥāleti, -i]*

ḫālī: *Uzak düşme, ayrı.*

1. Temāşā ideli çeşmüm o ḫadd u ḥāli bir laḥẓa / Ḫayāli dīde vü dilden degüldür **ḫālī** bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [ḫālī,]*

ḫāli ḫoş ol-: *Durumu düzelmek, sıkıntısı gitmek; gönlü ferahlamak, mutlu olmak.*

1. Cefā ḫārında bülbül-veş göñül feryād ider her dem / Cemālüñ gülşenin göster **ḫoş olsun ḥāli** bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 3). [ḥāli ḫoş ol-,]*

ḫālī ol-: *Arınmak, eksik olmak.*

1. Ġanīmet gör dem-i ʿömri ṣarıl bir nāzenīn ile / Cihān aġyārdan **ḫālī olıcaḳ** ṭuymasun nāṣī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [ḫālī ol- ,]*

ḫālī olma-: *Uzak, ayrı olmak; görünmemek.*

1. Ḫayāli ḫaddüñüñ iki gözümden **olmasa ḫālī** / Bitüpdür ābı içinde nᵓola serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 7). [ḫālī olma-,]*

ḫāl-i zebān: *Hal dili, kendilerine özgü şekilde, yaratılışlarına uygun olarak; gönülden, istekli bir şekilde; konuşmadan.*

1. **Ḫāl-i zebān** ile derilüp Ḥaḳḳı ẕikr ider / Gülşenler içre murġ-ı hezārān hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 6). [ḫāl-i zebān,]*

Hālıḳ: *Halk eden, yaratan, Allah.*

1. Ḳulaḳdan olmışıduḳ gerçi ʿāşıḳ / Bi-ḥamdillah ki ḫoş gösterdi **Ḫālıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 1). [ḫālıḳ,]*

Halīl-veş: *Nemrut tarafından ateşe atılan Hz. İbrahim peygamber gibi.*

1. Atma **Ḫalīl-veş** beni odlara raḳīb / ʿĀşıḳ bu yolda yanmaġa şanma rıżāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 7). [ḫalīl-veş,]*

ḫalīm: *Yumuşak huylu, sakin.*

1. Ol durur taḫt-ı saʿādetde bugün Ḫān Aḥmed / Ṣıfatı şems-i münevverdür anuñ ẕātı **ḫalīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 9). [ḫalīm,]*

ḫālin ṣor-: *Bir kimsenin ruhi ve bedeni vaziyetini öğrenmek amaçlı sualde bulunmak.*

1. Mihrī-i dil-ḫastenüñ **ḫālin ṣorarsa** yāre diñ / Bir nefes ḳalmışdur ammā āh ol cānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [ḫālin ṣor-,]*

ḫāline baḳ-: *Vaziyetini iyileştirmek, daha iyi bir duruma getirmek; ilgi, alaka göstermek.*

1. Ḳıṣṣa-i Mecnūn ile Leylīyi bilürdük yaḳīn / **Ḫāline baḳsañ** ḥabībüm bu dil-i dīvānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 2). [ḫāline baḳ-,]*

ḫāliṣ-i zer: *Saf altın; değerlenmiş, kıymetli halde olan.*

1. **Ḫāliṣ-i zer** ḳılmaġ içün ḳalbini ʿāşıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar dil-i vīrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [ḫāliṣ-i zer,]*

ḫalḳ: *Yaratan, Allah.*

1. Burc-ı iḳbāl-i saʿādetde ṭulūʿ it ḫaşre dek / Gün gibi **ḫalḳ** ile ḫalḳa āşikār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 2). [ḫalḳ,]*

ḫalḳ: *Yaratılan varlıkların hepsi.*

1. Ṭoyurur **ḫalḳı** ḫān-ı raḥmetle / Niʿmet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 15). [ḫalḳı, -ı]*

ḫalḳ: *Ahali, insanlar.*

1. Görinmiş **ḫalḳa** ḫod sūretde dervīş / Velīkin maʿnide sulṭān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 3). [ḫalḳa, -a]*
2. Şimdi ki **ḫalḳuñ** ḳatında Türklükdür iʿtibār / Keşlü tarḫanalarında sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 7). [ḫalḳuñ, -uñ]*
3. Esmese gülzāra ḥüsni gülşeninden bū nesīm / Virmez idi **ḫalḳa** ḳaṭʿā būy reyḥān gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [ḫalḳa, -a]*
4. Olsa ʿaceb mi **ḫalḳ** ile güneş gibi ʿayān / Ol pādişeh ki sāye-i Perverdigārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 10). [ḫalḳ,]*
5. Kelāmı cānlar elinden göñüller alsa ṭañ mıdur / Muḥibb iden ḳamu **ḫalḳı** anuñ şīrīn zebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 25). [ḫalḳı, -ı]*
6. Kemāl-i ʿilm ü ḥilm ile ḫıred-mend ü mükemmeldür / Güzīni Āl-i ʿOsmānuñ bu

ḫalḳuñ mihribānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 23). [ḫalḳuñ, -uñ]*

7. Görinen ʿīd-i vaṣlında hilāl ebrūsıdur anuñ / Velī ʿīd ayıdur dirlerse bu **ḫalḳuñ** gümānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 27). [ḫalḳuñ, -uñ]*
8. Gicesin gündüzin yā Rab hemīşe ḳadr ile ʿīd it / Penāh-ı devlet-i dünyā vü **ḫalḳuñ** kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [ḫalḳuñ, -uñ]*
9. Burc-ı iḳbāl-i saʿādetde ṭulūʿ it ḥaşre dek / Gün gibi ḫalḳ ile **ḫalḳa** āşikār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 2). [ḫalḳa, -a]*
10. Otı sünbül ḫāki ʿanber ābı kevşer **ḫalḳı** ḫūb / Cennete beñzetdüm anı ben heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [ḫalḳı, -ı]*
11. Çalmış idüm ṭaşa ben nāmūs u ʿārum şīşesin / ʿĀlem içre ġayretüm **ḫalḳ** içre ʿārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [ḫalḳ,]*
12. **Ḫalḳ** içinde Mihrīyem ʿuşşāḳ içinde mübtezel / Yār ḳatında ʿāciz ü āvāre vü bī-çāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [ḫalḳ,]*
13. Cemālinden żiyā bulsa ʿaceb mi **ḫalḳ** ile ʿālem / Semānuñ āfitābıdur zemīnüñ şemʿdānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 24). [ḫalḳ,]*
14. Olaldan ʿadl-i destinde nigīn-i ḫātem-i devlet / Cihānuñ **ḫalḳınuñ** kārı ser-ā-ser şādmānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 14). [ḫalḳınuñ, -ı, -nuñ]*
15. Sen özüñi ḳayur **ḫalḳuñ** günāhın aġlama zāhid / Günāhı kimsenüñ senden şorılmaz söyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [ḫalḳuñ, -uñ]*
16. Ey şeh-i devrān hemīşe **ḫalḳa** mīr-i aʿẓam ol / Ḥaşre dek her dem cihān rūyında şāh-ı ʿālem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ḫalḳa, -a]*

ḫalḳ it-: *Yaratmak, meydana getirmek.*

1. Ḫudā **ḫalḳ itdi** ʿālemde velī gül yüzli dilberler / Senüñ ẕātuñda cemʿ itmiş güzellik tāzelik terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [ḫalḳ it-,]*

ḫalḳa: *Bir canlıyı yakalamak için kullanılan ip, çember; sevgilinin saçındaki kıvrım.*

1. Yine dil murġına dāne döker ne ḥāldür zülfüñ / Meger cān boynına **ḫalḳa** şalar muḥtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [ḫalḳa,]*

ḫalḳa ḳur-: *Halka şeklinde tuzak kurmak; sevgilinin kıvrımlı saçından aşığa tuzak kurmak.*

1. Cemʿ olup bir bezme gelmişler nice cānāneler / **Ḫalḳa ḳurmuş** murġ-ı cāna zülfi dökmüş dāneler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 9). [ḫalḳa ḳur-,]*

ḫalḳa-i sevdā: *Aşk, sevda halkası; sevgilinin saçının kıvrımı.*

1. Dil murġını bir bend ile ḫoş dāma düşürdi / Cān boynına zülfüñ şalalı **ḫalḳa-i sevdā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 29). [ḫalḳa-i sevdā,]*

ḫalḳa-i zülf: *Saç halkası; sevgilinin saçındaki bukleler.*

1. Bir perīnüñ **ḫalḳa-i zülfine** nāgāh oldı ṣayd / Şimdi Mihrī miskinüñ dām-ı belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 8). [ḫalḳa-i zülf,]*
2. Ḳanda varam ṣaçlaruñ gibi kemendüm var iken / **Ḫalḳa-i zülfüñ** gibi boynumda bendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [ḫalḳa-i zülf,]*

ḫalḳ-ı ʿālem: *Dünya halkı, bütün insanlar.*

1. Oldı ʿadlüñ destine çün ḫātem-i devlet nigīn / Ḫoş-dem oldı **ḫalḳ-ı ʿālem** buldı çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [ḫalḳ-ı ʿālem,]*
2. Zülfiyle ruḫları yeter ol ḫusrevüñ hemān / El-ḳıṣṣa **ḫalḳ-ı ʿāleme** leyl ü nehār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [ḫalḳ-ı ʿālem,]*

3. Ḫoş-dem oldı **ḫalḳ-ı ʿālem** buldı çendān salṭanat / Oldı ʿadlüñ destine çün ḫātem-i devlet nigīn *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [ḫalḳ-ı ʿālem,]*

ḫalḳ-ı cihān: *Bütün insanlar ve canlılar, herkes.*

1. Rāḥatı ʿadlüñ ile buldı ḳamu **ḫalḳ-ı cihān** / Revnaḳı nāmuñ ile buldı şehā heft-iḳlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [ḫalḳ-ı cihān,]*
2. Ḥażret-i ḫāḳān-ı aʿẓam pādişāh-ı bī-miṯāl / Eyledi **ḫalḳ-ı cihānda** anı aʿlem Ẕüʾl-celāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 1). [ḫalḳ-ı cihān,]*

ḫalḳ-ı cihān: *Halk, ahali, bütün insanlar.*

1. Ḥaḳḳın di ey felek sen gördüñ mi devr idelden / **Ḫalḳ-ı cihānda** bir ḫūb bu nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [ḫalḳ-ı cihān,]*
2. Irmasun Ḥaḳ üstümüzden ol hümā-fer sāyeñi / Devlet ü rifʿatle bu **ḫalḳ-ı cihāna** maḥrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ḫalḳ-ı cihān,]*
3. ʿĪd-i ḥüsnüñde görüp ḳaşuñ hilālin ḫusrevā / Ḫurrem olsun dāʾimā sāyeñde bu **ḫalḳ-ı cihān** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ḫalḳ-ı cihān,]*
4. Ṭurduġınca bu zemīn ü asumān olduḳça ʿīd / Eylesün ol Ḥaḳ seni **ḫalḳ-ı cihāna** kāmrān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ḫalḳ-ı cihān,]*
5. Sāyesinde ḫoş geçer **ḫalḳ-ı cihān** mīr ü gedā / Devleti devrinde hergiz kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ḫalḳ-ı cihān,]*
6. İreli ḫulḳuñ nesīmi ʿālem içre ser-te-ser / Eyledi **ḫalḳ-ı cihānı** cümle şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [ḫalḳ-ı cihān,]*
7. Maʿlūm olalı ʿāleme nāmuñ eḥādiṯi / **Ḫalḳ-ı cihānı** eyledi ḫandān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 8). [ḫalḳ-ı cihān,]*
8. Nʾola **ḫalḳ-ı cihān** sürse yüzini kūy-ı rāhına / Bulara farż vācibdür ki zīrā kehkeşānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 22). [ḫalḳ-ı cihān,]*
9. Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden / Gūyiyā **ḫalḳ-ı cihāna** biri cāndur biri ten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 1). [ḫalḳ-ı cihān,]*
10. Devleti devrinde bu **ḫalḳ-ı cihān** oldı feraḥ / Niʿmeti ḫānıyla ṭoldı ḳamu ʿālemde niʿam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ḫalḳ-ı cihān,]*
11. Rüsvālıġımuz **ḫalḳ-ı cihān** bildi ne ġam çün / Güş eylemezüz nāṣiḥi rindānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 5). [ḫalḳ-ı cihān,]*

ḫalḳ ol-: *İki büklüm olmak, çekilen keder ve ızdırap ile beli ikiye bükülmüş olmak; acıyla kıvranmak.*

1. **Ḫalḳ'oldı** fürḳatüñden ḳaddüm benüm i bī-raḥm / Bağruñ senüñ ʿacebdür seng-i nigīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 4). [ḫalḳʾol-,]*

ḫall çek-: *Sınır çizmek, engellemek, engel koymak.*

1. Yazmağa ḫaddüñ berātın gör ġubār-ı ḫaṭṭ ile / ʿĀrıż-ı sūsende **çekmiş ḫall** ile pergār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 17). [ḫall çek-,]*

ḫall it-: *Sorunu gidermek, çözüme kavuşturmak.*

1. Özüñ reʾyinde ʿācizdür ḫıredmend / Ṭapuñdur **ḫall iden** her müşkilātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [ḫall id-,]*

ḫall ol-: *Çözümlenmek, sonuçlanmak; sıkıntı ve kederi gidermek.*

1. Müşkilüm **ḫall olmaz** idi gūşe-i dersḫānede / İtmesem ḥüsnüñ kitābından şehā her bār baḫs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 2). [ḫall ol-,]*

ḫall olun-: *Kurtulmak, çözümlenmek, sonuçlanmak.*

1. **Ḥall olunmaz** gördi ʿaşḳuñ müşkilātından sebaḳ / Ṣafḥa-i ḥüsnüñden ebced başladı tekrār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 20). [ḥall olun-,]*

ḫalvet: *Issız ve tenha yer; yalnız kalma, inziva.*

1. **Ḫalvetüñde** zāhidā ʿayb itme ehl-i ʿaşḳa sen / Ḳünc-i ġamda ʿāşıḳuñ da bī-riyāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 4). [ḫalvetüñde, -üñ, -de]*

ḫam: *Büklüm, kıvrım; zincir, halka.*

1. Çeşmi ṣalmış dili zülfi **ḫamına** ṭuymadı cān / Allah Allah nice ʿayyār u ne cādūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [ḫamına, -ı, -n, -a]*

ḫam ol-: *Eğrilmek, bükülmek; iki büklüm olmak, sevgilinin eziyeti, kederiyle beli bükülmek.*

1. Bu meclis içre sīnesi kimüñ def olmadı / Çeng gibi kimüñ **olmadı ḫam** serv-ḳāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 3). [ḫam ol-,]*

ḫamdülillāh: *Allah'a şükür, Allah'a hamd olsun.*

1. **Ḥamdülillāh** kim mülāḳāt oldı Mihrī Dāʿiye / Dir görenler ẕātuña erkān-ı devlet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 8). [ḥamdülillāh,]*
2. ʿAşḳ bir sırr-ı İlāhīdür ne bilsün mübtedī / **Ḥamdülillāh** Mihrī cāhilden bu ʿirfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 10). [ḥamdülillāh,]*
3. Gerçi dil mecrūḥdur hecrüñle gözde nem de var / **Ḥamdülillāh** ki viṣālüñden aña merhem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [ḥamdülillāh,]*
4. Düşmişem çāh-ı zenaḫdānuña gerçi rāḥatam / **Ḥamdülillāh** ḥālüme her ehl-i zindān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 5). [ḥamdülillāh,]*
5. Dāmen-i dilberden olalı başuma tāclıḳ / **Ḥamdülillah** kimseye göstermedüm muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 1). [ḥamdülillah,]*
6. **Ḥamdülillah** bezm-i ḥüsnüñde ḥabībüm Mihrīnüñ / Ṣāġar-ı çeşmi lebüñ ʿaksiyle ḳandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 9). [ḥamdülillah,]*
7. Ḥaḳḳa minnet ḳademüñ başdı yüzüm üzre bu dem / **Ḥamdülillah** ḫoş idiser yine devrān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 5). [ḥamdülillah,]*
8. Rūzgāruñ elemin çekmiş idük ḫayli zamān / **Ḥamdülillah** bizi yār eyledi bī-ġam bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 3). [ḥamdülillah,]*
9. **Ḥamdülillah** Egribükde ṣoḥbet itdük Mihrīyā / Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [ḥamdülillah,]*
10. **Ḥamdülillah** ki müjeñ tīri cigerden geçicek / Hele peykānları ḳaldı dile yeter belegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [ḥamdülillah,]*
11. **Ḥamdülillāh** ki ḫoşuz luṭfı nesīmiyle bugün / Āh eger çarḫ-ı felek cevr ide devrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 31). [ḥamdülillāh,]*
12. Devleti bāġında Mihrī **ḥamdülillāh** bir şehüñ / Serv ḳaddi sāyesindesin ne ġam her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 25). [ḥamdülillāh,]*
13. Göñlüm evi vīrānını maʿmūr itdi / **Ḥamdülillāh** hele ʿaşḳuñ olalıdan miʿmār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 22). [ḥamdülillāh,]*

ḫamrā: *Çok kırmızı, kızıl renk.*

1. Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur / Ol ruḫı lāle lebi **ḫamrāya** ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [ḫamrāya, -y, -a]*
2. Bitmedi daḫi bitmeyiser bāġ-ı cihānda / Bir sencileyin ruḫları gül lebleri **ḫamrā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 23). [ḫamrā,]*

ḫāmūş ol-: *Susmak; ağzı kapalı olmak.*

1. **Olma ḫāmūş** yaraşmaz saña ey ġonca dehen / Ḳıl tebessüm kʾ ola her güşe gülistān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 16). [ḫāmūş ol-,]*

ḫāmūş ol-: *Susmak, sessiz kalmak.*

1. ʿArż itdi gülşene yine ruḫsār-ı yār gül / **Ḫāmūş olma** key ṣaḳın ey murġ-ı zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 1). [ḫāmūş ol-,]*

ḫāmūş ol-: *Susmak, sessiz olmak; kapalı halde kalmak, açmamak.*

1. Çiçekler vecde gelmiş eylemiş cūş / Kimi serḫoş **olmış** kimi **ḫāmūş** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 29). [ḫāmūş ol-,]*
2. Ġonca **ḫāmūş oldı** ġayretden dehānuñ göreli / Ruḫlaruñ gördi ḫacāletden güler nāçār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 21). [ḫāmūş ol-,]*

Hamza: *Gücü, kuvveti, heybeti, azameti, savaştaki mahareti ile ün salmış Hz. Muhammed'in amcası Hz. Hamza.*

1. Heybetde dir gören ʿAlī ḳuvvetde **Ḥamzadur** / Rezmine düşmenüñ yüriyüp sürse ʿaşḳarı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 5). [ḥamzadur, -dur]*

ḫān: *Padişah, hükümdar.*

1. Dār-ı rifʿatde ṣafā vü ẕevḳ ile leyl ü nehār / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde güzel **ḫānumla** ṣoḥbet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [ḫānumla, -um, -la]*
2. Yā Rabb ʿizz ü devlet ile **Ḫān** Aḥmedüñ / Bir güni bu cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [ḫān,]*
3. Gördi meydān-ı saʿādetde güneş ṭop oldı / Çünki **Ḫān** Aḥmedüñ ol zülfini çevgān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 26). [ḫān,]*
4. Yaʿnī cihāna cān olan ol **Ḫān** Aḥmedüñ / ʿAdlini ẕikr ider melek evc-i felekde hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 10). [ḫān,]*
5. Ol durur taḫt-ı saʿādetde bugün **Ḫān** Aḥmed / Ṣıfatı şems-i münevverdür anuñ ẕātı ḥalīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 9). [ḫān,]*
6. Ki yaʿni Şeh Süleymān ol cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr / Başına gerçi bir şehdür yedi iḳlīm **ḫānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [ḫānıdur, -ı, -dur]*
7. Kim devr-i şehen-şāh-ı cihān Aḥmed **Ḫāndur** / Dāl oldı anuñ devleti ismine müsemmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 13). [ḫāndur, -dur]*
8. Bende-dil cānā ṭapuñdan hergiz āzād olmasun / Kim ḫayālüñ göñlümüñ taḫtında **ḫāndur** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 6). [ḫāndur, -dur]*

ḫān: *Sofra.*

1. Devletüñ devrinde bulsun her gedā ʿizzet müdām / Niʿmetüñ **ḫānından** alsunlar cihān ḫalḳı nevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [ḫānından, -ı, -n, -dan]*
2. ʿAceb mi yer yüzi dāʾim bezense cūdı **ḫānından** / Felekdür ṣofrası her dem ḳamer şems ile nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [ḫānından, -ı, -n, -dan]*

ḫān: *Padişah, hükümdar; sevgili.*

1. Ṭapuña tuḥfe getürdi vücūdum tāciri cānın / Hele maʿẕūr ṭut **ḫānum** faḳīrüñ armaġanıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 11). [ḫānum, -um]*
2. Hāşimī ṣoḥbet-i mey it heme **ḫānlar** ile / ʿAyş u ʿişretle ṣafā sür şeh-i ḫūbānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [ḫānlar, -lar]*
3. Şükrāne vir ey Mihrī revān yolına cānı / Şād ol ki bugün devlet ile **ḫān** yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [ḫān,]*

ḫān: *Sultan, sevgili.*

1. Zülfüñde beni ʿaşḳ ile Manṣūr gibi / Cān fedādur yoluña eyleye **ḫānum** berdār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 11). [ḫānum, -um]*

ḫān: *Padişah, hükümdar; Şehzade Süleyman.*

1. Sen rūḥ-ı revān ey **Ḫān** dil-mürdeme cān ancaḳ / Gül-ruḫlaruñuñ şevḳi gün gibi ʿayān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 1). [ḫān,]*
2. Meylüm sañadur **ḫānum** ḳurbān yoluña cānum / Gerçegi sözümüñ bu ġayrısı yalan ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 4). [ḫānum, -um]*

ḫān: *Padişah, hükümdar; Sultan Bayezid.*

1. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey **ḫān** salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [ḫān,]*
2. Eyler ise nʾola cān naḳdini yoluña īs̱ār / Buldı çün vaṣluñ gibi sermāye ey **ḫān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [ḫān,]*

ḫançer: *Ucu sivri, iki yanı keskin bıçak; kirpik.*

1. Çün delmez imiş ġamzeleri **ḫançeri** baġrum / Pes bu yüregimde görinen yāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 4). [ḫançeri, -i]*
2. Cellād-ı çeşmi cānuma ḳaṣd itmedin henüz / Derdlü yürege ġamzesinüñ **ḫançeri** geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 4). [ḫançeri, -i]*
3. Gerçi ki müjeñ **ḫançer** ile sīnemi deldi / Dil daḫi senüñdür diler iseñ meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [ḫançer,]*
4. Hezār yerde deler sīnesini ʿuşşāḳuñ / Ḫadeng-i ġamzeleri **ḫançer** ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 4). [ḫançer,]*

ḫançer çek-: *Kesici aleti birden eline alarak saplamaya hazırlanmak; yan bakış atmak, göz ucuyla bakmak.*

1. Ten yandı dil göyündi yürek deldi fürḳatüñ / Ġamzeñ ḫadengi ḫışm ile çün **çekdi ḫançeri** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [ḫançer çek-,]*
2. Çeşmi ḫışm itdükçe cānā ġamzesi **ḫançer çeker** / Mest elinde dostlar ḳılıç bıçaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 4). [ḫançer çek-,]*

ḫandān: *Gülen, neşeli, mutlu.*

1. Bugün şādān u **ḫandānum** ki mürde cisme cān buldum / Göñül mülkine çün şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [ḫandānum, -um]*
2. Yanaram bezm-i şevḳüñde gözüm aġlar göñül **ḫandān** / Hemān ol şemʿa döndüm kim güler dāʾim ziyānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [ḫandān,]*

ḫandān eyle-: *Sevindirmek, mutlu kılmak, güldürmek.*

1. Aġlamaḳdan munḳaṭıʿ olmazdı çeşmüm neyleyem / Ḳanlu yaşumdur raḳīb-i kelbi **ḫandān eyleyen** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 3). [ḫandān eyle-,]*
2. Maʿlūm olalı ʿāleme nāmuñ eḥādi̱si / Ḫalḳ-ı cihānı **eyledi ḫandān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 8). [ḫandān eyle-,]*

ḫandān ol-: *Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.*

1. Ṣubḥ-dem peyk-i ṣabā irüp dil-i şūrīdeme / Didi ey ġamgīn göñül **ḫandān ol** didüm ne ḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [ḫandān ol-,]*
2. Terennümler ḳılurdı anda bülbül / Ṣafāsından didi **ḫandān olup** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 23). [ḫandān ol-,]*

ḫandān ol-: *Gülmek, gülümsemek; açılmak, yapraklarını açmak.*

1. Baġ-ı ḫüsnüñde ṣabā depretdügince zülfüñi / Ġoncalar **ḫandān olup** zülfüñe reyḥān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 4). [ḫandān ol-,]*

ḫande: *Neşeli, mutlu, sevinçli, hali vakti yerinde olan.*

1. Gül-ruḫlar idi **ḫande** şehlerdi buña bende / Şeftālusı turfanda merġūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 2). [ḫande,]*

ḫande ol-: *Gülümsemek; mutlu olmak, sevinmek.*

1. Ol mehliḳāyı gördi nice **ḫande olmasun** / Yıllarla çekdi görmek içün intiẓār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 15). [ḫande ol-,]*

ḫāne: *Ev; aşığın gönlü*

1. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil **ḫānesin** zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [ḫānesin, -si, -n]*

ḫāne: *Ev, mesken, yurt..*

1. Nefsüñi ten **ḫānesinde** çek ḳanāʿat küncine / Kim seni esrār-ı ġayba irgüre bu açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [ḫānesinde, -si, -n, -de]*
2. Olaldan ʿaşḳuñ ile cān yoldaş / Enīsüm ġam olupdur ġuṣṣa **ḫāne** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 2). [ḫāne,]*

ḫāne-ber-ḫāne: *Bütün evler, her bir ev.*

1. Gülsitān itmiş bu arayı ser-ā-ser nevbahār / **Ḫāne-ber-ḫāne** müzeyyen eylemiş rengīn çiçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 2). [ḫāne-ber-ḫāne,]*

ḫāne-i dil: *Gönül evi.*

1. Yaḳup ʿaşḳuñ odın sīnemde dāʾim ṣaḳlaram cānā / Anuñçün **ḫāne-i dilde** yanar her dem nihān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [ḫāne-i dil,]*
2. Yaḳmasa ġam ẓulmetinde ḳalmış idüm tā ebed / Ruḫları nārı ḫayāli **ḫāne-i dilde** çerāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 4). [ḫāne-i dil,]*

ḫāne-i dil: *Gönül evi; aşığın gönlü.*

1. Ẓulmeti bir curʿa ile **ḫāne-i dilden** götür / Ol ṣafādan külbe-i aḥzānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 4). [ḫāne-i dil,]*
2. Ġamuñla **ḫāne-i dil** her cihetden oldı ḫarāb / Keremler eyleseñ itseñ nʾola ʿimāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 3). [ḫāne-i dil,]*

ḫāne-i ġam: *Keder evi, dünya.*

1. Ol vücūd-ı nāzenīnüñden ırağ olsun elem / Düşmenüñe **ḫāne-i ġam** içre miḥnet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 3). [ḫāne-i ġam,]*
2. Dehr elinden **ḫāne-i ġamda** yiyüben içmege / Eşk-i çeşmim āb olmışdur yüregüm hem kebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 27). [ḫāne-i ġam,]*
3. Yeter cevr ü cefāñ ile beni şām u seḥer / Dostum **ḫāne-i ġamda** iñilet zār u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [ḫāne-i ġam,]*

ḫāne-i ġam: *Keder evi; dünya, cihan.*

1. Ḫurrem olsun her ḳadem başduḳça şaḥrālar size / **Ḫāne-i ġamda** yeter bu āh ile vālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [ḫāne-i ġam,]*
2. Dostlar şanmañ ki bir lāle-ʿiẓār egler beni / **Ḫāne-i ġam** içre her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [ḫāne-i ġam,]*

ḫāne-i ḫalvetgeh: *Yalnız bir kişinin kaldığı ıssız ev.*

1. Ḳış güninde gāh gāh esdükçe bād-ı zemherīr / **Ḫāne-i ḫalvetgehümde** germ nārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 4). [ḫāne-i ḫalvetgeh,]*

ḫān-ı raḥmet: *Rahmet, merhamet sofrası.*

1. Ṭoyurur ḫalḳı **ḫān-ı raḥmetle** / Niʿmet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 15). [ḫān-ı raḥmet,]*

ḫān-ı salṭanat: *Saltanatın padişahı, hükümdarı.*

1. Sen şāh olalı ʿāleme ey **ḫān-ı salṭanat** / Oldı cihānda gün gibi aʿyān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 1). [ḫān-ı salṭanat,]*

ḫān-ı vaṣl: *Kavuşma sofrası; sevgiliye kavuşma.*

1. Ḳılma maḥrūm **ḫān-ı vaṣluñdan** dil-i sāʾilleri / Āsitānuñdur bugün püşt-i penāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 2). [ḫān-ı vaṣl,]*

ḫānḳah: *Tekke, dergâh, bir şeyhin idaresinde bulunan dervişlerin zikir yaptıkları, ibadet ettikleri ve kaldıkları yer.*

1. Var **ḫānḳahı** bekle riyā ile sen ey şeyḫ / Sābit-ḳademüz sāḳin-i meyḫānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 3). [ḫānḳahı, -ı]*

ḫānumān: *Ev, ocak; gönlün içi, her bir köşesi.*

1. Hecr ile ṣanma seni yaḳdı vücūdum ḫūblar / Ey nice dil mülketinüñ **ḫānumānın** yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [ḫānumānın, -ı, -n]*

ḫār: *Diken; rakip.*

1. Bülbül iñler **ḫārdan** ben aġlaram aġyārdan / Müstedām olsun bizümle ḫayli derd ortaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 2). [ḫārdan, -dan]*
2. Çekmez idi bir nefes **ḫāruñ** cefāsın neylesün / Lïki bülbül gülsitān içre gülüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [ḫāruñ, -uñ]*
3. Bir ġonca kim açılmadın anuñ bite **ḫārı** / Şimden girü bunlaruñ işi vara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 4). [ḫārı, -ı]*
4. **Ḫār** elinden dāmenin ḳurtarmaġ içün dilberüñ / Sen daḫi her gülsitāna yüz urup yalvar ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [ḫār,]*
5. Merd iseñ ġayret demidür sür raḳïbi hey meded / Dāmenine ter gülüñ yapışmasun saʿy eyle **ḫār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [ḫār,]*
6. **Ḫārı** elden ḳoyalum cān virelüm gül yolına / Ḳaçan ise gidecekdür ḳoy a gitsün başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 3). [ḫārı, -ı]*
7. Gülşende görürsin güli her **ḫār** ile Mihrī / Tā ṣubḥa degin āh u fiġān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [ḫār,]*
8. Degeyüz şāyed ola bir ruḫı gül ġonca lebe / Çekmişüz cevr ü cefāsını hezārān **ḫāruñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [ḫāruñ, -uñ]*
9. Umma ey dil bülbüli ol gülden iñen raḥm kim / Yeg anuñ ḳatında bir **ḫārı** hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [ḫārı, -ı]*
10. Ḳomaz gülüñ nidelüm dāmenini elden **ḫār** / Gülüñ rızāsı içün bāri ḫārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 3). [ḫār,]*
11. Ḳomaz gülüñ nidelüm dāmenini elden ḫār / Gülüñ rızāsı içün bāri **ḫārı** ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 3). [ḫārı, -ı]*
12. Mihrī yār ister iseñ dāmen-i aġyāra yapış / Gül ele girmez imiş ṭutmayıcaḳ **ḫār** etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 4). [ḫār,]*
13. Hey felekdür bu cihān ġoncalarınuñ dem olur / Ṭaġıdur yapraġını yel ḳoparur **ḫār** etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 3). [ḫār,]*
14. Niçe bir ʿizzet ideyin yār içün aġyāra ben / Niçe bir yalvarayın bir gül içün biñ **ḫāra** ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [ḫāra, -a]*
15. Ḳanda baḳsañ **ḫārdur** baġrına başan ġoncayı / ʿĀciz oldum dostlar varmaġa bir gülzāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 2). [ḫārdur, -dur]*
16. Bülbül aġlar gül içün **ḫār** miyānını ḳocar / Virmesün kimselere dünyede nāçārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 3). [ḫār,]*

17. Yüzüme güldügi çün şişlere şancar güli **ḫār** / Nidelüm ol ḫo ḳomaz ḳandasa aġyārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [ḫār,]*
18. Dil ʿandelîbi di nice feryād ḳılmasun / Her **ḫār** ile görür gözi sen gül-ʿiẕārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 3). [ḫār,]*
19. Revā gördi felek biz nidelüm gülşende / Bülbüle āh u fiġān hem-dem ola ġoncaya **ḫār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [ḫār,]*
20. Dil bülbüli nālānlar ide ḥüsnüñe ḳarşu / Sen yüz viresin ey yüzi gül **ḫāra** nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 5). [ḫāra, -a]*

ḫār: *Diken; sakal; yaşlanma.*

1. Var itdügüñe ṣoñra peşîmān olasın / Gül yüzüñ dāʾiresini ṭutıcaḳ bir gün **ḫār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 26). [ḫār,]*

ḫār: *Diken; acı, ızdırap, keder.*

1. Cefā **ḫārında** bülbül-veş göñül feryād ider her dem / Cemālüñ gülşenin göster ḫoş olsun ḥāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 3). [ḫārında, -ı, -n, -dan]*

ḫār: *Diken; sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.*

1. Almadan bir berg-i gül ḫaddüñden irdi ḫaṭṭuñ āh / **Ḫārlar** ol gül-ʿiẕaruñ çehre yanın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [ḫārlar, -lar]*

ḫār: *Diken, bazı bitkilerde bulunan sert, ucu sivri çıkıntılardan her biri.*

1. Ḳudretinden gör ki Ṣāniʿ nice gösterdi ʿayān / Ḫākden berg-i semen lāle şecerden **ḫār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [ḫār,]*

ḫār ol-: *Diken olmak; her zaman sevgilinin yanında bulunmak, sevgiliye çok yakın olmak.*

1. Gülsitānda ġoncanuñ yanında **ḫār olmaḳ** ne ḫoş / Lāle gibi bülbülüñ baġrında dāġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 2). [ḫār ol-,]*

ḫār u ḫas: *Çalı çırpı, diken ve bitki artığı; rakip; ele eteğe düşmüş, değersiz kimseler.*

1. Sen ki cān gülşeninüñ bir gül-i nev-restesisin / Ne revādur bu ki her **ḫār u ḫasa** yār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 5). [ḫār u ḫas,]*

ḫarāb eyle-: *Viraneye çevirmek, yıkmak; hüzün, gam, keder vermek.*

1. Kıl ʿimāret luṭf idüp bu dil-ḫarābın ḫusrevā / Her cihetden leşker-i ġam **eylemiş** durur **ḫarāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 28). [ḫarāb eyle-, -miş]*

ḫarāb ol-: *Harap duruma gelmek, yıkılmak; perişan olmak, çok üzülmek.*

1. Ġamuñla ḫāne-i dil her cihetden **oldı ḫarāb** / Keremler eyleseñ itseñ nʾola ʿimāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 3). [ḫarāb ol-,]*

ḫarābāt: *İçki içilen yerlerde bulunan kimseler.*

1. Mest-i mey-i ʿaşḳ ol yüri ʿālemde i Mihrî / Pes rind ü **ḫarābāt** olana ʿār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [ḫarābāt,]*

ḫarābāt: *Virane, perişan, dağılmış kimse.*

1. Gāh rüsvā vü **ḫarābāt** olup it ʿālemi geşt / Gāh ḥaşr ol gice gündüz şeh-i devrānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [ḫarābāt,]*

ḫarām eyle-: *Bir şeyden umulanı yaşatmamak, mani olmak.*

1. Çeşmi baña vaṣlını **ḥarām eyledi** yārüñ / Ben ḳanı ḥelāl itdüm o ḫūnhāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 3). [ḥarām eyle-,]*

ḥarāmī: *Haydut, yol kesen.*

1. Sen ḳaşı kemān ġamzesi oḫ çeşmi **ḥarāmī** / Bir tīr ile ḳıldı dil ü cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [ḥarāmī,]*

ḥarāret: *Isı, sıcaklık; aşk ateşi.*

1. Ḳanġı derūnı ney gibi nālān itmedi / Ḳanġı demāġı yaḳmadı ʿaşḳuñ **ḥarāreti** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 2). [ḥarāreti, -i]*

ḥarāretini kes-: *Ateşini dindirmek; sıkıntısını gidermek, kederini götürmek.*

1. Firāḳuñ odını dilden viṣālüñ itmedi ḳaṭʿ / Meger ki laʿl-i nebātuñ **kese ḥarāretini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 2). [ḥarāretini kes-,]*

ḫarc eyle-: *Harcamak, tüketmek; feda etmek.*

1. Cān u dil naḳdini cānān yolına **ḫarc eyledüm** / Ḫoş ṣafā sürdüm cihānda elde varum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [ḫarc eyle-,]*

ḫarc it-: *Harcamak, sarf etmek; feda etmek.*

1. **Ḫarc it** dir iseñ ʿaşḳum içün ʿömr ile cānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 1). [ḫarc it-,]*

ḥarem: *Saray ve konaklarda kadınlar için ayrılmış bölüm; mahrem odası, herkesin girmesine izin verilmeyen yer.*

1. Kūyuñda gözlerüm yaşı ol denlü aḳdı kim / Ġarḳ oldı her **ḥaremleri** dürr ü zebercede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 4). [ḥaremleri, -leri]*

ḫarf: *Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri; sevgilinin küçük bir hareketi, tavrı.*

1. ʿĀrife bir **ḥarf** besdür hīç taṭvīl eyleme / Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī sözi kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [ḥarf,]*

ḫarf: *Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işâretlerden her biri; ruh, insanın manevi yönü.*

1. Ṣaḳlasun emn ü emānında seni dāʾim Aḥad / Cān içinde nitekim ola elif **ḥarfi** ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 20). [ḥarfi, -i]*

ḫargāh: *Çadır, otağ; gizli ve korunaklı yer; Elmalı Bahçe.*

1. Aġaçlar sāye ṣalmış ṣanki **ḫargāh** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 34). [ḫargāh,]*

ḫar-gāv urġan üstine bindi: *Eşek ip üzerine çıktı. Olmayacak bir işi, olmuş gibi göstermek; zahid, güzellerden uzak duramaz, ancak uzak durduğunu, önemsemediğini söyler. İki yüzlülük yapar.*

1. Zāhidüñ iġmāż-ı ʿayn itdügi maḥbūbı görüp / Bil şuña beñzer bu **ḫar-gāv bindi urġan üstine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 3). [ḫar-gāv urġan üstine bindi,]*

ḫār-ı cefā: *Eziyet, cefa dikeni.*

1. **Ḫār-ı cefāda** Mihrī ölürse ne ġam raḳīb / İt ḳırıcı seni anı gül-femler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 5). [ḫār-ı cefā,]*
2. Dil teşnesine zemzem-i laʿlin irürmese / **Ḫār-ı cefāda** ölmiş idüm ben beriyyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 6). [ḫār-ı cefā,]*

3. Her kimi görse anuñ gül gibi yüzine güler / Ṣoñradan **ḫār-ı cefā** tīġıyla bağrını deler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 9). [ḫār-ı cefā,]*

ḫār-ı cefā: *Eziyet, keder dikeni; sevgilinin yokluk üzüntüsü.*

1. Bülbül gibi ḳurbān olayın **ḫār-ı cefāda** / Sen ruḫları gül ṣūreti gülzār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 2). [ḫār-ı cefā,]*

ḫār-ı cefā: *Eziyet, cefa dikeni; sevgilinin eziyeti, zulmü.*

1. Nicʾ ağlayasun **ḫār-ı cefāsı** ile ey dil / Baḳ ġoncalaruñ ḥüsnine gül gibi gül imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 3). [ḫār-ı cefā,]*
2. Sen ġonca-dehen gül gibi yüzüme gülünce / Cān bülbüli bu **ḫār-ı cefādan** öleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 2). [ḫār-ı cefā,]*
3. ʿĀḳıbet **ḫār-ı cefāda** bağrumı ḳan eyledüm / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 6). [ḫār-ı cefā,]*
4. Bülbül gibi sen zārlıġ it **ḫār-ı cefāda** / Gülzār-ı cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 5). [ḫār-ı cefā,]*

ḫār-ı cefā: *Eziyet, cefa dikeni; rakip; sevgilinin eziyetleri, cefası; rakip.*

1. Bir ġonca-i ter ṣaḥn-ı çemende açılınca / Anuñla bile bitmese biñ **ḫār-ı cefāsı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 2). [ḫār-ı cefā,]*

ḫār-ı ġam: *Gam dikeni; mihnet, keder, ızdırap.*

1. **Ḫār-ı ġamda** dil-i giryānum ider nāleleri / ʿAceb ol ġonca-dehān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 5). [ḫār-ı ġam,]*

ḫār-ı ġayret: *Kutsal bir şeye tecavüz edildiğini görmekten doğan asil temiz duygunun dikeni; kıskançlık dikeni.*

1. **Ḫār-ı ġayret** pāreler bir anda biñ kez cigerüm / Kendülügümle mi hem-dem oldum āh u zāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 3). [ḫār-ı ġayret,]*

ḫarīdār: *Müşteri, talip, alıcı; aşık, seven.*

1. Yalıñuz ben mi **ḫarīdāruñam** kim ey Zühre-cebīn / Gün daḥi müşteridür saña ḳamerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [ḫarīdāruñam, -uñ, -am]*

ḫarīdār ol-: *Müşteri, talep eden, isteyen olmak; gönül vermek, istemek.*

1. Metāʿına ger ʿaşḳımuñ **olduñsa ḫarīdār** / Cāndur bahā al var *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 11). [ḫarīdār ol-,]*

ḫarīdārlık: *Satın alma işlemi; aşığın gönlünü sevgiliye verip karşılığında kavuşma almayı istemesi.*

1. İtmedi vaṣlı metāʿına o cān yārlıġı / Dil virüp eylemişüz gerçi **ḫarīdārlıġı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 1). [ḫarīdārlıġı, -ı]*

ḫarīm-i kūy: *Kutsal mekan; Şehzade Ahmed'in bulunduğu yer; Ka'be.*

1. İtdi **ḫarīm-i kūyını** ʿuşşāḳ-ı dil maḳām / Bāb-ı selām oldı işigi muvaḥḥide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 2). [ḫarīm-i kūy,]*

ḫārsuz: *Dikensiz; rakipsiz.*

1. Görmedüm bir ḫūb kim yanında olmaya raḳīb / Bu cihān bāġında hiç gül olmaz imiş **ḫārsuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [ḫārsuz,]*

Hārūt ile Mārūt: *Kur'an'da da isimleri geçen (Bakara*

suresi, 102. ayet), insanlara sihir ve büyüyü öğrettiği söylenen iki melek.

1. ʿİlm-i cāẕūluḳda bir üstāddur çeşmüñ senüñ / Görse **Hārūt ile Mārūtı** geçerd anlara bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 2). [hārūt ile mārūt,]*

ḫāṣ: *Seçkin, makam, mevki sahibi kimseler.*

1. Cihānuñ şiddetinden **ḫāṣ** eger ʿām / Senüñ ḳapuñda bulurlar necātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [ḫāṣ,]*

ḥased: *Kıskanma, çekememezlik.*

1. Teşebbüh ideli Mihrī ḥadüñe verd-i ḥamrāyı / Çemende lālenüñ bağrın **ḥasedden** ṭolu ḳan buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 5). [ḥasedden, -den]*
2. Yüzüñ görüp **ḥasedden** bedr olmasun ḳamer hīç / Öykünmek ile ḳaçan meh-cebīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 3). [ḥasedden, -den]*
3. Silelüm laʿl-i meyin ol büt-i ʿayyārelerüñ / Bu **ḥasedden** dili aġzında raḳībüñ ḳurusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 6). [ḥasedden, -den]*
4. Lālenüñ derd ile dāġ oldı **ḥasedden** cigeri / ʿĀrıżuñ ʿarż ideli sen gül-i ḫandān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 5). [ḥasedden, -den]*

ḥased it-: *Kıskanmak, çekememek.*

1. Ta görse **ḥased ide** anuñ naḳşına Mānī / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 10). [ḥased id-,]*

ḥāṣıl: *Kazanç, elde edilen, kar.*

1. Leẕẕetin işbu cihānuñ şimdi bildük **ḥāṣılı** / Yoġ imiş rūy-ı zemīnde vaṣl-ı dilberden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 2). [ḥāṣılı, -ı]*
2. Taḥṣīl odur ki ʿāṣıḳ maʿşūḳa ola vāṣıl / **Ḥāṣıl** budur cihānda taḥṣīlden ne ḥāṣıl *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [ḥāṣıl,]*
3. Taḥṣīl odur ki ʿāṣıḳ maʿşūḳa ola vāṣıl / Ḥāṣıl budur cihānda taḥṣīlden ne **ḥāṣıl** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [ḥāṣıl,]*

ḥasret: *Bir şeyi çok isteyip, arzulayıp ona kavuşamamaktan gelen üzüntü, özlem.*

1. Öldürürseñ laʿlüñ ābı **ḥasretiyle** ger beni / Teşne cān vir Ḥaḳ tatırmasun bir içim ṣu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [ḥasretiyle, -i, -y, -le]*
2. Eyledi yār beni derd ile āvāre meded / Ölürem itmez ise **ḥasret** ile çāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [ḥasret,]*
3. Bir nefes ḳaldı ki Mihrī vire cān fürḳat ile / Çıḳmasun **ḥasret** ile hey meded ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [ḥasret,]*
4. **Ḥasretinden** aġlaram sen Yūsufuñ Yaʿḳūb-veş / Gözlerüm yaşı dükenmez ṣanki Nīl ırmaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 4). [ḥasretinden, -i, -n, -den]*
5. **Ḥasret** cigerüm derd ile ḳan itmemek olmaz / Miḥnet belümi devr-i kemān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 1). [ḥasret,]*
6. **Ḥasretüñden** ṣūretüm zerdi ʿayāndur lā-cerem / Fürḳatüñden gözlerüm yaşı revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 1). [ḥasretüñden, -üñ, -den]*
7. Yā Rab nʾola ḥālüm benüm ol yār giderse / **Ḥasretle** ḳalam niçeye dek zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [ḥasretle, -le]*
8. Çekdi lebüñüñ **ḥasretile** sīnesine dāġ / Ṭaġlara düşüp lāle-i nuʿmān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 3). [ḥasretile, -ile]*
9. Miḥnet ü derd ü belā ile gözüm yaşlar ider / **Ḥasret** ü hicr ü cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [ḥasret,]*
10. Fürḳatüñden iñlesem ditrer zemīn ü āsumān / **Ḥasretüñden** aġlasam işbu cihānı ṣu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [ḥasretüñden, -üñ, -den]*

ḥasret it-: *Hasret bırakmak, özlem çekmesine neden olmak, uzak tutmak.*

1. Kārumuz itdi felek bülbül-veş zār u fiġān / **Ḥasret ideli** bizi bu gül-i ḫandānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 5). [ḥasret id-,]*
2. Ne cefā eyledi gör çarḫ bizüm cānumuza / **Ḥasret itdi** bizi her sevgülü yārānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 1). [ḥasret it-,]*
3. **Ḥasret itdi** bizi uş sevgülü cānānlara / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 16). [ḥasret it-,]*

ḥasret-i çāh-ı zenaḫdān: *Sevgilinin çene çukurunun hasreti.*

1. **Ḥasret-i çāh-ı zenaḫdānuñ** durur ger var ise / Bu cihān gülşenlerin Mihrīye zindān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 5). [ḥasret-i çāh-ı zenaḫdān,]*

Hassān: *Hz. Muhammed döneminde yaşayıp peygamber şairi olarak ünlenmiş Arap şairi Hassan bin Sabit.*

1. Şiʿrüñi **Ḥassān** işitse dirdi ey şīrīn-kelām / Gülşen-i cānda bu ṭabʿ ile hezār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [ḥassān,]*

Hassān-şekil: *Hz. Muhammed döneminde yaşayıp peygamber şairi olarak ünlenmiş Arap şairi Hassan bin Sabit gibi.*

1. Āferīn diye vü taḥsīn ide Cibrīl-i Emīn / Her ḳaçan kim oḳusam medḥüñi **Ḥassān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 32). [ḥassān-şekil,]*

ḫaste: *Hasta, rahatsız; perişan, aşırı tutkun.*

1. Luṭf ile ḳıl ʿilāc bugün ey ṭabīb-i cān / Dil **ḫastedür** firāḳuñ ile gel devālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [ḫastedür, -dür]*
2. Şerbet-i laʿlüñ imiş **ḫaste** dile dost şifā / Demidür eyle devā bu dil-i bīmāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 4). [ḫaste,]*

ḫaste: *İtikadı bozuk; günahkar; insanın hakikati görmesine mani olan perde.*

1. İrgürür **ḫaste** dillere ṣıḥḥat / Şerbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 5). [ḫaste,]*

ḫaste: *Hasta, sıkıntı içinde olan; aşk sıkıntısına düşmüş.*

1. **Ḫaste** dile ḫayāli idi emsem eyleyen / Müşkil budur ki şimdi beni emler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [ḫaste,]*
2. Gözüm yaşını ḳan itdüñ beni bī-ʿaḳl u cān itdüñ / Velī ben **ḫasteden** ey dost hergiz kesmedüñ kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [ḫasteden, -den]*
3. Bir bendesine düşmen işin yāri itmesün / Bir **ḫaste** ṣıḥḥat ister iken cānı gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 1). [ḫaste,]*
4. Ġamuñdan **ḫaste** olup dil ḳapuñda yaṣdanur ṭaşı / Teraḥḥum ḳıl ki ʿuşşāḳuñ ḳatı yasdıḳdadur başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [ḫaste,]*
5. Senüñ ʿaşḳuñ hevāsında budur taḥṣīli Mihrīnüñ / Ciger biryān u dil **ḫaste** aḳıdur gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [ḫaste,]*

ḫaste: *Maddi ve manevi sağlığı yerinde olmayan kimse.*

1. Dil ü cān **ḫastesine** luṭfuñ ile eyle ʿilāc / Ki irür ṣıḥḥate luṭfuñla anı ān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [ḫastesine, -si, -n, -e]*

ḫaste dil: *Hasta gönül; kederli aşık.*

1. Bir gün ola iñen daḫi ġam çekme **ḫaste dil** / Dilber müyesser ola bulasın selāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 4). [ḫaste dil,]*

2. Yüzüm üzre sürinüp ilte idüm **ḫaste dili** / Mihrīyā nām u nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 6). [ḫaste dil,]*
3. Öldürse gerek beni ḫayāl-i lebüñ ey dost / Bu **ḫaste dile** ḳılmaz iseñ ẕerre ḳadar em *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [ḫaste dil,]*

ḫaste dil: *İtikadı bozuk, günahkar kimse; gönlünde hakikati görmesine mani bir perde bulunan kimse.*

1. İrgürür **ḫaste dillere** ṣıḥḥat / Şerbet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 5). [ḫaste dil,]*

ḫaste dil: *Düşkün, yaralı gönül; zavallı, biçare aşık.*

1. Ne çeker cevrüñ ile **ḫaste-dilüñ** / Ḥāline bir baḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 3). [ḫaste-dilüñ, -üñ]*
2. Dostum **ḫaste-dili** hecrüñ odı nice yaḳa / Aldı ʿaşḳuñ eline yaḳamı ḥālime baḳ a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [ḫaste-dili, -i]*
3. Ḳılca cān ile yüz üstine sürinüp **ḫaste-dil** / Tuḥfe cān iltür ṭapuña görmege cānum seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [ḫaste-dil,]*

ḫaste dil: *Hasta gönül; aşık, seven gönül.*

1. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / **Ḫaste-dil** derdine luṭf it gel ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [ḫaste-dil,]*

ḫaste göñül: *Kırgın, hüzünlü, kederli gönül; aşık.*

1. Bu **ḫaste göñül** derdine dermān yetişdi / Vīrāne göñül taḫtına sultān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 1). [ḫaste göñül,]*

ḫasūd: *Haset eden, kıskanç; rakip.*

1. Nāy gibi iñleyen her dem **ḥasūd** olsun müdām / Çeng ü ḳānūn ile her dem saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [ḥasūd,]*

ḫāşā: *Allah göstermesin, Allah korusun anlamında söylenilen şeyin gerçekleşmesinin kati surette istenilmediğini belirtmek için kullanılan bir söz.*

1. Ġanīdür sāyeñüzde müflis ü aç / Beni **ḥāşā** kʾ idesüz ġayre muḥtāc *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [ḥāşā,]*
2. Benüm içün ṣaġ ol devletlü paşa / Olam devrüñde ben maḥrūm **ḥāşā** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 15). [ḥāşā,]*
3. Bustān-ı ḫadüñ leblerüñüñ ġoncalarından / Dil bülbülini redd ide maḥrūm ide **ḥāşā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 38). [ḥāşā,]*

ḫāşa-dār ol-: *(padişahın) süslü at eyerini tutmak; hizmetkarlık yapmak.*

1. Ger sen semend-i devlete olsañ i şeh süvār / Rüstem öñüñce biñ dil ile **ḥāşa-dār ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 13). [ḥāşa-dār ol-,]*

ḫāşelillāh: *Allah korusun anlamında iyi dilek sözü.*

1. Şevḳ-i dendānuñ ile laʿl-i dür-efşānuñ içün / **Ḥāşelillāh** ki diyem lüʾlü ü mercān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 11). [ḥāşelillāh,]*

Hāşimī: *16. yy. da yaşamıştır, Mihrī Hatun ile aynı şiir sohbetlerde bulunduğu düşünülen bir şairdir.*

1. **Hāşimī** ṣoḥbet-i mey it heme ḫānlar ile / ʿAyş u ʿişretle ṣafā sür şeh-i ḫūbānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [hāşimī,]*

ḫaşr: *Allâh'ın ölülere ruhlarını geri verip onları hesaba çekmek üzere toplaması ve toplanma yerine sevk etmesi, dirilme. diriliş.*

1. Her dem devām-ı devletine Mihrī ḳıl duʿā / Tā **ḥaşr** olunca eyleye ol tācdār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 17). [ḥaşr,]*
2. ʿAşḳuñ yolında her ki ṣaḳındıysa ʿārını / Tā **ḥaşr** olınca isteye bulmaya yārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 1). [ḥaşr,]*

ḥaşr ol-: *Öldükten sonra yeniden dirilmek.*

1. Cān levḥasında yazdum o ḫaṭṭuñ ḫayālini / Tā **ḥaşr olınca** ṣaḳlaya ol yādigār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 11). [ḥaşr ol-,]*

ḥaşr ol-: *Toplanmak, bir araya gelmek.*

1. Gāh rüsvā vü ḫarābāt olup it ʿālemi geşt / Gāh **ḥaşr ol** gice gündüz şeh-i devrānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [ḥaşr ol-,]*

ḥaşr ol-: *Kıyamet gününde tekrar dirilmek, toplanmak; mahşer günü hesaba çekilmek.*

1. Mezāruñ üzre biten **ḥaşr olunca** diye giyāh / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 10). [ḥaşr ol-,]*

ḥaşre degin: *Kıyamete kadar, dünya hayatının bitip ahiret hayatının başlayacağı güne kadar.*

1. Ḳadri bilinmeyen ʿāşıḳlar içün **ḥaşre degin** / Dögelüm başumuzı ṭaşlara aḳsun yaşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 2). [ḥaşre degin,]*

ḥaşre dek: *Kıyamete kadar, dünya durdukça; çok uzun süre.*

1. İtdi bizi ol ẕāt-ı şerīf ile müşerref / Görmeyiserüz **ḥaşre degin** ġuṣṣa vü ġamlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 4). [ḥaşre dek,]*
2. Nūş eylemişüz rūz-ı ezel cāmını ʿaşḳuñ / Tā **ḥaşre dek** ol şevḳ ile mestānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 2). [ḥaşre dek,]*
3. Müstedām ol sāye-i rifʿatde şāhā **ḥaşre dek** / Nitekim dillerde şerḥ olına destān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [ḥaşre dek,]*
4. Zāyil itmesün senüñ Ḥaḳ sāyeñi tā **ḥaşre dek** / Üstümüzden ey hümā-fer Āl-i ʿOs̱mān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [ḥaşre dek,]*
5. Müstedām ol sāye-i rifʿatde şāhā **ḥaşre dek** / Nitekim dillerde şerḥ olına destān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [ḥaşre dek,]*
6. Kimdür ol ḫāḳān-ı aʿẓam yaʿni Sulṭān Bāyezīd / **Ḥaşre dek** bulsun cihān rūyında ʿömr-i bī-ḥisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 20). [ḥaşre dek, -e]*
7. Zinde olur **ḥaşre dek** bulur ḥayātı teşne-dil / Ḫıżrveş her mürdeye virseñ şehā luṭfuñla āb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 23). [ḥaşre dek, -e]*
8. Müstedām ol **ḥaşre dek** görme dü ʿālemde ʿaẕāb / Salṭanat taḫtında şāhā devlet ile her nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 30). [ḥaşre dek, -e]*
9. Ḥüsnüñ güni münevver ola **ḥaşre dek** şehā / Niteki āsumān u zemīn ber-ḳarār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 14). [ḥaşre dek,]*
10. ʿÖmrüñ bināsı muḥkem ola **ḥaşre dek** şehā / Baḫtuñ ʿaşāsı devlet ile pāydār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 16). [ḥaşre dek,]*
11. Mihrī üftādeye raḥmuñla şehā eyle naẓar / Eyleye saña naẓar **ḥaşre dek** ol Ḥayy u ʿAlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [ḥaşre dek, -e]*
12. İlāhī **ḥaşre dek** yā Rab ḥayātını mezīd eyle / Żaʿīfe Mihrī miskīnüñ ki ʿömr-i cāvidānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 33). [ḥaşre dek,]*
13. Burc-ı iḳbāl-i saʿādetde ṭulūʿ it **ḥaşre dek** / Gün gibi ḫalḳ ile ḫalḳa āşikār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 2). [ḥaşre dek,]*
14. Gün cemālüñle żiyā bulsun cihān tā **ḥaşre dek** / Āfitāb-ı ʿālem-ārā tābdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 8). [ḥaşre dek,]*

15. Sen saʿādet taḫtgāhunda muḳīm ol **ḥaşre dek** / Devletüñ devrinde ḫoş geçsün ḳamu pīr ü cüvān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ḥaşre dek,]*
16. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Salṭanat taḫtında olsun **ḥaşre dek** ʿömri mezīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [ḥaşre dek,]*
17. Ey şeh-i devrān hemīşe ḫalḳa mīr-i aʿẓam ol / **Ḥaşre dek** her dem cihān rūyında şāh-ı ʿālem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ḥaşre dek,]*
18. Bir ġıdā virmiş durur rūḥına ʿaşḳı Mihrīnüñ / Görmez ol tā **ḥaşre dek** rūy-ı cihānda açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [ḥaşre dek,]*
19. İrdi çün āb-ı ḥayāta Mihrī ölmez **ḥaşre dek** / Gördi çün ẓulmet şebinde ol ʿayān İskenderi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [ḥaşre dek,]*
20. Ṭaʿn-ı nādāndan sen ey zāhid yüri ḳıl iḥtirāz / **Ḥaşre dek** ben ʿaşḳ ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [ḥaşre dek,]*
21. Zindʾola ʿaşḳuñ şehīdi **ḥaşre dek** İlyās-veş / Büy-ı zülfüñden ṣabā iltse nesīm-i ʿīsevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 3). [ḥaşre dek,]*
22. Cānā virürse şevḳ-i ruḫuñla cihānda cān / Pür-nūr ḳıla **ḥaşre dek** anun mezārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 6). [ḥaşre dek,]*
23. Ne dil ile ḳılam taḳrīr ānı / Dinilmez **ḥaşre dek** anuñ beyānı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 35). [ḥaşre dek,]*

ḫaṭ: *Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.*

1. Ġam degül ṭutsa **ḫaṭı** yārüñ ʿiẕārı çevresin / Ẓulmetüñ içinde lā-büd āb-ı ḥayvān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 6). [ḫaṭı, -ı]*
2. Gāh zülfi ḥāʾil olur ruḫlarına geh **ḫaṭı** / Ḳalmasun Mihrī seḥāb içinde māhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [ḫaṭı, -ı]*
3. Ruḫlaruñuñ pertevin setr itmesün kāfir **ḫaṭuñ** / Hey begüm göster cemālüñ nūrın īmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [ḫaṭuñ, -uñ]*
4. Bildi ḫadinde yazdı ḫaṭın ḳıl ḳalemle yār / Merġūb olur kenāra yazılsa ġubār **ḫaṭ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [ḫaṭ,]*
5. Geldi ʿiẕārı üstine leşker çeküp bugün / ʿĀşıḳlarını yaʿni kʾ ide tārumār **ḫaṭ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 7). [ḫaṭ,]*
6. Şanma cemāli ayīnesinden gözüm ıram / Bir toz getürmek ile sen ey nā-bekār **ḫaṭ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [ḫaṭ,]*
7. Geldiyse ḫaṭṭı gül yüzine Mihrī ġam degül / Ter ġonca iken eylemişüz iḫtiyār **ḫaṭ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 9). [ḫaṭ,]*
8. Bildi ḫadinde yazdı **ḫaṭın** ḳıl ḳalemle yār / Merġūb olur kenāra yazılsa ġubār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [ḫaṭın, -ı, -n]*
9. Şimdi **ḫaṭını** Mihrī gördükçe ḫadinde dir / Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 5). [ḫaṭını, -ı, -n, -ı]*
10. Mihrī hem-dem olagör ʿömr-i ṭavīl ister iseñ / Zülfi sünbül gözi nergis **ḫaṭı** reyḥānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 8). [ḫaṭı, -ı]*
11. Muṣḥafında ḥüsnüñüñ cānā **ḫaṭuñ** iʿrābdur / Ṣūretüñ ʿuşşāḳa cāmiʿ ḳaşlaruñ miḥrābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 1). [ḫaṭuñ, -uñ]*
12. ʿArż itdi gülşene görüñ ol güliẕār **ḫaṭ** / Nakş itdi gül varaḳlarına yazdı yār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [ḫaṭ,]*
13. ʿArż itdi gülşene görüñ ol güliẕār ḫaṭ / Nakş itdi gül varaḳlarına yazdı yār **ḫaṭ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [ḫaṭ,]*
14. Şandum seḥāba girdi veyāḫud ṭutuldı gün / Olmış güneş yüzinde meger āşikār **ḫaṭ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 2). [ḫaṭ,]*
15. Yazmış cemāli levḥine reyḥān ḫaṭṭ-ı riḳāʿ / Devr-i ḳamerde gör nice bulmış ḳarār **ḫaṭ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 3). [ḫaṭ,]*
16. İster ki laʿli çeşmesile tāze ter ola / Āb-ı kenāra geldügi bu sebzezār **ḫaṭ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 4). [ḫaṭ,]*

ḫaṭ: *Sevgilinin yüzündeki ben.*

1. Bitmedi **ḫaṭuñ** gibi gülistānda benefşe / Çeşmüñ gibi yā nergis eyā gözleri şehlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 21). [ḫaṭuñ, -uñ]*

ḫaṭ: *İslam aleminde Arap alfabesiyle güzel yazı yazma sanatı ve bu şekilde yazılmış yazı; sevgilinin ayva tüyleri.*

1. ʿArż itdi gülşene görüñ ol güliẕār **ḫaṭ** / Naḳş itdi gül varaḳlarına yazdı yār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [ḫaṭ,]*
2. ʿArż itdi gülşene görüñ ol güliẕār ḫaṭ / Naḳş itdi gül varaḳlarına yazdı yār **ḫaṭ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [ḫaṭ,]*
3. Şimden girü vefā ḫaṭını ḳıl ḳalemle yaz / Cān levḥasında ṣaḳlayalum yādigār **ḫaṭ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 6). [ḫaṭ,]*

ḫaṭ: *Yazı; söz; nişan, emare.*

1. Şimden girü vefā **ḫaṭını** ḳıl ḳalemle yaz / Cān levḥasında ṣaḳlayalum yādigār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 6). [ḫaṭını, -ı, -n, -ı]*
2. Şimden girü vefā ḫaṭını ḳıl ḳalemle yaz / Cān levḥasında ṣaḳlayalum yādigār **ḫaṭ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 6). [ḫaṭını, -ı, -n, -ı]*

ḫaṭ: *Yazı; sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri; Şehzade Ahmed'in yüzündeki ayva tüyleri.*

1. Ḳaşlaruñ Zühre cebīnüñde ki ṭuġrā çekdi / Ne ḳalem yazdı **ḫaṭuñ** üstine ʿunvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 2). [ḫaṭuñ, -uñ]*

ḫaṭā: *Kusur, hata; kıracak, üzecek bir davranış.*

1. ʿAşḳuñ esīri derd ile dermānda kim begüm / Alsañ bizüm de göñlümüz ele **ḫaṭāsı** yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [ḫaṭāsı, -sı]*

ḫaṭā ol-: *Yanlış, uygunsuz bir davranışta bulunmak.*

1. Bizi bir būse ile yād itseñ / **Olmaz** idi **ḫaṭā** behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 5). [ḫaṭā ol-,]*

ḫaṭāsın bil-: *Yanlış olduğunu anlamak, hata yaptığının farkına varmak.*

1. Yañılup çün ruḫlaruña beñzerem dimiş meger / Sözinüñ **bildi ḫaṭāsın** itdi istiġfār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 15). [ḫaṭāsın bil-,]*

ḫātem: *Mühür, yüzük (hükümdarlık alameti); hakimiyet, güç.*

1. Çevresin āb-ı ḥayātuñ ki ṭutar mūr-ı ḫatuñ / Gūyiyā **ḫātemidür** mühr-i Süleymān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 12). [ḫātemidür, -i, -dür]*

ḫātem: *Mühür yüzüğü; mührün yüzük üzerine toplanması.*

1. Fürḳatüñden ḳāmetüm ḥalḳ'ıtmişem **ḫātem** gibi / Başuma seng-i melāmet almışam mercāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 3). [ḫātem,]*

ḫātem: *Mühür, imza, damga.*

1. Nigīn-i destsāyuñ **ḫāteminden** / İrüşsün Mihrīye luṭfuñ berātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [ḫāteminden, -i, -n, -den]*

Hātemī: *15. yy. da yaşamış bir şairdir. Tezkirelerde Mihri Hatun ile aşk yaşadığı söylenmektedir.*

1. Sen yalandan **Ḫātemī** ʿāşıḳ geçersin Mihrīye / Sümme vallāhi seni Mihrī sever oġlandan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 7). [ḫātemī,]*

ḫātem-i devlet: *Saltanat mührü.*

1. Ḫoş-dem oldı ḫalḳ-ı ʿālem buldı çendān salṭanat / Oldı ʿadlüñ destine çün **ḫātem-i devlet** nigīn *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [ḫātem-i devlet,]*
2. Oldı ʿadlüñ destine çün **ḫātem-i devlet** nigīn / Ḫoş-dem oldı ḫalḳ-ı ʿālem buldı çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [ḫātem-i devlet,]*

ḫaṭ-ı reyḥān: *15. yy. da Kur'an'ın yazımında tercih edilen reyhan yazısı; sevgilinin hoş kokulu ayva tüyleri.*

1. Ṣafḥa-i ḥüsninde başlamış vefā resmin yazar / Lāciverd ile yed-i ḳudret **ḫaṭ-ı reyḥān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 7). [ḫaṭ-ı reyḥān,]*

ḫaṭ-ı reyḥān-şekil: *Reyhan çiçeği gibi olan ayva tüyleri.*

1. ʿĀrıżuñ ʿarż ideliden **ḫaṭ-ı reyḥān-şekil** / Beni dīvāne ḳılup eyledi ḥayrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 1). [ḫaṭ-ı reyḥān-şekil,]*

ḫaṭīb: *Hitap eden, öğüt veren, söz söyleyen.*

1. ʿĀdeti monlalaruñ maḥbūb sevmekdür **ḫaṭīb** / ʿĀḳil iseñ meẕhebüñ yitirme ʿāriflerden ol *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 7, Beyit 1). [ḫaṭīb,]*

ḫaṭīb: *Hitap eden, söz söyleyen; Mihri için şiir yazan Maḳāmī.*

1. Bühtānlar eylemiş bize raʿnā deyü **ḫaṭīb** / Şāʿirlerüñ birincisi ġāyet yalancıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 2). [ḫaṭīb,]*

ḫatm ol-: *Toplanmak, bir araya gelmek.*

1. Ayruḳ kimesne beñzeyemez ḳadr-i cāhuña / **Ḫatm oldı** sende ʿādet-i erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 10). [ḫatm ol-,]*

ḫaṭṭ: *Yüzdeki ayva tüyleri.*

1. **Ḫaṭṭuñ** benefşe ḥaddüñ ḫoş yāsemīne beñzer / Gülzār-ı ḥüsnüñ ey dost cennet içine beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 1). [ḫaṭṭuñ, -uñ]*
2. **Ḫāṭṭuñ** inşāsın ḫadüñ üstinde kim yazdı ʿaceb / Kim Kirāmen Kātibīn olmış durur ḥayrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 10). [ḫāṭṭuñ, -uñ]*
3. Benefşe zülf ü **ḫaṭṭuñdan** ururса dem nʾola her dem / Ki viren ʿāleme ḫoş-bū anuñ ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [ḫaṭṭuñdan, -uñ, -dan]*
4. Mūr üşdi ṣanki şekkerī pālūde üstine / **Ḫaṭṭuñ** ki ṭutdı laʿl-i nebātuñ kenārını *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 3, Beyit 1). [ḫaṭṭuñ, -uñ]*
5. Dūd-ı āhından eşer tā bilesin ʿāşıḳlaruñ / Göresin gül ṣafḥañuñ üstinde **ḫaṭṭuñ** ḳarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 3). [ḫaṭṭuñ, -uñ]*
6. Geldiyse **ḫaṭṭı** gül yüzine Mihrī ġam degül / Ter ġonca iken eylemişüz iḫtiyār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 9). [ḫaṭṭı, -ı]*
7. Gülzār-ı cemālüñi bozdı mı ṣanur **ḫaṭṭuñ** / İtmez mi ṣafā ehli her vaḳt-i ḫazāndan ḫaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 4). [ḫaṭṭuñ, -uñ]*
8. Benefşem **ḫāṭṭuñ** u ḥüsnüñ bahārum / Hemān besdür baña sevgüli yārüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 1). [ḫāṭṭuñ, -uñ]*
9. Zeyn itmiş idi meclisi ḥüsn-i leṭāfeti / Ol **ḫatt** u ḫāl ü zülf-i perīşān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 5). [ḫatt,]*
10. Ḫaddüñ görinelden gül-i ḫandān unuduldı / **Ḫaṭṭuñ** ireli sünbül ü reyḥān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 1). [ḫaṭṭuñ, -uñ]*
11. Almadan bir berg-i gül ḫaddüñden irdi **ḫaṭṭuñ** āh / Ḫārlar ol gül-ʿiẕaruñ çehre yanın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [ḫaṭṭuñ, -uñ]*
12. **Ḫaṭṭuñ** ḫadüñ yüzini ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [ḫaṭṭuñ, -uñ]*
13. Ḫadüñ yüzini **ḫaṭṭuñ** ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 5, Beyit 1). [ḫaṭṭuñ, -uñ]*

ḫaṭṭ: *Sevgilinin yüzündeki ben.*

1. **Ḫaṭṭuña** benefş öyküneli çeşmüñe nergis / Oldı bularuñ biri siyeh-rū biri aʿmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 22). [ḫaṭṭuña, -uñ, -a]*

ḫaṭṭ: *Sevgilinin yanağı.*

1. Cān levḥasında yazdum o **ḫaṭṭuñ** ḫayālini / Tā ḥaşr olınca ṣaḳlaya ol yādigār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 11). [ḫaṭṭuñ, -uñ]*

ḫaṭṭ-ı Aḥmed: *Şehzade Ahmed'in ayva tüyleri.*

1. Bir ḫoş ġazel didüm yine ben **ḫaṭṭ-ı Aḥmede** / Cān ṣafḥasında eyledüm anı müsevvede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 1). [ḫaṭṭ-ı aḥmed,]*

ḫaṭṭ-ı reyḥān: *Kur'an yazımında kullanılan yazı; sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.*

1. **Ḫaṭṭ-ı reyḥān** kim ṭolanmışdur gülistānı dürüst / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 2). [ḫaṭṭ-ı reyḥān,]*
2. Ṣafḥa-i ḫaddinde yazmış **ḫaṭṭ-ı reyḥānı** dürüst / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 4). [ḫaṭṭ-ı reyḥān,]*

ḫaṭṭ-ı riḳāʿ: *Rika yazısı, Nesih'in dendansız, yuvarlak ve kıvrak bir türüne verilen ad ve Arap harflerinin en çok kullanılan el yazısı biçimi; sevgilinin ayva tüyleri.*

1. Yazmış cemāli levḥine reyḥān **ḫaṭṭ-ı riḳāʿ** / Devr-i ḳamerde gör nice bulmış ḳarār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 3). [ḫaṭṭ-ı riḳāʿ,]*

ḫatt-ı yār: *Sevgilinin ayva tüyleri.*

1. Gülşen-i ḥüsni kenārın ṭutdı Mihrī **ḫatt-ı yār** / Bülbülüñ tāze gülistānında zaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 5). [ḫatt-ı yār,]*

ḫavāle: *Bir kimsenin sorumluluğa verme, devretme, yükleme.*

1. Ey dil bahār faṣlı vü çün devr-i lāledür / Lā dimezüz ki ʿāşıḳa sevdā **ḫavāledür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [ḫavāledür, -dür]*

ḫavāṣet: *Nitelik, özellik.*

1. Egerçi müşkil idi līk cānda ḥıfẓ itdüm / Ṣaçuñ mesāʾili ile yüzüñ **ḫavāṣetini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [ḫavāṣetini, -i, -n, -i]*

ḫavf: *Korku.*

1. Ditreden ḫurşīdi tīġı **ḫavfidur** her ṣubḥ-dem / Bī-sebeb ṣanmañ ki bu eflāke dāʾim inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [ḫavfidur, -ı, -dur]*

ḫavrā: *Ahu gözlü sevgili.*

1. Ol Süleymān-ı zamānuñ müntehā cānānesi / Ol semen-sīmā güzel **ḫavrāya** ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 5). [ḫavrāya, -y, -a]*

ḫavż: *Yüzme, süs vb. amaçlar için yapılmış, içine su doldurulan, genellikle üstü açık yer.*

1. Ṣuyı cüllāba beñzer **ḫavżı** vardur / Mal-ā-māl olmış içi āb-ı güldür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 39). [ḫavżı, -ı]*

ḫayāl: *Zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey, düş, imge, hülya.*

1. Çün dile dilber **ḫayāli** geldi mihmān olmaġa / Pīşkeş cān virelüm mihmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 2). [ḫayāli, -i]*

2. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ **ḫayāli** olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [ḫayāli, -i]*
3. Cān levḥasında yazdum o ḫaṭṭuñ **ḫayālini** / Tā ḥaşr olınca şaḳlaya ol yādigār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 11). [ḫayālini, -i, -n, -i]*
4. Leb-i meygūnı **ḫayāl** ile gözüm ḫānesinüñ / Ḳabaġı ṣāfi ṭolupdur yine pür ḳan-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 17). [ḫayāl,]*
5. **Ḫayāli** ḫaddüñüñ iki gözümden olmasa ḫālī / Bitüpdür ābı içinde nʾola serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 7). [ḫayāli, -i]*
6. Viṣālinden ḫaber geh geh getürür bu dil ü cāna / Bi-ḥamdillāh ki bizümle **ḫayāli** yār-ı cānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [ḫayāli, -i]*
7. **Ḫayālüñ** yazalı naḳşını dil levḥasına / Gözedür ḳıble-nümā gibi gözüm leyl ü nehār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 7). [ḫayālüñ, -üñ]*
8. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ **ḫayāli** olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [ḫayāli, -i]*
9. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa ṭañ mıdur / Mülket-i dilde **ḫayālüñ** oldı çün sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [ḫayālüñ, -üñ]*
10. Nidelüm gözden ırağ olduñ ise dost yeter / Çün **ḫayālüñ** dil-i virānuma mihmān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 3). [ḫayālüñ, -üñ]*
11. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / Ġamzesi düzdi bulup dilde **ḫayāli** ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [ḫayāli, -i]*
12. Ġamzesi düzdi bulup dilde **ḫayāli** ḫaznesin / Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [ḫayāli, -i]*
13. Ġuṣṣasın dilde görüp ṣordı **ḫayāli** ben didüm / Ḫayli müddetdür derūnumda bu mihmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [ḫayāli, -i]*
14. Ḫaste dile **ḫayāli** idi emsem eyleyen / Müşkil budur ki şimdi beni emler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [ḫayāli, -i]*
15. Yaḳmasa ġam ẓulmetinde ḳalmış idüm tā ebed / Ruḫları nārı **ḫayāli** ḫāne-i dilde çerāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 4). [ḫayāli, -i]*
16. Geldükçe **ḫayālüñ** dile mihmān ṭutar elde / Ḫūn-ı cigerümle ṭolu peymāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 3). [ḫayālüñ, -üñ]*
17. Nergis gözüñ **ḫayāl** ile ser-mest sebzede / Ġonca tebessüm itmege uş intiẓār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 5). [ḫayāl,]*
18. Bende-dil cānā ṭapuñdan hergiz āzād olmasun / Kim **ḫayālüñ** göñlümüñ taḫtında ḫāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 6). [ḫayālüñ, -üñ]*
19. Sīneñi her dem aña eyle nişān didüm be-çeşm / Didi serv-i ḳaddimüñ gelse **ḫayāli** dīdeñe *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [ḫayāli, -i]*
20. Didi serv-i ḳaddimüñ gelse **ḫayāli** dīdeñe / Gözlerüñ yaşın revān eyle revān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [ḫayāli, -i]*
21. Didi ḳaddüm **ḫayālini** derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm kim bir elif gibi bu cān içre nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [ḫayālini, -i, -n, -i]*
22. Cān firāḳuñla fetīl oldı göñül ḫānesine / Ten **ḫayālüñle** fenār oldı yanar döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 2). [ḫayālüñle, -üñ, -le]*
23. Dilber **ḫayāli** şevḳi ile yandı şubḥa dek / Bir ayaġ üzre şemʿ-i şebistān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 4). [ḫayāli, -i]*
24. Temāşā ideli çeşmüm o ḫadd u ḫāli bir laḥẓa / **Ḫayāli** dīde vü dilden degüldür ḫālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [ḫayāli, -i]*
25. Mey-gūn lebüñ **ḫayāli** ile rūz u şeb müdām / Baġrum ḳanını nūş iderem aşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [ḫayāli, -i]*
26. Ḳaddüñ **ḫayāli** dīde-i Mihrīde dostum / Bir servdür ki ṭutdı vaṭan yaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 5). [ḫayāli, -i]*
27. Ḥimmet ü cūduñ **ḫayālümden** ne ṭañ olmasa dūr / Luṭf u iḥsānuñ umar bir ben günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [ḫayālümden, -üm, -den]*

28. Cān rāḫtını yaġmaladı ol demde **ḫayālüñ** / Dil ḫānesine geldi çü mihmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 5). [ḫayālüñ, -üñ]*
29. Ḳaldı fikrüñle **ḫayālüñ** bize ey dost belek / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [ḫayālüñ, -üñ]*

ḫayāl-i ḥabīb: *Sevgilinin hayali.*

1. Getürdi cevr ü cefāsın dile **ḫayāl-i ḥabīb** / Bize hemīşe budur armaġanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 2). [ḫayāl-i ḥabīb,]*

ḫayāl-i leb: *Sevgilinin dudağının hayali.*

1. Düşeli şevḳi **ḫayāl-i lebinüñ** Mihrī dile / Āteş-i ġamda kebāb oldı ciger döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 6). [ḫayāl-i leb,]*
2. Öldürse gerek beni **ḫayāl-i lebüñ** ey dost / Bu ḫaste dile ḳılmaz iseñ ẕerre ḳadar em *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [ḫayāl-i leb,]*

ḫayāl-i rūy-ı yār: *Sevgilinin yüzünün hayali.*

1. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm **ḫayāl-i rūy-ı yār** egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [ḫayāl-i rūy-ı yār,]*

ḫayāl-i yār: *Sevgilinin hayali.*

1. Geh **ḫayāl-i yāri** hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [ḫayāl-i yār,]*

ḫayāt: *Yaşam, ömür.*

1. İlāhī ḥaşre dek yā Rab **ḫayātını** mezīd eyle / Żaʿīfe Mihrī miskīnüñ ki ʿömr-i cāvidānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 33). [ḫayātını, -ı, -n, -ı]*

ḫayāt: *Canlılık, sağlık; ruh, yaşam belirtisi.*

1. **Ḥayātum** gider ey dost yüzüñ görmeyicek / Sensüzin dʾ imdi nice eyleye cān tende ḳarār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 6). [ḫayātum, -um]*

ḫayāt bul-: *Canlanmak, dirilmek; sıkıntılardan kurtulmak; isteklerine kavuşmak.*

1. Zinde olur ḥaşre dek **bulur ḫayātı** teşne-dil / Ḫıżrveş her mürdeye virseñ şehā luṭfuñla āb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 23). [ḫayāt bul-, -ur]*

ḫayāt bul-: *Canlanmak, ölü halden diri hale geçmek.*

1. Fevt olup gitmiş iken luṭfına Ḥaḳḳuñ naẓar it / Gör nice **buldı ḫayāt** uşda yine ʿaẓm-i remīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 7). [ḫayāt bul-,]*

ḫayāt bul-: *Canlanmak; maddi ve manevi sıkıntılarından kurtulmak.*

1. Ger irse mürdeye feyżüñ necātı / Remīm olmış iken **bulur ḫayātı** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [ḫayāt bul-,]*

ḫayāt bul-: *Canlanmak, acısı hafiflemek; ağlayarak acısını azaltmak.*

1. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm aḳıdur çeşmesin / Teşne-dil **bulur ḫayātı** bu pınar egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [ḫayāt bul-,]*

ḫayāt vir-: *Canlandırmak, canlılık vermek; susuzluğunu gidermek; içinin yangınını gidermek.*

1. Bu maḳāmuñ ismini gerçi dimişler Göynicek / Dillere **virür ḥayāt** āb-ı revānı göynicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 1). [ḥayāt vir-,]*

ḥayāt vir-: *Canlandırmak; mutlu etmek, sıkıntıyı gidermek.*

1. ʿAdlüñ ābı nʾola dil-teşnelere **virse ḥayāt** / Ki virür mürdeye ʿĪsā-nefesüñ cān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 4). [ḥayāt vir-,]*

ḥayāt vir-: *Hayat vermek, canlandırmak; sıkıntısını gidermek, mutlu etmek; öpmek.*

1. Laʿlüñ nʾola ger teşnelere **virse ḥayātı** / Biñ dürlü nihān çeşme-i ḥayvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 5). [ḥayāt vir-,]*

ḥayāt vir-: *Canlandırmak, diriltmek; sıkıntısını gidermek, ihya etmek.*

1. **Ḥayāt** oldur **viren** ölmüşlere / Destgīr oldur ḳamu ḳalmışlara *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 6). [ḥayāt vir-,]*
2. **Virür** her mürdeye luṭfuñ **ḥayātı** / Nʾola ger zinde ḳılsañ ben memātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [ḥayāt vir-,]*

ḥayāt-ı ebedī: *Sonsuz hayat; maddi ve manevi yardım; saadet, mutluluk.*

1. Mürde-i cān u dile virdi **ḥayāt-ı ebedī** / Leblerüñ olduġıçün çeşme-i ḥayvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 13). [ḥayāt-ı ebedī,]*

ḥayāt-ı tāze vü ter bul-: *Yeni bir hayata sahip olmak, varlıklı hale gelmek; tazelenmek, canlanmak.*

1. **Bulur ḥayāt-ı tāze vü ter** sebzezār olur / Ey serv-i nāz her yere başsañ ne dem ḳadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 12). [ḥayāt-ı tāze vü ter bul-, -ur]*

ḥayātuñ çeşmesi: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu.*

1. Ruḫuñda gülşen-i cennet muṣavver olsan ṭañ mıdur / **Ḥayātuñ çeşmesidür** çün lebüñ kevṯer nihānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 5). [ḥayātuñ çeşmesi, -uñ]*

Haydar: *Cambazlıkta çok üstün yeteneklere sahip olduğu düşünülen, Şehzade Süleyman'ın çevresindeki nedimlerden ve musahiplerden birisidir.*

1. Rişte-i cān ile oynar ġamzesi ġammāzlar / Rāstī cānbāz **Ḥaydar** ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [ḥaydar,]*
2. Bir daḫi miṯli cihān rūyına ġālib az gele / Rāstī cānbāz **Ḥaydar** ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [ḥaydar,]*
3. Oynadı ḫoş Şeh Süleymānuñ öñinde baş u cān / Rāstī cānbāz **Ḥaydar** ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [ḥaydar,]*
4. Bir dem içre oynasa biñ dürlü bendler gösterür / Rāstī cānbāz **Ḥaydar** ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [ḥaydar,]*
5. Kendüyi çeküp kenāra ustasını aṣasın / Rāstī cānbāz **Ḥaydar** ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 10). [ḥaydar,]*
6. Şāh bezminde anı Mihrī temāşā eyledi / Rāstī cānbāz **Ḥaydar** ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [ḥaydar,]*

Haydār Şāh: *Şehzade Süleyman'ın çevresindeki nedimlerden ve musahiplerden birisi.*

1. Biri İskender-i devrān birisi **Ḥaydār Şāh** / Tīġ-ı ḳahrına bularuñ döye mi burc u beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 2). [ḥaydār şāh,]*

ḥayfā: *Eyvah, yazık anlamlarında kullanılan acınma, üzülme sözü.*

1. Ki geçmiş ʿömrümüz **ḫayfā** hezār āh / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 46). [ḫayfā,]*

ḫayıf: *Vah, yazık anlamında ünlem.*

1. Geçmiş ki **ḫayıf** Mihrī Amāsiyyede ʿömrüñ / Ḳoṣṭanṭinide ʿāḳil iseñ gitme ḳal imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 7). [ḫayıf,]*

ḫayır: *İyi, faydalı, yapılması uygun görülen iş.*

1. **Ḫayır** şer ne kim işlersen iş / Anuñ emrinsüz olunmaz biñ dür iş *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 7). [ḫayır,]*

ḫayli: *Epey, oldukça fazla.*

1. Ġuṣṣasın dilde görüp şordı ḫayāli ben didüm / **Ḫayli** müddetdür derūnumda bu mihmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [ḫayli,]*
2. Görüp iġmāż-ı ʿayn itme kemīne Mihrīyi cānā / Reh-i ʿaşḳuñda cān virür senüñ **ḫaylī** zamāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 7). [ḫaylī,]*
3. Ẓulmet şebinde ḳalmış idüm **ḫayli** derd ile / Girdi elüme bir meh-i tābān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 2). [ḫayli,]*
4. Rūzgāruñ elemin çekmiş idük **ḫayli** zamān / Ḥamdülillah bizi yār eyledi bī-ġam bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 3). [ḫayli,]*
5. Gerçi ʿaşḳuñ nārına düşelden itdüm **ḫayli** āh / Dūd-ı āhum āḫir itdi gün cemālüñi siyāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 11). [ḫayli,]*
6. Der-peyince yollarına düşdügüm dilberlerüñ / Dir gören **ḫaylī** belākeşdür bu Mihrī derdmend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 8). [ḫaylī,]*
7. İtdi gerçi ki felek Mihrī vaṭandan seni dūr / Ġurbetüñ ḫoşça imiş **ḫayli** dile ʿālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [ḫayli,]*
8. Cevr ile ʿāşıḳlaruñ od yaḳdurursın başına / **Ḫayli** ḫoş seḥḥār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 2). [ḫayli,]*
9. Rişte-i cān ile oynar ġamzesi ġammāzlar / Rāstī cānbāz Ḥaydar **ḫayli** ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [ḫayli,]*
10. Bir daḫi misli cihān rūyına ġālib az gele / Rāstī cānbāz Ḥaydar **ḫayli** ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [ḫayli,]*
11. Oynadı ḫoş Şeh Süleymānuñ öñinde baş u cān / Rāstī cānbāz Ḥaydar **ḫayli** ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [ḫayli,]*
12. Bir dem içre oynasa biñ dürlü bendler gösterür / Rāstī cānbāz Ḥaydar **ḫayli** ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [ḫayli,]*
13. Kendüyi çeküp kenāra ustasını aşasın / Rāstī cānbāz Ḥaydar **ḫayli** ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 10). [ḫayli,]*
14. Şāh bezminde anı Mihrī temāşā eyledi / Rāstī cānbāz Ḥaydar **ḫayli** ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [ḫayli,]*

ḫayli: *Uzun zamandır, çoktan, epeydir.*

1. Bülbül iñler ḫārdan ben aġlaram aġyārdan / Müstedām olsun bizümle **ḫayli** derd ortaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 2). [ḫayli,]*

ḫayme: *Çadır; çiçek.*

1. Ferş-i zeberced üstine ḳuruldı **ḫaymeler** / Gūyā kimisi zer kimi sīmden ḥışārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 7). [ḫaymeler, -ler]*

ḫayme-i vāla: *İpek kumaştan yapılmış çadır; lalenin ipek gibi yumuşak olan yaprakları.*

1. Ḳurardı üstine **ḫayme-i vāla** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 18). [ḫayme-i vāla,]*

ḫaymeler ḳur-: *Çadır kurmak; geçici bir süreliğine bir yere yerleşmek, bir yerde bulunmak; çiçeklerin bahar mevsiminde ortaya çıkıp sonbaharda ortadan kaybolması.*

1. Ṣaḥn-ı gülşenlerde **ḳurdukça** şükūfe **ḫaymeler** / ʿAyş u ʿişret eyleyüp ḫoş rūzgār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 5). [ḫaymeler ḳur-,]*

ḫayr: *İyi, yararlı iş; sevap.*

1. Vay baña ki **ḫayrum** ẕerre yoḳ / Ṭāpuña lāyıḳ ʿamel yoḳ cürm çoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [ḫayrum, -um]*

ḫayr aġızlu: *Hoşa giden, hayırlı haberler veren kişi.*

1. Didüm raḳībi dāra ʿaceb aṣdılar mı ola / Bir **ḫayr aġızlu** didi ki çoḳdan uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [ḫayr aġızlu,]*

ḫayr duʿā: *Bir kimse için Allah'tan iyilik, güzellik, hayır temenni edilen dua.*

1. Az it cefāyı ʿāşıḳa göster vefā yüzin / Her ehl-i ʿaşḳ **ḫayr duʿādan** aña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 5). [ḫayr duʿā,]*

ḫayr ile añıl-: *Hayırla, yaptığı iyiliklerle anılmak, yad edilmek, hatırlanmak.*

1. Devr-i ḥüsnüñ geçer ey yār ḳalur bir eyü ad / Unudılmaz **añılur ḫayr ile** iḥsān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 6). [ḫayr ile añıl-,]*

ḫayr itme-: *Faydası dokunmamak, işe yaramamak.*

1. Gel aḳıtma gözlerümüñ ḳanlu yaşın sevdügüm / Ocaġuña şu ḳoyar **ḫayr itmez** āḫir bu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 2). [ḫayr itme-,]*
2. Ẓulüm ʿādet idinme kendüñe / Zīra **ḫayr itmez** saña öñden ṣoña *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 17). [ḫayr itme-,]*

ḫayrān: *Çok beğenen, hayranlık duyan, tutkun.*

1. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem bu deme **ḥayrān** / Biñ cāna deger bir ān ne ḫoşca zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [ḥayrān,]*

ḫayrān eyle-: *Hayranlık uyandırmak, çok etkilemek; sarhoş etmek, kendinden geçirmek.*

1. Mest idüm ʿaşḳı meyinden daḫi bir bāde ṣunup / Curʿa-i laʿli beni **eyledi ḥayrān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [ḥayrān eyle-,]*

ḫayrān it-: *Hayranlık duygusu uyandırmak; hayrete düşürmek.*

1. Rāstī seyr eyle ʿuşşāḳı nevālar gösterür / Dilleri **ḥayrān ider** ʿaşḳuñ ṣadāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 3). [ḥayrān id-,]*

ḫayrān ol-: *Tutkun olmak, çok arzu etmek.*

1. Ey saʿādet āfitābı ḥüsnüñ iẓhār olmadın / Mā-teḳaddemden saña **olmışdı ḥayrān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 12). [ḥayrān ol-, -mışdı]*
2. Ey saʿādet āfitābı ḥüsnüñ iẓhār olmadın / Mā-teḳaddemden saña **olmışdı ḥayrān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 12). [ḥayrān ol-,]*

ḫayrān ol-: *Çok beğenmek, kendinden geçmek; bağlanmak.*

1. Andan berü ki gördi yüzüñ āfitābını / Cān ile **oldı** ḥüsnüñe **ḥayrān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 6). [ḥayrān ol-,]*

ḫayrān ol-: *Çok beğenmek, kendinden geçmek, gözü kamaşmak.*

1. Ḫāṭṭuñ inşāsın ḫadüñ üstinde kim yazdı ʿaceb / Kim Kirāmen Kātibīn **olmış** durur **ḥayrān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 10). [ḥayrān ol-,]*
2. Didi dilber ḥüsnümüñ **ḥayrānı ol** didüm be-ser / Didi her dem ʿaşḳumuñ giryānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [ḥayrān ol-,]*

ḫayrān ol-: *Beğenmek, sevmek, gönül vermek.*

1. Ḥoḳḳa-i laʿlinden aġyāra müferriḥler virür / Ben ıraḳdan olmışamdur aña **ḫayrān olmadan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 2). [ḫayrān ol-,]*

ḫayrān-şekil: *Çok beğenen, hayranlık duyan kişi, tutkun.*

1. ʿĀrıżuñ ʿarż ideliden ḫaṭ-ı reyḥān-şekil / Beni dīvāne ḳılup eyledi **ḥayrān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 1). [ḥayrān-şekil,]*

ḫayrette ḳal-: *Şaşırmak, ne yapacağını bilememek.*

1. Dehenüñ sırrını bilmedügiçün ġonc' açılup / **Ḳaldı ḥayretde** yatur ḥāli perīşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 21). [ḥayretde ḳal-,]*

ḫayrette ṭur-: *Şaşırıp kalmak, beklemedik bir durum karşısında şaşkınlık yaşamak.*

1. Bālā ḳadüñi gördi meger ṭarf-ı çemende / **Ḥayretde ṭurur** serv ü ṣanavber daḫi yek-pā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 19). [ḥayretde ṭur-,]*

Ḥayy: *Diri olan Allah.*

1. Ter tāze vü sebz ola şehā bāġ-ı cemālüñ / ʿÖmrüñi mezīd eylesün ol **Ḥayy** ü Tüvānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 34). [ḥayy,]*
2. Mihrī üftādeye raḥmuñla şehā eyle naẓar / Eyleye saña naẓar ḥaşre dek ol **Ḥayy** u ʿAlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [ḥayy,]*

ḥayy it-: *Diriltmek, canlandırmak; mutlu etmek, neşelendirmek; sıkıntıyı, kaygıyı gidermek.*

1. **Ḥayy ider** bir demde biñ ʿaẓm-i remīm olmışları / Ḥaḳ bilür kim böyle enfās-ı Mesīḥā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 5). [ḥayy id-,]*

ḥayy-ı ebed: *Sonsuz dirilik sahibi olan Allah.*

1. **Ḥayy-ı ebed** ezelde saña ḳısmet eylemiş / İzüñ tozına yüz süre her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 7). [ḥayy-ı ebed,]*

ḥayy-ı ḳadīm: *Sonsuz dirilik sahibi olan Allah.*

1. ʿĪd-i aḍḥāsın mübārek ḳılsun ol **Ḥayy-ı Ḳadīm** / Devlet-i rifʿatde virsün ʿömr-i cāvīdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [ḥayy-ı ḳadīm,]*

ḥayy-i rabbü'l-ʿālemīn: *Daima diri olan, alemlerin rabbi Allah.*

1. Hemān ey **Ḥayy-i Rabbü'l-ʿālemīn** / Faẓluña ṣığınmışumdur ben hemīn *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 27). [ḥayy-i rabbü'l-ʿālemīn,]*

ḥaẓ: *Hoşa gitme, zevk, hoşlanma.*

1. Ey ehl-i ṣafā cehd it ʿaşḳ ile geçür ʿömri / Bulmaḳ diler iseñ ger cān ile cihāndan **ḥaẓ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [ḥaẓ,]*

ḥaẓ eyle-: *Hoşlanmak, zevk duymak.*

1. Tīr-i müjeñi cānā atsun ḳo kemān-ebrūñ / **Eyler** bu dil ü cānum ol tīr ü kemāndan **ḥaẕ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [ḥaẕ eyle-,]*

ḥaẕ it-: *Hoşlanmak, sevmek, ilgi duymak.*

1. Cān bülbüli itdükçe sen ġonca-dehāndan ḥaẕ / **İtmedi** cihān içre bir bāġ-ı cināndan **ḥaẕ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 1). [ḥaẕ it-,]*
2. Gülzār-ı cemālüñi bozdı mı ṣanur ḫaṭṭuñ / **İtmez** mi ṣafā ehli her vaḳt-i ḫazāndan **ḥaẕ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 4). [ḥaẕ it-,]*
3. Çeşmi dir imiş Mihrīñ cānın ḳıluram yaġmā / **İtsün** iderüz ġāyet hey biz bu ziyāndan **ḥaẕ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [ḥaẕ id-,]*

ḫazān: *Güz, sonbahar.*

1. Bād-ı **ḫazān** irişmeye ʿömrüñ bahārına / Rūy-ı cihān niteki ḫazān u bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 15). [ḫazān,]*
2. Bād-ı ḫazān irişmeye ʿömrüñ bahārına / Rūy-ı cihān niteki **ḫazān** u bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 15). [ḫazān,]*
3.

ḫazān: *Sonbahar, güz; ölüm.*

1. Bāġ-ı ʿömrüñe **ḫazān** irmeye Ḥaḳdan dilerem / ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳıla Raḥmān u Raḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 15). [ḫazān,]*

ḫazān: *Sonbahar, güz; yaşlılık, solgunluk, tazeliği yitirme.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñ gülşeni hergīz **ḫazānı** görmesün / Ey yüzi gül tāze vü ter nevbahār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [ḫazānı, -ı]*
2. Ḥüsnüñ bahārı bulmuş iken revnaḳ ey perī / İrgürmeye **ḫazāna** ṣaḳın beddu'ā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [ḫazāna, -a]*
3. Bu güni bahār ise vü yarını **ḫazāndur** / Kendüye ḳalur her kişinüñ yüzi ḳarası *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 5). [ḫazāndur, -dur]*

ḫazān: *Sonbahar; yaşlılık dönemi.*

1. Bu nevbahāra bir gün olur kim **ḫazān** irer / Ġırr'olma ḥüsne sevdügüm āḫir beḳāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [ḫazān,]*
2. Devrān bahārı bir gün irer kim **ḫazān** olur / Evrāḳını ḳılar ḫaẕer it tārumār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 6). [ḫazān,]*
3. Ne gül ḳalur ne ḫo bülbül ne nevbahār u **ḫazān** / Cihān ile gel i Mihrī bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [ḫazān,]*
4. ʿÖmür vefā ider iken cihānı ḫoş görelüm / Bahār faṣlı irince **ḫazānı** ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 1). [ḫazānı, -ı]*

ḫazān ir-: *Sonbahar gelmek, çiçekleri solmak; yaşlanmak, ihtiyarlamak, güzelliğini yitirmek.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñe **ḫazān irmesün** ey lāleʿiẕār / Bulınur Mihrī gibi saña ne ġam günde hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 15). [ḫazān ir-,]*

ḫazāyīn: *Hazine.*

1. Anuñ luṭfı **ḫazāyīninden** umsa n'ola her ḫusrev / Bilürler āsitānını ki genc-i şāyegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 20). [ḫazāyīninden, -i, -n, -den]*

ḫaẕer it-: *Çekinmek, sakınmak, dikkat etmek.*

1. Külḫana girseñ eger bulursun ehl-i kemāl / Gülşene girme **ḫaẕer it** hele nādānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 3). [ḫaẕer it-,]*

ḫaẕer ḳıl: *Sakın, dikkat et, kaçın anlamında uyarı, ikaz sözü.*

1. Key **ḥaẕer ḳıl** gözlerinden ḡūnīdür dilberlerüñ / Günde biñ kez hey budur nā-ḥaḳ yere ḳan eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 4). [ḥaẕer ḳıl-,]*
2. Rāhın gözle gümrāh olmaġıl / **Ḳıl ḥaẕer** iblīse hemrāh olmaġıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 10). [ḥaẕer ḳıl-,]*
3. Fena ʿālemden eylerseñ sefer / Ḥażrete cürm ile varma **ḳıl ḥaẕer** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 20). [ḥaẕer ḳıl-,]*
4. Zülfüñe ṭolaşdı dil murġı didüm dilber didi / Key **ḥaẕer ḳıl** kimse ḳurtulmaz bu bendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [ḥaẕer ḳıl-,]*
5. Hey **ḥaẕer ḳıl** dostum Mihrīnüñ āhından ṣaḳın / Āhı āhenden geçer vallāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 5). [ḥaẕer ḳıl-,]*
6. Fāriġ olup ger göñülsüz ister iseñ yāruñı / Ġāfil olma key **ḥaẕer ḳıl** ġayrınuñ olur nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [ḥaẕer ḳıl,]*

ḥaẕer ḳıl-: *Sakınmak, çekinmek, dikkat etmek.*

1. Devrān bahārı bir gün irer kim ḥazān olur / Evrāḳını **ḳılar ḥaẕer** it tārumār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 6). [ḥaẕer ḳıl-,]*

ḫāzin: *Mal veya değerli eşyaların saklandığı yer.*

1. Virüben ʿaḳl u dil aldum ġuṣṣa-i yāri ṣatun / Ġam metāʿından ṭolupdur şimdi cānum **ḫāzini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [ḫāzini, -i]*

ḫāżır: *Kullanılmaya uygun, amade.*

1. Ummasun kim ṣalına ol yār ile eydüñ raḳīb / Ṣalınur **ḫāżırdur** uş urġānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [ḫāżırdur, -dur]*

ḫāżır gör-: *Açıkça görmek, apaçık olarak karşılaşmak.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıçün bir naẓar ḳıl ḥālüme / Ḥaḳḳı **ḫāżır gör** begüm ḳorkmazsañ andumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 6). [ḫāżır gör-,]*

ḫazne: *Hazine, değerli eşyaların saklandığı yer.*

1. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli **ḫaznesin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [ḫaznesin, -si, -n]*
2. Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli **ḫaznesin** / Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [ḫaznesin, -si, -n]*

ḥażret: *Allah, Rab.*

1. Fena ʿālemden eylerseñ sefer / **Ḥażrete** cürm ile varma ḳıl ḥaẕer *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 20). [ḥażrete, -e]*

ḥażret: *Yücelik, ululuk ifade ederken isimlerden önce veya sonra kullanılan saygınlık ifadesi.*

1. Dilerem Ḥaḳ **ḥażretinden** Mihrī gibi dostum / Gice gündüz zāri ḳıl yārüñ saña yār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [ḥażretinden, -i, -n, -den]*
2. Dilerem rūz u şeb Ḥaḳ **Ḥażretinden** / Ümīẕüm var ḳabūl ola bu ḥācet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [ḥażretinden, -i, -n, -den]*
3. Paşa **ḥażretleri** kān-ı mürüvvet / Vezīr-i bī-naẓīr-i ʿāli-rifʿat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [ḥażretleri, -leri]*

ḥażret-i ḥaḳ: *Yüce Allah.*

1. Ġamzeñüñ cānuma biñ biñ zaḫm ḳılduġın şehā / **Ḥażret-i Ḥaḳ** ḳatına varıcaḳ inkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 3). [ḥażret-i ḥaḳ,]*

ḥażret-i ḫāḳān-ı aʿẓam: *Ulu, yüce padişahların padişahı*

hazretleri (Hazret:Yüce kabul edilen kimselerin adlarının başına saygı, övme, yüceltme amacıyla getirilen unvan.).

1. **Ḥażret-i ḫāḳān-ı aʿẓam** pādişāh-ı bī-miṯāl / Eyledi ḫalḳ-ı cihānda anı aʿlem Ẕüʾl-celāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 1). [ḥażret-i ḫāḳān-ı aʿẓam,]*

ḥażret-i şehzāde: *Yüce, ulu şehzade; Şehzade Ahmed.*

1. Ḍarbet-i şemşīrine ṭāḳat getürmez kimsene / **Ḥażret-i şehzādeye** cemʿ olsa ʿālem ḫusrevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 4). [ḥażret-i şehzāde,]*

hebā eyle-: *Boşuna harcamak, ziyan etmek.*

1. **Hebā eyleme** saʿyini bu ben miskīnüñ / Çoḳ zamāndur ki yoluña dil ü cān itdi niṯār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [hebā eyle-,]*

hebā eyle-: *Boşa harcamak, ziyan etmek; feda etmek.*

1. Nice saʿyümüzi yoluñda **hebā eyleyesin** / Nice bir ehle cefā cehle vefā eyleyesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 13). [hebā eyle-,]*

hecr: *Ayrılık, hicran.*

1. Çekmeyen bilmez nedir yārüñ cefāsı özgedür / Düşmeyen bilmez nedür **hecrüñ** belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [hecrüñ, -üñ]*
2. **Hecr** āteşiyle dil ḫod ezelden kebāb idi / Sīnemde yaḳdılar cigerümde bişürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 2). [hecr,]*
3. Gerçi dil mecrūḫdur **hecrüñle** gözde nem de var / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden aña merhem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [hecrüñle, -üñ, -le]*
4. ʿAşḳdan fārig olan diller ne bilsün ḥālini / Ṭutuşup **hecr** āteşiyle gice gündüz yananuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 4). [hecr,]*
5. Şemʿ gibi yanduġum **hecrüñde** görüp ehl-i ʿaşḳ / Cān virür pervāne-veş almaġa nārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 4). [hecrüñde, -üñ, -de]*
6. Nice bir **hecrüñle** idem āhı çoḳlar sevdügüm / Āhum odı yaḳdı mihr ü māhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 1). [hecrüñle, -üñ, -le]*
7. Dost **hecrüñdür** dem-ā-dem baġrumı ḳan eyleyen / Laʿl-i nābuñdur ṣorarsam aña dermān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 1). [hecrüñdür, -üñ, -dür]*
8. **Hecr** ile yandı göyündi ḳalmadı cāndan eser / Āteş-i tennūr-ı ġamda sīne biryān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 3). [hecr,]*
9. Dilberler ile sen güle gezdükçe ḥabībüm / **Hecrüñde** olan dīdesi giryānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 3). [hecrüñde, -üñ, -de]*
10. **Ḥecrüñ** ġamında dil ne çeker şimdi dostum / Bir ben bilürem ancaḳ anı bir İlāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 3). [ḥecrüñ, -üñ]*
11. Ḳalmışam **hecrüñ** muġaylānında yol vir ʿāṣıḳa / Kaʿbe-i vaṣluña varan dostum rāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 4). [hecrüñ, -üñ]*
12. Ṣatdı ʿaşḳuñ tāciri ben bendesin **hecr** ü ġama / Müddeʿīye ḫoş feraḥlar armaġānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [hecr,]*
13. ʿAşḳuñ ṣanemā çün yed-i ḳudret dile yazdı / Başuma belā vü ġam u **hecrüñ** bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [hecrüñ, -üñ]*
14. **Hecrüñde** ḥabībüm şu ḳadar aġlamışam kim / Dil zevraḳı ḳanlu yaşıma ġarḳ olayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 4). [hecrüñde, -üñ, -de]*
15. Var mıdur bir dem beni **hecrüñle** bīmār itmedüñ / Raḥm idüp bir gün baña luṭfuñla tīmār itmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 3). [hecrüñle, -üñ, -le]*
16. **Hecrüñle** gözüm yaşı yaġmur gibi yaġaldan / Başdan başa bu ʿālem çayır çimen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 2). [hecrüñle, -üñ, -le]*
17. Cān vire **hecrüñde** Mihrī mihrüñi terk itmeye / Çüriyüp ger ḫāk olursa üstüḫānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 7). [hecrüñde, -üñ, -de]*

18. **Hecr** ile ṣanma seni yaḳdı vücūdum ḫūblar / Ey nice dil mülketinüñ ḫānumānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [hecr,]*

hecr āteşi: *Ayrılık ateşi; ayrılığın verdiği acı, keder.*

1. Yaḳdı **hecr āteşine** cānumı cānān ehli / Olmasun bencileyin hīç müselmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 1). [hecr āteşi,]*

hecr-i yār: *Sevgilinin ayrılığı, sevgiliden ayrı kalma.*

1. Geh **hecr-i yār** u gāh beni ġamlar öldürür / Geh vaṣl-ı dilber ile geçen demler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [hecr-i yār,]*

hecrüñ odı: *Ayrılık ateşi.*

1. Dostum ḫaste-dili **hecrüñ odı** nice yaḳa / Aldı ʿaşḳuñ eline yaḳamı ḥālime baḳ a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [hecrüñ odı,]*

hedef: *Nişan alınacak yer, nişangâh.*

1. Atmasun mı tīr-i ġamzeñden kemān-ebrūlaruñ / Yalıñuz cānum degül ana **hedef** sīnem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 4). [hedef,]*

heftelik: *Bir haftalık bir süre için.*

1. Bülbül nice feryād u fiġān eylemesün kim / Bir **heftelige** hem-demidür ġonca ṣafāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 3). [heftelige, -e]*

heft-iḳlīm: *Yedi iklim, yeryüzü.*

1. Rāḥatı ʿadlüñ ile buldı ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Revnaḳı nāmuñ ile buldı şehā **heft-iḳlīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [heft-iḳlīm,]*

heft-kişver: *Yedi iklim.*

1. Āfitāb-ı ʿālem-ārā **heft-kişver** bī-naẓīr / Pādişāh-ı ʿāṣr aʿlem kāmrān rifʿat meʾāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 19). [heft-kişver,]*

helāk ol-: *Mahvolmak, perişan hale gelmek; ölmek.*

1. Fürḳatüñ zaḫmıyla Mihrī çoḳdan **olurdı helāk** / Müstedām ol yine vaṣluñ aña merhem baġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 6). [helāk ol-,]*

helāk ol-: *Yok olmak; perişan hale gelmek, mahvolmak.*

1. Zehr-i hecriyle **helāk olmışdı** çoḳdan cān u dil / Luṭf idüp şīrīn lebi ger itmese güllāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 6). [helāk ol-,]*
2. Cānāna cān virüp ġam ile **olduġum helāk** / Dāġ-ı dilümle yazuñ anı ṭaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 4). [helāk ol-,]*

hele: *Uyarma, korkutma veya söz verme anlatan bir söz; özellikle.*

1. Çıḳsun **hele** biñ miḥnet ile cānı cihānda / Her kim ki senüñ yoluña cān virmeye cānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 31). [hele,]*

hele: *Hele, ayrıca, özellikle.*

1. Meclisinde ṣanemüñ rāḥat olup ṣubḥa degin / Biñ ṣafā ile geçildi **hele** bir dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 4). [hele,]*
2. Göñlüm evi vīrānını maʿmūr itdi / Ḥamdülillāh **hele** ʿaşḳuñ olalıdan miʿmār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 22). [hele,]*
3. **Hele** sen ḳāʿide-i cevrde eksük ḳomaduñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 2). [hele,]*
4. Aramızdan şükür Allāha ki eksildi raḳīb / **Hele** ser vaḳtümüze irmedi hicrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 7). [hele,]*
5. Külḫana girseñ eger bulursun ehl-i kemāl / Gülşene girme ḫaẕer it **hele** nādānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 3). [hele,]*

6. Öl diril ol yaḳasuz Nāmi eger ʿārif iseñ / Ḫūblaruñ ḳoma elden **hele** zinhār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [hele,]*

hele: *Bari, hiç olmazsa.*

1. Unudurlarsa bizi dostlar unutsun nidelüm / **Hele** biz ṭuralum iḫlāṣ ile īmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 10). [hele,]*
2. Egerçi ʿādetidür ḫūblaruñ çü ʿāşıḳa nāz / İñende ḥadden aşurmayup itseler **hele** az *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 3). [hele,]*
3. Ṭapuña tuḥfe getürdi vücūdum tāciri cānın / **Hele** maʿẕūr ṭut ḫānum faḳīrüñ armaġanıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 11). [hele,]*
4. Ḥamdülillah ki müjeñ tīri cigerden geçicek / **Hele** peykānları ḳaldı dile yeter belegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [hele,]*

hele: *Geç kalınmış bir davranışı belirtmek için sonunda, nihayet anlamında kullanılan bir söz.*

1. İrişdük biz de āḫir meyyitine / **Hele** ḳılduḳ duʿāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 2). [hele,]*

hele: *Her şeyden önemli, özellikle, eninde sonunda anlamına gelen belirtilen şeyin önemini ifade eden söz.*

1. Dāmen-i vaṣlı ḥabībüñ **hele** girsün elime / Ṭutmışam tīġ-ı belāsına boyun aġyāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 6). [hele,]*

hele: *Uyarma, korkutma anlatan bir söz; sonunda.*

1. Ha bugün cevr ü cefāñ ile beni öldüresin / Yarın elüm olur a **hele** girībānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [hele,]*

hele: *Haydi, durma anlamında bir ünlem.*

1. Ḳomayalum **hele** var āh-ı seḥergāha seni / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 2). [hele,]*

hem: *Zaten, üstelik, ayrıca.*

1. Vaḳt-i bahār irüp ḳomadı dilde ẕerre ġam / Bu demde ġam kimesneye lāyıḳ olur mı **hem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [hem,]*
2. Nergis ṣarardı gördi vü ġonca ḳızardı **hem** / Ṣaḥn-ı çemende sen yüzi gül ʿayn-ı ʿabheri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [hem,]*
3. Dehr elinden ḫāne-i ġamda yiyüben içmege / Eşk-i çeşmim āb olmışdur yüregüm **hem** kebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 27). [hem,]*
4. Güneş her dem alur enver ṭapuñdan / Ḳamer şeyʾlillah ider **hem** ḳapuñdan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [hem,]*
5. **Hem** olmış ay u güneş saḳfına cām / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 38). [hem,]*
6. Tīġ-ı ḳahr ile ʿadūnuñ başın ḳaṭʿ itmege / Ẕātuña cürʾet ü **hem** bāzūña ḳuvvet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 5). [hem,]*
7. Ol perī-peyker melek-manẓar yüzi gül ġonca-leb / Ġamzesi oḳ ol ḳaşı **hem** yaya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [hem,]*
8. Ben gedā ḥāline hem-derd olmadı illā ki bu / ʿİzz ü cāhum hemdemüm **hem** şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [hem,]*
9. Şöyle kim dil ḫānesinde mihr-i cānān gizlüdür / Nitekim cānda elif ten içre **hem** cān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 1). [hem,]*
10. Nergis gözini süzdi görüp çeşm-i nāzını / Gül ruḫlarını oḫşadı nesrīn ü lāle **hem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 2). [hem,]*
11. Yaʿnī cihāna cān olan ol Ḫān Aḥmedüñ / ʿAdlini ẕikr ider melek evc-i felekde **hem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 10). [hem,]*

hem: *De bağlacı.*

1. Zühre çengin yere çaldı çarḫ **hem** çār-pāresin / Her ḳaçan ol māhrūlar ırladı āvāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [hem,]*

hemān: *Sürekli, daima.*

1. Didi Kaʿbe kūyumuñ itseñ ṭavāfın ṣıdḳ ile / ʿĪd-i vaṣlımuñ **hemān** ḳurbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 3). [hemān,]*
2. Şimden girü Maḳāmī bizüm būsemüz **hemān** / Yıllarla yürek aġrısı isḥāl rencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 4). [hemān,]*
3. İtüñle işigüñde çün her gice hemdemdür / ʿİzzet ise Mihrīye yeter bu **hemān** ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [hemān,]*
4. Sen bī-vefāyı sevdüm ise kāfir olmadum / Nāz u ʿitāb ü cevr **hemān** böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [hemān,]*
5. Didi miskīn sen misin zülfüm giriftārı **hemān** / Nice cānlar boynı bağludur kemendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [hemān,]*
6. Benefşem ḫāṭṭuñ u ḥüsnüñ bahārum / **Hemān** besdür baña sevgüli yārüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 1). [hemān,]*
7. Dostum kūyuñda ben ḫora **hemān** ʿizzet yeter / İtlerüñle bir gice kūyuñda mihmān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [hemān,]*
8. Ḫūb iken eyle vefā yoluña cānlar virene / Böyle ḳalmaz bu güzellik de **hemān** iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 6). [hemān,]*
9. Ey ṭaliʿi yoḳ Mihrī **hemān** eyle taḥammül / Anca bu hevālarda emegüñ yele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 5). [hemān,]*
10. Hey kime ḳaldı di bu güzellik saña ḳala / Cehd it **hemān** ki olmayasın bī-vefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [hemān,]*
11. Ẕikr ü tesbīḥi ḳodum şām u seḥer elümden / Aduñı yād iderem dilde **hemān** sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [hemān,]*
12. Zülfiyle ruḫları yeter ol ḫusrevüñ **hemān** / El-ḳıṣṣa ḫalḳ-ı ʿāleme leyl ü nehār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [hemān,]*
13. ʿİzzet isterseñ cihān yüzinde ey Mihrī **hemān** / Şeh Süleymān ḫāk-i pāyında ġubār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 16). [hemān,]*
14. Ol mehüñ Mihrī cihān ḫalḳı da dīvānesidür / Sen seni şanma **hemān** dünyede tenhā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [hemān,]*
15. Rūy-ı ʿālemde **hemān** ḳaṭʿ olmadı merġūblar / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 4). [hemān,]*

hemān: *Hemen, derhal.*

1. Gül ruḫlaruñı gördi meger gülşen içre kim / Ṣaḥn-ı çemende ṭutdı **hemān** ʿandelīb dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 6). [hemān,]*
2. Gül ruḫlaruñı gördi çü hengām-ı çemende / Dil bülbüli bu şiʿri **hemān** eyledi inşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 25). [hemān,]*
3. Ḳıl duʿā Mihrī **hemān** ḳo sözi taṭvīl eyleme / Ol şehüñ medḥinde ʿācizdür bilürsin her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [hemān,]*
4. Otı sünbül ḫāki ʿanber ābı kevs̱er ḫalḳı ḫūb / Cennete beñzetdüm anı ben **heman** dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [heman,]*
5. Yāri yanumda görüp ḫışm ile çün baḳdı raḳīb / Ol çepel şeklini döndürdi **hemān** sirkelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [hemān,]*
6. Ḳurdurdı **hemān** gözlerine ḳaşları yayın / Kirpükleri oḳların atup bağrumı deldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 2). [hemān,]*
7. Didiler lāzım durur ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī **hemān** terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [hemān,]*
8. Çünki sen serv-i revān gitdi **hemān** oldı revān / ʿAḳabince gözümüñ yaşı revān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 2). [hemān,]*
9. Dir gören anuñ girībānıyla gerdānın **hemān** / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 14). [hemān,]*

10. Yalvarup biñ ʿöẕr ile cānum didükçe ben saña / Ḫışm ile yüzüñ çevürürdüñ **hemān** benden yaña *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [hemān,]*
11. Yanaram bezm-i şevḳüñde gözüm aġlar göñül ḫandān / **Hemān** ol şemʿa döndüm kim güler dāʾim ziyānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [hemān,]*
12. Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol **hemān** didüm be-çeşm / Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [hemān,]*
13. Didi cānān terk ḳıl yolumda cān didüm be-çeşm / Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol **hemān** didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [hemān,]*

hemān: *Ancak, sadece, yalnızca.*

1. Merve ḥaḳı ṣafāsın anuñ ol bilür **hemān** / ʿAşḳı yolında ṣıdḳ ile ḳurbān-ı cān ide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 4). [hemān,]*
2. **Hemān** ey Ḥayy-i Rabbüʾl-ʿālemīn / Fażluña ṣığınmışumdur ben hemīn *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 27). [hemān,]*

hemān: *Sanki, adeta.*

1. Ey dost benüm ḥālüme luṭf it naẓar eyle / Cān ḥulḳuma irişdi **hemān** ḳaldı virem dem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 5). [hemān,]*
2. Egribükde çün hevā yüzinde ḳurdı rīsmān / Rīsmān üstinde oynar ṣan kebūterdür **hemān** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 5). [hemān,]*

hem-dem: *Dost, arkadaş.*

1. Dil ġarībin nār-ı hicrān ger yaḳarsa ġam yime / Saña ey ḳanlu yaşum āhum gibi **hem-dem** de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [hem-dem,]*
2. **Hem-demüm** āhum olupdur mūnisüm gözüm yaşı / Kimse bilmez ḥālümi derdüm nihāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 2). [hem-demüm, -üm]*
3. Ben gedā ḥāline hem-derd olmadı illā ki bu / ʿİzz ü cāhum **hemdemüm** hem şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [hemdemüm, -üm]*
4. İtüñle işigüñde çün her gice **hemdemdür** / ʿİzzet ise Mihrīye yeter bu hemān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [hemdemdür, -dür]*
5. Ḳanı ol dem ki bizümle dün ü gün **hemdem** idüñ / Dil-i mecrūḥumuzuñ yāresine merhem idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [hemdem,]*

hem-dem: *Dost, arkadaş; sevgili.*

1. Bülbül nice feryād u fiġān eylemesün kim / Bir heftelige **hem-demidür** ġonca ṣafāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 3). [hem-demidür, -i, -dür]*
2. Bu devr içinde gūşe-i gülşende Mihrīyā / Devlet anuñ ki **hemdemi** bir çeşm-i aladur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 5). [hemdemi, -i]*

hem-dem eyle-: *Arkadaş edinmek.*

1. Geh ḫayāl-i yāri **hem-dem eylerem** gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [hem-dem eyle-,]*

hem-dem eyle-: *Arkadaş etmek; ayrı bırakmamak, uzaklaştırmamak.*

1. **Hem-demi** ġuṣṣa vü ġam **eyledi** devrān bize / Raḥm idüp luṭfını göstermedi bir an bize *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 7). [hem-dem eyle-,]*

hem-dem it-: *Arkadaş, dost etmek, sevgili yapmak.*

1. Yāri ben **hem-dem iderdüm** baña illā nideyin / Müddeʿī girmese ger ikimüzüñ arasına *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 3). [hem-dem id-,]

hem-dem ol-: *Arkadaş, dost olmak, yakın, samimi olmak, beraber olmak.*

1. Çün bir nefes **oldum** saña ben bende ki **hem-dem** / ʿĀlemde niçün ölmek içün pes çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [hem-dem ol-,]*
2. **Hem-dem olduñsa** ḥabîbe ġırre olma müddeʿî / Bu cihândur şâdlıḳ soñunda lâ-büd ġam da var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [hem-dem ol-,]*
3. Revâ gördi felek biz nidelüm gülşende / Bülbüle âh u fiġân **hem-dem ola** ġoncaya ḫâr *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [hem-dem ol-,]*
4. Meger ki ney **ola hem-dem** fiġânuma her dem / Kʾ olup durur yüregi pâre pâre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 3). [hem-dem ol-,]*
5. Ḫâr-ı ġayret pâreler bir anda biñ kez cigerüm / Kendülügümle mi **hem-dem oldum** âh u zâra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 3). [hem-dem ol-,]*
6. İtleriyle **hem-dem olaydum** i Mihrî dâʾimâ / Dergehinde ol şehüñ maʾlûm olaydum kâşkî *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 9). [hem-dem ol-,]*
7. **Hem-dem olmasun** İlâhî âh u efġân kimseye / Maḥrem olmasun cihânda zâr u giryân kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [hem-dem ol-,]*
8. Bir ṭabîb **oldı** bizümle yine **hem-dem** bu gice / Dil-i bîmârumuza eyledi emsem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 1). [hem-dem ol-,]*
9. Mest-i ʿaşḳ ol yüri çâk eyle girîbânuñı / **Hem-dem ol** ʿârif iseñ zülf-i perîşânlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 2). [hem-dem ol-,]*
10. Kūyuñ içre giceler tâ ṣubḥ olınca dostum / İtlerüñle **hemdem olduġum** baña ʿâlemde bes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [hemdem ol-,]*

hem-dem olagör-: *Arkadaşlık etmek, birlikte olmak, vakit geçirmek.*

1. Mihrî **hem-dem olagör** ʿömr-i ṭavîl ister iseñ / Zülfi sünbül gözi nergis ḫaṭı reyḥânlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 8). [hem-dem olagör-,]*

hem-demi bul-: *Arkadaş, dost bulmak, sevgiliye kavuşmak.*

1. Rūzgāruñ elemiyle nice bir aġlayavuz / Rūzgār ilte kenâra **bulavuz hem-demi** de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 3). [hem-demi bul-,]*

hem-derd: *Dert ortağı, aynı derde duçar olanlar.*

1. Ben gedâ ḥâline **hem-derd** olmadı illâ ki bu / ʿİzz ü câhum hemdemüm hem şehriyârumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [hem-derd,]*

heme: *Cümle, bütün.*

1. Hâşimî ṣoḥbet-i mey it **heme** ḫânlar ile / ʿAyş u ʿişretle ṣafâ sür şeh-i ḫûbânlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [heme,]*

hemîn: *Bütünüyle, tamamen.*

1. Hemân ey Ḥayy-i Rabbüʾl-ʿâlemîn / Faẕluña ṣığınmışumdur ben **hemîn** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 27). [hemîn,]*

hemîşe: *Her zaman, daima.*

1. Ol sen **hemîşe** sâye-i rifʿatde müstedâm / Dillerde tâ ki şerḥ ola destân-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 12). [hemîşe,]*
2. Ol sen **hemîşe** taḫt-ı saʿâdetde muḥterem / Gelsün ṭapuña şol ki ṣaġîr ü kibârdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 18). [hemîşe,]*

3. Gicesin gündüzin yā Rab **hemīşe** ḳadr ile ʿīd it / Penāh-ı devlet-i dünyā vü ḫalḳuñ kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [hemīşe,]*
4. Olsun **hemīşe** ʿīd ile nevrūz her güni / Görsin cihānda devlet ile ṣad-hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [hemīşe,]*
5. **Hemīşe** devlet ile müstedām ol / Muḳīm ol bu cihānda tā-ḳıyāmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [hemīşe,]*
6. Serīr-i rifʿat içre pāydār ol / **Hemīşe** hem-nişīn-i şehriyār ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [hemīşe,]*
7. Ey şeh-i devrān **hemīşe** ḫalḳa mīr-i aʿẓam ol / Ḥaşre dek her dem cihān rūyında şāh-ı ʿālem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [hemīşe,]*
8. Bīmār-ı ʿaşḳa düşenüñ olur mı ṭāḳati / Ey dil **hemīşe** böyledür ʿaşḳuñ ʿalāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 1). [hemīşe,]*
9. Ey dil **hemīşe** cevr ü cefāya taḥammül it / Ṣanma cihānda her kişinüñ bir belāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [hemīşe,]*
10. Getürdi cevr ü cefāsın dile ḫayāl-i ḥabīb / Bize **hemīşe** budur armaġanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 2). [hemīşe,]*

hem-nişīn-i şehriyār ol-: *Padişahla beraber oturan olmak, padişaha yakın olmak, padişahın yanında bir makama sahip olmak.*

1. Serīr-i rifʿat içre pāydār ol / Hemīşe **hem-nişīn-i şehriyār ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [hem-nişīn-i şehriyār ol-,]*

hem-rāh idin-: *Arkadaş, yoldaş edinmek; beraber olmak.*

1. **Hem-rāh idinme** kendüñe aġyārı sevdügüm / Sen meh ṣıfātlu yürimesün zengi rūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 6). [hem-rāh idin-,]*

hem-rāh ol-: *Yol arkadaşı olmak, arkadaşlık etmek.*

1. Ḫāk ider ġayret odı bu dil-i miskīni yaḳup / Bile yanuñca raḳīb **olalı hemrāh** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 5). [hemrāh ol-,]*

hem-rāh ol-: *Yol arkadaşı olmak; yardımcı olmak.*

1. Yaḳdı yandurdı şehā teşne dili ġayret odı / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Ḫıżr **ola hemrāh** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 4). [hemrāh ol-, -a]*

hem-rāh ol-: *Yoldaş olmak, arkadaşlık etmek; günah işlemek, Allah yolundan uzaklaşmak.*

1. Rāhın gözle gümrāh olmaġıl / Ḳıl ḥaẕer iblīse **hemrāh olmaġıl** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 10). [hemrāh ol-,]*

hem-rāh ol-: *Yoldaş olmak, arkadaş olmak; yar ve yardımcı olmak, sıkıntılarını gidermek.*

1. Ḫıżır **hemrāh olsun** saña her dem / İki ʿālemde çekme ġuṣṣa vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 16). [hemrāh ol-,]*
2. Ḫıżır **hemrāhuñ olsun** her nefesde / Ḫudānuñ ʿavni virsün saña nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [hemrāh ol-,]*

hem-rāhı ol-: *Arkadaş olmak, samimiyet kurmak, sevgili olmak.*

1. Dostum luṭf eylegil aġyār ile seyr eyleme / Dīvüñ **olmasun** melek **hem-rāhı** çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 4). [hem-rāhı ol-,]*

hem-rehlik it-: *Yoldaşlık etmek; himayede bulunmak, korumak, desteklemek.*

1. Baña **hemrehlik it** lillāh billāh / Mezīd itsün senüñ ʿömrüñi Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [hemrehlik it-,]*

hem-ser it-: *Arkadaş etmek; baş eğmek, yüz sürmek, hürmet göstermek.*

1. Yüzümi ḫāk ideyin gitdügi yollara ḥabīb / Seri **hem-ser ideyin** başduġı ṭaşlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 5). [hem-ser id-,]*

hem-ser it-: *Dost, arkadaş etmek, bir araya getirmek, buluşturmak.*

1. Cürmüm nedür ḳatuñda senüñ bir gün ey felek / Kim **hem-ser itmedüñ** beni zülfi siyāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [hem-ser it-,]*

hem-ser ḳıl-: *Arkadaş, dost yapmak, yakınlaştırmak, beraber olmalarını sağlamak.*

1. **Ḳılmaduñ** bir gün ḥabībüñ zülfine **hem-ser** beni / Neyleyelüm bu cihāndur saña da ḳalmaz felek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [hem-ser ḳıl-,]*

hem-ser ol-: *Arkadaş olmak.*

1. Ḳaçan serv **olısar hem-ser** ḳad-i ṭūbāña ey mehrū / Cihān gülzārınuñ ḳaddüñ bugün serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 4). [hem-ser ol-,]*

hem-ṣoḥbet: *Birbiriyle sohbet eden, arkadaş; beraber, birlikte.*

1. El virmiş idi ḫoş bize devrān geçen gice / **Hem-ṣoḥbet** idi dilber ü cānān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [hem-ṣoḥbet,]*

hem-tā ol-: *Benzer, denk olmak.*

1. Rezmüñe muḳābil ṭuramaz Sām u Nerīmān / Rüstem **olamaz** erlük içinde saña **hem-tā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 17). [hem-tā ol-,]*

hengāme: *Eğlence, şamata.*

1. Sīm ü zer ṭabaḳlar ile zeyn ider **hengāmesin** / Ayaġınuñ altına alur bu çarḫuñ kāsesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 9). [hengāmesin, -si, -n]*

hengāme-i ʿaşḳ: *Aşk kavgası.*

1. Dil ṣaḳladuġı şīşe-i ʿārı ṭaşa cānā / **Hengāme-i ʿaşḳuñda** çalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 2). [hengāme-i ʿaşḳ,]*

hengām-ı bahār: *Bahar mevsimi; sevgilinin ortaya çıktığı vakit.*

1. Oldı **hengām-ı bahār** irdi demi gülzāruñ / İmdi dil bülbüli artur demidür gel zāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 1). [hengām-ı bahār,]*

hengām-ı çemen: *Çimen devri, bahar.*

1. Ḫusrevā rūy-ı zemīn olduḳça **hengām-ı çemen** / Gülşeninde ʿālemüñ servi çenār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 4). [hengām-ı çemen,]*

hengām-ı çemen: *Çimen devri; aşıkların ortaya çıkma zamanı; şairlerin mecliste toplanma zamanı.*

1. Çün vaḳt-i bahār oldı vü **hengām-ı çemendür** / Bu demde gülistāndan ırağ olmaya aṣlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 7). [hengām-ı çemen,]*

hengām-ı çemen: *Çimen devri; gezinti ve seyir yeri; Şehzade Ahmed'in edebi meclisi.*

1. Gül ruḫlaruñı gördi çü **hengām-ı çemende** / Dil bülbüli bu şiʿri hemān eyledi inşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 25). [hengām-ı çemen,]*

hengām-ı çemen: *Çimen vakti; güzellerin ortaya çıkma vakti.*

1. Yine **hengām-ı çemendür** gülşeni seyr eyle gel / Her ṭaraf serv ü semen her gūşesi gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [hengām-ı çemen,]*

henüz: *Hala, daha, şimdiye kadar.*

1. Cellād-ı çeşmi cānuma ḳaṣd itmedin **henüz** / Derdlü yürege ġamzesinüñ ḫançeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 4). [henüz,]*

henüz: *Şimdi, şu anda, içinde bulunulan zaman dilimi içinde.*

1. Müntehā ḳaddüñ gibi bir nārven görsün **henüz** / Būstāna gel bugün serv-i ḫırāmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [henüz,]*

hep: *Hepsi, tümü, belgisiz zamir.*

1. Cānlardı buña ḳurbān baḳmazdı yüze bir ān / ʿĀşıḳları **hep** ḳurbān-āşūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 4). [hep,]*
2. Kime ḥālüm didümse ḥaḳḳuñda / Bī-vefā dirler idi **hep** gerçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 4). [hep,]*

her: *Hep, bütün, herkes.*

1. Ṭañ mı ṭoldursa cihān rūyını nām u şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur **her** insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [her,]*
2. Ditreden ḫurşīdi tīġı ḫavfıdur **her** ṣubḥ-dem / Bī-sebeb ṣanmañ ki bu eflāke dāʾim inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [her,]*

her: *Her, her bir.*

1. Ḥüsnüñ miṣāli bir daḫi gelmiş midür ʿaceb / **Her** gūşesinde berg-i gül-i erġavān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 2). [her,]*
2. **Her** bī-nevāya vaṣlı nevāsın ʿaṭā ider / Ben bī-nevāya ẕerrece vaṣlı ʿaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 4). [her,]*
3. Sen ki cān gülşeninüñ bir gül-i nev-restesisin / Ne revādur bu ki **her** ḫār u ḫasa yār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 5). [her,]*
4. Ḫurrem olsun **her** ḳadem başduḳça şaḥrālar size / Ḫāne-i ġamda yeter bu āh ile vālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [her,]*
5. Ne cefā eyledi gör çarḫ bizüm cānumuza / Ḥasret itdi bizi **her** sevgülü yārānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 1). [her,]*
6. Yüz sürmek içün pāyına **her** serv-i revānuñ / Gözüm yaşı Ceyḥūn-ı revān bāġı ṭolandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 6). [her,]*
7. Bir devr idi ser-defter-i ḫūbān idi Mihrī / Şimdi görüñ uş **her** güzelüñ oldı gedāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 6). [her,]*
8. Kerem kānıdur ol şehler emīri / Ki ṭopraḳdan götürdi **her** faḳīri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 49). [her,]*
9. Yār idinmek yoġımış bildüm ki **her** cilf oġlanı / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [her,]*

her: *Hep, bütün, tüm.*

1. Serv-ḳaddüñ nāz ile seyr itdügince bāġda / **Her** yaña aġzı ṣuyʾaḳar aña bustān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 3). [her,]*
2. Ḥoḳḳa-i yāḳūt içre billah ol dürdāneye / Kim ola cān virmeye ol baḥre **her** kān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [her,]*
3. Derdini derdine dermān idinelden dilberüñ / Mihrīnüñ **her** vechile derdine dermān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 7). [her,]*
4. **Her** āsitāna yüz süriyüp būse cerr ider / Bu bāb içinde Mihrī de senden dilencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [her,]*
5. **Her** seḥer vaḳtinde dilber çün ṣabāya rū ṭutar / Zülfi būyıyla cihān eṭrāfını ḫoş-bū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [her,]*

6. Yine eyyām-ı bahār irdi bezendi **her** diyār / Ḳıldı āfāḳı şükūfeyle müzeyyen Kirdgār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 1). [her,]*
7. Nice naḳş itdi gör ol naḳḳaş ṣunʿından yine / **Her** dıraḫt-ı ḫāmdan gösterdi bir rūy-ı nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [her,]*
8. **Her** gül-endāmuñ hevāsına mey-i cām iç yüri / ʿĀrif iseñ furṣatı fevt itme bu dem zīnhār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [her,]*
9. Ḳahrın çeke ḥadden aşurı ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ / Luṭfın göre **her** cāhil ü ebter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 2). [her,]*
10. Çün derd ile āh eylemeye başlaruz biz / **Her** ḳandasa ʿaşḳ ehline yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 1). [her,]*
11. **Her** ġonca-lebüñ yādına efġānımuz artar / Bülbüller ile güya ki ḥāldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 2). [her,]*
12. Ḳurı lāf ile cihānı bize güldürmeyelüm / Sırr ile işleyelüm **her** işi bitsün işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 4). [her,]*
13. Gülsitān-ı ḥüsnüñüñ **her** güşesinde dostum / Bülbüli gūyā olup efġāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 4). [her,]*
14. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / Olur **her** nār bir gülşen olur her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [her,]*
15. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / Olur her nār bir gülşen olur **her** gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [her,]*
16. İtüñle işigüñde çün **her** gice hemdemdür / ʿİzzet ise Mihrīye yeter bu hemān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [her,]*
17. Nūr ile şehr-i Amāsiyyeyi maʿmūr idesin / Yapısar ʿadlüñ ile **her** dil-i vīrānı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 6). [her,]*
18. Gözümüñ ṣuları **her** cānibe bāġı ṭolanur / Her ḳaçan seyr idesün serv-i revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 4). [her,]*
19. Gözümüñ ṣuları her cānibe bāġı ṭolanur / **Her** ḳaçan seyr idesün serv-i revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 4). [her,]*
20. Göñül evinde bir ʿāşıḳ ḥabībinüñ ismin / Yazar mı āhı ile **her** divāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [her,]*
21. Mihrī mihrin bularuñ göremez illā ki raḳīb / Neyleyelüm kişiye **her** işi ṭāliʿdür iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [her,]*
22. Senüñ ile dilberā ʿālem ḳamu gülzārdur / Görinür sensüz gözüme dostum **her** gül diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [her,]*
23. Zülfüñ ṣanemā **her** yaña cānlar ḳılur efşān / Depretse ṣabā zülfüñi ger sünbüle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [her,]*
24. Kūyuñda gözlerüm yaşı ol denlü aḳdı kim / Ġarḳ oldı **her** ḥaremleri dürr ü zebercede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 4). [her,]*
25. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ yüri pervāne-veş / Sen i Mihrī cān virüp **her** dem-be-dem yan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [her,]*
26. Dilberā çün **her** gedāya āsitānuñdur sened / Sürme ḳapuñdan beni bu ʿālī dergāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [her,]*
27. Çāresi ṣabr eylemekdür Mihrī ḳassām-ı ezel / Böyle yazmış çünki **her** vech ile inşālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [her,]*
28. Ṭolıdur dūd-ı āhūmla semālar / İderem āh **her** dem her seḥer-gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 4). [her,]*
29. Ṭolıdur dūd-ı āhūmla semālar / İderem āh her dem **her** seḥer-gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 4). [her,]*
30. Duʿādur **her** kelāmı saña Mihrʾüñ / Ki dergāhuñ aña saʿd oldı **her** gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 6). [her,]*
31. Ḳıllet ile ẕillet ile ögilüp **her** bābda / Ṣoñra ʿizz ü nāz ile maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [her,]*
32. Az it cefāyı ʿāşıḳa göster vefā yüzin / **Her** ehl-i ʿaşḳ ḫayr duʿādan aña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 5). [her,]*
33. **Her** cevr ü her cefāyı saña ṭāliʿüñ ider / İtme iñende Mihrī felekden şikāyeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [her,]*
34. Her cevr ü **her** cefāyı saña ṭāliʿüñ ider / İtme iñende Mihrī felekden şikāyeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [her,]*
35. Maḫmūr gözüñ gülşen-i ḥüsnüñde görelden / **Her** gūşede bu nergis-i mestān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 4). [her,]*

36. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ **her** rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [her,]*
37. ʿĀrif oldur nāzenīnler der-peyince seyr idüp / **Her** kenāra eyleye seyrānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 3). [her,]*
38. Gülşen-i ḥüsnüñsüz ey dilber gerekmez cenneti / Gerçi var **her** gūşesinde nice biñ gül ḫırmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [her,]*
39. Nice bir bu dil çeke **her** bī-vefānuñ nāzını / Nice bir pinhān idem sīnemde dilber rāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 1). [her,]*
40. Ṭañ mı ṭoldursa cihān rūyını nām u şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur **her** insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [her,]*
41. Şehr-i Amāsiyyede bir ḫūb u raʿnā gülʿiẕār / **Her** ṭarafda cān u dilden ṣad-hezār ʿuşşāḳı var *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [her,]*
42. **Her** eṭrāfı gül ü serv ü semenler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [her,]*
43. Kenārı ṣāfi cūy-ı erġavānlar / Aḳar **her** yañada āb-ı revānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 5). [her,]*
44. Düşmişem çāh-ı zenaḫdānuña gerçi rāḥatam / Ḥamdülillāh ḥālüme **her** ehl-i zindān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 5). [her,]*
45. **Her** günüñ ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [her,]*
46. Her günüñ ṣad-sāl olsun **her** demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [her,]*
47. Yalıñuz bir meh degüldür ḳapusı üftādesi / Biñ ṣafā ile gelür baş üzre **her** ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [her,]*
48. Kıl ʿimāret luṭf idüp bu dil-ḫarābın ḫusrevā / **Her** cihetden leşker-i ġam eylemiş durur ḫarāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 28). [her,]*
49. Dil ʿandelībi di nice feryād ḳılmasun / **Her** ḫār ile görür gözi sen gül-ʿiẕārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 3). [her,]*
50. Varalum kūyuña **her** demde fiġānlar idelüm / Yaşum ırmaġını her cāya revānlar idelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 5). [her,]*
51. Varalum kūyuña her demde fiġānlar idelüm / Yaşum ırmaġını **her** cāya revānlar idelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 5). [her,]*
52. Ġamuñla ḫāne-i dil **her** cihetden oldı ḫarāb / Keremler eyleseñ itseñ nʾola ʿimāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 3). [her,]*
53. Ne dil ile ḳılam medḥüñ beyān / Sen şehüñ medḥinde ʿāciz **her** lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 25). [her,]*
54. Cānā bu cihān içre vefādār ṣanemler / **Her** gūşede gerçi nicesi var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [her,]*
55. Gülzār-ı cemālüñi bozdı mı ṣanur ḫaṭṭuñ / İtmez mi ṣafā ehli **her** vaḳt-i ḫazāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 4). [her,]*
56. **Her** seḥergāh itdügüm bu āh ḥaḳḳıçün begüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [her,]*
57. **Her** seḥer bād-ı ṣabā bāġ-ı cihānda dilberüñ / Zülfine urduḳça şāne misk ider efşān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 6). [her,]*
58. ʿİlm-i ʿaşḳı biz i Mihrī şöyle taḥṣīl eyledük / Şimdi **her** ʿāşıḳ bizümle itmege ḳorḳar baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [her,]*
59. Nālem işitdükçe ditrer berg ārām eylemez / Yaşumı gördükçe **her** āb-ı revānlar çaġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 3). [her,]*
60. Kevkeb-i seyyāre-veş seyr eyledükçe gündüzin / Ṭolmış idi **her** ṭarafdan māh ile meydānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 3). [her,]*
61. Bī- mihri Mihrī sevme didüm pend ṭutmaduñ / **Her** cevri kiʾ tdiler saña anlar ḫoş itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 8). [her,]*
62. Ḫār elinden dāmenin ḳurtarmaġ içün dilberüñ / Sen daḫi **her** gülsitāna yüz urup yalvar ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [her,]*
63. **Her** günüñ ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [her,]*
64. Her günüñ ṣad-sāl olsun **her** demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [her,]*
65. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / **Her** seḥer gül defterinden nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [her,]*

66. Muṣḥaf-ı ḥüsnine **her** nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol demde ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [her,]*
67. Gülşen-i ḥüsninde zülfin depredüp bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş **her** dembedem cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [her,]*
68. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / **Her** seḥer gül defterinden nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [her,]*
69. Muṣḥaf-ı ḥüsnine **her** nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol demde ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [her,]*
70. Gülşen-i ḥüsninde zülfin depredüp bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş **her** dembedem cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [her,]*
71. **Her** levḥa-i berg üzre nice dürlü ḳalemler / Yazdı yüri ḳıl Ḳudret-i Naḳḳāşı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 3). [her,]*
72. **Her** gūşede bir serv-i sehī āb-ı revāndur / Kim rūḥ-ı revāna virür ol cām-ı muṣaffā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 6). [her,]*
73. Sen serv-i revān pāyına yüz sürmek içündür / Bustānda revān **her** yaña mā olduġı icrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 20). [her,]*
74. **Her** günlerüñi ʿīd ide Ḥaḳ her giceñ berāt / Ḳapuñda dāyim eyleye dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [her,]*
75. Her günlerüñi ʿīd ide Ḥaḳ **her** giceñ berāt / Ḳapuñda dāyim eyleye dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [her,]*
76. Zülf-i ṭāvūsını gör gülşen-i ḥüsn içre nice / Cilveler ʿarż ḳılur **her** yaña cevlān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 14). [her,]*
77. Olma ḫāmūş yaraşmaz saña ey ġonca dehen / Ḳıl tebessüm kʾ ola **her** gūşe gülistān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 16). [her,]*
78. Düşmenüñ başını tegreg gibi **her** yaña döker / Tīġ-ı ḳahruñ ki ḳaçan berḳ ura ʿuryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [her,]*
79. Ḥüsnüñ berātın iltdi ṣabā gülsitāna çün / Gördi tebessüm eyledi **her** ġonca açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 7). [her,]*
80. Bulur ḥayāt-ı tāze vü ter sebzezār olur / Ey serv-i nāz **her** yere başsañ ne dem ḳadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 12). [her,]*
81. Eser-i luṭfı ile eyledi **her** bāġı behişt / Çün naẓar itdi gülistāna bu dem Rabb-i Kerīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [her,]*
82. Gülşenüñ **her** ṭarafı serv-i sehī oldı yine / Virdi ḫoş zevḳ u ṣafā cān u cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [her,]*
83. Ḫusrevā gül ruḫuñuñ şevḳile gülşende ṭurup / Ṭūr-veş **her** şecer üstinde hezār oldı kelīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [her,]*
84. Bir şehenşāh-ı zamāndur kim cihān ḫusrevleri / **Her** cihetden lā dimez emrine eyler imtiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 10). [her,]*
85. Devletüñ devrinde bulsun **her** gedā ʿizzet müdām / Niʿmetüñ ḫānından alsunlar cihān ḫalḳı nevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [her,]*
86. Yine hengām-ı çemendür gülşeni seyr eyle gel / **Her** ṭaraf serv ü semen her gūşesi gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [her,]*
87. Yine hengām-ı çemendür gülşeni seyr eyle gel / Her ṭaraf serv ü semen **her** gūşesi gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [her,]*
88. Gülşen-i ḥüsnüñ şehā besdür gerekmez cenneti / Gerçi kim **her** gūşesinde nice yüz biñ var gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [her,]*
89. **Her** cān şehā ki olmaya ḳurbānı ḥüsnüñüñ / Taḫḳīḳ belki āḫir anuñ yeri nārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [her,]*
90. Anuñ luṭfı ḫazāyīninden umsa nʾola **her** ḫusrev / Bilürler āsitānını ki genc-i şāyegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 20). [her,]*
91. **Her** cā müzeyyen oldı şükūfeyle ḳıl naẓar / Ṣaḥn-ı çemende ṭoldı semen lālezār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 2). [her,]*
92. Pür zīnet itdi rūy-ı cihānı zamān yine / Eyler ṣafā vü ʿayş ile **her** murġzār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [her,]*
93. Her gülsitānda lāle vü nesrīn ü yāsemen / **Her** bir çemende serv ile eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [her,]*
94. **Her** gülsitānda lāle vü nesrīn ü yāsemen / Her bir çemende serv ile eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [her,]*
95. Keşf eyleyeli ḥüsni żiyāsını ʿāleme / Ṭoldı sürūr u ʿişret ile **her** diyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 11). [her,]*

96. **Her** cān ki vaṣlı ʿīdine ḳurbān olur anuñ / Bulur saʿādeti vü olur baḫtiyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 13). [her,]*
97. Olsun hemīşe ʿīd ile nevrūz **her** güni / Görsin cihānda devlet ile ṣad-hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [her,]*
98. Nem var daḫi ʿaşḳuñda budur taḥṣīlüm / Dilde ġam dīdede nem sīnede āteş **her** bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [her,]*
99. Ṭapuñdur **her** gedāya çünki mesned / Nedendür kim çekem ben derd ü miḥnet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [her,]*
100. Naẓar ḳılsañ ḳılur **her** ḫāki çün zer / Ayaḳ ṭopraġıyam çekdürme ẕillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [her,]*
101. Özüñdür şimdi **her** derdüñ devāsı / Ṭapuñdur şimdi her faḳruñ ġınāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [her,]*
102. Özüñdür şimdi her derdüñ devāsı / Ṭapuñdur şimdi **her** faḳruñ ġınāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [her,]*
103. Virür **her** mürdeye luṭfuñ ḥayātı / Nʾola ger zinde ḳılsañ ben memātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [her,]*
104. Özüñ reʾyinde ʿācizdür ḫıredmend / Ṭapuñdur ḥall iden **her** müşkilātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [her,]*
105. Ḳıl duʿā Mihrī hemān ḳo sözi taṭvīl eyleme / Ol şehüñ medḥinde ʿācizdür bilürsin **her** lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [her,]*
106. Ṭavāf itmek dilerseñ Mekkeyi / **Her** faḳīre ḫor baḳma di eyi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 16). [her,]*
107. Zinde olur ḥaşre dek bulur ḥayātı teşne-dil / Ḫıżrveş **her** mürdeye virseñ şehā luṭfuñla āb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 23). [her,]*

her: *Her biri, herkes.*

1. Gül mevsiminde gülşene gel ʿayş u nūş ḳıl / Destinde deste deste ṭutar **her** nigār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 4). [her,]*
2. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / Olur **her** nār bir gülşen olur her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [her,]*
3. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / Olur her nār bir gülşen olur **her** gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [her,]*

her: *Her bir, bütün.*

1. **Her** bādede cānān lebi yādına i Mihrī / Ṣarrāfi de benden beter āvāre olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [her,]*
2. **Her** māh-rūy ʿāşıḳuñ āhı duḫānile / Hiç görmedük ki ṣoñra yüzinüñ ḳarası yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 6). [her,]*

her: *Hep, her zaman, daima.*

1. Araram ḥüsn kitābın ki vefā resmi bulam / **Her** cefā bābı ile mesʾele-i nāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [her,]*

her: *Pek çok, birden fazla.*

1. Gülşende görürsin güli **her** ḫār ile Mihrī / Tā ṣubḥa degin āh u fiġān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [her,]*

her: *Her, herhangi bir, belgisiz sıfat.*

1. Ḳaddüm var iken ḳāmetini bāġ-ı cihānda / **Her** ṣaḥn-ı çemende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 3). [her,]*

her an: *Her zaman, daima.*

1. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile ʿālemde **her ān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [her ān,]*
2. Özi göyündi dāġ urdı özine lāle-i nuʿmān / Görüp aġyārı yanuñda gülerem ẓāhirā **her an** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 9). [her an,]*
3. Ḥayy-ı ebed ezelde saña ḳısmet eylemiş / İzüñ tozına yüz süre **her ān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 7). [her ān,]*

her bār: *Her an, daima, sürekli.*

1. Müşkilüm ḥall olmaz idi gūşe-i dersḫānede / İtmesem ḥüsnüñ kitābından şehā **her bār** baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 2). [her bār,]*
2. Būy-ı luṭfuñdan bulup virür cihān bāġına bū / Rengi rūyuñdan alup merġūb olur **her bār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [her bār,]*
3. Devleti bāġında Mihrī ḥamdülillāh bir şehüñ / Serv ḳaddi sāyesindesin ne ġam **her bār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 25). [her bār,]*
4. Cefāların göre ʿāşıḳ vefāların aġyār / Sürer cihānda münāfıḳ ṣafāların **her bār** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 5). [her bār,]*
5. ʿAhdine vefā ḳılmadı ol yār nidem āh / Ḳanlar yudayın derd ile **her bār** giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 3). [her bār,]*
6. Nice bir iñledesin derd ile ey yār beni / Nice bir öldüresin cevr ile **her bār** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [her bār,]*

her bār: *Her defa; her ilkbaharda.*

1. Nice kim ola şükūfeyle müzeyyen nevbahār / Nice kim bāġ-ı cihānda açıla **her bār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 26). [her bār,]*

her bir: *Hepsi, tüm.*

1. **Her bir** ḫabīs ile ṣalınur nice ölmeyem / Gördükçe beni yüz çevürür merḥabāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 2). [her bir,]*
2. Dil zülfüñe aşıldı didüm didi neyleyin / **Her bir** ḳılında biñ aşılupdur anuñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [her bir,]*
3. Ey ki düşdüñ Mihrī **her bir** bī-vefānuñ pāyına / Sen daḫi bī-ʿār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [her bir,]*
4. Yıllar ile ben yüzin görmem dirīġā āh kim / Sāyesinde ḫoş geçer dildārımuñ **her bir** levend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 9). [her bir,]*
5. Nice naḳş itdi gülistāndaki **her bir** varaḳa / Yed-i ḳudretle bugün gör yine Naḳḳāş-ı Ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 6). [her bir,]*

her bir: *Her biri, ayrı ayrı hepsi.*

1. Her gülsitānda lāle vü nesrīn ü yāsemen / **Her bir** çemende serv ile eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [her bir,]*
2. Gül ṭalʿatında gördi meger laʿl ġoncasın / **Her bir** nihāl-i sebzede eyler hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 7). [her bir,]*
3. Ḳamu eşcār cemʿ olmış bu cāya / Feraḥdan **her biri** ḳarşardı aya *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 25). [her biri,]*

her biri: *Ayrı ayrı herkes.*

1. Velī **her birinüñ** bir mesnedi var / Benüm yoḳdur ṭapuñdan ġayrı deyyār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [her biri,]*

her birisi: *Her biri, teker teker hepsi.*

1. Öldürmesi ġazā deyü ʿuşşāḳ cemʿ olup / Kāfir raḳībe **her birisi** bir ṭaş urdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 4). [her birisi,]*

her cāy: *Her yer, etraf.*

1. Ṣubḥuñ nesīmi ireli **her cāya** ḳıl naẓar / Rengīn çiçekler ile ḳamu lālezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 2). [her cāy,]*

her cihetten: *Her bakımdan, her yönden, her açıdan.*

1. Çekmişüz yüz biñ cefāsın **her cihetden** gerçi āh / İtmedi bir dem vefā bu ḫūb u raʿnālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [her cihetden,]*

her dāyim: *Sürekli, daima, her zaman.*

1. Cinān içinde **her dāyim** ḥabībüm ḥulle geymişdür / Ḳapuñda yeg durur geymek ʿabā vü şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [her dāyim,]*

her dem: *Her zaman, sürekli, daima.*

1. ʿAşḳ meydānında ṭop olsa güneş olmaz ʿaceb / Kim ḳamer **her dem** hilālinden ṣunar çevgān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 8). [her dem,]*
2. Yollar üzre Mihrīnüñ **her dem** görür ḫāk olduġın / Bir naẓar ḳılmaz nedür cürmi ʿaceb sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [her dem,]*
3. Ol mübārek ẕātuña **her demde** ṣıḥḥat yaraşur / Ol muṭahhar cismüñe her anda rāḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [her dem,]*
4. Nāy gibi iñleyen **her dem** ḥasūd olsun müdām / Çeng ü ḳānūn ile her dem saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [her dem,]*
5. Nāy gibi iñleyen her dem ḥasūd olsun müdām / Çeng ü ḳānūn ile **her dem** saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [her dem,]*
6. Luṭfı ile ḳıldı dil-i vīrānumı maʿmūr / Göñlin ḫoş ide **her dem** anuñ ḫūb ṣanemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 3). [her dem,]*
7. **Her dem** felegüñ cevri ile yār cefāsı / Bilsem ki bu ben baḫt-ı siyehkāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [her dem,]*
8. Dehr elinden bir ṣafā cāmını nūş itdürmedüñ / Ṣunduġuñ **her dem** felek Mihrīye biñ ṭās ağıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [her dem,]*
9. Didi dilber ḫüsnümüñ ḫayrānı ol didüm be-ser / Didi **her dem** ʿaşḳumuñ giryānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [her dem,]*
10. ʿĀşıḳları bir būsesine cān vire **her dem** / Aġyār ile ol ṣarıla ʿuryān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 2). [her dem,]*
11. Loḳma loḳma ḳo yesünler etimüz **her demde** / Rāżıyuz tek her uyuz it yimesünler aşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 5). [her dem,]*
12. Yaḳup ʿaşḳuñ odın sīnemde dāʾim ṣaḳlaram cānā / Anuñçün ḫāne-i dilde yanar **her dem** nihān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [her dem,]*
13. Dil virdüm ise saña i cān böyle mi gerek / **Her demde** çeşmüñ eyleye ḳan böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [her dem,]*
14. Sīneñi **her dem** aña eyle nişān didüm be-çeşm / Didi serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [her dem,]*
15. Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini / Sīneñi **her dem** aña eyle nişān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [her dem,]*
16. Yaşum ırmaġı kenārın ṭolanup **her demde** / Ṣalınup seyr idelüm serv-i ḫırāmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 4). [her dem,]*
17. Sen ciger zaḫmına **her demde** ṭurup ek nemegi / Ben diyem ḳomaya ḥaḳḳı var ise nānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 3). [her dem,]*
18. Raḳībi yād ider luṭfıyla **her dem** / Bizi añmaz vefādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 4). [her dem,]*
19. Göñül virdüm saña olmaduñ āgāh / İdersem ṭañ mıdur **her demde** ṣād āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 1). [her dem,]*
20. Olur derdüñle dil āvāre **her dem** / Dil-ārāmum gel e gör ḫāli geh gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 2). [her dem,]*
21. Ṭolıdur dūd-ı āhümla semālar / İderem āh **her dem** her seḥer-gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 4). [her dem,]*
22. İster göñül ki kūyını **her dem** ṭavāf ide / Dīdār irer mücāvir olanlar çü Mekkede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [her dem,]*
23. Ḳanı ol ʿayş u ʿişret ḳanı ol çeng u rebāb / Āh **her demde** selām olsun o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [her dem,]*

24. Cemālüñ adına ḫuṭbe oḳur göñül **her dem** / Kim itdi imdi cihānda bunuñ ḫiṭābetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 4). [her dem,]*
25. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre **her dem** āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [her dem,]*
26. Hevā-yı laʿl-i şīrīnüñ içün cān virdügüm Ferhād / Göreydi dostum **her dem** iderdi ḥüsn-i şābāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 5). [her dem,]*
27. İşidüp derd ile iñledi mi dūlāb daḫi / Girye vü zār ile **her dem** dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [her dem,]*
28. **Her dem** endāma lerzeler düşürür / Heybet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 14). [her dem,]*
29. Maṭlaʿından şems lerzān çıḳduġı **her dem** budur / Gün cemāline muḳābil olmaġa eyler ḥicāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 4). [her dem,]*
30. Şīrveş bindükçe devlet atına ol Müşterī / Çarḫ çeker **her dem** ʿinānını felek ṭutar rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 10). [her dem,]*
31. Ol şehüñ şol resmedür ʿadli cihān rūyında kim / Kim niẓām-ı ʿālem olur aña **her dem** intisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [her dem,]*
32. Buldı iḳbāl-i saʿādet oldı **her dem** baḫtiyār / Her ki ḳıldı ḫıdmetin cān ile dilden irtiḳāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 18). [her dem,]*
33. Salṭanat taḫtında **her dem** saña ey kān-ı kerem / ʿAdl ḫılʿat tāc devlet ʿādet olmışdur ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 24). [her dem,]*
34. Aġladur **her dem** şehā bī-çāre Mihrīyi felek / Dāmen-i raḥmuñ ile sil yaşını ey kāmyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 25). [her dem,]*
35. Cān demāġını muʿaṭṭar ḳılur uş **her demde** / Gül ü nesrīn ü reyāḥīn ile gülşende nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [her dem,]*
36. Sebzezār üstine **her dem** getürür bād-ı ṣabā / Ḫāk-i pāyüñe niṯār itmek içün zer ile sīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 14). [her dem,]*
37. Dostlaruñ fevḳaʾl-ʿulāda **her dem** olsun şādmān / Düşmenüñ taḥteʾs -serāda dāʾim olsun pāymāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 19). [her dem,]*
38. Benefşe zülf ü ḫaṭṭuñdan ursa dem nʾola **her dem** / Ki viren ʿāleme ḫoş-bū anuñ ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [her dem,]*
39. Züḥal çün pāsbān oldı irişmez pāy-ı ḳadrüñe / Egerçi nüh-felek **her demde** anuñ nerdübānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 8). [her dem,]*
40. ʿAceb mi yer yüzi dāʾim bezense cūdı ḫānından / Felekdür ṣofrası **her dem** ḳamer şems ile nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [her dem,]*
41. Serīr-i salṭanat üzre vücūdın müstedām eyle / Bu mürde cismümüñ **her demde** ol rūḥ-ı revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 34). [her dem,]*
42. **Her dem** devām-ı devletine Mihrī ḳıl duʿā / Tā ḥaşr olunca eyleye ol tācdār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 17). [her dem,]*
43. Devlet bulmaḳ isterseñ i ḳul / Emrile ol pādişāhuñ **her dem** ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 8). [her dem,]*
44. Ḫıżır hemrāh olsun saña **her dem** / İki ʿālemde çekme ġuṣṣa vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 16). [her dem,]*
45. Güneş **her dem** alur enver ṭapuñdan / Ḳamer şeyʾlillah ider hem ḳapuñdan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [her dem,]*
46. İren luṭfuñ nesīmidür ki **her dem** / Cihān gülzārın ider tāze ḫurrem *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [her dem,]*
47. Güzeller ile göñül gerçi āşināladur / Velīk **her dem** olardan gelen cefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 1). [her dem,]*
48. Geçürdiler günümüz **her dem** āh ile ḳış u yaz / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 4). [her dem,]*
49. Pür ider ḳāseyi **her dem** içürür ḳan bize / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 8). [her dem,]*
50. Yüzüñ envārı şevḳinden olupdur zīneti şemʿuñ / Ki **her dem** nārı nūr itmek olur māhiyyeti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 6). [her dem,]*

51. Ey şeh-i devrān hemīşe ḫalḳa mīr-i aʿẓam ol / Ḥaşre dek **her dem** cihān rūyında şāh-ı ʿālem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [her dem,]*
52. Dostlaruñ **her dem** cihān rūyında olsun şādmān / Dāʾimā düşmenlerüñ çeksün elem sen bī-ġam ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [her dem,]*
53. Geldügince ṣavm u ʿīd ey şāh-ı devrān her zamān / Ol serīr-i salṭanat taḫtında **her dem** şādmān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [her dem,]*
54. Gitdükçe **her dem** ol ṣanem sīnem nişānın atmaġa / Yüzüm sürerem izine tā oḳı meydānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 5). [her dem,]*
55. Cūy-ı kenāra **her dem** seyr eyle ol revāne / Eyyāmı nevbahāruñ tīz geçer olma ġāfil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 2). [her dem,]*
56. Efġānlar itdügince şām u seḥerde **her dem** / Ṣaḥn-ı çemende gūş it billah ne dir belābil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 5). [her dem,]*
57. Meger ki ney ola hem-dem fiġānuma **her dem** / Kʾ olup durur yüregi pāre pāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 3). [her dem,]*
58. Çeşm-i ḫūnrīzüñ elinden kime feryād ideyin / Kim içer ḳanumı **her dem** gözlemez āvāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 2). [her dem,]*
59. Cefā ḫārında bülbül-veş göñül feryād ider **her dem** / Cemālüñ gülşenin göster ḫoş olsun ḥāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 3). [her dem,]*
60. Bülbül olup kārı dilde **her dem** efġān olmadan / Ḫūb idi vīrānelerde būm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [her dem,]*
61. Diyeyin cān ile ben daḫi **her dem** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 44). [her dem,]*
62. Āh u efġān ile **her dem** geçürür kārumuzı / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [her dem,]*
63. Eşk-i çeşmümden olur cūş itdügi ırmaġlar / Dūd-ı āhumdandur ebr olduġı **her dem** daġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 1). [her dem,]*
64. Egerçi bū durur **her dem** Ḫıṭānuñ miski ʿālemde / Ṣaçuñ būyından irmişdür aña daḫi muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [her dem,]*
65. Ġoncalar bezmine ol zāġ raḳībi ḳomasun / Diyelüm gülşeni bülbüllere **her dem** ḳorusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 5). [her dem,]*
66. Varalum kūyuña **her demde** fiġānlar idelüm / Yaşum ırmaġını her cāya revānlar idelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 5). [her dem,]*
67. Loḳma loḳma ḳo yesünler etimüz **her demde** / Rāżıyuz tek **her** uyuz it yimesünler aşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 5). [her,]*
68. Ol mübārek ẕātuña **her demde** ṣıḥḥat yaraşur / Ol muṭahhar cismüñe her anda rāḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [her an,]*

her dem ol-: *Daim olmak, beraber olmak; saltanatta, makamda devamlı olmak; sürekli mesut olmak, kederlenmemek.*

1. Burc-ı iḳbāl ü şerefde bu semā ṭurduḳça sen / Ey saʿādet āfitābı devlet ile **her dem ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [her dem ol-,]*

her gāh: *Daima, her zaman.*

1. Nice ʿadl ıssı şehenşāh-ı cihānsın ki gelür / Āsitānuña güneş ḫıdmete **her gāh** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 2). [her gāh,]*
2. Nice feryāda vara nālelerüm āh saña / Nice bir ʿarż ideyüm ḥālümi **her gāh** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 1). [her gāh,]*
3. Duʿādur her kelāmı saña Mihrʾüñ / Ki dergāhuñ aña saʿd oldı **her gāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 6). [her gāh,]*
4. Serīr-i salṭanat üstinde **her gāh** / Ḫudā rifʿatde ḳılsun seni rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [her gāh,]*

5. Ger ʿāḳil iseñ aña ṭoġrı ṭut rāh / Varıṭur almalu bāḫçaya **her gāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 33). [her gāh,]*
6. Zihī ferḫunde-ṭāliʿ bunda **her gāh** / Muḳīm olur bu cāya sāl ü yā māh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 45). [her gāh,]*

her gice: *Her gece, her günün gece vaktinde olan.*

1. Dil ḥücresinde **her gice** ʿaşḳuñ muṭavvelin / Görmege cān delīl ü tenüm būriyā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [her gice,]*

her ḳaçan: *Her ne zaman, ne vakit.*

1. **Her ḳaçan** kim iderem ʿaşḳı hevāsında ṣadā / Āhımuñ perdelerinden nice şehnāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 4). [her ḳaçan,]*
2. Zühre çengin yere çaldı çarḫ hem çār-pāresin / **Her ḳaçan** ol māhrūlar ırladı āvāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [her ḳaçan,]*
3. ʿArş-ı aʿlāya irişür elüm ey şāh-ı cihān / **Her ḳaçan** kim varuram kūyuña mihmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 23). [her ḳaçan,]*
4. Āferīn diye vü taḥsīn ide Cibrīl-i Emīn / **Her ḳaçan** kim oḳusam medḥüñi Ḥassān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 32). [her ḳaçan,]*
5. **Her ḳaçan** biñ nāz ile alsa terāzūsın ele / Cānlar ardınca revān olur velī diller bile *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 3). [her ḳaçan,]*
6. Gözümüñ ṣuları her cānibe bāġı ṭolanur / **Her ḳaçan** seyr idesün serv-i revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 4). [her ḳaçan,]*

her ki: *Her kim, hangi kimse ki.*

1. **Her ki** yārümden ayırur beni yā Rab dilerem / ʿÖmri az olsun u dünyāda dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [her ki,]*
2. Buldı iḳbāl-i saʿādet oldı her dem baḫtiyār / **Her ki** ḳıldı ḫıdmetin cān ile dilden irtiḳāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 18). [her ki,]*
3. Eyyām-ı devletüñde cihān begleri gelüp / Ṭursun ṭapuñda ḫıdmet içün **her ki** vardur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 19). [her ki,]*
4. **Her ki** gördiyse cemālin didi taḥsīnler idüp / Mihrīnüñ ḥaḳḳı budur rūḥ-ı revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 5). [her ki,]*
5. ʿAşḳuñ yolında **her ki** ṣaḳındıysa ʿārını / Tā ḥaşr olınca isteye bulmaya yārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 1). [her ki,]*
6. **Her ki** oldı āsitānuñ bendesi biñ cān ile / Şübhesüz buldı cihān dārında āsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 19). [her ki,]*
7. **Her ki** yavuz ṣanur ise saña ey şāh-ı kerem / Gözi giryān ola vü sīnesi biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [her ki,]*

her ki: *Her kim ki.*

1. **Her ki** şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar / Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [her ki,]*
2. Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum yāri āh / **Her ki** şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [her ki,]*

her kim: *Hangi kişi anlamında zamir.*

1. Bir daḫi naẓar eylemeye rūy-ı cināna / **Her kim** ḳıla sen ruḫları zībāyı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 24). [her kim,]*
2. Çıḳsun hele biñ miḥnet ile cānı cihānda / **Her kim** ki senüñ yoluña cān virmeye cānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 31). [her kim,]*
3. **Her kim** dil ile bendesi oldı işigüñüñ / Bulsa gerek cihānda ol āsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 16). [her kim,]*

her kim: *Herhangi bir kişi, belgisiz zamir.*

1. Yaylañ ile ḥüsnüñi **her kim** göre dir şāhā / Kendüsi durur ġılmān yaylaḳı cinān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 3). [her kim,]*

her kimi: *Hangi kimse, her kim olursa olsun.*

1. **Her kimi** görse anuñ gül gibi yüzine güler / Ṣoñradan ḫār-ı cefā tīġıyla baġrını deler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 9). [her kimi,]*

her kişi: *Herkes, bütün insanlar.*

1. ʿĪd-i vaṣl irse ḳaçan **her kişi** ḳurbānın sürür / Boynuma ṭaḳsañ nʾola cānā kemend-i zülfüñi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 2). [her kişi,]*
2. ʿĀṣıḳa maʿşūḳ çün cevr idegelmişdür ezel / Terk-i ʿādet eylemez **her kişi** erkānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 4). [her kişi,]*
3. Lāġ ile būse istese bizden ʿaceb degül / Ṣaḳalı gülse **her kişi** iller gülencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 3). [her kişi,]*
4. Ey dil hemīşe cevr ü cefāya taḥammül it / Ṣanma cihānda **her kişinüñ** bir belāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [her kişi,]*
5. **Her kişi** itdügin bu cihānda bulur velī / Ben buldum uş ṣaḳın bunı düşmen işitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [her kişi,]*
6. Bu güni bahār ise vü yarını ḫazāndur / Kendüye ḳalur **her kişinüñ** yüzi ḳarası *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 5). [her kişi,]*

her kişi: *Her kim, hangi kimse.*

1. Şāhā dilerse **her kişi** kim baḫtiyār ola / Baş ḳosun ayaġuña kʾ aña baḫtı yār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 1). [her kişi,]*

her kişi: *Herkes, kamu, belgisiz zamir.*

1. Çün ṭulūʿ itdi şeref burcında yine āfitāb / **Her kişi** medḥ itmege biñ cān u dilden açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [her kişi,]*

her laḥẓa: *Her an, daima, sürekli.*

1. Şöyle ditrer cān u dil **her laḥẓa** cānān üstine / Nitekim pervāne ditrer şemʿ-i tābān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 1). [her laḥẓa,]*

her ne: *Herhangi bir şey, her ne olursa olsun, belgisiz zamir.*

1. Olalı şeydāsı bir ẕerre günāhum bilmezem / **Her ne** dirse dilberüñ emrine fermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 4). [her ne,]*

her ne deñlü: *Her ne kadar, ... ise de; pek çok, fazlasıyla.*

1. Dil **her ne deñlü** çekse ġamuñdan belā senüñ / Döndürmez ol yüzini eger postı ṣoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 3). [her ne deñlü,]*

her ne gelse ḫoş gelür: *Sevilen bir kişinin yaptığı her türlü davranış, sevene hoş gelir. Seven rahatsızlık duymaz. Eziyetine de cefasına da katlanır ve bunlardan zevk duyar.*

1. Mihrī sen ḳılma şikāyet dest-i cevr-i yārdan / **Her ne gelse ḫoş gelür** baña efendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 7). [her ne gelse ḫoş gelür,]*

her nefes: *Her zaman, daima, sürekli.*

1. Müstedām ol ḥaşre dek görme dü ʿālemde ʿaẕāb / Salṭanat taḫtında şāhā devlet ile **her nefes** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 30). [her nefes,]*
2. Żıdd ol nefsüñ ile sen **her nefes** / Geçmesün ʿömrüñ cihān içre ʿabeṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 15). [her nefes,]*
3. ʿAynuñdan revān it yaş u ḳan / **Her nefes** nefsüñ elinden ḳıl fiġān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 18). [her nefes,]*

4. Ḫızır hemrāhuñ olsun **her nefesde** / Ḫudānuñ ʿavni virsün saña nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [her nefes,]*

her vech: *Herkes.*

1. Lem-yezel rūz-ı ezelde saña ḳısmet eylemiş / Kim ola **her vechile** emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 2). [her vech,]*

her vech: *Her yönden, her açıdan, tamamen; herkes.*

1. Lem-yezel rūz-ı ezelde saña ḳısmet eylemiş / Kim ola **her vechile** emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 2). [her vech,]*

her zamān: *Daima, sürekli.*

1. Dilde ġam gözümde nem sīnemde āteş **her zamān** / Kime derdüm yanayın ben kendü kendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [her zamān,]*
2. Geçdi ʿömrüm rūzgāruñ şiddetiyle **her zamān** / Ben bu cāndan āh ezel maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 2). [her zamān,]*
3. Geldügince ṣavm u ʿīd ey şāh-ı devrān **her zamān** / Ol serīr-i salṭanat taḫtında her dem şādmān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [her zamān,]*
4. Ruḫuñ envārı şevḳinden ṭolupdur bu cihān āteş / Vücūdum mülkini yaḳsa ʿaceb mi **her zamān** āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [her zamān,]*
5. Tācir-i ʿaşḳı olaldan şehr-i dilde **her zamān** / Ġayriler sīm ile zer ben cān virürem bāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [her zamān,]*

hercāyi: *Şıpsevdi, vefasız, sebatsız.*

1. Dostum çün yüze gülmek eylemişsin ḫū saña / Yüri ey **hercāyi** var şimden girü yā ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [hercāyi,]*
2. Yoḳ durur Mihrī bugün daʿvīye maʿnī gösterür / Vāz gel **hercāyilerdür** şimdiki yārānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 6). [hercāyilerdür, -ler, -dür]*
3. ʿĀşıḳuñ ḳadrin bilür yolında cān virseñ revā / Bī-vefā **hercāyiler** sevdāsına yelmek ʿabes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 7). [hercāyiler, -ler]*
4. İʿtimād itdügi çün ʿahdine **hercāyilerüñ** / Mihrīnüñ daḫi cihānda çürük efkārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 5). [hercāyilerüñ, -ler, -üñ]*
5. Ḥacı Nābī bizim Allāha ḳalupdur işümüz / Ki bu **hercāyilere** uġradı ḳutsuz başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 1). [hercāyilere, -ler, -e]*
6. Nice **hercāyi** cefākārlara yalvaralum / Ṭutayuz bir gün ola belki vefādār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 2). [hercāyi,]*

hergiz: *Asla, hiçbir zaman, katiyyen.*

1. Gözüm yaşını ḳan itdüñ beni bī-ʿaḳl u cān itdüñ / Velī ben ḫasteden ey dost **hergiz** kesmedüñ kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [hergiz,]*
2. Ölince çünki el çekmez göñül dildār mihrinden / Şifā virmez bāña **hergiz** senüñ ey şeyḫ telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [hergiz,]*
3. Bende-dil cānā ṭapuñdan **hergiz** āzād olmasun / Kim ḫayālüñ göñlümüñ taḫtında ḫāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 6). [hergiz,]*
4. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür bugün ʿālemde kim / Devleti devrinde **hergiz** kimse çekmez infiʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 4). [hergiz,]*
5. Rifʿatuñ burc-ı şerefde ḳāʾim olsun tā ebed / Ṭalʿatuñ mihrine şāhā irmesün **hergiz** zevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 18). [hergiz,]*

6. Bāġ-ı ḥüsnüñ gülşeni **hergīz** ḫazānı görmesün / Ey yüzi gül tāze vü ter nevbahār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [hergīz,]*
7. Sāyesinde ḫoş geçer ḫalḳ-ı cihān mīr ü gedā / Devleti devrinde **hergiz** kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [hergiz,]*
8. Nūr virmezdi bu āfāḳ içre **hergiz** māh anuñ / Gün cemāli enverinden itmese ger iktisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 2). [hergiz,]*

hevā: *Heves, ihtiras, istek.*

1. Ḥaḳḳā ḳad ü ḫaddüñüñ kim ölse **hevāsında** / Tābūt aña serv olup gülden kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [hevāsında, -sı, -n, -da]*
2. Her ḳaçan kim iderem ʿaşḳı **hevāsında** ṣadā / Āhımuñ perdelerinden nice şehnāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 4). [hevāsında, -sı, -n, -da]*
3. Her gül-endāmuñ **hevāsına** mey-i cām iç yüri / ʿĀrif iseñ furṣatı fevt itme bu dem zīnhār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [hevāsına, -sı, -n, -a]*
4. Açalum ʿaşḳ **hevāsıyla** bu dil yelkenini / Çekelüm lenger-i hicrānı ḳoyalum ġamı da *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 4). [hevāsıyla, -sı, -y, -la]*
5. Cānı yoḳ deprede biñ yıl ki **hevāsında** yele / Zülfüñüñ bir ḳılını bād-ı seḥerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 2). [hevāsında, -sı, -n, -da]*
6. Düşeli ʿaşḳı **hevāsı** ile deryā-yı ġama / Görmedi zevraḳ-ı dil ḥadd ü kenār u ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [hevāsı, -sı]*
7. Senüñ ʿaşḳuñ **hevāsında** budur taḥṣīli Mihrīnüñ / Ciger biryān u dil ḫaste aḳıdur gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [hevāsında, -sı, -n, -da]*
8. Düşeli ʿaşḳı **hevāsına** anuñ leyl ü nehār / Geçdi kūyında günüm derd ile āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [hevāsına, -sı, -n, -a]*
9. Mezraʿ-ı ḫānında ḫırmen olsa ṭañ mıdur cihān / Oldı çün luṭfı **hevāsıyla** felekler āsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 7). [hevāsıyla, -sı, -y, -la]*
10. Ḫūblar zülfi **hevāsına** yeler çoḳdur velī / Yoḳ durur illā benüm gibi yele virmiş emek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [hevāsına, -sı, -n, -a]*
11. Ḫaddüñi görüp ḳorḫaram āh itmege cānā / Zīrā bu **hevādan** nice güller ṣolayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 3). [hevādan, -dan]*

hevā: *Canlıların solunumuna yarayan renksiz gaz karışımı, hava.*

1. Var ise müşgīn ṣaçuñ būyından itmişdür güẕer / Kʾ ol **hevā** ile ṣabā ʿanber-feşāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [hevā,]*
2. **Hevāsı** muʿtedildür ṣuyı kevṣer / Dıraḫtı nārvenle serv ü ʿarʿar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 7). [hevāsı, -sı]*

hevā: *Aşk, sevgi, muhabbet; heves, arzu.*

1. Yel gibi yıllar ile **hevāsında** yelmişem / Oldum esīr āḫir o zülf-i mücaʿada *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 2). [hevāsında, -sı, -n, -da]*
2. Göñül geçmez **hevādan** Allah Allāh / Uṣanmaz dilrübādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 1). [hevādan, -dan]*
3. Ey ṭaliʿi yoḳ Mihrī hemān eyle taḥammül / Anca bu **hevālarda** emegüñ yele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 5). [hevālarda, -lar, -da]*
4. Hevā-yı zülfüñüñ Mihrī daḫi geçmez **hevāsından** / Kʾ anı yel gibi yeldürdi nice meh sāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [hevāsından, -sı, -n, -dan]*
5. İtseñ yeg idi sen bu **hevādan** ferāġati / Ṭabluñ avāzı semʿa ırāḳdan ḳaba gelür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 6). [hevādan, -dan]*

hevā: *Esinti, rüzgar; arzu, istek, heves.*

1. Būy-ı zülf-i dilberüñ ġayrin getürme ey ṣabā / Bu dil-i sūzānuma ḳıble **hevāsı** özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 6). [hevāsı, -sı]*

hevā yüzi: *Açık hava, üstü kapalı olmayan mekan.*

1. Egribükde çün **hevā yüzinde** ḳurdı rīsmān / Rīsmān üstinde oynar ṣan kebūterdür hemān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 5). [hevā yüzi,]*

hevā-yı ʿaşḳ: *Aşk arzusu, aşk tutkusu.*

1. Mihrī **hevā-yı ʿaşḳuñı** elden ḳomaz eger / Meydān-ı ʿaşḳ içinde dikerlerse dārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 7). [hevā-yı ʿaşḳ,]*
2. **Hevā-yı ʿaşḳa** yoldaş ol dilerseñ bulasın vaḥdet / İdinme kendüñe maḥrem dili bī-ʿaşḳ yoldaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 6). [hevā-yı ʿaşḳ,]*

hevā-yı laʿl-i şīrīn: *Şirin, tatlı dudağın hevesi, arzusu.*

1. **Hevā-yı laʿl-i şīrīnüñ** içün cān virdügüm Ferhād / Göreydi dostum her dem iderdi ḥüsn-i şābāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 5). [hevā-yı laʿl-i şīrīn,]*

hevā-yı zülf: *Sevgilinin saçına kavuşma arzusu.*

1. **Hevā-yı zülfüñüñ** Mihrī daḫi geçmez hevāsından / K³ anı yel gibi yeldürdi nice meh sāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [hevā-yı zülf,]*

hevā-yı zülf: *Saçının hevesi; az da olsa görebilme hevesi.*

1. Şāhā **hevā-yı zülfüñe** sābit-ḳadem ṭurup / Mihrüñ deminde Mihrī virür ṣubḥ gibi dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 14). [hevā-yı zülf,]*

hevā-yı zülf-i dost: *Sevgilinin saçının hevesi, arzusu.*

1. Dil ġarībin gerçi bend itdi **hevā-yı zülf-i dost** / Āh kim cān ḳurtarur biz bundan aṣlā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 6). [hevā-yı zülf-i dost,]*

heves it-: *Beklentiye girmek, bel bağlamak, arzulamak.*

1. Nitekim yāruñ yolında cān virüp **itdüm heves** / Vuṣlatına bulmadum ʿālemde bir gün dest-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 1). [heves it-,]*

heves-i ʿaşḳ: *Aşk hevesi, arzusu.*

1. Mihrī düşeliden **heves-i ʿaşḳuña** yār / Oldı rüsvā-yı cihān gitdi ḳamu ġayret ü ʿār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 24). [heves-i ʿaşḳ,]*

hey: *Seslenme ünlemi.*

1. Zülfüñüñ çengāline urma raḳībi ḫışm idüp / **Hey** bu bir kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [hey,]*
2. Zülfüñüñ çengāline urma raḳībi ḫışm idüp / **Hey** bu bir kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [hey,]*
3. Merd iseñ ġayret demidür sür raḳībi **hey** meded / Dāmenine ter gülüñ yapışmasun saʿy eyle ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [hey,]*
4. Pend itme baña yār içün yārını nāṣiḥ / Yārüm baña pendüñ saña **hey** var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [hey,]*
5. **Hey** bu rīş-ḫandelerüñ bir başı vü biñ dil ile / ʿĀşıḳın aldayıcı ḳavli yalan yārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 3). [hey,]*
6. **Hey** ḫaẕer ḳıl dostum Mihrīnüñ āhından ṣaḳın / Āhı āhenden geçer vallāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 5). [hey,]*
7. **Hey** felekdür bu cihān ġoncalarınuñ dem olur / Ṭaġıdur yapraġını yel ḳoparur ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 3). [hey,]*

8. **Hey** ġāfil olma ġamzelerinden güzellerüñ / Biñ şeyḫi yoldan eylediler bir nigāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 6). [hey,]*
9. **Hey** rāżıyuz ol ġamzelere ḳanımuz içsün / Rāḥatlar ola rūḥına ʿāfiyye vü ṣeḥḥā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 28). [hey,]*
10. Eyledüm seni sevelden ġayrılardan dil berī / Dimedüñ bir gün ki **hey** bīçāre miskīn gel berī *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [hey,]*
11. Seni sevelden be **hey** kāfir saña budur sözüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [hey,]*
12. Bulınur **hey** bu cihānda tāze tāze ḫūblar / Nāzenīnler ḫūblar u maḥbūblar u merġūblar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [hey,]*
13. Ruḫlaruñuñ pertevin setr itmesün kāfir ḥaṭuñ / **Hey** begüm göster cemālüñ nūrın īmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [hey,]*
14. Eksük olmaz bu cihāndur ʿāşıḳa bir yār **hey** / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [hey,]*

hey: *Sitem, yakınma gibi duyguları ifade eden ünlem.*

1. Bir nefes ḳaldı ki Mihrī vire cān fürḳat ile / Çıḳmasun ḥasret ile **hey** meded ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [hey,]*
2. Ḳahruñ cihānda ben görürem luṭfuñı raḳīb / Öldürmek ise ʿāşıḳı **hey** bī-vefā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [hey,]*
3. Düşmen güler bu ḥālüme ben aġlaram müdām / **Hey** buña cān mı ḳatlanur ādemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 2). [hey,]*
4. Bī-güneh ʿāşıḳları öldürmek ister ẓulm ile / Çeşm-i ḫūnrīzüñ ki **hey** di itmesün Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 8). [hey,]*
5. Key ḥaẕer ḳıl gözlerinden ḫūnīdür dilberlerüñ / Günde biñ kez **hey** budur nā-ḥaḳ yere ḳan eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 4). [hey,]*
6. Ḳıl naṣīḥat dostum çeşmüñe Allāh ʿaşḳına / Bī-güneh ḳan itmesün **hey** hey di lillāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 1). [hey,]*
7. Ḳıl naṣīḥat dostum çeşmüñe Allāh ʿaşḳına / Bī-güneh ḳan itmesün **hey** hey di lillāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 1). [hey,]*
8. **Hey** kime ḳaldı di bu güzellik saña ḳala / Cehd it hemān ki olmayasın bī-vefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [hey,]*
9. Göñlin aldum āl ile dirdüñ ḫoş inkār eyledüñ / **Hey** ne bī-iḳrār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [hey,]*
10. Bizden olduñsa raḳībüñ sözile bīzār **hey** / Güç ile gökçeklik olmaz neyleyelüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 1). [hey,]*
11. Bizden olduñsa raḳībüñ sözile bīzār hey / Güç ile gökçeklik olmaz neyleyelüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 1). [hey,]*
12. Eksük olmaz bu cihāndur ʿāşıḳa bir yār **hey** / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [hey,]*
13. Rūy-ı ʿālemde hemān ḳaṭʿ olmadı merġūblar / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 4). [hey,]*
14. Gerçegi terk it yüri saña münāfıḳlar gerek / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [hey,]*
15. Yār idinmek yoġımış bildüm ki her cilf oġlanı / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [hey,]*
16. Gördügüñce beni iġmāż idüp ayruḳlanma sen / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [hey,]*
17. Sen gedā-yı ḫūb olduñ Mihrī ʿaşḳa pādişāh / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [hey,]*
18. **Hey** benüm begcegizüm sen daḫi bir ādem idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [hey,]*
19. Bulasın var imdi sen de Mihrī gibi müşterī / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [hey,]*
20. Görmedüm senden kerem ey bī-vefā dildār **hey** / Olmaduñ bir gün bu ben bīçāre ile yār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [hey,]*
21. Görmedüm senden kerem ey bī-vefā dildār hey / Olmaduñ bir gün bu ben bīçāre ile yār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [hey,]*
22. Eyledüñ cevrüñle ʿālemde beni bīzār **hey** / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [hey,]*

23. Eyledüñ cevrüñle ʿālemde beni bīzār hey / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [hey,]*
24. Müddeʿīnüñ sözine uyduñ beni yār itmedüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [hey,]*
25. ʿĀḳıbet ḫār-ı cefāda baġrumı ḳan eyledüm / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 6). [hey,]*
26. Dāmen-i vaṣluñla bir gün ḳanlu yaşum silmedüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 8). [hey,]*
27. Yoġıdı dīnüñ bilürdüm şimdi gitmiş āyīnüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [hey,]*
28. Luṭfuñı aġyāra eylerdüñ revān cevrüñ baña / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār **hey** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [hey,]*

hey: *Beğenme, hayret ifade eden ünlem.*

1. Yoḳ ṣanurdum ʿālem içre cān ile serden leẕīẕ / **Hey** neler varmış cihānda daḫi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [hey,]*
2. Çeşmi dir imiş Mihrīñ cānın ḳıluram yaġmā / İtsün iderüz ġāyet **hey** biz bu ziyāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [hey,]*
3. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm kim **hey** ne cāndur bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [hey,]*

heybet: *Görünüşte korku ve saygı uyandırma, büyüklük, ululuk.*

1. **Heybetde** dir gören ʿAlī ḳuvvetde Ḥamzadur / Rezmine düşmenüñ yüriyüp sürse ʿaşḳarı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 5). [heybetde, -de]*

heybet-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın azameti, büyüklüğü (el- Mütekebbir); La ilahe illallah zikrinin azameti.*

1. Her dem endāma lerzeler düşürür / **Heybet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 14). [heybet-i lā ilāhe illallāh,]*

heyhāt: *Yazık, eyvah, elden gitmiş bir şey için duyulan üzüntüyü belirten ünlem.*

1. Seni **heyhāt** ki bir daḫi görince gözümüz / Āh u zār ile geçiser gicemüz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [heyhāt,]*

hezār: *Pek çok, binlerce.*

1. Gözyaşı gibi sende naẓardan düşürürseñ / Derdā vü dirīġā vü **hezār** āh efendüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 4). [hezār,]*
2. Yā Rabb ʿizz ü devlet ile Ḫān Aḥmedüñ / Bir güni bu cihānda hezārān **hezār** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [hezār,]*
3. Budur duʿāsı şām u seḥer Mihrīnüñ şehā / ʿÖmrüñ güni cihānda hezārān **hezār** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 17). [hezār,]*
4. Ki geçmiş ʿömrümüz ḥayfā **hezār** āh / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 46). [hezār,]*
5. Bāġ-ı ḥüsnüñe ḫazān irmesün ey lāleʿiẕār / Bulınur Mihrī gibi saña ne ġam günde **hezār** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 15). [hezār,]*
6. **Hezār** yerde deler sīnesini ʿuşşāḳuñ / Ḫadeng-i ġamzeleri ḫançer ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 4). [hezār,]*

hezār: *Güzel sesiyle bilinen kuş, bülbül; Allah'ı anmakla güzelleşen sese sahip kişi.*

1. Ḥāl-i zebān ile derilüp Ḥaḳḳı ẕikr ider / Gülşenler içre murġ-ı hezārān **hezārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 6). [hezārdur, -dur]*

hezār: *Güzel sesiyle bilinen kuş, bülbül; aşık.*

1. Gülsitānında bugün ol ġoncanuñ feryād ḳıl / Yoḫsa yārın gül gider ḳalursın ey miskīn **hezār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [hezār,]*
2. Gül ṭalʿatında gördi meger laʿl ġoncasın / Her bir nihāl-i sebzede eyler **hezār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 7). [hezār,]*
3. Bugün gülşen-i ḥüsnüñde ḳo efġān idelüm / Yaraşur ṣaḥn-ı çemende k ide feryād **hezār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 2). [hezār,]*

hezār: *Bülbül; şair; görmeyi arzu eden.*

1. Ḫusrevā gül ruḫuñuñ şevḳile gülşende ṭurup / Ṭūr-veş her şecer üstinde **hezār** oldı kelīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [hezār,]*

hezār: *Binlerce, pek çok; pek çok sayıda aşık.*

1. Umma ey dil bülbüli ol gülden iñen raḥm kim / Yeg anuñ ḳatında bir ḫārı **hezārumdan** benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [hezārumdan, -um, -dan]*

hezār: *Binlerce, pek çok; güzel sesiyle bilinen kuş, bülbül; aşık.*

1. Didi Mihrī ol güle bencileyin bülbül mʾ olur / Didi kim ben görürem günde senüñ gibi **hezār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [hezār,]*

hezār ol-: *Bülbül olmak, aşk ile ötmek; aşık olmak, seyir yerinde aşkla konuşmak, figan etmek.*

1. Bahār faṣlı vü gül devri ġonca ʿālemidür / Demidür imdi i dil sen daḫi **hezār olsañ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 4). [hezār ol-,]*

hezār ol-: *Bülbül olmak; güzel söz söyleyen bir şair olmak.*

1. Şiʿrüñi Ḥassān işitse dirdi ey şīrīn-kelām / Gülşen-i cānda bu ṭabʿ ile **hezār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [hezār ol-,]*

hezārān: *Binlerce, pek çok.*

1. Yā Rabb ʿizz ü devlet ile Ḫān Aḥmedüñ / Bir güni bu cihānda **hezārān** hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [hezārān,]*
2. Budur duʿāsı şām u seḥer Mihrīnüñ şehā / ʿÖmrüñ güni cihānda **hezārān** hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 17). [hezārān,]*
3. Rehber Ḫıżır olup saña virsün İlāhī Ḥaḳ / Biñ ʿömr ile cihānda **hezārān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 19). [hezārān,]*
4. Didi ḥüsnüm gülsitānınuñ **hezārān** derd ile / Rūz u şeb bülbül gibi nālānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [hezārān,]*
5. Degeyüz şāyed ola bir ruḫı gül ġonca lebe / Çekmişüz cevr ü cefāsını **hezārān** ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [hezārān,]*

ḫıdmet: *Birinin isteklerini yapma, arzularını yerine getirme işi.*

1. Nice ʿadl ıssı şehenşāh-ı cihānsın ki gelür / Āsitānuña güneş **ḫıdmete** her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 2). [ḫıdmete, -e]*
2. Buldı iḳbāl-i saʿādet oldı her dem baḫtiyār / Her ki ḳıldı **ḫıdmetin** cān ile dilden irtiḳāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 18). [ḫıdmetin, -i, -n]*
3. Eyyām-ı devletüñde cihān begleri gelüp / Ṭursun ṭapuñda **ḫıdmet** içün her ki vardur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 19). [ḫıdmet,]*
4. Rīsmān-ı zülfüñe dil tā ki cānın baġladı / **Ḫıdmetüñe** ṣıdḳ ile tende miyānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 1). [ḫıdmetüñe, -üñ, -e]*
5. Dergehinde ol şehüñ maʿlūm olaydum kāşkī / **Ḫıdmetinde** ʿāḳıbet maḫdūm olaydum kāşkī

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 1). [ḫıdmetinde, -i, -n, -de]

ḫıdmet: *İyilik, ihsan, bağış; bir kimsenin işini görme.*

1. Cān u dilden rūz-ı ʿīdinde gelüp bel bağladı / Ol hümāyūnuñ melekler **ḫıdmetine** dem-be-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [ḫıdmetine, -i, -n, -e]*

ḫıdmet it-: *Hizmet etmek, iş görmek.*

1. Ol Süleymān-ı zamānuñ meclis-i ḫāṣında ḫoş / Zülfi ʿanber ḫūb-rūlar **ḫıdmet ider** nāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 4). [ḫıdmet id-,]*

ḫıdmetkār: *Hizmetçi, bir kimsenin hizmetini gören, işlerini yapan kimse.*

1. Didi yüz sür āsitānumda ṭurup leyl ü nehār / Sen de **ḫıdmetkārımuñ** derbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [ḫıdmetkārımuñ, -ım, -uñ]*
2. Şāh Sulṭān Aḥmedüñ devrānıdur bezminde gör / Lāle sāḳī ġonca bāde oldı **ḫıdmetkār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [ḫıdmetkār,]*
3. Gerçi eyyāmında nevrūzuñ çemen sulṭānıdur / Līk faḫr ider kʾ ola bezmüñde **ḫıdmetkār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [ḫıdmetkār,]*

ḫıdmetkār ol-: *Birinin hizmetini yapan, isteklerini yerine getiren kişi olmak.*

1. Lāyıḳ ola mı ki ʿaceb ḳapuñda / İtlerüñle bile ben daḫi **olam ḫıdmetkār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 28). [ḫıdmetkār ol-,]*

ḫıfẓ it-: *Korumak, muhafaza etmek.*

1. Egerçi müşkil idi līk cānda **ḫıfẓ itdüm** / Ṣaçuñ mesāʾili ile yüzüñ ḫavāṣetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [ḫıfẓ it-,]*

ḫılʿat: *Kaftan, çoğu ipekten yapılan, uzun, süslü üst giysisi (hükümdarlık alameti).*

1. Salṭanat taḫtında her dem saña ey kān-ı kerem / ʿAdl **ḫılʿat** tāc devlet ʿādet olmışdur ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 24). [ḫılʿat,]*

ḫıred-mend: *Akıllı kimse, zeki.*

1. Özüñ reʾyinde ʿācizdür **ḫıredmend** / Ṭapuñdur ḥall iden her müşkilātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [ḫıredmend,]*

ḫıred-mend: *Akıllı, anlayışlı.*

1. Kemāl-i ʿilm ü ḥilm ile **ḫıred-mend** ü mükemmeldür / Güzīni Āl-i ʿOsmānuñ bu ḫalḳuñ mihribānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 23). [ḫıred-mend,]*

ḫırḳa-i ʿirfān: *Bilgi, anlayış hırkası, sezgi ve bilgi sahipliği.*

1. **Ḫırḳa-i ʿirfāndan** it zāhid başuña tāclıḳ / Ger dilerseñ görmeyesin tā ebed muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 1). [ḫırḳa-i ʿirfān,]*

ḫırmen: *Harman, toplanma yeri; güzellerin, hurilerin toplu halde bulunduğu yer.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñsüz ey dilber gerekmez cenneti / Gerçi var her gūşesinde nice biñ gül **ḫırmeni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [ḫırmeni, -i]*

ḫırmen ol-: *Harman olmak, birçok şeyden bir parça alıp yeni bir bileşim oluşturmak; padişahın farklı bölgelerdeki toprakları fethedip saltanatı altında toplaması, milletleri bir araya getirmesi.*

1. Mezraʿ-ı ḫānında **ḫırmen olsa** ṭañ mıdur cihān / Oldı çün luṭfı hevāsıyla felekler āsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 7). [ḫırmen ol-,]*

ḫışm: *Öfke, kızgınlık, gazap.*

1. Yāri yanumda görüp **ḫışm** ile çün baḳdı raḳīb / Ol çepel şeklini döndürdi hemān sirkelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [ḫışm,]*
2. Ten yandı dil göyündi yürek deldi fürḳatüñ / Ġamzeñ ḫadengi **ḫışm** ile çün çekdi ḫançeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [ḫışm,]*
3. Yalvarup biñ ʿöẕr ile cānum didükçe ben saña / **Ḫışm** ile yüzüñ çevürürdüñ hemān benden yaña *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [ḫışm,]*

ḫışm it-: *Öfkelenmek, kızmak.*

1. Çeşmi **ḫışm itdükçe** cānā ġamzesi ḫançer çeker / Mest elinde dostlar ḳılıç bıçaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 4). [ḫışm it-,]*
2. Bir būse vir öldüm didi Mihrī aña yāri / Çeşmi ile **ḫışm itdi** egerçi güleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 5). [ḫışm it-,]*
3. Zülfüñüñ çengāline urma raḳībi **ḫışm idüp** / Hey bu bir kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [ḫışm id-,]*

Ḥıṭā: *Misk kokusu ile ünlenmiş bölge.*

1. Egerçi bū durur her dem **Ḫıṭānuñ** miski ʿālemde / Ṣaçuñ būyından irmişdür aña daḥi muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [ḫıṭānuñ, -nuñ]*

Ḥıżır: *İskender'le ab-ı hayatı arayan, kul sıkıştığında onun imdadına yetişen Hızır peygamber.*

1. **Ḫıżır** hemrāhuñ olsun her nefesde / Ḫudānuñ ʿavni virsün saña nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [ḫıżır,]*
2. **Ḫıżır** hemrāh olsun saña her dem / İki ʿālemde çekme ġuṣṣa vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 16). [ḫıżır,]*
3. Rehber **Ḫıżır** olup saña virsün İlāhī Ḥaḳ / Biñ ʿömr ile cihānda hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 19). [ḫıżır,]*
4. Nice **Ḫıżr** ile Sikender süre yüzin ḳapuña / Kʾ işigüñde bulınur çeşme-i ḥayvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [ḫıżr,]*
5. Yaḳdı yandurdı şehā teşne dili ġayret odı / Ẓulmet-i ġamda ḳoma **Ḫıżr** ola hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 4). [ḫıżr,]*
6. **Ḫıżır** miṣāl olsa cihān ṭañ mı sebze-pūş / Āb-ı ḥayāt irgüren ebr-i bahārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 4). [ḫıżr,]*

Ḥıżır-veş: *İskender'le ab-ı hayatı arayan, kul sıkıştığında onun imdadına yetişen Hızır gibi.*

1. Bir zamān şehr-i Amāsiyyede İskender idüñ / **Ḫıżır-veş** āb-ı ḥayāt isteyene rehber idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 3). [ḫıżır-veş,]*
2. Teşnedür dil leblerüñden çeşme-i cān eyle ʿarż / **Ḫıżır-veş** ẓulmetde ḳaldum āb-ı ḥayvān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 1). [ḫıżır-veş,]*
3. Zinde olur ḥaşre dek bulur ḥayātı teşne-dil / **Ḫıżırveş** her mürdeye virseñ şehā luṭfuñla āb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 23). [ḫıżırveş,]*

ḥicāb eyle-: *Utanmak.*

1. Maṭlaʿından şems lerzān çıḳduġı her dem budur / Gün cemāline muḳābil olmaġa **eyler ḥicāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 4). [ḥicāb eyle-,]*

hicr: *Ayrılık, hicran; sevgiliden uzak kalma.*

1. Miḥnet ü derd ü belā ile gözüm yaşlar ider / Ḥasret ü **hicr** ü cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [hicr,]*

hicrān: *Ayrılık, ayrı kalma.*

1. Aramızdan şükür Allāha ki eksildi raḳīb / Hele ser vaḳtümüze irmedi **hicrān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 7). [hicrān,]*

hīç: *Katiyen, asla.*

1. ʿĀrife bir ḥarf besdür **hīç** taṭvīl eyleme / Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī sözi kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [hīç,]*
2. Yüzüñ görüp ḥasedden bedr olmasun ḳamer **hīç** / Öykünmek ile ḳaçan meh-cebīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 3). [hīç,]*
3. Ḥüsn iline şāh olalıdan yaḳar dil şehrini / Böyle ẓālim olmasun **hiç** pādişāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [hiç,]*
4. Bitmedi bāġ-ı cihānda daḫi **hiç** bitmeyiser / Ruḫları güller ile ġonca dehānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [hiç,]*
5. Gerçi çoḳ seyr eyledüm bāġ-ı cihān ṣaḥrāların / Rāstī ḳaddüñ gibi **hiç** görmedüm serv-i bülend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 5). [hiç,]*
6. Sāʾillerine virmeye **hiç** ḥüsni zekātın / Yādlara ḳıla luṭf ile iḥsān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 4). [hiç,]*
7. Aṣṣ ile bu bāzārda **hīç** añma ziyānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 12). [hīç,]*

hīç: *Yok, az miktarda bile olmayan.*

1. Nice sengīn-dil imişsin ki eser itmedi **hīç** / ʿĀṣıḳ-ı şūrīdeler āhı seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 6). [hīç,]*
2. Her māh-rūy ʿāṣıḳuñ āhı duḫānile / **Hiç** görmedük ki ṣoñra yüzinüñ ḳarası yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 6). [hiç,]*
3. Görmedüm bir ḫūb kim yanında olmaya raḳīb / Bu cihān bāġında **hiç** gül olmaz imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [hiç,]*

hīç: *Yok para, ucuz, bedava; değersiz, önemsiz.*

1. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde beni **hīçe** ṣatdı yār / Ayaġa düşdük ise yabanlara atmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 2). [hīçe, -e]*

hīç: *Hiçbir, belgisiz zamir; asla, kesinlikle.*

1. Yaḳdı hecr āteşine cānumı cānān ehli / Olmasun bencileyin **hīç** müselmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 1). [hīç,]*

hidāyet: *Doğru yolu gösterme, necat, kurtuluş.*

1. Baña müfessiri ʿaşḳuñ ezelde bildürdi / Lebüñ ʿibāretini gör Ḥaḳuñ **hidāyetini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 2). [hidāyetini, -i, -n, -i]*

hidāyet: *Doğru yol, doğruluk, hak yolu; sevgilinin saçı; Şehzade Süleyman'ın saçı.*

1. **Hidāyet** nūrı keşf olsa bedīʿ olmaya ḥüsnüñden / Muṭavvel zülfüñüñ zīrā maʿānīsi beyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 2). [hidāyet,]*

ḥikāyet: *Bir insanın başından geçen olaylar.*

1. Cefālaruñ ġamıla cevrüñüñ risālesini / Oḳımayan ne bilür Mihrīnüñ **ḥikāyetini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 9). [ḥikāyetini, -i, -n, -i]*

ḥikmet: *Tıp ve ilim bilgisi.*

1. Dil marīżine lebüñden eylemezseñ ger ʿilāc / **Ḥikmetiyle** çāre bulmaz olsa biñ Loḳmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 3). [ḥikmetiyle, -i, -y, -le]*

ḥikmet-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın bilgeliği; her şeyi hakkıyla bilen Allah (el-Alim); La ilahe illallah zikrinin içerdiği bilgi, hikmet.*

1. Gösterür ehl-i ʿaşḳa esrārı / **Ḥikmet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 13). [ḥikmet-i lā ilāhe illallāh,]*

hilāl: *Ayın ilk günlerinde aldığı yay şekli, yeni ay.*

1. Beñzeyem deyü kemān ebrūlarıyla ḥüsnine / Gāh bedr eyler ḳamer kendüzüni gāhī **hilāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [hilāl,]*
2. Ḳaşına beñzedügi bugün budur anuñ **hilāl** / İrte bir gün ḥüsnine öyküne yaʿni nʾiḥtimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [hilāl,]*
3. Görinen ʿīd-i vaṣlında **hilāl** ebrūsıdur anuñ / Velī ʿīd ayıdur dirlerse bu ḫalḳuñ gümānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 27). [hilāl,]*

hilāl: *Ayın ilk günlerinde aldığı yay şekli, yeni ay; sevgilinin kaşı.*

1. ʿAşḳ meydānında ṭop olsa güneş olmaz ʿaceb / Kim ḳamer her dem **hilālinden** ṣunar çevgān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 8). [hilālinden, -i, -n, -den]*
2. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳuzaḥ gibi kemān almış ele / Cānlara pertāb atar cānā **hilālüñ** pertevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 2). [hilālüñ, -üñ]*

hilāl: *Şehzade Ahmed'in yay gibi kıvrımlı kaşı; Ramazan Bayramı'nın gelişini müjdeleyen, Ay'ın ilk günlerinde aldığı yay şekli, yeni ay.*

1. ʿĪd-i ḥüsnüñde görüp ḳaşuñ **hilālin** ḫusrevā / Ḫurrem olsun dāʾimā sāyeñde bu ḫalḳ-ı cihān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [hilālin, -i, -n]*

hilāl it-: *Hilal (Ayın ilk günlerinde aldığı yay şekli) haline getirmek; iki büklüm olmak, kıskançlıktan perişan olmak.*

1. Ḳaşuña beñzemek içün senüñ ey Zühre-cebīn / Kendüzin ṭutdı **hilāl itdi** ḳamer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 4). [hilāl it-,]*

ḫīle-i cevr: *Eziyet eden, zulmeden hile; zulüm eden, hileci sevgili.*

1. Var mıdur ʿālemde bir dilber cefākār olmaya / **Ḫīle-i cevr** ü sitemkār ile mekkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [ḫīle-i cevr,]*

ḫilm: *Yumuşak huy.*

1. **Ḥilm** ü vaḳār u luṭf u şefāʿat didükleri / Bu dehr-i dūn içinde meger sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [ḥilm,]*
2. Ḫulḳ-ı luṭf ile müretteb bī-naẓīr ü bī-bedel / ʿİlm ü **ḥilm** ile mükemmel aḥsen-i ṣāḥib-cemāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [ḥilm,]*

himmet: *Lütuf, kerem, yardım.*

1. **Himmeti** deryāsı içre bir gemidür bu cihān / Luṭfınuñ baḥrinde anuñ oldı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [himmeti, -i]*
2. Ol hümānuñ göreli sīmurġ ʿālī **himmetin** / Devlet-i ḫānında geldi oldı ol dem bir ẕübāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [himmetin, -i, -n]*
3. Umaram ben ġarīb-i üftāde / Ki irem **himmetüñ** birle murāda *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [himmetüñ, -üñ]*

himmet: *Lütuf, kerem, yardım; sevgilinin hoş muamelesi.*

1. **Ḥimmet** ü cūduñ ḫayālümden ne ṭañ olmasa dūr / Luṭf u iḥsānuñ umar bir ben günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [ḥimmet,]*

himmet it-: *Yardım etmek.*

1. Müzdine Aḳ Şems-i Dīnüñ vir ṣalavāt ḳıl duʿā / Ḳurtarur ʿişyāndan ol seni **himmet idicek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 7). [himmet id-,]*

ḥimmet-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın yardımı; kullarına yardım eden, onlara yeterli olan Allah (el-Kâfi); Kur'an-ı Kerim (Biz bu kitab'ı sana sırf hakkında ihtilafa düştükleri şeyi insanlara açıklayasın ve iman eden bir topluma da hidayet ve rahmet olsun diye indirdik. Nahl suresi 64.ayet); La İlahe İllallah zikrinin yardımı.*

1. Gösterür ṭoġrı yol bi-ḥamdillāh / **Ḥimmet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 2). [ḥimmet-i lā ilāhe illallāh,]*

ḥişār: *Kale; etrafı çevrilmiş, kuşatılmış, süslenmiş.*

1. Ferş-i zeberced üstine ḳuruldı ḫaymeler / Gūyā kimisi zer kimi sīmden **ḥişārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 7). [ḥişārdur, -dur]*

ḥişşe: *Pay, bölüşülmüş bir bütünden kişi başına düşen bölüm; nasip, kısmet; safa, ihsan.*

1. İ Mihrī şimdi saña **ḥişşe** yoḳdur / Gören görmiş ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 5). [ḥişşe,]*

ḫiṭābet: *Etkili söz söyleme, konuşma yapma, hutbe; güzel bir şekilde anlatma, övme.*

1. Cemālüñ adına ḫuṭbe oḳur göñül her dem / Kim itdi imdi cihānda bunuñ **ḫiṭābetini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 4). [ḫiṭābetini, -i, -n, -i]*

ḫīz: *Eşcinsel, ibne, puşt; sevgili.*

1. Ḳo yüzleri aġ olmasun ol **ḫīzlerüñ** kim / ʿUşşāḳı ḳor iḥsānları aġyāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 2). [ḫīzlerüñ, -ler, -üñ]*

ḫo: *De bağlacı.*

1. Çeşmüñ beni öldürdi vü sen yoḳ nice dirsin / Ġamzeñ **ḫo** şehādet ider inkār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [ḫo,]*

ḫo: *Hey, seslenme ünlemi.*

1. Yüzüme güldügi çün şişlere ṣancar güli ḫār / Nidelüm ol **ḫo** ḳomaz ḳandasa aġyārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [ḫo,]*

ḫo: *Kuvvetlendirme, pekiştirme amacıyla şahıs zamirlerinin yanında kullanılır, kendi.*

1. Her ne yüzden cevr iderseñ ben **ḫo** yüz döndürmezem / Sen daḥi ḥāżır göre Allāh çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 3). [ḫo,]*

ḫo: *Hey, seslenme ünlemi; de bağlacı.*

1. Biñ dürlü cefāñ ile bu cān ḥulḳuma geldi / Çıḳmaz nideyin ben **ḫo** bu ʿālemden uṣandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [ḫo,]*

ḫod: *De bağlacı; zaten.*

1. Cevrüñle beni cānā öldürme taḥammül it / ʿAşḳuñ ġamı ile **ḫod** baña olan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 4). [ḫod,]*

ḫod: *Kendi, bizzat; vezin doldurmak için de kullanılır.*

1. Hecr āteşiyle dil **ḫod** ezelden kebāb idi / Sīnemde yaḳdılar cigerümde bişürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 2). [ḫod,]*

ḫod: *Kendi, bizzat.*

1. Görinmiş ḫalḳa **ḫod** sūretde dervīş / Velīkin maʿnide sulṭān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 3). [ḫod,]*

ḫod: *De bağlacı.*

1. Ġamzeñüñ peykānı sīnemde nihāndur dostum / Ḥālümüz **ḫod** gün gibi saña ʿayāndur dostum *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 11). [ḫod,]*
2. Seni bu ḥüsn-i ḫulḳ ile görenler dir ki ey ḫusrev / Melāḥatde leṭāfetde bu **ḫod** Yūsuf-ı ṣānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [ḫod,]*

ḫoḳḳa: *Küçük, kapalı kutu; sevgilinin küçük, kapalı dudağı.*

1. Çün **ḫoḳḳa** dehānuñ ṣanemā ḳılsa tebessüm / Rūşen görinür lü'lü' ü mercānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 4). [ḫoḳḳa,]*

ḫoḳḳa-i laʿl: *Mücevher kutusu; sevgilinin hokka gibi gizli, kapalı dudağı.*

1. **Ḫoḳḳa-i laʿlinden** aġyāra müferriḥler virür / Ben ıraḳdan olmışamdur aña ḫayrān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 2). [ḫoḳḳa-i laʿl,]*

ḫoḳḳa-i yāḳūt: *Yakut kutusu; sevgilinin kırmızı dudağı.*

1. Leblerinden dişleri naẓmın gören dir gūyiyā / **Ḫoḳḳa-i yāḳūt** içinde dürr ü mercān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [ḫoḳḳa-i yāḳūt,]*
2. **Ḫoḳḳa-i yāḳūt** içre billah ol dürdāneye / Kim ola cān virmeye ol baḥre her kān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [ḫoḳḳa-i yāḳūt,]*

ḫor: *Hakir, zelil, aşağılık, değersiz; aşık.*

1. Dostum kūyuñda ben **ḫora** hemān ʿizzet yeter / İtlerüñle bir gice kūyuñda mihmān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [ḫora, -a]*

ḫor: *Hakir, zelil, aşağı.*

1. Ẕelīl ü **ḫor** olur emrin ṣıyan / ʿĀḳıbet maḥrūm olur nefse uyan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 9). [ḫor,]*

ḫor baḳ-: *Küçümsemek, aşağı görmek, değersiz saymak.*

1. Ṭavāf itmek dilerseñ Mekkeyi / Her faḳīre **ḫor baḳma** di eyi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 16). [ḫor baḳ-,]*

ḫoş: *İyi, güzel, lâtif, a'lâ.*

1. Dildār laʿli yādına gülgün mey içmege / **Ḫoşdur** bu demde al elüñe sāḳi cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [ḫoşdur, -dur]*
2. Māh-ı ẕi'l-ḥiccenüñ on beş gicesi **ḫoş** şeb idi / K' eyledi yār ile bile seyrān Mihrī bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [ḫoş,]*
3. Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde / Bu gözleri mekkārum **ḫoş** ḫūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 1). [ḫoş,]*
4. Dil murġını bir bend ile **ḫoş** dāma düşürdi / Cān boynına zülfüñ ṣalalı ḥalḳa-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 29). [ḫoş,]*
5. Cānā cihān demāġını **ḫoş** müşk-bū ḳılur / Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre ḳaçan tār u mār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 8). [ḫoş,]*
6. Ḳadd-i dil-cūy-ı nihālini görüp rāst didüm / Bu ne **ḫoş** mīve ile naḫl-i ḫırāmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 15). [ḫoş,]*
7. Ol cihān gülzārınuñ raʿnā ġazel-ḫānı dürüst / **Ḫoş** tamām itmiş bu beyti içre dīvānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [ḫoş,]*
8. Cevr ile ʿāşıḳlaruñ od yaḳdurursın başına / Ḫayli **ḫoş** seḥḥār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 2). [ḫoş,]*
9. Göñlin aldum āl ile dirdüñ **ḫoş** inkār eyledüñ / Hey ne bī-iḳrār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [ḫoş,]*

10. Rūz u şeb elḥān ider bülbülleri **ḫoş** şevḳi ile / Gül gibi güler göñül gūşa ṣadāsı iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [ḫoş,]*
11. ʿĪd-i aḍḥā ne mübārek gün idi gördüm **ḫoş** / Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 5). [ḫoş,]*
12. Bir **ḫoş** ġazel didüm yine ben ḫatṭ-ı Aḥmede / Cān ṣafḥasında eyledüm anı müsevvede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 1). [ḫoş,]*
13. Ḳāmetüm çeng eyleyüp düzdi nevāda rāstī / Çekdi tenüm ḳıl ḳılup ʿuşşāḳı **ḫoş** şehnāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 3). [ḫoş,]*
14. Ol Süleymān-ı zamānuñ meclis-i ḫāṣında **ḫoş** / Zülfi ʿanber ḫūb-rūlar ḫıdmet ider nāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 4). [ḫoş,]*
15. Ḫoş rūḥa ġıdā idi ṣanem ḥüsni nevāsı / İllā nidelüm vardur anuñ daḫi fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [ḫoş,]*
16. Ṣatdı ʿaşḳuñ tāciri ben bendesin hecr ü ġama / Müddeʿīye **ḫoş** feraḥlar armaġānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [ḫoş,]*
17. Çeşmüñ mi ḳıldı ġamzeñe taʿlīm dostum / Bir tīr ile **ḫoş** ṭaġıdur yüz biñ ʿaskeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [ḫoş,]*
18. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde **ḫoş** buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [ḫoş,]*
19. İrdi yine ṣubḥuñ nefesinden dem-i ʿīsā / Ḳıldı ḳamu **ḫoş** ʿaẓm-i remīm olmışı iḥyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 1). [ḫoş,]*
20. Zülfüñ cihān demāġına **ḫoş** būy-ı cān virür / Depretdügince bād-ı ṣabā anı ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 8). [ḫoş,]*
21. Ṣubḥ-dem gülşene irdi yine üstād-ı nesīm / Virdi **ḫoş** būy-ı leṭāfet bezedi var ne kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 1). [ḫoş,]*
22. Gülşenüñ her ṭarafı serv-i sehī oldı yine / Virdi **ḫoş** ẕevḳ u ṣafā cān u cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [ḫoş,]*
23. Ṭaġıdup sünbüllerin bāġ-ı cihānuñ **ḫoş** ṣabā / Virdi ezhāra revāyīḥ eyledi iẓhār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 2). [ḫoş,]*
24. Zīneti ḥüsnüñ gülistānında ögrenmiş meger / Baġlamış bāġ-ı cihānda gör ne **ḫoş** eṭvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [ḫoş,]*
25. Çün rūz-ı ʿīd mevsim-i faṣl-ı bahārdur / ʿİşret demi feraḥ güni **ḫoş** rūzgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 1). [ḫoş,]*
26. Nice Cemşīd-i ʿālemdür görüñ kim ʿadl-i devrinde / Ḳoyun ḳurd ile yürürler zihī **ḫoş** zindegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 21). [ḫoş,]*
27. **Ḫoş** dem degül mi mevsim-i faṣl-ı bahār ʿīd / Ḫurrem degül mi oldı cihān sebzezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 1). [ḫoş,]*
28. Ṣaḥn-ı gülşenlerde ḳurduḳça şükūfe ḫaymeler / ʿAyş u ʿişret eyleyüp **ḫoş** rūzgār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 5). [ḫoş,]*
29. Ṣenā-ḫān olalı bülbül-i cān gülşende / Ḥüsnüñe ḳarşu olur şām u seḥer **ḫoş** güftār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 4). [ḫoş,]*
30. Rişte-i cān ile oynar ġamzesi ġammāzlar / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli **ḫoş** cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [ḫoş,]*
31. Bir daḫi miṣli cihān rūyına ġālib az gele / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli **ḫoş** cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [ḫoş,]*
32. Oynadı ḫoş Şeh Süleymānuñ öñinde baş u cān / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli **ḫoş** cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [ḫoş,]*
33. Oynadı **ḫoş** Şeh Süleymānuñ öñinde baş u cān / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [ḫoş,]*
34. Bir dem içre oynasa biñ dürlü bendler gösterür / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli **ḫoş** cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [ḫoş,]*
35. Kendüyi çeküp kenāra ustasını aşasın / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli **ḫoş** cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 10). [ḫoş,]*
36. Şāh bezminde anı Mihrī temāşā eyledi / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli **ḫoş** cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [ḫoş,]*
37. Ki geçmiş ʿömrümüz ḫayfā hezār āh / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 46). [ḫoş,]*
38. Ki gördük gizlü genci āşikāre / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 48). [ḫoş,]*
39. Ḫudā olsun İlāhī destgīri / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 50). [ḫoş,]*

40. Ne söz söylendise ḥaḳḳında ṣādıḳ / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 2). [ḫoş,]*
41. Her eṭrāfı gül ü serv ü semenler / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [ḫoş,]*
42. Demāġa bū bağışlar cāna cānlar / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 6). [ḫoş,]*
43. Otı reyḥān ü sünbül ḫāki ʿanber / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [ḫoş,]*
44. Gülistānlar teferrücgāh yerler / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 10). [ḫoş,]*
45. İçindedür anuñ ol şāh-ı devrān / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 12). [ḫoş,]*
46. Aña ṣaf bağlamışlar ḥūr gördüm / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 14). [ḫoş,]*
47. Ṭavāf-ı kūyı ṣan ḫuld-ı berīndür / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 16). [ḫoş,]*
48. Ḳurardı üstine ḫayme-i vāla / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 18). [ḫoş,]*
49. Çemen sulṭānı güldür vech-i aḥsen / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 20). [ḫoş,]*
50. Eline bāde almış lāle gül-reng / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 22). [ḫoş,]*
51. Ṣurāḥī mül demidür ne taḥammül / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 24). [ḫoş,]*
52. Melek ṣalmış meger üstine sāye / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 26). [ḫoş,]*
53. Budur firdevs bāġınuñ güzīni / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 28). [ḫoş,]*
54. Bular **ḫoş** ʿaşḳ ayaġın eylemiş nūş / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 30). [ḫoş,]*
55. Bular **ḫoş** ʿaşḳ ayaġın eylemiş nūş / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 30). [ḫoş,]*
56. Güle ḳarşu ider efġān bülbül / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 32). [ḫoş,]*
57. Aġaçlar sāye ṣalmış ṣanki ḫargāh / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 34). [ḫoş,]*
58. Bulınmaz ser-te-ser gezseñ cihānı / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 36). [ḫoş,]*
59. Hem olmış ay u güneş saḳfına cām / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 38). [ḫoş,]*
60. Diyār-ı Rūm içinde şimdi birdür / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 40). [ḫoş,]*
61. Sürelüm ẕevḳ ile imdi ṣafāsın / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 42). [ḫoş,]*
62. Diyeyin cān ile ben daḫi her dem / Ne **ḫoş** yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 44). [ḫoş,]*
63. Rūşen itdi gün cemāli pertevinden ʿālemi / ʿArż idüp şeh ruḫlarını **ḫoş** cihāna ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ḫoş,]*
64. Ḫaṭṭuñ benefşe ḥaddüñ **ḫoş** yāsemīne beñzer / Gülzār-ı ḥüsnüñ ey dost cennet içine beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 1). [ḫoş,]*
65. Rīsmānını zemīn üstinde bālā eyledi / Ruḫlarınuñ rengini **ḫoş** āl ü ālā eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 11). [ḫoş,]*
66. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde **ḫoş** buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [ḫoş,]*
67. Ol kān-ı vefā **ḫoş** bize gösterdi keremler / Başdı kereminden yüzüm üstine ḳademler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 1). [ḫoş,]*
68. Cān u dil naḳdini cānān yolına ḫarc eyledüm / **Ḫoş** ṣafā sürdüm cihānda elde varum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [ḫoş,]*
69. El virmiş idi **ḫoş** bize devrān geçen gice / Hem-ṣoḥbet idi dilber ü cānān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [ḫoş,]*

70. Arturur nāle ile şām u seḥer zārumuzı / Aġladur bizi ne **ḫoş** güldürür aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 5, Beyit 5). [ḫoş,]*
71. Ḳatl it nefsüñi **ḫoş** fāriġ ol / Kim ne dir ise disün sen ṣādıḳ ol *(Mihrî Hatun Dîvanı, Mesnevi 1, Beyit 21). [ḫoş,]*

ḫoş: *Iyi durumda, mutlu.*

1. Ḥamdülillāh ki **ḫoşuz** luṭfı nesīmiyle bugün / Āh eger çarḫ-ı felek cevr ide devrān-şekil *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 8, Beyit 31). [ḫoşuz, -uz]*

ḫoş: *Gerçi, ancak, ama.*

1. Ben ḳumrı gibi dost dirüm ṣubḥ olınca āh / Ol **ḫoş** raḳīb ile ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 47, Beyit 4). [ḫoş,]*
2. Göñli ayruḳlara virmişsin dil ile **ḫoş** beni / Āh kim aldar imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 193, Beyit 5). [ḫoş,]*

ḫoş: *İyi, güzel; sorunsuz bir şekilde.*

1. Ḳulaḳdan olmışıduḳ gerçi ʿāşıḳ / Bi-ḥamdillah ki **ḫoş** gösterdi Ḫālıḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 1). [ḫoş,]*

ḫoş: *Güzelce; rahat rahat.*

1. Pister-i nesrīnde ārām eylesün **ḫoş** dostlar / Cismimüze pūreler ursun bizüm dendānlar *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 19, Beyit 3). [ḫoş,]*

ḫoş: *Güzelce, keyifle, zevkle.*

1. Yisün içsün **ḫoş** bular yaylaḳlarda dembedem / Yuṭalum biz ġam evinde kāse kāse ḳanlar *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 19, Beyit 4). [ḫoş,]*

ḫoş geç-: *Hoşça vakit geçirmek, mutlu olmak, sıkıntı yaşamamak.*

1. Sen saʿādet taḫtgāhunda muḳīm ol ḥaşre dek / Devletüñ devrinde **ḫoş geçsün** ḳamu pīr ü cüvān *(Mihrî Hatun Dîvanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ḫoş geç-,]*
2. Yıllar ile ben yüzin görmem dirīġā āh kim / Sāyesinde **ḫoş geçer** dildārımuñ her bir levend *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 15, Beyit 9). [ḫoş geç- ,]*

ḫoş geç-: *Hoş bir yaşam sürmek, güzel vakit geçirmek; zenginlik, servete kavuşmak, fakirlikten kurtulmak.*

1. Sāyesinde **ḫoş geçer** ḫalḳ-ı cihān mīr ü gedā / Devleti devrinde hergiz kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Dîvanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ḫoş geç-,]*

ḫoş gel-: *Hoş, güzel gelmek, hoşuna gitmek, memnuniyet duymak.*

1. Niçün ey dost bu efġānuma gūş eylemedüñ / Bülbülüñ **ḫoş** mı **gelür** yoḫsa güle zārlıġı *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 178, Beyit 2). [ḫoş gel-,]*

ḫoş gör-: *Hoşça vakit geçirmek, eğlenmek, güzel yaşamak.*

1. Getür getür meyi sāḳī baḥārı **ḫoş görelüm** / İrişdi vaḳt-i şükūfe kenārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 112, Beyit 1). [ḫoş gör-,]*

ḫoş gör-: *Müsamaha etmek, göz ardı etmek, hoşgörü ile karşılamak.*

1. Getür getür meyi sāḳī baḥārı **ḫoş görelüm** / İrişdi vaḳt-i şükūfe kenārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 112, Beyit 1). [ḫoş gör-,]*
2. Bugün ki mevsim-i güldür çemende bülbül ile / Ḫurūş u nāle ḳılup āh u zārı **ḫoş görelüm** *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 112, Beyit 2). [ḫoş gör-,]*
3. Ḳomaz gülüñ nidelüm dāmenini elden ḫār / Gülüñ rızāsı içün bāri ḫārı **ḫoş görelüm** *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 112, Beyit 3). [ḫoş gör-,]*

4. Yoluña tuḥfe getürdüm begüm bu cānı didüm / Didi getür sen eli boşda varı **ḫoş görelüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [ḫoş gör-,]*
5. Cihān u cānı revān it yolına Mihrī ḥabīb / İtim dimiş saña bu iʿtibārı **ḫoş görelüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [ḫoş gör-,]*
6. Getürdi cevr ü cefāsın dile ḫayāl-i ḥabīb / Bize hemīşe budur armaġanı **ḫoş görelüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 2). [ḫoş gör-,]*
7. Raḳībi kendüye maḥrem idindi ʿāşıḳı yād / Ol anuñ ile ḫoş olsun biz anı **ḫoş görelüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [ḫoş gör-,]*
8. Ne gül ḳalur ne ḫo bülbül ne nevbahār u ḫazān / Cihān ile gel i Mihrī bu cānı **ḫoş görelüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [ḫoş gör-,]*
9. Nice sevelüm anı kim seve ol ġayrıları / Maḥabbeti bizüm ile olanı **ḫoş görelüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 3). [ḫoş gör-,]*
10. Ġamı deryāya ṣalup ḫurrem olalum gemide / Bāḳi ḳalmaz çü cihān **ḫoş görelüm** bu demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [ḫoş gör-,]*
11. Devr-i ḥüsnüñdür bugün sāyeñde **ḫoş gör** ʿāşıḳı / Bāḳi ḳalmaz dostum bil kim bu devrān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [ḫoş gör-,]*
12. **Ḫoş görür** benden raḳībi raḥm idüp cānān aña / Nice ḳatlansun bu yürek nice döysün cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [ḫoş gör-,]*
13. **Ḫoş gör** bu demi kim virür ol rūḥa fütūḥı / Bir ẕerre demāġuñda ḳomaz ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [ḫoş gör-,]*
14. ʿÖmür vefā ider iken cihānı ḫoş görelüm / Bahār faṣlı irince ḫazānı **ḫoş görelüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 1). [ḫoş gör-,]*

ḫoş gör-: *Kusurunu sorun yapmamak, anlayışla karşılamak; hoşça vakit geçirmek, eğlenmek, güzel yaşamak.*

1. ʿÖmür vefā ider iken cihānı **ḫoş görelüm** / Bahār faṣlı irince ḫazānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 1). [ḫoş gör-,]*

ḫoş ḫoş: *Güzel güzel, zevkli, hoşa giden bir şekilde.*

1. Miḥnetler ile ḳarşuña öldükçe ʿāşıḳuñ / Sen oyna gül raḳīb ile **ḫoş ḫoş** ṣafālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 2). [ḫoş ḫoş,]*

ḫoş it-: *Güzel olmak, hoş geçmek; mutlu etmek, sevindirmek.*

1. Ḥaḳḳa minnet ḳademüñ başdı yüzüm üzre bu dem / Ḥamdülillah **ḫoş idiser** yine devrān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 5). [ḫoş id-,]*

ḫoş iḳrār it-: *Güzel söz söylemek, cilveli konuşmak; yakınlık göstermek.*

1. Göñül alduḳlarına **ḫoş ider iḳrār** bular / Dönüben ṣoñra ṭutarlar yine inkār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 4). [ḫoş iḳrār id-,]*

ḫoş it-: *Iyi, layık bir muamelede bulunmak; oh olsun manasında kullanılan bir ifade.*

1. Bī- mihri Mihrī sevme didüm pend ṭutmaduñ / Her cevri kiʾ tdiler saña anlar **ḫoş itdiler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 8). [ḫoş it-,]*

ḫoş ol-: *Hoşa gidecek durumda olmak, iyi olmak.*

1. Laʿl-i lebinüñ yādına bir mehrūnuñ / **Ḫoş olur** nūş ide mül çün irişe vaḳt-i bahār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 23). [ḫoş ol-,]*

ḫoş ol-: *Mutlu olmak, eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.*

1. Raḳībi kendüye maḥrem idindi ʿāşıḳı yād / Ol anuñ ile **ḫoş olsun** biz anı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [ḫoş ol-,]*

ḫoş-bū: *Güzel koku.*

1. Her seḥer vaḳtinde dilber çün ṣabāya rū ṭutar / Zülfi būyıyla cihān eṭrāfını **ḫoş-bū** ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [ḫoş-bū,]*
2. Ruḫlaruñ gülzārına irdükçe cānā bād-ı ṣubḥ / ʿĀlemi **ḫoş-bū** ṭutar ol sünbül ü reyḥāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [ḫoş-bū,]*
3. Benefşe zülf ü ḫaṭṭuñdan ururṣa dem nʾola her dem / Ki viren ʿāleme **ḫoş-bū** anuñ ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [ḫoş-bū,]*

ḫoşça: *Hoş bir tarzda, iyice, güzelce.*

1. Ḫūb oḳur ʿaşḳuñ maḳāmātın nevāda rāstī / ʿAndelībe **ḫoşça** taʿlīm eylemiş edvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 14). [ḫoşça,]*
2. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem bu deme ḥayrān / Biñ cāna deger bir ān ne **ḫoşca** zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [ḫoşca,]*
3. İtdi gerçi ki felek Mihrī vaṭandan seni dūr / Ġurbetüñ **ḫoşça** imiş ḫayli dile ʿālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [ḫoşça,]*
4. Cānıma ġamzeñ ḫadengin geçdügin menʿ eyleme / Rāḥat olsun dostum oḫ **ḫoşça** bulmış meskeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [ḫoşça,]*

ḫoş-dem: *Samimi, iyi arkadaş, iyi vakit geçiren.*

1. Yār ile **ḫoş-dem** idük irdi bize bed-naẓaruñ / Çatlaya şallah raḳībā iki gözüñ bebegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 4). [ḫoş-dem,]*

ḫoş-dem ol-: *Mutlu olmak, sevinmek, güzel vakit geçirmek.*

1. **Ḫoş-dem oldı** ḫalḳ-ı ʿālem buldı çendān salṭanat / Oldı ʿadlüñ destine çün ḫātem-i devlet nigīn *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [ḫoş-dem ol-,]*
2. Oldı ʿadlüñ destine çün ḫātem-i devlet nigīn / **Ḫoş-dem oldı** ḫalḳ-ı ʿālem buldı çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [ḫoş-dem ol-,]*

ḫū: *Yazıklar olsun.*

1. Dostum çün yüze gülmek eylemişsin **ḫū** saña / Yüri ey hercāyi var şimden girü yā ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [ḫū,]*
2. Dostum çün yüze gülmek eylemişsin ḫū saña / Yüri ey hercāyi var şimden girü yā **ḫū** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [ḫū,]*

ḫū: *Huy, karakter, tabiat.*

1. Ey ṭabīb-i cān meded bīmāruñam öldüm didüm / Didi **ḫūdur** ʿāşıḳ öldürmek baña tīmārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [ḫūdur, -dur]*

ḫūb: *Güzel, hoş, latif.*

1. Ġırrʾolmañ iñen ḥüsnüñüz ey **ḫūb** ṣanemler / Gül ʿömri gibi tīz geçer ḥüsn beḳāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [ḫūb,]*
2. Luṭfı ile ḳıldı dil-i vīrānumı maʿmūr / Göñlin ḫoş ide her dem anuñ **ḫūb** ṣanemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 3). [ḫūb,]*
3. Şehr-i Amāsiyyede bir **ḫūb** u raʿnā gülʿiẕār / Her ṭarafda cān u dilden ṣad-hezār ʿuşşāḳı var *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [ḫūb,]*
4. Bülbül olup kārı dilde her dem efġān olmadan / **Ḫūb** idi vīrānelerde būm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [ḫūb,]*
5. Böyle cihāna **ḫūb** yaratdı Ḫudā seni / Ḫūb itdi ise dimedi ol pür-cefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [ḫūb,]*
6. Böyle cihāna ḫūb yaratdı Ḫudā seni / **Ḫūb** itdi ise dimedi ol pür-cefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [ḫūb,]*
7. Medḥüñde çoḳ ġazel diyici **ḫūb** u bī-nāẓīr / Maʿẕūr ṭut ʿayıblama bu Mihrī kemteri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 7). [ḫūb,]*
8. **Ḫūb** oḳur ʿaşḳuñ maḳāmātın nevāda rāstī / ʿAndelībe ḫoşça taʿlīm eylemiş edvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 14). [ḫūb,]*
9. Gülzār cemāliyle meger buldı leṭāfet / Ki oldı çemen eṭrāfı yine **ḫūb** muṭarrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 14). [ḫūb,]*

ḫūb: *Güzel, rana; iyi huylu, sevecen.*

1. Otı sünbül ḫāki ʿanber ābı kevs̱er ḫalḳı **ḫūb** / Cennete beñzetdüm anı ben heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [ḫūb,]*

ḫūb: *Güzel, rana; genç.*

1. **Ḫūb** iken eyle vefā yoluña cānlar virene / Böyle ḳalmaz bu güzellik de hemān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 6). [ḫūb,]*

ḫūb: *Güzel, hoş, dilber.*

1. **Ḫūblaruñ** vaṣfın i Mihrī şöyle taḳrīr eyle sen / Kim oḳursa defter ü dīvānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [ḫūblaruñ, -lar, -uñ]*
2. ʿĀḳil ḳomazuz **ḫūblaruñ** elden ölünce / Zencīr-i ser-i zülfini dīvānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 4). [ḫūblaruñ, -lar, -uñ]*
3. Şimdiden girü cihān **ḫūblarınuñ** varına yuf / Ḳurı daʿvālar ile itdügi iḳrārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 1). [ḫūblarınuñ, -ları, -nuñ]*
4. Cihān içinde bir **ḫūba** Güvāhī / Seni Ḥaḳ mübtelā ḳılsun İlāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 1). [ḫūba, -a]*
5. **Ḫūblaruñ** zülfi şalıncaġında cānlar şalınur / Zeyn olıcaḳ ḥüsninüñ meydānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 4). [ḫūblaruñ, -lar, -uñ]*
6. Nice ölmesün bir ādem ṣūfīnüñ ṭaʿnından āh / Kendü sevmez mi görüp bir **ḫūblar** şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [ḫūblar, -lar]*
7. **Ḫūblaruñ** derdine düşdüñse yapış dāmenine / Mihrī bu derde bulur derdine dermān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 7). [ḫūblaruñ, -lar, -uñ]*
8. Egerçi ʿādetidür **ḫūblaruñ** çü ʿāşıḳa nāz / İñende ḥadden aşurmayup itseler hele az *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 3). [ḫūblaruñ, -lar, -uñ]*
9. Gerçi gördük bu cihān rūyında çoḳ cānbāzlar / **Ḫūblar** maḥbūblar pür-şīveler pür-nāzlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 1). [ḫūblar, -lar]*
10. Bulınur hey bu cihānda tāze tāze **ḫūblar** / Nāzenīnler ḫūblar u maḥbūblar u merġūblar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [ḫūblar, -lar]*
11. Bulınur hey bu cihānda tāze tāze ḫūblar / Nāzenīnler **ḫūblar** u maḥbūblar u merġūblar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [ḫūblar, -lar]*
12. Yüzüñi görmege gerçi kim virürem cānı ben / Sen daḫi **ḫūblarda** bir ʿāşıḳ-perest idüñ iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [ḫūblarda, -lar, -da]*
13. Gerçi bu cihānda bulınur ṭālibe maṭlūb / Sevdügʾ ola bir **ḫūb** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 19). [ḫūb,]*
14. Öl derdüm ile olma daḫi **ḫūblara** māʾil / Ol cevrüme ḳāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 15). [ḫūblara, -lar, -a]*
15. Görüp bu **ḫūb** u zībāyı i Mihrī ṣaḳın aldanma / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [ḫūb,]*
16. Luṭfın raḳībe ḳılur u ʿuşşāḳa cevrini / Gör bu zamāne **ḫūblarınuñ** iʿtibārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 4). [ḫūblarınuñ, -ları, -nuñ]*
17. **Ḫūblar** ḳatında ḳançaru baḳsañ raḳībdür / ʿĀlemde cevr-i yār ile şeyṭān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 4). [ḫūblar, -lar]*
18. Rāygān virseler almam bu cihān **ḫūblarını** / Saña cān virüp aluram baña sensin geregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [ḫūblarını, -ları, -n, -ı]*
19. **Ḫūblar** içre ṣanemā sen daḫi bir server idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [ḫūblar, -lar]*
20. **Ḫūblaruñ** tīġ-ı cefāsından yüzüm döndürmezem / Ṭoġrasalar sīnemi ger rīze rīze bend bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 7). [ḫūblaruñ, -lar, -uñ]*
21. Hecr ile ṣanma seni yaḳdı vücūdum **ḫūblar** / Ey nice dil mülketinüñ ḫānumānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [ḫūblar, -lar]*

22. Dertlü yürek i Mihrī cefāya ideydi ṣabr / Cevri zamāne **ḫūbları** ḥadden aşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 5). [ḫūbları, -ları]*
23. Cān almaġ ile mi ḳoyalar seni **ḫūblar** / Ey Mihrī ḳatlan aḫı daḫi saña nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [ḫūblar, -lar]*
24. **Ḫūblarda** vefā bulımaduḳ Mihrī cihānda / Bir baḫtı siyeh ṭāliʿi yoḳ başlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 5). [ḫūblarda, -lar, -da]*
25. Görmedüm bir **ḫūb** kim yanında olmaya raḳīb / Bu cihān bāġında hiç gül olmaz imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [ḫūb,]*
26. **Ḫūblaruñ** mihrini Mihrī ölürüz terk itmezüz / Kim ne dir ise disün biz olamazuz yārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 6). [ḫūblaruñ, -lar, -uñ]*
27. Terk itdüñ itmezem dir iken mübtelāñı āh / **Ḫūblar** içinde ʿahd ü emān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [ḫūblar, -lar]*
28. Öl diril ol yaḳasuz Nāmi eger ʿārif iseñ / **Ḫūblaruñ** ḳoma elden hele zinhār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [ḫūblaruñ, -lar, -uñ]*
29. **Ḫūblar** içre ger şeh-i devrānsa bende olmazam / Ehl-i ḥüsn içre senüñ gibi efendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [ḫūblar, -lar]*
30. Dānā odur ki **ḫūblara** zāhid göñül vire / Nādān odur ki sevmedi maḥbūbı dünyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [ḫūblara, -lar, -a]*
31. Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde / Bu gözleri mekkārum ḫoş **ḫūb** idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 1). [ḫūb,]*
32. Bir nefes Mihrī vücūduñdan ırag olmadı ġam / **Ḫūblaruñ** cevri meger kim bile yoġruldı gile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 7). [ḫūblaruñ, -lar, -uñ]*
33. Ṣūfī ḳatuñda **ḫūbları** sevmek günāh ise / Sen fāriġ ol ḳo ben yanayın ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [ḫūbları, -ları]*
34. Yürürler **ḫūblar** bīgānelerle / Ḳaçarlar āşınādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 3). [ḫūblar, -lar]*
35. **Ḫūblar** zülfi hevāsına yeler çoḳdur velī / Yoḳ durur illā benüm gibi yele virmiş emek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [ḫūblar, -lar]*
36. Ḥaḳḳın di ey felek sen gördüñ mi devr idelden / Ḫalḳ-ı cihānda bir **ḫūb** bu nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [ḫūb,]*
37. Çekmişüz yüz biñ cefāsın her cihetden gerçi āh / İtmedi bir dem vefā bu **ḫūb** u raʿnālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [ḫūb,]*

ḥubbü'l-vaṭan: *Vatan sevgisi (Vatan sevgisi imandandır, hadisine ithafen aşığın, sevgiliye olan aşkı iman derecesinde ifade edilir.); aşığın vatanı olarak ifade edilen sevgilinin eşiğinin sevgisi.*

1. Cān boynına zülfeynüñ ʿanber-resen olmışdur / ʿAşḳ ehline dergāhuñ **ḥubbü'l-vaṭan** olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 1). [ḥubbü'l-vaṭan,]*

ḫūbī: *Güzellik; güzel kimse.*

1. Ḳanda bir **ḫūbī** görürse bizden artuḳ cān virür / ʿĀrifāne ẕevḳ idüp zāhid riyā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 4). [ḫūbī,]*

ḫūb-ı zamān: *Devrin, dönemin en güzeli.*

1. Gördi çeşmüm yine bir şāh-ı cihānı ne güzel / Sevdi cānum yine bir **ḫūb-ı zamānı** ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [ḫūb-ı zamān,]*

ḫūb-liḳā: *Güzel yüzlü sevgili.*

1. Sevdi göñlüm yine bir **ḫūb-liḳāyı** yeñile / Çāre mi var ki benim gözüm ü göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [ḫūb-liḳāyı, -y, -ı]*

ḫūbluk: *Güzellik, tazelik, terlik.*

1. Ġırrʾolma ḥüsne **ḫūbluġuñ** eyyāmı tīz geçer / ʿĀşıḳlar āhın alma gerekse saña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 6). [ḫūbluġuñ, -uñ]*

2. Görüp bu ḫūb u zībāyı i Mihrī ṣaḳın aldanma / Olur bu **ḫūbluġuñ** lā-büd zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [ḫūbluġuñ, -uñ]*

ḫūb-nigār: *Resim gibi güzel sevgili.*

1. Ey ḳāmeti mevzūn u eyā **ḫūb-nigār** / Bitmedi ḳaddüñe beñzer daḫi bir serv ü çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [ḫūb-nigār,]*

ḫūb-rū: *Güzel yüzlü.*

1. Ol Süleymān-ı zamānuñ meclis-i ḫāṣında ḫoş / Zülfi ʿanber **ḫūb-rūlar** ḫıdmet ider nāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 4). [ḫūb-rūlar, -lar]*

ḫuccāc-ı ʿaşḳ: *Aşk hacıları; Şehzade Ahmed'i sevenler.*

1. Kūy-ı yāri bir nefes terk eylemez **ḫuccāc-ı ʿaşḳ** / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür yeter ruḫ-ı cānān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [ḫuccāc-ı ʿaşḳ,]*

ḫuccāclıḳ: *Hacılık, Hac farizasını yerine getirme; Allah'a ulaşma, erişme.*

1. Cehd idüp dīdāra ir çekme beriyye zaḥmetin / İdegör Kaʿbe ṭavāfın itmeden **ḫuccāclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 4). [ḫuccāclıḳ,]*

ḫudā: *Allah, Tanrı, Rabb.*

1. **Ḫudā** ḫalḳ itdi ʿālemde velī gül yüzli dilberler / Senüñ ẕātuñda cemʿ itmiş güzellik tāzelik terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [ḫudā,]*
2. **Ḫudā** yaratdı mʾ ola bī-sitāre bencileyin / Felek getürdi mʾ ola baḫtı ḳara bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 1). [ḫudā,]*
3. Cihāna geleli Mihrī dir irdügine ʿaceb / **Ḫudā** yaratdı mʾ ola bī-sitāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [ḫudā,]*
4. Böyle cihāna ḫūb yaratdı **Ḫudā** seni / Ḫūb itdi ise dimedi ol pür-cefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [ḫudā,]*
5. Rehberüñ olsun **Ḫudā** ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem içre görme ġam gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [ḫudā,]*
6. Ḥıżır hemrāhuñ olsun her nefesde / **Ḫudānuñ** ʿavni virsün saña nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [ḫudānuñ, -nuñ]*
7. Çünki gönderdi **Ḫudā** devlet ile rāha seni / Mübtelā ḳılsun İlāhī yine bir şāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [ḫudā,]*
8. Rehberüñ olsun **Ḫudā** ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem içre görme ġam gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [ḫudā,]*
9. Serīr-i salṭanat üstinde her gāh / **Ḫudā** rifʿatde ḳılsun seni rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [ḫudā,]*

ḫudā destgīri olsun: *Allah yardımcısı olsun, sıkıntılı, güç durumlarda Allah ona yardım etsin. Müşkilini gidersin.*

1. **Ḫudā olsun** İlāhī **destgīri** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 50). [ḫudā destgīri olsun,]*

ḫudā göstermesün: *O günleri yaşamayayım, Allah bana öyle bir gün yaşatmasın.*

1. Ayru düşdügüm ḥabībümden **Ḫudā göstermesün** / Olduġum serv-i bülendümden cüdā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 1). [ḫudā göstermesün,]*

ḫudādan dile-: *Allah'a niyaz edip istekte bulunmak, gücünün yetmediği şeyler için Allah'tan yardım istemek.*

1. Bed-duʿā itmezem ammā ki **Ḫudādan dilerem** / Bir senüñ gibi cefākāra hevādār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 8). [ḫudādan dile-,]*

ḫudāya minnet: *Allah'a şükürler olsun.*

1. **Ḥudāya minnet** ü elḥamdülillāh / İşiginde şehüñ mihmān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 4). [ḥudāya minnet,]*

ḫuld-ı berīn: *Kutsal cennet.*

1. Ṭavāf-ı kūyı şan **ḫuld-ı berīndür** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 16). [ḫuld-ı berīn,]*

ḫuld-ı naʿīm: *Naim cenneti, ebedi, sonsuz cennet.*

1. Ravża-i kūyuñı gördükde direm **ḫuld-ı naʿīm** / Yaraşur ḥūr ile ġılmān ola derbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 22). [ḫuld-ı naʿīm,]*

ḫulḳ: *Iyi huy, ahlak; saltanat.*

1. İreli **ḫulḳuñ** nesīmi ʿālem içre ser-te-ser / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı cümle şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [ḫulḳuñ, -uñ]*

ḫulḳ: *Güzel huy, iyi ahlak.*

1. Bu ḥüsn ü bu melāḥat ü bu **ḫulḳ** u ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [ḫulḳ,]*
2. Bu **ḫulḳ** bu seḫāvet ü bu luṭf u bu kerem / Kim sende var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [ḫulḳ,]*

ḫulḳ-ı luṭf: *Güzel vasıf, huy, ahlak.*

1. **Ḫulḳ-ı luṭf** ile müretteb bī-naẓīr ü bī-bedel / ʿİlm ü ḥilm ile mükemmel aḥsen-i ṣāḥib-cemāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [ḫulḳ-ı luṭf,]*

ḫulle: *Cennette giyilecek elbise, cennet elbisesi.*

1. Bu libāsuñ vaṣfın işitse meleklerden revān / Çāk ideydi **ḫullesini** ḥūri vü ġılmānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 2). [ḫullesini, -si, -n, -i]*
2. Kūyuñda senüñ dāʾimā ʿuryān olayın tek / Cennetde baña **ḫulle** vü destār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [ḫulle,]*
3. İḥrām itdüm egnime ʿaşḳı libāsını / Yiter cihānda cübbe de cennet de **ḫulle** de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [ḫulle,]*

ḫulle: *Cennet elbisesi; güzel, temiz, kaliteli giysi.*

1. Cinān içinde her dāyim ḥabībüm **ḫulle** geymişdür / Ḳapuñda yeg durur geymek ʿabā vü şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [ḫulle,]*

ḫumret-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın şefkati; Allah'ın insan bedenine sağladığı kan(kızıllık), canlılık; La ilahe illallah zikrinin sağladığı canlılık.*

1. Yed-i ḳudretle seng-i ḫāra virür / **Ḫumret-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 10). [ḫumret-i lā ilāhe illallāh,]*

ḫūn dök-: *Kan dökmek, kan akıtmak; aşığa acı vermek, eziyet etmek.*

1. **Ḫūnını** ʿāşıḳlaruñ çeşmüñ meger **dökmek** diler / Neşter-i müjgānuña ḳaşuñ kemānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 5). [ḫūn dök-,]*

ḫūn-hār: *Kan içici, kan dökücü; sevgilinin gözleri.*

1. Çeşmi baña vaṣlını ḥarām eyledi yārüñ / Ben ḳanı ḥelāl itdüm o **ḫūnhāra** nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 3). [ḫūnhāra, -a]*

ḫūn-hār: *Kan içici, kan dökücü; zalim, merhametsiz; sevgilinin gözleri.*

1. Cānına ḳaṣd eylemiş ḫūn-rīz çeşmüñ Mihrīnüñ / Vireyin biñ cānsa ol **ḫūnḫārdan** ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 5). [ḫūnḫārdan, -dan]*
2. Gözlerüñ ḳanım içer laḥẓada bir ṣu yerine / Ḳanda buldı ʿacebā bu iki **ḫūnḫār** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [ḫūnḫār,]*

ḫūni: *Kan dökücü.*

1. Dād itmez iseñ dādımuzı **ḫūni** gözüñ / Beni nā-ḥaḳ yere öldürse gerek āḫir-i kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 8). [ḫūni,]*

ḫūni: *Kan akıtıcı, kan dökmeye meyilli; zalim, gaddar.*

1. Didi çeşmüm **ḫūnīdür** tiz ol hemān didüm be-çeşm / Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [ḫūnīdür, -dür]*
2. Öldürmesün iñen daḫi ġamzeñ di Mihrīyi / Ben **ḫūnī** gözlerüñ göreli cāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [ḫūnī,]*
3. Key ḥaẕer ḳıl gözlerinden **ḫūnīdür** dilberlerüñ / Günde biñ kez hey budur nā-ḥaḳ yere ḳan eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 4). [ḫūnīdür, -dür]*
4. Didi cānān terk ḳıl yolumda cān didüm be-çeşm / Didi çeşmüm **ḫūnīdür** tiz ol hemān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [ḫūnīdür, -dür]*

ḫūn-ı ciger: *Yürek kanı; şarap, içki.*

1. Geldükçe ḫayālüñ dile mihmān ṭutar elde / **Ḫūn-ı cigerümle** ṭolu peymāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 3). [ḫūn-ı ciger,]*

ḫūn-ı ciger: *Yürek kanı; elem, keder, üzüntü.*

1. Cām-ı laʿlüñ meyin içürdi raḳībe nidelüm / Bize ṣunmadı felek **ḫūn-ı cigerden** ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 5). [ḫūn-ı ciger,]*

ḫūn-rīz: *Kan dökücü; zalim, gaddar, merhametsiz.*

1. Cānına ḳaṣd eylemiş **ḫūn-rīz** çeşmüñ Mihrīnüñ / Vireyin biñ cānsa ol ḫūnḫārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 5). [ḫūn-rīz,]*

ḫūr: *Cennet kızı, huri, güzel, dilber.*

1. Aña ṣaf bağlamışlar **ḥūr** gördüm / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 14). [ḥūr,]*
2. Ravża-i kūyuñı gördükde direm ḫuld-ı naʿīm / Yaraşur **ḥūr** ile ġılmān ola derbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 22). [ḥūr,]*

ḫūri: *İslam dinine göre, cennette yaşayan, son derecede güzel olan kızlara verilen ad.*

1. Zāhidā saña behişt Mihrīye dīdār gerek / Aña maḥbūbı yeter saña cinānuñ **ḥūrisün** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [ḥūrisün, -sün]*
2. Bu libāsuñ vaṣfın işitse meleklerden revān / Çāk ideydi ḥullesini **ḥūri** vü ġılmānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 2). [ḥūri,]*

ḫurrem: *Taze, canlı; gönül açıcı, ferah, hoş.*

1. Ḫoş dem degül mi mevsim-i faṣl-ı bahār ʿīd / **Ḫurrem** degül mi oldı cihān sebzezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 1). [ḫurrem,]*

ḫurrem it-: *Sevindirmek, hoşnut etmek.*

1. **Ḫurrem iden** ʿālemi cānā cemālüñ bāġıdur / Dostum ʿuṣṣāḳa raḥm itgil ki ḥüsnüñ çaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 1). [ḫurrem id-,]*

ḫurrem it-: *Sevindirmek, neşelendirmek, mutlu etmek; yeşillendirmek, canlandırmak.*

1. İren luṭfuñ nesīmidür ki her dem / Cihān gülzārın **ider** tāze **ḫurrem** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [ḫurrem id-,]*

ḫurrem it-: *Tazelik vermek; sevindirmek.*

1. **Ḫurrem itdükçe** cihān rūyını geldükçe bahār / Olasın devlet ile taḫt-ı saʿādetde muḳīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 13). [ḫurrem it-,]*

ḫurrem ol-: *Mutlu olmak, sevinmek, neşelenmek.*

1. ʿĪd-i ḥüsnüñde görüp ḳaşuñ hilālin ḫusrevā / **Ḫurrem olsun** dāʾimā sāyeñde bu ḫalḳ-ı cihān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ḫurrem ol-,]*
2. Ġamı deryāya ṣalup **ḫurrem olalum** gemide / Bāḳi ḳalmaz çü cihān ḫoş görelüm bu demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [ḫurrem ol-,]*
3. **Ḫurrem olsun** her ḳadem başduḳça ṣaḥrālar size / Ḫāne-i ġamda yeter bu āh ile vālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [ḫurrem ol-,]*
4. Vaṣlın isterseñ i dil dilber ġamıyla **ḫurrem ol** / Kimseyi gūş itme benüm böyle pendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [ḫurrem ol-,]*

ḫurşīd: *Güneş.*

1. Ditreden **ḫurşīdi** tīġı ḫavfıdur her ṣubḥ-dem / Bī-sebeb ṣanmañ ki bu eflāke dāʾim inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [ḫurşīdi, -i]*

ḫurşīd: *Güneş; Sultan Bayezid.*

1. Maṭlaʿından ʿāleme ʿarż idelü **ḫurşīd** tāb / Ḳalmadı ḳaṭʿā cihān rūyında ẓulmetden seḥāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 1). [ḫurşīd,]*

ḫurşīd- ṭalʿat: *Güneş yüzlü, parlayan, nurlu yüze sahip kimse.*

1. Ki bir **ḫurşīd- ṭalʿat** meh-cebīndür / Ḫadin kim görse dir kim yāsemīndür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 15). [ḫurşīd- ṭalʿat,]*

ḫurşīd-i cihān-tāb: *Alemi aydınlatan güneş, güneşin dünyayı aydınlatan cisim olması.*

1. **Ḫurşīd-i cihān-tāb** durur gerçi degüldür / Āyīne-i ḥüsnüñ gibi ey māh-ı mücellā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 30). [ḫurşīd-i cihān-tāb,]*

ḫurūş: *Coşkunluk hali, bağırma, coşma.*

1. Bugün ki mevsim-i güldür çemende bülbül ile / **Ḫurūş** u nāle ḳılup āh u zārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [ḫurūş,]*

ḫusrev: *Padişah, hükümdar.*

1. Ḍarbet-i şemşīrine ṭāḳat getürmez kimsene / Ḥażret-i şehzādeye cemʿ olsa ʿālem **ḫusrevi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 4). [ḫusrevi, -i]*
2. Bulmaz idi ẕerrece rifʿat cihān **ḫusrevleri** / Bunlara ger itmeseñ ey şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [ḫusrevleri, -ler, -i]*
3. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed kim cihān **ḫusrevleri** / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [ḫusrevleri, -leri, -]*
4. Bir şehenşāh-ı zamāndur kim cihān **ḫusrevleri** / Her cihetden lā dimez emrine eyler imtiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 10). [ḫusrevleri, -leri]*
5. Seni bu ḥüsn-i ḫulḳ ile görenler dir ki ey **ḫusrev** / Melāḥatde leṭāfetde bu ḫod Yūsuf-ı ṣānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [ḫusrev,]*

6. Anuñ luṭfı ḫazāyīninden umsa nʾola her **ḫusrev** / Bilürler āsitānını ki genc-i şāyegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 20). [ḫusrev,]*
7. Zülfiyle ruḫları yeter ol **ḫusrevüñ** hemān / El-ḳıṣṣa ḫalḳ-ı ʿāleme leyl ü nehār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [ḫusrevüñ, -üñ]*
8. Bendeñ olsun āsitānuñda cihān **ḫusrevleri** / Sen serīr-i salṭanatda tācdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 9). [ḫusrevleri, -leri]*

ḫusrevā: *Ey hüsrev, ey padişah.*

1. Kıl ʿimāret luṭf idüp bu dil-ḫarābın **ḫusrevā** / Her cihetden leşker-i ġam eylemiş durur ḫarāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 28). [ḫusrevā,]*
2. Eyledüm yoluña īs̱ār itmek içün **ḫusrevā** / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [ḫusrevā,]*
3. Göster cihāna gülşen-i ḥüsnüñ ki **ḫusrevā** / Gül gibi güle ṣūret-i ʿālem bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 3). [ḫusrevā,]*
4. **Ḫusrevā** gül ruḫuñuñ şevḳile gülşende ṭurup / Ṭūr-veş her şecer üstinde hezār oldı kelīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [ḫusrevā,]*
5. Ruḫlaruñla ḫaddüñ ü çeşmüñ görelden **ḫusrevā** / Nergis ü lāle semenden eyler istifsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [ḫusrevā,]*
6. Gül yüzüñ bāġ-ı cihāna ʿarż olaldan **ḫusrevā** / Ẓāhir oldı ṣanki nūr-ı Aḥmed-i Muḫtār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 18). [ḫusrevā,]*
7. **Ḫusrevā** rūy-ı zemīn olduḳça hengām-ı çemen / Gülşeninde ʿālemüñ servi çenār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 4). [ḫusrevā,]*

ḫusrevā: *Ey padişah; Ey Sultan Ahmed.*

1. ʿĪd-i ḥüsnüñde görüp ḳaşuñ hilālin **ḫusrevā** / Ḫurrem olsun dāʾimā sāyeñde bu ḫalḳ-ı cihān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ḫusrevā,]*
2. Bulduġınca nām u şöhret Āl-i ʿOs̱mān **ḫusrevā** / Ḳamusından ey şehenşāh-ı zamān sen aʿlem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ḫusrevā,]*

ḫusrevā: *Ey padişah; Ey Sultan Bayezid.*

1. Her günüñ ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun **ḫusrevā** ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [ḫusrevā,]*

ḫusrev-i ḫāḳān-şekil: *Hükümdarların hükümdarı misali bir padişah, hükümdar.*

1. Devr-i Dārā bozılup devr-i Sikender mʾañılur / Şehriyār olalı sen **ḫusrev-i ḫāḳān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 24). [ḫusrev-i ḫāḳān-şekil,]*

ḫusrev-i zamān: *Zamanın, dönemin padişahı, husrevi.*

1. ʿĪdüñ mübārek olsun eyā **ḫusrev-i zamān** / İḳbāl ü devletüñ günine irmesün elem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 16). [ḫusrev-i zamān,]*

ḫusrev-i zamāne: *Zamanın, dönemin padişahı, husrevi.*

1. Ey **ḫusrev-i zamāne** cihān begleri ḳamu / Ḳanda bulurdı itmeseñ iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 4). [ḫusrev-i zamāne,]*

ḫuṣūṣā: *Bilhassa, özellikle.*

1. Bu cihān bāġında Mihrī nice nālān olmasun / Bir senüñ gibi **ḫuṣūṣā** ġonca-leb gül-fem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [ḫuṣūṣā,]*

ḫuṭbe oḳu-: *Duada bulunmak; güzel sözlerle bahsetmek, övgüde bulunmak, anlatmak.*

1. Cemālüñ adına **ḫuṭbe oḳur** göñül her dem / Kim itdi imdi cihānda bunuñ ḫiṭābetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 4). [ḫuṭbe oḳu-,]*

ḫūy: *Mizaç, yaratılış özelliği.*

1. Bu ḥüsn ü bu melāḥat ü bu ḫulḳ u **ḫūy** ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [ḫūy,]*

ḫücre: *Küçük oda; medrese odası.*

1. Dil **ḫücresinde** her gice ʿaşḳuñ muṭavvelin / Görmege cān delīl ü tenüm būriyā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [ḫücresinde, -si, -n, -de]*

ḫükm: *Yönetme gücü, nüfuz, etki, tesir.*

1. Didi dilber yapayın göñlini sen vīrānenüñ / Ben didüm cān mülketine **ḫükmi** var cānānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [ḫükmi, -i]*
2. Çünki sulṭān oldı dil taḫtında ʿaşḳuñ dilberā / Ser-be-ser cān mülkine **ḫükmüñ** revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [ḫükmüñ, -üñ]*
3. Cān alur çeşmi dili yaġmā ḳılur **ḫükmi** revān / Līk ḳılsañ bir naẓar ḥüsni bağışlar cāna cān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 13). [ḫükmi, -i]*

hümā: *Devlet kuşu, talih kuşu. Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi bir kuş; Sultan Bayezid.*

1. Ol **hümānuñ** göreli sīmurġ ʿālī himmetin / Devlet-i ḫānında geldi oldı ol dem bir z̲übāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [hümānuñ, -nuñ]*

hümā: *Devlet kuşu, hükümdarlık alameti; saadet, mutluluk veren.*

1. Gördüm ol ḳaṣr-ı muʿallaḳ kim yapılmış lā-naẓīr / Gökyüzinde ṣandum uçardı **hümā** pervāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [hümā,]*

hümā-fer: *Devlet kuşunu taşıyan; devlete hükümdarlık eden, yöneten.*

1. Zāyil itmesün senüñ Ḥaḳ sāyeñi tā ḥaşre dek / Üstümüzden ey **hümā-fer** Āl-i ʿOs̲mān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [hümā-fer,]*
2. Irmasun Ḥaḳ üstümüzden ol **hümā-fer** sāyeñi / Devlet ü rifʿatle bu ḫalḳ-ı cihāna maḥrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [hümā-fer,]*

hümāyūn: *Kutlu, mübarek, mukaddes.*

1. Ṣafālar virdi ʿuşşāḳuñ yine rūḥ-ı revānına / Getürmiş ʿanberīn ḫālin **hümāyūn** zülfi yanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 2). [hümāyūn,]*

hümāyūn: *Kutlu, mübarek, saadetli kimse; padişah, hükümdar; Şehzade Ahmed.*

1. Cān u dilden rūz-ı ʿīdinde gelüp bel bağladı / Ol **hümāyūnuñ** melekler ḫıdmetine dem-be-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [hümāyūnuñ, -uñ]*

hüner: *Marifet, ustalık, beceri.*

1. Düşdi Mihrī bir perīnüñ zülfinüñ çengāline / Key **hünerdür** bu belādan ḳurtarursa cānı saġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 5). [hünerdür, -dür]*

ḥüsn: *Güzellik.*

1. İnʿām eylese sāʾile **ḥüsnin** zekātını / Şehler ḳatında luṭf ile iḥsān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 6). [ḥüsnin, -i, -n]*
2. Gül ruḫlaruña kendüzüni ʿarż ḳılmasun / **Ḥüsnüñ** ḳatında aña daḫi nʾ iʿtibār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 6). [ḥüsnüñ, -üñ]*
3. Şāḫ-ı serv üzre çıḳup bülbül oḳur şiʿr-i laṭīf / **Ḥüsnüñ** ebyātın meger kim eyledi eşʿār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [ḥüsnüñ, -üñ]*
4. Bir dilrübā ü **ḥüsn** ilinüñ şāhı luṭf idüp / Olmışdı ben gedāsına mihmān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 3). [ḥüsn,]*
5. Esmese gülzāra **ḥüsni** gülşeninden bū nesīm / Virmez idi ḫalḳa ḳaṭʿā būy reyḥān gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [ḥüsni, -i]*
6. Ol şeh-i ḫūbān-ı ʿālem **ḥüsn** içinde bī-bedel / Ol gözi şehlā ḳadi bālāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [ḥüsn,]*
7. Didi dilber **ḥüsnümüñ** ḥayrānı ol didüm be-ser / Didi her dem ʿaşḳumuñ giryānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 1). [ḥüsnümüñ, -üm, -üñ]*
8. Cān alur çeşmi dili yaġmā ḳılur ḥükmi revān / Līk ḳılsañ bir naẓar **ḥüsni** baġışlar cāna cān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 13). [ḥüsni, -i]*
9. Yanmasun mı ʿāşıḳ-ı bīçāreler pervāne-veş / Māhrūlar çünki **ḥüsni** şemʿdānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 2). [ḥüsni, -i]*
10. Şol dilrübā ki **ḥüsn** ilinüñ kişveri geçer / Bir şehdür ol ki cān u göñül leşkeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [ḥüsn,]*
11. Virse żiyā cemāli cihāna ʿaceb midür / Ol dilberüñ ki **ḥüsni** cihān enveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 3). [ḥüsni, -i]*
12. **Ḥüsnüñ** miṣāli bir daḫi gelmiş midür ʿaceb / Her gūşesinde berg-i gül-i erġavān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 2). [ḥüsnüñ, -üñ]*
13. Gözleri yaşın revānlar eyleyüp nālān ider / Mihrī **ḥüsnüñ** gülsitānında bugün dollābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 5). [ḥüsnüñ, -üñ]*
14. Muṣḥafında **ḥüsnüñüñ** cānā ḫaṭuñ iʿrābdur / Ṣūretüñ ʿuṣṣāḳa cāmiʿ ḳaşlaruñ miḥrābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 1). [ḥüsnüñüñ, -üñ, -üñ]*
15. Ne **ḥüsnüm** āfitāb u ne ḫod māh gencidür / Ne ḳaşlarum kemān u ne zülfüm nişāncıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [ḥüsnüm, -üm]*
16. Mihrīye raḥm it bugün yoḫsa bilürsin dostum / İrteden tīz **ḥüsnünüñ** āyīnesini mū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [ḥüsnünüñ, -ün, -üñ]*
17. Gelmişem **ḥüsnüñ** zekātından ki şeylillāh idem / Ṣanma ki bu dervīşi cānā nāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [ḥüsnüñ, -üñ]*
18. Bu nevbahāra bir gün olur kim ḫazān irer / Ġırrʾolma **ḥüsne** sevdügüm āḫir beḳāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [ḥüsne, -e]*
19. **Ḥüsn** iline şāh olalıdan yaḳar dil şehrini / Böyle ẓālim olmasun hiç pādişāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [ḥüsn,]*
20. Egerçi yazamadum **ḥüsnüñüñ** kitābetini / Velīk çoḳ oḳumuşam cemālüñ āyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 1). [ḥüsnüñüñ, -üñ, -üñ]*
21. Dime bugün ki **ḥüsn** ilinüñ pādişāhıyam / Mihrī gibi felek ider irte gedā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [ḥüsn,]*
22. **Ḥüsnüñ** bahārı bulmuş iken revnaḳ ey perī / İrgürmeye ḫazāna ṣaḳın beddu ʿā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [ḥüsnüñ, -üñ]*
23. Ser-i zülfine berdār itsün āḫir / Seni bir **ḥüsn** ilinüñ pādişāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 7). [ḥüsn,]*
24. Ġırrʾolmañ iñen ḥüsnüñüz ey ḫūb ṣanemler / Gül ʿömri gibi tīz geçer **ḥüsn** beḳāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [ḥüsn,]*
25. Ḫoş rūḥa ġıdā idi ṣanem **ḥüsni** nevāsı / İllā nidelüm vardur anuñ daḫi fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [ḥüsni, -i]*
26. Ġırrʾolmañ iñen **ḥüsnüñüz** ey ḫūb ṣanemler / Gül ʿömri gibi tīz geçer ḥüsn beḳāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [ḥüsnüñüz, -üñüz]*
27. Mekteb-i reʾyinde ebced ṭıflıdur bil şübhesiz / Görmese **ḥüsni** kitābından ulüʾl-ebṣār bāb

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 16). [ḥüsni, -i]

28. Medḥ itmege **ḥüsnüñi** gülistān-ı çemende / Bir bülbül-i ḫoş-ṭābᶜ durur bu daḥi gūyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 37). [ḥüsnüñi, -ü, -ñ, -i]*
29. **Ḥüsnüñ** güni münevver ola ḥaşre dek şehā / Niteki āsumān u zemīn ber-ḳarār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 14). [ḥüsnüñ, -üñ]*
30. Her cān şehā ki olmaya ḳurbānı **ḥüsnüñüñ** / Taḥḳīḳ belki āḫir anuñ yeri nārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [ḥüsnüñüñ, -ü, -ñüñ]*
31. Senā-ḫān olalı bülbül-i cān gülşende / **Ḥüsnüñe** ḳarşu olur şām u seḥer ḫoş güftār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 4). [ḥüsnüñe, -üñ, -e]*
32. Dil bülbüli nālānlar ide **ḥüsnüñe** ḳarşu / Sen yüz viresin ey yüzi gül ḫāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 5). [ḥüsnüñe, -üñ, -e]*
33. Bir güzeller şāhını **ḥüsn** içre gördüm nāgehān / Ser-te-ser dil mülkini didüm ki āḫir bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [ḥüsn,]*
34. Sā'illerine virmeye hiç **ḥüsni** zekātın / Yādlara ḳıla luṭf ile iḥsān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 4). [ḥüsni, -i]*
35. Yaylañ ile **ḥüsnüñi** her kim göre dir şāhā / Kendüsi durur ġılmān yaylaḳı cinān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 3). [ḥüsnüñi, -üñ, -i]*
36. Bu **ḥüsn** ü bu melāḥat ü bu ḫulḳ u ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [ḥüsn,]*
37. Zīneti **ḥüsnüñ** gülistānında ögrenmiş meger / Baġlamış bāġ-ı cihānda gör ne ḫoş eṭvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [ḥüsnüñ, -üñ]*
38. Dizer bir ḳılda ᶜuşşāḳı meger **ḥüsnüñ** ḳıyāmetdür / Ki ᶜaḳl u dīn ü dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [ḥüsnüñ, -üñ]*
39. Bugün bir **ḥüsn** şāhınuñ yüz urdum āsitānına / İrişdi ᶜandelīb-i dil cemāli gülsitānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 1). [ḥüsn,]*

ḥüsn: *Güzellik; saltanat.*

1. Yanalı **ḥüsnüñ** çerāġı nūra ġarḳ oldı cihān / Ẓulmeti ḳaṭᶜ eyledi vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [ḥüsnüñ, -üñ]*
2. Ey saᶜādet āfitābı **ḥüsnüñ** iẓhār olmadın / Mā-teḳaddemden saña olmışdı ḥayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 12). [ḥüsnüñ, -üñ]*

ḥüsn: *Güzellik; güzel yüz.*

1. Ey ṭalᶜat-ı ḫurşīd eyā **ḥüsn** ile ġarrā / ᶜīd ayı gibi ḳaşlaruñ oldı çü hüveydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 26). [ḥüsn,]*
2. Beñzeyem deyü kemān ebrūlarıyla **ḥüsnine** / Gāh bedr eyler ḳamer kendüzüni gāhī hilāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [ḥüsnine, -i, -n, -e]*
3. Ḳaşına beñzedügi bugün budur anuñ hilāl / İrte bir gün **ḥüsnine** öyküne yaᶜni nᵓiḥtimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [ḥüsnine, -i, -n, -e]*
4. Çeşmüñi görmez meger nergis kᵓ olupdur bī-baṣar / **Ḥüsnüñe** ḳılup naẓar oldı ulüᵓl-ebṣār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 16). [ḥüsnüñe, -üñ, -e]*
5. Güneş **ḥüsnüñ** ḳamer alnuñ görelden oldı sergerdān / Müjeñ sehm oḳudur bildi ḳaşuñ çarḫuñ kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [ḥüsnüñ, -üñ]*
6. Keşf eyleyeli **ḥüsni** ziyāsını ᶜāleme / Ṭoldı sürūr u ᶜişret ile her diyār ᶜīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 11). [ḥüsni, -i]*
7. Ṣandum ki seḥāb içre niḥān oldı ḳamer / Yār **ḥüsninde** meger itmiş imiş zülfini tār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [ḥüsninde, -i, -n, -de]*
8. **Ḥüsnüñüñ** üstindeki ol māh ḥaḳḳıçün begüm / Cān u dilden bendeñüm ben şāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [ḥüsnüñüñ, -üñ, -üñ]*
9. Hidāyet nūrı keşf olsa bedīᶜ olmaya **ḥüsnüñden** / Muṭavvel zülfüñüñ zīrā maᶜānīsi beyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 2). [ḥüsnüñden, -üñ, -den]*
10. Bizden ḳaçurur **ḥüsnini** dilber ne ḳolaysuz / Bülbülden ırağ oldı gül-i ter ne ḳolaysuz *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 1). [ḥüsnini, -i, -n, -i]

11. Tā ebed ẓulmet şebinde ḳalmış idim dostuñ / Māhtābı **ḥüsninüñ** ger itmese iḫrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 5). [ḥüsninüñ, -i, -nüñ]*
12. Benefşem ḫāṭṭuñ u **ḥüsnüñ** bahārum / Hemān besdür baña sevgüli yārüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 1). [ḥüsnüñ, -üñ]*
13. Nicʾ aġlayasun ḫār-ı cefāsı ile ey dil / Baḳ ġoncalaruñ **ḥüsnine** gül gibi gül imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 3). [ḥüsnine, -i, -n, -e]*
14. **Ḥüsni** münevver itse cihānı ʿaceb midür / Burc-ı şerefde eyledi ol şehriyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 8). [ḥüsni, -i]*

ḥüsn: *Güzellik; hakimiyet, güç.*

1. Andan berü ki gördi yüzüñ āfitābını / Cān ile oldı **ḥüsnüñe** ḥayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 6). [ḥüsnüñe, -üñ, -e]*

ḥüsn: *Güzellik; güzel, sevindirici haber.*

1. **Ḥüsnüñ** berātın iltdi ṣabā gülsitāna çün / Gördi tebessüm eyledi her ġonca açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 7). [ḥüsnüñ, -üñ]*

ḥüsn: *Güzellik, yüz güzelliği; gençlik çağı.*

1. Ġırrʾolma **ḥüsne** ḫūbluġuñ eyyāmı tīz geçer / ʿĀşıḳlar āhın alma gerekse saña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 6). [ḥüsne, -e]*
2. Ḫurrem iden ʿālemi cānā cemālüñ bāġıdur / Dostum ʿuşşāḳa raḥm itgil ki **ḥüsnüñ** çaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 1). [ḥüsnüñ, -üñ]*

ḥüsn gülsitānı: *Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin güzel yüzü.*

1. Didi **ḥüsnüm gülsitānınuñ** hezārān derd ile / Rūz u şeb bülbül gibi nālānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [ḥüsn gülsitānı, -üm]*

ḥüsn kitābı: *Güzellik kitabı, güzellik konusunda yazılmış kitap; sevgilinin güzelliği, güzel yüzü.*

1. Araram **ḥüsn kitābın** ki vefā resmi bulam / Her cefā bābı ile mesʾele-i nāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [ḥüsn kitābı,]*

ḥüsn sermāyesi: *Güzellik serveti; güzellik, tazelik.*

1. **Ḥüsn sermāyesi** elden gidicek bir gün ola / Bildüre itdügüñi sevdügüm Allāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 3). [ḥüsn sermāyesi,]*

ḥüsn-i ḫulḳ: *Güzel ahlak.*

1. Seni bu **ḥüsn-i ḫulḳ** ile görenler dir ki ey ḫusrev / Melāḥatde leṭāfetde bu ḫod Yūsuf-ı s̱ānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [ḥüsn-i ḫulḳ,]*

ḥüsn-i leṭāfet: *Hoş, latif güzellik, sevgilinin güzel yüzü.*

1. Zeyn itmiş idi meclisi **ḥüsn-i leṭāfeti** / Ol ḫatt u ḫāl ü zülf-i perīşān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 5). [ḥüsn-i leṭāfet,]*

ḥüsn-i şābāş: *Alkışın en güzeli, bir işin onaylandığını ve beğenildiğini gösteren el çırpma hareketini en güzel şekilde yapma.*

1. Hevā-yı laʿl-i şīrīnüñ içün cān virdügüm Ferhād / Göreydi dostum her dem iderdi **ḥüsn-i şābāşı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 5). [ḥüsn-i şābāş,]*

ḥüsninüñ meydānı: *Güzellik meydanı; sevgilinin yüzü.*

1. Ḫūblaruñ zülfi ṣalıncaġında cānlar ṣalınur / Zeyn olıcaḳ **ḥüsninüñ meydānı** bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 4). [ḥüsninüñ meydānı, -i, -nüñ]*

ḥüsninüñ şemsi: *Güzellik güneşi; sevgilinin etrafına ışık saçan güzel yüzü.*

1. Ḳāmeti cān gülşeninde serv ü ʿarʿar bağlamış / **Ḥüsninüñ şemsi** cihān bāġına enver bağlamış *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 5). [ḥüsninüñ şemsi,]*

ḥüsnüñ kitābı: *Güzellik kitabı; sevgilinin Kur'an'a benzetilen yüzü.*

1. ʿAḳl-ı küll ü dāniş ü ʿilm ü ulüʾl-elbāb bāb / Görmese **ḥüsnüñ kitābından** dirüz nādān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [ḥüsnüñ kitābı,]*

ḥüsnüñ kitābı: *Güzellik kitabı; sevgilinin güzel yüzü.*

1. Müşkilüm ḥall olmaz idi gūşe-i dersḫānede / İtmesem **ḥüsnüñ kitābından** şehā her bār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 2). [ḥüsnüñ kitābı, -üñ]*

hüveydā ol-: *Ortaya çıkmak, belli olmak, görülmek.*

1. Ey ṭalʿat-ı ḫurşīd eyā ḥüsn ile ġarrā / ʿĪd ayı gibi ḳaşlaruñ **oldı** çü **hüveydā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 26). [hüveydā ol-,]*

I

ırak: *Uzak.*

1. Aġlañ gülüñ ol ʿāşıḳı ey ḥāl bilenler / Cānānı ḥabībi anuñ **ırak** ile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 4). [ırak,]*

ırak ol-: *Uzak kalmak, ayrı düşmek.*

1. Vaḳt-i nevrūz irdi bu eṣnāda ġāyet cehl ola / Bir nefes **olmaḳ** ḥabībüñ ḫāk-i pāyından **ırağ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 4). [ırağ ol-,]*
2. Çün vaḳt-i bahār oldı vü hengām-ı çemendür / Bu demde gülistāndan **ırağ olmaya** aṣlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 7). [ırağ ol-,]*
3. Bir dem ol dilber cemālinden **ırağ olmaḳ** ne güç / Bir nefes cānānesüz ʿālemde ṣaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 1). [ırağ ol-,]*
4. Bizden ḳaçurur ḥüsnini dilber ne ḳolaysuz / Bülbülden **ırağ oldı** gül-i ter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 1). [ırağ ol-,]*
5. Derdā vü dirīġā kişinüñ sevgülü yāri / Yanından **ırağ olduġı** bir ān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 3). [ırağ ol-,]*
6. Bir nefes Mihrī vücūduñdan **ırağ olmadı** ġam / Ḫūblaruñ cevri meger kim bile yoġruldı gile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 7). [ırağ ol-,]*
7. Gözlerüm rūy-ı laṭīfinden **ırağ olalı** cān / Dir idüp āh u fiġān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 2). [ırağ ol-,]*

ırak ol-: *Uzak olmak, yaklaşmamak.*

1. Ol vücūd-ı nāzenīnüñden **ırağ olsun** elem / Düşmenüñe ḫāne-i ġam içre miḥnet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 3). [ırağ ol-,]*

ırakdan: *Uzaktan, yakınlaşmadan; konuşmadan, görüşmeden.*

1. Ḥoḳḳa-i laʿlinden aġyāra müferriḥler virür / Ben **ırakdan** olmışamdur aña ḫayrān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 2). [ırakdan,]*

ırla-: *Şarkı söylemek.*

1. Zühre çengin yere çaldı çarḫ hem çār-pāresin / Her ḳaçan ol māhrūlar **ırladı** āvāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [ırladı, -dı]*

ırmak: *Irmak, nehir.*

1. Eşk-i çeşmümden olur cūş itdügi **ırmaġlar** / Dūd-ı āhumdandur ebr olduġı her dem daġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 1). [ırmaġlar, -lar]*

ırmak *Nehir, akarsu; aşığın gözyaşlarının oluşturduğu ırmak.*

1. Yaşum **ırmaġı** kenārın ṭolanup her demde / Ṣalınup seyr idelüm serv-i ḫırāmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 4). [ırmaġı, -ı]*

ırmak: *Irmak, nehir, akarsu; gözden akan yaş.*

1. Varalum kūyuña her demde fiġānlar idelüm / Yaşum **ırmaġını** her cāya revānlar idelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 5). [ırmaġını, -ı, -n, -ı]*

ısı: *Sahip, malik.*

1. Nice ʿadl **ıssı** şehenşāh-ı cihānsın ki gelür / Āsitānuña güneş ḫıdmete her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 2). [ıssı,]*

ıżṭırāb çek-: *Sıkıntıya düşmek, zorluk yaşamak; mutsuz olmak, üzülmek*

1. Sāyesinde ḫoş geçer ḫalḳ-ı cihān mīr ü gedā / Devleti devrinde hergiz kimse **çekmez ıżṭırāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ıżṭırāb çek-,]*
2. Vireli ʿadlüñ eliyle ʿāleme luṭfuñ maʿāş / Şiddetinden rūzgāruñ kimse **çekmez ıżṭırāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 12). [ıżṭırāb çek-, -mez]*

İ

i-: *İ- yardımcı fiili.*

1. Tebārekallah eger dilber **ise** ancaḳ ola / Güzeller içre bugün server ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [ise, -se]*
2. Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola / Güzeller içre bugün server **ise** ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [ise, -se]*
3. Çü düşdi şevḳ-i ruḫı āfitāb çihresinüñ / Cihāna virdi żiyā enver **ise** ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 2). [ise, -se]*
4. Ṣaçından oldı muʿaṭṭar demāġ-ı rūy-ı cihān / ʿAbīr-i müşg ile bu ʿanber **ise** ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 3). [ise, -se]*
5. Hezār yerde deler sīnesini ʿuşşāḳuñ / Ḫadeng-i ġamzeleri ḫançer **ise** ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 4). [ise, -se]*
6. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur żikri / Tebārekallah eger dilber **ise** ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [ise, -se]*
7. Nice sengīn-dil **imişsin** ki eṣer itmedi hīç / ʿĀşıḳ-ı şūrīdeler āhı seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 6). [imişsin, -miş, -sin]*
8. Cānā yeter bu cānuma cevr ü cefālar it / Żecr **ise** cāna ancaḳ ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [ise, -se]*
9. Müşkilüm ḥall olmaz **idi** gūşe-i dersḫānede / İtmesem ḥüsnüñ kitābından şehā her bār baḥṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 2). [idi, -di]*
10. Öldürürem dir **imiş** zülfüñe çeşmüñ beni yār / Virme cellād eline aṣ beni ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [imiş, -miş]*
11. Şerbet-i laʿlüñ **imiş** ḫaste dile dost şifā / Demidür eyle devā bu dil-i bīmāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 4). [imiş, -miş]*
12. Eyledi yār beni derd ile āvāre meded / Ölürem itmez **ise** ḥasret ile çāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [ise, -se]*
13. Ey felek Mihrī siyeh-pūş itdüñ **ise** ġam mıdur / Ḳālebe cemʿ olmadın rūḥ iḫtiyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [ise, -se]*
14. Leẕẕetin işbu cihānuñ şimdi bildük ḥāṣılı / Yoḫ **imiş** rūy-ı zemīnde vaṣl-ı dilberden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 2). [imiş, -miş]*
15. Gözlerüme sensiz ey rūḥ-ı revānum bir nefes / Gülşen **ise** neyleyem külḫan görinür bāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 4). [ise, -se]*
16. Bize meyl eyler **idi** geh geh o çeşmi ḳaralar / Menʿ iderler oları bir iki yüzi ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 1). [idi, -di]*
17. Cānı vir yār işiginde gel i dil ṣādıḳ **iseñ** / ʿĀşıḳ oldur ki anuñ ṭoprāġa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [iseñ, -se, -ñ]*
18. Kevkeb-i seyyāre-veş seyr eyledükçe gündüzin / Ṭolmış **idi** her ṭarafdan māh ile meydānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 3). [idi, -di]*
19. Çün delmez **imiş** ġamzeleri ḫançeri bağrum / Pes bu yüregimde görinen yāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 4). [imiş, -miş]*
20. Bizi bir būse ile yād itseñ / Olmaz **idi** ḫaṭā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 5). [idi, -di]*
21. Sen gül **idüñ** çemende ben bülbül / Ol zamānı añ a behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [idüñ, -dü, -ñ]*
22. Çekmez **idi** bir nefes ḫāruñ cefāsın neylesün / Līki bülbül gülsitān içre gülüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [idi, -di]*
23. Nidelüm gözden ırağ olduñ **ise** dost yeter / Çün ḫayālüñ dil-i virānuma mihmān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 3). [ise, -se]*
24. Hecr āteşiyle dil ḫod ezelden kebāb **idi** / Sīnemde yaḳdılar cigerümde bişürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 2). [idi, -di]*
25. Öldürdüm **idi** müddeʿīyi bir çalmada tīz / Neylersin itler ʿav ʿavı ʿaḳlum şaşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 3). [idi, -di]*
26. ʿĀşıḳ **iseñ** ʿaşḳ yolında şaḳlama nāmūs u ʿār / Cehd idüp bu yolda cān vir yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [iseñ, -se, -ñ]*

27. Fāriġ olup ger göñülsüz ister **iseñ** yāruñı / Ġāfil olma key ḥaẕer ḳıl ġayrınuñ olur nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [iseñ, -se, -ñ]*
28. ʿĀlemi ġarḳ eyler **iseñ** kimse silmez yaşuñı / Ṣoñra ger ḳan aġlar **iseñ** günde biñ kez zār zār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [iseñ, -se, -ñ]*
29. ʿĀlemi ġarḳ eyler **iseñ** kimse silmez yaşuñı / Ṣoñra ger ḳan aġlar **iseñ** günde biñ kez zār zār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [iseñ, -se, -ñ]*
30. Merd **iseñ** ġayret demidür sür raḳībi hey meded / Dāmenine ter gülüñ yapışmasun saʿy eyle ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [iseñ, -se, -ñ]*
31. Öldürmesi muḥaḳḳaḳ **idi** dün raḳībi yār / Kim māniʿ oldı kim bugün ipin uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 5). [idi, -di]*
32. Zecr **ise** ḥadden aşdı gözüm yaşı başdan / Cevr ise yetdi cānuma ey dilrübā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 3). [ise, -se]*
33. Zecr ise ḥadden aşdı gözüm yaşı başdan / Cevr **ise** yetdi cānuma ey dilrübā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 3). [ise, -se]*
34. Ḳahruñ cihānda ben görürem luṭfuñı raḳīb / Öldürmek **ise** ʿāşıḳı hey bī-vefā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [ise, -se]*
35. Sen ey Necātī ister **iseñ** būriyā döşek / Yār işigünde Mihrīye bir ḳurı cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [iseñ, -se, -ñ]*
36. Ḫaste dile ḫayāli **idi** emsem eyleyen / Müşkil budur ki şimdi beni emler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [idi, -di]*
37. Her gül-endāmuñ hevāsına mey-i cām iç yüri / ʿĀrif **iseñ** furṣatı fevt itme bu dem zīnhār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [iseñ, -se, -ñ]*
38. Biñ yerde dilüm delmiş **iken** ġamzesi tīri / Çeşmi de ura sīneme ḫançer ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 3). [iken, -ken]*
39. Buyurmuş **iken** aşmaġa ol yār raḳībi / Aşılmadan it üzile urġan ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 5). [iken, -ken]*
40. Öldüriser āḫir ġam-ı hicrān seni Mihrī / Yār itmez **ise** derdüñe dermān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 6). [ise, -se]*
41. Ḫārı elden ḳoyalum cān virelüm gül yolına / Ḳaçan **ise** gidecekdür ḳoy a gitsün başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 3). [ise, -se]*
42. Fettān gözüñüñ ḳaṣdı dil ü cān **imiş** ey dost / Tīr-i müjeñe sīne nişān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [imiş, -miş]*
43. Dişüñ var **iken** lüʿlü ü mercānı niderler / Laʿlün var iken çeşme-i ḥayvānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [iken, -ken]*
44. Dişüñ var iken lüʿlü ü mercānı niderler / Laʿlün var **iken** çeşme-i ḥayvānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [iken, -ken]*
45. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ ü ruḫuñ var **iken** ey dost / Serv ü semen ü lāle ü reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [iken, -ken]*
46. Sensüz ṣanemā cismüme bu cānı gerekmez / Cānum sen **imişsin** baña cān ānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [imişsin, -miş, -sin]*
47. Cānānuñı terk it didi cānuñ gerek **ise** / Mihrī didi cānānı gerek cānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [ise, -se]*
48. Öldürmek **ise** ey dost raḳībi yeter ancaḳ / Ol kelb-i laʿīnüñ bir avuç ḳanı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [ise, -se]*
49. Sen var **iken** ey dost baña yār gerekmez / Cevrüñ çekeyüm ġayri vefādār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [iken, -ken]*
50. Ḳılmaḳ diler **iseñ** dil-i vīrāneyi maʿmūr / Gel göñlümüzi yap ḳatı vīrānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 8). [iseñ, -se, -ñ]*
51. Āsumānīler atar göklere āhum dün ü gün / Berḳ-ı āḫumla ʿaceb yanmaz **ise** yılduzumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 6). [ise, -se]*
52. Görmedüm bir ḫūb kim yanında olmaya raḳīb / Bu cihān bāġında hiç gül olmaz **imiş** ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [imiş, -miş]*
53. Geldiyse ḫaṭṭı gül yüzine Mihrī ġam degül / Ter ġonca **iken** eylemişüz iḫtiyār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 9). [iken, -ken]*
54. Çeşmi dir **imiş** Mihrīñ cānın ḳıluram yaġmā / İtsün iderüz ġāyet hey biz bu ziyāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [imiş, -miş]*
55. Ey ehl-i ṣafā cehd it ʿaşḳ ile geçür ʿömri / Bulmaḳ diler **iseñ** ger cān ile cihāndan ḥaẕ

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [iseñ, -se, -ñ]

56. Ṭapuñdan ummaz idüm dost āḫir / Ḳatuñda ola **idi** külli żāyiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 5). [idi, -di]*
57. Ṭapuñdan ummaz **idüm** dost āḫir / Ḳatuñda ola idi külli żāyiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 5). [idüm, -dü, -m]*
58. Yaḳmasa ġam ẓulmetinde ḳalmış **idüm** tā ebed / Ruḫları nārı ḫayāli ḫāne-i dilde çerāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 4). [idüm, -dü, -m]*
59. Ġamzeñ ġarażı cān **ise** cānā ne tekellüf / Başumda senüñ cān daḫi cānāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [ise, -se]*
60. Mihrī saña biñ cān diler **iseñ** virür ey dost / Bir būse vire send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [iseñ, -se, -ñ]*
61. Nice bir nā-ḥaḳ yere ḳanlar dökersin ẓulm ile / Var **ise** ʿaḳlun gel eyle nefsüñe Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [ise, -se]*
62. Tā ebed ẓulmet şebinde ḳalmış **idim** dostuñ / Māhtābı ḥüsninüñ ger itmese iḫrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 5). [idim, -di, -m]*
63. Ruḫları naṭʿında şah-māt olmadan cān oynaram / ʿĀlem içre var **ise** ancaḳ ola Leclāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 2). [ise, -se]*
64. İtüñle işigüñde çün her gice hemdemdür / ʿİzzet **ise** Mihrīye yeter bu hemān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [ise, -se]*
65. İ Mihrī sāde-rū olsaydı yüz yıl / Çeker **idüm** cefāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 6). [idüm, -dü, -m]*
66. Raḳībüñ lāf urup dirmiş anı öldürürin bir gün / Er **ise** gelsün ol nāmerd aña göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [ise, -se]*
67. Kime ḫālüm didümse ḫaḳḳuñda / Bī-vefā dirler **idi** hep gerçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 4). [idi, -di]*
68. Terk itdüñ itmezem dir **iken** mübtelāñı āh / Ḫūblar içinde ʿahd ü emān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [iken, -ken]*
69. Bī-çāre Mihrʾe müşteri **iken** ḳamū ünās / Bendʾitdi ise saña zamān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [iken, -ken]*
70. Dil virdüm **ise** saña i cān böyle mi gerek / Her demde çeşmüñ eyleye ḳan böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [ise, -se]*
71. Sen bī-vefāyı sevdüm **ise** kāfir olmadum / Nāz u ʿitāb ü cevr hemān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [ise, -se]*
72. Bī-çāre Mihrʾe müşteri iken ḳamū ünās / Bendʾitdi **ise** saña zamān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [ise, -se]*
73. Ruḫlaruñ nārıyla dil yandı kebāb oldı yürek / Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān **ise** alsun tīzrek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 1). [ise, -se]*
74. Raḳībā beni menʿ itme nigāruñ ḫāk-i pāyinden / Eger menʿ ider **iseñ** bil ne dīnüñ var ne āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [iseñ, -se, -ñ]*
75. Vefā ḳılam dimiş idüñ cefālaruñ çekene / Naẓīrüñ olmaz **idi** ʿahde ber-ḳarār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 2). [idi, -di]*
76. Vefā ḳılam dimiş **idüñ** cefālaruñ çekene / Naẓīrüñ olmaz idi ʿahde ber-ḳarār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 2). [idüñ, -dü, -ñ]*
77. Ġamuñla sen daḫi bilseñ neler çeker ʿāşıḳ / Bu cevri itmez **idüñ** ṭālib-i dīdār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [idüñ, -dü, -ñ]*
78. Gün cemālüñle münevver olmış **iken** cān u dil / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Mihrīyi māhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [iken, -ken]*
79. İnanmaz **idüm** kimseye öldüm dise el-ḥaḳ / Yalan dilüñe aldanup ey yār inandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [idüm, -dü, -m]*
80. Zāhidā döndüñ **ise** ger yārdan sen nār içün / Yanayın ol nāra ben ol yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [ise, -se]*
81. Öldürse gerek beni ḫayāl-i lebüñ ey dost / Bu ḫaste dile ḳılmaz **iseñ** ẕerre ḳadar em *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [iseñ, -se, -ñ]*
82. Var **ise** müşgīn ṣaçuñ būyından itmişdür güẕer / Kʾ ol hevā ile ṣabā ʿanber-feşāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [ise, -se]*
83. ʿÖmür vefā ider **iken** cihānı ḫoş görelüm / Bahār faṣlı irince ḫazānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 1). [iken, -ken]*

84. Ḫūb **iken** eyle vefā yoluña cānlar virene / Böyle ḳalmaz bu güzellik de hemān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 6). [iken, -ken]*
85. Bir bendesine düşmen işin yāri itmesün / Bir ḫaste ṣıḥḥat ister **iken** cānı gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 1). [iken, -ken]*
86. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde beni hīçe ṣatdı yār / Ayaġa düşdük **ise** yabanlara atmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 2). [ise, -se]*
87. Beni āzāde **iken** ʿaşḳa giriftār itdüñ / Göreyin sen de benüm gibi giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 6). [iken, -ken]*
88. Ḥasret-i çāh-ı zenaḫdānuñ durur ger var **ise** / Bu cihān gülşenlerin Mihrīye zindān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 5). [ise, -se]*
89. ʿĪd-i aḍḥā ne mübārek gün **idi** gördüm ḫoş / Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 5). [idi, -di]*
90. Mihrī yār ister iseñ dāmen-i aġyāra yapış / Gül ele girmez **imiş** ṭutmayıcaḳ ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 4). [imiş, -miş]*
91. Mihrī yār ister **iseñ** dāmen-i aġyāra yapış / Gül ele girmez imiş ṭutmayıcaḳ ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 4). [iseñ, -se, -ñ]*
92. Öl diril ol yaḳasuz Nāmi eger ʿārif **iseñ** / Ḫūblaruñ ḳoma elden hele zinhār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [iseñ, -se, -ñ]*
93. Ḳanda varam ṣaçlaruñ gibi kemendüm var **iken** / Ḥalḳa-i zülfüñ gibi boynumda bendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [iken, -ken]*
94. Ḳanda varam ṣaçlaruñ gibi kemendüm var iken / Ḥalḳa-i zülfüñ gibi boynumda bendüm var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [iken, -ken]*
95. Ṭūbaya meyl itmezin ben sidre ḥaḳḳı dostum / Müntehā ḳaddüñ gibi serv-i bülendüm var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 2). [iken, -ken]*
96. Ḫūblar içre ger şeh-i devrānsa bende olmazam / Ehl-i ḥüsn içre senüñ gibi efendüm var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [iken, -ken]*
97. Leblerüñ ẕikri yiter dil ṭūtisinüñ şekkeri / Neylerin ḳandi dehānum ṭolı ḳandüm var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 4). [iken, -ken]*
98. Dilde ġam gözümde nem sīnemde āteş her zamān / Kime derdüm yanayın ben kendü kendüm var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [iken, -ken]*
99. Vaṣlın isterseñ i dil dilber ġamıyla ḫurrem ol / Kimseyi gūş itme benüm böyle pendüm var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [iken, -ken]*
100. Şādam ol dilber dimiş kim kimseye raḥm itmezem / Mihrī gibi bir belākeş derdmendüm var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [iken, -ken]*
101. Çalmış **idüm** ṭaşa ben nāmūs u ʿārum şīşesin / ʿĀlem içre ġayretüm ḫalḳ içre ʿārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [idüm, -dü, -m]*
102. Gülşene meyl itmezem gül gibi yārüm var **iken** / Bülbüli gūş itmezem āh ile zārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [iken, -ken]*
103. Gülşene meyl itmezem gül gibi yārüm var iken / Bülbüli gūş itmezem āh ile zārum var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [iken, -ken]*
104. Serve baş indürmezem ṭūbāya boynum egmezem / Müntehā ḳaddüñ gibi raʿnā çenārum var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 2). [iken, -ken]*
105. Cān u dil naḳdini cānān yolına ḫarc eyledüm / Ḫoş ṣafā sürdüm cihānda elde varum var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [iken, -ken]*
106. Sīnemüñ gencīnesinden eksük olmaz laʿl ü dür / Müflis olmaz dil ne ġam bu ʿeşk-bārum var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [iken, -ken]*
107. Neylerem ben ʿizz ü cāhı yā cihānuñ rifʿatın / İtleriyle işiginde iʿtibārum var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [iken, -ken]*
108. Çalmış idüm ṭaşa ben nāmūs u ʿārum şīşesin / ʿĀlem içre ġayretüm ḫalḳ içre ʿārum var **iken** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [iken, -ken]*
109. Mihrīyi bī-iḫtiyār itmişdüñ ey dildār-ı men / Başda ʿaḳlum ü elümde iḫtiyārum var **iken**

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 7). [iken, -ken]

110. Yolına cān virmek **imiş** Mihrī ancaḳ çāresi / Yār içün aġyāra varup nice bir yalvarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 5). [imiş, -miş]*
111. Yoġ **imiş** çünkim naṣībüm vaṣl-ı cānān olmadan / El yudum şimden girü derdüme dermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 1). [imiş, -miş]*
112. Nice zülf ü nice mū ʿanber-i gīsūdur bu / Var **ise** sünbül ü reyḥāna viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [ise, -se]*
113. Ne şāʿir kāmil-i irfān **imiş** bu / Ne ḳulzüm lücce-i ummān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 1). [imiş, -miş]*
114. Ne şāʿir kāmil-i irfān imiş bu / Ne ḳulzüm lücce-i ummān **imiş** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 1). [imiş, -miş]*
115. Libās-ı şerʿ geymiş bāṭınında / Egerçi ẓāhiren ʿuryān **imiş** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 2). [imiş, -miş]*
116. Görinmiş ḫalḳa ḫod sūretde dervīş / Velīkin maʿnide sulṭān **imiş** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 3). [imiş, -miş]*
117. Ḥudāya minnet ü elḥamdülillāh / İşiginde şehüñ mihmān **imiş** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 4). [imiş, -miş]*
118. Maʿānī gevheri ile pür olmış / İ Mihrī gūş ṭut bir kān **imiş** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 5). [imiş, -miş]*
119. El virmiş **idi** ḫoş bize devrān geçen gice / Hem-ṣoḥbet idi dilber ü cānān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [idi, -di]*
120. El virmiş idi ḫoş bize devrān geçen gice / Hem-ṣoḥbet **idi** dilber ü cānān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [idi, -di]*
121. Zeyn itmiş **idi** meclisi ḥüsn-i leṭāfeti / Ol ḫatt u ḫāl ü zülf-i perīşān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 5). [idi, -di]*
122. Bir ġonca-laʿl şevḳine mestāne germ olup / Çāk itmiş **idi** Mihrī girībān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 6). [idi, -di]*
123. Ẓulmet şebinde ḳalmış **idüm** ḫayli derd ile / Girdi elüme bir meh-i tābān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 2). [idüm, -dü, -m]*
124. Devlet atına süvār olmış idük bir nice yār / Bizüm olmış **idi** başdan başa meydān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 2). [idi, -di]*
125. Māh-ı ẕiʾl-ḥiccenüñ on beş gicesi ḫoş şeb **idi** / Kʾ eyledi yār ile bile seyrān Mihrī bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [idi, -di]*
126. Devlet atına süvār olmış **idük** bir nice yār / Bizüm olmış idi başdan başa meydān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 2). [idük, -dü, -k]*
127. Mest **idüm** ʿaşḳı meyinden daḫi bir bāde ṣunup / Curʿa-i laʿli beni eyledi ḫayrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [idüm, -dü, -m]*
128. Rūzgāruñ elemin çekmiş **idük** ḫayli zamān / Ḥamdülillah bizi yār eyledi bī-ġam bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 3). [idük, -dü, -k]*
129. Furṣat el virmiş **iken** būse-kinār it yāri / Dāʾimā girmez i Mihrī ele bu dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 5). [iken, -ken]*
130. Gerçi ki müjeñ ḫançer ile sīnemi deldi / Dil daḫi senüñdür diler **iseñ** meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [iseñ, -se, -ñ]*
131. Dilber didi bir būse virem cān virür **iseñ** / Mihrī didi bir cāna ne minnet meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [iseñ, -se, -ñ]*
132. Şeb-i yeldā gicesi Mihrīye gör nʾitdi felek / Görmez **idi** getürüp eyledi mihmān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [idi, -di]*
133. Bu yār-ı cefākārum maḥbūb **idi** vaḳtinde / Bu gözleri mekkārum ḫoş ḫūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 1). [idi, -di]*
134. Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde / Bu gözleri mekkārum ḫoş ḫūb **idi** vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 1). [idi, -di]*
135. Gül-ruḫlar **idi** ḫande şehlerdi buña bende / Şeftālusı turfanda merġūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 2). [idi, -di]*
136. Gül-ruḫlar idi ḫande şehlerdi buña bende / Şeftālusı turfanda merġūb **idi** vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 2). [idi, -di]*
137. Ebrūsı kemān **idi** ṣayd itdügi cān idi / Bir ġonca dehān idi maṭlūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [idi, -di]*

138. Ebrūsı kemān idi ṣayd itdügi cān **idi** / Bir ġonca dehān idi maṭlūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [idi, -di]*
139. Ebrūsı kemān idi ṣayd itdügi cān idi / Bir ġonca dehān **idi** maṭlūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [idi, -di]*
140. Ebrūsı kemān idi ṣayd itdügi cān idi / Bir ġonca dehān idi maṭlūb **idi** vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [idi, -di]*
141. Cānlardı buña ḳurbān baḳmazdı yüze bir ān / ʿĀşıḳları hep ḳurbān-āşūb **idi** vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 4). [idi, -di]*
142. Şimdi ḫaṭını Mihrī gördükçe ḫadinde dir / Bu yār-ı cefākārum maḥbūb **idi** vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 5). [idi, -di]*
143. Zencīr ṭutmaz **idi** bu dīvāne Mihrīyi / Bendʾitdi bend-i zülfüñ anı şimdi mūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [idi, -di]*
144. Devlet hümāsı olmış **iken** ismüñ ey perī / Pervāz urup neden kʾ uçasın şimdi tüy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [iken, -ken]*
145. Cān vir ġamumla ger dir **iseñ** başum üstine / Teslīm-i cān idem ṣanemā başum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 1). [iseñ, -se, -ñ]*
146. Mihrī hem-dem olagör ʿömr-i ṭavīl ister **iseñ** / Zülfi sünbül gözi nergis ḫaṭı reyḥānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 8). [iseñ, -se, -ñ]*
147. Sen ciger zaḫmına her demde ṭurup ek nemegi / Ben diyem ḳomaya ḥaḳḳı var **ise** nānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 3). [ise, -se]*
148. Bir kerre ḳadem başmaġa cānā yüzüm üzre / ʿAhd itmiş **idüñ** gel berü peymānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 6). [idüñ, -dü, -ñ]*
149. Ṣūfī ḳatuñda ḫūbları sevmek günāh **ise** / Sen fāriġ ol ḳo ben yanayın ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [ise, -se]*
150. ʿĀşıḳa dirler **idi** ṣabr gerek yā ḫo sefer / Bu kelām ḥaḳḳı budur gerçek imiş ādemīde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 5). [idi, -di]*
151. ʿĀşıḳa dirler idi ṣabr gerek yā ḫo sefer / Bu kelām ḥaḳḳı budur gerçek **imiş** ādemīde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 5). [imiş, -miş]*
152. İtdi gerçi ki felek Mihrī vaṭandan seni dūr / Ġurbetüñ ḫoşça **imiş** ḫayli dile ʿālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [imiş, -miş]*
153. Pāre ḳılsa itlerüñ cānā raḳīb-i kāfiri / Olmaz **idi** daḫi bir vech ile ġavġālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [idi, -di]*
154. Dil teşnesine zemzem-i laʿlin irürmese / Ḫār-ı cefāda ölmiş **idüm** ben beriyyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 6). [idüm, -dü, -m]*
155. Egler **idi** bularuñ luṭfı ġarīb göñlümüzi / Şimdi kim vire ṣafā bu dil-i vīrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 7). [idi, -di]*
156. Mihrī ger ʿömr vefā eyler **ise** kesme ümīd / Geleler ṣaġlıġ ile bir gün ola yanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 9). [ise, -se]*
157. Mest-i ʿaşḳ ol yüri çāk eyle girībānuñı / Hem-dem ol ʿārif **iseñ** zülf-i perīşānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 2). [iseñ, -se, -ñ]*
158. Ne ḳadar cevr ider **iseñ** ṣanemā terk itmez / Mihrī mihrüñi senüñ tā meger ol vara sine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [iseñ, -se, -ñ]*
159. Ḳahr-ı aġyār ile bıçaḳ süñüge irmiş **idi** / Cevr-i yār ile bu kez geçdi süñükden ilige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 4). [idi, -di]*
160. Geçmiş ki ḥayıf Mihrī Amāsiyyede ʿömrüñ / Ḳoṣṭanṭinide ʿāḳil **iseñ** gitme ḳal imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 7). [iseñ, -se, -ñ]*
161. Egerçi müşkil **idi** līk cānda ḥıfẓ itdüm / Ṣaçuñ mesāʾili ile yüzüñ ḫavāṣetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [idi, -di]*
162. Ḳo zülfi ḳışşasın oḳı cemāli muṣḥafını / Götürmek ister **iseñ** cān u dil ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [iseñ, -se, -ñ]*
163. Bülbül olup kārı dilde her dem efġān olmadan / Ḫūb **idi** vīrānelerde būm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [idi, -di]*
164. Ḥüsnüñ bahārı bulmuş **iken** revnaḳ ey perī / İrgürmeye ḫazāna ṣaḳın beddu ʿā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [iken, -ken]*
165. Böyle cihāna ḫūb yaratdı Ḫudā seni / Ḫūb itdi **ise** dimedi ol pür-cefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [ise, -se]*
166. İtseñ yeg **idi** sen bu hevādan ferāġati / Ṭabluñ avāzı semʿa ıraḳdan ḳaba gelür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 6). [idi, -di]*
167. Ḳomam ölince elden etegüñi dostum / Buldum saʿādet **ise** yeter dāmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 2). [ise, -se]*

168. ʿAhd itmiş **idüñ** Mihrīyi öldürmege cānā / Beñzer begüm ol ʿahd ile peymān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 5). [idüñ, -dü, -ñ]*
169. Ḫoş rūḥa ġıdā **idi** ṣanem ḥüsni nevāsı / İllā nidelüm vardur anuñ daḫi fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [idi, -di]*
170. Bir devr **idi** ser-defter-i ḫūbān idi Mihrī / Şimdi görüñ uş her güzelüñ oldı gedāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 6). [idi, -di]*
171. Bir devr idi ser-defter-i ḫūbān **idi** Mihrī / Şimdi görüñ uş her güzelüñ oldı gedāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 6). [idi, -di]*
172. Bu güni bahār **ise** vü yarını ḫazāndur / Kendüye ḳalur her kişinüñ yüzi ḳarası *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 5). [ise, -se]*
173. Vaṣl-ı cānānı müyesser ḳılmaz **imiş** çün felek / Bu belā-keş cāndan maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 2). [imiş, -miş]*
174. Dost nāzük yār **imişsin** böyle bilmezdüm seni / Dil yaḳıcı nār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [imişsin, -miş, -sin]*
175. Dost nāzük yār imişsin böyle bilmezdüm seni / Dil yaḳıcı nār **imişsin** böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [imişsin, -miş, -sin]*
176. Cevr ile ʿāşıḳlaruñ od yaḳdurursın başına / Ḫayli ḫoş seḥḥār **imişsin** böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 2). [imişsin, -miş, -sin]*
177. Gül gibi yüze güler didüklerince dostum / Şimdi bildüm var **imişsin** böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [imişsin, -miş, -sin]*
178. Göñlin aldum āl ile dirdüñ ḫoş inkār eyledüñ / Hey ne bī-iḳrār **imişsin** böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [imişsin, -miş, -sin]*
179. Göñli ayruḳlara virmişsin dil ile ḫoş beni / Āh kim aldar **imişsin** böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 5). [imişsin, -miş, -sin]*
180. Cümle ʿālem ḫalḳını aġyār idindüm seni yār / Sen daḫi aġyār **imişsin** böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [imişsin, -miş, -sin]*
181. Ey ki düşdüñ Mihrī her bir bī-vefānuñ pāyına / Sen daḫi bī-ʿār **imişsin** böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [imişsin, -miş, -sin]*
182. Gerçi ʿīd-i vaṣlına ḳurbān **idi** Mihrī anuñ / Līk teslīm itdi yāre cānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 6). [idi, -di]*
183. Laʿl-i nābından şeker senbūsesine dilberüñ / Urmaz **isem** ben ʿaceb dendānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 2). [isem, -se, -m]*
184. Mihrüñi ṣaḳlar **idüm** dilde gözüm yaşı velī / Eyledi sırrumı gün gibi ʿayān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [idüm, -dü, -m]*
185. Yār ile ḫoş-dem **idük** irdi bize bed-naẓaruñ / Çatlaya şallah raḳībā iki gözüñ bebegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 4). [idük, -dü, -k]*
186. ʿAḳl u dil yoluña gitdi dil ü cān ḳalmış **idi** / Fürḳatüñ eyledi andan daḫi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [idi, -di]*
187. Yüzüm üzre sürinüp ilte **idüm** ḫaste dili / Mihrīyā nām u nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 6). [idüm, -dü, -m]*
188. Bulmaz **idi** ẕerrece rifʿat cihān ḫusrevleri / Bunlara ger itmeseñ ey şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [idi, -di]*
189. Eyler **ise** nʾola cān naḳdini yoluña īs̱ār / Buldı çün vaṣluñ gibi sermāye ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [ise, -se]*
190. Esmese gülzāra ḥüsni gülşeninden bū nesīm / Virmez **idi** ḫalḳa ḳaṭʿā būy reyḥān gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [idi, -di]*
191. Almaġa āsān **idi** cennet cemāli mīvesin / Ruḫlarında olmasa s̱uʿbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [idi, -di]*
192. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān **ise** ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [ise, -se]*
193. Sünbül ṣaçuña gül yüzüñe lāle ḫaddüñe / Ger beñzerem dir **ise** ḳatı şerm-sār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 5). [ise, -se]*

194. Mihrīye işigüñde yeter ḫāk olduġı / Ger bulmaġ **ise** besdür i sulṭān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 18). [ise, -se]*
195. Her ki yavuz ṣanur **ise** saña ey şāh-ı kerem / Gözi giryān ola vü sīnesi biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [ise, -se]*
196. Fevt olup gitmiş **iken** luṭfına Ḥaḳḳuñ naẓar it / Gör nice buldı ḫayāt uşda yine ʿaẓm-i remīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 7). [iken, -ken]*
197. Didi vaṣlı ʿīdidür şāhuñ gerekdür müjdegān / Ben didüm cān lāyıḳ **ise** ibtidā benden meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [ise, -se]*
198. Ẕāhid güzeli sevmege tevbʾitmiş **imiş** / Döndi cürmini bilüp itdi yine istiġfār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 9). [imiş, -miş]*
199. Ṣandum ki seḥāb içre niḥān oldı ḳamer / Yār ḥüsninde meger itmiş **imiş** zülfini tār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [imiş, -miş]*
200. Cemālüñi görüp ġayra naẓar eyler **isem** / Dostum tīr-i müjeñle iki gözümi çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 5). [isem, -se, -m]*
201. Dād itmez **iseñ** dādımuzı ḫūni gözüñ / Beni nā-ḥaḳ yere öldürse gerek āḫir-i kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 8). [iseñ, -se, -ñ]*
202. Taʿālallāh yaratdı ʿālemi / Anda mevcūd **idi** cümle ādemī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 3). [idi, -di]*
203. Kemāliyle kişi ger bulsa ʿizzet / Cihānda çekmez **idi** ehl-i ẕillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 14). [idi, -di]*
204. Ger irse mürdeye feyżüñ necātı / Remīm olmış **iken** bulur ḥayātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [iken, -ken]*
205. Bu **imiş** çün zamānuñ şimdi kārı / Bulurlar mesned ile iʿtibārı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [imiş, -miş]*
206. ʿĀdeti monlalaruñ maḥbūb sevmekdür ḥaṭīb / ʿĀḳil **iseñ** meẕhebüñ yitirme ʿāriflerden ol *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 7, Beyit 1). [iseñ, -se, -ñ]*
207. Rişte-i cān ile oynar ġamzesi ġammāzlar / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz **imiş** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [imiş, -miş]*
208. Bir daḫi miṣli cihān rūyına ġālib az gele / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz **imiş** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [imiş, -miş]*
209. Oynadı ḫoş Şeh Süleymānuñ öñinde baş u cān / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz **imiş** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [imiş, -miş]*
210. Bir dem içre oynasa biñ dürlü bendler gösterür / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz **imiş** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [imiş, -miş]*
211. Kendüyi çeküp kenāra ustasını aṣasın / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz **imiş** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 10). [imiş, -miş]*
212. Şāh bezminde anı Mihrī temāşā eyledi / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz **imiş** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [imiş, -miş]*
213. Ne söz söylendise ḫaḳḳında ṣādıḳ / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 2). [imiş, -miş]*
214. Her eṭrāfı gül ü serv ü semenler / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [imiş, -miş]*
215. Demāġa bū baġışlar cāna cānlar / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 6). [imiş, -miş]*
216. Otı reyḥān ü sünbül ḫāki ʿanber / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [imiş, -miş]*
217. Gülistānlar teferrücgāh yerler / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 10). [imiş, -miş]*
218. İçindedür anuñ ol şāh-ı devrān / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 12). [imiş, -miş]*
219. Aña ṣaf baġlamışlar ḥūr gördüm / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 14). [imiş, -miş]*
220. Ṭavāf-ı kūyı ṣan ḫuld-ı berīndür / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 16). [imiş, -miş]*
221. Ḳurardı üstine ḫayme-i vāla / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 18). [imiş, -miş]*
222. Çemen sulṭānı güldür vech-i aḥsen / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 20). [imiş, -miş]*

223. Eline bāde almış lāle gül-reng / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 22). [imiş, -miş]*
224. Ṣurāḥī mül demidür ne taḥammül / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 24). [imiş, -miş]*
225. Melek ṣalmış meger üstine sāye / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 26). [imiş, -miş]*
226. Budur firdevs bāġınuñ güzīni / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 28). [imiş, -miş]*
227. Bular ḫoş ʿaşḳ ayaġın eylemiş nūş / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 30). [imiş, -miş]*
228. Güle ḳarşu ider efġān bülbül / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 32). [imiş, -miş]*
229. Aġaçlar sāye ṣalmış ṣanki ḫargāh / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 34). [imiş, -miş]*
230. Bulınmaz ser-te-ser gezseñ cihānı / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 36). [imiş, -miş]*
231. Hem olmış ay u güneş saḳfına cām / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 38). [imiş, -miş]*
232. Diyār-ı Rūm içinde şimdi birdür / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 40). [imiş, -miş]*
233. Sürelüm ẕevḳ ile imdi ṣafāsın / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 42). [imiş, -miş]*
234. Diyeyin cān ile ben daḫi her dem / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 44). [imiş, -miş]*
235. Ki geçmiş ʿömrümüz ḥayfā hezār āh / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 46). [imiş, -miş]*
236. Ki gördük gizlü genci āṣikāre / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 48). [imiş, -miş]*
237. Ḫudā olsun İlāhī destgīri / Ne ḫoş yaylaḳ **imiş** bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 50). [imiş, -miş]*
238. Ger ʿāḳil **iseñ** aña ṭoġrı ṭut rāh / Varıṭur almalu bāḫçaya her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 33). [iseñ, -se, -ñ]*
239. Yüzüñi görmege gerçi kim virürem cānı ben / Sen daḫi ḫūblarda bir ʿāṣıḳ-perest **idüñ** iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [idüñ, -dü, -ñ]*
240. Ḳaşlaruñ yasına ḳanı ki nişān **idi** sīne / Ġamzeñ oḳların atarduñ dil ü cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [idi, -di]*
241. Bir zamān şehr-i Amāsiyyede İskender **idüñ** / Ḫıżr-veş āb-ı ḥayāt isteyene rehber idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 3). [idüñ, -dü, -ñ]*
242. Bir zamān şehr-i Amāsiyyede İskender idüñ / Ḫıżr-veş āb-ı ḥayāt isteyene rehber **idüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 3). [idüñ, -dü, -ñ]*
243. Ḫūblar içre ṣanemā sen daḫi bir server **idüñ** / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [idüñ, -dü, -ñ]*
244. Ḳanı ol dem ki bizümle dün ü gün hemdem idüñ / Dil-i mecrūḥumuzuñ yāresine merhem **idüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [idüñ, -dü, -ñ]*
245. Hey benüm begcegizüm sen daḫi bir ādem **idüñ** / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [idüñ, -dü, -ñ]*
246. Āşinā olmış **iken** çün bizi yād itdi felek / Yāreler üstine dāġ urdı yine dertlü yürek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 13). [iken, -ken]*
247. Dostı yād itmek **imiş** ʿādetüñüz āḫir-i kār / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 16). [imiş, -miş]*
248. Ḳomış **idüm** ʿaşḳuñuñ yolına ben cān u seri / Olmış idüm āsitānuñ bendesinüñ çākeri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 13). [idüm, -dü, -m]*
249. Ḳomış idüm ʿaşḳuñuñ yolına ben cān u seri / Olmış **idüm** āsitānuñ bendesinüñ çākeri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 13). [idüm, -dü, -m]*
250. Ḳaddüm var **iken** ḳāmetini bāġ-ı cihānda / Her ṣaḥn-ı çemende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 3). [iken, -ken]*

251. Düketmiş **imiş** ʿömrüñi ey Mihrī güzeller / Cevr ile cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 21). [imiş, -miş]*
252. Nāgāh girür **ise** elüñe dāmen-i vaṣlum / Bir vaḳt-i şerefde *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 17). [ise, -se]*
253. Ḫarc it dir **iseñ** ʿaşḳum içün ʿömr ile cānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 1). [iseñ, -se, -ñ]*
254. Terk it dir **iseñ** ʿaşḳum içün iki cihānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 2). [iseñ, -se, -ñ]*
255. Nice şehbāzdur gör kim beg iltür āşiyānına / Yüri bezm-i ḫarābātda **iken** ṭaʿn eyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [iken, -ken]*

i-: *Olmak.*

1. Ṭoḳsan bir ile yüzi ʿadedde laḳab çıḳar / ʿAḳluñ yeterse kim **idügin** bil bu serveri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [idügin, -düg, -i, -n]*

i: *Seslenme edatı.*

1. Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden **i** Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [i,]*
2. Şīrīn lebiyle aġzuña sögmiş **i** Mihrī yār / ʿÖmri çoġ olsun el götür imdi duʿālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 5). [i,]*
3. ʿİlm-i ʿaşḳı biz **i** Mihrī şöyle taḥṣīl eyledük / Şimdi her ʿāşıḳ bizümle itmege ḳorḳar baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [i,]*
4. Ḫūblaruñ vaṣfın **i** Mihrī şöyle taḳrīr eyle sen / Kim oḳursa defter ü dīvānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [i,]*
5. Cānı vir yār işiginde gel **i** dil ṣādıḳ iseñ / ʿĀşıḳ oldur ki anuñ ṭopraġa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [i,]*
6. Dertlü yürek **i** Mihrī cefāya ideydi ṣabr / Cevri zamāne ḫūbları ḥadden aşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 5). [i,]*
7. Her bādede cānān lebi yādına **i** Mihrī / Ṣarrāfi de benden beter āvāre olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [i,]*
8. Mest-i mey-i ʿaşḳ ol yüri ʿālemde **i** Mihrī / Pes rind ü ḫarābāt olana ʿār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [i,]*
9. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ **i** Mihrī dāʾimā / Yanalum pervāne-veş çün yana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 7). [i,]*
10. ʿĀrife bir ḥarf besdür hīç taṭvīl eyleme / Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden **i** Mihrī sözi kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [i,]*
11. Ḫāk-i pāyine nis̱ār itmeklik içün dilberüñ / Ḳanlu yaşuñdan **i** Mihrī dürr ü mercān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 5). [i,]*
12. İrilmez yāre cehd ile **i** Mihrī / Keşīde olmayıcaḳ ẕerre ṭāliʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 6). [i,]*
13. İ Mihrī şimdi saña ḥişşe yoḳdur / Gören görmiş ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 5). [i,]*
14. İ Mihrī sāde-rū olsaydı yüz yıl / Çeker idüm cefāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 6). [i,]*
15. Dil virdüm ise saña **i** cān böyle mi gerek / Her demde çeşmüñ eyleye ḳan böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [i,]*
16. Ḳavlüñ benümle göñlüm alınca mıdı **i** yār / Döndüresin yüzüñi revān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 3). [i,]*
17. Bahār faṣlı vü gül devri ġonca ʿālemidür / Demidür imdi **i** dil sen daḫi hezār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 4). [i,]*
18. Ḳorḫutma beni nār-ı caḥīm ile **i** nāṣiḥ / Āhum şererinden yanar odlara cehennem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 2). [i,]*
19. Ne gül ḳalur ne ḫo bülbül ne nevbahār u ḫazān / Cihān ile gel **i** Mihrī bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [i,]*
20. Gör nice derde esīr olduñ **i** bī-çāre başum / Bulmadum ḳaldı senüñ derdüñe bir çāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [i,]*
21. Sen çıḳarduñ beni zülfine uyup başdan **i** dil / Göreyin sen daḫi bu yolda ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [i,]*

22. Vaṣlın isterseñ **i** dil dilber ġamıyla ḫurrem ol / Kimseyi gūş itme benüm böyle pendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [i,]*
23. Saña āl itmesün aldanma **i** dil ġamzesine / Dilleri ṣayd idici gözleri āhūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 4). [i,]*
24. Maʿānī gevheri ile pür olmış / **İ** Mihrī gūş ṭut bir kān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 5). [i,]*
25. Furṣat el virmiş iken būse-kinār it yāri / Dāʾimā girmez **i** Mihrī ele bu dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 5). [i,]*
26. Bilsem ki perī misin **i** cān yoḫsa firişte / Biñ cān ile sevdüm seni bir kerre görüşte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [i,]*
27. Çünki zeyn oldı cihān bāġı gülistānlarla / Gel **i** dil seyr idelüm biz daḥi cānānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 1). [i,]*
28. Buña ṭaş çatlar **i** Mihrī ne taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [i,]*
29. Buña ṭaş çatlar **i** Mihrī ne taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [i,]*
30. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ yüri pervāne-veş / Sen **i** Mihrī cān virüp her dem-be-dem yan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [i,]*
31. Ger sen semend-i devlete olsañ **i** şeh süvār / Rüstem öñüñce biñ dil ile ḥāşa-dār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 13). [i,]*
32. Mihrīye işigüñde yeter ḫāk olduġı / Ger bulmaġ ise besdür **i** sulṭān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 18). [i,]*
33. Devlet bulmaḳ isterseñ **i** ḳul / Emrile ol pādişāhuñ her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 8). [i,]*
34. Görüp bu ḫūb u zībāyı **i** Mihrī ṣaḳın aldanma / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [i,]*
35. Ḥalḳʾoldı fürḳatüñden ḳaddüm benüm **i** bī-raḥm / Baġruñ senüñ ʿacebdür seng-i nigīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 4). [i,]*
36. Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden **i** Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [i,]*
37. İtleriyle hem-dem olaydum **i** Mihrī dāʾimā / Dergehinde ol şehüñ maʾlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 9). [i,]*
38. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ kʾ eşʿārınuñ maʿnāsı var / Sen aralıḳda **i** Mihrī ḳo ḳurı sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [i,]*

ʿibāret: *Oluşma, meydana gelme, mevcudiyet.*

1. Baña müfessiri ʿaşḳuñ ezelde bildürdi / Lebüñ **ʿibāretini** gör Ḥaḳuñ hidāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 2). [ʿibāretini, -i, -n, -i]*
2. Ne cānı var yaza Mānī ḳaşuñ işāretini / Ne ḥaddi var bile ʿāḳil lebüñ **ʿibāretini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 1). [ʿibāretini, -i, -n, -i]*

iblīs: *Şeytan, hilekar; rakip.*

1. Yıḳma göñlin ʿāşıḳuñ uyma raḳībe dostum / Çün bilürsin sözi **iblīsüñ** yalandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 8). [iblīsüñ, -üñ]*

iblīs: *Şeytan, insanları Allah yolundan uzaklaştırmak için uğraşan, lanetlenmiş mahluk.*

1. Ṭaġıdur leşkerini **iblīsüñ** / Nuṣret-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 8). [iblīsüñ, -üñ]*
2. Rāhın gözle gümrāh olmaġıl / Ḳıl ḥaẕer **iblīse** hemrāh olmaġıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 10). [iblīse, -e]*

ibtidā: *Önce, evvela.*

1. Didi vaṣlı ʿīdidür şāhuñ gerekdür müjdegān / Ben didüm cān lāyıḳ ise **ibtidā** benden meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [ibtidā,]*

icrā: *Davranış, durum.*

1. Sen serv-i revān pāyına yüz sürmek içündür / Bustānda revān her yaña mā olduġı **icrā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 20). [icrā,]*

iç: *Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dâhil.*

1. Leblerinden dişleri naẓmın gören dir gūyiyā / Ḥoḳḳa-i yāḳūt **içinde** dürr ü mercān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [içinde, -i, -n, -de]*
2. Ġam degül ṭutsa ḫaṭı yārüñ ʿiẕārı çevresin / Ẓulmetüñ **içinde** lā-büd āb-ı ḥayvān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 6). [içinde, -i, -n, -de]*
3. Gördüm ruḫını zülfi şebinde nihān yatur / Ṣandum seḥāb **içinde** meh-i āsumān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 1). [içinde, -i, -n, -de]*
4. Maʿni dükkān **içinde** ṣarrāf ol / Sende bulsun ḳamusı gevher-i ḫāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 5). [içinde, -i, -n, -de]*
5. Gāh zülfi ḥāʾil olur ruḫlarına geh ḫaṭı / Ḳalmasun Mihrī seḥāb **içinde** māhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [içinde, -i, -n, -de]*
6. Ṣuyı cüllāba beñzer ḥavżı vardur / Mal-ā-māl olmış **içi** āb-ı güldür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 39). [içi, -i]*
7. Diyār-ı Rūm **içinde** şimdi birdür / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 40). [içinde, -i, -n, -de]*
8. Bu devr **içinde** gūşe-i gülşende Mihrīyā / Devlet anuñ ki hemdemi bir çeşm-i aladur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 5). [içinde, -i, -n, -de]*
9. Bāzār-ı ʿaşḳ **içinde** beni hīçe ṣatdı yār / Ayaġa düşdük ise yabanlara atmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 2). [içinde, -i, -n, -de]*
10. Cinān **içinde** her dāyim ḥabībüm ḥulle geymişdür / Ḳapuñda yeg durur geymek ʿabā vü şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [içinde, -i, -n, -de]*
11. Cihān **içinde** bir ḫūba Güvāhī / Seni Ḥaḳ mübtelā ḳılsun İlāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 1). [içinde, -i, -n, -de]*
12. Gel ki senden budur ey dost bu cānuñ dilegi / Yar neler vardur **içinde** gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [içinde, -i, -n, -de]*
13. Ḫayāli ḥaddüñüñ iki gözümden olmasa ḫālī / Bitüpdür ābı **içinde** nʾola serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 7). [içinde, -i, -n, -de]*
14. Çü şāhuñ beytini maʿmūr gördüm / **İçinde** berḳ urur ol nūr gördüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 13). [içinde, -i, -n, -de]*
15. **İçindedür** anuñ ol şāh-ı devrān / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 12). [içindedür, -i, -n, -de, -dür]*
16. Ḥilm ü vaḳār u luṭf u şefāʿat didükleri / Bu dehr-i dūn **içinde** meger sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [içinde, -i, -n, -de]*
17. Meydān **içinde** çalmaġa ṭopın saʿādetüñ / Şundı elüñe ʿaşḳ ile çevgān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 13). [içinde, -i, -n, -de]*
18. Rezmüñe muḳābil ṭuramaz Sām u Nerīmān / Rüstem olamaz erlük **içinde** saña hem-tā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 17). [içinde, -i, -n, -de]*
19. Ṣaḳlasun emn ü emānında seni dāʾim Aḥad / Cān **içinde** nitekim ola elif ḥarfi ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 20). [içinde, -i, -n, -de]*
20. Ol şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ḥüsn **içinde** bī-bedel / Ol gözi şehlā ḳadi bālāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [içinde, -i, -n, -de]*
21. Terk itdüñ itmezem dir iken mübtelāñı āh / Ḫūblar **içinde** ʿahd ü emān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [içinde, -i, -n, -de]*

iç: *Dahil, iç; cennet içinde yer alan, mevcut olan güzellikler.*

1. Ḫaṭṭuñ benefşe ḥaddüñ ḫoş yāsemīne beñzer / Gülzār-ı ḥüsnüñ ey dost cennet **içine** beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 1). [içine, -i, -n, -e]*

iç: *Bir yerin, bir şeyin, bir grubun dahili, arası.*

1. Ḫaddüñ gibi gül bitmedi bir bāġ-ı cihānda / Laʿlüñ gibi yoḳ laʿl-i Bedaḫşānlar **içinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 6). [içinde, -i, -n, -de]*
2. ʿUşşāḳlaruñ cemʿ idicek defter-i ʿaşḳa / Evvel yazalar Mihrʾ ola dīvānlar **içinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 7). [içinde, -i, -n, -de]*
3. Laʿlüñ nʾola ger teşnelere virse ḥayātı / Biñ dürlü nihān çeşme-i ḥayvānlar **içinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 5). [içinde, -i, -n, -de]*
4. Çün ḥoḳḳa dehānuñ ṣanemā ḳılsa tebessüm / Rūşen görinür lü'lü' ü mercānlar **içinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 4). [içinde, -i, -n, -de]*
5. Gördi çü gözüm ḳāmet-i dil-cūyuñı cānā / El-minnetü lillāh yine bustānlar **içinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 3). [içinde, -i, -n, -de]*
6. Getürmeye sen māh gibi rūy-ı cihānda / Biñ yıl ki felek devr ide devrānlar **içinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 2). [içinde, -i, -n, -de]*
7. Ḳaddüñ gibi yoḳ serv-i ḫırāmānlar **içinde** / Ḫaddüñ gibi yoḳ berg-i gülistānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 1). [içinde, -i, -n, -de]*
8. Ḳaddüñ gibi yoḳ serv-i ḫırāmānlar içinde / Ḫaddüñ gibi yoḳ berg-i gülistānlar **içinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 1). [içinde, -i, -n, -de]*
9. Ḫalḳ içinde Mihrīyem ʿuşşāḳ **içinde** mübteẕel / Yār ḳatında ʿāciz ü āvāre vü bī-çāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [içinde, -i, -n, -de]*
10. ʿAşḳuñ yolında cānā cān virdügüm görenler / Dir ehl-i ʿaşḳ **içinde** Mihrī güzīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 5). [içinde, -i, -n, -de]*

iç: *Orta, meydan, ortalık yer.*

1. Mihrī hevā-yı ʿaşḳuñı elden ḳomaz eger / Meydān-ı ʿaşḳ **içinde** dikerlerse dārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 7). [içinde, -i, -n, -de]*

iç: *İç, ara; dahil.*

1. Cān **içinde** ṣaḳladum mihrüñ elif gibi senüñ / Gitmedi bilmem nedür cürmüm senüñ benden kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [içinde, -i, -n, -de]*

iç: *Husus, dahil, ile ilgili.*

1. Her āsitāna yüz süriyüp būse cerr ider / Bu bāb **içinde** Mihrī de senden dilencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [içinde, -i, -n, -de]*

iç-: *Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.*

1. **İçelüm** ṭurma maḥabbet ayaġın ṭolu getür / El bir idüp açalum defter-i ʿişret dürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 2). [içelüm, -elüm]*
2. Dildār laʿli yādına gülgün mey **içmege** / Ḫoşdur bu demde al elüñe sāḳi cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [içmege, -meg, -e]*
3. Her gül-endāmuñ hevāsına mey-i cām **iç** yüri / ʿĀrif iseñ furṣatı fevt itme bu dem zīnhār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [iç,]*

iç-: *Yaşamak, maruz kalmak, çekmek.*

1. Yidigüm derd **içdigüm** ġamdur enīsüm ġuṣṣa yār / Sensüzin nice geçer gör bu zamānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [içdigüm, -dig, -üm]*

iç-: *Ağza alıp yudumlamak; öpmek.*

1. **İçelüm** laʿli şarābından o gül-çihrelerüñ / Müddeʿīnüñ yüregin ṭolduralum ḳanlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 3). [içelüm, -elüm]*

içeri: *Dışarıdan içe doğru.*

1. Nāgehān girdʾ **içeri** bed-rūy didüm bir nice / Bunda mı ṣaldı Süleymān dīvi yeksān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [içeri,]*

içim: *Bir yudum miktarında olan.*

1. Öldürürseñ laʿlüñ ābı ḥasretiyle ger beni / Teşne cān vir Ḥaḳ tatırmasun bir **içim** ṣu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [içim,]*

içir-: *İçmesini sağlamak; yaşatmak.*

1. **İçirür** çarḫ elinden ʿādetidür / Kime şerbet kime zehri zamāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 5). [içirür, -ür]*

içre: *İçinde, arasında, dahilinde.*

1. Ol güzeller **içre** bī-hemtā vü raʿnā lā-naẓīr / Nāzenīnler serveri ġarrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [içre,]*
2. Cānā bu cihān **içre** vefādār ṣanemler / Her gūşede gerçi nicesi var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [içre,]*
3. Baḥr-ı şiʿr **içre** Mihrī bir dürdür / Ki anı görmemiş ola ġavvāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 4). [içre,]*
4. Nʾola begüm keremüñden bizümle yār olsañ / Güzeller **içre** ne var sen bir iḫtiyār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 1). [içre,]*
5. Ḫūblar **içre** ger şeh-i devrānsa bende olmazam / Ehl-i ḥüsn içre senüñ gibi efendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [içre,]*
6. Ḫūblar içre ger şeh-i devrānsa bende olmazam / Ehl-i ḥüsn **içre** senüñ gibi efendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [içre,]*
7. Çalmış idüm ṭaşa ben nāmūs u ʿārum şīşesin / ʿĀlem **içre** ġayretüm ḫalḳ içre ʿārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [içre,]*
8. Şübhesüz nādān u ebter cilf ü bī-idrākdur / Ehl-i şiʿr **içre** seni yeg görmeyen Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [içre,]*
9. Ḫūblar **içre** ṣanemā sen daḫi bir server idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [içre,]*
10. Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola / Güzeller **içre** bugün server ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [içre,]*
11. Ey müderris çünki sen taḥṣīl-i cānān itmedüñ / Ḳīl ü ḳāl **içre** ḳalupsın eyleme nāçār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 3). [içre,]*
12. Kellesin ortaya ḳoyup öykünürmüş laʿlüñe / Anuñ içün çārsūlar **içre** berdār oldı ḳand *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 4). [içre,]*
13. Yoḳ ṣanurdum ʿālem **içre** cān ile serden leẕīẕ / Hey neler varmış cihānda daḫi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [içre,]*
14. Çekmez idi bir nefes ḫāruñ cefāsın neylesün / Līki bülbül gülsitān **içre** gülüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [içre,]*
15. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem **içre** görme ġam gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [içre,]*
16. Himmeti deryāsı **içre** bir gemidür bu cihān / Luṭfınuñ baḥrinde anuñ oldı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [içre,]*
17. Bezm-i ḥüsnüñ **içre** lāle sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [içre,]*
18. Bezm-i ḥüsnüñ **içre** lāle sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [içre,]*
19. Gül ruḫlaruñı gördi meger gülşen **içre** kim / Ṣaḥn-ı çemende ṭutdı hemān ʿandelīb dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 6). [içre,]*
20. Olduḳça pür kevākib ile āsumān şehā / Sen ʿālem **içre** devlet ile olasın ʿalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [içre,]*
21. Ḫāl-i zebān ile derilüp Ḫaḳḳı ẕikr ider / Gülşenler **içre** murġ-ı hezārān hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 6). [içre,]*
22. Āl-i ʿOsmān **içre** çün olduñ Süleymān-ı zamān / İns ü cin fermānuñ olsun baḫtiyār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 10). [içre,]*
23. Ayru olmasun rikābuñdan saʿādet bir nefes / Devlet atıyla cihān **içre** süvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 11). [içre,]*

24. Eksük olma salṭanat taḫtında ey şah-ı cihān / ʿĀlem **içre** sāye-i Perverdigār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 17). [içre,]*
25. Ṣandum ki seḥāb **içre** niḥān oldı ḳamer / Yār ḥüsninde meger itmiş imiş zülfini tār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [içre,]*
26. Ol vücūd-ı nāzenīnüñden ırag̱ olsun elem / Düşmenüñe ḫāne-i g̱am **içre** miḥnet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 3). [içre,]*
27. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem **içre** görme g̱am gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [içre,]*
28. Ḥoḳḳa-i yāḳūt **içre** billah ol dürdāneye / Kim ola cān virmeye ol baḥre her kān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [içre,]*
29. Ol cihān gülzārınuñ raʿnā g̱azel-ḫānı dürüst / Ḫoş tamām itmiş bu beyti **içre** dīvānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [içre,]*
30. Şöyle kim dil ḫānesinde mihr-i cānān gizlüdür / Nitekim cānda elif ten **içre** hem cān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 1). [içre,]*
31. Cān bülbüli itdükçe sen g̱onca-dehāndan ḥaẓ / İtmedi cihān **içre** bir bāg̱-ı cināndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 1). [içre,]*
32. Ruḫları naṭʿında şah-māt olmadan cān oynaram / ʿĀlem **içre** var ise ancaḳ ola Leclāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 2). [içre,]*
33. Çalmış idüm ṭaşa ben nāmūs u ʿārum şīşesin / ʿĀlem içre g̱ayretüm ḫalḳ **içre** ʿārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [içre,]*
34. Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī **içre** bir şehbāz ile / ʿİşret itdük ṣubḥa dek mehtāba ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [içre,]*
35. Ḥamdülillah Egribükde ṣoḥbet itdük Mihrīyā / Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī **içre** bir şehbāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [içre,]*
36. ʿAşḳı rāhında bulur mu dil ü cān terk idici / Bir benüm gibi cihān **içre** daḫi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [içre,]*
37. Bu meclis **içre** sīnesi kimüñ def olmadı / Çeng gibi kimüñ olmadı ḫam serv-ḳāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 3). [içre,]*
38. Cānā bu cihān **içre** güzellikde cemālüñ / Meşhūr olalı Yūsuf-ı Kenʿān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 2). [içre,]*
39. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i g̱am **içre** her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [içre,]*
40. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i g̱am **içre** her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [içre,]*
41. Zühre çengin çala çarḫ içre yara çār-pāresin / Meclis-i ḫāṣ **içre** raḳṣ ursa şāhā Mevlevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 5). [içre,]*
42. Zühre çengin çala çarḫ **içre** yara çār-pāresin / Meclis-i ḫāṣ içre raḳṣ ursa şāhā Mevlevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 5). [içre,]*
43. Zinhār ol ḍalāletden berī / Bulmaḳ isterseñ behişt **içre** yeri *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 11). [içre,]*
44. Żıdd ol nefsüñ ile sen her nefes / Geçmesün ʿömrüñ cihān **içre** ʿabes *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 15). [içre,]*
45. Biter deryāsı **içre** nīlūferler / Ruḫ-ı zerdi virür ʿaşḳdan ḫaberler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 9). [içre,]*
46. Bir dem **içre** oynasa biñ dürlü bendler gösterür / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [içre,]*
47. İreli ḫulḳuñ nesīmi ʿālem **içre** ser-te-ser / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı cümle şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [içre,]*
48. İreli ḫulḳuñ nesīmi ʿālem **içre** ser-te-ser / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı cümle şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [içre,]*
49. Kūyuñ **içre** giceler tā ṣubḥ olınca dostum / İtlerüñle hemdem olduġum baña ʿālemde bes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [içre,]*
50. Ṭāliʿim saʿd oldı yāḫud ḳadre irdüm g̱ālibā / Kim maḥallem **içre** gördüm gice ṭoġmış müşterī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [içre,]*

içre: *-a/-e, içine.*

1. Nūr virmezdi bu āfāḳ **içre** hergiz māh anuñ / Gün cemāli enverinden itmese ger iktisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 2). [içre,]*

içre: *İçinde, ... ile dolu.*

1. Bir güzeller şāhını ḥüsn **içre** gördüm nāgehān / Ser-te-ser dil mülkini didüm ki āḫir bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [içre,]*

içre: *İçinde, arasında; dahilinde, içinde.*

1. Didi ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm kim bir elif gibi bu cān **içre** nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [içre,]*

içre: *İçinde, ile.*

1. Mihrī şevḳ-i ʿaşḳuñ **içre** leblerüñ yād idicek / Bu şirīn güftārı şekkerler dükānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 7). [içre,]*

içre: *İçinde, dahilinde; makam, mevki.*

1. Serīr-i rifʿat **içre** pāydār ol / Hemīşe hem-nişīn-i şehriyār ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [içre,]*

içre: *Belirli bir özelliğe haiz kişiler arasında.*

1. Kim var güzeller **içre** cihānda saña yeter / Yāḫud belākeş ʿāşıḳ-ı şeydā baña yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [içre,]*

içre: *Üzerinde.*

1. Zülf-i ṭāvūsını gör gülşen-i ḥüsn **içre** nice / Cilveler ʿarż ḳılur her yaña cevlān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 14). [içre,]*

içün: *Sebebiyle, nedeniyle, -den dolayı.*

1. Ḳomaz gülüñ nidelüm dāmenini elden ḫār / Gülüñ rızāsı **içün** bāri ḫārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 3). [içün,]*
2. Zāhidā döndüñ ise ger yārdan sen nār **içün** / Yanayın ol nāra ben ol yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [içün,]*
3. Kellesin ortaya ḳoyup öykünürmüş laʿlüñe / Anuñ **içün** çārsūlar içre berdār oldı ḳand *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 4). [içün,]*

içün: *Amacıyla, maksadıyla.*

1. Ḫār elinden dāmenin ḳurtarmaġ **içün** dilberüñ / Sen daḫi her gülsitāna yüz urup yalvar ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [içün,]*
2. Başumı ṭop itmek **içün** zülfüñüñ çevgānına / ʿAşḳuñuñ meydānına merdāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 2). [içün,]*
3. Niçe bir ʿizzet ideyin yār **içün** aġyāra ben / Niçe bir yalvarayın bir gül içün biñ ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [içün,]*
4. Müjeñ tīrini sīnemden dirīġ itme ki evvelden / Ḫadeng-i ġamze-i dilberler **içün** bir nişāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 5). [içün,]*
5. Yaş degüldür gözüm aḳıtdugı ḳaddin göricek / Serv ayaġına yüzin sürmek **içün** ṣudur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 6). [içün,]*
6. Ḫāk-i pāyuña yüzin sürmek **içün** şems ü ḳamer / Ser-i kūyuña gelür şām u seḥer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 3). [içün,]*
7. Ḳaşuña beñzemek **içün** senüñ ey Zühre-cebīn / Kendüzin ṭutdı hilāl itdi ḳamer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 4). [içün,]*
8. Cān cānbāzını gör laʿlüñe irişmek **içün** / Rīsmān-ı ser-i zülfüñden iner döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 5). [içün,]*
9. Yüz sürmek **içün** pāyına her serv-i revānuñ / Gözüm yaşı Ceyḥūn-ı revān bāġı ṭolandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 6). [içün,]*
10. Hevā-yı laʿl-i şīrīnüñ **içün** cān virdügüm Ferhād / Göreydi dostum her dem iderdi ḥüsn-i şābāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 5). [içün,]*
11. Eyledüm yoluña īs̱ār itmek **içün** ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [içün,]*
12. Eyledüm yoluña īs̱ār itmek **içün** ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [içün,]*

13. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ **içün** ḳalbini ʿāşıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar dil-i vīrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [içün,]*
14. Sen serv-i revān pāyına yüz sürmek **içündür** / Bustānda revān her yaña mā olduġı icrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 20). [içündür, -dür]*
15. Sebzenüñ ṭıflına göstermek **içün** neşv gelüp / Dembedem ṣaḥn-ı gülistānda ider ders taʿlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 2). [içün,]*
16. Sebzezār üstine her dem getürür bād-ı ṣabā / Ḫāk-i pāyüñe niṣār itmek **içün** zer ile sīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 14). [içün,]*
17. Eyyām-ı devletüñde cihān begleri gelüp / Ṭursun ṭapuñda ḫıdmet **içün** her ki vardur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 19). [içün,]*
18. Ol mehliḳāyı gördi nice ḫande olmasun / Yıllarla çekdi görmek **içün** intiẓār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 15). [içün,]*
19. Ḫāk-i pāyine niṣār itmeklik **içün** dilberüñ / Ḳanlu yaşuñdan i Mihrī dürr ü mercān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 5). [içün,]*
20. Fürḳatüñden nice bir Mihrī senüñ cān çekişe / Dostum başuñ **içün** öldür e ḳurtar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 5). [içün,]*
21. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ **içün** ḳalbini ʿāşıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar dil-i vīrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [içün,]*
22. Yolına cān virmek imiş Mihrī ancaḳ çāresi / Yār **içün** aġyāra varup nice bir yalvarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 5). [içün,]*
23. Niçe bir ʿizzet ideyin yār içün aġyāra ben / Niçe bir yalvarayın bir gül **içün** biñ ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [içün,]*

içün: *Uğruna, yoluna.*

1. Bülbül aġlar gül **içün** ḫār miyānını ḳocar / Virmesün kimselere dünyede nāçārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 3). [içün,]*
2. Ḫarc it dir iseñ ʿaşḳum **içün** ʿömr ile cānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 1). [içün,]*
3. Terk it dir iseñ ʿaşḳum **içün** iki cihānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 2). [içün,]*

içün: *İçin, hakkında.*

1. Pend itme baña yār **içün** yārını nāṣiḥ / Yārüm baña pendüñ saña hey var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [içün,]*
2. Şevḳ-i dendānuñ ile laʿl-i dür-efşānuñ **içün** / Ḥāşelillāh ki diyem lüʾlü ü mercān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 11). [içün,]*

içün: *Bir kimsenin adına, yerine.*

1. Ḳadri bilinmeyen ʿāşıḳlar **içün** ḥaşre degin / Dögelüm başumuzı ṭaşlara aḳsun yaşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 2). [içün,]*

içün: *Diye, maksadıyla.*

1. Çün bir nefes oldum saña ben bende ki hem-dem / ʿĀlemde niçün ölmek **içün** pes çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [içün,]*

içün: *-den dolayı, maksadıyla; yapılan iyilik, yardımlar için.*

1. Benüm **içün** ṣaġ ol devletlü paşa / Olam devrüñde ben maḥrūm ḥāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 15). [içün,]*

içür-: *Içmesini sağlamak.*

1. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar **içüre** gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [içüre, -e]*
2. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar **içüre** gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [içüre, -e]*

içür-: *İçmesini sağlamak; öptürmek.*

1. Cām-ı laʿlüñ meyin **içürdi** raḳîbe nidelüm / Bize ṣunmadı felek ḫūn-ı cigerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 5). [içürdi, -di]*

ʿîd: *Bayram.*

1. **ʿîdüñi** mübārek ḳıla ʿömrüñi ziyāde / İḳbāl ü saʿādetde maḳāmuñ ola aʿlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 39). [ʿîdüñi, -üñ, -i]*
2. Olduḳça **ʿîd** ü ṣavm u ṣalāt u berāt u ḳadr / Olsun ḳapuñda ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [ʿîd,]*
3. Her günlerüñi **ʿîd** ide Ḥaḳ her giceñ berāt / Ḳapuñda dāyim eyleye dîvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [ʿîd,]*
4. **ʿîdüñ** mübārek olsun eyā ḫusrev-i zamān / İḳbāl ü devletüñ günine irmesün elem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 16). [ʿîdüñ, -üñ]*
5. ʿÖmrüñi ḳılsun cihānda devlet ile müstedām / **ʿîdüñi** itsün mübārek ol Kerîm-i Lā-yezāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 20). [ʿîdüñi, -üñ, -i]*
6. **ʿîdüñi** itsün mübārek ol Kerîm-i Lā-yezāl / Geldügince nevbahār olduḳça bu gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 28). [ʿîdüñi, -üñ, -i]*
7. Gicesin gündüzin yā Rab hemîşe ḳadr ile **ʿîd** it / Penāh-ı devlet-i dünyā vü ḫalḳuñ kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [ʿîd,]*
8. Ḫoş dem degül mi mevsim-i faṣl-ı bahār **ʿîd** / Ḫurrem degül mi oldı cihān sebzezār ʿîd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 1). [ʿîd,]*
9. Her cān ki vaṣlı ʿîdine ḳurbān olur anuñ / Bulur saʿādeti vü olur baḫtiyār **ʿîd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 13). [ʿîd,]*
10. Olsun hemîşe **ʿîd** ile nevrūz her güni / Görsin cihānda devlet ile ṣad-hezār ʿîd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [ʿîd,]*
11. Olsun hemîşe ʿîd ile nevrūz her güni / Görsin cihānda devlet ile ṣad-hezār **ʿîd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [ʿîd,]*
12. Ol kāmyāb Şāh Süleymāna ṣıdḳ ile / Kim ola k itmeye **ʿîd** dil ü cānı niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [ʿîd,]*

ʿîd: *Bayram; mutluluk, neşe.*

1. Zülfiyle ruḫları yeter ol ḫusrevüñ hemān / El-ḳıṣṣa ḫalḳ-ı ʿāleme leyl ü nehār **ʿîd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [ʿîd,]*
2. Ol mehliḳāyı gördi nice ḫande olmasun / Yıllarla çekdi görmek içün intiẓār **ʿîd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 15). [ʿîd,]*
3. Yā Rab ḳıl anı taḫt-ı saʿādetde berḳarār / Bāḳî degülse neyleyelüm bî-ḳarār **ʿîd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 16). [ʿîd,]*

ʿîd: *Bayram, milli veya dini bakımdan önemli olan ve kutlanan gün; sevinçli, mutlu, güzel.*

1. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezîd / Gicesi ḳadr olsun anuñ dāʾimā gündüzi **ʿîd** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [ʿîd,]*

ʿîd: *Bayram, Ramazan Bayramı.*

1. Geldügince ṣavm u **ʿîd** ey şāh-ı devrān her zamān / Ol serîr-i salṭanat taḫtında her dem şādmān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ʿîd,]*
2. Ṭurduġınca bu zemîn ü asumān olduḳça **ʿîd** / Eylesün ol Ḥaḳ seni ḫalḳ-ı cihāna kāmrān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ʿîd,]*

id: *Koku, misk.*

1. Her cā müzeyyen oldı şükūfeyle ḳıl naẓar / Ṣaḥn-ı çemende ṭoldı semen lālezār **id** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 2). [id,]*

id-: *Etmek, eylemek, yapmak.*

1. Bir cihāngīr-i zamānsın ki irevirmez amān / Lemʿa-i tīġuñ **ider** dīvi Nerīmānı dü-nīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 16). [ider, -er]*
2. Nʾola meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ cān oynasa Mihrī / Ki tīġ oldı aña ġamzeñ **ider** zülfüñ de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [ider, -er]*
3. Her günlerüñi ʿīd **ide** Ḥaḳ her giceñ berāt / Ḳapuñda dāyim eyleye dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [ide, -e]*
4. Hevā-yı laʿl-i şīrīnüñ içün cān virdügüm Ferhād / Göreydi dostum her dem **iderdi** ḥüsn-i şābāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 5). [iderdi, -er, -di]*

id-: *Yapmak, etmek, meydana getirmek.*

1. Mihrī mihrin bularuñ göremez illā ki raḳīb / Neyleyelüm kişiye her işi ṭāliʿdür **iden** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [iden, -en]*

id-: *Yapmak, etmek; nasip etmek.*

1. Her cevr ü her cefāyı saña ṭāliʿüñ **ider** / İtme iñende Mihrī felekden şikāyeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [ider, -er]*

id-: *Yapmak, etmek; nasip olmak.*

1. Nideyin baña felek ummaduġum işler **ider** / Āh elinden feleġüñ dād elinden feleġüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 4). [ider, -er]*

ʿīd ayı: *Bayram ayı, Ramazan ayında bayram zamanını gösteren ay, hilal.*

1. Görinen ʿīd-i vaṣlında hilāl ebrūsıdur anuñ / Velī **ʿīd ayıdur** dirlerse bu ḫalḳuñ gümānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 27). [ʿīd ayı,]*
2. Ey ṭalʿat-ı ḫurşīd eyā ḥüsn ile ġarrā / **ʿīd ayı** gibi ḳaşlaruñ oldı çü hüveydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 26). [ʿīd ayı,]*
3. Bu māh-ı şıyām ile bu **ʿīd ayı** ḥaḳıçün / Biñ ʿöẕr ile ṭapuñdan ider anı temennā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [ʿīd ayı,]*

ʿīd eyle-: *Çok eğlenmek, sevinmek, neşelenmek.*

1. Pür zīnet itdi rūy-ı cihānı zamān yine / **Eyler** ṣafā vü ʿayş ile her murġzār **ʿīd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [ʿīd eyle-,]*

ʿīd eyle-: *Sevinmek, neşelenmek; doğanın yeşermesi ve canlanması.*

1. Her gülsitānda lāle vü nesrīn ü yāsemen / Her bir çemende serv ile **eyler** çenār **ʿīd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [ʿīd eyle-,]*

ʿīd eyle-: *Gönül eğlendirmek, birlikte olmak, eğleşmek.*

1. Gül ṭalʿatında gördi meger laʿl ġoncasın / Her bir nihāl-i sebzede **eyler** hezār **ʿīd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 7). [ʿīd eyle-,]*

ʿīd eyle-: *Bayram kutlaması yapmak; mutlu ve bahtiyar olmak.*

1. Ḥüsni münevver itse cihānı ʿaceb midür / Burc-ı şerefde **eyledi** ol şehriyār **ʿīd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 8). [ʿīd eyle-,]*

ʿīd eyle-: *Çok mutlu ve sevinçli olmak, bayram etmek; çok fazla bayram görecek kadar saltanatta kalmak.*

1. Her dem devām-ı devletine Mihrī ḳıl duʿā / Tā ḥaşr olunca **eyleye** ol tācdār **ʿīd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 17). [ʿīd eyle-,]*

ʿīd it-: *Bayram etmek; yeşillendirmek; mutlu etmek, sevindirmek.*

1. Ser-cümle döndi cennete ṣaḥrā yüzi tamām / Mā-i maʿīn aḳıdup **ider** kūhsār **ʿĪd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 6). [ʿīd id-,]*

ʿĪd it-: *Bayram etmek; sevinmek, mutlu olmak.*

1. Gördi cemāli Kaʿbesinüñ nūrını ʿayān / Maḳṣūda irdi **itdi** ṣaġīr u kibār **ʿĪd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 10). [ʿīd it-,]*
2. Olsun İlāhi sāye-i devletde müstedām / **İtsün** müdām o sāye-i Perverdigār **ʿĪd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 18). [ʿīd it-,]*

ʿĪd ol-: *Bayram olmak; yeşermek, renklenmek, canlanmak.*

1. Ḫoş dem degül mi mevsim-i faṣl-ı bahār ʿīd / Ḫurrem degül mi **oldı** cihān sebzezār **ʿĪd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 1). [ʿīd ol-,]*

id ol-: *Kokulanmak, kokuyla dolmak; sevinmek, mutlu olmak.*

1. Ṣubḥuñ nesīmi ireli ṣaḥn-ı benefşeye / **Oldı** cihān demāġı ḳamu müşgbār **id** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 4). [id ol-,]*

ʿĪd ṭol-: *Bayramla dolmak, mutluluk, sevinçle dolu olmak.*

1. Keşf eyleyeli ḥüsni żiyāsını ʿāleme / **Ṭoldı** sürūr u ʿişret ile her diyār **ʿĪd** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 11). [ʿīd ṭol-,]*

idegör-: *Yapmak, etmek.*

1. Cehd idüp dīdāra ir çekme beriyye zaḥmetin / **İdegör** Kaʿbe ṭavāfın itmeden ḥuccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 4). [idegör,]*

ʿĪd-i aḍḥā: *Kurban bayramı.*

1. **ʿĪd-i aḍḥā** ne mübārek gün idi gördüm ḫoş / Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 5). [ʿīd-i aḍḥā,]*
2. **ʿĪd-i aḍḥāsın** mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i rifʿatde virsün ʿömr-i cāvīdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [ʿīd-i aḍḥā,]*
3. Bāġ-ı ʿömrüñe ḫazān irmeye Ḥaḳdan dilerem / **ʿĪd-i aḍḥāñı** mübārek ḳıla Raḥmān u Raḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 15). [ʿīd-i aḍḥā,]*
4. **ʿĪd-i aḍḥāñı** mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i ʿizzetde dāʾim sāzkār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 14). [ʿīd-i aḍḥā,]*

ʿĪd-i ḥüsn: *Güzellik bayramı; Şehzade Ahmed'in yüzünü gösterdiği vakit; Ramazan Bayramı.*

1. **ʿĪd-i ḥüsnüñde** görüp ḳaşuñ hilālin ḫusrevā / Ḫurrem olsun dāʾimā sāyeñde bu ḫalḳ-ı cihān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ʿīd-i ḥüsn,]*

ʿĪd-i nevrūz: *Baharın ilk gününün bayramı, kutlaması.*

1. Geldügince **ʿĪd-i nevrūz** olduġınca nevbahār / Sāye-i rifʿatde şāhā pāydār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 3). [ʿīd-i nevrūz,]*

ʿĪd-i saʿīd: *Mübarek, kutlu bayram.*

1. Her günüñ ṣad-sāl olsun her demüñ **ʿĪd-i saʿīd** / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [ʿīd-i saʿīd,]*

ʿĪd-ı vaṣl: *Kavuşma bayramı.*

1. **ʿĪd-i vaṣlıdur** bugün gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [ʿīd-i vaṣl,]*
2. Görinen **ʿĪd-i vaṣlında** hilāl ebrūsıdur anuñ / Velī ʿīd ayıdur dirlerse bu ḫalḳuñ gümānıdur

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 27). [ʿīd-i vaṣl,]

ʿīd-ı vaṣl: *Kavuşma bayramı; aşık ile maşukun bir araya geleceği zaman.*

1. Dil delermiş **ʿīd-i vaṣluñ** çün kemān ebrūlaruñ / Çoḳdan itdüm dostum ben cānumı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 9). [ʿīd-i vaṣl,]*
2. **ʿīd-i vaṣl** irse ḳaçan her kişi ḳurbānın sürür / Boynuma ṭaḳsañ nˀola cānā kemend-i zülfüñi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 2). [ʿīd-i vaṣl,]*
3. Didi Kaʿbe kūyumuñ itseñ ṭavāfın ṣıdḳ ile / **ʿīd-i vaṣlımuñ** hemān ḳurbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 3). [ʿīd-i vaṣl,]*
4. Yā sevindür **ʿīd-i vaṣluñla** ya öldür Mihrīyi / Ḳıl teraḥḥum vaḳtidür kim süñüge irdi bıçaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 5). [ʿīd-i vaṣl,]*
5. Gerçi **ʿīd-i vaṣlına** ḳurbān idi Mihrī anuñ / Līk teslīm itdi yāre cānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 6). [ʿīd-i vaṣl,]*
6. **ʿīd-i vaṣlūña** irürsem eger ey māhliḳā / Ḳılayın cānı fedā yoluña ḳurbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 25). [ʿīd-i vaṣl,]*

ʿīd-ı vaṣl: *Kavuşma bayramı; Ramazan Bayramı'nda tören, şenlik yapılması.*

1. **ʿīd-ı vaṣlın** ʿarż idüp çünkim götürdi şeh niḳāb / Nūra ġarḳ itdi cihānı ẓāhir oldı āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ʿīd-ı vaṣl,]*

idin-: *Edinmek, ... gibi görmek.*

1. Cümle ʿālem ḫalḳını aġyār **idindüm** seni yār / Sen daḫi aġyār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [idindüm, -dü, -m]*

iġmāż it-: *Ayıplamak, kınamak, aşağılamak.*

1. Gördügüñce beni **iġmāż idüp** ayruḳlanma sen / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [iġmāż id-,]*

iḥāṭa ḳıl-: *Etrafını sarmak, çevrelemek, kuşatmak; sevgilinin çevresini sarmak.*

1. Ol mehī **ḳılmış iḥāṭa** göz açup seyyāreler / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 12). [iḥāṭa ḳıl-,]*

iḫlāṣ: *Gönülden gelen dostluk, samimiyet, doğruluk, bağlılık.*

1. Meydānına ʿaşḳuñ bugün **iḫlāṣ** ile girdük / Baş oynayıcı bir nice merdānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 6). [iḫlāṣ,]*
2. Unudurlarsa bizi dostlar unutsun nidelüm / Hele biz ṭuralum **iḫlāṣ** ile īmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 10). [iḫlāṣ,]*

iḫrāclık it-: *Çıkartmak, bir durumun içinden kurtarmak; aydınlatmak, sıkıntıyı gidermek.*

1. Tā ebed ẓulmet şebinde ḳalmış idim dostuñ / Māhtābı ḥüsninüñ ger **itmese iḫrāclık** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 5). [iḫrāclık it-,]*

iḫrāḳ: *Ateş, yangın; aşk ateşi.*

1. Ruḫlarında zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Cān u dil **iḫrāḳına** tā irişür rīḥ-i şimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 12). [iḫrāḳına, -ı, -n, -a]*

iḫrām it-: *Hacıların örtündüğü dikişsiz bürgü yapmak, sarınmak.*

1. **İḫrām itdüm** egnime ʿaşḳı libāsını / Yiter cihānda cübbe de cennet de ḥulle de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [iḫrām it-,]*

iḥsān: *İyilik, lütuf, cömertlik.*

1. İnʿām eylese sāʾile ḥüsnin zekātını / Şehler ḳatında luṭf ile **iḥsān** dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 6). [iḥsān,]*
2. Umaram luṭf-ı mihrinden o sulṭān / Dirīġ itmeye bu ẕerreden **iḥsān** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [iḥsān,]*

iḥsān: *Cömertlik, bağış, hediye; sevgilinin öpücüğü.*

1. Āşikāre būse cerr itdüm lebinden didi yār / ʿĀrif ol ʿārif ḳatında luṭf u **iḥsān** gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [iḥsān,]*

iḥsān: *İyilik, lutf, iyi muamele.*

1. Ḳo yüzleri aġ olmasun ol ḥīzlerüñ kim / ʿUşşāḳı ḳor **iḥsānları** aġyāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 2). [iḥsānları, -ları]*

iḥsān: *Cömertlik, eli açık olma; sevgilinin aşığa cömertçe yakınlık göstermesi.*

1. Ḥimmet ü cūduñ ḫayālümden ne ṭañ olmasa dūr / Luṭf u **iḥsānuñ** umar bir ben günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [iḥsānuñ, -uñ]*

iḥsān ehli: *İyilik yapan, lütufta bulunan kimse; aşığa ilgi gösteren, yakın davranan sevgili.*

1. Devr-i ḥüsnüñ geçer ey yār ḳalur bir eyü ad / Unudılmaz añılur ḫayr ile **iḥsān ehli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 6). [iḥsān ehli, -i]*

iḥsān göster-: *İyilikte bulunmak, yardımcı olmak, destek olmak.*

1. Ġarīb-i bī-kesem sen **göster iḥsān** / Marīż-i bī-ʿilācam eyle dermān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [iḥsān göster-,]*

iḥsān it-: *Yardım etmek, iyilikte bulunmak, bağışlamak.*

1. Ey ḫusrev-i zamāne cihān begleri ḳamu / Ḳanda bulurdı **itmeseñ iḥsān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 4). [iḥsān it-,]*
2. Bulmaz idi ẕerrece rifʿat cihān ḫusrevleri / Bunlara ger **itmeseñ** ey şāh **iḥsān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [iḥsān it-, -me, -señ]*
3. Nʾola ol rūḥ-ı revānum ḳosa **iḥsānlar idüp** / Ḫāk-i pāyine yüzüm sürmege bir kerrelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 3). [iḥsānlar id-,]*

iḥsān kānı: *İyilik, ihsan, cömertlik madeni; çok cömert, iyilik dolu.*

1. Amāsiyyede Mihrī nātüvānı / Götür ṭopraḳdan ey **iḥsān kānı** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [iḥsān kānı,]*

iḥsān ḳıl-: *İyilikte bulunmak, ihsan etmek; iyi muamele etmek, yakınlık göstermek.*

1. Sāʾillerine virmeye hiç ḥüsni zekātın / Yādlara **ḳıla** luṭf ile **iḥsān** ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 4). [iḥsān ḳıl-,]*

iḥsān-ı kerem: *Cömertli, eli açıklık, bağış yapma.*

1. Dest-gīr ol bu ben üftādeye ey kān-ı kerem / Ki kerīm ẕāt olanuñ şānıdur **iḥsān-ı kerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [iḥsān-ı kerem,]*

iḥsān-şekil: *Iyilik, ihsan, lütuf şeklinde.*

1. Baña iḳbāl ü saʿādetde yeter manṣıb-ı cāh / Vaṣluñuñ şemmesi ki geh ola **iḥsān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [iḥsān-şekil,]*

iḥsānuñı vir-: *İyilik etmek, ihsanda bulunmak; iyi davranmak, yakınlık göstermek.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi ezber oḳuram şeyʾlillāh / Ḳapuña geldi **vir iḥsānuñı** Ḳurʾān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 4). [iḥsānuñı vir-,]*

iḫtirāz ḳıl-: *Vazgeçmek, çekilmek, sakınmak.*

1. Ṭaʿn-ı nādāndan sen ey zāhid yüri **ḳıl iḫtirāz** / Ḥaşre dek ben ʿaşḳ ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [iḫtirāz ḳıl-,]*

iḫtiyār: *İrade, seçme, seçim; arzu, istek.*

1. Ey felek Mihrī siyeh-pūş itdüñ ise ġam mıdur / Ḳālebe cemʿ olmadın rūḥ **iḫtiyārumdur** nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [iḫtiyārumdur, -um, -dur]*

iḫtiyār: *İrada, bir işe karar verme gücü.*

1. Ṭapuña bendʾolaldan cān u dilden / Elüñe virmişümdür **iḫtiyārum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 4). [iḫtiyārum, -um]*
2. Mihrīyi bī-iḫtiyār itmişdüñ ey dildār-ı men / Başda ʿaḳlum ü elümde **iḫtiyārum** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 7). [iḫtiyārum, -um]*

iḫtiyār eyle-: *Seçmek, tercih etmek; kabullenmek.*

1. Geldiyse ḫaṭṭı gül yüzine Mihrī ġam degül / Ter ġonca iken **eylemişüz iḫtiyār** ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 9). [iḫtiyār eyle-,]*

iḫtiyār ol-: *Seçkin, üstün olmak, benzerlerinden belli bir konuda daha yeterli olmak.*

1. Nʾola begüm keremüñden bizümle yār olsañ / Güzeller içre ne var sen bir **iḫtiyār olsañ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 1). [iḫtiyār ol-,]*

iḥyā ḳıl-: *Yeniden canlandırmak, diriltmek; tazelik vermek; mutlu etmek, arzularına kavuşturmak.*

1. İrdi yine ṣubḥuñ nefesinden dem-i ʿīsā / **Ḳıldı** ḳamu ḫoş ʿaẓm-i remīm olmışı **iḥyā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 1). [iḥyā ḳıl-, -di]*

iḳbāl: *Mutluluk, saadet, baht, talih.*

1. ʿīdüñi mübārek ḳıla ʿömrüñi ziyāde / **İḳbāl** ü saʿādetde maḳāmuñ ola aʿlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 39). [iḳbāl,]*
2. Baña **iḳbāl** ü saʿādetde yeter manṣıb-ı cāh / Vaṣluñuñ şemmesi ki geh ola iḥsān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [iḳbāl,]*
3. ʿīdüñ mübārek olsun eyā ḫusrev-i zamān / **İḳbāl** ü devletüñ günine irmesün elem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 16). [iḳbāl,]*

iḳbāl-i saʿādet bul-: *Mutluluk arzusuna ulaşmak, saadet isteğine kavuşmak.*

1. **Buldı iḳbāl-i saʿādet** oldı her dem baḫtiyār / Her ki ḳıldı ḫıdmetin cān ile dilden irtiḳāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 18). [iḳbāl-i saʿādet bul-, -dı]*

iki: *İki, sayı sıfatı.*

1. Çeşmine cān virdüñ ey dil pendümi gūş itmedüñ / Gör nice siḥr itdi āḫir bu **iki** cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [iki,]*
2. Çeşm-i pür-efsūn ile diller ḳomaz bend itmedük / Sihr ile beñzer cihānı bu **iki** cādū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [iki,]*
3. Devlet atına süvār olmış **iki** sīmīn-beden / Gūyiyā ḫalḳ-ı cihāna biri cāndur biri ten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 1). [iki,]*

4. ʿĪd-i aḍḥā ne mübārek gün idi gördüm ḫoş / Devlet atına süvār olmış **iki** sīmīn-beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 5). [iki,]*
5. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem **iki** gözüm / Gündüzin güneşe tā kim gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [iki,]*
6. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem **iki** gözüm / Gündüzin güneşe tā kim gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [iki,]*
7. Devr-i ruḫında ṣatmaġa tiryāḳ-ı leblerin / Dilber eline almış **iki** zülfi mārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 5). [iki,]*
8. Yār ile ḫoş-dem idük irdi bize bed-naẓaruñ / Çatlaya şallah raḳībā **iki** gözüñ bebegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 4). [iki,]*
9. Gözlerüñ ḳanım içer laḥẓada bir ṣu yerine / Ḳanda buldı ʿacebā bu **iki** ḫūnḫār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [iki,]*
10. Ḫayāli ḫaddüñüñ **iki** gözümden olmasa ḫālī / Bitüpdür ābı içinde nʾola serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 7). [iki,]*
11. Cemālüñi görüp ġayra naẓar eyler isem / Dostum tīr-i müjeñle **iki** gözümi çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 5). [iki,]*

iki ʿālem: *İki dünya; dünya ve ahiret.*

1. **İki ʿālemde** yārinden İlāhī / Ayırma Mihrīyi Perverdigārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 5). [iki ʿālem,]*
2. Ḫıżır hemrāh olsun saña her dem / **İki ʿālemde** çekme ġuṣṣa vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 16). [iki ʿālem,]*
3. Eyü nām ile şöhret bulsun aduñ / **İki ʿālemde** Ḥaḳ virsün murāduñ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 19). [iki ʿālem,]*

iki cihān: *İki alem; dünya ve ahiret.*

1. Ḳıble yüzüñden ölince yüzimi döndürmezem / Virseler bir ḳıluña **iki cihānı** virmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 3). [iki cihān,]*
2. Terk it dir iseñ ʿaşḳum içün **iki cihānı** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 2). [iki cihān,]*

iki gözüm: *Kıymetlim, değer verdiğim anlamında seslenme sözü.*

1. Gözümüñ ṣuları her cānibe bāġı ṭolanur / Her ḳaçan seyr idesün serv-i revān **iki gözüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 4). [iki gözüm,]*
2. Gözüme nūr irişsün yine göñlüme sürūr / Göreyüm gün yüzüñi bir dem amān **iki gözüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [iki gözüm,]*
3. Ḫūb iken eyle vefā yoluña cānlar virene / Böyle ḳalmaz bu güzellik de hemān **iki gözüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 6). [iki gözüm,]*
4. Baña raḥm itse gerek yār didüm aġyāra / Mihrīyi eyleme billāh yalān **iki gözüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 7). [iki gözüm,]*
5. Gün yüzüñ oldı gözümden ki nihān **iki gözüm** / Ḳarañu oldı baña işbu cihān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [iki gözüm,]*
6. Gün yüzüñ oldı gözümden ki nihān iki gözüm / Ḳarañu oldı baña işbu cihān **iki gözüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [iki gözüm,]*
7. Dimedüñ bu daḥi āṣüftelerümden biridür / Sürinürem yoluña bunca zamān **iki gözüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 2). [iki gözüm,]*
8. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp müddeʿīyi dīdelerüm / Oldı ḳanlu yaş ile şād-revān **iki gözüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 3). [iki gözüm,]*

ikimüz: *Biz, birinci çoğul şahıs zamiri; sevgili ile aşık.*

1. Yāri ben hem-dem iderdüm baña illā nideyin / Müddeʿī girmese ger **ikimüzüñ** arasına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 3). [ikimüzüñ, -üñ]*

iḳrār: *Söz, yemin, ant.*

1. Dilberā ʿahd eylemişdüm yoluña cānum virem / Dostum vallāhi ol **iḳrārdan** ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 3). [iḳrārdan, -dan]*

ikrār: *Sözünde durma, sadakat gösterme.*

1. İrteden tīz felek uş yüzlerini ḳara ḳıla / Mihrī muḥkem ṭutasın ṣıdḳ ile **iḳrār** etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 5). [iḳrār,]*

iḳrār eyle-: *Benimsemek, kabul etmek.*

1. Cihānı yoġ iken o var eyledi / Birligine müʾmin **iḳrār eyledi** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 5). [iḳrār eyle-,]*

iḳrār ik-: *Açıkça söylemek, bildirmek, haber vermek.*

1. Vaṣlını **iḳrār idüp** ṣaldı beni sevdālara / Döndi inkār eyledi bu dīni yoḳ iḳrārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 3). [iḳrār id-,]*

iḳrār it-: *Söylemek, ısrarlı bir şekilde bir konu üzerinde konuşmak.*

1. Şimdiden girü cihān ḫūblarınuñ varına yuf / Ḳurı daʿvālar ile **itdügi iḳrārına** yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 1). [iḳrār it-,]*

iḳrārsuz: *Sözünün eri olmayan, namert kimse; sevgili, yar.*

1. Vaṣlını iḳrār idüp ṣaldı beni sevdālara / Döndi inkār eyledi bu dīni yoḳ **iḳrārsuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 3). [iḳrārsuz,]*

iksīr it-: *Iyileştirmek; canlandırmak; değerli hale getirmek.*

1. Bu baḫt-ı siyeh Mihrīye şāhā naẓar it kim / **İksīr ide** ḫāk eyledi devrān anı zīrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 36). [iksīr id-,]*

iktisāb it-: *Almak, kazanmak, elde etmek.*

1. Nūr virmezdi bu āfāḳ içre hergiz māh anuñ / Gün cemāli enverinden **itmese** ger **iktisāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 2). [iktisāb it-, -me, -se]*

il: *El, yabancı.*

1. Lāġ ile būse istese bizden ʿaceb degül / Ṣaḳalı gülse her kişi **iller** gülencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 3). [iller, -ler]*

il: *Ülke, memleket, yer.*

1. Ḥüsn **iline** şāh olalıdan yaḳar dil şehrini / Böyle ẓālim olmasun hiç pādişāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [iline, -i, -n, -e]*
2. Bir dilrübā ü ḥüsn **ilinüñ** şāhı luṭf idüp / Olmışdı ben gedāsına mihmān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 3). [ilinüñ, -i, -nüñ]*
3. Ṣaldı küffār **iline** āl ile yārānlarumuz / Neyledi bu felegi gör ki müselmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [iline, -i, -n, -e]*
4. Aġlañ gülüñ ol ʿāşıḳı ey ḥāl bilenler / Cānānı ḥabībi anuñ ıraḳ **ile** gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 4). [ile, -e]*
5. Dime bugün ki ḥüsn **ilinüñ** pādişāhıyam / Mihrī gibi felek ider irte gedā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [ilinüñ, -i, -nüñ]*
6. Ser-i zülfine berdār itsün āḫir / Seni bir ḥüsn **ilinüñ** pādişāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 7). [ilinüñ, -i, -nüñ]*
7. Şol dilrübā ki ḥüsn **ilinüñ** kişveri geçer / Bir şehdür ol ki cān u göñül leşkeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [ilinüñ, -i, -nüñ]*

ʿilāc eyle-: *Derman olmak, şifa vermek; sıkıntısını gidermek; öpmek.*

1. Dil marīżine lebüñden **eylemezseñ** ger **ʿilāc** / Ḥikmetiyle çāre bulmaz olsa biñ Loḳmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 3). [ʿilāc eyle-,]*

ʿilāc eyle-: *Derman olmak, şifa vermek; birisinin sıkıntısını gidermek.*

1. Dil ü cān ḫastesine luṭfuñ ile **eyle ʿilāc** / Ki irür ṣıḥḥate luṭfuñla anı ān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [ʿilāc eyle-,]*

ʿilāc it-: *Şifa vermek, derman olmak, iyileştirmek; aşkına karşılık verip mutlu etmek, hüznünü gidermek.*

1. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine luṭf it gel **ʿilāc it** ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [ʿilāc it-,]*

ʿilāc ḳıl-: *Şifa vermek, derman olmak, iyileştirmek; aşkına karşılık verip mutlu etmek, hüznünü gidermek.*

1. Luṭf ile **ḳıl ʿilāc** bugün ey ṭabīb-i cān / Dil ḫastedür firāḳuñ ile gel devālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [ʿilāc ḳıl-,]*

ilāh: *Allah, Rab.*

1. Ger ṭaġlarca eylerseñ günāh / Tevbe ḳılsañ ʿafv ider anı **ilāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 22). [ilāh,]*
2. Mihrī ʿāṣiyem bir rū-siyāh / Dergehüñe var ümīdüm yā **İlāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 24). [ilāh,]*

ilāhī: *Ey Allah'ım.*

1. Ḥaḳ baġışlasun **İlāhī** seni ol vālīdeñe / Kim anuñ bir dānesisin saña rifʿat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 7). [ilāhī,]*
2. **İlāhī** gülşen-i ḥüsnin gözüm yaşıyla sen ṣaḳla / Ṭolupdur gerçi āhumdan zemīn ü āsumān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [ilāhī,]*
3. Olmasun aġyār ile yāri **İlāhī** kimsenüñ / Arṭmasun günden güne derd ile āhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [ilāhī,]*
4. Giceler ney gibi nālān eylerem gündüz fiġān / Olmasun bencileyin ḥāli **İlāhī** kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 2). [ilāhī,]*
5. İki ʿālemde yārinden **İlāhī** / Ayırma Mihrīyi Perverdigārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 5). [ilāhī,]*
6. Hem-dem olmasun **İlāhī** āh u efġān kimseye / Maḥrem olmasun cihānda zār u giryān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [ilāhī,]*
7. Cihān içinde bir ḫūba Güvāhī / Seni Ḥaḳ mübtelā ḳılsun **İlāhī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 1). [ilāhī,]*
8. **İlāhī** ḥaşre dek yā Rab ḥayātını mezīd eyle / Żaʿīfe Mihrī miskīnüñ ki ʿömr-i cāvidānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 33). [ilāhī,]*
9. Olsun **İlāhi** sāye-i devletde müstedām / İtsün müdām o sāye-i Perverdigār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 18). [ilāhi,]*
10. Ḫudā olsun **İlāhī** destgīri / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 50). [ilāhī,]*
11. Yā **İlāhī** müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [ilāhī,]*
12. Yā **İlāhī** müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [ilāhī,]*

ilāhī: *Allah, Rab.*

1. Rehber Ḫıżır olup saña virsün **İlāhī** Ḥaḳ / Biñ ʿömr ile cihānda hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 19). [ilāhī,]*
2. Çünki gönderdi Ḫudā devlet ile rāha seni / Mübtelā ḳılsun **İlāhī** yine bir şāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [ilāhī,]*

ile: *Birlikte anlamı veren edat.*

1. Nev-cüvān ide Zelīḫā gibi ey Mihrī seni / Ḳıla ger luṭf **ile** Yūsuf naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [ile,]*
2. Nev- cüvān itdi Zelīḫā gibi Mihrī seni ʿaşḳ / Ḳılalı luṭf **ile** Yūsuf-naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 7). [ile,]*

3. Miḥnetler **ile** ḳarşuña öldükçe ʿāşıḳuñ / Sen oyna gül raḳīb ile ḫoş ḫoş ṣafālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 2). [ile,]*
4. Luṭf **ile** ḳıl ʿilāc bugün ey ṭabīb-i cān / Dil ḫastedür firāḳuñ ile gel devālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [ile,]*
5. Bülendi ḳaddi nāz **ile** ṣalınup ser-firāz ile / Gülistān ṣaḥnına geldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [ile,]*
6. Bülendi ḳaddi nāz ile ṣalınup ser-firāz **ile** / Gülistān ṣaḥnına geldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [ile,]*
7. Āşinālar ṣaġlıġ **ile** eylesün seyrānlar / Ṭurduġınca bu cihān geldükçe bu devrānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 1). [ile,]*
8. Rūz u şeb yaşlar döker dūlāb sergerdān olup / Girye vü zārī **ile** ṭurmaz benimçün aġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [ile,]*
9. Nāy gibi iñleyen her dem ḥasūd olsun müdām / Çeng ü ḳānūn **ile** her dem saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [ile,]*
10. İtdi bizi ol ẕāt-ı şerīf **ile** müşerref / Görmeyiserüz ḥaşre degin ġuṣṣa vü ġamlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 4). [ile,]*
11. ʿAşḳ bābın daḫi bir vech **ile** taḥrīr idemez / Mihrī kim bunca zamān defter ü dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [ile,]*
12. Kevkeb-i seyyāre-veş seyr eyledükçe gündüzin / Ṭolmış idi her ṭarafdan māh **ile** meydānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 3). [ile,]*
13. Beni cevri **ile** sen öldürmek / Kim görübdür revā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 3). [ile,]*
14. Bizi bir būse **ile** yād itseñ / Olmaz idi ḫaṭā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 5). [ile,]*
15. Araram ḥüsn kitābın ki vefā resmi bulam / Her cefā bābı **ile** mesʾele-i nāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [ile,]*
16. Didi ḥüsnüm gülsitānınuñ hezārān derd **ile** / Rūz u şeb bülbül gibi nālānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [ile,]*
17. Didi Kaʿbe kūyumuñ itseñ ṭavāfın ṣıdḳ **ile** / ʿĪd-i vaṣlımuñ hemān ḳurbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 3). [ile,]*
18. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / Cevri ḥadden aşurur nāz **ile** orandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [ile,]*
19. Ḳaşı bismillāh **ile** oḳı cemāli muṣḥafın / Küfr-i zülfinde gör anuñ nice īmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [ile,]*
20. Cān şemʿasına yanduġumı dostlar görüp / Dil micmeri **ile** göyinüp bile tütdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 6). [ile,]*
21. Yüz sürmek **ile** izlerine oldum ʿāşinā / Kūyuñda itlerüñle bu dem mübtelā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 5). [ile,]*
22. Ben ḳumrı gibi dost dirüm ṣubḥ olınca āh / Ol ḫoş raḳīb **ile** ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [ile,]*
23. Geh hecr-i yār u gāh beni ġamlar öldürür / Geh vaṣl-ı dilber **ile** geçen demler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [ile,]*
24. Serv-ḳaddüñ nāz **ile** seyr itdügince bāġda / Her yaña aġzı ṣuyʾaḳar aña bustān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 3). [ile,]*
25. Lāġ **ile** būse istese bizden ʿaceb degül / Ṣaḳalı gülse her kişi iller gülencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 3). [ile,]*
26. Gül gibi güldi yine ʿālem bahār **ile** bugün / Ṣūretin keşf eyledi gülzāra beñzer şehriyār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 5). [ile,]*
27. ʿĀşıḳları bir būsesine cān vire her dem / Aġyār **ile** ol ṣarıla ʿuryān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 2). [ile,]*
28. Her ġonca-lebüñ yādına efġānımuz artar / Bülbüller **ile** gūya ki ḥāldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 2). [ile,]*
29. Ḳurı lāf **ile** cihānı bize güldürmeyelüm / Sırr ile işleyelüm her işi bitsün işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 4). [ile,]*
30. Gülşende görürsin güli her ḫār **ile** Mihrī / Tā ṣubḥa degin āh u fiġān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [ile,]*
31. Nūş eylemişüz rūz-ı ezel cāmını ʿaşḳuñ / Tā ḥaşre dek ol şevḳ **ile** mestānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 2). [ile,]*
32. Var ḫānḳahı bekle riyā **ile** sen ey şeyḫ / Sābit-ḳademüz sāḳin-i meyḫānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 3). [ile,]*

33. Meydānına ʿaşḳuñ bugün iḫlāṣ **ile** girdük / Baş oynayıcı bir nice merdānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 6). [ile,]*
34. Ey dost raḳīb **ile** ṭurup ṣoḥbet idersin / ʿUşşāḳlaruz çün yine bīgānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 7). [ile,]*
35. Mihrüñi gönlümde muḥkem ṭutmışam ḥaḳ söylerem / Ṣıdḳ **ile** Manṣūr-veş urġana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 3). [ile,]*
36. Ey ehl-i ṣafā cehd it ʿaşḳ **ile** geçür ʿömri / Bulmaḳ diler iseñ ger cān ile cihāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [ile,]*
37. Bir büt-i gül-çihre **ile** ʿārif ol ʿazm eyle bāġ / Furṣatı fevt itme seyrān it ki tīz geçer bu çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [ile,]*
38. Baġruñuñ ḳanı **ile** pür eyle çeşmüñ sāġarın / Dil kebābından ḥabībe mā-ḥażar eyle yaraġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 2). [ile,]*
39. Her bir ḫabīs **ile** ṣalınur nice ölmeyem / Gördükçe beni yüz çevürür merḥabāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 2). [ile,]*
40. ʿAşḳuñ esīri derd **ile** dermānda kim begüm / Alsañ bizüm de gönlümüz ele ḫaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [ile,]*
41. Mihrī gerekse yolına cān vir gerek cihān / Oynar güler raḳīb **ile** senden ṣafāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 8). [ile,]*
42. Curʿa-i ʿaşḳ-ı mecāzī nūş eyle ṣıdḳ **ile** / Tā ḥaḳīḳatden yaña yol bulasın mirāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 2). [ile,]*
43. Olmasun aġyār **ile** yāri İlāhī kimsenüñ / Arṭmasun günden güne derd ile āhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [ile,]*
44. Rūz u şeb elḥān ider bülbülleri ḫoş şevḳi **ile** / Gül gibi güler göñül gūşa ṣadāsı iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [ile,]*
45. Bir ʿazīzüñ bu maḳāmıdur ki Mihrī ṣıdḳ **ile** / Cān u dilden bir muḥibbi sensin anuñ girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [ile,]*
46. Gel gel ey dilber ki sensin tende cānı kendümüñ / Senüñ **ile** şād olur rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [ile,]*
47. Ṣāfī mey **ile** sāḳī getür cām-ı sāġarı / Bülbül terennüm eyle geçer güliẕār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 3). [ile,]*
48. Nergis gözüñ ḫayāl **ile** ser-mest sebzede / Ġonca tebessüm itmege uş intiẓār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 5). [ile,]*
49. Def ü çeng ü rebāb **ile** demidür ʿayş u nūş idem / Viṣāl-i yār ile çünkim şarāb-ı erġavān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [ile,]*
50. Nūr **ile** şehr-i Amāsiyyeyi maʿmūr idesin / Yapısar ʿadlüñ ile her dil-i vīrānı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 6). [ile,]*
51. Nūr **ile** şehr-i Amāsiyyeyi maʿmūr idesin / Yapısar ʿadlüñ ile her dil-i vīrānı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 6). [ile,]*
52. Nice sevelüm anı kim seve ol ġayrıları / Maḥabbeti bizüm **ile** olanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 3). [ile,]*
53. Raḳībi kendüye maḥrem idindi ʿāşıḳı yād / Ol anuñ **ile** ḫoş olsun biz anı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [ile,]*
54. Bugün ki mevsim-i güldür çemende bülbül **ile** / Ḫurūş u nāle ḳılup āh u zārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [ile,]*
55. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp müddeʿīyi dīdelerüm / Oldı ḳanlu yaş **ile** şād-revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 3). [ile,]*
56. Ṭopraġuñ çünki gözüñ yaş **ile** yoġrulmuş ezel / Biz aña neyleyelüm ey yazusı ḳara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [ile,]*
57. Cemāli gülşenini gördüm ü didüm el-ḥaḳ / Şükūfe **ile** müzeyyen bahāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 2). [ile,]*
58. Dostum luṭf eylegil aġyār **ile** seyr eyleme / Dīvüñ olmasun melek hem-rāhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 4). [ile,]*
59. Göñül evinde bir ʿāşıḳ ḥabībinüñ ismin / Yazar mı āhı **ile** her divāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [ile,]*
60. İrteden tīz felek uş yüzlerini ḳara ḳıla / Mihrī muḥkem ṭutasın ṣıdḳ **ile** iḳrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 5). [ile,]*
61. Senüñ **ile** dilberā ʿālem ḳamu gülzārdur / Görinür sensüz gözüme dostum her gül diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [ile,]*
62. Ruḫları bāġında geçdi ʿömrümüz ey vāy **ile** / Umaruz şeftāludan geh geh aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 5). [ile,]*

63. Maʿānī gevheri **ile** pür olmış / İ Mihrī gūş ṭut bir kān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 5). [ile,]*
64. Ẓulmet şebinde ḳalmış idüm ḫayli derd **ile** / Girdi elüme bir meh-i tābān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 2). [ile,]*
65. Eyledük yār **ile** ṣaḥrāları seyrān bu gice / Vācib oldur baña şükrāne virem cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [ile,]*
66. Māh-ı ẕi'l-ḥiccenüñ on beş gicesi ḫoş şeb idi / K' eyledi yār **ile** bile seyrān Mihrī bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [ile,]*
67. Bu ḥüsn ü bu melāḥat ü bu ḫulḳ u ḫūy **ile** / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [ile,]*
68. Hem-rāh idinme kendüñe aġyārı sevdügüm / Sen meh ṣıfātlu yürimesün zengi rūy **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 6). [ile,]*
69. Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz **ile** / ʿİşret itdük ṣubḥa dek mehtāba ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [ile,]*
70. Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile / ʿİşret itdük ṣubḥa dek mehtāba ḳarşu sāz **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [ile,]*
71. Zühre çengin yere çaldı çarḫ hem çār-pāresin / Her ḳaçan ol māhrūlar ırladı āvāz **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [ile,]*
72. Ol Süleymān-ı zamānuñ meclis-i ḫāṣında ḫoş / Zülfi ʿanber ḫūb-rūlar ḫıdmet ider nāz **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 4). [ile,]*
73. Gördüm ol ḳaṣr-ı muʿallaḳ kim yapılmış lā-naẓīr / Gökyüzinde ṣandum uçardı hümā pervāz **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [ile,]*
74. Ḥamdülillah Egribükde ṣoḥbet itdük Mihrīyā / Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [ile,]*
75. Mey-gün lebüñ ḫayāli **ile** rūz u şeb müdām / Baġrum ḳanını nūş iderem aşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [ile,]*
76. Dilberler **ile** sen güle gezdükçe ḥabībüm / Hecrüñde olan dīdesi giryānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 3). [ile,]*
77. Ġam gicesinde geçdi günüm āh u vāh **ile** / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 1). [ile,]*
78. Ġam gicesinde geçdi günüm āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 1). [ile,]*
79. Cürmüm nedür ḳatuñda senüñ bir gün ey felek / Kim hem-ser itmedüñ beni zülfi siyāh **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [ile,]*
80. Gör ne yüz gösterdi bu zülf-i semen-sālar bize / Ḳodı biñ derd ü ġam-ı hecr **ile** sevdālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [ile,]*
81. Çāresi ṣabr eylemekdür Mihrī ḳassām-ı ezel / Böyle yazmış çünki her vech **ile** inşālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [ile,]*
82. Merve ḥaḳı ṣafāsın anuñ ol bilür hemān / ʿAşḳı yolında ṣıdḳ **ile** ḳurbān-ı cān ide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 4). [ile,]*
83. Mihrī ger ʿömr vefā eyler ise kesme ümīd / Geleler ṣaġlıġ **ile** bir gün ola yanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 9). [ile,]*
84. Unudurlarsa bizi dostlar unutsun nidelüm / Hele biz ṭuralum iḫlāṣ **ile** īmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 10). [ile,]*
85. Var mıdur ʿālemde bir dilber cefākār olmaya / Ḥīle-i cevr ü sitemkār **ile** mekkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [ile,]*
86. Hāşimī ṣoḥbet-i mey it heme ḫānlar **ile** / ʿAyş u ʿişretle ṣafā sür şeh-i ḫūbānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [ile,]*
87. Hāşimī ṣoḥbet-i mey it heme ḫānlar ile / ʿAyş u ʿişretle ṣafā sür şeh-i ḫūbānlar **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [ile,]*
88. Mest-i ʿaşḳ ol yüri çāk eyle girībānuñı / Hem-dem ol ʿārif iseñ zülf-i perīşānlar **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 2). [ile,]*
89. Külḫana girseñ eger bulursun ehl-i kemāl / Gülşene girme ḫaẓer it hele nādānlar **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 3). [ile,]*
90. Gāh rüsvā vü ḫarābāt olup it ʿālemi geşt / Gāh ḥaşr ol gice gündüz şeh-i devrānlar **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [ile,]*
91. Sen de Mihrī gibi gül yüzlilerüñ şevḳi **ile** / Oḳı dīvānuñı bülbül gibi efġānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [ile,]*
92. Sen de Mihrī gibi gül yüzlilerüñ şevḳi ile / Oḳı dīvānuñı bülbül gibi efġānlar **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [ile,]*

93. Yāri yanumda görüp ḫışm **ile** çün baḳdı raḳīb / Ol çepel şeklini döndürdi hemān sirkelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [ile,]*
94. Reh-i ʿaşḳuñda ʿömür geçdi mülāzımlıġ **ile** / Ya gel öldür ya ḳabūl eyle beni bendelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 6). [ile,]*
95. Gel vaḳt-i ṣafā devr-i bahāruñ gözenidür / Ey dil demidür sen daḫi şevḳ **ile** ṭol imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [ile,]*
96. Aġyār **ile** yār oldı vü cānān yola gitdi / Ten bunda ḳalup rūḥ-ı revānum bile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 1). [ile,]*
97. Ḳıllet **ile** ẕillet ile ögilüp her bābda / Ṣoñra ʿizz ü nāz ile maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [ile,]*
98. Ḳıllet ile ẕillet **ile** ögilüp her bābda / Ṣoñra ʿizz ü nāz ile maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [ile,]*
99. Muttaṣıl ġam ḫānesinde cān ʿaẕāb **ile** geçer / İrmeyeydüm bu güne maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 5). [ile,]*
100. Bunca maʿlūmāt **ile** meşhūr olınca ʿāleme / Dürlü mechūlāt ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 6). [ile,]*
101. Ḳandasa nā-ehle virürmiş murādını felek / Mihrī ben de cehl **ile** maʿlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [ile,]*
102. Ruḫı bāġında bülbül-veş ḥabībüñ / Fiġān u nāle **ile** eyle āhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 2). [ile,]*
103. Biñ ʿaẕāb **ile** geçince bir nefes cānā yine / Cānı teslīm eyleyüp merḥūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 7). [ile,]*
104. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā **ile** bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [ile,]*
105. İntiẓār **ile** irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile daḫi nigār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [ile,]*
106. İntiẓār ile irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı **ile** daḫi nigār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [ile,]*
107. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā **ile** bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [ile,]*
108. İntiẓār **ile** irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile daḫi nigār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [ile,]*
109. İntiẓār ile irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı **ile** daḫi nigār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [ile,]*
110. Rīsmān-ı zülfüñe dil tā ki cānın baġladı / Ḫıdmetüñe ṣıdḳ **ile** tende miyānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 1). [ile,]*
111. Dil ʿandelībi di nice feryād ḳılmasun / Her ḫār **ile** görür gözi sen gül-ʿiẓārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 3). [ile,]*
112. Derdā dirīġ geçdi günüm intiẓār **ile** / ʿÖmrüm dükendi vāʿde-i cānān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 3). [ile,]*
113. Ġanīmet gör dem-i ʿömri ṣarıl bir nāzenīn **ile** / Cihān aġyārdan ḫālī olıcaḳ ṭuymasun nāṣī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [ile,]*
114. Yār **ile** ḫoş-dem idük irdi bize bed-naẓaruñ / Çatlaya şallah raḳībā iki gözüñ bebegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 4). [ile,]*
115. Ḳılca cān **ile** yüz üstine sürinüp ḫaste-dil / Tuḥfe cān iltür ṭapuña görmege cānum seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [ile,]*
116. Ten yandı dil göyündi yürek deldi fürḳatüñ / Ġamzeñ ḫadengi ḫışm **ile** çün çekdi ḫançeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [ile,]*
117. İşidüp derd **ile** iñledi mi dūlāb daḫi / Girye vü zār ile her dem dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [ile,]*
118. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr **ile** vir aña Sübḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [ile,]*
119. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ **ile** ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [ile,]*
120. ʿAynı ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ / Kimde vardur sendeki ṭavr **ile** erkān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [ile,]*
121. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr **ile** vir aña Sübḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [ile,]*
122. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ **ile** ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [ile,]*

123. Yalıñuz bir meh degüldür ḳapusı üftādesi / Biñ ṣafā **ile** gelür baş üzre her ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [ile,]*
124. Müstedām ol ḥaşre dek görme dü ʿālemde ʿaẕāb / Salṭanat taḫtında şāhā devlet **ile** her nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 30). [ile,]*
125. ʿİzzet **ile** ol semā olduḳça dāʾim pāydār / Devlet ile ṭur cihān ṭurduḳça ey ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [ile,]*
126. ʿİzzet ile ol semā olduḳça dāʾim pāydār / Devlet **ile** ṭur cihān ṭurduḳça ey ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [ile,]*
127. Çıḳsun hele biñ miḥnet **ile** cānı cihānda / Her kim ki senüñ yoluña cān virmeye cānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 31). [ile,]*
128. Olduḳça bahār **ile** müzeyyen ḳamu ʿālem / Ṭurduḳça zemīn ile zamān ḳubbe-i mīnā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 33). [ile,]*
129. Bu māh-ı ṣıyām **ile** bu ʿīd ayı ḥaḳıçün / Biñ ʿöẕr ile ṭapuñdan ider anı temennā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [ile,]*
130. Ey ser-firāz nāz **ile** seyr it ki būstān / ʿAks-i ruḫuñla ṣaḥn-ı çemen lālezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 4). [ile,]*
131. Yā Rabb ʿizz ü devlet **ile** Ḫān Aḥmedüñ / Bir güni bu cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [ile,]*
132. ʿÖmrüñ bināsı muḥkem ola ḥaşre dek şehā / Baḫtuñ ʿaṣāsı devlet **ile** pāydār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 16). [ile,]*
133. Dāyim devām-ı rifʿat **ile** devlet atına / Şāhā süvār ol ṭola meydān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 11). [ile,]*
134. Olduḳça pür kevākib **ile** āsumān şehā / Sen ʿālem içre devlet ile olasın ʿalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [ile,]*
135. Cān demāġını muʿaṭṭar ḳılur uş her demde / Gül ü nesrīn ü reyāḥīn **ile** gülşende nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [ile,]*
136. Ḫurrem itdükçe cihān rūyını geldükçe bahār / Olasın devlet **ile** taḫt-ı saʿādetde muḳīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 13). [ile,]*
137. Ḫulḳ-ı luṭf **ile** müretteb bī-naẓīr ü bī-bedel / ʿİlm ü ḥilm ile mükemmel aḥsen-i ṣāḥib-cemāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [ile,]*
138. Ḫulḳ-ı luṭf ile müretteb bī-naẓīr ü bī-bedel / ʿİlm ü ḥilm **ile** mükemmel aḥsen-i ṣāḥib-cemāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [ile,]*
139. ʿÖmrüñi ḳılsun cihānda devlet **ile** müstedām / ʿīdüñi itsün mübārek ol Kerīm-i Lā-yezāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 20). [ile,]*
140. Ṣubḥuñ nesīmi ireli her cāya ḳıl naẓar / Rengīn çiçekler **ile** ḳamu lālezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 2). [ile,]*
141. Sulṭān Aḥmed ol ki Ferīdūn-ı dehrdür / Mülk-i cihānda devlet **ile** tācdārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 9). [ile,]*
142. Seni bu ḥüsn-i ḫulḳ **ile** görenler dir ki ey ḫusrev / Melāḥatde leṭāfetde bu ḫod Yūsuf-ı s̱ānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [ile,]*
143. ʿAceb mi yer yüzi dāʾim bezense cūdı ḫānından / Felekdür ṣofrası her dem ḳamer şems **ile** nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [ile,]*
144. Pür zīnet itdi rūy-ı cihānı zamān yine / Eyler ṣafā vü ʿayş **ile** her murġzār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [ile,]*
145. Ol kāmyāb Şāh Süleymāna ṣıdḳ **ile** / Kim ola k itmeye ʿīd dil ü cānı niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [ile,]*
146. Keşf eyleyeli ḥüsni żiyāsını ʿāleme / Ṭoldı sürūr u ʿişret **ile** her diyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 11). [ile,]*
147. Olsun hemīşe ʿīd ile nevrūz her güni / Görsin cihānda devlet **ile** ṣad-hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [ile,]*
148. Ey şeh-i devrān cihāna şehriyār ol lā-cerem / Devlet **ile** salṭanat taḫtında var ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 1). [ile,]*
149. Zülfüñde beni ʿaşḳ **ile** Manṣūr gibi / Cān fedādur yoluña eyleye ḫānum berdār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 11). [ile,]*
150. Şefīʿ olmaḳ dilerseñ ger Resūl / ʿİlm-i tevḥīd **ile** dāʾim yoldaş ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 13). [ile,]*
151. Fena ʿālemden eylerseñ sefer / Ḥażrete cürm **ile** varma ḳıl ḥaẓer *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 20). [ile,]*
152. Hemīşe devlet **ile** müstedām ol / Muḳīm ol bu cihānda tā-ḳıyāmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [ile,]*

153. Eyü nām **ile** şöhret bulalı sen / Olupsın gün gibi ʿālemde rūşen *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [ile,]*
154. Zemīn ṭurduḳça rifʿatde müdām ol / Cihānda devlet **ile** müstedām ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 17). [ile,]*
155. Eyü nām **ile** şöhret bulsun aduñ / İki ʿālemde Ḥaḳ virsün murāduñ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 19). [ile,]*
156. Güzeller **ile** göñül gerçi āşinālardur / Velīk her dem olardan gelen cefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 1). [ile,]*
157. Rişte-i cān **ile** oynar ġamzesi ġammāzlar / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [ile,]*
158. Her ḳaçan biñ nāz **ile** alsa terāzūsın ele / Cānlar ardınca revān olur velī diller bile *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 3). [ile,]*
159. Sīm ü zer ṭabaḳlar **ile** zeyn ider hengāmesin / Ayaġınuñ altına alur bu çarḫuñ kāsesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 9). [ile,]*
160. Sürelüm ẕevḳ **ile** imdi ṣafāsın / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 42). [ile,]*
161. Miḥnet ü derd ü belā **ile** gözüm yaşlar ider / Ḥasret ü hicr ü cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [ile,]*
162. Arturur nāle **ile** şām u seḥer zārumuzı / Aġladur bizi ne ḫoş güldürür aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [ile,]*
163. Āh u efġān **ile** her dem geçürür kārumuzı / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [ile,]*
164. Seni heyhāt ki bir daḫi görince gözümüz / Āh u zār **ile** geçiser gicemüz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [ile,]*
165. Görmedüm senden kerem ey bī-vefā dildār hey / Olmaduñ bir gün bu ben bīçāre **ile** yār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [ile,]*
166. Yalvarup biñ ʿöẕr **ile** cānum didükçe ben saña / Ḫışm **ile** yüzüñ çevürürdüñ hemān benden yaña *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [ile,]*
167. Yalvarup biñ ʿöẕr **ile** cānum didükçe ben saña / Ḫışm ile yüzüñ çevürürdüñ hemān benden yaña *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [ile,]*
168. Düketmiş imiş ʿömrüñi ey Mihrī güzeller / Cevr **ile** cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 21). [ile,]*
169. Burc-ı iḳbāl ü şerefde bu semā ṭurduḳça sen / Ey saʿādet āfitābı devlet **ile** her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [ile,]*
170. Yā ḳaşuñuñ tīr **ile** dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [ile,]*

ile: *Ve bağlacı.*

1. Ṣaçından oldı muʿaṭṭar demāġ-ı rūy-ı cihān / ʿAbīr-i müşg **ile** bu ʿanber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 3). [ile,]*
2. Yoḳ ṣanurdum ʿālem içre cān **ile** serden leẕīẕ / Hey neler varmış cihānda daḫi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [ile,]*
3. Dār-ı rifʿatde ṣafā vü ẕevḳ **ile** leyl ü nehār / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde güzel ḫānumla ṣoḥbet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [ile,]*
4. Her dem felegüñ cevri **ile** yār cefāsı / Bilsem ki bu ben baḫt-ı siyehkāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [ile,]*
5. Sāʾillerine virmeye hiç ḫüsni zekātın / Yādlara ḳıla luṭf **ile** iḥsān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 4). [ile,]*
6. Tācir-i ʿaşḳı olaldan şehr-i dilde her zamān / Ġayriler sīm **ile** zer ben cān virürem bāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [ile,]*
7. Yaylañ **ile** ḫüsnüñi her kim göre dir şāhā / Kendüsi durur ġılmān yaylaḳı cinān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 3). [ile,]*
8. Görelden Mihrī ḫaddüñle semen-sīmāñı ey mehrū / Başından çıḳdı sevdāsı gül-i serv **ile** nesrīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 5). [ile,]*
9. Bitmedi bāġ-ı cihānda daḫi hiç bitmeyiser / Ruḫları güller **ile** ġonca dehānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [ile,]*
10. Gördüm yüzüñi āh **ile** efġāndan el yudum / Ṣordum lebüñi çeşme-i ḥayvāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 1). [ile,]*
11. Laʿl-i lebüñle dişlerüñüñ vaṣfın işidüp / Ḥaḳḳā budur ki dürr **ile** mercāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 4). [ile,]*

12. Gülşene meyl itmezem gül gibi yārüm var iken / Bülbüli gūş itmezem āh **ile** zārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [ile,]*
13. Düşeli ʿaşḳı hevāsına anuñ leyl ü nehār / Geçdi kūyında günüm derd **ile** āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [ile,]*
14. Ḫurrem olsun her ḳadem baṣduḳça ṣaḥrālar size / Ḫāne-i ġamda yeter bu āh **ile** vālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [ile,]*
15. Egerçi müşkil idi līk cānda ḥıfẓ itdüm / Ṣaçuñ mesāʾili **ile** yüzüñ ḫavāṣetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [ile,]*
16. Müyesser ola görem mi ḥabībimüñ bir gün / Cefāsı terki **ile** cevrinüñ nihāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 6). [ile,]*
17. Ummasun kim ṣalına ol yār **ile** eydüñ raḳīb / Ṣalınur ḥāżırdur uş urġānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [ile,]*
18. Ġamgīn dilümde zār **ile** efġān dükenmedi / Nemgīn gözümde derd ile giryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [ile,]*
19. Ġamgīn dilümde zār ile efġān dükenmedi / Nemgīn gözümde derd **ile** giryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [ile,]*
20. Ḫūblar ḳatında ḳançaru baḳsañ raḳībdür / ʿĀlemde cevr-i yār **ile** şeyṭān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 4). [ile,]*
21. İnʿām eylese sāʾile ḥüsnin zekātını / Şehler ḳatında luṭf **ile** iḥsān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 6). [ile,]*
22. Ṭoḳsan bir **ile** yüzi ʿadedde laḳab çıḳar / ʿAḳluñ yeterse kim idügin bil bu serveri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [ile,]*
23. Nice Ḫıżr **ile** Sikender süre yüzin ḳapuña / Kʾ işigüñde bulınur çeşme-i ḥayvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [ile,]*
24. Eyledüm yoluña īs̱ār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr **ile** mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [ile,]*
25. Ey ṭalʿat-ı ḫurşīd eyā ḥüsn **ile** ġarrā / ʿĪd ayı gibi ḳaşlaruñ oldı çü hüveydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 26). [ile,]*
26. Olduḳça bahār ile müzeyyen ḳamu ʿālem / Ṭurduḳça zemīn **ile** zamān ḳubbe-i mīnā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 33). [ile,]*
27. Bu māh-ı şıyām **ile** bu ʿīd ayı ḥaḳıçün / Biñ ʿöẕr ile ṭapuñdan ider anı temennā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [ile,]*
28. Rehber Ḫıżır olup saña virsün İlāhī Ḥaḳ / Biñ ʿömr **ile** cihānda hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 19). [ile,]*
29. Şevḳ-i dendānuñ **ile** laʿl-i dür-efşānuñ içün / Ḥāşelillāh ki diyem lüʾlü ü mercān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 11). [ile,]*
30. Ḳadd-i dil-cūy-ı nihālini görüp rāst didüm / Bu ne ḫoş mīve **ile** naḫl-i ḫırāmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 15). [ile,]*
31. Ravża-i kūyuñı gördükde direm ḫuld-ı naʿīm / Yaraşur ḥūr **ile** ġılmān ola derbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 22). [ile,]*
32. Olduḳça pür kevākib **ile** āsumān şehā / Sen ʿālem içre devlet ile olasın ʿalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [ile,]*
33. Kemāl-i ʿilm ü ḥilm **ile** ḫıred-mend ü mükemmeldür / Güzīni Āl-i ʿOs̱mānuñ bu ḫalḳuñ mihribānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 23). [ile,]*
34. Cemālinden żiyā bulsa ʿaceb mi ḫalḳ **ile** ʿālem / Semānuñ āfitābıdur zemīnüñ şemʿdānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 24). [ile,]*
35. Gicesin gündüzin yā Rab hemīşe ḳadr **ile** ʿīd it / Penāh-ı devlet-i dünyā vü ḫalḳuñ kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [ile,]*
36. Her gülsitānda lāle vü nesrīn ü yāsemen / Her bir çemende serv **ile** eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [ile,]*
37. Olsun hemīşe ʿīd **ile** nevrūz her güni / Görsin cihānda devlet ile şad-hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [ile,]*
38. Burc-ı iḳbāl-i saʿādetde ṭulūʿ it ḥaşre dek / Gün gibi ḫalḳ **ile** ḫalḳa āşikār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 2). [ile,]*
39. Eyledüm yoluña īs̱ār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr **ile** mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [ile,]*
40. Ḫaddüñ **ile** ḳaddüñ ü ruḫuñ var iken ey dost / Serv ü semen ü lāle ü reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [ile,]*
41. Def ü çeng ü rebāb ile demidür ʿayş u nūş idem / Viṣāl-i yār **ile** çünkim şarāb-ı erġavān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [ile,]*

42. Var ise müşgīn ṣaçuñ būyından itmişdür güẕer / Kʾ ol hevā **ile** ṣabā ʿanber-feşāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [ile,]*
43. Tīġ-ı ḳahr ile raḳībüñ iki çalduḳ başın / Elümüzdeydi belī ṭop **ile** çevgān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 3). [ile,]*
44. Olaldan ʿaşḳuñ **ile** cān yoldaş / Enīsüm ġam olupdur ġuṣṣa ḫāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 2). [ile,]*
45. Ḳıllet **ile** ẕillet ile ögilüp her bābda / Ṣoñra ʿizz ü nāz ile maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [ile,]*
46. Şükrāne vir ey Mihrī revān yolına cānı / Şād ol ki bugün devlet **ile** ḫān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [ile,]*
47. ʿAhd itmiş idüñ Mihrīyi öldürmege cānā / Beñzer begüm ol ʿahd **ile** peymān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 5). [ile,]*
48. Nice Ḫıżr **ile** Sikender süre yüzin ḳapuña / Kʾ işigüñde bulınur çeşme-i ḥayvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [ile,]*
49. ʿAynı ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ / Kimde vardur sendeki ṭavr **ile** erkān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [ile,]*
50. Żıdd ol nefsüñ **ile** sen her nefes / Geçmesün ʿömrüñ cihān içre ʿabeṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 15). [ile,]*
51. Ḫarc it dir iseñ ʿaşḳum içün ʿömr **ile** cānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 1). [ile,]*

ile: *Vasıtasıyla, aracılığıyla anlamlarında edat.*

1. Ṣafḥa-i ḥüsninde başlamış vefā resmin yazar / Lāciverd **ile** yed-i ḳudret ḫaṭ-ı reyḥān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 7). [ile,]*
2. ʿAşḳ bābından benümle eyledi ol yār baḥṣ / Cān **ile** virdüm cevābın itmedi tekrār baḥṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 1). [ile,]*
3. Ẓulmeti bir curʿa **ile** ḫāne-i dilden götür / Ol ṣafādan külbe-i aḥzānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 4). [ile,]*
4. Alup şīrīn zebān **ile** elinden Mihrīnüñ varın / Aha geldüm didi yeldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [ile,]*
5. Ruḫlaruñ dil şāhını mat eyledi bir luʿb **ile** / Gözlerüñ cān ferzine ḥācet degül sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [ile,]*
6. Tīġ-ı ḳahr **ile** ʿadūnuñ başın ḳaṭʿ itmege / Ẕātuña cürʾet ü hem bāzūña ḳuvvet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 5). [ile,]*
7. Luṭfı **ile** ḳıldı dil-i vīrānumı maʿmūr / Göñlin ḫoş ide her dem anuñ ḫūb ṣanemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 3). [ile,]*
8. Nāzüklük **ile** mīvesin aldum dehānınuñ / Gör bāġbānı yaʿni ki uġrı gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 4). [ile,]*
9. Sāye-i dildār **ile** germ olma sen ʿāşıḳlara / Dilberüñ laʿli nebātın dişlemiş ādem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [ile,]*
10. Aḥsen ki bir ḫadeng **ile** biñ pāre ḳıldılar / Cān pūtesini ṭoġrusı ṭoġru gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 2). [ile,]*
11. Cān almaġ **ile** mi ḳoyalar seni ḫūblar / Ey Mihrī ḳatlan aḫı daḫi saña nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [ile,]*
12. Bir dāne **ile** zülfi göñül murġın itdi ṣayd / Baña cihānda ʿömrüm olınca ġıdā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 7). [ile,]*
13. Çeşm-i pür-efsūn **ile** diller ḳomaz bend itmedük / Sihr ile beñzer cihānı bu iki cādū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [ile,]*
14. Çeşm-i pür-efsūn ile diller ḳomaz bend itmedük / Sihr **ile** beñzer cihānı bu iki cādū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [ile,]*
15. Ḳurı lāf **ile** cihānı bize güldürmeyelüm / Sırr ile işleyelüm her işi bitsün işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 4). [ile,]*
16. Dil-i dīvānemüzi zülfüñde / Dostum bir ḳıl **ile** baġla ya aṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 3). [ile,]*
17. Nice bir nā-ḥaḳ yere ḳanlar dökersin ẓulm **ile** / Var ise ʿaḳlun gel eyle nefsüñe Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [ile,]*
18. Bī-güneh ʿāşıḳları öldürmek ister ẓulm **ile** / Çeşm-i ḫūnrīzüñ ki hey di itmesün Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 8). [ile,]*
19. Dostum cevr ü cefādan öldürem dirseñ beni / Degme bir derd **ile** ölmez ʿāşıḳam ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [ile,]*

20. Dūlāb-veş nigāruñ gördükçe gülsitānda / Ḳıl eşk-i çeşmüñ **ile** ḫāk-i rehini pür-gil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 6). [ile,]*
21. Dil ü cān ḫastesine luṭfuñ **ile** eyle ʿilāc / Ki irür ṣıḥḥate luṭfuñla anı ān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [ile,]*
22. Dürlü dürlü dilberā cevr ü cefañ **ile** beni / Ḳaṣduñ öldürmek midür billāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [ile,]*
23. Āl **ile** aldayı aldayı şikār eyleyelüm / Meclise cemʿ idelüm gözleri āhū sürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 3). [ile,]*
24. Ṭutmazsañ elüm luṭfuñ **ile** ḳaldum ayaḳda / Cānā demidür yoḫsa öleyin mi ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 4). [ile,]*
25. Luṭf **ile** cānān çıḳardı ġam belāsından beni / Ġuṣṣa çekmem ṣarlanursam būriyā şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 4). [ile,]*
26. Tīġ-ı ḳahr **ile** raḳībüñ iki çalduḳ başın / Elümüzdeydi belī ṭop ile çevgān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 3). [ile,]*
27. Gerçi ki müjeñ ḫançer **ile** sīnemi deldi / Dil daḫi senüñdür diler iseñ meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [ile,]*
28. Bu ḥüsn ü bu melāḥat ü bu ḫulḳ u ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [ile,]*
29. Devlet hümāsı olmış iken ismüñ ey perī / Pervāz urup neden kᵓ uçasın şimdi tüy **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [ile,]*
30. Zencīr ṭutmaz idi bu dīvāne Mihrīyi / Bendᵓitdi bend-i zülfüñ anı şimdi mūy **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [ile,]*
31. Ḳāmetüm çeng eyleyüp düzdi nevāda rāstī / Çekdi tenüm ḳıl ḳılup ʿuşşāḳı ḫoş şehnāz **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 3). [ile,]*
32. Āsitānuñdan anı sürmek **ile** gitmedi āh / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [ile,]*
33. Āsitānuñdan anı sürmek **ile** gitmedi āh / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [ile,]*
34. Aldadı ḥāli göñül murġını bir dāne **ile** / Dām-ı zülfine göñül düşdi mi kendü dek ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 2). [ile,]*
35. Aldadı ḥāli göñül murġını bir dāne ile / Dām-ı zülfine göñül düşdi mi kendü dek **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 2). [ile,]*
36. Sen bī-vefā firāḳıla cān irdi ḫulḳuma / Cānā yoluñda çıḳsa gerek bir gün āh **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 4). [ile,]*
37. Hey ġāfil olma ġamzelerinden güzellerüñ / Biñ şeyḫi yoldan eylediler bir nigāh **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 6). [ile,]*
38. Ṣaldı küffār iline āl **ile** yārānlarumuz / Neyledi bu felegi gör ki müselmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [ile,]*
39. Tīġ-ı ḳahr **ile** deler çün şerhā şerhā sīnemi / Bir naẓar ḳılsa gözi ucıyla cānān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 3). [ile,]*
40. Beni uş uş ile egler raḳībi būse **ile** / Aña ʿināyetini gör baña nezāketini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [ile,]*
41. Beni uş uş **ile** egler raḳībi būse ile / Aña ʿināyetini gör baña nezāketini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [ile,]*
42. Ki birḳaç beytüñ **ile** Mihrīyi sen / Niçün yād eylemezsin gāhi gāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 9). [ile,]*
43. Göñlin aldum āl **ile** dirdüñ ḫoş inkār eyledüñ / Hey ne bī-iḳrār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [ile,]*
44. Bir būse vir öldüm didi Mihrī aña yāri / Çeşmi **ile** ḫışm itdi egerçi güleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 5). [ile,]*
45. Çeşmüñ mi ḳıldı ġamzeñe taʿlīm dostum / Bir tīr **ile** ḫoş ṭaġıdur yüz biñ ʿaskeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [ile,]*
46. Aġladur her dem şehā bī-çāre Mihrīyi felek / Dāmen-i raḥmuñ **ile** sil yaşını ey kāmyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 25). [ile,]*
47. Faẓluñ **ile** ḳıl ʿināyet luṭfuñ ile it ḳabūl / Ben ġarīb üftādenüñ yā Rab duʿāsın müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [ile,]*
48. Faẓluñ ile ḳıl ʿināyet luṭfuñ **ile** it ḳabūl / Ben ġarīb üftādenüñ yā Rab duʿāsın müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [ile,]*
49. Yā ḳaşuñuñ tīr **ile** dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [ile,]*

50. Gülşende bugün luṭf **ile** bu bād-ı Mesīḥā / Ṣaçdı yine laʿl üstine şebnem dür-i şehvār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [ile,]*
51. Sen ḳaşı kemān ġamzesi oḫ çeşmi ḥarāmī / Bir tīr **ile** ḳıldı dil ü cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [ile,]*
52. Dil murġını bir bend **ile** ḫoş dāma düşürdi / Cān boynına zülfüñ ṣalalı ḥalḳa-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 29). [ile,]*
53. Çeşm-i şehlāñı ne remz **ile** işāretler ider / Dil ü cān ḳaṣdına gör nergis-i fettān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 9). [ile,]*
54. Mihr ü meh beñzeye mi yüzüñe öykünmek **ile** / Ger ola lebleri pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 10). [ile,]*
55. Dilerem luṭf-ı şehen-şāh **ile** maʿẕūr ola / Mihrīnüñ olmaduġın Lutfīye aḳrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 29). [ile,]*
56. Şāh-ı ʿālīden irişürse ʿināyet naẓarı / ʿAceb olmaz ger olam şiʿr **ile** Selmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 30). [ile,]*
57. Beñzedüp bāġ-ı cihānı yine firdevse bugün / Eyledi lāle **ile** gülşeni cennet-i naʿīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 3). [ile,]*
58. Eṣer-i luṭfı **ile** eyledi her bāġı behişt / Çün naẓar itdi gülistāna bu dem Rabb-i Kerīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [ile,]*
59. Rāḥatı ʿadlüñ **ile** buldı ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Revnaḳı nāmuñ ile buldı şehā heft-iḳlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [ile,]*
60. Rāḥatı ʿadlüñ ile buldı ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Revnaḳı nāmuñ **ile** buldı şehā heft-iḳlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [ile,]*
61. Yazmaġa ḫaddüñ berātın gör ġubār-ı ḫaṭṭ ile / ʿĀrıż-ı sūsende çekmiş ḥall **ile** pergār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 17). [ile,]*
62. Yazmaġa ḫaddüñ berātın gör ġubār-ı ḫaṭṭ **ile** / ʿĀrıż-ı sūsende çekmiş ḥall ile pergār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 17). [ile,]*
63. Ḥāl-i zebān **ile** derilüp Ḥaḳḳı ẕikr ider / Gülşenler içre murġ-ı hezārān hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 6). [ile,]*
64. Envāʿ-ı zīnet **ile** cihān olsa ṭañ mı zeyn / ʿArż eyleyen cemālini çün şehriyārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 8). [ile,]*
65. Şiʿrüñi Ḥassān işitse dirdi ey şīrīn-kelām / Gülşen-i cānda bu ṭabʿ **ile** hezār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [ile,]*
66. ʿAynuñ dil ü cānlar mı ḳodı ʿālemde / Kʾ itmedi ġamzelerüñ tīri **ile** anı şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [ile,]*
67. Yeter cevr ü cefāñ **ile** beni şām u seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet zār u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [ile,]*
68. Bu imiş çün zamānuñ şimdi kārı / Bulurlar mesned **ile** iʿtibārı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [ile,]*
69. Çünki gönderdi Ḫudā devlet **ile** rāha seni / Mübtelā ḳılsun İlāhī yine bir şāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [ile,]*
70. Var mıdur bir yer ġamuñdan aġladuḳça dostum / Gözlerimüñ ḳanlu yaşı **ile** rengīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 3). [ile,]*

ile: *Sebebiyle, -den dolayı.*

1. İşidüp bülbül-i şeydā meger āh-ı seḥerüm / Çaġırup derd **ile** dir āh beni vāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 2). [ile,]*
2. Miḥnetler **ile** ḳarşuña öldükçe ʿāşıḳuñ / Sen oyna gül raḳīb ile ḫoş ḫoş şafālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 2). [ile,]*
3. Luṭf ile ḳıl ʿilāc bugün ey ṭabīb-i cān / Dil ḫastedür firāḳuñ **ile** gel devālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [ile,]*
4. Çoḳdur cihānda derd-i nigār **ile** mübteẕel / Mihrī senüñ işüñ de ġarīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 5). [ile,]*
5. Eyledi yār beni derd ile āvāre meded / Ölürem itmez ise ḥasret **ile** çāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [ile,]*
6. Eyledi yār beni derd **ile** āvāre meded / Ölürem itmez ise ḥasret ile çāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [ile,]*
7. Bir nefes ḳaldı ki Mihrī vire cān fürḳat ile / Çıḳmasun ḥasret **ile** hey meded ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [ile,]*
8. Bir nefes ḳaldı ki Mihrī vire cān fürḳat **ile** / Çıḳmasun ḥasret ile hey meded ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [ile,]*

9. Hecr **ile** ṣanma seni yaḳdı vücūdum ḫūblar / Ey nice dil mülketinüñ ḫānumānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [ile,]*
10. Düşeli ʿaşḳı hevāsı **ile** deryā-yı ġama / Görmedi zevraḳ-ı dil ḥadd ü kenār u ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [ile,]*
11. Cevrüñle beni cānā öldürme taḥammül it / ʿAşḳuñ ġamı **ile** ḫod baña olan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 4). [ile,]*
12. Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar / Müddeʿī sözi **ile** elden çıḳardum yāri āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [ile,]*
13. Müddeʿī sözi **ile** elden çıḳardum yāri āh / Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [ile,]*
14. Ḥasret cigerüm derd **ile** ḳan itmemek olmaz / Miḥnet belümi devr-i kemān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 1). [ile,]*
15. Ṣanma cemāli ayīnesinden gözüm ıram / Bir toz getürmek **ile** sen ey nā-bekār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [ile,]*
16. Olmasun aġyār ile yāri İlāhī kimsenüñ / Arṭmasun günden güne derd **ile** āhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [ile,]*
17. Dil ne çekmişdür Zelīḫā-veş belā-yı hecr **ile** / Eline girince sen Yūsuf-ı ṣānī kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 3). [ile,]*
18. Efsāne **ile** zāhid künc-i riyāda ḳalma / Ġam-nāk cān u dilden mül defᵏ ider belā bil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 4). [ile,]*
19. Biñ dürlü cefāñ **ile** bu cān ḥulḳuma geldi / Çıḳmaz nideyin ben ḫo bu ʿālemden uṣandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [ile,]*
20. Ne çeker cevrüñ **ile** ḫaste-dilüñ / Ḥāline bir baḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 3). [ile,]*
21. Ol bī-vefāya billah eyit ey nesīm-i ṣubḥ / ʿAşḳı şehīdi derd **ile** öldi unutmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 3). [ile,]*
22. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler tā ṣubḥa dek / Derd **ile** cān bülbülidür āh u efġān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [ile,]*
23. Hecr **ile** yandı göyündi ḳalmadı cāndan eṣer / Āteş-i tennūr-ı ġamda sīne biryān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 3). [ile,]*
24. Dilber ḫayāli şevḳi **ile** yandı ṣubḥa dek / Bir ayaġ üzre şemʿ-i şebistān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 4). [ile,]*
25. Cānāna cān virüp ġam **ile** olduġum helāk / Dāġ-ı dilümle yazuñ anı ṭaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 4). [ile,]*
26. Yüzime baḳma raḳībüñ sözi **ile** ḳo beni / Öleyüm çekmeyeyüm minnetini anuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 4). [ile,]*
27. Derd **ile** cān bülbüli billah nice cān virmesün / Bir ṣaçı sünbül yüzi gül berg-i ḫandān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [ile,]*
28. Ṣūfī ḳatuñda ḫūbları sevmek günāh ise / Sen fāriġ ol ḳo ben yanayın ol günāh **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [ile,]*
29. Pāre ḳılsa itlerüñ cānā raḳīb-i kāfiri / Olmaz idi daḫi bir vech **ile** ġavġālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [ile,]*
30. ʿAhdine vefā ḳılmadı ol yār nidem āh / Ḳanlar yudayın derd **ile** her bār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 3). [ile,]*
31. Ḳahr-ı aġyār **ile** bıçaḳ süñüge irmiş idi / Cevr-i yār ile bu kez geçdi süñükden ilige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 4). [ile,]*
32. Ḳahr-ı aġyār ile bıçaḳ süñüge irmiş idi / Cevr-i yār **ile** bu kez geçdi süñükden ilige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 4). [ile,]*
33. Nicᵓ aġlayasun ḫār-ı cefāsı **ile** ey dil / Baḳ ġoncalaruñ ḥüsnine gül gibi gül imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 3). [ile,]*
34. Düşdi ṣaḥrāya yeler derd **ile** mecnūn-ı göñül / Olalıdan berü ol ṣaçları leylā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 2). [ile,]*
35. Göyünince ḳahr-ı aġyār **ile** dil micmer gibi / Cevr-i yār ile yanaydum mūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 6). [ile,]*
36. Göyünince ḳahr-ı aġyār ile dil micmer gibi / Cevr-i yār **ile** yanaydum mūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 6). [ile,]*
37. Ṭaʿn-ı nādāndan sen ey zāhid yüri ḳıl iḫtirāz / Ḥaşre dek ben ʿaşḳ **ile** meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [ile,]*
38. Cevr **ile** ʿāşıḳlaruñ od yaḳdurursın başına / Ḫayli ḫoş seḫḥār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 2). [ile,]*

39. Ḳıl ʿimāret göñlümüñ vīrānın ey kān-ı kerem / Miḥnet ü derd ü belā **ile** yıḳılmışdur evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [ile,]*
40. Tennūr-ı ġamda āteş-i hicrān **ile** ciger / Biryān olalı dünyede biryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 2). [ile,]*
41. Nice bir iñledesin derd **ile** ey yār beni / Nice bir öldüresin cevr ile her bār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [ile,]*
42. Nice bir iñledesin derd ile ey yār beni / Nice bir öldüresin cevr **ile** her bār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [ile,]*
43. İşidüp derd **ile** iñledi mi dūlāb daḥi / Girye vü zār ile her dem dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [ile,]*
44. Dil ʿandelībi derd **ile** ḳılsun ḳo nāleler / Çün ḳarşusında sencileyin gülʿizār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 18). [ile,]*
45. Dil deler ġamzeñ oḳına yer ola anuñ içün / Derd **ile** kendü özin eyledi peykān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 4). [ile,]*
46. Lālenüñ derd **ile** dāġ oldı ḥasedden cigeri / ʿĀrıżuñ ʿarż ideli sen gül-i ḫandān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 5). [ile,]*
47. Firāḳuñ gicesinde şu ḳadar āh itdüm / Kʾ oldı dil āyinesi derdüm **ile** jeng ü ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [ile,]*
48. Süreyyādan serāya dek ne var / Anuñ emri **ile** oldı āşikār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 4). [ile,]*
49. Cevr **ile** beni şol ḳadar aġlatdı felek kim / Sürḫāb gözüm yaşı ile ḳana boyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 1, Beyit 1). [ile,]*
50. Cevr ile beni şol ḳadar aġlatdı felek kim / Sürḫāb gözüm yaşı **ile** ḳana boyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 1, Beyit 1). [ile,]*
51. Ölince Mihrī cihānda bu sırrı itme tebāh / Yaḳañı çāk idüp it gördügüñe derd **ile** āh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 9). [ile,]*
52. Miḥnet ü derd ü belā **ile** gözüm yaşlar ider / Ḥasret ü hicr ü cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [ile,]*
53. Mıṣr-ı dilde Yūsuf-ı cāndan ʿazīz itdüm seni / Cevr **ile** pīr eyledüñ āḫir Zelīḫā-veş beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 7). [ile,]*
54. Aṣṣʾ **ile** bu bāzārda hīç añma ziyānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 12). [ile,]*
55. Öl derdüm **ile** olma daḥi ḫūblara māʾil / Ol cevrüme ḳāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 15). [ile,]*
56. Leb-i meygūnı ḫayāl **ile** gözüm ḫānesinüñ / Ḳabaġı ṣāfi ṭolupdur yine pür ḳan-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 17). [ile,]*
57. Çün derd **ile** āh eylemeye başlaruz biz / Her ḳandasa ʿaşḳ ehline yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 1). [ile,]*
58. Şimdiden girü cihān ḫūblarınuñ varına yuf / Ḳurı daʿvālar **ile** itdügi iḳrārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 1). [ile,]*
59. Ḳorḫutma beni nār-ı caḥīm **ile** i nāṣiḥ / Āhum şererinden yanar odlara cehennem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 2). [ile,]*
60. Ha bugün cevr ü cefāñ **ile** beni öldüresin / Yarın elüm olur a hele girībānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [ile,]*
61. Mihrī Necātī şiʿrine dirsin naẓīre līk / Sen bir gedā vü müflis o bir pādişāh **ile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [ile,]*
62. Ey beni Mecnūn gibi ʿaşḳı **ile** şeydā ḳılan / Ben seni sevmekde gerçek ʿāşıḳam ṣanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [ile,]*

ile: *Konusunda, hususunda.*

1. Yüzüñe ḳarşu cedel eyleyemez Sām u süvār / Rüstem ü Zāl olamaz erlik **ile** saña ġarīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [ile,]*

ile: *-erek, -arak anlamı veren edat.*

1. Yüzüñ görüp ḥasedden bedr olmasun ḳamer hīç / Öykünmek **ile** ḳaçan meh-cebīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 3). [ile,]*
2. İrilmez yāre cehd **ile** i Mihrī / Keşīde olmayıcaḳ zerre ṭālīʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 6). [ile,]*
3. Geçürdiler günümüz her dem āh **ile** ḳış u yaz / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 4). [ile,]*

ile: *Şeklinde, biçiminde anlamında edat.*

1. Ben ne resm-i kevn **ile** mersūm olaydum kāşkī / Bu cihāna gelmeyüp maʿdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 1). [ile,]*

ile: *Birlikte anlamı veren edat; olarak, haline gelerek.*

1. Bunca maʿlūmāt ile meşhūr olınca ʿāleme / Dürlü mechūlāt **ile** meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 6). [ile,]*

ile: *İçinde, arasında.*

1. Olsa ʿaceb mi ḫalḳ **ile** güneş gibi ʿayān / Ol pādişeh ki sāye-i Perverdigārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 10). [ile,]*

ilen-: *Beddua etmek, küfretmek, kötü söylemek.*

1. Şimdi bir ḥāldeyem kim **ilenen** düşmenine / Dir ki Mihrī gibi sen daḫi siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [ilenen, -en]*

ilet-: *Ulaştırmak; yakınlaştırmak.*

1. **İledür** seni Ḥaḳḳ'a seni bir demde / Ḳurbet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 6). [iledür, -ür]*

ilet-: *Iletmek, götürmek, ulaştırmak.*

1. **iledür** bī-gümān behişte seni / Midḥat-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 20). [iledür, -ür]*
2. Yüzüm üzre sürinüp **ilte** idüm ḫaste dili / Mihrīyā nām u nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 6). [ilte, -e]*
3. Ḥüsnüñ berātın **iltdi** ṣabā gülsitāna çün / Gördi tebessüm eyledi her ġonca açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 7). [iltdi, -di]*
4. Ḳılca cān ile yüz üstine sürinüp ḫaste-dil / Tuḥfe cān **iltür** ṭapuña görmege cānum seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [iltür, -ür]*

ilet-: *Getirmek, taşımak.*

1. Zindʾola ʿaşḳuñ şehīdi ḥaşre dek İlyās-veş / Būy-ı zülfüñden ṣabā **iltse** nesīm-i ʿīsevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 3). [iltse, -se]*

ilet-: *Gelmek, ulaşmak, toplanmak.*

1. Nice şehbāzdur gör kim beg **iltür** āşiyānına / Yüri bezm-i ḫarābātda iken ṭaʿn eyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [iltür, -ür]*

illā: *Kesinlikle, mutlaka.*

1. Ben gedā ḥāline hem-derd olmadı **illā** ki bu / ʿİzz ü cāhum hemdemüm hem şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [illā,]*
2. Ḫūblar zülfi hevāsına yeler çoḳdur velī / Yoḳ durur **illā** benüm gibi yele virmiş emek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [illā,]*
3. Ḫoş rūḥa ġıdā idi ṣanem ḥüsni nevāsı / **İllā** nidelüm vardur anuñ daḫi fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [illā,]*
4. Yāri ben hem-dem iderdüm baña **illā** nideyin / Müddeʿī girmese ger ikimüzüñ arasına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 3). [illā,]*

illā: *Bilhassa, özellikle, bilerek isteyerek, bile bile.*

1. Dostum dil murġına ḳurmuş ḳara zülfeynüñ aġ / Göz ḳızardup düşdüm **illā** āh kim müşkil duzāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 1). [illā,]*

illā: *Daima, her zaman, sürekli.*

1. Mihrī mihrin bularuñ göremez **illā** ki raḳīb / Neyleyelüm kişiye her işi ṭāliʿdür iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [illā,]*

ʿillet-i sevdā: *Aşk hastalığı.*

1. Ḫoş gör bu demi kim virür ol rūḥa fütūḥı / Bir ẕerre demāġuñda ḳomaz **ʿillet-i sevdā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [ʿillet-i sevdā,]*

ʿilm: *Okumak, görmek, dinlemek veya ihsan-ı Hak'la elde edilen malumat (sahibi olan kişiler).*

1. ʿAḳl-ı küll ü dāniş ü **ʿilm** ü ulüʾl-elbāb bāb / Görmese ḥüsnüñ kitābından dirüz nādān añа *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [ʿilm,]*

ʿilm: *Bilme, biliş.*

1. Ḫulḳ-ı luṭf ile müretteb bī-naẓīr ü bī-bedel / **ʿilm** ü ḥilm ile mükemmel aḥsen-i ṣāḥib-cemāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [ʿilm,]*

ʿilm-i ʿaşḳ: *Aşk ilmi.*

1. ʿ**İlm-i ʿaşḳı** biz i Mihrī şöyle taḥṣīl eyledük / Şimdi her ʿāşıḳ bizümle itmege ḳorḳar baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [ʿilm-i ʿaşḳ,]*

ʿilm-i cāẕūluḳ: *Cadılık ilmi, büyücülük; kendine aşık etme konusu.*

1. ʿ**İlm-i cāẕūluḳda** bir üstāddur çeşmüñ senüñ / Görse Hārūt ile Mārūtı geçerd anlara bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 2). [ʿilm-i cāẕūluḳ,]*

ʿilm-i tevḥīd: *Tevhid ilmi, Allah'ın birliği başta olmak üzere inanç esaslarını ele alan ilim.*

1. Şefīʿ olmaḳ dilerseñ ger Resūl / **ʿİlm-i tevḥīd** ile dāʾim yoldaş ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 13). [ʿilm-i tevḥīd,]*

ilyās-veş: *Hızır ile birlikte ab-ı hayatı bulan ve ölümsüz olup denizde zor durumda kalan insanlara yardım eden İlyas peygamber gibi.*

1. Zindʾola ʿaşḳuñ şehīdi ḥaşre dek **İlyās-veş** / Büy-ı zülfüñden ṣabā iltse nesīm-i ʿīsevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 3). [ilyās-veş,]*

īmān: *Allah'a inanma, kutsal inanç; aşığın gönlü.*

1. Dostum ʿarż it cemālüñ cānımuz bulsun feraḥ / Küfr-i zülfüñi görüp **īmānımuz** bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 1). [īmānımuz, -ımuz]*

īmān: *Sevgiliye inanan, muhabbet duyan kimse; aşık.*

1. Ḳaşı bismillāh ile oḳı cemāli muṣḥafın / Küfr-i zülfinde gör anuñ nice **īmān** gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [īmān,]*

īmān: *Güçlü inanç, kalpten itaat etme; bağlılık, samimiyet.*

1. Ruḫlaruñuñ pertevin setr itmesün kāfir ḫaṭuñ / Hey begüm göster cemālüñ nūrın **īmān** eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [īmān,]*

īmān: *İnanç, Allah'a inanma.*

1. Boynına çeşmi ʿāşıḳuñ zünnār-ı zülfin bağladı / Şimdi görüñ ol kāfiri ḳaṣd eyler **īmānına** dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 2). [īmānına, -ı, -n, -a]*

īmān: *Allah'a inanma, itikat; ettiklerinin karşılığını Allah'ın vereceğine inanma.*

1. Dostum geçmedi bir gün sözümüz yanuñda / Baña itdüklerüñi bulasın **īmānuñda** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 1). [īmānuñda, -uñ, -da]*

īmān: *Allah'a inanma, inanç; sevgiliye inanma, aşkta sadakat gösterme.*

1. Unudurlarsa bizi dostlar unutsun nidelüm / Hele biz ṭuralum iḫlāṣ ile **īmānumuza** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 10). [īmānumuza, -umuz, -a]*

īmān ehli: *Dinin ortaya koyduğu dogmalara inanan kimse; merhamet sahibi, yardımsever kimse; merhametli sevgili.*

1. Küfr-i zülfine esīr oldum o kāfir beçenüñ / Beni ḳurtarmaġa yoḳ mı ki bir **īmān ehli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [īmān ehli,]*

īmāndan çıḳ-: *İnancını yitirmek, dininden çıkmak; sevgiliyi kaybetmek.*

1. Her ki şeyṭāna uyar elbette **īmāndan çıḳar** / Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [īmāndan çıḳ-,]*
2. Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum yāri āh / Her ki şeyṭāna uyar elbette **īmāndan çıḳar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [īmāndan çıḳ-,]*

īmān-şekil: *Din gibi kutsal, mübarek.*

1. ʿĀlemüñ ḫalḳı yoluñda nice cān virmeye kim / Ṣāniʿuñ ṣunʿı ṭapuñdur yüzüñ **īmān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 7). [īmān-şekil,]*

ʿimāret it-: *Düzeltmek, yeniden yapmak; sıkıntısını gidermek, iyi muamele etmek, gönlünü hoşnut etmek.*

1. Ġamuñla ḫāne-i dil her cihetden oldı ḫarāb / Keremler eyleseñ **itseñ** nʾola **ʿimāretini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 3). [ʿimāretini it-,]*

ʿimāret kıl-: *Imar etmek, yıkılmış olanı düzeltmek, onarmak; hüznünü, sıkıntısını gidermek.*

1. **Ḳıl ʿimāret** gönlümüñ vīrānın ey kān-ı kerem / Miḥnet ü derd ü belā ile yıḳılmışdur evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [ʿimāret ḳıl-,]*
2. **Kıl ʿimāret** luṭf idüp bu dil-ḫarābın ḫusrevā / Her cihetden leşker-i ġam eylemiş durur ḫarāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 28). [ʿimāret kıl-,]*

ʿimāret kıl-: *Bayındır hale getirmek; gönlünü hoşnut etmek, mutlu etmek.*

1. Luṭfuñla ʿ**imāret ḳılıcaḳ** müddeʿi gönlin / Cevrüñle yıḳılmış dil-i vīrānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 4). [ʿimāret ḳıl-,]*

imdi: *İçinde bulunulan zaman dilimi.*

1. **İmdi** Mihrī bu kelāmı cān u dilden di müdām / Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [imdi,]*
2. Bahār faṣlı vü gül devri ġonca ʿālemidür / Demidür **imdi** i dil sen daḫi hezār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 4). [imdi,]*
3. Şuʿle-i yārüñ cemāliyle münevver olmışuz / **İmdi** ey meh var ḳalursañ ḳal ṭaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 2). [imdi,]*
4. Ney gibi tīgı cefāsıyla delindi cigerüm / **İmdi** dil sen de fiġān eyle derūndan iñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [imdi,]*
5. Nicʾ aġlayasun ḫār-ı cefāsı ile ey dil / Baḳ ġoncalaruñ ḥüsnine gül gibi gül **imdi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 3). [imdi,]*
6. Gel vaḳt-i ṣafā devr-i bahāruñ gözenidür / Ey dil demidür sen daḫi şevḳ ile ṭol **imdi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [imdi,]*
7. Geçmiş ki ḥayıf Mihrī Amāsiyyede ʿömrüñ / Ḳoṣṭanṭinide ʿāḳil iseñ gitme ḳal **imdi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 7). [imdi,]*

8. Cemālüñ adına ḫuṭbe oḳur göñül her dem / Kim itdi **imdi** cihānda bunuñ ḫiṭābetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 4). [imdi,]*
9. Didiler lāzım durur ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / **İmdi** ey Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [imdi,]*
10. Didiler lāzım durur ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / **İmdi** ey Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [imdi,]*
11. Ḥayātum gider ey dost yüzüñ görmeyicek / Sensüzin dʾ **imdi** nice eyleye cān tende ḳarār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 6). [imdi,]*
12. Sürelüm ẕevḳ ile **imdi** ṣafāsın / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 42). [imdi,]*
13. Bulasın var **imdi** sen de Mihrī gibi müşterī / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [imdi,]*
14. Ṣandūḳını dāyim sineñüñ **imdi** nişān it / Beste aña cān it *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 7). [imdi,]*
15. Şīrīn lebiyle aġzuña sögmiş i Mihrī yār / ʿÖmri çoġ olsun el götür **imdi** duʿālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 5). [imdi,]*
16. Didi ey Mihrī saña cānān gerekse cān vir / **İmdi** gel ʿaşḳum yolında fāni ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [imdi,]*
17. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl **imdi** cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [imdi,]*
18. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī ḳıl **imdi** cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [imdi,]*
19. Eşcār yine dürlü şükūfeyle ṭonandı / ʿAyş eyleyelüm gūşe-i gülşende gel **imdi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 1). [imdi,]*
20. Oldı hengām-ı bahār irdi demi gülzāruñ / **İmdi** dil bülbüli artur demidür gel zāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 1). [imdi,]*

imdi: *Şu an, hemen.*

1. Çün ʿandelībisin bugün gül yüzli yāruñ Mihrīyā / Var **imdi** nālān itmege dilber gülistānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [imdi,]*

imren-: *Hoşa giden bir şeyi arzu etmek, istemek.*

1. Lebleriüñi gördügümce dostum cān **imrenür** / Yalıñuz bir ben miyem kāfir müselmān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [imrenür, -ür]*
2. Lebleriüñi gördügümce dostum cān imrenür / Yalıñuz bir ben miyem kāfir müselmān **imrenür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [imrenür, -ür]*
3. Derdini derdine dermān idinelden dilberüñ / Mihrīnüñ her vechile derdine dermān **imrenür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 7). [imrenür, -ür]*

imren-: *Beğenilen bir şeye benzemek istemek, gıpta etmek.*

1. Göreli zülfüñ şebinde yüzüñüñ envārını / Çarḫ sergerdān olupdur māh-ı tābān **imrenür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 2). [imrenür, -ür]*
2. Baġ-ı ḫüsnüñde ṣabā depretdügince zülfüñi / Ġoncalar ḫandān olup zülfüñe reyḥān **imrenür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 4). [imrenür, -ür]*
3. Düşmişem çāh-ı zenaḫdānuña gerçi rāḥatam / Ḥamdülillāh ḥālüme her ehl-i zindān **imrenür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 5). [imrenür, -ür]*
4. Ḥoḳḳa-i yāḳūt içre billah ol dürdāneye / Kim ola cān virmeye ol baḥre her kān **imrenür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [imrenür, -ür]*

imren-: *Hoşa giden bir şeyi arzu etmek, istemek; beğenilen bir şeye benzemek istemek, gıpta etmek.*

1. Serv-ḳaddüñ nāz ile seyr itdügince bāġda / Her yaña aġzı ṣuyʾaḳar aña bustān **imrenür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 3). [imrenür, -ür]*

iñ-: *Yukarıdan aşağıya doğru süzülmek; sebep olmak, vesile olmak.*

1. Egerçi çeşm-i ḫūnrīzüñ içer nā-ḥaḳ yere ḳanı / Velī ḳatline ʿuşşaḳuñ **iñen** fiʾl-ḥāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 3). [iñen, -en]*

iñ-: *Yukarıdan aşağıya doğru gelmek.*

1. Cān cānbāzını gör laʿlüñe irişmek içün / Rīsmān-ı ser-i zülfüñden **iner** döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 5). [iner, -er]*

inʿām: *İyilik, ihsan, lütuf; sevgilinin öpücüğü.*

1. **İnʿāma** geldük ey dost bir büse vir lebüñden / Maḥrūm ḳılma luṭf it şeylillah itse sāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 7). [inʿāma, -a]*

inʿām eyle-: *İhsan etmek, bağışlamak, vermek; sevgilinin aşığa az da olsa yüzünü göstermesi.*

1. **İnʿām eylese** sāʾile ḥüsnin zekātını / Şehler ḳatında luṭf ile iḥsān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 6). [inʿām eyle-,]*

inʿām it-: *Bağışlamak, ihsan etmek.*

1. Mihrīye bir büse **inʿām it** didüm dilber didi / Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [inʿām it-,]*

ʿinān: *Dizgin, gemin uçlarına bağlanarak hayvanı yöneltmeye yarayan kayış.*

1. Şīrveş bindükçe devlet atına ol Müşterī / Çarḫ çeker her dem **ʿinānını** felek ṭutar rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 10). [ʿinānını, -ı, -n, -ı]*

inan-: *Güvenmek, kanmak, aldanmak.*

1. **İnanmaz** idüm kimseye öldüm dise el-ḥaḳ / Yalan dilüñe aldanup ey yār inandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [inanmaz, -maz]*

inan-: *Güvenmek, gerçek kabul etmek.*

1. Bir mūyuñı virmez bu cihān mülkine Mihrī / Vallāhi vü billāhi **inan** kim budur andum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [inan,]*
2. İnanmaz idüm kimseye öldüm dise el-ḥaḳ / Yalan dilüñe aldanup ey yār **inandum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [inandum, -du, -m]*

inan-: *Bir şeyin doğruluğuna güvenmek, onaylamak, kabul etmek.*

1. ʿĀşıḳuñ ḥaḳḳında çoḳ söz söyler **inanma** raḳīb / ʿĀdet olmışdur cihānda dostum bühtān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 2). [inanma, -ma]*
2. A benim çoḳ sevdügüm vallāhi billāhi **inan** / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [inan,]*
3. Ki gerçekler **inanmadı** bu dünyānuñ yalanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 18). [inanmadı, -ma, -dı]*

ʿinānını çek-: *Dizginini çekmek, atının yularını çekmek; hizmet etmek.*

1. Devlet esbinde görüp **çekdi ʿinānını** zemīn / Geldi meydān-ı saʿādetde felek öpdi rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [ʿinānını çek-,]*

ʿināyet: *İhsan, iyilik; hoş muamele.*

1. Beni uş uş ile egler raḳībi büse ile / Aña **ʿināyetini** gör baña nezāketini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [ʿināyetini, -i, -n, -i]*

2. Şāh-ı ʿālīden irişürse **ʿināyet** naẓarı / ʿAceb olmaz ger olam şiʿr ile Selmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 30). [ʿināyet,]*

ʿināyet ḳıl-: *Iyilik etmek, yardımda bulunmak.*

1. Faẕluñ ile **ḳıl ʿināyet** luṭfuñ ile it ḳabūl / Ben ġarīb üftādenüñ yā Rab duʿāsın müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [ʿināyet ḳıl-,]*

incel-: *Zayıflamak, eriyip gitmek; perişan olmak.*

1. Diḳḳat ile naẓar itmekden aña **inceldüm** / Bilmedüm daḫi miyān mı veyaḫud mūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 5). [inceldüm, -dü, -m]*

iñen: *Çok, pek fazla.*

1. Umma ey dil bülbüli ol gülden **iñen** raḥm kim / Yeg anuñ ḳatında bir ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [iñen,]*
2. Ġırrʾolmañ **iñen** ḥüsnüñüz ey ḫūb ṣanemler / Gül ʿömri gibi tīz geçer ḥüsn beḳāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [iñen,]*
3. Egerçi ʿādetidür ḫūblaruñ çü ʿāşıḳa nāz / **İñende** ḥadden aşurmayup itseler hele az *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 3). [iñende, -de]*
4. Yüzüñi görmege gerçi kim virürem cānı ben / Sen daḫi ḫūblarda bir ʿāşıḳ-perest idüñ **iñen** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [iñen,]*

iñen: *Asla, sakın.*

1. Her cevr ü her cefāyı saña ṭāliʿüñ ider / İtme **iñende** Mihrī felekden şikāyeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [iñende, -de]*
2. Öldürmesün **iñen** daḫi ġamzeñ di Mihrīyi / Ben ḫūnī gözlerüñ göreli cāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [iñen,]*

iñen: *Benzeyen, benzerlik bulunan.*

1. Faḫr itmesün cihānda kʾ aña müsteʿārdur / Ey āfitāb ʿaks-i ruḫuñla güneş **iñen** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 15). [iñen,]*

iñen: *Çoğu zaman, daima; aşırı derecede.*

1. Gerçi gülşende **iñen** çoḳ biter serv-i sehī / Rāstī bu ṣanemüñ ḳadd-i revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [iñen,]*

iñen: *Bir daha, tekrar, yeniden.*

1. Öldürmese güc ile beni bāri **iñende** / Derdine düşelden berü baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [iñende, -de]*
2. Öldürmese güc ile beni bāri **iñende** / Derdine düşelden berü baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [iñende, -de]*

iñen: *Artık, bundan sonra.*

1. Bir gün ola **iñen** daḫi ġam çekme ḫaste dil / Dilber müyesser ola bulasın selāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 4). [iñen,]*

infiʿāl çek-: *Gücenmek, kızgınlık duymak, birine içerlemek.*

1. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür bugün ʿālemde kim / Devleti devrinde hergiz kimse **çekmez infiʿāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 4). [infiʿāl çek-,]*

iñile-: *İnlemek, sızlanmak.*

1. Ney gibi tīgı cefāsıyla delindi cigerüm / İmdi dil sen de fiġān eyle derūndan **iñile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [iñile,]*

iñilet-: *İnlemesine sebep olmak, eziyet etmek.*

1. Yeter cevr ü cefāñ ile beni şām u seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda **iñilet** zār u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [iñilet,]*

inkār: *Reddetme, kabul etmeme.*

1. Çeşmüñ beni öldürdi vü sen yoḳ nice dirsin / Ġamzeñ ḫo şehādet ider **inkār** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [inkār,]*

inkār etegin ṭut-: *Sözünü ve davranışlarını inkar etmek, kabul etmemek; kötü muamele etmek, zulmetmek.*

1. Göñül alduḳlarına ḫoş ider iḳrār bular / Dönüben ṣoñra **ṭutarlar** yine **inkār etegin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 4). [inkār etegin ṭut-,]*

inkār eyle-: *Reddetmek, kabul etmemek.*

1. Vaṣlını iḳrār idüp ṣaldı beni sevdālara / Döndi **inkār eyledi** bu dīni yoḳ iḳrārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 3). [inkār eyle-,]*
2. Göñlin aldum āl ile dirdüñ ḫoş **inkār eyledüñ** / Hey ne bī-iḳrār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [inkār eyle-,]*

inkār ol-: *İnkar etmek, yaptığını kabul etmemek, reddetmek, yadsımak.*

1. Ġamzeñüñ cānuma biñ biñ zaḫm ḳılduġın şehā / Ḥażret-i Ḥaḳ ḳatına varıcaḳ **inkār olmaya** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 3). [inkār ol-,]*

inḳılāb: *Değişim, dönüşüm, bir durumdan başka bir duruma geçiş.*

1. Ditreden ḫurşīdi tīġı ḫavfıdur her ṣubḥ-dem / Bī-sebeb ṣanmañ ki bu eflāke dā'im **inḳılāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [inḳılāb,]*

iñle-: *Acı, üzüntü, keder sebebiyle ağlamak, iniltili sesler çıkarmak.*

1. Bülbül **iñler** ḫārdan ben ağlaram aġyārdan / Müstedām olsun bizümle ḫayli derd ortaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 2). [iñler, -r]*
2. Fürḳatüñden **iñlesem** ditrer zemīn ü āsumān / Ḥasretüñden ağlasam işbu cihānı ṣu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [iñlesem, -se, -m]*

iñle-: *Ah etmek, sızlanmak; aşk acısıyla içli içli sesler çıkarmak.*

1. Ney gibi **iñle** derūnuñdan ḳo bülbül nālesin / Ḳumrı gibi dost dost di eyleme dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [iñle,]*
2. **İñlerem** tā ṣubḥ olınca nālem işitmez ḥabīb / Gerçi ʿālemler ṭolupdur āh u zārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [iñlerem, -r, -em]*
3. İşidüp derd ile **iñledi** mi dūlāb daḫi / Girye vü zār ile her dem dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [iñledi, -di]*

iñlede iñlede: *İnleterek, acı ve keder çektirerek, ah ettirerek.*

1. Ḳānūn-ı ʿaşḳ ḳametümi eylemişdi çeng / Nāy itdi cismümi daḫi **iñlede iñlede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 5). [iñlede iñlede,]*

iñlet-: *Acı çektirmek, inlemesine neden olmak.*

1. ʿĀşıḳlaruñ **iñletme** gül ey rūḥ-ı revānum / Seni sevenüñ yüzine bārī güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 4). [iñletme, -me]*
2. Nice bir **iñledesin** derd ile ey yār beni / Nice bir öldüresin cevr ile her bār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [iñledesin, -e, -sin]*

iñleyen: *Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkaran kimse.*

1. Nāy gibi **iñleyen** her dem ḥasūd olsun müdām / Çeng ü ḳānūn ile her dem saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [iñleyen,]*

ins: *İnsan, beşer.*

1. Ne var emri berātına muṭīʿ olursa **ins** ü cān / Bugün rūy-ı zemīnüñ çün Süleymān-ı zamānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 15). [ins,]*
2. Āl-i ʿOsmān içre çün olduñ Süleymān-ı zamān / **İns** ü cin fermānuñ olsun baḫtiyār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 10). [ins,]*

inşā: *Yapı, eser; Allah'ın yarattığı bir nesne.*

1. Görseler bu noḳṭa-i ḥüsnüñ Kirāmen-kātibīn / Diyeler kim Allah Allah böyle **inşā** görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 3). [inşā,]*

inşā: *Yazma, kaleme alma; nasip, kısmet, kader.*

1. Çāresi ṣabr eylemekdür Mihrī ḳassām-ı ezel / Böyle yazmış çünki her vech ile **inşālar** bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [inşālar, -lar]*

inşā: *Yapı kurma, bina etme; ayva tüylerinden oluşan mimari eser, güzellik.*

1. Ḫāṭṭuñ **inşāsın** ḫadüñ üstinde kim yazdı ʿaceb / Kim Kirāmen Kātibīn olmış durur ḥayrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 10). [inşāsın, -sı, -n]*

inşā eyle-: *Yazmak, kaleme almak.*

1. Gül ruḫlaruñı gördi çü hengām-ı çemende / Dil bülbüli bu şiʿri hemān **eyledi inşā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 25). [inşā eyle-,]*

inşāf vir-: *Acıma, vicdan duygusu vermek, acımasını sağlamak.*

1. Ol cefā-ḫū yārüme yā Rābb sen **inşāf vir** / ʿĀşıḳ u ṣādıḳ-ḳademler itdügi āh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [inşāf vir-,]*

insān: *İnsan, şahıs.*

1. Ṭañ mı ṭoldursa cihān rūyını nām u şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur her **insān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [insān,]*

intisāb ol-: *Bağlanmak, mensup olmak.*

1. Ol şehüñ şol resmedür ʿadli cihān rūyında kim / Kim niẓām-ı ʿālem **olur** aña her dem **intisāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [intisāb ol-,]*

intiẓār: *Bekleme, bekleyiş.*

1. **İntiẓār** ile irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile daḥi nigār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [intiẓār,]*
2. Derdā dirīġ geçdi günüm **intiẓār** ile / ʿÖmrüm dükendi vāʿde-i cānān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 3). [intiẓār,]*

intiẓār çek-: *Birinin gelmesini, bir şeyin olmasını beklemek, gözlemek.*

1. Ol mehliḳāyı gördi nice ḫande olmasun / Yıllarla **çekdi** görmek içün **intiẓār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 15). [intiẓār çek-,]*

intiẓār it-: *Beklemek, gözlemek.*

1. Nergis gözüñ ḫayāl ile ser-mest sebzede / Ġonca tebessüm **itmege** uş **intiẓār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 5). [intiẓār it-,]*

ip uzat-: *İpin boyunu uzatmak, bollaştırmak; yardım etmek, kurtarmak.*

1. Öldürmesi muḥaḳḳaḳ idi dün raḳîbi yār / Kim mānic oldı kim bugün **ipin uzatdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 5). [ip uzat-,]*

ir-: *Ulaşmak, nail olmak, ermek.*

1. cîd-i vaṣl **irse** ḳaçan her kişi ḳurbānın sürür / Boynuma ṭaḳsañ n'ola cānā kemend-i zülfüñi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 2). [irse, -se]*
2. Yeter atsun müjeñ tîrini ḳaşuñ / Oḳ nişānına **irdi** yayuñı yaṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 2). [irdi, -di]*
3. Cehd idüp dîdāra **ir** çekme beriyye zaḥmetin / İdegör Kaʿbe ṭavāfın itmeden ḥuccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 4). [ir,]*
4. Dergehüñ dār-ı şifā oldı çü bîmārlara / Senden **irdi** ḳamu derd ehline dermān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 2). [irdi, -di]*
5. Cihāna geleli Mihrî dir **irdügine** ʿaceb / Ḫudā yaratdı m' ola bî-sitāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [irdügine, -düg, -i, -n, -e]*
6. Aramızdan şükür Allāha ki eksildi raḳîb / Hele ser vaḳtümüze **irmedi** hicrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 7). [irmedi, -me, -di]*
7. Muttaṣıl ġam ḫānesinde cān ʿaẕāb ile geçer / **İrmeyeydüm** bu güne maḥrūm olaydum kāşkî *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 5). [irmeyeydüm, -me, -y, -e, -y, -dü, -m]*
8. Çoḳ mübārek demlere **irmişdük** ammā rāstî / Olmaya ol dem gibi āh ḳanı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [irmişdük, -miş, -dü, -k]*
9. **İreli** ḫulḳuñ nesîmi ʿālem içre ser-te-ser / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı cümle şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [ireli, -eli]*
10. cîd-i vaṣlūña **irürsem** eger ey māhliḳā / Ḳılayın cānı fedā yoluña ḳurbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 25). [irürsem, -ür, -se, -m]*
11. Vaḳt-i bahār **irüp** ḳomadı dilde ẕerre ġam / Bu demde ġam kimesneye lāyıḳ olur mı hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [irüp, -üp]*
12. Ṣubḥ-dem gülşene **irdi** yine üstād-ı nesîm / Virdi ḫoş būy-ı leṭāfet bezedi var ne kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 1). [irdi, -di]*
13. **İren** luṭfuñ nesîmidür ki her dem / Cihān gülzārın ider tāze ḫurrem *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [iren, -en]*
14. Ṣubḥ-dem peyk-i ṣabā **irüp** dil-i şūrîdeme / Didi ey ġamgîn göñül ḫandān ol didüm ne ḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [irüp, -üp]*
15. **İrdi** yine ṣubḥuñ nefesinden dem-i cîsā / Ḳıldı ḳamu ḫoş ʿaẓm-i remîm olmışı iḥyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 1). [irdi, -di]*
16. Ger baḥr-i luṭfuñuñ **ire** bir ḳatresi revān / Bula vücūd muʿtekif-i gūşe-i ʿadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 11). [ire, -e]*
17. cîdüñ mübārek olsun eyā ḫusrev-i zamān / İḳbāl ü devletüñ günine **irmesün** elem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 16). [irmesün, -me, -sün]*
18. Lāle ḫaddüñde **irüp** zülf-i siyāhuña ṣabā / Gör ne zînetler ider sünbül ü reyḥān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 3). [irüp, -üp]*
19. Bāġ-ı ʿömrüñe ḫazān **irmeye** Ḥaḳdan dilerem / cîd-i aḍḥāñı mübārek ḳıla Raḥmān u Raḥîm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 15). [irmeye, -me, -y, -e]*
20. Ṣubḥuñ nesîmi **ireli** her cāya ḳıl naẓar / Rengîn çiçekler ile ḳamu lālezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 2). [ireli, -eli]*
21. Gördi cemāli Kaʿbesinüñ nūrını ʿayān / Maḳṣūda **irdi** itdi ṣaġîr u kibār cîd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 10). [irdi, -di]*
22. Ṣubḥuñ nesîmi **ireli** ṣaḥn-ı benefşeye / Oldı cihān demāġı ḳamu müşgbār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 4). [ireli, -eli]*
23. Oldı hengām-ı bahār **irdi** demi gülzāruñ / İmdi dil bülbüli artur demidür gel zāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 1). [irdi, -di]*
24. Sevdā belürüp başda n'ola dilde delürse / Bes vaḳt-i bahār **irdi** vü enhār bulandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 2). [irdi, -di]*
25. Vaḳt-i nevrūz **irdi** bu eşnāda ġāyet cehl ola / Bir nefes olmaḳ ḥabîbüñ ḫāk-i pāyından ırağ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 4). [irdi, -di]*

26. Duʿālar eyle Mihrī şehriyāra / Kʾ anuñ luṭfından **irdüñ** bu diyāra *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 47). [irdüñ, -dü, -ñ]*
27. Gelmesün cānā cemālüñ āfitābına küsūf / **İrmesün** ʿömrüñ dıraḫtı bergine bād-ı ḫazān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [irmesün, -me, -sün]*

ir-: *Kavuşmak, ulaşmak.*

1. **İrilmez** yāre cehd ile i Mihrī / Keşīde olmayıcaḳ ẕerre ṭāliʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 6). [irilmez, -il, -mez]*

ir-: *Zaman olarak gelmek, vakti gelmek.*

1. Yine eyyām-ı bahār **irdi** bezendi her diyār / Ḳıldı āfāḳı şükūfeyle müzeyyen Kirdgār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 1). [irdi, -di]*
2. Bu nevbahāra bir gün olur kim ḫazān **irer** / Ġırrʾolma ḥüsne sevdügüm āḫir beḳāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [irer, -er]*
3. ʿÖmür vefā ider iken cihānı ḫoş görelüm / Bahār faṣlı **irince** ḫazānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 1). [irince, -ince]*
4. Devrān bahārı bir gün **irer** kim ḫazān olur / Evrāḳını ḳılar ḥaẕer it tārumār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 6). [irer, -er]*

ir-: *Ulaşmak, erişmek; dokunmak, isabet etmek.*

1. **İrüp** ʿuşşāḳuñ āhı ḳıl ḳalmış / ʿAceb bozmış liḳāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 3). [irüp, -üp]*
2. Rūz u şeb elḥān ider bülbülleri ḫoş şevḳi ile / Gül gibi güler göñül gūşa ṣadāsı **iricek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [iricek, -icek]*
3. Ruḫlaruñ gülzārına **irdükçe** cānā bād-ı ṣubḥ / ʿĀlemi ḫoş-bū ṭutar ol sünbül ü reyḥāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [irdükçe, -dükçe]*

ir-: *Ulaşmak, bulaşmak, geçmek.*

1. Egerçi bū durur her dem Ḫıṭānuñ miski ʿālemde / Ṣaçuñ būyından **irmişdür** aña daḫi muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [irmişdür, -miş, -dür]*

ir-: *Ulaşmak, nail olmak; görmek, müşerref olmak.*

1. İster göñül ki kūyını her dem ṭavāf ide / Dīdār **irer** mücāvir olanlar çü Mekkede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [irer, -er]*

ir-: *Yetişmek, büyümek, ortaya çıkmak.*

1. Ḫaddüñ görinelden gül-i ḫandān unuduldı / Ḫaṭṭuñ **ireli** sünbül ü reyḥān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 1). [ireli, -eli]*
2. Almadan bir berg-i gül ḫaddüñden **irdi** ḫaṭṭuñ āh / Ḫārlar ol gül-ʿiẕaruñ çehre yanın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [irdi, -di]*

ir-: *Ulaşmak, erişmek; kavuşmak.*

1. **İrdi** çün āb-ı ḥayāta Mihrī ölmez ḥaşre dek / Gördi çün ẓulmet şebinde ol ʿayān İskenderi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [irdi, -di]*

ir-: *Ulaşmak, değmek, dokunmak.*

1. Yār ile ḫoş-dem idük **irdi** bize bed-naẕaruñ / Çatlaya şallah raḳībā iki gözüñ bebegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 4). [irdi, -di]*

ir-: *Ulaşmak, ermek, nail olmak; nasip olmak.*

1. Ger **irse** mürdeye feyżüñ necātı / Remīm olmış iken bulur ḥayātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [irse, -se]*

iʿrāb: *Arapça kelimelerin sonunda değişen hareke veya harf; süs.*

1. Muṣḥafında ḥüsnüñüñ cānā ḫaṭuñ **iʿrābdur** / Ṣūretüñ ʿuşşāḳa cāmiʿ ḳaşlaruñ miḥrābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 1). [iʿrābdur, -dur]*

irevir-: *Ulaşmak, erişmek; hissetmek.*

1. Bir cihāngīr-i zamānsın ki **irevirmez** amān / Lemʿa-i tīġuñ ider dīvi Nerīmānı dü-nīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 16). [irevirmez, -mez]*

ʿirfān: *Manevi ve ruhi tecrübeyle edinilen sezgisel bilgi; aşk.*

1. ʿAşḳ bir sırr-ı İlāhīdür ne bilsün mübtedī / Ḥamdülillāh Mihrī cāhilden bu **ʿirfān** gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 10). [ʿirfān,]*

irgür-: *Ulaştırmak, nail etmek, eriştirmek.*

1. Nefsüñi ten ḫānesinde çek ḳanāʿat küncine / Kim seni esrār-ı ġayba **irgüre** bu açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [irgüre, -e]*
2. Ḥüsnüñ bahārı bulmuş iken revnaḳ ey perī / **İrgürmeye** ḫazāna ṣaḳın beddüʿā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [irgürmeye, -me, -y, -e]*
3. Ḫıżr miṣāl olsa cihān ṭañ mı sebze-pūş / Āb-ı ḥayāt **irgüren** ebr-i bahārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 4). [irgüren, -en]*

irgür-: *Ulaştırmak, eriştirmek; kavuşturmak.*

1. Eglenür miydi bu cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına **irgürem** dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [irgürem, -em]*

irgür-: *Ulaştırmak, eriştirmek; nasip etmek.*

1. Gözümüz yaşını döndürdi bizüm ḳanlara / Bir nefes derdümüz **irgürmedi** dermānlara *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 15). [irgürmedi, -me, -di]*

iriş-: *Erişmek, yetişmek, ulaşmak.*

1. Bād-ı ḫazān **irişmeye** ʿömrüñ bahārına / Rūy-ı cihān niteki ḫazān u bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 15). [irişmeye, -me, -y, -e]*
2. Şāh-ı ʿālīden **irişürse** ʿināyet naẓarı / ʿAceb olmaz ger olam şiʿr ile Selmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 30). [irişürse, -ür, -se]*
3. Züḥal çün pāsbān oldı **irişmez** pāy-ı ḳadrüñe / Egerçi nüh-felek her demde anuñ nerdübānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 8). [irişmez, -mez]*
4. ʿArş-ı aʿlāya **irişür** elüm ey şāh-ı cihān / Her ḳaçan kim varuram kūyuña mihmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 23). [irişür, -ür]*
5. Laʿl-i lebinüñ yādına bir mehrūnuñ / Ḫoş olur nūş ide mül çün **irişe** vaḳt-i bahār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 23). [irişe, -e]*
6. Ruḫlarında zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Cān u dil iḥrāḳına tā **irişür** rīḥ-i şimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 12). [irişür, -ür]*
7. Ṣaḥn-ı benefşe şām u seḥer müşgbārdur / Enfās-ı bād **irişdi** meger gülsitāna kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 5). [irişdi, -di]*
8. Gözüme nūr **irişsün** yine göñlüme sürūr / Göreyüm gün yüzüñi bir dem amān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [irişsün, -sün]*
9. **İrişdük** biz de āḫir meyyitine / Hele ḳılduḳ duʿāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 2). [irişdük, -dü, -k]*

iriş-: *Ulaşmak, vakti gelmek.*

1. Getür getür meyi sāḳī baḥārı ḫoş görelüm / **İrişdi** vaḳt-i şükūfe kenārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 1). [irişdi, -di]*

iriş-: *Ulaşmak, erişmek; bitmek, çıkmak.*

1. Ḫaṭṭuñ ḫadüñ yüzini ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı **irişdi** tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [irişdi, -di]*
2. Ḫadüñ yüzini ḫaṭṭuñ ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı **irişdi** tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 5, Beyit 1). [irişdi, -di]*

iriş-: *Ulaşmak, erişmek; karşısına çıkmak, yüzyüze gelmek.*

1. Bugün bir ḥüsn şāhınuñ yüz urdum āsitānına / **İrişdi** ʿandelīb-i dil cemāli gülsitānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 1). [irişdi, -di]*

iriş-: *Kavuşmak, elde etmek, sahip olmak.*

1. Cān cānbāzını gör laʿlüñe **irişmek** içün / Rīsmān-ı ser-i zülfüñden iner döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 5). [irişmek, -mek]*

iriştür-: *Ulaştırmak, sağlamak, temin etmek.*

1. Ġamzeñ ne ʿaceb yüregüme yāreler urdı / Vaṣluñdan **irişdür** meded it yāreye merhem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 4). [irişdür,]*

irte: *Yarın, gelecek zaman.*

1. Dime bugün ki ḥüsn ilinüñ pādişāhıyam / Mihrī gibi felek ider **irte** gedā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [irte,]*
2. Ḳaşına beñzedügi bugün budur anuñ hilāl / **İrte** bir gün ḥüsnine öyküne yaʿni nʾiḥtimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [irte,]*

irte: *Yarın, gelecek zaman; ihtiyarlık.*

1. Mihrīye raḥm it bugün yoḫsa bilürsin dostum / **İrteden** tīz ḥüsnünüñ āyīnesini mū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [irteden, -den]*

irte: *Yarın, gelecek zaman; ahiret.*

1. Bugün ḳorḳutma sen nāṣiḥ caḥīmüñ **irte** nārından / Kerem ḳıl başum aġrıtma ḳo ḳīl ü ḳāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [irte,]*

irteden tīz: *Yarından önce, kısa bir süre sonra, çok vakit geçmeden.*

1. **İrteden tīz** felek uş yüzlerini ḳara ḳıla / Mihrī muḥkem ṭutasın ṣıdḳ ile iḳrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 5). [irteden tīz,]*

irtiḥāl it-: *Son bulmak, ortadan kalkmak.*

1. Ẓāhir olaldan cihāna gül cemāli enveri / Nūra ġarḳ oldı bu ʿālem **itdi** ẓulmet **irtiḥāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 2). [irtiḥāl it-,]*

irtiḳāb ḳıl-: *Bir işe girişmek, bir işi yapmak için çaba göstermek.*

1. Buldı iḳbāl-i saʿādet oldı her dem baḫtiyār / Her ki **ḳıldı** ḫıdmetin cān ile dilden **irtiḳāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 18). [irtiḳāb ḳıl-,]*

irür-: *Ulaşmak, ermek; öpmek.*

1. Dil teşnesine zemzem-i laʿlin **irürmese** / Ḫār-ı cefāda ölmiş idüm ben beriyyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 6). [irürmese, -me, -se]*

irüş-: *Erişmek, ulaşmak.*

1. Nigīn-i destsāyuñ ḫāteminden / **İrüşsün** Mihrīye luṭfuñ berātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [irüşsün, -sün]*

ʿĪsā-nefes: *Ölüleri dirilten İsa nefesi; düşkün durumda olanı ihya eden, muhtaçların ihtiyaçlarını tedarik eden.*

1. ʿAdlüñ ābı nʾola dil-teşnelere virse ḥayāt / Ki virür mürdeye **ʿĪsā-nefesüñ** cān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 4). [ʿĪsā-nefesüñ, -üñ]*

ʿĪsā-veş: *Hz. İsa gibi (Hz. İsa: Çarmıha gerilmeden hemen önce Allah tarafından göğe yükseltilerek ölümden kurtarılmış peygamber).*

1. Gözüñ ḳanuma ḳaṣd itdükçe laʿlüñ remz ider cāna / Ecelden yaʿni **ʿĪsā-veş** bize emn-i emānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 10). [ʿĪsā-veş,]*

Īsār eyle-: *Saçmak; feda etmek.*

1. **Eyler** ise nʾola cān naḳdini yoluña **Īsār** / Buldı çün vaṣluñ gibi sermāye ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [Īsār eyle-, -r]*

Īsār it-: *Saçmak, dökmek; feda etmek.*

1. Meclis-i ṣaḥn-ı çemende dāmeninden dembedem / Maḳdemine sen şehüñ yāḳūt **ider Īsār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 11). [Īsār id-,]*
2. Eyledüm yoluña **Īsār itmek** içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [Īsār it-,]*

Īsār ḳıl-: *Saçmak, serpmek, dağıtmak.*

1. Ḫāk-i rehüñe **ḳılmaġa Īsār** şükūfe / Sebz üzre ḳodı sīm ü zer esbāb müheyyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 16). [Īsār ḳıl-,]*

isḥāl renci: *İshal hastalığı; vücuttan sürekli dışarı atılmaya çalışılan bir sıkıntı.*

1. Şimden girü Maḳāmī bizüm būsemüz hemān / Yıllarla yürek aġrısı **isḥāl rencidür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 4). [isḥāl renci,]*

ʿĪsī-nefes: *Hz. İsa'nın ölülere hayat bağışlayan nefesi; ihsan eden, iyilikte bulunan.*

1. **ʿĪsī-nefesi** eyledi biz mürdeyi zinde / Ġamgīn dilimüz buldı feraḥ gitdi elemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 2). [ʿĪsī-nefesi, -i]*

ʿĪsi-veş: *Ölüleri dirilten Hz. İsa gibi.*

1. Geldi çün ġarrā ġazeller bize ol cānāndan / **ʿĪsi-veş** irdi nefes ben mürde cisme cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [ʿĪsi-veş,]*

İskender: *Sinan Paşazade İskender Çelebi.*

1. İrdi çün āb-ı ḥayāta Mihrī ölmez ḥaşre dek / Gördi çün ẓulmet şebinde ol ʿayān **İskenderi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [iskenderi, -i]*

İskender: *Sinan Paşazade İskender Çelebi; Hızır ile ab-ı hayatı arayan İskender; yiğit, mert kimse.*

1. Bir zamān şehr-i Amāsiyyede **İskender** idüñ / Ḫıżr-veş āb-ı ḥayāt isteyene rehber idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 3). [iskender,]*

İskender-i devrān: *Devrin, zamanın İskender'i (İskender: Padişah, M.Ö. 356-323 arasında yaşayan, Yunanistan, İran, Anadolu, Suriye ve Hindistan'ı ele geçirmiş olan büyük kumandan.).*

1. Serīr-i salṭanat üzre budur **İskender-i devrān** / Zamānuñ Rüstem ü Zāli cihānuñ pehlevānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 18). [iskender-i devrān,]*

İskender-i devrān: *Devrin, zamanın İskender'i*

(Döneminde pek çok yeri ele geçirmiş, büyük, Makedonya kralı ve komutanı); 15. yy. da yaşamış Fatih Sultan Mehmet'in veziri ve hocası Sinan Paşa'nın oğlu İskender.

1. Biri **İskender-i devrān** birisi Ḥaydār Şāh / Tīġ-ı ḳahrına bularuñ döye mi burc u beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 2). [iskender-i devrān,]*

ism: *Ad, nam.*

1. Göñül evinde bir ʿāşıḳ ḥabībinüñ **ismin** / Yazar mı āhı ile her divāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [ismin, -i, -n]*
2. Devlet hümāsı olmış iken **ismüñ** ey perī / Pervāz urup neden kᵓ uçasın şimdi tüy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [ismüñ, -üñ]*
3. Kim devr-i şehen-şāh-ı cihān Aḥmed Ḫāndur / Dāl oldı anuñ devleti **ismine** müsemmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 13). [ismine, -i, -n, -e]*
4. Anuñ kʿ **ismi** ʿAlīdür pür-seḫāvet / Olur şānında lābüd feṯḥ-i nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [ismi, -i]*
5. Bu maḳāmuñ **ismini** gerçi dimişler Göynicek / Dillere virür ḥayāt āb-ı revānı göynicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 1). [ismini, -i, -n, -i]*
6. Seḫāvet ehli **ismi** sende mevcūd / Bulınsa ṭañ mı ẕātuñda ṣıfātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [ismi, -i]*

issi: *Sıcak, ateş; hüzün ve keder veren yer.*

1. Ḳaldısa cismüñ bu şehrüñ **issisinde** çāre ne / Pes mekānıdur ġarīb olanlaruñ külḫānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 5). [issisinde, -si, -n, -de]*

iste-: *Arzu etmek, dilemek, talep etmek.*

1. Dāmenin öp devlet **isterseñ** yüzüñ sür pāyına / Derdine vir cānuñ ey dil kᵓ anda dermān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [isterseñ, -r, -se, -ñ]*
2. Fāriġ olup ger göñülsüz **ister** iseñ yāruñı / Ġāfil olma key ḥaẕer ḳıl ġayrınuñ olur nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [ister, -r]*
3. Sen ey Necātī **ister** iseñ būriyā döşek / Yār işigünde Mihrīye bir ḳurı cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [ister, -r]*
4. Lāġ ile būse **istese** bizden ʿaceb degül / Şaḳalı gülse her kişi iller gülencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 3). [istese, -se]*
5. **İster** ki laʿli çeşmesile tāze ter ola / Āb-ı kenāra geldügi bu sebzezār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 4). [ister, -r]*
6. Düşmişem derdüñe cānā derde dermān **isterem** / Dostum derdüñ yeter derdüme dermān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 1). [isterem, -r, -em]*
7. Düşmişem derdüñe cānā derde dermān isterem / Dostum derdüñ yeter derdüme dermān **isterem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 1). [isterem, -r, -em]*
8. Gülsitān-ı ḥüsnüñi dūr itme çeşmümden şehā / ʿAndelībem gül yüzüñ şevḳinde nālān **isterem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 2). [isterem, -r, -em]*
9. Bu dil-i şūrīdenüñ taḫtında sulṭān olmaġa / Bir senüñ gibi yüzi gül-berg-i ḫandān **isterem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 3). [isterem, -r, -em]*
10. Dostum kūyuñda ben ḫora hemān ʿizzet yeter / İtlerüñle bir gice kūyuñda mihmān **isterem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [isterem, -r, -em]*
11. Ġamzeñüñ tīrine Mihrī sīnesin ḳıldı nişān / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı ḳurbān **isterem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 5). [isterem, -r, -em]*
12. Bir bendesine düşmen işin yāri itmesün / Bir ḫaste ṣıḥḥat **ister** iken cānı gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 1). [ister, -r]*
13. Vaṣlın **isterseñ** i dil dilber ġamıyla ḫurrem ol / Kimseyi gūş itme benüm böyle pendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [isterseñ, -r, -se, -ñ]*

14. Mihrī hem-dem olagör ʿömr-i ṭavīl **ister** iseñ / Zülfi sünbül gözi nergis ḫaṭı reyḥānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 8). [ister, -r]*
15. Dil ü cān aldı bilmem daḫi ne **ister** / O şāhum ben gedādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [ister, -r]*
16. **İster** göñül ki kūyını her dem ṭavāf ide / Dīdār irer mücāvir olanlar çü Mekkede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [ister, -r]*
17. Ḳo zülfi ḳışṣasın oḳı cemāli muṣḥafını / Götürmek **ister** iseñ cān u dil ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [ister, -r]*
18. ʿİzzet **isterseñ** cihān yüzinde ey Mihrī hemān / Şeh Süleymān ḫāk-i pāyında ġubār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 16). [isterseñ, -r, -se, -ñ]*
19. Zinhār ol ḍalāletden berī / Bulmaḳ **isterseñ** behişt içre yeri *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 11). [isterseñ, -r, -se, -ñ]*
20. Bir zamān şehr-i Amāsiyyede İskender idüñ / Ḫıżr-veş āb-ı ḥayāt **isteyene** rehber idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 3). [isteyene, -y, -en, -e]*
21. Ey şeh-i devrān cihān rūyında ʿizzet **isteyen** / Āsitānında bulur sen pādişāhuñ feṯḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 21). [isteyen, -y, -en]*
22. Bī-güneh ʿāşıḳları öldürmek **ister** ẓulm ile / Çeşm-i ḫūnrīzüñ ki hey di itmesün Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 8). [ister, -r]*
23. ʿAşḳuñ yolında her ki ṣaḳındıysa ʿārını / Tā ḥaşr olınca **isteye** bulmaya yārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 1). [isteye, -y, -e]*
24. Ey saʿādet **isteyen** gel cān u dilden bende ol / Āsitānına yüz ur bulmaḳ dilerseñ feṯḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [isteyen, -y, -en]*
25. Devlet bulmaḳ **isterseñ** i ḳul / Emrile ol pādişāhuñ her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 8). [isterseñ, -r, -se, -ñ]*
26. Mihrī yār **ister** iseñ dāmen-i aġyāra yapış / Gül ele girmez imiş ṭutmayıcaḳ ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 4). [ister, -r]*

istenil-: *Arzu edilmek, istenilmek.*

1. Senüñ gibi vezīr-i bī-naẓīri / Bulınmaz **istenilse** kāʾinātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [istenilse, -se]*

istifsār eyle-: *Sorup soruşturmak, bilgi edinmeye çalışmak.*

1. Ruḫlaruñla ḫaddüñ ü çeşmüñ görelden ḫusrevā / Nergis ü lāle semenden **eyler istifsār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [istifsār eyle-,]*

istiġfār it-: *Bağışlanma, af dilemek, tövbe etmek.*

1. Yañılup çün ruḫlaruña beñzerem dimiş meger / Sözinüñ bildi ḫaṭāsın **itdi istiġfār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 15). [istiġfār it-,]*
2. Ẕāhid güzeli sevmege tevbʾitmiş imiş / Döndi cürmini bilüp **itdi** yine **istiġfār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 9). [istiġfār it-,]*

ʿişyān: *Allah'a karşı gelme, emirlerine itaat etmeme; kötülük, fenalık.*

1. Müzdine Aḳ Şems-i Dīnüñ vir ṣalavāt ḳıl duʿā / Ḳurtarur **ʿişyāndan** ol seni himmet idicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 7). [ʿişyāndan, -dan]*

ʿişyān: *Allah'ın emirlerine uymama, itaat etmeme.*

1. Lā dimezem noḳṣānuma / ʿAfvuñı eyle şefīʿ **ʿişyānuma** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 28). [ʿişyānuma, -um, -a]*

iş: *Uğraş, bir amaç uğruna yapılan davranış; sevgili uğruna yapılan uğraş, çaba.*

1. Çoḳdur cihānda derd-i nigār ile mübteẕel / Mihrī senüñ **işüñ** de ġarīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 5). [işüñ, -üñ]*

iş: *Uğraş, maksat, emel.*

1. Bir ġonca kim açılmadın anuñ bite ḫārı / Şimden girü bunlaruñ **işi** vara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 4). [işi, -i]*

iş: *Yapılan şey, davranış, eylem; aşk, birliktelik.*

1. Ḳurı lāf ile cihānı bize güldürmeyelüm / Sırr ile işleyelüm her **işi** bitsün işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 4). [işi, -i]*

iş: *Başa gelen, yaşanılan.*

1. Mihrī mihrin bularuñ göremez illā ki raḳīb / Neyleyelüm kişiye her **işi** ṭāliʿdür iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [işi, -i]*

iş: *Olay, durum, herhangi bir eylem.*

1. Ḫayır şer ne kim işlersen **iş** / Anuñ emrinsüz olunmaz biñ dür **iş** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 7). [iş,]*

iş: *Yapılan şey, davranış, eylem; nasip olan, kısmet.*

1. Nideyin baña felek ummaduġum **işler** ider / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 4). [işler, -ler]*

iş: *Yapılan şey, davranış, eylem; tavır, muamele.*

1. Bir bendesine düşmen **işin** yāri itmesün / Bir ḫaste ṣıḥḥat ister iken cānı gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 1). [işin, -i, -n]*

iş işle-: *Eylemde bulunmak, faaliyet göstermek.*

1. Ḫayır şer ne kim **işlersen iş** / Anuñ emrinsüz olunmaz biñ dür iş *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 7). [iş işle-,]*

işāret: *Şekil, biçim.*

1. Ne cānı var yaza Mānī ḳaşuñ **işāretini** / Ne ḥaddi var bile ʿāḳil lebüñ ʿibāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 1). [işāretini, -i, -n, -i]*

işāret it-: *Göstermek, bir tarafa yönlendirmek.*

1. Çeşm-i şehlāñı ne remz ile **işāretler ider** / Dil ü cān ḳaṣdına gör nergis-i fettān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 9). [işāret id-,]*

işbu: *Bu, işaret sıfatı.*

1. Fürḳatüñden iñlesem ditrer zemīn ü āsumān / Ḥasretüñden aġlasam **işbu** cihānı ṣu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [işbu,]*
2. Ger size cānān gerekse cān virüñ cānān buluñ / Ġāfil olmañ mübtelālar **işbu** pendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [işbu,]*
3. Gün yüzüñ oldı gözümden ki nihān iki gözüm / Ḳarañu oldı baña **işbu** cihān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [işbu,]*
4. Muʿāyin **işbu** şiʿri ger ṣorarsañ / Nedür dirseñ Güvāhīnüñ günāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 8). [işbu,]*
5. Lezzetin **işbu** cihānuñ şimdi bildük ḥāṣılı / Yoġ imiş rūy-ı zemīnde vaṣl-ı dilberden lezīz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 2). [işbu,]*

işigüñde yüz sür-: *Hürmet, saygı, sevgi gösterisinde bulunmak için bir kimsenin huzurunda yere eğilmek.*

1. **Yüzümüz sürüp işigüñde** mekānlar idelüm / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 6). [işigüñde yüz sür-,]*

işigüñe yüzin sür-: *Huzuruna gelmek, hürmet göstermek amacıyla yere eğilmek; şiir meclisine girmek.*

1. Mihrī **süreli yüzin işigüñe** dostum / Ḳalmadı meyli daḫi cinān-ı muḫallede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 7). [işigüñe yüzin sür-,]*

işigüñüñ bendesi ol-: *Kapısında köle olmak, hizmetini yapmak, yanından ayrılmamak.*

1. Her kim dil ile **bendesi oldı işigüñüñ** / Bulsa gerek cihānda ol āsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 16). [işigüñüñ bendesi ol-, -dı-si]*

işik: *Eşik, kapı.*

1. Mihrīye **işigüñde** yeter ḫāk olduġı / Ger bulmaġ ise besdür i sulṭān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 18). [işigüñde, -üñ, -de]*
2. Eksilmedi aġyār nidem yār **işiginden** / Ol kelb-i laʿīni şu ḳadar ṭaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 4). [işiginden, -i, -n, -den]*
3. Neylerem ben ʿizz ü cāhı yā cihānuñ rifʿatın / İtleriyle **işiginde** iʿtibārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [işiginde, -i, -n, -de]*
4. Sen ey Necātī ister iseñ būriyā döşek / Yār **işigünde** Mihrīye bir ḳurı cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [işigünde, -ü, -n, -de]*
5. İtüñle **işigüñde** çün her gice hemdemdür / ʿİzzet ise Mihrīye yeter bu hemān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [işigüñde, -üñ, -de]*

işik: *Eşik, kapı; huzur, makam.*

1. İtdi ḥarīm-i kūyını ʿuşşāḳ-ı dil maḳām / Bāb-ı selām oldı **işigi** muvaḥḥide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 2). [işigi, -i]*
2. Cānı vir yār **işiginde** gel i dil ṣādıḳ iseñ / ʿĀşıḳ oldur ki anuñ ṭopraġa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [işiginde, -i, -n, -de]*

işik: *Huzur, makam.*

1. Ḥudāya minnet ü elḥamdülillāh / **İşiginde** şehüñ mihmān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 4). [işiginde, -i, -n, -de]*

işit-: *Duymak, dinlemek.*

1. **İşidüp** şīrīn sözin ol laʿl-i ḳandümden benüm / Ḥaḳ bilür kim gitdüm ol dem kendü kendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 1). [işidüp, -üp]*
2. **İşidüp** bülbül-i şeydā meger āh-ı seḥerüm / Çaġırup derd ile dir āh beni vāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 2). [işidüp, -üp]*
3. Bir nefes Mihrī varur kūyuñda seyrān itmege / Tiz ḳaçar çün seg raḳībüñ **işidüp** āvāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 5). [işidüp, -üp]*
4. **İşidüp** derd ile iñledi mi dūlāb daḫi / Girye vü zār ile her dem dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [işidüp, -üp]*

işit-: *Işitmek, duymak, haberdar olmak.*

1. Şādam ol cānān meger efġānum **işidüp** dimiş / Gitmemiş ʿaşḳum daḫi bu derdmendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [işidüp, -üp]*
2. Laʿl-i lebüñle dişlerüñüñ vaṣfın **işidüp** / Ḥaḳḳā budur ki dürr ile mercāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 4). [işidüp, -üp]*
3. Göñlüm alalı ol baña itdüklerini vāh / Dostlar **işidüp** aġladı düşmen ḳatıʿ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [işidüp, -üp]*
4. Nālem **işitdükçe** ditrer berg ārām eylemez / Yaşumı gördükçe her āb-ı revānlar çaġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 3). [işitdükçe, -dükçe]*
5. Bu libāsuñ vaṣfın **işitse** meleklerden revān / Çāk ideydi ḥullesini ḥūri vü ġılmānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 2). [işitse, -se]*
6. Şiʿrüñi Ḥassān **işitse** dirdi ey şīrīn-kelām / Gülşen-i cānda bu ṭabʿ ile hezār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [işitse, -se]*
7. İñlerem tā ṣubḥ olınca nālem **işitmez** ḥabīb / Gerçi ʿālemler ṭolupdur āh u zārumdan benüm

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [işitmez, -mez]

8. Her kişi itdügin bu cihānda bulur velī / Ben buldum uş ṣaḳın bunı düşmen **işitmesün** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [işitmesün, -me, -sün]*

işle-: *Yapmak, yerine getirmek.*

1. Ḳurı lāf ile cihānı bize güldürmeyelüm / Sırr ile **işleyelüm** her işi bitsün işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 4). [işleyelüm, -y, -elüm]*

ʿişret: *Eğlence, keyif, içki içme.*

1. Nāy gibi iñleyen her dem ḥasūd olsun müdām / Çeng ü ḳānūn ile her dem saña **ʿişret** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [ʿişret,]*
2. Keşf eyleyeli ḥüsni żiyāsını ʿāleme / Ṭoldı sürūr u **ʿişret** ile her diyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 11). [ʿişret,]*
3. Ḳanı ol ʿayş u **ʿişret** ḳanı ol çeng u rebāb / Āh her demde selām olsun o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [ʿişret,]*
4. Hāşimī ṣoḥbet-i mey it heme ḫānlar ile / ʿAyş u **ʿişretle** ṣafā sür şeh-i ḫūbānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [ʿişretle, -le]*

ʿişret: *İçki içme, eğlenme; Şehzade Ahmed'in meclisinde toplanma.*

1. Çün rūz-ı ʿīd mevsim-i faṣl-ı bahārdur / **ʿİşret** demi feraḥ güni ḫoş rūzgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 1). [ʿişret,]*

ʿişret it-: *İçki içmek; eğlenmek, zevk ve safa yapmak.*

1. Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile / **ʿİşret itdük** ṣubḥa dek mehtāba ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [ʿişret it-,]*

işte: *Buyur, işte, işaret zamiri.*

1. Gerçi ki müjeñ ḫançer ile sīnemi deldi / Dil daḫi senüñdür diler iseñ meh al **işte** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [işte,]*
2. Dilber didi bir būse virem cān virür iseñ / Mihrī didi bir cāna ne minnet meh al **işte** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [işte,]*

işte: *İşte, gör, işaret zamiri.*

1. Terk eyledüm ey yār senüñ ʿārı yoluñda / Rüsvā-yı cihānum bugün ʿaşḳuñla bil **işte** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 3). [işte,]*

işte: *İşaret zamiri.*

1. İntiẓār ile irişdi **işde** ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile daḫi nigār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [işde,]*
2. İntiẓār ile irişdi **işde** ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile daḫi nigār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [işde,]*
3. Didüm yüzüñi görmedüm evvelki görişte / Burḳaʿ götürüp açdı yüzin didi gör **işte** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 1). [işte,]*

işümüz Allāh'a ḳal-: *Allah'tan başka kimsenin yardım edemeyeceği bir duruma düşmek, çaresiz olmak.*

1. Ḥacı Nābī bizim **Allāha ḳalupdur işümüz** / Ki bu hercāyilere uġradı ḳutsuz başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 1). [işümüz allāha ḳal-,]*

işümüz bit-: *İşi tamame ermek, olumlu şekilde sonuçlanmak; sevgili ile aşığın kavuşması.*

1. Ḳurı lāf ile cihānı bize güldürmeyelüm / Sırr ile işleyelüm her işi **bitsün işümüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 4). [işümüz bit-,]*

işümüz ḫayra dön-: *Kötüye giden bir olayın sonradan iyi bir sonuca doğru yönlenmesi, işi istenilen bir sonuca varmak.*

1. Düşde gördüm ki raḳībi bile redd eyledi yār / Añla taʿbīrümüzi **ḫayra dönüpdür işümüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 6). [işümüz ḫayra dön-,]*

işüñ altun itmek isterseñ yüzüñ zer eylegil: *Talip olunan işten iyi bir sonuç almak isteyen kişi, öncelikle kendi karakterini iyi hale getirmelidir. İyi huylu kimsenin işi de iyi olur, işi güzelliklerle sonuçlanır.*

1. **İşüñ altun itmek isterseñ yüzüñ zer eylegil** / Ṭālib-i iksīr-i ʿaşḳ ol kīmyāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 5). [işüñ altun itmek isterseñ yüzüñ zer eylegil,]*

it-: *Etmek, eylemek, yapmak.*

1. Çeşmi dir imiş Mihrīñ cānın ḳıluram yaġmā / **İtsün** iderüz ġāyet hey biz bu ziyāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [itsün, -sün]*
2. Terk itdüñ **itmezem** dir iken mübtelāñı āh / Ḫūblar içinde ʿahd ü emān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [itmezem, -mez, -em]*
3. Cemālüñ adına ḫuṭbe oḳur göñül her dem / Kim **itdi** imdi cihānda bunuñ ḫiṭābetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 4). [itdi, -di]*
4. Cānā yeter bu cānuma cevr ü cefālar **it** / Zecr ise cāna ancaḳ ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [it,]*
5. Cānā yeter bu cānuma cevr ü cefālar it / Zecr ise cāna ancaḳ ola gel vefālar **it** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [it,]*
6. Kārumuz **itdi** felek bülbül-veş zār u fiġān / Ḥasret ideli bizi bu gül-i ḫandānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 5). [itdi, -di]*
7. Gicesin gündüzin yā Rab hemīşe ḳadr ile ʿīd **it** / Penāh-ı devlet-i dünyā vü ḫalḳuñ kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [it,]*
8. Ḥüsn sermāyesi elden gidicek bir gün ola / Bildüre **itdügüñi** sevdügüm Allāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 3). [itdügüñi, -düg, -üñ, -i]*
9. Hāşimī ṣoḥbet-i mey **it** heme ḫānlar ile / ʿAyş u ʿişretle ṣafā sür şeh-i ḫūbānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [it,]*

it-: *Haline getirmek, dönüştürmek.*

1. Gülsitān **itmiş** bu arayı ser-ā-ser nevbahār / Ḥāne-ber-ḫāne müzeyyen eylemiş rengīn çiçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 2). [itmiş, -miş]*
2. Gözüm yaşını ḳan **itdüñ** beni bī-ʿaḳl u cān itdüñ / Velī ben ḫasteden ey dost hergiz kesmedüñ kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [itdüñ, -dü, -ñ]*
3. Per yaḳmada pervāne-ṣıfat şemʿ-i ruḫuñda / ʿAşḳuñ beni üstād-ı cihān **itmemek** olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 4). [itmemek, -me, -mek]*
4. Ġamuñla sen daḫi bilseñ neler çeker ʿāşıḳ / Bu cevri **itmez** idüñ ṭālib-i dīdār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [itmez, -mez]*
5. Bir bendesine düşmen işin yāri **itmesün** / Bir ḫaste ṣıḥḥat ister iken cānı gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 1). [itmesün, -me, -sün]*

it-: *Etmek, yeterli olmak.*

1. **İtmedi** vaṣlı metāʿına o cān yārlıġı / Dil virüp eylemişüz gerçi ḫarīdārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 1). [itmedi, -me, -di]*

it-: *Yaratmak, var etmek.*

1. Böyle cihāna ḫūb yaratdı Ḫudā seni / Ḫūb **itdi** ise dimedi ol pür-cefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [itdi, -di]*

it-: *Yapmak, etmek; hedefe koymak, nişan yapmak.*

1. Ṣandūḳını dāyim sineñüñ imdi nişān **it** / Beste aña cān it *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 7). [it,]*

it-: *Yapmak, etmek; nazlanmak.*

1. Egerçi ʿādetidür ḫūblaruñ çü ʿāşıḳa nāz / İñende ḥadden aşurmayup **itseler** hele az *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 3). [itseler, -se, -ler]*

it-: *Yapmak, etmek, davranmak; eziyet, zulüm etmek.*

1. Göñlüm alalı ol baña **itdüklerini** vāh / Dostlar işidüp aġladı düşmen ḳatıʿ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [itdüklerini, -dük, -leri, -n, -i]*

it: *Köpek; rakip.*

1. Buyurmuş iken aşmaġa ol yār raḳībi / Aşılmadan **it** üzile urġan ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 5). [it,]*
2. Loḳma loḳma ḳo yesünler etimüz her demde / Rāżıyuz tek her uyuz **it** yimesünler aşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 5). [it,]*
3. Kūyuñ içre giceler tā ṣubḥ olınca dostum / **İtlerüñle** hemdem olduġum baña ʿālemde bes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [itlerüñle, -ler, -üñ, -le]*
4. Kūyuñda raḳībüñi aṣayduḳ boġazından / **İt** degmeñüz olmaz yazuḳ urġana tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 4). [it,]*
5. İtüñle işigüñde çün her gice hemdemdür / ʿİzzet ise Mihrīye yeter bu hemān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [itüñle, -üñ, -le]*
6. Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm / Didi kim gel **itlerümden** yād olma bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [itlerümden, -ler, -üm, -den]*
7. Didi kim gel **itlerümden** yād olma bir nefes / Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [itlerümden, -ler, -üm, -den]*
8. Dostum kūyuñda ben ḫora hemān ʿizzet yeter / **İtlerüñle** bir gice kūyuñda mihmān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [itlerüñle, -ler, -üñ, -le]*
9. Neylerem ben ʿizz ü cāhı yā cihānuñ rifʿatın / **İtleriyle** işiginde iʿtibārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [itleriyle, -leri, -y, -le]*
10. Lāyıḳ ola mı ki ʿaceb ḳapuñda / **İtlerüñle** bile ben daḫi olam ḥıdmetkār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 28). [itlerüñle, -ler, -üñ, -le]*

it: *Rakip; rakibi destekleyen kimse; boş laf eden kimse.*

1. Öldürdüm idi müddeʿīyi bir çalmada tīz / Neylersin **itler** ʿav ʿavı ʿaḳlum şaşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 3). [itler, -ler]*

it: *Rakip, sevgilinin kapısında bekleyen kişi; köpek.*

1. Yüz sürmek ile izlerine oldum ʿāşinā / Kūyuñda **itlerüñle** bu dem mübtelā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 5). [itlerüñle, -ler, -üñ, -le]*

it: *Köpek, kapı bekçisi; aşık, seven.*

1. Pāre ḳılsa **itlerüñ** cānā raḳīb-i kāfiri / Olmaz idi daḫi bir vech ile ġavġālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [itlerüñ, -ler, -üñ]*
2. Cihān u cānı revān it yolına Mihrī ḥabīb / **İtim** dimiş saña bu iʿtibārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [itim, -im]*

it: *Köpek, kapı bekçisi.*

1. **İtleriyle** hem-dem olaydum i Mihrī dāʾimā / Dergehinde ol şehüñ maʾlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 9). [itleriyle, -leri, -y, -le]*

it ḳırıcı: *Köpek öldüren; sevgilinin kötü muamelesi, ilgisizliği.*

1. Ḫār-ı cefāda Mihrī ölürse ne ġam raḳīb / **İt ḳırıcı** seni anı gül-femler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 5). [it ḳırıcı,]*

ʿitāb: *Azarlama, tersleme, paylama.*

1. Maʿşūḳ elünde cevr ü cefā vü **ʿitāb** ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [ʿitāb,]*
2. Sen bī-vefāyı sevdüm ise kāfir olmadum / Nāz u **ʿitāb** ü cevr hemān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [ʿitāb,]*

itdügin bul-: *Yapılan kötü davranışın, zulmün karşılığını görmek.*

1. Her kişi **itdügin** bu cihānda **bulur** velī / Ben buldum uş ṣaḳın bunı düşmen işitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [itdügin bul-,]*
2. Görmedük bir güli gülşende ki ṣolmaya felek / Ṣanma bir kimse ki **itdügini bulmaya** felek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [itdügini bul-,]*
3. Dostum geçmedi bir gün sözümüz yanuñda / Baña **itdüklerüñi bulasın** īmānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 1). [itdüklerüñi bul-,]*

itdügüñe var-: *Ettiğini bulmak, yaptığı kötü davranışın karşılığını görmek.*

1. **Var itdügüñe** ṣoñra peşīmān olasın / Gül yüzüñ dāʾiresini ṭutıcaḳ bir gün ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 26). [itdügüñe var-,]*

iʿtibār: *Rağbet etme, değer verme, meyil gösterme.*

1. Cemālüñ bāġın idelden temāşā / Cihān bāġına yoḳdur **iʿtibārum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 2). [iʿtibārum, -um]*

iʿtibār: *Rağbet, önem, haysiyet, saygı.*

1. Cihān u cānı revān it yolına Mihrī ḥabīb / İtim dimiş saña bu **iʿtibārı** ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [iʿtibārı, -ı]*
2. Neylerem ben ʿizz ü cāhı yā cihānuñ rifʿatın / İtleriyle işiginde **iʿtibārum** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [iʿtibārum, -um]*
3. Şimdi ki ḫalḳuñ ḳatında Türklükdür **iʿtibār** / Keşlü tarḫanalarında sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 7). [iʿtibār,]*

iʿtibār: *Önem verme, saygı gösterme; sevgilinin kime önem verip saygı gösterdiği, rağbeti.*

1. Luṭfın raḳībe ḳılur u ʿuşşāḳa cevrini / Gör bu zamāne ḫūblarınuñ **iʿtibārını** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 4). [iʿtibārını, -ı, -n, -ı]*

iʿtibār bul-: *Kıymet, saygı görmek, yücelmek, makam, mevki sahibi olmak.*

1. Bu imiş çün zamānuñ şimdi kārı / **Bulurlar** mesned ile **iʿtibārı** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [iʿtibār bul-,]*

iʿtibār ol-: Kıymet, değer görmek

1. Gül ruḫlaruña kendüzüni ʿarż ḳılmasun / Ḥüsnüñ ḳatında aña daḫi nʾ **iʿtibār ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 6). [nʾ iʿtibār ol-,]*

iʿtiḳād: *Inanma, gönülden tasdik ederek inanma.*

1. Ḳılsañ ey Yūsuf naẓar luṭfuñla ben bī-çāreye / **İʿtiḳādum** bu durur bulam Zelīḫā-veş şebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [iʿtiḳādum, -um]*
2. Ṭavāf-ı ḥaremüñ eylemişem bunca zamān / **İʿtiḳādum** budur ey dost beni yaḳmaya nār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 16). [iʿtiḳādum, -um]*

iʿtimād it-: *Güvenmek, inanmak.*

1. **İʿtimād itdügi** çün ʿahdine hercāyilerüñ / Mihrīnüñ daḫi cihānda çürük efkārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 5). [iʿtimād it-,]*

ittiṣāl ol-: *Etkilenmek, benzemek, almak.*

1. Nūr virmezdi cihān rūyına ḳandīl-i semā / Gün cemāli enverinden **olmasa** ger **ittiṣāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 6). [ittiṣāl ol-,]*

iz: *İşaret, alamet; sevgilinin geçtiği yerlerde bıraktığı ayak izi, koku vb.*

1. Yüz sürmek ile **izlerine** oldum ʿāşinā / Kūyuñda itlerüñle bu dem mübtelā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 5). [izlerine, -leri, -n, -e]*

iz: *Alamet, işaret; sevgilinin ayak izleri.*

1. Gitdükçe her dem ol ṣanem sīnem nişānın atmaġa / Yüzüm sürerem **izine** tā oḳı meydānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 5). [izine, -i, -n, -e]*

ʿiẕār: *Yanak.*

1. Cānā cihān demāġını ḫoş müşk-bū ḳılur / Zülfüñ **ʿiẕāruñ** üzre ḳaçan tār u mār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 8). [ʿiẕāruñ, -uñ]*
2. Ġam degül ṭutsa ḫaṭı yārüñ **ʿiẕārı** çevresin / Ẓulmetüñ içinde lā-büd āb-ı ḥayvān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 6). [ʿiẕārı, -ı]*
3. Geldi **ʿiẕārı** üstine leşker çeküp bugün / ʿĀṣıḳlarını yaʿni kᵓ ide tārumār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 7). [ʿiẕārı, -ı]*

iẓhār eyle-: *Göstermek, açığa çıkarmak.*

1. Ḳandīl-i ruḫuñdan yaḳar ey dost delīl / Ki güneş ʿāleme envārını **eyler iẓhār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 21). [iẓhār eyle-,]*
2. Ṭaġıdup sünbüllerin bāġ-ı cihānuñ ḫoş ṣabā / Virdi ezhāra revāyīḥ **eyledi iẓhār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 2). [iẓhār eyle-,]*

iẓhār ol-: *Ortaya çıkmak; başlamak.*

1. Ey saʿādet āfitābı ḥüsnüñ **iẓhār olmadın** / Māteḳaddemden saña olmışdı ḫayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 12). [iẓhār ol-,]*

izüñ tozına yüz sür-: *Saygın bir kişiye olan sevgi ve bağlılığı göstermek için yere kapanmak, hürmet göstermek.*

1. Ḥayy-ı ebed ezelde saña ḳısmet eylemiş / **İzüñ tozına yüz süre** her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 7). [izüñ tozına yüz sür-, -ı, -n, -a-üñ]*

ʿizz: *Kıymet, itibar, değer verilen şey.*

1. Ben gedā ḥāline hem-derd olmadı illā ki bu / **ʿİzz** ü cāhum hemdemüm hem şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [ʿizz,]*

ʿizz: *Yücelik, ululuk; değer, kıymet, itibar.*

1. Ḳıllet ile ẕillet ile ögilüp her bābda / Ṣoñra **ʿizz** ü nāz ile maḥdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [ʿizz,]*
2. Yā Rabb **ʿizz** ü devlet ile Ḫān Aḥmedüñ / Bir güni bu cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [ʿizz,]*
3. Cihānda **ʿizz** ü saʿādet yeterdi Mihrī saña / Ayaġı ṭopraġına dilberüñ ġubār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 5). [ʿizz,]*
4. Neylerem ben **ʿizz** ü cāhı yā cihānuñ rifʿatın / İtleriyle işiginde iʿtibārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [ʿizz,]*

ʿizzet: *Değer, kıymet; yücelik, ululuk.*

1. İtüñle işigüñde çün her gice hemdemdür / **ʿİzzet** ise Mihrīye yeter bu hemān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [ʿizzet,]*
2. Devletüñ devrinde bulsun her gedā **ʿizzet** müdām / Niʿmetüñ ḫānından alsunlar cihān ḫalḳı nevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [ʿizzet,]*
3. **ʿİzzet** isterseñ cihān yüzinde ey Mihrī hemān / Şeh Süleymān ḫāk-i pāyında ġubār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 16). [ʿizzet,]*
4. Ey şeh-i devrān cihān rūyında **ʿizzet** isteyen / Āsitānında bulur sen pādişāhuñ feṭḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 21). [ʿizzet,]*
5. Dostum kūyuñda ben ḫora hemān **ʿizzet** yeter / İtlerüñle bir gice kūyuñda mihmān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [ʿizzet,]*
6. Dünye vü ʿuḳbāda bu **ʿizzet** yeterdi Mihrīye / Girse bir kez destine anuñ ḥabībi dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 5). [ʿizzet,]*
7. **ʿİzzet** ile ol semā olduḳça dāʾim pāydār / Devlet ile ṭur cihān ṭurduḳça ey ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [ʿizzet,]*

ʿizzet bul-: *İtibar görmek, değer, saygı ve hürmet görmek, yücelmek.*

1. Kemāliyle kişi ger **bulsa ʿizzet** / Cihānda çekmez idi ehl-i ẕillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 14). [ʿizzet bul-,]*

ʿizzet it-: *Saygı göstermek, hürmet etmek.*

1. Niçe bir ʿ**izzet ideyin** yār içün aġyāra ben / Niçe bir yalvarayın bir gül içün biñ ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [ʿizzet id-,]*

J

jāle: *Sabah vakti yaprak ve çimenlerde oluşan su damlacıkları, çiy, şebnem.*

1. Dilber cemāli üzre ʿaraḳlar dizlüdür / Gül yapraġında şanasın anı ki **jāledür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 3). [jāledür, -dür]*

jeng: *Pas, kir.*

1. Firāḳuñ gicesinde şu ḳadar āh itdüm / K³ oldı dil āyinesi derdüm ile **jeng** ü ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [jeng,]*

jengār ṭut-: *Pas tutmak, bir yerde beklemekten kullanılmaz hale gelmek.*

1. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan dostum / Yüregümi yar gel peykānuñı ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [jengār ṭut-,]*

K

ḳabak: *Kadeh, bardak; göz.*

1. Düşelden leblerüñ ʿaksi bu cām-ı dīdeme cānā / Görenler dir **ḳabaġumı** ki ṣāfī ṭolu ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [ḳabaġumı, -um, -ı]*

ḳabak: *Kadeh, içki kabı; Şehzade Ahmed'in yanağı.*

1. Pür olmışdı güliyle ṣaḥn-ı gülşen / **Ḳabaġı** ṭoldurup ṭutmuşdı sūsen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 19). [ḳabaġı, -ı]*

kaʿbe: *Bütün müslümanların kıblesi ve ziyâret yeri olan, Allah'ın nurunun sürekli tecelli ettiğine inanılan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah; yönelinen, arzu edilen, nurlu yer.*

1. Kūy-ı yāri bir nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa **Kaʿbedür** yeter ruḥ-ı cānān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [kaʿbedür, -dür]*

kaʿbe: *Bütün müslümanların kıblesi ve ziyâret yeri olan, Allah'ın nurunun sürekli tecelli ettiğine inanılan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah*

1. Cehd idüp dīdāra ir çekme beriyye zaḥmetin / İdegör **Kaʿbe** ṭavāfın itmeden ḥuccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 4). [kaʿbe,]*

kaʿbe: *Bütün müslümanların kıblesi ve ziyâret yeri olan, Allah'ın nurunun sürekli tecelli ettiğine inanılan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah; sevgilinin yanağı.*

1. Çekse zülfini ṣanem ruḫları üstine nʾola / Yaraşur **Kaʿbenüñ** örtüsi ki ola ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 3). [kaʿbenüñ, -nüñ]*

kaʿbe: *Bütün müslümanların kıblesi ve ziyâret yeri olan, Allah'ın nurunun sürekli tecelli ettiğine inanılan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah; aşıklar için kutsal olarak görülen sevgilinin mekanı.*

1. Didi **Kaʿbe** kūyumuñ itseñ ṭavāfın ṣıdḳ ile / ʿīd-i vaṣlımuñ hemān ḳurbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 3). [kaʿbe,]*
2. Āsitānından beni menʿ itme nāṣiḥ dilberüñ / **Kaʿbeye** yüz süricek ḳalmaz günāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 3). [kaʿbeye, -y, -e]*
3. **Kaʿbe** kūyında ḥabībimüñ ṭavāf idenlerüñ / Ayaġı altında ṭopraḳ ḳum olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 5). [kaʿbe,]*

kaʿbe: *Bütün müslümanların kıblesi ve ziyâret yeri olan, Allah'ın nurunun sürekli tecelli ettiğine inanılan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah; nurlu, ışıltılı, parlak.*

1. **Kaʿbe** yüzinde nūrı görüp didi Aḥmede / Müzdüñe virelüm ṣalavātı Muḥammede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 1). [kaʿbe,]*

kaʿbe: *Allah'ın nurunun sürekli tecelli ettiğine inanılan müslümanların kutsal mekanı; sevgilinin aşıklar için kutsal, mukaddes olan yüzü; Şehzade Süleyman'ın yüzü.*

1. Gördi cemāli **Kaʿbesinüñ** nūrını ʿayān / Maḳṣūda irdi itdi ṣaġīr u kibār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 10). [kaʿbesinüñ, -si, -nüñ]*

kaʿbe-i ḥüsn: *Güzellik Kaʿbe'si; sevgilinin güzelliği, güzel olan bütün vücudu.*

1. **Kaʿbe-i ḥüsnini** çünkim bize itdürdi ṭavāf / Eyledüm biñ dil ile cānumı ḳurbān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 8). [kaʿbe-i ḥüsn,]*

kaʿbe-i vaṣl: *Kavuşma Ka'be'si; sevgilinin mekanı, yanı.*

1. Ḳalmışam hecrüñ muġaylānında yol vir ʿāşıḳa / **Kaʿbe-i vaṣluña** varan dostum rāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 4). [kaʿbe-i vaṣl,]*

ḳabūl eyle-: *Kabul etmek, razı olmak.*

1. Reh-i ʿaşḳuñda ʿömür geçdi mülāzımlıġ ile / Ya gel öldür ya **ḳabūl eyle** beni bendelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 6). [ḳabūl eyle-,]*

ḳabūl it-: *Makbul saymak, razı olmak, geri çevirmemek.*

1. Faẕluñ ile ḳıl ʿināyet luṭfuñ ile **it ḳabūl** / Ben ġarīb üftādenüñ yā Rab duʿāsın müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [ḳabūl it-,]*

ḳabūl ol-: *İsteği yerine gelmek, arzusuna kavuşmak.*

1. Dilerem rūz u şeb Ḥaḳ Ḥażretinden / Ümīẕüm var **ḳabūl ola** bu ḥācet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [ḳabūl ol-,]*

ḳaç-: *Gitmek, uzaklaşmak.*

1. Bir nefes Mihrī varur kūyuñda seyrān itmege / Tiz **ḳaçar** çün seg raḳībüñ işidüp āvāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 5). [ḳaçar, -ar]*

ḳaç-: *Uzak durmak, yakınlık göstermemek.*

1. Yürürler ḫūblar bīgānelerle / **Ḳaçarlar** āşinādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 3). [ḳaçarlar, -ar, -lar]*

ḳaçan: *Ne vakit, ne zaman ki.*

1. Cānā cihān demāġını ḫoş müşk-bū ḳılur / Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre **ḳaçan** tār u mār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 8). [ḳaçan,]*
2. Düşmenüñ başını tegreg gibi her yaña döker / Tīġ-ı ḳahruñ ki **ḳaçan** berḳ ura ʿuryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [ḳaçan,]*

ḳaçan: *Ne zaman, soru zarfı.*

1. ʿĪd-i vaṣl irse **ḳaçan** her kişi ḳurbānın sürür / Boynuma ṭaḳsañ nʾola cānā kemend-i zülfüñi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 2). [ḳaçan,]*
2. Ḳapusından **ḳaçan** gidesin āh / Meger Allāh ala seni tīzcek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 2). [ḳaçan,]*
3. **Ḳaçan** serv olısar hem-ser ḳad-i ṭūbāña ey mehrū / Cihān gülzārınuñ ḳaddüñ bugün serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 4). [ḳaçan,]*

ḳaçan: *Nasıl, soru zarfı.*

1. Yüzüñ görüp ḥasedden bedr olmasun ḳamer hīç / Öykünmek ile **ḳaçan** meh-cebīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 3). [ḳaçan,]*

ḳaçan: *Ne zaman, vakti gelince, elbet bir gün.*

1. Ḫārı elden ḳoyalum cān virelüm gül yolına / **Ḳaçan** ise gidecekdür ḳoy a gitsün başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 3). [ḳaçan,]*

ḳaçan: *Nasıl, ne cüretle anlamında sözde soru zarfı.*

1. Olupdur berg-i gül üstinde ḫālüñ dāne-i fülfül / **Ḳaçan** bu yüz ḳarasıyla şaçuña öykünür sünbül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 14). [ḳaçan,]*

ḳaçur-: *Uzak tutmak, uzaklaştırmak; gizlemek, göstermemek.*

1. Bizden **ḳaçurur** ḥüsnini dilber ne ḳolaysuz / Bülbülden ırāġ oldı gül-i ter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 1). [ḳaçurur, -ur]*

ḳad: *Boy, kamet.*

1. Zülfüñ ü ḳaşuñ **ḳadüñ** gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [ḳadüñ, -üñ]*
2. Ḥaḳḳā **ḳad** ü ḫaddüñüñ kim ölse hevāsında / Tābūt aña serv olup gülden kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [ḳad,]*
3. Zülfüñ ü ḳaşuñ **ḳadüñ** gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [ḳadüñ, -üñ]*
4. Bālā **ḳadüñi** gördi meger ṭarf-ı çemende / Ḥayretde ṭurur serv ü ṣanavber daḫi yek-pā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 19). [ḳadüñi, -üñ, -i]*
5. Ol şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ḥüsn içinde bī-bedel / Ol gözi şehlā **ḳadi** bālāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [ḳadi, -i]*
6. Bu eşk-i seyl-i Ceyḥūnum ḳo baḥr-ı Nīl olsun kim / Kenārumda **ḳadüñ** gibi sehī serv-i revān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [ḳadüñ, -üñ]*
7. Gözüm göreli sidre **ḳadüñ** müntehāsını / Cān gülşeninde serv-i ḫırāmāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 2). [ḳadüñ, -üñ]*
8. Cānā bu cānı sidre **ḳadüñ** müntehāsına / Teslīm çoḳdan eylemişüz yüzi ṣuyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 2). [ḳadüñ, -üñ]*
9. Ruḫuñ devrinde rūşen oldı gülşen / **Ḳadüñ** ḳatında yoḳ servüñ ş̲ebātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [ḳadüñ, -üñ]*

ḳadar: *Miktar, ölçü, derece.*

1. Öldürse gerek beni ḫayāl-i lebüñ ey dost / Bu ḫaste dile ḳılmaz iseñ z̲erre **ḳadar** em *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [ḳadar,]*
2. Çekmişem ḥadden aşa cevr ü cefāsın felegüñ / Görmedüm z̲erre **ḳadar** mihr ü vefāsın felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [ḳadar,]*

ḳadd: *Boy, kamet.*

1. Būy-ı zülfüñ gibi ʿanber-bār miskīn olmaya / Ḫadd ü **ḳaddüñ** gibi raʿnā serv ü nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [ḳaddüñ, -üñ]*
2. Bülendi **ḳaddi** nāz ile ṣalınup ser-firāz ile / Gülistān ṣaḥnına geldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [ḳaddi, -i]*
3. Gerçi çoḳ seyr eyledüm bāġ-ı cihān ṣaḥrāların / Rāstī **ḳaddüñ** gibi hiç görmedüm serv-i bülend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 5). [ḳaddüñ, -üñ]*
4. Gözyaşını **ḳaddüñ** görip ey serv-i revānum / Yüz ṣuyıla sen serve revān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 2). [ḳaddüñ, -üñ]*
5. Çoḳ cihān gülşenlerin seyr itdük ammā rāstī / Müntehā **ḳaddüñ** gibi bir serv-i raʿnā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [ḳaddüñ, -üñ]*
6. Ṭūbaya meyl itmezin ben sidre ḫaḳḳı dostum / Müntehā **ḳaddüñ** gibi serv-i bülendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 2). [ḳaddüñ, -üñ]*
7. Serve baş indürmezem ṭūbāya boynum egmezem / Müntehā **ḳaddüñ** gibi raʿnā çenārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 2). [ḳaddüñ, -üñ]*
8. Didi **ḳaddüm** ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm kim bir elif gibi bu cān içre nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [ḳaddüm, -üm]*
9. **Ḳaddüñ** ḫayāli dīde-i Mihrīde dostum / Bir servdür ki ṭutdı vaṭan yaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 5). [ḳaddüñ, -üñ]*
10. **Ḳaddüñ** gibi yoḳ serv-i ḫırāmānlar içinde / Ḫaddüñ gibi yoḳ berg-i gülistānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 1). [ḳaddüñ, -üñ]*
11. Ey ḳāmeti mevzūn u eyā ḫūb-nigār / Bitmedi **ḳaddüñe** beñzer daḫi bir serv ü çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [ḳaddüñe, -üñ, -e]*
12. Ḥalḳ'oldı fürḳatüñden **ḳaddüm** benüm i bī-raḥm / Baġruñ senüñ ʿacebdür seng-i nigīne beñzer

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 4). [ḳaddüm, -üm]

13. Ḳaçan serv olısar hem-ser ḳad-i ṭūbāña ey mehrū / Cihān gülzārınuñ **ḳaddüñ** bugün serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 4). [ḳaddüñ, -üñ]*
14. Gördügümce ḫad ü **ḳadd** ü leb-i yāri ṣanuram / Biri güldür biri ġonca birisi serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [ḳadd,]*
15. Ḫaddüñ ile **ḳaddüñ** ü ruḫuñ var iken ey dost / Serv ü semen ü lāle ü reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [ḳaddüñ, -üñ]*
16. Yaş degüldür gözüm aḳıtduġı **ḳaddin** göricek / Serv ayaġına yüzin sürmek içün ṣudur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 6). [ḳaddin, -i, -n]*
17. Müntehā **ḳaddüñ** gibi bir nārven görsün henüz / Būstāna gel bugün serv-i ḫırāmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [ḳaddüñ, -üñ]*

ḳadd: *Boy, kamet; sevgilinin boyu.*

1. **Ḳaddüm** var iken ḳāmetini bāġ-ı cihānda / Her ṣaḥn-ı çemende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 3). [ḳaddüm, -üm]*

ḳadd-ı dil-cū: *Aşığın gönlünü kendine çeken, cazibeli boy, pos, endam.*

1. **Ḳadd-ı dil-cūsını** gördi raḳṣa girdi servler / Aña germ olup çemende ayasın ḳarşar çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 6). [ḳadd-ı dil-cū,]*

ḳadd-i dil-cūy-ı nihāl: *İnce ve düzgün vücutlu sevgilinin gönül çeken boyu.*

1. **Ḳadd-i dil-cūy-ı nihālini** görüp rāst didüm / Bu ne ḫoş mīve ile naḫl-i ḫırāmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 15). [ḳadd-i dil-cūy-ı nihāl,]*

ḳadd-i revān: *Akıp giden, upuzun boy.*

1. Gerçi gülşende iñen çoḳ biter serv-i sehī / Rāstī bu ṣanemüñ **ḳadd-i revānı** ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [ḳadd-i revān,]*

ḳadeḥ: *Kadeh, içki bardağı.*

1. Sāḳiyā ṣoḥbeti germ it **ḳadeḥi** ṣun yürisün / Şöyle ḳan mest olalum ʿālemi ḥumret bürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 1). [ḳadeḥi, -i]*

ḳadem baṣ-: *Yaşamak, bulunmak.*

1. Āsitānını edeb itdük ziyāret itmege / Yüzümüz sürdük **ḳadem başduġı** yire giricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 5). [ḳadem baṣ-,]*

ḳadem baṣ-: *Ayak basmak, gelmek, teşrif etmek.*

1. Ḥaḳḳa minnet **ḳademüñ başdı** yüzüm üzre bu dem / Ḥamdülillah ḫoş idiser yine devrān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 5). [ḳadem baṣ-,]*
2. Ol kān-ı vefā ḫoş bize gösterdi keremler / **Başdı** kereminden yüzüm üstine **ḳademler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 1). [ḳadem baṣ-,]*
3. Bir kerre **ḳadem başmaġa** cānā yüzüm üzre / ʿAhd itmiş idüñ gel berü peymānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 6). [ḳadem baṣ-,]*

ḳadem baṣ-: *Ayak basmak, gelmek, teşrif etmek; yaklaşmak, iyi muamele etmek.*

1. Terk-i dil ü cān eyledüm ey dost rehüñde / Geh geh kerem it **baṣ ḳademüñ** o yola ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 2). [ḳadem baṣ-,]*

ḳadem baṣ-: *Teşrif etmek, gelmek; yakınlaşmak, ilgi göstermek.*

1. Gelse ol yār nʾola külbe-i aḥzānımuza / Yüzüm üstine **ḳadem başmaġa** bu gölgelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 2). [ḳadem baṣ-,]*
2. Ḫurrem olsun her **ḳadem başduḳça** ṣaḥrālar size / Ḫāne-i ġamda yeter bu āh ile vālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [ḳadem baṣ-,]*

ḳadem baṣ-: *Gelmek, teşrif etmek, karşısına çıkmak; ayağıyla bir şeyin üzerine basmak, üstünden geçmek.*

1. Yüz urup āsitānına ḥabībimüñ ḳorum başı / Yüzüme bir **ḳadem başmaz** başumdan yeg görür ṭaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 1). [ḳadem baṣ-,]*

ḳadem baṣ-: *Ayak basmak, teşrif etmek, gelmek; yardım etmek, ihsanda bulunmak.*

1. Bulur ḥayāt-ı tāze vü ter sebzezār olur / Ey serv-i nāz her yere **başsañ** ne dem **ḳadem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 12). [ḳadem baṣ-,]*

ḳāḍī: *Hâkim, şeriat hükümlerine göre davalara bakan kimse.*

1. **Ḳāḍī** vü müftī müderris zāhid ü pīr ü cüvān / Ḳanġısı cān virmedi maḥbūb oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [ḳāḍī,]*

ḳad-i raʿnā: *Güzel boylu sevgili.*

1. Gice gündüz başını serv şalar gülşende / Meger olmış o daḫi ol **ḳad-i raʿnā** delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 4). [ḳad-i raʿnā,]*

ḳad-i ṭūbā: *Tūbā boy, uzun boy (Tūbā; Cennette bulunduğuna inanılan kökü yukarıda dalları aşağıda olan bir ağaç, uzun boylu sevgiliye benzetilir.).*

1. Ḳaçan serv olısar hem-ser **ḳad-i ṭūbāña** ey mehrū / Cihān gülzārınuñ ḳaddüñ bugün serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 4). [ḳad-i ṭūbā,]*

ḳadīm ol-: *Var olmak, bulunmak; saklanmak, korunmak.*

1. Ṣaḳlasun emn ü emānında seni dāʾim Aḥad / Cān içinde nitekim **ola** elif ḥarfi **ḳadīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 20). [ḳadīm ol-,]*

ḳadir: *Kadir gecesi, Kur'an'ın Hz. Muhammed'e indirilmeye başlandığı Ramazan ayının yirmi yedinci gecesi.*

1. Olduḳça ʿīd ü ṣavm u ṣalāt u berāt u **ḳadr** / Olsun ḳapuñda ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [ḳadr,]*

ḳadir: *Kadir gecesi, Kur'an'ın Hz. Muhammed'e indirilmeye başlandığı Ramazan ayının yirmi yedinci gecesi; kıymetli, itibarlı, kudretli.*

1. Gicesin gündüzin yā Rab hemīşe **ḳadr** ile ʿīd it / Penāh-ı devlet-i dünyā vü ḫalḳuñ kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [ḳadr,]*

ḳadir: *Kadir gecesi, Kur'an'ın Hz. Muhammed'e indirilmeye başlandığı Ramazan ayının yirmi yedinci gecesi; kutlu, mukaddes.*

1. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi **ḳadr** olsun anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [ḳadr,]*

ḳadre ir-: *Kadir gecesine erişmek, kutlu bir güne erişmek; amacına ulaşmak.*

1. Ṭāliʿim saʿd oldı yāḫud **ḳadre irdüm** ġālibā / Kim maḥallem içre gördüm gice ṭoġmış müşterī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [ḳadre ir-,]*

ḳadri bilinmeyen: *Hak ettiği değeri görmeyen, emeklerinin karşılığını alamayan kimse.*

1. **Ḳadri bilinmeyen** ʿāşıḳlar içün ḥaşre degin / Dögelüm başumuzı ṭaşlara aḳsun yaşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 2). [ḳadri bilinmeyen,]*

ḳadr-i cāh: *Makamın gücü; itibarın seviyesi.*

1. Ayruḳ kimesne beñzeyemez **ḳadr-i cāhuña** / Ḥatm oldı sende ʿādet-i erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 10). [ḳadr-i cāh,]*

ḳadrin bil-: *Değerini bilmek, gereken kıymeti vermek.*

1. ʿĀşıḳuñ **ḳadrin bilür** yolında cān virseñ revā / Bī-vefā hercāyiler sevdāsına yelmek ʿabes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 7). [ḳadrin bil-,]*

kāfir: *Sevgili; zalim, acımasız.*

1. Dil ki derdmendüñdür evvelden / Derdine ḳıl devā behey **kāfir** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 6). [kāfir,]*
2. Cān u dilden saña bu ʿālemde / Mihrīdür mübtelā behey **kāfir** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 7). [kāfir,]*
3. Cān virürüm saña behey kāfir / Bir naẓar ḳıl baña behey **kāfir** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 1). [kāfir,]*
4. Cān virürüm saña behey **kāfir** / Bir naẓar ḳıl baña behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 1). [kāfir,]*
5. Sen gül idüñ çemende ben bülbül / Ol zamānı añ a behey **kāfir** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [kāfir,]*
6. Beni cevri ile sen öldürmek / Kim görübdür revā behey **kāfir** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 3). [kāfir,]*
7. Çekmişem ben cefāñı biñ kerre / Sen de it bir vefā behey **kāfir** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 4). [kāfir,]*
8. Bizi bir būse ile yād itseñ / Olmaz idi ḫaṭā behey **kāfir** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 5). [kāfir,]*
9. Boynına çeşmi ʿāşıḳuñ zünnār-ı zülfin bağladı / Şimdi görüñ ol **kāfiri** ḳaṣd eyler īmānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 2). [kāfiri, -i]*
10. Seni sevelden be hey **kāfir** saña budur sözüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [kāfir,]*

kāfir: *Allah'ın varlığını inkar eden; zalim, gaddar.*

1. Öldürmesi ġazā deyü ʿuşşāḳ cemʿ olup / **Kāfir** raḳībe her birisi bir ṭaş urdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 4). [kāfir,]*
2. Küfr-i zülfine esīr oldum o **kāfir** beçenüñ / Beni ḳurtarmaġa yoḳ mı ki bir īmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [kāfir,]*

kāfir: *Allah'ın varlığını inkar eden; acımasız, zalim kimse; rakip.*

1. Leblerüñi gördügümce dostum cān imrenür / Yalıñuz bir ben miyem **kāfir** müselmān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [kāfir,]*

kāfir: *Hakkı görmeyen ve onu örten; zalim, merhametsiz, gaddar.*

1. Ruḫlaruñuñ pertevin setr itmesün **kāfir** ḫaṭuñ / Hey begüm göster cemālüñ nūrın īmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [kāfir,]*

kāfir: *Zalim, acımasız, gaddar; sevgilinin gözleri.*

1. Rīsmān zülfüñle niçün bağlıdur boynum didüm / Gösterüp çeşmin didi bu **kāfirüñ** ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 3). [kāfirüñ, -üñ]*

kāfir: *Gerçeği gizleyen, örten; sevgilinin iyi yönlerinden ve güzelliğinden bahsetmeyip onu kötü anlatan, inkar eden.*

1. Sen bī-vefāyı sevdüm ise **kāfir** olmadum / Nāz u ʿitāb ü cevr hemān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [kāfir,]*

kāfirī: *Kafirlerin giydiği gibi, siyah ve gösterişli.*

1. Nūr aḳar gördüm cemālinden egerçi ẓāhirā / Kendüsi beñzer müselmāna libāsı **kāfirī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 3). [kāfirī,]*

ḳaftānlar al-: *Kaftan (Çoğu ipekten yapılan, bir çeşit uzun, süslü üst giysisi) giymek; padişah olmak (Kaftan giymek, hükümdarlık alametlerindendir.).*

1. Bir ṣanem egnine **almış** sīm ü zer **ḳaftānlar** / Yaraşur yolında ḳurbān olsa yüz biñ cānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 1). [ḳaftānlar al-,]*

ḳahr: *Azap, sıkıntı, keder.*

1. Buldı luṭfuñ eserinden bu cihān bāġı behişt / Gördi **ḳahruñ** ṣıfatın kim dem urur nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [ḳahruñ, -uñ]*

ḳahr: *Sıkıntı, keder, azap; kötü muamele.*

1. **Ḳahruñ** cihānda ben görürem luṭfuñı raḳīb / Öldürmek ise ʿāşıḳı hey bī-vefā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [ḳahruñ, -uñ]*

ḳahr-ı aġyār: *Rakibin kahrı, rakibin aşığa acı veren, onu kahreden varlığı, sevgiliye yakınlığı.*

1. **Ḳahr-ı aġyār** ile bıçaḳ süñüge irmiş idi / Cevr-i yār ile bu kez geçdi süñükden ilige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 4). [ḳahr-ı aġyār,]*
2. Göyünince **ḳahr-ı aġyār** ile dil micmer gibi / Cevr-i yār ile yanaydum mūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 6). [ḳahr-ı aġyār,]*

ḳahrın çek-: *Sıkıntı, eziyet, keder görmek; bir kimsenin kötü muamelesine maruz kalmak.*

1. **Ḳahrın çeke** ḥadden aşurı ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ / Luṭfın göre her cāhil ü ebter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 2). [ḳahrın çek-,]*

ḳāʿide-i cevr: *Zulüm kuralları; eziyet çeşitleri.*

1. Hele sen **ḳāʿide-i cevrde** eksük ḳomaduñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 2). [ḳāʿide-i cevr,]*

ḳāʾil ol-: *Razı olmak, kabul etmek.*

1. Öl derdüm ile olma daḥi ḫūblara māʾil / **Ol** cevrüme **ḳāʾil** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 15). [ḳāʾil ol-,]*

ḳāʾim ol-: *Ayakta durmak, her zaman var olmak, baki olmak.*

1. Rifʿatuñ burc-ı şerefde **ḳāʾim olsun** tā ebed / Ṭalʿatuñ mihrine şāhā irmesün hergiz zevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 18). [ḳāʾim ol-,]*

kāʾināt: *Dünya, alem, cihan.*

1. Senüñ gibi vezīr-i bī-naẓīri / Bulınmaz istenilse **kāʾinātı** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [kāʾinātı, -ı]*

kākül-i müşgīn: *Misk kokulu perçem.*

1. Ruḫlarında **kākül-i müşgīni** ʿanber bağlamış / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 6). [kākül-i müşgīn,]*

kal-: *Bulunmak, mevcut olmak.*

1. Bir nefes **ḳaldı** ki Mihrī vire cān fürḳat ile / Çıḳmasun ḥasret ile hey meded ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [ḳaldı, -dı]*
2. **Ḳaldısa** cismüñ bu şehrüñ issisinde çāre ne / Pes mekānıdur ġarīb olanlaruñ külḫānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 5). [ḳaldısa, -dı, -sa]*
3. Teşnedür dil leblerüñden çeşme-i cān eyle ʿarż / Ḫıżr-veş ẓulmetde **ḳaldum** āb-ı ḥayvān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 1). [ḳaldum, -du, -m]*
4. Efsāne ile zāhid künc-i riyāda **ḳalma** / Ġam-nāk cān u dilden mül defᵏ ider belā bil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 4). [ḳalma, -ma]*
5. Mihrī-i dil-ḫastenüñ ḥālin ṣorarsa yāre diñ / Bir nefes **ḳalmışdur** ammā āh ol cānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [ḳalmışdur, -mış, -dur]*
6. Ey dost benüm ḥālüme luṭf it naẓar eyle / Cān ḥulḳuma irişdi hemān **ḳaldı** virem dem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 5). [ḳaldı, -dı]*
7. Āsitānından beni menᶜ itme nāṣiḥ dilberüñ / Kaᶜbeye yüz süricek **ḳalmaz** günāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 3). [ḳalmaz, -maz]*
8. Ẓulmet şebinde **ḳalmış** idüm ḫayli derd ile / Girdi elüme bir meh-i tābān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 2). [ḳalmış, -mış]*
9. Tā ebed ẓulmet şebinde **ḳalmış** idim dostuñ / Māhtābı ḥüsninüñ ger itmese iḫrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 5). [ḳalmış, -mış]*
10. ʿAḳl u dil yoluña gitdi dil ü cān **ḳalmış** idi / Fürḳatüñ eyledi andan daḫi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [ḳalmış, -mış]*
11. Mihrī süreli yüzin işigüñe dostum / **Ḳalmadı** meyli daḫi cinān-ı muḫallede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 7). [ḳalmadı, -ma, -dı]*
12. Göreli kūyuñda cānum sen güzeller şāhını / **Ḳalmadı** Rıḍvāna meylüm geçmişem ġılmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 5). [ḳalmadı, -ma, -dı]*

kal-: *Sabit durmak, değişmemek.*

1. Gör nice derde esīr olduñ i bī-çāre başum / Bulmadum **ḳaldı** senüñ derdüñe bir çāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [ḳaldı, -dı]*

kal-: *Kalıcı olmak, varlığını sürdürmek.*

1. Ḳılmaduñ bir gün ḥabībüñ zülfine hem-ser beni / Neyleyelüm bu cihāndur saña da **ḳalmaz** felek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [ḳalmaz, -maz]*
2. Ḫūb iken eyle vefā yoluña cānlar virene / Böyle **ḳalmaz** bu güzellik de hemān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 6). [ḳalmaz, -maz]*
3. Ġamı deryāya ṣalup ḫurrem olalum gemide / Bāḳi **ḳalmaz** çü cihān ḫoş görelüm bu demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 1). [ḳalmaz, -maz]*
4. Devr-i ḥüsnüñdür bugün sāyeñde ḫoş gör ʿāşıḳı / Bāḳi **ḳalmaz** dostum bil kim bu devrān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [ḳalmaz, -maz]*
5. Aġyār ile yār oldı vü cānān yola gitdi / Ten bunda **ḳalup** rūḥ-ı revānum bile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 1). [ḳalup, -up]*
6. Ḥamdülillah ki müjeñ tīri cigerden geçicek / Hele peykānları **ḳaldı** dile yeter belegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [ḳaldı, -dı]*
7. Devr-i ḥüsnüñ geçer ey yār **ḳalur** bir eyü ad / Unudılmaz añılur ḫayr ile iḥsān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 6). [ḳalur, -ur]*
8. **Ḳaldı** fikrüñle ḫayālüñ bize ey dost belek / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [ḳaldı, -dı]*
9. Maṭlaʿından ʿāleme ʿarż idelü ḫurşīd tāb / **Ḳalmadı** ḳaṭʿā cihān rūyında ẓulmetden seḥāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 1). [ḳalmadı, -ma, -dı]*

kal-: *Payına düşmek, üzerine kalmak, sorumluluğu üstlenmek.*

1. Bu güni bahār ise vü yarını ḫazāndur / Kendüye **ḳalur** her kişinüñ yüzi ḳarası *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 5). [ḳalur, -ur]*

ḳal-: *Geride kalmak, bekleyen olmak; eli boş olmak, yitirmek.*

1. Gülsitānında bugün ol ġoncanuñ feryād ḳıl / Yoḫsa yārın gül gider **ḳalursın** ey miskīn hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [ḳalursın, -ur, -sın]*

ḳal-: *Durmak, bulunmak, yer almak.*

1. Gāh zülfi ḥāʾil olur ruḫlarına geh ḫaṭı / **Ḳalmasun** Mihrī seḥāb içinde māhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [ḳalmasun, -ma, -sun]*

ḳal-: *Mahsur olmak, bulunmak.*

1. **Ḳalmışam** hecrüñ muġaylānında yol vir ʿāşıḳa / Kaʿbe-i vaṣluña varan dostum rāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 4). [ḳalmışam, -mış, -am]*

ḳal-: *Durumunu korumak, beklemek, yaşamak.*

1. Yā Rab nʾola ḥālüm benüm ol yār giderse / Ḥasretle **ḳalam** niçeye dek zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [ḳalam, -am]*
2. Geçmiş ki ḫayıf Mihrī Amāsiyyede ʿömrüñ / Ḳosṭanṭinide ʿāḳil iseñ gitme **ḳal** imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 7). [ḳal,]*
3. ʿÖmr bir anda geçer devr-i gül eyyāmı daḫi / Bāḳī **ḳalmaz** bu zamān bāri geçür ānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 7). [ḳalmaz, -maz]*
4. Ne gül **ḳalur** ne ḫo bülbül ne nevbahār u ḫazān / Cihān ile gel i Mihrī bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [ḳalur, -ur]*
5. Ġam ḫānelerinde yine ben aġlayu **ḳaldum** / Raḥm itmedi dil-ḫastesine o güle gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 2). [ḳaldum, -du, -m]*

ḳal-: *Devamlı sahip olmak, elde tutmak.*

1. Hey kime **ḳaldı** di bu güzellik saña ḳala / Cehd it hemān ki olmayasın bī-vefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [ḳaldı, -dı]*
2. Hey kime ḳaldı di bu güzellik saña **ḳala** / Cehd it hemān ki olmayasın bī-vefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [ḳala, -a]*

ḳal-: *Varlığını devam ettirmek, kalıcı olmak; sahip olmak.*

1. Bu cihān bāḳī degül saña da **ḳalmaya** felek / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [ḳalmaya, -ma, -y, -a]*

ḳal-: *Bulunmak, düşmek; boğulmak, sıkılmak.*

1. Yaḳmasa ġam ẓulmetinde **ḳalmış** idüm tā ebed / Ruḫları nārı ḫayāli ḫāne-i dilde çerāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 4). [ḳalmış, -mış]*

kālebe: *Beden, vücut, ceset, bedenin ruh olmayan hali.*

1. Ey felek Mihrī siyeh-pūş itdüñ ise ġam mıdur / **Ḳālebe** cemʿ olmadın rūḥ iḫtiyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [ḳālebe,]*

ḳalem: *İnsanların kaderini yazan araç, Allah'ın ilahi yazarları.*

1. Taṣvīrini cemāliñüñ ey āfitāb-ı ḥüsn / Rūz-ı ezelde yazdı göñül levḥine **ḳalem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 13). [ḳalem,]*

ḳalem: *Yazma, çizme vb. işlemlerde kullanılan araç; kalemin baş kısmının, ucunun keskin bir aletle kesilmesi.*

1. Senden çevürürsem yüzümi itme mecāl / Kes **ḳalem** gibi başumı dilümi yar ey yār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 12). [ḳalem,]*

ḳalem: *Yazma, çizme vb. işlerde kullanılan çeşitli biçimlerdeki araç; desen, motif.*

1. Her levḥa-i berg üzre nice dürlü **ḳalemler** / Yazdı yüri ḳıl Ḳudret-i Naḳḳāşı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 3). [ḳalemler, -ler]*

ḳalem: *Yazma, çizme vb. işlemlerde kullanılan araç; yazar, işleyen, nakşeden kimse.*

1. Ḳaşlaruñ Zühre cebīnüñde ki ṭuġrā çekdi / Ne **ḳalem** yazdı ḫaṭuñ üstine ʿunvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 2). [ḳalem,]*

ḳalem: *Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde âlet; yazı yazan, yazar kimse.*

1. Mihrī nicesi şerḥ idesin vaṣfı beyānın / Taḳrīr idemez dil ne ḫo taḥrīr **ḳalemler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 5). [ḳalemler, -ler]*

ḳalem: *Yazı yazmada kullanılan araç.*

1. Bildi ḫadinde yazdı ḫaṭın ḳıl **ḳalemle** yār / Merġūb olur kenāra yazılsa ġubār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [ḳalemle, -le]*
2. Şimden girü vefā ḫaṭını ḳıl **ḳalemle** yaz / Cān levḥasında ṣaḳlayalum yādigār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 6). [ḳalemle, -le]*

ḳalmış: *Yaşayan, dünya hayatı süren, canlı mahluk, kimse.*

1. Ḥayāt oldur viren ölmüşlere / Destgīr oldur ḳamu **ḳalmışlara** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 6). [ḳalmışlara, -lar, -a]*

ḳalp: *Yürek, gönül.*

1. **Ḳalbüñi** ġıll u ġışdan eyler pāk / Tāʿat-ı Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 12). [ḳalbüñi, -üñ, -i]*
2. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ içün **ḳalbini** ʿāşıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar dil-i vīrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [ḳalbini, -i, -n, -i]*

ḳalursañ ḳal: *İster kal ister kalma, umursamazlık belirten bir söz.*

1. Şuʿle-i yārüñ cemāliyle münevver olmışuz / İmdi ey meh var **ḳalursañ ḳal** ṭaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 2). [ḳalursañ ḳal,]*

ḳamer: *Ay, mah; sevgilinin parlak alnı.*

1. ʿAşḳ meydānında ṭop olsa güneş olmaz ʿaceb / Kim **ḳamer** her dem hilālinden ṣunar çevgān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 8). [ḳamer,]*
2. **Ḳamer** serv üzre çıḳmışdur görinür ṭurrañ altında / Cemālüñ gülsitānından egilmiş dāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [ḳamer,]*

ḳamer: *Ay, mâh.*

1. Yüzüñ görüp ḥasedden bedr olmasun **ḳamer** hīç / Öykünmek ile ḳaçan meh-cebīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 3). [ḳamer,]*
2. Ḳaşuña beñzemek içün senüñ ey Zühre-cebīn / Kendüzin ṭutdı hilāl itdi **ḳamer** döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 4). [ḳamer,]*
3. Yalıñuz ben mi ḫarīdāruñam kim ey Zühre-cebīn / Gün daḫi müşteridür saña **ḳamerden** ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [ḳamerden, -den]*
4. ʿAceb mi yer yüzi dāʾim bezense cūdı ḫānından / Felekdür ṣofrası her dem **ḳamer** şems ile nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [ḳamer,]*

5. Ḫāk-i pāyuña yüzin sürmek içün şems ü **ḳamer** / Ser-i kūyuña gelür şām u seḥer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 3). [ḳamer,]*
6. Güneş ḥüsnüñ **ḳamer** alnuñ görelden oldı sergerdān / Müjeñ sehm oḳudur bildi ḳaşuñ çarḫuñ kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [ḳamer,]*
7. Güneş her dem alur enver ṭapuñdan / **Ḳamer** şeyʾlillah ider hem ḳapuñdan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [ḳamer,]*
8. Beñzeyem deyü kemān ebrūlarıyla ḥüsnine / Gāh bedr eyler **ḳamer** kendüzüni gāhī hilāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [ḳamer,]*

ḳamer: *Ay, mah; sevgilinin yüzü.*

1. Ṣandum ki seḥāb içre niḥān oldı **ḳamer** / Yār ḥüsninde meger itmiş imiş zülfini tār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [ḳamer,]*

ḳamer-çihre: *Ay yüzlü.*

1. Ol melek-manẓar **ḳamer-çihreyle** çarḫuñ çenberi / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 18). [ḳamer-çihreyle, -y, -le]*

kāmet: *Boy, endam.*

1. Beñzer ki gülistāna yine sāye ṣalupdur / Bir ruḫları gül ġonca-dehen **ḳāmeti** bālā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 11). [ḳāmeti, -i]*
2. Bāġ-ı İremde ruḫları gül laʿli ġoncadur / Ṣaḥn-ı çemende **ḳāmeti** serv ü çenārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 12). [ḳāmeti, -i]*
3. Ey **ḳāmeti** mevzūn u eyā ḫūb-nigār / Bitmedi ḳaddüñe beñzer daḫi bir serv ü çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [ḳāmeti, -i]*
4. Sīnemüz def ḳıluban **ḳāmetimüz** çeng idelüm / Diñlesün yār maḳāmātı nedür edvāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 4). [ḳāmetimüz, -imüz]*
5. Çemende **ḳāmetini** gördüm o gül-endāmuñ / Gözini nergis ü boyın çenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 3). [ḳāmetini, -i, -n, -i]*
6. **Ḳāmeti** cān gülşeninde serv ü ʿarʿar baġlamış / Ḥüsninüñ şemsi cihān bāġına enver baġlamış *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 5). [ḳāmeti, -i]*
7. Ḳaddüm var iken **ḳāmetini** bāġ-ı cihānda / Her ṣaḥn-ı çemende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 3). [ḳāmetini, -i, -n, -i]*

kāmet-i dil-cūy: *Sevgilinin gönül çeken uzun boyu.*

1. Gördi çü gözüm **ḳāmet-i dil-cūyuñı** cānā / El-minnetü lillāh yine bustānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 3). [ḳāmet-i dil-cūy,]*

ḳāmetüm çeng eyle-: *Çeng aleti gibi yapmak, iki büklüm etmek, yormak, perişan etmek.*

1. **Ḳāmetüm çeng eyleyüp** düzdi nevāda rāstī / Çekdi tenüm ḳıl ḳılup ʿuşşāḳı ḫoş şehnāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 3). [ḳāmetüm çeng eyle-,]*
2. Ḳānūn-ı ʿaşḳ **ḳametümi eylemişdi çeng** / Nāy itdi cismümi daḫi iñlede iñlede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 5). [ḳametümi çeng eyle-,]*

ḳāmetüm çeng ol-: *İki büklüm olmak, sıkıntı, keder gibi sebeplerden ötürü hem maddi hem de manevi çöküntü yaşamak, perişan olmak.*

1. **Ḳāmetüm çeng oldı** ten bir ḳıla döndi rāstī / Eyleyince āh sen mūy-ı miyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 4). [ḳāmetüm çeng ol-, -üm]*

kāmetüm ḥalḳ it-: *Boyu toplanmak, iki büklüm olmak, perişan hale gelmek.*

1. Fürḳatüñden **ḳāmetüm ḥalḳ'itmişem** ḫātem gibi / Başuma seng-i melāmet almışam mercāndan

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 3). [ḳāmetüm ḥalḳ'it-,]

kāmil-i irfān: *Sezgi gücü yüksek olan, bilgili.*

1. Ne şāʿir **kāmil-i irfān** imiş bu / Ne ḳulzüm lücce-i ummān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 1). [kāmil-i irfān,]*

kāmrān: *Muradına eren, ikbal sahibi.*

1. Āfitāb-ı ʿālem-ārā heft-kişver bī-naẓīr / Pādişāh-ı ʿāṣr aʿlem **kāmrān** rifʿat meʾāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 19). [kāmrān,]*
2. Gicesin gündüzin yā Rab hemīşe ḳadr ile ʿīd it / Penāh-ı devlet-i dünyā vü ḫalḳuñ **kāmrānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [kāmrānıdur, -ı, -dur]*

kāmrān eyle-: *Yar ve yardımcı kılmak.*

1. Ṭurduġınca bu zemīn ü asumān olduḳça ʿīd / **Eylesün** ol Ḥaḳ seni ḫalḳ-ı cihāna **kāmrān** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [kāmrān eyle-,]*

ḳamu: *Tüm, bütün.*

1. Düşmen **ḳamu** kişiye raḳīb oldı ʿāḳıbet / Gör ṭāliʿüm ki baña ḥabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [ḳamu,]*
2. Bī-çāre Mihrʾe müşteri iken **ḳamū** ünās / Bendʾitdi ise saña zamān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [ḳamū,]*
3. Rāḥatı ʿadlüñ ile buldı **ḳamu** ḫalḳ-ı cihān / Revnaḳı nāmuñ ile buldı şehā heft-iḳlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [ḳamu,]*
4. Kelāmı cānlar elinden göñüller alsa ṭañ mıdur / Muḥibb iden **ḳamu** ḫalḳı anuñ şīrīn zebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 25). [ḳamu,]*
5. Ṣubḥuñ nesīmi ireli ṣaḥn-ı benefşeye / Oldı cihān demāġı **ḳamu** müşgbār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 4). [ḳamu,]*
6. Mihrī düşeliden heves-i ʿaşḳuña yār / Oldı rüsvā-yı cihān gitdi **ḳamu** ġayret ü ʿār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 24). [ḳamu,]*
7. İrdi yine ṣubḥuñ nefesinden dem-i ʿīsā / Ḳıldı **ḳamu** ḫoş ʿaẓm-i remīm olmışı iḥyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 1). [ḳamu,]*
8. Luṭfı eserinden bugün ol Rabb-i Kerīmüñ / Oldı bu cihān bāġı **ḳamu** cennet-i meʾvā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 4). [ḳamu,]*
9. Olduḳça bahār ile müzeyyen **ḳamu** ʿālem / Ṭurduḳça zemīn ile zamān ḳubbe-i mīnā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 33). [ḳamu,]*
10. Ey ḫusrev-i zamāne cihān begleri **ḳamu** / Ḳanda bulurdı itmeseñ iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 4). [ḳamu,]*
11. Ṣubḥuñ nesīmi ireli her cāya ḳıl naẓar / Rengīn çiçekler ile **ḳamu** lālezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 2). [ḳamu,]*
12. Düşmişüz āḥū gözüñ sevdāsına Mecnūn-veş / Mesken olmışdur **ḳamu** bu kūh u ṣaḥrālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 4). [ḳamu,]*
13. Dil zülfüñi vaṭan ideli dir **ḳamu** ünās / Yoḳdur cihānda Mihrī senüñ meskenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [ḳamu,]*
14. Ḥayāt oldur viren ölmüşlere / Destgīr oldur **ḳamu** ḳalmışlara *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 6). [ḳamu,]*
15. **Ḳamu** eşcār cemʿ olmış bu cāya / Feraḥdan her biri ḳarṣardı aya *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 25). [ḳamu,]*
16. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür cihān rūyında kim / ʿĀdeti luṭf u mürüvvetdür **ḳamu** fiʿli ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ḳamu,]*
17. Devleti devrinde bu ḫalḳ-ı cihān oldı feraḥ / Niʿmeti ḫānıyla ṭoldı **ḳamu** ʿālemde niʿam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ḳamu,]*
18. Sen saʿādet taḫtgāhunda muḳīm ol ḥaşre dek / Devletüñ devrinde ḫoş geçsün **ḳamu** pīr ü cüvān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ḳamu,]*
19. Dergehüñ dār-ı şifā oldı çü bīmārlara / Senden irdi **ḳamu** derd ehline dermān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 2). [ḳamu,]*

ḳamu: *Hepsi, herkes; şiir okuyan ve şiirden anlayan herkes.*

1. Maʿni dükkān içinde ṣarrāf ol / Sende bulsun **ḳamusı** gevher-i ḫāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 5). [ḳamusı, -sı]*

ḳamu: *Bütünüyle, tamamen.*

1. Müddeʿī olsa cihān ḫalḳı **ḳamu** bize ne ġam / Ger bizümle ola bir ẕerre vefāsı yāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 5). [ḳamu,]*
2. Senüñ ile dilberā ʿālem **ḳamu** gülzārdur / Görinür sensüz gözüme dostum her gül diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [ḳamu,]*

ḳamu: *Tüm, bütün; diğer padişahlar, şehzadeler.*

1. Bulduġınca nām u şöhret Āl-i ʿOs̱mān ḫusrevā / **Ḳamusından** ey şehenşāh-ı zamān sen aʿlem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ḳamusından, -sı, -n, -dan]*

kāmyāb: *İsteğine kavuşmuş, muradına ermiş olan.*

1. Aġladur her dem şehā bī-çāre Mihrīyi felek / Dāmen-i raḥmuñ ile sil yaşını ey **kāmyāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 25). [kāmyāb,]*
2. Ol **kāmyāb** Şāh Süleymāna ṣıdḳ ile / Kim ola k itmeye ʿīd dil ü cānı nis̱ār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [kāmyāb,]*

ḳan: *Vücuttaki hayati sıvı.*

1. Mihrīyi ġamzeñ itdi **ḳanına** ġarḳ / Dostum yāresine gel nemek ek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 5). [ḳanına, -ı, -n, -a]*
2. Öldürmek ise ey dost raḳībi yeter ancaḳ / Ol kelb-i laʿīnüñ bir avuç **ḳanı** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [ḳanı, -ı]*

ḳan: *Maden ocağı, bir şeyin madeni, kaynağı.*

1. Yaʿni ol Sulṭān Aḥmed kim kerem **kānı** bugün / Salṭanat taḫtında bir şāh-ı cihāndur müsteʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [kānı, -ı]*

ḳan: *Vücuttaki hayati sıvı; lalenin ortasındaki siyahlık; keder, hüzün.*

1. Teşebbüh ideli Mihrī ḫadüñe verd-i ḥamrāyı / Çemende lālenüñ baġrın ḥasedden ṭolu **ḳan** buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 5). [ḳan,]*

ḳan: *Vücuttaki hayati sıvı; kırmızı.*

1. Ḥamdülillah bezm-i ḥüsnüñde ḥabībüm Mihrīnüñ / Ṣāġar-ı çeşmi lebüñ ʿaksiyle **ḳandur** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 9). [ḳandur, -dur]*

ḳan: *Vücuttaki hayati sıvı; kırmızı şarap; keder, ızdırap, acı.*

1. Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu **ḳan** didüm be-çeşm / Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [ḳan,]*
2. Didi laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar / Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu **ḳan** didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [ḳan,]*

ḳan: *Vücuttaki hayati sıvı; aşığın özlemden, kavuşamamaktan çektiği sıkıntı.*

1. Düşelden leblerüñ ʿaksi bu cām-ı dīdeme cānā / Görenler dir ḳabaġumı ki ṣāfī ṭolu **ḳandur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [ḳandur, -dur]*

ḳan: *Maden ocağı, kaynak, memba; anlam madeni.*

1. Maʿānī gevheri ile pür olmış / İ Mihrī gūş ṭut bir **kān** imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 5). [kān,]*

ḳan: *Vücuttaki hayati sıvı; acı, keder, ızdırap.*

1. Mey-gün lebüñ ḫayāli ile rūz u şeb müdām / Bağrum **ḳanını** nūş iderem aşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [ḳanını, -ı, -n, -ı]*
2. Ağlaram yaş yerine **ḳan** dökilür çeşmümden / Yār raḥm eyleyüben silmedi bir gün yeñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 3). [ḳan,]*

ḳan: *Kan dökme, zarar verme; eziyet etme, zulmetme.*

1. Rūzgāruñ biz umarduḳ ki vefāsın görevüz / Varduġınca o bizüm diş biledi **ḳanumuza** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 2). [ḳanumuza, -umuz, -a]*

ḳan: *Vücutta bulunan hayati sıvı; kanlı gözyaşı.*

1. ʿAynuñdan revān it yaş u **ḳan** / Her nefes nefsüñ elinden ḳıl fiġān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 18). [ḳan,]*

ḳan: *Vücuttaki hayati sıvı; yürek, gönül.*

1. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan dostum / Yüregümi yar gel peykānuñı **ḳandan** çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [ḳandan, -dan]*

ḳan: *Bir şeyin kaynağı, içinde değerli madenlerin bulunduğu yer; sevgilinin ağzı.*

1. Ḥoḳḳa-i yāḳūt içre billah ol dürdāneye / Kim ola cān virmeye ol baḥre her **kān** imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [kān,]*

ḳan-: *Doya doya içmek, kanmak.*

1. Sāḳiyā şoḥbeti germ it ḳadeḥi şun yürisün / Şöyle **ḳan** mest olalum ʿālemi ḥumret bürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 1). [ḳan,]*

ḳan aġla-: *Kanlı gözyaşı dökmek; büyük bir sıkıntı ve keder içinde olmak, çok üzülmek.*

1. ʿĀlemi ġarḳ eyler iseñ kimse silmez yaşuñı / Şoñra ger **ḳan aġlar** iseñ günde biñ kez zār zār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [ḳan aġla-,]*

ḳan dök-: *Kan dökmek, canına kıymak, öldürmek.*

1. Nice bir nā-ḥaḳ yere **ḳanlar dökersin** ẓulm ile / Var ise ʿaḳlun gel eyle nefsüñe Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [ḳan dök-,]*

ḳan eyle-: *Cinayet işlemek, adam öldürmek; keder, ızdırap vermek.*

1. Çeşm-i mestüñ yine nā-ḥaḳ yire **ḳan eylemesün** / Ṣuçını bildüre ḳatlansun a bir pāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 3). [ḳan eyle-,]*
2. Key ḥaẕer ḳıl gözlerinden ḫūnīdür dilberlerüñ / Günde biñ kez hey budur nā-ḥaḳ yere **ḳan eyleyen** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 4). [ḳan eyle-,]*
3. Dil virdüm ise saña i cān böyle mi gerek / Her demde çeşmüñ **eyleye ḳan** böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [ḳan eyle-,]*

ḳan iç-: *Kan dökmek, yaralamak, öldürmek; üzmek, eziyet etmek.*

1. Egerçi çeşm-i ḫūnrīzüñ **içer** nā-ḥaḳ yere **ḳanı** / Velī ḳatline ʿuşşaḳuñ iñen fiʾl-ḥāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 3). [ḳan iç-,]*
2. Çeşm-i ḫūnrīzüñ elinden kime feryād ideyin / Kim **içer ḳanumı** her dem gözlemez āvāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 2). [ḳan iç-,]*

3. Gözlerüñ **ḳanım içer** laḥzada bir ṣu yerine / Ḳanda buldı ʿacebā bu iki ḫūnḫār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [ḳan iç-,]*
4. **İçer** ṣu yirine **ḳanumı** ġamzeñ / ʿAceb budur ki olmaz daḫi ḳāniʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 2). [ḳan iç-,]*
5. Hey rāżıyuz ol ġamzelere **ḳanımuz içsün** / Rāḥatlar ola rūḥına ʿāfiyye vü ṣeḥḥā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 28). [ḳan iç-,]*
6. Dem-ā-dem ṣu yerine **ḳanuñ içsün** / Kemān-ebrūlaruñ çeşmi siyāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 6). [ḳan iç-,]*

ḳan içici: *Kan dökmekten zevk alan.*

1. Gerçi ġamzeñ ḳaṣd-ı cān itmekde tīr-endāzdur / Līk çeşmüñ gibi **ḳan içici** bī-dīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 4). [ḳan içici,]*

ḳan içür-: *Eziyet etmek, zulmetmek, kötü muamelede bulunmak, sıkıntıya sokmak.*

1. Pür ider ḳāseyi her dem **içürür ḳan** bize / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 8). [ḳan içür-,]*

ḳan it-: *Kan etmek, kanlar içinde bırakmak; derde, sıkıntıya sokmak, kederlendirmek.*

1. Ḥasret cigerüm derd ile **ḳan itmemek** olmaz / Miḥnet belümi devr-i kemān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 1). [ḳan it-,]*
2. Ḳıl naṣīḥat dostum çeşmüñe Allāh ʿaşḳına / Bī-güneh **ḳan itmesün** hey hey di lillāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 1). [ḳan it-,]*

ḳana boyan-: *Kızarmak, kırmızı toprağa sahip olmak; kanlı gözyaşlarıyla dolmak.*

1. Cevr ile beni şol ḳadar aġlatdı felek kim / Sürḫāb gözüm yaşı ile **ḳana boyandı** *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 1, Beyit 1). [ḳana boyan-,]*

ḳana ḳana: *Kanıncaya kadar, doya doya.*

1. Raḳībe laʿl-i nābuñ ṣun ḳo ʿāşıḳ / Ciger ḳanını içsün **ḳana ḳana** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 4). [ḳana ḳana,]*

ḳanāʿat: *Tokgözlülük, yetinme, kısmetine razı olma.*

1. Nefsüñi ten ḫānesinde çek **ḳanāʿat** küncine / Kim seni esrār-ı ġayba irgüre bu açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [ḳanāʿat,]*

ḳançaru: *Nereye, ne tarafa.*

1. Ḫūblar ḳatında **ḳançaru** baḳsañ raḳībdür / ʿĀlemde cevr-i yār ile şeyṭān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 4). [ḳançaru,]*

ḳand: *Şeker kamışı.*

1. Kellesin ortaya ḳoyup öykünürmüş laʿlüñe / Anuñ içün çārsūlar içre berdār oldı **ḳand** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 4). [ḳand,]*

ḳand: *Şeker, tatlı.*

1. Leblerüñ ẕikri yiter dil ṭūtisinüñ şekkeri / Neylerin **ḳandi** dehānum ṭolı ḳandüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 4). [ḳandi, -i]*

ḳand: *Şeker, tatlı; sevgilinin dudağı.*

1. Leblerüñ ẕikri yiter dil ṭūtisinüñ şekkeri / Neylerin ḳandi dehānum ṭolı **ḳandüm** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 4). [ḳandüm, -üm]*

ḳanda: *Nerede, soru zamiri.*

1. Ḳılsa vaṭan ʿaceb mi bu dil āsitānuñı / Pes ʿandelīb **ḳanda** göre gülsitān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 3). [ḳanda,]*
2. Bir bölük aşmalular geldi bir araya bu dem / **Ḳanda** bulına ʿaceb bunlara urġan bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [ḳanda,]*
3. Yā Rab ol serv-i revān **ḳanda** durur ḳanda iki / Yā Rab ol āfet-i cān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [ḳanda,]*
4. Yā Rab ol serv-i revān ḳanda durur **ḳanda** iki / Yā Rab ol āfet-i cān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [ḳanda,]*
5. Gözlerüm rūy-ı laṭīfinden ıraġ olalı cān / Dir idüp āh u fiġān **ḳanda** durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 2). [ḳanda,]*
6. Āfitābı götürüp gülşen-i ḥüsni getüren / Yā Rab ol mūy-ı miyān **ḳanda** durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 3). [ḳanda,]*
7. Ḳaşları yāsına ḳurbān olayın ġamzesine / İtdügüm cānı nişān **ḳanda** durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 4). [ḳanda,]*
8. Ḫār-ı ġamda dil-i giryānum ider nāleleri / ʿAceb ol ġonca-dehān **ḳanda** durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 5). [ḳanda,]*
9. Yüzüm üzre sürinüp ilte idüm ḫaste dili / Mihrīyā nām u nişān **ḳanda** durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 6). [ḳanda,]*
10. Bilimedüm bularuñ nāmı var nişān **ḳanda** / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 8). [ḳanda,]*

ḳanda: *Nerede, soru zamiri; vakit, zaman.*

1. Çün derd ile āh eylemeye başlaruz biz / Her **ḳandasa** ʿaşḳ ehline yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 1). [ḳandasa, -sa]*

ḳanda: *Nerede, her ne zaman ve nerede olursa olsun.*

1. **Ḳanda** bir ḫūbī görürse bizden artuḳ cān virür / ʿĀrifāne ẕevḳ idüp zāhid riyā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 4). [ḳanda,]*

ḳanda: *Nereye, soru zamiri.*

1. **Ḳanda** varam şaçlaruñ gibi kemendüm var iken / Ḥalḳa-i zülfüñ gibi boynumda bendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [ḳanda,]*
2. **Ḳanda** baḳsañ ḫārdur bağrına başan ġoncayı / ʿĀciz oldum dostlar varmağa bir gülzāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 2). [ḳanda,]*

ḳanda: *Hiçbir zaman, asla.*

1. Yüzüme güldügi çün şişlere şancar güli ḫār / Nidelüm ol ḫo ḳomaz **ḳandasa** aġyārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [ḳandasa, -sa]*

ḳanda: *Nereden, nasıl, soru zarfı.*

1. Gözlerüñ ḳanım içer laḥẓada bir şu yerine / **Ḳanda** buldı ʿacebā bu iki ḫūnḫār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [ḳanda,]*
2. Ey ḫusrev-i zamāne cihān begleri ḳamu / **Ḳanda** bulurdı itmeseñ iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 4). [ḳanda,]*

ḳanda iki: *Acaba nerededir, merak, kuşku ifade eden bir söz.*

1. Yā Rab ol serv-i revān ḳanda durur **ḳanda iki** / Yā Rab ol āfet-i cān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [ḳanda iki,]*
2. Yā Rab ol serv-i revān ḳanda durur ḳanda iki / Yā Rab ol āfet-i cān ḳanda durur **ḳanda iki** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [ḳanda iki,]*
3. Gözlerüm rūy-ı laṭīfinden ıraġ olalı cān / Dir idüp āh u fiġān ḳanda durur **ḳanda iki** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 2). [ḳanda iki,]*

4. Āfitābı götürüp gülşen-i ḥüsni getüren / Yā Rab ol mūy-ı miyān ḳanda durur **ḳanda iki** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 3). [ḳanda iki,]*
5. Ḳaşları yāsına ḳurbān olayın ġamzesine / İtdügüm cānı nişān ḳanda durur **ḳanda iki** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 4). [ḳanda iki,]*
6. Ḫār-ı ġamda dil-i giryānum ider nāleleri / ʿAceb ol ġonca-dehān ḳanda durur **ḳanda iki** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 5). [ḳanda iki,]*
7. Yüzüm üzre sürinüp ilte idüm ḫaste dili / Mihrīyā nām u nişān ḳanda durur **ḳanda iki** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 6). [ḳanda iki,]*

ḳanda olur: *Nasıl olabilir, olamaz, ihtimali yok anlamında bir söz.*

1. **Ḳand' olur** sünbüllerin māh üzre ṭaġıtduḳda dost / Zülfinüñ bir ḳılına yüz biñ dil-efkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [ḳand' olur,]*

ḳandasa: *Nerede, ne zaman olursa olsun, her ne olursa olsun.*

1. **Ḳandasa** nā-ehle virürmiş murādını felek / Mihrī ben de cehl ile maʿlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [ḳandasa,]*

ḳand-ı mükerrer: *Tekrar tekrar kaynatılarak özenle yapılmış şeker, tatlı.*

1. Şimdi bu ṭūṭī-kelāma mübtelādur Mihrī kim / Söylese şīrīn sözi **ḳand-ı mükerrerden** leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 5). [ḳand-ı mükerrer,]*

ḳandīl: *Çerağ, kandil, meşale; çiçek.*

1. Yeşil dībāyi geymişler çemenler / Yaḳarlar sīm **ḳandīl** yāsemenler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 3). [ḳandīl,]*

ḳandīl-i ruḫ: *Yanağın kandili, ışığı, parlaklığı.*

1. **Ḳandīl-i ruḫuñdan** yaḳar ey dost delīl / Ki güneş ʿāleme envārını eyler iẓhār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 21). [ḳandīl-i ruḫ,]*

ḳandīl-i semā: *Gökyüzünün kandili; Güneş.*

1. Nūr virmezdi cihān rūyına **ḳandīl-i semā** / Gün cemāli enverinden olmasa ger ittiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 6). [ḳandīl-i semā,]*

ḳanġı: *Hangi, kim, soru zamiri.*

1. Ḳāḍī vü müftī müderris zāhid ü pīr ü cüvān / **Ḳanġısı** cān virmedi maḥbūb oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [ḳanġısı, -sı]*
2. Ḳanġı derūnı ney gibi nālān itmedi / **Ḳanġı** demāġı yaḳmadı ʿaşḳuñ ḥarāreti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 2). [ḳanġı,]*
3. **Ḳanġı** derūnı ney gibi nālān itmedi / Ḳanġı demāġı yaḳmadı ʿaşḳuñ ḥarāreti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 2). [ḳanġı,]*

ḳanı: *Hani, nerede anlamında soru sözcüğü.*

1. ʿÖmrüñi ḫoş geçür ki geçer Mihrī devr-i gül / Dirsin ki **ḳanı** bülbüli yā nevbahār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [ḳanı,]*
2. **Ḳanı** ol dem ki bizümle dün ü gün hemdem idüñ / Dil-i mecrūḥumuzuñ yāresine merhem idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [ḳanı,]*
3. Ḳanı ol ʿayş u ʿişret **ḳanı** ol çeng u rebāb / Āh her demde selām olsun o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [ḳanı,]*
4. Çoḳ mübārek demlere irmişdük ammā rāstī / Olmaya ol dem gibi āh **ḳanı** bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [ḳanı,]*

ḳanı: *Hani, ne oldu, nerede kaldı anlamında sözde soru sözcüğü.*

1. Ḳaşlaruñ yasına **ḳanı** ki nişān idi sīne / Ġamzeñ oḳların atarduñ dil ü cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [ḳanı,]*

ḳanı ḥelāl it-: *Kanını dökmesine izin vermek, canını feda etmek.*

1. Çeşmi baña vaṣlını ḥarām eyledi yārüñ / Ben **ḳanı ḥelāl itdüm** o ḫūnhāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 3). [ḳanı ḥelāl it-,]*

kān-ı kerem: *Cömertlik madeni; iyilik, ihsan kaynağı.*

1. Dest-gīr ol bu ben üftādeye ey **kān-ı kerem** / Ki kerīm ẕāt olanuñ şānıdur iḥsān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [kān-ı kerem,]*
2. Mihrī üftādeye raḥm it demidür luṭf eyle / Destgīr ol aña ʿadlüñle gel ey **kān-ı kerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 7). [kān-ı kerem,]*
3. Salṭanat taḫtında her dem saña ey **kān-ı kerem** / ʿAdl ḫılʿat tāc devlet ʿādet olmışdur ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 24). [kān-ı kerem,]*

kān-ı kerem: *Cömertlik madeni; iyilik, ihsan kaynağı; Şehzade Ahmed.*

1. Ḳıl ʿimāret gönlümüñ vīrānın ey **kān-ı kerem** / Miḥnet ü derd ü belā ile yıḳılmışdur evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [kān-ı kerem,]*

kān-ı mürüvvet: *Cömertlik, iyilik madeni; çok cömert, çok iyiliksever.*

1. Paşa ḥażretleri **kān-ı mürüvvet** / Vezīr-i bī-naẓīr-i ʿāli-rifʿat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [kān-ı mürüvvet,]*

ḳāniʿ ol-: *Kanaat etmek, yetinmek.*

1. İçer ṣu yirine ḳanumı ġamzeñ / ʿAceb budur ki **olmaz** daḫı **ḳāniʿ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 2). [ḳāniʿ ol-,]*

kān-ı vefā: *Vefa kaynağı, iyilik, ihsan menba'ı.*

1. Ol **kān-ı vefā** ḫoş bize gösterdi keremler / Başdı kereminden yüzüm üstine ḳademler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 1). [kān-ı vefā,]*

ḳanına gir-: *Kandırmak, aldatmak; kendine aşık etmek.*

1. Gülüñ bu ʿārızı rengin görüp aldanma ey bülbül / Ki nice ol senüñ gibi ġarībüñ **girdi ḳanına** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [ḳanına gir-,]*

ḳanlar yut-: *Çok ızdırap çekmek, kedere, eleme, sıkıntılara maruz kalmak, dayanmak.*

1. ʿAhdine vefā ḳılmadı ol yār nidem āh / **Ḳanlar yudayın** derd ile her bār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 3). [ḳanlar yud-,]*
2. Yisün içsün ḫoş bular yaylaḳlarda dembedem / **Yuṭalum** biz ġam evinde kāse kāse **ḳanlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 4). [ḳanlar yuṭ-,]*

ḳanlara döndür-: *Kanlı hale getirmek; çok ağlatmak, üzmek, perişan etmek.*

1. Gözümüz yaşını **döndürdi** bizüm **ḳanlara** / Bir nefes derdümüz irgürmedi dermānlara *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 15). [ḳanlara döndür-,]*

ḳanlu: *Kana bulanmış, kanla dolu olan.*

1. Eyledüm yoluña īsār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ **ḳanlu** yaşın dürr ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [ḳanlu,]*

ḳanlu gözümüñ yaşı: *Kan dolu gözyaşı; kederden, üzüntüden çok fazla ağlama.*

1. Kūyuñda ḥabībüm şu ḳadar aġlamışam kim / **Ḳanlu gözümüñ yaşıla** ʿālem sele gitdi *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 3). [ḳanlu gözümüñ yaşı,]

ḳanlu yaş: *Kan dolu gözyaşı; kederden, üzüntüden çok fazla ağlama.*

1. Var mıdur bir yer ġamuñdan aġladuḳça dostum / Gözlerimüñ **ḳanlu yaşı** ile rengīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 3). [ḳanlu yaş,]*
2. Dil ġarībin nār-ı hicrān ger yaḳarsa ġam yime / Saña ey **ḳanlu yaşum** āhum gibi hem-dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [ḳanlu yaş,]*
3. Ḫāk-i pāyine nisār itmeklik içün dilberüñ / **Ḳanlu yaşuñdan** i Mihrī dürr ü mercān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 5). [ḳanlu yaş,]*
4. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp müddeʿīyi dīdelerüm / Oldı **ḳanlu yaş** ile şād-revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 3). [ḳanlu yaş,]*
5. Aġlamaḳdan munḳaṭıʿ olmazdı çeşmüm neyleyem / **Ḳanlu yaşumdur** raḳīb-i kelbi ḫandān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 3). [ḳanlu yaş,]*
6. **Ḳanlu yaşum** ey dost senüñ rāh-ı ġamuñda / Dil zevraḳı ġarḳ oldı ṭalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 3). [ḳanlu yaş,]*
7. **Ḳanlu yaşum** irdükçe revānlar idüben āh / Çāk itdügüm ey dost girībānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 2). [ḳanlu yaş,]*
8. Hecrüñde ḥabībüm şu ḳadar aġlamışam kim / Dil zevraḳı **ḳanlu yaşıma** ġarḳ olayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 4). [ḳanlu yaş,]*
9. Eyledüm yoluña īsār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ **ḳanlu yaşın** dürr ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [ḳanlu yaş,]*
10. Dāmen-i vaṣluñla bir gün **ḳanlu yaşum** silmedüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 8). [ḳanlu yaş,]*
11. Gel aḳıtma gözlerümüñ **ḳanlu yaşın** sevdügüm / Ocaġuña şu ḳoyar ḫayr itmez āḫir bu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 2). [ḳanlu yaş,]*

ḳan-şekil: *Kan gibi; kıpkırmızı.*

1. Leb-i meygūnı ḫayāl ile gözüm ḫānesinüñ / Ḳabaġı ṣāfi ṭolupdur yine pür **ḳan-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 17). [ḳan-şekil,]*

ḳanum ḳurı-: *Yorgun, bitkin düşmek; aşk ateşiyle zayıflamak, eriyip gitmek.*

1. Ol ḳadar yaḳdum şehā ʿaşḳuñ fetīlin sīnede / **Ḳurıdı** cismümde **ḳanum** eridi yürekde yaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 3). [ḳanum ḳurı-,]*

ḳanuma ḳaṣd it-: *Birinin kanını dökmeyi amaçlamak.*

1. Gözüñ **ḳanuma ḳaṣd itdükçe** laʿlüñ remz ider cāna / Ecelden yaʿni ʿīsā-veş bize emn-i emānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 10). [ḳanuma ḳaṣd it-, -um, -a]*

ḳānūn: *Dikdörtgen biçiminde, bir köşesi kesik, yassı bir sandık üzerine gerilmiş tellerden oluşan, tırnak adı verilen çalgıçlarla çalınan ince saz çalgısı.*

1. Nāy gibi iñleyen her dem ḥasūd olsun müdām / Çeng ü **ḳānūn** ile her dem saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [ḳānūn,]*

ḳānūn-ı ʿaşḳ: *Aşk kanunu, aşkın kurallarına göre aşığın, sevgiliye kavuşamaması ve sürekli ızdırap çekmesi.*

1. **Ḳānūn-ı ʿaşḳ** ḳametümi eylemişdi çeng / Nāy itdi cismümi daḫi iñlede iñlede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 5). [ḳānūn-ı ʿaşḳ,]*

ḳapla-: *Kaplamak, dolanmak, sarmak.*

1. **Ḳaplamışdur** dilberüñ gūyā miyānını kemer / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 8). [ḳaplamışdur, -mış, -dur]*

kapu: *Huzur, makam.*

1. Her günüñ ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā **ḳapuñda** dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [ḳapuñda, -ñ, -da]*
2. Leyl ü nehār ʿaşḳ ile sābit-ḳadem ṭurup / İtdi **ḳapuñda** kendüyi derbān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 2). [ḳapuñda, -ñ, -da]*
3. Her günlerüñi ʿīd ide Ḥaḳ her giceñ berāt / **Ḳapuñda** dāyim eyleye dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [ḳapuñda, -ñ, -da]*
4. Cānā **ḳapuñda** cān ile serden geçenlerüz / Uyma raḳībe sürme bizi düşmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 3). [ḳapuñda, -uñ, -da]*
5. Lāyıḳ ola mı ki ʿaceb **ḳapuñda** / İtlerüñle bile ben daḫi olam ḫıdmetkār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 28). [ḳapuñda, -uñ, -da]*
6. Olduḳça ʿīd ü ṣavm u ṣalāt u berāt u ḳadr / Olsun **ḳapuñda** ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [ḳapuñda, -ñ, -da]*
7. Kişiye ẓulm begüm pādişāhı eyleyicek / Kimüñ **ḳapusına** varsa ider şikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 8). [ḳapusına, -sı, -n, -a]*
8. Muṣḥaf-ı ḫüsnüñi ezber oḳuram şeyʾlillāh / **Ḳapuña** geldi vir iḥsānuñı Ḳurʾān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 4). [ḳapuña, -ñ, -a]*
9. Her günüñ ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā **ḳapuñda** dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [ḳapuñda, -ñ, -da]*
10. Cinān içinde her dāyim ḥabībüm ḥulle geymişdür / **Ḳapuñda** yeg durur geymek ʿabā vü şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [ḳapuñda, -ñ, -da]*
11. Dilberā çün her gedāya āsitānuñdur sened / Sürme **ḳapuñdan** beni bu ʿālī dergāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [ḳapuñdan, -ñ, -dan]*
12. Güneş her dem alur enver ṭapuñdan / Ḳamer şeyʾlillah ider hem **ḳapuñdan** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [ḳapuñdan, -ñ, -dan]*
13. Ġamuñdan ḫaste olup dil **ḳapuñda** yaṣdanur ṭaşı / Teraḥḥum ḳıl ki ʿuṣṣāḳuñ ḳatı yasdıḳdadur başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [ḳapuñda, -ñ, -da]*
14. **Ḳapusından** ḳaçan gidesin āh / Meger Allāh ala seni tīzcek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 2). [ḳapusından, -sı, -n, -dan]*
15. Yalıñuz bir meh degüldür **ḳapusı** üftādesi / Biñ ṣafā ile gelür baş üzre her ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [ḳapusı, -sı]*
16. Cihānuñ şiddetinden ḫāṣ eger ʿām / Senüñ **ḳapuñda** bulurlar necātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [ḳapuñda, -ñ, -da]*

kapu: *Bir yere girip çıkarken geçilen ve açılıp kapanma düzeni olan bölüm.*

1. Ḫāce vuṣlat **ḳapusın** kimse çün āsān açamaz / ʿÖmr naḳdin virelüm vaṣlı yolında çürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [ḳapusın, -sı, -n]*

kapulara şal-: *Huzurundan kovmak, uzaklaştırmak; başkalarına muhtaç etmek.*

1. **Şaldı** beni **ḳapulara** bī-iʿtibār idüp / Yanında müddeʿī yeri dib oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 4). [ḳapulara şal-,]*

kapuña yüzin sür-: *Bir istekte bulunmak için makamca kendinden daha üstün birinin huzuruna gelip önünde eğilmek, büyüklüğünü kabul etmek.*

1. Nice Ḫıżr ile Sikender **süre yüzin ḳapuña** / Kʾ işigüñde bulınur çeşme-i ḥayvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [ḳapuña yüzin sür-, -e-ñ, -a]*

kapuñda bende ol-: *Kul, köle olmak, bir kimsenin isteklerini yerine getiren hizmetçi olmak.*

1. **Ḳapuñda bende olur** serv-i āzād / Elüñde mūm olur luṭfuñla pūlād *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [ḳapuñda bende ol-, -ñ, -da]*

kār: *Bir işin, zahmetin karşılığı, kazanç.*

1. **Kārumuz** itdi felek bülbül-veş zār u fiġān / Ḥasret ideli bizi bu gül-i ḫandānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 5). [kārumuz, -umuz]*
2. Bülbül olup **kārı** dilde her dem efġān olmadan / Ḫūb idi vīrānelerde būm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [kārı, -ı]*
3. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile bu **kār** egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [kār,]*
4. Olaldan ʿadl-i destinde nigīn-i ḫātem-i devlet / Cihānuñ ḫalḳınuñ **kārı** ser-ā-ser şādmānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 14). [kārı, -ı]*
5. Bu imiş çün zamānuñ şimdi **kārı** / Bulurlar mesned ile iʿtibārı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [kārı, -ı]*
6. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet ü derd ü belā ile bu **kār** egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [kār,]*

kār: *Uğraş, meşgale, iş; kazanç, elde edilen şey.*

1. Āh u efġān ile her dem geçürür **kārumuzı** / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [kārumuzı, -umuz, -ı]*

kār itme-: *Fayda vermemek, etkili olmamak.*

1. Żaʿf-ı ġam-ı hecrüñle ḳo ölsün yeridür / Dil-i āşüfte ki cānā aña pend **itmedi kār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 15). [kār itme-,]*

kār u bār: *Kazanç, elde edilen şey.*

1. Ṣalaldan boynuma ḫalḳa kemend-i zülf-i müşgīnüñ / Siyeh-baḫt olmaḳ oldı **kār u bārı** cān-ı miskīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 1). [kār u bār,]*

ḳara: *Siyah renk, kara.*

1. Çekse zülfini ṣanem ruḫları üstine nʾola / Yaraşur Kaʿbenüñ örtüsi ki ola **ḳaralar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 3). [ḳaralar, -lar]*

ḳara: *Siyah, kara renk; merhametsiz, gaddar.*

1. Dostum dil murġına ḳurmuş **ḳara** zülfeynüñ aġ / Göz ḳızardup düşdüm illā āh kim müşkil duzāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 1). [ḳara,]*
2. Nitekim cehd eylerem meyl itmeyem mehrūlara / Çıḳarur yoldan beni bir zülfi **ḳara** yüzi aġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 2). [ḳara,]*

ḳara: *Siyahlık, karartı.*

1. Dūd-ı āhından eşer tā bilesin ʿāşıḳlaruñ / Göresin gül ṣafḥañuñ üstinde ḫaṭṭuñ **ḳarasın** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 3). [ḳarasın, -sı, -n]*

ḳara: *Toprak parçası; hüzün denizinden çıkış noktası; sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.*

1. Düşeli ʿaşḳı hevāsı ile deryā-yı ġama / Görmedi zevraḳ-ı dil ḥadd ü kenār u **ḳaralar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [ḳaralar, -lar]*

ḳara ol-: *Siyah bir iz bulunmak, ben bulunmak.*

1. Ṣarrāfi de benden beter āvāre olupdur / Beñzer ḫadi dilberlerinüñ **ḳara olupdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 1). [ḳara ol-,]*

ḳarala-: *Yazmak, kağıda dökmek.*

1. ʿAşḳ bābın daḫi bir vech ile taḥrīr idemez / Mihrī kim bunca zamān defter ü dīvān **ḳaralar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [ḳaralar, -r]*

ḳaranfül: *Güzel renkli çiçekler açan bir süs bitkisi; Şehzade Ahmed'in yüzü.*

1. Emīr-i ʿāşıḳān gül-bū **ḳaranfül** / Biter anda benefşe nergis ü gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 31). [ḳaranfül,]*

ḳarañu: *Karanlık; zindan, zulüm yeri.*

1. Gün yüzüñ oldı gözümden ki nihān iki gözüm / **Ḳarañu** oldı baña işbu cihān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [ḳarañu,]*

ḳarār bul-: *Durmak, sabit, yerleşik olmak.*

1. Yazmış cemāli levḥine reyḥān ḫaṭṭ-ı riḳāʿ / Devr-i ḳamerde gör nice **bulmış ḳarār** ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 3). [ḳarār bul-,]*

ḳarār eyle-: *Sabit durmak, kalmak, yerleşmek.*

1. Mādem ki bu sipihr-i felek **eylemez ḳarār** / Mādem ki bu zemīn ü zamān ber-ḳarārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 17). [ḳarār eyle-,]*

ḳarġa: *Kanatları geniş, tüyleri kara renkte, tarla ve bahçelere çok zarar veren kuş; rakip.*

1. Şīrin lebin aġyāra ṣunar Mihrīye ṣunmaz / Ṭūṭī baḳa **ḳarġa** yiye şekker ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 5). [ḳarġa,]*

ḳarīb ol-: *Yakın olmak, yakınlaşmak; ümmetinden olmak.*

1. **Ḳarīb olmaḳ** dilerseñ Muṣṭafāya / Ġarīb üftādelere eyle şefḳat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [ḳarīb ol-,]*

ḳarīn ol-: *Yakın olmak; ulaşmak, erişmek.*

1. **Oldı** çemen ʿarūsına bād-ı ṣabā **ḳarīn** / Gördi yüzin şükūfe ṣaçar üstine direm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 3). [ḳarīn ol-,]*

ḳarşu: *Bir yerin yüzü ve cephesi yönünde bulunan, -e doğru.*

1. ʿAyş it demidür bezm-i çemende güle **ḳarşu** / Fevt itme ṣaḳın furṣatı bu dem dime lā lā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 9). [ḳarşu,]*
2. Gel **ḳarşusına** cām-ı ṣabūḥı sen eyle nūş / Ṣıġma deriye ġonca gibi gül açıl bu dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [ḳarşusına, -sı, -n, -a]*
3. Dil ʿandelībi derd ile ḳılsun ḳo nāleler / Çün **ḳarşusında** sencileyin gülʿiẕār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 18). [ḳarşusında, -sı, -n, -da]*
4. Miḥnetler ile **ḳarşuña** öldükçe ʿāşıḳuñ / Sen oyna gül raḳīb ile ḫoş ḫoş ṣafālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 2). [ḳarşuña, -ñ, -a]*
5. Gözüñe **ḳarşu** cān u dil gidüp ḳaldı muḳābil ten / Atılsa oḳı elbette gerekdür çün nişānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 9). [ḳarşu,]*
6. Ṣenā-ḫān olalı bülbül-i cān gülşende / Ḥüsnüñe **ḳarşu** olur şām u seḥer ḫoş güftār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 4). [ḳarşu,]*
7. Dil bülbüli nālānlar ide ḥüsnüñe **ḳarşu** / Sen yüz viresin ey yüzi gül ḫāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 5). [ḳarşu,]*
8. Laʿl-i şīrīnüñe ben cān virürem irmez elüm / Āh kim **ḳarşumda** dāʾim lā-tekellüf yir meges *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 3). [ḳarşumda, -m, -da]*
9. Devlet anuñ ki bu dem rūy-ı nigāra **ḳarşu** / Nūş ide sāġar-ı mül mehtāb ola meşaʿil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [ḳarşu,]*
10. Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile / ʿİşret itdük ṣubḥa dek mehtāba **ḳarşu** sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [ḳarşu,]*
11. Terk-i dil ü cān eyledüm ey dost rehüñde / Geh geh kerem it baṣ ḳademüñ o yola **ḳarşu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 2). [ḳarşu,]*
12. Ḫābdan açdum gözüm nāgāh ḳaldurdum seri / **Ḳarşuda** gördüm ṭurur bir māh-rūy-ı dilberi

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 1). [ḳarşuda, -da]

ḳarşu: *Bir yerin yüzü ve cephesi karşısında bulunan; huzur; meclis.*

1. Ruḫları şevḳine bülbül nice nālān olmasun / Yaraşur gül **ḳarşusına** nāle vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [ḳarşusına, -sı, -n, -a]*

ḳarşu: *-e karşı, -e doğru; karşısında, önünde.*

1. Çün perdesini keşf ide gül bülbüle **ḳarşu** / Bülbül daḫi cān virse ʿaceb mi güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [ḳarşu,]*
2. Çün perdesini keşf ide gül bülbüle ḳarşu / Bülbül daḫi cān virse ʿaceb mi güle **ḳarşu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [ḳarşu,]*
3. Zülfüñ ṣanemā her yaña cānlar ḳılur efşān / Depretse ṣabā zülfüñi ger sünbüle **ḳarşu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [ḳarşu,]*
4. Şol deñlü fiġān eylemişem güllere **ḳarşu** / Bülbüllerüñ uyḫusı uçup cümle uyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 5). [ḳarşu,]*
5. Güle **ḳarşu** ider efġān bülbül / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 32). [ḳarşu,]*

ḳarşu: *Karşı, -e doğru; yanında, karşısında.*

1. ʿĀşıḳlaruñ iñletme gül ey rūḥ-ı revānum / Seni sevenüñ yüzine bārī güle **ḳarşu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 4). [ḳarşu,]*
2. Mihrüñde senüñ bir gün eyā māhliḳā āh / Fāş eyleyiser sırruñı Mihrī ele **ḳarşu** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 5). [ḳarşu,]*

ḳarşu çıḳ-: *Bir görüşü, durumu kabul etmemek, itirazda bulunmak.*

1. Geldügince cān tenden **ḳarşu çıḳsa** ṭañ mıdur / Mülket-i dilde ḫayālüñ oldı çün sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [ḳarşu çıḳ-,]*

ḳaṣd: *Öldürmeye çalışma, amaçlama.*

1. Çeşm-i şehlāñı ne remz ile işāretler ider / Dil ü cān **ḳaṣdına** gör nergis-i fettān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 9). [ḳaṣdına, -ı, -n, -a]*

ḳaṣd: *Amaç, niyet.*

1. Dürlü dürlü dilberā cevr ü cefañ ile beni / **Ḳaṣduñ** öldürmek midür billāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [ḳaṣduñ, -uñ]*
2. Çeşmüñüñ **ḳaṣdı** eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [ḳaṣdı, -ı]*

ḳaṣd: *Amaç, niyet, gaye; saldırma, girişim.*

1. Fettān gözüñüñ **ḳaṣdı** dil ü cān imiş ey dost / Tīr-i müjeñe sīne nişān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [ḳaṣdı, -ı]*

ḳaṣd: *Amaç, niyet; can alma, öldürme.*

1. Ruḫlaruñ nārıyla dil yandı kebāb oldı yürek / Çeşmüñüñ **ḳaṣdı** eger cān ise alsun tīzrek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 1). [ḳaṣdı, -ı]*

ḳaṣd eyle-: *Kötü bir niyetle davranmak, kötü amaçlar uğruna hareket etmek; etkilemek, ele geçirmeyi amaçlamak.*

1. Boynına çeşmi ʿāşıḳuñ zünnār-ı zülfin bağladı / Şimdi görüñ ol kāfiri **ḳaṣd eyler** īmānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 2). [ḳaṣd eyle-,]*

ḳaṣd-ı cān it-: *Cana kast etmek, öldürmeye niyetlenmek, öldürmeyi amaçlamak.*

1. Gerçi ġamzeñ **ḳaṣd-ı cān itmekde** tīr-endāzdur / Līk çeşmüñ gibi ḳan içici bī-dīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 4). [ḳaṣd-ı cān it-,]*

kāse: *Çini, toprak veya camdan yapılmış çukur çanak; gönül, yürek.*

1. Pür ider **ḳāseyi** her dem içürür ḳan bize / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 8). [ḳāseyi, -y, -i]*

kāse kāse: *Çanak çanak; bol bol.*

1. Yisün içsün ḫoş bular yaylaḳlarda dembedem / Yuṭalum biz ġam evinde **kāse kāse** ḳanlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 4). [kāse kāse,]*

ḳaṣr-ı ʿālī: *Büyük, yüce saray.*

1. Bu gice bir **ḳaṣr-ı ʿālī** içre bir şehbāz ile / ʿİşret itdük ṣubḥa dek mehtāba ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [ḳaṣr-ı ʿālī,]*
2. Ḥamdülillah Egribükde ṣoḥbet itdük Mihrīyā / Bu gice bir **ḳaṣr-ı ʿālī** içre bir şehbāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [ḳaṣr-ı ʿālī,]*

ḳaṣr-ı muʿallaḳ: *Asılı duran, asılmış köşk; gökyüzüne uzanacak yücelikte olan köşk.*

1. Gördüm ol **ḳaṣr-ı muʿallaḳ** kim yapılmış lā-naẓīr / Gökyüzinde ṣandum uçardı hümā pervāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [ḳaṣr-ı muʿallaḳ,]*

ḳassām-ı ezel: *Ezelden kaderi taksim eden Allah.*

1. Çāresi ṣabr eylemekdür Mihrī **ḳassām-ı ezel** / Böyle yazmış çünki her vech ile inşālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [ḳassām-ı ezel,]*

ḳaş: *Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.*

1. Ol perī-peyker melek-manẓar yüzi gül ġonca-leb / Ġamzesi oḳ ol **ḳaşı** hem yaya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [ḳaşı, -ı]*
2. Geçdi ey **ḳaşı** kemān ġamzeñ oḳı cāndan öte / Daḫi çeşmüñ nice bir sīneme müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [ḳaşı, -ı]*
3. Zülfüñ ü **ḳaşuñ** ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [ḳaşuñ, -uñ]*
4. Zülfüñ ü **ḳaşuñ** ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [ḳaşuñ, -uñ]*
5. **Ḳaşıyla** ġamzesi ṣanemüñ el bir itdiler / Ṣandūḳ-ı sīnem aña nişān idüp atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 1). [ḳaşıyla, -ı, -y, -la]*
6. Muṣḥafında ḥüsnüñüñ cānā ḫaṭuñ iʿrābdur / Ṣūretüñ ʿuşşāḳa cāmiʿ **ḳaşlaruñ** miḥrābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 1). [ḳaşlaruñ, -lar, -uñ]*
7. Ne ḥüsnüm āfitāb u ne ḫod māh gencidür / Ne **ḳaşlarum** kemān u ne zülfüm nişāncıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [ḳaşlarum, -lar, -um]*
8. Ġamzeñ ḫadengin yā **ḳaşuñ** tā çekdi peykānına dek / Atdı geçürdi sīneden ʿāşıḳlaruñ cānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [ḳaşuñ, -uñ]*
9. Ġamzeñüñ tīrine Mihrī sīnesin ḳıldı nişān / **Ḳaşlaruñ** yāsına cānā cānı ḳurbān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 5). [ḳaşlaruñ, -lar, -uñ]*
10. **Ḳaşuña** beñzemek içün senüñ ey Zühre-cebīn / Kendüzin ṭutdı hilāl itdi ḳamer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 4). [ḳaşuña, -uñ, -a]*
11. Ḳurdurdı hemān gözlerine **ḳaşları** yayın / Kirpükleri oḳların atup baġrumı deldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 2). [ḳaşları, -ları]*

12. Ḫūnını ʿāşıḳlaruñ çeşmüñ meger dökmek diler / Neşter-i müjgānuña **ḳaşuñ** kemānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 5). [ḳaşuñ, -uñ]*
13. **Ḳaşlaruñ** ḳavs-i ḳuzaḥ gibi kemān almış ele / Cānlara pertāb atar cānā hilālüñ pertevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 2). [ḳaşlaruñ, -lar, -uñ]*
14. Ne cānı var yaza Mānī **ḳaşuñ** işāretini / Ne ḥaddi var bile ʿāḳil lebüñ ʿibāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 1). [ḳaşuñ, -uñ]*
15. **Ḳaşları** yāsına ḳurbān olayın ġamzesine / İtdügüm cānı nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 4). [ḳaşları, -ları]*
16. **Ḳaşları** ḳavs-i felekdür ṣūreti bedr-i ḳamer / Gün cemālidür cihān rūyına viren nūr u fer *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 7). [ḳaşları, -ları]*
17. **Ḳaşlaruñ** yasına ḳanı ki nişān idi sīne / Ġamzeñ oḳların atarduñ dil ü cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [ḳaşlaruñ, -lar, -uñ]*
18. ʿĪd-i ḥüsnüñde görüp **ḳaşuñ** hilālin ḫusrevā / Ḫurrem olsun dāʾimā sāyeñde bu ḫalḳ-ı cihān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ḳaşuñ, -uñ]*
19. Yā **ḳaşuñuñ** tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [ḳaşuñuñ, -u, -ñuñ]*
20. Sen **ḳaşı** kemān ġamzesi oḫ çeşmi ḥarāmī / Bir tīr ile ḳıldı dil ü cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [ḳaşı, -ı]*
21. Ey ṭalʿat-ı ḫurşīd eyā ḥüsn ile ġarrā / ʿĪd ayı gibi **ḳaşlaruñ** oldı çü hüveydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 26). [ḳaşlaruñ, -lar, -uñ]*
22. **Ḳaşlaruñ** Zühre cebīnüñde ki ṭuġrā çekdi / Ne ḳalem yazdı ḫaṭuñ üstine ʿunvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 2). [ḳaşlaruñ, -lar, -uñ]*
23. **Ḳaşına** beñzedügi bugün budur anuñ hilāl / İrte bir gün ḥüsnine öyküne yaʿni nʾiḥtimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [ḳaşına, -ı, -n, -a]*
24. Güneş ḥüsnüñ ḳamer alnuñ görelden oldı sergerdān / Müjeñ sehm oḳudur bildi **ḳaşuñ** çarḫuñ kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [ḳaşuñ, -uñ]*
25. Atsa ġamzeñ tīrini cān pūtesine **ḳaşlaruñ** / Gösterür dil daḫi cānā cevherī peykān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [ḳaşlaruñ, -lar, -uñ]*
26. Yeter atsun müjeñ tīrini **ḳaşuñ** / Oḳ nişānına irdi yayuñı yaṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 2). [ḳaşuñ, -uñ]*

kaş: *Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar; ön, ilk, öncelikle.*

1. **Ḳaşı** bismillāh ile oḳı cemāli muṣḥafın / Küfr-i zülfinde gör anuñ nice īmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [ḳaşı, -ı]*

kāşkī: *Keşke, özlem, dilek, pişmanlık belirten bir söz.*

1. Ben ne resm-i kevn ile mersūm olaydum **kāşkī** / Bu cihāna gelmeyüp maʿdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 1). [kāşkī,]*
2. Dergehinde ol şehüñ maʿlūm olaydum kāşkī / Ḫıdmetinde ʿāḳıbet maḫdūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 1). [kāşkī,]*
3. Vaṣl-ı cānānı müyesser ḳılmaz imiş çün felek / Bu belā-keş cāndan maḥrūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 2). [kāşkī,]*
4. Gülsitānında çün ezhār olmadum ben dostuñ / Būstānında piyāz u sūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 3). [kāşkī,]*
5. Biñ ʿazāb ile geçince bir nefes cānā yine / Cānı teslīm eyleyüp merḥūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 7). [kāşkī,]*
6. Kaʿbe kūyında ḥabībimüñ ṭavāf idenlerüñ / Ayaġı altında ṭopraḳ ḳum olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 5). [kāşkī,]*
7. Ṭaʿn-ı nādāndan sen ey zāhid yüri ḳıl iḥtirāz / Ḥaşre dek ben ʿaşḳ ile meẕmūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [kāşkī,]*
8. İtleriyle hem-dem olaydum i Mihrī dāʾimā / Dergehinde ol şehüñ maʾlūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 9). [kāşkī,]*

9. Geçdi ʿömrüm rūzgāruñ şiddetiyle her zamān / Ben bu cāndan āh ezel maḥrūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 2). [kāşkī,]*
10. Göyünince ḳahr-ı aġyār ile dil micmer gibi / Cevr-i yār ile yanaydum mūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 6). [kāşkī,]*
11. Ḳıllet ile ẕillet ile ögilüp her bābda / Ṣoñra ʿizz ü nāz ile maḫdūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [kāşkī,]*
12. Ol ṣanem yazduḳda ʿuşşāḳın vefā mektūbına / Ben siyehkārı daḫi merḳūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 4). [kāşkī,]*
13. Bülbül olup kārı dilde her dem efġān olmadan / Ḫūb idi vīrānelerde būm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [kāşkī,]*
14. Dergehinde ol şehüñ maʿlūm olaydum **kāşkī** / Ḫıdmetinde ʿāḳıbet maḫdūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 1). [kāşkī,]*
15. Muttaṣıl ġam ḫānesinde cān ʿaẕāb ile geçer / İrmeyeydüm bu güne maḥrūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 5). [kāşkī,]*
16. Bunca maʿlūmāt ile meşhūr olınca ʿāleme / Dürlü mechūlāt ile meẕmūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 6). [kāşkī,]*
17. Şimdi ki ḫalḳuñ ḳatında Türklükdür iʿtibār / Keşlü tarḫanalarında sūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 7). [kāşkī,]*
18. Ḳandasa nā-ehle virürmiş murādını felek / Mihrī ben de cehl ile maʿlūm olaydum **kāşkī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [kāşkī,]*

kaşum üstine: *Alın; alın yazısı, kader, kısmet.*

1. Sehm-i belāña sīnemi ḳılsam siper nʾola / Rūz-ı ezelde yazdı çü Ḥaḳ **ḳaşum üstine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 2). [ḳaşum üstine,]*

kat: *Huzur, makam.*

1. Yıllar ile görmezem yārum yüzin ben müddeʿī / Sāyesi gibi **ḳatından** eksük olmaz bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 2). [ḳatından, -ı, -n, -dan]*
2. Ġamzeñüñ cānuma biñ biñ zaḫm ḳılduġın şehā / Ḥażret-i Ḥaḳ **ḳatına** varıcaḳ inkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 3). [ḳatına, -ı, -n, -a]*
3. Ḫūblar **ḳatında** ḳançaru baḳsañ raḳībdür / ʿĀlemde cevr-i yār ile şeyṭān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 4). [ḳatında, -ı, -n, -da]*

kat: *Yan, nispet, nezd.*

1. Gül ruḫlaruña kendüzüni ʿarż ḳılmasun / Ḥüsnüñ **ḳatında** aña daḫi nʾ iʿtibār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 6). [ḳatında, -ı, -n, -da]*
2. Luṭfuñuñ deryāsı **ḳatında** nedür baḥr-i muḥīṭ / Kim anuñ bir ḳaṭresinden buldı ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [ḳatında, -ı, -n, -da]*
3. Āşikāre būse cerr itdüm lebinden didi yār / ʿĀrif ol ʿārif **ḳatında** luṭf u iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [ḳatında, -ı, -n, -da]*
4. Luṭfuñuñ deryāsı **ḳatında** nedür baḥr-i muḥīṭ / Kim anuñ bir ḳaṭresinden buldı ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [ḳatında, -ı, -n, -da]*
5. Ruḫuñ devrinde rūşen oldı gülşen / Ḳadüñ **ḳatında** yoḳ servüñ şebātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [ḳatında, -ı, -n, -da]*

kat: *Huzur, nezd, yan.*

1. Umma ey dil bülbüli ol gülden iñen raḥm kim / Yeg anuñ **ḳatında** bir ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [ḳatında, -ı, -n, -da]*
2. Ḫalḳ içinde Mihrīyem ʿuşşāḳ içinde mübteẕel / Yār **ḳatında** ʿāciz ü āvāre vü bī-çāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [ḳatında, -ı, -n, -da]*
3. Cürmüm nedür **ḳatuñda** senüñ bir gün ey felek / Kim hem-ser itmedüñ beni zülfi siyāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [ḳatuñda, -uñ, -da]*
4. Şimdi ki ḫalḳuñ **ḳatında** Türklükdür iʿtibār / Keşlü tarḫanalarında sūm olaydum kāşkī *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 7). [ḳatında, -ı, -n, -da]

5. İnʿām eylese sāʾile ḥüsnin zekātını / Şehler **ḳatında** luṭf ile iḥsān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 6). [ḳatında, -ı, -n, -da]*
6. Ṣūfî **ḳatuñda** ḫūbları sevmek günāh ise / Sen fāriġ ol ḳo ben yanayın ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [ḳatuñda, -uñ, -da]*

ḳat-: *Eklemek, ilave etmek.*

1. Deprendügince ḳūt virür cāna leblerüñ / Şīrīn sözüñ kelāmına şekker mi **ḳatdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 7). [ḳatdılar, -dı, -lar]*

ḳaṭʿ eyle-: *Sona erdirmek, bitirmek.*

1. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı nūra ġarḳ oldı cihān / Ẓulmeti **ḳaṭʿ eyledi** vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [ḳaṭʿ eyle-,]*

ḳaṭʿ it-: *Kesmek, sona erdirmek.*

1. Firāḳuñ odını dilden viṣālüñ **itmedi ḳaṭʿ** / Meger kiʿl-i nebātuñ kese ḥarāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 2). [ḳaṭʿ it-,]*

ḳaṭʿ ol-: *Kesilmek, bitmek, tükenmek.*

1. Rūy-ı ʿālemde hemān **ḳaṭʿ olmadı** merġūblar / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 4). [ḳaṭʿ ol-,]*

ḳaṭʿā: *Katiyen, asla, hiçbir zaman.*

1. Gerçi ey Mihrī cihānda ġonca-leb maḥbūblar / Çoḳdur ammā biz bunuñ mānendi **ḳaṭʿā** görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [ḳaṭʿā,]*
2. Esmese gülzāra ḥüsni gülşeninden bū nesīm / Virmez idi ḫalḳa **ḳaṭʿā** būy reyḥān gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [ḳaṭʿā,]*
3. Miṣlüñ gibi ey şāh-ı zamān rūy-ı cihāna / Bu devr-i felek bir daḫi göstermedi **ḳaṭʿā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 15). [ḳaṭʿā,]*
4. Maṭlaʿından ʿāleme ʿarż idelü ḫurşīd tāb / Ḳalmadı **ḳaṭʿā** cihān rūyında ẓulmetden seḥāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 1). [ḳaṭʿā,]*

ḳatı: *Çok, aşırı derecede.*

1. Ḳılmaḳ diler iseñ dil-i vīrāneyi maʿmūr / Gel göñlümüzi yap **ḳatı** vīrānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 8). [ḳatı,]*
2. Sünbül ṣaçuña gül yüzüñe lāle ḫaddüñe / Ger beñzerem dir ise **ḳatı** şerm-sār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 5). [ḳatı,]*
3. Leblerüñe beñzerem didügiçün bād-ı ṣabā / Ġoncanuñ çāk ideli aġzın **ḳatı** ḳorḳar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 23). [ḳatı,]*

ḳatı: *Sert, katı; zor, güç.*

1. Ġamuñdan ḫaste olup dil ḳapuñda yaṣdanur ṭaşı / Teraḥḥum ḳıl ki ʿuṣṣāḳuñ **ḳatı** yasdıḳdadur başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [ḳatı,]*

kāṭıʿ: *Çok, oldukça fazla.*

1. Göñlüm alalı ol baña itdüklerini vāh / Dostlar işidüp aġladı düşmen **ḳatıʿ** güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [ḳatıʿ,]*
2. Dile cevrin ḥabīb itmişdi **ḳāṭıʿ** / Dirīġā yine beñzer itdi rāciʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 1). [ḳāṭıʿ,]*

ḳatl: *Öldürme, can alma.*

1. Egerçi çeşm-i ḫūnrīzüñ içer nā-ḥaḳ yere ḳanı / Velī **ḳatline** ʿuṣṣaḳuñ iñen fiʾl-ḥāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 3). [ḳatline, -i, -n, -e]*

ḳatl it-: *Öldürmek, yok etmek.*

1. **Ḳatl it** nefsüñi ḫoş fāriġ ol / Kim ne dir ise disün sen ṣādıḳ ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 21). [ḳatl it-,]*

ḳatlan-: *Tahammül etmek, dayanmak, sabretmek.*

1. Cān almaġ ile mi ḳoyalar seni ḫūblar / Ey Mihrī **ḳatlan** aḫı daḫi saña nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [ḳatlan,]*
2. Ḫoş görür benden raḳībi raḥm idüp cānān aña / Nice **ḳatlansun** bu yürek nice döysün cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [ḳatlansun, -sun]*

ḳatlan-: *Cezasını çekmek, karşılığını görmek.*

1. Çeşm-i mestüñ yine nā-ḥaḳ yire ḳan eylemesün / Ṣuçını bildüre **ḳatlansun** a bir pāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 3). [ḳatlansun, -sun]*

ḳaṭre: *Damla.*

1. Luṭfuñuñ deryāsı ḳatında nedür baḥr-i muḥīṭ / Kim anuñ bir **ḳaṭresinden** buldı ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [ḳaṭresinden, -si, -n, -den]*
2. Luṭfuñ seḥābı **ḳaṭrelerinden** bulup durur / Şāhā cihānda lücce-i ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 15). [ḳaṭrelerinden, -leri, -n, -den]*
3. Ger baḥr-i luṭfuñuñ ire bir **ḳatresi** revān / Bula vücūd muʿtekif-i gūşe-i ʿadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 11). [ḳatresi, -si]*

ḳatu: *Huzur, makam.*

1. Ṭapuñdan ummaz idüm dost āḫir / **Ḳatuñda** ola idi külli żāyiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 5). [ḳatuñda, -ñ, -da]*

ḳavl: *Laf, söz, lakırdı.*

1. Hey bu rīş-ḫandelerüñ bir başı vü biñ dil ile / ʿĀşıḳın aldayıcı **ḳavli** yalan yārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 3). [ḳavli, -i]*

ḳavl: *Sözleşme, anlaşma.*

1. **Ḳavlüñ** benümle göñlüm alınca mıdı i yār / Döndüresin yüzüñi revān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 3). [ḳavlüñ, -üñ]*

ḳavs-i felek: *Gökyüzü yayı; kavisli, yay şeklinde.*

1. Ḳaşları **ḳavs-i felekdür** ṣūreti bedr-i ḳamer / Gün cemālidür cihān rūyına viren nūr u fer *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 7). [ḳavs-i felek,]*

ḳavs-i ḳuzaḥ: *Gökyüzünün yayı, gökkuşağı.*

1. Ḳaşlaruñ **ḳavs-i ḳuzaḥ** gibi kemān almış ele / Cānlara pertāb atar cānā hilālüñ pertevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 2). [ḳavs-i ḳuzaḥ,]*

ḳāyim ol-: *Ayakta durmak, yıkılmamak; güçlü ve sağlam olmak.*

1. **Ḳāyim olsun** devletüñ devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / ʿÖmr bünyādıyla şāhā üstüvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 12). [ḳāyim ol-,]*

ḳayur-: *Esirgemek, korumak, dikkat etmek.*

1. Sen özüñi **ḳayur** ḫalḳuñ günāhın aġlama zāhid / Günāhı kimsenüñ senden ṣorılmaz söyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [ḳayur,]*

kebāb: *Yanmış, kavrulmuş; acı ve keder ile dolu olan.*

1. Hecr āteşiyle dil ḫod ezelden **kebāb** idi / Sīnemde yaḳdılar cigerümde bişürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 2). [kebāb,]*

kebūter: *Güvercin (takla atıp ip üzerinde durabilen kuş).*

1. Egribükde çün hevā yüzinde ḳurdı rīsmān / Rīsmān üstinde oynar ṣan **kebūterdür** hemān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 5). [kebūterdür, -dür]*

kefen: *Ölüye sarılan bez, kefen.*

1. Göre ṭursun bu gözüm bāri ölince yüzini / **Kefenin** boynına ṭaḳup vara yalvara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [kefenin, -in]*
2. Ḥaḳḳā ḳad ü ḫaddüñüñ kim ölse hevāsında / Tābūt aña serv olup gülden **kefen** olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [kefen,]*

keffe ol-: *Terazi gözü olmak; çok adaletli olmak.*

1. ʿAdli mīzānına geldi **keffe oldı** mihr ü māh / Luṭfı deryāsında oldı baḥr-ı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [keffe ol-,]*

kehkeşānī: *Hacıyolu; padişahın yolu, Kabe yolu gibidir.*

1. Nʾola ḫalḳ-ı cihān sürse yüzini kūy-ı rāhına / Bulara farż vācibdür ki zīrā **kehkeşānīdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 22). [kehkeşānīdür, -dür]*

kel: *Kafasında saçı olmayan.*

1. Kimi **keldür** kimi kördür kimi sāḳıt bularuñ / Kimlere ḳıldı muṣāḥib bizi devrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [keldür, -dür]*

kelām: *Söz, kavl; şiir, gazel.*

1. İmdi Mihrī bu **kelāmı** cān u dilden di müdām / Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [kelāmı, -ı]*

kelām: *Bir düşünceyi ifade eden kelime dizisi, söz, kavl.*

1. Deprendügince ḳūt virür cāna leblerüñ / Şīrīn sözüñ **kelāmına** şekker mi ḳatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 7). [kelāmına, -ı, -n, -a]*
2. **Kelāmı** cānlar elinden göñüller alsa ṭañ mıdur / Muḥibb iden ḳamu ḫalḳı anuñ şīrīn zebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 25). [kelāmı, -ı]*
3. Raḥm idem bir gün dimiş bī-çāre Mihrīye ḥabīb / Bu **kelāmı** ṣaḳlasun yā Rabbi yalan olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [kelāmı, -ı]*
4. ʿĀşıḳa dirler idi ṣabr gerek yā ḫo sefer / Bu **kelām** ḥaḳḳı budur gerçek imiş ādemīde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 5). [kelām,]*
5. Duʿādur her **kelāmı** saña Mihrʾüñ / Ki dergāhuñ aña saʿd oldı her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 6). [kelāmı, -ı]*

kelb-i laʿīn: *Lanetli köpek; rakip.*

1. Eksilmedi aġyār nidem yār işiginden / Ol **kelb-i laʿīni** şu ḳadar ṭaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 4). [kelb-i laʿīn,]*
2. Öldürmek ise ey dost raḳībi yeter ancaḳ / Ol **kelb-i laʿīnüñ** bir avuç ḳanı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [kelb-i laʿīn,]*
3. Zülfüñüñ çengāline urma raḳībi ḫışm idüp / Hey bu bir **kelb-i laʿīndür** ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [kelb-i laʿīn,]*

kelīm ol-: *Söz söyleyen, konuşan olmak (Kelim: Tur dağında Allah'ın kendisine hitap etmiş olması sebebiyle Hz. Musâ'ya lakap olmuştur.); aşk, arzu ile ötmek; şiir söylemek.*

1. Ḫusrevā gül ruḫuñuñ şevḳile gülşende ṭurup / Ṭūr-veş her şecer üstinde hezār **oldı kelīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [kelīm ol-,]*

kellesin ortaya ḳoy-: *Ölümü göze almak.*

1. **Kellesin ortaya ḳoyup** öykünürmüş laʿlüñe / Anuñ içün çārsūlar içre berdār oldı ḳand *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 4). [kellesin ortaya ḳoy-, -si, -n]*

kemāl: *Olgunluk, yetkinlik, bilgi ve tecrübede yeterli olma durumu.*

1. **Kemāliyle** kişi ger bulsa ʿizzet / Cihānda çekmez idi ehl-i zillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 14). [kemāliyle, -i, -y, -le]*

kemāl-i ʿilm ü ḥilm: *Yumuşak huy ve bilgi, sezgi olgunluğu, yetkinliği.*

1. **Kemāl-i ʿilm ü ḥilm** ile ḫıred-mend ü mükemmeldür / Güzīni Āl-i ʿOs̱mānuñ bu ḫalḳuñ mihribānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 23). [kemāl-i ʿilm ü ḥilm,]*

kemān: *Yay, kavis.*

1. Dil delermiş ʿīd-i vaṣluñ çün **kemān** ebrūlaruñ / Çoḳdan itdüm dostum ben cānumı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 9). [kemān,]*
2. Geçdi ey ḳaşı **kemān** ġamzeñ oḳı cāndan öte / Daḫi çeşmüñ nice bir sīneme müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [kemān,]*
3. Sen ḳaşı **kemān** ġamzesi oḫ çeşmi ḥarāmī / Bir tīr ile ḳıldı dil ü cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [kemān,]*
4. Beñzeyem deyü **kemān** ebrūlarıyla ḥüsnine / Gāh bedr eyler ḳamer kendüzüni gāhī hilāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [kemān,]*
5. Güneş ḥüsnüñ ḳamer alnuñ görelden oldı sergerdān / Müjeñ sehm oḳudur bildi ḳaşuñ çarḫuñ **kemānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [kemānıdur, -ı, -dur]*
6. Ne ḥüsnüm āfitāb u ne ḫod māh gencidür / Ne ḳaşlarum **kemān** u ne zülfüm nişāncıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [kemān,]*
7. Ebrūsı **kemān** idi ṣayd itdügi cān idi / Bir ġonca dehān idi maṭlūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [kemān,]*
8. Ḫūnını ʿāşıḳlaruñ çeşmüñ meger dökmek diler / Neşter-i müjgānuña ḳaşuñ **kemānın** bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 5). [kemānın, -ı, -n]*
9. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳuzaḥ gibi **kemān** almış ele / Cānlara pertāb atar cānā hilālüñ pertevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 2). [kemān,]*

kemān: *Yay, kavs; sevgilinin kaşı.*

1. Tīr-i müjeñi cānā atsun ḳo kemān-ebrūñ / Eyler bu dil ü cānum ol tīr ü **kemāndan** ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [kemāndan, -dan]*
2. Atduḳça müjem tīrini ebrūm **kemānı** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 8). [kemānı, -ı]*

kemān-ebrū: *Sevgilinin yay şeklindeki kavisli kaşı.*

1. Tīr-i müjeñi cānā atsun ḳo **kemān-ebrūñ** / Eyler bu dil ü cānum ol tīr ü kemāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [kemān-ebrūñ, -ñ]*
2. Ben **kemān-ebrūların** göreli ḳurbān olmışam / Ġamzesi tīrine sīnem itmişem omaclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 4). [kemān-ebrūların, -lar, -ı, -n]*
3. Budur ʿaceb kim ol **kemān-ebrūsı** tīrin atmadan / Yāsına ḳırbān olmaġa cānum gider yanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [kemān-ebrūsı, -sı]*
4. Ol **kemān-ebrūña** cānum nice ḳurbān itmeyem / Ġamzeñ oḳlarına çün sīnem nişāndur lā-cerem

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 5). [kemān-ebrūña, -ñ, -a]

5. Dem-ā-dem ṣu yerine ḳanuñ içsün / **Kemān-ebrūlaruñ** çeşmi siyāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 6). [kemān-ebrūlaruñ, -lar, -uñ]*
6. Atmasun mı tīr-i ġamzeñden **kemān-ebrūlaruñ** / Yalıñuz cānum degül ana hedef sīnem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 4). [kemān-ebrūlaruñ, -lar, -uñ]*

kemend: *Bir şeyi yakalamak için kullanılan ucu düğümlü ip; idam ipi; sevgilinin kıvrımlı saçı.*

1. Didi miskīn sen misin zülfüm giriftārı hemān / Nice cānlar boynı bağludur **kemendümden** benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [kemendümden, -üm, -den]*
2. Ḳanda varam ṣaçlaruñ gibi **kemendüm** var iken / Ḥalḳa-i zülfüñ gibi boynumda bendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [kemendüm, -üm]*

kemend: *İp, zincir, bağ; saç kıvrımı.*

1. Perçemin çözse geh ʿuṣṣāḳa **kemendler** gösterür / Oḳısa ebyāt-ı şīrīn laʿl-i ḳandler gösterür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 7). [kemendler, -ler]*

kemend-i dām: *Tuzak ipi; sevgilinin saçı; Şehzade Ahmed'in saçı.*

1. Dil murġı bend-i zülfine ṭolaşsa vechi var / Zīrā **kemend-i dāmına** cānlar şikārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 13). [kemend-i dām,]*

kemend-i zülf: *Saç bağı; idam edileceklerin boynuna takılan ip; sevgilinin saçının kıvrımı.*

1. ʿĪd-i vaṣl irse ḳaçan her kişi ḳurbānın sürür / Boynuma ṭaḳsañ nʾola cānā **kemend-i zülfüñi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 2). [kemend-i zülf,]*

kemend-i zülf-i müşgīn: *Sevgilinin misk kokulu saçının idam ipi; sevgilinin simsiyah saçının idam ipi; sevgilinin yüzünün iki cihetinden sarkan saç.*

1. Ṣalaldan boynuma ḥalḳa **kemend-i zülf-i müşgīnüñ** / Siyeh-baḫt olmaḳ oldı kār u bārı cān-ı miskīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 1). [kemend-i zülf-i müşgīn,]*

kemer: *Bele dolanarak tutturulan çeşitli kumaşlardan yapılan bel bağı.*

1. Kim ḳocar mūy-miyānuñı **kemerden** ġayri / Kim öper leblerüñi sāġar-ı zerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 1). [kemerden, -den]*
2. Ḳaplamışdur dilberüñ gūyā miyānını **kemer** / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 8). [kemer,]*

kemīne: *Aciz, zavallı; aşık.*

1. Görüp iġmāż-ı ʿayn itme **kemīne** Mihrīyi cānā / Reh-i ʿaşḳuñda cān virür senüñ ḫaylī zamāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 7). [kemīne,]*

kemter: *Hakir, değersiz, itibarsız.*

1. Medḥüñde çoḳ ġazel diyici ḫūb u bī-nāẓīr / Maʿẕūr ṭut ʿayıblama bu Mihrī **kemteri** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 7). [kemteri, -i]*

kenār: *Bir şeyin çevresi, yan, kıyı; sevgilinin yanağının alt kısmı ve çene bölgesi.*

1. Gülşen-i ḥüsni **kenārın** ṭutdı Mihrī ḫatt-ı yār / Bülbülüñ tāze gülistānında zaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 5). [kenārın, -ı, -n]*

kenār: *Kenar, köşe, kıyı.*

1. **Kenārı** ṣāfi cūy-ı erġavānlar / Aḳar her yañada āb-ı revānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 5). [kenārı, -ı]*

kenār: *Nehir, ırmak kenarı, su kenarı; sevgilinin ağzının çevresi.*

1. Bildi ḫadinde yazdı ḫaṭın ḳıl ḳalemle yār / Merġūb olur **kenāra** yazılsa ġubār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [kenāra, -a]*

kenār: *Nil nehrinin kenarı, kıyı; aşığın döktüğü gözyaşlarından oluşan Nil nehrinin kenarı; aşığın yanı, yamacı.*

1. Bu eşk-i seyl-i Ceyḥūnum ḳo baḥr-ı Nīl olsun kim / **Kenārumda** ḳadüñ gibi sehī serv-i revān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [kenārumda, -um, -da]*

kenār: *Kıyı, köşe, civar; güzellerin etrafında olma, yakınında bulunma.*

1. Getür getür meyi sāḳī baḥārı ḫoş görelüm / İrişdi vaḳt-i şükūfe **kenārı** ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 1). [kenārı, -ı]*

kenār: *Deniz kıyısı, sahil; kurtuluş yeri.*

1. Sefīne-i dili ġarḳ idicek gözüm yaşı / Ḥabīb dāmenini ben **kenāra** beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 4). [kenāra, -a]*

kenār: *Kıyı, sahil, etraf.*

1. Yaşum ırmaġı **kenārın** ṭolanup her demde / Ṣalınup seyr idelüm serv-i ḫırāmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 4). [kenārın, -ı, -n]*

kenār: *Çevre, kenar, kıyı; sevgilinin dudağının çevresi.*

1. Mūr üşdi ṣanki şekkerī pālūde üstine / Ḫaṭṭuñ ki ṭutdı laʿl-i nebātuñ **kenārını** *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 3, Beyit 1). [kenārını, -ı, -n, -ı]*

kenār: *Kıyı, sahil; hüzün denizinden kurtuluş noktası; sevgilinin dudağının kenarı.*

1. Düşeli ʿaşḳı hevāsı ile deryā-yı ġama / Görmedi zevraḳ-ı dil ḥadd ü **kenār** u ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [kenār,]*

kenār: *Kenar, köşe, kıyı; sevgilinin vücudunun her bir köşesi.*

1. ʿĀrif oldur nāzenīnler der-peyince seyr idüp / Her **kenāra** eyleye seyrānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 3). [kenāra, -a]*

kenāra çek-: *Bir şeyi tutup bir yöne doğru yürütmek; gösteriyi bitirmek, ip veya kase üzerinden inmek.*

1. Kendüyi **çeküp kenāra** ustasını aşasın / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 10). [kenāra çek- ,]*

kenāra ilet-: *Kenara çıkartmak, boğulmaktan kurtarmak; sıkıntısını gidermek, feraha eriştirmek.*

1. Rūzgāruñ elemiyle nice bir aġlayavuz / Rūzgār **ilte kenāra** bulavuz hem-demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 3). [kenāra ilt-,]*

kenāra sür-: *Kıyıya çıkartmak, suyun dışına atmak; aşk acısıyla ölmesine mani olmak, kurtarmak.*

1. Ġarḳa virsem baḥr-i ʿaşḳında direm dil zevraḳın / Hā **sürer** beni **kenāra** rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [kenāra sür-,]*

kenārumdan geçme-: *Kenarından bile geçmemek, yaşayamamak, tadamamak.*

1. Bulmadum bir gün vefā sevgülü yārumdan benüm / **Geçmedi** bilmen nedür devlet **kenārumdan** benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 1). [kenārumdan geçme-,]*

kendi elüm ile odlara at-: *Kendi kendini ateşlere atmak, kendine sıkıntı verecek, acı çektirecek işi yapmak ; tehlikeli bir işe girişmek.*

1. Bī-vefā yāre göñül virdüm ü bilmezlik ile / **Kendi elüm ile atdum** seni **odlara** başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 3). [kendi elüm ile odlara at-,]*

kendü: *Kişinin öz varlığı; Şehzade Süleyman.*

1. Yaylañ ile ḥüsnüñi her kim göre dir şāhā / **Kendüsi** durur ġılmān yaylaḳı cinān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 3). [kendüsi, -si]*

kendü: *Dönüşlülük zamiri, öz, zat.*

1. Gel gel ey dilber ki sensin tende cānı **kendümüñ** / Senüñ ile şād olur rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [kendümüñ, -m, -üñ]*
2. Gel gel ey dilber ki sensin tende cānı kendümüñ / Senüñ ile şād olur rūḥ-ı revānı **kendümüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [kendümüñ, -m, -üñ]*
3. Yidigüm derd içdigüm ġamdur enīsüm ġuṣṣa yār / Sensüzin nice geçer gör bu zamānı **kendümüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [kendümüñ, -m, -üñ]*
4. Dil ne çekmişdür Zelīḫā-veş belā-yı hecr ile / Eline girince sen Yūsuf-ı ṯānī **kendümüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 3). [kendümüñ, -m, -üñ]*
5. Ḳāmetüm çeng oldı ten bir ḳıla döndi rāstī / Eyleyince āh sen mūy-ı miyānı **kendümüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 4). [kendümüñ, -m, -üñ]*
6. Dost Mecnūn olalı Leylī ṣaçuñ sevdāsına / Gör ne çıḳdı ʿāleme nām u nişānı **kendümüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [kendümüñ, -m, -üñ]*
7. Cān vire hecrüñde Mihrī mihrüñi terk itmeye / Çüriyüp ger ḫāk olursa üstüḫānı **kendümüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 7). [kendümüñ, -m, -üñ]*
8. Raḳībi **kendüye** maḥrem idindi ʿāşıḳı yād / Ol anuñ ile ḫoş olsun biz anı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [kendüye, -y, -e]*
9. Hem-rāh idinme **kendüñe** aġyārı sevdügüm / Sen meh ṣıfātlu yürimesün zengi rūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 6). [kendüñe, -ñ, -e]*
10. Nūr aḳar gördüm cemālinden egerçi ẓāhirā / **Kendüsi** beñzer müselmāna libāsı kāfirī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 3). [kendüsi, -si]*
11. Bu güni bahār ise vü yarını ḫazāndur / **Kendüye** ḳalur her kişinüñ yüzi ḳarası *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 5). [kendüye, -y, -e]*
12. Hevā-yı ʿaşḳa yoldaş ol dilerseñ bulasın vaḥdet / İdinme **kendüñe** maḥrem dili bī-ʿaşḳ yoldaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 6). [kendüñe, -ñ, -e]*
13. Nice ölmesün bir ādem ṣūfīnüñ ṭaʿnından āh / **Kendü** sevmez mi görüp bir ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [kendü,]*
14. Ẓulüm ʿādet idinme **kendüñe** / Zīra ḫayr itmez saña öñden ṣoña *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 17). [kendüñe, -ñ, -e]*
15. Seveni **kendüleri** sevmege iderler ʿār / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 6). [kendüleri, -leri]*
16. **Kendüyi** çeküp kenāra ustasını aṣasın / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 10). [kendüyi, -y, -i]*
17. Dilde ġam gözümde nem sīnemde āteş her zamān / Kime derdüm yanayın ben **kendü** kendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [kendü,]*

18. Dilde ġam gözümde nem sīnemde āteş her zamān / Kime derdüm yanayın ben kendü **kendüm** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [kendüm, -m]*
19. Leyl ü nehār ʿaşḳ ile sābit-ḳadem ṭurup / İtdi ḳapuñda **kendüyi** derbān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 2). [kendüyi, -y, -i]*
20. Yüze yüz yāre muḳābil olmasun deñ āyine / **Kendü** özin gizlesün ol bī-ḥayā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 3). [kendü,]*

kendü: *Kendi kendine, isteyerek, gönül rızasıyla.*

1. Aldadı ḥāli göñül murġını bir dāne ile / Dām-ı zülfine göñül düşdi mi **kendü** dek ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 2). [kendü,]*

kendü kendümden git-: *Kendinden geçmek, kendini kaybetmek, bilinci gitmek; coşkuya kapılmak, duygulanmak, sevinmek.*

1. İşidüp şīrīn sözin ol laʿl-i ḳandümden benüm / Ḥaḳ bilür kim **gitdüm** ol dem **kendü kendümden** benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 1). [kendü kendümden git-,]*

kendü özi: *Kendisi, kişinin öz benliği, zatı.*

1. Dil deler ġamzeñ oḳına yer ola anuñ içün / Derd ile **kendü özin** eyledi peykān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 4). [kendü özi, -i, -n]*

kendülügümle: *Başka bir etki olmaksızın, kendiliğinden, kendi kendine.*

1. Ḫār-ı ġayret pāreler bir anda biñ kez cigerüm / **Kendülügümle** mi hem-dem oldum āh u zāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 3). [kendülügümle,]*

kendümüñ baña ziyānı kendü kendümden gelür: *Kişinin başına gelen zararın, belanın sebebi kendisidir; aşık, sevgilinin aşkına düştüğü için ondan gelecek her türlü belaya da kendi kendini düşürmüştür.*

1. Gördügine meyl ider dil ebsem olmaz nidem āh / **Kendü kendümden gelür baña ziyānı kendümüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 6). [kendümüñ baña ziyānı kendü kendümden gelür, -m, -üñ]*

kendüz: *Dönüşlülük zamiri, kendi, şahsı.*

1. Ḳaşuña beñzemek içün senüñ ey Zühre-cebīn / **Kendüzin** ṭutdı hilāl itdi ḳamer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 4). [kendüzin, -i, -n]*
2. Gül ruḫlaruña **kendüzüni** ʿarż ḳılmasun / Ḥüsnüñ ḳatında aña daḫi nʾ iʿtibār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 6). [kendüzüni, -ü, -n, -i]*
3. Beñzeyem deyü kemān ebrūlarıyla ḥüsnine / Gāh bedr eyler ḳamer **kendüzüni** gāhī hilāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 7). [kendüzüni, -ü, -n, -i]*

kendüzini bilme-: *Ne yaptığının ne söylediğinin farkında olmamak, akıl ve muhakemesi yerinde olmamak.*

1. Ol cihāngīr-i zamānuñ görse tīġı lemʿasın / Ḳorḳusından **kendüzini bilmeye** Efrāsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 11). [kendüzini bilme-, -i, -n, -i]*

kepek: *Ekmek, un; nimet, yiyecek.*

1. Her ki yārümden ayırur beni yā Rab dilerem / ʿÖmri az olsun u dünyāda dükensün **kepegi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [kepegi, -i]*

kerem: *Asalet; cömertlik.*

1. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü bu luṭf u bu **kerem** / Kim sende var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [kerem,]*

2. Yaʿni ol Sulṭān Aḥmed kim **kerem** kānı bugün / Salṭanat taḫtında bir şāh-ı cihāndur müsteʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [kerem,]*

kerem: *Cömertlik, lütuf, iyilik.*

1. Ol kān-ı vefā ḫoş bize gösterdi keremler / Başdı **kereminden** yüzüm üstine ḳademler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 1). [kereminden, -i, -n, -den]*
2. Salṭanat taḫt üzre çıḳup şāh-ı muḥterem yine / Tāc-ı devlet urınup geydi seḫā luṭf u **kerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [kerem,]*

kerem: *Cömertlik, verme, bağış; iyilik, ihsan, lütuf.*

1. Nʾola begüm **keremüñden** bizümle yār olsañ / Güzeller içre ne var sen bir iḫtiyār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 1). [keremüñden, -üñ, -den]*

kerem eyle-: *İhsanda bulunmak, cömertlik etmek; ilgi göstermek, hoş muamele etmek.*

1. Ġamuñla ḫāne-i dil her cihetden oldı ḫarāb / **Keremler eyleseñ** itseñ nʾola ʿimāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 3). [kerem eyle-,]*

kerem gör-: *İyilik, ihsan görmek; iyi muamele görmek, hoş davranışla karşılanmak.*

1. **Görmedüm** senden **kerem** ey bī-vefā dildār hey / Olmaduñ bir gün bu ben bīçāre ile yār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [kerem gör-,]*

kerem göster-: *İyilikte bulunmak, ihsan etmek.*

1. Ol kān-ı vefā ḫoş bize **gösterdi keremler** / Başdı kereminden yüzüm üstine ḳademler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 1). [kerem göster-,]*

kerem it-: *Cömertlik yapmak, ihsanda bulunmak.*

1. Terk-i dil ü cān eyledüm ey dost rehüñde / Geh geh **kerem it** baş ḳademüñ o yola ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 2). [kerem it-,]*

kerem kānı: *Cömertlik madeni, kaynağı; cömert, eli açık kimse; Şehzade Ahmed.*

1. **Kerem kānıdur** ol şehler emīri / Ki ṭopraḳdan götürdi her faḳīri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 49). [kerem kānı,]*

kerem ḳıl-: *İyilik etmek, lutfetmek.*

1. Bugün ḳorḳutma sen nāṣiḥ caḥīmüñ irte nārından / **Kerem ḳıl** başum aġrıtma ḳo ḳīl ü ḳāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [kerem ḳıl-,]*

kerem yap-: *Kerem etmek, ihsanda bulunmak, bağış yapmak; mutlu etmek, sevindirmek, sıkıntıyı gidermek.*

1. Nūr ile şehr-i Amāsiyyeyi maʿmūr idesin / **Yapısar** ʿadlüñ ile her dil-i vīrānı **kerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 6). [kerem yap-,]*

kerīm: *Kerem sahibi, cömert, ihsanı bol.*

1. Gören görmiş vefāsın bu **kerīmüñ** / Süren sürmiş ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 1). [kerīmüñ, -üñ]*
2. Gören görmiş vefāsın bu kerīmüñ / Süren sürmiş ṣafāsın bu **kerīmüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 1). [kerīmüñ, -üñ]*
3. İrişdük biz de āḫir meyyitine / Hele ḳılduḳ duʿāsın bu **kerīmüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 2). [kerīmüñ, -üñ]*

4. İrüp ʿuşşāḳuñ āhı ḳıl ḳalmış / ʿAceb bozmış liḳāsın bu **kerīmüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 3). [kerīmüñ, -üñ]*
5. Dest-gīr ol bu ben üftādeye ey kān-ı kerem / Ki **kerīm** ẕāt olanuñ şānıdur iḥsān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [kerīm,]*
6. Bile yanup yaḳılup aġlayaydum / Bulaydım mübtelāsın bu **kerīmüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 4). [kerīmüñ, -üñ]*
7. İ Mihrī şimdi saña ḥışşe yoḳdur / Gören görmiş ṣafāsın bu **kerīmüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 5). [kerīmüñ, -üñ]*
8. İ Mihrī sāde-rū olsaydı yüz yıl / Çeker idüm cefāsın bu **kerīmüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 6). [kerīmüñ, -üñ]*

kerīm-i lā-yezāl: *Sonsuz cömertlik ve ululuk sahibi olan Allah.*

1. ʿÖmrüñi ḳılsun cihānda devlet ile müstedām / ʿĪdüñi itsün mübārek ol **Kerīm-i Lā-yezāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 20). [kerīm-i lā-yezāl,]*
2. ʿĪdüñi itsün mübārek ol **Kerīm-i Lā-yezāl** / Geldüginçe nevbahār olduḳça bu gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 28). [kerīm-i lā-yezāl,]*

kes-: *Başı gövdeden ayırmak, kesici bir aletle parçalamak.*

1. Senden çevürürsem yüzümi itme mecāl / **Kes** ḳalem gibi başumı dilümi yar ey yār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 12). [kes,]*

kes-: *Bitirmek, sona erdirmek.*

1. ʿĀrife bir ḥarf besdür hīç taṭvīl eyleme / Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī sözi **kes** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [kes,]*
2. Gözüm yaşını ḳan itdüñ beni bī-ʿaḳl u cān itdüñ / Velī ben ḫasteden ey dost hergiz **kesmedüñ** kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [kesmedüñ, -me, -dü, -ñ]*

kes-: *Ayırmak, uzaklaştırmak; vazgeçirmek.*

1. Cānı vir cānān yolında yāri **kes** aġyārdan / Yoḫsa ey Mihrī nʾolur ʿālemde varumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [kes,]*

kesme: *Temrenli büyük ok; yumuşak kaya veya sert kilden oluşmuş taş.*

1. Ṭārusı tarlası ṣanup ṭolandı kūyuñı raḳīb / Bir **kesme** urdum ol ṭoñuz tā gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [kesme,]*

keşf eyle-: *Ortaya çıkarmak, açmak, meydana çıkarmak.*

1. Gül gibi güldi yine ʿālem bahār ile bugün / Ṣūretin **keşf eyledi** gülzāra beñzer şehriyār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 5). [keşf eyle-,]*
2. **Keşf eyleyeli** ḥüsni ziyāsını ʿāleme / Ṭoldı sürūr u ʿişret ile her diyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 11). [keşf eyle-,]*

keşf it-: *Açmak, yaymak; kaldırmak.*

1. Çün perdesini **keşf ide** gül bülbüle ḳarşu / Bülbül daḫi cān virse ʿaceb mi güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [keşf id-,]*

keşf it-: *Açmak, göstermek, ortaya çıkarmak.*

1. Beñzer cemāli bāġını **keşf itdi** şehriyār / Gül gibi güldi ṣūret-i nevrūz-ı muḥterem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 9). [keşf it-,]*

keşf ol-: *Açığa çıkmak, görünür olmak.*

1. Hidāyet nūrı **keşf olsa** bedīʿ olmaya ḥüsnüñden / Muṭavvel zülfüñüñ zīrā maʿānīsi beyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 2). [keşf ol-,]*

keşf ol-: *Anlaşılmak, bilinmek.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa bir naẓar / **Keşf olur** ol demde ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [keşf ol-,]*

keşf ol-: *Anlaşılmak, bilinmek; açığa çıkmak, görünür olmak.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa bir naẓar / **Keşf olur** ol demde ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [keşf ol-,]*

keşīde ol-: *Beraber olmak, yan yana gelmek, kavuşmak.*

1. İrilmez yāre cehd ile i Mihrī / **Keşīde olmayıcaḳ** z̲erre ṭāliʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 6). [keşīde ol-,]*

keşlü: *İçinde yoğurt kurusu bulunan.*

1. Şimdi ki ḫalḳuñ ḳatında Türklükdür iʿtibār / **Keşlü** tarḫanalarında s̲ūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 7). [keşlü,]*

kevākib: *Yıldızlar.*

1. Olduḳça pür **kevākib** ile āsumān şehā / Sen ʿālem içre devlet ile olasın ʿalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [kevākib,]*

kevkeb-i seyyāre-veş: *Gezegenler gibi dönüp duran yıldızlar; padişahın yahut sevgilinin etrafında dönüp duran kişiler.*

1. **Kevkeb-i seyyāre-veş** seyr eyledükçe gündüzin / Ṭolmış idi her ṭarafdan māh ile meydānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 3). [kevkeb-i seyyāre-veş,]*

kevser: *Cennette bulunan, içenin bir daha susuzluk çekmeyeceği ölümsüzlük suyu.*

1. Otı sünbül ḫāki ʿanber ābı **kevs̲er** ḫalḳı ḫūb / Cennete beñzetdüm anı ben heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [kevs̲er,]*
2. Ruḫuñda gülşen-i cennet muṣavver olsan ṭañ mıdur / Ḥayātuñ çeşmesidür çün lebüñ **kevs̲er** nihānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 5). [kevs̲er,]*
3. Hevāsı muʿtedildür ṣuyı **kevs̲er** / Dıraḫtı nārvenle serv ü ʿarʿar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 7). [kevs̲er,]*

key: *Pek çok, fazlasıyla.*

1. Fārig̈ olup ger göñülsüz ister iseñ yāruñı / Ġāfil olma **key** ḥaz̲er ḳıl ġayrınuñ olur nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [key,]*
2. Düşdi Mihrī bir perīnüñ zülfinüñ çengāline / **Key** hünerdür bu belādan ḳurtarursa cānı saġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 5). [key,]*
3. ʿArż itdi gülşene yine ruḫsār-ı yār gül / Ḫāmūş olma **key** ṣaḳın ey murġ-ı zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 1). [key,]*
4. Zülfüñe ṭolaşdı dil murġı didüm dilber didi / **Key** ḥaz̲er ḳıl kimse ḳurtulmaz bu bendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [key,]*
5. **Key** ḥaz̲er ḳıl gözlerinden ḫūnīdür dilberlerüñ / Günde biñ kez hey budur nā-ḥaḳ yere ḳan eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 4). [key,]*

keyfiyyet: *Nitelik, hal.*

1. ʿAḳl-ı kül şākird-i ṭıfl-ı mektebi reʾyindedür / Kimse itmez ol şehüñ **keyfiyyetinden** ḳīl u ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 11). [keyfiyyetinden, -i, -n, -den]*

keyvān: *Zuhal yıldızı. Yedinci kat gökte aleme nezaret ettiği için bekçi olarak nitelendirilmiştir; kötülük, kötü*

kimseler. Zuhal yıldızı cahillik, cimrilik, yalancılık gibi kötü hasletleri temsil eder.

1. Gelmedi devrinde bir seyyārenüñ çeşmine ḫāb / Dergehinde pāsbān olalı **Keyvān** ol mehüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 6). [keyvān,]*

kez: *Defa, kere.*

1. Ḳahr-ı aġyār ile bıçaḳ süñüge irmiş idi / Cevr-i yār ile bu **kez** geçdi süñükden ilige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 4). [kez,]*

ḳıble: *Müslümanların namaz kılarken yöneldikleri kutsal yön; aşıklar için kutsal olan sevgilinin bulunduğu taraf, mekan.*

1. Āsitānuña nice yüz sürmesün leyl ü nehār / Ehl-i ʿaşḳuñ secde-gāhı **ḳıblesi** ol bābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 2). [ḳıblesi, -si]*

ḳıble: *Mukaddes bir mekanın yerini gösteren yön; sığınılan, yönelinen, aşık olunan sevgili.*

1. **Ḳıble** yüzüñden ölince yüzimi döndürmezem / Virseler bir ḳıluña iki cihānı virmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 3). [ḳıble,]*
2. Būy-ı zülf-i dilberüñ ġayrin getürme ey ṣabā / Bu dil-i sūzānuma **ḳıble** hevāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 6). [ḳıble,]*

ḳıble-gāh: *Kıbleyi gösteren, yönelinen yer; sığınılan, yönelinen, aşık olunan sevgili.*

1. Ṭāḳ-ı ebrūñsuz sücūd itmez bilürsin ehl-i ʿaşḳ / Ehl-i İslāma yazuḳdur **ḳıblegāhum** gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 5). [ḳıblegāhum, -um]*

ḳıble-i cān: *Gönül kıblesi; aşığın gönlünün yönü, arzusu.*

1. Mihrāb-ı ḳaşuñ ṭāḳı durur **ḳıble-i cānum** / Dil ḳıblesine secde ḳılayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 5). [ḳıble-i cān,]*

ḳıble-nümā: *Kıbleyi gösteren alet, pusula.*

1. Ḫayālüñ yazalı naḳşını dil levḥasına / Gözedür **ḳıble-nümā** gibi gözüm leyl ü nehār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 7). [ḳıble-nümā,]*

ḳıl-: *Yapmak, etmek, ... haline getirmek.*

1. Ḫāliṣ-i zer **ḳılmaġ** içün ḳalbini ʿāṣıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar dil-i vīrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [ḳılmaġ,]*
2. Ḫāliṣ-i zer **ḳılmaġ** içün ḳalbini ʿāṣıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ cevherin ṣaḳlar dil-i vīrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [ḳılmaġ, -maġ]*
3. Dir gören ol ṣanem-i lāle-ruḫı birbirine / Mihrī bī-çāreyi āṣüfte **ḳılan** budur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 7). [ḳılan, -an]*

ḳıl-: *Yapmak, etmek, davranmak.*

1. Luṭfın raḳībe **ḳılur** u ʿuṣṣāḳa cevrini / Gör bu zamāne ḫūblarınuñ iʿtibārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 4). [ḳılur, -ur]*

ḳıl-: *Yapmak, etmek; koku yayılmak.*

1. Döşenmiş bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ üzre gül evrāḳuñ / Demāġın ʿanberīn būy-ı muʿaṭṭar **ḳıldı** āfāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 11). [ḳıldı, -dı]*

ḳıl: *Saç teli.*

1. Ḳandᵓ olur sünbüllerin māh üzre ṭaġıtduḳda dost / Zülfinüñ bir **ḳılına** yüz biñ dil-efkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [ḳılına, -ı, -n, -a]*

2. Dil zülfüñe aşıldı didüm didi neyleyin / Her bir **ḳılında** biñ aşılupdur anuñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [ḳılında, -ı, -n, -da]*
3. Cānı yoḳ deprede biñ yıl ki hevāsında yele / Zülfüñüñ bir **ḳılını** bād-ı seḥerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 2). [ḳılını, -ı, -n, -ı]*
4. Dizer bir **ḳılda** ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u dīn ü dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [ḳılda, -da]*
5. Ḳıble yüzüñden ölince yüzimi döndürmezem / Virseler bir **ḳıluña** iki cihānı virmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 3). [ḳıluña, -uñ, -a]*

ḳıl: *Saç teli; idam ipi.*

1. Dil-i dīvānemüzi zülfüñde / Dostum bir **ḳıl** ile bağla ya aş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 3). [ḳıl,]*

ḳıl: *İnce tüy, kıl.*

1. Bildi ḫadinde yazdı ḫaṭın **ḳıl** ḳalemle yār / Merġūb olur kenāra yazılsa ġubār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [ḳıl,]*
2. Şimden girü vefā ḫaṭını **ḳıl** ḳalemle yaz / Cān levḥasında ṣaḳlayalum yādigār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 6). [ḳıl,]*

ḳıl ḳal-: *Kıl gibi incecik kalmak, zayıflamak, eriyip gitmek; güzelliğini, gençliğini yitirmek.*

1. İrüp ʿuşşāḳuñ āhı **ḳıl ḳalmış** / ʿAceb bozmış liḳāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 3). [ḳıl ḳal-,]*

ḳīl ü ḳāl: *Dedikodu, boş söz, lakırdı.*

1. Bugün ḳorḳutma sen nāṣiḥ caḥīmüñ irte nārından / Kerem ḳıl başum aġrıtma ḳo **ḳīl ü ḳāli** bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [ḳīl ü ḳāl,]*
2. Ey müderris çünki sen taḥṣīl-i cānān itmedüñ / **Ḳīl ü ḳāl** içre ḳalupsın eyleme nāçār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 3). [ḳīl ü ḳāl,]*
3. Evvel ol Aḥaddur bī-zevāl / Birligine yoḳdur anuñ **ḳīl ü ḳāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 1). [ḳīl ü ḳāl,]*

ḳīl u ḳāl it-: *Boş konuşmak, ileri geri söz söylemek.*

1. ʿAḳl-ı kül şākird-i ṭıfl-ı mektebi reʾyindedür / Kimse **itmez** ol şehüñ keyfiyyetinden **ḳīl u ḳāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 11). [ḳīl u ḳāl it-, -mez]*

ḳılca: *Kıl kadar, incecik, çok zayıf; perişan, zavallı halde olan.*

1. **Ḳılca** cān ile yüz üstine sürinüp ḫaste-dil / Tuḥfe cān iltür ṭapuña görmege cānum seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [ḳılca,]*

ḳılıç bıçak ol-: *Anlaşamamak, iyi geçinememek, kavgalı olmak.*

1. Çeşmi ḫışm itdükçe cānā ġamzesi ḫançer çeker / Mest elinde dostlar **ḳılıç bıçaġ olmaḳ** ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 4). [ḳılıç bıçaġ ol-,]*

ḳıllet: *Kıtlık, yokluk, yoksunluk; fakirlik.*

1. **Ḳıllet** ile zillet ile ögilüp her bābda / Ṣoñra ʿizz ü nāz ile maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [ḳıllet,]*

ḳırbān ol-: *Canını feda etmek, ölmeyi göze almak.*

1. Budur ʿaceb kim ol kemān-ebrūsı tīrin atmadan / Yāsına **ḳırbān olmaġa** cānum gider yanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [ḳırbān ol-,]*

ḳısmet eyle-: *Nasip etmek, Allah'ın her kişiye uygun gördüğü yaşama durumu.*

1. Lem-yezel rūz-ı ezelde saña **ḳısmet eylemiş** / Kim ola her vechile emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 2). [ḳısmet eyle-,]*
2. Ḥayy-ı ebed ezelde saña **ḳısmet eylemiş** / İzüñ tozına yüz süre her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 7). [ḳısmet eyle-,]*

ḳısmet-i rūz-ı ezel: *Ruhların yaratıldığı gün aşığa verilen nasip, yazgı, kader.*

1. Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī çāre ne / **Ḳısmet-i rūz-ı ezelde** saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [ḳısmet-i rūz-ı ezel,]*

ḳıṣṣa: *Hikaye, anlatı.*

1. Ḳo zülfi **ḳıṣṣasın** oḳı cemāli muṣḥafını / Götürmek ister iseñ cān u dil ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [ḳıṣṣasın, -sı, -n]*

ḳıṣṣa-i mecnūn ile leylī: *Leyla ile Mecnun adlı aşk kıssası.*

1. **Ḳıṣṣa-i Mecnūn ile Leylīyi** bilürdük yaḳīn / Ḥāline baḳsañ ḥabībüm bu dil-i dīvānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 2). [ḳıṣṣa-i mecnūn ile leylī,]*

ḳış: *22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi.*

1. Geçürdiler günümüz her dem āh ile **ḳış** u yaz / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 4). [ḳış,]*

ḳış: *22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi; keder, üzüntü, gam.*

1. **Ḳış** güninde gāh gāh esdükçe bād-ı zemherīr / Ḫāne-i ḫalvetgehümde germ nārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 4). [ḳış,]*

ḳış u yaz: *Yaz kış, sürekli, bütün yıl boyunca.*

1. Dilberüñ bāġ-ı cemāli ki **ḳış u yaz** açılur / Ṣan cinān gülşenidür gülleri ṭurmaz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 1). [ḳış u yaz,]*

ḳıyāmet: *Toplayan, bir araya getiren; yok edici, öldürücü, azap verici.*

1. Dizer bir ḳılda ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ **ḳıyāmetdür** / Ki ʿaḳl u dīn ü dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [ḳıyāmetdür, -dür]*

ḳıymet: *Değer, kıymet, paha.*

1. Virme nādān eline kim ne bilür / Altunuñ **ḳıymetini** ehl-i raṣāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 6). [ḳıymetini, -i, -n, -i]*

ḳızar-: *Kırmızı renk almak; utanmak, mahcup olmak.*

1. Nergis ṣarardı gördi vü ġonca **ḳızardı** hem / Ṣaḥn-ı çemende sen yüzi gül ʿayn-ı ʿabheri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [ḳızardı, -dı]*

ki: *Ki bağlacı.*

1. Nice ʿadl ıssı şehenşāh-ı cihānsın **ki** gelür / Āsitānuña güneş ḫıdmete her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 2). [ki,]*
2. Nice sengīn-dil imişsin **ki** eser itmedi hīç / ʿĀşıḳ-ı şūrīdeler āhı seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 6). [ki,]*
3. Gāh **ki** bir göz ucıyla merḥabā eyledi yār / Yine beñzer **ki** araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [ki,]*

4. Gāh **ki** bir göz ucıyla merḥabā eyledi yār / Yine beñzer **ki** araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [ki,]*
5. Gāh **ki** bir göz ucıyla merḥabā eylerdi yār / Yine beñzer **ki** araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [ki,]*
6. Gāh **ki** bir göz ucıyla merḥabā eylerdi yār / Yine beñzer **ki** araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [ki,]*
7. Düşmen ḳamu kişiye raḳīb oldı ʿāḳıbet / Gör ṭāliʿüm **ki** baña ḥabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [ki,]*
8. Bir nefes ḳaldı **ki** Mihrī vire cān fürḳat ile / Çıḳmasun ḥasret ile hey meded ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [ki,]*
9. Ben gedā ḥāline hem-derd olmadı illā **ki** bu / ʿİzz ü cāhum hemdemüm hem şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [ki,]*
10. Āteş-i ʿaşḳa ol ʿāşıḳlar **ki** cānın yaḳdılar / Buldılar vuṣlat ebed çünkim cihānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 1). [ki,]*
11. Ey dil bahār faṣlı vü çün devr-i lāledür / Lā dimezüz **ki** ʿāşıḳa sevdā ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [ki,]*
12. Dilber cemāli üzre ʿaraḳlar dizlüdür / Gül yapraġında şanasın anı **ki** jāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 3). [ki,]*
13. Bu devr içinde gūşe-i gülşende Mihrīyā / Devlet anuñ **ki** hemdemi bir çeşm-i aladur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 5). [ki,]*
14. Çekse zülfini ṣanem ruḫları üstine nʾola / Yaraşur Kaʿbenüñ örtüsi **ki** ola ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 3). [ki,]*
15. Cānı vir yār işiginde gel i dil ṣādıḳ iseñ / ʿĀşıḳ oldur **ki** anuñ ṭopraġa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [ki,]*
16. Her dem felegüñ cevri ile yār cefāsı / Bilsem **ki** bu ben baḫt-ı siyehkāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [ki,]*
17. Dil **ki** derdmendüñdür evvelden / Derdine ḳıl devā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 6). [ki,]*
18. Nāzüklük ile mīvesin aldum dehānınuñ / Gör bāġbānı yaʿni **ki** uġrı gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 4). [ki,]*
19. Didüm raḳībi dāra ʿaceb aṣdılar mʾ ola / Bir ḫayr aġızlu didi **ki** çoḳdan uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [ki,]*
20. Ḫurrem iden ʿālemi cānā cemālüñ bāġıdur / Dostum ʿuṣṣāḳa raḥm itgil **ki** ḥüsnüñ çaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 1). [ki,]*
21. Dilberüñ bāġ-ı cemāli **ki** ḳış u yaz açılur / Ṣan cinān gülşenidür gülleri ṭurmaz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 1). [ki,]*
22. Araram ḥüsn kitābın **ki** vefā resmi bulam / Her cefā bābı ile mesʾele-i nāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [ki,]*
23. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm **ki** cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [ki,]*
24. Didi el-ḥaḳdur **ki** dirler genc vīrāndan çıḳar / Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [ki,]*
25. Zülfüñ ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm **ki** cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [ki,]*
26. Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin / Didi el-ḥaḳdur **ki** dirler genc vīrāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [ki,]*
27. Şol dilrübā **ki** ḥüsn ilinüñ kişveri geçer / Bir şehdür ol **ki** cān u göñül leşkeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [ki,]*
28. Şol dilrübā **ki** ḥüsn ilinüñ kişveri geçer / Bir şehdür ol **ki** cān u göñül leşkeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [ki,]*
29. Virse żiyā cemāli cihāna ʿaceb midür / Ol dilberüñ **ki** ḥüsni cihān enveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 3). [ki,]*
30. Gerçi dil mecrūḥdur hecrüñle gözde nem de var / Ḥamdülillāh **ki** viṣālüñden aña merhem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [ki,]*
31. Aḥsen **ki** bir ḫadeng ile biñ pāre ḳıldılar / Cān pūtesini ṭoġrusı ṭoġru gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 2). [ki,]*
32. Aġlañ gülüñ **ki** bir gün eyā dostlar raḳīb / Ecel irişmedin beni derhemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 3). [ki,]*
33. Ḫaste dile ḫayāli idi emsem eyleyen / Müşkil budur **ki** şimdi beni emler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [ki,]*

34. Bir güzeller şāhını ḥüsn içre gördüm nāgehān / Ser-te-ser dil mülkini didüm **ki** āḫir bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [ki,]*
35. Devlet anlaruñ **ki** bu es̲nadᵓola gülzārda / Bir elinde cām-ı ṣāġar bir elinde zülf-i yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [ki,]*
36. Her ġonca-lebüñ yādına efġānımuz artar / Bülbüller ile gūya **ki** ḥāldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 2). [ki,]*
37. Gelmişem ḥüsnüñ zekātından **ki** şeylillāh idem / Ṣanma **ki** bu dervīşi cānā nāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [ki,]*
38. Gelmişem ḥüsnüñ zekātından **ki** şeylillāh idem / Ṣanma **ki** bu dervīşi cānā nāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [ki,]*
39. Baḥr-ı şiʿr içre Mihrī bir dürdür / **Ki** anı görmemiş ola ġavvāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 4). [ki,]*
40. İster **ki** laʿli çeşmesile tāze ter ola / Āb-ı kenāra geldügi bu sebzezār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 4). [ki,]*
41. İçer ṣu yirine ḳanumı ġamzeñ / ʿAceb budur **ki** olmaz daḫi ḳāniʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 2). [ki,]*
42. Bir büt-i gül-çihre ile ʿārif ol ʿazm eyle bāġ / Furṣatı fevt itme seyrān it **ki** tīz geçer bu çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [ki,]*
43. Cürmüm nedür **ki** dilbere bizden ṣafāsı yoḳ / Ben bendesine z̲errece meyl ü vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [ki,]*
44. Her māh-rūy ʿāṣıḳuñ āhı duḫānile / Hiç görmedük **ki** ṣoñra yüzinüñ ḳarası yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 6). [ki,]*
45. Bī-güneh ʿāṣıḳları öldürmek ister ẓulm ile / Çeşm-i ḫūnrīzüñ **ki** hey di itmesün Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 8). [ki,]*
46. Bir ʿazīzüñ bu maḳāmıdur **ki** Mihrī ṣıdḳ ile / Cān u dilden bir muḥibbi sensin anuñ girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [ki,]*
47. Nᵓola meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ cān oynasa Mihrī / **Ki** tīġ oldı aña ġamzeñ ider zülfüñ de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [ki,]*
48. Gel gel ey dilber **ki** sensin tende cānı kendümüñ / Senüñ ile şād olur rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [ki,]*
49. Dizer bir ḳılda ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / **Ki** ʿaḳl u dīn ü dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [ki,]*
50. Taḥṣīl odur **ki** ʿāṣıḳ maʿşūḳa ola vāṣıl / Ḥāṣıl budur cihānda taḥṣīlden ne ḥāṣıl *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [ki,]*
51. Devlet anuñ **ki** bu dem rūy-ı nigāra ḳarşu / Nūş ide sāġar-ı mül mehtāb ola meşaʿil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [ki,]*
52. Ṣaḥrā yüzini ṭut geçer eyyām-ı nevbahār / Fevt itme furṣatı **ki** degül ber-ḳarār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 2). [ki,]*
53. ʿÖmrüñi ḫoş geçür **ki** geçer Mihrī devr-i gül / Dirsin **ki** ḳanı bülbüli yā nevbahār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [ki,]*
54. ʿÖmrüñi ḫoş geçür **ki** geçer Mihrī devr-i gül / Dirsin **ki** ḳanı bülbüli yā nevbahār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [ki,]*
55. Ey dost seni yār-ı vefādār ola ṣandum / Bilmezlik ile gör **ki** nice odlara yandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 1). [ki,]*
56. Çün bir nefes oldum saña ben bende **ki** hem-dem / ʿĀlemde niçün ölmek içün pes çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [ki,]*
57. Bugün **ki** mevsim-i güldür çemende bülbül ile / Ḫurūş u nāle ḳılup āh u zārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [ki,]*
58. Laʿl-i lebüñle dişlerüñüñ vaṣfın işidüp / Ḥaḳḳā budur **ki** dürr ile mercāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 4). [ki,]*
59. Gün yüzüñ oldı gözümden **ki** nihān iki gözüm / Ḳaranñu oldı baña işbu cihān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [ki,]*
60. Ben umardum **ki** seni yār-ı vefādār olasın / Ne bileydüm **ki** begüm böyle cefākār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [ki,]*
61. Ben umardum **ki** seni yār-ı vefādār olasın / Ne bileydüm **ki** begüm böyle cefākār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [ki,]*
62. Sen **ki** cān gülşeninüñ bir gül-i nev-restesisin / Ne revādur bu **ki** her ḫār u ḫasa yār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 5). [ki,]*
63. Sen **ki** cān gülşeninüñ bir gül-i nev-restesisin / Ne revādur bu **ki** her ḫār u ḫasa yār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 5). [ki,]*

64. Sen çıḳarduñ beni zülfine uyup başdan i dil / Göreyin sen daḫi bu yolda **ki** berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [ki,]*
65. Bed-duʿā itmezem ammā **ki** Ḫudādan dilerem / Bir senüñ gibi cefākāra hevādār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 8). [ki,]*
66. Şimdi bir ḥāldeyem kim ilenen düşmenine / Dir **ki** Mihrī gibi sen daḫi siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [ki,]*
67. Meger **ki** ney ola hem-dem fiġānuma her dem / Kʾ olup durur yüregi pāre pāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 3). [ki,]*
68. Bularuñ biri melekdür biri firişte ʿayān / **Ki** temāşā ider anları ol arada giden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [ki,]*
69. Mihrī mihrin bularuñ göremez illā **ki** raḳīb / Neyleyelüm kişiye her işi ṭāliʿdür iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [ki,]*
70. Degmedüm bir güle bu ṭāliʿi yoḳ başumı gör / Ṭutaram bunca zamān oldı **ki** gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [ki,]*
71. Düşelden leblerüñ ʿaksi bu cām-ı dīdeme cānā / Görenler dir ḳabaġumı **ki** ṣāfī ṭolu ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [ki,]*
72. Müjeñ tīrini sīnemden dirīġ itme **ki** evvelden / Ḫadeng-i ġamze-i dilberler içün bir nişāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 5). [ki,]*
73. Aramızdan şükür Allāha **ki** eksildi raḳīb / Hele ser vaḳtümüze irmedi hicrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 7). [ki,]*
74. Bilsem **ki** perī misin i cān yoḫsa firişte / Biñ cān ile sevdüm seni bir kerre görüşte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [ki,]*
75. Gerçi **ki** müjeñ ḫançer ile sīnemi deldi / Dil daḫi senüñdür diler iseñ meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [ki,]*
76. Dānā odur **ki** ḫūblara zāhid göñül vire / Nādān odur **ki** sevmedi maḥbūbı dünyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [ki,]*
77. Dānā odur **ki** ḫūblara zāhid göñül vire / Nādān odur **ki** sevmedi maḥbūbı dünyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [ki,]*
78. Zülfüñ ġamını dest-i ezel yazdı başuma / Ṣanma **ki** tā ölince bu yazuyı yoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 4). [ki,]*
79. Ḳaddüñ ḫayāli dīde-i Mihrīde dostum / Bir servdür **ki** ṭutdı vaṭan yaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 5). [ki,]*
80. Göz gördi göñül bildi **ki** ben küşte-i ʿaşḳam / Kimse baña raḥm itmedi bilişde görişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 3). [ki,]*
81. Sevdi göñlüm yine bir ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre mi var **ki** benim gözüm ü göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [ki,]*
82. Biñ yıl **ki** felek devr ide ʿāşıḳ saña cānā / Getürmeye bir Mihrī gibi ānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [ki,]*
83. İtdi gerçi **ki** felek Mihrī vaṭandan seni dūr / Ġurbetüñ ḫoşça imiş ḫayli dile ʿālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [ki,]*
84. Dil-i mecrūḥuña ġam çekme **ki** bir gün dem ola / Bulasın ġurbet elinde aña sen merhemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 7). [ki,]*
85. Getürmeye sen māh gibi rūy-ı cihānda / Biñ yıl **ki** felek devr ide devrānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 2). [ki,]*
86. Duʿādur her kelāmı saña Mihrʾüñ / **Ki** dergāhuñ aña saʿd oldı her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 6). [ki,]*
87. İster göñül **ki** kūyını her dem ṭavāf ide / Dīdār irer mücāvir olanlar çü Mekkede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [ki,]*
88. Rūzgāruñ biz umarduḳ **ki** vefāsın görevüz / Varduġınca o bizüm diş biledi ḳanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 2). [ki,]*
89. Ne günāh itdük ola çarḫ-ı sitemkāra ʿaceb / **Ki** bizi dūr ider ol dāʾima cānānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 6). [ki,]*
90. Ṣaldı küffār iline āl ile yārānlarumuz / Neyledi bu felegi gör **ki** müselmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [ki,]*
91. Yine dil düşdi bugün bir gözi āhū elige / **Ki** güneş görse yüzin gire seḥābe elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [ki,]*
92. Geçmiş **ki** ḫayıf Mihrī Amāsiyyede ʿömrüñ / Ḳoşṭanṭinide ʿāḳil iseñ gitme ḳal imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 7). [ki,]*
93. Şimdi **ki** ḫalḳuñ ḳatında Türklükdür iʿtibār / Keşlü tarḫanalarında s̲ūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 7). [ki,]*

94. Şükrāne vir ey Mihrī revān yolına cānı / Şād ol **ki** bugün devlet ile ḫān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [ki,]*
95. Hey kime ḳaldı di bu güzellik saña ḳala / Cehd it hemān **ki** olmayasın bī-vefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [ki,]*
96. Dime bugün **ki** ḥüsn ilinüñ pādişāhıyam / Mihrī gibi felek ider irte gedā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [ki,]*
97. Ki birḳaç beytüñ ile Mihrīyi sen / Niçün yād eylemezsin gāhi gāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 9). [ki,]*
98. Dostlar ṣanmañ **ki** bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [ki,]*
99. Dostlar ṣanmañ **ki** bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [ki,]*
100. Ey **ki** düşdüñ Mihrī her bir bī-vefānuñ pāyına / Sen daḫi bī-ʿār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [ki,]*
101. Rīsmān-ı zülfüñe dil tā **ki** cānın baġladı / Ḫıdmetüñe ṣıdḳ ile tende miyānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 1). [ki,]*
102. ʿĀṣıḳ mı direm aña **ki** cānān yolında ol / Cān u dil ile virmeye tā ʿömri varını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [ki,]*
103. Ġamuñdan ḫaste olup dil ḳapuñda yaṣdanur ṭaşı / Teraḥḥum ḳıl **ki** ʿuṣṣāḳuñ ḳatı yasdıḳdadur başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [ki,]*
104. Gel **ki** senden budur ey dost bu cānuñ dilegi / Yar neler vardur içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [ki,]*
105. Ḥamdülillah **ki** müjeñ tīri cigerden geçicek / Hele peykānları ḳaldı dile yeter belegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [ki,]*
106. Cānı yoḳ deprede biñ yıl **ki** hevāsında yele / Zülfüñüñ bir ḳılını bād-ı seḥerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 2). [ki,]*
107. Firāḳuñ odını dilden viṣālüñ itmedi ḳaṭʿ / Meger **ki** laʿl-i nebātuñ kese ḥarāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 2). [ki,]*
108. Küfr-i zülfine esīr oldum o kāfir beçenüñ / Beni ḳurtarmaġa yoḳ mı **ki** bir īmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [ki,]*
109. Göster cihāna gülşen-i ḥüsnüñ **ki** ḫusrevā / Gül gibi güle ṣūret-i ʿālem bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 3). [ki,]*
110. Ey ser-firāz nāz ile seyr it **ki** būstān / ʿAks-i ruḫuñla ṣaḥn-ı çemen lālezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 4). [ki,]*
111. Gül beñzerem ḫadüñe deyü lāf ururdı gör / Geldi **ki** dest-būs ide ne vechi var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 7). [ki,]*
112. Nice zebūnuñ olmaya bu gerdiş-i felek / Bildi **ki** oldı emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 5). [ki,]*
113. Andan berü **ki** gördi yüzüñ āfitābını / Cān ile oldı ḥüsnüñe ḫayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 6). [ki,]*
114. Ol sen hemīşe sāye-i rifʿatde müstedām / Dillerde tā **ki** şerḥ ola destān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 12). [ki,]*
115. Şevḳ-i dendānuñ ile laʿl-i dür-efşānuñ içün / Ḫāṣelillāh **ki** diyem lüʾlü ü mercān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 11). [ki,]*
116. Çevresin āb-ı ḥayātuñ **ki** ṭutar mūr-ı ḫatuñ / Gūyiyā ḫātemidür mühr-i Süleymān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 12). [ki,]*
117. Baña iḳbāl ü saʿādetde yeter manṣıb-ı cāh / Vaṣluñuñ şemmesi **ki** geh ola iḥsān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [ki,]*
118. Düşmenüñ başını tegreg gibi her yaña döker / Tīġ-ı ḳahruñ **ki** ḳaçan berḳ ura ʿuryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [ki,]*
119. Ḥamdülillāh **ki** ḫoşuz luṭfı nesīmiyle bugün / Āh eger çarḫ-ı felek cevr ide devrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 31). [ki,]*
120. Bir cihāngīr-i zamānsın **ki** irevirmez amān / Lemʿa-i tīġuñ ider dīvi Nerīmānı dü-nīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 16). [ki,]*
121. Ḳudretinden gör **ki** Ṣāniʿ nice gösterdi ʿayān / Ḫākden berg-i semen lāle şecerden ḫār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [ki,]*
122. Sulṭān Aḥmed ol **ki** Ferīdūn-ı dehrdür / Mülk-i cihānda devlet ile tācdārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 9). [ki,]*
123. Olsa ʿaceb mi ḫalḳ ile güneş gibi ʿayān / Ol pādişeh **ki** sāye-i Perverdigārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 10). [ki,]*

124. Mi<u>s</u>lini görmedi döneli bir daḫi felek / Bunca **ki** māh u sāl ve leyl ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [ki,]*
125. Her cān şehā **ki** olmaya ḳurbānı ḥüsnüñüñ / Taḥḳīḳ belki āḫir anuñ yeri nārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [ki,]*
126. Ol sen hemīşe taḫt-ı saʿādetde muḥterem / Gelsün ṭapuña şol **ki** ṣaġīr ü kibārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 18). [ki,]*
127. Benefşe zülf ü ḫaṭṭuñdan ururse dem nʾola her dem / **Ki** viren ʿāleme ḫoş-bū anuñ ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [ki,]*
128. Seni bu ḥüsn-i ḫulḳ ile görenler dir **ki** ey ḫusrev / Melāḥatde leṭāfetde bu ḫod Yūsuf-ı <u>s</u>ānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [ki,]*
129. Ki yaʿni Şeh Süleymān ol cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr / Başına gerçi bir şehdür yedi iḳlīm ḫānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [ki,]*
130. Ṣaḳın devrinde yād itme Minūçihri Nerīmānı / **Ki** ey şeyyād bu dehrüñ bu şeh ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [ki,]*
131. Anuñ luṭfı ḫazāyīninden umsa nʾola her ḫusrev / Bilürler āsitānını **ki** genc-i şāyegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 20). [ki,]*
132. Nʾola ḫalḳ-ı cihān sürse yüzini kūy-ı rāhına / Bulara farż vācibdür **ki** zīrā kehkeşānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 22). [ki,]*
133. Viṣālinden ḫaber geh geh getürür bu dil ü cāna / Bi-ḥamdillāh **ki** bizümle ḫayāli yār-ı cānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [ki,]*
134. Zemistān şiddetinden ġuṣṣa mı çekse gerek cānum / **Ki** bu dil ʿandelībinüñ cemāli gülsitānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 29). [ki,]*
135. İlāhī ḥaşre dek yā Rab ḥayātını mezīd eyle / Żaʿīfe Mihrī miskīnüñ **ki** ʿömr-i cāvidānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 33). [ki,]*
136. Her cān **ki** vaṣlı ʿīdine ḳurbān olur anuñ / Bulur saʿādeti vü olur baḫtiyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 13). [ki,]*
137. Ṣandum **ki** seḥāb içre niḥān oldı ḳamer / Yār ḥüsninde meger itmiş imiş zülfini tār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [ki,]*
138. Żaʿf-ı ġam-ı hecrüñle ḳo ölsün yeridür / Dil-i āşüfte **ki** cānā aña pend itmedi kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 15). [ki,]*
139. Hebā eyleme saʿyini bu ben miskīnüñ / Çoḳ zamāndur **ki** yoluña dil ü cān itdi ni<u>s</u>ār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [ki,]*
140. Lāyıḳ ola mı **ki** ʿaceb ḳapuñda / İtlerüñle bile ben daḫi olam ḫıdmetkār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 28). [ki,]*
141. Vay baña **ki** ḫayrum <u>z</u>erre yoḳ / Ṭāpuña lāyıḳ ʿamel yoḳ cürm çoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [ki,]*
142. Ki zīrā ḳalmışumdur çār u nāçār / Benüm ḫālümden it şāhı ḫaberdār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [ki,]*
143. Ayaḳda ḳalmışamdur destgīr ol / **Ki** sensin pür-seḫā vü ehl-i himmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [ki,]*
144. Murādum bu **ki** sulṭānum ṭapuñdan / Bu cānum mülki bir dem bula rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [ki,]*
145. İren luṭfuñ nesīmidür **ki** her dem / Cihān gülzārın ider tāze ḫurrem *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [ki,]*
146. Mūr üşdi ṣanki şekkerī pālūde üstine / Ḫaṭṭuñ **ki** ṭutdı laʿl-i nebātuñ kenārını *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 3, Beyit 1). [ki,]*
147. Cān ile ḳıldum temāşā rūy-ı cānānı dürüst / Ṣāniʿ-i ḳudret **ki** naḳş itmiş gülistānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 3). [ki,]*
148. Dimezler ʿāşıḳı gördükçe mübtelālardur / Fiġān güzeller elinden **ki** bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 2). [ki,]*
149. Geçürdiler günümüz her dem āh ile ḳış u yaz / Fiġān güzeller elinden **ki** bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 4). [ki,]*
150. Seveni kendüleri sevmege iderler ʿār / Fiġān güzeller elinden **ki** bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 6). [ki,]*
151. Bilimedüm bularuñ nāmı var nişān ḳanda / Fiġān güzeller elinden **ki** bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 8). [ki,]*
152. Mezāruñ üzre biten ḫaşr olunca diye giyāh / Fiġān güzeller elinden **ki** bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 10). [ki,]*

153. Ḳulaḳdan olmışıduḳ gerçi ʿāşıḳ / Bi-ḥamdillah **ki** ḫoş gösterdi Ḫālıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 1). [ki,]*
154. Ki bir ḫurşīd- ṭalʿat meh-cebīndür / Ḫadin kim görse dir kim yāsemīndür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 15). [ki,]*
155. Görmedük bir güli gülşende **ki** ṣolmaya felek / Ṣanma bir kimse **ki** itdügini bulmaya felek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [ki,]*
156. Görmedük bir güli gülşende **ki** ṣolmaya felek / Ṣanma bir kimse **ki** itdügini bulmaya felek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [ki,]*
157. Eyledüm seni sevelden ġayrılardan dil berī / Dimedüñ bir gün **ki** hey bīçāre miskīn gel berī *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [ki,]*
158. Yār idinmek yoġımış bildüm **ki** her cilf oġlanı / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [ki,]*
159. Ḳanı ol dem **ki** bizümle dün ü gün hemdem idüñ / Dil-i mecrūḥumuzuñ yāresine merhem idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [ki,]*
160. Seni heyhāt **ki** bir daḫi görince gözümüz / Āh u zār ile geçiser gicemüz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [ki,]*
161. Ḳaşlaruñ yasına ḳanı **ki** nişān idi sīne / Ġamzeñ oḳların atarduñ dil ü cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [ki,]*
162. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül gibi nālān eyledüm / Degmedüm bir ġoncaña bunca **ki** efġān eyledüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 5). [ki,]*
163. Yüzüñ envārı şevḳinden olupdur zīneti şemʿuñ / **Ki** her dem nārı nūr itmek olur māhiyyeti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 6). [ki,]*
164. Gülüñ bu ʿārızı rengin görüp aldanma ey bülbül / **Ki** nice ol senüñ gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [ki,]*
165. Ki gerçekler inanmadı bu dünyānuñ yalanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 18). [ki,]*
166. Düşde gördüm **ki** raḳībi bile redd eyledi yār / Añla taʿbīrümüzi ḫayra dönüpdür işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 6). [ki,]*
167. Ditreden ḫurşīdi tīġı ḫavfıdur her ṣubḥ-dem / Bī-sebeb ṣanmañ **ki** bu eflāke dāʾim inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [ki,]*
168. Ḳaşlaruñ Zühre cebīnüñde **ki** ṭuġrā çekdi / Ne ḳalem yazdı ḫaṭuñ üstine ʿunvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 2). [ki,]*
169. Çıḳsun hele biñ miḥnet ile cānı cihānda / Her kim **ki** senüñ yoluña cān virmeye cānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 31). [ki,]*
170. Ki geçmiş ʿömrümüz ḫayfā hezār āh / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 46). [ki,]*
171. Beñzer **ki** gülistāna yine sāye ṣalupdur / Bir ruḫları gül ġonca-dehen ḳāmeti bālā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 11). [ki,]*
172. Dāmenin öp devlet isterseñ yüzüñ sür pāyına / Derdine vir cānuñ ey dil **kʾ** anda dermān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [kʾ,]*
173. Geldi ʿiẕārı üstine leşker çeküp bugün / ʿĀşıḳlarını yaʿni **kʾ** ide tārumār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 7). [kʾ,]*
174. Var ise müşgīn ṣaçuñ būyından itmişdür güẕer / **Kʾ** ol hevā ile ṣabā ʿanber-feşāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [kʾ,]*
175. Meger ki ney ola hem-dem fiġānuma her dem / **Kʾ** olup durur yüregi pāre pāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 3). [kʾ,]*
176. Devlet hümāsı olmış iken ismüñ ey perī / Pervāz urup neden **kʾ** uçasın şimdi tüy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [kʾ,]*
177. Müddeʿi gerçi bizüm aramuza girdi velī / Yine beñzer **kʾ** o laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [kʾ,]*
178. Müddeʿi gerçi bizüm aramuza girdi velī / Yine beñzer **kʾ** o laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [kʾ,]*
179. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ **kʾ** eşʿārınuñ maʿnāsı var / Sen aralıḳda i Mihrī ḳo ḳurı sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [kʾ,]*
180. Nice Ḫıżr ile Sikender süre yüzin ḳapuña / **Kʾ** işigüñde bulınur çeşme-i ḥayvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [kʾ,]*
181. Nice Ḫıżr ile Sikender süre yüzin ḳapuña / **Kʾ** işigüñde bulınur çeşme-i ḥayvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [kʾ,]*
182. Olma ḫāmūş yaraşmaz saña ey ġonca dehen / Ḳıl tebessüm **kʾ** ola her gūşe gülistān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 16). [kʾ,]*

183. Çeşmüñi görmez meger nergis **k'** olupdur bī-baṣar / Ḥüsnüñe ḳılup naẓar oldı ulü'l-ebṣār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 16). [k',]*
184. Faḫr itmesün cihānda **k'** aña müsteʿārdur / Ey āfitāb ʿaks-i ruḫuñla güneş iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 15). [k',]*
185. ʿAynuñ dil ü cānlar mı ḳodı ʿālemde / **K'** itmedi ġamzelerüñ tīri ile anı şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [k',]*
186. Ġāyetde ṣafādur **k'** ola yanuñda ḥabīb / Ol saña nāz ide sen an' idesin būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 19). [k',]*
187. Ġanīdür sāyeñüzde müflis ü aç / Beni ḥāşā **k'** idesüz ġayre muḥtāc *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [k',]*
188. Anuñ **kʿ** ismi ʿAlīdür pür-seḫāvet / Olur şānında lābüd feṯḥ-i nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [kʿ,]*
189. Çıḳar cān raḫtını şehr-i bedenden Mihrī dil-ḫaste / Fedā ḳıl yār yolında **k** ider ziyān āteş nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [k,]*
190. Ol kāmyāb Şāh Süleymāna ṣıdḳ ile / Kim ola **k** itmeye ʿīd dil ü cānı niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [k,]*
191. Bugün gülşen-i ḥüsnüñde ḳo efġān idelüm / Yaraşur ṣaḥn-ı çemende **k** ide feryād hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 2). [k,]*
192. Bī- mihri Mihrī sevme didüm pend ṭutmaduñ / Her cevri **ki'** tdiler saña anlar ḫoş itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 8). [ki',]*

k': *Bu yüzden, bundan dolayı, için.*

1. Hevā-yı zülfüñüñ Mihrī daḫi geçmez hevāsından / **K'** anı yel gibi yeldürdi nice meh sāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [k',]*
2. Şāhā dilerse her kişi kim baḫtiyār ola / Baş ḳosun ayaġuña **k'** aña baḫtı yār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 1). [k',]*
3. Gerçi eyyāmında nevrūzuñ çemen sulṭānıdur / Līk faḫr ider **k'** ola bezmüñde ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [k',]*
4. Firāḳuñ gicesinde şu ḳadar āh itdüm / **K'** oldı dil āyinesi derdüm ile jeng ü ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [k',]*
5. Ḳandīl-i ruḫuñdan yaḳar ey dost delīl / **Ki** güneş ʿāleme envārını eyler iẓhār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 21). [ki,]*

ki: *Çünkü, zira, nitekim.*

1. Dest-gīr ol bu ben üftādeye ey kān-ı kerem / **Ki** kerīm ẕāt olanuñ şānıdur iḥsān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [ki,]*
2. ʿAdlüñ ābı n'ola dil-teşnelere virse ḥayāt / **Ki** virür mürdeye ʿīsā-nefesüñ cān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 4). [ki,]*
3. Ḥacı Nābī bizim Allāha ḳalupdur işümüz / **Ki** bu hercāyilere uġradı ḳutsuz başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 1). [ki,]*
4. Bugün şādān u ḫandānum **ki** mürde cisme cān buldum / Göñül mülkine çün şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [ki,]*
5. Kerem kānıdur ol şehler emīri / **Ki** ṭoprāḳdan götürdi her faḳīri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 49). [ki,]*
6. Duʿālar eyle Mihrī şehriyāra / **K'** anuñ luṭfından irdüñ bu diyāra *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 47). [k',]*
7. Māh-ı ẕi'l-ḥiccenüñ on beş gicesi ḫoş şeb idi / **K'** eyledi yār ile bile seyrān Mihrī bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [k',]*
8. Ḳudret eliyle gör yine reyḥānī ḫaṭları / Yazdı yeşil varaḳlara **k'** ol Kirdgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 3). [k',]*

ki: *Böylece, bu sayede.*

1. Dil ü cān ḫastesine luṭfuñ ile eyle ʿilāc / **Ki** irür ṣıḥḥate luṭfuñla anı ān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [ki,]*
2. **Ki** gördük gizlü genci āşikāre / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 48). [ki,]*

ki: *İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle hâline getiren bağlaç.*

1. Umaram ben ġarīb-i üftāde / **Ki** irem himmetüñ birle murāda *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [ki,]*
2. Gülzār cemāliyle meger buldı leṭāfet / **Ki** oldı çemen eṭrāfı yine ḫūb muṭarrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 14). [ki,]*

kile bile yoġrul-: *Toprağıyla birlikte yoğrulmak, toprağına karıştırılmak; aşık yaratılırken güzellerin eziyetini çekeceği kaderine yazılmış olmak.*

1. Bir nefes Mihrī vücūduñdan ıraġ olmadı ġam / Ḫūblaruñ cevri meger kim **bile yoġruldı gi**le *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 7). [gile bile yoġrul-,]*

kim: *İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle hâline getiren bağlaç.*

1. Ḫāṭṭuñ inşāsın ḫadüñ üstinde kim yazdı ʿaceb / **Kim** Kirāmen Kātibīn olmış durur ḥayrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 10). [kim,]*
2. Mihrī bülbül gibi efġānuñı dilden ḳoma **kim** / Lāle ḥaddinde anuñ çün gül-i ḫandān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [kim,]*
3. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh **kim** / Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [kim,]*
4. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh **kim** / Cevri ḥadden aşurur nāz ile orandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [kim,]*
5. Nefsüñi ten ḫānesinde çek ḳanāʿat küncine / **Kim** seni esrār-ı ġayba irgüre bu açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [kim,]*
6. Umma ey dil bülbüli ol gülden iñen raḥm **kim** / Yeg anuñ ḳatında bir ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [kim,]*
7. Bu eşk-i seyl-i Ceyḥūnum ḳo baḥr-ı Nīl olsun **kim** / Kenārumda ḳadüñ gibi sehī serv-i revān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [kim,]*
8. Bende-dil cānā ṭapuñdan hergiz āzād olmasun / **Kim** ḫayālüñ göñlümüñ taḫtında ḫāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 6). [kim,]*
9. Dostlar billāhi deñ ol sevdügüm dildāra **kim** / Mihrīye cevr idüp aġyāra vefā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 5). [kim,]*
10. Çeşm-i ḫūnrīzüñ elinden kime feryād ideyin / **Kim** içer ḳanumı her dem gözlemez āvāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 2). [kim,]*
11. Çün alduñ elüñe yaḳamı ḥālüme baḳ **kim** / Dirler gözüñ aşdʾolsun olurken elüñ işde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 4). [kim,]*
12. Cürmüm nedür ḳatuñda senüñ bir gün ey felek / **Kim** hem-ser itmedüñ beni zülfi siyāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [kim,]*
13. Kūyuñda ḥabībüm şu ḳadar aġlamışam **kim** / Ḳanlu gözümüñ yaşıla ʿālem sele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 3). [kim,]*
14. Ṭāliʿim saʿd oldı yāḫud ḳadre irdüm ġālibā / **Kim** maḥallem içre gördüm gice ṭoġmış müşterī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [kim,]*
15. Lem-yezel rūz-ı ezelde saña ḳısmet eylemiş / **Kim** ola her vechile emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 2). [kim,]*
16. Luṭfuñuñ deryāsı ḳatında nedür baḥr-i muḥīṭ / **Kim** anuñ bir ḳaṭresinden buldı ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [kim,]*
17. Lem-yezel rūz-ı ezelde saña ḳısmet eylemiş / **Kim** ola her vechile emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 2). [kim,]*
18. Luṭfuñuñ deryāsı ḳatında nedür baḥr-i muḥīṭ / **Kim** anuñ bir ḳaṭresinden buldı ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [kim,]*
19. Ol şehüñ şol resmedür ʿadli cihān rūyında **kim** / Kim niẓām-ı ʿālem olur aña her dem intisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [kim,]*
20. Her gūşede bir serv-i sehī āb-ı revāndur / **Kim** rūḥ-ı revāna virür ol cām-ı muṣaffā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 6). [kim,]*
21. Kim devr-i şehen-şāh-ı cihān Aḥmed Ḫāndur / Dāl oldı anuñ devleti ismine müsemmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 13). [kim,]*
22. Bu baḫt-ı siyeh Mihrīye şāhā naẓar it **kim** / İksīr ide ḫāk eyledi devrān anı zīrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 36). [kim,]*
23. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü bu luṭf u bu kerem / **Kim** sende var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [kim,]*

24. ʿĀlemüñ ḫalḳı yoluñda nice cān virmeye **kim** / Ṣāniʿuñ ṣunʿı ṭapuñdur yüzüñ īmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 7). [kim,]*
25. Gül ruḫlaruñı gördi meger gülşen içre **kim** / Ṣaḥn-ı çemende ṭutdı hemān ʿandelīb dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 6). [kim,]*
26. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür bugün ʿālemde **kim** / Devleti devrinde hergiz kimse çekmez infiʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 4). [kim,]*
27. Bir cihāngīr-i zamāndur ol bugün ʿālemde **kim** / Rüstem ü Zāl olsa rezmine gelüp itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [kim,]*
28. Ṣaḥn-ı benefşe şām u seḥer müşgbārdur / Enfās-ı bād irişdi meger gülsitāna **kim** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 5). [kim,]*
29. Cevr ile beni şol ḳadar aġlatdı felek **kim** / Sürḫāb gözüm yaşı ile ḳana boyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 1, Beyit 1). [kim,]*
30. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür cihān rūyında **kim** / ʿĀdeti luṭf u mürüvvetdür ḳamu fiʿli ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [kim,]*

kim: *Ki bağlacı.*

1. Yıllar ile ben yüzin görmem dirīġā āh **kim** / Sāyesinde ḫoş geçer dildārımuñ her bir levend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 9). [kim,]*
2. Şimdi bu ṭūṭī-kelāma mübtelādur Mihrī **kim** / Söylese şīrīn sözi ḳand-ı mükerrerden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 5). [kim,]*
3. Ḥaḳ bağışlasun İlāhī seni ol vālīdeñe / **Kim** anuñ bir dānesisin saña rifʿat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 7). [kim,]*
4. Ḥamdülillāh **kim** mülāḳāt oldı Mihrī Dāʿiye / Dir görenler ẕātuña erkān-ı devlet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 8). [kim,]*
5. ʿAşḳ bābın daḫi bir vech ile taḥrīr idemez / Mihrī **kim** bunca zamān defter ü dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [kim,]*
6. Her ḳaçan **kim** iderem ʿaşḳı hevāsında ṣadā / Āhımuñ perdelerinden nice şehnāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 4). [kim,]*
7. Bir ġonca **kim** açılmadın anuñ bite ḫārı / Şimden girü bunlaruñ işi vara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 4). [kim,]*
8. Didi Mihrī ol güle bencileyin bülbül mʾ olur / Didi **kim** ben görürem günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [kim,]*
9. Görmedüm bir ḫūb **kim** yanında olmaya raḳīb / Bu cihān bāġında hiç gül olmaz imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [kim,]*
10. Laʿl-i şīrīnüñe ben cān virürem irmez elüm / Āh **kim** ḳarşumda dāʾim lā-tekellüf yir meges *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 3). [kim,]*
11. Dostum dil murġına ḳurmuş ḳara zülfeynüñ aġ / Göz ḳızardup düşdüm illā āh **kim** müşkil duzāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 1). [kim,]*
12. ʿAşḳuñ esīri derd ile dermānda **kim** begüm / Alsañ bizüm de göñlümüz ele ḫaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [kim,]*
13. Bu nevbahāra bir gün olur **kim** ḫazān irer / Ġırrʾolma ḥüsne sevdügüm āḫir beḳāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [kim,]*
14. Budur ʿaceb **kim** ol kemān-ebrūsı tīrin atmadan / Yāsına ḳırbān olmaġa cānum gider yanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [kim,]*
15. Görseler bu noḳṭa-i ḥüsnüñ Kirāmen-kātibīn / Diyeler **kim** Allah Allah böyle inşā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 3). [kim,]*
16. Ḥayy ider bir demde biñ ʿaẓm-i remīm olmışları / Ḥaḳ bilür **kim** böyle enfās-ı Mesīḥā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 5). [kim,]*
17. Ey cihān ḫalḳı bilüñ **kim** yārdan ben dönmezem / Serv-ḳadd ü lāle-ḫad dildārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [kim,]*
18. Didi **kim** gel itlerümden yād olma bir nefes / Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [kim,]*
19. Şimdi bir ḫāldeyem **kim** ilenen düşmenine / Dir ki Mihrī gibi sen daḫi siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [kim,]*
20. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm **kim** hey ne cāndur bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [kim,]*
21. Didi ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm **kim** bir elif gibi bu cān içre nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [kim,]*
22. Cemālüñ muṣḥafın ʿarż it begüm **kim** saʿd-ı ekberdür / Açılsun Mihrī bed-baḫtuñ mübārek

fālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 7). [kim,]*

23. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem iki gözüm / Gündüzin güneşe tā **kim** gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [kim,]*
24. Bir nefes Mihrī vücūduñdan ırag̱ olmadı g̱am / Ḫūblaruñ cevri meger **kim** bile yog̱ruldı gile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 7). [kim,]*
25. Devr-i ḥüsnüñdür bugün sāyeñde ḫoş gör ʿāşıḳı / Bāḳi ḳalmaz dostum bil **kim** bu devrān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [kim,]*
26. Göñli ayruḳlara virmişsin dil ile ḫoş beni / Āh **kim** aldar imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 5). [kim,]*
27. Ummasun **kim** ṣalına ol yār ile eydüñ raḳīb / Ṣalınur ḥāżırdur uş urg̱ānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [kim,]*
28. Hecrüñde ḥabībüm şu ḳadar ag̱lamışam **kim** / Dil zevraḳı ḳanlu yaşıma g̱arḳ olayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 4). [kim,]*
29. Yalıñuz ben mi ḫarīdāruñam **kim** ey Zühre-cebīn / Gün daḫi müşteridür saña ḳamerden g̱ayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [kim,]*
30. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / Nice devrān gerçi **kim** sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [kim,]*
31. Ol şehüñ şol resmedür ʿadli cihān rūyında kim / **Kim** niẓām-ı ʿālem olur aña her dem intisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [kim,]*
32. Şāhā dilerse her kişi **kim** baḫtiyār ola / Baş ḳosun ayag̱uña kʾ aña baḫtı yār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 1). [kim,]*
33. ʿArş-ı aʿlāya irişür elüm ey şāh-ı cihān / Her ḳaçan **kim** varuram kūyuña mihmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 23). [kim,]*
34. Āferīn diye vü taḥsīn ide Cibrīl-i Emīn / Her ḳaçan **kim** oḳusam medḥüñi Ḥassān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 32). [kim,]*
35. Buldı luṭfuñ eserinden bu cihān bāg̱ı behişt / Gördi ḳahruñ ṣıfatın **kim** dem urur nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [kim,]*
36. Yaʿni ol Sulṭān Aḥmed **kim** kerem kānı bugün / Salṭanat taḫtında bir şāh-ı cihāndur müsteʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [kim,]*
37. Bir şehenşāh-ı zamāndur **kim** cihān ḫusrevleri / Her cihetden lā dimez emrine eyler imtiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 10). [kim,]*
38. Şāḫ-ı serv üzre çıḳup bülbül oḳur şiʿr-i laṭīf / Ḥüsnüñ ebyātın meger **kim** eyledi eşʿār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [kim,]*
39. Gülşen-i ḥüsnüñ şehā besdür gerekmez cenneti / Gerçi **kim** her gūşesinde nice yüz biñ var gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [kim,]*
40. Nice **kim** ola şükūfeyle müzeyyen nevbahār / Nice **kim** bāg̱-ı cihānda açıla her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 26). [kim,]*
41. Nice **kim** ola şükūfeyle müzeyyen nevbahār / Nice **kim** bāg̱-ı cihānda açıla her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 26). [kim,]*
42. Nevbahār-ı ḥüsnüñüñ ter tāze olsun tā ebed / Nice **kim** ola çemen iḳlīmine serdār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 27). [kim,]*
43. Nice Cemşīd-i ʿālemdür görüñ **kim** ʿadl-i devrinde / Ḳoyun ḳurd ile yürürler zihī ḫoş zindegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 21). [kim,]*
44. Nice şehzādedür gör **kim** anuñ ʿālī-cenābında / Melekler perdedārıdur felekler sāyebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 28). [kim,]*
45. Ṭapuñdur her gedāya çünki mesned / Nedendür **kim** çekem ben derd ü miḥnet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [kim,]*
46. Ḫaṭṭ-ı reyḥān **kim** ṭolanmışdur gülistānı dürüst / Hāledür **kim** devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 2). [kim,]*
47. Ṣafḥa-i ḫaddinde yazmış ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst / Hāledür **kim** devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 4). [kim,]*
48. Ruḫlarında kākül-i müşg̱īni ʿanber bag̱lamış / Hāledür **kim** devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 6). [kim,]*
49. Ḳaplamışdur dilberüñ gūyā miyānını kemer / Hāledür **kim** devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 8). [kim,]*
50. Şemʿ-i ruḫsārına ol mehrūlaruñ pervāneler / Hāledür **kim** devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 10). [kim,]*
51. Ol mehī ḳılmış iḫāṭa göz açup seyyāreler / Hāledür **kim** devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 12). [kim,]

52. Dir gören anuñ girībānıyla gerdānın hemān / Hāledür **kim** devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 14). [kim,]*
53. Çevresinde dāyire çekmişdür anuñ kūhsār / Hāledür **kim** devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 16). [kim,]*
54. Ol melek-manẓar ḳamer-çihreyle çarḫuñ çenberi / Hāledür **kim** devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 18). [kim,]*
55. Ki bir ḫurşīd- ṭalʿat meh-cebīndür / Ḫadin **kim** görse dir **kim** yāsemīndür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 15). [kim,]*
56. Yüzüñi görmege gerçi **kim** virürem cānı ben / Sen daḫi ḫūblarda bir ʿāşıḳ-perest idüñ iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [kim,]*
57. Nice şehbāzdur gör **kim** beg iltür āşiyānına / Yüri bezm-i ḫarābātda iken ṭaʿn eyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [kim,]*
58. Gerçi **kim** ʿaşḳuñ yolında cürmi çoḳdur ʿāşıḳuñ / Ben seni sevmekden özge yoḳ günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [kim,]*
59. Şādam ol dilber dimiş **kim** kimseye raḥm itmezem / Mihrī gibi bir belākeş derdmendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [kim,]*
60. Bülbül nice feryād u fiġān eylemesün **kim** / Bir heftelige hem-demidür ġonca ṣafāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 3). [kim,]*
61. Devrān bahārı bir gün irer **kim** ḫazān olur / Evrāḳını ḳılar ḥaẕer it tārumār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 6). [kim,]*
62. Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm / Didi **kim** gel itlerümden yād olma bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [kim,]*
63. Nice sevelüm anı **kim** seve ol ġayrıları / Maḥabbeti bizüm ile olanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 3). [kim,]*
64. Kūyuñda gözlerüm yaşı ol denlü aḳdı **kim** / Ġarḳ oldı her ḥaremleri dürr ü zebercede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 4). [kim,]*
65. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem iki gözüm / Gündüzin güneşe tā **kim** gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [kim,]*
66. Ḫaṭṭ-ı reyḥān **kim** ṭolanmışdur gülistānı dürüst / Hāledür **kim** devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 2). [kim,]*
67. Ḳo yüzleri aġ olmasun ol ḥīzlerüñ **kim** / ʿUşşāḳı ḳor iḥsānları aġyāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 2). [kim,]*
68. Öldürmesi muḥaḳḳaḳ idi dün raḳībi yār / Kim mānīʿ oldı **kim** bugün ipin uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 5). [kim,]*
69. Gitmege ʿazm eylemişsin āh şāhum gitme gel / Ḳorḳaram **kim** saña teʾsīr ide āhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [kim,]*
70. Bir mūyuñı virmez bu cihān mülkine Mihrī / Vallāhi vü billāhi inan **kim** budur andum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [kim,]*
71. İşidüp şīrīn sözin ol laʿl-i ḳandümden benüm / Ḥaḳ bilür **kim** gitdüm ol dem kendü kendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 1). [kim,]*
72. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / Nice devrān gerçi **kim** sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [kim,]*
73. Gördüm ol ḳaṣr-ı muʿallaḳ **kim** yapılmış lā-naẓīr / Gökyüzinde ṣandum uçardı hümā pervāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [kim,]*
74. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed **kim** cihān ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [kim,]*
75. Ḫoş gör bu demi **kim** virür ol rūḥa fütūḥı / Bir ẕerre demāġuñda ḳomaz ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [kim,]*
76. Dil ġarībin gerçi bend itdi hevā-yı zülf-i dost / Āh **kim** cān ḳurtarur biz bundan aṣlā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 6). [kim,]*
77. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed **kim** cihān ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [kim,]*

kim: *Hangi kişi anlamında soru zamiri; kaç kişi, ne kadar anlamında miktar zarfı.*

1. Kim var güzeller içre cihānda saña yeter / Yāḫud belākeş ʿāşıḳ-ı şeydā baña yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [kim,]*

kim: *Çünkü, sebebiyle, bu yüzden*

1. Yā sevindür ʿīd-i vaṣluñla ya öldür Mihrīyi / Ḳıl teraḥḥum vaḳtidür **kim** süñüge irdi bıçaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 5). [kim,]*
2. ʿAşḳ meydānında ṭop olsa güneş olmaz ʿaceb / **Kim** ḳamer her dem hilālinden ṣunar çevgān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 8). [kim,]*
3. Muḥīṭ-i ḳulzüm-i ʿummān olunmaz cūdına teşbīh / **Kim** anuñ luṭfı deryāsı cihānda bī-kerānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 17). [kim,]*
4. Virme nādān eline **kim** ne bilür / Altunuñ ḳıymetini ehl-i raṣāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 6). [kim,]*
5. Cān u dilden oldı bir mehrūya Mihrī mübtelā / Cānıdur bir kimsenüñ **kim** adını olmaz dimek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [kim,]*

kim: *Hangi kişi, soru zamiri.*

1. Dilde ġam gözümde nem sīnemde āteş her zamān / **Kime** derdüm yanayın ben kendü kendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [kime, -e]*
2. Göñülle mihrüñe **kim** virmese dil / Olursa ṭañ mıdur rāhuñda gümrāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 5). [kim,]*
3. Egler idi bularuñ luṭfı ġarīb göñlümüzi / Şimdi **kim** vire ṣafā bu dil-i vīrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 7). [kim,]*
4. ʿAynı ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ / **Kimde** vardur sendeki ṭavr ile erkān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [kimde, -de]*
5. Mihrīyi öldüricek **kime** cefā eyleyesin / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 14). [kime, -e]*
6. Ḫūblaruñ vaṣfın i Mihrī şöyle taḳrīr eyle sen / **Kim** oḳursa defter ü dīvānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [kim,]*
7. Cemālüñ adına ḫuṭbe oḳur göñül her dem / **Kim** itdi imdi cihānda bunuñ ḫiṭābetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 4). [kim,]*
8. Hey **kime** ḳaldı di bu güzellik saña ḳala / Cehd it hemān ki olmayasın bī-vefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [kime, -e]*
9. Bu meclis içre sīnesi **kimüñ** def olmadı / Çeng gibi **kimüñ** olmadı ḫam serv-ḳāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 3). [kimüñ, -üñ]*
10. Bu meclis içre sīnesi **kimüñ** def olmadı / Çeng gibi **kimüñ** olmadı ḫam serv-ḳāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 3). [kimüñ, -üñ]*
11. Kim ḳocar mūy-miyānuñı kemerden ġayri / **Kim** öper leblerüñi sāġar-ı zerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 1). [kim,]*
12. Kim ḳocar mūy-miyānuñı kemerden ġayri / **Kim** öper leblerüñi sāġar-ı zerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 1). [kim,]*
13. Ṭoḳsan bir ile yüzi ʿadedde laḳab çıḳar / ʿAḳluñ yeterse **kim** idügin bil bu serveri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [kim,]*
14. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü bu luṭf u bu kerem / Kim sende var cihānda daḫı **kimde** var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [kimde, -de]*
15. Ki bir ḫurşīd- ṭalʿat meh-cebīndür / Ḫadin **kim** görse dir **kim** yāsemīndür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 15). [kim,]*
16. Yanaram bezm-i şevḳüñde gözüm aġlar göñül ḫandān / Hemān ol şemʿa döndüm **kim** güler dāʾim ziyānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [kim,]*
17. ʿAynı ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ / **Kimde** vardur sendeki ṭavr ile erkān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [kimde, -de]*
18. Kişiye ẓulm begüm pādişāhı eyleyicek / **Kimüñ** ḳapusına varsa ider şikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 8). [kimüñ, -üñ]*
19. Ḥaḳḳā ḳad ü ḫaddüñüñ **kim** ölse hevāsında / Tābūt aña serv olup gülden kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [kim,]*
20. Beni cevri ile sen öldürmek / **Kim** görübdür revā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 3). [kim,]*

21. Öldürmesi muḥaḳḳaḳ idi dün raḳībi yār / **Kim** mānīᶜ oldı kim bugün ipin uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 5). [kim,]*
22. Ḥoḳḳa-i yāḳūt içre billah ol dürdāneye / **Kim** ola cān virmeye ol baḥre her kān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [kim,]*
23. Kime ḥālüm didümse ḥaḳḳuñda / Bī-vefā dirler idi hep gerçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 4). [kime, -e]*
24. Kim görürse dir ser-i zülfeynüñ ey ġonca-dehen / Baġlamış müşgīn resenler nāfe-i āhū-ḫuten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 1). [kim,]*
25. Çeşm-i ḫūnrīzüñ elinden **kime** feryād ideyin / Kim içer ḳanumı her dem gözlemez āvāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 2). [kime, -e]*
26. Kimi keldür kimi kördür kimi sāḳıt bularuñ / **Kimlere** ḳıldı muṣāḥib bizi devrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [kimlere, -ler, -e]*
27. Ḫāṭṭuñ inşāsın ḫadüñ üstinde **kim** yazdı ʿaceb / Kim Kirāmen Kātibīn olmış durur ḥayrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 10). [kim,]*
28. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed **kim** cihān ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [kimdür, -dür]*

kim: *Yüceltmek, övgüde, duada bulunmak gibi amaçlarla özneyi kuvvetlendirmek için söylenen sözde soru sözcüğü.*

1. **Kimdür** ol ḫāḳān-ı aʿẓam yaʿni Sulṭān Bāyezīd / Ḥaşre dek bulsun cihān rūyında ʿömr-i bī-ḥisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 20). [kimdür, -dür]*
2. **Kimdür** ol Sulṭān Aḥmed kim cihān ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [kimdür, -dür]*
3. **Kimdür** ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [kimdür, -dür]*
4. **Kimdür** ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Salṭanat taḫtında olsun ḥaşre dek ʿömri mezīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [kimdür, -dür]*

kim ne dir ise disün: *Kim ne derse desin, kimsenin dediğini umursamadan, kulak arkası ederek.*

1. Ḫūblaruñ mihrini Mihrī ölürüz terk itmezüz / **Kim ne dir ise disün** biz olamazuz yārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 6). [kim ne dir ise disün,]*
2. Ḳatl it nefsüñi ḫoş fāriġ ol / **Kim ne dir ise disün** sen ṣādıḳ ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 21). [kim ne dir ise disün,]*

kim ola: *Her kim, kim ki, kim olursa olsun.*

1. Ol kāmyāb Şāh Süleymāna ṣıdḳ ile / **Kim ola** k itmeye ʿīd dil ü cānı niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [kim ola,]*

kime: *Bazılarına, belgisiz zamir.*

1. İçirür çarḫ elinden ʿādetidür / **Kime** şerbet kime zehri zamāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 5). [kime,]*
2. İçirür çarḫ elinden ʿādetidür / Kime şerbet **kime** zehri zamāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 5). [kime,]*

kimesne: *Kimse, belgisiz zamir.*

1. Bī-ḳadre bu cihānda **kimesne** göñül virüp / Mihrī senüñ gibi emegi yele gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 5). [kimesne,]*
2. Cihānda çoḳ durur ammā belākeş ʿāşıḳlar / **Kimesne** uġramadı āh u zāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [kimesne,]*
3. Ayruḳ **kimesne** beñzeyemez ḳadr-i cāhuña / Ḫatm oldı sende ʿādet-i erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 10). [kimesne,]*
4. Vaḳt-i bahār irüp ḳomadı dilde ẕerre ġam / Bu demde ġam **kimesneye** lāyıḳ olur mı hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [kimesneye, -y, -e]*

kimi: *Kimi, bazısı, belgisiz zamir.*

1. Çiçekler vecde gelmiş eylemiş cūş / **Kimi** serḫoş olmış kimi ḫāmūş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 29). [kimi,]*
2. Çiçekler vecde gelmiş eylemiş cūş / Kimi serḫoş olmış **kimi** ḫāmūş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 29). [kimi,]*
3. Kimi keldür kimi kördür kimi sāḳıt bularuñ / **Kimlere** ḳıldı muṣāḥib bizi devrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [kimi,]*
4. Kimi keldür **kimi** kördür kimi sāḳıt bularuñ / Kimlere ḳıldı muṣāḥib bizi devrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [kimi,]*
5. Kimi keldür kimi kördür **kimi** sāḳıt bularuñ / Kimlere ḳıldı muṣāḥib bizi devrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [kimi,]*
6. Ferş-i zeberced üstine ḳuruldı ḫaymeler / Gūyā kimisi zer **kimi** sīmden ḥışārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 7). [kimi,]*
7. Ferş-i zeberced üstine ḳuruldı ḫaymeler / Gūyā **kimisi** zer kimi sīmden ḥışārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 7). [kimisi,]*

kimse: *Kişi, birey, şahıs anlamlarında belgisiz zamir.*

1. Cān u dilden oldı bir mehrūya Mihrī mübtelā / Cānıdur bir **kimsenüñ** kim adını olmaz dimek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [kimsenüñ, -nüñ]*
2. İnanmaz idüm **kimseye** öldüm dise el-ḫaḳ / Yalan dilüñe aldanup ey yār inandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [kimseye, -y, -e]*

kimse: *Hiç kimse anlamında belgisiz zamir.*

1. ʿĀlemi ġarḳ eyler iseñ **kimse** silmez yaşuñı / Ṣoñra ger ḳan aġlar iseñ günde biñ kez zār zār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [kimse,]*
2. Ḫāce vuṣlat ḳapusın **kimse** çün āsān açamaz / ʿÖmr naḳdin virelüm vaṣlı yolında çürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [kimse,]*
3. Şādam ol dilber dimiş kim **kimseye** raḥm itmezem / Mihrī gibi bir belākeş derdmendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [kimseye, -y, -e]*
4. Vaṣlın isterseñ i dil dilber ġamıyla ḫurrem ol / **Kimseyi** gūş itme benüm böyle pendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [kimseyi, -y, -i]*
5. **Kimseler** bencileyin ʿaşḳa giriftār olmasun / Kimsenüñ bencileyin sevdügi aġyār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 1). [kimseler, -ler]*
6. Kimsenüñ yāri gözinden dūr olup yād olmasun / **Kimseler** ġam ḫānesinde çār u nāçār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 2). [kimseler, -ler]*
7. **Kimseler** dil-ḫaste olup düşmesün yārdan cüdā / Kimsenüñ şehrinde ʿālem gözine ṭār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 3). [kimseler, -ler]*
8. Kimselerüñ gül gibi yāri yüzine gülmesün / **Kimseler** bülbül gibi feryād idüp zār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 4). [kimseler, -ler]*
9. **Kimselerüñ** gül gibi yāri yüzine gülmesün / Kimseler bülbül gibi feryād idüp zār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 4). [kimselerüñ, -ler, -üñ]*
10. Kimseler bencileyin ʿaşḳa giriftār olmasun / **Kimsenüñ** bencileyin sevdügi aġyār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 1). [kimsenüñ, -nüñ]*
11. **Kimsenüñ** yāri gözinden dūr olup yād olmasun / Kimseler ġam ḫānesinde çār u nāçār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 2). [kimsenüñ, -nüñ]*
12. Kimseler dil-ḫaste olup düşmesün yārdan cüdā / **Kimsenüñ** şehrinde ʿālem gözine ṭār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 3). [kimsenüñ, -nüñ]*
13. **Kimse** cihānda müddeʿiye boynın egmesün / Muḥtāc itme Mihrīyi yā Rab muḫannede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 8). [kimse,]*
14. Göz gördi göñül bildi ki ben küşte-i ʿaşḳam / **Kimse** baña raḥm itmedi bilişde görişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 3). [kimse,]*
15. Hem-dem olmasun İlāhī āh u efġān **kimseye** / Maḥrem olmasun cihānda zār u giryān kimseye

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [kimseye, -y, -e]

16. Hem-dem olmasun İlāhī āh u efġān kimseye / Maḥrem olmasun cihānda zār u giryān **kimseye** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [kimseye, -y, -e]*
17. Devr-i ḥüsnüñdür bugün sāyeñde ḫoş gör ʿāşıḳı / Bāḳi ḳalmaz dostum bil kim bu devrān **kimseye** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [kimseye, -y, -e]*
18. Ḳorḫaram aġyār bir gün yār kūyından beni / Sürdüre cennetden uymasun bu şeyṭān **kimseye** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 4). [kimseye, -y, -e]*
19. Mihrümi terk eylemiş Mihrī dimişsin dostum / İtmegil billāh nā-ḥaḳ yere bühtān **kimseye** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 5). [kimseye, -y, -e]*
20. Bülbül aġlar gül içün ḫār miyānını ḳocar / Virmesün **kimselere** dünyede nāçārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 3). [kimselere, -ler, -e]*
21. Vireli ʿadlüñ eliyle ʿāleme luṭfuñ maʿāş / Şiddetinden rūzgāruñ **kimse** çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 12). [kimse,]*
22. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür bugün ʿālemde kim / Devleti devrinde hergiz **kimse** çekmez infiʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 4). [kimse,]*
23. ʿAḳl-ı kül şākird-i ṭıfl-ı mektebi reʾyindedür / **Kimse** itmez ol şehüñ keyfiyyetinden ḳīl u ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 11). [kimse,]*
24. Sen özüñi ḳayur ḫalḳuñ günāhın aġlama zāhid / Günāhı **kimsenüñ** senden ṣorılmaz söyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [kimsenüñ, -nüñ]*
25. Sāyesinde ḫoş geçer ḫalḳ-ı cihān mīr ü gedā / Devleti devrinde hergiz **kimse** çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [kimse,]*
26. Zülfüñe ṭolaşdı dil murġı didüm dilber didi / Key ḫaẕer ḳıl **kimse** ḳurtulmaz bu bendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [kimse,]*
27. Dāmen-i dilberden olalı başuma tāclıḳ / Ḥamdülillah **kimseye** göstermedüm muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 1). [kimseye, -y, -e]*
28. Olmasun aġyār ile yāri İlāhī **kimsenüñ** / Arṭmasun günden güne derd ile āhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [kimsenüñ, -nüñ]*
29. Olmasun aġyār ile yāri İlāhī kimsenüñ / Arṭmasun günden güne derd ile āhı **kimsenüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [kimsenüñ, -nüñ]*
30. Giceler ney gibi nālān eylerem gündüz fiġān / Olmasun bencileyin ḥāli İlāhī **kimsenüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 2). [kimsenüñ, -nüñ]*
31. Āsitānından beni menʿ itme nāṣiḥ dilberüñ / Kaʿbeye yüz süricek ḳalmaz günāhı **kimsenüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 3). [kimsenüñ, -nüñ]*
32. Zāhidā ʿayb eyleme dil virdügüm dilberlere / Olmamaḳ bunlara olur mı nigāhı **kimsenüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 4). [kimsenüñ, -nüñ]*
33. Ḥüsn iline şāh olalıdan yaḳar dil şehrini / Böyle ẓālim olmasun hiç pādişāhı **kimsenüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [kimsenüñ, -nüñ]*
34. Gāh zülfi ḥāʾil olur ruḫlarına geh ḫaṭı / Ḳalmasun Mihrī seḥāb içinde māhı **kimsenüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [kimsenüñ, -nüñ]*
35. Hem-demüm āhum olupdur mūnisüm gözüm yaşı / **Kimse** bilmez ḥālümi derdüm nihāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 2). [kimse,]*

kimse: *Herhangi bir kişi, belgisiz zamir.*

1. Tīġ-ı ḳahr ile deler çün şerhā şerhā sīnemi / Bir naẕar ḳılsa gözi ucıyla cānān **kimseye** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 3). [kimseye, -y, -e]*

kimsene: *Hiç kimse, belgisiz zamir.*

1. Ḍarbet-i şemşīrine ṭāḳat getürmez **kimsene** / Ḥażret-i şehzādeye cemᶜ olsa ᶜālem ḫusrevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 4). [kimsene,]*

kimyā: *Bir maddenin yapısını oluşturan; çok değerli.*

1. Ayaġuñ ṭopraġı olmaḳ şehā devlet nişānıdur / Velī ben ḫāk **kimyā** cevheri olmaḳ ne şānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 1). [kimyā,]*

kimyā: *Bir maddenin temel yapısını oluşturan bileşenler; huy, kişilik, karakter.*

1. İşüñ altun itmek isterseñ yüzüñ zer eylegil / Ṭālib-i iksīr-i ᶜaşḳ ol **kīmyāsı** özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 5). [kīmyāsı, -sı]*

kimyā-naẓar: *Derin bakışlı, özü gören bakışa sahip.*

1. Nᵓola ey **kimyā-naẓar** luṭfuñla olsañ destgīr / Pāymāl olup Amāsiyyede olmışdur türāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 26). [kimyā-naẓar,]*

kīn: *Öç almayı amaçlayan gizli düşmanlık.*

1. Gözüm yaşını ḳan itdüñ beni bī-ᶜaḳl u cān itdüñ / Velī ben ḫasteden ey dost hergiz kesmedüñ **kīnüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [kīnüñ, -üñ]*
2. Cān içinde ṣaḳladum mihrüñ elif gibi senüñ / Gitmedi bilmem nedür cürmüm senüñ benden **kīnüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [kīnüñ, -üñ]*

kirāmen kātibīn: *İnsanların iki tarafında bulunan, onların sevaplarını ve günahlarını yazmakla görevli olan yazıcı melekler.*

1. Ḫāṭṭuñ inşāsın ḫadüñ üstinde kim yazdı ᶜaceb / Kim **Kirāmen Kātibīn** olmış durur ḫayrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 10). [kirāmen kātibīn,]*
2. Görseler bu noḳṭa-i ḥüsnüñ **Kirāmen-kātibīn** / Diyeler kim Allah Allah böyle inşā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 3). [kirāmen-kātibīn,]*

Kird-gār: *Kudret sahibi, yaratıcı Allah.*

1. Yine eyyām-ı bahār irdi bezendi her diyār / Ḳıldı āfāḳı şükūfeyle müzeyyen **Kirdgār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 1). [kirdgār,]*
2. Ḳudret eliyle gör yine reyḥānī ḫaṭları / Yazdı yeşil varaḳlara kᵓ ol **Kirdgārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 3). [kirdgārdur, -dur]*

kirpük: *Göz kapağındaki kıllardan her biri.*

1. Cārūb olur **kirpüklerüm** bāzāra gitdükçe ḫabīb / Ṣular gözümüñ yaşları rāhını dükkānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 3). [kirpüklerüm, -ler, -üm]*
2. Ḳurdurdı hemān gözlerine ḳaşları yayın / **Kirpükleri** oḳların atup baġrumı deldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 2). [kirpükleri, -leri]*
3. **Kirpügi** oḳların atmaġa göñül pūtesine / Bu gözi āhunuñ ebrū-yı kemānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 4). [kirpügi, -i]*

kisvet-i lā ilāhe illallāh: *Tevhid (La ilahe illallah) elbisesi; tapılacak tek varlık olan Allah'ın birliğini kabul ve tasdik etme.*

1. Ehl-i tevḥīde tāc-ı devletdür / **Kisvet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 17). [kisvet-i lā ilāhe illallāh,]*

kişi: *İnsan, kimse, şahıs.*

1. Mihrī mihrin bularuñ göremez illā ki raḳīb / Neyleyelüm **kişiye** her işi ṭāliᶜdür iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [kişiye, -y, -e]*

2. Derdā vü dirīġā **kişinüñ** sevgülü yāri / Yanından ırağ olduġı bir ān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 3). [kişinüñ, -nüñ]*
3. **Kişiye** ẓulm begüm pādişāhı eyleyicek / Kimüñ ḳapusına varsa ider şikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 8). [kişiye, -y, -e]*
4. Düşmen ḳamu **kişiye** raḳīb oldı ʿāḳıbet / Gör ṭāliʿüm ki baña ḥabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [kişiye, -y, -e]*
5. Kemāliyle **kişi** ger bulsa ʿizzet / Cihānda çekmez idi ehl-i ẕillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 14). [kişi,]*

kişver: *Başkent, merkez; padişah, sultan.*

1. Şol dilrübā ki ḥüsn ilinüñ **kişveri** geçer / Bir şehdür ol ki cān u göñül leşkeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [kişveri, -i]*

kitābet: *Kompozisyon, tahrir.*

1. Egerçi yazamadum ḥüsnüñüñ **kitābetini** / Velīk çoḳ oḳumuşam cemālüñ āyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 1). [kitābetini, -i, -n, -i]*

kitāp: *Herhangi bir konuda mensur veya manzum olarak yazılmış ve basılmış olan eser; ilim, bilgi.*

1. Ol muṭavvel luṭfınuñ olmaz maʿānīsi beyān / Arasañ cümle **kitābı** faṣl faṣl u bāb bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 17). [kitābı, -ı]*

kitāp: *Herhangi bir konuda mensur veya manzum olarak yazılmış ve basılmış olan eser; ilim, bilgi; Sultan Bayezid'in yüzü.*

1. Mekteb-i reʾyinde ebced ṭıflıdur bil şübhesiz / Görmese ḥüsni **kitābından** ulüʾl-ebṣār bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 16). [kitābından, -ı, -n, -dan]*

ḳo-: *Bırakmak, vazgeçmek, terketmek.*

1. Düşdüm ayaḳlara elden ḳomadum yār etegin / Gerçi yārüm **ḳomadı** bir nefes aġyār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 1). [ḳomadı, -ma, -dı]*
2. Yüzüme güldügi çün şişlere ṣancar güli ḫār / Nidelüm ol ḫo **ḳomaz** ḳandasa aġyārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [ḳomaz, -maz]*
3. Vaḳt-i bahār irüp **ḳomadı** dilde ẕerre ġam / Bu demde ġam kimesneye lāyıḳ olur mı hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [ḳomadı, -ma, -dı]*
4. Ḫoş gör bu demi kim virür ol rūḥa fütūḥı / Bir ẕerre demāġuñda **ḳomaz** ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [ḳomaz, -maz]*
5. Żaʿf-ı ġam-ı hecrüñle **ḳo** ölsün yeridür / Dil-i āşüfte ki cānā aña pend itmedi kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 15). [ḳo,]*
6. ʿAynuñ dil ü cānlar mı **ḳodı** ʿālemde / Kʾ itmedi ġamzelerüñ tīri ile anı şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [ḳodı, -dı]*
7. Ẓulmet-i ġamda **ḳodıysa** seni yārüñ ġam yime / Bulınur Mihrī cihāndur yine bir mehrū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [ḳodıysa, -dı, -y, -sa]*
8. Yaḳdı yandurdı şehā teşne dili ġayret odı / Ẓulmet-i ġamda **ḳoma** Ḫıżr ola hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 4). [ḳoma, -ma]*
9. **Ḳo** bizi mehrūlaruñ mihriyle var sen fāriġ ola / Nāṣiḥā itmez eṣer rüsvā-yı ʿaşḳ olana pend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [ḳo,]*
10. Mihrī bülbül gibi efġānuñı dilden **ḳoma** kim / Lāle ḥaddinde anuñ çün gül-i ḫandān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [ḳoma, -ma]*
11. Bugün ḳorḳutma sen nāṣiḥ caḥīmüñ irte nārından / Kerem ḳıl başum aġrıtma **ḳo** ḳīl ü ḳāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [ḳo,]*
12. Yüzime baḳma raḳībüñ sözi ile **ḳo** beni / Öleyüm çekmeyeyüm minnetini anuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 4). [ḳo,]*
13. **Ḳo** yüzleri aġ olmasun ol ḥīzlerüñ kim / ʿUşşāḳı ḳor iḥsānları aġyāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 2). [ḳo,]*

14. Ḳo yüzleri aġ olmasun ol ḥīzlerüñ kim / ʿUşşāḳı **ḳor** iḥsānları aġyāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 2). [ḳor, -r]*
15. Mihrī mücrimleri ṭamuda **ḳomaz** / Şefḳat-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 18). [ḳomaz, -maz]*
16. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ kʾ eşʿārınuñ maʿnāsı var / Sen aralıḳda i Mihrī **ḳo** ḳurı sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [ḳo,]*
17. Gör ne yüz gösterdi bu zülf-i semen-sālar bize / **Ḳodı** biñ derd ü ġam-ı hecr ile sevdālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [ḳodı, -dı]*

ḳo-: *Bırakmak, izin vermek.*

1. Ben gedāsını **ḳomazlar** yüz sürem dergāhına / Pādişāhuñ āsitānında yasaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 3). [ḳomazlar, -maz, -lar]*
2. Bugün gülşen-i ḥüsnüñde **ḳo** efġān idelüm / Yaraşur ṣaḥn-ı çemende k ide feryād hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 2). [ḳo,]*
3. Nʾola ol rūḥ-ı revānum **ḳosa** iḥsānlar idüp / Ḫāk-i pāyine yüzüm sürmege bir kerrelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 3). [ḳosa, -sa]*

ḳo-: *Bırakmak, akıtmak, dökmek.*

1. Bu eşk-i seyl-i Ceyḥūnum **ḳo** baḥr-ı Nīl olsun kim / Kenārumda ḳadüñ gibi sehī serv-i revān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [ḳo,]*

ḳo-: *Bırakmak; saçmak; feda etmek.*

1. Ḫāk-i rehüñe ḳılmaġa īsār şükūfe / Sebz üzre **ḳodı** sīm ü zer esbāb müheyyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 16). [ḳodı, -dı]*

ḳo-: *Bırakmak, engel olmamak.*

1. Loḳma loḳma **ḳo** yesünler etimüz her demde / Rāżıyuz tek her uyuz it yimesünler aşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 5). [ḳo,]*
2. Gün cemālüñle münevver olmış iken cān u dil / Ẓulmet-i ġamda **ḳoma** Mihrīyi māhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [ḳoma, -ma]*
3. Çeşm-i pür-efsūn ile diller **ḳomaz** bend itmedük / Sihr ile beñzer cihānı bu iki cādū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [ḳomaz, -maz]*
4. Tīr-i müjeñi cānā atsun **ḳo** kemān-ebrūñ / Eyler bu dil ü cānum ol tīr ü kemāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [ḳo,]*
5. Ney gibi iñle derūnuñdan **ḳo** bülbül nālesin / Ḳumrı gibi dost dost di eyleme dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [ḳo,]*
6. Çenberin çarḫuñ yaḳar nār-ı şerārum dostum / ʿĀlemi ẓulmetde **ḳor** dūd-ı siyāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 4). [ḳor, -r]*
7. Ġoncalar bezmine ol zāġ raḳībi **ḳomasun** / Diyelüm gülşeni bülbüllere her dem ḳorusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 5). [ḳomasun, -ma, -sun]*

ḳo-: *Boşvermek, kendi haline bırakmak, ilgiyi kesmek.*

1. Seveni sevmez ü bunlar ha sever sevmeyeni / **Ḳo** bu maḥbūblaruñ dünyede bī-ʿārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [ḳo,]*

ḳo-: *Koymak, yaraya tuz ekmek; acı vermek, üzmek.*

1. Sen ciger zaḫmına her demde ṭurup ek nemegi / Ben diyem **ḳomaya** ḥaḳḳı var ise nānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 3). [ḳomaya, -ma, -y, -a]*

ḳo-: *Bir durumun içinde bırakmak, durumun devam etmesini sağlamak; sevgilinin aşığın hayallerinde, sözlerinde kalmaya devam etmesi.*

1. Geh şānededür zülfüñ ü geh fikri dilümde / El-ḳıṣṣa bu miskīni **ḳoduñ** dilde vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [ḳoduñ, -du, -ñ]*

ḳo-: *İzin vermek, engel olmamak, işine karışmamak.*

1. Ṣūfī ḳatuñda ḫūbları sevmek günāh ise / Sen fāriġ ol **ḳo** ben yanayın ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [ḳo,]*

ḳo-: *Boşvermek, dikkate almamak.*

1. Raḳîbe laʿl-i nābuñ ṣun **ḳo** ʿāşıḳ / Ciger ḳanını içsün ḳana ḳana *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 4). [ḳo,]*

ḳo-: *Bırakmak, bir kenara koymak.*

1. **Ḳo** zülfi ḳışşasın oḳı cemāli muṣḥafını / Götürmek ister iseñ cān u dil ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [ḳo,]*

ḳo-: *Maruz bırakmak, terk etmek.*

1. **Ḳomayalum** hele var āh-ı seḥergāha seni / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 2). [ḳomayalum, -ma, -y, -alum]*

ḳo-: *Bırakmak, sürmek, devam etmek, var olmak.*

1. Bir şehen-şāh-ı cihāndur bī-naẓīr ü bī-bedel / Bir naẓar ḳılsañ **ḳomaz** cānda melāmet dilde ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [ḳomaz, -maz]*

ḳo: *Bırak, izin ver anlamlarında emir sözü.*

1. Dil ʿandelîbi derd ile ḳılsun **ḳo** nāleler / Çün ḳarşusında sencileyin gülʿiẓār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 18). [ḳo,]*

ḳoca-: *Kucaklamak, sarmak.*

1. Kim **ḳocar** mūy-miyānuñı kemerden ġayri / Kim öper leblerüñi sāġar-ı zerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 1). [ḳocar, -r]*

ḳolını boynuña ḫamā'il ḳıl-: *Kolunu boynuna dolamak, sarılmak, sıkı sıkı sarmak.*

1. **Ḳılduḳça ḫamā'il ḳolını boynuña** aġyār / Zülfüñ gibi ben göñli perīşānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 5). [ḳolını boynuña ḫamā'il ḳıl-,]*

ḳorḫ-: *Korku duymak, kaygıya düşmek, endişelenmek.*

1. **Ḳorḫaram** aġyār bir gün yār kūyından beni / Sürdüre cennetden uymasun bu şeyṭān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 4). [ḳorḫaram, -ar, -am]*
2. Ḫaddüñi görüp **ḳorḫaram** āh itmege cānā / Zīrā bu hevādan nice güller şolayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 3). [ḳorḫaram, -ar, -am]*

ḳorḫut-: *Korkutmak, korkmasına sebep olmak; kaygıya düşürmek, gözdağı vermek.*

1. **Ḳorḫutma** beni nār-ı caḥīm ile i nāṣiḥ / Āhum şererinden yanar odlara cehennem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 2). [ḳorḫutma, -ma]*

ḳorḳ-: *Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinden dolayı tedirginlik duymak, endişelenmek, ürkmek.*

1. Lebleriüñe beñzerem didügiçün bād-ı ṣabā / Ġoncanuñ çāk ideli aġzın ḳatı **ḳorḳar** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 23). [ḳorḳar, -ar]*
2. Ḫaddüñi görüp **ḳorḳaram** āh itmege nāgāh / Āhumla yana dāʾire-i çarḫ-ı muʿallā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 32). [ḳorḳaram, -ar, -am]*
3. Gitmege ʿazm eylemişsin āh şāhum gitme gel / **Ḳorḳaram** kim saña teʾsīr ide āhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [ḳorḳaram, -ar, -am]*

ḳork-: *Çekinmek, cesaret edememek.*

1. ʿİlm-i ʿaşḳı biz i Mihrī şöyle taḥṣīl eyledük / Şimdi her ʿāşıḳ bizümle itmege **ḳorḳar** baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [ḳorḳar, -ar]*
2. **Ḳorḳaram** laʿl-i lebinüñ ḫaberin söylemege / Nāgehān genc-i nihāndan yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 3). [ḳorḳaram, -ar, -am]*
3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıçün bir naẓar ḳıl ḥālüme / Ḥaḳḳı ḥāżır gör begüm **ḳorkmazsañ** andumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 6). [ḳorkmazsañ, -maz, -sa, -ñ]*

ḳork-: *Kaygılanmak, endişelenmek.*

1. **Ḳorḳaram** vaṣluña daḫi geleler el ḳaralar / İtdiler ʿāşıḳ-ı şūrīdelerüñ ʿaşḳuñı pāy *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 4). [ḳorḳaram, -ar, -am]*

ḳorḳu: *Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin oluşturduğu tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe.*

1. Ol cihāngīr-i zamānuñ görse tīġı lemʿasın / **Ḳorḳusından** kendüzini bilmeye Efrāsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 11). [ḳorḳusından, -sı, -n, -dan]*

ḳorḳut-: *Korkmasına sebep olmak, kaygıya düşürmek.*

1. Bugün **ḳorḳutma** sen nāṣiḥ caḥīmüñ irte nārından / Kerem ḳıl başum aġrıtma ḳo ḳīl ü ḳāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [ḳorḳutma, -ma]*

ḳoru-: *Bir kimseyi veya bir şeyi dış etkilerden, tehlikeden, kötü kişilerden uzak tutmak.*

1. Ġoncalar bezmine ol zāġ raḳībi ḳomasun / Diyelüm gülşeni bülbüllere her dem **ḳorusun** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 5). [ḳorusun, -sun]*

Kosṭanṭini: *İstanbul şehrinin eski adı.*

1. Geçmiş ki ḥayıf Mihrī Amāsiyyede ʿömrüñ / **Ḳosṭanṭinide** ʿāḳil iseñ gitme ḳal imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 7). [ḳosṭanṭinide, -de]*

ḳoy-: *Bırakmak, vazgeçmek, terk etmek.*

1. Açalum ʿaşḳ hevāsıyla bu dil yelkenini / Çekelüm lenger-i hicrānı **ḳoyalum** ġamı da *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 4). [ḳoyalum, -alum]*
2. Terk eyle seni terk ideni sen daḫi Mihrī / Aġyāra **ḳoyup** seni o bī-ʿar giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [ḳoyup, -up]*

ḳoy-: *Bırakmak, salıvermek.*

1. Cān almaġ ile mi **ḳoyalar** seni ḫūblar / Ey Mihrī ḳatlan aḫı daḫi saña nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [ḳoyalar, -a, -lar]*
2. Ḫārı elden ḳoyalum cān virelüm gül yolına / Ḳaçan ise gidecekdür **ḳoy** a gitsün başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 3). [ḳoy,]*

ḳoyun ḳurd ile yürürler: *Ezeli düşmanlar bile dost olmuştur, anlaşmazlıklar ortadan kalkmıştır. Huzur ve güven ortamı oluşmuştur.*

1. Nice Cemşīd-i ʿālemdür görüñ kim ʿadl-i devrinde / **Ḳoyun ḳurd ile yürürler** zihī ḫoş zindegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 21). [ḳoyun ḳurd ile yürürler,]*

kör: *Gözleri görmeyen, ama.*

1. Kimi keldür kimi **kördür** kimi sāḳıt bularuñ / Kimlere ḳıldı muṣāḥib bizi devrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [kördür, -dür]*

ḳubbe-i mīnā: *Gökyüzü.*

1. Olduḳça bahār ile müzeyyen ḳamu ʿālem / Ṭurduḳça zemīn ile zamān **ḳubbe-i mīnā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 33). [ḳubbe-i mīnā,]*

ḳudret: *Kuvvet, güç, tâkat, iktidar.*

1. **Ḳudretinden** gör ki Ṣāniʿ nice gösterdi ʿayān / Ḫākden berg-i semen lāle şecerden ḫār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [ḳudretinden, -i, -n, -den]*

ḳudret eli: *Allah'ın yaratma gücü.*

1. **Ḳudret eliyle** gör yine reyḥānī ḫaṭları / Yazdı yeşil varaḳlara kʾ ol Kirdgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 3). [ḳudret eli,]*

ḳudret-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın gücü ve kuvveti; güç ve kuvvet sahibi Allah (el-Kadir, el-Kaviy); La İlahe İllallah zikrinin verdiği güç.*

1. Yazdı cān levḥasında bismillāh / **Ḳudret-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 1). [ḳudret-i lā ilāhe illallāh,]*

ḳudret-i naḳḳāş: *Allah'ın nakşetme, yarattıklarını süsleyip bezeme gücü ve kuvveti.*

1. Her levḥa-i berg üzre nice dürlü ḳalemler / Yazdı yüri ḳıl **Ḳudret-i Naḳḳāşı** temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 3). [ḳudret-i naḳḳāş,]*

kūh: *Dağ, cebel, dağlık arazi.*

1. Düşmişüz āḫū gözüñ sevdāsına Mecnūn-veş / Mesken olmışdur ḳamu bu **kūh** u şaḥrālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 4). [kūh,]*

kūh-ı elburz: *Elburz Dağı (Kafkas sıradağlarının en yükseğidir. Efsanevi Kaf Dağı da aynı isimle anılır.).*

1. Günāhum ṣıġmaya dünyāya düpdüz / Götürmez ẕerresini **kūh-ı Elburz** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [kūh-ı elburz,]*

kuḥl-i ṣıfāhān: *Isfahan sürmesi (İyi bir sürme çeşididir. Kolay parçalanır ve parlaktır.); sevgilinin ayak bastığı toprak.*

1. Getürdi ṣabā peyki cilā ḫāk-i rehüñden / Tā gözlerüme **kuḥl-i Ṣıfāhān** yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 4). [kuḥl-i ṣıfāhān,]*

kūhsār: *Dağlık arazi; her şeyden mahrum kalmış, çaresiz kişiler.*

1. Ser-cümle döndi cennete ṣaḥrā yüzi tamām / Mā-i maʿīn aḳıdup ider **kūhsār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 6). [kūhsār,]*

kūhsār: *Dağlık arazi; her şeyden mahrum kalmış, zavallı kimseler, aşıklar.*

1. Çevresinde dāyire çekmişdür anuñ **kūhsār** / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 16). [kūhsār,]*

ḳul: *Köle, esir, tutsak; aşık, seven.*

1. Benden çevürür yüzini cānān ne ḳolaysuz / Meyl itmedügi **ḳulına** sulṭān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 1). [ḳulına, -ı, -n, -a]*

ḳul: *Allah'a göre insan, abd.*

1. Devlet bulmaḳ isterseñ i **ḳul** / Emrile ol pādişāhuñ her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 8). [ḳul,]*

ḳulaḳtan ʿāşıḳ ol-: *Başkalarından hakkında bir şeyler duyarak, yüzünü görmeden sevmek.*

1. **Ḳulaḳdan olmışıduḳ** gerçi **ʿāşıḳ** / Bi-ḥamdillah ki ḫoş gösterdi Ḫālıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 1). [ḳulaḳdan ʿāşıḳ ol-,]*

ḳulzüm: *Okyanus, deniz; büyük, yüce; mana okyanusunun içinde bir okyanus.*

1. Ne şāʿir kāmil-i irfān imiş bu / Ne **ḳulzüm** lücce-i ummān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 1). [ḳulzüm,]*

ḳumrı: *Güvercin familyasından olup eşine sadakatiyle bilinen kuş türü.*

1. Ben **ḳumrı** gibi dost dirüm ṣubḥ olınca āh / Ol ḫoş raḳīb ile ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [ḳumrı,]*
2. Ney gibi iñle derūnuñdan ḳo bülbül nālesin / **Ḳumrı** gibi dost dost di eyleme dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [ḳumrı,]*
3. Düzetmiş ṭūti **ḳumrı** çengine çeng / Nevāda sāza ṭutmış ḳuşlar āheng *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 21). [ḳumrı,]*

kur-: *Tesis etmek, oluşturmak, kurmak; lale çiçeğinin açması.*

1. **Ḳurardı** üstine ḫayme-i vāla / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 18). [ḳurardı, -ar, -dı]*

kur'ān: *Hz. Muhammed'e gönderilen, Allah'ın buyruklarını içeren, müslümanlığın temel kitabı; sevgilinin güzellik unsurları (kaş, göz, kirpik, dudak ...).*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol demde ezber şübhesiz **Ḳur'ān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [ḳur'ān,]*

kur'ān: *Hz. Muhammed'e gönderilen, Allah'ın buyruklarını içeren, müslümanlığın temel kitabı; sevgilinin yüzü.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi zülfüñden su'āl itmiş raḳīb / Eylemek cā'iz midür **Ḳur'āndan** küffār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 4). [ḳur'āndan, -dan]*

ḳur'ān ehli: *Kur'an'ı bilen, okuyan, anlayan kimse; aşık, seven.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi ezber oḳuram şey'lillāh / Ḳapuña geldi vir iḥsānuñı **Ḳur'ān ehli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 4). [ḳur'ān ehli,]*

ḳurbān: *Bir uğurda feda edilecek olan; sevgiliye feda edilen gönül, can, beden.*

1. ʿĪd-i vaṣl irse ḳaçan her kişi **ḳurbānın** sürür / Boynuma ṭaḳsañ n'ola cānā kemend-i zülfüñi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 2). [ḳurbānın, -ı, -n]*
2. Dili virdüm yalıñuz ṣanma saña cān biledür / Dil nedür cān daḥi cānā saña **ḳurbān** biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [ḳurbān,]*

ḳurbān: *Canını feda eden, ölümü göze alan.*

1. Gerçi ʿīd-i vaṣlına **ḳurbān** idi Mihrī anuñ / Līk teslīm itdi yāre cānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 6). [ḳurbān,]*

ḳurbān ḳıl-: *Bir uğurda feda etmek.*

1. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür Mihrī **ḳıl** imdi cānuñı **ḳurbān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [ḳurbān ḳıl-,]*

kurbān ol-: *Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, canından vazgeçmek.*

1. Didi Kaʿbe kūyumuñ itseñ ṭavāfın ṣıdḳ ile / ʿĪd-i vaṣlımuñ hemān **ḳurbānı ol** didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 3). [ḳurbān ol-,]*
2. Ben kemān-ebrūların göreli **ḳurbān olmışam** / Ġamzesi tīrine sīnem itmişem omaclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 4). [ḳurbān ol-,]*
3. Ḳaşları yāsına **ḳurbān olayın** ġamzesine / İtdügüm cānı nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 4). [ḳurbān ol-,]*
4. Her cān ki vaṣlı ʿīdine **ḳurbān olur** anuñ / Bulur saʿādeti vü olur baḫtiyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 13). [ḳurbān ol-,]*

ḳurbān ol-: *Ölmek, canını feda etmek; bir kimse uğruna üzüntü, ızdırap çekmek.*

1. Bülbül gibi **ḳurbān olayın** ḫār-ı cefāda / Sen ruḫları gül ṣūreti gülzār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 2). [ḳurbān ol-,]*

ḳurbān-āşūb: *Kurban olmak için birbiriyle yarışan; canını feda etmekten çekinmeyen.*

1. Cānlardı buña ḳurbān baḳmazdı yüze bir ān / ʿĀşıḳları hep **ḳurbān-āşūb** idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 4). [ḳurbān-āşūb,]*

ḳurbān-ı cān it-: *Canını feda etmek, ölmek, bir değer veya kimse uğruna can vermek.*

1. Merve ḥaḳı ṣafāsın anuñ ol bilür hemān / ʿAşḳı yolında ṣıdḳ ile **ḳurbān-ı cān ide** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 4). [ḳurbān-ı cān id-,]*

ḳurbānı ol-: *Birisi uğruna canını feda etmek.*

1. Her cān şehā ki **olmaya ḳurbānı** ḥüsnüñüñ / Taḫḳīḳ belki āḫir anuñ yeri nārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [ḳurbānı ol-,]*

ḳurbān-şekil: *Dinin buyruğunu veya bir adağı yerine getirmek için kesilen hayvan gibi.*

1. ʿĪd-i vaṣlūña irürsem eger ey māhliḳā / Ḳılayın cānı fedā yoluña **ḳurbān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 25). [ḳurbān-şekil,]*

ḳurbet-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın yakınlığı; kullarına çok yakın olan Allah (el-Karîb); Lailahe illallah zikrinin Allah'a yakınlaştırıcı etkisi.*

1. İledür Ḥaḳḳa seni bir demde / **Ḳurbet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 6). [ḳurbet-i lā ilāhe illallāh,]*

ḳurdur-: *Kullanılabilir, hazır hale getirmek.*

1. **Ḳurdurdı** hemān gözlerine ḳaşları yayın / Kirpükleri oḳların atup bağrumı deldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 2). [ḳurdurdı, -dı]*

ḳurı: *Boş, gereksiz, faydasız.*

1. Şimdiden girü cihān ḫūblarınuñ varına yuf / **Ḳurı** daʿvālar ile itdügi iḳrārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 1). [ḳurı,]*
2. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ kʾ eşʿārınuñ maʿnāsı var / Sen aralıḳda i Mihrī ḳo **ḳurı** sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [ḳurı,]*

ḳurı: *Kuru, rahatsız edici, konforlu olmayan.*

1. Sen ey Necātī ister iseñ būriyā döşek / Yār işigünde Mihrīye bir **ḳurı** cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [ḳurı,]*

ḳurı: *Faydasız, beyhude, boş; karşılığı olmayan.*

1. Baş ḳoşup zülfüñe Mihrī **ḳurı** sevdālarla / Yel gibi yeldi yoluñda yele virdi emegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 6). [ḳurı,]*

ḳurı lāf: *Boş söz, aslı olmayan laf, lakırdı.*

1. **Ḳurı lāf** ile cihānı bize güldürmeyelüm / Sırr ile işleyelüm her işi bitsün işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 4). [ḳurı lāf,]*

ḳurtar-: *Müşkilini gidermek, zor bir durumdan bir kimsenin çıkmasını sağlamak; huzura kavuşturmak.*

1. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe aṣ **ḳurtar** ol miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [ḳurtar,]*
2. Müddeʿī nükteleriyle ṣanemüñ ġuṣṣaları / Mihrīyi öldüre bir gün seni **ḳurtara** başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 8). [ḳurtara, -a]*
3. Mihrīyi cevrüñle cānā āḫir öldürseñ gerek / Bāri tīz öldür cefādan **ḳurtar** Allāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [ḳurtar,]*
4. Fürḳatüñden nice bir Mihrī senüñ cān çekişe / Dostum başuñ içün öldür e **ḳurtar** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 5). [ḳurtar,]*

kurtar-: *Kurtulmasını sağlamak, bir kimseyi tehlikeden, sıkıntıdan, zor durumdan uzaklaştırmak.*

1. Müzdine Aḳ Şems-i Dīnüñ vir ṣalavāt ḳıl duʿā / **Ḳurtarur** ʿışyāndan ol seni himmet idicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 7). [ḳurtarur, -ur]*
2. Ḫār elinden dāmenin **ḳurtarmaġ** içün dilberüñ / Sen daḫi her gülsitāna yüz urup yalvar ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [ḳurtarmaġ, -maġ]*
3. Ya vaṣl it dilbere yā luṭf it öldür / Beni **ḳurtar** belādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 6). [ḳurtar,]*
4. Küfr-i zülfine esīr oldum o kāfir beçenüñ / Beni **ḳurtarmaġa** yoḳ mı ki bir īmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [ḳurtarmaġa, -maġ, -a]*
5. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe aṣ **ḳurtar** ol miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [ḳurtar,]*

kurtul-: *Tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak; azat olmak, bağlılığı bitmek.*

1. Zülfüñe ṭolaşdı dil murġı didüm dilber didi / Key ḥaẕer ḳıl kimse **ḳurtulmaz** bu bendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [ḳurtulmaz, -maz]*

kurul-: *Kurma işlemini gerçekleştirmek, yerleşmek; açmak, bitmek.*

1. Ferş-i zeberced üstine **ḳuruldı** ḫaymeler / Gūyā kimisi zer kimi sīmden ḥışārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 7). [ḳuruldı, -dı]*

kuş: *Yumurtlayan, vücudu tüyle kaplı, iki ayaklı, kanatlı, uçucu hayvan; diğer kuşlar.*

1. Düzetmiş ṭūti ḳumrı çengine çeng / Nevāda sāza ṭutmış **ḳuşlar** āheng *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 21). [ḳuşlar, -lar]*

kūt vir-: *Mutlu etmek, sevinmesini sağlamak.*

1. Deprendügince **ḳūt virür** cāna leblerüñ / Şīrīn sözüñ kelāmına şekker mi ḳatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 7). [ḳūt vir-,]*

ḳutsuz: *Talihsiz, başına kötü işler gelen.*

1. Ḥacı Nābī bizim Allāha ḳalupdur işümüz / Ki bu hercāyilere uġradı **ḳutsuz** başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 1). [ḳutsuz,]*

ḳuvvet: *Güç, takat, kuvvet.*

1. Heybetde dir gören ʿAlī **ḳuvvetde** Ḥamzadur / Rezmine düşmenüñ yüriyüp sürse ʿaşḳarı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 5). [ḳuvvetde, -de]*
2. Tīġ-ı ḳahr ile ʿadūnuñ başın ḳaṭʿ itmege / Ẕātuña cürʾet ü hem bāzūña **ḳuvvet** yaraşur

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 5). [ḳuvvet,]

ḳuvvet-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın gücü; La ilahe illallah zikrinin kuvveti.*

1. Virdi miftāḥ-ı ġaybı cān u dile / **Ḳuvvet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 11). [ḳuvvet-i lā ilāhe illallāh,]*

kūy: *Semt, mahalle, sevgilinin bulunduğu yer.*

1. **Kūyuñda** senüñ dāʾimā ʿuryān olayın tek / Cennetde baña ḥulle vü destār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [kūyuñda, -uñ, -da]*
2. **Kūyuñda** raḳībüñi aṣayduḳ boġazından / İt degmeñüz olmaz yazuḳ urġana tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 4). [kūyuñda, -uñ, -da]*
3. Çün ṣabā peyki getürdi yār **kūyından** eṣer / Müjdegānı cān gerekdür Mihrī bu şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [kūyından, -ı, -n, -dan]*
4. Ṭārusı tarlası ṣanup ṭolandı **kūyuñı** raḳīb / Bir kesme urdum ol ṭoñuz tā gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [kūyuñı, -uñ, -ı]*
5. Dostum **kūyuñda** ben ḫora hemān ʿizzet yeter / İtlerüñle bir gice kūyuñda mihmān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [kūyuñda, -uñ, -da]*
6. Dostum kūyuñda ben ḫora hemān ʿizzet yeter / İtlerüñle bir gice **kūyuñda** mihmān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [kūyuñda, -uñ, -da]*
7. Göreli **kūyuñda** cānum sen güzeller şāhını / Ḳalmadı Rıḍvāna meylüm geçmişem ġılmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 5). [kūyuñda, -uñ, -da]*
8. **Kūyuñda** gedā olalı ey şāh-ı cihānum / Meyl eylemezem ẕerrece firdevs-i behişte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 4). [kūyuñda, -uñ, -da]*
9. Düşeli ʿaşḳı hevāsına anuñ leyl ü nehār / Geçdi **kūyında** günüm derd ile āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [kūyında, -ı, -n, -da]*
10. Dün ü gün dilberüñ **kūyına** vardum / Geçilmez mübtelādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 2). [kūyına, -ı, -n, -a]*
11. Ḳorḫaram aġyār bir gün yār **kūyından** beni / Sürdüre cennetden uymasun bu şeyṭān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 4). [kūyından, -ı, -n, -dan]*
12. **Kūyuñda** ḥabībüm şu ḳadar aġlamışam kim / Ḳanlu gözümüñ yaşıla ʿālem sele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 3). [kūyuñda, -uñ, -da]*
13. Kaʿbe **kūyında** ḥabībimüñ ṭavāf idenlerüñ / Ayaġı altında ṭoprāḳ ḳum olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 5). [kūyında, -ı, -n, -da]*
14. Bir nefes Mihrī varur **kūyuñda** seyrān itmege / Tiz ḳaçar çün seg raḳībüñ işidüp āvāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 5). [kūyuñda, -uñ, -da]*
15. Didi Kaʿbe **kūyumuñ** itseñ ṭavāfın ṣıdḳ ile / ʿĪd-i vaṣlımuñ hemān ḳurbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 3). [kūyumuñ, -um, -uñ]*
16. **Kūyuñ** içre giceler tā ṣubḥ olınca dostum / İtlerüñle hemdem olduġum baña ʿālemde bes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [kūyuñ, -uñ]*
17. Yüz sürmek ile izlerine oldum ʿāşinā / **Kūyuñda** itlerüñle bu dem mübtelā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 5). [kūyuñda, -uñ, -da]*

kūy: *Huzur, makam.*

1. ʿArş-ı aʿlāya irişür elüm ey şāh-ı cihān / Her ḳaçan kim varuram **kūyuña** mihmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 23). [kūyuña, -u, -ñ, -a]*

kūy: *Şehzade Ahmed'in mekanı, bulunduğu yer.*

1. **Kūyuñda** gözlerüm yaşı ol denlü aḳdı kim / Ġarḳ oldı her ḥaremleri dürr ü zebercede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 4). [kūyuñda, -uñ, -da]*

kūy: *Şehzade Ahmed'in mekanı; Ka'be.*

1. İster göñül ki **kūyını** her dem ṭavāf ide / Dīdār irer mücāvir olanlar çü Mekkede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [kūyını, -ı, -n, -ı]*

kūy: *Sinan Paşazade İskender Çelebi'nin mahallesi, Amasya'da iken yaşadığı yer.*

1. Varalum **kūyuña** her demde fiġānlar idelüm / Yaşum ırmaġını her cāya revānlar idelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 5). [kūyuña, -uñ, -a]*

kūy-ı cānān: *Sevgilinin mekanı, bulunduğu yer.*

1. **Kūy-ı cānān** çün yeter mesken baña şimden girü / Yüri zāhid cennetüñi var saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [kūy-ı cānān,]*

kūy-ı rāh: *Yolunun sokağı; padişahın bulunduğu yer, sokak.*

1. Nʾola ḫalḳ-ı cihān sürse yüzini **kūy-ı rāhına** / Bulara farż vācibdür ki zīrā kehkeşānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 22). [kūy-ı rāh,]*

kūy-ı yār: *Sevgilinin yanı; Şehzade Ahmed'in çevresi.*

1. **Kūy-ı yāri** bir nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür yeter ruḫ-ı cānān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [kūy-ı yār,]*
2. **Kūy-ı yāri** bir nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür yeter ruḫ-ı cānān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [kūy-ı yār,]*

küffār: *Müslüman olmayan kişiler; sevgilinin saçı.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi zülfüñden suʾāl itmiş raḳīb / Eylemek cāʾiz midür Ḳurʾāndan **küffār** baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 4). [küffār,]*

küffār: *Allah'ı inkar eden; zalim, gaddar, merhametsiz; rakip.*

1. Ṣaldı **küffār** iline āl ile yārānlarumuz / Neyledi bu felegi gör ki müselmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [küffār,]*

küfr-i zülf: *Saç karalığı; sevgilinin siyah saçı; aşığı imanından eden, aşk tutsağı yapan saç.*

1. Dostum ʿarż it cemālüñ cānımuz bulsun feraḥ / **Küfr-i zülfüñi** görüp īmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 1). [küfr-i zülf,]*
2. **Küfr-i zülfine** esīr oldum o kāfir beçenüñ / Beni ḳurtarmaġa yoḳ mı ki bir īmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [küfr-i zülf,]*

küfr-i zülf: *Saç karanlığı; sevgilinin kafir, gaddar, zulmeden saçı.*

1. Ḳaşı bismillāh ile oḳı cemāli muṣḥafın / **Küfr-i zülfinde** gör anuñ nice īmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [küfr-i zülf,]*

küfr-i zülf: *Saç karalığı; sevgilinin siyah saçı; sevgilinin zalim, merhametsiz saçı.*

1. **Küfr-i zülfinde** ḥabībüñ ʿaşḳ ile cān virmege / Gelmişem Manṣūr-veş berdārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 2). [küfr-i zülf,]*

külāl: *Kıvırcık saç.*

1. Sünbül ü gül-pūşlar çoḳdur cihān bāġında līk / Bu **külālüñ** gibi bir zülf-i semen-sā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [külālüñ, -üñ]*

külbe-i aḥzān: *Hüzünler kulübesi; aşığın hüzünlü, kederli gönlü.*

1. Ẓulmeti bir curʿa ile ḫāne-i dilden götür / Ol ṣafādan **külbe-i aḥzānımuz** bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 4). [külbe-i aḥzān,]*
2. Gelse ol yār nᵓola **külbe-i aḥzānımuza** / Yüzüm üstine ḳadem başmaġa bu gölgelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 2). [külbe-i aḥzān,]*

külek: *Bal, yağ, yoğurt vb. şeyler koymaya yarayan tahta kova.*

1. Ebr-i luṭfı tāze ter ḳılsa nᵓola cān gülşenin / Mihr ü mehdür **külegi** çarḫ aña olmışdur dolāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 8). [külegi, -i]*

külḫān: *Hamam ocaklığı; çok fazla keder ve ızdırap dolu yer.*

1. Ḳaldısa cismüñ bu şehrüñ issisinde çāre ne / Pes mekānıdur ġarīb olanlaruñ **külḫānlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 5). [külḫānlar, -lar]*
2. Gözlerüme sensiz ey rūḥ-ı revānum bir nefes / Gülşen ise neyleyem **külḫan** görinür bāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 4). [külḫan,]*

külḫān: *Hamam ocağı; zor şartların bulunduğu, azap verici yer; gerçek aşıkların bulunduğu yer.*

1. **Külḫana** girseñ eger bulursun ehl-i kemāl / Gülşene girme ḫaẕer it hele nādānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 3). [külḫana, -a]*

külli: *Bütünüyle, tamamıyla.*

1. Ṭapuñdan ummaz idüm dost āḫir / Ḳatuñda ola idi **külli** żāyiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 5). [külli,]*

küllü men ʿāleyhā fān: *Yer üzerinde bulunan her canlı yok olacaktır. (Rahman/ 26).*

1. Beḳā oldur cihānda bī-gümān / Ḥaḳ buyurdı **küllü men ʿāleyhā fān** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 2). [küllü men ʿāleyhā fān,]*

künc: *Köşe, tenha yer, bucak.*

1. Nefsüñi ten ḫānesinde çek ḳanāʿat **küncine** / Kim seni esrār-ı ġayba irgüre bu açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [küncine, -i, -n, -e]*

ḳünc-i ġam: *Üzüntü köşesi, inziva yeri; aşığın kendi kendine acı ve keder çeken gönlü.*

1. Ḫalvetüñde zāhidā ʿayb itme ehl-i ʿaşḳa sen / **Ḳünc-i ġamda** ʿāşıḳuñ da bī-riyāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 4). [ḳünc-i ġam,]*

künc-i ġam vīrānesi: *Harap olmuş, yıkılmış, üzüntü köşesi, inziva yeri; aşığın kederli, harap olmuş gönlü.*

1. **Künc-i ġam vīrānesinde** şimdi yārümdür nemed / Sāyebānum maḥremüm ʿālemde varumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 1). [künc-i ġam vīrānesi,]*

künc-i riyā: *İkiyüzlülük köşesi; istediği şeyleri yapmıyormuş gibi görünüp yapma.*

1. Efsāne ile zāhid **künc-i riyāda** ḳalma / Ġam-nāk cān u dilden mül defʿ ider belā bil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 4). [künc-i riyā,]*

küsūf gel-: *Güneş tutulması olmak; yüzü görünmez olmak, engellenmek; ölmek.*

1. **Gelmesün** cānā cemālüñ āfitābına **küsūf** / İrmesün ʿömrüñ dıraḫtı bergine bād-ı ḫazān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [küsūf gel-,]*

küşte-i ʿaşḳ: *Aşk yolunda öldürülmüş; aşık.*

1. Göz gördi göñül bildi ki ben **küşte-i ʿaşḳam** / Kimse baña raḥm itmedi bilişde görişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 3). [küşte-i ʿaşḳ,]*

L

lā: *Yok, mevcut değil; inkar, ret etme.*

1. **Lā** dimezem noḳṣānuma / ʿAfvuñı eyle şefīʿ ʿiṣyānuma *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 28). [lā,]*

lā: *Yok, kabul etmeme, ret.*

1. Ey dil bahār faṣlı vü çün devr-i lāledür / **Lā** dimezüz ki ʿāṣıḳa sevdā ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [lā,]*
2. Bir şehenşāh-ı zamāndur kim cihān ḫusrevleri / Her cihetden **lā** dimez emrine eyler imtiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 10). [lā,]*

lā lā di-: *Kabul etmemek, geri çevirmek.*

1. ʿAyş it demidür bezm-i çemende güle ḳarşu / Fevt itme şaḳın furṣatı bu dem **dime lā lā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 9). [lā lā di-, -me]*

lā-büd: *Elbette, mutlaka, şüphesiz.*

1. Ġam degül ṭutsa ḫaṭı yārüñ ʿiẕārı çevresin / Ẓulmetüñ içinde **lā-büd** āb-ı ḥayvān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 6). [lā-büd,]*
2. Hem-dem olduñsa ḥabībe ġırre olma müddeʿī / Bu cihāndur şādlıḳ soñunda **lā-büd** ġam da var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [lā-büd,]*
3. Görüp bu ḫūb u zībāyı i Mihrī ṣaḳın aldanma / Olur bu ḫūbluġuñ **lā-büd** zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [lā-büd,]*
4. Anuñ kʿ ismi ʿAlīdür pür-seḫāvet / Olur şānında **lābüd** feṭḥ-i nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [lābüd,]*

lā-cerem: *Kuşkusuz, hiç şüphesiz.*

1. Ḥasretüñden ṣūretüm zerdi ʿayāndur **lā-cerem** / Fürḳatüñden gözlerüm yaşı revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 1). [lā-cerem,]*

lā-cerem: *Şüphesiz; besbelli, elbette; daima, sürekli.*

1. Ḥasretüñden ṣūretüm zerdi ʿayāndur lā-cerem / Fürḳatüñden gözlerüm yaşı revāndur **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 1). [lā-cerem,]*
2. Çünki sulṭān oldı dil taḫtında ʿaşḳuñ dilberā / Ser-be-ser cān mülkine ḥükmüñ revāndur **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [lā-cerem,]*
3. Yıḳma göñlin ʿāṣıḳuñ uyma raḳībe dostum / Çün bilürsin sözi iblīsüñ yalandur **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 8). [lā-cerem,]*
4. Nice Ferhād olmasun ʿaşḳuñ beyābānında dil / Gice gündüz ẕikri sen şīrīn-zebāndur **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [lā-cerem,]*
5. Ol kemān-ebrūña cānum nice ḳurbān itmeyem / Ġamzeñ oḳlarına çün sīnem nişāndur **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 5). [lā-cerem,]*
6. Bende-dil cānā ṭapuñdan hergiz āzād olmasun / Kim ḫayālüñ göñlümüñ taḫtında ḫāndur **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 6). [lā-cerem,]*
7. Var ise müşgīn ṣaçuñ būyından itmişdür güẕer / Kʾ ol hevā ile ṣabā ʿanber-feşāndur **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [lā-cerem,]*
8. ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i ʿizzetde dāʾim sāzkār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 14). [lā-cerem,]*

lā-cerem: *Daima, sürekli.*

1. Ey şeh-i devrān cihāna şehriyār ol **lā-cerem** / Devlet ile salṭanat taḫtında var ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 1). [lā-cerem,]*
2. Ḫusrevā rūy-ı zemīn olduḳça hengām-ı çemen / Gülşeninde ʿālemüñ servi çenār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 4). [lā-cerem,]*
3. Ṣaḥn-ı gülşenlerde ḳurduḳça şükūfe ḫaymeler / ʿAyş u ʿişret eyleyüp ḫoş rūzgār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 5). [lā-cerem,]*
4. Bendeñ olsun āsitānuñda cihān ḫusrevleri / Sen serīr-i salṭanatda tācdār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 9). [lā-cerem,]*
5. Āl-i ʿOsmān içre çün olduñ Süleymān-ı zamān / İns ü cin fermānuñ olsun baḫtiyār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 10). [lā-cerem,]*
6. Ḳāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / ʿÖmr bünyādıyla şāhā üstüvār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 12). [lā-cerem,]*
7. ʿİzzet isterseñ cihān yüzinde ey Mihrī hemān / Şeh Süleymān ḫāk-i pāyında ġubār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 16). [lā-cerem,]*
8. Eksük olma salṭanat taḫtında ey şah-ı cihān / ʿĀlem içre sāye-i Perverdigār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 17). [lā-cerem,]*
9. Hem-demüm āhum olupdur mūnisüm gözüm yaşı / Kimse bilmez ḥālümi derdüm nihāndur **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 2). [lā-cerem,]*
10. Ey şeh-i devrān cihāna şehriyār ol lā-cerem / Devlet ile salṭanat taḫtında var ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 1). [lā-cerem,]*
11. Burc-ı iḳbāl-i saʿādetde ṭulūʿ it ḥaşre dek / Gün gibi ḫalḳ ile ḫalḳa āşikār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 2). [lā-cerem,]*
12. Geldügince ʿīd-i nevrūz olduġınca nevbahār / Sāye-i rifʿatde şāhā pāydār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 3). [lā-cerem,]*
13. Bāġ-ı ḥüsnüñ gülşeni hergīz ḫazānı görmesün / Ey yüzi gül tāze vü ter nevbahār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [lā-cerem,]*
14. Gülsitānı devletüñ virdi revāyiḥ ʿāleme / Būy-ı luṭfuñla cihānda müşgbār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 7). [lā-cerem,]*
15. Gün cemālüñle żiyā bulsun cihān tā ḥaşre dek / Āfitāb-ı ʿālem-ārā tābdār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 8). [lā-cerem,]*
16. Ayru olmasun rikābuñdan saʿādet bir nefes / Devlet atıyla cihān içre süvār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 11). [lā-cerem,]*
17. Şiʿrüñi Ḥassān işitse dirdi ey şīrīn-kelām / Gülşen-i cānda bu ṭabʿ ile hezār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [lā-cerem,]*
18. Bī-ḳarār olduḳça eflāk u zemīn ṭurduḳça sen / Tā ebed mülk-i cihānda berḳarār ol **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 13). [lā-cerem,]*

lā-cerem: *Şüphesiz, kuşkusuz; besbelli, elbette.*

1. Ḥamdülillah bezm-i ḥüsnüñde ḥabībüm Mihrīnüñ / Ṣāġar-ı çeşmi lebüñ ʿaksiyle ḳandur **lā-cerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 9). [lā-cerem,]*

lāciverd: *Yazı yazmak, desen çizmek gibi amaçlarla kullanılan türlü renklerdeki sıvı madde, mürekkep; Kur'an ayetleri.*

1. Ṣafḥa-i ḥüsninde başlamış vefā resmin yazar / **Lāciverd** ile yed-i ḳudret ḫaṭ-ı reyḥān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 7). [lāciverd,]*

lāf ur-: *Yüksekten atıp tutmak, yapamayacağı şeyleri söylemek.*

1. Raḳībüñ **lāf urup** dirmiş anı öldürürin bir gün / Er ise gelsün ol nāmerd aña göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [lāf ur-,]*

lāf ur-: *Üstü kapalı bir biçimde karşısındakine bir şeyler ima etmek; yüksekten atıp tutmak, böbürlenmek.*

1. Gül beñzerem ḫadüñe deyü **lāf ururdı** gör / Geldi ki dest-būs ide ne vechi var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 7). [lāf ur-,]*

lāġ: *Şaka, lâtife.*

1. **Lāġ** ile būse istese bizden ʿaceb degül / Ṣaḳalı gülse her kişi iller gülencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 3). [lāġ,]*

laḥẓada bir: *Her an, daima, sürekli.*

1. Gözlerüñ ḳanım içer **laḥẓada bir** ṣu yerine / Ḳanda buldı ʿacebā bu iki ḫūnḫār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [laḥẓada bir,]*

laʿīn: *Mel'un, lanetlenmiş, kovulmuş şeytan; rakip.*

1. Müddeʿi gerçi bizüm aramuza girdi velī / Yine beñzer kʾ o **laʿīn** çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [laʿīn,]*

laḳap: *İsim, nam, ad; Şehzade Süleyman'ın adı.*

1. Ṭoḳsan bir ile yüzi ʿadedde **laḳab** çıḳar / ʿAḳluñ yeterse kim idügin bil bu serveri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [laḳab,]*

laʿl: *Kırmızı dudak.*

1. Öldürürseñ **laʿlüñ** ābı ḥasretiyle ger beni / Teşne cān vir Ḥaḳ tatırmasun bir içim ṣu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [laʿlüñ, -üñ]*
2. Kellesin ortaya ḳoyup öykünürmüş **laʿlüñe** / Anuñ içün çārsūlar içre berdār oldı ḳand *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 4). [laʿlüñe, -üñ, -e]*
3. Bāġ-ı İremde ruḫları gül **laʿli** ġoncadur / Ṣaḥn-ı çemende ḳāmeti serv ü çenārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 12). [laʿli, -i]*
4. Gözüñ ḳanuma ḳaṣd itdükçe **laʿlüñ** remz ider cāna / Ecelden yaʿni ʿīsā-veş bize emn-i emānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 10). [laʿlüñ, -üñ]*
5. Gül ṭalʿatında gördi meger **laʿl** ġoncasın / Her bir nihāl-i sebzede eyler hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 7). [laʿl,]*
6. **Laʿline** öykündügi çün lāle ruḫsārına şemʿ / Lāleye dāġ urdılar şemʿüñ zebānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 4). [laʿline, -i, -n, -e]*
7. Buldı luṭfuñ şemmesinden bu cihānuñ bāġı rāġ / Oldı **laʿlüñ** çeşmesinden āb-ı ḥayvān u cülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [laʿlüñ, -üñ]*
8. Dildār **laʿli** yādına gülgūn mey içmege / Ḫoşdur bu demde al elüñe sāḳi cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [laʿli, -i]*
9. Sāye-i dildār ile germ olma sen ʿāşıḳlara / Dilberüñ **laʿli** nebātın dişlemiş ādem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [laʿli, -i]*
10. İster ki **laʿli** çeşmesile tāze ter ola / Āb-ı kenāra geldügi bu sebzezār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 4). [laʿli, -i]*
11. Ġonca **laʿli** yādına nūş eylesün gülgūn mey / Lāle ḫaddi şevḳine sermest olup ṣunsun ayaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 3). [laʿli, -i]*
12. Gözlerüñ yaşın revān eyle revān didüm be-çeşm / Didi **laʿlüm** yādına cān meclisinde mā-ḥażar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [laʿlüm, -üm]*
13. Didi **laʿlüm** yādına cān meclisinde mā-ḥażar / Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [laʿlüm, -üm]*
14. Gülsitānda ġonca **laʿlin** gördi yārüñ lāle çün / Ṭaġlara düşüp didi yā hū saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [laʿlin, -i, -n]*
15. Cān cānbāzını gör **laʿlüñe** irişmek içün / Rīsmān-ı ser-i zülfüñden iner döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 5). [laʿlüñe, -üñ, -e]*
16. Yārelenmişdi ciger ġamzesi peykānlarıla / **Laʿli** urdı yine ol yāreye merhem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 2). [laʿli, -i]*
17. **Laʿlüñ** nʾola ger teşnelere virse ḥayātı / Biñ dürlü nihān çeşme-i ḥayvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 5). [laʿlüñ, -üñ]*

18. Ḫaddüñ gibi gül bitmedi bir bāġ-ı cihānda / **Laʿlüñ** gibi yoḳ laʿl-i Bedaḫşānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 6). [laʿlüñ, -üñ]*
19. Mışr-ı ḥüsnüñ Yūsufı dil-teşnedür bir curʿa ṣun / **Laʿlüñ** ābından zenaḫdānuñdaki çāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 3). [laʿlüñ, -üñ]*
20. Dişüñ var iken lüʿlü ü mercānı niderler / **Laʿlün** var iken çeşme-i ḥayvānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [laʿlün, -ün]*

laʿl: *Yeni kızaranlar (çiçekler), yeni yeni renklenmeye başlayanlar (çiçekler); meclise yeni katılan genç şairler.*

1. Gülşende bugün luṭf ile bu bād-ı Mesīḥā / Ṣaçdı yine **laʿl** üstine şebnem dür-i şehvār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [laʿl,]*

laʿl: *Kırmızı ve değerli bir süs taşı; aşığın kanı.*

1. Sīnemüñ gencīnesinden eksük olmaz **laʿl** ü dür / Müflis olmaz dil ne ġam bu ʿeşk-bārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [laʿl,]*

laʿl: *Kırmızı renkli; sevgilinin dudağı.*

1. İçelüm **laʿli** şarābından o gül-çihrelerüñ / Müddeʿīnüñ yüregin ṭolduralum ḳanlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 3). [laʿli, -i]*

lāle: *Zambakgillerden yaprakları uzun ve mızrağı andırır, çiçeği ise kadehe benzer çok renkli bir çiçek.*

1. Beñzedüp bāġ-ı cihānı yine firdevse bugün / Eyledi **lāle** ile gülşeni cennet-i naʿīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 3). [lāle,]*
2. Ḳudretinden gör ki Ṣāniʿ nice gösterdi ʿayān / Ḫākden berg-i semen **lāle** şecerden ḫār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [lāle,]*
3. Eline bāde almış **lāle** gül-reng / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 22). [lāle,]*

lāle: *Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi; sevgilinin yanağı.*

1. Bezm-i ḥüsnüñ içre **lāle** sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [lāle,]*
2. Mihrī bülbül gibi efġānuñı dilden ḳoma kim / **Lāle** ḥaddinde anuñ çün gül-i ḫandān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [lāle,]*
3. Ġonca laʿli yādına nūş eylesün gülgūn mey / **Lāle** ḫaddi şevḳine sermest olup ṣunsun ayaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 3). [lāle,]*
4. Teşebbüh ideli Mihrī ḫadüñe verd-i ḥamrāyı / Çemende **lālenüñ** baġrın ḥasedden ṭolu ḳan buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 5). [lālenüñ, -nüñ]*
5. Sünbül ṣaçuña gül yüzüñe **lāle** ḫaddüñe / Ger beñzerem dir ise ḳatı şerm-sār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 5). [lāle,]*
6. Nergis gözini süzdi görüp çeşm-i nāzını / Gül ruḫlarını oḫşadı nesrīn ü **lāle** hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 2). [lāle,]*
7. Ruḫlaruñla ḫaddüñ ü çeşmüñ görelden ḫusrevā / Nergis ü **lāle** semenden eyler istifsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [lāle,]*
8. **Lāle** ḫadüñi bülbül gülşende görüp eydür / ʿĀlemde gül-i ter çoḳ bu ġonca-dehān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 2). [lāle,]*
9. Bezm-i ḥüsnüñ içre **lāle** sāḳī olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [lāle,]*
10. Her gülsitānda **lāle** vü nesrīn ü yāsemen / Her bir çemende serv ile eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [lāle,]*
11. Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur / Ol ruḫı **lāle** lebi ḥamrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [lāle,]*
12. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ ü ruḫuñ var iken ey dost / Serv ü semen ü **lāle** ü reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [lāle,]*
13. Gülsitānda ġonca laʿlin gördi yārüñ **lāle** çün / Ṭaġlara düşüp didi yā hū saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [lāle,]*

lāle: *Ortasında yanığı andıran siyahlık olan lale çiçeği.*

1. Gülsitānda ġoncanuñ yanında ḫār olmaḳ ne ḫoş / **Lāle** gibi bülbülüñ bağrında dāġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 2). [lāle,]*
2. Laʿline öykündügi çün lāle ruḫsārına şemʿ / **Lāleye** dāġ urdılar şemʿüñ zebānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 4). [lāleye, -y, -e]*
3. **Lālenüñ** derd ile dāġ oldı ḥasedden cigeri / ʿĀrıżuñ ʿarż ideli sen gül-i ḫandān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 5). [lālenüñ, -nüñ]*

lāle: *Zambakgiller familyasından olup sevgilinin dudağına benzetilen çiçek.*

1. Laʿline öykündügi çün **lāle** ruḫsārına şemʿ / Lāleye dāġ urdılar şemʿüñ zebānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 4). [lāle,]*
2. Lebi yādına olmış germ **lāle** / Ṭurur yekpā ṭutar elde piyāle *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 17). [lāle,]*

lāle: *Zambakgillerden yaprakları uzun ve mızrağı andırır, çiçeği ise kadehe benzer çok renkli bir çiçek; sevgilinin yanağına benzetilen çiçek; Şehzade Ahmed'in yanağına benzetilen çiçek.*

1. **Lāle** ḫaddüñde irüp zülf-i siyāhuña ṣabā / Gör ne zīnetler ider sünbül ü reyḥān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 3). [lāle,]*

lāle: *Zambakgillerden yaprakları uzun ve mızrağı andırır, çiçeği ise kadehe benzer çok renkli bir çiçek; lale yanaklı güzeller.*

1. Şāh Sulṭān Aḥmedüñ devrānıdur bezminde gör / **Lāle** sāḳī ġonca bāde oldı ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [lāle,]*

lāle-ḫad: *Yanakları laleye benzeyen sevgili.*

1. Ey cihān ḫalḳı bilüñ kim yārdan ben dönmezem / Serv-ḳadd ü **lāle-ḫad** dildārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [lāle-ḫad,]*

lāle-i nuʿmān: *Gelincik çiçeği, yazları kırlarda yetişen, kırmızı bitki.*

1. Çekdi lebüñüñ ḥasretile sīnesine dāġ / Ṭaġlara düşüp **lāle-i nuʿmān** unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 3). [lāle-i nuʿmān,]*
2. Özi göyündi dāġ urdı özine **lāle-i nuʿmān** / Görüp aġyārı yanuñda gülerem ẓāhirā her an *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 9). [lāle-i nuʿmān,]*

lāle-ʿiẕār: *Lale gibi kırmızı yanaklı sevgili.*

1. Dostlar ṣanmañ ki bir **lāle-ʿiẕār** egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [lāle-ʿiẕār,]*
2. Bāġ-ı ḥüsnüñe ḫazān irmesün ey **lāleʿiẕār** / Bulınur Mihrī gibi saña ne ġam günde hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 15). [lāleʿiẕār,]*

lāle-veş: *Ortasında yanığı andıran siyahlık olan lale çiçeği gibi.*

1. Geldügüñce güldürürsin gül gibi dil bülbülin / Gitdügüñce **lāle-veş** bağrumda ḳorsun dāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 5). [lāle-veş,]*

lāle-zār: *Lale bahçesi.*

1. Her cā müzeyyen oldı şükūfeyle ḳıl naẓar / Ṣaḥn-ı çemende ṭoldı semen **lālezār** id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 2). [lālezār,]*
2. Ṣubḥuñ nesīmi ireli her cāya ḳıl naẓar / Rengīn çiçekler ile ḳamu **lālezārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 2). [lālezārdur, -dur]*

lāle-zār: *Lale bahçesi; sevgilinin yanağına benzetilen lalelik.*

1. Nigār ruḫlarını **lālezāra** beñzetdüm / Benefşe ṣaçlarını müşkbāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 1). [lālezāra, -a]*
2. Ey ser-firāz nāz ile seyr it ki būstān / ʿAks-i ruḫuñla ṣaḥn-ı çemen **lālezār** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 4). [lālezār,]*

laʿl-i bedaḫşān: *Değerli taşlarıyla ünlü Bedahşan'daki lal taşı; güzellerle dolu olan seyir yerlerindeki dilberlerin dudağı.*

1. Ḫaddüñ gibi gül bitmedi bir bāġ-ı cihānda / Laʿlüñ gibi yoḳ **laʿl-i Bedaḫşānlar** içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 6). [laʿl-i bedaḫşān,]*

laʿl-i dür-efşān: *Inci saçan kırmızı dudak.*

1. Şevḳ-i dendānuñ ile **laʿl-i dür-efşānuñ** içün / Ḥāşelillāh ki diyem lüʾlü ü mercān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 11). [laʿl-i dür-efşān,]*

laʿl-i ḳand: *Şeker dudak, tatlı söz söyleyen dudak; tatlı, hoşa giden söz.*

1. Perçemin çözse geh ʿuşşāḳa kemendler gösterür / Oḳısa ebyāt-ı şīrīn **laʿl-i ḳandler** gösterür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 7). [laʿl-i ḳand,]*

laʿl-i ḳand: *Şeker dudak, tatlı söz söyleyen dudak; sevgilinin güzel sözler çıkan ağzı.*

1. İşidüp şīrīn sözin ol **laʿl-i ḳandümden** benüm / Ḥaḳ bilür kim gitdüm ol dem kendü kendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 1). [laʿl-i ḳand,]*

laʿl-i leb: *Lal taşı gibi kırmızı dudak.*

1. **Laʿl-i lebüñle** dişlerüñüñ vaṣfın işidüp / Ḥaḳḳā budur ki dürr ile mercāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 4). [laʿl-i leb,]*
2. Ḳorḳaram **laʿl-i lebinüñ** ḫaberin söylemege / Nāgehān genc-i nihāndan yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 3). [laʿl-i leb,]*
3. ʿAcebā **laʿl-i lebinden** yine emsem ḳıla mı / Yüregümde görinen ġamzeleri yāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 2). [laʿl-i leb,]*
4. **Laʿl-i lebinüñ** yādına bir mehrūnuñ / Ḫoş olur nūş ide mül çün irişe vaḳt-i bahār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 23). [laʿl-i leb,]*

laʿl-i mey: *Şarap renkli kırmızı dudak.*

1. Silelüm **laʿl-i meyin** ol büt-i ʿayyārelerüñ / Bu ḥasedden dili aġzında raḳībüñ ḳurusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 6). [laʿl-i mey,]*

laʿl-i nāb: *Saf dudak, kıpkırmızı dudak.*

1. ʿAceb mi **laʿl-i nābuñdan** senüñ yāḳūt reng alsa / Dehānuñ noḳṭasından dür bulupdur çün müdevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [laʿl-i nāb,]*
2. Dost hecrüñdür dem-ā-dem baġrumı ḳan eyleyen / **Laʿl-i nābuñdur** ṣorarsam aña dermān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 1). [laʿl-i nāb,]*
3. Raḳībe **laʿl-i nābuñ** ṣun ḳo ʿāṣıḳ / Ciger ḳanını içsün ḳana ḳana *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 4). [laʿl-i nāb,]*
4. **Laʿl-i nābından** şeker senbūsesine dilberüñ / Urmaz isem ben ʿaceb dendānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 2). [laʿl-i nāb,]*

laʿl-i nebāt: *Biten, ortaya çıkan dudak; sevgilinin dudağı.*

1. Firāḳuñ odını dilden viṣālüñ itmedi ḳaṭʿ / Meger ki **laʿl-i nebātuñ** kese ḥarāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 2). [laʿl-i nebāt,]*

2. Mūr üşdi ṣanki şekkerī pālūde üstine / Ḫaṭṭuñ ki ṭutdı **laʿl-i nebātuñ** kenārını *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 3, Beyit 1). [laʿl-i nebāt,]*

laʿl-i şīrīn: *Tatlı dudak.*

1. **Laʿl-i şīrīnüñe** ben cān virürem irmez elüm / Āh kim ḳarşumda dāʾim lā-tekellüf yir meges *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 3). [laʿl-i şīrīn,]*

lā-naẓīr: *Eşsiz, benzersiz.*

1. Ol güzeller içre bī-hemtā vü raʿnā **lā-naẓīr** / Nāzenīnler serveri ġarrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [lā-naẓīr,]*
2. Gördüm ol ḳaṣr-ı muʿallaḳ kim yapılmış **lā-naẓīr** / Gökyüzinde ṣandum uçardı hümā pervāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [lā-naẓīr,]*

lā-şek: *Şüphesiz.*

1. Dü cihāna ṭolı durur **lā-şek** / Şöhret-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 3). [lā-şek,]*

lā-tekellüf: *Kolayca, zahmetsizce.*

1. Laʿl-i şīrīnüñe ben cān virürem irmez elüm / Āh kim ḳarşumda dāʾim **lā-tekellüf** yir meges *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 3). [lā-tekellüf,]*

lāyıḳ: *Yakışır, münasip.*

1. Didi vaṣlı ʿīdidür şāhuñ gerekdür müjdegān / Ben didüm cān **lāyıḳ** ise ibtidā benden meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [lāyıḳ,]*
2. Vay baña ki ḫayrum ẕerre yoḳ / Ṭāpuña **lāyıḳ** ʿamel yoḳ cürm çoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [lāyıḳ,]*

lāyıḳ ol-: *Uygun olmak, münasip olmak, yaraşmak.*

1. Vaḳt-i bahār irüp ḳomadı dilde ẕerre ġam / Bu demde ġam kimesneye **lāyıḳ olur** mı hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [lāyıḳ ol-,]*

lāyıḳ ol-: *Uygun olmak, hak etmek.*

1. **Lāyıḳ ola** mı ki ʿaceb ḳapuñda / İtlerüñle bile ben daḫi olam ḫıdmetkār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 28). [lāyıḳ ol-,]*

lāzım: *Gerekli, elzem.*

1. Zülf-i müşgīnüñ nʾola boynuma ṣaldıysa kemend / Dostum **lāzım** durur dīvāneye elbette bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 1). [lāzım,]*
2. Didiler **lāzım** durur ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [lāzım,]*
3. Boynına Mihrīnüñ gel ṣal zülf-i ʿanberīnüñ / Dīvāneye bilürsin **lāzım** durur selāsil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 8). [lāzım,]*
4. Didiler **lāzım** durur ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [lāzım,]*

leb: *Dudak.*

1. ʿĀşıḳa baş aġrıdup ʿarż itme nāṣiḥ cenneti / **Leblerin** ṣorduḳ nigāruñ āb-ı kevṯerden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 4). [leblerin, -leri, -n]*
2. Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur / Ol ruḫı lāle **lebi** ḫamrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [lebi, -i]*
3. Degeyüz ṣāyed ola bir ruḫı gül ġonca **lebe** / Çekmişüz cevr ü cefāsını hezārān ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [lebe, -e]*
4. Düşelden **leblerüñ** ʿaksi bu cām-ı dīdeme cānā / Görenler dir ḳabaġumı ki ṣāfī ṭolu ḳandur bu

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [leblerüñ, -ler, -üñ]

5. Kim ḳocar mūy-miyānuñı kemerden ġayri / Kim öper **leblerüñi** sāġar-ı zerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 1). [leblerüñi, -ler, -üñ, -i]*
6. Ne cānı var yaza Mānī ḳaşuñ işāretini / Ne ḥaddi var bile ʿāḳil **lebüñ** ʿibāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 1). [lebüñ, -üñ]*
7. Bitmedi daḫi bitmeyiser bāġ-ı cihānda / Bir sencileyin ruḫları gül **lebleri** ḥamrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 23). [lebleri, -leri]*
8. Ruḫuñda gülşen-i cennet muṣavver olsan ṭañ mıdur / Ḥayātuñ çeşmesidür çün **lebüñ** kevs̱er nihānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 5). [lebüñ, -üñ]*
9. Teşnedür dil ṣun çün **lebüñden** çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [lebüñden, -üñ, -den]*
10. Āşikāre būse cerr itdüm **lebinden** didi yār / ʿĀrif ol ʿārif ḳatında luṭf u iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [lebinden, -i, -n, -den]*
11. Geh yañaġından gül ala geh **lebinden** mül anuñ / Geh miyānını der-āġūş ide geh būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [lebinden, -i, -n, -den]*
12. **Leblerüñ** ẕikri yiter dil ṭūtisinüñ şekkeri / Neylerin ḳandi dehānum ṭolı ḳandüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 4). [leblerüñ, -ler, -üñ]*
13. **Leblerüm** sırrın dehānından çıḳarmasun dimiş / Ser virem bu sırrı hiç fāş itmeyem deyyāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 4). [leblerüm, -ler, -üm]*
14. Mey-gūn **lebüñ** ḫayāli ile rūz u şeb müdām / Baġrum ḳanını nūş iderem aşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [lebüñ, -üñ]*
15. Çekdi **lebüñüñ** ḥasretile sīnesine dāġ / Ṭaġlara düşüp lāle-i nuʿmān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 3). [lebüñüñ, -üñ, -üñ]*
16. Mihrī şevḳ-i ʿaşḳuñ içre **leblerüñ** yād idicek / Bu şirīn güftārı şekkerler dükānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 7). [leblerüñ, -ler, -üñ]*
17. Bustān-ı ḫadüñ **leblerüñüñ** ġoncalarından / Dil bülbülini redd ide maḥrūm ide ḥāṣā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 38). [leblerüñüñ, -ler, -üñ, -üñ]*
18. Mihr ü meh beñzeye mi yüzüñe öykünmek ile / Ger ola **lebleri** pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 10). [lebleri, -leri]*
19. **Lebi** yādına olmış germ lāle / Ṭurur yekpā ṭutar elde piyāle *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 17). [lebi, -i]*
20. İnʿāma geldük ey dost bir būse vir **lebüñden** / Maḥrūm ḳılma luṭf it şeylillah itse sāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 7). [lebüñden, -üñ, -den]*
21. Gördüm yüzüñi āh ile efġāndan el yudum / Ṣordum **lebüñi** çeşme-i ḥayvāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 1). [lebüñi, -üñ, -i]*
22. **Lebi** cām-ı meyinden yād ḳılsun / Seni meclisde bir boynı sürāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 5). [lebi, -i]*
23. **Leblerüñ** sögdükçe cānā aġzuma şekker yaġar / Şöyle şīrīn loḳmadur pālūde-i terden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 3). [leblerüñ, -ler, -üñ]*
24. Her bādede cānān **lebi** yādına i Mihrī / Ṣarrāfi de benden beter āvāre olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [lebi, -i]*
25. **Leblerüñi** gördügümce dostum cān imrenür / Yalıñuz bir ben miyem kāfir müselmān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [leblerüñi, -ler, -üñ, -i]*
26. **Lebi** vaṣfından anuñ ṣormaġa ben cān virürem / ʿArż-ı ḥāl itmege līkin aña döymez yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 2). [lebi, -i]*
27. Baña müfessiri ʿaşḳuñ ezelde bildürdi / **Lebüñ** ʿibāretini gör Ḥaḳuñ hidāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 2). [lebüñ, -üñ]*
28. Deprendügince ḳūt virür cāna **leblerüñ** / Şīrīn sözüñ kelāmına şekker mi ḳatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 7). [leblerüñ, -ler, -üñ]*
29. **Leblerinden** dişleri naẓmın gören dir gūyiyā / Ḥoḳḳa-i yāḳūt içinde dürr ü mercān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [leblerinden, -leri, -n, -den]*
30. Teşnedür dil **leblerüñden** çeşme-i cān eyle ʿarż / Ḫıżr-veş ẓulmetde ḳaldum āb-ı ḥayvān eyle ʿarż

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 1). [leblerüñden, -ler, -üñ, -den]

31. Ḥamdülillah bezm-i ḥüsnüñde ḥabîbüm Mihrînüñ / Ṣāġar-ı çeşmi **lebüñ** ʿaksiyle ḳandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 9). [lebüñ, -üñ]*
32. **Leblerüñe** beñzerem didügiçün bād-ı ṣabā / Ġoncanuñ çāk ideli aġzın ḳatı ḳorḳar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 23). [leblerüñe, -üñ, -e]*

leb: *Dudak; yardım, iyilik kaynağı, menba.*

1. Teşnedür dil ṣun çün **lebüñden** çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [lebüñden, -üñ, -den]*

leb: *Dudak; söz, kelam, emir.*

1. Mürde-i cān u dile virdi ḥayāt-ı ebedî / **Leblerüñ** olduġıçün çeşme-i ḥayvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 13). [leblerüñ, -ler, -üñ]*

leb: *Dudak; öpme, öpücük.*

1. Dil marîżine **lebüñden** eylemezseñ ger ʿilāc / Ḥikmetiyle çāre bulmaz olsa biñ Loḳmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 3). [lebüñden, -üñ, -den]*

leb-i cānān: *Sevgilinin dudağı.*

1. **Leb-i cānānı** görüp diş biledüm geldi didi / Nesne yoḳ Mihrî aña umma ḥacerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 6). [leb-i cānān,]*

leb-i meygūn: *Sevgilinin şarap renginde olan, kırmızı dudağı; Şehzade Ahmed'in kırmızı dudağı.*

1. **Leb-i meygūnı** ḫayāl ile gözüm ḫānesinüñ / Ḳabaġı ṣāfi ṭolupdur yine pür ḳan-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 17). [leb-i meygūn,]*

leb-i yār: *Sevgilinin dudağı.*

1. Gerçi noḳṣān ġazelsin **leb-i yāri** añıcaḳ / Ṭūṭiyi māt ider ey Mihrî şirîn-güftāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 7). [leb-i yār,]*
2. Gördügümce ḫad ü ḳadd ü **leb-i yāri** ṣanuram / Biri güldür biri ġonca birisi serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [leb-i yār,]*

Leclāc: *Satranç oyununun mucidi olan Leccac misali iyi satranç oynayan; aşığı aşk oyununda yenen, kendine aşık eden sevgili.*

1. Ruḫları naṭʿında şah-māt olmadan cān oynaram / ʿĀlem içre var ise ancaḳ ola **Leclāclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 2). [leclāclıḳ,]*

lemʿa: *Parıltı, ışıltı.*

1. Ol cihāngîr-i zamānuñ görse tîġı **lemʿasın** / Ḳorḳusından kendüzini bilmeye Efrāsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 11). [lemʿasın, -sı, -n]*

lemʿa-i cūd: *Cömertlik ışığı.*

1. **Lemʿa-i cūduñ** żiyāsı virdi enver ʿāleme / Mîve-i luṭfuñla buldı bāġ u bostān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [lemʿa-i cūd,]*

lemʿa-i tîġ: *Kılıcının parıltısı.*

1. Bir cihāngîr-i zamānsın ki irevirmez amān / **Lemʿa-i tîġuñ** ider dîvi Nerîmānı dü-nîm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 16). [lemʿa-i tîġ,]*

lem-yezel: *Baki, sonsuz olan Allah.*

1. **Lem-yezel** rūz-ı ezelde saña ḳısmet eylemiş / Kim ola her vechile emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 2). [lem-yezel,]*

lenger-i hicrān: *Ayrılık çapası; aşığın sevgiliden ayrı kalmasına neden olan engel.*

1. Açalum ʿaşḳ hevāsıyla bu dil yelkenini / Çekelüm **lenger-i hicrānı** ḳoyalum ġamı da *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 4). [lenger-i hicrān,]*

lerzān: *Titreyen, titrek.*

1. Maṭlaʿından şems **lerzān** çıḳduġı her dem budur / Gün cemāline muḳābil olmaġa eyler ḥicāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 4). [lerzān,]*

lerzeler düşür-: *Titretmek, korku salmak, korkutmak; feyziyle titretmek.*

1. Her dem endāma **lerzeler düşürür** / Heybet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 14). [lerzeler düşür-,]*

leşker: *Asker.*

1. Ṭaġıdur **leşkerini** iblīsüñ / Nuṣret-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 8). [leşkerini, -i, -n, -i]*

leşker: *Ordu, asker; ayva tüyleri.*

1. Geldi ʿiẕārı üstine **leşker** çeküp bugün / ʿĀşıḳlarını yaʿni kʾ ide tārumār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 7). [leşker,]*

leşker-i ġam: *Gam askeri.*

1. Kıl ʿimāret luṭf idüp bu dil-ḫarābın ḫusrevā / Her cihetden **leşker-i ġam** eylemiş durur ḫarāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 28). [leşker-i ġam,]*

leṭāfet: *İncelik, nezaket sahibi olma, latiflik.*

1. Seni bu ḥüsn-i ḫulḳ ile görenler dir ki ey ḫusrev / Melāḥatde **leṭāfetde** bu ḫod Yūsuf-ı sānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [leṭāfetde, -de]*

leṭāfet bul-: *Güzelleşmek, canlılık ve güzellik kazanmak.*

1. Gülzār cemāliyle meger **buldı leṭāfet** / Ki oldı çemen eṭrāfı yine ḫūb muṭarrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 14). [leṭāfet bul-,]*

leṭāfet gülsitānı: *Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin güzel yüzü.*

1. Ögünsün düşmen ögünsün eger ḳalursa yanına / **Leṭāfet gülsitānında** begüm ḫaddüñ durur ter gül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 13). [leṭāfet gülsitānı,]*

levend: *Ayyaş, içkici, hafif meşrep tavırlı zampara, yaramaz kimse; rakip.*

1. Yıllar ile ben yüzin görmem dirīġā āh kim / Sāyesinde ḫoş geçer dildārımuñ her bir **levend** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 9). [levend,]*

levḥ: *Sayfa, üzerine yazı yazılan düz şey.*

1. Yazmış cemāli **levḥine** reyḥān ḫaṭṭ-ı riḳāʿ / Devr-i ḳamerde gör nice bulmış ḳarār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 3). [levḥine, -i, -n, -e]*

levḥa-i berg: *Yaprak parçası.*

1. Her **levḥa-i berg** üzre nice dürlü ḳalemler / Yazdı yüri ḳıl Ḳudret-i Naḳḳāşı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 3). [levḥa-i berg,]*

leyl: *Gece, şeb.*

1. Didi yüz sür āsitānumda ṭurup **leyl** ü nehār / Sen de ḫıdmetkārımuñ derbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [leyl,]*
2. Dār-ı rifʿatde ṣafā vü ẕevḳ ile **leyl** ü nehār / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde güzel ḫānumla ṣoḥbet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [leyl,]*
3. Āsitānuña nice yüz sürmesün **leyl** ü nehār / Ehl-i ʿaşḳuñ secde-gāhı ḳıblesi ol bābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 2). [leyl,]*
4. Düşeli ʿaşḳı hevāsına anuñ **leyl** ü nehār / Geçdi kūyında günüm derd ile āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [leyl,]*
5. **Leyl** ü nehār ʿaşḳ ile ṣābit-ḳadem ṭurup / İtdi ḳapuñda kendüyi derbān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 2). [leyl,]*
6. Ṭalʿat-ı mihri gibi göstermedi şems-i münīr / Gerçi devr eyler felek **leyl** ü nehār u māh u sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [leyl,]*
7. Miṣlini görmedi döneli bir daḫi felek / Bunca ki māh u sāl ve **leyl** ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [leyl,]*
8. Zülfiyle ruḫları yeter ol ḫusrevüñ hemān / El-ḳıṣṣa ḫalḳ-ı ʿāleme **leyl** ü nehār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [leyl,]*
9. Ḫayālüñ yazalı naḳşını dil levḥasına / Gözedür ḳıble-nümā gibi gözüm **leyl** ü nehār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 7). [leyl,]*

leylā: *Siyah; Leyla ile Mecnun hikayesindeki kadın karaktere telmih.*

1. Düşdi ṣaḥrāya yeler derd ile mecnūn-ı göñül / Olalıdan berü ol ṣaçları **leylā** delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 2). [leylā,]*

leylī: *Leyla ile Mecnun kıssasındaki kadın karakter; sevgili, sevilen; kara, siyah.*

1. Dost Mecnūn olalı **Leylī** ṣaçuñ sevdāsına / Gör ne çıḳdı ʿāleme nām u nişānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [leylī,]*

leylī: *Siyah, kara; Leyla ile Mecnun hikayesindeki kadın karaktere telmih.*

1. Gördiler **leylī** ṣaçuñ bendinde mecnūn göñlümi / Ehl-i diller Leyli vü Mecnūn dīvānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 4). [leylī,]*

leyli vü mecnūn: *Leyla ile Mecnun (Leyla ile Kays'ın aşkını anlatan meşhur Arap hikayesi).*

1. Gördiler leylī ṣaçuñ bendinde mecnūn göñlümi / Ehl-i diller **Leyli vü Mecnūn** dīvānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 4). [leyli vü mecnūn,]*

leẕīẕ: *Tatlı, hoşa giden, vazgeçilmesi güç olan.*

1. Yoḳ ṣanurdum ʿālem içre cān ile serden **leẕīẕ** / Hey neler varmış cihānda daḫi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [leẕīẕ,]*
2. Yoḳ ṣanurdum ʿālem içre cān ile serden leẕīẕ / Hey neler varmış cihānda daḫi bunlardan **leẕīẕ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [leẕīẕ,]*
3. Leẕẕetin işbu cihānuñ şimdi bildük ḥāṣılı / Yoġ imiş rūy-ı zemīnde vaṣl-ı dilberden **leẕīẕ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 2). [leẕīẕ,]*
4. Leblerüñ sögdükçe cānā aġzuma şekker yaġar / Şöyle şīrīn loḳmadur pālūde-i terden **leẕīẕ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 3). [leẕīẕ,]*
5. ʿĀşıḳa baş aġrıdup ʿarż itme nāṣiḥ cenneti / Leblerin ṣorduḳ nigāruñ āb-ı kevṯerden **leẕīẕ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 4). [leẕīẕ,]*
6. Şimdi bu ṭūṭī-kelāma mübtelādur Mihrī kim / Söylese şīrīn sözi ḳand-ı mükerrerden **leẕīẕ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 5). [leẕīẕ,]*

leẕẕet: *Tat, zevk, haz.*

1. Nevbahāruñ **leẕẕetin** bulmaḳ dilerseñ bāġa gel / Ḳıl temāşā nergis ü nesrīn çemen ruḫsār gül

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [leẕẕetin, -i, -n]

2. **Leẕẕetin** işbu cihānuñ şimdi bildük ḥāṣılı / Yoġ imiş rūy-ı zemīnde vaṣl-ı dilberden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 2). [leẕẕetin, -i, -n]*

leẕẕet-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ı anmanın verdiği tat; La ilahe illallah zikrinin verdiği tat.*

1. Cān dimāġın ṭolu mükerrer ider / **Leẕẕet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 16). [leẕẕet-i lā ilāhe illallāh,]*

libās: *Elbise, giysi.*

1. İḥrām itdüm egnime ʿaşḳı **libāsını** / Yiter cihānda cübbe de cennet de ḥulle de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [libāsını, -ı, -n, -ı]*
2. Nūr aḳar gördüm cemālinden egerçi ẓāhirā / Kendüsi beñzer müselmāna **libāsı** kāfirī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 3). [libāsı, -ı]*

libās: *Elbise, giysi; kaftan.*

1. Bu **libāsuñ** vaṣfın işitse meleklerden revān / Çāk ideydi ḥullesini ḥūri vü ġılmānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 2). [libāsuñ, -uñ]*

libās-ı şerʿ: *Şeriat, Allah'tan sakınma ve itaat elbisesi; takva sahibi.*

1. **Libās-ı şerʿ** geymiş bāṭınında / Egerçi ẓāhiren ʿuryān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 2). [libās-ı şerʿ,]*

līk: *Lakin, ancak, ama.*

1. Gerçi ġamzeñ ḳaṣd-ı cān itmekde tīr-endāzdur / **Līk** çeşmüñ gibi ḳan içici bī-dīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 4). [līk,]*
2. Sünbül ü gül-pūşlar çoḳdur cihān bāġında **līk** / Bu külālüñ gibi bir zülf-i semen-sā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [līk,]*
3. Mihrī Necātī şiʿrine dirsin naẓīre **līk** / Sen bir gedā vü müflis o bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [līk,]*
4. Gerçi eyyāmında nevrūzuñ çemen sulṭānıdur / **Līk** faḫr ider kʾ ola bezmüñde ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [līk,]*
5. Egerçi müşkil idi **līk** cānda ḥıfẓ itdüm / Ṣaçuñ mesāʾili ile yüzüñ ḫavāṣetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [līk,]*
6. Cān alur çeşmi dili yaġmā ḳılur ḥükmi revān / **Līk** ḳılsañ bir naẓar ḥüsni baġışlar cāna cān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 13). [līk,]*
7. Gerçi ʿīd-i vaṣlına ḳurbān idi Mihrī anuñ / **Līk** teslīm itdi yāre cānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 6). [līk,]*

līk: *Çünkü, için.*

1. Çekmez idi bir nefes ḫāruñ cefāsın neylesün / **Līki** bülbül gülsitān içre gülüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [līki, -i]*

liḳāsın boz-: *Yüz güzelliğini kaybetmek, çirkinleşmek.*

1. İrüp ʿuşşāḳuñ āhı ḳıl ḳalmış / ʿAceb **bozmış liḳāsın** bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 3). [liḳāsın boz-,]*

līkin: *Lakin, ama, fakat.*

1. Lebi vaṣfından anuñ şormaġa ben cān virürem / ʿArż-ı ḥāl itmege **līkin** aña döymez yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 2). [līkin,]*
2. **Līkin** tevbeyi terk itmegil / Ġaflet uyḫusıyla ġāfil yatmaġıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 23). [līkin,]*

lillāh: *Allah için, Allah aşkına.*

1. Baña hemrehlik it **lillāh** billāh / Mezīd itsün senüñ ʿömrüñi Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [lillāh,]*

lillāh ʿaşḳına: *Allah'ını seversen, Allah rızası için, yalvarma, istek sözü.*

1. Ḳıl naṣīḥat dostum çeşmüñe Allāh ʿaşḳına / Bī-güneh ḳan itmesün hey hey di **lillāh ʿaşḳına** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 1). [lillāh ʿaşḳına,]*

lisān: *Dil, zeban; söz, kelam; ağızda tat almaya, konuşmaya yarayan organ; kimse, kişi, zat.*

1. Ne dil ile ḳılam medḥüñ beyān / Sen şehüñ medḥinde ʿāciz her **lisān** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 25). [lisān,]*
2. Ḳıl duʿā Mihrī hemān ḳo sözi taṭvīl eyleme / Ol şehüñ medḥinde ʿācizdür bilürsin her **lisān** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [lisān,]*

loḳma: *Bir defada yenilecek miktardaki yiyecek parçası; söz, kelam.*

1. Leblerüñ sögdükçe cānā aġzuma şekker yaġar / Şöyle şīrīn **loḳmadur** pālüde-i terden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 3). [loḳmadur, -dur]*

loḳma loḳma: *Parçalar halinde, sokumlara ayırarak.*

1. **Loḳma loḳma** ḳo yesünler etimüz her demde / Rāżıyuz tek her uyuz it yimesünler aşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 5). [loḳma loḳma,]*

loḳma loḳma: *Parça parça; yavaş yavaş.*

1. Yā ṭapuñdan dūr idem cānā raḳīb-i kelbi ben / Yā yedürem bir gün aña **loḳma loḳma** pāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 4). [loḳma loḳma,]*

Loḳmān: *Hikmetli sözleri ve hikayeleri ile efsaneleşip her derdin devasını bildiği rivayet edilen hekim.*

1. Dil marīżine lebüñden eylemezseñ ger ʿilāc / Ḥikmetiyle çāre bulmaz olsa biñ **Loḳmān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 3). [loḳmān,]*

luʿb: *Oyun, satranç oyunu; hile, aldatmaca.*

1. Ruḫlaruñ dil şāhını mat eyledi bir **luʿb** ile / Gözlerüñ cān ferzine ḥācet degül sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [luʿb,]*

luṭf: *Yardım, inayet, ihsan.*

1. Nev-cüvān ide Zelīḫā gibi ey Mihrī seni / Ḳıla ger **luṭf** ile Yūsuf naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [luṭf,]*
2. **Luṭf** u vefāsı müddeʿīye oldı dāʾimā / Cevr ü cefāsı baña naṣīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [luṭf,]*
3. **Luṭfı** ile ḳıldı dil-i vīrānumı maʿmūr / Göñlin ḫoş ide her dem anuñ ḫūb ṣanemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 3). [luṭfı, -ı]*
4. İnʿām eylese sāʾile ḥüsnin zekātını / Şehler ḳatında **luṭf** ile iḥsān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 6). [luṭf,]*
5. Himmeti deryāsı içre bir gemidür bu cihān / **Luṭfınuñ** baḥrinde anuñ oldı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [luṭfınuñ, -ı, -nuñ]*
6. Ol muṭavvel **luṭfınuñ** olmaz maʿānīsi beyān / Arasañ cümle kitābı faṣl faṣl u bāb bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 17). [luṭfınuñ, -ı, -nuñ]*
7. Buldı **luṭfuñ** şemmesinden bu cihānuñ bāġı rāġ / Oldı laʿlüñ çeşmesinden āb-ı ḥayvān u cülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [luṭfuñ, -uñ]*

8. Faẕluñ ile ḳıl ʿināyet **luṭfuñ** ile it ḳabūl / Ben ġarīb üftādenüñ yā Rab duʿāsın müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [luṭfuñ, -uñ]*
9. Zinde olur ḥaşre dek bulur ḥayātı teşne-dil / Ḫızırveş her mürdeye virseñ şehā **luṭfuñla** āb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 23). [luṭfuñla, -uñ, -la]*
10. Nʾola ey kimyā-naẓar **luṭfuñla** olsañ destgīr / Pāymāl olup Amāsiyyede olmışdur türāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 26). [luṭfuñla, -uñ, -la]*
11. Ḳılsañ ey Yūsuf naẓar **luṭfuñla** ben bī-çāreye / İʿtiḳādum bu durur bulam Zelīḫā-veş şebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [luṭfuñla, -uñ, -la]*
12. Gülşende bugün **luṭf** ile bu bād-ı Mesīḥā / Ṣaçdı yine laʿl üstine şebnem dür-i şehvār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [luṭf,]*
13. **Luṭfı** eserinden bugün ol Rabb-i Kerīmüñ / Oldı bu cihān bāġı ḳamu cennet-i meʾvā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 4). [luṭfı, -ı]*
14. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü bu **luṭf** u bu kerem / Kim sende var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [luṭf,]*
15. Ḥilm ü vaḳār u **luṭf** u şefāʿat didükleri / Bu dehr-i dūn içinde meger sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [luṭf,]*
16. **Luṭfuñ** seḥābı ḳaṭrelerinden bulup durur / Şāhā cihānda lücce-i ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 15). [luṭfuñ, -uñ]*
17. Ḥamdülillāh ki ḫoşuz **luṭfı** nesīmiyle bugün / Āh eger çarḫ-ı felek cevr ide devrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 31). [luṭfı, -ı]*
18. Fevt olup gitmiş iken **luṭfına** Ḥaḳḳuñ naẓar it / Gör nice buldı ḥayāt uşda yine ʿaẓm-i remīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 7). [luṭfına, -ı, -n, -a]*
19. Buldı **luṭfuñ** eserinden bu cihān bāġı behişt / Gördi ḳahruñ ṣıfatın kim dem urur nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [luṭfuñ, -uñ]*
20. Muḥīṭ-i ḳulzüm-i ʿummān olunmaz cūdına teşbīh / Kim anuñ **luṭfı** deryāsı cihānda bī-kerānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 17). [luṭfı, -ı]*
21. Anuñ **luṭfı** ḫazāyīninden umsa nʾola her ḫusrev / Bilürler āsitānını ki genc-i şāyegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 20). [luṭfı, -ı]*
22. Duʿālar eyle Mihrī şehriyāra / Kʾ anuñ **luṭfından** irdüñ bu diyāra *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 47). [luṭfından, -ı, -n, -dan]*
23. Salṭanat taḫt üzre çıḳup şāh-ı muḥterem yine / Tāc-ı devlet urınup geydi seḫā **luṭf** u kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [luṭf,]*
24. Mezraʿ-ı ḫānında ḫırmen olsa ṭañ mıdur cihān / Oldı çün **luṭfı** hevāsıyla felekler āsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 7). [luṭfı, -ı]*
25. Vireli ʿadlüñ eliyle ʿāleme **luṭfuñ** maʿāş / Şiddetinden rūzgāruñ kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 12). [luṭfuñ, -uñ]*

luṭf: *Bağış, kerem, cömertlik, ihsan.*

1. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür cihān rūyında kim / ʿĀdeti **luṭf** u mürüvvetdür ḳamu fiʿli ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [luṭf,]*
2. Dil ü cān ḫastesine **luṭfuñ** ile eyle ʿilāc / Ki irür ṣıḥḥate luṭfuñla anı ān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [luṭfuñ, -uñ]*
3. Dil ü cān ḫastesine luṭfuñ ile eyle ʿilāc / Ki irür ṣıḥḥate **luṭfuñla** anı ān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [luṭfuñla, -uñ, -la]*
4. İren **luṭfuñ** nesīmidür ki her dem / Cihān gülzārın ider tāze ḫurrem *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [luṭfuñ, -uñ]*

luṭf: *Yardım, inayet, ihsan; sevgilinin hoş muamelesi.*

1. Nev- cüvān itdi Zelīḫā gibi Mihrī seni ʿaşḳ / Ḳılalı **luṭf** ile Yūsuf-naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 7). [luṭf,]*
2. **Luṭf** ile ḳıl ʿilāc bugün ey ṭabīb-i cān / Dil ḫastedür firāḳuñ ile gel devālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [luṭf,]*
3. Āşikāre būse cerr itdüm lebinden didi yār / ʿĀrif ol ʿārif ḳatında **luṭf** u iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [luṭf,]*

4. Ṭutmazsañ elüm **luṭfuñ** ile ḳaldum ayaḳda / Cānā demidür yoḫsa öleyin mi ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 4). [luṭfuñ, -uñ]*
5. **Luṭf** ile cānān çıḳardı ġam belāsından beni / Ġuṣṣa çekmem ṣarlanursam būriyā şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 4). [luṭf,]*
6. **Luṭfuñla** ʿimāret ḳılıcaḳ müddeʿi göñlin / Cevrüñle yıḳılmış dil-i vīrānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 4). [luṭfuñla, -uñ, -la]*
7. Raḳībi yād ider **luṭfıyla** her dem / Bizi añmaz vefādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 4). [luṭfıyla, -ı, -y, -la]*
8. Egler idi bularuñ **luṭfı** ġarīb göñlümüzi / Şimdi kim vire ṣafā bu dil-i vīrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 7). [luṭfı, -ı]*
9. Ḥimmet ü cūduñ ḫayālümden ne ṭañ olmasa dūr / **Luṭf** u iḥsānuñ umar bir ben günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [luṭf,]*
10. **Luṭfın** raḳībe ḳılur u ʿuṣṣāḳa cevrini / Gör bu zamāne ḫūblarınuñ iʿtibārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 4). [luṭfın, -ı, -n]*
11. **Luṭfuñı** aġyāra eylerdüñ revān cevrüñ baña / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [luṭfuñı, -uñ, -ı]*
12. Mihrī çeke cevrüñi vü **luṭfuñ** göre aġyar / Devlet aña zillet bu cefākāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 7). [luṭfuñ, -uñ]*
13. Yoluñda senüñ cānā bilsem ne günāh itdüm / Cevrüñ baña aġyāra **luṭfuñ** neden olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [luṭfuñ, -uñ]*
14. Ḳahruñ cihānda ben görürem **luṭfuñı** raḳīb / Öldürmek ise ʿāşıḳı hey bī-vefā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [luṭfuñı, -uñ, -ı]*
15. Var mıdur bir dem beni hecrüñle bīmār itmedüñ / Raḥm idüp bir gün baña **luṭfuñla** tīmār itmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 3). [luṭfuñla, -uñ, -la]*

luṭf: *İyilik, inayet, ihsan; güzel günler.*

1. Hem-demi ġuṣṣa vü ġam eyledi devrān bize / Raḥm idüp **luṭfını** göstermedi bir an bize *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 7). [luṭfını, -ı, -n, -ı]*

luṭf: *Yardım, himmet, destek.*

1. Ḳapuñda bende olur serv-i āzād / Elüñde mūm olur **luṭfuñla** pūlād *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [luṭfuñla, -uñ, -la]*
2. Virür her mürdeye **luṭfuñ** ḥayātı / Nʾola ger zinde ḳılsañ ben memātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [luṭfuñ, -uñ]*

luṭf: *İyilik, yardım, himmet; maddi ve manevi yardım, iyilik.*

1. Nigīn-i destsāyuñ ḫāteminden / İrüşsün Mihrīye **luṭfuñ** berātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [luṭfuñ, -uñ]*

luṭf: *İyilik, ihsan, lutf; kavuşma, buluşma.*

1. Temāşā iderüz vaṣluñı **luṭfuñla** bugün / Dil-i dervīşe ʿaṭā eyleseñ ey şāh ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 3). [luṭfuñla, -uñ, -la]*

luṭf eyle-: *İyi davranmak, hoş muâmele etmek, iyilikte bulunmak.*

1. Ẓulüm eyleme ʿāşıḳlaruña **luṭf eyle** / Eylemişdür bularuñ ʿaşḳuñ odı cānına kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 17). [luṭf eyle-,]*
2. Dostum **luṭf eylegil** aġyār ile seyr eyleme / Dīvüñ olmasun melek hem-rāhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 4). [luṭf eyle-,]*

luṭf eyle-: *İhsanda bulunmak, lutfetmek, bağışlamak.*

1. Mihrī üftādeye raḥm it demidür **luṭf eyle** / Destgīr ol aña ʿadlüñle gel ey kān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 7). [luṭf eyle-,]*

luṭf it-: *Alçakgönüllülük etmek, ihsanda bulunmak.*

1. Nʾola dilber **luṭf idüp** yād itse ben bī-çāresin / Görse tīr-i ġamzesinden dilde yüz yüz yāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 1). [luṭf id-,]*

luṭf it-: *İyi davranmak, hoş muâmele etmek, iyilikte bulunmak.*

1. İnʿāma geldük ey dost bir būse vir lebüñden / Maḥrūm ḳılma **luṭf it** şeylillah itse sāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 7). [luṭf it-,]*

luṭf it-: *İhsanda, iyilikte bulunmak.*

1. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine **luṭf it** gel ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [luṭf it-,]*
2. Ya vaṣl it dilbere yā **luṭf it** öldür / Beni ḳurtar belādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 6). [luṭf it-,]*
3. Getür bād-ı ṣabā **luṭf it** ḥabībüñ zülfi būyından / Dil-i mecrūḥıma zīrā be-ġāyet armaġandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 6). [luṭf it-,]*
4. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine **luṭf it** gel ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [luṭf it-,]*
5. Bir dilrübā ü ḥüsn ilinüñ şāhı **luṭf idüp** / Olmışdı ben gedāsına mihmān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 3). [luṭf id-,]*

luṭf it-: *Yardımda bulunmak, ihsan etmek; sıkıntılarını gidermek.*

1. Kıl ʿimāret **luṭf idüp** bu dil-ḫarābın ḫusrevā / Her cihetden leşker-i ġam eylemiş durur ḫarāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 28). [luṭf it-,]*

luṭf it-: *Iyilikte bulunmak, ihsan etmek; iyi muamele etmek, ilgilenmek.*

1. Ey dost benüm ḥālüme **luṭf it** naẓar eyle / Cān ḥulḳuma irişdi hemān ḳaldı virem dem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 5). [luṭf it-,]*
2. Zehr-i hecriyle helāk olmışdı çoḳdan cān u dil / **Luṭf idüp** şīrīn lebi ger itmese güllāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 6). [luṭf id-,]*
3. Yine dil düşdi bugün bir yüzi mehpāresine / **Luṭf idüp** raḥm ide mi ʿāşıḳ-ı bīçāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 1). [luṭf id-,]*

luṭf it-: *İyilikte bulunmak, himmet etmek, maddi ve manevi destekçi olmak.*

1. Yüz urdum ḫāk-i pāyuña naẓar ḳıl / Bu ben ṭoprāḳı **luṭf it** sīm ü zer ḳıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [luṭf it-,]*
2. Müdām ol bāb-ı devletde vezīr ol / Bu ben miskīne **luṭf it** destgīr ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [luṭf it-,]*

luṭf ḳıl-: *İyilikte bulunmak, ihsan etmek; iyi muamele etmek, yakınlık göstermek.*

1. Sāʾillerine virmeye hiç ḥüsni zekātın / Yādlara **ḳıla luṭf** ile iḥsān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 4). [luṭf ḳıl-, -a]*

Lutfî: *1495 yılında vefat eden bilgin ve şairdir. "Molla Lütfi, Deli Lütfi, Sarı Lütfi" gibi lakaplarla anılmaktadır. Nüktedan, dikbaşlı bir kişiliği sahip olduğu söylenegelmiştir.*

1. Dilerem luṭf-ı şehen-şāh ile maʿẕūr ola / Mihrīnüñ olmaduġın **Lutfîye** aḳrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 29). [lutfîye, -y, -e]*

luṭfı deryāsı: *İyilik, ihsan denizi; Sultan Ahmed'in iyiliği, lutfu karşısında.*

1. ʿAdli mīzānına geldi keffe oldı mihr ü māh / **Luṭfı deryāsında** oldı baḥr-ı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [luṭfı deryāsı,]*

luṭf-ı mihr: *Güneş gibi etrafa ışık saçan ihsan; Sultan Bayezid'in bol olan ihsanı, iyiliği, cömertliği.*

1. Umaram luṭf**-ı mihrinden** o sulṭān / Dirīġ itmeye bu ẕerreden iḥsān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [luṭf-ı mihr,]*

luṭf-ı şehen-şāh: *Padişahlar padişahının ihsanı, yardımı.*

1. Dilerem **luṭf-ı şehen-şāh** ile maʿẕūr ola / Mihrīnüñ olmaduġın Lutfīye aḳrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 29). [luṭf-ı şehen-şāh,]*

luṭfın gör-: *İyilik, ihsan sahibi olmak; bir kimsenin yakınlığıyla, iyi muamelesiyle müşerref olmak.*

1. Ḳahrın çeke ḥadden aşurı ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ / **Luṭfın göre** her cāhil ü ebter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 2). [luṭfın gör-,]*

luṭfuñuñ deryāsı: *İyilik, cömertlik denizi; Sultan Bayezid'in cömertliği, ihsanı.*

1. **Luṭfuñuñ deryāsı** ḳatında nedür baḥr-i muḥīṭ / Kim anuñ bir ḳaṭresinden buldı ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [luṭfuñuñ deryāsı, -uñ, -uñ]*

lücce-i ʿummān: *Okyanusun engin suları; dünyadaki diğer devlet yöneticileri.*

1. Luṭfuñ seḥābı ḳaṭrelerinden bulup durur / Şāhā cihānda **lücce-i ʿummān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 15). [lücce-i ʿummān,]*

lücce-i ummān: *Büyük, engin okyanus; mana okyanusu.*

1. Ne şāʿir kāmil-i irfān imiş bu / Ne ḳulzüm **lücce-i ummān** imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 1). [lücce-i ummān,]*

lü'lü': *İnci; sevgilinin dişi.*

1. Çün ḥoḳḳa dehānuñ ṣanemā ḳılsa tebessüm / Rūşen görinür **lü'lü'** ü mercānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 4). [lü'lü',]*

lü'lü: *İnci, istiridye gibi hayvanların içinde oluşan değerli, küçük süs tanesi.*

1. Dişüñ var iken **lüʿlü** ü mercānı niderler / Laʿlün var iken çeşme-i ḥayvānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [lüʿlü,]*
2. Şevḳ-i dendānuñ ile laʿl-i dür-efşānuñ içün / Ḥāşelillāh ki diyem **lü'lü** ü mercān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 11). [lü'lü,]*

M

mā: *Su.*

1. Pāk eyledi ferrāş-ı ṣabā rūy-ı cihānı / Getürdi bahār ebr gözinden aña çün **mā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 5). [mā,]*

mā: *Su; aşık.*

1. Sen serv-i revān pāyına yüz sürmek içündür / Bustānda revān her yaña **mā** olduġı icrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 20). [mā,]*

maʿānī: *Mânâlar, anlamlar.*

1. Ol muṭavvel luṭfınuñ olmaz **maʿānīsi** beyān / Arasañ cümle kitābı faṣl faṣl u bāb bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 17). [maʿānīsi, -si]*
2. Hidāyet nūrı keşf olsa bedīʿ olmaya ḥüsnüñden / Muṭavvel zülfüñüñ zīrā **maʿānīsi** beyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 2). [maʿānīsi, -si]*

maʿānī: *Anlam, mana; şiirde anlam.*

1. **Maʿānī** gevheri ile pür olmış / İ Mihrī gūş ṭut bir kān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 5). [maʿānī,]*

maʿāş vir-: *Maaşa bağlamak, dirlik, geçim kaynağı vermek; yardımda, iyilikte bulunmak.*

1. **Vireli** ʿadlüñ eliyle ʿāleme luṭfuñ **maʿāş** / Şiddetinden rūzgāruñ kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 12). [maʿāş vir-, -eli]*

mācerā: *Baştan geçen olay, serüven; çok az kişinin başına gelebilecek olay.*

1. Olmayan ʿāşıḳ ne bilsün ehl-i ʿaşḳuñ ḥālini / Şerḥ olunmaz bu beyānuñ **mācerāsı** özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 2). [mācerāsı, -sı]*

mādemki: *-diğine göre, öyleyse.*

1. Mādem ki bu sipihr-i felek eylemez ḳarār / **Mādem ki** bu zemīn ü zamān ber-ḳarārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 17). [mādem ki,]*

maʿden-i kerem: *Lütuf, kerem madeni.*

1. Sensin çerāġ-ı rūşeni ṣubḥ-ı saʿādetüñ / Ey menbaʿ-ı seḫāvet ü ey **maʿden-i kerem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 15). [maʿden-i kerem,]*

maʿdūm ol-: *Yok olmak.*

1. Ben ne resm-i kevn ile mersūm olaydum kāşkī / Bu cihāna gelmeyüp **maʿdūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 1). [maʿdūm ol-,]*

māh: *Ay, kamer.*

1. Nice bir hecrüñle idem āhı çoḳlar sevdügüm / Āhum odı yaḳdı mihr ü **māhı** çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 1). [māhı, -ı]*
2. ʿAdli mīzānına geldi keffe oldı mihr ü **māh** / Luṭfı deryāsında oldı baḥr-ı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [māh,]*

3. Gün yüzüñ burc-ı şeref üzre ṭulūᶜ itdügiçün / Giceler ṣubḥa degin ṭaña ḳalur **māh** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 4). [māh,]*

māh: *Ay, yılın on iki bölümünden biri.*

1. Ṭalᶜat-ı mihri gibi göstermedi şems-i münīr / Gerçi devr eyler felek leyl ü nehār u **māh** u sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [māh,]*
2. Mis̱lini görmedi döneli bir daḫi felek / Bunca ki **māh** u sāl ve leyl ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [māh,]*
3. Zihī ferḫunde-ṭāliᶜ bunda her gāh / Muḳīm olur bu cāya sāl ü yā **māh** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 45). [māh,]*

māh: *Ay yüzlü güzel, sevgili.*

1. Getürmeye sen **māh** gibi rūy-ı cihānda / Biñ yıl ki felek devr ide devrānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 2). [māh,]*

māh: *Ay, kamer; hükümdarlar, saltanat sahipleri.*

1. Nūr virmezdi bu āfāḳ içre hergiz **māh** anuñ / Gün cemāli enverinden itmese ger iktisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 2). [māh,]*

māh: *Ay, kamer; hükümdarlar, saltanat sahipleri; aşık.*

1. Kevkeb-i seyyāre-veş seyr eyledükçe gündüzin / Ṭolmış idi her ṭarafdan **māh** ile meydānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 3). [māh,]*

māh: *Ay; parlak, aydınlık, ışıklı.*

1. Ne ḥüsnüm āfitāb u ne ḫod **māh** gencidür / Ne ḳaşlarum kemān u ne zülfüm nişāncıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [māh,]*
2. Ġam gicesinde geçdi günüm āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi **māh** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 1). [māh,]*

māh: *Ay gibi parlak, aydınlık, beyaz.*

1. Maṭlaᶜ-ı ḥüsnüñ gibi bir burc-ı aᶜlā görmedük / **Māh** ruḫsāruñ gibi bir şems-i ġarrā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 1). [māh,]*

māh: *Ay, kamer; parlak, nur yüzlü sevgili.*

1. Gün cemālüñle münevver olmış iken cān u dil / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Mihrīyi **māhum** gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [māhum, -um]*

māh: *Ay; sevgilinin parlak, aydınlık yanağı.*

1. Ḳandᵓ olur sünbüllerin **māh** üzre ṭaġıtduḳda dost / Zülfinüñ bir ḳılına yüz biñ dil-efkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [māh,]*
2. Gāh zülfi ḥāᵓil olur ruḫlarına geh ḫaṭı / Ḳalmasun Mihrī seḥāb içinde **māhı** kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [māhı, -ı]*

māh: *Ay, kamer; kendini yakarak etrafına aydınlık veren ay, aşık.*

1. Yaḳup cānuñ fetīlin ġam şebinde / Uyarsun ᶜālemüñ bir mihr ü **māhı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 4). [māhı, -ı]*

māh: *Ay, kamer; sevgilinin parlak, ışıldayan alnı.*

1. Ḥüsnüñüñ üstindeki ol **māh** ḥaḳḳıçün begüm / Cān u dilden bendeñüm ben şāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [māh,]*

maḥabbet: *Sohbet, muhabbet; içki içme.*

1. İçelüm ṭurma **maḥabbet** ayaġın ṭolu getür / El bir idüp açalum defter-i ʿişret dürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 2). [maḥabbet,]*

maḥabbeti ol-: *Konuşmak, ilgilenmek, görüşmek; yakınlık göstermek, sevmek.*

1. Nice sevelüm anı kim seve ol ġayrıları / **Maḥabbeti** bizüm ile **olanı** ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 3). [maḥabbeti ol- , -i]*

maḥalle: *Yaşanılan yer, semt; aşığın mekanı.*

1. Ṭāliʿim saʿd oldı yāḫud ḳadre irdüm ġālibā / Kim **maḥallem** içre gördüm gice ṭoġmış müşterī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [maḥallem, -m]*

mā-ḥażar: *Önceden hazırlanmış, halihazırda bulunan.*

1. Baġruñuñ ḳanı ile pür eyle çeşmüñ sāġarın / Dil kebābından ḥabībe **mā-ḥażar** eyle yaraġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 2). [mā-ḥażar,]*
2. Gözlerüñ yaşın revān eyle revān didüm be-çeşm / Didi laʿlüm yādına cān meclisinde **mā-ḥażar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [mā-ḥażar,]*
3. Didi laʿlüm yādına cān meclisinde **mā-ḥażar** / Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [mā-ḥażar,]*

maḥbūb: *Sevilen, sevgili.*

1. Seveni sevmez ü bunlar ha sever sevmeyeni / Ḳo bu **maḥbūblaruñ** dünyede bī-ʿārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [maḥbūblaruñ, -lar, -uñ]*
2. Gerçi ey Mihrī cihānda ġonca-leb **maḥbūblar** / Çoḳdur ammā biz bunuñ mānendi ḳaṭʿā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [maḥbūblar, -lar]*
3. Dānā odur ki ḫūblara zāhid göñül vire / Nādān odur ki sevmedi **maḥbūbı** dünyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [maḥbūbı, -ı]*
4. Ḳāḍī vü müftī müderris zāhid ü pīr ü cüvān / Ḳanġısı cān virmedi **maḥbūb** oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [maḥbūb,]*
5. Zāhidüñ iġmāż-ı ʿayn itdügi **maḥbūbı** görüp / Bil şuña beñzer bu ḫar-gāv bindi urġan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 3). [maḥbūbı, -ı]*
6. ʿĀdeti monlalaruñ **maḥbūb** sevmekdür ḫaṭīb / ʿĀḳil iseñ meẕhebüñ yitirme ʿāriflerden ol *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 7, Beyit 1). [maḥbūb,]*
7. Zāhidā saña behişt Mihrīye dīdār gerek / Aña **maḥbūbı** yeter saña cinānuñ ḥūrisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [maḥbūbı, -ı]*
8. Gerçi gördük bu cihān rūyında çoḳ cānbāzlar / Ḫūblar **maḥbūblar** pür-şīveler pür-nāzlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 1). [maḥbūblar, -lar]*
9. Bulınur hey bu cihānda tāze tāze ḫūblar / Nāzenīnler ḫūblar u **maḥbūblar** u merġūblar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [maḥbūblar, -lar]*
10. Bī-vefā **maḥbūblara** rīş-ḫande ʿāşıḳlar gerek / Ṣādıḳu'l-ḳavl olana yār-ı muvāfıḳlar gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 5). [maḥbūblara, -lar, -a]*

maḥbūb: *Sevgili, sevilen; genç, güzel, alımlı.*

1. Bu yār-ı cefākārum **maḥbūb** idi vaḳtinde / Bu gözleri mekkārum ḫoş ḫūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 1). [maḥbūb,]*
2. Şimdi ḫaṭını Mihrī gördükçe ḫadinde dir / Bu yār-ı cefākārum **maḥbūb** idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 5). [maḥbūb,]*

maḥbūb-ı cihān: *Dünya güzeli, herkes tarafından beğenilen, sevilen kimse.*

1. **Maḥbūb-ı cihān** ger ola itme nigerānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 16). [maḥbūb-ı cihān,]*

maḫbūs: *Hapsedilmiş, esir olmuş.*

1. Bī-güneh **maḫbūsdur** çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe aṣ ḳurtar ol miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [maḫbūsdur, -dur]*

maḫdūm ol-: *Hizmet edilen kişi olmak, kıymet, itibar görmek.*

1. Ḳıllet ile ẕillet ile ögilüp her bābda / Ṣoñra ʿizz ü nāz ile **maḫdūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [maḫdūm ol-,]*

maḫdūm ol-: *En ileri, önde gelen olmak; sevgiliye en çok hizmet eden olmak.*

1. Dergehinde ol şehüñ maʿlūm olaydum kāşkī / Ḫıdmetinde ʿāḳıbet **maḫdūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 1). [maḫdūm ol-,]*

māh-ı mücellā: *Parlak ay; aydınlık yüzlü sevgili.*

1. Ḫurşīd-i cihān-tāb durur gerçi degüldür / Āyīne-i ḥüsnüñ gibi ey **māh-ı mücellā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 30). [māh-ı mücellā,]*

māh-ı ṣıyām: *Oruç ayı, Ramazan.*

1. Bu **māh-ı ṣıyām** ile bu ʿīd ayı ḥaḳıçün / Biñ ʿöẕr ile ṭapuñdan ider anı temennā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [māh-ı ṣıyām,]*

māh-ı tābān: *Parlak ay.*

1. Göreli zülfüñ şebinde yüzüñüñ envārını / Çarḫ sergerdān olupdur **māh-ı tābān** imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 2). [māh-ı tābān,]*

māh-ı tābān: *Parlak ay, dolunay; sevgilinin ışık saçan güzel yüzü.*

1. Ruḫlarında kākül-i müşgīni ʿanber bağlamış / Hāledür kim devr idüpdür **māh-ı tābānı** dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 6). [māh-ı tābān,]*
2. Ḫaṭṭ-ı reyḥān kim ṭolanmışdur gülistānı dürüst / Hāledür kim devr idüpdür **māh-ı tābānı** dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 2). [māh-ı tābān,]*
3. Ṣafḥa-i ḫaddinde yazmış ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst / Hāledür kim devr idüpdür **māh-ı tābānı** dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 4). [māh-ı tābān,]*

māh-ı tābān: *Parlak ay, dolunay; ay yüzlü sevgilinin beli.*

1. Ḳaplamışdur dilberüñ gūyā miyānını kemer / Hāledür kim devr idüpdür **māh-ı tābānı** dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 8). [māh-ı tābān,]*

māh-ı tābān: *Parlak ay, dolunay; ay yüzlü sevgili.*

1. Şemʿ-i ruḫsārına ol mehrūlaruñ pervāneler / Hāledür kim devr idüpdür **māh-ı tābānı** dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 10). [māh-ı tābān,]*
2. Ol mehī ḳılmış iḥāṭa göz açup seyyāreler / Hāledür kim devr idüpdür **māh-ı tābānı** dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 12). [māh-ı tābān,]*
3. Çevresinde dāyire çekmişdür anuñ kūhsār / Hāledür kim devr idüpdür **māh-ı tābānı** dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 16). [māh-ı tābān,]*
4. Ol melek-manẓar ḳamer-çihreyle çarḫuñ çenberi / Hāledür kim devr idüpdür **māh-ı tābānı** dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 18). [māh-ı tābān,]*
5. Dir gören anuñ girībānıyla gerdānın hemān / Hāledür kim devr idüpdür **māh-ı tābānı** dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 14). [māh-ı tābān,]*

māh-ı z̲i'l-ḥicce: *Zilhicce ayı.*

1. **Māh-ı z̲i'l-ḥiccenüñ** on beş gicesi ḫoş şeb idi / K' eyledi yār ile bile seyrān Mihrī bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [māh-ı z̲i'l-ḥicce,]*

māhiyyet: *Bir şeyin aslı, esası, iç yüzü.*

1. Yüzüñ envārı şevḳinden olupdur zīneti şemʿuñ / Ki her dem nārı nūr itmek olur **māhiyyeti** şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 6). [māhiyyeti, -i]*

māh-liḳā: *Ay yüzlü sevgili.*

1. Gördi bir **māhliḳāyı** yine sevdi gözümüz / Göz ucından göze göz odlara atduḳ özümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 1). [māhliḳāyı, -y, -ı]*
2. Mihrüñde senüñ bir gün eyā **māhliḳā** āh / Fāş eyleyiser sırruñı Mihrī ele ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 5). [māhliḳā,]*
3. ʿĪd-i vaṣlūña irürsem eger ey **māhliḳā** / Ḳılayın cānı fedā yoluña ḳurbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 25). [māhliḳā,]*

maḫmūr: *Süzgün, baygın.*

1. **Maḫmūr** gözüñ gülşen-i ḥüsnüñde görelden / Her gūşede bu nergis-i mestān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 4). [maḫmūr,]*

maḥrem: *Dost, sırdaş.*

1. Künc-i ġam vīrānesinde şimdi yārümdür nemed / Sāyebānum **maḥremüm** ʿālemde varumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 1). [maḥremüm, -üm]*

maḥrem idin-: *Birini kendine sırdaş, yakın, samimi olarak görmek.*

1. Raḳībi kendüye **maḥrem idindi** ʿāşıḳı yād / Ol anuñ ile ḫoş olsun biz anı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [maḥrem idin-,]*
2. Hevā-yı ʿaşḳa yoldaş ol dilerseñ bulasın vaḥdet / **İdinme** kendüñe **maḥrem** dili bī-ʿaşḳ yoldaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 6). [maḥrem idin-,]*

maḥrem ol-: *İçli dışlı olmak, samimi olmak.*

1. Hem-dem olmasun İlāhī āh u efġān kimseye / **Maḥrem olmasun** cihānda zār u giryān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [maḥrem ol-,]*

maḥrem ol-: *Yakın olmak, samimi olmak; halk ile iç içe olmak.*

1. Irmasun Ḥaḳ üstümüzden ol hümā-fer sāyeñi / Devlet ü rifʿatle bu ḫalḳ-ı cihāna **maḥrem ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [maḥrem ol-,]*

māhrū: *Ay yüzlü güzel, dilber.*

1. Yanmasun mı ʿāşıḳ-ı bīçāreler pervāne-veş / **Māhrūlar** çünki ḥüsni şemʿdānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 2). [māhrūlar, -lar]*
2. Zühre çengin yere çaldı çarḫ hem çār-pāresin / Her ḳaçan ol **māhrūlar** ırladı āvāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [māhrūlar, -lar]*

maḥrūm it-: *Yoksun bırakmak, engellemek.*

1. Bustān-ı ḫadüñ leblerüñüñ ġoncalarından / Dil bülbülini redd ide **maḥrūm ide** ḫāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 38). [maḥrūm id-,]*

maḥrūm ḳıl-: *Yoksun bırakmak; öpmemek.*

1. İnʿāma geldük ey dost bir būse vir lebüñden / **Maḥrūm ḳılma** luṭf it şeylillah itse sāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 7). [maḥrūm ḳıl-,]*

maḥrūm ḳıl-: *Yoksun bırakmak, mahrum etmek.*

1. **Ḳılma maḥrūm** ḫān-ı vaṣluñdan dil-i sāʾilleri / Āsitānuñdur bugün püşt-i penāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 2). [maḥrūm ḳıl-,]*

maḥrūm ol-: *Yoksun bırakmak, mahrum etmek.*

1. Muttaṣıl ġam ḫānesinde cān ʿaẕāb ile geçer / İrmeyeydüm bu güne **maḥrūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 5). [maḥrūm ol-,]*
2. Geçdi ʿömrüm rūzgāruñ şiddetiyle her zamān / Ben bu cāndan āh ezel **maḥrūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 2). [maḥrūm ol-,]*

maḥrūm ol-: *Mahrum olmak, yoksun kalmak; dünyaya gelmemek.*

1. Vaṣl-ı cānānı müyesser ḳılmaz imiş çün felek / Bu belā-keş cāndan **maḥrūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 2). [maḥrūm ol-,]*

maḥrūm ol-: *İyilikten, ihsandan, himmetten yoksun kalmak.*

1. Benüm içün ṣaġ ol devletlü paşa / **Olam** devrüñde ben **maḥrūm** ḫāṣā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 15). [maḥrūm ol-,]*

maḥrūm ol-: *Yoksun olmak; cennete gidememek, cennetten mahrum kalmak.*

1. Ẕelīl ü ḫor olur emrin ṣıyan / ʿĀḳıbet **maḥrūm olur** nefse uyan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 9). [maḥrūm ol-,]*

māh-rūy: *Ay yüzlü güzel.*

1. Her **māh-rūy** ʿāşıḳuñ āhı duḫānile / Hiç görmedük ki ṣoñra yüzinüñ ḳarası yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 6). [māh-rūy,]*

māh-rūy-ı dilber: *Ay yüzlü, gönül alan sevgili; Sinan Paşazade İskender Çelebi.*

1. Ḫābdan açdum gözüm nāgāh ḳaldurdum seri / Ḳarşuda gördüm ṭurur bir **māh-rūy-ı dilberi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 1). [māh-rūy-ı dilber,]*

māhtāb: *Ay ışığı; sevgilinin parlak yüzünün ışıltısı.*

1. Tā ebed ẓulmet şebinde ḳalmış idim dostuñ / **Māhtābı** ḥüsninüñ ger itmese iḫrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 5). [māhtābı, -ı]*

maḥv ḳıl-: *İşe yaramaz duruma getirmek, zarar vermek, perişan etmek.*

1. Düşelden ʿaşḳuñuñ nārına Mihrī / Vücūdın **maḥv ḳıldı** yana yana *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 6). [maḥv ḳıl-,]*

maḥv ol-: *Ortadan kalkmak, yok olmak, sona ermek.*

1. Ġam yime şimden girü baḫt-ı siyāhuñ **maḥv olup** / Ṭāliʿuñ saʿd oldı ey Mihrī mübārekdür bu fāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 17). [maḥv ol-,]*

mā-i maʿīn: *Saf, temiz, berrak su; ihsan, lutf.*

1. Ser-cümle döndi cennete ṣaḥrā yüzi tamām / **Mā-i maʿīn** aḳıdup ider kūhsār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 6). [mā-i maʿīn,]*

mā'il ol-: *Meyletmek, eğilim göstermek; arzulamak, istemek, hevesli olmak.*

1. Öl derdüm ile **olma** daḫi ḫūblara **mā'il** / Ol cevrüme ḳā'il *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 15). [mā'il ol-,]*

maḳām: *Durulacak yer, durak, mesken.*

1. ʿĪdüñi mübārek ḳıla ʿömrüñi ziyāde / İḳbāl ü saʿādetde **maḳāmuñ** ola aʿlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 39). [maḳāmuñ, -uñ]*

maḳām: *Mekan, yer, mahal.*

1. Bu **maḳāmuñ** ismini gerçi dimişler Göynicek / Dillere virür ḥayāt āb-ı revānı göynicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 1). [maḳāmuñ, -uñ]*

maḳām: *Ölen saygın bir kimsenin daha önce bulunduğu, geldiği yer, huzur, makam.*

1. Bir ʿazīzüñ bu **maḳāmıdur** ki Mihrī ṣıdḳ ile / Cān u dilden bir muḥibbi sensin anuñ gerçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [maḳāmıdur, -ı, -dur]*

maḳām it-: *Yurt edinmek, mesken olarak benimsemek.*

1. **İtdi** ḥarīm-i kūyını ʿuşşāḳ-ı dil **maḳām** / Bāb-ı selām oldı işigi muvaḥḥide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 2). [maḳām it-,]*

maḳāmāt: *Klasik Türk müziğinde bir müzik parçası veya şarkının işleniş biçimleri, makamlar.*

1. Ḫūb oḳur ʿaşḳuñ **maḳāmātın** nevāda rāstī / ʿAndelībe ḫoşça taʿlīm eylemiş edvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 14). [maḳāmātın, -ı, -n]*

maḳāmāt: *Klasik Türk müziğinde bir müzik parçası veya şarkının işleniş biçimleri, makamlar; aşığın gönlünden gelen sesler, iniltiler, feryatlar.*

1. Sīnemüz def ḳıluban ḳāmetimüz çeng idelüm / Diñlesün yār **maḳāmātı** nedür edvāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 4). [maḳāmātı, -ı]*

Maḳāmī: *16.yy. da yaşamış olup Mihri Hatun'la karşılıklı şiirler yazması ile bilinen şair.*

1. Şimden girü **Maḳāmī** bizüm būsemüz hemān / Yıllarla yürek aġrısı isḥāl rencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 4). [maḳāmī,]*

maḳdem: *Gelme, geliş, ayak basma.*

1. Meclis-i ṣaḥn-ı çemende dāmeninden dembedem / **Maḳdemine** sen şehüñ yāḳūt ider īsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 11). [maḳdemine, -i, -n, -e]*

maḳṣūd: *Amaç, niyet, gaye.*

1. Gördi cemāli Kaʿbesinüñ nūrını ʿayān / **Maḳṣūda** irdi itdi ṣaġīr u kibār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 10). [maḳṣūda, -a]*

mal-ā-māl ol-: *Dolmak, dolu olmak.*

1. Ṣuyı cüllāba beñzer ḥavżı vardur / **Mal-ā-māl olmış** içi āb-ı güldür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 39). [mal-ā-māl ol-,]*

ma'lūm ol-: *Bilinmek, tanınmak.*

1. İtleriyle hem-dem olaydum i Mihrī dā'imā / Dergehinde ol şehüñ **ma'lūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 9). [ma'lūm ol-,]*

2. **Maʿlūm olalı** ʿāleme nāmuñ eḥādiṣi / Ḫalḳ-ı cihānı eyledi ḫandān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 8). [maʿlūm ol-,]*
3. Ḳandasa nā-ehle virürmiş murādını felek / Mihrī ben de cehl ile **maʿlūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [maʿlūm ol-,]*
4. Dergehinde ol şehüñ **maʿlūm olaydum** kāşkī / Ḫıdmetinde ʿāḳıbet maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 1). [maʿlūm ol-,]*

maʿlūmāt: *Bilgi, bilinen şeyler; aşığın, kederli, azap çeken, sevgiliden karşılık bulamayan vs. çeşitli hallerinin bilgisi.*

1. Bunca **maʿlūmāt** ile meşhūr olınca ʿāleme / Dürlü mechūlāt ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 6). [maʿlūmāt,]*

maʿmūr: *Güzel, bayındır, bakımlı.*

1. Çü şāhuñ beytini **maʿmūr** gördüm / İçinde berḳ urur ol nūr gördüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 13). [maʿmūr,]*

maʿmūr it-: *Geliştirip güzelleştirmek, bayındır duruma getirmek.*

1. Nūr ile şehr-i Amāsiyyeyi **maʿmūr idesin** / Yapısar ʿadlüñ ile her dil-i vīrānı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 6). [maʿmūr id-,]*

maʿmūr it-: *Düzeltmek, tamir etmek; sevindirmek, derdini, sıkıntısını gidermek.*

1. Göñlüm evi vīrānını **maʿmūr itdi** / Ḥamdülillāh hele ʿaşḳuñ olalıdan miʿmār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 22). [maʿmūr it-,]*

maʿmūr ḳıl-: *İmar etmek, yapılandırmak; daha iyi hale getirmek; sevindirmek.*

1. Luṭfı ile **ḳıldı** dil-i vīrānumı **maʿmūr** / Göñlin ḫoş ide her dem anuñ ḫūb ṣanemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 3). [maʿmūr ḳıl-,]*
2. **Ḳılmaḳ** diler iseñ dil-i vīrāneyi **maʿmūr** / Gel göñlümüzi yap ḳatı vīrānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 8). [maʿmūr ḳıl-,]*

maʿnā: *Anlam, mana, derin ifade.*

1. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ kᵓ eşʿārınuñ **maʿnāsı** var / Sen aralıḳda i Mihrī ḳo ḳurı sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [maʿnāsı, -sı]*

mānend: *Benzer, eş, denk.*

1. Gerçi ey Mihrī cihānda ġonca-leb maḥbūblar / Çoḳdur ammā biz bunuñ **mānendi** ḳaṭʿā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [mānendi, -i]*

mānī: *Meşhur Çinli nakkaş ve ressam.*

1. Ne cānı var yaza **Mānī** ḳaşuñ işāretini / Ne ḥaddi var bile ʿāḳil lebüñ ʿibāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 1). [mānī,]*
2. Ta görse ḥased ide anuñ naḳşına **Mānī** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 10). [mānī,]*

maʿni: *Mana, anlam, meselenin iç yüzü.*

1. **Maʿni** dükkān içinde ṣarrāf ol / Sende bulsun ḳamusı gevher-i ḫāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 5). [maʿni,]*

maʿni: *Mana, anlam; şairlik yeteneği; gerçekte, hakikatte.*

1. Görinmiş ḫalḳa ḫod sūretde dervīş / Velīkin **maʿnide** sulṭān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 3). [maʿnide, -de]*

maʿnī göster-: *Engellemek, önüne geçmek; rakibin arabozuculuk yapmasına engel olmak.*

1. Yoḳ durur Mihrī bugün daʿvīye **maʿnī gösterür** / Vāz gel hercāyilerdür şimdiki yārānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 6). [maʿnī göster-,]*

māniʿ ol-: *Önüne geçmek, engellemek, önlemek.*

1. Öldürmesi muḥaḳḳaḳ idi dün raḳībi yār / Kim **māniʿ oldı** kim bugün ipin uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 5). [māniʿ ol-,]*
2. Beni bir tīrle öldürmişdi ġamzeñ / Arada çeşmüñ **olmasaydı māniʿ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 3). [māniʿ ol-,]*

manṣıb-ı cāh: *Itibarlı devlet hizmeti, yüksek, yüce devlet makamı.*

1. Baña iḳbāl ü saʿādetde yeter **manṣıb-ı cāh** / Vaṣluñuñ şemmesi ki geh ola iḥsān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [manṣıb-ı cāh,]*

manṣūr: *Allah'ta eriyip yok olmak anlamında söylediği "Ene'l-Hak", yani "Ben Hakkım" sözü sebebiyle 922 yılında asılarak öldürülen mutasavvıftır. Klasik edebiyatta aşığa yapılan benzetme ve nitelendirmelerde kullanılmıştır.*

1. Zülfüñde beni ʿaşḳ ile **Manṣūr** gibi / Cān fedādur yoluña eyleye ḫānum berdār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 11). [manṣūr,]*

manṣūr-veş: *Ene'l-Hak sözü sebebiyle asılan Hallac-ı Mansur gibi.*

1. Küfr-i zülfinde ḥabībüñ ʿaşḳ ile cān virmege / Gelmişem **Manṣūr-veş** berdārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 2). [manṣūr-veş,]*
2. Mihrüñi gönlümde muḥkem ṭutmışam ḥaḳ söylerem / Ṣıdḳ ile **Manṣūr-veş** urġana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 3). [manṣūr-veş,]*

mār: *Yılan, zehirli bir hayvan; sevgilinin saçı.*

1. Devr-i ruḫında ṣatmaġa tiryāḳ-ı leblerin / Dilber eline almış iki zülfi **mārını** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 5). [mārını, -ı, -n, -ı]*

marīż-i bī-ʿilāc: *İlaçsız hasta; dertli, sıkıntılı, fakir kimse.*

1. Ġarīb-i bī-kesem sen göster iḥsān / **Marīż-i bī-ʿilācam** eyle dermān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [marīż-i bī-ʿilāc,]*

maʿşūḳ: *Sevgili, sevilen.*

1. ʿĀşıḳa **maʿşūḳ** çün cevr idegelmişdür ezel / Terk-i ʿādet eylemez her kişi erkānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 4). [maʿşūḳ,]*
2. Taḥṣīl odur ki ʿāşıḳ **maʿşūḳa** ola vāṣıl / Ḥāṣıl budur cihānda taḥṣīlden ne ḥāṣıl *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [maʿşūḳa, -a]*
3. **Maʿşūḳ** elünde cevr ü cefā vü ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [maʿşūḳ,]*

mat eyle-: *Yenmek, mağlup etmek; kendine aşık etmek.*

1. Ruḫlaruñ dil şāhını **mat eyledi** bir luʿb ile / Gözlerüñ cān ferzine ḥācet degül sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [mat eyle-,]*

māt it-: *Yenilgiye uğratmak, üstün gelmek; daha güzel sesle söylemek.*

1. Götürüp perde-i ʿuşşāḳı ser-āgāz idelüm / Bülbüli **māt idelüm** nāle vü efġānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 2). [māt id-,]*

māt it-: *Yenmek, mağlup etmek; üstün gelmek.*

1. Gerçi noḳṣān ġazelsin leb-i yāri añıcaḳ / Ṭūṭiyi **māt ider** ey Mihrī şirīn-güftāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 7). [māt id-,]*

mā-teḳaddem: *Eskiden, ezelden beri.*

1. Ey saʿādet āfitābı ḥüsnüñ iẓhār olmadın / **Mā-teḳaddemden** saña olmışdı ḥayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 12). [mā-teḳaddemden, -den]*

maṭlaʿ: *Güneşin doğduğu yer; II. Bayezid'in saltanatın başına geçmesi.*

1. **Maṭlaʿından** ʿāleme ʿarż idelü ḫurşīd tāb / Ḳalmadı ḳaṭʿā cihān rūyında ẓulmetden seḥāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 1). [maṭlaʿından, -ı, -n, -dan]*

maṭlaʿ: *Gök cisimlerinin doğduğu yer.*

1. **Maṭlaʿından** şems lerzān çıḳdugı her dem budur / Gün cemāline muḳābil olmaġa eyler ḥicāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 4). [maṭlaʿından, -ı, -n, -dan]*

maṭlaʿ-ı ḥüsn: *Güzelliğin doğuş yeri; sevgilinin güzel yüzü.*

1. **Maṭlaʿ-ı ḥüsnüñ** gibi bir burc-ı aʿlā görmedük / Māh ruḫsāruñ gibi bir şems-i ġarrā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 1). [maṭlaʿ-ı ḥüsn,]*

maṭlūb: *Talep edilen, istenilen, arzulanan.*

1. Ebrūsı kemān idi ṣayd itdügi cān idi / Bir ġonca dehān idi **maṭlūb** idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [maṭlūb,]*

maṭlūb: *Talep edilen, istenilen, arzulanan; sevgili, sevilen.*

1. Gerçi bu cihānda bulınur ṭālibe **maṭlūb** / Sevdügʾ ola bir ḫūb *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 19). [maṭlūb,]*

maʿẕūr ol-: *Mazaretli sayılmak, kusuruna bakılmamak, affedilmek.*

1. Dilerem luṭf-ı şehen-şāh ile **maʿẕūr ola** / Mihrīnüñ olmaduġın Lutfîye aḳrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 29). [maʿẕūr ol-,]*

maʿẕūr ṭut-: *Hoş görmek, kusuruna bakmamak, hoş görmek.*

1. Medḥüñde çoḳ ġazel diyici ḫūb u bī-nāẓīr / **Maʿẕūr ṭut** ʿayıblama bu Mihrī kemteri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 7). [maʿẕūr ṭut-,]*
2. Ṭapuña tuḥfe getürdi vücūdum tāciri cānın / Hele **maʿẕūr ṭut** ḫānum faḳīrüñ armaġanıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 11). [maʿẕūr ṭut-,]*

mecāl it-: *Dayanmak, tahammül etmek.*

1. Senden çevürürsem yüzümi **itme mecāl** / Kes ḳalem gibi başumı dilümi yar ey yār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 12). [mecāl it-,]*

mechūlāt: *Bilinmeyen, mechul olan şeyler; meçhul, kim olduğunu bilinmeyen kişi.*

1. Bunca maʿlūmāt ile meşhūr olınca ʿāleme / Dürlü **mechūlāt** ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 6). [mechūlāt,]*

meclis: *İçki içilen yer, bezm; aşığın gönlü.*

1. Cām-ı laʿlinden nigāruñ sāḳiyā bir bāde ṣun / **Meclisimüz** germ olup devrānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 3). [meclisimüz, -imüz]*

meclis: *İçki içilen yer, bezm.*

1. Āl ile aldayı aldayı şikār eyleyelüm / **Meclise** cemʿ idelüm gözleri āhū sürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 3). [meclise, -e]*

meclis: *Buluşulan, görüşülen yer, mekan.*

1. Zeyn itmiş idi **meclisi** ḥüsn-i leṭāfeti / Ol ḫatt u ḥāl ü zülf-i perīşān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 5). [meclisi, -i]*

meclis: *Buluşulan, görüşülen mekan; sevgilinin mekanı.*

1. **Meclisinde** ṣanemüñ rāḥat olup ṣubḥa degin / Biñ ṣafā ile geçildi hele bir dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 4). [meclisinde, -i, -n, -de]*

meclis: *Toplanılacak yer; aşıklar meclisi.*

1. Bu **meclis** içre sīnesi kimüñ def olmadı / Çeng gibi kimüñ olmadı ḫam serv-ḳāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 3). [meclis,]*
2. Lebi cām-ı meyinden yād ḳılsun / Seni **meclisde** bir boynı sürāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 5). [meclisde, -de]*

meclis-i ḫāṣ: *Kişinin kendine ait meclisi; Şehzade Süleyman'ın şiir meclisi.*

1. Ol Süleymān-ı zamānuñ **meclis-i ḫāṣında** ḫoş / Zülfi ʿanber ḫūb-rūlar ḫıdmet ider nāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 4). [meclis-i ḫāṣ,]*

meclis-i ḫāṣ: *Kişinin kendine ait meclisi; Şehzade Ahmed'in şiir meclisi.*

1. Zühre çengin çala çarḫ içre yara çār-pāresin / **Meclis-i ḫāṣ** içre raḳṣ urursa şāhā Mevlevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 5). [meclis-i ḫāṣ,]*

meclis-i ṣaḥn-ı çemen: *Çimenlik avlusunun toplantı yeri; sevgilinin gezinti yeri; Şehzade Ahmed'in Amasya'daki şehzade konağının avlusu.*

1. **Meclis-i ṣaḥn-ı çemende** dāmeninden dembedem / Maḳdemine sen şehüñ yāḳūt ider īṣār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 11). [meclis-i ṣaḥn-ı çemen,]*

mecnūn: *Leyla ile Mecnun kıssasındaki erkek karakter; seven, aşık.*

1. Dost **Mecnūn** olalı Leylī ṣaçuñ sevdāsına / Gör ne çıḳdı ʿāleme nām u nişānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [mecnūn,]*

mecnūn: *Deli, çılgın; seven, aşık; Leyla ile Mecnun kıssasındaki erkek karaktere telmih.*

1. Gördiler leylī ṣaçuñ bendinde **mecnūn** göñlümi / Ehl-i diller Leyli vü Mecnūn dīvānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 4). [mecnūn,]*

mecnūn: *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı.*

1. Ey beni **Mecnūn** gibi ʿaşḳı ile şeydā ḳılan / Ben seni sevmekde gerçek ʿāşıḳam ṣanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [mecnūn,]*

mecnūn-ı göñül: *Gönül Mecnun'u; aşık.*

1. Düşdi ṣaḥrāya yeler derd ile **mecnūn-ı göñül** / Olalıdan berü ol ṣaçları leylā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 2). [mecnūn-ı göñül,]*

mecnūn-veş: *Leyla'ya olan aşkından dolayı çölllere düşen Mecnun gibi.*

1. Düşmişüz āḥū gözüñ sevdāsına **Mecnūn-veş** / Mesken olmışdur ḳamu bu kūh u ṣaḥrālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 4). [mecnūn-veş,]*

mecrūḥ: *Yaralı; incinmiş, kırılmış.*

1. Gerçi dil **mecrūḥdur** hecrüñle gözde nem de var / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden aña merhem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [mecrūḥdur, -dur]*

meddāḥ: *Öven, çok medh edici.*

1. Medḥ eylemek şehā seni Mihrî muḥāldür / **Meddāḥ** saña ancılayın ṣad-hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 20). [meddāḥ,]*

meded: *Yardım, aman dileme sözü; eyvah.*

1. Eyledi yār beni derd ile āvāre **meded** / Ölürem itmez ise ḥasret ile çāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [meded,]*
2. Eyledi yār beni derd ile āvāre meded / Ölürem itmez ise ḥasret ile çāre **meded** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [meded,]*

meded: *Yardım, aman, lutf dilenme sözü.*

1. Bir nefes ḳaldı ki Mihrî vire cān fürḳat ile / Çıḳmasun ḥasret ile hey meded ol yāre **meded** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [meded,]*
2. Bir nefes ḳaldı ki Mihrî vire cān fürḳat ile / Çıḳmasun ḥasret ile hey **meded** ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [meded,]*
3. Şerbet-i laʿlüñ imiş ḫaste dile dost şifā / Demidür eyle devā bu dil-i bīmāra **meded** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 4). [meded,]*
4. Çeşm-i mestüñ yine nā-ḥaḳ yire ḳan eylemesün / Ṣuçını bildüre ḳatlansun a bir pāre **meded** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 3). [meded,]*
5. Öldürürem dir imiş zülfüñe çeşmüñ beni yār / Virme cellād eline aş beni ol dāra **meded** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [meded,]*
6. Merd iseñ ġayret demidür sür raḳībi hey **meded** / Dāmenine ter gülüñ yapışmasun saʿy eyle ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [meded,]*
7. Ey ṭabīb-i cān **meded** bīmāruñam öldüm didüm / Didi ḫūdur ʿāşıḳ öldürmek baña tīmārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [meded,]*

meded it-: *Yardım etmek, sıkıntıyı gidermek.*

1. Ġamzeñ ne ʿaceb yüregüme yāreler urdı / Vaṣluñdan irişdür **meded it** yāreye merhem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 4). [meded it-,]*

meded ḳıl-: *Yardım etmek, iyilik, ihsanda bulunmak; ayrılığa son verme lutfunda bulunmak.*

1. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan **meded ḳıl** dostum / Ḫaste-dil derdine luṭf it gel ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [meded ḳıl-,]*

medḥ: *Övgü, sena; birini övmek amaçlı yazılan şiir.*

1. Āferīn diye vü taḥsīn ide Cibrīl-i Emīn / Her ḳaçan kim oḳusam **medḥüñi** Ḥassān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 32). [medḥüñi, -üñ, -i]*

medḥ: *Övme, övgü, sena; Allah'ı anlatma.*

1. Ne dil ile ḳılam medḥüñ beyān / Sen şehüñ **medḥinde** ʿāciz her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 25). [medḥinde, -i, -n, -de]*

2. Ne dil ile ḳılam **medḥüñ** beyān / Sen şehüñ medḥinde ʿāciz her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 25). [medḥüñ, -üñ]*

medḥ: *Övme, övgü, sena.*

1. Ḳıl duʿā Mihrī hemān ḳo sözi taṭvīl eyleme / Ol şehüñ **medḥinde** ʿācizdür bilürsin her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [medḥinde, -i, -n, -de]*
2. Cān u dilden oḳur ey ruḫları gül **medḥ** ü ṣenā / Rūz u şeb bülbül-i cān ṣubḥ u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [medḥ,]*
3. **Medḥüñde** çoḳ ġazel diyici ḫūb u bī-nāẓīr / Maʿẕūr ṭut ʿayıblama bu Mihrī kemteri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 7). [medḥüñde, -üñ, -de]*

medḥ eyle-: *Övmek.*

1. **Medḥ eylemek** şehā seni Mihrī muḥāldür / Meddāḥ saña ancılayın ṣad-hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 20). [medḥ eyle-,]*

medḥ it-: *Methetmek, övmek.*

1. Çün ṭulūʿ itdi şeref burcında yine āfitāb / Her kişi **medḥ itmege** biñ cān u dilden açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [medḥ it-,]*
2. **Medḥ itmege** ḥüsnüñi gülistān-ı çemende / Bir bülbül-i ḫoş-ṭābʿ durur bu daḫi gūyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 37). [medḥ it-,]*

meger: *Meger, ancak.*

1. Yañılup çün ruḫlaruña beñzerem dimiş **meger** / Sözinüñ bildi ḫaṭāsın itdi istiġfār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 15). [meger,]*
2. Ne ḳadar cevr ider iseñ ṣanemā terk itmez / Mihrī mihrüñi senüñ tā **meger** ol vara sine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [meger,]*

meger: *Aslında, gerçi, açıkçası.*

1. Yine dil murġına dāne döker ne ḥāldür zülfüñ / **Meger** cān boynına ḥalḳa ṣalar muḥtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [meger,]*
2. Gülzār cemāliyle **meger** buldı leṭāfet / Ki oldı çemen eṭrāfı yine ḫūb muṭarrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 14). [meger,]*
3. Şāḫ-ı serv üzre çıḳup bülbül oḳur şiʿr-i laṭīf / Ḥüsnüñ ebyātın **meger** kim eyledi eşʿār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [meger,]*
4. Dizer bir ḳılda ʿuşşāḳı **meger** ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u dīn ü dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [meger,]*
5. Melek ṣalmış **meger** üstine sāye / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 26). [meger,]*
6. Ḥilm ü vaḳār u luṭf u şefāʿat didükleri / Bu dehr-i dūn içinde **meger** sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [meger,]*
7. Gice gündüz başını serv ṣalar gülşende / **Meger** olmış o daḫi ol ḳad-i raʿnā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 4). [meger,]*

meger: *Herhalde, demekki, galiba.*

1. İşidüp bülbül-i şeydā **meger** āh-ı seḥerüm / Çaġırup derd ile dir āh beni vāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 2). [meger,]*
2. Gül ruḫlarına beñzerem anuñ dimiş **meger** / Sūsenler üstine yüriyüp dil uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 3). [meger,]*
3. Şādam ol cānān **meger** efġānum işidüp dimiş / Gitmemiş ʿaşḳum daḫi bu derdmendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [meger,]*
4. Gül ruḫlaruñı gördi **meger** gülşen içre kim / Ṣaḥn-ı çemende ṭutdı hemān ʿandelīb dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 6). [meger,]*
5. Naʿra urduḳça seḥer murġı **meger** teʾsīr ider / Ġonca güler serv ṣalar başını oynar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 7). [meger,]*

6. Çeşmüñi görmez **meger** nergis kʾ olupdur bī-baṣar / Ḥüsnüñe ḳılup naẓar oldı ulüʾl-ebṣār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 16). [meger,]*
7. Zīneti ḥüsnüñ gülistānında ögrenmiş **meger** / Baġlamış bāġ-ı cihānda gör ne ḫoş eṭvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [meger,]*
8. Ṣaḥn-ı benefşe şām u seḥer müşgbārdur / Enfās-ı bād irişdi **meger** gülsitāna kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 5). [meger,]*
9. Gül ṭalʿatında gördi **meger** laʿl ġoncasın / Her bir nihāl-i sebzede eyler hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 7). [meger,]*
10. **Meger** ki ney ola hem-dem fiġānuma her dem / Kʾ olup durur yüregi pāre pāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 3). [meger,]*
11. Bir nefes Mihrī vücūduñdan ıraġ olmadı ġam / Ḫūblaruñ cevri **meger** kim bile yoġruldı gile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 7). [meger,]*
12. Ḫūnını ʿāşıḳlaruñ çeşmüñ **meger** dökmek diler / Neşter-i müjgānuña ḳaşuñ kemānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 5). [meger,]*
13. Bālā ḳadüñi gördi **meger** ṭarf-ı çemende / Ḥayretde ṭurur serv ü ṣanavber daḫi yek-pā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 19). [meger,]*

meger: *Halbuki, oysaki.*

1. Firāḳuñ odını dilden vişālüñ itmedi ḳaṭʿ / **Meger** ki laʿl-i nebātuñ kese ḥarāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 2). [meger,]*
2. Ṣandum ki seḥāb içre niḥān oldı ḳamer / Yār ḥüsninde **meger** itmiş imiş zülfini tār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [meger,]*
3. Ṣandum seḥāba girdi veyāḫud ṭutuldı gün / Olmış güneş yüzinde **meger** āşikār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 2). [meger,]*

meger: *Temenni belirtmek için kullanılan bir söz.*

1. Ḳapusından ḳaçan gidesin āh / **Meger** Allāh ala seni tīzcek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 2). [meger,]*

meges: *Sinek, zübab; rakip.*

1. Laʿl-i şīrīnüñe ben cān virürem irmez elüm / Āh kim ḳarşumda dāʾim lā-tekellüf yir **meges** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 3). [meges,]*

meh: *Ay, kamer.*

1. Şuʿle-i yārüñ cemāliyle münevver olmışuz / İmdi ey **meh** var ḳalursañ ḳal ṭaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 2). [meh,]*
2. Mihr ü **meh** beñzeye mi yüzüñe öykünmek ile / Ger ola lebleri pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 10). [meh,]*
3. Yalıñuz bir **meh** degüldür ḳapusı üftādesi / Biñ ṣafā ile gelür baş üzre her ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [meh,]*
4. Ebr-i luṭfı tāze ter ḳılsa nʾola cān gülşenin / Mihr ü **mehdür** külegi çarḫ aña olmışdur dolāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 8). [mehdür, -dür]*

meh: *Işte, buyur.*

1. Gerçi ki müjeñ ḫançer ile sīnemi deldi / Dil daḫi senüñdür diler iseñ **meh** al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [meh,]*
2. Dilber didi bir būse virem cān virür iseñ / Mihrī didi bir cāna ne minnet **meh** al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [meh,]*
3. Didi vaṣlı ʿīdidür şāhuñ gerekdür müjdegān / Ben didüm cān lāyıḳ ise ibtidā benden **meh** al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [meh,]*

meh: *Ay; Sultan Bayezid.*

1. Gelmedi devrinde bir seyyārenüñ çeşmine ḫāb / Dergehinde pāsbān olalı Keyvān ol **mehüñ**

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 6). [mehüñ, -üñ]

meh: *Ay, yılın on iki parça bölümünden her biri; aşık, seven, mübtela.*

1. Hevā-yı zülfüñüñ Mihrī daḫi geçmez hevāsından / K⁾ anı yel gibi yeldürdi nice **meh** sāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [meh,]*

meh: *Ay; parlak yüzlü sevgili.*

1. Ol **mehüñ** Mihrī cihān ḫalḳı da dīvānesidür / Sen seni ṣanma hemān dünyede tenhā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [mehüñ, -üñ]*

meh ṣıfātlu: *Ay yüzlü; sevgili.*

1. Hem-rāh idinme kendüñe aġyārı sevdügüm / Sen **meh ṣıfātlu** yürimesün zengi rūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 6). [meh ṣıfātlu,]*

meh-cebīn: *Parlak alınlı, ay yüzlü sevgili.*

1. Yüzüñ görüp ḥasedden bedr olmasun ḳamer hīç / Öykünmek ile ḳaçan **meh-cebīne** beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 3). [meh-cebīne, -e]*

meh-cebīn: *Ay alınlı, Ay gibi parlak alna sahip kimse.*

1. Ki bir ḫurşīd- ṭalʿat **meh-cebīndür** / Ḥadin kim görse dir kim yāsemīndür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 15). [meh-cebīndür, -dür]*

mehī: *Ay yüzlü güzel.*

1. Ol **mehī** ḳılmış iḥāṭa göz açup seyyāreler / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 12). [mehī,]*

meh-i āsumān: *Gökyüzünün ayı; sevgilinin parlak yanağı.*

1. Gördüm ruḫını zülfi şebinde nihān yatur / Ṣandum seḥāb içinde **meh-i āsumān** yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 1). [meh-i āsumān,]*

meh-i tābān: *Parlak ay; ay gibi parlak yüzlü sevgili.*

1. Ẓulmet şebinde ḳalmış idüm ḫayli derd ile / Girdi elüme bir **meh-i tābān** geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 2). [meh-i tābān,]*
2. Ẓāhir itdi ruḫını zülfi seḥābın götürüp / Yārlıḳ itdi bizümle **meh-i tābān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 4). [meh-i tābān,]*

meh-i tābān-şekil: *Parlak ay, ışıltılı ay; aydınlık yüzlü; geleceği parlak olan.*

1. Devr ide devr-i felek çenber-i çarḫuñ yıḳıla / Görmeye sencileyin bir **meh-i tābān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 18). [meh-i tābān-şekil,]*

meh-liḳā: *Ay yüzlü.*

1. Ol **mehliḳāyı** gördi nice ḫande olmasun / Yıllarla çekdi görmek içün intiẓār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 15). [mehliḳāyı, -y, -ı]*

meh-pāre: *Ay parçası; parlak, aydınlık, nurlu.*

1. Yine dil düşdi bugün bir yüzi **mehpāresine** / Luṭf idüp raḥm ide mi ʿāşıḳ-ı bīçāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 1). [mehpāresine, -si, -n, -e]*

meh-rū: *Ay yüzlü sevgili.*

1. Ẓulmet-i ġamda ḳodıysa seni yārüñ ġam yime / Bulınur Mihrī cihāndur yine bir **mehrū** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [mehrū,]*
2. Cān u dilden oldı bir **mehrūya** Mihrī mübtelā / Cānıdur bir kimsenüñ kim adını olmaz dimek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [mehrūya, -y, -a]*
3. Görelden Mihrī ḫaddüñle semen-sīmāñı ey **mehrū** / Başından çıḳdı sevdāsı gül-i serv ile nesrīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 5). [mehrū,]*
4. Ḳo bizi **mehrūlaruñ** mihriyle var sen fāriġ ola / Nāṣiḥā itmez eṣer rüsvā-yı ʿaşḳ olana pend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [mehrūlaruñ, -lar, -uñ]*
5. Laʿl-i lebinüñ yādına bir **mehrūnuñ** / Ḫoş olur nūş ide mül çün irişe vaḳt-i bahār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 23). [mehrūnuñ, -nuñ]*
6. Nitekim cehd eylerem meyl itmeyem **mehrūlara** / Çıḳarur yoldan beni bir zülfi ḳara yüzi aġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 2). [mehrūlara, -lar, -a]*
7. Bir naẓarda nice ʿāşıḳları Ferhād eyler / Nice Şīrīn nice dilber nice **mehrūdur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 2). [mehrūdur, -dur]*
8. Şemʿ-i ruḫsārına ol **mehrūlaruñ** pervāneler / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 10). [mehrūlaruñ, -lar, -uñ]*
9. Ḳaçan serv olısar hem-ser ḳad-i ṭūbāña ey **mehrū** / Cihān gülzārınuñ ḳaddüñ bugün serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 4). [mehrū,]*

mehtāb: *Ay ışığı.*

1. Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile / ʿİşret itdük ṣubḥa dek **mehtāba** ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [mehtāba, -a]*

mehtāb: *Ay ışığı; parlak, ışık veren, aydınlatıcı.*

1. Dil şeb-i zülfüñde gümrāh olmasa olmaz ʿaceb / Ey şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ṣūretüñ **mehtābdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 3). [mehtābdur, -dur]*

mehtāb: *Ay ışığı; sevgilinin parlak yüzü.*

1. Devlet anuñ ki bu dem rūy-ı nigāra ḳarşu / Nūş ide sāġar-ı mül **mehtāb** ola meşaʿil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [mehtāb,]*

mekān: *Yer, mesken, mahal.*

1. Ḳaldısa cismüñ bu şehrüñ issisinde çāre ne / Pes **mekānıdur** ġarīb olanlaruñ külḫānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 5). [mekānıdur, -ı, -dur]*

mekān it-: *Yurt edinmek, mekan tutmak, yerleşmek.*

1. Yüzümüz sürüp işigüñde **mekānlar idelüm** / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 6). [mekān id-,]*

mekān ṭut-: *Yerleşmek, yer edinmek; kulu, köpeği olmak, birinin hizmetine, emrine girmek.*

1. Āsitānum gūşesinde **ṭut mekān** didüm be-çeşm / Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [mekān ṭut-,]*
2. Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes / Āsitānum gūşesinde **ṭut mekān** didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [mekān ṭut-,]*

mekkār: *Hileci, kandıran, aldatan.*

1. Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde / Bu gözleri **mekkārum** ḫoş ḫūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 1). [mekkārum, -um]*
2. Var mıdur ʿālemde bir dilber cefākār olmaya / Ḥīle-i cevr ü sitemkār ile **mekkār** olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [mekkār,]*

mekke: *Ka'be'nin bulunduğu şehir; Şehzade Ahmed'in bulunduğu yer.*

1. İster göñül ki kūyını her dem ṭavāf ide / Dīdār irer mücāvir olanlar çü **Mekkede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [mekkede, -de]*

mekke: *İslam dünyası için kutsal kabul edilen Ka'be'nin bulunduğu şehir.*

1. Ṭavāf itmek dilerseñ **Mekkeyi** / Her faḳīre ḫor baḳma di eyi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 16). [mekkeyi, -y, -i]*

mekteb-i reʾy: *Fikir okulu, düşünce yeri.*

1. **Mekteb-i reʾyinde** ebced ṭıflıdur bil şübhesiz / Görmese ḥüsni kitābından ulüʾl-ebṣār bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 16). [mekteb-i reʾy,]*

mektūp: *Bir şey bildirmek, bir konuda haber vermek gibi amaçlarla yazılan yazı.*

1. Ol ṣanem yazduḳda ʿuşşāḳın vefā **mektūbına** / Ben siyehkārı daḫi merḳūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 4). [mektūbına, -ı, -n, -a]*

melāḥat: *Yüz güzelliği, cemal.*

1. Bu ḥüsn ü bu **melāḥat** ü bu ḫulḳ u ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [melāḥat,]*
2. Seni bu ḥüsn-i ḫulḳ ile görenler dir ki ey ḫusrev / **Melāḥatde** leṭāfetde bu ḫod Yūsuf-ı sānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [melāḥatde, -de]*

melāmet: *Kınanma, ayıplanma.*

1. Bir şehen-şāh-ı cihāndur bī-naẓīr ü bī-bedel / Bir naẓar ḳılsañ ḳomaz cānda **melāmet** dilde ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [melāmet,]*

melek: *Semavi dinlere göre, Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri.*

1. Gözümi açup yumunca oldı çeşmümden nihān / Şöyle teşḫīṣ itdüm anı yā **melekdür** yā perī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 4). [melekdür, -dür]*
2. Bu libāsuñ vaṣfın işitse **meleklerden** revān / Çāk ideydi ḥullesini ḥūri vü ġılmānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 2). [meleklerden, -ler, -den]*
3. Yaʿnī cihāna cān olan ol Ḫān Aḥmedüñ / ʿAdlini ẕikr ider **melek** evc-i felekde hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 10). [melek,]*
4. Nice şehzādedür gör kim anuñ ʿālī-cenābında / **Melekler** perdedārıdur felekler sāyebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 28). [melekler, -ler]*

melek: *Allah'ın nurdan yarattığı günahsız varlık; sevgili.*

1. Dostum luṭf eylegil aġyār ile seyr eyleme / Dīvüñ olmasun **melek** hem-rāhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 4). [melek,]*

melek: *Allah'ın nurdan yarattığı günahsız varlık; güzel, masum.*

1. Bularuñ biri **melekdür** biri firişte ʿayān / Ki temāşā ider anları ol arada giden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [melekdür, -dür]*

melek: *Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri; Şehzade Ahmed.*

1. **Melek** ṣalmış meger üstine sāye / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 26). [melek,]*

melek: *Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri; güzel, dilber.*

1. Cān u dilden rūz-ı ʿīdinde gelüp bel bağladı / Ol hümāyūnuñ **melekler** ḫıdmetine dem-be-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [melekler, -ler]*

melek-manẓar: *Melek görünümlü güzel.*

1. Ol perī-peyker **melek-manẓar** yüzi gül ġonca-leb / Ġamzesi oḳ ol ḳaşı hem yaya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [melek-manẓar,]*
2. Ol **melek-manẓar** ḳamer-çihreyle çarḫuñ çenberi / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 18). [melek-manẓar,]*

memāt: *Ölü, ölmüş; fakir, zavallı, muhtaç.*

1. Virür her mürdeye luṭfuñ ḥayātı / Nʾola ger zinde ḳılsañ ben **memātı** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [memātı, -ı]*

menʿ eyle-: *Önlemek, engel olmak, durdurmak.*

1. Cānıma ġamzeñ ḫadengin geçdügin **menʿ eyleme** / Rāḥat olsun dostum oḫ ḫoşça bulmış meskeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [menʿ eyle-,]*
2. Şarāb-ı laʿl-i dilberden beni **menʿ eyleme** zāhid / Saña ne her kişi her ne iderse kendü cānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 5). [menʿ eyle-,]*

menʿ it-: *Engel olmak, müsade etmemek.*

1. Bize meyl eyler idi geh geh o çeşmi ḳaralar / **Menʿ iderler** oları bir iki yüzi ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 1). [menʿ id-,]*

menʿ it-: *Engellemek, yasaklamak; uzaklaştırmak, ayrı düşürmek.*

1. Āsitānından beni **menʿ itme** nāṣiḥ dilberüñ / Kaʿbeye yüz süricek ḳalmaz günāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 3). [menʿ it-,]*
2. Raḳībā beni **menʿ itme** nigāruñ ḫāk-i pāyinden / Eger menʿ ider iseñ bil ne dīnüñ var ne āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [menʿ it-,]*
3. Müddeʿī yārümi **menʿ itmege** cehd itdi velī / Azdurımadı ne dirsin anı şeyṭān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 6). [menʿ it-,]*
4. Raḳībā beni **menʿ itme** nigāruñ ḫāk-i pāyinden / Eger menʿ ider iseñ bil ne dīnüñ var ne āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [menʿ id-,]*

menbaʿ: *Kaynak, pınar; sahip, malik.*

1. Eyâ pāşā-yı aʿẓam ʿâlî-himmet / Saʿādet **menbaʿı** erkān-ı devlet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [menbaʿı, -ı]*

menbaʿ-ı kān-ı kerem: *Cömertlik madeninin kaynağı.*

1. Rehberüñ olsun Ḫudā ey **menbaʿ-ı kān-ı kerem** / ʿĀlem içre görme ġam gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [menbaʿ-ı kān-ı kerem,]*

menbaʿ-ı seḫāvet: *Cömertlik, kerem kaynağı.*

1. Sensin çerāġ-ı rūşeni ṣubḥ-ı saʿādetüñ / Ey **menbaʿ-ı seḫāvet** ü ey maʿden-i kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 15). [menbaʿ-ı seḫāvet,]*

mercān: *Denizden çıkan maruf kırmızı cevher.*

1. Dişüñ var iken lüʿlü ü **mercānı** niderler / Laʿlün var iken çeşme-i ḥayvānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [mercānı, -ı]*
2. Eyledüm yoluña īs̱ār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr ile **mercān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [mercān,]*

mercān: *Denizden çıkan maruf kırmızı cevher; aşığın kanlı gözyaşı.*

1. Ḫāk-i pāyine nis̱ār itmeklik içün dilberüñ / Ḳanlu yaşuñdan i Mihrī dürr ü **mercān** eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 5). [mercān,]*

mercān: *Denizden çıkan maruf kırmızı cevher; sevgilinin kırmızı dudağına benzetilen cevher.*

1. Laʿl-i lebüñle dişlerüñüñ vaṣfın işidüp / Ḥaḳḳā budur ki dürr ile **mercāndan** el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 4). [mercāndan, -dan]*

mercān: *Denizden çıkan maruf kırmızı cevher; kan.*

1. Fürḳatüñden ḳāmetüm ḥalḳ'itmişem ḫātem gibi / Başuma seng-i melāmet almışam **mercāndan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 3). [mercāndan, -dan]*

mercān: *Denizden çıkan maruf kırmızı cevher; sevgilinin dişi.*

1. Leblerinden dişleri naẓmın gören dir gūyiyā / Ḥoḳḳa-i yāḳūt içinde dürr ü **mercān** gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [mercān,]*
2. Çün ḥoḳḳa dehānuñ ṣanemā ḳılsa tebessüm / Rūşen görinür lü'lü' ü **mercānlar** içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 4). [mercānlar, -lar]*

mercān-şekil: *Kırmızı renkli mercan gibi.*

1. Şevḳ-i dendānuñ ile laʿl-i dür-efşānuñ içün / Ḥāşelillāh ki diyem lü'lü ü **mercān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 11). [mercān-şekil,]*

merd: *Cesur, yiğit, sözüne sadık; aşık.*

1. **Merd** iseñ ġayret demidür sür raḳībi hey meded / Dāmenine ter gülüñ yapışmasun saʿy eyle ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [merd,]*

merdāne: *Özü sözü doğru, sözünde duran, mert kimse.*

1. Meydānına ʿaşḳuñ bugün iḫlāṣ ile girdük / Baş oynayıcı bir nice **merdānelerüz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 6). [merdānelerüz, -ler, -üz]*

merdāne: *Mertçe, cesur, korkusuz bir şekilde.*

1. Başumı ṭop itmek içün zülfüñüñ çevgānına / ʿAşḳuñuñ meydānına **merdāne** gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 2). [merdāne,]*

merġūb: *Rağbet edilen, istenilen, arzu edilen.*

1. Gül-ruḫlar idi ḫande şehlerdi buña bende / Şeftālusı turfanda **merġūb** idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 2). [merġūb,]*
2. Bulınur hey bu cihānda tāze tāze ḫūblar / Nāzenīnler ḫūblar u maḥbūblar u **merġūblar** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [merġūblar, -lar]*
3. Rūy-ı ʿālemde hemān ḳaṭʿ olmadı **merġūblar** / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 4). [merġūblar, -lar]*

merġūb ol-: *Rağbet edilmek, beğenilmek.*

1. Būy-ı luṭfuñdan bulup virür cihān bāġına bū / Rengi rūyuñdan alup **merġūb olur** her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [merġūb ol-,]*
2. Bildi ḫadinde yazdı ḫaṭın ḳıl ḳalemle yār / **Merġūb olur** kenāra yazılsa ġubār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [merġūb ol-,]*

merḥabāsı yoḳ: *Selam vermemek, konuşmamak, laf atmamak.*

1. Her bir ḫabīṯ ile ṣalınur nice ölmeyem / Gördükçe beni yüz çevürür **merḥabāsı yoḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 2). [merḥabāsı yoḳ,]*

merhem: *Ilaç, çare, derman.*

1. Gerçi dil mecrūḥdur hecrüñle gözde nem de var / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden aña **merhem** de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [merhem,]*

merhem: *Merhem, ilaç, çare; kavuşma, vuslat.*

1. Ġamzeñ ne ʿaceb yüregüme yāreler urdı / Vaṣluñdan irişdür meded it yāreye **merhem** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 4). [merhem,]*
2. Yüregüm yāresine vuṣlatuñuñ / **Merheminden** yaḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 2). [merheminden, -i, -n, -den]*

merhem bağla-: *Şifa vermek, iyileştirmek; sıkıntısını gidermek.*

1. Fürḳatüñ zaḫmıyla Mihrī çoḳdan olurdı helāk / Müstedām ol yine vaṣluñ aña **merhem bağlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 6). [merhem bağla-,]*

merhem bul-: *Derman bulmak, sıkıntısını giderecek bir çözüm bulmak; sevgili bulmak.*

1. Dil-i mecrūḥuña ġam çekme ki bir gün dem ola / **Bulasın** ġurbet elinde aña sen **merhemi** de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 7). [merhem bul-,]*

merhem ur-: *Merhem olmak, ilaç sürmek, iyileştirmek; mutlu etmek, sevindirmek, ilgi göstermek.*

1. Yārelenmişdi ciger ġamzesi peykānlarıla / Laʿli **urdı** yine ol yāreye **merhem** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 2). [merhem ur-,]*

merḥūm ol-: *Ölmüş olmak, rahmetli olmak.*

1. Biñ ʿaẕāb ile geçince bir nefes cānā yine / Cānı teslīm eyleyüp **merḥūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 7). [merḥūm ol-,]*

merḳūm ol-: *Yazılmak, bahsedilmek; anılmak, hatırlanmak.*

1. Ol ṣanem yazduḳda ʿuşşāḳın vefā mektūbına / Ben siyehkārı daḫi **merḳūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 4). [merḳūm ol-,]*

mersūm ol-: *Resmedilmek, çizilmek; Beden olarak kalmak, ruhu verilmemek.*

1. Ben ne resm-i kevn ile **mersūm olaydum** kāşkī / Bu cihāna gelmeyüp maʿdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 1). [mersūm ol-,]*

Merve Safā: *Mekke'de bulunan iki dağ, Hz. Hacer'in oğlu İsmail'e su aramak için bir dağdan diğerine koştuğu yer, hac ve umre yapanlar iki dağ arasında yedi kez giderek sa'y ederler; Şehzade Ahmed'in mekanına giden yol; sevgiliye giden yol.*

1. **Merve** ḫaḳı **ṣafāsın** anuñ ol bilür hemān / ʿAşḳı yolında ṣıdḳ ile ḳurbān-ı cān ide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 4). [merve ṣafā,]*

mesā'il: *Mesele, konu, bir şey hakkındaki bilgi.*

1. Egerçi müşkil idi lîk cānda ḥıfẓ itdüm / Ṣaçuñ **mesā'ili** ile yüzüñ ḫavāṣetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [mesā'ili, -i]*

mes'ele-i nāz: *Naz, cilve konusu, meselesi.*

1. Araram ḥüsn kitābın ki vefā resmi bulam / Her cefā bābı ile **mes'ele-i nāz** açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [mes'ele-i nāz,]*

mesken: *Yaşanılan yer, mekan; yurt, vatan.*

1. Kūy-ı cānān çün yeter **mesken** baña şimden girü / Yüri zāhid cennetüñi var saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [mesken,]*

mesken: *Yer, yurt, vatan; sevgilinin zülfü.*

1. Dil zülfüñi vaṭan ideli dir ḳamu ünās / Yoḳdur cihānda Mihrī senüñ **meskenüñ** gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [meskenüñ, -üñ]*

mesken: *Yaşanılan yer, mekan; yurt, vatan; aşığın gönlü.*

1. Cānıma ġamzeñ ḫadengin geçdügin menᶜ eyleme / Rāḥat olsun dostum oḫ ḫoşça bulmış **meskeni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [meskeni, -i]*

mesken ol-: *Mekan edinmek, yurt olmak.*

1. Düşmişüz āḥū gözüñ sevdāsına Mecnūn-veş / **Mesken olmışdur** ḳamu bu kūh u ṣaḥrālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 4). [mesken ol-,]*

mesned: *Dayanak, hami, koruyan, kollayan, gözeten kimse.*

1. Bu imiş çün zamānuñ şimdi kārı / Bulurlar **mesned** ile iᶜtibārı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [mesned,]*
2. Ṭapuñdur her gedāya çünki **mesned** / Nedendür kim çekem ben derd ü miḥnet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [mesned,]*
3. Velī her birinüñ bir **mesnedi** var / Benüm yoḳdur ṭapuñdan ġayrı deyyār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [mesnedi, -i]*

mest: *Sarhoş, kendinden geçmiş; aşk sarhoşu.*

1. **Mest** idüm ᶜaşḳı meyinden daḫi bir bāde ṣunup / Curᶜa-i laᶜli beni eyledi ḫayrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [mest,]*

mest: *Sarhoş, kendinden geçmiş; seven, bağlılık duyan.*

1. Ġamzesi cānumı çekişür çeşmi göñlümi / Eksük degül çü **mestler** arasında ᶜarbede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 6). [mestler, -ler]*

mest eli: *Meyhane; aşıklar ve sevgililerin bulunduğu, aşk sarhoşlarının meclisi.*

1. Çeşmi ḫışm itdükçe cānā ġamzesi ḫançer çeker / **Mest elinde** dostlar ḳılıç bıçaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 4). [mest eli,]*

mest ol-: *Sarhoş olmak, kendinden geçmek; zevk almak, hoşlanmak.*

1. Sāḳiyā ṣoḥbeti germ it ḳadeḥi ṣun yürisün / Şöyle ḳan **mest olalum** ᶜālemi ḥumret bürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 1). [mest ol-,]*

mestāne: *Sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur.*

1. Nūş eylemişüz rūz-ı ezel cāmını ʿaşḳuñ / Tā ḥaşre dek ol şevḳ ile **mestānelerüz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 2). [mestānelerüz, -ler, -üz]*

mestāne: *Kendinden geçerek.*

1. Bir ġonca-laʿl şevḳine **mestāne** germ olup / Çāk itmiş idi Mihrī girībān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 6). [mestāne,]*

mest-i ʿaşḳ: *Aşk sarhoşu.*

1. **Mest-i ʿaşḳ** ol yüri çāk eyle girībānuñı / Hem-dem ol ʿārif iseñ zülf-i perīşānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 2). [mest-i ʿaşḳ,]*

mest-i mey-i ʿaşḳ: *Aşk şarabının sarhoşu.*

1. **Mest-i mey-i ʿaşḳ** olmış u gözine getürmüş / Evkār ṭurur arḳası dīvāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 3). [mest-i mey-i ʿaşḳ,]*
2. **Mest-i mey-i ʿaşḳ** ol yüri ʿālemde i Mihrī / Pes rind ü ḫarābāt olana ʿār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [mest-i mey-i ʿaşḳ,]*

meşaʿil: *Meşale, aydınlatma amacıyla kullanılan ucunda alev çıkaracak yanıcı madde bulunan değnek; ay, mah ; sevgilinin yüzü.*

1. Devlet anuñ ki bu dem rūy-ı nigāra ḳarşu / Nūş ide sāġar-ı mül mehtāb ola **meşaʿil** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [meşaʿil,]*

meşhūr ol-: *Bilinmek, tanınmak, ün salmak.*

1. Bunca maʿlūmāt ile **meşhūr olınca** ʿāleme / Dürlü mechūlāt ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 6). [meşhūr ol-,]*
2. Cānā bu cihān içre güzellikde cemālüñ / **Meşhūr olalı** Yūsuf-ı Kenʿān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 2). [meşhūr ol-,]*

metāʿ: *Bir şeyin karşılığında verilen şey, ücret.*

1. İtmedi vaṣlı **metāʿına** o cān yārlıġı / Dil virüp eylemişüz gerçi ḫarīdārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 1). [metāʿına, -ı, -n, -a]*

metāʿ: *Elde edilen varlık, mal.*

1. Virüben ʿaḳl u dil aldum ġuṣṣa-i yāri ṣatun / Ġam **metāʿından** ṭolupdur şimdi cānum ḫāzini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [metāʿından, -ı, -n, -dan]*

metāʿ: *Elde bulunan varlık, sermaye, mal.*

1. **Metāʿına** ger ʿaşḳımuñ olduñsa ḫarīdār / Cāndur bahā al var *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 11). [metāʿına, -ı, -n, -a]*

mevcūd: *Var, bulunan, yer alan.*

1. Taʿālallāh yaratdı ʿālemi / Anda **mevcūd** idi cümle ādemī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 3). [mevcūd,]*
2. Seḫāvet ehli ismi sende **mevcūd** / Bulınsa ṭañ mı ẕātuñda ṣıfātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [mevcūd,]*

Mevlevī: *Mevlevi tarikatına mensup kişi.*

1. Zühre çengin çala çarḫ içre yara çār-pāresin / Meclis-i ḫāṣ içre raḳṣ urursa şāhā **Mevlevī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 5). [mevlevī,]*

mevsim-i faṣl-ı bahār: *Bahar mevsiminin başlangıcı; Şehzade Ahmed'in Amasya valisi olması.*

1. Çün rūz-ı ʿīd **mevsim-i faṣl-ı bahārdur** / ʿİşret demi feraḥ güni ḫoş rūzgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 1). [mevsim-i faṣl-ı bahār,]*

mevsim-i faṣl-ı bahār: *Bahar mevsimi zamanı.*

1. Ḫoş dem degül mi **mevsim-i faṣl-ı bahār** ʿĪd / Ḫurrem degül mi oldı cihān sebzezār ʿĪd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 1). [mevsim-i faṣl-ı bahār,]*

mevsim-i gül: *Gül mevsimi, güllerin açtığı vakit; sevgilinin ortaya çıkıp yüzünü gösterdiği vakit.*

1. Bugün ki **mevsim-i güldür** çemende bülbül ile / Ḫurūş u nāle ḳılup āh u zārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [mevsim-i gül,]*

mevzūn: *Oranlı, uyumlu, düzgün.*

1. Ey ḳāmeti **mevzūn** u eyā ḫūb-nigār / Bitmedi ḳaddüñe beñzer daḫı bir serv ü çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [mevzūn,]*

mey: *İçki, şarap.*

1. ʿAşḳuñ **meyini** nūş ideli Mihrī dostum / Gitdi başına gelmedi ʿaḳlı bi-cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 5). [meyini, -i, -n, -i]*
2. Ġonca laʿli yādına nūş eylesün gülgūn **mey** / Lāle ḫaddi şevḳine sermest olup ṣunsun ayaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 3). [mey,]*
3. Getür getür **meyi** sāḳī baḥārı ḫoş görelüm / İrişdi vaḳt-i şükūfe kenārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 1). [meyi, -i]*

mey: *Şarap, içki; aşk.*

1. Ṣāfī **mey** ile sāḳī getür cām-ı sāġarı / Bülbül terennüm eyle geçer güliẕār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 3). [mey,]*
2. Devr ider cām-ı şarābı sāḳi-i mehpāreler / Nūş ider ʿaşḳı **meyinden** ʿāşıḳ-ı bīçāreler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 11). [meyinden, -i, -n, -den]*

mey: *İçki, şarap; kendinden geçiren, sarhoşluk veren aşk.*

1. ʿAşḳuñ **meyini** ele alayın mı ne dirsin / Ġayret kilimin ṣuya ṣalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 1). [meyini, -i, -n, -i]*

mey: *Şarap, bade; sevgilinin dudağı.*

1. Mest idüm ʿaşḳı **meyinden** daḫı bir bāde ṣunup / Curʿa-i laʿli beni eyledi ḥayrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [meyinden, -i, -n, -den]*

mey: *İçki, şarap; öpücük.*

1. Cām-ı laʿlüñ **meyin** içürdi raḳībe nidelüm / Bize ṣunmadı felek ḫūn-ı cigerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 5). [meyin, -i, -n]*

mey: *Şarap, bade; sevgilinin kırmızı renkli dudağı; Şehzade Ahmed'in kırmızı renkli dudağı.*

1. Dildār laʿli yādına gülgūn **mey** içmege / Ḫoşdur bu demde al elüñe sāḳi cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [mey,]*

meydān: *Geniş yer, açıklık, saha.*

1. **Meydān** içinde çalmaġa ṭopın saʿādetüñ / Ṣundı elüñe ʿaşḳ ile çevgān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 13). [meydān,]*

meydān: *Yer, saha; devletin sınırları dahili; sevgilinin mekanı.*

1. Kevkeb-i seyyāre-veş seyr eyledükçe gündüzin / Ṭolmış idi her ṭarafdan māh ile **meydānlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 3). [meydānlar, -lar]*

meydān: *Geniş yer, açıklık, ortalık yer; yarışma, oyun yeri; dahil, iç.*

1. **Meydānına** ʿaşḳuñ bugün iḫlāṣ ile girdük / Baş oynayıcı bir nice merdānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 6). [meydānına, -ı, -n, -a]*

meydān: *Geniş yer, ortalık; çevgan oyununun oynandığı alan; aşk meydanı.*

1. Başumı ṭop itmek içün zülfüñüñ çevgānına / ʿAşḳuñuñ **meydānına** merdāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 2). [meydānına, -ı, -n, -a]*
2. Ger sen ḳılasın dost ser-i zülfüñi çevgān / Ben daḫi ḳılam başumı **meydāna** tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 2). [meydāna, -a]*

meydān: *Geniş yer, açıklık alan, saha; ok atılan yer.*

1. Gitdükçe her dem ol ṣanem sīnem nişānın atmaġa / Yüzüm sürerem izine tā oḳı **meydānına** dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 5). [meydānına, -ı, -n, -a]*

meydān: *Geniş yer, açıklık, saha; aşk meydanı.*

1. Devlet atına süvār olmış idük bir nice yār / Bizüm olmış idi başdan başa **meydān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 2). [meydān,]*

meydān-ı ʿaşḳ: *Aşk meydanı.*

1. Nʾola **meydān-ı ʿaşḳuñda** senüñ cān oynasa Mihrī / Ki tīġ oldı aña ġamzeñ ider zülfüñ de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [meydān-ı ʿaşḳ,]*
2. Mihrī hevā-yı ʿaşḳuñı elden ḳomaz eger / **Meydān-ı ʿaşḳ** içinde dikerlerse dārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 7). [meydān-ı ʿaşḳ,]*

meydān-ı saʿādet: *Mutluluk meydanı; saltanatın içi, dahili.*

1. Gördi **meydān-ı saʿādetde** güneş ṭop oldı / Çünki Ḫān Aḥmedüñ ol zülfini çevgān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 26). [meydān-ı saʿādet,]*

meydān-ı saʿādet: *Saadet, mutluluk meydanı; şenlik yeri, meydan.*

1. Devlet esbinde görüp çekdi ʿinānını zemīn / Geldi **meydān-ı saʿādetde** felek öpdi rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [meydān-ı saʿādet,]*

meydān-ı salṭanat: *Saltanat meydanı, padişahın saltanatı altında bulunan yerler, hükmedilen bölgeler.*

1. Dāyim devām-ı rifʿat ile devlet atına / Şāhā süvār ol ṭola **meydān-ı salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 11). [meydān-ı salṭanat,]*

mey-gūn: *Şarap renkli, kırmızı.*

1. **Mey-gūn** lebüñ ḫayāli ile rūz u şeb müdām / Baġrum ḳanını nūş iderem aşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [mey-gūn,]*

mey-i cām: *Şarap, içki.*

1. Her gül-endāmuñ hevāsına **mey-i cām** iç yüri / ʿĀrif iseñ furṣatı fevt itme bu dem zīnhār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [mey-i cām,]*

meyl: *Eğilim, yönelme; tutulma, sevme, ilgi.*

1. **Meylüm** sañadur ḫānum ḳurbān yoluña cānum / Gerçegi sözümüñ bu ġayrısı yalan ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 4). [meylüm, -üm]*

2. Mihrī süreli yüzin işigüñe dostum / Ḳalmadı **meyli** daḫi cinān-ı muḫallede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 7). [meyli, -i]*
3. Cürmüm nedür ki dilbere bizden ṣafāsı yoḳ / Ben bendesine ẕerrece **meyl** ü vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [meyl,]*
4. Göreli kūyuñda cānum sen güzeller şāhını / Ḳalmadı Rıḍvāna **meylüm** geçmişem ġılmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 5). [meylüm, -üm]*
5. Gördi beni zülfini dilber dişine aldı çün / Bildüm anuñ **meyli** var benden yaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 3). [meyli, -i]*

meyl eyle-: *Yönelmek, eğilimli olmak; gönül vermek, alaka göstermek.*

1. Bize **meyl eyler** idi geh geh o çeşmi ḳaralar / Menᶜ iderler oları bir iki yüzi ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 1). [meyl eyle-,]*
2. Kūyuñda gedā olalı ey şāh-ı cihānum / **Meyl eylemezem** ẕerrece firdevs-i behişte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 4). [meyl eyle-,]*

meyl it-: *Gönül vermek, meyletmek, eğilim göstermek.*

1. Benden çevürür yüzini cānān ne ḳolaysuz / **Meyl itmedügi** ḳulına sulṭān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 1). [meyl it-,]*
2. Nitekim cehd eylerem **meyl itmeyem** mehrūlara / Çıḳarur yoldan beni bir zülfi ḳara yüzi aġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 2). [meyl it- ,]*
3. Gülşene **meyl itmezem** gül gibi yārüm var iken / Bülbüli gūş itmezem āh ile zārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [meyl it-,]*
4. Ṭūbaya **meyl itmezin** ben sidre ḥaḳḳı dostum / Müntehā ḳaddüñ gibi serv-i bülendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 2). [meyl it-,]*
5. Gördügine **meyl ider** dil ebsem olmaz nidem āh / Kendü kendümden gelür baña ziyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 6). [meyl id-,]*
6. Yüz çevürür beni gördükçe raḳībe **meyl ider** / Sevdügümden ġayri bilmem neyledüm ol yāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 5). [meyl id-,]*

meyyit: *Ölü, ölmüş; yaşlılık dönemi; eskisi kadar yeterince etkili, hareketli, aktif olamayan kimse.*

1. İrişdük biz de āḫir **meyyitine** / Hele ḳılduḳ duᶜāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 2). [meyyitine, -i, -n, -e]*

mezār: *Bir kimsenin öldükten sonra gömüldüğü yer, kabir.*

1. Cānā virürse şevḳ-i ruḫuñla cihānda cān / Pür-nūr ḳıla ḥaşre dek anun **mezārını** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 6). [mezārını, -ı, -n, -ı]*
2. **Mezāruñ** üzre biten ḥaşr olunca diye giyāh / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 10). [mezāruñ, -uñ]*

meẕheb: *Gidilen, benimsenen yol; güzelleri sevme.*

1. ᶜĀdeti monlalaruñ maḥbūb sevmekdür ḫaṭīb / ᶜĀḳil iseñ **meẕhebüñ** yitirme ᶜāriflerden ol *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 7, Beyit 1). [meẕhebüñ, -üñ]*

mezīd eyle-: *Çoğaltmak, artırmak.*

1. Ter tāze vü sebz ola şehā bāġ-ı cemālüñ / ᶜÖmrüñi **mezīd eylesün** ol Ḥayy ü Tüvānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 34). [mezīd eyle-,]*
2. İlāhī ḥaşre dek yā Rab ḥayātını **mezīd eyle** / Żaᶜīfe Mihrī miskīnüñ ki ᶜömr-i cāvidānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 33). [mezīd eyle-,]*

mezīd it-: *Artırmak, çoğaltmak.*

1. Baña hemrehlik it lillāh billāh / **Mezīd itsün** senüñ ʿömrüñi Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [mezīd it-,]*

mezīd ol-: *Uzun olmak, ziyade olmak.*

1. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Salṭanat taḫtında **olsun** ḥaşre dek ʿömri **mezīd** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [mezīd ol-,]*

mezmūm ol-: *Aşağılanmak, yerilmek, hor görülmek.*

1. Bunca maʿlūmāt ile meşhūr olınca ʿāleme / Dürlü mechūlāt ile **meẕmūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 6). [meẕmūm ol-,]*
2. Ṭaʿn-ı nādāndan sen ey zāhid yüri ḳıl iḫtirāz / Ḥaşre dek ben ʿaşḳ ile **meẕmūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [meẕmūm ol-,]*

mezraʿ-ı ḫān: *Padişahın tarlası; padişahın saltanatı.*

1. **Mezraʿ-ı ḫānında** ḫırmen olsa ṭañ mıdur cihān / Oldı çün luṭfı hevāsıyla felekler āsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 7). [mezraʿ-ı ḫān,]*

mı: *Soru edatı.*

1. Var **mıdur** bir yer ġamuñdan aġladuḳça dostum / Gözlerimüñ ḳanlu yaşı ile rengīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 3). [mıdur, -dur]*
2. Ey felek Mihrī siyeh-pūş itdüñ ise ġam **mıdur** / Ḳālebe cemʿ olmadın rūḥ iḫtiyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [mıdur, -dur]*
3. Yanmasun **mı** ʿāşıḳ-ı bīçāreler pervāne-veş / Māhrūlar çünki ḥüsni şemʿdānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 2). [mı,]*
4. Atmasun **mı** tīr-i ġamzeñden kemān-ebrūlaruñ / Yalıñuz cānum degül ana hedef sīnem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 4). [mı,]*
5. Gülzār-ı cemālüñi bozdı **mı** şanur ḫaṭṭuñ / İtmez mi şafā ehli her vaḳt-i ḫazāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 4). [mı,]*
6. Zāhidā ʿayb eyleme dil virdügüm dilberlere / Olmamaḳ bunlara olur **mı** nigāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 4). [mı,]*
7. Beni öldür raḳībe raḥm it yār / Bu **mıdur** ʿādetüñ eyü gökçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 3). [mıdur, -dur]*
8. Ḳavlüñ benümle göñlüm alınca **mıdı** i yār / Döndüresin yüzüñi revān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 3). [mıdı, -dı]*
9. Göñül evinde bir ʿāşıḳ ḥabībinüñ ismin / Yazar **mı** āhı ile her divāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [mı,]*
10. ʿAşḳuñ meyini ele alayın **mı** ne dirsin / Ġayret kilimin şuya şalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 1). [mı,]*
11. ʿAşḳuñ meyini ele alayın mı ne dirsin / Ġayret kilimin şuya şalayın **mı** ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 1). [mı,]*
12. Dil şaḳladuġı şīşe-i ʿārı ṭaşa cānā / Hengāme-i ʿaşḳuñda çalayın **mı** ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 2). [mı,]*
13. Ḳanlu yaşum ey dost senüñ rāh-ı ġamuñda / Dil zevraḳı ġarḳ oldı ṭalayın **mı** ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 3). [mı,]*
14. Mihrāb-ı ḳaşuñ ṭāḳı durur ḳıble-i cānum / Dil ḳıblesine secde ḳılayın **mı** ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 5). [mı,]*
15. Eksük ḳomaduñ Mihrīye sen cevr ü cefāda / Bir yār-ı vefādārı bulayın **mı** ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 6). [mı,]*
16. Diḳḳat ile naẓar itmekden aña inceldüm / Bilmedüm daḫi miyān **mı** veyaḫud mūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 5). [mı,]*
17. Nāgehān girdʾ içeri bed-rūy didüm bir nice / Bunda **mı** şaldı Süleymān dīvi yeksān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [mı,]*
18. Var **mıdur** ʿālemde bir dilber cefākār olmaya / Ḥīle-i cevr ü sitemkār ile mekkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [mıdur, -dur]*
19. ʿAcebā laʿl-i lebinden yine emsem ḳıla **mı** / Yüregümde görinen ġamzeleri yāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 2). [mı,]*

20. Müyesser ola görem **mi** ḥabībimüñ bir gün / Cefāsı terki ile cevrinüñ nihāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 6). [mi,]*
21. Niçün ey dost bu efġānuma güş eylemedüñ / Bülbülüñ ḫoş **mı** gelür yoḫsa güle zārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 2). [mı,]*
22. Bīmār-ı ʿaşḳa düşenüñ olur **mı** ṭāḳati / Ey dil hemīşe böyledür ʿaşḳuñ ʿalāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 1). [mı,]*
23. ʿĀşıḳ **mı** direm aña ki cānān yolında ol / Cān u dil ile virmeye tā ʿömri varını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [mı,]*
24. Mihrüñi cān ḳafesinde virürem rūḥa ġıdā / Ṭūṭiye var **mı** ġıdā daḫi şekerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [mı,]*
25. Viṣāl-i dilberi Mihrī cihānda feṭḥ ide mi / Saʿādeti çala **mı** baḫtınuñ beşāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 5). [mı,]*
26. Küfr-i zülfine esīr oldum o kāfir beçenüñ / Beni ḳurtarmaġa yoḳ **mı** ki bir īmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [mı,]*
27. Zemistān şiddetinden ġuṣṣa **mı** çekse gerek cānum / Ki bu dil ʿandelībinüñ cemāli gülsitānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 29). [mı,]*
28. ʿAynuñ dil ü cānlar **mı** ḳodı ʿālemde / Kʾ itmedi ġamzelerüñ tīri ile anı şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [mı,]*
29. Lāyıḳ ola **mı** ki ʿaceb ḳapuñda / İtlerüñle bile ben daḫi olam ḫıdmetkār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 28). [mı,]*
30. Ṣanduñ **mı** cihānı ber-ḳarār / Ber-fenādur āḫir olur tārmār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 14). [mı,]*
31. Var **mıdur** bir dem beni hecrüñle bīmār itmedüñ / Raḥm idüp bir gün baña luṭfuñla tīmār itmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 3). [mıdur, -dur]*
32. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa ṭañ **mıdur** / Mülket-i dilde ḫayālüñ oldı çün sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [mıdur, -dur]*
33. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī olsa ṭañ **mıdur** / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [mıdur, -dur]*
34. Devr-i Dārā bozılup devr-i Sikender **mʾ**añılur / Şehriyār olalı sen ḫusrev-i ḫāḳān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 24). [mʾañılur, -ur]*

mışr-ı dil: *Gönül Mısırʾı; aşığın gönlü.*

1. **Mışr-ı dilde** Yūsuf-ı cāndan ʿazīz itdüm seni / Cevr ile pīr eyledüñ āḫir Zelīḫā-veş beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 7). [mışr-ı dil,]*

mışr-ı ḥüsn: *Güzellik ülkesi.*

1. **Mışr-ı ḥüsnüñ** Yūsufı dil-teşnedür bir curʿa ṣun / Laʿlüñ ābından zenaḫdānuñdaki çāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 3). [mışr-ı ḥüsn,]*

mi: *Soru edatı.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi zülfüñden suʾāl itmiş raḳīb / Eylemek cāʾiz **midür** Ḳurʾāndan küffār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 4). [midür, -dür]*
2. Deprendügince ḳūt virür cāna leblerüñ / Şīrīn sözüñ kelāmına şekker **mi** ḳatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 7). [mi,]*
3. Ḥaḳḳın di ey felek sen gördüñ **mi** devr idelden / Ḫalḳ-ı cihānda bir ḫūb bu nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [mi,]*
4. Cān almaġ ile **mi** ḳoyalar seni ḫūblar / Ey Mihrī ḳatlan aḫı daḫi saña nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [mi,]*
5. Ḥüsnüñ miṣāli bir daḫi gelmiş **midür** ʿaceb / Her gūşesinde berg-i gül-i erġavān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 2). [midür, -dür]*
6. Leblerüñi gördügümce dostum cān imrenür / Yalıñuz bir ben **miyem** kāfir müselmān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [miyem, -y, -em]*
7. Yalıñuz bir ben **miyem** sen dilrübāya mübtelā / Cān u dilden bu cihān ḫalḳı saña aḥbābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [miyem, -y, -em]*
8. Gülzār-ı cemālüñi bozdı mı ṣanur ḫaṭṭuñ / İtmez **mi** ṣafā ehli her vaḳt-i ḫazāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 4). [mi,]*

9. Dil virdüm ise saña i cān böyle **mi** gerek / Her demde çeşmüñ eyleye ḳan böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [mi,]*
10. Dil virdüm ise saña i cān böyle mi gerek / Her demde çeşmüñ eyleye ḳan böyle **mi** gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [mi,]*
11. Terk itdüñ itmezem dir iken mübtelāñı āh / Ḫūblar içinde ʿahd ü emān böyle **mi** gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [mi,]*
12. Ḳavlüñ benümle göñlüm alınca mıdı i yār / Döndüresin yüzüñi revān böyle **mi** gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 3). [mi,]*
13. Sen bī-vefāyı sevdüm ise kāfir olmadum / Nāz u ʿitāb ü cevr hemān böyle **mi** gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [mi,]*
14. Bī-çāre Mihrʾe müşteri iken ḳamū ünās / Bendʾitdi ise saña zamān böyle **mi** gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [mi,]*
15. Didi miskīn sen **misin** zülfüm giriftārı hemān / Nice cānlar boynı bağludur kemendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [misin, -sin]*
16. Dürlü dürlü dilberā cevr ü cefañ ile beni / Ḳaṣduñ öldürmek **midür** billāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [midür, -dür]*
17. Biri İskender-i devrān birisi Ḥaydār Şāh / Tīġ-ı ḳahrına bularuñ döye **mi** burc u beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 2). [mi,]*
18. Ṭutmazsañ elüm luṭfuñ ile ḳaldum ayaḳda / Cānā demidür yoḫsa öleyin **mi** ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 4). [mi,]*
19. Ḫār-ı ġayret pāreler bir anda biñ kez cigerüm / Kendülügümle **mi** hem-dem oldum āh u zāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 3). [mi,]*
20. Bilsem ki perī **misin** i cān yoḫsa firişte / Biñ cān ile sevdüm seni bir kerre görüşte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [misin, -sin]*
21. Sevdi göñlüm yine bir ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre **mi** var ki benim gözüm ü göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [mi,]*
22. Aldadı ḥāli göñül murġını bir dāne ile / Dām-ı zülfine göñül düşdi **mi** kendü dek ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 2). [mi,]*
23. Yine dil düşdi bugün bir yüzi mehpāresine / Luṭf idüp raḥm ide **mi** ʿāşıḳ-ı bīçāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 1). [mi,]*
24. Müyesser ola görem **mi** ḥabībimüñ bir gün / Cefāsı terki ile cevrinüñ nihāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 6). [mi,]*
25. Eglenür **miydi** bu cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [miydi, -y, -di]*
26. Eglenür **miydi** bu cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [miydi, -y, -di]*
27. Yalıñuz ben **mi** ḫarīdāruñam kim ey Zühre-cebīn / Gün daḫi müşteridür saña ḳamerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [mi,]*
28. Çeşmüñ **mi** ḳıldı ġamzeñe taʿlīm dostum / Bir tīr ile ḫoş ṭaġıdur yüz biñ ʿaskeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [mi,]*
29. Viṣāl-i dilberi Mihrī cihānda feṭḥ ide **mi** / Saʿādeti çala mı baḫtınuñ beşāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 5). [mi,]*
30. Nice ölmesün bir ādem ṣūfīnüñ ṭaʿnından āh / Kendü sevmez **mi** görüp bir ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [mi,]*
31. İşidüp derd ile iñledi **mi** dūlāb daḫi / Girye vü zār ile her dem dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [mi,]*
32. Bāġ-ı ḥüsnüñ ṣularam göz yaşıla şām u seḥer / Daḫi şeftālu yimesün **mi** bu bustān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [mi,]*
33. Mihr ü meh beñzeye **mi** yüzüñe öykünmek ile / Ger ola lebleri pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 10). [mi,]*
34. ʿAynına gösterür **mi** göre bir daḫi felek / Ger senden özgede göre çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [mi,]*
35. Didüm raḳībi dāra ʿaceb aṣdılar **mʾ** ola / Bir ḫayr ağızlu didi ki çoḳdan uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [mʾ,]*
36. Didi Mihrī ol güle bencileyin bülbül **mʾ** olur / Didi kim ben görürem günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [mʾ,]*
37. Ḫudā yaratdı mʾ ola bī-sitāre bencileyin / Felek getürdi **mʾ** ola baḫtı ḳara bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 1). [mʾ,]*

38. Ḫudā yaratdı **m'** ola bī-sitāre bencileyin / Felek getürdi m' ola baḫtı ḳara bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 1). [m',]*
39. Cihāna geleli Mihrī dir irdügine ʿaceb / Ḫudā yaratdı **m'** ola bī-sitāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [m',]*

micmer: *İçinde tütsü yakılan kap, tütsü kabı, buhurdan; aşığın aşk ateşiyle yanan gönlü.*

1. Cān şemʿasına yanduġumı dostlar görüp / Dil **micmeri** ile göyinüp bile tütdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 6). [micmeri, -i]*
2. Ṭutuşur şemʿuñ zebānı **micmerüñ** göynür özi / Yanduġın gördükçe ruḥsāruña ben pervānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 3). [micmerüñ, -üñ]*

midḥat-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ı övme (el- Hamid).*

1. iledür bī-gümān behişte seni / **Midḥat-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 20). [midḥat-i lā ilāhe illallāh,]*

miftāḥ-ı ġayb: *Gizli sırların anahtarı.*

1. Virdi **miftāḥ-ı ġaybı** cān u dile / Ḳuvvet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 11). [miftāḥ-ı ġayb,]*

mihmān: *Konuk, misafir.*

1. Nidelüm gözden ırağ olduñ ise dost yeter / Çün ḫayālüñ dil-i virānuma **mihmān** biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 3). [mihmān,]*
2. Geldükçe ḫayālüñ dile **mihmān** ṭutar elde / Ḫūn-ı cigerümle ṭolu peymāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 3). [mihmān,]*
3. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı **mihmān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [mihmān,]*

mihmān: *Konuk, misafir; sevgili.*

1. Çün dile dilber ḫayāli geldi mihmān olmaġa / Pīşkeş cān virelüm **mihmānımuz** bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 2). [mihmānımuz, -ımuz]*

mihmān: *Misafir, konuk; sevgilinin hayali.*

1. Ġuṣṣasın dilde görüp ṣordı ḫayāli ben didüm / Ḫayli müddetdür derūnumda bu **mihmān** gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [mihmān,]*
2. Cān rāḫtını yaġmaladı ol demde ḫayālüñ / Dil ḫānesine geldi çü **mihmān** yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 5). [mihmān,]*

mihmān: *Konuk, misafir, kısa süreli başka birinin evinde kalan.*

1. Dostum kūyuñda ben ḫora hemān ʿizzet yeter / İtlerüñle bir gice kūyuñda **mihmān** isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [mihmān,]*

mihmān: *Konuk, misafir; Sultan Bayezid'in şiir meclisine girmiş.*

1. Ḥudāya minnet ü elḥamdülillāh / İşiginde şehüñ **mihmān** imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 4). [mihmān,]*

mihmān eyle-: *Misafir etmek, konuk yapmak.*

1. Şeb-i yeldā gicesi Mihrīye gör n'itdi felek / Görmez idi getürüp **eyledi mihmān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [mihmān eyle-,]*

mihmān ol-: *Misafir, konuk olmak, bir yerde kısa bir süreliğine oturmak, bulunmak.*

1. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli **olalı mihmān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [mihmān ol-, -alı]*
2. Çün dile dilber ḫayāli geldi **mihmān olmaġa** / Pīşkeş cān virelüm mihmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 2). [mihmān ol-,]*

mihmān ol-: *Misafir, konuk olmak, bir kimsenin evine, yurduna gelmek, teşrif etmek; buluşmak.*

1. Bir dilrübā ü ḥüsn ilinüñ şāhı luṭf idüp / **Olmışdı** ben gedāsına **mihmān** geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 3). [mihmān ol-,]*

mihmān ol-: *Misafir, konuk olmak, bir yerde kısa bir süreliğine oturmak, bulunmak; kısa süreliğine de olsa zenginlik, bolluk, refah içinde yaşamak.*

1. Mihrī-i üftādeñe şāhā nʾola raḥm eyleseñ / Şāyed **olaydı** aña bir kerre **mihmān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [mihmān ol-, -a, -y, -dı]*

mihmān-şekil: *Misafir, konuk gibi.*

1. ʿArş-ı aʿlāya irişür elüm ey şāh-ı cihān / Her ḳaçan kim varuram kūyuña **mihmān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 23). [mihmān-şekil,]*

miḫnet: *Iztırap, azap, acı.*

1. Çıḳsun hele biñ **miḫnet** ile cānı cihānda / Her kim ki senüñ yoluña cān virmeye cānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 31). [miḫnet,]*

miḫnet: *Gam, keder, elem.*

1. Ol vücūd-ı nāzenīnüñden ırağ olsun elem / Düşmenüñe ḫāne-i ġam içre **miḫnet** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 3). [miḫnet,]*
2. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / **Miḫnet** ü derd ü belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [miḫnet,]*
3. Ḳıl ʿimāret göñlümüñ vīrānın ey kān-ı kerem / **Miḫnet** ü derd ü belā ile yıḳılmışdur evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [miḫnet,]*
4. Ḥasret cigerüm derd ile ḳan itmemek olmaz / **Miḫnet** belümi devr-i kemān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 1). [miḫnet,]*
5. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / **Miḫnet** ü derd ü belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [miḫnet,]*
6. **Miḫnet** ü derd ü belā ile gözüm yaşlar ider / Ḥasret ü hicr ü cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [miḫnet,]*

miḫnet: *Zorluk, sıkıntı, eziyet.*

1. **Miḫnetler** ile ḳarşuña öldükçe ʿāşıḳuñ / Sen oyna gül raḳīb ile ḫoş ḫoş şafālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 2). [miḫnetler, -ler]*

miḫnet çek-: *Zorluk yaşamak, acı çekmek, sıkıntıya düşmek.*

1. Ṭapuñdur her gedāya çünki mesned / Nedendür kim **çekem** ben derd ü **miḫnet** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [miḫnet çek-,]*

mihr: *Güneş, şems, âfitâb.*

1. Nice bir hecrüñle idem āhı çoḳlar sevdügüm / Āhum odı yaḳdı **mihr** ü māhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 1). [mihr,]*
2. **Mihr** ü meh beñzeye mi yüzüñe öykünmek ile / Ger ola lebleri pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 10). [mihr,]*
3. ʿAdli mīzānına geldi keffe oldı **mihr** ü māh / Luṭfı deryāsında oldı baḥr-ı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [mihr,]*

4. Ebr-i luṭfı tāze ter ḳılsa nʾola cān gülşenin / **Mihr** ü mehdür külegi çarḫ aña olmışdur dolāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 8). [mihr,]*

mihr: *Sevgi, muhabbet, aşk.*

1. Ḳo bizi mehrūlaruñ **mihriyle** var sen fāriġ ola / Nāṣiḥā itmez eser rüsvā-yı ʿaşḳ olana pend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [mihriyle, -i, -y, -le]*
2. Ḫūblaruñ **mihrini** Mihrī ölürüz terk itmezüz / Kim ne dir ise disün biz olamazuz yārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 6). [mihrini, -i, -n, -i]*
3. **Mihrüñi** göñlümde muḥkem ṭutmışam ḥaḳ söylerem / Ṣıdḳ ile Manṣūr-veş urġana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 3). [mihrüñi, -üñ, -i]*
4. Ölince çünki el çekmez göñül dildār **mihrinden** / Şifā virmez baña hergiz senüñ ey şeyḫ telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [mihrinden, -i, -n, -den]*
5. Cān vire hecrüñde Mihrī **mihrüñi** terk itmeye / Çüriyüp ger ḫāk olursa üstüḫānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 7). [mihrüñi, -üñ, -i]*
6. **Mihrüñde** senüñ bir gün eyā māhliḳā āh / Fāş eyleyiser sırruñı Mihrī ele ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 5). [mihrüñde, -üñ, -de]*
7. Göñülle **mihrüñe** kim virmese dil / Olursa ṭañ mıdur rāhuñda gümrāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 5). [mihrüñe, -üñ, -e]*
8. **Mihrümi** terk eylemiş Mihrī dimişsin dostum / İtmegil billāh nā-ḥaḳ yere bühtān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 5). [mihrümi, -üm, -i]*
9. Ne ḳadar cevr ider iseñ ṣanemā terk itmez / Mihrī **mihrüñi** senüñ tā meger ol vara sine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [mihrüñi, -üñ, -i]*
10. **Mihrüñi** ṣaḳlar idüm dilde gözüm yaşı velī / Eyledi sırrumı gün gibi ʿayān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [mihrüñi, -üñ, -i]*
11. **Mihrüñi** cān ḳafesinde virürem rūḥa ġıdā / Ṭūṭiye var mı ġıdā daḫi şekerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [mihrüñi, -üñ, -i]*
12. Çekmişem ḥadden aşa cevr ü cefāsın felegüñ / Görmedüm zerre ḳadar **mihr** ü vefāsın felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [mihr,]*
13. Cān içinde ṣaḳladum **mihrüñ** elif gibi senüñ / Gitmedi bilmem nedür cürmüm senüñ benden kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [mihrüñ, -üñ]*

mihr: *Güneş; aydınlık, parıltı, nur.*

1. Rifʿatuñ burc-ı şerefde ḳāʾim olsun tā ebed / Ṭalʿatuñ **mihrine** şāhā irmesün hergiz zevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 18). [mihrine, -i, -n, -e]*

mihr: *Sevgi, ilgi; maddi ve manevi beklentinin karşılığı.*

1. Mihrī **mihrin** bularuñ göremez illā ki raḳīb / Neyleyelüm kişiye her işi ṭāliʿdür iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [mihrin, -i, -n]*

mihr: *Güneş, şems, âfitâb; kendini yakarak etrafına aydınlık veren güneş, aşık.*

1. Yaḳup cānuñ fetīlin ġam şebinde / Uyarsun ʿālemüñ bir **mihr** ü māhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 4). [mihr,]*

mihr: *Güneş, afitab; Şehzade Ahmed; sevgili.*

1. Şāhā hevā-yı zülfüñe sābit-ḳadem ṭurup / **Mihrüñ** deminde Mihrī virür ṣubḥ gibi dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 14). [mihrüñ, -üñ]*

miḫrāb: *Cami ve mescitlerin kıble tarafındaki duvarına açılan yay şeklindeki oyuk, imamın durduğu yer; sevgilinin kaşı.*

1. Muṣḥafında ḥüsnüñüñ cānā ḫaṭuñ iʿrābdur / Ṣūretüñ ʿuṣṣāḳa cāmiʿ ḳaşlaruñ **miḥrābdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 1). [miḥrābdur, -dur]*

mihrāb-ı ḳaş: *Camilerde bulunan kavisli mihrab gibi olan yay şeklindeki kaş.*

1. **Mihrāb-ı ḳaşuñ** ṭāḳı durur ḳıble-i cānum / Dil ḳıblesine secde ḳılayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 5). [mihrāb-ı ḳaş,]*

mihrī: *Mahlas (15. yy. kadın şairi) , Ey Mihri.*

1. **Mihrī** mücrimleri ṭamuda ḳomaz / Şefḳat-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 18). [mihrī,]*

mihrī: *Mahlas (15. yy. kadın şairi).*

1. Olmadı bir dem düşelden **Mihrī** ʿaşḳuñ nārına / Sīne yanup dil göyünüp dīde nemgīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 5). [mihrī,]*
2. Dilinde şām u seḥer **Mihrīnüñ** budur ẕikri / Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [mihrīnüñ, -nüñ]*
3. Yollar üzre **Mihrīnüñ** her dem görür ḫāk olduġın / Bir naẓar ḳılmaz nedür cürmi ʿaceb sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [mihrīnüñ, -nüñ]*
4. Ẓulmet-i ġamda ḳodıysa seni yārüñ ġam yime / Bulınur **Mihrī** cihāndur yine bir mehrū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [mihrī,]*
5. Nev-cüvān ide Zelīḫā gibi ey **Mihrī** seni / Ḳıla ger luṭf ile Yūsuf naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [mihrī,]*
6. Nev- cüvān itdi Zelīḫā gibi **Mihrī** seni ʿaşḳ / Ḳılalı luṭf ile Yūsuf-naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 7). [mihrī,]*
7. Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i **Mihrī** çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [mihrī,]*
8. Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i **Mihrī** çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [mihrī,]*
9. Şīrīn lebiyle aġzuña sögmiş i **Mihrī** yār / ʿÖmri çoġ olsun el götür imdi duʿālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 5). [mihrī,]*
10. Çoḳdur cihānda derd-i nigār ile mübteẕel / **Mihrī** senüñ işüñ de ġarīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 5). [mihrī,]*
11. ʿİlm-i ʿaşḳı biz i **Mihrī** şöyle taḥṣīl eyledük / Şimdi her ʿāşıḳ bizümle itmege ḳorḳar baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [mihrī,]*
12. Gülşen-i ḥüsni kenārın ṭutdı **Mihrī** ḫatt-ı yār / Bülbülüñ tāze gülistānında zaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 5). [mihrī,]*
13. Ḫūblaruñ vaṣfın i **Mihrī** şöyle taḳrīr eyle sen / Kim oḳursa defter ü dīvānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [mihrī,]*
14. Alup şīrīn zebān ile elinden **Mihrīnüñ** varın / Aha geldüm didi yeldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [mihrīnüñ, -nüñ]*
15. Bir nefes ḳaldı ki **Mihrī** vire cān fürḳat ile / Çıḳmasun ḥasret ile hey meded ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [mihrī,]*
16. Der-peyince yollarına düşdügüm dilberlerüñ / Dir gören ḫaylī belākeşdür bu **Mihrī** derdmend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 8). [mihrī,]*
17. Ey felek **Mihrī** siyeh-pūş itdüñ ise ġam mıdur / Ḳālebe cemʿ olmadın rūḥ iḫtiyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [mihrī,]*
18. Şimdi bu ṭūṭī-kelāma mübtelādur **Mihrī** kim / Söylese şīrīn sözi ḳand-ı mükerrerden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 5). [mihrī,]*
19. Dil ile cān virdi **Mihrī** tercemān dilberlere / Aldılar göñlin ʿaceb bu tercemānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 5). [mihrī,]*
20. Yoḳ durur **Mihrī** bugün daʿvīye maʿnī gösterür / Vāz gel hercāyilerdür şimdiki yārānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 6). [mihrī,]*
21. Fürḳatüñ zaḫmıyla **Mihrī** çoḳdan olurdı helāk / Müstedām ol yine vaṣluñ aña merhem baġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 6). [mihrī,]*
22. Ḥamdülillāh kim mülāḳāt oldı **Mihrī** Dāʿiye / Dir görenler ẕātuña erkān-ı devlet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 8). [mihrī,]*

23. İmdi **Mihrī** bu kelāmı cān u dilden di müdām / Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [mihrī,]*
24. **Mihrī** nicesi şerḥ idesin vaṣfı beyānın / Taḳrīr idemez dil ne ḫo taḥrīr ḳalemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 5). [mihrī,]*
25. ʿAşḳ bābın daḫi bir vech ile taḥrīr idemez / **Mihrī** kim bunca zamān defter ü dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [mihrī,]*
26. Dergehüñden dilberā dūr itme **Mihrī** bendeñi / Gerçi çoḳdur āsitānuñda senüñ derbānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 5). [mihrī,]*
27. **Mihrī** çeke cevrüñi vü luṭfuñ göre aġyar / Devlet aña ẕillet bu cefākāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 7). [mihrī,]*
28. Gül ruḫlaruñuñ çoḳdur ʿuşşāḳı velī ammā / Çeşmine raḳībüñüñ **Mihrī** diken olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 7). [mihrī,]*
29. Cān u dilden saña bu ʿālemde / **Mihrīdür** mübtelā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 7). [mihrīdür, -dür]*
30. Bī- mihri **Mihrī** sevme didüm pend ṭutmaduñ / Her cevri kiʾ tdiler saña anlar ḫoş itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 8). [mihrī,]*
31. Bir perīnüñ ḥalḳa-i zülfine nāgāh oldı ṣayd / Şimdi **Mihrī** miskinüñ dām-ı belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 8). [mihrī,]*
32. Dehr elinden bir ṣafā cāmını nūş itdürmedüñ / Ṣunduġuñ her dem felek **Mihrīye** biñ ṭās aġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [mihrīye, -y, -e]*
33. ʿAşḳuñ yolında cānā cān virdügüm görenler / Dir ehl-i ʿaşḳ içinde **Mihrī** güzīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 5). [mihrī,]*
34. Muṣḥaf-ı ḥüsnini gördüñ çün oḳı Sūre-i Nūr / **Mihrī** ʿāşıḳlara ʿālemde bu fāl az açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [mihrī,]*
35. **Mihrī** bülbül gibi efġānuñı dilden ḳoma kim / Lāle ḥaddinde anuñ çün gül-i ḫandān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 5). [mihrī,]*
36. Dertlü yürek i **Mihrī** cefāya ideydi ṣabr / Cevri zamāne ḫūbları ḥadden aşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 5). [mihrī,]*
37. Didi ey **Mihrī** saña cānān gerekse cān vir / İmdi gel ʿaşḳum yolında fāni ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [mihrī,]*
38. Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar / Ey belā-keş **Mihrī** sen beñzer Belāyī neslisin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [mihrī,]*
39. Ey belā-keş **Mihrī** sen beñzer Belāyī neslisin / Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [mihrī,]*
40. Cān viremez yolumda dime **Mihrī** dostum / Ṣādıḳlaruñ cihānda bu daḫi biri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 5). [mihrī,]*
41. ʿAşḳ bir sırr-ı İlāhīdür ne bilsün mübtedī / Ḥamdülillāh **Mihrī** cāhilden bu ʿirfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 10). [mihrī,]*
42. Her bādede cānān lebi yādına i **Mihrī** / Ṣarrāfi de benden beter āvāre olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [mihrī,]*
43. Bir zamān **Mihrī** felekde seyr iderdi şimdi gör / Bu sebebden oldı uş ayaḳlar altında ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 7). [mihrī,]*
44. Bu cihān bāġında **Mihrī** nice nālān olmasun / Bir senüñ gibi ḥuṣūṣā ġonca-leb gül-fem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [mihrī,]*
45. Cān almaġ ile mi ḳoyalar seni ḫūblar / Ey **Mihrī** ḳatlan aḫı daḫi saña nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [mihrī,]*
46. Sen ey Necātī ister iseñ būriyā döşek / Yār işigünde **Mihrīye** bir ḳurı cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [mihrīye, -y, -e]*
47. ʿAşḳuñ meyini nūş ideli **Mihrī** dostum / Gitdi başına gelmedi ʿaḳlı bi-cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 5). [mihrī,]*
48. Ḫār-ı cefāda **Mihrī** ölürse ne ġam raḳīb / İt ḳırıcı seni anı gül-femler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 5). [mihrī,]*
49. Derdini derdine dermān idinelden dilberüñ / **Mihrīnüñ** her vechile derdine dermān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 7). [mihrīnüñ, -nüñ]*
50. Gözleri yaşın revānlar eyleyüp nālān ider / **Mihrī** ḥüsnüñ gülsitānında bugün dollābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 5). [mihrī,]*
51. Her āsitāna yüz süriyüp būse cerr ider / Bu bāb içinde **Mihrī** de senden dilencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [mihrī,]*
52. **Mihrīye** raḥm it bugün yoḫsa bilürsin dostum / İrteden tīz ḥüsnünüñ āyīnesini mū ṭutar *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [mihrīye, -y, -e]

53. Didi **Mihrī** ol güle bencileyin bülbül mʾ olur / Didi kim ben görürem günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [mihrī,]*
54. Şīrin lebin aġyāra ṣunar **Mihrīye** ṣunmaz / Ṭūṭī baḳa ḳarġa yiye şekker ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 5). [mihrīye, -y, -e]*
55. Öldüriser āḫir ġam-ı hicrān seni **Mihrī** / Yār itmez ise derdüñe dermān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 6). [mihrī,]*
56. Ḫūblarda vefā bulımaduḳ **Mihrī** cihānda / Bir baḫtı siyeh ṭāliʿi yoḳ başlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 5). [mihrī,]*
57. Dilberüñ yolına **Mihrī** dürişüp cehd idelüm / Ḳalsun ol yolda bizüm dırnaġımuzla dişümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 7). [mihrī,]*
58. Gülşende görürsin güli her ḫār ile **Mihrī** / Tā ṣubḥa degin āh u fiġān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [mihrī,]*
59. Cānānuñı terk it didi cānuñ gerek ise / **Mihrī** didi cānānı gerek cānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [mihrī,]*
60. Mest-i mey-i ʿaşḳ ol yüri ʿālemde i **Mihrī** / Pes rind ü ḫarābāt olana ʿār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [mihrī,]*
61. Terk-i dil ü cān itmeyicek dost yolında / Ey **Mihrī** nice ṭālib-i cānānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 9). [mihrī,]*
62. Ruḫı şemʿine anuñ **Mihrī** çü pervānelerüz / Yanalum yaḳılalum bir pula almaz yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 7). [mihrī,]*
63. Ḫūblaruñ mihrini **Mihrī** ölürüz terk itmezüz / Kim ne dir ise disün biz olamazuz yārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 6). [mihrī,]*
64. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ i **Mihrī** dāʾimā / Yanalum pervāne-veş çün yana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 7). [mihrī,]*
65. ʿĀrife bir ḥarf besdür hīç taṭvīl eyleme / Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i **Mihrī** sözi kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [mihrī,]*
66. Çıḳar cān raḫtını şehr-i bedenden **Mihrī** dil-ḫaste / Fedā ḳıl yār yolında k ider ziyān āteş nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [mihrī,]*
67. Baḥr-ı şiʿr içre **Mihrī** bir dürdür / Ki anı görmemiş ola ġavvāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 4). [mihrī,]*
68. Ḫāk-i pāyine niṣār itmeklik içün dilberüñ / Ḳanlu yaşuñdan i **Mihrī** dürr ü mercān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 5). [mihrī,]*
69. Geldiyse ḫaṭṭı gül yüzine **Mihrī** ġam degül / Ter ġonca iken eylemişüz iḫtiyār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 9). [mihrī,]*
70. Çeşmi dir imiş **Mihrīñ** cānın ḳıluram yaġmā / İtsün iderüz ġāyet hey biz bu ziyāndan ḫaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [mihrīñ, -ñ]*
71. İrilmez yāre cehd ile i **Mihrī** / Keşīde olmayıcaḳ ẕerre ṭāliʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 6). [mihrī,]*
72. Yā sevindür ʿīd-i vaṣluñla ya öldür **Mihrīyi** / Ḳıl teraḥḥum vaḳtidür kim süñüge irdi bıçaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 5). [mihrīyi, -y, -i]*
73. Düşdi **Mihrī** bir perīnüñ zülfinüñ çengāline / Key hünerdür bu belādan ḳurtarursa cānı saġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 5). [mihrī,]*
74. İʿtimād itdügi çün ʿahdine hercāyilerüñ / **Mihrīnüñ** daḫi cihānda çürük efkārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 5). [mihrīnüñ, -nüñ]*
75. **Mihrī** saña biñ cān diler iseñ virür ey dost / Bir būse vire send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [mihrī,]*
76. **Mihrī** gerekse yolına cān vir gerek cihān / Oynar güler raḳīb ile senden ṣafāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 8). [mihrī,]*
77. Aṭlasına dirme sen **Mihrī** emīrüñ fāriġ ol / Dervişüñ yiter palāsı ʿārife dībāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 7). [mihrī,]*
78. Bir ġıdā virmiş durur rūḥına ʿaşḳı **Mihrīnüñ** / Görmez ol tā ḥaşre dek rūy-ı cihānda açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [mihrīnüñ, -nüñ]*
79. İtüñle işigüñde çün her gice hemdemdür / ʿİzzet ise **Mihrīye** yeter bu hemān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [mihrīye, -y, -e]*
80. Gāh zülfi ḫāʾil olur ruḫlarına geh ḫaṭı / Ḳalmasun **Mihrī** seḥāb içinde māhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [mihrī,]*

81. İ **Mihrī** şimdi saña ḥişşe yoḳdur / Gören görmiş ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 5). [mihrī,]*
82. İ **Mihrī** sāde-rū olsaydı yüz yıl / Çeker idüm cefāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 6). [mihrī,]*
83. Gerçi noḳṣān ġazelsin leb-i yāri añıcaḳ / Ṭūṭiyi māt ider ey **Mihrī** şirīn-güftāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 7). [mihrī,]*
84. Bir ʿazīzüñ bu maḳāmıdur ki **Mihrī** ṣıdḳ ile / Cān u dilden bir muḥibbi sensin anuñ girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [mihrī,]*
85. Nʾola meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ cān oynasa **Mihrī** / Ki tīġ oldı aña ġamzeñ ider zülfüñ de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [mihrī,]*
86. **Mihrīyi** ġamzeñ itdi ḳanına ġarḳ / Dostum yāresine gel nemek ek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 5). [mihrīyi, -y, -i]*
87. Çün ṣabā peyki getürdi yār kūyından eṣer / Müjdegānı cān gerekdür **Mihrī** bu şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [mihrī,]*
88. Cān u dilden oldı bir mehrūya **Mihrī** mübtelā / Cānıdur bir kimsenüñ kim adını olmaz dimek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [mihrī,]*
89. Görelden **Mihrī** ḫaddüñle semen-sīmāñı ey mehrū / Başından çıḳdı sevdāsı gül-i serv ile nesrīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 5). [mihrī,]*
90. Cān vire hecrüñde **Mihrī** mihrüñi terk itmeye / Çüriyüp ger ḫāk olursa üstüḫānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 7). [mihrī,]*
91. Gerçi ey **Mihrī** cihānda ġonca-leb maḥbūblar / Çoḳdur ammā biz bunuñ mānendi ḳaṭʿā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 7). [mihrī,]*
92. Cihānda ʿizz ü saʿādet yeterdi **Mihrī** saña / Ayaġı ṭopraġına dilberüñ ġubār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 5). [mihrī,]*
93. Hevā-yı zülfüñüñ **Mihrī** daḥi geçmez hevāsından / Kʾ anı yel gibi yeldürdi nice meh sāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [mihrī,]*
94. Boynına **Mihrīnüñ** gel ṣal zülf-i ʿanberīnüñ / Dīvāneye bilürsin lāzım durur selāsil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 8). [mihrīnüñ, -nüñ]*
95. ʿÖmrüñi ḫoş geçür ki geçer **Mihrī** devr-i gül / Dirsin ki ḳanı bülbüli yā nevbahār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [mihrī,]*
96. Gün cemālüñle münevver olmış iken cān u dil / Ẓulmet-i ġamda ḳoma **Mihrīyi** māhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [mihrīyi, -y, -i]*
97. Her ki gördiyse cemālin didi taḥsīnler idüp / **Mihrīnüñ** ḥaḳḳı budur rūḥ-ı revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 5). [mihrīnüñ, -nüñ]*
98. Bir mūyuñı virmez bu cihān mülkine **Mihrī** / Vallāhi vü billāhi inan kim budur andum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [mihrī,]*
99. **Mihrī** sen ḳılma şikāyet dest-i cevr-i yārdan / Her ne gelse ḫoş gelür baña efendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 7). [mihrī,]*
100. Cānına ḳaṣd eylemiş ḫūn-rīz çeşmüñ **Mihrīnüñ** / Vireyin biñ cānsa ol ḫūnḫārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 5). [mihrīnüñ, -nüñ]*
101. Cānı vir cānān yolında yāri kes aġyārdan / Yoḫsa ey **Mihrī** nʾolur ʿālemde varumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [mihrī,]*
102. Teşebbüh ideli **Mihrī** ḫadüñe verd-i ḥamrāyı / Çemende lālenüñ baġrın ḥasedden ṭolu ḳan buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 5). [mihrī,]*
103. İki ʿālemde yārinden İlāhī / Ayırma **Mihrīyi** Perverdigārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 5). [mihrīyi, -y, -i]*
104. Cürmine baḳup **Mihrīyi** dūr itme ṭapuñdan / Olmaz bu cihānda çü günāh işlemez ādem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 6). [mihrīyi, -y, -i]*
105. Ḥamdülillah bezm-i ḥüsnüñde ḥabībüm **Mihrīnüñ** / Ṣāġar-ı çeşmi lebüñ ʿaksiyle ḳandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 9). [mihrīnüñ, -nüñ]*
106. **Mihrī** üftādeye raḥm it demidür luṭf eyle / Destgīr ol aña ʿadlüñle gel ey kān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 7). [mihrī,]*
107. Unudursañ belālu **Mihrīyi** / Seni ḳodum Ḥaḳa efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 5). [mihrīyi, -y, -i]*

108. Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm / **Mihrīye** bir būse inʿām it didüm dilber didi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [mihrīye, -y, -e]*
109. **Mihrīye** bir būse inʿām it didüm dilber didi / Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [mihrīye, -y, -e]*
110. Ġamzeñüñ tīrine **Mihrī** sīnesin ḳıldı nişān / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı ḳurbān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 5). [mihrī,]*
111. Ne gül ḳalur ne ḫo bülbül ne nevbahār u ḫazān / Cihān ile gel i **Mihrī** bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [mihrī,]*
112. Cihān u cānı revān it yolına **Mihrī** ḥabīb / İtim dimiş saña bu iʿtibārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [mihrī,]*
113. Öldürmesün iñen daḫi ġamzeñ di **Mihrīyi** / Ben ḫūnī gözlerüñ göreli cāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [mihrīyi, -y, -i]*
114. Baña raḥm itse gerek yār didüm aġyāra / **Mihrīyi** eyleme billāh yalān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 7). [mihrīyi, -y, -i]*
115. Müddeʿī nükteleriyle şanemüñ ġuṣṣaları / **Mihrīyi** öldüre bir gün seni ḳurtara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 8). [mihrīyi, -y, -i]*
116. Dilinde şām u seḥer **Mihrīnüñ** budur ẕikri / Vefāsı yoḳ ṣanemi rūzgāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 5). [mihrīnüñ, -nüñ]*
117. Hey ḫaẕer ḳıl dostum **Mihrīnüñ** āhından ṣaḳın / Āhı āhenden geçer vallāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 5). [mihrīnüñ, -nüñ]*
118. Dostlar billāhi deñ ol sevdügüm dildāra kim / **Mihrīye** cevr idüp aġyāra vefā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 5). [mihrīye, -y, -e]*
119. Bī-ḳadre bu cihānda kimesne göñül virüp / **Mihrī** senüñ gibi emegi yele gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 5). [mihrī,]*
120. Şimdi bir ḥāldeyem kim ilenen düşmenine / Dir ki **Mihrī** gibi sen daḫi siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [mihrī,]*
121. Cihāna geleli **Mihrī** dir irdügine ʿaceb / Ḫudā yaratdı mı ola bī-sitāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [mihrī,]*
122. Ḥasret-i çāh-ı zenaḫdānuñ durur ger var ise / Bu cihān gülşenlerin **Mihrīye** zindān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 5). [mihrīye, -y, -e]*
123. **Mihrī** mihrin bularuñ göremez illā ki raḳīb / Neyleyelüm kişiye her işi ṭāliʿdür iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [mihrī,]*
124. **Mihrī** yār ister iseñ dāmen-i aġyāra yapış / Gül ele girmez imiş ṭutmayıcaḳ ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 4). [mihrī,]*
125. İrteden tīz felek uş yüzlerini ḳara ḳıla / **Mihrī** muḥkem ṭutasın ṣıdḳ ile iḳrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 5). [mihrī,]*
126. Zāhidā saña behişt **Mihrīye** dīdār gerek / Aña maḥbūbı yeter saña cinānuñ ḥūrisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [mihrīye, -y, -e]*
127. Eksük ḳomaduñ **Mihrīye** sen cevr ü cefāda / Bir yār-ı vefādārı bulayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 6). [mihrīye, -y, -e]*
128. Şādam ol dilber dimiş kim kimseye raḥm itmezem / **Mihrī** gibi bir belākeş derdmendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [mihrī,]*
129. **Mihrīyi** bī-iḫtiyār itmişdüñ ey dildār-ı men / Başda ʿaḳlum ü elümde iḫtiyārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 7). [mihrīyi, -y, -i]*
130. Sen yalandan Ḫātemī ʿāşıḳ geçersin Mihrīye / Sümme vallāhi seni **Mihrī** sever oġlandan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 7). [mihrī,]*
131. Sen yalandan Ḫātemī ʿāşıḳ geçersin **Mihrīye** / Sümme vallāhi seni Mihrī sever oġlandan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 7). [mihrīye, -y, -e]*
132. **Mihrīnüñ** biñ cān ile gitdi dil-i bī-çāresi / Şām-ı zülfinde ḥabībüñ ṭutdı ol miskīn vaṭan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 5). [mihrīnüñ, -nüñ]*
133. Dilerem Ḫaḳ ḫażretinden **Mihrī** gibi dostum / Gice gündüz zāri ḳıl yārüñ saña yār olmasun

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [mihrī,]

134. Yolına cān virmek imiş **Mihrī** ancaḳ çāresi / Yār içün aġyāra varup nice bir yalvarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 5). [mihrī,]*
135. Ḫalḳ içinde **Mihrīyem** ʿuşşāḳ içinde mübteẕel / Yār ḳatında ʿāciz ü āvāre vü bī-çāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [mihrīyem, -y, -em]*
136. Raḥm idem bir gün dimiş bī-çāre **Mihrīye** ḥabīb / Bu kelāmı ṣaḳlasun yā Rabbi yalan olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [mihrīye, -y, -e]*
137. Görüp iġmāż-ı ʿayn itme kemīne **Mihrīyi** cānā / Reh-i ʿaşḳuñda cān virür senüñ ḫaylī zamāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 7). [mihrīyi, -y, -i]*
138. Mihrüñde senüñ bir gün eyā māhliḳā āh / Fāş eyleyiser sırruñı **Mihrī** ele ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 5). [mihrī,]*
139. **Mihrīye** vaṣlı ḥabībinüñ müyesser oldı çün / Yolına cān virmek āsāndur aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 7). [mihrīye, -y, -e]*
140. Dir gören ol ṣanem-i lāle-ruḫı birbirine / **Mihrī** bī-çāreyi āşüfte ḳılan budur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 7). [mihrī,]*
141. Maʿānī gevheri ile pür olmış / İ **Mihrī** güş ṭut bir kān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 5). [mihrī,]*
142. Düşeli şevḳi ḫayāl-i lebinüñ **Mihrī** dile / Āteş-i ġamda kebāb oldı ciger döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 6). [mihrī,]*
143. Bir ġonca-laʿl şevḳine mestāne germ olup / Çāk itmiş idi **Mihrī** girībān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 6). [mihrī,]*
144. Māh-ı ẕiʾl-ḥiccenüñ on beş gicesi ḫoş şeb idi / Kʾ eyledi yār ile bile seyrān **Mihrī** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [mihrī,]*
145. Furṣat el virmiş iken būse-kinār it yāri / Dāʾimā girmez i **Mihrī** ele bu dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 5). [mihrī,]*
146. Dilber didi bir būse virem cān virür iseñ / **Mihrī** didi bir cāna ne minnet meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [mihrī,]*
147. Şeb-i yeldā gicesi **Mihrīye** gör nʾitdi felek / Görmez idi getürüp eyledi mihmān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [mihrīye, -y, -e]*
148. Kimse cihānda müddeʿiye boynın egmesün / Muḥtāc itme **Mihrīyi** yā Rab muḫannede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 8). [mihrīyi, -y, -i]*
149. Şimdi ḫaṭını **Mihrī** gördükçe ḫadinde dir / Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 5). [mihrī,]*
150. Zencīr ṭutmaz idi bu dīvāne **Mihrīyi** / Bendʾitdi bend-i zülfüñ anı şimdi mūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [mihrīyi, -y, -i]*
151. Cemālüñ muṣḥafın ʿarż it begüm kim saʿd-ı ekberdür / Açılsun **Mihrī** bed-baḫtuñ mübārek fālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 7). [mihrī,]*
152. **Mihrī** hem-dem olagör ʿömr-i ṭavīl ister iseñ / Zülfi sünbül gözi nergis ḫaṭı reyḥānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 8). [mihrī,]*
153. **Mihrī** dil-ḫasteyi öldürdi ġamuñ sen ṣaġ ol / Sevdügüm var saña şimden girü dermānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 5). [mihrī,]*
154. Buña ṭaş çatlar i **Mihrī** ne taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [mihrī,]*
155. Buña ṭaş çatlar i **Mihrī** ne taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [mihrī,]*
156. Ey ġamze cigerden gidicek cān bile gitmiş / Billāh bu **Mihrīye** getür anı gelişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 5). [mihrīye, -y, -e]*
157. Bir nefes **Mihrī** vücūduñdan ırağ olmadı ġam / Ḫūblaruñ cevri meger kim bile yoġruldı gile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 7). [mihrī,]*
158. Biñ yıl ki felek devr ide ʿāşıḳ saña cānā / Getürmeye bir **Mihrī** gibi ānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [mihrī,]*
159. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ yüri pervāne-veş / Sen i **Mihrī** cān virüp her dem-be-dem yan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [mihrī,]*
160. **Mihrī** Necātī şiʿrine dirsin naẓīre līk / Sen bir gedā vü müflis o bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [mihrī,]*

161. İtdi gerçi ki felek **Mihrī** vaṭandan seni dūr / Ġurbetüñ ḫoşça imiş ḫayli dile ʿālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [mihrī,]*
162. **Mihrīyi** cevrüñle cānā āḫir öldürseñ gerek / Bāri tīz öldür cefādan ḳurtar Allāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [mihrīyi, -y, -i]*
163. Düşelden ʿaşḳuñuñ nārına **Mihrī** / Vücūdın maḥv ḳıldı yana yana *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 6). [mihrī,]*
164. Çāresi ṣabr eylemekdür **Mihrī** ḳassām-ı ezel / Böyle yazmış çünki her vech ile inşālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [mihrī,]*
165. **Mihrī** süreli yüzin işigüñe dostum / Ḳalmadı meyli daḫi cinān-ı muḫallede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 7). [mihrī,]*
166. **Mihrī** ger ʿömr vefā eyler ise kesme ümīd / Geleler ṣaġlıġ ile bir gün ola yanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 9). [mihrī,]*
167. Dostum cemʿ itseler ʿālemde bī-ṭāliʿleri / Bir daḫi **Mihrī** gibi baḫtı siyehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 5). [mihrī,]*
168. Mihrümi terk eylemiş **Mihrī** dimişsin dostum / İtmegil billāh nā-ḥaḳ yere bühtān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 5). [mihrī,]*
169. Terk eyle seni terk ideni sen daḫi **Mihrī** / Aġyāra ḳoyup seni o bī-ʿar giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [mihrī,]*
170. Sen de **Mihrī** gibi gül yüzlilerüñ şevḳi ile / Oḳı dīvānuñı bülbül gibi efġānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [mihrī,]*
171. Ne ḳadar cevr ider iseñ ṣanemā terk itmez / **Mihrī** mihrüñi senüñ tā meger ol vara sine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [mihrī,]*
172. Bu cihāndur dem ola **Mihrīye** raḥm eyleye yār / Daḫi yer ḳalmaya aġyār saña dilkülige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [mihrīye, -y, -e]*
173. Geçmiş ki ḥayıf **Mihrī** Amāsiyyede ʿömrüñ / Ḳoşṭanṭinide ʿāḳil iseñ gitme ḳal imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 7). [mihrī,]*
174. Cefālaruñ ġamıla cevrüñüñ risālesini / Oḳımayan ne bilür **Mihrīnüñ** ḥikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 9). [mihrīnüñ, -nüñ]*
175. **Mihrī** dil-ḫasteden ey dost çevürme yüzüñi / Gel unutma ṣanemā eski vefādārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 5). [mihrī,]*
176. Ey ṭaliʿi yoḳ **Mihrī** hemān eyle taḥammül / Anca bu hevālarda emegüñ yele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 5). [mihrī,]*
177. Ol mehüñ **Mihrī** cihān ḫalḳı da dīvānesidür / Sen seni ṣanma hemān dünyede tenhā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [mihrī,]*
178. Ey **Mihrī** saña yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [mihrī,]*
179. Ey **Mihrī** saña yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [mihrī,]*
180. Ḳandasa nā-ehle virürmiş murādını felek / **Mihrī** ben de cehl ile maʿlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [mihrī,]*
181. Şükrāne vir ey **Mihrī** revān yolına cānı / Şād ol ki bugün devlet ile ḫān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [mihrī,]*
182. Dime bugün ki ḥüsn ilinüñ pādişāhıyam / **Mihrī** gibi felek ider irte gedā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [mihrī,]*
183. Her cevr ü her cefāyı saña ṭāliʿüñ ider / İtme iñende **Mihrī** felekden şikāyeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [mihrī,]*
184. Ki birḳaç beytüñ ile **Mihrīyi** sen / Niçün yād eylemezsin gāhi gāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 9). [mihrīyi, -y, -i]*
185. Dil zülfüñi vaṭan ideli dir ḳamu ünās / Yoḳdur cihānda **Mihrī** senüñ meskenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [mihrī,]*
186. ʿAhd itmiş idüñ **Mihrīyi** öldürmege cānā / Beñzer begüm ol ʿahd ile peymān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 5). [mihrīyi, -y, -i]*
187. İrdi çün āb-ı ḥayāta **Mihrī** ölmez ḥaşre dek / Gördi çün ẓulmet şebinde ol ʿayān İskenderi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [mihrī,]*

188. Bir devr idi ser-defter-i ḫūbān idi **Mihrī** / Şimdi görüñ uş her güzelüñ oldı gedāsı *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 190, Beyit 6). [mihrī,]*
189. İtleriyle hem-dem olaydum i **Mihrī** dāʾimā / Dergehinde ol şehüñ maʾlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 191, Beyit 9). [mihrī,]*
190. Didiler lāzım durur ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey **Mihrī** hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 192, Beyit 7). [mihrī,]*
191. Didiler lāzım durur ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey **Mihrī** hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 192, Beyit 7). [mihrī,]*
192. Ey ki düşdüñ **Mihrī** her bir bī-vefānuñ pāyına / Sen daḫi bī-ʿār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 193, Beyit 7). [mihrī,]*
193. **Mihrī** şevḳ-i ʿaşḳuñ içre leblerüñ yād idicek / Bu şirīn güftārı şekkerler dükānın baġladı *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 194, Beyit 7). [mihrī,]*
194. Gerçi ʿīd-i vaṣlına ḳurbān idi **Mihrī** anuñ / Līk teslīm itdi yāre cānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 195, Beyit 6). [mihrī,]*
195. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ kʾ eşʿārınuñ maʿnāsı var / Sen aralıḳda i **Mihrī** ḳo ḳurı sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 196, Beyit 7). [mihrī,]*
196. **Mihrī** hevā-yı ʿaşḳuñı elden ḳomaz eger / Meydān-ı ʿaşḳ içinde dikerlerse dārını *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 197, Beyit 7). [mihrī,]*
197. Bir būse vir öldüm didi **Mihrī** aña yāri / Çeşmi ile ḫışm itdi egerçi güleyazdı *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 198, Beyit 5). [mihrī,]*
198. **Mihrī** olalı gülşen-i kūyuñda ʿandelīb / Ġamgīn dilinde nāle vü efġān dükenmedi *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 199, Beyit 7). [mihrī,]*
199. Senüñ ʿaşḳuñ hevāsında budur taḥṣīli **Mihrīnüñ** / Ciger biryān u dil ḫaste aḳıdur gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 200, Beyit 7). [mihrīnüñ, -nüñ]*
200. Yalıñuz şehrī degüldür baña zindān görinen / **Mihrīnüñ** gözine ṭar oldı cihān sen gideli *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 201, Beyit 5). [mihrīnüñ, -nüñ]*
201. Baş ḳoşup zülfüñe **Mihrī** ḳurı sevdālarla / Yel gibi yeldi yoluñda yele virdi emegi *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 202, Beyit 6). [mihrī,]*
202. Leb-i cānānı görüp diş biledüm geldi didi / Nesne yoḳ **Mihrī** aña umma ḥacerden ġayri *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 203, Beyit 6). [mihrī,]*
203. Dünye vü ʿuḳbāda bu ʿizzet yeterdi **Mihrīye** / Girse bir kez destine anuñ ḥabībi dāmeni *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 204, Beyit 5). [mihrīye, -y, -e]*
204. Medḥüñde çoḳ ġazel diyici ḫūb u bī-nāẓīr / Maʿẕūr ṭut ʿayıblama bu **Mihrī** kemteri *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 205, Beyit 7). [mihrī,]*
205. Viṣāl-i dilberi **Mihrī** cihānda feṭḥ ide mi / Saʿādeti çala mı baḫtınuñ beşāretini *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 206, Beyit 5). [mihrī,]*
206. Bir nefes **Mihrī** varur kūyuñda seyrān itmege / Tiz ḳaçar çün seg raḳībüñ işidüp āvāzını *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 207, Beyit 5). [mihrī,]*
207. Fürḳatüñden nice bir **Mihrī** senüñ cān çekişe / Dostum başuñ içün öldür e ḳurtar beni *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 208, Beyit 5). [mihrī,]*
208. Ḫūblaruñ derdine düşdüñse yapış dāmenine / **Mihrī** bu derde bulur derdine dermān ehli *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 210, Beyit 7). [mihrī,]*
209. Aġladur her dem şehā bī-çāre **Mihrīyi** felek / Dāmen-i raḥmuñ ile sil yaşını ey kāmyāb *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 3, Beyit 25). [mihrīyi, -y, -i]*
210. ʿīd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür **Mihrī** ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 4, Beyit 16). [mihrī,]*
211. ʿīd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında şehüñ / Vaḳtidür **Mihrī** ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 4, Beyit 16). [mihrī,]*
212. Bu baḫt-ı siyeh **Mihrīye** şāhā naẓar it kim / İksīr ide ḫāk eyledi devrān anı zīrā *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 5, Beyit 36). [mihrīye, -y, -e]*
213. Budur duʿāsı şām u seḥer **Mihrīnüñ** şehā / ʿÖmrüñ güni cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 6, Beyit 17). [mihrīnüñ, -nüñ]*

214. **Mihrīye** işigüñde yeter ḫāk olduġı / Ger bulmaġ ise besdür i sulṭān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 18). [mihrīye, -y, -e]*
215. Dilerem luṭf-ı şehen-şāh ile maʿz̲ūr ola / **Mihrīnüñ** olmaduġın Lutfīye aḳrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 29). [mihrīnüñ, -nüñ]*
216. Şāhā hevā-yı zülfüñe s̲ābit-ḳadem ṭurup / Mihrüñ deminde **Mihrī** virür ṣubḥ gibi dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 14). [mihrī,]*
217. **Mihrī** üftādeye raḥmuñla şehā eyle naẓar / Eyleye saña naẓar ḥaşre dek ol Ḥayy u ʿAlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [mihrī,]*
218. Ġam yime şimden girü baḫt-ı siyāhuñ maḥv olup / Ṭāliʿuñ saʿd oldı ey **Mihrī** mübārekdür bu fāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 17). [mihrī,]*
219. Devleti bāġında **Mihrī** ḥamdülillāh bir şehüñ / Serv ḳaddi sāyesindesin ne ġam her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 25). [mihrī,]*
220. Medḥ eylemek şehā seni **Mihrī** muḥāldür / Meddāḥ saña ancılayın ṣad-hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 20). [mihrī,]*
221. İlāhī ḥaşre dek yā Rab ḥayātını mezīd eyle / Żaʿīfe **Mihrī** miskīnüñ ki ʿömr-i cāvidānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 33). [mihrī,]*
222. Her dem devām-ı devletine **Mihrī** ḳıl duʿā / Tā ḥaşr olunca eyleye ol tācdār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 17). [mihrī,]*
223. ʿİzzet isterseñ cihān yüzinde ey **Mihrī** hemān / Şeh Süleymān ḫāk-i pāyında ġubār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 16). [mihrī,]*
224. **Mihrī** düşeliden heves-i ʿaşḳuña yār / Oldı rüsvā-yı cihān gitdi ḳamu ġayret ü ʿār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 24). [mihrī,]*
225. **Mihrī** ʿāṣiyem bir rū-siyāh / Dergehüñe var ümīdüm yā İlāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 24). [mihrī,]*
226. Amāsiyyede **Mihrī** nātüvānı / Götür ṭopraḳdan ey iḥsān kānı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [mihrī,]*
227. Żaʿīfe **Mihrīye** eyle şefāʿat / Şefāʿat bulasın yevmüʾl-ḳıyāmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [mihrīye, -y, -e]*
228. Ġınā senden bulur çün faḳr-ı ʿālem / Faḳire **Mihrīye** terk itme ʿādet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [mihrīye, -y, -e]*
229. Nigīn-i destsāyuñ ḫāteminden / İrüşsün **Mihrīye** luṭfuñ berātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [mihrīye, -y, -e]*
230. Yaḳasuz seni ḳodı ṣanma güzeller **Mihrī** / Nice senüñ gibi bunda yeler oñmaz bulunur *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [mihrī,]*
231. Ṭāliʿuñ saʿd oldı **Mihrī** yandı baḫtuñ aḫteri / Başuña ṭoġdı ġam-ı ẓulmetde devlet ḫāveri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 17). [mihrī,]*
232. Ölince **Mihrī** cihānda bu sırrı itme tebāh / Yaḳañı çāk idüp it gördügüñe derd ile āh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 9). [mihrī,]*
233. Şāh bezminde anı **Mihrī** temāşā eyledi / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [mihrī,]*
234. Duʿālar eyle **Mihrī** şehriyāra / Kʾ anuñ luṭfından irdüñ bu diyāra *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 47). [mihrī,]*
235. **Mihrīyi** öldüricek kime cefā eyleyesin / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 14). [mihrīyi, -y, -i]*
236. Sen gedā-yı ḫūb olduñ **Mihrī** ʿaşḳa pādişāh / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [mihrī,]*
237. Bāġ-ı ḥüsnüñe ḫazān irmesün ey lāleʿiẕār / Bulınur **Mihrī** gibi saña ne ġam günde hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 15). [mihrī,]*
238. Bulasın var imdi sen de **Mihrī** gibi müşterī / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [mihrī,]*
239. Düketmiş imiş ʿömrüñi ey **Mihrī** güzeller / Cevr ile cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 21). [mihrī,]*
240. Görüp bu ḫūb u zībāyı i **Mihrī** ṣaḳın aldanma / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [mihrī,]*

241. Ḳıl duʿā **Mihrī** hemān ḳo sözi taṭvīl eyleme / Ol şehüñ medḥinde ʿācizdür bilürsin her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [mihrī,]*
242. Bī-çāre **Mihrʾe** müşteri iken ḳamū ünās / Bendʾitdi ise saña zamān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [mihrʾe, -e]*
243. ʿUşşāḳlaruñ cemʿ idicek defter-i ʿaşḳa / Evvel yazalar **Mihrʾ** ola dīvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 7). [mihrʾ,]*
244. Duʿādur her kelāmı saña **Mihrʾüñ** / Ki dergāhuñ aña saʿd oldı her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 6). [mihrʾüñ, -üñ]*

mihrī: *Mahlas (15. yy. kadın şairi); sadık, bağlı; aşık, seven.*

1. **Mihrīyem** ʿaşḳuñda daḥi nice yıl yeldür beni / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [mihrīyem, -y, -em]*

mihr-i cānān: *Sevgilinin aşkı, muhabbeti.*

1. Şöyle kim dil ḫānesinde **mihr-i cānān** gizlüdür / Nitekim cānda elif ten içre hem cān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 1). [mihr-i cānān,]*

mihribān: *Merhamet ve şefkat sahibi padişah; sevgili, sevilen kişi.*

1. Kemāl-i ʿilm ü ḥilm ile ḫıred-mend ü mükemmeldür / Güzīni Āl-i ʿOs̱mānuñ bu ḫalḳuñ **mihribānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 23). [mihribānıdur, -ı, -dur]*

mihrī-i dil-ḫaste: *Düşkün, tutkun bir gönle sahip olan Mihri Hatun.*

1. **Mihrī-i dil-ḫastenüñ** ḥālin ṣorarsa yāre diñ / Bir nefes ḳalmışdur ammā āh ol cānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [mihrī-i dil-ḫaste,]*

mihrī-i üftāde: *Zavallı, düşmüş, fakir Mihrī.*

1. **Mihrī-i üftādeñe** şāhā nʾola raḥm eyleseñ / Ṣāyed olaydı aña bir kerre mihmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [mihrī-i üftāde,]*

mihrīyā: *Ey Mihri, mahlas (15. yy. kadın şairi).*

1. Çün ʿandelībisin bugün gül yüzli yāruñ **Mihrīyā** / Var imdi nālān itmege dilber gülistānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [mihrīyā,]*
2. Ḥamdülillah Egribükde ṣoḥbet itdük **Mihrīyā** / Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [mihrīyā,]*
3. Yüzüm üzre sürinüp ilte idüm ḫaste dili / **Mihrīyā** nām u nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 6). [mihrīyā,]*
4. Bu devr içinde gūşe-i gülşende **Mihrīyā** / Devlet anuñ ki hemdemi bir çeşm-i aladur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 5). [mihrīyā,]*

mīm: *Mim (Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi; م), Ahmed isminin üçüncü harfi.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsninde fāla niyyet itdüm ol şehüñ / Evvel elifle ḥa geldi āḫirinde **mīm** ü dāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [mīm,]*

mīm: *Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi; sevgilinin mim harfi gibi küçücük olan ağzı.*

1. Dehānuñ cānım u zülfüñ benim ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem āh görmezsem o **mīm** ü dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [mīm,]*

miʿmār ol-: *İmar, inşa eden kişi olmak; düzeltici, iyileştirici olmak.*

1. Göñlüm evi vīrānını maʿmūr itdi / Ḥamdülillāh hele ʿaşḳuñ **olalıdan miʿmār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 22). [miʿmār ol-,]*

minnet çek-: *Minnet etmek, bir kimsenin iyiliği altında ezilmek, kendini borçlu hissetmek.*

1. Yüzime baḳma raḳībüñ sözi ile ḳo beni / Öleyüm **çekmeyeyüm minnetini** anuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 4). [minnet çek-,]*

minūçihr: *İran mitolojisi kahramanıdır. Büyük dedesi Feridun'un yerine geçerek 120 yıl saltanat sürmüş, emrindeki Sam gibi kahramanlar sayesinde bir çok zaferler kazanmıştır.*

1. Ṣaḳın devrinde yād itme **Minūçihri** Nerīmānı / Ki ey şeyyād bu dehrüñ bu şeh ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [minūçihri, -i]*

mīr: *Emir, komutan, bey; rütbe sahibi, yüce kişiler.*

1. Sāyesinde ḫoş geçer ḫalḳ-ı cihān **mīr** ü gedā / Devleti devrinde hergiz kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [mīr,]*

mirāclıḳ: *Göğe çıkma, Allah'a ulaşma.*

1. Curʿa-i ʿaşḳ-ı mecāzī nūş eyle ṣıdḳ ile / Tā ḥaḳīḳatden yaña yol bulasın **mirāclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 2). [mirāclıḳ,]*

mīr-i aʿẓam: *Yüce komutan, amir, öncü.*

1. Ey şeh-i devrān hemīşe ḫalḳa **mīr-i aʿẓam** ol / Ḥaşre dek her dem cihān rūyında şāh-ı ʿālem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [mīr-i aʿẓam,]*

misāl: *Gibi, benzer.*

1. Ḫıżr **misāl** olsa cihān ṭañ mı sebze-pūş / Āb-ı ḥayāt irgüren ebr-i bahārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 4). [misāl,]*

misāl: *Benzer; eş, denk.*

1. Ḥüsnüñ **misāli** bir daḫi gelmiş midür ʿaceb / Her gūşesinde berg-i gül-i erġavān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 2). [misāli, -i]*

misk: *Ceylanın göbeğindeki urdan elde edilen güzel kokulu, siyah renkli bir madde.*

1. Egerçi bū durur her dem Ḫıṭānuñ **miski** ʿālemde / Ṣaçuñ būyından irmişdür aña daḫi muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [miski, -i]*
2. Her seḥer bād-ı ṣabā bāġ-ı cihānda dilberüñ / Zülfine urduḳça şāne **misk** ider efşān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 6). [misk,]*

miskīn: *Zavallı, aciz.*

1. Pister-i nesrīn gerekmez bir dem ārām itmege / Āsitānuñ gibi dil **miskīne** bālīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 2). [miskīne, -e]*
2. Ṭurma nālān ol ruḫı şevḳinde **miskīn** ʿandelīb / ʿĀdetidür çünkim itmek bülbülini zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 9). [miskīn,]*
3. Hebā eyleme saʿyini bu ben **miskīnüñ** / Çoḳ zamāndur ki yoluña dil ü cān itdi niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [miskīnüñ, -üñ]*
4. İlāhī ḥaşre dek yā Rab ḥayātını mezīd eyle / Żaʿīfe Mihrī **miskīnüñ** ki ʿömr-i cāvidānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 33). [miskīnüñ, -üñ]*
5. Bir perīnüñ ḫalḳa-i zülfine nāgāh oldı ṣayd / Şimdi Mihrī **miskinüñ** dām-ı belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 8). [miskinüñ, -üñ]*
6. Gülsitānında bugün ol ġoncanuñ feryād ḳıl / Yoḫsa yārın gül gider ḳalursın ey **miskīn** hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [miskīn,]*

miskīn: *Hiçbir şeye sahip olmayan; zavallı, aciz, yoksun.*

1. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe aṣ ḳurtar ol **miskīni** zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [miskīni, -i]*
2. Müdām ol bāb-ı devletde vezīr ol / Bu ben **miskīne** luṭf it destgīr ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [miskīne, -e]*
3. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe aṣ ḳurtar ol **miskīni** zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [miskīni, -i]*

miskīn: *Aciz, zavallı, biçare; aşık.*

1. Didi **miskīn** sen misin zülfüm giriftārı hemān / Nice cānlar boynı bağludur kemendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [miskīn,]*
2. Mihrīnüñ biñ cān ile gitdi dil-i bī-çāresi / Şām-ı zülfinde ḥabībüñ ṭutdı ol **miskīn** vaṭan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 5). [miskīn,]*
3. Geh şānededür zülfüñ ü geh fikri dilümde / El-ḳıṣṣa bu **miskīni** ḳoduñ dilde vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [miskīni, -i]*
4. Eyledüm seni sevelden ġayrılardan dil berī / Dimedüñ bir gün ki hey bīçāre **miskīn** gel berī *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [miskīn,]*

miskīn: *Misk kokulu, güzel kokuya sahip olan.*

1. Būy-ı zülfüñ gibi ʿanber-bār **miskīn** olmaya / Ḫadd ü ḳaddüñ gibi raʿnā serv ü nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [miskīn,]*

misl: *Benzer, eş, denk.*

1. **Mislini** görmedi döneli bir daḫi felek / Bunca ki māh u sāl ve leyl ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [mislini, -i, -n, -i]*
2. Bir daḫi **misli** cihān rūyına ġālib az gele / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [misli, -i]*
3. **Mislüñ** gibi ey şāh-ı zamān rūy-ı cihāna / Bu devr-i felek bir daḫi göstermedi ḳaṭʿā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 15). [mislüñ, -üñ]*

mīve: *Meyve; vücut, olgunluk.*

1. Ḳadd-i dil-cūy-ı nihālini görüp rāst didüm / Bu ne ḫoş **mīve** ile naḫl-i ḫırāmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 15). [mīve,]*

mīve: *Meyve, yemiş; öpücük.*

1. Almaġa āsān idi cennet cemāli **mīvesin** / Ruḫlarında olmasa suʿbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [mīvesin, -si, -n]*

mīve-i luṭf: *Ihsan meyvesi.*

1. Lemʿa-i cüduñ żiyāsı virdi enver ʿāleme / **Mīve-i luṭfuñla** buldı bāġ u bostān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [mīve-i luṭf,]*

mīvesin al-: *Öpmek.*

1. Nāzüklük ile **mīvesin aldum** dehānınuñ / Gör bāġbānı yaʿni ki uġrı gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 4). [mīvesin al-,]*

miyān: *Bel, vücuttaki göğüs ile karın, sırtla kalça arasında kalan bölge.*

1. Geh yañaġından gül ala geh lebinden mül anuñ / Geh **miyānını** der-āġūş ide geh büse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [miyānını, -ı, -n, -ı]*
2. Ḳaplamışdur dilberüñ gūyā **miyānını** kemer / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 8). [miyānını, -ı, -n, -ı]*

miyān: *Bel; aşığın bel gibi incecik olması.*

1. Diḳḳat ile naẓar itmekden aña inceldüm / Bilmedüm daḫi **miyān** mı veyaḫud mūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 5). [miyān,]*

miyānını ḳoca-: *Belini bükmek, bir kimseyi çaresizlik içinde bırakmak.*

1. Bülbül aġlar gül içün ḫār **miyānını ḳocar** / Virmesün kimselere dünyede nāçārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 3). [miyānını ḳoca-,]*

monla: *Din bilgini, dini bilgilere sahip kimse.*

1. ʿĀdeti **monlalaruñ** maḥbūb sevmekdür ḫaṭīb / ʿĀḳil iseñ meẕhebüñ yitirme ʿāriflerden ol *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 7, Beyit 1). [monlalaruñ, -lar, -uñ]*

mū: *Tüy, kıl; yaşlılık belirtileri.*

1. Mihrīye raḥm it bugün yoḫsa bilürsin dostum / İrteden tīz ḥüsnünüñ āyīnesini **mū** ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [mū,]*

mū: *Saç teli; sevgilinin saç telleri.*

1. Nice zülf ü nice **mū** ʿanber-i gīsūdur bu / Var ise sünbül ü reyḥāna viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [mū,]*

mū: *Kıl, tüy; aşığın kıl gibi incecik olması.*

1. Diḳḳat ile naẓar itmekden aña inceldüm / Bilmedüm daḫi miyān mı veyaḫud **mūdur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 5). [mūdur, -dur]*

mu: *Soru edatı.*

1. ʿAşḳı rāhında bulur **mu** dil ü cān terk idici / Bir benüm gibi cihān içre daḫi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [mu,]*

muʿaṭṭar ḳıl-: *Kokulandırmak, güzel kokuya bürümek.*

1. Cān demāġını **muʿaṭṭar ḳılur** uş her demde / Gül ü nesrīn ü reyāḥīn ile gülşende nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [muʿaṭṭar ḳıl-,]*

muʿaṭṭar ol-: *Kokuyla dolmak, kokulandırılmış olmak.*

1. Ṣaçından **oldı muʿaṭṭar** demāġ-ı rūy-ı cihān / ʿAbīr-i müşg ile bu ʿanber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 3). [muʿaṭṭar ol-,]*

muʿaṭṭṭarlıḳ: *Güzel kokma, güzel kokular yayma işi.*

1. Egerçi bū durur her dem Ḫıṭānuñ miski ʿālemde / Ṣaçuñ būyından irmişdür aña daḫi **muʿaṭṭṭarlıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [muʿaṭṭṭarlıḳ,]*

muʿāyin: *Ortaya çıkan, beliren; yazılan*

1. **Muʿāyin** işbu şiʿri ger ṣorarsañ / Nedür dirseñ Güvāhīnüñ günāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 8). [muʿāyin,]*

muġaylān: *Deve dikeni çok olan, ıssız yer; zor, çetin bir durum.*

1. Ḳalmışam hecrüñ **muġaylānında** yol vir ʿāṣıḳa / Kaʿbe-i vaṣluña varan dostum rāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 4). [muġaylānında, -ı, -n, -da]*

muḥaḳḳaḳ: *Kesin, belli, şüphesiz.*

1. Öldürmesi **muḥaḳḳaḳ** idi dün raḳībi yār / Kim māniʿ oldı kim bugün ipin uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 5). [muḥaḳḳaḳ,]*

muḥāl: *İmkansız, mümkün değil.*

1. Medḥ eylemek şehā seni Mihrī **muḥāldür** / Meddāḥ saña ancılayın ṣad-hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 20). [muḥāldür, -dür]*

Muḥammed: *Gökte adı Ahmed olan İslam peygamberi Hz. Muhammed.*

1. Kaʿbe yüzinde nūrı görüp didi Aḥmede / Müzdüñe virelüm ṣalavātı **Muḥammede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 1). [muḥammede, -e]*

muḫannede muḥtāc it-: *Namerde muhtaç etmek, güvenilmez kişilerden (rakipten) yardım isteyecek duruma düşürmek.*

1. Kimse cihānda müddeʿiye boynın egmesün / **Muḥtāc itme** Mihrīyi yā Rab **muḫannede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 8). [muḫannede muḥtāc it-,]*

muḥibb: *Seven, sevgi besleyen.*

1. Bir ʿazīzüñ bu maḳāmıdur ki Mihrī ṣıdḳ ile / Cān u dilden bir **muḥibbi** sensin anuñ girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [muḥibbi, -i]*

muḥibb it-: *Muhabbet sahibi, sevgi besleyen yapmak.*

1. Kelāmı cānlar elinden göñüller alsa ṭañ mıdur / **Muḥibb iden** ḳamu ḫalḳı anuñ ṣīrīn zebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 25). [muḥibb id-,]*

muḥīṭ-i ḳulzüm-i ʿummān: *Okyanusun uçsuz bucaksız genişliği, çevresi.*

1. **Muḥīṭ-i ḳulzüm-i ʿummān** olunmaz cūdına teşbīh / Kim anuñ luṭfı deryāsı cihānda bī-kerānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 17). [muḥīṭ-i ḳulzüm-i ʿummān,]*

muḫkem ol-: *Sağlam, dayanıklı olmak.*

1. ʿÖmrüñ bināsı **muḫkem ola** ḥaşre dek şehā / Baḫtuñ ʿaṣāsı devlet ile pāydār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 16). [muḫkem ol-,]*

muḫkem ṭut-: *Sıkıca tutmak; sözünden caymamak.*

1. İrteden tīz felek uş yüzlerini ḳara ḳıla / Mihrī **muḫkem ṭutasın** ṣıdḳ ile iḳrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 5). [muḫkem ṭut-,]*

muḫkem ṭut-: *Saklamak, muhafaza etmek, korumak.*

1. Didi ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde **muḫkem ṭut** / Didüm kim bir elif gibi bu cān içre nihāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [muḫkem ṭut-,]*
2. Mihrüñi göñlümde **muḫkem ṭutmışam** ḥaḳ söylerem / Ṣıdḳ ile Manṣūr-veş urġana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 3). [muḫkem ṭut-,]*

muḥtāc it-: *İhtiyacını başka birinden temin etmeye mecbur kılmak.*

1. Ġanīdür sāyeñüzde müflis ü aç / Beni ḥāşā kʾ **idesüz** ġayre **muḥtāc** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [muḥtāc id-,]*

muḥtāclıḳ: *Yoksulluk, fakirlik, bir şeye gereksinim duyma.*

1. Ḫırḳa-i ʿirfāndan it zāhid başuña tāclıḳ / Ger dilerseñ görmeyesin tā ebed **muḥtāclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 1). [muḥtāclıḳ,]*

muḥtāclıḳ göster-: *Muhtaç olmak, bir kimseden bir şey istemek; yoksulluk, fakirlik içinde olmak.*

1. Dāmen-i dilberden olalı başuma tāclıḳ / Ḥamdülillah kimseye **göstermedüm muḥtāclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 1). [muḥtāclıḳ göster-, -me, -dü, -m]*

muḥtāl: *Hilekar, hileci; hile ile aşığı ele geçiren, onu kendine bağlayan sevgili.*

1. Yine dil murġına dāne döker ne ḥāldür zülfüñ / Meger cān boynına ḥalḳa ṣalar **muḥtāldur** zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [muḥtāldur, -dur]*

muḥterem ol-: *Saygı görmek, kıymet ve hürmete sahip olmak.*

1. **Ol** sen hemīşe taḫt-ı saʿādetde **muḥterem** / Gelsün ṭapuña şol ki ṣaġīr ü kibārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 18). [muḥterem ol-,]*

muḳābil ḳal-: *Karşı karşıya gelmek, karşısında durmak.*

1. Gözüñe ḳarşu cān u dil gidüp **ḳaldı muḳābil** ten / Atılsa oḳı elbette gerekdür çün nişānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 9). [muḳābil ḳal-,]*

muḳābil ol-: *Karşısına çıkmak, karşı karşıya gelmek.*

1. Maṭlaʿından şems lerzān çıḳduġı her dem budur / Gün cemāline **muḳābil olmaġa** eyler ḥicāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 4). [muḳābil ol-,]*

muḳābil ol-: *Karşı karşıya gelmek, karşısına çıkmak; doğmak.*

1. Yüzüñe ḳarşu **muḳābil olamaz** bedr-i ḳamer / Gördi burtardı yüzin eyledi noḳṣān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 20). [muḳābil ol-,]*

muḳābil ṭur-: *Karşısında olmak, rakip olmak.*

1. Rezmüñe **muḳābil ṭuramaz** Sām u Nerīmān / Rüstem olamaz erlük içinde saña hem-tā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 17). [muḳābil ṭur-,]*

muḳīm ol-: *Yerleşmek, ikamet etmek; bir işi üstlenmek ve o görevi yerine getirmeye devam etmek.*

1. Ḫurrem itdükçe cihān rūyını geldükçe bahār / **Olasın** devlet ile taḫt-ı saʿādetde **muḳīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 13). [muḳīm ol-, -a, -sın]*

muḳīm ol-: *Yerleşmek, bağlanmak; aylar, yıllar geçirmek.*

1. Zihī ferḫunde-ṭāliʿ bunda her gāh / **Muḳīm olur** bu cāya sāl ü yā māh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 45). [muḳīm ol-,]*

muḳīm ol-: *Sabit olmak, yerleşmek; ömrü uzun olmak.*

1. Hemīşe devlet ile müstedām ol / **Muḳīm ol** bu cihānda tā-ḳıyāmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [muḳīm ol-,]*

muḳīm ol-: *Sabit olmak, yerleşmek, devamlı olmak.*

1. Sen saʿādet taḫtgāhunda **muḳīm ol** ḥaşre dek / Devletüñ devrinde ḫoş geçsün ḳamu pīr ü cüvān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [muḳīm ol-,]*

mūm ol-: *Ateşle erimek, yok olmak, mahvolmak.*

1. Göyünince ḳahr-ı aġyār ile dil micmer gibi / Cevr-i yār ile yanaydum **mūm olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 6). [mūm ol-,]*

mūm ol-: *Yumuşamak, erimek; sıkıntıları çözüme kavuşturmak, zorlukların üstesinden gelmek.*

1. Ḳapuñda bende olur serv-i āzād / Elüñde **mūm olur** luṭfuñla pūlād *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [mūm ol-,]*

mūnis: *Alışkanlık, adet olan, yadırganmayan.*

1. Hem-demüm āhum olupdur **mūnisüm** gözüm yaşı / Kimse bilmez ḥālümi derdüm nihāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 2). [mūnisüm, -üm]*

munḳaṭıʿ ol-: *Tükenmek, bitmek, kesilmek.*

1. Aġlamaḳdan **munḳaṭıʿ olmazdı** çeşmüm neyleyem / Ḳanlu yaşumdur raḳīb-i kelbi ḫandān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 3). [munḳaṭıʿ ol-,]*

mūr: *Karınca, neml; sevgilinin ayva tüyleri.*

1. **Mūr** üşdi şanki şekkerī pālūde üstine / Ḫaṭṭuñ ki ṭutdı laʿl-i nebātuñ kenārını *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 3, Beyit 1). [mūr,]*

murād: *Istek, dilek, arzu.*

1. Ḳandasa nā-ehle virürmiş **murādını** felek / Mihrī ben de cehl ile maʿlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [murādını, -ı, -n, -ı]*
2. **Murādum** bu ki sulṭānum ṭapuñdan / Bu cānum mülki bir dem bula rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [murādum, -um]*

murāda ir-: *Arzusuna kavuşmak, istediği şeyi elde etmek.*

1. Umaram ben ġarīb-i üftāde / Ki **irem** himmetüñ birle **murāda** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [murāda ir-,]*

murġ-ı cān: *Can, gönül kuşu; aşık, seven.*

1. Cemʿ olup bir bezme gelmişler nice cānāneler / Ḥalḳa ḳurmuş **murġ-ı cāna** zülfi dökmüş dāneler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 9). [murġ-ı cān,]*

murġ-ı hezārān: *Binlerce kuş; Allah'ı anan kişiler.*

1. Ḥāl-i zebān ile derilüp Ḥaḳḳı ẕikr ider / Gülşenler içre **murġ-ı hezārān** hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 6). [murġ-ı hezārān,]*

murġ-ı ḫoş-elḥān: *Güzel nağmeli kuş; güzel şiir okuyan Mihri.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül **murġ-ı ḫoş-elḥān** oḳur / Her seḥer gül defterinden nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [murġ-ı ḫoş-elḥān,]*

murġ-ı zār: *İnleyen kuş; aşık.*

1. ʿArż itdi gülşene yine ruḫsār-ı yār gül / Ḫāmūş olma key ṣaḳın ey **murġ-ı zār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 1). [murġ-ı zār,]*

murġ-zār: *Kuşluk, kuşların bulunduğu yer, bahçe; zevk ve eğlence yeri, eğlence meclisindekiler.*

1. Pür zīnet itdi rūy-ı cihānı zamān yine / Eyler ṣafā vü ʿayş ile her **murġzār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [murġzār,]*

mūr-ı ḫat: *Yoldaki karınca; sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri; engel, mani; diğer saltanat sahipleri.*

1. Çevresin āb-ı ḥayātuñ ki ṭutar **mūr-ı ḫatuñ** / Güyiyā ḫātemidür mühr-i Süleymān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 12). [mūr-ı ḫat,]*

muṣāḥib ḳıl-: *Birlikte bulundurmak, bir araya getirmek.*

1. Kimi keldür kimi kördür kimi sāḳıt bularuñ / Kimlere **ḳıldı muṣāḥib** bizi devrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [muṣāḥib ḳıl-,]*

muṣāḥib ol-: *Sohbette bulunmak, görüşmek, bir araya gelmek.*

1. Ġam gicesinde geçdi günüm āh u vāh ile / Bir dem **muṣāḥib olmadum** ol yüzi māh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 1). [muṣāḥib ol-,]*

muṣavver eyle-: *Resmetmek, işlemek, nakşetmek.*

1. Cān levḥasına **eyle** cemālümi **muṣavver** / Bulsun dilüñ enver *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 9). [muṣavver eyle-,]*

muṣavver ol-: *Resmedilmiş olmak.*

1. Ruḫuñda gülşen-i cennet **muṣavver olsan** ṭañ mıdur / Ḥayātuñ çeşmesidür çün lebüñ kevs̱er nihānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 5). [muṣavver ol-,]*

muṣavverlik: *Resimlik, resim koyulmuş olan şey; sevgilinin hayalinin, yüzünün daima aşığın gönlünde olması.*

1. Ḥabībüm naḳş-ı rūyuñdan göñül buldı **muṣavverlik** / Cemālüñ āfitābından cihān ṭoldı münevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 1). [muṣavverlik,]*

muṣḥaf: *Kutsal kitap; sevgilinin mübarek kitap gibi olan güzel yüzü.*

1. Ḳaşı bismillāh ile oḳı cemāli **muṣḥafın** / Küfr-i zülfinde gör anuñ nice īmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [muṣḥafın, -ı, -n]*
2. **Muṣḥafında** ḥüsnüñüñ cānā ḫaṭuñ iʿrābdur / Ṣūretüñ ʿuşşāḳa cāmiʿ ḳaşlaruñ miḥrābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 1). [muṣḥafında, -ı, -n, -da]*
3. Cemālüñ **muṣḥafın** ʿarż it begüm kim saʿd-ı ekberdür / Açılsun Mihrī bed-baḫtuñ mübārek fālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 7). [muṣḥafın, -ı, -n]*
4. Ḳo zülfi ḳışşasın oḳı cemāli **muṣḥafını** / Götürmek ister iseñ cān u dil ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [muṣḥafını, -ı, -n, -ı]*

muṣḥaf-ı ḥüsn: *Güzellik kitabı, güzelleri anlatan kitap.*

1. **Muṣḥaf-ı ḥüsninde** fāla niyyet itdüm ol şehüñ / Evvel elifle ḥa geldi āḫirinde mīm ü dāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [muṣḥaf-ı ḥüsn,]*

muṣḥaf-ı ḥüsn: *Güzellik kitabı; sevgilinin yüzü.*

1. **Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi** zülfüñden suʾāl itmiş raḳīb / Eylemek cāʾiz midür Ḳurʾāndan küffār baḥs̱ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 4). [muṣḥaf-ı ḥüsn,]*
2. **Muṣḥaf-ı ḥüsnini** gördüñ çün oḳı Sūre-i Nūr / Mihrī ʿāşıḳlara ʿālemde bu fāl az açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [muṣḥaf-ı ḥüsn,]*
3. **Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ** ḥaḳıçün bir naẓar ḳıl ḥālüme / Ḥaḳḳı ḥāżır gör begüm ḳorkmazsañ andumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 6). [muṣḥaf-ı ḥüsn,]*

4. **Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi** ezber oḳuram şeyʾlillāh / Ḳapuña geldi vir iḥsānuñı Ḳurʾān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 4). [muṣḥaf-ı ḥüsn,]*
5. **Muṣḥaf-ı ḥüsnine** her nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol demde ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [muṣḥaf-ı ḥüsn,]*

Muṣṭafā: *Son peygamber Hz. Muhammed'in isimlerinden biri.*

1. Ḳarīb olmaḳ dilerseñ **Muṣṭafāya** / Ġarīb üftādelere eyle şefḳat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [muṣṭafāya, -y, -a]*

muṭahhar: *Kutlu, mübarek, maddi ve manevi olarak temizlenmiş.*

1. Ol mübārek ẕātuña her demde ṣıḥḥat yaraşur / Ol **muṭahhar** cismüñe her anda rāḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [muṭahhar,]*

muṭarrā ol-: *Tazelenmek, canlanmak; hoş kokulu olmak.*

1. Gülzār cemāliyle meger buldı leṭāfet / Ki **oldı** çemen eṭrāfı yine ḫūb **muṭarrā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 14). [muṭarrā ol-,]*

muṭavvel: *Uzatılmış, daha uzun yapılmış.*

1. Hidāyet nūrı keşf olsa bedīʿ olmaya ḥüsnüñden / **Muṭavvel** zülfüñüñ zīrā maʿānīsi beyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 2). [muṭavvel,]*

muṭavvel: *Uzatılmış; pek çok.*

1. Ol **muṭavvel** luṭfınuñ olmaz maʿānīsi beyān / Arasañ cümle kitābı faṣl faṣl u bāb bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 17). [muṭavvel,]*

muṭavvel: *Uzun, uzatılmış; 14. yy. da yaşamış olan ünlü Fars mutasavvıf ve İslam düşünürü Teftazanî'nin Osmanlı medreselerinde okutulan belagat kitabı Mutavvel.*

1. Dil ḥücresinde her gice ʿaşḳuñ **muṭavvelin** / Görmege cān delīl ü tenüm būriyā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [muṭavvelin, -i, -n]*

muʿtedil: *Ilık, ne soğuk ne de sıcak.*

1. Hevāsı **muʿtedildür** ṣuyı kevser / Dıraḫtı nārvenle serv ü ʿarʿar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 7). [muʿtedildür, -dür]*

muʿtekif-i gūşe-i ʿadem: *Yokluk köşesine çekilmiş olanlar; sıkıntı, fakirlik içinde olan insanlar.*

1. Ger baḥr-i luṭfuñuñ ire bir ḳatresi revān / Bula vücūd **muʿtekif-i gūşe-i ʿadem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 11). [muʿtekif-i gūşe-i ʿadem,]*

muṭīʿ ol-: *Boyun eğmek, itaat etmek.*

1. Ne var emri berātına **muṭīʿ olursa** ins ü cān / Bugün rūy-ı zemīnüñ çün Süleymān-ı zamānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 15). [muṭīʿ ol-,]*

muttaṣıl: *Sürekli, aralıksız.*

1. Görüp ol yāri baña söylemesün diyü raḳīb / **Muttaṣıl** sāye gibi gör nice şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [muttaṣıl,]*
2. **Muttaṣıl** ġam ḫānesinde cān ʿaẕāb ile geçer / İrmeyeydüm bu güne maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 5). [muttaṣıl,]*

muvaḫḫid: *Allah'a inanan, inançlı kimse; Şehzade Ahmed'i seven.*

1. İtdi ḥarīm-i kūyını ʿuşşāḳ-ı dil maḳām / Bāb-ı selām oldı işigi **muvaḫḫide** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 2). [muvaḫḫide, -e]*

mūy: *Kıl, tüy.*

1. Bir **mūyuñı** virmez bu cihān mülkine Mihrī / Vallāhi vü billāhi inan kim budur andum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [mūyuñı, -uñ, -ı]*

mūy: *Kıl, saç teli.*

1. Zencīr ṭutmaz idi bu dīvāne Mihrīyi / Bendʾitdi bend-i zülfüñ anı şimdi **mūy** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [mūy,]*

mūy-ı miyān: *Sevgilinin kıl gibi ince beli.*

1. Ḳāmetüm çeng oldı ten bir ḳıla döndi rāstī / Eyleyince āh sen **mūy-ı miyānı** kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 4). [mūy-ı miyān,]*
2. Kim ḳocar **mūy-miyānuñı** kemerden ġayri / Kim öper leblerüñi sāġar-ı zerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 1). [mūy-miyānuñı, -uñ, -ı]*

mūy-ı miyān: *İnce bel; ince belli güzel.*

1. Āfitābı götürüp gülşen-i ḥüsni getüren / Yā Rab ol **mūy-ı miyān** ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 3). [mūy-ı miyān,]*

mübārek: *Hayırlı, uğurlu, bereketli.*

1. ʿĪd-i aḍḥā ne **mübārek** gün idi gördüm ḫoş / Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 5). [mübārek,]*
2. Çoḳ **mübārek** demlere irmişdük ammā rāstī / Olmaya ol dem gibi āh ḳanı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [mübārek,]*

mübārek: *Kutlu, hayırlı, uğurlu.*

1. Ol **mübārek** ẕātuña her demde ṣıḥḥat yaraşur / Ol muṭahhar cismüñe her anda rāḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [mübārek,]*
2. Ġam yime şimden girü baḫt-ı siyāhuñ maḥv olup / Ṭāliʿuñ saʿd oldı ey Mihrī **mübārekdür** bu fāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 17). [mübārekdür, -dür]*
3. Cemālüñ muṣḥafın ʿarż it begüm kim saʿd-ı ekberdür / Açılsun Mihrī bed-baḫtuñ **mübārek** fālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 7). [mübārek,]*

mübārek it-: *Kutlu, uğurlu, bereketli kılmak.*

1. ʿÖmrüñi ḳılsun cihānda devlet ile müstedām / ʿĪdüñi **itsün mübārek** ol Kerīm-i Lā-yezāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 20). [mübārek it-,]*
2. ʿĪdüñi **itsün mübārek** ol Kerīm-i Lā-yezāl / Geldügince nevbahār oldukça bu gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 28). [mübārek it-,]*

mübārek ḳıl-: *Kutlu, bereketli, hayırlı hale getirmek.*

1. ʿĪd-i aḍḥāsın **mübārek ḳılsun** ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i rifʿatde virsün ʿömr-i cāvīdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [mübārek ḳıl-,]*
2. ʿĪd-i aḍḥāsın **mübārek ḳılsun** ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i rifʿatde virsün ʿömr-i cāvīdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [mübārek ḳıl-,]*

3. ʿÎdüñi **mübārek ḳıla** ʿömrüñi ziyāde / İḳbāl ü saʿādetde maḳāmuñ ola aʿlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 39). [mübārek ḳıl-,]*
4. Bāġ-ı ʿömrüñe ḫazān irmeye Ḥaḳdan dilerem / ʿÎd-i aḍḥāñı **mübārek ḳıla** Raḥmān u Raḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 15). [mübārek ḳıl-,]*
5. ʿÎd-i aḍḥāñı **mübārek ḳılsun** ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i ʿizzetde dāʾim sāzkār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 14). [mübārek ḳıl-,]*

mübārek ol-: *Kutlu, bereketli, uğurlu olmak.*

1. ʿÎdüñ **mübārek olsun** eyā ḫusrev-i zamān / İḳbāl ü devletüñ günine irmesün elem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 16). [mübārek ol-,]*

mübtedī: *Bir işe, bir okula yeni başlayan kimse, acemi.*

1. ʿAşḳ bir sırr-ı İlāhīdür ne bilsün **mübtedī** / Ḥamdülillāh Mihrī cāhilden bu ʿirfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 10). [mübtedī,]*

mübtelā: *Sevilen, sevgili, aşık olunan kimse.*

1. Bile yanup yaḳılup aġlayaydum / Bulaydım **mübtelāsın** bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 4). [mübtelāsın, -sı, -n]*

mübtelā: *Tutkun, düşkün, aşık, seven.*

1. Terk itdüñ itmezem dir iken **mübtelāñı** āh / Ḫūblar içinde ʿahd ü emān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [mübtelāñı, -ñ, -ı]*
2. Ger size cānān gerekse cān virüñ cānān buluñ / Ġāfil olmañ **mübtelālar** işbu pendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [mübtelālar, -lar]*
3. Dün ü gün dilberüñ kūyına vardum / Geçilmez **mübtelādan** Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 2). [mübtelādan, -dan]*
4. Çoḳdur cihānda gerçi senüñ mübtelālaruñ / Ben bende gibi sevmedi bir **mübtelā** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [mübtelā,]*
5. Çoḳdur cihānda gerçi senüñ **mübtelālaruñ** / Ben bende gibi sevmedi bir mübtelā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [mübtelālaruñ, -lar, -uñ]*
6. Bir kerre **mübtelālaruma** raḥm idem diseñ / Dünyāda sevdügüm nʾola yalan dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 5). [mübtelālaruma, -lar, -um, -a]*
7. Dimezler ʿāşıḳı gördükçe **mübtelālardur** / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 2). [mübtelālardur, -lar, -dur]*
8. Yüz sürmek ile izlerine oldum ʿāşinā / Kūyuñda itlerüñle bu dem **mübtelā** yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 5). [mübtelā,]*
9. Şimdi bu ṭūṭī-kelāma **mübtelādur** Mihrī kim / Söylese şīrīn sözi ḳand-ı mükerrerden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 5). [mübtelādur, -dur]*
10. Yalıñuz bir ben miyem sen dilrübāya **mübtelā** / Cān u dilden bu cihān ḫalḳı saña aḥbābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [mübtelā,]*
11. Cān u dilden saña bu ʿālemde / Mihrīdür **mübtelā** behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 7). [mübtelā,]*

mübtelā ḳıl-: *Aşık etmek, tutkun etmek.*

1. Cihān içinde bir ḫūba Güvāhī / Seni Ḥaḳ **mübtelā ḳılsun** İlāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 1). [mübtelā ḳıl-,]*
2. Çünki gönderdi Ḫudā devlet ile rāha seni / **Mübtelā ḳılsun** İlāhī yine bir şāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [mübtelā ḳıl-,]*

mübtelā ol-: *Aşık olmak, tutulmak.*

1. Cān u dilden **oldı** bir mehrūya Mihrī **mübtelā** / Cānıdur bir kimsenüñ kim adını olmaz dimek

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [mübtelā ol-,]

mübtezel: *Değersiz, itibarsız, düşkün; aşık.*

1. Çoḳdur cihānda derd-i nigār ile **mübtezel** / Mihrī senüñ işüñ de ġarīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 5). [mübtezel,]*
2. Ḫalḳ içinde Mihrīyem ʿuşşāḳ içinde **mübtezel** / Yār ḳatında ʿāciz ü āvāre vü bī-çāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [mübtezel,]*
3. Çoḳdur cihānda cevr ü cefāsıyla **mübtezel** / Bulunmaya benüm gibi bir daḫi ġam-zede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 3). [mübtezel,]*

mücāvir: *Yurdundan uzaklaşıp bir yerde yerleşen; Şehzade Ahmed'in konağında bulunan, şiir meclisine giren; Mekke'ye umre veya hac için giden.*

1. İster göñül ki kūyını her dem ṭavāf ide / Dīdār irer **mücāvir** olanlar çü Mekkede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [mücāvir,]*

mücrim: *Cürm işleyen, günah sahipleri.*

1. Mihrī **mücrimleri** ṭamuda ḳomaz / Şefḳat-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 18). [mücrimleri, -ler, -i]*

müdām: *Her zaman, daima, devamlı.*

1. Nāy gibi iñleyen her dem ḥasūd olsun **müdām** / Çeng ü ḳānūn ile her dem saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [müdām,]*
2. İmdi Mihrī bu kelāmı cān u dilden di **müdām** / Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [müdām,]*
3. Düşmen güler bu ḥālüme ben aġlaram **müdām** / Hey buña cān mı ḳatlanur ādemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 2). [müdām,]*
4. Devletüñ devrinde bulsun her gedā ʿizzet **müdām** / Niʿmetüñ ḫānından alsunlar cihān ḫalḳı nevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [müdām,]*
5. Olsun İlāhi sāye-i devletde müstedām / İtsün **müdām** o sāye-i Perverdigār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 18). [müdām,]*
6. Mey-gūn lebüñ ḫayāli ile rūz u şeb **müdām** / Baġrum ḳanını nūş iderem aşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [müdām,]*

müdām ol-: *Devamlı, sürekli, kalıcı olmak.*

1. Zemīn ṭurduḳça rifʿatde **müdām ol** / Cihānda devlet ile müstedām ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 17). [müdām ol-,]*
2. **Müdām ol** bāb-ı devletde vezīr ol / Bu ben miskīne luṭf it destgīr ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [müdām ol-,]*

müdāmī: *Devamlı, sürekli, her zaman.*

1. Devām-ı devletüñe ṣubḥ u şāmī / Duʿācıyam dil ü cāndan **müdāmī** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [müdāmī,]*

müdārā it-: *Yüze gülmek, dost gibi görünmek.*

1. Yapışup dāmen-i aġyāra **müdārā iderüz** / Nitekim yalvaruruz bir çöpe geçmez sözümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 4). [müdārā id-,]*

müddeʿī: *İddia eden, yalancı, iftiracı; rakip.*

1. Ṣaldı beni ḳapulara bī-iʿtibār idüp / Yanında **müddeʿī** yeri dib oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 4). [müddeʿī,]*
2. Luṭf u vefāsı **müddeʿīye** oldı dāʾimā / Cevr ü cefāsı baña naṣīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [müddeʿīye, -y, -e]*
3. **Müddeʿī** sözi ile elden çıḳardum yāri āh / Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [müddeʿī,]*

4. **Müddeʿī** nükteleriyle şanemüñ ġuṣṣaları / Mihrīyi öldüre bir gün seni ḳurtara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 8). [müddeʿī,]*
5. **Müddeʿī** yārümi menʿ itmege cehd itdi velī / Azdurımadı ne dirsin anı şeyṭān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 6). [müddeʿī,]*
6. Kimse cihānda **müddeʿiye** boynın egmesün / Muḥtāc itme Mihrīyi yā Rab muḥannede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 8). [müddeʿiye, -y, -e]*
7. İçelüm laʿli şarābından o gül-çihrelerüñ / **Müddeʿīnüñ** yüregin ṭolduralum ḳanlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 3). [müddeʿīnüñ, -nüñ]*
8. **Müddeʿi** gerçi bizüm aramuza girdi velī / Yine beñzer kʾ o laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [müddeʿi,]*
9. **Müddeʿi** gerçi bizüm aramuza girdi velī / Yine beñzer kʾ o laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [müddeʿi,]*
10. Luṭfuñla ʿimāret ḳılıcaḳ **müddeʿi** göñlin / Cevrüñle yıḳılmış dil-i vīrānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 4). [müddeʿi,]*
11. Yāri ben hem-dem iderdüm baña illā nideyin / **Müddeʿī** girmese ger ikimüzüñ arasına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 3). [müddeʿī,]*
12. Ṣatdı ʿaşḳuñ tāciri ben bendesin hecr ü ġama / **Müddeʿīye** ḫoş feraḥlar armaġānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [müddeʿīye, -y, -e]*
13. **Müddeʿīnüñ** sözine uyduñ beni yār itmedüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [müddeʿīnüñ, -nüñ]*
14. Öldürmege götürdi deyü **müddeʿīyi** yār / Çeşmiyle ġamzesi baña birden göz itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 5). [müddeʿīyi, -y, -i]*
15. Öldürdüm idi **müddeʿīyi** bir çalmada tīz / Neylersin itler ʿav ʿavı ʿaḳlum şaşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 3). [müddeʿīyi, -y, -i]*
16. Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar / **Müddeʿī** sözi ile elden çıḳardum yāri āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [müddeʿī,]*
17. **Müddeʿīyi** güldürüp aġlatmasun diñ beni yār / Ġarḳa virür ʿālemi yaşumda ṭūfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 5). [müddeʿīyi, -y, -i]*
18. Hem-dem olduñsa ḥabībe ġırre olma **müddeʿī** / Bu cihāndur şādlıḳ soñunda lā-büd ġam da var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [müddeʿī,]*
19. Yıllar ile görmezem yārum yüzin ben **müddeʿī** / Sāyesi gibi ḳatından eksük olmaz bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 2). [müddeʿī,]*
20. **Müddeʿī** olsa cihān ḫalḳı ḳamu bize ne ġam / Ger bizümle ola bir ẕerre vefāsı yāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 5). [müddeʿī,]*
21. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp **müddeʿīyi** dīdelerüm / Oldı ḳanlu yaş ile şād-revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 3). [müddeʿīyi, -y, -i]*

müddet: *Süre, zaman, vakit.*

1. Ġuṣṣasın dilde görüp ṣordı ḫayāli ben didüm / Ḫayli **müddetdür** derūnumda bu mihmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [müddetdür, -dür]*

müderris: *Hoca, ders, öğüt veren.*

1. Ey **müderris** çünki sen taḥṣīl-i cānān itmedüñ / Ḳīl ü ḳāl içre ḳalupsın eyleme nāçār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 3). [müderris,]*

müderris: *Medrese ve büyük câmilerde yüksek seviyede ders okutan icâzetli âlim, medrese hocası.*

1. Ḳāḍī vü müftī **müderris** zāhid ü pīr ü cüvān / Ḳanġısı cān virmedi maḥbūb oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [müderris,]*

müdevverlik: *Yuvarlaklık; içinde yuvarlak incilerin bulunduğu bir midyeye benzeyen sevgilinin ağzı.*

1. ʿAceb mi laʿl-i nābuñdan senüñ yāḳūt reng alsa / Dehānuñ noḳṭasından dür bulupdur çün **müdevverlik** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [müdevverlik,]*

müferriḥler vir-: *İç açmak, sevindirmek, mutlu edici sözler söylemek.*

1. Ḥoḳḳa-i laʿlinden aġyāra **müferriḥler virür** / Ben ıraḳdan olmışamdur aña ḫayrān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 2). [müferriḥler vir-,]*

müfessir: *Açıklayan, açığa kavuşturan.*

1. Baña **müfessiri** ʿaşḳuñ ezelde bildürdi / Lebüñ ʿibāretini gör Ḥaḳuñ hidāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 2). [müfessiri, -i]*

müflis: *Züğürt, fakir, zavallı, muhtaç.*

1. Ġanīdür sāyeñüzde **müflis** ü aç / Beni ḥāşā kᵓ idesüz ġayre muḥtāc *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [müflis,]*

müflis: *İflas eden, sermayesini kaybetmiş, düşkün; beğenilmeyen, hor görülen kişi.*

1. Mihrī Necātī şiʿrine dirsin naẓīre līk / Sen bir gedā vü **müflis** o bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [müflis,]*

müflis ol-: *İflas etmek, yok olmak, bitmek; aşığın gönlündeki kederi bitmek, ağlamamak.*

1. Sīnemüñ gencīnesinden eksük olmaz laʿl ü dür / **Müflis olmaz** dil ne ġam bu ʿeşk-bārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [müflis ol-,]*

müftī: *Fıkha dair mes'elelerin şeriattaki hükümlerini beyan ve açıklamaya memur olan zat.*

1. Ḳāḍī vü **müftī** müderris zāhid ü pīr ü cüvān / Ḳanġısı cān virmedi maḥbūb oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [müftī,]*

müheyyā: *Hazır, hazırlanmış olan.*

1. Ḫāk-i rehüñe ḳılmaġa īsār şükūfe / Sebz üzre ḳodı sīm ü zer esbāb **müheyyā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 16). [müheyyā,]*

mühr-i süleymān-şekil: *Süleyman peygamberin cin, şeytan, rüzgar ve hayvanlara hükmettiği yüzüğü gibi.*

1. Çevresin āb-ı ḥayātuñ ki ṭutar mūr-ı ḫatuñ / Gūyiyā ḫātemidür **mühr-i Süleymān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 12). [mühr-i süleymān-şekil,]*

müjdegān: *Müjde bahşişi, müjde getirene verilen hediye.*

1. Çün ṣabā peyki getürdi yār kūyından eser / **Müjdegānı** cān gerekdür Mihrī bu şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [müjdegānı, -ı]*
2. Didi vaṣlı ʿīdidür şāhuñ gerekdür **müjdegān** / Ben didüm cān lāyıḳ ise ibtidā benden meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [müjdegān,]*

müje: *Kirpik.*

1. Yeter atsun **müjeñ** tīrini ḳaşuñ / Oḳ nişānına irdi yayuñı yaṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 2). [müjeñ, -ñ]*
2. Geçerken bende oldı dil ḥabībüm āsitānuñda / Göñül derbān gözüm saḳḳā **müjemdür** şimdi ferrāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [müjemdür, -m, -dür]*
3. Güneş ḥüsnüñ ḳamer alnuñ görelden oldı sergerdān / **Müjeñ** sehm oḳudur bildi ḳaşuñ çarḫuñ kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [müjeñ, -ñ]*

4. Atduḳça **müjem** tīrini ebrūm kemānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 8). [müjem, -m]*
5. **Müjeñ** tīrini sīnemden dirīġ itme ki evvelden / Ḫadeng-i ġamze-i dilberler içün bir nişāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 5). [müjeñ, -ñ]*
6. Ḥamdülillah ki **müjeñ** tīri cigerden geçicek / Hele peykānları ḳaldı dile yeter belegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [müjeñ, -ñ]*
7. Gerçi ki **müjeñ** ḫançer ile sīnemi deldi / Dil daḫi senüñdür diler iseñ meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [müjeñ, -ñ]*

müjgān: *Sevgilinin kirpikleri; ok.*

1. Geçdi ey ḳaşı kemān ġamzeñ oḳı cāndan öte / Daḫi çeşmüñ nice bir sīneme **müjgān** biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [müjgān,]*

mükedder: *Kederli, üzgün.*

1. **Mükedder** ḥālüme olmasa raḥmuñ / Ölürem sevdügüm derdüñle vallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 3). [mükedder,]*

mükemmel: *Kusursuz, yetkin, şahane.*

1. Kemāl-i ʿilm ü ḥilm ile ḫıred-mend ü **mükemmeldür** / Güzīni Āl-i ʿOs̱mānuñ bu ḫalḳuñ mihribānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 23). [mükemmeldür, -dür]*
2. Ḫulḳ-ı luṭf ile müretteb bī-naẓīr ü bī-bedel / ʿİlm ü ḥilm ile **mükemmel** aḥsen-i ṣāḥib-cemāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [mükemmel,]*

mükerrer it-: *Tekrar etmek; hatırlamak, anmak.*

1. Cān dimāġın ṭolu **mükerrer ider** / Leẕẕet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 16). [mükerrer id-,]*

mül: *Şarap, içki içme.*

1. Efsāne ile zāhid künc-i riyāda ḳalma / Ġam-nāk cān u dilden **mül** defʿ ider belā bil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 4). [mül,]*
2. Laʿl-i lebinüñ yādına bir mehrūnuñ / Ḫoş olur nūş ide **mül** çün irişe vaḳt-i bahār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 23). [mül,]*
3. Ṣurāḥī **mül** demidür ne taḥammül / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 24). [mül,]*

mül al-: *Öpmek, öpücük almak.*

1. Geh yañaġından gül **ala** geh lebinden **mül** anuñ / Geh miyānını der-āġūş ide geh būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [mül al-,]*

mülāḳāt ol-: *Buluşmak, görüşmek.*

1. Ḥamdülillāh kim **mülāḳāt oldı** Mihrī Dāʿiye / Dir görenler ẕātuña erkān-ı devlet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 8). [mülāḳāt ol-, -dı]*

mülāzımlık: *Karşılıksız hizmet etme, gönüllü olma.*

1. Reh-i ʿaşḳuñda ʿömür geçdi **mülāzımlıġ** ile / Ya gel öldür ya ḳabūl eyle beni bendelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 6). [mülāzımlıġ,]*

mülk: *Ülke, memleket, yurt; varlık, servet.*

1. Bir güzeller şāhını ḥüsn içre gördüm nāgehān / Ser-te-ser dil **mülkini** didüm ki āḫir bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [mülkini, -i, -n, -i]*

mülk: *Varlık, mevcudiyet.*

1. ʿAşḳı rāhında anuñ ḫāk ile yeksān olalum / Cān **mülkin** yıḳalum göklere çıḳsun tozumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 5). [mülkin, -i, -n]*

mülk: *Memleket, ülke, yurt; varlık, mevcudiyet, sahip olunan şey.*

1. Ruḫuñ envārı şevḳinden ṭolupdur bu cihān āteş / Vücūdum **mülkini** yaḳsa ʿaceb mi her zamān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [mülkini, -i, -n, -i]*
2. Sen ḳaşı kemān ġamzesi oḫ çeşmi ḥarāmī / Bir tīr ile ḳıldı dil ü cān **mülkini** yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [mülkini, -i, -n, -i]*

mülk: *Servet, zenginlik, mal mülk.*

1. Bir mūyuñı virmez bu cihān **mülkine** Mihrī / Vallāhi vü billāhi inan kim budur andum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [mülkine, -i, -n, -e]*

mülk: *Yurt, memleket, ülke.*

1. Bugün şādān u ḫandānum ki mürde cisme cān buldum / Göñül **mülkine** çün şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [mülkine, -i, -n, -e]*

mülk: *Memleket, yurt, diyar; sahip olunan, sevgilinin sahip olduğu yer.*

1. Çünki sulṭān oldı dil taḫtında ʿaşḳuñ dilberā / Ser-be-ser cān **mülkine** ḥükmüñ revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [mülkine, -i, -n, -e]*

mülket: *Ülke, yurt; sahip, malik.*

1. Hecr ile ṣanma seni yaḳdı vücūdum ḫūblar / Ey nice dil **mülketinüñ** ḫānumānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [mülketinüñ, -i, -nüñ]*

mülket: *Ülke, yurt; mülk, sahip olunan.*

1. Didi dilber yapayın göñlini sen vīrānenüñ / Ben didüm cān **mülketine** ḥükmi var cānānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [mülketine, -i, -n, -e]*

mülket-i dil: *Gönül ülkesi, yurdu.*

1. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa ṭañ mıdur / **Mülket-i dilde** ḫayālüñ oldı çün sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [mülket-i dil,]*
2. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa ṭañ mıdur / **Mülket-i dilde** ḫayālüñ oldı çün sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [mülket-i dil,]*

mülk-i cihān: *Dünya yurdu.*

1. Bī-ḳarār olduḳça eflāk u zemīn ṭurduḳça sen / Tā ebed **mülk-i cihānda** berḳarār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 13). [mülk-i cihān,]*
2. Sulṭān Aḥmed ol ki Ferīdūn-ı dehrdür / **Mülk-i cihānda** devlet ile tācdārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 9). [mülk-i cihān,]*

mü'min: *Allah'ın varlığına ve birliğine iman eden, inanan, kalp ile tasdik, dil ile ikrar eden kimse.*

1. Cihānı yoġ iken o var eyledi / Birligine **mü'min** iḳrār eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 5). [mü'min,]*

münāfiḳ: *Zahiren müslim ve bâtınen kâfir olan; özü sözüne uymayan, iki yüzlü, ara bozucu; rakip.*

1. Cefāların göre ʿāşıḳ vefāların aġyār / Sürer cihānda **münāfıḳ** şafāların her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 5). [münāfıḳ,]*

münāfık: *Özü sözüne uymayan, iki yüzlü, güvenilmez; sadık olmayan, riyakar sevgili.*

1. Gerçegi terk it yüri saña **münāfıḳlar** gerek / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [münāfıḳlar, -lar]*

münevver it-: *Aydınlatmak; nurlandırmak.*

1. Ḥüsni **münevver itse** cihānı ʿaceb midür / Burc-ı şerefde eyledi ol şehriyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 8). [münevver it-,]*
2. Ẓulmetini dilüñ **münevver ider** / Ṭalʿat-ı Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 9). [münevver id-,]*

münevver ol-: *Parlamak, ışıldamak.*

1. Ḥüsnüñ güni **münevver ola** ḥaşre dek şehā / Niteki āsumān u zemīn ber-ḳarār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 14). [münevver ol-,]*

münevver ol-: *Aydınlanmak; sevinmek, mesut olmak.*

1. Gün cemālüñle **münevver olmış** iken cān u dil / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Mihrīyi māhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [münevver ol-,]*
2. Şuʿle-i yārüñ cemāliyle **münevver olmışuz** / İmdi ey meh var ḳalursañ ḳal ṭaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 2). [münevver ol-,]*

münevverlik: *Etrafı aydınlatan, parlaklık yayan, ışıltı saçan şey.*

1. Ḥabībüm naḳş-ı rūyuñdan göñül buldı muṣavverlik / Cemālüñ āfitābından cihān ṭoldı **münevverlik** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 1). [münevverlik,]*

müntehā: *Uzun, en uzun.*

1. **Müntehā** ḳaddüñ gibi bir nārven görsün henüz / Būstāna gel bugün serv-i ḫırāmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [müntehā,]*
2. Gözüm göreli sidre ḳadüñ **müntehāsını** / Cān gülşeninde serv-i ḫırāmāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 2). [müntehāsını, -sı, -n, -ı]*
3. Ṭūbaya meyl itmezin ben sidre ḥaḳḳı dostum / **Müntehā** ḳaddüñ gibi serv-i bülendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 2). [müntehā,]*
4. Serve baş indürmezem ṭūbāya boynum egmezem / **Müntehā** ḳaddüñ gibi raʿnā çenārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 2). [müntehā,]*
5. Cānā bu cānı sidre ḳadüñ **müntehāsına** / Teslīm çoḳdan eylemişüz yüzi ṣuyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 2). [müntehāsına, -sı, -n, -a]*
6. Çoḳ cihān gülşenlerin seyr itdük ammā rāstī / **Müntehā** ḳaddüñ gibi bir serv-i raʿnā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [müntehā,]*

müntehā: *Uzun boylu.*

1. Ol Süleymān-ı zamānuñ **müntehā** cānānesi / Ol semen-sīmā güzel ḥavrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 5). [müntehā,]*

mürde: *Ölü, ölmüş.*

1. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / **Mürdedür** cismüm ġamuñdan nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [mürdedür, -dür]*

mürde: *Ölü; bitkin, perişan.*

1. Geldi çün ġarrā ġazeller bize ol cānāndan / ʿĪsi-veş irdi nefes ben **mürde** cisme cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [mürde,]*
2. Serīr-i salṭanat üzre vücūdın müstedām eyle / Bu **mürde** cismümüñ her demde ol rūḥ-ı revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 34). [mürde,]*

mürde: *Ölü; perişan, zavallı, yardıma muhtaç kimse.*

1. ʿĪsī-nefesi eyledi biz **mürdeyi** zinde / Ġamgīn dilimüz buldı feraḥ gitdi elemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 2). [mürdeyi, -y, -i]*
2. ʿAdlüñ ābı nʾola dil-teşnelere virse ḥayāt / Ki virür **mürdeye** ʿĪsā-nefesüñ cān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 4). [mürdeye, -y, -e]*
3. Zinde olur ḥaşre dek bulur ḥayātı teşne-dil / Ḫıżrveş her **mürdeye** virseñ şehā luṭfuñla āb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 23). [mürdeye, -y, -e]*
4. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / **Mürdedür** cismüm ġamuñdan nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [mürdedür, -dür]*
5. Ger irse **mürdeye** feyżüñ necātı / Remīm olmış iken bulur ḥayātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [mürdeye, -y, -e]*
6. Virür her **mürdeye** luṭfuñ ḥayātı / Nʾola ger zinde ḳılsañ ben memātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [mürdeye, -y, -e]*

mürde: *Ölü, bitkin, perişan; aşksız, karşılıksız seven.*

1. Bugün şādān u ḫandānum ki **mürde** cisme cān buldum / Göñül mülkine çün şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [mürde,]*

mürde-i cān u dil: *Gönlü ve ruhu ölü olan kişi; muhtaç, aciz, mutsuz kimse.*

1. **Mürde-i cān u dile** virdi ḥayāt-ı ebedī / Leblerüñ olduġıçün çeşme-i ḥayvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 13). [mürde-i cān u dil,]*

müretteb: *Bezenmiş, donatılmış.*

1. Ḫulḳ-ı luṭf ile **müretteb** bī-naẓīr ü bī-bedel / ʿİlm ü ḥilm ile mükemmel aḥsen-i ṣāḥib-cemāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [müretteb,]*

mürüvvet: *İyilikseverlik, cömertlik, lütuflkarlık.*

1. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür cihān rūyında kim / ʿĀdeti luṭf u **mürüvvetdür** ḳamu fiʿli ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [mürüvvetdür, -dür]*

müselmān: *İslam dininden olan kimse, müslüman; sadakatli, güvenilir kimse; diğer aşıklar.*

1. Leblerüñi gördügümce dostum cān imrenür / Yalıñuz bir ben miyem kāfir **müselmān** imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [müselmān,]*

müselmān: *Müslüman, İslam dîninden olan kimse.*

1. Nūr aḳar gördüm cemālinden egerçi ẓāhirā / Kendüsi beñzer **müselmāna** libāsı kāfirī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 3). [müselmāna, -a]*

müselmān: *Allah'a inanan kimse; aşık, seven.*

1. Ṣaldı küffār iline āl ile yārānlarumuz / Neyledi bu felegi gör ki **müselmānumuza** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [müselmānumuza, -umuz, -a]*

müselmān ehli: *İslam dinine bağlı olan kimse; aşık, seven.*

1. Yaḳdı hecr āteşine cānumı cānān ehli / Olmasun bencileyin hīç **müselmān ehli** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 1). [müselmān ehli, -i]*

müsemmā: *Ad verilmiş, isimlendirilmiş, ismi olan.*

1. Kim devr-i şehen-şāh-ı cihān Aḥmed Ḫāndur / Dāl oldı anuñ devleti ismine **müsemmā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 13). [müsemmā,]*

müsevved eyle-: *Karalama yapmak, gelişigüzel yazmak; işlemek, nakşetmek; yanakta seyrek olarak ayva tüylerinin çıkması.*

1. Bir ḫoş ġazel didüm yine ben ḫaṭṭ-ı Aḥmede / Cān ṣafḥasında **eyledüm** anı **müsevvede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 1). [müsevved eyle-,]*

müsteʿāl: *İzzet, şeref ve hükümdarlık bakımından en yüce olan kuvvet, kudret, güç sahibi, müteʿāl.*

1. Yaʿni ol Sulṭān Aḥmed kim kerem kānı bugün / Salṭanat taḫtında bir şāh-ı cihāndur **müsteʿāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [müsteʿāl,]*

müsteʿār: *Ödünç verilmiş; sadece dünyada hükmü olan.*

1. Faḫr itmesün cihānda kʾ aña **müsteʿārdur** / Ey āfitāb ʿaks-i ruḫuñla güneş iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 15). [müsteʿārdur, -dur]*

müstecāb: *Kabul olunmuş, hoş görülmüş.*

1. Faẕluñ ile ḳıl ʿināyet luṭfuñ ile it ḳabūl / Ben ġarīb üftādenüñ yā Rab duʿāsın **müstecāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [müstecāb,]*

müstedām eyle-: *Devamlı, sürekli hale getirmek, kalıcı yapmak.*

1. Yā İlāhī **müstedām eyle** vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [müstedām eyle-,]*
2. Serīr-i salṭanat üzre vücūdın **müstedām eyle** / Bu mürde cismümüñ her demde ol rūḥ-ı revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 34). [müstedām eyle-,]*

müstedām ḳıl-: *Devamlı, sürekli hale getirmek.*

1. ʿÖmrüñi **ḳılsun** cihānda devlet ile **müstedām** / ʿīdüñi itsün mübārek ol Kerīm-i Lā-yezāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 20). [müstedām ḳıl-,]*

müstedām ol: *Var olsun, eksik olmasın anlamında temenni sözü.*

1. **Müstedām ol** sāye-i rifʿatde şāhā ḥaşre dek / Nitekim dillerde şerḥ olına destān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [müstedām ol-,]*
2. Zemīn ṭurduḳça rifʿatde müdām ol / Cihānda devlet ile **müstedām ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 17). [müstedām ol-,]*
3. Hemīşe devlet ile **müstedām ol** / Muḳīm ol bu cihānda tā-ḳıyāmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [müstedām ol-,]*
4. Fürḳatüñ zaḫmıyla Mihrī çoḳdan olurdı helāk / **Müstedām ol** yine vaṣluñ aña merhem baġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 6). [müstedām ol-,]*
5. **Müstedām ol** ḥaşre dek görme dü ʿālemde ʿaẕāb / Salṭanat taḫtında şāhā devlet ile her nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 30). [müstedām ol-,]*
6. **Ol** sen hemīşe sāye-i rifʿatde **müstedām** / Dillerde tā ki şerḥ ola destān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 12). [müstedām ol-,]*
7. **Müstedām ol** sāye-i rifʿatde şāhā ḥaşre dek / Nitekim dillerde şerḥ olına destān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [müstedām ol-,]*

müstedām ol-: *Daim, sürekli olmak, kalıcı olmak.*

1. **Olsun** İlāhi sāye-i devletde **müstedām** / İtsün müdām o sāye-i Perverdigār ʿĪd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 18). [müstedām ol-,]*
2. Bülbül iñler ḫārdan ben aġlaram aġyārdan / **Müstedām olsun** bizümle ḫayli derd ortaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 2). [müstedām ol-,]*

müşerref it-: *Şereflendirmek (el- Muizz); değerli kılmak.*

1. Ehl-i ʿaşḳ dillerin **müşerref ider** / Ṣoḥbet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 4). [müşerref id-,]*

müşerref it-: *Şereflendirmek, onurlandırmak.*

1. **İtdi** bizi ol ẕāt-ı şerīf ile **müşerref** / Görmeyiserüz ḥaşre degin ġuṣṣa vü ġamlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 4). [müşerref it-,]*

müşg-bār: *Misk, koku saçan; ihsan, iyilik.*

1. Ṣubḥuñ nesīmi ireli ṣaḥn-ı benefşeye / Oldı cihān demāġı ḳamu **müşgbār** id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 4). [müşgbār,]*

müşk-bār: *Misk kokulu, misk yayan, güzel kokular salan.*

1. Nigār ruḫlarını lālezāra beñzetdüm / Benefşe ṣaçlarını **müşkbāra** beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 1). [müşkbāra, -a]*
2. Ṣaḥn-ı benefşe şām u seḥer **müşgbārdur** / Enfās-ı bād irişdi meger gülsitāna kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 5). [müşgbārdur, -dur]*

müşg-bār ol-: *Güzel kokular yayan, saçan olmak; iyilik, ihsanda bulunan olmak.*

1. Gülsitānı devletüñ virdi revāyiḥ ʿāleme / Būy-ı luṭfuñla cihānda **müşgbār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 7). [müşgbār ol-,]*

müşgīn: *Misk kokulu, güzel kokulu.*

1. Var ise **müşgīn** ṣaçuñ būyından itmişdür güẕer / Kʾ ol hevā ile ṣabā ʿanber-feşāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [müşgīn,]*
2. Kim görürse dir ser-i zülfeynüñ ey ġonca-dehen / Bağlamış **müşgīn** resenler nāfe-i āhū-ḫuten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 1). [müşgīn,]*

müşk-bū ḳıl-: *Misk kokularıyla dolmak, misk kokusu kaplamak.*

1. Cānā cihān demāġını ḫoş **müşk-bū ḳılur** / Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre ḳaçan tār u mār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 8). [müşk-bū ḳıl-,]*

müşkil: *Güç, zor, sıkıntılı.*

1. Dostum dil murġına ḳurmuş ḳara zülfeynüñ aġ / Göz ḳızardup düşdüm illā āh kim **müşkil** duzāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 1). [müşkil,]*
2. Egerçi **müşkil** idi līk cānda ḥıfẓ itdüm / Ṣaçuñ mesāʾili ile yüzüñ ḫavāṣetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [müşkil,]*

müşkil: *Sorun, sıkıntı.*

1. Ḫaste dile ḫayāli idi emsem eyleyen / **Müşkil** budur ki şimdi beni emler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [müşkil,]*

müşkil: *Sorun, sıkıntı, mesele; aşk sıkıntısı.*

1. **Müşkilüm** ḥall olmaz idi gūşe-i dersḫānede / İtmesem ḥüsnüñ kitābından şehā her bār baḥs

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 2). [müşkilüm, -üm]

müşkilāt: *Zorluklar, güçlükler; sıkıntılar.*

1. Ḥall olunmaz gördi ʿaşḳuñ **müşkilātından** sebaḳ / Ṣafḥa-i ḥüsnüñden ebced başladı tekrār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 20). [müşkilātından, -ı, -n, -dan]*

müşkilāt: *Güçlük, zorluk, sıkıntı.*

1. Özüñ reʾyinde ʿācizdür ḫıredmend / Ṭapuñdur ḥall iden her **müşkilātı** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [müşkilātı, -ı]*

müşterī: *Jüpiter gezegeni (Güneş sisteminin en büyük ve en etkili gezegenidir, gücü temsil eder.); Sultan Bayezid.*

1. Şīrveş bindükçe devlet atına ol **Müşterī** / Çarḫ çeker her dem ʿinānını felek ṭutar rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 10). [müşterī,]*

müşterī: *Jüpiter gezegeni (Güneş sisteminin en büyük ve en etkili gezegenidir, gücü temsil eder.); Şehzade Ahmed.*

1. Revzenüñden ẕerreveş üstüñe düşer **Müşterī** / Gördi beñzer gün cemālüñ oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [müşterī,]*

müşterī: *İsteyen, talep eden; aşık, seven, arzulayan.*

1. Bī-çāre Mihrʾe **müşteri** iken ḳamū ünās / Bendʾitdi ise saña zamān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [müşteri,]*
2. Bulasın var imdi sen de Mihrī gibi **müşterī** / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [müşterī,]*
3. Yalıñuz ben mi ḫarīdāruñam kim ey Zühre-cebīn / Gün daḫi **müşteridür** saña ḳamerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [müşteridür, -dür]*

müşterī: *Jüpiter gezegeni (Güneş sisteminin en büyük ve en etkili gezegenidir, gücü temsil eder.); Sinan Paşazade İskender Çelebi; sevgili.*

1. Ṭāliʿim saʿd oldı yāḫud ḳadre irdüm ġālibā / Kim maḥallem içre gördüm gice ṭoġmış **müşterī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [müşterī,]*

müşterī ol-: *Alıcı olmak, talip olmak; sevmek, bağlanmak, tutulmak.*

1. Ol dilrübāya dil nice **olmaya müşterī** / Cümle cihān güzellerinüñ serveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 2). [müşterī ol-,]*

müşterī-cenāb: *Şerefli, saygın Müşteri, (Müşteri: Jüpiter gezegeni, Güneş sisteminin en büyük ve en etkili gezegenidir, gücü temsil eder.); şerefli, saygıdeğer padişah.*

1. Sen **Müşterī-cenāba** şehā gelmesün zevāl / Niteki āfitāb semāda süvārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 16). [müşterī-cenāba, -a]*

müyesser ḳıl-: *Nasip etmek, temin etmek, sağlamak.*

1. Vaṣl-ı cānānı **müyesser ḳılmaz** imiş çün felek / Bu belā-keş cāndan maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 2). [müyesser ḳıl-,]*

müyesser ol-: *Kolaylıkla elde etmek.*

1. Mihrīye vaṣlı ḥabībinüñ **müyesser oldı** çün / Yolına cān virmek āsāndur aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 7). [müyesser ol-,]*

müyesser ol-: *Nasip olmak.*

1. **Müyesser ola** görem mi ḥabībimüñ bir gün / Cefāsı terki ile cevrinüñ nihāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 6). [müyesser ol-,]*

müyesser ol-: *Nasip olmak; kavuşmak.*

1. Bir gün ola iñen daḫi ġam çekme ḫaste dil / Dilber **müyesser ola** bulasın selāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 4). [müyesser ol-,]*

müzd: *Hürmet, bir kimse için.*

1. **Müzdine** Aḳ Şems-i Dīnüñ vir ṣalavāt ḳıl duʿā / Ḳurtarur ʿiṣyāndan ol seni himmet idicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 7). [müzdine, -i, -n, -e]*

müzd: *Karşılık, ücret; adının aynı olması nedeniyle, Hz. Muhammed'in adı anıldığı için.*

1. Kaʿbe yüzinde nūrı görüp didi Aḥmede / **Müzdüñe** virelüm ṣalavātı Muḥammede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 1). [müzdüñe, -üñ, -e]*

müzeyyen: *Süslü, donatılmış.*

1. Cemāli gülşenini gördüm ü didüm el-ḥaḳ / Şükūfe ile **müzeyyen** bahāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 2). [müzeyyen,]*

müzeyyen eyle-: *Süslemek, bezemek, tezyin etmek.*

1. Gülsitān itmiş bu arayı ser-ā-ser nevbahār / Ḥāne-ber-ḫāne **müzeyyen eylemiş** rengīn çiçek (Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 2). [müzeyyen eyle-,]

müzeyyen ḳıl-: *Tezyin etmek, süslemek, donatmak.*

1. Yine eyyām-ı bahār irdi bezendi her diyār / **Ḳıldı** āfāḳı şükūfeyle **müzeyyen** Kirdgār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 1). [müzeyyen ḳıl-,]*

müzeyyen ol-: *Süslenmek, bezenmek.*

1. Her cā **müzeyyen oldı** şükūfeyle ḳıl naẓar / Ṣaḥn-ı çemende ṭoldı semen lālezār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 2). [müzeyyen ol-,]*
2. **Olduḳça** bahār ile **müzeyyen** ḳamu ʿālem / Ṭurduḳça zemīn ile zamān ḳubbe-i mīnā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 33). [müzeyyen ol-,]*
3. Nice kim **ola** şükūfeyle **müzeyyen** nevbahār / Nice kim bāġ-ı cihānda açıla her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 26). [müzeyyen ol-,]*

N

nā-bekār: *İşe yaramaz, faydasız.*

1. Ṣanma cemāli ayīnesinden gözüm ıram / Bir toz getürmek ile sen ey **nā-bekār** ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [nā-bekār,]*

nā-çār: *Çaresiz, mecburen.*

1. Ḳoydum ben elüm ile benüm başuma ḫāki / Baġruma baṣayın ṭaşı **nāçār** giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 4). [nāçār,]*

nā-çār: *Çaresiz, dertli, üzüntülü.*

1. Ġonca ḫāmūş oldı ġayretden dehānuñ göreli / Ruḫlaruñ gördi ḫacāletden güler **nāçār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 21). [nāçār,]*

nā-çār ḳal-: *Çaresiz kalmak, elinden bir şey gelmemek; söyleyecek söz olmamak.*

1. Ey müderris çünki sen taḥṣīl-i cānān itmedüñ / Ḳīl ü ḳāl içre **ḳalupsın** eyleme **nāçār** baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 3). [nāçār ḳal-, -up, -sın]*

nā-çārlık: *Çaresizlik, elinden bir şey gelmeme.*

1. Bülbül aġlar gül içün ḫār miyānını ḳocar / Virmesün kimselere dünyede **nāçārlıġı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 3). [nāçārlıġı, -ı]*

nādān: *Cahil, bilgisiz, akılsız; şiirden anlamayan kimse.*

1. Virme **nādān** eline kim ne bilür / Altunuñ ḳıymetini ehl-i raṣāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 6). [nādān,]*

nādān: *Bilgisiz, aklını kullanamayan kimse.*

1. Dānā odur ki ḫūblara zāhid göñül vire / **Nādān** odur ki sevmedi maḥbūbı dünyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [nādān,]*
2. ʿAḳl-ı küll ü dāniş ü ʿilm ü ulüʾl-elbāb bāb / Görmese ḥüsnüñ kitābından dirüz **nādān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [nādān,]*
3. Şübhesüz **nādān** u ebter cilf ü bī-idrākdur / Ehl-i şiʿr içre seni yeg görmeyen Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [nādān,]*
4. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her **nādān** ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol demde ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [nādān,]*
5. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her **nādān** ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol demde ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [nādān,]*

nādān: *Cahil, akılsız; aşktan anlamayan kimse.*

1. Külḫana girseñ eger bulursun ehl-i kemāl / Gülşene girme ḫaẓer it hele **nādānlar** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 3). [nādānlar, -lar]*

nā-ehl: *Bir işin ehli olmayan, o işten anlamayan.*

1. Ḳandasa **nā-ehle** virürmiş murādını felek / Mihrī ben de cehl ile maʿlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [nā-ehle, -e]*

nāfe-i āhū-ḫuten: *Misk kokusuyla ünlü Hıta memleketindeki güzelin saçı.*

1. Kim görürse dir ser-i zülfeynüñ ey ġonca-dehen / Bağlamış müşgīn resenler **nāfe-i āhū-ḫuten**

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 1). [nāfe-i āhū-ḫuten,]

nā-gāh: *Ansızın, birdenbire.*

1. Bir perīnüñ ḥalḳa-i zülfine **nāgāh** oldı ṣayd / Şimdi Mihrī miskinüñ dām-ı belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 8). [nāgāh,]*
2. Ḫābdan açdum gözüm **nāgāh** ḳaldurdum seri / Ḳarşuda gördüm ṭurur bir māh-rūy-ı dilberi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 1). [nāgāh,]*
3. Ḫaddüñi görüp ḳorḳaram āh itmege **nāgāh** / Āhumla yana dāʾire-i çarḫ-ı muᶜallā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 32). [nāgāh,]*
4. **Nāgāh** girür ise elüñe dāmen-i vaṣlum / Bir vaḳt-i şerefde *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 17). [nāgāh,]*

nā-geh: *Ansızın, birdendire.*

1. Çıḳar cān raḫtını şehr-i bedenden Mihrī dil-ḫaste / Fedā ḳıl yār yolında k ider ziyān āteş **nā-geh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [nā-geh,]*

nā-gehān: *Ansızın, birdenbire.*

1. Nice şerḥ eyleyeyin ġonca dehānı ḫaberin / **Nāgehān** nāz-ı nihāndan yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 2). [nāgehān,]*
2. Ḳorḳaram laᶜl-i lebinüñ ḫaberin söylemege / **Nāgehān** genc-i nihāndan yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 3). [nāgehān,]*
3. Bir güzeller şāhını ḥüsn içre gördüm **nāgehān** / Ser-te-ser dil mülkini didüm ki āḫir bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [nāgehān,]*
4. **Nāgehān** girdʾ içeri bed-rūy didüm bir nice / Bunda mı ṣaldı Süleymān dīvi yeksān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [nāgehān,]*

nā-ḥaḳ yere: *Haksız yere, hak etmediği halde; adaletsizce.*

1. Nice bir **nā-ḥaḳ yere** ḳanlar dökersin ẓulm ile / Var ise ᶜaḳlun gel eyle nefsüñe Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [nā-ḥaḳ yere,]*
2. Dād itmez iseñ dādımuzı ḫūni gözüñ / Beni **nā-ḥaḳ yere** öldürse gerek āḫir-i kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 8). [nā-ḥaḳ yere,]*

nā-ḥaḳ yere: *Haksız yere, hak etmediği halde.*

1. Egerçi çeşm-i ḫūnrīzüñ içer **nā-ḥaḳ yere** ḳanı / Velī ḳatline ᶜuşşaḳuñ iñen fiʾl-ḥāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 3). [nā-ḥaḳ yere,]*
2. Key ḥaẕer ḳıl gözlerinden ḫūnīdür dilberlerüñ / Günde biñ kez hey budur **nā-ḥaḳ yere** ḳan eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 4). [nā-ḥaḳ yere,]*
3. Mihrümi terk eylemiş Mihrī dimişsin dostum / İtmegil billāh **nā-ḥaḳ yere** bühtān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 5). [nā-ḥaḳ yere,]*
4. Çeşm-i mestüñ yine **nā-ḥaḳ yire** ḳan eylemesün / Ṣuçını bildüre ḳatlansun a bir pāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 3). [nā-ḥaḳ yire,]*

naḫl-i ḫırāmān-şekil: *Salına salına, naz ve eda ile yürüyen sevgili; salınarak yürüyen, edalı Şehzade Ahmed.*

1. Ḳadd-i dil-cūy-ı nihālini görüp rāst didüm / Bu ne ḫoş mīve ile **naḫl-i ḫırāmān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 15). [naḫl-i ḫırāmān-şekil,]*

naḳd: *Sermaye, varlık, servet.*

1. Ḥāce vuṣlat ḳapusın kimse çün āsān açamaz / ᶜÖmr **naḳdin** virelüm vaṣlı yolında çürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [naḳdin, -i, -n]*

2. Cān u dil **naḳdini** cānān yolına ḫarc eyledüm / Ḫoş şafā sürdüm cihānda elde varum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [naḳdini, -i, -n, -i]*

naḳḳaş: *Süsleme ustası; Allah.*

1. Nice naḳş itdi gör ol **naḳḳaş** ṣunʿından yine / Her dıraḫt-ı ḫāmdan gösterdi bir rūy-ı nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [naḳḳaş,]*

naḳḳāş-ı ḳadīm: *Sonsuz nakşedici, sonsuz gücüyle alemi süsleyen, bezeyen Allah.*

1. Nice naḳş itdi gülistāndaki her bir varaḳa / Yed-i ḳudretle bugün gör yine **Naḳḳāş-ı Ḳadīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 6). [naḳḳāş-ı ḳadīm,]*

naḳş: *Nakış, resim, tasvir.*

1. Ta görse ḥased ide anuñ **naḳşına** Mānī / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 10). [naḳşına, -ı, -n, -a]*

naḳş gel-: *Kusur oluşmak, eksiklik ortaya çıkmak; canlılığını yitirmek, solgunlaşmak.*

1. Cihān ṭurduḳça urduḳça felek raḳṣ / Cemālüñ envārına **gelmesün naḳş** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [naḳş gel-,]*

naḳş it-: *İşlemek, süsleyip bezemek; yaratmak.*

1. Nice **naḳş itdi** gör ol naḳḳaş ṣunʿından yine / Her dıraḫt-ı ḫāmdan gösterdi bir rūy-ı nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [naḳş it-,]*
2. Cān ile ḳıldum temāşā rūy-ı cānānı dürüst / Ṣāniʿ-i ḳudret ki **naḳş itmiş** gülistānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 3). [naḳş it-,]*

naḳş it-: *İşlemek, nakşetmek; süslemek, bezemek.*

1. ʿArż itdi gülşene görüñ ol güliẕār ḫaṭ / **Naḳş itdi** gül varaḳlarına yazdı yār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [naḳş it-,]*
2. Nice **naḳş itdi** gülistāndaki her bir varaḳa / Yed-i ḳudretle bugün gör yine Naḳḳāş-ı Ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 6). [naḳş it-,]*

naḳş-ı rūy: *Yüz resmi, yüzün tasviri; sevgilinin yüzünün çekiciliği, güzelliği.*

1. Ḥabībüm **naḳş-ı rūyuñdan** göñül buldı muṣavverlik / Cemālüñ āfitābından cihān ṭoldı münevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 1). [naḳş-ı rūy,]*

naḳşını yaz-: *Resmetmek, işlemek, çizmek.*

1. Ḫayālüñ **yazalı naḳşını** dil levḥasına / Gözedür ḳıble-nümā gibi gözüm leyl ü nehār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 7). [naḳşını yaz-,]*

nālān: *İnleme, figan etme.*

1. Gülsitān-ı ḥüsnüñi dūr itme çeşmümden şehā / ʿAndelībem gül yüzüñ şevḳinde **nālān** isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 2). [nālān,]*

nālān eyle-: *İnlemek, sızlanmak, feryat etmek.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül gibi **nālān eyledüm** / Degmedüm bir ġoncaña bunca ki efġān eyledüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 5). [nālān eyle-,]*
2. Giceler ney gibi **nālān eylerem** gündüz fiġān / Olmasun bencileyin ḫāli İlāhī kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 2). [nālān eyle-,]*

nālān it-: *İnletmek, ağlatmak, feryat ettirmek.*

1. Ḳanġı derūnı ney gibi **nālān itmedi** / Ḳanġı demāġı yaḳmadı ʿaşḳuñ ḥarāreti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 2). [nālān it-,]*
2. Çün ʿandelībisin bugün gül yüzli yāruñ Mihrīyā / Var imdi **nālān itmege** dilber gülistānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [nālān it-,]*
3. Gözleri yaşın revānlar eyleyüp **nālān ider** / Mihrī ḥüsnüñ gülsitānında bugün dollābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 5). [nālān id-,]*
4. Dil bülbüli **nālānlar ide** ḥüsnüñe ḳarşu / Sen yüz viresin ey yüzi gül ḫāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 5). [nālānlar id-,]*

nālān ol-: *İnlemek, sızlamak.*

1. Ruḫları şevḳine bülbül nice **nālān olmasun** / Yaraşur gül ḳarşusına nāle vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [nālān ol-,]*
2. Ṭurma **nālān ol** ruḫı şevḳinde miskīn ʿandelīb / ʿĀdetidür çünkim itmek bülbülini zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 9). [nālān ol-,]*
3. Bu cihān bāġında Mihrī nice **nālān olmasun** / Bir senüñ gibi ḥuṣūṣā ġonca-leb gül-fem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [nālān ol-,]*
4. Didi ḥüsnüm gülsitānınuñ hezārān derd ile / Rūz u şeb bülbül gibi **nālānı ol** didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [nālān ol-,]*

nāle: *Inilti, feryat.*

1. Ruḫları şevḳine bülbül nice nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına **nāle** vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [nāle,]*
2. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp dil bülbülinüñ **nālesin** / ʿAndelībān şaḥn-ı gülşende zebānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 2). [nālesin, -si, -n]*
3. Nice feryāda vara **nālelerüm** āh saña / Nice bir ʿarż ideyüm ḥālümi her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 1). [nālelerüm, -ler, -üm]*
4. Maʿşūḳ elünde cevr ü cefā vü ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām u seḥer āh u **nāledür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [nāledür, -dür]*
5. **Nālem** işitdükçe ditrer berg ārām eylemez / Yaşumı gördükçe her āb-ı revānlar çağlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 3). [nālem, -m]*
6. Ney gibi iñle derūnuñdan ḳo bülbül **nālesin** / Ḳumrı gibi dost dost di eyleme dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [nālesin, -si, -n]*
7. İñlerem tā ṣubḥ olınca **nālem** işitmez ḥabīb / Gerçi ʿālemler ṭolupdur āh u zārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [nālem, -m]*
8. Götürüp perde-i ʿuşşāḳı ser-āgāz idelüm / Bülbüli māt idelüm **nāle** vü efġānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 2). [nāle,]*
9. Arturur **nāle** ile şām u seḥer zārumuzı / Aġladur bizi ne ḫoş güldürür aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [nāle,]*
10. Ruḫı bāġında bülbül-veş ḥabībüñ / Fiġān u **nāle** ile eyle āhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 2). [nāle,]*
11. Mihrī olalı gülşen-i kūyuñda ʿandelīb / Ġamgīn dilinde **nāle** vü efġān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 7). [nāle,]*

nāle döndür-: *Ney gibi delik deşik etmek, delikler açmak, yaralamak; acı vermek, üzmek; inletmek.*

1. ʿAceb mi ġamzesi tīġi vücūdum **nāle döndürse** / Tenümi ḳıl ḳılan ey dil anuñ fikr-i miyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 30). [nāle döndür-,]*

nāle it-: *İnlemek, sızlanmak.*

1. Ḫār-ı ġamda dil-i giryānum **ider nāleleri** / ʿAceb ol ġonca-dehān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 5). [nāle id-,]*

nāle ḳıl-: *İnlemek, sızlanmak.*

1. Dūr düşdüñ çünki ey dil bülbül-i gülzārdan / Gitdi güller biz **ḳılalum nāle** vü efġānlar *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 2). [nāle ḳıl-, -alum]

2. Bugün ki mevsim-i güldür çemende bülbül ile / Ḫurūş u **nāle ḳılup** āh u zārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [nāle ḳıl-,]*
3. Dil ʿandelībi derd ile **ḳılsun** ḳo **nāleler** / Çün ḳarşusında sencileyin gülʿiẕār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 18). [nāleler ḳıl-,]*

nām: *Ad, şan, şöhret.*

1. Maʿlūm olalı ʿāleme **nāmuñ** eḥādiṯi / Ḫalḳ-ı cihānı eyledi ḫandān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 8). [nāmuñ, -uñ]*
2. Rāḥatı ʿadlüñ ile buldı ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Revnaḳı **nāmuñ** ile buldı şehā heft-iḳlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [nāmuñ, -uñ]*
3. Ben dilümde **nāmını** vird itdüm ammā dilberüm / Bir dem añmaz adum olmaz bir nefes aġyārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [nāmını, -ı, -n, -ı]*
4. Ṭañ mı ṭoldursa cihān rūyını **nām** u şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur her insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [nām,]*
5. Bilimedüm bularuñ **nāmı** var nişān ḳanda / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 8). [nāmı, -ı]*
6. Yüzüm üzre sürinüp ilte idüm ḫaste dili / Mihrīyā **nām** u nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 6). [nām,]*
7. Ṭañ mı ṭoldursa cihān rūyını **nām** u şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur her insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [nām,]*
8. Dost Mecnūn olalı Leylī şaçuñ sevdāsına / Gör ne çıḳdı ʿāleme **nām** u nişānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [nām,]*
9. Eyü **nām** ile şöhret bulalı sen / Olupsın gün gibi ʿālemde rūşen *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [nām,]*
10. Bulduġınca **nām** u şöhret Āl-i ʿOsmān ḫusrevā / Ḳamusından ey şehenşāh-ı zamān sen aʿlem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [nām,]*
11. Yapılmış anda bir şāhāne ḥammām / Yeni ḥammām dirlermiş aña **nām** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 37). [nām,]*
12. Eyü **nām** ile şöhret bulsun aduñ / İki ʿālemde Ḥaḳ virsün murāduñ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 19). [nām,]*

nāme-i ʿunvān: *Unvan ismi, lakap.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her seḥer gül defterinden **nāme-i ʿunvān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [nāme-i ʿunvān,]*

nāme-i ʿunvān: *Ünvan, isim yazısı; Şehzade Ahmed'e ithafen yazılan şiir.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her seḥer gül defterinden **nāme-i ʿunvān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [nāme-i ʿunvān,]*

nāmerd: *Sözünde durmayan, korkak, alçak.*

1. Raḳībüñ lāf urup dirmiş anı öldürürin bir gün / Er ise gelsün ol **nāmerd** aña göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [nāmerd,]*

Nāmi: *Mihri Hatun'un 124- 125. gazellerini ona nazire olarak yazmasından yola çıkılarak şahsiyeti hakkında bir bilgi bulunmayan Nāmi'nin şehzade sohbetlerinde bulunan bir şair olduğu düşünülmektedir.*

1. Öl diril ol yaḳasuz **Nāmi** eger ʿārif iseñ / Ḫūblaruñ ḳoma elden hele zinhār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [nāmi,]*
2. Oñmaduḳ **Nâmi** ṭutaldan beri bir yār etegin / Gel berü gel ṭutalum biz daḫi tekrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 1). [nâmi,]*

nā-mihribān: *Merhametsiz, zalim, gaddar; sevgili.*

1. Göñül vireli sen **nā-mihribāna** / Teraḥḥum ḳılmaduñ bir demde cāna *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 1). [nā-mihribāna, -a]*

nāmūs: *Irz, iffet, edeb, haya.*

1. ʿAşḳuñ yolında oḫ gibi ṭoġrı gelen şehā / **Nāmūs** şīşelerini çoḳdan uşatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 3). [nāmūs,]*
2. ʿĀr u **nāmūsı** yoluñda yele virmişdi göñül / Şimdi ġarḳ itdi gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [nāmūsı, -ı]*
3. ʿĀşıḳ iseñ ʿaşḳ yolında ṣaḳlama **nāmūs** u ʿār / Cehd idüp bu yolda cān vir yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [nāmūs,]*
4. Çalmış idüm ṭaşa ben **nāmūs** u ʿārum şīşesin / ʿĀlem içre ġayretüm ḫalḳ içre ʿārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [nāmūs,]*

nān: *Ekmek; besleyici, hayatın devamına yardımcı olan.*

1. ʿAceb mi yer yüzi dāʾim bezense cūdı ḫānından / Felekdür ṣofrası her dem ḳamer şems ile **nānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [nānıdur, -ı, -dur]*

nān: *Ekmek; gam, keder azığı.*

1. Sen ciger zaḫmına her demde ṭurup ek nemegi / Ben diyem ḳomaya ḥaḳḳı var ise **nānuñda** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 3). [nānuñda, -uñ, -da]*

nān: *Ekmek, tahıl unundan yapılarak pişirilen gıda maddesi; maddi ihtiyaç.*

1. Gelmişem ḥüsnüñ zekātından ki şeylillāh idem / Ṣanma ki bu dervīşi cānā **nāna** gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [nāna, -a]*

nār: *Cehennem, ateş.*

1. Her cān şehā ki olmaya ḳurbānı ḥüsnüñüñ / Taḥḳīḳ belki āḫir anuñ yeri **nārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [nārdur, -dur]*
2. Bugün ḳorḳutma sen nāṣiḥ caḥīmüñ irte **nārından** / Kerem ḳıl başum aġrıtma ḳo ḳīl ü ḳāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [nārından, -ı, -n, -dan]*
3. Zāhidā döndüñ ise ger yārdan sen nār içün / Yanayın ol **nāra** ben ol yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [nāra, -a]*

nār: *Cehennem, ateş; sevgilinin eziyeti, aşk ateşi.*

1. Ṭavāf-ı ḥaremüñ eylemişem bunca zamān / İʿtiḳādum budur ey dost beni yaḳmaya **nār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 16). [nār,]*

nār: *Ateş, yanıcı maddelerin tutuşmasıyla ortaya çıkan ısı ve ışık; dost, arkadaş.*

1. Ḳış güninde gāh gāh esdükçe bād-ı zemherīr / Ḫāne-i ḫalvetgehümde germ **nārumdur** nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 4). [nārumdur, -um, -dur]*

nār: *Ateş, od; gönül yangını, aşk ateşi; sıkıntı, keder.*

1. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / Olur her **nār** bir gülşen olur her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [nār,]*

nār: *Ateş, od; kırmızılık.*

1. Yaḳmasa ġam ẓulmetinde ḳalmış idüm tā ebed / Ruḫları **nārı** ḫayāli ḫāne-i dilde çerāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 4). [nārı, -ı]*

nār: *Ateş, od; aşk ateşi, sevgi.*

1. Ruḫlaruñ **nārıyla** dil yandı kebāb oldı yürek / Çeşmüñüñ ḳaşdı eger cān ise alsun tīzrek *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 1). [nārıyla, -ı, -y, -la]

2. Şemʿ gibi yanduġum hecrüñde görüp ehl-i ʿaşḳ / Cān virür pervāne-veş almaġa **nārumdan** benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 4). [nārumdan, -um, -dan]*
3. Gerçi ʿaşḳuñ **nārına** düşelden itdüm ḫayli āh / Dūd-ı āhum āḫir itdi gün cemālüñi siyāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 11). [nārına, -ı, -n, -a]*

nār: *Cehennem, ateş; cehennem azabı.*

1. Zāhidā döndüñ ise ger yārdan sen **nār** içün / Yanayın ol nāra ben ol yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [nār,]*

nār: *Ateş, kor, alev; sevgili.*

1. Dost nāzük yār imişsin böyle bilmezdüm seni / Dil yaḳıcı **nār** imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [nār,]*

naʿra ur-: *Haykırmak, bağırmak; ötmek; yüksek sesle şiir söylemek.*

1. **Naʿra urduḳça** seḥer murġı meger teʾsīr ider / Ġonca güler serv ṣalar başını oynar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 7). [naʿra ur-,]*

nār-ı caḥīm: *Cehennem ateşi.*

1. Buldı luṭfuñ eşerinden bu cihān bāġı behişt / Gördi ḳahruñ ṣıfatın kim dem urur **nār-ı caḥīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [nār-ı caḥīm,]*
2. Ḳorḫutma beni **nār-ı caḥīm** ile i nāṣiḥ / Āhum şererinden yanar odlara cehennem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 2). [nār-ı caḥīm,]*

nār-ı hecr: *Ayrılık ateşi; ayrılık acısı.*

1. Baş ortaya ḳoyup söyler ne kim gelse zebānına / Çü gördi **nār-ı hecrüñde** beni yaḳduġuñı ey cān *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 8). [nār-ı hecr,]*

nār-ı hicrān: *Ayrılık ateşi.*

1. Dil ġarībin **nār-ı hicrān** ger yaḳarsa ġam yime / Saña ey ḳanlu yaşum āhum gibi hem-dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [nār-ı hicrān,]*

nārı nūr it-: *Ateşi ışığa çevirmek, yanarak aydınlatmak; sevgilinin aşkıyla erimek aynı zamanda da etrafına ışık saçmak.*

1. Yüzüñ envārı şevḳinden olupdur zīneti şemʿuñ / Ki her dem **nārı nūr itmek** olur māhiyyeti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 6). [nārı nūr it-,]*

nār-ı şerār: *Ateşin kıvılcımı; aşk ateşinin kıvılcımları.*

1. Çenberin çarḫuñ yaḳar **nār-ı şerārum** dostum / ʿĀlemi ẓulmetde ḳor dūd-ı siyāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 4). [nār-ı şerār,]*

nārven: *Yüksek boyuyla bilinen karaağaç.*

1. Müntehā ḳaddüñ gibi bir **nārven** görsün henüz / Būstāna gel bugün serv-i ḫırāmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [nārven,]*
2. Hevāsı muʿtedildür ṣuyı kevser / Dıraḫtı **nārvenle** serv ü ʿarʿar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 7). [nārvenle, -le]*

naṣīb: *Kısmete düşen şey, pay, hisse.*

1. Yoġ imiş çünkim **naṣībüm** vaṣl-ı cānān olmadan / El yudum şimden girü derdüme dermān

olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 1). [naṣībüm, -üm]*

naṣīb ol-: *Kısmet olmak, uygun düşmek.*

1. Luṭf u vefāsı müddeʿīye oldı dāʾimā / Cevr ü cefāsı bağa **naṣīb oldı** ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [naṣīb ol-,]*
2. Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu **olmış naṣīb** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [naṣīb ol-,]*

nāṣiḥ: *Nasihat eden, öğüt veren.*

1. Rüsvālığımuz ḫalḳ-ı cihān bildi ne ġam çün / Güş eylemezüz **nāṣiḥi** rindānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 5). [nāṣiḥi, -i]*
2. Āsitānından beni menʿ itme **nāṣiḥ** dilberüñ / Kaʿbeye yüz süricek ḳalmaz günāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 3). [nāṣiḥ,]*
3. Ḳorḫutma beni nār-ı caḥīm ile i **nāṣiḥ** / Āhum şererinden yanar odlara cehennem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 2). [nāṣiḥ,]*
4. Bugün ḳorḳutma sen **nāṣiḥ** caḥīmüñ irte nārından / Kerem ḳıl başum aġrıtma ḳo ḳīl ü ḳāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [nāṣiḥ,]*
5. ʿĀşıḳa baş aġrıdup ʿarż itme **nāṣiḥ** cenneti / Leblerin ṣorduḳ nigāruñ āb-ı kevs̱erden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 4). [nāṣiḥ,]*
6. Pend itme baña yār içün yārını **nāṣiḥ** / Yārüm baña pendüñ saña hey var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [nāṣiḥ,]*

nāṣiḥā: *Ey nasihat eden, öğüt veren.*

1. Ḳo bizi mehrūlaruñ mihriyle var sen fāriġ ola / **Nāṣiḥā** itmez es̱er rüsvā-yı ʿaşḳ olana pend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [nāṣiḥā,]*

naṣīḥat ḳıl-: *Öğüt vermek, bir konuda yapılması uygun olan veya olmayan şeyleri söylemek, uyarmak.*

1. **Ḳıl naṣīḥat** dostum çeşmüñe Allāh ʿaşḳına / Bī-güneh ḳan itmesün hey hey di lillāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 1). [naṣīḥat ḳıl-,]*

nāṣī: *Yabancı, yad, elalem; rakip.*

1. Ġanīmet gör dem-i ʿömri ṣarıl bir nāzenīn ile / Cihān aġyārdan ḫālī olıcaḳ ṭuymasun **nāṣī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [nāṣī,]*

naṭʿ: *Sıfat, vasıf; satranç oyun alanı.*

1. Ruḫları **naṭʿında** şah-māt olmadan cān oynaram / ʿĀlem içre var ise ancaḳ ola Leclāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 2). [naṭʿında, -ı, -n, -da]*

nā-tüvān: *Zavallı, aciz, zayıf, çaresiz.*

1. Amāsiyyede Mihrī **nātüvānı** / Götür ṭopraḳdan ey iḥsān kānı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [nātüvānı, -ı]*

nāy: *İniltiye benzetilen bir ses çıkaran müzik aleti.*

1. **Nāy** gibi iñleyen her dem ḥasūd olsun müdām / Çeng ü ḳānūn ile her dem saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [nāy,]*

nāz: *Naz, işve, cilve.*

1. Bülendi ḳaddi **nāz** ile ṣalınup ser-firāz ile / Gülistān ṣaḥnına geldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [nāz,]*
2. Ol Süleymān-ı zamānuñ meclis-i ḫāṣında ḫoş / Zülfi ʿanber ḫūb-rūlar ḫıdmet ider **nāz** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 4). [nāz,]*
3. Ḳıllet ile ẕillet ile ögilüp her bābda / Ṣoñra ʿizz ü **nāz** ile maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [nāz,]*

4. Maʿşūḳ elünde cevr ü cefā vü ʿitāb ü **nāz** / ʿĀşıḳ dilinde şām u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [nāz,]*
5. Ey ser-firāz **nāz** ile seyr it ki būstān / ʿAks-i ruḫuñla ṣaḥn-ı çemen lālezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 4). [nāz,]*
6. Sen bī-vefāyı sevdüm ise kāfir olmadum / **Nāz** u ʿitāb ü cevr hemān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [nāz,]*
7. Her ḳaçan biñ **nāz** ile alsa terāzūsın ele / Cānlar ardınca revān olur velī diller bile *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 3). [nāz,]*

nāz: *İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış, işve, cilve.*

1. Egerçi ʿādetidür ḫūblaruñ çü ʿāşıḳa **nāz** / İñende ḥadden aşurmayup itseler hele az *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 3). [nāz,]*
2. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / Cevri ḥadden aşurur **nāz** ile orandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [nāz,]*

nāz: *İşve, cilve; salınarak.*

1. Serv-ḳaddüñ **nāz** ile seyr itdügince bāġda / Her yaña aġzı ṣuyʾaḳar aña bustān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 3). [nāz,]*

nāz it-: *Cilve, işve yapmak, şımarıkça hareketlerde bulunmak.*

1. Ġāyetde ṣafādur kʾ ola yanuñda ḥabīb / Ol saña **nāz ide** sen anʾ idesin būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 19). [nāz id-,]*

naẓar: *Bakış, kanaat, görüş.*

1. Şāh-ı ʿālīden irişürse ʿināyet **naẓarı** / ʿAceb olmaz ger olam şiʿr ile Selmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 30). [naẓarı, -ı]*

naẓar eyle-: *Bakmak, dikkat etmek; ilgilenmek, yakın davranmak.*

1. Ey dost benüm ḥālüme luṭf it **naẓar eyle** / Cān ḥulḳuma irişdi hemān ḳaldı virem dem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 5). [naẓar eyle-,]*

naẓar eyle-: *Bakmak; istemek, arzulamak.*

1. Bir daḫi **naẓar eylemeye** rūy-ı cināna / Her kim ḳıla sen ruḫları zībāyı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 24). [naẓar eyle-,]*

naẓar eyle-: *Bakmak, ilgilenmek; ihsanda, yardımda bulunmak.*

1. Mihrī üftādeye raḥmuñla şehā eyle naẓar / **Eyleye** saña **naẓar** ḥaşre dek ol Ḥayy u ʿAlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [naẓar eyle-,]*

naẓar eyle-: *Bakmak, ilgilenmek; yardım etmek.*

1. Mihrī üftādeye raḥmuñla şehā **eyle naẓar** / Eyleye saña naẓar ḥaşre dek ol Ḥayy u ʿAlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [naẓar eyle-,]*

naẓar eyle-: *Bakmak, ilgilenmek.*

1. Cemālüñi görüp ġayra **naẓar eyler** isem / Dostum tīr-i müjeñle iki gözümi çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 5). [naẓar eyle-,]*

naẓar it-: *Bakmak, dikkat etmek.*

1. Fevt olup gitmiş iken luṭfına Ḥaḳḳuñ **naẓar it** / Gör nice buldı ḥayāt uşda yine ʿaẓm-i remīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 7). [naẓar it-,]*

naẓar it-: *Bakmak, dikkat etmek; iyilik, ihsanda bulunmak.*

1. Bu baḫt-ı siyeh Mihrīye şāhā **naẓar it** kim / İksīr ide ḫāk eyledi devrān anı zīrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 36). [naẓar it-,]*

naẓar it-: *Bakmak, dikkat etmek; güzelleştirmek.*

1. Eser-i luṭfı ile eyledi her bāġı behişt / Çün **naẓar itdi** gülistāna bu dem Rabb-i Kerīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [naẓar it-,]*

naẓar ḳıl-: *Bakmak, dikkatle göz gezdirmek.*

1. Reh-i ʿaşḳuñda ʿuşşāḳuñ **naẓar ḳıl** ḥāline cānā / Ne ḥāl ile geçer sensüz gör e āḥvāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [naẓar ḳıl-,]*
2. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān **ḳılursa** bir **naẓar** / Keşf olur ol demde ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [naẓar ḳıl-, -ur, -sa]*
3. Döndürürsem yüz yüzüñden ḳıbleden dönsün yüzüm / Senden ayruġa **naẓar ḳılsa** dirüm çıḳsun gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 7). [naẓar ḳıl-,]*
4. Ṣubḥuñ nesīmi ireli her cāya **ḳıl naẓar** / Rengīn çiçekler ile ḳamu lālezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 2). [naẓar ḳıl-,]*
5. Her cā müzeyyen oldı şükūfeyle **ḳıl naẓar** / Ṣaḥn-ı çemende ṭoldı semen lālezār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 2). [naẓar ḳıl-,]*
6. Çeşmüñi görmez meger nergis kʾ olupdur bī-başar / Ḥüsnüñe **ḳılup naẓar** oldı ulüʾl-ebṣār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 16). [naẓar ḳıl-,]*

naẓar ḳıl-: *Bakmak, dikkat etmek; ihsanda bulunmak, ilgilenmek, yardım etmek.*

1. Yüz urdum ḫāk-i pāyuña **naẓar ḳıl** / Bu ben ṭopraḳı luṭf it sīm ü zer ḳıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [naẓar ḳıl-,]*
2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıçün bir **naẓar ḳıl** ḥālüme / Ḥaḳḳı ḥāżır gör begüm ḳorkmazsañ andumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 6). [naẓar ḳıl-,]*
3. Yollar üzre Mihrīnüñ her dem görür ḫāk olduġın / Bir **naẓar ḳılmaz** nedür cürmi ʿaceb sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [naẓar ḳıl-,]*
4. Cān virürüm saña behey kāfir / Bir **naẓar ḳıl** baña behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 1). [naẓar ḳıl-,]*
5. **Naẓar ḳılsañ** ḳılur her ḫāki çün zer / Ayaḳ ṭopraġıyam çekdürme żillet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [naẓar ḳıl-,]*
6. Bir şehen-şāh-ı cihāndur bī-naẓīr ü bī-bedel / Bir **naẓar ḳılsañ** ḳomaz cānda melāmet dilde ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [naẓar ḳıl-,]*
7. **Ḳılsañ** ey Yūsuf **naẓar** luṭfuñla ben bī-çāreye / İʿtiḳādum bu durur bulam Zelīḫā-veş şebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [naẓar ḳıl-,]*

naẓar ḳıl-: *Bakmak, dikkat etmek; ihsanda bulunmak, yüzünü göstermek.*

1. Cān alur çeşmi dili yaġmā ḳılur ḥükmi revān / Līk **ḳılsañ** bir **naẓar** ḥüsni bağışlar cāna cān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 13). [naẓar ḳıl-,]*

naẓardan düşür-: *Gözden düşürmek, bir kimsenin nazarında değerini yitirmek, rağbet görmemek.*

1. Gözyaşı gibi sende **naẓardan düşürürseñ** / Derdā vü dirīġā vü hezār āh efendüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 4). [naẓardan düşür-,]*

nāzenīn: *Narin, ince yapılı güzel.*

1. Ol güzeller içre bī-hemtā vü raʿnā lā-naẓīr / **Nāzenīnler** serveri ġarrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [nāzenīnler, -ler]*

2. Ḥaḳḳın di ey felek sen gördüñ mi devr idelden / Ḥalḳ-ı cihānda bir ḫūb bu **nāzenīne** beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [nāzenīne, -e]*
3. ʿĀrif oldur **nāzenīnler** der-peyince seyr idüp / Her kenāra eyleye seyrānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 3). [nāzenīnler, -ler]*
4. Ġanīmet gör dem-i ʿömri ṣarıl bir **nāzenīn** ile / Cihān aġyārdan ḫālī olıcaḳ ṭuymasun nāṣī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [nāzenīn,]*
5. Bulınur hey bu cihānda tāze tāze ḫūblar / **Nāzenīnler** ḫūblar u maḥbūblar u merġūblar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [nāzenīnler, -ler]*
6. Çoḳdur cihānda gerçi güzeller nenüñ gibi / Bir **nāzenīn** görmedüm el-ḥaḳ senüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [nāzenīn,]*

nāz-ı nihān: *Gizliden yapılan cilve, sevgilinin dikkati çekmeyecek kadar küçük hareketlerle yaptığı cilve.*

1. Nice şerḥ eyleyeyin ġonca dehānı ḫaberin / Nāgehān **nāz-ı nihāndan** yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 2). [nāz-ı nihān,]*

nāzını çek-: *İsteklerini yerine getirmek, her türlü sıkıntısına katlanmak.*

1. Nice bir bu dil **çeke** her bī-vefānuñ **nāzını** / Nice bir pinhān idem sīnemde dilber rāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 1). [nāzını çek-,]*

naẓīr: *Eş, benzer, denk.*

1. Vefā ḳılam dimiş idüñ cefālaruñ çekene / **Naẓīrüñ** olmaz idi ʿahde ber-ḳarār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 2). [naẓīrüñ, -üñ]*

naẓīre: *Bir şairin manzum eserine başka bir şair tarafından aynı vezin, kafiye ve edayla yazılan benzer manzume.*

1. Mihrī Necātī şiʿrine dirsin **naẓīre** līk / Sen bir gedā vü müflis o bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [naẓīre,]*

naẓm: *Düzen, dizi.*

1. Leblerinden dişleri **naẓmın** gören dir gūyiyā / Ḥoḳḳa-i yāḳūt içinde dürr ü mercān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [naẓmın, -ı, -n]*

nāzük: *Nazik, kibar davranma.*

1. Dost **nāzük** yār imişsin böyle bilmezdüm seni / Dil yaḳıcı nār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [nāzük,]*

nāzüklük: *Kibar, nazikçe, latif bir davranış.*

1. **Nāzüklük** ile mīvesin aldum dehānınuñ / Gör bāġbānı yaʿni ki uġrı gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 4). [nāzüklük,]*

ne: *Ne kadar, oldukça fazla.*

1. Gördi çeşmüm yine bir şāh-ı cihānı **ne** güzel / Sevdi cānum yine bir ḫūb-ı zamānı **ne** güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [ne,]*
2. Gördi çeşmüm yine bir şāh-ı cihānı **ne** güzel / Sevdi cānum yine bir ḫūb-ı zamānı **ne** güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [ne,]*
3. Gerçi gülşende iñen çoḳ biter serv-i sehī / Rāstī bu şanemüñ ḳadd-i revānı **ne** güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [ne,]*
4. Bitmedi bāġ-ı cihānda daḫi hiç bitmeyiser / Ruḫları güller ile ġonca dehānı **ne** güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [ne,]*
5. Kirpügi oḳların atmaġa göñül pūtesine / Bu gözi āhunuñ ebrū-yı kemānı **ne** güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 4). [ne,]*
6. Her ki gördiyse cemālin didi taḥsīnler idüp / Mihrīnüñ ḥaḳḳı budur rūḥ-ı revānı **ne** güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 5). [ne,]*

7. Zīneti ḥüsnüñ gülistānında ögrenmiş meger / Bağlamış bāġ-ı cihānda gör **ne** ḫoş eṭvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [ne,]*
8. Ḳadd-i dil-cūy-ı nihālini görüp rāst didüm / Bu **ne** ḫoş mīve ile naḫl-i ḫırāmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 15). [ne,]*
9. Her eṭrāfı gül ü serv ü semenler / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [ne,]*
10. Otı reyḥān ü sünbül ḫāki ʿanber / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [ne,]*
11. Gülistānlar teferrücgāh yerler / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 10). [ne,]*
12. İçindedür anuñ ol şāh-ı devrān / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 12). [ne,]*
13. Aña ṣaf bağlamışlar ḥūr gördüm / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 14). [ne,]*
14. Ṭavāf-ı kūyı ṣan ḫuld-ı berīndür / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 16). [ne,]*
15. Ḳurardı üstine ḫayme-i vāla / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 18). [ne,]*
16. Çemen sulṭānı güldür vech-i aḥsen / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 20). [ne,]*
17. Eline bāde almış lāle gül-reng / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 22). [ne,]*
18. Ṣurāḥī mül demidür ne taḥammül / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 24). [ne,]*
19. Melek ṣalmış meger üstine sāye / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 26). [ne,]*
20. Budur firdevs bāġınuñ güzīni / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 28). [ne,]*
21. Bular ḫoş ʿaşḳ ayaġın eylemiş nūş / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 30). [ne,]*
22. Güle ḳarşu ider efġān bülbül / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 32). [ne,]*
23. Aġaçlar sāye ṣalmış ṣanki ḫargāh / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 34). [ne,]*
24. Bulınmaz ser-te-ser gezseñ cihānı / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 36). [ne,]*
25. Hem olmış ay u güneş saḳfına cām / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 38). [ne,]*
26. Diyār-ı Rūm içinde şimdi birdür / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 40). [ne,]*
27. Sürelüm ẕevḳ ile imdi ṣafāsın / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 42). [ne,]*
28. Diyeyin cān ile ben daḥi her dem / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 44). [ne,]*
29. Ki geçmiş ʿömrümüz ḥayfā hezār āh / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 46). [ne,]*
30. Ki gördük gizlü genci āşikāre / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 48). [ne,]*
31. Ḫudā olsun İlāhī destgīri / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 50). [ne,]*
32. Demāġa bū bağışlar cāna cānlar / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 6). [ne,]*
33. ʿĪd-i aḍḥā **ne** mübārek gün idi gördüm ḫoş / Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 5). [ne,]*
34. Çeşm-i şehlāñı **ne** remz ile işāretler ider / Dil ü cān ḳaṣdına gör nergis-i fettān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 9). [ne,]*
35. Ne söz söylendise ḥaḳḳında ṣādıḳ / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 2). [ne,]*
36. Ayaġuñ ṭoprağı olmaḳ şehā devlet nişānıdur / Velī ben ḫāk kimyā cevheri olmaḳ **ne** şānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 1). [ne,]*

37. Arturur nāle ile şām u seḥer zārumuzı / Aġladur bizi **ne** ḫoş güldürür aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [ne,]*

ne: *Öyle bir.*

1. Ben **ne** resm-i kevn ile mersūm olaydum kāşkī / Bu cihāna gelmeyüp maʿdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 1). [ne,]*

ne: *Hangi şey, soru zamiri.*

1. Bīçāre göñül bilmezem āvāre nedendür / Dermān **ne** durur bilsem aña çāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [ne,]*
2. Bīçāre göñül bilmezem āvāre **nedendür** / Dermān ne durur bilsem aña çāre **nedendür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [nedendür, -den, -dür]*
3. Çün delmez imiş ġamzeleri ḫançeri baġrum / Pes bu yüregimde görinen yāre **nedendür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 4). [nedendür, -den, -dür]*
4. Bir ṭabībe ben didüm bīmār-ı ʿaşḳa çāre **ne** / Didi dilber vaṣlıdur anuñ devāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [ne,]*
5. Dost Mecnūn olalı Leylī ṣaçuñ sevdāsına / Gör **ne** çıḳdı ʿāleme nām u nişānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [ne,]*
6. Efġānlar itdügince şām u seḥerde her dem / Ṣaḥn-ı çemende gūş it billah **ne** dir belābil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 5). [ne,]*
7. Cürmüm **nedür** ḳatuñda senüñ bir gün ey felek / Kim hem-ser itmedüñ beni zülfi siyāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [nedür, -dür]*
8. **Nem** var daḫi ʿaşḳuñda budur taḥṣīlüm / Dilde ġam dīdede nem sīnede āteş her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [nem, -m]*
9. Yollar üzre Mihrīnüñ her dem görür ḫāk olduġın / Bir naẓar ḳılmaz **nedür** cürmi ʿaceb sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [nedür, -dür]*
10. **Ne** günāh itdük ola çarḫ-ı sitemkāra ʿaceb / Ki bizi dūr ider ol dāʾima cānānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 6). [ne,]*
11. Cürmüm **nedür** ki dilbere bizden ṣafāsı yoḳ / Ben bendesine ẕerrece meyl ü vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [nedür, -dür]*
12. Cān içinde ṣaḳladum mihrüñ elif gibi senüñ / Gitmedi bilmem **nedür** cürmüm senüñ benden kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [nedür, -dür]*
13. Muʿāyin işbu şiʿri ger ṣorarsañ / **Nedür** dirseñ Güvāhīnüñ günāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 8). [nedür, -dür]*
14. Dil ü cān aldı bilmem daḫi **ne** ister / O şāhum ben gedādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [ne,]*
15. Ḳaşlaruñ Zühre cebīnüñde ki ṭuġrā çekdi / **Ne** ḳalem yazdı ḫaṭuñ üstine ʿunvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 2). [ne,]*
16. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān **nedür** biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [nedür, -dür]*

ne: *Hangi şey, soru zamiri; kim, soru zamiri.*

1. Sīnemüz def ḳıluban ḳāmetimüz çeng idelüm / Diñlesün yār maḳāmātı **nedür** edvāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 4). [nedür, -dür]*

ne: *Hangi şey, soru zamiri; pek çok, fazla.*

1. Ġamuñla sen daḫi bilseñ **neler** çeker ʿāşıḳ / Bu cevri itmez idüñ ṭālib-i dīdār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [neler, -ler]*
2. **Ne** çeker cevrüñ ile ḫaste-dilüñ / Ḥāline bir baḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 3). [ne,]*

ne: *Nasıl, soru zarfı.*

1. Yine dil murġına dāne döker **ne** ḥāldür zülfüñ / Meger cān boynına ḥalḳa ṣalar muḥtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [ne,]*
2. Çekmeyen bilmez **nedir** yārüñ cefāsı özgedür / Düşmeyen bilmez nedür hecrüñ belāsı özgedür

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [nedir, -dir]

3. Çekmeyen bilmez nedir yārüñ cefāsı özgedür / Düşmeyen bilmez **nedür** hecrüñ belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [nedür, -dür]*
4. Gül ruḫlaruña kendüzüni ʿarż ḳılmasun / Ḥüsnüñ ḳatında aña daḫi **n'** iʿtibār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 6). [nʾ iʿtibār ol-,]*

ne: *Hangi şey, soru zamiri; başka, diğer, daha başka.*

1. Taḥṣīl odur ki ʿāṣıḳ maʿşūḳa ola vāṣıl / Ḥāṣıl budur cihānda taḥṣīlden **ne** ḥāṣıl *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [ne,]*

ne: *Neden, niçin, soru zarfı.*

1. Bulmadum bir gün vefā sevgülü yārumdan benüm / Geçmedi bilmen **nedür** devlet kenārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 1). [nedür, -dür]*
2. Ṣubḥ-dem peyk-i ṣabā irüp dil-i şūrīdeme / Didi ey ġamgīn göñül ḫandān ol didüm **ne** ḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [ne,]*

ne: *Ne de bağlacı.*

1. Ne gül ḳalur **ne** ḫo bülbül **ne** nevbahār u ḫazān / Cihān ile gel i Mihrī bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [ne,]*

ne: *Nasıl, şaşkınlık, hayret anlamında kullanılan sözde soru zarfı.*

1. Buña ṭaş çatlar i Mihrī **ne** taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [ne,]*
2. Cān almaġ ile mi ḳoyalar seni ḫūblar / Ey Mihrī ḳatlan aḫı daḫi saña **nitdiler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [nitdiler, -di, -ler]*
3. Şeb-i yeldā gicesi Mihrīye gör **n'itdi** felek / Görmez idi getürüp eyledi mihmān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [nʾitdi, -di]*
4. Neyledüm **nitdüm** günāhum bilmezem bu ben ġarīb / Gördüginçe yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [nitdüm, -dü, -m]*
5. Ḳaşına beñzedügi bugün budur anuñ hilāl / İrte bir gün ḫüsnine öyküne yaʿni **n'iḫtimāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [nʾiḫtimāl,]*
6. Dişüñ var iken lüʿlü ü mercānı **niderler** / Laʿlün var iken çeşme-i ḥayvānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [niderler, -er, -ler]*
7. Revā gördi felek biz **nidelüm** gülşende / Bülbüle āh u fiġān hem-dem ola ġoncaya ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [nidelüm, -elüm]*

ne: *Neler, soru zamiri; pek çok şey.*

1. Ḥecrüñ ġamında dil **ne** çeker şimdi dostum / Bir ben bilürem ancaḳ anı bir İlāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 3). [ne,]*

ne: *Nasıl, ne şekilde, soru zarfı.*

1. Gör **ne** yüz gösterdi bu zülf-i semen-sālar bize / Ḳodı biñ derd ü ġam-ı hecr ile sevdālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [ne,]*

ne: *Nasıl, soru zarfı; pek çok, hayli.*

1. **Ne** cefā eyledi gör çarḫ bizüm cānumuza / Ḥasret itdi bizi her sevgülü yārānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 1). [ne,]*
2. Göñlin aldum āl ile dirdüñ ḫoş inkār eyledüñ / Hey **ne** bī-iḳrār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [ne,]*

ne: *Kim, hangi kişi, bilip de bilmemezlikten gelerek dikkat çekmek amacıyla söylenir.*

1. Çoḳdur cihānda gerçi güzeller **nenüñ** gibi / Bir nāzenīn görmedüm el-ḥaḳ senüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [nenüñ, -nüñ]*

ne: *Hangi, soru sıfatı.*

1. Yoluñda senüñ cānā bilsem **ne** günāh itdüm / Cevrüñ baña aġyāra luṭfuñ neden olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [ne,]*
2. Ne söz söylendise ḥaḳḳında ṣādıḳ / **Ne** ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 2). [ne,]*

ne: *Ne kadar, oldukça fazla anlamında hoşlanma, beğeni ifade eden sözde soru sıfatı.*

1. **Ne** vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem bu deme ḥayrān / Biñ cāna deger bir ān ne ḫoşca zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [ne,]*
2. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem bu deme ḥayrān / Biñ cāna deger bir ān **ne** ḫoşca zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [ne,]*
3. Çeşmi ṣalmış dili zülfi ḫamına ṭuymadı cān / Allah Allah nice ʿayyār u **ne** cādūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [ne,]*
4. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm kim hey **ne** cāndur bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [ne,]*

ne: *Ne kadar fazla, oldukça çok; neler neler, pek çok farklı acı, keder, hüzün.*

1. Dil **ne** çekmişdür Zelīḫā-veş belā-yı hecr ile / Eline girince sen Yūsuf-ı ṯānī kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 3). [ne,]*

ne: *Ne kadar çok, oldukça iyi; ne kadar, ne biçim, beğenme ifade eden bir söz.*

1. Ne şāʿir kāmil-i irfān imiş bu / **Ne** ḳulzüm lücce-i ummān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 1). [ne,]*

ne: *Nasıl, ne şekilde, soru zarfı; pek çok, güzelce.*

1. Lāle ḫaddüñde irüp zülf-i siyāhuña ṣabā / Gör **ne** zīnetler ider sünbül ü reyḥān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 3). [ne,]*

ne ʿaceb: *Ne olmuş, şaşılacak bir durum değildir.*

1. Ġamzeñ **ne ʿaceb** yüregüme yāreler urdı / Vaṣluñdan irişdür meded it yāreye merhem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 4). [ne ʿaceb,]*

ne bileydüm: *Nereden bileyim, bilmiyorum, bir işin bilinçsizce, farkında olmadan yapıldığını ifade eden söz.*

1. Ben umardum ki seni yār-ı vefādār olasın / **Ne bileydüm** ki begüm böyle cefākār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [ne bileydüm,]*

ne bilsün: *Nereden bilsin, bilemez, anlamakta zorluk çeker.*

1. Olmayan ʿāşıḳ **ne bilsün** ehl-i ʿaşḳuñ ḥālini / Şerḥ olunmaz bu beyānuñ mācerāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 2). [ne bilsün,]*
2. ʿAşḳ bir sırr-ı İlāhīdür **ne bilsün** mübtedī / Ḥamdülillāh Mihrī cāhilden bu ʿirfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 10). [ne bilsün,]*
3. ʿAşḳdan fāriġ olan diller **ne bilsün** ḥālini / Ṭutuşup hecr āteşiyle gice gündüz yananuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 4). [ne bilsün,]*

ne bilür: *Bilmez, anlamaz, nereden bilsin anlamında bir söz.*

1. Virme nādān eline kim **ne bilür** / Altunuñ ḳıymetini ehl-i raṣāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 6). [ne bilür,]*

2. Cefālaruñ ġamıla cevrüñüñ risālesini / Oḳımayan **ne bilür** Mihrīnüñ ḥikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 9). [ne bilür,]*

ne cānı var: *Gücü yetmemek, bir işi yapabilmek için yeterince kabiliyetli olmamak.*

1. **Ne cānı var** yaza Mānī ḳaşuñ işāretini / Ne ḥaddi var bile ʿāḳil lebüñ ʿibāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 1). [ne cānı var,]*

ne cihānuñ ʿaynı gördi ne ḫod istimāʿ oldı: *Dünyada ne görüldü ne de duyuldu. Daha önce kimsede görülmeyen, hiçbir yerde karşılaşılmayan bir durum, vasıf, özellik vb. nin eşsizliğini belirtmek için kullanılan bir söz.*

1. ʿAynı **ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ** / Kimde vardur sendeki ṭavr ile erkān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [ne cihānuñ ʿaynı gördi ne ḫod istimāʿ oldı, -di-dı-ı-uñ]*

ne çāre: *Çaresi yok, elden bir şey gelmez anlamında söylenmiş bir söz.*

1. Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī **çāre ne** / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [ne çāre,]*
2. Ḳaldısa cismüñ bu şehrüñ issisinde **çāre ne** / Pes mekānıdur ġarīb olanlaruñ külḫānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 5). [ne çāre,]*

ne dem: *Ne zaman ki.*

1. Bulur ḥayāt-ı tāze vü ter sebzezār olur / Ey serv-i nāz her yere başsañ **ne dem** ḳadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 12). [ne dem,]*

ne dil ile: *Hangi sözlerle, ne şekilde.*

1. **Ne dil ile** ḳılam medḥüñ beyān / Sen şehüñ medḥinde ʿāciz her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 25). [ne dil ile,]*
2. **Ne dil ile** ḳılam taḳrīr ānı / Dinilmez ḥaşre dek anuñ beyānı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 35). [ne dil ile,]*

ne dirsin: *Ne dersin, sence anlamında fikir sormak amacıyla kullanılan bir söz.*

1. ʿAşḳuñ meyini ele alayın mı **ne dirsin** / Ġayret kilimin şuya şalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 1). [ne dirsin,]*
2. ʿAşḳuñ meyini ele alayın mı ne dirsin / Ġayret kilimin şuya şalayın mı **ne dirsin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 1). [ne dirsin,]*
3. Dil şaḳladuġı şīşe-i ʿārı ṭaşa cānā / Hengāme-i ʿaşḳuñda çalayın mı **ne dirsin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 2). [ne dirsin,]*
4. Ḳanlu yaşum ey dost senüñ rāh-ı ġamuñda / Dil zevraḳı ġarḳ oldı ṭalayın mı **ne dirsin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 3). [ne dirsin,]*
5. Ṭutmazsañ elüm luṭfuñ ile ḳaldum ayaḳda / Cānā demidür yoḫsa öleyin mi **ne dirsin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 4). [ne dirsin,]*
6. Mihrāb-ı ḳaşuñ ṭāḳı durur ḳıble-i cānum / Dil ḳıblesine secde ḳılayın mı **ne dirsin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 5). [ne dirsin,]*
7. Eksük ḳomaduñ Mihrīye sen cevr ü cefāda / Bir yār-ı vefādārı bulayın mı **ne dirsin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 6). [ne dirsin,]*
8. Müddeʿī yārümi menʿ itmege cehd itdi velī / Azdurımadı **ne dirsin** anı şeyṭān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 6). [ne dirsin,]*

ne ġam: *Gam değil, kederlenme, üzülmeye gerek yok.*

1. Ḫār-ı cefāda Mihrī ölürse **ne ġam** raḳīb / İt ḳırıcı seni anı gül-femler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 5). [ne ġam,]*
2. Rüsvālıġımuz ḫalḳ-ı cihān bildi **ne ġam** çün / Güş eylemezüz nāṣiḥi rindānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 5). [ne ġam,]*
3. Müddeʿī olsa cihān ḫalḳı ḳamu bize **ne ġam** / Ger bizümle ola bir ẕerre vefāsı yāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 5). [ne ġam,]*
4. Sīnemüñ gencīnesinden eksük olmaz laʿl ü dür / Müflis olmaz dil **ne ġam** bu ʿeşk-bārum var iken

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [ne ġam,]

5. Devleti bāġında Mihrī ḥamdülillāh bir şehüñ / Serv ḳaddi sāyesindesin **ne ġam** her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 25). [ne ġam,]*
6. Bāġ-ı ḥüsnüñe ḫazān irmesün ey lāleʿiẕār / Bulınur Mihrī gibi saña **ne ġam** günde hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 15). [ne ġam,]*

ne güç: *Çok zor, oldukça müşkil bir durum.*

1. Bir dem ol dilber cemālinden ıraġ olmaḳ **ne güç** / Bir nefes cānānesüz ʿālemde ṣaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 1). [ne güç,]*
2. Bir dem ol dilber cemālinden ıraġ olmaḳ ne güç / Bir nefes cānānesüz ʿālemde ṣaġ olmaḳ **ne güç** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 1). [ne güç,]*
3. Gülsitānda ġoncanuñ yanında ḫār olmaḳ ne ḫoş / Lāle gibi bülbülüñ baġrında dāġ olmaḳ **ne güç** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 2). [ne güç,]*
4. Ben gedāsını ḳomazlar yüz sürem dergāhına / Pādişāhuñ āsitānında yasaġ olmaḳ **ne güç** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 3). [ne güç,]*
5. Çeşmi ḫışm itdükçe cānā ġamzesi ḫançer çeker / Mest elinde dostlar ḳılıç bıçaġ olmaḳ **ne güç** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 4). [ne güç,]*
6. Gülşen-i ḥüsni kenārın ṭutdı Mihrī ḫatt-ı yār / Bülbülüñ tāze gülistānında zaġ olmaḳ **ne güç** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 5). [ne güç,]*

ne ḫaddi var: *Haddine mi düşmüş, ona düşmez, onun haddine değil anlamında bir söz.*

1. Ne cānı var yaza Mānī ḳaşuñ işāretini / **Ne ḫaddi var** bile ʿāḳil lebüñ ʿibāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 1). [ne ḫaddi var,]*

ne ḫāl ile: *Ne durumda, hangi şartlarda, ne şekilde; pek zor şartlarda, kötü bir şekilde.*

1. Reh-i ʿaşḳuñda ʿuşşāḳuñ naẓar ḳıl ḥāline cānā / **Ne ḫāl ile** geçer sensüz gör e āḥvāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [ne ḫāl ile,]*

ne ḫo: *Ne de bağlacı.*

1. Mihrī nicesi şerḥ idesin vaṣfı beyānın / Taḳrīr idemez dil **ne ḫo** taḥrīr ḳalemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 5). [ne ḫo,]*

ne ḫoş: *Çok güzel.*

1. Gülsitānda ġoncanuñ yanında ḫār olmaḳ **ne ḫoş** / Lāle gibi bülbülüñ baġrında dāġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 2). [ne ḫoş,]*

ne ḳadar: *Her ne kadar, ne kadar çok.*

1. **Ne ḳadar** cevr ider iseñ ṣanemā terk itmez / Mihrī mihrüñi senüñ tā meger ol vara sine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [ne ḳadar,]*

ne kim: *Her ne, herhangi bir şey, kişi.*

1. Ṣubḥ-dem gülşene irdi yine üstād-ı nesīm / Virdi ḫoş būy-ı leṭāfet bezedi var **ne kim** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 1). [ne kim,]*

ne kim: *Her ne, hangi tür.*

1. Ḫayır şer **ne kim** işlersen iş / Anuñ emrinsüz olunmaz biñ dür iş *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 7). [ne kim,]*

ne ḳolaysuz: *Ne zordur, dayanılamayacak kadar zor bir durumu ifade eden söz.*

1. Bizden ḳaçurur ḥüsnini dilber **ne ḳolaysuz** / Bülbülden ırağ oldı gül-i ter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 1). [ne ḳolaysuz,]*
2. Bizden ḳaçurur ḥüsnini dilber ne ḳolaysuz / Bülbülden ırağ oldı gül-i ter **ne ḳolaysuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 1). [ne ḳolaysuz,]*
3. Ḳahrın çeke ḥadden aşurı ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ / Luṭfın göre her cāhil ü ebter **ne ḳolaysuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 2). [ne ḳolaysuz,]*
4. Biñ yerde dilüm delmiş iken ġamzesi tīri / Çeşmi de ura sīneme ḫançer **ne ḳolaysuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 3). [ne ḳolaysuz,]*
5. Yoḳ yire dehānı ḫaberin itdü deyü fāş / Düşürdi bizi dillere eller **ne ḳolaysuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 4). [ne ḳolaysuz,]*
6. Şīrin lebin aġyāra ṣunar Mihrīye ṣunmaz / Ṭūṭī baḳa ḳarġa yiye şekker **ne ḳolaysuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 5). [ne ḳolaysuz,]*
7. Benden çevürür yüzini cānān **ne ḳolaysuz** / Meyl itmedügi ḳulına sulṭān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 1). [ne ḳolaysuz,]*
8. Benden çevürür yüzini cānān ne ḳolaysuz / Meyl itmedügi ḳulına sulṭān **ne ḳolaysuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 1). [ne ḳolaysuz,]*
9. ʿĀşıḳları bir būsesine cān vire her dem / Aġyār ile ol ṣarıla ʿuryān **ne ḳolaysuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 2). [ne ḳolaysuz,]*
10. Derdā vü dirīġā kişinüñ sevgülü yāri / Yanından ırağ olduġı bir ān **ne ḳolaysuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 3). [ne ḳolaysuz,]*
11. Sā'illerine virmeye hiç ḥüsni zekātın / Yādlara ḳıla luṭf ile iḥsān **ne ḳolaysuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 4). [ne ḳolaysuz,]*
12. Buyurmuş iken aşmaġa ol yār raḳībi / Aşılmadan it üzile urġan **ne ḳolaysuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 5). [ne ḳolaysuz,]*
13. Öldüriser āḫir ġam-ı hicrān seni Mihrī / Yār itmez ise derdüñe dermān **ne ḳolaysuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 6). [ne ḳolaysuz,]*

ne minnet: *Lazım değildir, gerekmez, minnet etmemek anlamında bir söz.*

1. Dilber didi bir būse virem cān virür iseñ / Mihrī didi bir cāna **ne minnet** meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [ne minnet,]*

ne ne: *Ne...ne de bağlacı.*

1. **Ne** ḥüsnüm āfitāb u **ne** ḫod māh gencidür / Ne ḳaşlarum kemān u ne zülfüm nişāncıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [ne ne,]*
2. Raḳībā beni menʿ itme nigāruñ ḫāk-i pāyinden / Eger menʿ ider iseñ bil **ne** dīnüñ var **ne** āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [ne ne,]*

ne... ne ḫo: *Ne... ne de bağlacı.*

1. **Ne** gül ḳalur **ne ḫo** bülbül ne nevbahār u ḫazān / Cihān ile gel i Mihrī bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [ne... ne ḫo,]*
2. **Ne** özi göynür esirger **ne ḫo** yaşını siler / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 10). [ne... ne ḫo,]*

ne... ne ḫod: *Ne... ne de bağlacı.*

1. **Ne** ḥüsnüm āfitāb u **ne ḫod** māh gencidür / Ne ḳaşlarum kemān u ne zülfüm nişāncıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [ne... ne ḫod,]*

ne pervā: *Pervasız, çekinmesi, korkusu olmayan kimse.*

1. Uzatsa dilin devletüñüñ şemʿine düşmen / Cān virmege pervāne-ṣıfat geldi **ne pervā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 18). [ne pervā,]*

ne revādur: *Uygun değildir, yakışmaz.*

1. Sen ki cān gülşeninüñ bir gül-i nev-restesisin / **Ne revādur** bu ki her ḫār u ḫasa yār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 5). [ne revādur,]*

ne taḥammül: *Nasıl tahammül edilir, dayanılamaz, engel olunamaz anlamında sözde soru sözcüğü.*

1. Ṣurāḥī mül demidür **ne taḥammül** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 24). [ne taḥammül,]*

ne ṭañ: *Şaşılır mı?.*

1. Ḥimmet ü cūduñ ḫayālümden **ne ṭañ** olmasa dūr / Luṭf u iḥsānuñ umar bir ben günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [ne ṭañ,]*

ne tekellüf: *Zor değil, bir işi yapmanın o kişiye zahmet vermeyeceğini, zor gelmeyeceğini belirten bir söz.*

1. Ġamzeñ ġarażı cān ise cānā **ne tekellüf** / Başumda senüñ cān daḫi cānāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [ne tekellüf,]*

ne var: *Her ne varsa, bütün her şey.*

1. Süreyyādan şerāya dek **ne var** / Anuñ emri ile oldı āşikār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 4). [ne var,]*

ne var: *"Ne olur" anlamına gelen aşırı istek ve arzu bildiren ısrar sözü.*

1. Temāşā iderüz vaṣluñı luṭfuñla bugün / Dil-i dervīşe ʿaṭā eyleseñ ey şāh **ne var** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 3). [ne var,]*

ne var: *Yapılması gerekiyor, yapılsa bir şey olmaz anlamında bir söz.*

1. Ḫār elinden dāmenin ḳurtarmaġ içün dilberüñ / Sen daḫi her gülsitāna yüz urup yalvar **ne var** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [ne var,]*

ne var: *Şaşılmaz, tuhaf degildir.*

1. Nʾola begüm keremüñden bizümle yār olsañ / Güzeller içre **ne var** sen bir iḫtiyār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 1). [ne var,]*
2. **Ne var** emri berātına muṭīʿ olursa ins ü cān / Bugün rūy-ı zemīnüñ çün Süleymān-ı zamānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 15). [ne var,]*

ne vechi var: *Ne yüzle? Utanmadan, çekinmeden yapılan bir iş için kullanılan bir söz.*

1. Gül beñzerem ḫadüñe deyü lāf ururdı gör / Geldi ki dest-būs ide **ne vechi var** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 7). [ne vechi var,]*

nebāt: *Bitki; şeker, tatlı.*

1. Sāye-i dildār ile germ olma sen ʿāşıḳlara / Dilberüñ laʿli **nebātın** dişlemiş ādem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [nebātın, -ı, -n]*

necāt: *Kurtuluş, selamet; maddi ve manevi sıkıntılardan kurtulma, refaha erme.*

1. Ger irse mürdeye feyżüñ **necātı** / Remīm olmış iken bulur ḥayātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [necātı, -ı]*

necāt bul-: *Kurtuluş yolu bulmak, çözüme kavuşmak, derman bulmak.*

1. Cihānuñ şiddetinden ḫāṣ eger ʿām / Senüñ ḳapuñda **bulurlar necātı** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [necāt bul-,]*

Necātī: *Mihri Hatun'un nazireler yazdığı dönemin (15. yy.) ünlü şairi.*

1. Sen ey **Necātī** ister iseñ būriyā döşek / Yār işigünde Mihrīye bir ḳurı cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [necātī,]*
2. Mihrī **Necātī** şiʿrine dirsin naẓīre līk / Sen bir gedā vü müflis o bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [necātī,]*
3. Görürsüñ günde biñ kerre anuñ aḫlāḳın aldanma / Yüzüñe gülse birḳaç gün **Necātī** ṣaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [necātī,]*

neden: *Niçin, hangi sebepten, soru zarfı.*

1. Bīçāre göñül bilmezem āvāre **nedendür** / Dermān ne durur bilsem aña çāre **nedendür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 1). [nedendür, -dür]*
2. Yoluñda senüñ cānā bilsem ne günāh itdüm / Cevrüñ baña aġyāra luṭfuñ **neden** olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [neden,]*
3. Devlet hümāsı olmış iken ismüñ ey perī / Pervāz urup **neden** kᵓ uçasın şimdi tüy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [neden,]*
4. Ṭapuñdur her gedāya çünki mesned / **Nedendür** kim çekem ben derd ü miḥnet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [nedendür, -dür]*

neden: *Niçin, hangi sebepten, soru zarfı; sitem, yakınma bildiren bir söz.*

1. Her dem felegüñ cevri ile yār cefāsı / Bilsem ki bu ben baḫt-ı siyehkāra **nedendür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [nedendür, -dür]*
2. Ben ayaġuñı öpmege cānlar ḳılam īsār / Rāygān viresin būse sen aġyāra **nedendür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 6). [nedendür, -dür]*
3. Mihrī çeke cevrüñi vü luṭfuñ göre aġyar / Devlet aña zillet bu cefākāra **nedendür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 7). [nedendür, -dür]*
4. Çeşmi baña vaṣlını ḥarām eyledi yārüñ / Ben ḳanı ḥelāl itdüm o ḫūnhāra **nedendür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 3). [nedendür, -dür]*
5. Dil bülbüli nālānlar ide ḥüsnüñe ḳarşu / Sen yüz viresin ey yüzi gül ḫāra **nedendür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 5). [nedendür, -dür]*

nedür: *Önemsizdir, değersizdir anlamı veren sözde soru zamiri.*

1. Dili virdüm yalıñuz ṣanma saña cān biledür / Dil **nedür** cān daḫi cānā saña ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [nedür,]*
2. Luṭfuñuñ deryāsı ḳatında **nedür** baḥr-i muḥīṭ / Kim anuñ bir ḳaṭresinden buldı ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [nedür,]*
3. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / Yolına olsın fedā bir cān **nedür** biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [nedür,]*

nefes: *An, zaman.*

1. Kūy-ı yāri bir **nefes** terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür yeter ruḫ-ı cānān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [nefes,]*

nefes: *Soluk; zaman, an.*

1. Bir **nefes** ḳaldı ki Mihrī vire cān fürḳat ile / Çıḳmasun ḥasret ile hey meded ol yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [nefes,]*
2. Mihrī-i dil-ḫastenüñ ḥālin ṣorarsa yāre diñ / Bir **nefes** ḳalmışdur ammā āh ol cānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [nefes,]*

nefes: *Esinti, rüzgar, yel.*

1. İrdi yine ṣubḥuñ **nefesinden** dem-i ʿīsā / Ḳıldı ḳamu ḫoş ʿaẓm-i remīm olmışı iḥyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 1). [nefesinden, -i, -n, -den]*

nefes ir-: *Hayat ulaşmak, canlılık gelmek; mutluluk, sevinç getirmek.*

1. Geldi çün ġarrā ġazeller bize ol cānāndan / ʿĪsi-veş **irdi nefes** ben mürde cisme cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [nefes ir-,]*

nefis: *Kulun kötü, beğenilmeyen, bayağı ve hayvânî arzuları, huy ve fiilleri, kibir gazap, kin, haset, hırs, tahammülsüzlük, hasislik, dedikodu, şehvet, ihtiras, hevâ ve heves gibi zaaflarının merkezi.*

1. Nice bir nā-ḥaḳ yere ḳanlar dökersin ẓulm ile / Var ise ʿaḳlun gel eyle **nefsüñe** Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [nefsüñe, -üñ, -e]*
2. **Nefsüñi** ten ḫānesinde çek ḳanāʿat küncine / Kim seni esrār-ı ġayba irgüre bu açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [nefsüñi, -üñ, -i]*
3. Żıdd ol **nefsüñ** ile sen her nefes / Geçmesün ʿömrüñ cihān içre ʿabes *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 15). [nefsüñ, -üñ]*
4. ʿAynuñdan revān it yaş u ḳan / Her nefes **nefsüñ** elinden ḳıl fiġān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 18). [nefsüñ, -üñ]*
5. Ḳatl it **nefsüñi** ḫoş fāriġ ol / Kim ne dir ise disün sen ṣādıḳ ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 21). [nefsüñi, -üñ, -i]*

nefse uyan: *Bedenin arzularına uyan, günah işleyen kimseler.*

1. Ẕelīl ü ḫor olur emrin ṣıyan / ʿĀḳıbet maḥrūm olur **nefse uyan** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 9). [nefse uyan,]*

nehār: *Gün, gündüz.*

1. Dār-ı rifʿatde ṣafā vü ẕevḳ ile leyl ü **nehār** / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde güzel ḫānumla ṣoḥbet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [nehār,]*
2. Didi yüz sür āsitānumda ṭurup leyl ü **nehār** / Sen de ḫıdmetkārımuñ derbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [nehār,]*
3. Āsitānuña nice yüz sürmesün leyl ü **nehār** / Ehl-i ʿaşḳuñ secde-gāhı ḳıblesi ol bābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 2). [nehār,]*
4. Leyl ü **nehār** ʿaşḳ ile ṣābit-ḳadem ṭurup / İtdi ḳapuñda kendüyi derbān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 2). [nehār,]*
5. Ṭalʿat-ı mihri gibi göstermedi şems-i münīr / Gerçi devr eyler felek leyl ü **nehār** u māh u sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [nehār,]*
6. Mişlini görmedi döneli bir daḫi felek / Bunca ki māh u sāl ve leyl ü **nehārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [nehārdur, -dur]*
7. Zülfiyle ruḫları yeter ol ḫusrevüñ hemān / El-ḳıṣṣa ḫalḳ-ı ʿāleme leyl ü **nehār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [nehār,]*
8. Ḫayālüñ yazalı naḳşını dil levḥasına / Gözedür ḳıble-nümā gibi gözüm leyl ü **nehār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 7). [nehār,]*
9. Düşeli ʿaşḳı hevāsına anuñ leyl ü **nehār** / Geçdi kūyında günüm derd ile āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [nehār,]*

neler: *Çok ve çeşitli şeyler; abartma amacıyla söylenen söz.*

1. Düşelden ʿaşḳuñuñ sevdāsına āh / **Neler** oldı benüm başuma vāḳiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 4). [neler,]*

neler: *Hangi şey, soru zamiri; pek çok, fazla.*

1. Yoḳ ṣanurdum ʿālem içre cān ile serden leẕīẕ / Hey **neler** varmış cihānda daḫi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [neler,]*
2. Reh-i ʿaşḳuñda **neler** çekdügüm ey dost benüm / Bilesin bir gün ola ʿaşḳa giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 3). [neler,]*

neler: *Çok ve çeşitli şeyler; acı, keder, ızdırap, aşk gibi şeyler.*

1. Gel ki senden budur ey dost bu cānuñ dilegi / Yar **neler** vardur içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [neler,]*

neler: *Hangi şey, soru zamiri.*

1. ʿAşḳ āteşine yanıcı pervānelerüz biz / Bu āteşe per yaḳmayıcaḳ yā **nelerüz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [nelerüz, -üz]*

nem: *Gözyaşı.*

1. Gerçi dil mecrūḫdur hecrüñle gözde **nem** de var / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden aña merhem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [nem,]*
2. Dilde ġam gözümde **nem** sīnemde āteş her zamān / Kime derdüm yanayın ben kendü kendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [nem,]*
3. Nem var daḫi ʿaşḳuñda budur taḥṣīlüm / Dilde ġam dīdede **nem** sīnede āteş her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [nem,]*
4. Nʾola çekdiyse gözüm yaşları deryāya beni / Ġarḳa virmişdi gözüm zevraḳın evvel **nemi** de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 2). [nemi, -i]*

nemed: *Keçe, dervişin giydiği kalın kumaştan yapılmış keçe elbise; (aşk) yokluğu ve yoksunluğu temsil eden elbise; aşığın sevgiliye duyduğu karşılıksız aşk.*

1. Künc-i ġam vīrānesinde şimdi yārümdür **nemed** / Sāyebānum maḥremüm ʿālemde varumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 1). [nemed,]*
2. Künc-i ġam vīrānesinde şimdi yārümdür nemed / Sāyebānum maḥremüm ʿālemde varumdur **nemed** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 1). [nemed,]*
3. Ben gedā ḥāline hem-derd olmadı illā ki bu / ʿİzz ü cāhum hemdemüm hem şehriyārumdur **nemed** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [nemed,]*
4. Ten enīs olmışdur andan ayru olmaz bir nefes / Sevdügüm yārüm vefādārum nigārumdur **nemed** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 3). [nemed,]*
5. Ḳış güninde gāh gāh esdükçe bād-ı zemherīr / Ḫāne-i ḫalvetgehümde germ nārumdur **nemed** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 4). [nemed,]*
6. Ey felek Mihrī siyeh-pūş itdüñ ise ġam mıdur / Ḳālebe cemʿ olmadın rūḥ iḫtiyārumdur **nemed** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [nemed,]*

nem-gīn: *Nemli, ıslak, ağlamaklı.*

1. Ġamgīn dilümde zār ile efġān dükenmedi / **Nemgīn** gözümde derd ile giryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [nemgīn,]*

nerdübān: *Merdiven; yücelik, azamet basamakları.*

1. Züḥal çün pāsbān oldı irişmez pāy-ı ḳadrüñe / Egerçi nüh-felek her demde anuñ **nerdübānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 8). [nerdübānıdur, -ı, -dur]*

nergis: *Sevgilinin baygın ve şehla bakan gözlerine benzetilen iri papatya biçiminde sarı bir çiçek.*

1. Ḫaṭṭuña benefş öyküneli çeşmüñe **nergis** / Oldı bularuñ biri siyeh-rū biri aʿmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 22). [nergis,]*
2. Ruḫlaruñla ḫaddüñ ü çeşmüñ görelden ḫusrevā / **Nergis** ü lāle semenden eyler istifsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [nergis,]*
3. Çeşmüñi görmez meger **nergis** kʾ olupdur bī-baṣar / Ḥüsnüñe ḳılup naẓar oldı ulüʾl-ebṣār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 16). [nergis,]*
4. **Nergis** gözüñ ḫayāl ile ser-mest sebzede / Ġonca tebessüm itmege uş intiẓār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 5). [nergis,]*
5. Çemende ḳāmetini gördüm o gül-endāmuñ / Gözini **nergis** ü boyın çenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 3). [nergis,]*
6. Mihrī hem-dem olagör ʿömr-i ṭavīl ister iseñ / Zülfi sünbül gözi **nergis** ḫaṭı reyḥānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 8). [nergis,]*

nergis: *Sevgilinin baygın ve şehla bakan gözlerine*

benzetilen iri papatya biçiminde sarı bir çiçek; baygın ve şehla bakışlı sevgili.

1. Bitmedi ḫaṭuñ gibi gülistānda benefşe / Çeşmüñ gibi yā **nergis** eyā gözleri şehlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 21). [nergis,]*

nergis: *İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek; Şehzade Ahmed'in baygın ve şehla bakan gözleri.*

1. Emīr-i ʿāşıḳān gül-bū ḳaranfül / Biter anda benefşe **nergis** ü gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 31). [nergis,]*
2. **Nergis** gözini süzdi görüp çeşm-i nāzını / Gül ruḫlarını oḫşadı nesrīn ü lāle hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 2). [nergis,]*

nergis: *Şehzade Süleyman'ın baygın ve şehla bakan gözlerine benzetilen iri papatya biçiminde sarı bir çiçek; sevgilinin baygın ve şehla bakan gözlerine benzetilen iri papatya biçiminde sarı bir çiçek.*

1. **Nergis** ṣarardı gördi vü ġonca ḳızardı hem / Ṣaḥn-ı çemende sen yüzi gül ʿayn-ı ʿabheri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [nergis,]*

nergis: *İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek; Şehzade Ahmed'in baygın ve şehla bakan gözleri; sevgilinin baygın ve şehla bakan gözleri.*

1. Güle **nergis** ṭurup süzmiş gözini / Açılmış ġoncalar düzmiş yüzini *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 27). [nergis,]*
2. Nevbahāruñ lezzetin bulmaḳ dilerseñ bāġa gel / Ḳıl temāşā **nergis** ü nesrīn çemen ruḫsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [nergis,]*

nergis-i fettān-şekil: *Gönül ayartıcı, fitneci olan nergis; sevgilinin baygın, gönül ayartıcı bakışı; Şehzade Ahmed'in gönül çelen gözü.*

1. Çeşm-i şehlāñı ne remz ile işāretler ider / Dil ü cān ḳaṣdına gör **nergis-i fettān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 9). [nergis-i fettān-şekil,]*

nergis-i mestān: *Baygın, mest olmuş nergis, sevgilinin baygın ve şehla bakan gözlerine benzetilen iri papatya biçiminde sarı bir çiçek.*

1. Maḫmūr gözüñ gülşen-i ḥüsnüñde görelden / Her gūşede bu **nergis-i mestān** unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 4). [nergis-i mestān,]*

nerīmān: *Şehnâme'de adı geçen tarihî-efsanevî kahramanlardan olup Sâm'ın babası, Zâl'in dedesidir. Klasik şiirde yiğitlik ve kahramanlık simgesi olarak anılır.*

1. Rezmüñe muḳābil ṭuramaz Sām u **Nerīmān** / Rüstem olamaz erlük içinde saña hem-tā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 17). [nerīmān,]*
2. Bir cihāngīr-i zamānsın ki irevirmez amān / Lemʿa-i tīġuñ ider dīvi **Nerīmānı** dü-nīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 16). [nerīmānı, -ı]*
3. Ṣaḳın devrinde yād itme Minūçihri **Nerīmānı** / Ki ey şeyyād bu dehrüñ bu şeh ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [nerīmānı, -ı]*

nesil: *Soy, sülale; evlat.*

1. Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar / Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī **neslisin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [neslisin, -i, -sin]*
2. Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī **neslisin** / Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [neslisin, -i, -sin]*

nesīm: *Esinti, rüzgar; az bir miktar.*

1. Ḥamdülillāh ki ḫoşuz luṭfı **nesīmiyle** bugün / Āh eger çarḫ-ı felek cevr ide devrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 31). [nesīmiyle, -i, -y, -le]*

nesīm: *Hafif esen, koku ve haber taşıyan rüzgar, esinti; ihsan, iyilik.*

1. Şubḥuñ **nesīmi** ireli şaḥn-ı benefşeye / Oldı cihān demāġı ḳamu müşgbār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 4). [nesīmi, -i]*

nesīm: *Rüzgar, yel, esinti; iyilik, ihsan, cömertlik.*

1. İren luṭfuñ **nesīmidür** ki her dem / Cihān gülzārın ider tāze ḫurrem *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [nesīmidür, -i, -dür]*
2. İreli ḫulḳuñ **nesīmi** ʿālem içre ser-te-ser / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı cümle şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [nesīmi, -i]*

nesīm: *Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgâr.*

1. Cān demāġını muʿaṭṭar ḳılur uş her demde / Gül ü nesrīn ü reyāḥīn ile gülşende **nesīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [nesīm,]*
2. Esmese gülzāra ḥüsni gülşeninden bū **nesīm** / Virmez idi ḫalḳa ḳaṭʿā būy reyḥān gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [nesīm,]*

nesīm: *Rüzgar; güç; ihsan.*

1. İreli ḫulḳuñ **nesīmi** ʿālem içre ser-te-ser / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı cümle şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [nesīmi, -i]*

nesīm-i ʿīsevī: *Ölüleri dirilten Hz. İsa gibi olan rüzgar.*

1. Zindʾola ʿaşḳuñ şehīdi ḥaşre dek İlyās-veş / Būy-ı zülfüñden ṣabā iltse **nesīm-i ʿīsevī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 3). [nesīm-i ʿīsevī,]*

nesne: *Durum, vaziyet.*

1. Çün dem-i ʿīsā gibi ʿaşḳuñ dirildürmiş öli / Gelmeyince başuma bilmedüm ol **nesneyi** ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 4). [nesneyi, -y, -i]*

nesne: *Şey, herhangi başka bir şey; öpücük.*

1. Leb-i cānānı görüp diş biledüm geldi didi / **Nesne** yoḳ Mihrī aña umma ḥacerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 6). [nesne,]*

nesrīn: *Güzel kokusu sebebiyle sevgilinin yüzündeki ayva tüylerine benzetilen yabangülü çiçeği.*

1. Būy-ı zülfüñ gibi ʿanber-bār miskīn olmaya / Ḫadd ü ḳaddüñ gibi raʿnā serv ü **nesrīn** olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [nesrīn,]*
2. Görelden Mihrī ḫaddüñle semen-sīmāñı ey mehrū / Başından çıḳdı sevdāsı gül-i serv ile **nesrīnüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 5). [nesrīnüñ, -üñ]*
3. Nergis gözini süzdi görüp çeşm-i nāzını / Gül ruḫlarını oḫşadı **nesrīn** ü lāle hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 2). [nesrīn,]*
4. Cān demāġını muʿaṭṭar ḳılur uş her demde / Gül ü **nesrīn** ü reyāḥīn ile gülşende nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [nesrīn,]*

nesrīn: *Hoş kokulu, yabangülü olarak da bilinen çiçek; hoş kokulu ayva tüyleri olan sevgili.*

1. Her gülsitānda lāle vü **nesrīn** ü yāsemen / Her bir çemende serv ile eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [nesrīn,]*

nesrīn: *Hoş kokulu, yabangülü olarak da bilinen çiçek; sevgilinin ayva tüyleri; Şehzade Ahmed'in ayva tüyleri.*

1. Nevbahāruñ lezzetin bulmaḳ dilerseñ bāġa gel / Ḳıl temāşā nergis ü **nesrīn** çemen ruḫsār gül

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [nesrīn,]

neşter-i müjgān: *Delici, yırtıcı, keskin kirpik; sevgilinin aşığın yüreğini delen keskin kirpiği.*

1. Ḫūnını ʿāşıḳlaruñ çeşmüñ meger dökmek diler / **Neşter-i müjgānuña** ḳaşuñ kemānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 5). [neşter-i müjgān,]*

neşv: *Gelişme, büyüme; Şehzade Ahmed'in lalası.*

1. Sebzenüñ ṭıflına göstermek içün **neşv** gelüp / Dembedem ṣaḥn-ı gülistānda ider ders taʿlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 2). [neşv,]*

nevā: *Ezgi, ses, sada.*

1. Ḫoş rūḥa ġıdā idi ṣanem ḥüsni **nevāsı** / İllā nidelüm vardur anuñ daḫi fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [nevāsı, -sı]*
2. Düzetmiş ṭūti ḳumrı çengine çeng / **Nevāda** sāza ṭutmış ḳuşlar āheng *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 21). [nevāda, -da]*

nevā: *Ses, ahenk, nağme; Türk musikisinde uşşak dörtlüsüne rast beşlisi ilavesiyle meydana gelen bir makam.*

1. Rāstī seyr eyle ʿuşşāḳı **nevālar** gösterür / Dilleri ḥayrān ider ʿaşḳuñ ṣadāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 3). [nevālar, -lar]*
2. Ḫūb oḳur ʿaşḳuñ maḳāmātın **nevāda** rāstī / ʿAndelībe ḫoşça taʿlīm eylemiş edvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 14). [nevāda, -da]*

nevā: *Mutluluk, refah.*

1. Her bī-nevāya vaṣlı **nevāsın** ʿaṭā ider / Ben bī-nevāya ẕerrece vaṣlı ʿaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 4). [nevāsın, -sı, -n]*

nevā: *Musikimizde uşşak dörtlüsüne rast beşlisi ilavesiyle meydana gelen basit makam.*

1. Ḳāmetüm çeng eyleyüp düzdi **nevāda** rāstī / Çekdi tenüm ḳıl ḳılup ʿuşşāḳı ḫoş şehnāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 3). [nevāda, -da]*

nevāl: *Talih, kısmet; bağış, ihsan.*

1. Devletüñ devrinde bulsun her gedā ʿizzet müdām / Niʿmetüñ ḫānından alsunlar cihān ḫalḳı **nevāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [nevāl,]*

nev-bahār: *İlkbahar mevsimi, çiçeklerin yeşermeye başladığı, doğanın tazelendiği vakit.*

1. Nice kim ola şükūfeyle müzeyyen **nevbahār** / Nice kim bāġ-ı cihānda açıla her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 26). [nevbahār,]*
2. ʿĪdüñi itsün mübārek ol Kerīm-i Lā-yezāl / Geldügince **nevbahār** olduḳça bu gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 28). [nevbahār,]*
3. Geldügince ʿīd-i nevrūz olduġınca **nevbahār** / Sāye-i rifʿatde şāhā pāydār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 3). [nevbahār,]*
4. Gülsitān itmiş bu arayı ser-ā-ser **nevbahār** / Ḫāne-ber-ḫāne müzeyyen eylemiş rengīn çiçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 2). [nevbahār,]*

nev-bahār: *İlkbahar; gençlik dönemi.*

1. Bu **nevbahāra** bir gün olur kim ḫazān irer / Ġırrʾolma ḥüsne sevdügüm āḫir beḳāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [nevbahāra, -a]*
2. Ne gül ḳalur ne ḫo bülbül ne **nevbahār** u ḫazān / Cihān ile gel i Mihrī bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [nevbahār,]*

nev-bahār: *İlkbahar; gençlik, tazelik, güzellik.*

1. Cūy-ı kenāra her dem seyr eyle ol revāne / Eyyāmı **nevbahāruñ** tīz geçer olma ġāfil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 2). [nevbahāruñ, -uñ]*
2. ʿÖmrüñi ḫoş geçür ki geçer Mihrī devr-i gül / Dirsin ki ḳanı bülbüli yā **nevbahār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [nevbahār,]*
3. Bāġ-ı ḥüsnüñ gülşeni hergīz ḫazānı görmesün / Ey yüzi gül tāze vü ter **nevbahār** ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [nevbahār,]*

nev-bahār: *İlkbahar; genç, güzel kimse; Şehzade Ahmed.*

1. **Nevbahāruñ** leẕẕetin bulmaḳ dilerseñ bāġa gel / Ḳıl temāşā nergis ü nesrīn çemen ruḫsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [nevbahāruñ, -uñ]*

nev-bahār-ı ḥüsn: *Güzellik baharı; padişahın gençlik çağları.*

1. **Nevbahār-ı ḥüsnüñüñ** ter tāze olsun tā ebed / Nice kim ola çemen iḳlīmine serdār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 27). [nevbahār-ı ḥüsn,]*

nevbet-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın mızıkası, suru.*

1. Urulur tā olunca yevm-i ḳıyām / **Nevbet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 7). [nevbet-i lā ilāhe illallāh,]*

nev-cüvān it-: *Gençleştirmek, güzelliğini geri getirmek; bir kişinin hayatını daha iyi hale getirmek için ihsanda, iyilikte bulunmak.*

1. **Nev- cüvān itdi** Zelīḫā gibi Mihrī seni ʿaşḳ / Ḳılalı luṭf ile Yūsuf-naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 7). [nev-cüvān it-,]*
2. **Nev-cüvān ide** Zelīḫā gibi ey Mihrī seni / Ḳıla ger luṭf ile Yūsuf naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [nev-cüvān id-,]*

nev-rūz: *Baharın ilk günü, ilkbahar.*

1. Gerçi eyyāmında **nevrūzuñ** çemen sulṭānıdur / Līk faḫr ider kᵓ ola bezmüñde ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [nevrūzuñ, -uñ]*
2. Olsun hemīşe ʿīd ile **nevrūz** her güni / Görsin cihānda devlet ile ṣad-hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [nevrūz,]*

ney: *Kamıştan yapılmış, üzerinde delikler olan, yanık bir sese sahip musiki çalgısı.*

1. **Ney** gibi iñle derūnuñdan ḳo bülbül nālesin / Ḳumrı gibi dost dost di eyleme dürrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 6). [ney,]*
2. Giceler **ney** gibi nālān eylerem gündüz fiġān / Olmasun bencileyin ḫāli İlāhī kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 2). [ney,]*
3. Meger ki **ney** ola hem-dem fiġānuma her dem / Kᵓ olup durur yüregi pāre pāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 3). [ney,]*
4. **Ney** gibi tīgı cefāsıyla delindi cigerüm / İmdi dil sen de fiġān eyle derūndan iñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [ney,]*
5. Ḳanġı derūnı **ney** gibi nālān itmedi / Ḳanġı demāġı yaḳmadı ʿaşḳuñ ḥarāreti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 2). [ney,]*
6. Gül mevsimidür çünki bugün ṣaḥn-ı çemende / **Ney** gibi fiġān eylegil ey bülbül-i şeydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 8). [ney,]*

neyle-: *Ne yapmak, başa gelen olayın sebebinin bilinmediğini ifade eden bir söz.*

1. **Neyledüm** nitdüm günāhum bilmezem bu ben ġarīb / Gördügince yüz çevürür yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [neyledüm, -dü, -m]*

neyle-: *Ne yapmak, ... hale getirmek.*

1. Ṣaldı küffār iline āl ile yārānlarumuz / **Neyledi** bu felegi gör ki müselmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [neyledi, -di]*

neyle-: *Ne gezer, hala neden duruyor anlamında bir fiil.*

1. ʿAḳl u dil ü cānuñ baña virmişdüñ ezelde / **Neyler** daḫi sende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 13). [neyler, -r]*

neyledüm: *Ne yapmak, başa gelen olayın sebebinin bilinmediğini ifade eden bir söz.*

1. Yüz çevürür beni gördükçe raḳībe meyl ider / Sevdügümden ġayri bilmem **neyledüm** ol yāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 5). [neyledüm,]*

neylerem: *Ne yapayım, gerekmez, lazım değildir.*

1. **Neylerem** ben ʿizz ü cāhı yā cihānuñ rifʿatın / İtleriyle işiginde iʿtibārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [neylerem,]*

neylerin: *Ne yapayım, gerek yok anlamında bir söz.*

1. Leblerüñ ẕikri yiter dil ṭūtisinüñ şekkeri / **Neylerin** ḳandi dehānum ṭolı ḳandüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 4). [neylerin,]*

neylersin: *Ne yapalım, elden bir şey gelmez anlamında bir söz.*

1. Öldürdüm idi müddeʿīyi bir çalmada tīz / **Neylersin** itler ʿav ʿavı ʿaḳlum şaşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 3). [neylersin,]*

neylesün: *Ne yapsın, elinden bir şey gelmez anlamında bir söz.*

1. Çekmez idi bir nefes ḫāruñ cefāsın **neylesün** / Līki bülbül gülsitān içre gülüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [neylesün,]*

neyleyelüm: *Ne yapalım, elden bir şey gelmez anlamında çaresizlik belirten bir söz.*

1. Ḳılmaduñ bir gün ḥabībüñ zülfine hem-ser beni / **Neyleyelüm** bu cihāndur saña da ḳalmaz felek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [neyleyelüm,]*
2. Ṭopraġuñ çünki gözüñ yaş ile yoġrulmuş ezel / Biz aña **neyleyelüm** ey yazusı ḳara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [neyleyelüm,]*
3. Mihrī mihrin bularuñ göremez illā ki raḳīb / **Neyleyelüm** kişiye her işi ṭāliʿdür iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [neyleyelüm,]*
4. Yā Rab ḳıl anı taḫt-ı saʿādetde berḳarār / Bāḳī degülse **neyleyelüm** bī-ḳarār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 16). [neyleyelüm,]*
5. Bizden olduñsa raḳībüñ sözile bīzār hey / Güç ile gökçeklik olmaz **neyleyelüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 1). [neyleyelüm,]*

neyleyem: *Ne yapayım, elimden bir şey gelmez anlamında bir söz.*

1. **Neyleyem** bī-çāre göñlüm bir dem olmaz yārsuz / Epsem olmaz nitekim cehd eylerem bu ʿārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 1). [neyleyem,]*
2. Aġlamaḳdan munḳaṭıʿ olmazdı çeşmüm **neyleyem** / Ḳanlu yaşumdur raḳīb-i kelbi ḫandān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 3). [neyleyem,]*
3. Gözlerüme sensiz ey rūḥ-ı revānum bir nefes / Gülşen ise **neyleyem** külḫan görinür bāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 4). [neyleyem,]*

neyleyeyin: *Ne yapayım, elden bir şey gelmez anlamında çaresizlik belirten bir söz.*

1. Sürmedüm **neyleyeyin** ẕevḳ u ṣafāsın felegüñ / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 2). [neyleyeyin,]*

neyleyin: *Ne yapayım, elden bir şey gelmez anlamında bir söz.*

1. Dil zülfüñe aşıldı didüm didi **neyleyin** / Her bir ḳılında biñ aşılupdur anuñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [neyleyin,]*

nezāket: *İncelik, kibarlık, zariflik; sevgilinin aşığa direkt hayır demeyerek ona nezaket göstermesi.*

1. Beni uş uş ile egler raḳībi būse ile / Aña ʿināyetini gör baña **nezāketini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [nezāketini, -i, -n, -i]*

niʿam: *Nimet, yemek; ihsan, iyilik, kerem.*

1. Devleti devrinde bu ḫalḳ-ı cihān oldı feraḥ / Niʿmeti ḫānıyla ṭoldı ḳamu ʿālemde **niʿam** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [niʿam,]*

nice: *Neden, niçin, soru zarfı.*

1. **Nicʾ** aġlayasun ḫār-ı cefāsı ile ey dil / Baḳ ġoncalaruñ ḥüsnine gül gibi gül imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 3). [nicʾ,]*

nice: *Pek çok, hayli.*

1. **Nice** ʿadl ıssı şehenşāh-ı cihānsın ki gelür / Āsitānuña güneş ḫıdmete her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 2). [nice,]*
2. **Nice** feryāda vara nālelerüm āh saña / **Nice** bir ʿarż ideyüm ḥālümi her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 1). [nice,]*
3. **Nice** sengīn-dil imişsin ki eser itmedi hīç / ʿĀşıḳ-ı şūrīdeler āhı seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 6). [nice,]*
4. Hecr ile şanma seni yaḳdı vücūdum ḫūblar / Ey **nice** dil mülketinüñ ḫānumānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [nice,]*
5. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / **Nice** devrān gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [nice,]*
6. **Nice** Ḫıżr ile Sikender süre yüzin ḳapuña / Kʾ işigüñde bulınur çeşme-i ḥayvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [nice,]*
7. Dostum ḫaste-dili hecrüñ odı **nice** yaḳa / Aldı ʿaşḳuñ eline yaḳamı ḥālime baḳ a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [nice,]*
8. Dostum ḫaste-dili hecrüñ odı **nice** yaḳa / Aldı ʿaşḳuñ eline yaḳamı ḥālime baḳ a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [nice,]*
9. Ḫaddüñi görüp ḳorḫaram āh itmege cānā / Zīrā bu hevādan **nice** güller ṣolayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 3). [nice,]*
10. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / **Nice** devrān gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [nice,]*
11. Her levḥa-i berg üzre **nice** dürlü ḳalemler / Yazdı yüri ḳıl Ḳudret-i Naḳḳāşı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 3). [nice,]*
12. Gülşen-i ḥüsnüñ şehā besdür gerekmez cenneti / Gerçi kim her gūşesinde **nice** yüz biñ var gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [nice,]*
13. Nice kim ola şükūfeyle müzeyyen nevbahār / **Nice** kim bāġ-ı cihānda açıla her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 26). [nice,]*
14. Nice kim ola şükūfeyle müzeyyen nevbahār / **Nice** kim bāġ-ı cihānda açıla her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 26). [nice,]*
15. **Nice** hercāyi cefākārlara yalvaralum / Ṭutayuz bir gün ola belki vefādār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 2). [nice,]*
16. Cemʿ olup bir bezme gelmişler **nice** cānāneler / Ḥalḳa ḳurmuş murġ-ı cāna zülfi dökmüş dāneler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 9). [nice,]*

17. Cānā bu cihān içre vefādār ṣanemler / Her gūşede gerçi **nicesi** var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [nicesi, -si]*
18. Gör **nice** derde esīr olduñ i bī-çāre başum / Bulmadum ḳaldı senüñ derdüñe bir çāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [nice,]*
19. Mihrīyem ʿaşḳuñda daḫi **nice** yıl yeldür beni / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [nice,]*
20. Gülüñ bu ʿārıżı rengin görüp aldanma ey bülbül / Ki **nice** ol senüñ gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [nice,]*
21. Hevā-yı zülfüñüñ Mihrī daḫi geçmez hevāsından / Kʾ anı yel gibi yeldürdi **nice** meh sāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [nice,]*
22. Didi miskīn sen misin zülfüm giriftārı hemān / **Nice** cānlar boynı baġludur kemendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [nice,]*
23. Bir naẓarda **nice** ʿāşıḳları Ferhād eyler / Nice Şīrīn nice dilber nice mehrūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 2). [nice,]*
24. Nice saʿyümüzi yoluñda hebā eyleyesin / **Nice** bir ehle cefā cehle vefā eyleyesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 13). [nice,]*
25. Yaḳasuz seni ḳodı ṣanma güzeller Mihrī / **Nice** senüñ gibi bunda yeler oñmaz bulunur *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [nice,]*
26. **Nice** feryād idesin ʿaşḳuñ belāsından göñül / Bulmaduñ ʿālemde çün feryāduña feryād-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 4). [nice,]*
27. Çeşmüme dil uyup ruḫ-ı dildāra gitdiler / Göz göre gör beni **nice** odlare atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 1). [nice,]*
28. Her ḳaçan kim iderem ʿaşḳı hevāsında ṣadā / Āhımuñ perdelerinden **nice** şehnāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 4). [nice,]*
29. Ḳaşı bismillāh ile oḳı cemāli muṣḥafın / Küfr-i zülfinde gör anuñ **nice** īmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [nice,]*
30. Ġamzesi oḳlarına sīnem nişān olalı āh / Yār bilür yüregümde **nice** peykān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 7). [nice,]*
31. Ey dost seni yār-ı vefādār ola ṣandum / Bilmezlik ile gör ki **nice** odlara yandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 1). [nice,]*
32. Görüp ol yāri baña söylemesün diyü raḳīb / Muttaṣıl sāye gibi gör **nice** şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [nice,]*
33. **Nice** şehbāzdur gör kim beg iltür āşiyānına / Yüri bezm-i ḫarābātda iken ṭaʿn eyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [nice,]*

nice: *Nasıl, soru zarfı.*

1. Çeşmine cān virdüñ ey dil pendümi gūş itmedüñ / Gör **nice** siḥr itdi āḫir bu iki cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [nice,]*
2. **Nice** naḳş itdi gör ol naḳḳaş ṣunʿından yine / Her dıraḫt-ı ḫāmdan gösterdi bir rūy-ı nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [nice,]*
3. Yazmış cemāli levḥine reyḥān ḫaṭṭ-ı riḳāʿ / Devr-i ḳamerde gör **nice** bulmış ḳarār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 3). [nice,]*
4. Fevt olup gitmiş iken luṭfına Ḥaḳḳuñ naẓar it / Gör **nice** buldı ḥayāt uşda yine ʿaẓm-i remīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 7). [nice,]*
5. **Nice** Cemşīd-i ʿālemdür görüñ kim ʿadl-i devrinde / Ḳoyun ḳurd ile yürürler zihī ḫoş zindegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 21). [nice,]*
6. **Nice** şehzādedür gör kim anuñ ʿālī-cenābında / Melekler perdedārıdur felekler sāyebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 28). [nice,]*
7. **Nice** şerḥ eyleyeyin ġonca dehānı ḫaberin / Nāgehān nāz-ı nihāndan yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 2). [nice,]*
8. **Nice** naḳş itdi gülistāndaki her bir varaḳa / Yed-i ḳudretle bugün gör yine Naḳḳāş-ı Ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 6). [nice,]*

nice: *Hangi, soru zamiri.*

1. Mihrī **nicesi** şerḥ idesin vaṣfı beyānın / Taḳrīr idemez dil ne ḫo taḥrīr ḳalemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 5). [nicesi, -si]*

nice: *Nasıl, şaşkınlık, kabullenememe belirten soru zamiri.*

1. Çeşmüñ beni öldürdi vü sen yoḳ **nice** dirsin / Ġamzeñ ḫo şehādet ider inkār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [nice,]*

nice: *Nasıl, ne şekilde, soru zarfı; ne kadar zor, güç bir şekilde.*

1. Yidigüm derd içdigüm ġamdur enīsüm ġuṣṣa yār / Sensüzin **nice** geçer gör bu zamānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [nice,]*

nice: *İmkansızlık ifade eden, aksinin mümkün olamayacağını belirten sözde soru zarfı.*

1. Ol dilrübāya dil **nice** olmaya müşterī / Cümle cihān güzellerinüñ serveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 2). [nice,]*
2. Bu cihān bāġında Mihrī **nice** nālān olmasun / Bir senüñ gibi ḥuṣūṣā ġonca-leb gül-fem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [nice,]*
3. Āsitānuña **nice** yüz sürmesün leyl ü nehār / Ehl-i ʿaşḳuñ secde-gāhı ḳıblesi ol bābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 2). [nice,]*
4. Her bir ḫabīṣ ile ṣalınur **nice** ölmeyem / Gördükçe beni yüz çevürür merḥabāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 2). [nice,]*
5. **Nice** Ferhād olmasun ʿaşḳuñ beyābānında dil / Gice gündüz ẕikri sen şīrīn-zebāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [nice,]*
6. Ol kemān-ebrūña cānum **nice** ḳurbān itmeyem / Ġamzeñ oḳlarına çün sīnem nişāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 5). [nice,]*
7. **Nice** sevelüm anı kim seve ol ġayrıları / Maḥabbeti bizüm ile olanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 3). [nice,]*
8. Derd ile cān bülbüli billah **nice** cān virmesün / Bir ṣaçı sünbül yüzi gül berg-i ḫandān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [nice,]*
9. Bülbül **nice** feryād u fiġān eylemesün kim / Bir heftelige hem-demidür ġonca ṣafāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 3). [nice,]*
10. Dil ʿandelībi di **nice** feryād ḳılmasun / Her ḫār ile görür gözi sen gül-ʿiẕārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 3). [nice,]*
11. **Nice** ölmesün bir ādem ṣūfīnüñ ṭaʿnından āh / Kendü sevmez mi görüp bir ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [nice,]*
12. Ruḫları şevḳine bülbül **nice** nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına nāle vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [nice,]*
13. **Nice** zebūnuñ olmaya bu gerdiş-i felek / Bildi ki oldı emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 5). [nice,]*
14. ʿĀlemüñ ḫalḳı yoluñda **nice** cān virmeye kim / Ṣāniʿuñ ṣunʿı ṭapuñdur yüzüñ īmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 7). [nice,]*
15. Ol mehliḳāyı gördi **nice** ḫande olmasun / Yıllarla çekdi görmek içün intiẓār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 15). [nice,]*
16. Ḥayātum gider ey dost yüzüñ görmeyicek / Sensüzin dʾ imdi **nice** eyleye cān tende ḳarār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 6). [nice,]*
17. Ḫoş görür benden raḳībi raḥm idüp cānān aña / **Nice** ḳatlansun bu yürek nice döysün cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [nice,]*
18. Ḫoş görür benden raḳībi raḥm idüp cānān aña / Nice ḳatlansun bu yürek **nice** döysün cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [nice,]*

nice: *Ne zaman, ne vakit, zaman zarfı.*

1. Yā Rab nʾola ḥālüm benüm ol yār giderse / Ḥasretle ḳalam **niçeye** dek zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [niçeye, -y, -e]*

nice: *Nasıl, ne şekilde, beğenme, hayret ifade eden bir söz.*

1. **Nice** zülf ü nice mū ʿanber-i gīsūdur bu / Var ise sünbül ü reyḥāna viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [nice,]*
2. Nice zülf ü **nice** mū ʿanber-i gīsūdur bu / Var ise sünbül ü reyḥāna viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [nice,]*

3. Bir naẓarda nice ʿāşıḳları Ferhād eyler / **Nice** Şīrīn nice dilber nice mehrūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 2). [nice,]*
4. Bir naẓarda **nice** ʿāşıḳları Ferhād eyler / Nice Şīrīn nice dilber nice mehrūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 2). [nice,]*
5. Bir naẓarda nice ʿāşıḳları Ferhād eyler / Nice Şīrīn **nice** dilber nice mehrūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 2). [nice,]*
6. Çeşmi şalmış dili zülfi ḫamına ṭuymadı cān / Allah Allah **nice** ʿayyār u ne cādūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [nice,]*
7. Terk-i dil ü cān itmeyicek dost yolında / Ey Mihrī **nice** ṭālib-i cānānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 9). [nice,]*

nice: *Nasıl, ne şekilde, soru zarfı.*

1. Zülf-i ṭāvūsını gör gülşen-i ḥüsn içre **nice** / Cilveler ʿarż ḳılur her yaña cevlān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 14). [nice,]*
2. Bilmezem baḫt-ı siyāhumla **nice** aġlayayın / Seni ġam ḫānelerinde yine āvāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 7). [nice,]*
3. Ḳudretinden gör ki Ṣāniʿ **nice** gösterdi ʿayān / Ḫākden berg-i semen lāle şecerden ḫār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [nice,]*
4. Ruḫları şevḳine bülbül **nice** nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına nāle vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [nice,]*
5. **Nice** naḳş itdi gülistāndaki her bir varaḳa / Yed-i ḳudretle bugün gör yine Naḳḳāş-ı Ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 6). [nice,]*

nice: *Pek çok vakit.*

1. Nevbahār-ı ḥüsnüñüñ ter tāze olsun tā ebed / **Nice** kim ola çemen iḳlīmine serdār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 27). [nice,]*

nice biñ: *Binlerce, pek çok.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñsüz ey dilber gerekmez cenneti / Gerçi var her gūşesinde **nice biñ** gül ḫırmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [nice biñ,]*

nice bir: *Daha ne kadar, ne vakte kadar.*

1. Geçdi ey ḳaşı kemān ġamzeñ oḳı cāndan öte / Daḫi çeşmüñ **nice bir** sīneme müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [nice bir,]*
2. **Nice bir** nā-ḥaḳ yere ḳanlar dökersin ẓulm ile / Var ise ʿaḳlun gel eyle nefsüñe Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [nice bir,]*
3. Rūzgāruñ elemiyle **nice bir** aġlayavuz / Rūzgār ilte kenāra bulavuz hem-demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 3). [nice bir,]*
4. Nice bir bu dil çeke her bī-vefānuñ nāzını / **Nice bir** pinhān idem sīnemde dilber rāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 1). [nice bir,]*
5. **Nice bir** bu dil çeke her bī-vefānuñ nāzını / Nice bir pinhān idem sīnemde dilber rāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 1). [nice bir,]*
6. Eyü çekdük bularuñ cevr ü cefāsın be yüri / **Nice bir** yalvaralum yārına aġyārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [nice bir,]*
7. Yolına cān virmek imiş Mihrī ancaḳ çāresi / Yār içün aġyāra varup **nice bir** yalvarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 5). [nice bir,]*
8. Niçe bir ʿizzet ideyin yār içün aġyāra ben / **Niçe bir** yalvarayın bir gül içün biñ ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [niçe bir,]*
9. **Niçe bir** ʿizzet ideyin yār içün aġyāra ben / Niçe bir yalvarayın bir gül içün biñ ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [niçe bir,]*
10. Nice bir iñledesin derd ile ey yār beni / **Nice bir** öldüresin cevr ile her bār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [nice bir,]*
11. **Nice bir** iñledesin derd ile ey yār beni / Nice bir öldüresin cevr ile her bār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [nice bir,]*
12. Fürḳatüñden **nice bir** Mihrī senüñ cān çekişe / Dostum başuñ içün öldür e ḳurtar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 5). [nice bir,]*
13. Nice saʿyümüzi yoluñda hebā eyleyesin / **Nice bir** ehle cefā cehle vefā eyleyesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 13). [nice bir,]*

nice bir: *Ne vakta kadar, daha ne kadar; ne şekilde, hangi yolla.*

1. Nice feryāda vara nālelerüm āh saña / **Nice bir** ʿarż ideyüm ḥālümi her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 1). [nice bir,]*

niçün: *Neden, hangi sebepten, soru zarfı.*

1. Rīsmān zülfüñle **niçün** bağlıdur boynum didüm / Gösterüp çeşmin didi bu kāfirüñ ṭutsağıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 3). [niçün,]*
2. **Niçün** ey dost bu efġānuma güş eylemedüñ / Bülbülüñ ḫoş mı gelür yoḫsa güle zārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 2). [niçün,]*
3. Ki birḳaç beytüñ ile Mihrīyi sen / **Niçün** yād eylemezsin gāhi gāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 9). [niçün,]*
4. Teb **niçün** ṭutar seni ṭutsun raḳīb-i kāfiri / Saña ṣıḥḥatler ʿadūña renc ü ẕillet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 4). [niçün,]*
5. Çün bir nefes oldum saña ben bende ki hem-dem / ʿĀlemde **niçün** ölmek içün pes çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [niçün,]*
6. Firdevs bāġınuñ gül-i ḫandānısın çü sen / Bülbüllerüñ şehā ya **niçün** ġamda zār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 12). [niçün,]*

nidelüm: *Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.*

1. **Nidelüm** gözden ıraġ olduñ ise dost yeter / Çün ḫayālüñ dil-i virānuma mihmān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 3). [nidelüm,]*
2. Ḳomaz gülüñ **nidelüm** dāmenini elden ḫār / Gülüñ rızāsı içün bāri ḫārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 3). [nidelüm,]*
3. Unudurlarsa bizi dostlar unutsun **nidelüm** / Hele biz ṭuralum iḫlāṣ ile īmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 10). [nidelüm,]*
4. Yüzüme güldügi çün şişlere ṣancar güli ḫār / **Nidelüm** ol ḫo ḳomaz ḳandasa aġyārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [nidelüm,]*
5. Ḫoş rūḥa ġıdā idi ṣanem ḥüsni nevāsı / İllā **nidelüm** vardur anuñ daḫi fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [nidelüm,]*
6. Cām-ı laʿlüñ meyin içürdi raḳībe **nidelüm** / Bize ṣunmadı felek ḫūn-ı cigerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 5). [nidelüm,]*

nidem: *Ne yapayım, elden bir şey gelmediği durumlarda kullanılan bir söz.*

1. Eksilmedi aġyār **nidem** yār işiginden / Ol kelb-i laʿīni şu ḳadar ṭaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 4). [nidem,]*
2. Gördügine meyl ider dil ebsem olmaz **nidem** āh / Kendü kendümden gelür baña ziyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 6). [nidem,]*
3. ʿAhdine vefā ḳılmadı ol yār **nidem** āh / Ḳanlar yudayın derd ile her bār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 3). [nidem,]*

niderem: *Ne yapayım, gerekmez, istemem anlamında bir söz.*

1. Yüzüñi görmese çıḳsun **niderem** iki gözüm / Gündüzin güneşe tā kim gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [niderem,]*

nideyin: *Ne yapayım, elden bir şey gelmez anlamında çaresizlik belirten bir söz.*

1. Biñ dürlü cefāñ ile bu cān ḥulḳuma geldi / Çıḳmaz **nideyin** ben ḫo bu ʿālemden uṣandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [nideyin,]*
2. **Nideyin** baña felek ummaduġum işler ider / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 4). [nideyin,]*
3. Yāri ben hem-dem iderdüm baña illā **nideyin** / Müddeʿī girmese ger ikimüzüñ arasına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 3). [nideyin,]*

nigāh: *Bakış, nazar.*

1. Hey ġāfil olma ġamzelerinden güzellerüñ / Biñ şeyḫi yoldan eylediler bir **nigāh** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 6). [nigāh,]*

nigāhı ol-: *Bakmak, nazar etmek, dikkatini cezbetmek.*

1. Zāhidā ʿayb eyleme dil virdügüm dilberlere / Olmamaḳ bunlara **olur** mı **nigāhı** kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 4). [nigāhı ol-,]*

nigār: *Resim gibi güzel sevgili.*

1. Cām-ı laʿlinden **nigāruñ** sāḳiyā bir bāde ṣun / Meclisimüz germ olup devrānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 3). [nigāruñ, -uñ]*
2. Ten enīs olmışdur andan ayru olmaz bir nefes / Sevdügüm yārüm vefādārum **nigārumdur** nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 3). [nigārumdur, -um, -dur]*
3. ʿĀṣıḳa baş aġrıdup ʿarż itme nāṣiḥ cenneti / Leblerin ṣorduḳ **nigāruñ** āb-ı kevs̱erden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 4). [nigāruñ, -uñ]*
4. Dūlāb-veş **nigāruñ** gördükçe gülsitānda / Ḳıl eşk-i çeşmüñ ile ḫāk-i rehini pür-gil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 6). [nigāruñ, -uñ]*
5. Gül mevsiminde gülşene gel ʿayş u nūş ḳıl / Destinde deste deste ṭutar her **nigār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 4). [nigār,]*
6. **Nigār** ruḫlarını lālezāra beñzetdüm / Benefşe ṣaçlarını müşkbāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 1). [nigār,]*
7. İntiẓār ile irişdi işde ʿömrüm āḫire / Vāʿde-i vaṣlı ile daḫı **nigār** egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [nigār,]*
8. Fāriġ olup ger göñülsüz ister iseñ yāruñı / Ġāfil olma key ḥaẕer ḳıl ġayrınuñ olur **nigār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [nigār,]*
9. Raḳībā beni menʿ itme **nigāruñ** ḫāk-i pāyinden / Eger menʿ ider iseñ bil ne dīnüñ var ne āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [nigāruñ, -uñ]*

nigārā: *Ey resim gibi güzel sevgili.*

1. **Nigārā** tā ḫalāṣ itdüñ beni girdāb-ı ḥasretden / Feraḥdan şādmān oldum belālardan emān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 4). [nigārā,]*

nigerān it-: *Bakmak, göz atmak; dikkatle ve hayranlıkla bakmak, temaşa etmek.*

1. Maḥbūb-ı cihān ger ola **itme nigerānı** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 16). [nigerān it-,]*

nigīn ol-: *Yüzük olmak; saltanata sahip olmak, hükümdar olmak.*

1. **Oldı** ʿadlüñ destine çün ḫātem-i devlet **nigīn** / Ḫoş-dem oldı ḫalḳ-ı ʿālem buldı çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [nigīn ol-,]*

nigīn-i destsāy: *Makam sahibi kişilerin onay verdikleri belgelere imza atmak amacıyla kullandıkları mühür yüzüğü.*

1. **Nigīn-i destsāyuñ** ḫāteminden / İrüşsün Mihrīye luṭfuñ berātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [nigīn-i destsāy,]*

nigīn-i ḫātem-i devlet: *Saltanatın mühür yüzüğü, hükümdarlık alameti olan yüzük.*

1. Olaldan ʿadl-i destinde **nigīn-i ḫātem-i devlet** / Cihānuñ ḫalḳınuñ kārı ser-ā-ser şādmānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 14). [nigīn-i ḫātem-i devlet,]*

nihāl-i sebze: *Çimenliğin genç fidanı; seyir yerindeki ince ve düzgün vücutlu sevgili.*

1. Gül ṭalʿatında gördi meger laʿl ġoncasın / Her bir **nihāl-i sebzede** eyler hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 7). [nihāl-i sebze,]*

nihān: *Saklı, gizli; muhafaza edilmiş, korunmuş.*

1. Yaḳup ʿaşḳuñ odın sīnemde dāʾim ṣaḳlaram cānā / Anuñçün ḫāne-i dilde yanar her dem **nihān** āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [nihān,]*
2. Didi ḳaddüm ḫayālini derūn-ı dilde muḥkem ṭut / Didüm kim bir elif gibi bu cān içre **nihāndur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 3). [nihāndur, -dur]*
3. Ġamzeñüñ peykānı sīnemde **nihāndur** dostum / Ḥālümüz ḫod gün gibi saña ʿayāndur dostum *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 11). [nihāndur, -dur]*

nihān: *Saklı, gizli, kimse tarafından bilinmeyen.*

1. Hem-demüm āhum olupdur mūnisüm gözüm yaşı / Kimse bilmez ḥālümi derdüm **nihāndur** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 2). [nihāndur, -dur]*
2. Gördüm ruḫını zülfi şebinde **nihān** yatur / Ṣandum seḥāb içinde meh-i āsumān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 1). [nihān,]*
3. Laʿlüñ nʾola ger teşnelere virse ḥayātı / Biñ dürlü **nihān** çeşme-i ḥayvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 5). [nihān,]*

niḫān ol-: *Gizlenmek, saklanmak.*

1. Ṣandum ki seḥāb içre **niḫān oldı** ḳamer / Yār ḥüsninde meger itmiş imiş zülfini tār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [niḫān ol-,]*

niḫān ol-: *Gizlenmek, saklanmak; görünmez olmak, görememek.*

1. Gün yüzüñ **oldı** gözümden ki **nihān** iki gözüm / Ḳarañu oldı baña işbu cihān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [nihān ol-,]*

nihānī: *Gizlilik, gizlenmiş, saklanmış.*

1. Ruḫuñda gülşen-i cennet muṣavver olsan ṭañ mıdur / Ḥayātuñ çeşmesidür çün lebüñ kevşer **nihānīdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 5). [nihānīdür, -dür]*

nihāyet: *Son, nihayet.*

1. Müyesser ola görem mi ḥabībimüñ bir gün / Cefāsı terki ile cevrinüñ **nihāyetini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 6). [nihāyetini, -i, -n, -i]*

niḳāb götür-: *Yüzündeki peçeyi kaldırmak, yüzünü göstermek, meydana çıkmak.*

1. ʿīd-ı vaṣlın ʿarż idüp çünkim **götürdi** şeh **niḳāb** / Nūra ġarḳ itdi cihānı ẓāhir oldı āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [niḳāb götür-,]*

Nīl ırmaġı: *Afrika kıtasının onda birini kaplayan, dünyanın en uzun nehri; çok fazla.*

1. Ḥasretinden aġlaram sen Yūsufuñ Yaʿḳūb-veş / Gözlerüm yaşı dükenmez ṣanki **Nīl ırmaġıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 4). [nīl ırmaġı,]*

nīlūfer: *Beyaz, mavi ve sarı çiçekler açan bir cins su bitkisi.*

1. Biter deryāsı içre **nīlūferler** / Ruḫ-ı zerdi virür ʿaşḳdan ḫaberler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 9). [nīlūferler, -ler]*

niʿmet: *Yiyecek, içecek vb. yaşamsal gıdalar; ihsan, lütuf.*

1. Devletüñ devrinde bulsun her gedā ʿizzet müdām / **Niʿmetüñ** ḫānından alsunlar cihān ḫalḳı nevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 21). [niʿmetüñ, -üñ]*

niʿmeti ḫānı: *İyilik, ihsan sofrası; Şehzade Ahmed'in yüce ihsanı, keremi.*

1. Devleti devrinde bu ḫalḳ-ı cihān oldı feraḥ / **Niʿmeti ḫānıyla** ṭoldı ḳamu ʿālemde niʿam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [niʿmeti ḫānı,]*

niʿmet-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın iyilikleri, ihsanları; Bütün yarattıklarına rızık veren Allah (er-Rezzak).*

1. Ṭoyurur ḫalḳı ḫān-ı raḥmetle / **Niʿmet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 15). [niʿmet-i lā ilāhe illallāh,]*

nisār it-: *Saçmak, dökmek; feda etmek.*

1. Sebzezār üstine her dem getürür bād-ı ṣabā / Ḫāk-i pāyüñe **nisār itmek** içün zer ile sīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 14). [nisār it-,]*
2. Hebā eyleme saʿyini bu ben miskīnüñ / Çoḳ zamāndur ki yoluña dil ü cān **itdi nisār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [nisār it-,]*
3. Ol kāmyāb Şāh Süleymāna ṣıdḳ ile / Kim ola k **itmeye** ʿīd dil ü cānı **nisār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [nisār it-,]*

nişān: *Hedef, nişangâh.*

1. Gözüñe ḳarşu cān u dil gidüp ḳaldı muḳābil ten / Atılsa oḳı elbette gerekdür çün **nişānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 9). [nişānıdur, -ı, -dur]*
2. Ḳaşlaruñ yasına ḳanı ki **nişān** idi sīne / Ġamzeñ oḳların atarduñ dil ü cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [nişān,]*
3. Ol kemān-ebrūña cānum nice ḳurbān itmeyem / Ġamzeñ oḳlarına çün sīnem **nişāndur** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 5). [nişāndur, -dur]*

nişān: *Hedef, nişangâh; aşığın gönlü, sine.*

1. Yeter atsun müjeñ tīrini ḳaşuñ / Oḳ **nişānına** irdi yayuñı yaṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 2). [nişānına, -ı, -n, -a]*
2. Müjeñ tīrini sīnemden dirīġ itme ki evvelden / Ḫadeng-i ġamze-i dilberler içün bir **nişāndur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 5). [nişāndur, -dur]*

nişān: *İşaret, bir kimse tarafından tanınmayı sağlayan özellik.*

1. Dost Mecnūn olalı Leylī ṣaçuñ sevdāsına / Gör ne çıḳdı ʿāleme nām u **nişānı** kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [nişānı, -ı]*

nişān: *Şan, şöhret, nam.*

1. Yüzüm üzre sürinüp ilte idüm ḫaste dili / Mihrīyā nām u **nişān** ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 6). [nişān,]*

nişān: *Belirti, alamet, iz; vefalı sevgili olduğunu gösteren bir işaret, hareket.*

1. Bilimedüm bularuñ nāmı var **nişān** ḳanda / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 8). [nişān,]*

nişān eyle-: *Hedef tahtası yapmak, nişan etmek.*

1. Sīneñi her dem aña **eyle nişān** didüm be-çeşm / Didi serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [nişān eyle-,]*
2. Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini / Sīneñi her dem aña **eyle nişān** didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [nişān eyle-,]*

nişān it-: *Hedef olarak koymak, nişan tahtası yapmak.*

1. Fettān gözüñüñ ḳaṣdı dil ü cān imiş ey dost / Tīr-i müjeñe sīne **nişān itmemek** olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [nişān it-,]*
2. Ḳaşları yāsına ḳurbān olayın ġamzesine / **İtdügüm** cānı **nişān** ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 4). [nişān it-,]*
3. Ṣandūḳını dāyim sineñüñ imdi **nişān it** / Beste aña cān it *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 7). [nişān it-,]*
4. Ḳaşıyla ġamzesi ṣanemüñ el bir itdiler / Ṣandūḳ-ı sīnem aña **nişān idüp** atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 1). [nişān id-,]*

nişān ḳıl-: *Hedef tahtası yapmak, nişan olarak koymak.*

1. Ġamzeñüñ tīrine Mihrī sīnesin **ḳıldı nişān** / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı ḳurbān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 5). [nişān ḳıl-,]*

nişān ol-: *Ok nevinden öldürücü silahların atıldığı hedef olmak.*

1. Ġamzesi oḳlarına sīnem **nişān olalı** āh / Yār bilür yüregümde nice peykān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 7). [nişān ol-,]*

nişāncı: *Attığı nesnelerle hedefi tutturmada başarılı olan kimse; sevgiliyi kendine aşık etmede başarılı kimse.*

1. Ne ḥüsnüm āfitāb u ne ḫod māh gencidür / Ne ḳaşlarum kemān u ne zülfüm **nişāncıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [nişāncıdur, -dur]*

nişānın at-: *Hedefe koyulan bir şeye nişan alarak atış yapmak; aşığın gönlünü, kalbini hedef yapıp onu gönlünden vurmak, aşık etmek için bakış atmak.*

1. Gitdükçe her dem ol ṣanem sīnem **nişānın atmaġa** / Yüzüm sürerem izine tā oḳı meydānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 5). [nişānın at-,]*

niteki: *Her nasıl, nasıl ki, gibi.*

1. Ḥüsnüñ güni münevver ola ḥaşre dek şehā / **Niteki** āsumān u zemīn ber-ḳarār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 14). [niteki,]*
2. Bād-ı ḫazān irişmeye ʿömrüñ bahārına / Rūy-ı cihān **niteki** ḫazān u bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 15). [niteki,]*
3. Sen Müşterī-cenāba şehā gelmesün zevāl / **Niteki** āfitāb semāda süvārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 16). [niteki,]*

nitekim: *Sonuçta, buna bağlı olarak.*

1. Müstedām ol sāye-i rifʿatde şāhā ḥaşre dek / **Nitekim** dillerde şerḥ olına destān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [nitekim,]*

nitekim: *Gerçekten, hakikaten.*

1. Gülşenüñ her ṭarafı serv-i sehī oldı yine / Virdi ḫoş ẕevḳ u ṣafā cān u cihāna **nitekim** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [nitekim,]*

nitekim: *Her nasıl, nasıl ki, gibi.*

1. Ṣaḳlasun emn ü emānında seni dā'im Aḥad / Cān içinde **nitekim** ola elif ḥarfi ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 20). [nitekim,]*
2. Şöyle ditrer cān u dil her laḥẓa cānān üstine / **Nitekim** pervāne ditrer şemʿ-i tābān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 1). [nitekim,]*

nitekim: *Benzer şekilde, bunun gibi.*

1. Şöyle kim dil ḫānesinde mihr-i cānān gizlüdür / **Nitekim** cānda elif ten içre hem cān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 1). [nitekim,]*

nitekim: *Oysaki, halbuki, gerçekten.*

1. Yapışup dāmen-i aġyāra müdārā iderüz / **Nitekim** yalvaruruz bir çöpe geçmez sözümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 4). [nitekim,]*

nitekim: *Ancak, oysaki.*

1. Neyleyem bī-çāre göñlüm bir dem olmaz yārsuz / Epsem olmaz **nitekim** cehd eylerem bu ʿārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 1). [nitekim,]*
2. **Nitekim** yāruñ yolında cān virüp itdüm heves / Vuṣlatına bulmadum ʿālemde bir gün dest-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 1). [nitekim,]*
3. **Nitekim** cehd eylerem meyl itmeyem mehrūlara / Çıḳarur yoldan beni bir zülfi ḳara yüzi aġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 2). [nitekim,]*

nitekim: *Sanki, adeta.*

1. Ḫaṭṭuñ ḫadüñ yüzini ṭutdı **nitekim** ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [nitekim,]*
2. Ḫadüñ yüzini ḫaṭṭuñ ṭutdı **nitekim** ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 5, Beyit 1). [nitekim,]*

niye: *Niçin, neden, soru zarfı.*

1. Beni aġlar görüp ey dost **niye** gülmeyesin / Ne bilür aġlayanuñ ḥālini ḫandān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 5). [niye,]*

niẓām-ı ʿālem: *Alemin düzeni.*

1. Ol şehüñ şol resmedür ʿadli cihān rūyında kim / Kim **niẓām-ı ʿālem** olur aña her dem intisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [niẓām-ı ʿālem,]*

nizār: *Zayıf, aciz, düşkün.*

1. Yeter cevr ü cefāñ ile beni şām u seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet zār u **nizār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [nizār,]*

noḳṣān: *Eksik, yetersiz.*

1. Gerçi **noḳṣān** ġazelsin leb-i yāri añıcaḳ / Ṭūṭiyi māt ider ey Mihrī şirīn-güftāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 7). [noḳṣān,]*

noḳṣān: *Eksiklik; kusur, kabahat, günah.*

1. Lā dimezem **noḳṣānuma** / ʿAfvuñı eyle şefīʿ ʿişyānuma *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 28). [noḳṣānuma, -um, -a]*

noḳṣān-şekil eyle-: *Küçülmek, hilal şeklini almak.*

1. Yüzüñe ḳarşu muḳābil olamaz bedr-i ḳamer / Gördi burtardı yüzin eyledi noḳṣān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 20). [noḳṣān-şekil eyle-,]*

noḳṭa: *Ağzın birleştiği alan; sevgilinin nokta gibi küçük ağzı.*

1. ʿAceb mi laʿl-i nābuñdan senüñ yāḳūt reng alsa / Dehānuñ **noḳṭasından** dür bulupdur çün müdevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [noḳṭasından, -sı, -n, -dan]*

noḳṭa-i ḥüsn: *Güzellik noktası; yapılabilecek en güzel şey, en güzel olan sevgili.*

1. Görseler bu **noḳṭa-i ḥüsnüñ** Kirāmen-kātibīn / Diyeler kim Allah Allah böyle inşā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 3). [noḳṭa-i ḥüsn,]*

n'ola: *Ne olur, istirham etmek için kullanılan bir söz.*

1. **N'ola** begüm keremüñden bizümle yār olsañ / Güzeller içre ne var sen bir iḫtiyār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 1). [n'ola,]*
2. Mihrī-i üftādeñe şāhā **n'ola** raḥm eyleseñ / Şāyed olaydı aña bir kerre mihmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [n'ola,]*
3. Mihrī-i üftādeñe şāhā **n'ola** raḥm eyleseñ / Şāyed olaydı aña bir kerre mihmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [n'ola,]*
4. **N'ola** ey kimyā-naẓar luṭfuñla olsañ destgīr / Pāymāl olup Amāsiyyede olmışdur türāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 26). [n'ola,]*
5. Virür her mürdeye luṭfuñ ḥayātı / **N'ola** ger zinde ḳılsañ ben memātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [n'ola,]*
6. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan **n'ola** virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [n'ola,]*
7. **N'ola** ḫalḳ-ı cihān sürse yüzini kūy-ı rāhına / Bulara farż vācibdür ki zīrā kehkeşānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 22). [n'ola,]*

n'ola: *Ne olur, istirham etmek için kullanılan bir söz; ne çıkar, ne zararı olur.*

1. ʿĪd-i vaṣl irse ḳaçan her kişi ḳurbānın sürür / Boynuma ṭaḳsañ **n'ola** cānā kemend-i zülfüñi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 2). [n'ola,]*
2. ʿAdlüñ ābı **n'ola** dil-teşnelere virse ḥayāt / Ki virür mürdeye ʿīsā-nefesüñ cān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 4). [n'ola,]*
3. **N'ola** dilber luṭf idüp yād itse ben bī-çāresin / Görse tīr-i ġamzesinden dilde yüz yüz yāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 1). [n'ola,]*
4. Laʿlüñ **n'ola** ger teşnelere virse ḥayātı / Biñ dürlü nihān çeşme-i ḥayvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 5). [n'ola,]*
5. Gelse ol yār **n'ola** külbe-i aḥzānımuza / Yüzüm üstine ḳadem başmaġa bu gölgelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 2). [n'ola,]*
6. **N'ola** ol rūḥ-ı revānum ḳosa iḥsānlar idüp / Ḫāk-i pāyine yüzüm sürmege bir kerrelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 3). [n'ola,]*
7. Ġamuñla ḫāne-i dil her cihetden oldı ḫarāb / Keremler eyleseñ itseñ **n'ola** ʿimāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 3). [n'ola,]*
8. Ebr-i luṭfı tāze ter ḳılsa **n'ola** cān gülşenin / Mihr ü mehdür külegi çarḫ aña olmışdur dolāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 8). [n'ola,]*
9. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan **n'ola** virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [n'ola,]*

n'ola: *Ne çıkar, ne fayda sağlar, engel olunamaz anlamında bir söz.*

1. Sehm-i belāña sīnemi ḳılsam siper **n'ola** / Rūz-ı ezelde yazdı çü Ḥaḳ ḳaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 2). [n'ola,]*

n'ola: *Ne fark eder, neyi değiştirir anlamında bir söz.*

1. Çekse zülfini ṣanem ruḫları üstine **n'ola** / Yaraşur Kaʿbenüñ örtüsi ki ola ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 3). [n'ola,]*
2. **N'ola** çekdiyse gözüm yaşları deryāya beni / Ġarḳa virmişdi gözüm zevraḳın evvel nemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 2). [n'ola,]*
3. Bir kerre mübtelālaruma raḥm idem diseñ / Dünyāda sevdügüm **n'ola** yalan dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 5). [n'ola,]*

n'ola: *Nasıl olur, içine düşeceği durumun vaziyeti üzerine şüphe, tereddüt, üzüntü belirtirken kullanılan bir söz.*

1. Yā Rab **n'ola** ḥālüm benüm ol yār giderse / Ḥasretle ḳalam niçeye dek zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [n'ola,]*

n'ola: *Ne olur, şaşılır mı, şaşırılmaması gereken bir durumdan bahsedilirken kullanılan bir söz.*

1. Eyler ise **n’ola** cān naḳdini yoluña īs̱ār / Buldı çün vaṣluñ gibi sermāye ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [n’ola,]*
2. Eyler ise **n’ola** cān naḳdini yoluña īs̱ār / Buldı çün vaṣluñ gibi sermāye ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [n’ola,]*
3. Benefşe zülf ü ḫaṭṭuñdan ururse dem **n’ola** her dem / Ki viren ʿāleme ḫoş-bū anuñ ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [n’ola,]*
4. Anuñ luṭfı ḫazāyīninden umsa **n’ola** her ḫusrev / Bilürler āsitānını ki genc-i şāyegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 20). [n’ola,]*
5. Sevdā belürüp başda **n’ola** dilde delürse / Bes vaḳt-i bahār irdi vü enhār bulandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 2). [n’ola,]*

n’ola: *Ne olur, ne zararı çıkar, zararı yok manasında bir söz.*

1. Zülf-i müşgīnüñ **n’ola** boynuma ṣaldıysa kemend / Dostum lāzım durur dīvāneye elbette bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 1). [n’ola,]*
2. **N’ola** meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ cān oynasa Mihrī / Ki tīġ oldı aña ġamzeñ ider zülfüñ de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [n’ola,]*

n’ola: *Ne yapayım, elden bir şey gelmez, çaresizlik belirten bir söz.*

1. Ḫayāli ḫaddüñüñ iki gözümden olmasa ḫālī / Bitüpdür ābı içinde **n’ola** serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 7). [n’ola,]*

n’olur: *Nasıl olur, ümitsiz, sıkıntılı bir durumun oluşabileceğini belirten bir söz.*

1. Cānı vir cānān yolında yāri kes aġyārdan / Yoḫsa ey Mihrī **n’olur** ʿālemde varumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [n’olur,]*

nūr: *Işık, ziya, aydınlık, nur.*

1. Gözüme **nūr** irişsün yine göñlüme sürūr / Göreyüm gün yüzüñi bir dem amān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [nūr,]*
2. Ẓāhir olaldan cihāna gül cemāli enveri / **Nūra** ġarḳ oldı bu ʿālem itdi ẓulmet irtiḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 2). [nūra, -a]*
3. Hidāyet **nūrı** keşf olsa bedīʿ olmaya ḥüsnüñden / Muṭavvel zülfüñüñ zīrā maʿānīsi beyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 2). [nūrı, -ı]*
4. Gördi cemāli Kaʿbesinüñ **nūrını** ʿayān / Maḳṣūda irdi itdi ṣaġīr u kibār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 10). [nūrını, -ı, -n, -ı]*
5. Ruḫlaruñuñ pertevin setr itmesün kāfir ḫaṭuñ / Hey begüm göster cemālüñ **nūrın** īmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [nūrın, -ı, -n]*
6. **Nūr** aḳar gördüm cemālinden egerçi ẓāhirā / Kendüsi beñzer müselmāna libāsı kāfirī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 3). [nūr,]*
7. ʿīd-ı vaṣlın ʿarż idüp çünkim götürdi şeh niḳāb / **Nūra** ġarḳ itdi cihānı ẓāhir oldı āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [nūra, -a]*

nūr: *Işık, aydınlık; huzur, refah.*

1. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı **nūra** ġarḳ oldı cihān / Ẓulmeti ḳaṭʿ eyledi vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [nūra, -a]*

nūr: *Işık, ziya; refah, huzur; iyilik, ihsan.*

1. **Nūr** ile şehr-i Amāsiyyeyi maʿmūr idesin / Yapısar ʿadlüñ ile her dil-i vīrānı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 6). [nūr,]*

nūr: *Allah'ın tecellisi, nuru; parlaklık, nur, ışıltı.*

1. Kaʿbe yüzinde **nūrı** görüp didi Aḥmede / Müzdüñe virelüm ṣalavātı Muḥammede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 1). [nūrı, -ı]*

nūr: *Işık, ziya, aydınlık; Şehzade Ahmed'in nurlu yüzü.*

1. Çü şāhuñ beytini maʿmūr gördüm / İçinde berḳ urur ol **nūr** gördüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 13). [nūr,]*

nūr vir-: *Işık vermek, aydınlatmak.*

1. **Nūr virmezdi** cihān rūyına ḳandīl-i semā / Gün cemāli enverinden olmasa ger ittiṣāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 6). [nūr vir-,]*
2. Ḳaşları ḳavs-i felekdür ṣūreti bedr-i ḳamer / Gün cemālidür cihān rūyına **viren nūr** u fer *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 7). [nūr vir-,]*

nūr vir-: *Aydınlatmak; hükmetmek, hüküm sürmek.*

1. **Nūr virmezdi** bu āfāḳ içre hergiz māh anuñ / Gün cemāli enverinden itmese ger iktisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 2). [nūr vir-,]*

nūrān ol-: *Aydınlanmak, nurlanmak; huzura ermek.*

1. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı nūra ġarḳ oldı cihān / Ẓulmeti ḳaṭʿ eyledi vü **oldı nūrān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [nūrān ol-,]*

nūr-ı aḥmed-i muḫtār: *Seçkin, seçilmiş Ahmed'in nuru, Hz. Muhammed'in nuru.*

1. Gül yüzüñ bāġ-ı cihāna ʿarż olaldan ḫusrevā / Ẓāhir oldı ṣanki **nūr-ı Aḥmed-i Muḫtār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 18). [nūr-ı aḥmed-i muḫtār,]*

nuṣret vir-: *Zafer vermek, başarı elde etmesini sağlamak.*

1. Ḫıżır hemrāhuñ olsun her nefesde / Ḫudānuñ ʿavni **virsün** saña **nuṣret** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [nuṣret vir-,]*

nuṣret-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın yardımı, üstünlüğü; La İlahe İllallah zikrinin yardımı, üstünlüğü.*

1. Ṭaġıdur leşkerini iblīsüñ / **Nuṣret-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 8). [nuṣret-i lā ilāhe illallāh,]*

nūş eyle-: *Yudumlamak, yudum yudum içmek.*

1. Gel ḳarşusına cām-ı ṣabūḥı sen **eyle nūş** / Ṣıġma deriye ġonca gibi gül açıl bu dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [nūş eyle-,]*
2. Ġonca laʿli yādına **nūş eylesün** gülgūn mey / Lāle ḫaddi şevḳine sermest olup ṣunsun ayaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 3). [nūş eyle-,]*

nūş eyle-: *Yudumlamak, içmek; nasip olmak, nasibine düşmek.*

1. **Nūş eylemişüz** rūz-ı ezel cāmını ʿaşḳuñ / Tā ḥaşre dek ol şevḳ ile mestānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 2). [nūş eyle-,]*

nūş eyle-: *Yudumlamak, içmek; yaşamak, tecrübe etmek.*

1. Curʿa-i ʿaşḳ-ı mecāzī **nūş eyle** ṣıdḳ ile / Tā ḥaḳīḳatden yaña yol bulasın mirāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 2). [nūş eyle-,]*
2. Bular ḫoş ʿaşḳ ayaġın **eylemiş nūş** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 30). [nūş eyle-,]*

nūş it-: *İçmek, yudumlamak.*

1. ʿAşḳuñ meyini **nūş ideli** Mihrī dostum / Gitdi başına gelmedi ʿaḳlı bi-cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 5). [nūş id-,]*
2. Devlet anuñ ki bu dem rūy-ı nigāra ḳarşu / **Nūş ide** sāġar-ı mül mehtāb ola meşaʿil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [nūş id-,]*

3. Laʿl-i lebinüñ yādına bir mehrūnuñ / Ḫoş olur **nūş ide** mül çün irişe vaḳt-i bahār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 23). [nūş id-,]*

nūş it-: *İçmek, yudumlamak; çekmek, yaşamak, katlanmak.*

1. Mey-gün lebüñ ḫayāli ile rūz u şeb müdām / Baġrum ḳanını **nūş iderem** aşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [nūş id-,]*

nūş it-: *İçmek, yudumlamak; aşkı tatmak, aşık olmak, gönül vermek.*

1. Devr ider cām-ı şarābı sāḳi-i mehpāreler / **Nūş ider** ʿaşḳı meyinden ʿāşıḳ-ı bīçāreler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 11). [nūş id-,]*

nūş itdür-: *Yudumlatmak, içirmek; bir şeyin tadını almasına yardımcı olmak.*

1. Dehr elinden bir şafā cāmını **nūş itdürmedüñ** / Ṣunduġuñ her dem felek Mihrīye biñ ṭās ağıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [nūş itdür-,]*

nūş ḳıl-: *Yudumlamak, içmek; sıkıntı çekmek, eziyet görmek.*

1. **Nūş ḳıl** dil sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm / Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [nūş ḳıl-,]*
2. Didi laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar / **Nūş ḳıl** dil sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [nūş ḳıl-,]*

nüh-felek: *Dokuz felek, göğün dokuz katı.*

1. Züḥal çün pāsbān oldı irişmez pāy-ı ḳadrüñe / Egerçi **nüh-felek** her demde anuñ nerdübānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 8). [nüh-felek,]*

nükte: *İnce anlamlı söz, iğneleme, dokundurma.*

1. Müddeʿī **nükteleriyle** ṣanemüñ ġuṣṣaları / Mihrīyi öldüre bir gün seni ḳurtara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 8). [nükteleriyle, -leri, -y, -le]*

O

o: *O, işaret zamiri.*

1. Taḥṣīl **odur** ki ʿāşıḳ maʿşūḳa ola vāṣıl / Ḥāṣıl budur cihānda taḥṣīlden ne ḥāṣıl *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [odur, -dur]*
2. Dānā **odur** ki ḫūblara zāhid göñül vire / Nādān odur ki sevmedi maḥbūbı dünyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [odur, -dur]*
3. Rūzgāruñ biz umarduḳ ki vefāsın görevüz / Varduġınca **o** bizüm diş biledi ḳanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 2). [o,]*
4. Dānā odur ki ḫūblara zāhid göñül vire / Nādān **odur** ki sevmedi maḥbūbı dünyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [odur, -dur]*
5. Gice gündüz başını serv ṣalar gülşende / Meger olmış **o** daḫi ol ḳad-i raʿnā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 4). [o,]*
6. Cihānı yoġ iken **o** var eyledi / Birligine müʾmin iḳrār eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 5). [o,]*

o: *O, işaret sıfatı.*

1. Bize meyl eyler idi geh geh **o** çeşmi ḳaralar / Menʿ iderler oları bir iki yüzi ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 1). [o,]*
2. Çeşmi baña vaṣlını ḥarām eyledi yārüñ / Ben ḳanı ḥelāl itdüm **o** ḫūnhāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 3). [o,]*
3. Çemende ḳāmetini gördüm **o** gül-endāmuñ / Gözini nergis ü boyın çenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 3). [o,]*
4. Terk-i dil ü cān eyledüm ey dost rehüñde / Geh geh kerem it baş ḳademüñ **o** yola ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 2). [o,]*
5. Yel gibi yıllar ile hevāsında yelmişem / Oldum esīr āḫir **o** zülf-i mücaʿada *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 2). [o,]*
6. Temāşā ideli çeşmüm **o** ḫadd u ḥāli bir laḥẓa / Ḫayāli dīde vü dilden degüldür ḥālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [o,]*
7. Dehānuñ cānım u zülfüñ benim ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem āh görmezsem **o** mīm ü dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [o,]*
8. İçelüm laʿli şarābından **o** gül-çihrelerüñ / Müddeʿīnüñ yüregin ṭolduralum ḳanlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 3). [o,]*
9. Müddeʿi gerçi bizüm aramuza girdi velī / Yine beñzer kʾ **o** laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [o,]*
10. Müddeʿi gerçi bizüm aramuza girdi velī / Yine beñzer kʾ **o** laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [o,]*
11. Dil ü cān aldı bilmem daḫi ne ister / **O** şāhum ben gedādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [o,]*
12. Ḳanı ol ʿayş u ʿişret ḳanı ol çeng u rebāb / Āh her demde selām olsun **o** devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [o,]*
13. Terk eyle seni terk ideni sen daḫi Mihrī / Aġyāra ḳoyup seni **o** bī-ʿar giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [o,]*
14. İtmedi vaṣlı metāʿına **o** cān yārlıġı / Dil virüp eylemişüz gerçi ḫarīdārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 1). [o,]*
15. Gerçi çoḳ **o** ṣanemüñ ʿaşḳınuñ āşüfteleri / Olmaya bencileyin bir daḫi rüsvā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 3). [o,]*
16. Küfr-i zülfine esīr oldum **o** kāfir beçenüñ / Beni ḳurtarmaġa yoḳ mı ki bir īmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [o,]*
17. Cān levḥasında yazdum **o** ḫaṭṭuñ ḫayālini / Tā ḥaşr olınca ṣaḳlaya ol yādigār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 11). [o,]*
18. Olsun İlāhi sāye-i devletde müstedām / İtsün müdām **o** sāye-i Perverdigār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 18). [o,]*
19. Umaram luṭf-ı mihrinden **o** sulṭān / Dirīġ itmeye bu ẕerreden iḥsān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [o,]*
20. Yād eyleme ʿaşḳumda daḫi sen **o** zamānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 20). [o,]*

o: *Üçüncü tekil şahıs zamiri; Necātī.*

1. Mihrī Necātī şiʿrine dirsin naẓīre līk / Sen bir gedā vü müflis **o** bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [o,]*

o: *Üçüncü tekil şahıs zamiri.*

1. Ġam ḫānelerinde yine ben aġlayu ḳaldum / Raḥm itmedi dil-ḫastesine **o** güle gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 2). [o,]*

ocaġuña şu ḳoy-: *Yok etmek, hayatına son vermek; hayatını mahvetmek, acı ve hüzün vermek.*

1. Gel aḳıtma gözlerümüñ ḳanlu yaşın sevdügüm / **Ocaġuña şu ḳoyar** ḫayr itmez āḫir bu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 2). [ocaġuña şu ḳoy-,]*

od: *Ateş, nar; iç yangını.*

1. Yaḳup ʿaşḳuñ **odın** sīnemde dāʾim ṣaḳlaram cānā / Anuñçün ḫāne-i dilde yanar her dem nihān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [odın, -ı, -n]*

od: *Ateş, nar; şiddet.*

1. Nice bir hecrüñle idem āhı çoḳlar sevdügüm / Āhum **odı** yaḳdı mihr ü māhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 1). [odı, -ı]*

odlara at-: *Ateşe atmak, bile bile tehlikeli bir işe girişmek; aşık olmak, gönül vermek.*

1. Gördi bir māhliḳāyı yine sevdi gözümüz / Göz ucından göze göz **odlara atduḳ** özümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 1). [odlara at-,]*

odlara at-: *Yakmak, tutuşturmak; bir kimseyi tehlikeli bir durumun içine sokmak; sıkıntıya sokmak.*

1. **Atma** Ḫalīl-veş beni **odlara** raḳīb / ʿĀşıḳ bu yolda yanmaġa şanma rıżāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 7). [odlara at-,]*
2. Çeşmüme dil uyup ruḫ-ı dildāra gitdiler / Göz göre gör beni nice **odlare atdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 1). [odlare at-,]*

odlara yaḳ-: *Ateşe atmak, tutuşturmak; aşk ateşini düşürmek.*

1. Cānumı benüm sevgüsi **odlara yaḳaldan** / Āhum tütüni yerlere vü göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [odlara yaḳ-,]*

odlara yan-: *Ateşe yanmak, ızdırap çekmek, çok üzülmek, sıkıntılar yaşamak; aşk ateşiyle yanmak.*

1. Ey dost seni yār-ı vefādār ola ṣandum / Bilmezlik ile gör ki nice **odlara yandum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 1). [odlara yan-,]*

odlara yan-: *Ateşe geçmek, tutuşmak, alev almak.*

1. Ḳorḫutma beni nār-ı caḥīm ile i nāṣiḥ / Āhum şererinden **yanar odlara** cehennem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 2). [odlara yan-, -ar]*

oġlan: *Delikanlı, genç kimse.*

1. Ḳāḍī vü müftī müderris zāhid ü pīr ü cüvān / Ḳanġısı cān virmedi maḥbūb **oġlan** üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [oġlan,]*
2. Yār idinmek yoġımış bildüm ki her cilf **oġlanı** / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [oġlanı, -ı]*
3. Sen yalandan Ḫātemī ʿāşıḳ geçersin Mihrīye / Sümme vallāhi seni Mihrī sever **oġlandan** *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 7). [oġlandan, -dan]

oḫ: *Ok, yayla atılan ucu sivri çubuk.*

1. ʿAşḳuñ yolında **oḫ** gibi ṭoġrı gelen şehā / Nāmūs şīşelerini çoḳdan uşatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 3). [oḫ,]*
2. Sen ḳaşı kemān ġamzesi **oḫ** çeşmi ḥarāmī / Bir tīr ile ḳıldı dil ü cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [oḫ,]*

oḫ: *Ok, yayla atılan ucu sivri çubuk; sevgilinin kirpiği.*

1. Cānıma ġamzeñ ḫadengin geçdügin menʿ eyleme / Rāḥat olsun dostum **oḫ** ḫoşça bulmış meskeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [oḫ,]*

oḳ: *Yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk; sevgilinin kirpikleri*

1. Geçdi ey ḳaşı kemān ġamzeñ **oḳı** cāndan öte / Daḫi çeşmüñ nice bir sīneme müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [oḳı, -ı]*
2. Ġamzesi **oḳlarına** sīnem nişān olalı āh / Yār bilür yüregümde nice peykān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 7). [oḳlarına, -ları, -n, -a]*
3. Gözüñe ḳarşu cān u dil gidüp ḳaldı muḳābil ten / Atılsa **oḳı** elbette gerekdür çün nişānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 9). [oḳı, -ı]*
4. Yeter atsun müjeñ tīrini ḳaşuñ / **Oḳ** nişānına irdi yayuñı yaş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 2). [oḳ,]*
5. Kirpügi **oḳların** atmaġa göñül pūtesine / Bu gözi āhununñ ebrū-yı kemānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 4). [oḳların, -ları, -n]*
6. Ol kemān-ebrūña cānum nice ḳurbān itmeyem / Ġamzeñ **oḳlarına** çün sīnem nişāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 5). [oḳlarına, -ları, -n, -a]*
7. Ḳurdurdı hemān gözlerine ḳaşları yayın / Kirpükleri **oḳların** atup baġrumı deldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 2). [oḳların, -ları, -n]*
8. Ḳaşlaruñ yasına ḳanı ki nişān idi sīne / Ġamzeñ **oḳların** atarduñ dil ü cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [oḳların, -ları, -n]*
9. Ḳurdurdı hemān gözlerine ḳaşları yayın / Kirpükleri **oḳların** atup baġrumı deldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 2). [oḳların, -ları, -n]*
10. Dil deler ġamzeñ **oḳına** yer ola anuñ içün / Derd ile kendü özin eyledi peykān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 4). [oḳına, -ı, -n, -a]*

oḳ: *Yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk.*

1. Güneş ḥüsnüñ ḳamer alnuñ görelden oldı sergerdān / Müjeñ sehm **oḳudur** bildi ḳaşuñ çarḫuñ kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [oḳudur, -u, -dur]*
2. Gitdükçe her dem ol ṣanem sīnem nişānın atmaġa / Yüzüm sürerem izine tā **oḳı** meydānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 5). [oḳı, -ı]*

oḳ: *Yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk; delici, yaralayıcı.*

1. Ol perī-peyker melek-manẓar yüzi gül ġonca-leb / Ġamzesi **oḳ** ol ḳaşı hem yaya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [oḳ,]*

oḳı-: *Bir metinde anlatılanları kavramaya çalışmak; ilahi nurun sevgilinin yüzüne yansımasını idrak etmek, kavramak.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnini gördüñ çün **oḳı** Sūre-i Nūr / Mihrī ʿāşıḳlara ʿālemde bu fāl az açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [oḳı,]*

oḳı-: *Sesli bir biçimde söylemek.*

1. Perçemin çözse geh ʿuşşāḳa kemendler gösterür / **Oḳısa** ebyāt-ı şīrīn laʿl-i ḳandler gösterür

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 7). [oḳısa, -sa]

oḳı-: *Yazılmış bir şeyi sesli olarak söylemek; anlamaya çalışmak, faziletlerini idrak etmek.*

1. Ḳaşı bismillāh ile **oḳı** cemāli muṣḥafın / Küfr-i zülfinde gör anuñ nice īmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 3). [oḳı,]*

oḳı-: *Yüksek sesle şiir söylemek, dile getirmek.*

1. Sen de Mihrī gibi gül yüzlilerüñ şevḳi ile / **Oḳı** dīvānuñı bülbül gibi efġānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [oḳı,]*

oḳı-: *Anlamak için bakmak, nazar etmek; bahsetmek, anlatmak.*

1. Ḳo zülfi ḳışşasın **oḳı** cemāli muṣḥafını / Götürmek ister iseñ cān u dil ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [oḳı,]*

oḳımayan: *Anlamak amacıyla bir yazıya bakmayan, göz gezdirmeyen kişi.*

1. Cefālaruñ ġamıla cevrüñüñ risālesini / **Oḳımayan** ne bilür Mihrīnüñ ḥikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 9). [oḳımayan,]*

oḳu-: *Ezgiyle söylemek.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān **oḳur** / Her seḥer gül defterinden nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [oḳur, -r]*

oḳu-: *Söylemek, kıraat etmek.*

1. Cān u dilden **oḳur** ey ruḫları gül medḥ ü ṣenā / Rūz u şeb bülbül-i cān ṣubḥ u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [oḳur, -r]*
2. Āferīn diye vü taḥsīn ide Cibrīl-i Emīn / Her ḳaçan kim **oḳusam** medḥüñi Ḥassān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 32). [oḳusam, -sa, -m]*
3. Şāḫ-ı serv üzre çıḳup bülbül **oḳur** şiʿr-i laṭīf / Ḥüsnüñ ebyātın meger kim eyledi eşʿār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [oḳur, -r]*
4. Ḫūb **oḳur** ʿaşḳuñ maḳāmātın nevāda rāstī / ʿAndelībe ḫoşça taʿlīm eylemiş edvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 14). [oḳur, -r]*
5. Ḫūblaruñ vaṣfın i Mihrī şöyle taḳrīr eyle sen / Kim **oḳursa** defter ü dīvānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [oḳursa, -r, -sa]*

oḳu-: *Anlamak, kavramak; iyice bakmak, dikkat etmek.*

1. Egerçi yazamadum ḥüsnüñüñ kitābetini / Velīk çoḳ **oḳumuşam** cemālüñ āyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 1). [oḳumuşam, -muş, -am]*

ol-: *Olmak, vuku bulmak, meydana gelmek.*

1. Urulur tā **olunca** yevm-i ḳıyām / Nevbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 7). [olunca, -unca]*
2. Baña iḳbāl ü saʿādetde yeter manṣıb-ı cāh / Vaṣluñuñ şemmesi ki geh **ola** iḥsān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [ola, -a]*
3. Bād-ı ḫazān irişmeye ʿömrüñ bahārına / Rūy-ı cihān niteki ḫazān u bahār **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 15). [ola, -a]*
4. Her dem devām-ı devletine Mihrī ḳıl duʿā / Tā ḥaşr **olunca** eyleye ol tācdār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 17). [olunca, -unca]*
5. Ḫusrevā rūy-ı zemīn **olduḳça** hengām-ı çemen / Gülşeninde ʿālemüñ servi çenār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 4). [olduḳça, -duḳça]*
6. Şāh-ı ʿālīden irişürse ʿināyet naẓarı / ʿAceb **olmaz** ger olam şiʿr ile Selmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 30). [olmaz, -maz]*

7. Geldügince ʿīd-i nevrūz **olduġınca** nevbahār / Sāye-i rifʿatde şāhā pāydār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 3). [olduġınca, -duġ, -ınca]*
8. Pāre ḳılsa itlerüñ cānā raḳīb-i kāfiri / **Olmaz** idi daḫi bir vech ile ġavġālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [olmaz, -maz]*
9. Kūyuñ içre giceler tā ṣubḥ **olınca** dostum / İtlerüñle hemdem olduġum baña ʿālemde bes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [olınca, -ınca]*
10. Görüp bu ḫūb u zībāyı i Mihrī ṣaḳın aldanma / **Olur** bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [olur, -ur]*
11. Eşk-i çeşmümden **olur** cūş itdügi ırmaġlar / Dūd-ı āhumdandur ebr olduġı her dem daġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 1). [olur, -ur]*
12. Eşk-i çeşmümden olur cūş itdügi ırmaġlar / Dūd-ı āhumdandur ebr **olduġı** her dem daġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 1). [olduġı, -duġ, -ı]*
13. Ḥoḳḳa-i laʿlinden aġyāra müferriḥler virür / Ben ıraḳdan olmışamdur aña ḫayrān **olmadan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 2). [olmadan, -ma, -dan]*
14. Urulur tā **olunca** yevm-i ḳıyām / Nevbet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 7). [olunca, -unca]*
15. Sen şāh olalı ʿāleme ey ḫān-ı salṭanat / **Oldı** cihānda gün gibi aʿyān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 1). [oldı, -dı]*
16. Çün vaḳt-i bahār **oldı** vü hengām-ı çemendür / Bu demde gülistāndan ırağ olmaya aṣlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 7). [oldı, -dı]*

ol-: *Olmak eylemi, şeklini almak, haline gelmek.*

1. Yüzüñ görüp ḥasedden bedr **olmasun** ḳamer hīç / Öykünmek ile ḳaçan meh-cebīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 3). [olmasun, -ma, -sun]*
2. Her günüñ ṣad-sāl **olsun** her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [olsun, -sun]*
3. Buldı luṭfuñ şemmesinden bu cihānuñ bāġı rāġ / **Oldı** laʿlüñ çeşmesinden āb-ı ḥayvān u cülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [oldı, -dı]*
4. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī **olsa** ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [olsa, -sa]*
5. Luṭfı eserinden bugün ol Rabb-i Kerīmüñ / **Oldı** bu cihān bāġı ḳamu cennet-i meʾvā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 4). [oldı, -dı]*
6. İrdi yine ṣubḥuñ nefesinden dem-i ʿīsā / Ḳıldı ḳamu ḫoş ʿaẓm-i remīm **olmışı** iḥyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 1). [olmışı, -mış, -ı]*
7. Mihr ü meh beñzeye mi yüzüñe öykünmek ile / Ger **ola** lebleri pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 10). [ola, -a]*
8. Ravża-i kūyuñı gördükde direm ḫuld-ı naʿīm / Yaraşur ḥūr ile ġılmān **ola** derbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 22). [ola, -a]*
9. Her ki yavuz ṣanur ise saña ey şāh-ı kerem / Gözi giryān **ola** vü sīnesi biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [ola, -a]*
10. Ayaġuñ ṭopraġı **olmaḳ** şehā devlet nişānıdur / Velī ben ḫāk kimyā cevheri olmaḳ ne şānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 1). [olmaḳ, -maḳ]*
11. **Olsun** hemīşe ʿīd ile nevrūz her güni / Görsin cihānda devlet ile ṣad-hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [olsun, -sun]*
12. Āl-i ʿOsmān içre çün **olduñ** Süleymān-ı zamān / İns ü cin fermānuñ olsun baḫtiyār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 10). [olduñ, -du, -ñ]*
13. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa ṭañ mıdur / Mülket-i dilde ḫayālüñ **oldı** çün sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [oldı, -dı]*
14. Mest-i mey-i ʿaşḳ **olmış** u gözine getürmüş / Evkār ṭurur arḳası dīvāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 3). [olmış, -mış]*
15. Ol hümānuñ göreli sīmurġ ʿālī himmetin / Devlet-i ḫānında geldi **oldı** ol dem bir zübāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [oldı, -dı]*

16. Devr-i Dārā bozılup devr-i Sikender mʾañılur / Şehriyār **olalı** sen ḫusrev-i ḫāḳān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 24). [olalı, -alı]*
17. **Olaldan** ʿadl-i destinde nigīn-i ḫātem-i devlet / Cihānuñ ḫalḳınuñ kārı ser-ā-ser şādmānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 14). [olaldan, -al, -dan]*
18. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī **olsa** ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [olsa, -sa]*
19. Almaġa āsān idi cennet cemāli mīvesin / Ruḫlarında **olmasa** suʿbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [olmasa, -ma, -sa]*
20. Şāh Sulṭān Aḥmedüñ devrānıdur bezminde gör / Lāle sāḳī ġonca bāde **oldı** ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [oldı, -dı]*
21. Ben gedā ḥāline hem-derd **olmadı** illā ki bu / ʿİzz ü cāhum hemdemüm hem şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [olmadı, -ma, -dı]*
22. ʿĪdüñi mübārek ḳıla ʿömrüñi ziyāde / İḳbāl ü saʿādetde maḳāmuñ **ola** aʿlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 39). [ola, -a]*
23. Nice zebūnuñ **olmaya** bu gerdiş-i felek / Bildi ki oldı emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 5). [olmaya, -ma, -y, -a]*
24. Şāh-ı ʿālīden irişürse ʿināyet naẓarı / ʿAceb olmaz ger **olam** şiʿr ile Selmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 30). [olam, -am]*
25. Dilerem luṭf-ı şehen-şāh ile maʿẕūr ola / Mihrīnüñ **olmaduġın** Lutfīye aḳrān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 29). [olmaduġın, -ma, -duġ, -ın]*
26. Bendeñ **olsun** āsitānuñda cihān ḫusrevleri / Sen serīr-i salṭanatda tācdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 9). [olsun, -sun]*
27. Ḫaṭṭuña benefş öyküneli çeşmüñe nergis / **Oldı** bularuñ biri siyeh-rū biri aʿmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 22). [oldı, -dı]*
28. Ey ser-firāz nāz ile seyr it ki būstān / ʿAks-i ruḫuñla ṣaḥn-ı çemen lālezār **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 4). [ola, -a]*
29. Sen bī-vefāyı sevdüm ise kāfir **olmadum** / Nāz u ʿitāb ü cevr hemān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [olmadum, -ma, -du, -m]*
30. Himmeti deryāsı içre bir gemidür bu cihān / Luṭfınuñ baḥrinde anuñ **oldı** ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [oldı, -dı]*
31. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli **olalı** mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [olalı, -alı]*
32. Yolına cān virmege cānāna gelmişlerdenüz / Ṭālib-i derd **olmışuz** dermāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 1). [olmışuz, -mış, -uz]*
33. Kūyuñda senüñ dāʾimā ʿuryān **olayın** tek / Cennetde baña ḥulle vü destār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [olayın, -ayın]*
34. Ṣalaldan boynuma ḫalḳa kemend-i zülf-i müşgīnüñ / Siyeh-baḫt olmaḳ **oldı** kār u bārı cān-ı miskīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 1). [oldı, -dı]*
35. Mest-i mey-i ʿaşḳ **ol** yüri ʿālemde i Mihrī / Pes rind ü ḫarābāt olana ʿār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [ol,]*
36. Bu eşk-i seyl-i Ceyḥūnum ḳo baḥr-ı Nīl **olsun** kim / Kenārumda ḳadüñ gibi sehī serv-i revān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [olsun, -sun]*
37. Gün yüzüñ **oldı** gözümden ki nihān iki gözüm / Ḳarañu **oldı** baña işbu cihān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [oldı, -dı]*
38. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp müddeʿīyi dīdelerüm / **Oldı** ḳanlu yaş ile şād-revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 3). [oldı, -dı]*
39. Gülsitān-ı ḥüsnüñüñ her gūşesinde dostum / Bülbüli gūyā **olup** efġāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 4). [olup, -up]*
40. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / **Olur** her nār bir gülşen olur her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [olur, -ur]*
41. Firāḳuñla viṣālüñle dil-i mehcūr ey dilber / Olur her nār bir gülşen **olur** her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [olur, -ur]*
42. Maʿni dükkān içinde ṣarrāf **ol** / Sende bulsun ḳamusı gevher-i ḫāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 5). [ol,]*
43. Ḥüsn iline şāh olalıdan yaḳar dil şehrini / Böyle ẓālim **olmasun** hiç pādişāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [olmasun, -ma, -sun]*

44. Hem-demüm āhum **olupdur** mūnisüm gözüm yaşı / Kimse bilmez ḥālümi derdüm nihāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 2). [olupdur, -up, -dur]*
45. Bu dil-i şūrīdenüñ taḫtında sulṭān **olmaġa** / Bir senüñ gibi yüzi gül-berg-i ḫandān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 3). [olmaġa, -maġ, -a]*
46. **Oldı** şīrīn laʿlinüñ Ferhād-ı dil āşüftesi / Geçiser cān u cihāndan geçmeyiser āndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 2). [oldı, -dı]*
47. Kimseler bencileyin ʿaşḳa giriftār **olmasun** / Kimsenüñ bencileyin sevdügi aġyār **olmasun** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 1). [olmasun, -ma, -sun]*
48. Tācir-i ʿaşḳı **olaldan** şehr-i dilde her zamān / Ġayriler sīm ile zer ben cān virürem bāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [olaldan, -al, -dan]*
49. Giceler ney gibi nālān eylerem gündüz fiġān / **Olmasun** bencileyin ḥāli İlāhī kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 2). [olmasun, -ma, -sun]*
50. İ Mihrī sāde-rū **olsaydı** yüz yıl / Çeker idüm cefāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 6). [olsaydı, -sa, -y, -dı]*
51. Müddeʿī **olsa** cihān ḫalḳı ḳamu bize ne ġam / Ger bizümle ola bir ẕerre vefāsı yāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 5). [olsa, -sa]*
52. Nʾola meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ cān oynasa Mihrī / Ki tīġ **oldı** aña ġamzeñ ider zülfüñ de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [oldı, -dı]*
53. Devrān bahārı bir gün irer kim ḫazān **olur** / Evrāḳını ḳılar ḥaẕer it tārumār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 6). [olur, -ur]*
54. Nice Ferhād **olmasun** ʿaşḳuñ beyābānında dil / Gice gündüz ẕikri sen şīrīn-zebāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [olmasun, -ma, -sun]*
55. İtdi ḥarīm-i kūyını ʿuşşāḳ-ı dil maḳām / Bāb-ı selām **oldı** işigi muvaḥḥide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 2). [oldı, -dı]*
56. Mest-i ʿaşḳ **ol** yüri çāk eyle girībānuñı / Hem-dem **ol** ʿārif iseñ zülf-i perīşānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 2). [ol,]*
57. Gāh rüsvā vü ḫarābāt **olup** it ʿālemi geşt / Gāh ḥaşr ol gice gündüz şeh-i devrānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [olup, -up]*
58. Bülbül **olup** kārı dilde her dem efġān olmadan / Ḫūb idi vīrānelerde būm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [olup, -up]*
59. Şimdi ki ḫalḳuñ ḳatında Türklükdür iʿtibār / Keşlü tarḫanalarında sūm **olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 7). [olaydum, -a, -y, -du, -m]*
60. Bülbül olup kārı dilde her dem efġān olmadan / Ḫūb idi vīrānelerde būm **olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [olaydum, -a, -y, -du, -m]*
61. Ġamuñdan ḫaste **olup** dil ḳapuñda yaṣdanur ṭaşı / Teraḥḥum ḳıl ki ʿuşşāḳuñ ḳatı yasdıḳdadur başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [olup, -up]*
62. Mihrī **olalı** gülşen-i kūyuñda ʿandelīb / Ġamgīn dilinde nāle vü efġān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 7). [olalı, -alı]*
63. Ḳomış idüm ʿaşḳuñuñ yolına ben cān u seri / **Olmış** idüm āsitānuñ bendesinüñ çākeri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 13). [olmış, -mış]*
64. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr **olsun** anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [olsun, -sun]*
65. Yüzüñ envārı şevḳinden **olupdur** zīneti şemʿuñ / Ki her dem nārı nūr itmek olur māhiyyeti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 6). [olupdur, -up, -dur]*
66. ʿAdli mīzānına geldi keffe **oldı** mihr ü māh / Luṭfı deryāsında **oldı** baḥr-ı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [oldı, -dı]*
67. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr **olsun** anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [olsun, -sun]*
68. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr **olsun** anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [olsun, -sun]*

69. Düşmen ḳamu kişiye raḳīb **oldı** ʿāḳıbet / Gör ṭāliʿüm ki baña ḥabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [oldı, -dı]*
70. Düşmen ḳamu kişiye raḳīb oldı ʿāḳıbet / Gör ṭāliʿüm ki baña ḥabīb **oldı** ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [oldı, -dı]*
71. Dil derdine devālar umarken viren baña / Şerbet yerine zehri ṭabīb **oldı** ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 2). [oldı, -dı]*
72. Her günüñ ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim **olsun** ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [olsun, -sun]*
73. Yā Rabb ʿizz ü devlet ile Ḫān Aḥmedüñ / Bir güni bu cihānda hezārān hezār **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [ola, -a]*
74. Budur duʿāsı şām u seḥer Mihrīnüñ şehā / ʿÖmrüñ güni cihānda hezārān hezār **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 17). [ola, -a]*
75. Olma ḫāmūş yaraşmaz saña ey ġonca dehen / Ḳıl tebessüm kʾ **ola** her gūşe gülistān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 16). [ola, -a]*
76. Gerçi eyyāmında nevrūzuñ çemen sulṭānıdur / Līk faḫr ider kʾ **ola** bezmüñde ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [ola, -a]*
77. Ey şeh-i devrān cihāna şehriyār **ol** lā-cerem / Devlet ile salṭanat taḫtında var ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 1). [ol,]*
78. Ḫusrevā rūy-ı zemīn olduḳça hengām-ı çemen / Gülşeninde ʿālemüñ servi çenār **ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 4). [ol,]*
79. Eksük olma salṭanat taḫtında ey şah-ı cihān / ʿĀlem içre sāye-i Perverdigār **ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 17). [ol,]*
80. Firāḳuñ gicesinde şu ḳadar āh itdüm / Kʾ **oldı** dil āyinesi derdüm ile jeng ü ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [oldı, -dı]*
81. Bāġ-ı ḥüsnüñ gülşeni hergīz ḫazānı görmesün / Ey yüzi gül tāze vü ter nevbahār **ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [ol,]*
82. Ḫaḳḳā ḳad ü ḫaddüñüñ kim ölse hevāsında / Tābūt aña serv **olup** gülden kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [olup, -up]*
83. Ḫaḳḳā ḳad ü ḫaddüñüñ kim ölse hevāsında / Tābūt aña serv olup gülden kefen **olmışdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [olmışdur, -mış, -dur]*
84. Dili kesilmek **olmışdur** anuñçün ʿādeti şemʿuñ / Yüzüñe beñzerem dirmiş ʿacebdür ḥāleti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 7). [olmışdur, -mış, -dur]*

ol-: *Mevcut olmak, var olmak, bulunmak.*

1. Dil marīżine lebüñden eylemezseñ ger ʿilāc / Ḥikmetiyle çāre bulmaz **olsa** biñ Loḳmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 3). [olsa, -sa]*
2. Dil ʿandelībi derd ile ḳılsun ḳo nāleler / Çün ḳarşusında sencileyin gülʿiẕār **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 18). [ola, -a]*
3. **Olduḳça** ʿīd ü ṣavm u ṣalāt u berāt u ḳadr / Olsun ḳapuñda ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [olduḳça, -duḳça]*
4. Olduḳça ʿīd ü ṣavm u ṣalāt u berāt u ḳadr / **Olsun** ḳapuñda ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [olsun, -sun]*
5. ʿīdüñi itsün mübārek ol Kerīm-i Lā-yezāl / Geldügince nevbahār **olduḳça** bu gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 28). [olduḳça, -duḳça]*
6. **Olduḳça** pür kevākib ile āsumān şehā / Sen ʿālem içre devlet ile olasın ʿalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [olduḳça, -duḳça]*
7. Būy-ı zülfüñ gibi ʿanber-bār miskīn **olmaya** / Ḫadd ü ḳaddüñ gibi raʿnā serv ü nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [olmaya, -ma, -y, -a]*
8. Būy-ı zülfüñ gibi ʿanber-bār miskīn olmaya / Ḫadd ü ḳaddüñ gibi raʿnā serv ü nesrīn **olmaya** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [olmaya, -ma, -y, -a]*
9. Pister-i nesrīn gerekmez bir dem ārām itmege / Āsitānuñ gibi dil miskīne bālīn **olmaya** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 2). [olmaya, -ma, -y, -a]*
10. Gerçi ġamzeñ ḳaṣd-ı cān itmekde tīr-endāzdur / Līk çeşmüñ gibi ḳan içici bī-dīn **olmaya** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 4). [olmaya, -ma, -y, -a]*

11. **Olmadı** bir dem düşelden Mihrī ʿaşḳuñ nārına / Sīne yanup dil göyünüp dīde nemgīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 5). [olmadı, -ma, -dı]*
12. Gül beñzerem ḫadüñe deyü lāf ururdı gör / Geldi ki dest-būs ide ne vechi var **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 7). [ola, -a]*
13. Almaġa āsān idi cennet cemāli mīvesin / Ruḫlarında **olmasa** suʿbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [olmasa, -ma, -sa]*
14. Ḥoḳḳa-i yāḳūt içre billah ol dürdāneye / Kim **ola** cān virmeye ol baḥre her kān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [ola, -a]*
15. Görmedüm bir ḫūb kim yanında **olmaya** raḳīb / Bu cihān bāġında hiç gül olmaz imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [olmaya, -ma, -y, -a]*
16. Görmedüm bir ḫūb kim yanında olmaya raḳīb / Bu cihān bāġında hiç gül **olmaz** imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [olmaz, -maz]*
17. Vefā ḳılam dimiş idüñ cefālaruñ çekene / Naẓīrüñ **olmaz** idi ʿahde ber-ḳarār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 2). [olmaz, -maz]*
18. Cürmine baḳup Mihrīyi dūr itme ṭapuñdan / **Olmaz** bu cihānda çü günāh işlemez ādem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 6). [olmaz, -maz]*
19. ʿUṣṣāḳlaruñ cemʿ idicek defter-i ʿaşḳa / Evvel yazalar Mihrʾ **ola** dīvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 7). [ola, -a]*
20. Dostum cemʿ itseler ʿālemde bī-ṭāliʿleri / Bir daḫi Mihrī gibi baḫtı siyehkār **olmaya** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 5). [olmaya, -ma, -y, -a]*
21. Ḥimmet ü cūduñ ḫayālümden ne ṭañ olmasa dūr / Luṭf u iḥsānuñ umar bir ben günehkār **olmaya** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [olmaya, -ma, -y, -a]*
22. Ḳandʾ olur sünbüllerin māh üzre ṭaġıtduḳda dost / Zülfinüñ bir ḳılına yüz biñ dil-efkār **olmaya** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [olmaya, -ma, -y, -a]*
23. Oldı dil bülbüli bu gül-ruḫ-ı zībā delüsi / Biñ **ola** bencileyin ʿāşıḳ-ı şeydā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 1). [ola, -a]*
24. Gerçi çoḳ o ṣanemüñ ʿaşḳınuñ āşüfteleri / **Olmaya** bencileyin bir daḫi rüsvā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 3). [olmaya, -ma, -y, -a]*
25. Bīmār-ı ʿaşḳa düşenüñ **olur** mı ṭāḳati / Ey dil hemīşe böyledür ʿaşḳuñ ʿalāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 1). [olur, -ur]*
26. Her ki yārümden ayırur beni yā Rab dilerem / ʿÖmri az **olsun** u dünyāda dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [olsun, -sun]*
27. Anuñ kʿ ismi ʿAlīdür pür-seḫāvet / **Olur** şānında lābüd feṭḥ-i nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [olur, -ur]*
28. Ger irse mürdeye feyżüñ necātı / Remīm **olmış** iken bulur ḥayātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [olmış, -mış]*
29. Nāy gibi iñleyen her dem ḥasūd **olsun** müdām / Çeng ü ḳānūn ile her dem saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [olsun, -sun]*
30. Didi Mihrī ol güle bencileyin bülbül mʾ **olur** / Didi kim ben görürem günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [olur, -ur]*
31. Bir cihāngīr-i zamāndur ol bugün ʿālemde kim / Rüstem ü Zāl **olsa** rezmine gelüp itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [olsa, -sa]*

ol-: *Gelip çatmak, vakti gelmek.*

1. Ḥüsn sermāyesi elden gidicek bir gün **ola** / Bildüre itdügüñi sevdügüm Allāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 3). [ola, -a]*
2. **Oldı** hengām-ı bahār irdi demi gülzāruñ / İmdi dil bülbüli artur demidür gel zāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 1). [oldı, -dı]*
3. İñlerem tā ṣubḥ **olınca** nālem işitmez ḥabīb / Gerçi ʿālemler ṭolupdur āh u zārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [olınca, -ınca]*
4. Ben ḳumrı gibi dost dirüm ṣubḥ **olınca** āh / Ol ḫoş raḳīb ile ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [olınca, -ınca]*

5. Bu nevbahāra bir gün **olur** kim ḫazān irer / Ġırrʾolma ḥüsne sevdügüm āḫir beḳāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [olur, -ur]*
6. Reh-i ʿaşḳuñda neler çekdügüm ey dost benüm / Bilesin bir gün **ola** ʿaşḳa giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 3). [ola, -a]*
7. Hey felekdür bu cihān ġoncalarınuñ dem **olur** / Ṭaġıdur yapraġını yel ḳoparur ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 3). [olur, -ur]*
8. Yoġ imiş çünkim naṣībüm vaṣl-ı cānān **olmadan** / El yudum şimden girü derdüme dermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 1). [olmadan, -ma, -dan]*
9. Nice hercāyi cefākārlara yalvaralum / Ṭutayuz bir gün **ola** belki vefādār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 2). [ola, -a]*
10. Āsitānuñdan anı sürmek ile gitmedi āh / Getür e bir gün **ola** biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [ola, -a]*
11. Dil-i mecrūḥuña ġam çekme ki bir gün dem **ola** / Bulasın ġurbet elinde aña sen merhemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 7). [ola, -a]*
12. Mihrī ger ʿömr vefā eyler ise kesme ümīd / Geleler ṣaġlıġ ile bir gün **ola** yanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 9). [ola, -a]*
13. Bu cihāndur dem **ola** Mihrīye raḥm eyleye yār / Daḫi yer ḳalmaya aġyār saña dilkülige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [ola, -a]*
14. Bir gün **ola** iñen daḫi ġam çekme ḫaste dil / Dilber müyesser ola bulasın selāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 4). [ola, -a]*
15. ʿAşḳuñ yolında her ki ṣaḳındıysa ʿārını / Tā ḥaşr **olınca** isteye bulmaya yārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 1). [olınca, -ınca]*
16. Görinelden gözüme cānā cemālüñ gülşeni / Bülbül-i şūrīdedür tā ṣubḥ **olınca** dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 1). [olınca, -ınca]*
17. Ṭurduġınca bu zemīn ü asumān **olduḳça** ʿīd / Eylesün ol Ḥaḳ seni ḫalḳ-ı cihāna kāmrān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [olduḳça, -duḳça]*
18. Āsitānuñdan anı sürmek ile gitmedi āh / Getür e bir gün **ola** biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [ola, -a]*
19. Göster cihāna gülşen-i ḥüsnüñ ki ḫusrevā / Gül gibi güle ṣūret-i ʿālem bahār **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 3). [ola, -a]*

ol-: *Geçirmek, yaşamak.*

1. Ṣaḥn-ı gülşenlerde ḳurduḳça şükūfe ḫaymeler / ʿAyş u ʿişret eyleyüp ḫoş rūzgār **ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 5). [ol,]*
2. Bir dāne ile zülfi göñül murġın itdi ṣayd / Baña cihānda ʿömrüm **olınca** ġıdā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 7). [olınca, -ınca]*
3. Çoḳ mübārek demlere irmişdük ammā rāstī / **Olmaya** ol dem gibi āh ḳanı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [olmaya, -ma, -y, -a]*
4. Gerçi aylar yıllar **oldı** ben yüzüñi görmezem / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 4). [oldı, -dı]*

ol-: *Bir hali, bir vasfı kazanmak.*

1. Ġavvāṣ **olalı** ol ṣanemüñ ʿaşḳı baḥrine / Baḥr-i muḥīṭe baḳmadum ʿummāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 3). [olalı, -alı]*
2. Ben umardum ki seni yār-ı vefādār **olasın** / Ne bileydüm ki begüm böyle cefākār **olasın** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [olasın, -a, -sın]*
3. Ben umardum ki seni yār-ı vefādār **olasın** / Ne bileydüm ki begüm böyle cefākār **olasın** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [olasın, -a, -sın]*

ol-: *Bir duruma, hale sahip olmak.*

1. Dergehüñ dār-ı şifā **oldı** çü bīmārlara / Senden irdi ḳamu derd ehline dermān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 2). [oldı, -dı]*
2. **Olalı** ʿaşḳ ile şīrīn lebinüñ Ferhādı / Dil-i dīvāne vaṭan eyledi ṭaġlar etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 2). [olalı, -alı]*

3. **Olalı** şeydāsı bir ẕerre günāhum bilmezem / Her ne dirse dilberüñ emrine fermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 4). [olalı, -alı]*
4. Var mıdur ʿālemde bir dilber cefākār **olmaya** / Ḥīle-i cevr ü sitemkār ile mekkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [olmaya, -ma, -y, -a]*
5. Çünki sulṭān **oldı** dil taḫtında ʿaşḳuñ dilberā / Ser-be-ser cān mülkine ḥükmüñ revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [oldı, -dı]*
6. Olaldan ʿaşḳuñ ile cān yoldaş / Enīsüm ġam **olupdur** ġuṣṣa ḫāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 2). [olupdur, -up, -dur]*
7. Var mıdur ʿālemde bir dilber cefākār olmaya / Ḥīle-i cevr ü sitemkār ile mekkār **olmaya** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [olmaya, -ma, -y, -a]*
8. Ḳatl it nefsüñi ḫoş fārig **ol** / Kim ne dir ise disün sen ṣādıḳ ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 21). [ol,]*
9. **Oldı** ṣaḥn-ı çemenüñ gūşeleri bāġ-ı behişt / Bezm-i ḫāṣ eyleyelüm gel berü ġılmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 6). [oldı, -dı]*
10. Ḥayy ider bir demde biñ ʿaẓm-i remīm **olmışları** / Ḥaḳ bilür kim böyle enfās-ı Mesīḥā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 5). [olmışları, -mış, -ları]*
11. Devlet hümāsı **olmış** iken ismüñ ey perī / Pervāz urup neden kᵓ uçasın şimdi tüy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [olmış, -mış]*
12. Gülsitānında çün ezhār olmadum ben dostuñ / Būstānında piyāz u sūm **olaydum** kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 3). [olaydum, -a, -y, -du, -m]*
13. Gerçi bu cihānda bulınur ṭālibe maṭlūb / Sevdügᵓ **ola** bir ḫūb *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 19). [ola, -a]*
14. Maḥbūb-ı cihān ger **ola** itme nigerānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 16). [ola, -a]*
15. Devlet atına süvār **olmış** idük bir nice yār / Bizüm olmış idi başdan başa meydān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 2). [olmış, -mış]*
16. Ẕelīl ü ḫor **olur** emrin ṣıyan / ʿĀḳıbet maḥrūm olur nefse uyan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 9). [olur, -ur]*
17. Çekse zülfini ṣanem ruḫları üstine nᵓola / Yaraşur Kaʿbenüñ örtüsi ki **ola** ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 3). [ola, -a]*
18. Gülşen-i ḥüsni kenārın ṭutdı Mihrī ḫatt-ı yār / Bülbülüñ tāze gülistānında zaġ **olmaḳ** ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 5). [olmaḳ, -maḳ]*
19. Raḥm idem bir gün dimiş bī-çāre Mihrīye ḥabīb / Bu kelāmı ṣaḳlasun yā Rabbi yalan **olmadan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [olmadan, -ma, -dan]*

ol-: *Göstermek, sunmak, takdim etmek.*

1. Ḳo yüzleri aġ olmasun ol ḥīzlerüñ kim / ʿUşşāḳı ḳor iḥsānları aġyāra **olupdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 2). [olupdur, -up, -dur]*

ol-: *Eline geçmek, yar olmak, nasip olmak*

1. Fārig olup ger göñülsüz ister iseñ yāruñı / Ġāfil olma key ḫaẕer ḳıl ġayrınuñ **olur** nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [olur, -ur]*
2. Luṭf u vefāsı müddeʿīye **oldı** dāᵓimā / Cevr ü cefāsı baña naṣīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [oldı, -dı]*

ol-: *Uygun düşmek, yaraşmak.*

1. Ḥasret cigerüm derd ile ḳan itmemek **olmaz** / Miḥnet belümi devr-i kemān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 1). [olmaz, -maz]*
2. Ḥasret cigerüm derd ile ḳan itmemek olmaz / Miḥnet belümi devr-i kemān itmemek **olmaz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 1). [olmaz, -maz]*
3. Gözyaşını ḳaddüñ görip ey serv-i revānum / Yüz ṣuyıla sen serve revān itmemek **olmaz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 2). [olmaz, -maz]*

4. Fettān gözüñüñ ḳaṣdı dil ü cān imiş ey dost / Tīr-i müjeñe sīne nişān itmemek **olmaz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [olmaz, -maz]*
5. Per yaḳmada pervāne-ṣıfat şemʿ-i ruḫuñda / ʿAşḳuñ beni üstād-ı cihān itmemek **olmaz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 4). [olmaz, -maz]*
6. Gülşende görürsin güli her ḫār ile Mihrī / Tā ṣubḥa degin āh u fiġān itmemek **olmaz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [olmaz, -maz]*
7. Kūyuñda raḳībüñi aṣayduḳ boġazından / İt degmeñüz **olmaz** yazuḳ urġana tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 4). [olmaz, -maz]*
8. Cān u dilden oldı bir mehrūya Mihrī mübtelā / Cānıdur bir kimsenüñ kim adını **olmaz** dimek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 6). [olmaz, -maz]*

ol-: *Yaşamak, hayat sürmek, vakit geçirmek.*

1. Neyleyem bī-çāre göñlüm bir dem **olmaz** yārsuz / Epsem olmaz nitekim cehd eylerem bu ʿārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 1). [olmaz, -maz]*
2. Ben dilümde nāmını vird itdüm ammā dilberüm / Bir dem añmaz adum **olmaz** bir nefes aġyārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [olmaz, -maz]*

ol-: *Beraber bulunmak, hoşça vakit geçirmek, birliktelik kurmak.*

1. **Olmasun** aġyār ile yāri İlāhī kimsenüñ / Arṭmasun günden güne derd ile āhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [olmasun, -ma, -sun]*

ol-: *Mümkün bulunmak.*

1. Zāhidā ʿayb eyleme dil virdügüm dilberlere / Olmamaḳ bunlara **olur** mı nigāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 4). [olur, -ur]*

ol-: *Başına geçmek, bir konuma gelmek.*

1. Ḥüsn iline şāh **olalıdan** yaḳar dil şehrini / Böyle ẓālim olmasun hiç pādişāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [olalıdan, -alı, -dan]*
2. Ey şeh-i devrān hemīşe ḫalḳa mīr-i aʿẓam **ol** / Ḥaşre dek her dem cihān rūyında şāh-ı ʿālem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ol,]*
3. Ey şeh-i devrān hemīşe ḫalḳa mīr-i aʿẓam ol / Ḥaşre dek her dem cihān rūyında şāh-ı ʿālem **ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ol,]*

ol-: *Vazife görmek, yapmak.*

1. Devlet anuñ ki bu dem rūy-ı nigāra ḳarşu / Nūş ide sāġar-ı mül mehtāb **ola** meşaʿil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [ola, -a]*

ol-: *Kanı dökülmek, ölmek; sevgilinin kan dökücü gözlerine kendini feda etmek.*

1. Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz **ol** hemān didüm be-çeşm / Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [ol,]*
2. Didi cānān terk ḳıl yolumda cān didüm be-çeşm / Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz **ol** hemān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [ol,]*

ol-: *Süre geçmek, uzun süredir devam etmek.*

1. Degmedüm bir güle bu ṭāliʿi yoḳ başumı gör / Ṭutaram bunca zamān **oldı** ki gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [oldı, -dı]*

ol-: *Kötü bir durumun içine düşmek.*

1. Yaḳdı hecr āteşine cānumı cānān ehli / **Olmasun** bencileyin hīç müselmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 1). [olmasun, -ma, -sun]*

ol-: *Hareket etmek, uymak, itaat etmek.*

1. Devlet bulmaḳ isterseñ i ḳul / Emrile ol pādişāhuñ her dem **ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 8). [ol,]*

ol-: *Bildirme eki -dır manasında kullanılmış fiil.*

1. **Olupdur** berg-i gül üstinde ḫālüñ dāne-i fülfül / Ḳaçan bu yüz ḳarasıyla şaçuña öykünür sünbül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 14). [olupdur, -up, -dur]*
2. Yüzüñ envārı şevḳinden olupdur zīneti şemʿuñ / Ki her dem nārı nūr itmek **olur** māhiyyeti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 6). [olur, -ur]*
3. Çeşmüñi görmez meger nergis kʾ **olupdur** bī-baṣar / Ḥüsnüñe ḳılup naẓar oldı ulüʾl-ebṣār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 16). [olupdur, -up, -dur]*

ol-: *Vazife, iş görmek; -dır bildirme eki.*

1. Cān boynına zülfeynüñ ʿanber-resen **olmışdur** / ʿAşḳ ehline dergāhuñ ḥubbüʾl-vaṭan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 1). [olmışdur, -mış, -dur]*
2. Dil bülbüli feryādın artursa ʿaceb midür / Şeydā ḳılan anı sen ġonca-dehen **olmışdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 3). [olmışdur, -mış, -dur]*
3. Cān boynına zülfeynüñ ʿanber-resen olmışdur / ʿAşḳ ehline dergāhuñ ḥubbüʾl-vaṭan **olmışdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 1). [olmışdur, -mış, -dur]*

ol-: *Olmak, vuku bulmak, gerçekleşmek; -dır bildirme eki.*

1. Yoluñda senüñ cānā bilsem ne günāh itdüm / Cevrüñ baña aġyāra luṭfuñ neden **olmışdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [olmışdur, -mış, -dur]*

ol-: *Bir gruba dahil bulunmak; bir vasfa sahip bulunmak.*

1. ʿĀdeti monlalaruñ maḥbūb sevmekdür ḫaṭīb / ʿĀḳil iseñ meẕhebüñ yitirme ʿāriflerden **ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 7, Beyit 1). [ol,]*

ol-: *Dolmak, kaplanmak, kuşatılmak.*

1. Gülşenüñ her ṭarafı serv-i sehī **oldı** yine / Virdi ḫoş zevḳ u ṣafā cān u cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [oldı, -dı]*

ol: *O, işaret sıfatı.*

1. ʿAşḳ bābından benümle eyledi **ol** yār baḥs / Cān ile virdüm cevābın itmedi tekrār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 1). [ol,]*
2. Bir dem **ol** dilber cemālinden ırağ olmaḳ ne güç / Bir nefes cānānesüz ʿālemde ṣağ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 1). [ol,]*
3. Ẓulmeti bir curʿa ile ḫāne-i dilden götür / **Ol** ṣafādan külbe-i aḥzānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 4). [ol,]*
4. Öldürürem dir imiş zülfüñe çeşmüñ beni yār / Virme cellād eline aṣ beni **ol** dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [ol,]*
5. Bir nefes ḳaldı ki Mihrī vire cān fürḳat ile / Çıḳmasun ḥasret ile hey meded **ol** yāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [ol,]*
6. Āteş-i ʿaşḳa **ol** ʿāşıḳlar ki cānın yaḳdılar / Buldılar vuṣlat ebed çünkim cihānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 1). [ol,]*
7. Ol mübārek ẕātuña her demde ṣıḥḥat yaraşur / **Ol** muṭahhar cismüñe her anda rāḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [ol,]*
8. Ol mübārek ẕātuña her demde ṣıḥḥat yaraşur / **Ol** muṭahhar cismüñe her anda rāḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [ol,]*
9. Sen gül idüñ çemende ben bülbül / **Ol** zamānı añ a behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [ol,]*
10. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe aṣ ḳurtar **ol** miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [ol,]*
11. Ben vefā umduḳça **ol** bī-raḥm dilber āh kim / Cevri ḥadden aşurur nāz ile orandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [ol,]*

12. Ḥoḳḳa-i yāḳūt içre billah **ol** dürdāneye / Kim ola cān virmeye **ol** baḥre her kān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [ol,]*
13. Didi Mihrī **ol** güle bencileyin bülbül mᵓ olur / Didi kim ben görürem günde senüñ gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [ol,]*
14. Buyurmuş iken aşmaġa **ol** yār raḳībi / Aşılmadan it üzile urġan ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 5). [ol,]*
15. Eksilmedi aġyār nidem yār işiginden / **Ol** kelb-i laʿīni şu ḳadar ṭaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 4). [ol,]*
16. Dilberüñ yolına Mihrī dürişüp cehd idelüm / Ḳalsun **ol** yolda bizüm dırnaġımuzla dişümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 7). [ol,]*
17. Ṭārusı tarlası şanup ṭolandı kūyuñı raḳīb / Bir kesme urdum **ol** ṭoñuz tā gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [ol,]*
18. Cūy-ı kenāra her dem seyr eyle **ol** revāne / Eyyāmı nevbahāruñ tīz geçer olma ġāfil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 2). [ol,]*
19. Dilberā ʿahd eylemişdüm yoluña cānum virem / Dostum vallāhi **ol** iḳrārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 3). [ol,]*
20. Zāhidā döndüñ ise ger yārdan sen nār içün / Yanayın **ol** nāra ben **ol** yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [ol,]*
21. Zāhidā döndüñ ise ger yārdan sen nār içün / Yanayın **ol** nāra ben **ol** yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [ol,]*
22. Cānına ḳaṣd eylemiş ḫūn-rīz çeşmüñ Mihrīnüñ / Vireyin biñ cānsa **ol** ḫūnḫārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 5). [ol,]*
23. Umma ey dil bülbüli **ol** gülden iñen raḥm kim / Yeg anuñ ḳatında bir ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [ol,]*
24. Ol kemān-ebrūña cānum nice ḳurbān itmeyem / Ġamzeñ oḳlarına çün sīnem nişāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 5). [ol,]*
25. Var ise müşgīn ṣaçuñ būyından itmişdür güẕer / Kᵓ **ol** hevā ile ṣabā ʿanber-feşāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [ol,]*
26. Ġavvāṣ olalı **ol** ṣanemüñ ʿaşḳı baḥrine / Baḥr-i muḥīṭe baḳmadum ʿummāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 3). [ol,]*
27. Yüze yüz yāre muḳābil olmasun deñ āyine / Kendü özin gizlesün **ol** bī-ḥayā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 3). [ol,]*
28. Dostlar billāhi deñ **ol** sevdügüm dildāra kim / Mihrīye cevr idüp aġyāra vefā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 5). [ol,]*
29. Ol bī-vefāya billah eyit ey nesīm-i ṣubḥ / ʿAşḳı şehīdi derd ile öldi unutmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 3). [ol,]*
30. Öl diril **ol** yaḳasuz Nāmi eger ʿārif iseñ / Ḫūblaruñ ḳoma elden hele zinhār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [ol,]*
31. Ġoncalar bezmine **ol** zāġ raḳībi ḳomasun / Diyelüm gülşeni bülbüllere her dem ḳorusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 5). [ol,]*
32. Geldi çün ġarrā ġazeller bize **ol** cānāndan / ʿĪsi-veş irdi nefes ben mürde cisme cāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 1). [ol,]*
33. Ruḫlaruñ gülzārına irdükçe cānā bād-ı ṣubḥ / ʿĀlemi ḫoş-bū ṭutar **ol** sünbül ü reyḥāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [ol,]*
34. Çün dem-i ʿīsā gibi ʿaşḳuñ dirildürmiş öli / Gelmeyince başuma bilmedüm **ol** nesneyi ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 4). [ol,]*
35. Mihrīnüñ biñ cān ile gitdi dil-i bī-çāresi / Şām-ı zülfinde ḥabībüñ ṭutdı **ol** miskīn vaṭan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 5). [ol,]*
36. Yüz çevürür beni gördükçe raḳībe meyl ider / Sevdügümden ġayri bilmem neyledüm **ol** yāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 5). [ol,]*
37. Zülfine dilber beni ʿahd eylemiş berdār ide / Rāżıyam biñ cān ile aşılmaġa **ol** dāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 6). [ol,]*
38. Zeyn itmiş idi meclisi ḥüsn-i leṭāfeti / **Ol** ḫatt u ḥāl ü zülf-i perīşān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 5). [ol,]*
39. Yārelenmişdi ciger ġamzesi peykānlarıla / Laʿli urdı yine **ol** yāreye merhem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 2). [ol,]*
40. Ġam gicesinde geçdi günüm āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum **ol** yüzi māh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 1). [ol,]*
41. Ṣūfī ḳatuñda ḫūbları sevmek günāh ise / Sen fāriġ **ol** ḳo ben yanayın **ol** günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [ol,]*

42. Ol cefā-ḫū yārüme yā Rābb sen inṣāf vir / ʿĀṣıḳ u ṣādıḳ-ḳademler itdügi āh ʿaṣḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [ol,]*
43. Ḳanı **ol** ʿayş u ʿişret ḳanı **ol** çeng u rebāb / Āh her demde selām olsun o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [ol,]*
44. Ḳanı **ol** ʿayş u ʿişret ḳanı **ol** çeng u rebāb / Āh her demde selām olsun o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [ol,]*
45. Gelse **ol** yār nʾola külbe-i aḥzānımuza / Yüzüm üstine ḳadem başmaġa bu gölgelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 2). [ol,]*
46. Nʾola **ol** rūḥ-ı revānum ḳosa iḥsānlar idüp / Ḫāk-i pāyine yüzüm sürmege bir kerrelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 3). [ol,]*
47. Yāri yanumda görüp ḫışm ile çün baḳdı raḳîb / **Ol** çepel şeklini döndürdi hemān sirkelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [ol,]*
48. Düşdi ṣaḥrāya yeler derd ile mecnūn-ı göñül / Olalıdan berü **ol** ṣaçları leylā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 2). [ol,]*
49. Ol mehüñ Mihrī cihān ḫalḳı da dīvānesidür / Sen seni ṣanma hemān dünyede tenhā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [ol,]*
50. Zeyn itmege cān gülşenin el-minnetü lillāh / **Ol** ruḫları gül ṣaçları reyḥān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 2). [ol,]*
51. Cān rāḫtını yaġmaladı **ol** demde ḫayālüñ / Dil ḫānesine geldi çü mihmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 5). [ol,]*
52. Böyle cihāna ḫūb yaratdı Ḫudā seni / Ḫūb itdi ise dimedi **ol** pür-cefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [ol,]*
53. ʿAhd itmiş idüñ Mihrīyi öldürmege cānā / Beñzer begüm **ol** ʿahd ile peymān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 5). [ol,]*
54. Dergehinde **ol** şehüñ maʿlūm olaydum kāşkī / Ḫıdmetinde ʿāḳıbet maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 1). [ol,]*
55. Almadan bir berg-i gül ḫaddüñden irdi ḫaṭṭuñ āh / Ḫārlar **ol** gül-ʿiẕaruñ çehre yanın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [ol,]*
56. Ummasun kim ṣalına **ol** yār ile eydüñ raḳîb / Ṣalınur ḫāżırdur uş urġānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [ol,]*
57. Ṭāliʿ **ol** şāʿirlerüñ kʾ eşʿārınuñ maʿnāsı var / Sen aralıḳda i Mihrī ḳo ḳurı sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [ol,]*
58. Yā Rab **ol** serv-i revān ḳanda durur ḳanda iki / Yā Rab **ol** āfet-i cān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [ol,]*
59. Yā Rab **ol** serv-i revān ḳanda durur ḳanda iki / Yā Rab **ol** āfet-i cān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [ol,]*
60. Āfitābı götürüp gülşen-i ḥüsni getüren / Yā Rab **ol** mūy-ı miyān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 3). [ol,]*
61. Ḫār-ı ġamda dil-i giryānum ider nāleleri / ʿAceb **ol** ġonca-dehān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 5). [ol,]*
62. Ol hümānuñ göreli sīmurġ ʿālī himmetin / Devlet-i ḫānında geldi oldı **ol** dem bir ẕübāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [ol,]*
63. Ol muṭavvel luṭfınuñ olmaz maʿānīsi beyān / Arasañ cümle kitābı faṣl faṣl u bāb bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 17). [ol,]*
64. ʿİzzet ile **ol** semā olduḳça dāʾim pāydār / Devlet ile ṭur cihān ṭurduḳça ey ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [ol,]*
65. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur **ol** demde ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [ol,]*
66. ʿĪd-i aḍḥāsın mübārek ḳılsun **ol** Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i rifʿatde virsün ʿömr-i cāvīdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [ol,]*
67. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur **ol** demde ezber şübhesiz Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [ol,]*
68. Luṭfı e̲serinden bugün **ol** Rabb-i Kerīmüñ / Oldı bu cihān bāġı ḳamu cennet-i meʾvā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 4). [ol,]*
69. Her gūşede bir serv-i sehī āb-ı revāndur / Kim rūḥ-ı revāna virür **ol** cām-ı muṣaffā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 6). [ol,]*
70. Hey rāżıyuz **ol** ġamzelere ḳanımuz içsün / Rāḥatlar ola rūḥına ʿāfiyye vü ṣeḥḥā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 28). [ol,]*
71. Gördi meydān-ı saʿādetde güneş ṭop oldı / Çünki Ḫān Aḥmedüñ **ol** zülfini çevgān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 26). [ol,]*

72. Mihrī üftādeye raḥmuñla şehā eyle naẓar / Eyleye saña naẓar ḥaşre dek **ol** Ḥayy u ʿAlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [ol,]*
73. Yaʿni **ol** Sulṭān Aḥmed kim kerem kānı bugün / Salṭanat taḫtında bir şāh-ı cihāndur müsteʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [ol,]*
74. ʿAḳl-ı kül şākird-i ṭıfl-ı mektebi reʾyindedür / Kimse itmez **ol** şehüñ keyfiyyetinden ḳīl u ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 11). [ol,]*
75. Muṣḥaf-ı ḥüsninde fāla niyyet itdüm **ol** şehüñ / Evvel elifle ḥa geldi āḫirinde mīm ü dāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [ol,]*
76. ʿÖmrüñi ḳılsun cihānda devlet ile müstedām / ʿĪdüñi itsün mübārek **ol** Kerīm-i Lā-yezāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 20). [ol,]*
77. Olsa ʿaceb mi ḫalḳ ile güneş gibi ʿayān / **Ol** pādişeh ki sāye-i Perverdigārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 10). [ol,]*
78. Ḥüsni münevver itse cihānı ʿaceb midür / Burc-ı şerefde eyledi **ol** şehriyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 8). [ol,]*
79. Ol kāmyāb Şāh Süleymāna ṣıdḳ ile / Kim ola k itmeye ʿīd dil ü cānı niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [ol,]*
80. Zülfiyle ruḫları yeter **ol** ḫusrevüñ hemān / El-ḳıṣṣa ḫalḳ-ı ʿāleme leyl ü nehār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [ol,]*
81. Ol mehliḳāyı gördi nice ḫande olmasun / Yıllarla çekdi görmek içün intiẓār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 15). [ol,]*
82. Her dem devām-ı devletine Mihrī ḳıl duʿā / Tā ḥaşr olunca eyleye **ol** tācdār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 17). [ol,]*
83. ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳılsun **ol** Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i ʿizzetde dāʾim sāzkār **ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 14). [ol,]*
84. Devlet bulmaḳ isterseñ i ḳul / Emrile **ol** pādişāhuñ her dem **ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 8). [ol,]*
85. Şemʿ-i ruḫsārına **ol** mehrūlaruñ pervāneler / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 10). [ol,]*
86. Ol mehī ḳılmış iḥāṭa göz açup seyyāreler / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 12). [ol,]*
87. İçindedür anuñ **ol** şāh-ı devrān / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 12). [ol,]*
88. Çü şāhuñ beytini maʿmūr gördüm / İçinde berḳ urur **ol** nūr gördüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 13). [ol,]*
89. Kerem kānıdur **ol** şehler emīri / Ki ṭopraḳdan götürdi her faḳīri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 49). [ol,]*
90. Ḳanı **ol** dem ki bizümle dün ü gün hemdem idüñ / Dil-i mecrūḥumuzuñ yāresine merhem idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [ol,]*
91. Yanaram bezm-i şevḳüñde gözüm aġlar göñül ḫandān / Hemān **ol** şemʿa döndüm kim güler dāʾim ziyānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [ol,]*
92. Ḳıl duʿā Mihrī hemān ḳo sözi taṭvīl eyleme / **Ol** şehüñ medḥinde ʿācizdür bilürsin her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [ol,]*
93. Kimdür **ol** Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [ol,]*
94. Cān u dilden rūz-ı ʿīdinde gelüp bel baġladı / **Ol** hümāyūnuñ melekler ḫıdmetine dem-be-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [ol,]*
95. Ol şaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur / **Ol** ruḫı lāle lebi ḥamrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [ol,]*
96. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe aş ḳurtar **ol** miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [ol,]*
97. Ben vefā umduḳça **ol** bī-raḥm dilber āh kim / Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [ol,]*
98. Ol dilrübāya dil nice olmaya müşterī / Cümle cihān güzellerinüñ serveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 2). [ol,]*
99. Āsitānuña nice yüz sürmesün leyl ü nehār / Ehl-i ʿaşḳuñ secde-gāhı ḳıblesi **ol** bābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 2). [ol,]*
100. Nice naḳş itdi gör **ol** naḳḳaş ṣunʿından yine / Her dıraḫt-ı ḫāmdan gösterdi bir rūy-ı nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [ol,]*
101. Nūş eylemişüz rūz-ı ezel cāmını ʿaşḳuñ / Tā ḥaşre dek **ol** şevḳ ile mestānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 2). [ol,]*

102. ʿArż itdi gülşene görüñ **ol** güliẕār ḫaṭ / Naḳş itdi gül varaḳlarına yazdı yār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [ol,]*
103. Raḳībüñ lāf urup dirmiş anı öldürürin bir gün / Er ise gelsün **ol** nāmerd aña göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [ol,]*
104. Boynına çeşmi ʿāşıḳuñ zünnār-ı zülfin bağladı / Şimdi görüñ **ol** kāfiri ḳaṣd eyler īmānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 2). [ol,]*
105. Budur ʿaceb kim **ol** kemān-ebrūsı tīrin atmadan / Yāsına ḳırbān olmaġa cānum gider yanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [ol,]*
106. Gitdükçe her dem **ol** ṣanem sīnem nişānın atmaġa / Yüzüm sürerem izine tā oḳı meydānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 5). [ol,]*
107. İşidüp şīrīn sözin **ol** laʿl-i ḳandümden benüm / Ḥaḳ bilür kim gitdüm **ol** dem kendü kendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 1). [ol,]*
108. Şādam **ol** cānān meger efġānum işidüp dimiş / Gitmemiş ʿaşḳum daḫi bu derdmendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [ol,]*
109. Silelüm laʿl-i meyin **ol** büt-i ʿayyārelerüñ / Bu ḥasedden dili aġzında raḳībüñ ḳurusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 6). [ol,]*
110. Şādam **ol** dilber dimiş kim kimseye raḥm itmezem / Mihrī gibi bir belākeş derdmendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [ol,]*
111. Geh geh **ol** serv-i sehī seyr itdügince bāġda / Ḫāk-i pāyīne yüzüñ sür benden ey serv-i semen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 2). [ol,]*
112. Dir gören **ol** ṣanem-i lāle-ruḫı birbirine / Mihrī bī-çāreyi āşüfte ḳılan budur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 7). [ol,]*
113. Ol Süleymān-ı zamānuñ meclis-i ḫāṣında ḫoş / Zülfi ʿanber ḫūb-rūlar ḫıdmet ider nāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 4). [ol,]*
114. Gördüm **ol** ḳaṣr-ı muʿallaḳ kim yapılmış lā-naẕīr / Gökyüzinde ṣandum uçardı hümā pervāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [ol,]*
115. Sen ḳılmadıġuñ derdüme dermānı unutma / Biñ ḥasret ile virdügüm **ol** cānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 1). [ol,]*
116. Yā Rab nʾola ḥālüm benüm **ol** yār giderse / Ḥasretle ḳalam niçeye dek zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [ol,]*
117. ʿAhdine vefā ḳılmadı **ol** yār nidem āh / Ḳanlar yudayın derd ile her bār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 3). [ol,]*
118. Gice gündüz başını serv ṣalar gülşende / Meger olmış o daḫi **ol** ḳad-i raʿnā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 4). [ol,]*
119. İtleriyle hem-dem olaydum i Mihrī dāʾimā / Dergehinde **ol** şehüñ maʾlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 9). [ol,]*
120. Çoḳ mübārek demlere irmişdük ammā rāstī / Olmaya **ol** dem gibi āh ḳanı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [ol,]*
121. Şīrveş bindükçe devlet atına **ol** Müşterī / Çarḫ çeker her dem ʿinānını felek ṭutar rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 10). [ol,]*
122. Ol cihāngīr-i zamānuñ görse tīġı lemʿasın / Ḳorḳusından kendüzini bilmeye Efrāsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 11). [ol,]*
123. Ol hümānuñ göreli sīmurġ ʿālī himmetin / Devlet-i ḫānında geldi oldı ol dem bir zübāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [ol,]*
124. Ol şehüñ şol resmedür ʿadli cihān rüyında kim / Kim niẓām-ı ʿālem olur aña her dem intisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [ol,]*
125. Ter tāze vü sebz ola şehā bāġ-ı cemālüñ / ʿÖmrüñi mezīd eylesün **ol** Ḥayy ü Tüvānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 34). [ol,]*
126. Yaʿnī cihāna cān olan **ol** Ḫān Aḥmedüñ / ʿAdlini ẕikr ider melek evc-i felekde hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 10). [ol,]*
127. ʿīdüñi itsün mübārek **ol** Kerīm-i Lā-yezāl / Geldügince nevbahār oldukça bu gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 28). [ol,]*
128. Ol melek-manẓar ḳamer-çihreyle çarḫuñ çenberi / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 18). [ol,]*
129. Irmasun Ḥaḳ üstümüzden **ol** hümā-fer sāyeñi / Devlet ü rifʿatle bu ḫalḳ-ı cihāna maḥrem **ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ol,]*
130. Kimdür **ol** Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [ol,]*

131. Kimdür **ol** Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Gicesi ḳadr olsun anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [ol,]*
132. Kimdür **ol** Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Salṭanat taḫtında olsun ḥaşre dek ʿömri mezīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [ol,]*
133. Ol vücūd-ı nāzenīnüñden ırag̱ olsun elem / Düşmenüñe ḫāne-i g̱am içre miḥnet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 3). [ol,]*
134. Ḥaḳ bag̱ışlasun İlāhī seni **ol** vālīdeñe / Kim anuñ bir dānesisin saña rifʿat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 7). [ol,]*
135. Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur / **Ol** ruḫı lāle lebi ḥamrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [ol,]*
136. Ol güzeller içre bī-hemtā vü raʿnā lā-naẓīr / Nāzenīnler serveri g̱arrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [ol,]*
137. Ol şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ḥüsn içinde bī-bedel / **Ol** gözi şehlā ḳadi bālāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [ol,]*
138. Ol şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ḥüsn içinde bī-bedel / **Ol** gözi şehlā ḳadi bālāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [ol,]*
139. Ol perī-peyker melek-manẓar yüzi gül g̱onca-leb / G̱amzesi oḳ ol ḳaşı hem yaya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [ol,]*
140. Ol perī-peyker melek-manẓar yüzi gül g̱onca-leb / G̱amzesi oḳ **ol** ḳaşı hem yaya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [ol,]*
141. Ol Süleymān-ı zamānuñ müntehā cānānesi / **Ol** semen-sīmā güzel ḥavrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 5). [ol,]*
142. Ol Süleymān-ı zamānuñ müntehā cānānesi / **Ol** semen-sīmā güzel ḥavrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 5). [ol,]*
143. İmdi Mihrī bu kelāmı cān u dilden di müdām / **Ol** ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [ol,]*
144. Ol kān-ı vefā ḫoş bize gösterdi keremler / Başdı kereminden yüzüm üstine ḳademler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 1). [ol,]*
145. Gülsitānında bugün **ol** g̱oncanuñ feryād ḳıl / Yoḫsa yārın gül gider ḳalursın ey miskīn hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [ol,]*
146. Ḥoḳḳa-i yāḳūt içre billah **ol** dürdāneye / Kim ola cān virmeye **ol** baḥre her kān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 6). [ol,]*
147. Öldürmek ise ey dost raḳībi yeter ancaḳ / **Ol** kelb-i laʿīnüñ bir avuç ḳanı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [ol,]*
148. Tīr-i müjeñi cānā atsun ḳo kemān-ebrūñ / Eyler bu dil ü cānum **ol** tīr ü kemāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [ol,]*
149. İşidüp şīrīn sözin **ol** laʿl-i ḳandümden benüm / Ḥaḳ bilür kim gitdüm **ol** dem kendü kendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 1). [ol,]*
150. Zühre çengin yere çaldı çarḫ hem çār-pāresin / Her ḳaçan **ol** māhrūlar ırladı āvāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [ol,]*
151. Ol ṣanem yazduḳda ʿuşşāḳın vefā mektūbına / Ben siyehkārı daḫi merḳūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 4). [ol,]*
152. Gelmedi devrinde bir seyyārenüñ çeşmine ḫāb / Dergehinde pāsbān olalı Keyvān **ol** mehüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 6). [ol,]*
153. Kimdür **ol** ḫāḳān-ı aʿẓam yaʿni Sulṭān Bāyezīd / Ḥaşre dek bulsun cihān rūyında ʿömr-i bī-ḥisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 20). [ol,]*
154. Görüp **ol** yāri baña söylemesün diyü raḳīb / Muttaṣıl sāye gibi gör nice şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [ol,]*
155. Virse żiyā cemāli cihāna ʿaceb midür / **Ol** dilberüñ ki ḥüsni cihān enveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 3). [ol,]*
156. Ḳo yüzleri aġ olmasun **ol** ḥīzlerüñ kim / ʿUşşāḳı ḳor iḥsānları aġyāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 2). [ol,]*
157. Dil her ne deñlü çekse g̱amuñdan belā senüñ / Döndürmez **ol** yüzini eger postı ṣoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 3). [ol,]*
158. Ḥüsnüñüñ üstindeki **ol** māh ḥaḳḳıçün begüm / Cān u dilden bendeñüm ben şāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [ol,]*
159. Aġlañ gülüñ **ol** ʿāşıḳı ey ḥāl bilenler / Cānānı ḥabībi anuñ ırak ile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 4). [ol,]*

ol: *O, işaret zamiri.*

1. İşüñ altun itmek isterseñ yüzüñ zer eylegil / Ṭālib-i iksīr-i ʿaşḳ **ol** kīmyāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 5). [ol,]*
2. Mihrī-i dil-ḫastenüñ ḥālin ṣorarsa yāre diñ / Bir nefes ḳalmışdur ammā āh **ol** cānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [ol,]*
3. Şol dilrübā ki ḥüsn ilinüñ kişveri geçer / Bir şehdür **ol** ki cān u göñül leşkeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [ol,]*
4. Ben ḳumrı gibi dost dirüm ṣubḥ olınca āh / **Ol** ḫoş raḳīb ile ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [ol,]*
5. Bularuñ biri melekdür biri firişte ʿayān / Ki temāşā ider anları **ol** arada giden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [ol,]*
6. Eyledük yār ile ṣaḥrāları seyrān bu gice / Vācib **oldur** baña şükrāne virem cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [oldur, -dur]*
7. Ne günāh itdük ola çarḫ-ı sitemkāra ʿaceb / Ki bizi dūr ider **ol** dāʾima cānānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 6). [ol,]*
8. ʿĀrif **oldur** nāzenīnler der-peyince seyr idüp / Her kenāra eyleye seyrānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 3). [oldur, -dur]*
9. Kimdür **ol** Sulṭān Aḥmed kim cihān ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [ol,]*
10. Ḳudret eliyle gör yine reyḥānī ḫaṭları / Yazdı yeşil varaḳlara kʾ **ol** Kirdgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 3). [ol,]*
11. Evvel **ol** Aḥaddur bī-zevāl / Birligine yoḳdur anuñ ḳīl ü ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 1). [ol,]*
12. Beḳā **oldur** cihānda bī-gümān / Ḥaḳ buyurdı küllü men ʿāleyhā fān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 2). [oldur, -dur]*
13. Ḥayāt **oldur** viren ölmüşlere / Destgīr **oldur** ḳamu ḳalmışlara *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 6). [oldur, -dur]*
14. Ḥayāt **oldur** viren ölmüşlere / Destgīr **oldur** ḳamu ḳalmışlara *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 6). [oldur, -dur]*
15. Gülüñ bu ʿārızı rengin görüp aldanma ey bülbül / Ki nice **ol** senüñ gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [ol,]*
16. Ṭurduġınca bu zemīn ü asumān olduḳça ʿīd / Eylesün **ol** Ḥaḳ seni ḫalḳ-ı cihāna kāmrān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ol,]*
17. İtdi bizi **ol** ẕāt-ı şerīf ile müşerref / Görmeyiserüz ḥaşre degin ġuṣṣa vü ġamlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 4). [ol,]*
18. Cān levḥasında yazdum o ḫaṭṭuñ ḫayālini / Tā ḥaşr olınca ṣaḳlaya **ol** yādigār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 11). [ol,]*
19. Bir ġıdā virmiş durur rūḥına ʿaşḳı Mihrīnüñ / Görmez **ol** tā ḥaşre dek rūy-ı cihānda açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [ol,]*
20. Ne ḳadar cevr ider iseñ ṣanemā terk itmez / Mihrī mihrüñi senüñ tā meger **ol** vara sine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [ol,]*

ol: *Üçüncü tekil şahıs zamiri.*

1. Cānı vir yār işiginde gel i dil ṣādıḳ iseñ / ʿĀṣıḳ **oldur** ki anuñ ṭopraġa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [oldur, -dur]*
2. ʿĀṣıḳları bir būsesine cān vire her dem / Aġyār ile **ol** ṣarıla ʿuryān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 2). [ol,]*
3. Müzdine Aḳ Şems-i Dīnüñ vir ṣalavāt ḳıl duʿā / Ḳurtarur ʿışyāndan **ol** seni himmet idicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 7). [ol,]*
4. Her kim dil ile bendesi oldı işigüñüñ / Bulsa gerek cihānda **ol** āsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 16). [ol,]*
5. Bir cihāngīr-i zamāndur **ol** bugün ʿālemde kim / Rüstem ü Zāl olsa rezmine gelüp itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [ol,]*
6. Sulṭān Aḥmed **ol** ki Ferīdūn-ı dehrdür / Mülk-i cihānda devlet ile tācdārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 9). [ol,]*
7. Ki yaʿni Şeh Süleymān **ol** cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr / Başına gerçi bir şehdür yedi iḳlīm ḫānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [ol,]*
8. Serīr-i salṭanat üzre vücūdın müstedām eyle / Bu mürde cismümüñ her demde **ol** rūḥ-ı revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 34). [ol,]*

9. Kimdür **ol** Sulṭān Aḥmed kim cihān ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [ol,]*
10. ʿĪd-i aḍḥāsın mübārek ḳılsun **ol** Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i rifʿatde virsün ʿömr-i cāvīdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [ol,]*
11. Ġāyetde ṣafādur kʾ ola yanuñda ḥabīb / **Ol** saña nāz ide sen anʾ idesin būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 19). [ol,]*
12. Ol durur taḫt-ı saʿādetde bugün Ḫān Aḥmed / Ṣıfatı şems-i münevverdür anuñ ẕātı ḥalīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 9). [ol,]*
13. Nice sevelüm anı kim seve **ol** ġayrıları / Maḥabbeti bizüm ile olanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 3). [ol,]*
14. Raḳībi kendüye maḥrem idindi ʿāṣıḳı yād / **Ol** anuñ ile ḫoş olsun biz anı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [ol,]*
15. Merve ḥaḳı ṣafāsın anuñ **ol** bilür hemān / ʿAşḳı yolında ṣıdḳ ile ḳurbān-ı cān ide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 4). [ol,]*
16. Göñlüm alalı **ol** baña itdüklerini vāh / Dostlar işidüp aġladı düşmen ḳatıʿ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [ol,]*
17. Ḫoş gör bu demi kim virür **ol** rūḥa fütūḥı / Bir ẕerre demāġuñda ḳomaz ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [ol,]*
18. ʿĀṣıḳ mı direm aña ki cānān yolında **ol** / Cān u dil ile virmeye tā ʿömri varını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [ol,]*
19. İrdi çün āb-ı ḥayāta Mihrī ölmez ḥaşre dek / Gördi çün ẓulmet şebinde **ol** ʿayān İskenderi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [ol,]*
20. Göñlüm alalı **ol** baña itdüklerini vāh / Dostlar işidüp aġladı düşmen ḳatıʿ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [ol,]*

ol: *Bir şey haline gelmek, ikinci tekil şahıs emir çekimi.*

1. Āşikāre būse cerr itdüm lebinden didi yār / ʿĀrif **ol** ʿārif ḳatında luṭf u iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [ol,]*

ol: *Üçüncü tekil şahıs zamiri; Mihrī Hatun.*

1. **Ol** cihān gülzārınuñ raʿnā ġazel-ḫānı dürüst / Ḫoş tamām itmiş bu beyti içre dīvānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [ol,]*

ol: *O, işaret zamiri; üçüncü tekil şahıs zamiri.*

1. Yüzüme güldügi çün şişlere şancar güli ḫār / Nidelüm **ol** ḫo ḳomaz ḳandasa aġyārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [ol,]*

ol denlü: *O kadar çok, fazlasıyla.*

1. Kūyuñda gözlerüm yaşı **ol denlü** aḳdı kim / Ġarḳ oldı her ḥaremleri dürr ü zebercede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 4). [ol denlü,]*

ol ḳadar: *O kadar çok, epey.*

1. **Ol ḳadar** yaḳdum şehā ʿaşḳuñ fetīlin sīnede / Ḳurıdı cismümde ḳanum eridi yürekde yaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 3). [ol ḳadar,]*

ola: *Acaba, merak, şüphe, kararsızlık belirten bir söz.*

1. Ḫudā yaratdı mʾ **ola** bī-sitāre bencileyin / Felek getürdi mʾ ola baḫtı ḳara bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 1). [ola,]*
2. Ḫudā yaratdı mʾ ola bī-sitāre bencileyin / Felek getürdi mʾ **ola** baḫtı ḳara bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 1). [ola,]*
3. Cihāna geleli Mihrī dir irdügine ʿaceb / Ḫudā yaratdı mʾ **ola** bī-sitāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [ola,]*

ola: *Olmalı, gereklilik bildiren bir söz.*

1. Çü düşdi şevḳ-i ruḥı āfitāb çihresinüñ / Cihāna virdi żiyā enver ise ancaḳ **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 2). [ola,]*
2. Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ **ola** / Güzeller içre bugün server ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [ola,]*

3. Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola / Güzeller içre bugün server ise ancaḳ **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [ola,]*
4. Ṣaçından oldı muʿaṭṭar demāġ-ı rūy-ı cihān / ʿAbīr-i müşg ile bu ʿanber ise ancaḳ **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 3). [ola,]*
5. Hezār yerde deler sīnesini ʿuşşāḳuñ / Ḫadeng-i ġamzeleri ḫançer ise ancaḳ **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 4). [ola,]*
6. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ **ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [ola,]*

ola: *Olsun, beklenilen şeyin daha azıyla yetinmeyi kabulleniş anlamına gelen bir söz.*

1. Cānā yeter bu cānuma cevr ü cefālar it / Zecr ise cāna ancaḳ **ola** gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [ola,]*

ola: *İhtimal, olasılık bildiren bir söz.*

1. Didüm raḳībi dāra ʿaceb aṣdılar mı **ola** / Bir ḫayr aġızlu didi ki çoḳdan uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [ola,]*
2. Degeyüz şāyed **ola** bir ruḫı gül ġonca lebe / Çekmişüz cevr ü cefāsını hezārān ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [ola,]*
3. Ruḫları naṭʿında şah-māt olmadan cān oynaram / ʿĀlem içre var ise ancaḳ **ola** Leclāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 2). [ola,]*
4. Ne günāh itdük **ola** çarḫ-ı sitemkāra ʿaceb / Ki bizi dūr ider ol dā'ima cānānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 6). [ola,]*

ola: *Galiba, olsa gerek, sanırım.*

1. Baḥr-ı şiʿr içre Mihrī bir dürdür / Ki anı görmemiş **ola** ġavvāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 4). [ola,]*

ola: *Bir sıfata haiz, bir vasfa sahip.*

1. Ey dost seni yār-ı vefādār **ola** ṣandum / Bilmezlik ile gör ki nice odlara yandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 1). [ola,]*

olan: *Kimse, kişi, zat.*

1. İster göñül ki kūyını her dem ṭavāf ide / Dīdār irer mücāvir **olanlar** çü Mekkede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [olanlar, -lar]*

olan: *Bir vasfa, özelliğe sahip kimse.*

1. Ḳo bizi mehrūlaruñ mihriyle var sen fāriġ ola / Nāṣiḥā itmez eṣer rüsvā-yı ʿaşḳ **olana** pend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [olana, -a]*
2. Dest-gīr ol bu ben üftādeye ey kān-ı kerem / Ki kerīm ẕāt **olanuñ** şānıdur iḥsān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [olanuñ, -uñ]*
3. Ḳaldısa cismüñ bu şehrüñ issisinde çāre ne / Pes mekānıdur ġarīb **olanlaruñ** külḫānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 5). [olanlaruñ, -lar, -uñ]*
4. Mest-i mey-i ʿaşḳ ol yüri ʿālemde i Mihrī / Pes rind ü ḫarābāt **olana** ʿār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [olana, -a]*

olan oldı: *İş işten geçti, artık bir şey yapmaya gerek yok anlamında bir söz; perişan bir halde olmak, ölecek vaziyette bulunmak.*

1. Öldürmese güc ile beni bāri iñende / Derdine düşelden berü baña **olan oldı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [olan oldı,]*

olan olmışdur: *Kötü şeyler oldu anlamında bir söz; iş işten geçti, yapacak bir şey kalmadı anlamında bir söz.*

1. Cevrüñle beni cānā öldürme taḥammül it / ʿAşḳuñ ġamı ile ḫod baña **olan olmışdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 4). [olan olmışdur,]*

olar: *Üçüncü çoğul şahıs zamiri.*

1. Bize meyl eyler idi geh geh o çeşmi ḳaralar / Menᶜ iderler **oları** bir iki yüzi ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 1). [oları, -ı]*
2. Güzeller ile göñül gerçi āşinālardur / Velīk her dem **olardan** gelen cefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 1). [olardan, -dan]*

olduġıçün: *Olduğu için, olduğundan dolayı.*

1. Mürde-i cān u dile virdi ḥayāt-ı ebedī / Leblerüñ **olduġıçün** çeşme-i ḥayvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 13). [olduġıçün,]*

olmayan: *Bir niteliğe, vasfa sahip bulunmayan kimse.*

1. **Olmayan** ᶜāşıḳ ne bilsün ehl-i ᶜaşḳuñ ḥālini / Şerḥ olunmaz bu beyānuñ mācerāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 2). [olmayan,]*

olsun: *Bir şeyin gerçekleşmesini istemek, dilemek.*

1. Cānumuz ḥulḳa irişince bu **olsun** sözümüz / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 10). [olsun,]*

olsun olsun: *Dediğin, istediğin gibi olsun, tasdik, onama anlamında bir söz.*

1. Ḫarc it dir iseñ ᶜaşḳum içün ᶜömr ile cānı / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 1). [olsun olsun,]*
2. Terk it dir iseñ ᶜaşḳum içün iki cihānı / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 2). [olsun olsun,]*
3. Zinhār görüp añma ṣaḳın serv-i revānı / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 4). [olsun olsun,]*
4. Gördükçe bu ben ḫaddi gül ü ġonca-dehānı / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 6). [olsun olsun,]*
5. Atduḳça müjem tīrini ebrūm kemānı / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 8). [olsun olsun,]*
6. Ta görse ḥased ide anuñ naḳşına Mānī / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 10). [olsun olsun,]*
7. Aṣṣ³ ile bu bāzārda hīç añma ziyānı / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 12). [olsun olsun,]*
8. Tīz vir beri anları gerekdür baña ānı / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 14). [olsun olsun,]*
9. Maḥbūb-ı cihān ger ola itme nigerānı / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 16). [olsun olsun,]*
10. Sür yüzüñi vü gözüñ ayaġuma revānı / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 18). [olsun olsun,]*
11. Yād eyleme ᶜaşḳumda daḫi sen o zamānı / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 20). [olsun olsun,]*
12. Şimden girü ᶜaşḳumla benüm gel ola fānī / **Olsun** begüm **olsun** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 22). [olsun olsun,]*

olun-: *Vuku bulmak, gerçekleşmek, olmak.*

1. Ḫayır şer ne kim işlersen iş / Anuñ emrinsüz **olunmaz** biñ dür iş *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 7). [olunmaz, -maz]*

omaclıḳ it-: *Hedef, nişan tahtası yapmak.*

1. Ben kemān-ebrūların göreli ḳurbān olmışam / Ġamzesi tīrine sīnem **itmişem omaclıḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 4). [omaclıḳ it-,]*

on beş: *On beş sayısı; on beşinci.*

1. Māh-ı ẕi³l-ḥiccenüñ **on beş** gicesi ḫoş şeb idi / K³ eyledi yār ile bile seyrān Mihrī bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [on beş,]*

oñmaduḳ: *Bedbaht, talihsiz, iflah olmayan; aşık, seven; iyileşmeyen, sevdiğinden ilgi görmeyen.*

1. **Oñmaduḳ** Nâmi ṭutaldan beri bir yār etegin / Gel berü gel ṭutalum biz daḫi tekrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 1). [oñmaduḳ,]*

oñmaz: *İyileşmez, düzelmez; iyileşmeyen aşk hastası, aşık.*

1. Yaḳasuz seni ḳodı şanma güzeller Mihrī / Nice senüñ gibi bunda yeler **oñmaz** bulunur *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [oñmaz,]*

orandan çıḳ-: *Ölçünün dışına çıkmak, ölçüyü kaçırmak.*

1. Ben vefā umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / Cevri ḥadden aşurur nāz ile **orandan çıḳar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [orandan çıḳ-,]*

orman: *Ağaçlarla örtülü alan; hayvanların yaşam alanı; rakibin kendi mahali.*

1. Ṭārusı tarlası şanup ṭolandı kūyuñı raḳīb / Bir kesme urdum ol ṭoñuz tā gitdi **ormanına** dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [ormanına, -ı, -n, -a]*

ot: *Toprak üstünde biten, ilkbaharda çıkıp iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkiler.*

1. **Otı** reyḥān ü sünbül ḫāki ʿanber / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [otı, -ı]*
2. **Otı** sünbül ḫāki ʿanber ābı kevs̱er ḫalḳı ḫūb / Cennete beñzetdüm anı ben heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [otı, -ı]*

oyna-: *Kımıldamak, hareket etmek.*

1. Naʿra urduḳça seḥer murġı meger teʾs̱īr ider / Ġonca güler serv şalar başını **oynar** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 7). [oynar, -r]*

oyna-: *Gösteriler yapmak, akrobatlık yapmak; bir kimsenin canını hiçe saymak, tehlikeye atmak; aldatmak, kandırmak.*

1. Rişte-i cān ile **oynar** ġamzesi ġammāzlar / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [oynar, -r]*

oyna-: *Takla atma, yürüme, durma vb. şekillerde gösteriler yapmak, cambazlık etmek*

1. Egribükde çün hevā yüzinde ḳurdı rīsmān / Rīsmān üstinde **oynar** şan kebūterdür hemān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 5). [oynar, -r]*
2. Bir dem içre **oynasa** biñ dürlü bendler gösterür / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [oynasa, -sa]*

oynar güler: *Eğlenmek, hoşça vakit geçirmek, safa sürmek.*

1. Mihrī gerekse yolına cān vir gerek cihān / **Oynar güler** raḳīb ile senden şafāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 8). [oynar güler,]*

Ö

ögil-: *Hatırlanmak, akla gelmek.*

1. Ḳıllet ile ẕillet ile **ögilüp** her bābda / Ṣoñra ʿizz ü nāz ile maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [ögilüp, -üp]*

ögren-: *Bilgi edinmek, yetenek ve beceri kazanmak.*

1. Zīneti ḥüsnüñ gülistānında **ögrenmiş** meger / Baġlamış bāġ-ı cihānda gör ne ḫoş eṭvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [ögrenmiş, -miş]*

ögün-: *Övünmek, kendi kendini övmek, tefâhür etmek.*

1. **Ögünsün** düşmen ögünsün eger ḳalursa yanına / Leṭāfet gülsitānında begüm ḫaddüñ durur ter gül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 13). [ögünsün, -sün]*
2. Ögünsün düşmen **ögünsün** eger ḳalursa yanına / Leṭāfet gülsitānında begüm ḫaddüñ durur ter gül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 13). [ögünsün, -sün]*

öl-: *Ölmek, can vermek.*

1. Çün bir nefes oldum saña ben bende ki hem-dem / ʿĀlemde niçün **ölmek** içün pes çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [ölmek, -mek]*
2. Żaʿf-ı ġam-ı hecrüñle ḳo **ölsün** yeridür / Dil-i āşüfte ki cānā aña pend itmedi kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 15). [ölsün, -sün]*
3. Ḥaḳḳā ḳad ü ḫaddüñüñ kim **ölse** hevāsında / Tābūt aña serv olup gülden kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [ölse, -se]*
4. Ḫār-ı cefāda Mihrī **ölürse** ne ġam raḳīb / İt ḳırıcı seni anı gül-femler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 5). [ölürse, -ür, -se]*
5. Ḫūblaruñ mihrini Mihrī **ölürüz** terk itmezüz / Kim ne dir ise disün biz olamazuz yārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 6). [ölürüz, -ür, -üz]*
6. Dostum cevr ü cefādan öldürem dirseñ beni / Degme bir derd ile **ölmez** ʿāşıḳam ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [ölmez, -mez]*
7. **Ölince** çünki el çekmez göñül dildār mihrinden / Şifā virmez baña hergiz senüñ ey şeyḫ telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [ölince, -ince]*
8. İnanmaz idüm kimseye **öldüm** dise el-ḥaḳ / Yalan dilüñe aldanup ey yār inandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [öldüm, -dü, -m]*
9. Göre ṭursun bu gözüm bāri **ölince** yüzini / Kefenin boynına ṭaḳup vara yalvara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [ölince, -ince]*
10. Zülfüñ ġamını dest-i ezel yazdı başuma / Şanma ki tā **ölince** bu yazuyı yoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 4). [ölince, -ince]*
11. Yüzime baḳma raḳībüñ sözi ile ḳo beni / **Öleyüm** çekmeyeyüm minnetini anuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 4). [öleyüm, -e, -y, -üm]*
12. Dehānına gelüpdür cān-ı Mihrī / Daḫi **ölmez** cefādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 7). [ölmez, -mez]*
13. Mükedder ḥālüme olmasa raḥmuñ / **Ölürem** sevdügüm derdüñle vallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 3). [ölürem, -ür, -em]*
14. Dil teşnesine zemzem-i laʿlin irürmese / Ḫār-ı cefāda **ölmiş** idüm ben beriyyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 6). [ölmiş, -miş]*
15. Ḳomam **ölince** elden etegüñi dostum / Buldum saʿādet ise yeter dāmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 2). [ölince, -ince]*
16. İrdi çün āb-ı ḥayāta Mihrī **ölmez** ḥaşre dek / Gördi çün ẓulmet şebinde ol ʿayān İskenderi

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [ölmez, -mez]

17. Bir būse vir **öldüm** didi Mihrī aña yāri / Çeşmi ile ḫışm itdi egerçi güleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 5). [öldüm, -dü, -m]*
18. Nice **ölmesün** bir ādem ṣūfīnüñ ṭaʿnından āh / Kendü sevmez mi görüp bir ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [ölmesün, -me, -sün]*
19. **Öl** derdüm ile olma daḫi ḫūblara māʾil / Ol cevrüme ḳāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 15). [öl,]*
20. **Ölince** Mihrī cihānda bu sırrı itme tebāh / Yaḳañı çāk idüp it gördügüñe derd ile āh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 9). [ölince, -ince]*
21. Ḳıble yüzüñden **ölince** yüzimi döndürmezem / Virseler bir ḳıluña iki cihānı virmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 3). [ölince, -ince]*
22. Dil ser-i zülfüñe berdār olmaġa cānın sürür / **Ölmege** yer ister uşda geldi urġanın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 1). [ölmege, -meg, -e]*

öl-: *Çok sıkıntı ve keder ile gücünü kaybetmek, büyük üzüntü duymak, kahrolmak.*

1. Miḥnetler ile ḳarşuña **öldükçe** ʿāşıḳuñ / Sen oyna gül raḳīb ile ḫoş ḫoş ṣafālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 2). [öldükçe, -dükçe]*

öl-: *Hayatını kaybetmek, yaşamı sona ermek; çok büyük keder ve acı yaşamak.*

1. Eyledi yār beni derd ile āvāre meded / **Ölürem** itmez ise ḥasret ile çāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [ölürem, -ür, -em]*
2. Her bir ḫabīs ile ṣalınur nice **ölmeyem** / Gördükçe beni yüz çevürür merḥabāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 2). [ölmeyem, -me, -y, -em]*
3. **Öl** diril ol yaḳasuz Nāmi eger ʿārif iseñ / Ḫūblaruñ ḳoma elden hele zinhār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [öl,]*
4. Dehānuñ cānım u zülfüñ benim ʿömr-i dırāzumdur / **Ölürem** āh görmezsem o mīm ü dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [ölürem, -ür, -em]*
5. Ṭutmazsañ elüm luṭfuñ ile ḳaldum ayaḳda / Cānā demidür yoḫsa **öleyin** mi ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 4). [öleyin, -eyin]*

öl-: *Hayatını kaybetmek, can vermek; çok vahim bir hale düşmek, biçare olmak.*

1. ʿĀḳil ḳomazuz ḫūblaruñ elden **ölünce** / Zencīr-i ser-i zülfini dīvānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 4). [ölünce, -ünce]*
2. Ey ṭabīb-i cān meded bīmāruñam **öldüm** didüm / Didi ḫūdur ʿāşıḳ öldürmek baña tīmārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [öldüm, -dü, -m]*
3. Ol bī-vefāya billah eyit ey nesīm-i ṣubḥ / ʿAşḳı şehīdi derd ile **öldi** unutmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 3). [öldi, -di]*

öldür-: *Bir canlının hayatına son vermek.*

1. **Öldürürem** dir imiş zülfüñe çeşmüñ beni yār / Virme cellād eline aṣ beni ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [öldürürem, -ür, -em]*
2. Aġlañ gülüñ ki bir gün eyā dostlar raḳīb / Ecel irişmedin beni derhemler **öldürür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 3). [öldürür, -ür]*
3. Ḫār-ı cefāda Mihrī ölürse ne ġam raḳīb / İt ḳırıcı seni anı gül-femler **öldürür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 5). [öldürür, -ür]*
4. Çeşmüñ beni **öldürdi** vü sen yoḳ nice dirsin / Ġamzeñ ḫo şehādet ider inkār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [öldürdi, -di]*
5. Dost be-ḥaḳḳ-ı Sūre-i İḫlāṣ / Beni **öldür** belādan eyle ḫalāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 1). [öldür,]*

6. Yā sevindür ʿĪd-i vaṣluñla ya **öldür** Mihrīyi / Ḳıl teraḥḥum vaḳtidür kim süñüge irdi bıçaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 5). [öldür,]*
7. Raḳībüñ lāf urup dirmiş anı **öldürürin** bir gün / Er ise gelsün ol nāmerd aña göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [öldürürin, -ür, -in]*
8. Dostum cevr ü cefādan **öldürem** dirseñ beni / Degme bir derd ile ölmez ʿāṣıḳam ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [öldürem, -em]*
9. **Öldürse** gerek beni ḫayāl-i lebüñ ey dost / Bu ḫaste dile ḳılmaz iseñ ẕerre ḳadar em *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [öldürse, -se]*
10. Müddeʿī nükteleriyle ṣanemüñ ġuṣṣaları / Mihrīyi **öldüre** bir gün seni ḳurtara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 8). [öldüre, -e]*
11. Dürlü dürlü dilberā cevr ü cefañ ile beni / Ḳaṣduñ **öldürmek** midür billāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [öldürmek, -mek]*
12. Reh-i ʿaşḳuñda ʿömür geçdi mülāzımlıġ ile / Ya gel **öldür** ya ḳabūl eyle beni bendelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 6). [öldür,]*
13. ʿAhd itmiş idüñ Mihrīyi **öldürmege** cānā / Beñzer begüm ol ʿahd ile peymān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 5). [öldürmege, -meg, -e]*
14. Fürḳatüñden nice bir Mihrī senüñ cān çekişe / Dostum başuñ içün **öldür** e ḳurtar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 5). [öldür,]*
15. Dād itmez iseñ dādımuzı ḫūni gözüñ / Beni nā-ḥaḳ yere **öldürse** gerek āḫir-i kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 8). [öldürse, -se]*
16. Mihrīyi **öldüricek** kime cefā eyleyesin / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 14). [öldüricek, -icek]*
17. **Öldürürseñ** laʿlüñ ābı ḥasretiyle ger beni / Teşne cān vir Ḥaḳ tatırmasun bir içim ṣu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [öldürürseñ, -ür, -se, -ñ]*
18. **Öldürmesi** muḥaḳḳaḳ idi dün raḳībi yār / Kim māniʿ oldı kim bugün ipin uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 5). [öldürmesi, -me, -si]*
19. Beni bir tīrle **öldürmişdi** ġamzeñ / Arada çeşmüñ olmasaydı māniʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 3). [öldürmişdi, -miş, -di]*
20. Mihrīyi cevrüñle cānā āḫir öldürseñ gerek / Bāri tīz **öldür** cefādan ḳurtar Allāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [öldür,]*
21. Mihrīyi cevrüñle cānā āḫir **öldürseñ** gerek / Bāri tīz öldür cefādan ḳurtar Allāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [öldürseñ, -se, -ñ]*
22. Ya vaṣl it dilbere yā luṭf it **öldür** / Beni ḳurtar belādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 6). [öldür,]*
23. **Öldürmege** götürdi deyü müddeʿīyi yār / Çeşmiyle ġamzesi baña birden göz itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 5). [öldürmege, -meg, -e]*
24. **Öldürmesi** ġazā deyü ʿuşşāḳ cemʿ olup / Kāfir raḳībe her birisi bir ṭaş urdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 4). [öldürmesi, -me, -si]*
25. **Öldüriser** āḫir ġam-ı hicrān seni Mihrī / Yār itmez ise derdüñe dermān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 6). [öldüriser, -iser]*

öldür-: *Bir canlının hayatına son vermek; büyük sıkıntı ve ızdırap vermek, perişan hale getirmek.*

1. ʿĀṣıḳlaruñı bī-güneh öldürme dostum / **Öldür** raḳīb-i kāfiri bārī ġazālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 3). [öldür,]*
2. ʿĀṣıḳlaruñı bī-güneh **öldürme** dostum / Öldür raḳīb-i kāfiri bārī ġazālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 3). [öldürme, -me]*
3. Ḳahruñ cihānda ben görürem luṭfuñı raḳīb / **Öldürmek** ise ʿāṣıḳı hey bī-vefā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [öldürmek, -mek]*
4. Ey ṭabīb-i cān meded bīmāruñam öldüm didüm / Didi ḫūdur ʿāṣıḳ **öldürmek** baña tīmārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [öldürmek, -mek]*
5. Bī-güneh ʿāṣıḳları **öldürmek** ister ẓulm ile / Çeşm-i ḫūnrīzüñ ki hey di itmesün Ḥaccāclıḳ

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 8). [öldürmek, -mek]

6. Beni **öldür** raḳībe raḥm it yār / Bu mıdur ʿādetüñ eyü gökçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 3). [öldür,]*
7. Mihrī dil-ḫasteyi **öldürdi** ġamuñ sen ṣaġ ol / Sevdügüm var saña şimden girü dermānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 5). [öldürdi, -di]*
8. Ha bugün cevr ü cefāñ ile beni **öldüresin** / Yarın elüm olur a hele girībānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [öldüresin, -e, -sin]*
9. **Öldürmese** güc ile beni bāri iñende / Derdine düşelden berü baña olan oldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 3). [öldürmese, -me, -se]*
10. **Öldürmek** ise ey dost raḳībi yeter ancaḳ / Ol kelb-i laʿīnüñ bir avuç ḳanı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [öldürmek, -mek]*
11. Geh hecr-i yār u gāh beni ġamlar **öldürür** / Geh vaṣl-ı dilber ile geçen demler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [öldürür, -ür]*
12. Rāżıyam cānā gerek aġlat gerek güldür beni / Dönmezem senden gerek dirgür gerek **öldür** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 13). [öldür,]*
13. Geh hecr-i yār u gāh beni ġamlar öldürür / Geh vaṣl-ı dilber ile geçen demler **öldürür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [öldürür, -ür]*
14. Düşmen güler bu ḥālüme ben aġlaram müdām / Hey buña cān mı ḳatlanur ādemler **öldürür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 2). [öldürür, -ür]*
15. Ḫaste dile ḫayāli idi emsem eyleyen / Müşkil budur ki şimdi beni emler **öldürür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [öldürür, -ür]*

öldür-: *Bir canlının hayatına son vermek; sağlığını bozmak, rahatsızlık vermek; çok üzmek.*

1. Cevrüñle beni cānā **öldürme** taḥammül it / ʿAṣḳuñ ġamı ile ḫod baña olan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 4). [öldürme, -me]*
2. Beni cevri ile sen **öldürmek** / Kim görübdür revā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 3). [öldürmek, -mek]*

öldür-: *Birisinin canını almak suretiyle yaşamına son vermek; rakibi sevgiliden uzaklaştırmak, saf dışı bırakmak.*

1. **Öldürdüm** idi müddeʿīyi bir çalmada tīz / Neylersin itler ʿav ʿavı ʿaḳlum şaşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 3). [öldürdüm, -dü, -m]*

öldür-: *Bir canlının hayatına son vermek; yaralamak, cefa çektirmek.*

1. **Öldürmesün** iñen daḫi ġamzeñ di Mihrīyi / Ben ḫūnī gözlerüñ göreli cāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 5). [öldürmesün, -me, -sün]*

öldür-: *Çok acı çektirmek, zulmetmek, eziyet etmek.*

1. Nice bir iñledesin derd ile ey yār beni / Nice bir **öldüresin** cevr ile her bār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [öldüresin, -e, -sin]*

öleyaz-: *Ölmeye yaklaşmak, az kalsın ölmek.*

1. Sen ġonca-dehen gül gibi yüzüme gülünce / Cān bülbüli bu ḫār-ı cefādan **öleyazdı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 2). [öleyazdı, -dı]*

öli: *Ölmüş kimse, mevta; aşık, seven; bitkin, aşkına karşılık görememiş aşık.*

1. Çün dem-i ʿīsā gibi ʿaşḳuñ dirildürmiş **öli** / Gelmeyince başuma bilmedüm ol nesneyi ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 4). [öli,]*

ölmüş: *Ölü olan, cansız; sıkıntı içinde olan, fakir, aciz kimse.*

1. Ḥayāt oldur viren **ölmüşlere** / Destgīr oldur ḳamu ḳalmışlara *(Mihrî Hatun Dîvanı, Mesnevi 1, Beyit 6). [ölmüşlere, -ler, -e]*

ʿömr: *Ömür, hayat, yaşam süresi.*

1. Şīrīn lebiyle aġzuña sögmiş i Mihrī yār / **ʿÖmri** çoġ olsun el götür imdi duʿālar it *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 8, Beyit 5). [ʿömri, -i]*
2. ʿĪdüñi mübārek ḳıla **ʿömrüñi** ziyāde / İḳbāl ü saʿādetde maḳāmuñ ola aʿlā *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 5, Beyit 39). [ʿömrüñi, -üñ, -i]*
3. Bād-ı ḫazān irişmeye **ʿömrüñ** bahārına / Rūy-ı cihān niteki ḫazān u bahār ola *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 6, Beyit 15). [ʿömrüñ, -üñ]*
4. ʿ**Ömrüñ** bināsı muḥkem ola ḫaşre dek şehā / Baḫtuñ ʿaṣāsı devlet ile pāydār ola *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 6, Beyit 16). [ʿömrüñ, -üñ]*
5. Budur duʿāsı şām u seḥer Mihrīnüñ şehā / **ʿÖmrüñ** güni cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 6, Beyit 17). [ʿömrüñ, -üñ]*
6. Rehber Ḫıżır olup saña virsün İlāhī Ḥaḳ / Biñ **ʿömr** ile cihānda hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 7, Beyit 19). [ʿömr,]*
7. ʿ**Ömrüñi** ḳılsun cihānda devlet ile müstedām / ʿĪdüñi itsün mübārek ol Kerīm-i Lā-yezāl *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 11, Beyit 20). [ʿömrüñi, -üñ, -i]*
8. Ḳāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / **ʿÖmr** bünyādıyla şāhā üstüvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 16, Beyit 12). [ʿömr,]*
9. ʿ**Ömrüm** ṭavīline yine sābit delīldür / Çün ruḫlarında zülfi şanemler uzatdılar *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 45, Beyit 4). [ʿömrüm, -üm]*
10. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān **ʿömr** ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 2, Beyit 10). [ʿömr,]*
11. Ter tāze vü sebz ola şehā bāġ-ı cemālüñ / **ʿÖmrüñi** mezīd eylesün ol Ḥayy ü Tüvānā *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 5, Beyit 34). [ʿömrüñi, -üñ, -i]*
12. Bir dāne ile zülfi göñül murġın itdi ṣayd / Baña cihānda **ʿömrüm** olınca ġıdā yeter *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 46, Beyit 7). [ʿömrüm, -üm]*
13. Ḫāce vuṣlat ḳapusın kimse çün āsān açamaz / **ʿÖmr** naḳdin virelüm vaṣlı yolında çürüsün *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 126, Beyit 4). [ʿömr,]*
14. ʿ**Ömr** bir anda geçer devr-i gül eyyāmı daḫi / Bāḳī ḳalmaz bu zamān bāri geçür ānlarla *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 153, Beyit 7). [ʿömr,]*
15. Her ki yārümden ayırur beni yā Rab dilerem / **ʿÖmri** az olsun u dünyāda dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 202, Beyit 5). [ʿömri, -i]*
16. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān **ʿömr** ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 2, Beyit 10). [ʿömr,]*
17. Żıdd ol nefsüñ ile sen her nefes / Geçmesün **ʿömrüñ** cihān içre ʿabeş *(Mihrî Hatun Dîvanı, Mesnevi 1, Beyit 15). [ʿömrüñ, -üñ]*
18. Baña hemrehlik it lillāh billāh / Mezīd itsün senüñ **ʿömrüñi** Allāh *(Mihrî Hatun Dîvanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [ʿömrüñi, -üñ, -i]*
19. Ġırrʾolmañ iñen ḫüsnüñüz ey ḫūb ṣanemler / Gül **ʿömri** gibi tīz geçer ḫüsn beḳāsı *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 190, Beyit 4). [ʿömri, -i]*
20. Ḫarc it dir iseñ ʿaşḳum içün **ʿömr** ile cānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Dîvanı, Müstezad 1, Beyit 1). [ʿömr,]*

ʿömr: *Hayat, yaşam süresi; makamda bulunma süresi.*

1. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Salṭanat taḫtında olsun ḫaşre dek **ʿömri** mezīd *(Mihrî Hatun Dîvanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [ʿömri, -i]*

ʿömr vefā eyle-: *Yaşamaya devam etmek, ömür sürmek.*

1. Mihrī ger ʿ**ömr vefā eyler** ise kesme ümīd / Geleler ṣaġlıġ ile bir gün ola yanumuza *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 169, Beyit 9). [ʿömr vefā eyle-,]*

ʿömr-i bī-ḥisāb: *Hesapsız ömür, sonsuz yaşam.*

1. Kimdür ol ḫāḳān-ı aʿẓam yaʿni Sulṭān Bāyezīd / Ḫaşre dek bulsun cihān rūyında **ʿömr-i bī-ḥisāb**

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 20). [ʿömr-i bī-ḥisāb,]

ʿömr-i cāvīdān: *Sonsuz ömür, ebedi hayat.*

1. ʿĪd-i aḍḥāsın mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i rifʿatde virsün **ʿömr-i cāvīdān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [ʿömr-i cāvīdān,]*

ʿömr-i cāvīdān: *Sonsuz ömür, ebedi hayat; her şey, ömrün bir kişiye adanması durumunda söylenen bir söz.*

1. İlāhī ḥaşre dek yā Rab ḥayātını mezīd eyle / Żaʿīfe Mihrī miskīnüñ ki **ʿömr-i cāvidānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 33). [ʿömr-i cāvidān,]*

ʿömr-i cāvīdān: *Sonsuz ömür, ebedi hayat; uzun bir saltanat devri.*

1. ʿĪd-i aḍḥāsın mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i rifʿatde virsün **ʿömr-i cāvīdān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [ʿömr-i cāvīdān,]*

ʿömr-i dırāz: *Uzun ömür, ölümsüzlük.*

1. Ruḫı devrinde virür zülfi bize **ʿömr-i dırāz** / Feraḥından bir olupdur gicemiz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 3). [ʿömr-i dırāz,]*

ʿömr-i dırāz: *Uzun ömür; ömür uzatan şey.*

1. Dehānuñ cānım u zülfüñ benim **ʿömr-i dırāzumdur** / Ölürem āh görmezsem o mīm ü dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [ʿömr-i dırāz,]*

ʿömri geçür-: *Yaşamak, hayat sürmek.*

1. Ey ehl-i şafā cehd it ʿaşḳ ile **geçür ʿömri** / Bulmaḳ diler iseñ ger cān ile cihāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 2). [ʿömri geçür-,]*

ʿömr-i ṭavīl: *Uzun ömür.*

1. Mihrī hem-dem olagör **ʿömr-i ṭavīl** ister iseñ / Zülfi sünbül gözi nergis ḫaṭı reyḥānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 8). [ʿömr-i ṭavīl,]*

ʿömri varı: *Sahip olunan her şey; bütün ömür, hayat.*

1. ʿĀşıḳ mı direm aña ki cānān yolında ol / Cān u dil ile virmeye tā ʿ**ömri varını** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [ʿömri varı,]*

ʿömri vir-: *Ömrünü feda etmek, hayatını adamak.*

1. Gözüm çü gördi sen yüzi gül boyı ʿarʿarı / **Virdi** yoluña biñ dil ile ʿ**ömri** serserī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [ʿömri vir-,]*

ʿömrü geç-: *Yaşamak, hayat sürmek; ömrünü vermek, bağışlamak.*

1. Ruḫları bāġında **geçdi ʿömrümüz** ey vāy ile / Umaruz şeftāludan geh geh aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 5). [ʿömrü geç-, -di]*
2. **Geçmiş** ki ḥayıf Mihrī Amāsiyyede ʿ**ömrüñ** / Ḳoşṭanṭinide ʿāḳil iseñ gitme ḳal imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 7). [ʿömrü geç-,]*

ʿömrüm āḫire iriş-: *Ömrünün sonuna gelmek, ölüme yakın olmak.*

1. İntiẓār ile **irişdi** işde ʿ**ömrüm āḫire** / Vāʿde-i vaṣlı ile daḫi nigār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [ʿömrüm āḫire iriş-,]*

ʿömrüm geç-: *Hayat sürmek, yaşamak.*

1. **Geçdi ʿömrüm** rūzgāruñ şiddetiyle her zamān / Ben bu cāndan āh ezel maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 2). [ʿömrüm geç-,]*

ʿömrümüz geç-: *Yaşamak, hayatını geçirmek, ömrü heba olmak.*

1. Ki **geçmiş ʿömrümüz** ḥayfā hezār āh / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 46). [ʿömrümüz geç-,]*

ʿömrüm tüken-: *Ömrünün sonuna gelmek, ölmeye yakın olmak.*

1. Derdā dirīġ geçdi günüm intiẓār ile / **ʿÖmrüm dükendi** vāʿde-i cānān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 3). [ʿömrüm düken-,]*

ʿömrüñ dıraḫtı bergi: *Ömür ağacının yaprağı; Şehzade Ahmed'in ömrü.*

1. Gelmesün cānā cemālüñ āfitābına küsūf / İrmesün **ʿömrüñ dıraḫtı bergine** bād-ı ḫazān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [ʿömrüñ dıraḫtı bergi,]*

ʿömrüñi tüket-: *Ömrünün sonuna gelmek, hayatını heba etmek.*

1. **Düketmiş** imiş **ʿömrüñi** ey Mihrī güzeller / Cevr ile cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 21). [ʿömrüñi düket-,]*

ʿömrüñi ḫoş geçür-: *Güzel vakit geçirmek, eğlenmek.*

1. **ʿÖmrüñi ḫoş geçür** ki geçer Mihrī devr-i gül / Dirsin ki ḳanı bülbüli yā nevbahār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [ʿömrüñi ḫoş geçür-,]*

ʿömür geç-: *Hayatı belli bir durum içinde devam etmek, sürmek.*

1. Reh-i ʿaşḳuñda **ʿömür geçdi** mülāzımlıġ ile / Ya gel öldür ya ḳabūl eyle beni bendelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 6). [ʿömür geç-,]*

ʿömür vefā it-: *Yaşamak, hala hayatta olmak.*

1. **ʿÖmür vefā ider** iken cihānı ḫoş görelüm / Bahār faṣlı irince ḫazānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 1). [ʿömür vefā id-,]*

öñ: *Huzur, makam.*

1. Oynadı ḫoş Şeh Süleymānuñ **öñinde** baş u cān / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [öñinde, -i, -n, -de]*

öñden şoña: *Başından sonuna kadar; hiçbir zaman.*

1. Ẓulüm ʿādet idinme kendüñe / Zīra ḫayr itmez saña **öñden şoña** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 17). [öñden şoña,]*

öñüñce: *Huzurunda, önünden, önü sıra.*

1. Ger sen semend-i devlete olsañ i şeh süvār / Rüstem **öñüñce** biñ dil ile ḫāşa-dār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 13). [öñüñce,]*

öp-: *Dudağına değmek, dokunmak; öpücük vermek.*

1. Kim ḳocar mūy-miyānuñı kemerden ġayri / Kim **öper** leblerüñi sāġar-ı zerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 1). [öper, -er]*

örtü: *Örtmek için kullanılan şey, perde; sevgilinin saçı.*

1. Çekse zülfini ṣanem ruḫları üstine nʾola / Yaraşur Kaʿbenüñ **örtüsi** ki ola ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 3). [örtüsi, -si]*

öte: *İleri; derin.*

1. Geçdi ey ḳaşı kemān ġamzeñ oḳı cāndan **öte** / Daḫi çeşmüñ nice bir sīneme müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [öte,]*

öykün-: *Özenmek, taklite çalışmak, benzemek istemek.*

1. Kellesin ortaya ḳoyup **öykünürmüş** laʿlüñe / Anuñ içün çārsūlar içre berdār oldı ḳand *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 4). [öykünürmüş, -ür, -müş]*
2. Ḫaṭṭuña benefş **öyküneli** çeşmüñe nergis / Oldı bularuñ biri siyeh-rū biri aʿmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 22). [öyküneli, -eli]*
3. Mihr ü meh beñzeye mi yüzüñe **öykünmek** ile / Ger ola lebleri pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 10). [öykünmek, -mek]*
4. Ḳaşına beñzedügi bugün budur anuñ hilāl / İrte bir gün ḥüsnine **öyküne** yaʿni nʾiḥtimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [öyküne, -e]*
5. Olupdur berg-i gül üstinde ḫālüñ dāne-i fülfül / Ḳaçan bu yüz ḳarasıyla ṣaçuña **öykünür** sünbül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 14). [öykünür, -ür]*
6. Yüzüñ görüp ḥasedden bedr olmasun ḳamer hīç / **Öykünmek** ile ḳaçan meh-cebīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 3). [öykünmek, -mek]*
7. Laʿline **öykündügi** çün lāle ruḫsārına şemʿ / Lāleye dāġ urdılar şemʿüñ zebānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 4). [öykündügi, -düg, -i]*

öz-: *Kişinin kendi şahsı, zatı; Ali Paşa (II. Bayezid saltanatında 1501- 1503 ve 1506- 1511 yılları arasında sadrazamlık yapmıştır. Hadım Ali Paşa olarak da bilinir.).*

1. **Özüñdür** şimdi her derdüñ devāsı / Ṭapuñdur şimdi her faḳruñ ġınāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [özüñdür, -üñ, -dür]*
2. **Özüñ** reʾyinde ʿācizdür ḫıredmend / Ṭapuñdur ḥall iden her müşkilātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [özüñ, -üñ]*

öz: *Kendi, şahsı, zatı; gönül.*

1. Gördi bir māhliḳāyı yine sevdi gözümüz / Göz ucından göze göz odlara atduḳ **özümüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 1). [özümüz, -ümüz]*

öz: *İç, dahil; yürek, gönül.*

1. Ṭutuşur şemʿuñ zebānı micmerüñ göynür **özi** / Yanduġın gördükçe ruḫsāruña ben pervānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 3). [özi, -i]*

öz: *Benlik, iç; aynanın arkası sırlanmamış hali.*

1. Yüze yüz yāre muḳābil olmasun deñ āyine / Kendü **özin** gizlesün ol bī-ḥayā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 3). [özin, -i, -n]*

öz: *Kişinin kendi şahsı, zatı.*

1. Sen **özüñi** ḳayur ḫalḳuñ günāhın aġlama zāhid / Günāhı kimsenüñ senden ṣorılmaz söyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [özüñi, -üñ, -i]*

özge: *Başka, diğer, gayrı.*

1. ʿAynına gösterür mi göre bir daḫi felek / Ger senden **özgede** göre çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [özgede, -de]*
2. Gerçi kim ʿaşḳuñ yolında cürmi çoḳdur ʿāşıḳuñ / Ben seni sevmekden **özge** yoḳ günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [özge,]*

özge: *Başka, farklı.*

1. Çekmeyen bilmez nedir yārüñ cefāsı **özgedür** / Düşmeyen bilmez nedür hecrüñ belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [özgedür, -dür]*
2. Olmayan ʿāşıḳ ne bilsün ehl-i ʿaşḳuñ ḥālini / Şerḥ olunmaz bu beyānuñ mācerāsı **özgedür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 2). [özgedür, -dür]*
3. Rāstī seyr eyle ʿuşşāḳı nevālar gösterür / Dilleri ḥayrān ider ʿaşḳuñ ṣadāsı **özgedür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 3). [özgedür, -dür]*
4. Ḫalvetüñde zāhidā ʿayb itme ehl-i ʿaşḳa sen / Ḳünc-i ġamda ʿāşıḳuñ da bī-riyāsı **özgedür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 4). [özgedür, -dür]*
5. İşüñ altun itmek isterseñ yüzüñ zer eylegil / Ṭālib-i iksīr-i ʿaşḳ ol kīmyāsı **özgedür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 5). [özgedür, -dür]*
6. Būy-ı zülf-i dilberüñ ġayrin getürme ey ṣabā / Bu dil-i sūzānuma ḳıble hevāsı **özgedür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 6). [özgedür, -dür]*
7. Bir ṭabībe ben didüm bīmār-ı ʿaşḳa çāre ne / Didi dilber vaṣlıdur anuñ devāsı **özgedür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [özgedür, -dür]*
8. Bir perīnüñ ḥalḳa-i zülfine nāgāh oldı ṣayd / Şimdi Mihrī miskinüñ dām-ı belāsı **özgedür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 8). [özgedür, -dür]*
9. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm kim hey ne cāndur bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı ṣorma **özge** cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [özge,]*
10. Çekmeyen bilmez nedir yārüñ cefāsı özgedür / Düşmeyen bilmez nedür hecrüñ belāsı **özgedür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [özgedür, -dür]*

özi göyün-: *İçi yanmak, üzülmek, pişman olmak.*

1. Ne **özi göynür** esirger ne ḫo yaşını siler / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 10). [özi göyn-,]*

özi göyün-: *İçi yanmak, üzülmek, kederlenmek, acımak; ortasında siyah iz oluşmak.*

1. **Özi göyündi** dāġ urdı özine lāle-i nuʿmān / Görüp aġyārı yanuñda gülerem ẓāhirā her an *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 9). [özi göyün-,]*

özine dāġ ur-: *Yüreğini dağlamak, yakmak, yanık izi yapmak; üzülmek, kederlenmek.*

1. Özi göyündi **dāġ urdı özine** lāle-i nuʿmān / Görüp aġyārı yanuñda gülerem ẓāhirā her an *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 9). [özine dāġ ur-,]*

ʿözr: *Bir kusurun, bir suçun elde olmadan yapıldığını ileri sürme veya bu kusurun hoş görülmesini gerektiren sebep, mazeret.*

1. Bu māh-ı ṣıyām ile bu ʿīd ayı ḥaḳıçün / Biñ **ʿöẕr** ile ṭapuñdan ider anı temennā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [ʿöẕr,]*
2. Yalvarup biñ **ʿöẕr** ile cānum didükçe ben saña / Ḫışm ile yüzüñ çevürürdüñ hemān benden yaña *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [ʿöẕr,]*

P

pādişāh: *Sultan, hükümdar.*

1. Ey şeh-i devrān cihān rūyında ʿizzet isteyen / Āsitānında bulur sen **pādişāhuñ** feṯḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 21). [pādişāhuñ, -uñ]*
2. Ser-i zülfine berdār itsün āḫir / Seni bir ḥüsn ilinüñ **pādişāhı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 7). [pādişāhı, -ı]*
3. Dime bugün ki ḥüsn ilinüñ **pādişāhıyam** / Mihrī gibi felek ider irte gedā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [pādişāhıyam, -ı, -y, -am]*

pādişāh: *Sultan, hükümdar; sevgili.*

1. Ḥüsn iline şāh olalıdan yaḳar dil şehrini / Böyle ẓālim olmasun hiç **pādişāhı** kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [pādişāhı, -ı]*
2. Kişiye ẓulm begüm **pādişāhı** eyleyicek / Kimüñ ḳapusına varsa ider şikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 8). [pādişāhı, -ı]*
3. **Pādişāhum** seyr iderken bāġ-ı ḥüsnüñ gūşesin / Bu dil-i dervīşüñe sīb-i zenaḫdān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 4). [pādişāhum, -um]*
4. Ben gedāsını ḳomazlar yüz sürem dergāhına / **Pādişāhuñ** āsitānında yasaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 3). [pādişāhuñ, -uñ]*

pādişāh: *Hükümdar, sultan; yüce bir şair.*

1. Mihrī Necātī şiʿrine dirsin naẓīre līk / Sen bir gedā vü müflis o bir **pādişāh** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [pādişāh,]*

pādişāh: *Hükümdar, her şeye hükmeden; Allah.*

1. Devlet bulmaḳ isterseñ i ḳul / Emrile ol **pādişāhuñ** her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 8). [pādişāhuñ, -uñ]*

pādişāh ol-: *Sultan olmak; aşk konusunda bilgili, tecrübeli, yetkin olmak.*

1. Sen gedā-yı ḫūb **olduñ** Mihrī ʿaşḳa **pādişāh** / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [pādişāh ol-,]*

pādişāh-ı ʿāṣr: *Yüzyılın padişahı, sultanı.*

1. Āfitāb-ı ʿālem-ārā heft-kişver bī-naẓīr / **Pādişāh-ı ʿāṣr** aʿlem kāmrān rifʿat meʾāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 19). [pādişāh-ı ʿāṣr,]*

pādişāh-ı bī-misāl: *Benzersiz, eşsiz padişah.*

1. Ḥażret-i ḫāḳān-ı aʿẓam **pādişāh-ı bī-misāl** / Eyledi ḫalḳ-ı cihānda anı aʿlem Ẕüʾl-celāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 1). [pādişāh-ı bī-misāl,]*

pādişeh: *Padişah, hükümdar.*

1. Olsa ʿaceb mi ḫalḳ ile güneş gibi ʿayān / Ol **pādişeh** ki sāye-i Perverdigārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 10). [pādişeh,]*

pāk eyle-: *Temizlemek; arındırmak.*

1. Ḳalbüñi ġıll u ġışdan **eyler pāk** / Tāʿat-ı lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 12). [pāk eyle-,]*

2. **Pāk eyledi** ferrāş-ı ṣabā rūy-ı cihānı / Getürdi bahār ebr gözinden aña çün mā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 5). [pāk eyle-,]*

palā: *Keçi kılından dokunmuş bir çeşit kaba kilim, çuval.*

1. Aṭlasına dirme sen Mihrī emīrüñ fāriġ ol / Dervişüñ yiter **palāsı** ʿārife dībāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 7). [palāsı, -sı]*

pālūde: *Nişasta, şeker ve su karışımının pişirilerek soğutulmasıyla yapılan bir tür tatlı; sevgilinin dudağı.*

1. Mūr üşdi ṣanki şekkerī **pālūde** üstine / Ḫaṭṭuñ ki ṭutdı laʿl-i nebātuñ kenārını *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 3, Beyit 1). [pālūde,]*

pālūde-i ter: *Taze, yeni yapılmış tatlı.*

1. Leblerüñ sögdükçe cānā aġzuma şekker yaġar / Şöyle şīrīn loḳmadur **pālūde-i terden** leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 3). [pālūde-i ter,]*

pāre: *Yara, ezik; zulüm, cefa.*

1. Yā ṭapuñdan dūr idem cānā raḳīb-i kelbi ben / Yā yedürem bir gün aña loḳma loḳma **pāresin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 4). [pāresin, -si, -n]*

pāre ḳıl-: *Lime lime etmek, parçalara ayırmak; çok kızgın olduğunu ifade eder.*

1. **Pāre ḳılsa** itlerüñ cānā raḳīb-i kāfiri / Olmaz idi daḫi bir vech ile ġavġālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [pāre ḳıl-,]*

pāsbān ol-: *Nöbetçi, gece bekçisi olmak (Zuhal yıldızının niteliği).*

1. Gelmedi devrinde bir seyyārenüñ çeşmine ḫāb / Dergehinde **pāsbān olalı** Keyvān ol mehüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 6). [pāsbān ol-,]*
2. Züḥal çün **pāsbān oldı** irişmez pāy-ı ḳadrüñe / Egerçi nüh-felek her demde anuñ nerdübānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 8). [pāsbān ol-,]*

paşa: *Osmanlı yönetiminde yüksek dereceli devlet memurlarına verilen unvan; Ali Paşa.*

1. Benüm içün ṣaġ ol devletlü **paşa** / Olam devrüñde ben maḥrūm ḥāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 15). [paşa,]*
2. **Paşa** ḥażretleri kān-ı mürüvvet / Vezīr-i bī-naẓīr-i ʿāli-rifʿat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [paşa,]*

pāşā-yı aʿẓam: *Ulu, büyük, yüce paşa; Ali Paşa (II. Bayezid saltanatında 1501- 1503 ve 1506- 1511 yılları arasında sadrazamlık yapmıştır. Hadım Ali Paşa olarak da bilinir.).*

1. Eyâ **pāşā-yı aʿẓam** ʿâlî-himmet / Saʿādet menbaʿı erkān-ı devlet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [pāşā-yı aʿẓam,]*

pāy it-: *Paylaştırmak, herkese kendi payına düşeni vermek.*

1. Ḳorḳaram vaṣluña daḫi geleler el ḳaralar / **İtdiler** ʿāşıḳ-ı şūrīdelerüñ ʿaşḳuñı **pāy** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 4). [pāy it-,]*

pāydār ol-: *Kalıcı olmak, sürekliliğe sahip olmak.*

1. ʿİzzet ile ol semā **olduḳça** dāʾim **pāydār** / Devlet ile ṭur cihān ṭurduḳça ey ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [pāydār ol-,]*
2. ʿÖmrüñ bināsı muḥkem ola ḥaşre dek şehā / Baḫtuñ ʿaṣāsı devlet ile **pāydār ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 16). [pāydār ol-,]*
3. Geldügince ʿīd-i nevrūz olduġınca nevbahār / Sāye-i rifʿatde şāhā **pāydār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 3). [pāydār ol-,]*

4. Serīr-i rifʿat içre **pāydār ol** / Hemīşe hem-nişīn-i şehriyār ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [pāydār ol-,]*

pāy-ı ḳadr: *Bir yıldızın parlaklık bakımından bulunduğu basamağın en aşağısı; Şehzade Süleyman'ın mertebesinin en aşağısı.*

1. Züḥal çün pāsbān oldı irişmez **pāy-ı ḳadrüñe** / Egerçi nüh-felek her demde anuñ nerdübānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 8). [pāy-ı ḳadr,]*

pāyına düş-: *Ayağına düşmek, kolay ulaşılabilir, elde edilir olmak; itibarını kaybetmek.*

1. Ey ki **düşdüñ** Mihrī her bir bī-vefānuñ **pāyına** / Sen daḫi bī-ʿār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [pāyına düş-,]*

pāyına yüz sür-: *Ayağına yüz sürmek, saygı ve sevgi ifadesi olarak ayaklarına kapanmak.*

1. Sen serv-i revān **pāyına yüz sürmek** içündür / Bustānda revān her yaña mā olduġı icrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 20). [pāyına yüz sür-, -ı, -n, -a]*
2. **Yüz sürmek** içün **pāyına** her serv-i revānuñ / Gözüm yaşı Ceyḥūn-ı revān bāġı ṭolandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 6). [pāyına yüz sür-,]*
3. Dāmenin öp devlet isterseñ **yüzüñ sür pāyına** / Derdine vir cānuñ ey dil kᵓ anda dermān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 2). [pāyına yüzüñ sür-,]*

pāymāl ol-: *Ayaklar altında olmak, çiğnenmek; hor ve hakir görülmek.*

1. Nᵓola ey kimyā-naẓar luṭfuñla olsañ destgīr / **Pāymāl olup** Amāsiyyede olmışdur türāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 26). [pāymāl ol-,]*
2. Dostlaruñ fevḳaᵓl-ʿulāda her dem olsun şādmān / Düşmenüñ taḥteᵓs -serāda dāᵓim **olsun pāymāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 19). [pāymāl ol-,]*

pehlevān: *Boylu poslu, güçlü kimse, yiğit.*

1. Serīr-i salṭanat üzre budur İskender-i devrān / Zamānuñ Rüstem ü Zāli cihānuñ **pehlevānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 18). [pehlevānıdur, -ı, -dur]*

penāh-ı devlet-i dünyā: *İnsanların mutluluk koruyucusu, himaye edeni, sığınağı.*

1. Gicesin gündüzin yā Rab hemīşe ḳadr ile ʿīd it / **Penāh-ı devlet-i dünyā** vü ḫalḳuñ kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [penāh-ı devlet-i dünyā,]*

pend: *Nasihat, öğüt.*

1. Çeşmine cān virdüñ ey dil **pendümi** gūş itmedüñ / Gör nice siḥr itdi āḫir bu iki cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [pendümi, -üm, -i]*
2. Ḳo bizi mehrūlaruñ mihriyle var sen fāriġ ola / Nāṣiḥā itmez eşer rüsvā-yı ʿaşḳ olana **pend** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [pend,]*
3. Żaʿf-ı ġam-ı hecrüñle ḳo ölsün yeridür / Dil-i āşüfte ki cānā aña **pend** itmedi kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 15). [pend,]*
4. Pend itme baña yār içün yārını nāṣiḥ / Yārüm baña **pendüñ** saña hey var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [pendüñ, -üñ]*
5. Vaṣlın isterseñ i dil dilber ġamıyla ḫurrem ol / Kimseyi gūş itme benüm böyle **pendüm** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [pendüm, -üm]*
6. Ger size cānān gerekse cān virüñ cānān buluñ / Ġāfil olmañ mübtelālar işbu **pendümden** benüm

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [pendümden, -üm, -den]

pend it-: *Nasihat etmek, öğüt vermek.*

1. **Pend itme** baña yār içün yārını nāṣiḥ / Yārüm baña pendüñ saña hey var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [pend it-,]*

pend ṭut-: *Bir kimsenin uyarılarına, sözlerine inanıp onun dediklerini uygulamak.*

1. Bī- mihri Mihrī sevme didüm **pend ṭutmaduñ** / Her cevri kiʾ tdiler saña anlar ḫoş itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 8). [pend ṭut-,]*

per: *Kanat; gönül, yürek.*

1. Şemʿ-i ruḫuña tā giceler ṣubḥa dek ey dost / **Per** yaḳmada pervāneye yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [per,]*
2. **Per** yaḳmada pervāne-ṣıfat şemʿ-i ruḫuñda / ʿAşḳuñ beni üstād-ı cihān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 4). [per,]*
3. ʿAşḳ āteşine yanıcı pervānelerüz biz / Bu āteşe **per** yaḳmayıcaḳ yā nelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [per,]*

perçem: *Alna düşen kısa saç demeti, kakül.*

1. **Perçemin** çözse geh ʿuşşāḳa kemendler gösterür / Oḳısa ebyāt-ı şīrīn laʿl-i ḳandler gösterür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 7). [perçemin, -i, -n]*

perde: *Musiki makamlarından her biri; bir müzik parçasını oluşturan seslerden her birinin kalınlık veya incelik derecesi.*

1. Her ḳaçan kim iderem ʿaşḳı hevāsında ṣadā / Āhımuñ **perdelerinden** nice şehnāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 4). [perdelerinden, -leri, -n, -den]*

perde: *Örtü, yüz örtüsü, peçe; gül yaprakları.*

1. Çün **perdesini** keşf ide gül bülbüle ḳarşu / Bülbül daḫi cān virse ʿaceb mi güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 1). [perdesini, -si, -n, -i]*

perde-dār: *Kapıcı, hizmetçi; koruyucu.*

1. Nice şehzādedür gör kim anuñ ʿālī-cenābında / Melekler **perdedārıdur** felekler sāyebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 28). [perdedārıdur, -ı, -dur]*

perde-i ʿuşşāḳ: *Türk musikisindeki ana makamlardan biri olan uşşak, aşıklar makamı; aşıkların engeli, manisi.*

1. Götürüp **perde-i ʿuşşāḳı** ser-āgāz idelüm / Bülbüli māt idelüm nāle vü efġānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 2). [perde-i ʿuşşāḳ,]*

pergār: *Yay çizmekte kullanılan araç; sevgilinin yanaklarında bulunan çizgiler.*

1. Yazmaġa ḫaddüñ berātın gör ġubār-ı ḫaṭṭ ile / ʿĀrıż-ı sūsende çekmiş ḫall ile **pergār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 17). [pergār,]*

perī: *Peri gibi güzel sevgili.*

1. Bir **perīnüñ** ḫalḳa-i zülfine nāgāh oldı ṣayd / Şimdi Mihrī miskinüñ dām-ı belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 8). [perīnüñ, -nüñ]*
2. Düşdi Mihrī bir **perīnüñ** zülfinüñ çengāline / Key hünerdür bu belādan ḳurtarursa cānı saġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 5). [perīnüñ, -nüñ]*

perī: *Cinlerin çok güzel olduğu düşünülen bir tayfası; sevgili.*

1. Bilsem ki **perī** misin i cān yoḫsa firişte / Biñ cān ile sevdüm seni bir kerre görüşte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [perī,]*
2. Devlet hümāsı olmış iken ismüñ ey **perī** / Pervāz urup neden kᵓ uçasın şimdi tüy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [perī,]*
3. Ḥüsnüñ bahārı bulmuş iken revnaḳ ey **perī** / İrgürmeye ḫazāna şaḳın beddu'ā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [perī,]*
4. Gözümi açup yumunca oldı çeşmümden nihān / Şöyle teşḫīş itdüm anı yā melekdür yā **perī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 4). [perī,]*

perī-peyker: *Peri yüzlü güzel.*

1. Ol **perī-peyker** melek-manẓar yüzi gül ġonca-leb / Ġamzesi oḳ ol ḳaşı hem yaya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [perī-peyker,]*

perīşān: *Dağınık, dağılmış, karışmış; zavallı, biçare aşık.*

1. Ḳılduḳça ḥamāᵓil ḳolını boynuña aġyār / Zülfüñ gibi ben göñli **perīşānı** unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 5). [perīşānı, -ı]*

perīşān-şekil: *Zavallı, darmadağınık halde.*

1. Dehenüñ sırrını bilmedügiçün ġoncᵓ açılup / Ḳaldı ḫayretde yatur ḥāli **perīşān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 21). [perīşān-şekil,]*

pertāb at-: *Ok fırlatmak, yüreğinden vurmak; kirpik fırlatmak, yan bakış atmak.*

1. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳuzaḥ gibi kemān almış ele / Cānlara **pertāb atar** cānā hilālüñ pertevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 2). [pertāb at-,]*

pertev: *Işık, parlaklık, parıltı.*

1. Ruḫlaruñuñ **pertevin** setr itmesün kāfir ḫaṭuñ / Hey begüm göster cemālüñ nūrın īmān eyle ᶜarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [pertevin, -i, -n]*
2. Ṭutdı āfāḳı ser-ā-ser gün cemālüñ **pertevi** / Ḥāᵓil olmasa ġurūb itmezdi zülfüñ şeb-revi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 1). [pertevi, -i]*
3. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳuzaḥ gibi kemān almış ele / Cānlara pertāb atar cānā hilālüñ **pertevi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 2). [pertevi, -i]*
4. Rūşen itdi gün cemāli **pertevinden** ᶜālemi / ᶜArż idüp şeh ruḫlarını ḫoş cihāna ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [pertevinden, -i, -n, -den]*

pervāne: *Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek; aşka düşen, aşkın cezbesine kapılan.*

1. Bezm-i ḥüsnüñe vücūdum şemᶜadur **pervāne** dil / Bu yanan cānum fetīlidür yüregüm yaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 6). [pervāne,]*

pervāne: *Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; aşık.*

1. ᶜAşḳ āteşine yanıcı **pervānelerüz** biz / Bu āteşe per yaḳmayıcaḳ yā nelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [pervānelerüz, -ler, -üz]*
2. Ruḥı şemᶜine anuñ Mihrī çü **pervānelerüz** / Yanalum yaḳılalum bir pula almaz yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 7). [pervānelerüz, -ler, -üz]*
3. Ṭutuşur şemᶜuñ zebānı micmerüñ göynür özi / Yanduġın gördükçe ruḫsāruña ben **pervānenüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 3). [pervānenüñ, -nüñ]*
4. Şöyle ditrer cān u dil her laḥẓa cānān üstine / Nitekim **pervāne** ditrer şemᶜ-i tābān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 1). [pervāne,]*
5. Şemᶜ-i ruḫsārına ol mehrūlaruñ **pervāneler** / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 10). [pervāneler, -ler]

pervāne: *Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek.*

1. Şemʿ-i ruḫuña tā giceler ṣubḥa dek ey dost / Per yaḳmada **pervāneye** yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [pervāneye, -y, -e]*

pervāne ḳıl-: *Yanından ayrılmamak, bütün isteklerini yerine getirmek; canını feda etmek, uğruna ölmek.*

1. Ben umardum gele bir zülf-i perīşān bu gice / Şemʿ-i ruḫsārına **pervāne ḳılam** cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [pervāne ḳıl-,]*

pervāne-ṣıfat: *Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek gibi.*

1. Per yaḳmada **pervāne-ṣıfat** şemʿ-i ruḫuñda / ʿAṣḳuñ beni üstād-ı cihān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 4). [pervāne-ṣıfat,]*
2. Uzatsa dilin devletüñüñ şemʿine düşmen / Cān virmege **pervāne-ṣıfat** geldi ne pervā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 18). [pervāne-ṣıfat,]*

pervāne-veş: *Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek gibi.*

1. Yanmasun mı ʿāşıḳ-ı bīçāreler **pervāne-veş** / Māhrūlar çünki ḥüsni şemʿdānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 2). [pervāne-veş,]*
2. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ i Mihrī dāʾimā / Yanalum **pervāne-veş** çün yana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 7). [pervāne-veş,]*
3. Şemʿ gibi yanduġum hecrüñde görüp ehl-i ʿaşḳ / Cān virür **pervāne-veş** almaġa nārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 4). [pervāne-veş,]*
4. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ yüri **pervāne-veş** / Sen i Mihrī cān virüp her dem-be-dem yan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [pervāne-veş,]*

pervāz: *Kanat, uçma organı; vesile, araç.*

1. Gördüm ol ḳaṣr-ı muʿallaḳ kim yapılmış lā-naẓīr / Gökyüzinde ṣandum uçardı hümā **pervāz** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [pervāz,]*

pervāz ur-: *Kanat çırpmak, uçmak için hazırlanmak; uzaklaşmaya hazırlanmak.*

1. Devlet hümāsı olmış iken ismüñ ey perī / **Pervāz urup** neden kʾ uçasın şimdi tüy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [pervāz ur-,]*

perverdigār: *Besleyici, rızıklandırıcı olan Allah.*

1. İki ʿālemde yārinden İlāhī / Ayırma Mihrīyi **Perverdigārum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 5). [perverdigārum, -um]*

pes: *Şu halde, öyleyse, bunun için.*

1. Çün bir nefes oldum saña ben bende ki hem-dem / ʿĀlemde niçün ölmek içün **pes** çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [pes,]*
2. Çün delmez imiş ġamzeleri ḫançeri baġrum / **Pes** bu yüregimde görinen yāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 4). [pes,]*

pes: *Bundan böyle, artık.*

1. Ḳaldısa cismüñ bu şehrüñ issisinde çāre ne / **Pes** mekānıdur ġarīb olanlaruñ külḫānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 5). [pes,]*
2. Ḳılsa vaṭan ʿaceb mi bu dil āsitānuñı / **Pes** ʿandelīb ḳanda göre gülsitān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 3). [pes,]*

3. Mest-i mey-i ʿaşḳ ol yüri ʿālemde i Mihrī / **Pes** rind ü ḫarābāt olana ʿār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [pes,]*

peşīmān ol-: *Pişman olmak, yapılan bir işin yanlış ya da uygunsuz sonuç verdiğini anlamak.*

1. Var itdügüñe ṣoñra **peşīmān olasın** / Gül yüzüñ dā'iresini ṭutıcaḳ bir gün ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 26). [peşīmān ol-,]*

peyk: *Haber getiren, ulak; sabah rüzgarı.*

1. Çün ṣabā **peyki** getürdi yār kūyından eşer / Müjdegānı cān gerekdür Mihrī bu şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [peyki, -i]*
2. Getürdi ṣabā **peyki** cilā ḫāk-i rehüñden / Tā gözlerüme kuḥl-i Ṣıfāhān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 4). [peyki, -i]*

peykān: *Okun ucundaki sivri demir; kirpik.*

1. Atsa ġamzeñ tīrini cān pūtesine ḳaşlaruñ / Gösterür dil daḫi cānā cevherī **peykān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [peykān,]*
2. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan dostum / Yüregümi yar gel **peykānuñı** ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [peykānuñı, -uñ, -ı]*
3. Ġamzesi oḳlarına sīnem nişān olalı āh / Yār bilür yüregümde nice **peykān** gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 7). [peykān,]*
4. Ġamzeñ ḫadengin yā ḳaşuñ tā çekdi **peykānına** dek / Atdı geçürdi sīneden ʿāşıḳlaruñ cānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [peykānına, -ı, -n, -a]*
5. Gūyā siperde āyinelerdür żiyā virür / Tīr-i ḫadeng-i ġamzesi **peykānı** sīnede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 9). [peykānı, -ı]*
6. Ḥamdülillah ki müjeñ tīri cigerden geçicek / Hele **peykānları** ḳaldı dile yeter belegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [peykānları, -ları]*
7. Ġamzeñüñ **peykānı** sīnemde nihāndur dostum / Ḥālümüz ḫod gün gibi saña ʿayāndur dostum *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 11). [peykānı, -ı]*
8. Yārelenmişdi ciger ġamzesi **peykānlarıla** / Laʿli urdı yine ol yāreye merhem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 2). [peykānlarıla, -ları, -la]*
9. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan dostum / Yüregümi yar gel **peykānuñı** ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [peykānuñı, -uñ, -ı]*

peykān-şekil eyle-: *Delik deşik etmek, delikler açmak.*

1. Dil deler ġamzeñ oḳına yer ola anuñ içün / Derd ile kendü özin **eyledi peykān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 4). [peykān-şekil eyle-,]*

peyk-i ṣabā: *Hafif esen rüzgarın habercisi.*

1. Ṣubḥ-dem **peyk-i ṣabā** irüp dil-i şūrīdeme / Didi ey ġamgīn göñül ḫandān ol didüm ne ḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [peyk-i ṣabā,]*

peymān: *Söz, yemin, ant; vaad.*

1. Bir kerre ḳadem başmaġa cānā yüzüm üzre / ʿAhd itmiş idüñ gel berü **peymānı** unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 6). [peymānı, -ı]*

peymān: *Ahd, yemin, söz.*

1. ʿAhd itmiş idüñ Mihrīyi öldürmege cānā / Beñzer begüm ol ʿahd ile **peymān** unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 5). [peymān,]*

peymāne: *Kadeh, şarap bardağı; aşığın kalbi, gönlü.*

1. Geldükçe ḫayālüñ dile mihmān ṭutar elde / Ḫūn-ı cigerümle ṭolu **peymāne** tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 3). [peymāne,]*

pıñar: *Su kaynağı, memba; aşığın gözü, gözyaşları.*

1. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm aḳıdur çeşmesin / Teşne-dil bulur ḥayātı bu **pıñar** egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [pıñar,]*

pinhān it-: *Saklamak, gizlemek.*

1. Nice bir bu dil çeke her bī-vefānuñ nāzını / Nice bir **pinhān idem** sīnemde dilber rāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 1). [pinhān id-,]*

pīr: *İhtiyar, yaşlı.*

1. Sen saʿādet taḫtgāhunda muḳīm ol ḥaşre dek / Devletüñ devrinde ḫoş geçsün ḳamu **pīr** ü cüvān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [pīr,]*

pīr: *Tarikat lideri.*

1. Ḳāḍī vü müftī müderris zāhid ü **pīr** ü cüvān / Ḳanġısı cān virmedi maḥbūb oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [pīr,]*

pīr eyle-: *Yaşlandırmak, ihtiyar etmek; güçten düşürmek, zayıflatmak.*

1. Mıṣr-ı dilde Yūsuf-ı cāndan ʿazīz itdüm seni / Cevr ile **pīr eyledüñ** āḫir Zelīḫā-veş beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 7). [pīr eyle-,]*

pister-i nesrīn: *Nesrin çiçeğinin yatağı; rahat, konforlu yatak.*

1. **Pister-i nesrīn** gerekmez bir dem ārām itmege / Āsitānuñ gibi dil miskīne bālīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 2). [pister-i nesrīn,]*
2. **Pister-i nesrīnde** ārām eylesün ḫoş dostlar / Cismimüze pūreler ursun bizüm dendānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 3). [pister-i nesrīn,]*

pīş-keş: *Birinin gözüne girmek amacıyla verilen hediye, peşkeş.*

1. Çün dile dilber ḫayāli geldi mihmān olmaġa / **Pīşkeş** cān virelüm mihmānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 2). [pīşkeş,]*

piyāle: *Şarap kadehi; içindeki şaraptan içeni mest eden, aşık yapan kadeh.*

1. Bezm-i çemende ṣaḥn-ı gülistānda devr iden / Sāḳī elinde sāġar-ı ṣāfī **piyāledür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 2). [piyāledür, -dür]*

piyāz: *Soğan; değer verilmeyen, sıradan kimse.*

1. Gülsitānında çün ezhār olmadum ben dostuñ / Būstānında **piyāz** u sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 3). [piyāz,]*

postı şoyıl-: *Derisi yüzülmek, zulüm ile öldürülmek.*

1. Dil her ne deñlü çekse ġamuñdan belā senüñ / Döndürmez ol yüzini eger **postı ṣoyıla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 3). [postı ṣoyıl-,]*

pūlād: *Su verilerek çok sert bir duruma getirilen demir ve karbon alaşımı, çelik; zor, güç durum, olay, sıkıntı.*

1. Ḳapuñda bende olur serv-i āzād / Elüñde mūm olur luṭfuñla **pūlād** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [pūlād,]*

pūte: *Nişan tahtası, hedef.*

1. Kirpügi oḳların atmaġa göñül **pütesine** / Bu gözi āhunuñ ebrū-yı kemānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 4). [pütesine, -si, -n, -e]*
2. Ḳaşlaruñ yasına ḳanı ki nişān idi sīne / Ġamzeñ oḳların atarduñ dil ü cān **pütesine** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [pütesine, -si, -n, -e]*

pür: *Çok, dolu, pek çok.*

1. Olduḳça **pür** kevākib ile āsumān şehā / Sen ʿālem içre devlet ile olasın ʿalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [pür,]*
2. **Pür** zīnet itdi rūy-ı cihānı zamān yine / Eyler ṣafā vü ʿayş ile her murġzār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [pür,]*
3. Leb-i meygūnı ḫayāl ile gözüm ḫānesinüñ / Ḳabaġı ṣāfi ṭolupdur yine **pür** ḳan-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 17). [pür,]*

pür eyle-: *Doldurmak, dolmasını sağlamak; gözyaşlarını kana çevirmek; kederlendirmek, üzmek.*

1. Baġruñuñ ḳanı ile **pür eyle** çeşmüñ sāġarın / Dil kebābından ḥabībe mā-ḥażar eyle yaraġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 2). [pür eyle-,]*

pür it-: *Doldurmak, sarmak, kaplamak; yaşatmak.*

1. **Pür ider** ḳāseyi her dem içürür ḳan bize / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 8). [pür id-,]*

pür ol-: *Dolmak, dolu olmak, kaplanmak.*

1. **Pür olmışdı** güliyle ṣaḥn-ı gülşen / Ḳabaġı ṭoldurup ṭutmuşdı sūsen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 19). [pür ol-,]*
2. Maʿānī gevheri ile **pür olmış** / İ Mihrī gūş ṭut bir kān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 5). [pür ol-,]*

pür-cefā: *Cefa dolu, çok eziyet eden, üzen.*

1. Böyle cihāna ḫūb yaratdı Ḫudā seni / Ḫūb itdi ise dimedi ol **pür-cefā** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [pür-cefā,]*

pür-gil ḳıl-: *Islatmak; gözyaşı dökmek.*

1. Dūlāb-veş nigāruñ gördükçe gülsitānda / **Ḳıl** eşk-i çeşmüñ ile ḫāk-i rehini **pür-gil** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 6). [pür-gil ḳıl-,]*

pür-laʿl-i bedaḫşān-şekil: *Lal taşının çıkarıldığı Bedahşan şehri gibi la'l taşı dolu; çok kırmızı, kızıl.*

1. Mihr ü meh beñzeye mi yüzüñe öykünmek ile / Ger ola lebleri **pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 10). [pür-laʿl-i bedaḫşān-şekil,]*

pür-nāz: *Nazlı, isteksiz gibi görünerek aşığı yalvartan güzel, sevgili.*

1. Gerçi gördük bu cihān rūyında çoḳ cānbāzlar / Ḫūblar maḥbūblar pür-şīveler **pür-nāzlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 1). [pür-nāzlar, -lar]*

pür-nūr ḳıl-: *Aydınlatmak, ışık vermek, nur ile doldurmak.*

1. Cānā virürse şevḳ-i ruḫuñla cihānda cān / **Pür-nūr ḳıla** ḥaşre dek anun mezārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 6). [pür-nūr ḳıl-,]*

pür-seḫā: *Cömertlikle dolu olan, çok cömert, yüce ihsan ve iyilik sahibi.*

1. Ayaḳda ḳalmışamdur destgīr ol / Ki sensin **pür-seḫā** vü ehl-i himmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [pür-seḫā,]*

pür-seḫāvet: *Cömertlikle dolu olan, çok cömert, yüce ihsan ve iyilik sahibi.*

1. Anuñ kʿ ismi ʿAlīdür **pür-seḫāvet** / Olur şānında lābüd feṭḥ-i nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [pür-seḫāvet,]*

pür-şīve: *Naz, işve dolu, çok cilveli güzel, sevgili.*

1. Gerçi gördük bu cihān rūyında çoḳ cānbāzlar / Ḫūblar maḥbūblar **pür-şīveler** pür-nāzlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 1). [pür-şīveler, -ler]*

püşt-i penāh: *Sırtını yasladığı kişi, hami, koruyan, gözeten kimse.*

1. Ḳılma maḥrūm ḫān-ı vaṣluñdan dil-i sāʾilleri / Āsitānuñdur bugün **püşt-i penāhum** gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 2). [püşt-i penāh,]*

R

rab: *Cümle yaratılmışları besleyen, terbiye eden, Cenabıhak.*

1. Faẕluñ ile ḳıl ʿināyet luṭfuñ ile it ḳabūl / Ben ġarīb üftādenüñ yā **Rab** duʿāsın müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [rab,]*
2. Gicesin gündüzin yā **Rab** hemīşe ḳadr ile ʿīd it / Penāh-ı devlet-i dünyā vü ḫalḳuñ kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [rab,]*
3. İlāhī ḫaşre dek yā **Rab** ḥayātını mezīd eyle / Żaʿīfe Mihrî miskīnüñ ki ʿömr-i cāvidānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 33). [rab,]*
4. Yā **Rab** ḳıl anı taḫt-ı saʿādetde berḳarār / Bāḳī degülse neyleyelüm bī-ḳarār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 16). [rab,]*
5. Kimse cihānda müddeʿiye boynın egmesün / Muḥtāc itme Mihrīyi yā **Rab** muḫannede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 8). [rab,]*
6. Yā **Rab** nʾola ḥālüm benüm ol yār giderse / Ḥasretle ḳalam niçeye dek zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [rab,]*
7. Her ki yārümden ayırur beni yā **Rab** dilerem / ʿÖmri az olsun u dünyāda dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [rab,]*
8. Yā **Rab** ol serv-i revān ḳanda durur ḳanda iki / Yā **Rab** ol āfet-i cān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [rab,]*
9. Yā **Rab** ol serv-i revān ḳanda durur ḳanda iki / Yā **Rab** ol āfet-i cān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [rab,]*
10. Āfitābı götürüp gülşen-i ḥüsni getüren / Yā **Rab** ol mūy-ı miyān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 3). [rab,]*

rabb: *Cümle yaratılmışları besleyen, terbiye eden, Cenabıhak.*

1. Raḥm idem bir gün dimiş bī-çāre Mihrīye ḥabīb / Bu kelāmı ṣaḳlasun yā **Rabbi** yalan olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [rabbi, -i]*
2. Ol cefā-ḫū yārüme yā **Rābb** sen inṣāf vir / ʿĀṣıḳ u ṣādıḳ-ḳademler itdügi āh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [rābb,]*
3. Yā **Rabb** ʿizz ü devlet ile Ḫān Aḥmedüñ / Bir güni bu cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [rabb,]*

rabb-i kerīm: *Cömert olan Allah.*

1. Luṭfı eserinden bugün ol **Rabb-i Kerīmüñ** / Oldı bu cihān bāġı ḳamu cennet-i meʾvā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 4). [rabb-i kerīm,]*
2. Eser-i luṭfı ile eyledi her bāġı behişt / Çün naẓar itdi gülistāna bu dem **Rabb-i Kerīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 5). [rabb-i kerīm,]*

rabbüʾl-enām: *Bütün mahlukatın Rabbi.*

1. Yaratduñ beni ey **Rabbüʾl-enām** / Raḥmetüñi umaram yevmüʾl-ḳıyām *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 29). [rabbüʾl-enām,]*

rāciʿ it-: *Bağlılık yapmak, devamlı şekilde tekrarlanmak.*

1. Dile cevrin ḥabīb itmişdi ḳāṭıʿ / Dirīġā yine beñzer **itdi rāciʿ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 1). [rāciʿ it-,]*

rāġ: *Yeşillik, yeşerme.*

1. Buldı luṭfuñ şemmesinden bu cihānuñ bāġı **rāġ** / Oldı laʿlüñ çeşmesinden āb-ı ḥayvān u cülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [rāġ,]*

rāh: *Yol, tarîk, istikamet.*

1. Cārūb olur kirpüklerüm bāzāra gitdükçe ḥabīb / Ṣular gözümüñ yaşları **rāhını** dükkānına dek

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 3). [rāhını, -ı, -n, -ı]

rāh: *Yol, uğur, amaç.*

1. ʿAşḳı **rāhında** anuñ ḫāk ile yeksān olalum / Cān mülkin yıḳalum göklere çıḳsun tozumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 5). [rāhında, -ı, -n, -da]*
2. ʿAşḳı **rāhında** bulur mu dil ü cān terk idici / Bir benüm gibi cihān içre daḫi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [rāhında, -ı, -n, -da]*

rāh: *Yol, tarik; aşığın bu uğurda yaşadığı sıkıntılar.*

1. Ḳalmışam hecrüñ muġaylānında yol vir ʿāşıḳa / Kaʿbe-i vaṣluña varan dostum **rāh** ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 4). [rāh,]*

rāh: *Yol, tarik; amaç, uğur, maksat.*

1. Göñülle mihrüñe kim virmese dil / Olursa ṭañ mıdur **rāhuñda** gümrāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 5). [rāhuñda, -uñ, -da]*

rāh ḳıl-: *Yola çıkmak, yollara düşmek.*

1. Gelmişem yüz süriyü ṭoġrı **ḳılup rāh** saña / Dilerem ʿarż ḳılam ḥālümi ey şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 1). [rāh ḳıl-,]*

rāh ṭut-: *Bir yere doğru gitmeye başlamak.*

1. Ger ʿāḳil iseñ aña ṭoġrı **ṭut rāh** / Varıṭur almalu bāḫçaya her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 33). [rāh ṭut-,]*

rāha gönder-: *Yola çıkartmak, yolculuk etmesine sebep olmak.*

1. Çünki **gönderdi** Ḫudā devlet ile **rāha** seni / Mübtelā ḳılsun İlāhī yine bir şāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [rāha gönder-,]*

rāḥat: *İç huzuru, gönül ferahlığı.*

1. Düşmişem çāh-ı zenaḫdānuña gerçi **rāḥatam** / Ḥamdülillāh ḥālüme her ehl-i zindān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 5). [rāḥatam, -am]*
2. Ol mübārek ẕātuña her demde ṣıḥḥat yaraşur / Ol muṭahhar cismüñe her anda **rāḥat** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [rāḥat,]*
3. **Rāḥatı** ʿadlüñ ile buldı ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Revnaḳı nāmuñ ile buldı şehā heft-iḳlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [rāḥatı, -ı]*

rāḥat bul-: *Rahata kavuşmak, sıkıntılarından kurtulmak, huzura ermek, rahatlamak.*

1. Murādum bu ki sulṭānum ṭapuñdan / Bu cānum mülki bir dem **bula rāḥat** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [rāḥat bul-,]*

rāḥat ḳıl-: *Huzurlu, mutlu, sıkıntısız etmek.*

1. Serīr-i salṭanat üstinde her gāh / Ḫudā rifʿatde **ḳılsun** seni **rāḥat** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [rāḥat ḳıl-,]*

rāḥat ol-: *Mutlu ve huzurlu olmak, gönlü refah olmak.*

1. Meclisinde şanemüñ **rāḥat olup** ṣubḥa degin / Biñ ṣafā ile geçildi hele bir dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 4). [rāḥat ol-,]*
2. Cānıma ġamzeñ ḫadengin geçdügin menʿ eyleme / **Rāḥat olsun** dostum oḫ ḫoşça bulmış meskeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 3). [rāḥat ol-,]*

rāh-ı ġam: *Gam yolu; keder, acı, hüzün sebebiyle.*

1. Ḳanlu yaşum ey dost senüñ **rāh-ı ġamuñda** / Dil zevraḳı ġarḳ oldı ṭalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 3). [rāh-ı ġam,]*

raḥīm: *Bütün canlıları koruyan ve esirgeyen Allah.*

1. Bāġ-ı ʿömrüñe ḫazān irmeye Ḥaḳdan dilerem / ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳıla Raḥmān u **Raḥīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 15). [raḥīm,]*

rāhın gözle-: *Yolunu gözlemek, Allah'a giden yolda çaba göstermek, Allah'a itaatte bulunmak.*

1. **Rāhın gözle** gümrāh olmaġıl / Ḳıl ḫaẕer iblīse hemrāh olmaġıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 10). [rāhın gözle-,]*

raḥm: *Merhamet, acıma.*

1. Mihrī üftādeye **raḥmuñla** şehā eyle naẓar / Eyleye saña naẓar ḥaşre dek ol Ḥayy u ʿAlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [raḥmuñla, -uñ, -la]*

raḥm: *Merhamet, acıma; iyi muamele.*

1. Umma ey dil bülbüli ol gülden iñen **raḥm** kim / Yeg anuñ ḳatında bir ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [raḥm,]*

raḥm eyle-: *Merhamet etmek, acımak.*

1. Mihrī-i üftādeñe şāhā nʾola **raḥm eyleseñ** / Şāyed olaydı aña bir kerre mihmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [raḥm eyle-,]*
2. Mihrī-i üftādeñe şāhā nʾola **raḥm eyleseñ** / Şāyed olaydı aña bir kerre mihmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [raḥm eyle-,]*
3. Ağlaram yaş yerine ḳan dökilür çeşmümden / Yār **raḥm eyleyüben** silmedi bir gün yeñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 3). [raḥm eyle-,]*

raḥm eyle-: *Merhamet etmek, acımak; iyi muamele etmek, yakınlık göstermek.*

1. Bu cihāndur dem ola Mihrīye **raḥm eyleye** yār / Daḥi yer ḳalmaya aġyār saña dilkülige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [raḥm eyle-,]*

raḥm it-: *Merhamet etmek, acımak, şefkat göstermek.*

1. Mihrīye **raḥm it** bugün yoḫsa bilürsin dostum / İrteden tīz ḥüsnünüñ āyīnesini mū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [raḥm it-,]*
2. Ḫurrem iden ʿālemi cānā cemālüñ bāġıdur / Dostum ʿuşşāḳa **raḥm itgil** ki ḥüsnüñ çaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 1). [raḥm it-,]*
3. Mihrī üftādeye **raḥm it** demidür luṭf eyle / Destgīr ol aña ʿadlüñle gel ey kān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 7). [raḥm it-,]*
4. Baña **raḥm itse** gerek yār didüm aġyāra / Mihrīyi eyleme billāh yalān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 7). [raḥm it-,]*
5. Şādam ol dilber dimiş kim kimseye **raḥm itmezem** / Mihrī gibi bir belākeş derdmendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [raḥm it-,]*
6. Ġam ḫānelerinde yine ben aġlayu ḳaldum / **Raḥm itmedi** dil-ḫastesine o güle gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 2). [raḥm it-,]*
7. Ḫoş görür benden raḳībi **raḥm idüp** cānān aña / Nice ḳatlansun bu yürek nice döysün cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [raḥm id-,]*
8. Yine dil düşdi bugün bir yüzi mehpāresine / Luṭf idüp **raḥm ide** mi ʿāşıḳ-ı bīçāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 1). [raḥm id-,]*
9. Bir kerre mübtelālaruma **raḥm idem** diseñ / Dünyāda sevdügüm nʾola yalan dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 5). [raḥm id-,]*

10. Hem-demi ġuṣṣa vü ġam eyledi devrān bize / **Raḥm idüp** luṭfını göstermedi bir an bize *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 7). [raḥm id-,]*
11. Var mıdur bir dem beni hecrüñle bīmār itmedüñ / **Raḥm idüp** bir gün baña luṭfuñla tīmār itmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 3). [raḥm id-,]*

raḥm it-: *Merhamet etmek, şefkat göstermek; iyi muamele etmek.*

1. Beni öldür raḳībe **raḥm it** yār / Bu mıdur ʿādetüñ eyü gökçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 3). [raḥm it-,]*
2. **Raḥm idem** bir gün dimiş bī-çāre Mihrīye ḥabīb / Bu kelāmı ṣaḳlasun yā Rabbi yalan olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [raḥm id-,]*

raḥm it-: *Merhamet etmek, acımak; yardım etmek.*

1. Göz gördi göñül bildi ki ben küşte-i ʿaşḳam / Kimse baña **raḥm itmedi** bilişde görişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 3). [raḥm it-,]*

raḥm ol-: *Merhamet etmek, acımak.*

1. Mükedder ḥālüme **olmasa raḥmuñ** / Ölürem sevdügüm derdüñle vallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 3). [raḥmuñ ol-,]*

raḥmān: *Bütün canlılara merhamet eden Allah.*

1. Bāġ-ı ʿömrüñe ḫazān irmeye Ḥaḳdan dilerem / ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳıla **Raḥmān** u Raḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 15). [raḥmān,]*

raḥmet: *Esirgeme, kollama, merhamet, bağışlama.*

1. Faḳīrüñ ṭut elin bulmaḳ dilerseñ / Cihānda rifʿat ü cennetde **raḥmet** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [raḥmet,]*
2. Yaratduñ beni ey Rabbüʾl-enām / **Raḥmetüñi** umaram yevmüʾl-ḳıyām *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 29). [raḥmetüñi, -üñ, -i]*

raḫt: *Varlık, mevcudiyet.*

1. Çıḳar cān **raḫtını** şehr-i bedenden Mihrī dil-ḫaste / Fedā ḳıl yār yolında k ider ziyān āteş nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [raḫtını, -ı, -n, -ı]*

raḫt: *Mal varlığı, servet, çeyiz.*

1. Cān **rāḫtını** yaġmaladı ol demde ḫayālüñ / Dil ḫānesine geldi çü mihmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 5). [rāḫtını, -ı, -n, -ı]*

raḳīb: *Klasik şiirde sevgiliyi aşıktan uzaklaştırmaya çalışan, sevgili ile aşığın kavuşmasına engel olan kimse.*

1. ʿĀşıḳuñ ḥaḳḳında çoḳ söz söyler inanma **raḳīb** / ʿĀdet olmışdur cihānda dostum bühtān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 2). [raḳīb,]*
2. Ḫāk ider ġayret odı bu dil-i miskīni yaḳup / Bile yanuñca **raḳīb** olalı hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 5). [raḳīb,]*
3. Gāh ki bir göz ucıyla merḥabā eyledi yār / Yine beñzer ki araya fitne bıraḳdı **raḳīb** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [raḳīb,]*
4. Zülfüñüñ çengāline urma **raḳībi** ḫışm idüp / Hey bu bir kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [raḳībi, -i]*
5. Miḥnetler ile ḳarşuña öldükçe ʿāşıḳuñ / Sen oyna gül **raḳīb** ile ḫoş ḫoş ṣafālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 2). [raḳīb,]*
6. Düşmen ḳamu kişiye **raḳīb** oldı ʿāḳıbet / Gör ṭāliʿüm ki baña ḥabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [raḳīb,]*
7. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi zülfüñden suʾāl itmiş **raḳīb** / Eylemek cāʾiz midür Ḳurʾāndan küffār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 4). [raḳīb,]*
8. Gül ruḫlaruñuñ çoḳdur ʿuşşāḳı velī ammā / Çeşmine **raḳībüñüñ** Mihrī diken olmışdur *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 7). [raḳībüñüñ, -üñ, -üñ]

9. Görüp ol yāri baña söylemesün diyü **raḳīb** / Muttaşıl sāye gibi gör nice şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [raḳīb,]*
10. Öldürmesi ġazā deyü ʿuşşāḳ cemʿ olup / Kāfir **raḳībe** her birisi bir ṭaş urdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 4). [raḳībe, -e]*
11. Merd iseñ ġayret demidür sür **raḳībi** hey meded / Dāmenine ter gülüñ yapışmasun saʿy eyle ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [raḳībi, -i]*
12. Öldürmesi muḥaḳḳaḳ idi dün **raḳībi** yār / Kim māniʿ oldı kim bugün ipin uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 5). [raḳībi, -i]*
13. Ḳahruñ cihānda ben görürem luṭfuñı **raḳīb** / Öldürmek ise ʿāşıḳı hey bī-vefā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [raḳīb,]*
14. Ben ḳumrı gibi dost dirüm ṣubḥ olınca āh / Ol ḫoş **raḳīb** ile ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [raḳīb,]*
15. Aġlañ gülüñ ki bir gün eyā dostlar **raḳīb** / Ecel irişmedin beni derhemler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 3). [raḳīb,]*
16. Ḫār-ı cefāda Mihrī ölürse ne ġam **raḳīb** / İt ḳırıcı seni anı gül-femler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 5). [raḳīb,]*
17. Buyurmuş iken aşmaġa ol yār **raḳībi** / Aşılmadan it üzile urġan ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 5). [raḳībi, -i]*
18. Düşde gördüm ki **raḳībi** bile redd eyledi yār / Añla taʿbīrümüzi ḫayra dönüpdür işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 6). [raḳībi, -i]*
19. Öldürmek ise ey dost **raḳībi** yeter ancaḳ / Ol kelb-i laʿīnüñ bir avuç ḳanı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [raḳībi, -i]*
20. Ey dost **raḳīb** ile ṭurup ṣoḥbet idersin / ʿUşşāḳlaruz çün yine bīgānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 7). [raḳīb,]*
21. Görmedüm bir ḫūb kim yanında olmaya **raḳīb** / Bu cihān bāġında hiç gül olmaz imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [raḳīb,]*
22. Kūyuñda **raḳībüñi** aṣayduḳ boġazından / İt degmeñüz olmaz yazuḳ urġana tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 4). [raḳībüñi, -üñ, -i]*
23. Atma Ḫalīl-veş beni odlara **raḳīb** / ʿĀşıḳ bu yolda yanmaġa şanma rıżāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 7). [raḳīb,]*
24. Mihrī gerekse yolına cān vir gerek cihān / Oynar güler **raḳīb** ile senden şafāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 8). [raḳīb,]*
25. **Raḳībüñ** lāf urup dirmiş anı öldürürin bir gün / Er ise gelsün ol nāmerd aña göstereyin erlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 5). [raḳībüñ, -üñ]*
26. Depele ey **raḳīb** gel beni dek / Dāmeninden ḥabībimüñ el çek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 1). [raḳīb,]*
27. Beni öldür **raḳībe** raḥm it yār / Bu mıdur ʿādetüñ eyü gökçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 3). [raḳībe, -e]*
28. Ṭārusı tarlası ṣanup ṭolandı kūyuñı **raḳīb** / Bir kesme urdum ol ṭoñuz tā gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [raḳīb,]*
29. Yıḳma göñlin ʿāşıḳuñ uyma **raḳībe** dostum / Çün bilürsin sözi iblīsüñ yalandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 8). [raḳībe, -e]*
30. **Raḳībi** kendüye maḥrem idindi ʿāşıḳı yād / Ol anuñ ile ḫoş olsun biz anı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [raḳībi, -i]*
31. Laʿl-i nābından beni maḥrūm ḳılsun rāżıyam / Deñ **raḳībe** vaṣlı ḫānından ʿaṭā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 2). [raḳībe, -e]*
32. Mihrī mihrin bularuñ göremez illā ki **raḳīb** / Neyleyelüm kişiye her işi ṭāliʿdür iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [raḳīb,]*
33. Ġoncalar bezmine ol zāġ **raḳībi** ḳomasun / Diyelüm gülşeni bülbüllere her dem ḳorusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 5). [raḳībi, -i]*
34. Silelüm laʿl-i meyin ol büt-i ʿayyārelerüñ / Bu ḥasedden dili aġzında **raḳībüñ** ḳurusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 6). [raḳībüñ, -üñ]*
35. Yüz çevürür beni gördükçe **raḳībe** meyl ider / Sevdügümden ġayri bilmem neyledüm ol yāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 5). [raḳībe, -e]*
36. Aramızdan şükür Allāha ki eksildi **raḳīb** / Hele ser vaḳtümüze irmedi hicrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 7). [raḳīb,]*

37. Tīġ-ı ḳahr ile **raḳībüñ** iki çalduḳ başın / Elümüzdeydi belī ṭop ile çevgān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 3). [raḳībüñ, -üñ]*
38. Yüzime baḳma **raḳībüñ** sözi ile ḳo beni / Öleyüm çekmeyeyüm minnetini anuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 4). [raḳībüñ, -üñ]*
39. **Raḳībi** yād ider luṭfıyla her dem / Bizi añmaz vefādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 4). [raḳībi, -i]*
40. **Raḳībe** laʿl-i nābuñ ṣun ḳo ʿāşıḳ / Ciger ḳanını içsün ḳana ḳana *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 4). [raḳībe, -e]*
41. Yāri yanumda görüp ḫışm ile çün baḳdı **raḳīb** / Ol çepel şeklini döndürdi hemān sirkelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [raḳīb,]*
42. Beni uş uş ile egler **raḳībi** būse ile / Aña ʿināyetini gör baña nezāketini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [raḳībi, -i]*
43. Cānā ḳapuñda cān ile serden geçenlerüz / Uyma **raḳībe** sürme bizi düşmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 3). [raḳībe, -e]*
44. Ummasun kim ṣalına ol yār ile eydüñ **raḳīb** / Ṣalınur ḥāżırdur uş urġānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [raḳīb,]*
45. Luṭfın **raḳībe** ḳılur u ʿuşşāḳa cevrini / Gör bu zamāne ḫūblarınuñ iʿtibārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 4). [raḳībe, -e]*
46. Ḫūblar ḳatında ḳançaru baḳsañ **raḳībdür** / ʿĀlemde cevr-i yār ile şeyṭān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 4). [raḳībdür, -dür]*
47. Cām-ı laʿlüñ meyin içürdi **raḳībe** nidelüm / Bize ṣunmadı felek ḫūn-ı cigerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 5). [raḳībe, -e]*
48. Bir nefes Mihrī varur kūyuñda seyrān itmege / Tiz ḳaçar çün seg **raḳībüñ** işidüp āvāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 5). [raḳībüñ, -üñ]*
49. Bizden olduñsa **raḳībüñ** sözile bīzār hey / Güç ile gökçeklik olmaz neyleyelüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 1). [raḳībüñ, -üñ]*
50. Sürer yüzine gözine **raḳībüñ** sāʿid ü sāḳuñ / Alur dildārı yanına söger ardınca ʿuşşāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 12). [raḳībüñ, -üñ]*
51. Ḫoş görür benden **raḳībi** raḥm idüp cānān aña / Nice ḳatlansun bu yürek nice döysün cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [raḳībi, -i]*
52. Didüm **raḳībi** dāra ʿaceb aṣdılar mı ola / Bir ḫayr aġızlu didi ki çoḳdan uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [raḳībi, -i]*

raḳībā: *Ey rakib, klasik şiirde sevgiliyi aşıktan uzaklaştırmaya çalışan, sevgili ile aşığın kavuşmasına engel olan kimse.*

1. **Raḳībā** beni menʿ itme nigāruñ ḫāk-i pāyinden / Eger menʿ ider iseñ bil ne dīnüñ var ne āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [raḳībā,]*
2. Yār ile ḫoş-dem idük irdi bize bed-naẓaruñ / Çatlaya şallah **raḳībā** iki gözüñ bebegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 4). [raḳībā,]*

raḳīb-i kāfir: *Kafir rakip, suçlu, günahkar rakip; sevgiliyi aşıktan ayırma suçunu işlemiş olan, merhametsiz ve imansız rakip.*

1. ʿĀşıḳlaruñı bī-güneh öldürme dostum / Öldür **raḳīb-i kāfiri** bārī ġazālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 3). [raḳīb-i kāfir,]*
2. Pāre ḳılsa itlerüñ cānā **raḳīb-i kāfiri** / Olmaz idi daḫi bir vech ile ġavġālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [raḳīb-i kāfir,]*

raḳīb-i kāfir: *Kafir rakip, zalim, merhametsiz kimse; padişahın, sultanın düşmanı.*

1. Teb niçün ṭutar seni ṭutsun **raḳīb-i kāfiri** / Saña ṣıḥḥatler ʿadūña renc ü zillet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 4). [raḳīb-i kāfir,]*

raḳīb-i kelb: *Köpek rakip.*

1. Aġlamaḳdan munḳaṭıʿ olmazdı çeşmüm neyleyem / Ḳanlu yaşumdur **raḳīb-i kelbi** ḫandān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 3). [raḳīb-i kelb,]*
2. Yā ṭapuñdan dūr idem cānā **raḳīb-i kelbi** ben / Yā yedürem bir gün aña loḳma loḳma pāresin

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 4). [raḳīb-i kelb,]

raḳṣ ur-: *Sema etmek, dönmek.*

1. Zühre çengin çala çarḫ içre yara çār-pāresin / Meclis-i ḫāṣ içre **raḳṣ urursa** şāhā Mevlevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 5). [raḳṣ ur-,]*

raḳṣ ur-: *Dönmek, devir etmek.*

1. Cihān ṭurduḳça **urduḳça** felek **raḳṣ** / Cemālüñ envārına gelmesün naḳṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [raḳṣ ur-,]*

raḳṣa gir-: *Dans etmek, coşku ve heyecan ile çeşitli hareketlerde bulunmak.*

1. Ḳadd-ı dil-cūsını gördi **raḳṣa girdi** servler / Aña germ olup çemende ayasın ḳarṣar çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 6). [raḳṣa gir-,]*

raʿnā: *Güzel, hoş, latif görünen.*

1. Bühtānlar eylemiş bize **raʿnā** deyü ḫaṭīb / Ṣāʿirlerüñ birincisi ġāyet yalancıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 2). [raʿnā,]*
2. Serve baş indürmezem ṭūbāya boynum egmezem / Müntehā ḳaddüñ gibi **raʿnā** çenārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 2). [raʿnā,]*
3. Būy-ı zülfüñ gibi ʿanber-bār miskīn olmaya / Ḫadd ü ḳaddüñ gibi **raʿnā** serv ü nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [raʿnā,]*
4. Ol güzeller içre bī-hemtā vü **raʿnā** lā-naẓīr / Nāzenīnler serveri ġarrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [raʿnā,]*
5. Çekmişüz yüz biñ cefāsın her cihetden gerçi āh / İtmedi bir dem vefā bu ḫūb u **raʿnālar** bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [raʿnālar, -lar]*
6. Ol cihān gülzārınuñ **raʿnā** ġazel-ḫānı dürüst / Ḫoş tamām itmiş bu beyti içre dīvānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [raʿnā,]*
7. Şehr-i Amāsiyyede bir ḫūb u **raʿnā** gülʿiẕār / Her ṭarafda cān u dilden ṣad-hezār ʿuşşāḳı var *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [raʿnā,]*

rāst: *Tesadüfen.*

1. Ḳadd-i dil-cūy-ı nihālini görüp **rāst** didüm / Bu ne ḫoş mīve ile naḫl-i ḫırāmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 15). [rāst,]*

rāstī: *Doğrusu, gerçekten.*

1. Gerçi çoḳ seyr eyledüm bāġ-ı cihān ṣaḥrāların / **Rāstī** ḳaddüñ gibi hiç görmedüm serv-i bülend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 5). [rāstī,]*
2. Ḳāmetüm çeng oldı ten bir ḳıla döndi **rāstī** / Eyleyince āh sen mūy-ı miyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 4). [rāstī,]*
3. Çoḳ cihān gülşenlerin seyr itdük ammā **rāstī** / Müntehā ḳaddüñ gibi bir serv-i raʿnā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [rāstī,]*
4. Gerçi gülşende iñen çoḳ biter serv-i sehī / **Rāstī** bu şanemüñ ḳadd-i revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [rāstī,]*
5. Çoḳ mübārek demlere irmişdük ammā **rāstī** / Olmaya ol dem gibi āh ḳanı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 7). [rāstī,]*
6. Ḫūb oḳur ʿaşḳuñ maḳāmātın nevāda **rāstī** / ʿAndelībe ḫoşça taʿlīm eylemiş edvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 14). [rāstī,]*
7. Rişte-i cān ile oynar ġamzesi ġammāzlar / **Rāstī** cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [rāstī,]*
8. Bir daḫi miṣli cihān rūyına ġālib az gele / **Rāstī** cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 4). [rāstī,]*
9. Oynadı ḫoş Şeh Süleymānuñ öñinde baş u cān / **Rāstī** cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [rāstī,]*
10. Bir dem içre oynasa biñ dürlü bendler gösterür / **Rāstī** cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 8). [rāstī,]

11. Kendüyi çeküp kenāra ustasını aṣasın / **Rāstī** cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 10). [rāstī,]*
12. Şāh bezminde anı Mihrī temāşā eyledi / **Rāstī** cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [rāstī,]*

rāstī: *Gerçekten, kesinlikle, doğrusu; Türk musikisindeki en eski makamlardan biri.*

1. **Rāstī** seyr eyle ʿuṣṣāḳı nevālar gösterür / Dilleri ḫayrān ider ʿaṣḳuñ ṣadāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 3). [rāstī,]*
2. Ḳāmetüm çeng eyleyüp düzdi nevāda **rāstī** / Çekdi tenüm ḳıl ḳılup ʿuṣṣāḳı ḫoş şehnāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 3). [rāstī,]*

ravża-i kūy: *Sevgilinin sokağındaki bahçe; Şehzade Ahmed'in kasrındaki bahçe.*

1. **Ravża-i kūyuñı** gördükde direm ḫuld-ı naʿīm / Yaraşur ḥūr ile ġılmān ola derbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 22). [ravża-i kūy,]*

rāygān: *Bedava, karşılıksız.*

1. **Rāygān** virseler almam bu cihān ḫūblarını / Saña cān virüp aluram baña sensin geregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [rāygān,]*
2. Ben ayaġuñı öpmege cānlar ḳılam īsār / **Rāygān** viresin būse sen aġyāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 6). [rāygān,]*

rāz: *Sır, gizlenen şey; sevgilinin dişleri.*

1. Nice şerḥ eyleyeyin ġonca dehānı ḫaberin / Nāgehān nāz-ı nihāndan yine bir **rāz** açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 2). [rāz,]*
2. Ḳorḳaram laʿl-i lebinüñ ḫaberin söylemege / Nāgehān genc-i nihāndan yine bir **rāz** açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 3). [rāz,]*

rāz: *Sır, gizlenen şey, gizem; aşk, sevgi, muhabbet.*

1. Nice bir bu dil çeke her bī-vefānuñ nāzını / Nice bir pinhān idem sīnemde dilber **rāzını** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 1). [rāzını, -ı, -n, -ı]*

rāżı: *Hoşnut, rıza gösteren, razı.*

1. Zülfine dilber beni ʿahd eylemiş berdār ide / **Rāżıyam** biñ cān ile aṣılmaġa ol dāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 6). [rāżıyam, -y, -am]*
2. **Rāżıyam** cānā gerek aġlat gerek güldür beni / Dönmezem senden gerek dirgür gerek öldür beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 13). [rāżıyam, -y, -am]*
3. Loḳma loḳma ḳo yesünler etimüz her demde / **Rāżıyuz** tek her uyuz it yimesünler aşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 5). [rāżıyuz, -y, -uz]*
4. Laʿl-i nābından beni maḥrūm ḳılsun **rāżıyam** / Deñ raḳībe vaṣlı ḫānından ʿaṭā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 2). [rāżıyam, -y, -am]*
5. Hey **rāżıyuz** ol ġamzelere ḳanımuz içsün / Rāḥatlar ola rūḥına ʿāfiyye vü ṣeḥḥā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 28). [rāżıyuz, -y, -uz]*

rebāb: *Kemençeye benzeyen bir çalgı.*

1. Def ü çeng ü **rebāb** ile demidür ʿayş u nūş idem / Viṣāl-i yār ile çünkim şarāb-ı erġavān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [rebāb,]*
2. Ḳanı ol ʿayş u ʿişret ḳanı ol çeng u **rebāb** / Āh her demde selām olsun o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [rebāb,]*

redd eyle-: *Geri çevirmek, kabul etmemek, istememek.*

1. Düşde gördüm ki raḳîbi bile **redd eyledi** yār / Añla taʿbîrümüzi ḫayra dönüpdür işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 6). [redd eyle-,]*

redd it-: *Kovmak, geri çevirmek.*

1. Bustān-ı ḫadüñ leblerüñüñ ġoncalarından / Dil bülbülini **redd ide** maḥrūm ide ḫāṣā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 38). [redd id-,]*

reftār: *Salınarak edalı yürüyüş.*

1. Varalum ṣaḥn-ı gülistānda temāşā idelüm / Serv **reftārını** ṣalınduġını dildāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 2). [reftārını, -ı, -n, -ı]*

reh: *Yol, uğur, amaç.*

1. Terk-i dil ü cān eyledüm ey dost **rehüñde** / Geh geh kerem it baṣ ḳademüñ o yola ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 2). [rehüñde, -üñ, -de]*

rehber: *Kılavuz, yol gösterici.*

1. Bir zamān şehr-i Amāsiyyede İskender idüñ / Ḫıżr-veş āb-ı ḥayāt isteyene **rehber** idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 3). [rehber,]*

rehber ol-: *Kılavuzluk etmek, doğru yolu göstermek.*

1. **Rehberüñ olsun** Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem içre görme ġam gör ṣad-hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [rehber ol-, -üñ]*
2. **Rehber** Ḫıżır **olup** saña virsün İlāhī Ḥaḳ / Biñ ʿömr ile cihānda hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 19). [rehber ol-,]*

reh-i ʿaşḳ: *Aşk yolu; aşk uğruna, sevgili için.*

1. **Reh-i ʿaşḳuñda** neler çekdügüm ey dost benüm / Bilesin bir gün ola ʿaşḳa giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 3). [reh-i ʿaşḳ,]*
2. Görüp iġmāż-ı ʿayn itme kemīne Mihrīyi cānā / **Reh-i ʿaşḳuñda** cān virür senüñ ḫaylī zamāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 7). [reh-i ʿaşḳ,]*
3. **Reh-i ʿaşḳuñda** ʿuşşāḳuñ naẓar ḳıl ḥāline cānā / Ne ḥāl ile geçer sensüz gör e āḥvāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [reh-i ʿaşḳ,]*
4. **Reh-i ʿaşḳuñda** ʿömür geçdi mülāzımlıġ ile / Ya gel öldür ya ḳabūl eyle beni bendelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 6). [reh-i ʿaşḳ,]*

remīm: *Çürümüş, dağılmış; perişan, zavallı, yardıma muhtaç kimse.*

1. Ger irse mürdeye feyżüñ necātı / **Remīm** olmış iken bulur ḫayātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [remīm,]*

remz: *Gizli işaret, sembol; ima.*

1. Çeşm-i şehlāñı ne **remz** ile işāretler ider / Dil ü cān ḳaṣdına gör nergis-i fettān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 9). [remz,]*

remz it-: *İşaret etmek, yönlendirmek; yanına çağırmak için jest, mimik kullanmak.*

1. Gözüñ ḳanuma ḳaṣd itdükçe laʿlüñ **remz ider** cāna / Ecelden yaʿni ʿĪsā-veş bize emn-i emānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 10). [remz id-,]*

renc: *Ağrı, sıkıntı, rahatsızlık.*

1. Teb niçün ṭutar seni ṭutsun raḳīb-i kāfiri / Saña ṣıḥḥatler ʿadūña **renc** ü ẕillet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 4). [renc,]*

reng: *Cisimlerden yansıyan ışığın gözde oluşturduğu duyum; güzellik.*

1. Būy-ı luṭfuñdan bulup virür cihān bāġına bū / **Rengi** rūyuñdan alup merġūb olur her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [rengi, -i]*

reng: *Cisimlerden yansıyan ışığın gözde oluşturduğu duyum.*

1. ʿAceb mi laʿl-i nābuñdan senüñ yāḳūt **reng** alsa / Dehānuñ noḳṭasından dür bulupdur çün müdevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [reng,]*
2. Rīsmānını zemīn üstinde bālā eyledi / Ruḫlarınuñ **rengini** ḫoş āl ü ālā eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 11). [rengini, -i, -n, -i]*

reng: *Cisimlerden yansıyan ışığın gözde oluşturduğu duyum; allık, kırmızılık.*

1. Gülüñ bu ʿārızı **rengin** görüp aldanma ey bülbül / Ki nice ol senüñ gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [rengin, -i, -n]*

rengīn: *Renkli, hoş, güzel.*

1. Gülsitān itmiş bu arayı ser-ā-ser nevbahār / Ḥāne-ber-ḫāne müzeyyen eylemiş **rengīn** çiçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 2). [rengīn,]*
2. Ṣubḥuñ nesīmi ireli her cāya ḳıl naẓar / **Rengīn** çiçekler ile ḳamu lālezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 2). [rengīn,]*

rengīn ol-: *Renklenmek, süslenmek.*

1. Var mıdur bir yer ġamuñdan aġladuḳça dostum / Gözlerimüñ ḳanlu yaşı ile **rengīn olmaya** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 3). [rengīn ol-,]*

resen: *İp; sevgilinin zülfleri.*

1. Kim görürse dir ser-i zülfeynüñ ey ġonca-dehen / Bağlamış müşgīn **resenler** nāfe-i āhū-ḫuten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 1). [resenler, -ler]*

resm: *Resim, suret, timsal.*

1. Ṣafḥa-i ḥüsninde başlamış vefā **resmin** yazar / Lāciverd ile yed-i ḳudret ḫaṭ-ı reyḥān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 7). [resmin, -i, -n]*

resm: *Şekil, örnek, timsal; yazı, konu, bölüm.*

1. Araram ḥüsn kitābın ki vefā **resmi** bulam / Her cefā bābı ile mesʾele-i nāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [resmi, -i]*

resme: *Tasvir, şekil, durum.*

1. Ol şehüñ şol **resmedür** ʿadli cihān rūyında kim / Kim niẓām-ı ʿālem olur aña her dem intisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [resmedür, -dür]*

resm-i kevn: *Vücud resmi; beden, vücut.*

1. Ben ne **resm-i kevn** ile mersūm olaydum kāşkī / Bu cihāna gelmeyüp maʿdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 1). [resm-i kevn,]*

resūl: *Hz. Muhammed.*

1. Şefīʿ olmaḳ dilerseñ ger **Resūl** / ʿİlm-i tevḥīd ile dāʾim yoldaş ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 13). [resūl,]*

resūl-i kibriyā: *Allah'ın elçisi, Hz. Muhammed.*

1. Seni dögüp sögene ḳıl duʿā / Tā şefīʿ ola **Resūl-i Kibriyā** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 12). [resūl-i kibriyā,]*

revā: *Layık, uygun, yaraşır.*

1. ʿĀşıḳuñ ḳadrin bilür yolında cān virseñ **revā** / Bī-vefā hercāyiler sevdāsına yelmek ʿabes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 7). [revā,]*

revā gör-: *Uygun görmek, yakıştırmak, kötü bir duruma layık bulmak.*

1. Beni cevri ile sen öldürmek / Kim **görübdür revā** behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 3). [revā gör-,]*
2. **Revā gördi** felek biz nidelüm gülşende / Bülbüle āh u fiġān hem-dem ola ġoncaya ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [revā gör-,]*

revān: *Hemen, derhal.*

1. Didi serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe / Gözlerüñ yaşın revān eyle **revān** didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [revān,]*
2. Şükrāne vir ey Mihrī **revān** yolına cānı / Şād ol ki bugün devlet ile ḫān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [revān,]*
3. Ger baḥr-i luṭfuñuñ ire bir ḳatresi **revān** / Bula vücūd muʿtekif-i gūşe-i ʿadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 11). [revān,]*
4. Sür yüzüñi vü gözüñ ayaġuma **revānı** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 18). [revānı, -ı]*
5. Gözlerüñ yaşın revān eyle **revān** didüm be-çeşm / Didi laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [revān,]*
6. Cān alur çeşmi dili yaġmā ḳılur ḥükmi **revān** / Līk ḳılsañ bir naẓar ḥüsni bağışlar cāna cān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 13). [revān,]*

revān: *Ölmüş kimseler ve gök ehli, manevi aleme gidenler.*

1. Bu libāsuñ vaṣfın işitse meleklerden **revān** / Çāk ideydi ḥullesini ḥūri vü ġılmānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 2). [revān,]*

revān: *Salınarak yürüyen sevgili.*

1. Ḳavlüñ benümle göñlüm alınca mıdı i yār / Döndüresin yüzüñi **revān** böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 3). [revān,]*

revān: *Süzülen, akıp giden.*

1. Ḥasretüñden ṣūretüm zerdi ʿayāndur lā-cerem / Fürḳatüñden gözlerüm yaşı **revāndur** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 1). [revāndur, -dur]*

revān: *Akan, etki eden, her köşeyi saran; aşığın bütün vücuduna, gönlüne etki eden.*

1. Çünki sulṭān oldı dil taḫtında ʿaşḳuñ dilberā / Ser-be-ser cān mülkine ḥükmüñ **revāndur** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [revāndur, -dur]*

revān eyle-: *Yapmak, sunmak, göstermek.*

1. Luṭfuñı aġyāra **eylerdüñ revān** cevrüñ baña / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [revān eyle- ,]*

revān it-: *Dökmek, akıtmak.*

1. Gözyaşını ḳaddüñ görip ey serv-i revānum / Yüz ṣuyıla sen serve **revān itmemek** olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 2). [revān it-,]*

revān it-: *Feda etmek, harcamak.*

1. Cihān u cānı **revān it** yolına Mihrī ḥabīb / İtim dimiş saña bu iʿtibārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [revān it-,]*

revān it-: *Akıtmak, dökmek; ağlamak.*

1. ʿAynuñdan **revān it** yaş u ḳan / Her nefes nefsüñ elinden ḳıl fiġān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 18). [revān it-,]*
2. Varalum kūyuña her demde fiġānlar idelüm / Yaşum ırmaġını her cāya **revānlar idelüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 5). [revān id-,]*

revān ol-: *Akmak, dökülmek.*

1. Çünki sen serv-i revān gitdi hemān **oldı revān** / ʿAḳabince gözümüñ yaşı revān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 2). [revān ol-,]*

revān ol-: *Akmak, peşinden gitmek; bir kimseyi izlemek için toplanmak.*

1. Her ḳaçan biñ nāz ile alsa terāzūsın ele / Cānlar ardınca **revān olur** velī diller bile *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 3). [revān ol-,]*

revān ol-: *Akıp gitmek; ordan oraya dolaşmak.*

1. Sen serv-i revān pāyına yüz sürmek içündür / Bustānda **revān** her yaña mā **olduġı** icrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 20). [revān ol-,]*

revāne: *Akıp giden nehir; akıp giden, salınan sevgili.*

1. Cūy-ı kenāra her dem seyr eyle ol **revāne** / Eyyāmı nevbahāruñ tīz geçer olma ġāfil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 2). [revāne,]*

revāne ol-: *Akmak, yürüyüp gitmek.*

1. Ayaġın öpmege sen serv-i nāzuñ / Gözümüñ yaşı **olmışdur revāne** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 3). [revāne ol-,]*

revānlar ir-: *Çok akmak, sel olup almak; çok fazla ağlamak, acı, keder çekmek.*

1. Ḳanlu yaşum **irdükçe revānlar** idüben āh / Çāk itdügüm ey dost girībānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 2). [revānlar ir-,]*

revāyiḥ: *Güzel kokular; sevgilinin kokusu.*

1. Ṭaġıdup sünbüllerin bāġ-ı cihānuñ ḫoş ṣabā / Virdi ezhāra **revāyiḥ** eyledi iẓhār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 2). [revāyiḥ,]*

revāyiḥ vir-: *Güzel kokular vermek, hoş kokularla donatmak.*

1. Gülsitānı devletüñ **virdi revāyiḥ** ʿāleme / Būy-ı luṭfuñla cihānda müşgbār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 7). [revāyiḥ vir-,]*

revnaḳ: *Güzellik, çekicilik, tazelik, letafet.*

1. Ḥüsnüñ bahārı bulmuş iken **revnaḳ** ey perī / İrgürmeye ḫazāna ṣaḳın beddu ʿā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [revnaḳ,]*
2. Rāḥatı ʿadlüñ ile buldı ḳamu ḫalḳ-ı cihān / **Revnaḳı** nāmuñ ile buldı şehā heft-iḳlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [revnaḳı, -ı]*

revzen: *Pencere.*

1. **Revzenüñden** zerreveş üstüñe düşer Müşterī / Gördi beñzer gün cemālüñ oldı sergerdān añа *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [revzenüñden, -üñ, -den]*

re'y: *Nispeten, oranla, nazaran.*

1. Özüñ **re'yinde** ʿācizdür ḫıredmend / Ṭapuñdur ḥall iden her müşkilātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [re'yinde, -i, -n, -de]*

re'y: Nispetinde, nazarında.

1. ʿAḳl-ı kül şākird-i ṭıfl-ı mektebi **re'yindedür** / Kimse itmez ol şehüñ keyfiyyetinden ḳīl u ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 11). [şākird-i ṭıfl-ı mektebi re'y, -in, -de, -dür]*

reyāḥīn: *Sevgilinin saçına benzetilen güzel kokulu bir süs bitkisi.*

1. Cān demāġını muʿaṭṭar ḳılur uş her demde / Gül ü nesrīn ü **reyāḥīn** ile gülşende nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [reyāḥīn,]*

reyḥān: *Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki.*

1. Esmese gülzāra ḥüsni gülşeninden bū nesīm / Virmez idi ḫalḳa ḳaṭʿā būy **reyḥān** gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [reyḥān,]*
2. Otı **reyḥān** ü sünbül ḫāki ʿanber / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [reyḥān,]*

reyḥān: *Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki; sevgilinin saçı; kalem.*

1. Yazmış cemāli levḥine **reyḥān** ḫaṭṭ-ı riḳāʿ / Devr-i ḳamerde gör nice bulmış ḳarār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 3). [reyḥān,]*

reyḥān: *Fesleğen denilen, sevgilinin saçına benzetilen, hoş kokulu bir bitki.*

1. Baġ-ı ḥüsnüñde ṣabā depretdügince zülfüñi / Ġoncalar ḫandān olup zülfüñe **reyḥān** imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 4). [reyḥān,]*
2. Nice zülf ü nice mū ʿanber-i gīsūdur bu / Var ise sünbül ü **reyḥāna** viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [reyḥāna, -a]*
3. Zeyn itmege cān gülşenin el-minnetü lillāh / Ol ruḫları gül ṣaçları **reyḥān** yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 2). [reyḥān,]*

reyḥān: *Fesleğen denilen, sevgilinin ayva tüylerine benzetilen, hoş kokulu bir bitki.*

1. Mihrī hem-dem olagör ʿömr-i ṭavīl ister iseñ / Zülfi sünbül gözi nergis ḫaṭı **reyḥānlarla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 8). [reyḥānlarla, -lar, -la]*
2. Ḫaddüñ görinelden gül-i ḫandān unuduldı / Ḫaṭṭuñ ireli sünbül ü **reyḥān** unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 1). [reyḥān,]*
3. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ ü ruḫuñ var iken ey dost / Serv ü semen ü lāle ü **reyḥānı** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [reyḥānı, -ı]*

reyḥān: *Fesleğen denilen, sevgilinin ayva tüylerine benzetilen, hoş kokulu bir bitki; sevgilinin ayva tüyleri.*

1. Ḫaṭṭuñ ḫadüñ yüzini ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze **reyḥān** *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [reyḥān,]*
2. Ḫadüñ yüzini ḫaṭṭuñ ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze **reyḥān** *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 5, Beyit 1). [reyḥān,]*
3. Ruḫlaruñ gülzārına irdükçe cānā bād-ı ṣubḥ / ʿĀlemi ḫoş-bū ṭutar ol sünbül ü **reyḥāndan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [reyḥāndan, -dan]*

reyḥānī ḫaṭ: *İnce nakışlı yazı; yaprağın üzerinde bulunan damar.*

1. Ḳudret eliyle gör yine **reyḥānī ḫaṭları** / Yazdı yeşil varaḳlara kʾ ol Kirdgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 3). [reyḥānī ḫaṭ,]*

reyḥān-şekil: *Reyhan çiçeği gibi olan ayva tüyleri.*

1. Lāle ḫaddüñde irüp zülf-i siyāhuña ṣabā / Gör ne zīnetler ider sünbül ü **reyḥān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 3). [reyḥān-şekil,]*

rezm: *Cenk, muharebe.*

1. Heybetde dir gören ʿAlī ḳuvvetde Ḥamzadur / **Rezmine** düşmenüñ yüriyüp sürse ʿaşḳarı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 5). [rezmine, -i, -n, -e]*
2. **Rezmüñe** muḳābil ṭuramaz Sām u Nerīmān / Rüstem olamaz erlük içinde saña hem-tā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 17). [rezmüñe, -üñ, -e]*
3. Bir cihāngīr-i zamāndur ol bugün ʿālemde kim / Rüstem ü Zāl olsa **rezmine** gelüp itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [rezmine, -i, -n, -e]*

rıḍvān: *Cennet bekçisi; diğer güzeller; diğer, başka kimse.*

1. Göreli kūyuñda cānum sen güzeller şāhını / Ḳalmadı **Rıḍvāna** meylüm geçmişem ġılmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 5). [rıḍvāna, -a]*

rıżā: *Razı olmak, hoşnutluk, memnuniyet duyma.*

1. Ḳomaz gülüñ nidelüm dāmenini elden ḫār / Gülüñ **rızāsı** içün bāri ḫārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 3). [rızāsı, -sı]*
2. Atma Ḫalīl-veş beni odlara raḳīb / ʿĀşıḳ bu yolda yanmaġa şanma **rızāsı** yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 7). [rızāsı, -sı]*

rifʿat: *Yücelik, yükseklik.*

1. **Rifʿatuñ** burc-ı şerefde ḳāʾim olsun tā ebed / Ṭalʿatuñ mihrine şāhā irmesün hergiz zevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 18). [rifʿatuñ, -uñ]*
2. Bulmaz idi ẕerrece **rifʿat** cihān ḫusrevleri / Bunlara ger itmeseñ ey şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [rifʿat,]*

rifʿat: *Makam ve mertebe yüksekliği.*

1. Ḥaḳ bağışlasun İlāhī seni ol vālīdeñe / Kim anuñ bir dānesisin saña **rifʿat** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 7). [rifʿat,]*
2. Irmasun Ḥaḳ üstümüzden ol hümā-fer sāyeñi / Devlet ü **rifʿatle** bu ḫalḳ-ı cihāna maḥrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [rifʿatle, -le]*
3. Neylerem ben ʿizz ü cāhı yā cihānuñ **rifʿatın** / İtleriyle işiginde iʿtibārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [rifʿatın, -ı, -n]*
4. Faḳīrüñ ṭut elin bulmaḳ dilerseñ / Cihānda **rifʿat** ü cennetde raḥmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [rifʿat,]*

rifʿat: *Yüce makam, mertebe; sadrazamlık makamı.*

1. Zemīn ṭurduḳça **rifʿatde** müdām ol / Cihānda devlet ile müstedām ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 17). [rifʿatde, -de]*
2. Serīr-i salṭanat üstinde her gāh / Ḫudā **rifʿatde** ḳılsun seni rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [rifʿatde, -de]*

rifʿat-meʾāb: *Yüce sığınak.*

1. Āfitāb-ı ʿālem-ārā heft-kişver bī-naẓīr / Pādişāh-ı ʿāṣr aʿlem kāmrān **rifʿat meʾāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 19). [rifʿat-meʾāb,]*

rīḥ-i şimāl: *Kuzey rüzgarı (Soğuk eser.).*

1. Ruḫlarında zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Cān u dil iḥrāḳına tā irişür **rīḥ-i şimāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 12). [rīḥ-i şimāl,]*

rikāb: *Üzengi, eyerin iki yanında asılı bulunan ve hayvana binildiğinde ayakların basılmasına yarayan, altı düz demir halka.*

1. Şīrveş bindükçe devlet atına ol Müşterī / Çarḫ çeker her dem ʿinānını felek ṭutar **rikāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 10). [rikāb,]*

rikāb: *Üzengi; ayağın altı; huzur, makam.*

1. Ayru olmasun **rikābuñdan** saʿādet bir nefes / Devlet atıyla cihān içre süvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 11). [rikābuñdan, -uñ, -dan]*

rikāb öp-: *Ata binmeye yarayan demiri öpmek, Sultan Ahmed'in ayak bastığı yeri öpmek, saygı ve hürmet göstermek.*

1. Devlet esbinde görüp çekdi ʿinānını zemīn / Geldi meydān-ı saʿādetde felek **öpdi rikāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [rikāb öp-,]*

rind: *Dünya işleriyle uğraşan, eğlenceye düşkün, kalender kimse.*

1. Mest-i mey-i ʿaşḳ ol yüri ʿālemde i Mihrī / Pes **rind** ü ḫarābāt olana ʿār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [rind,]*

rindāne: *Dünya işlerini hoş görerek, keyfekeder yaşayan, aldırışsız, kalender kimse.*

1. Rüsvālığımuz ḫalḳ-ı cihān bildi ne ġam çün / Güş eylemezüz nāṣiḥi **rindānelerüz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 5). [rindānelerüz, -ler, -üz]*
2. Mihrī saña biñ cān diler iseñ virür ey dost / Bir būse vire send aña **rindāne** tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [rindāne,]*

risāle: *Küçük kitap, broşür; Mihri Hatun'un Divanı.*

1. Cefālaruñ ġamıla cevrüñüñ **risālesini** / Oḳımayan ne bilür Mihrīnüñ ḥikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 9). [risālesini, -si, -n, -i]*

rīsmān: *İp, halat.*

1. Egribükde çün hevā yüzinde ḳurdı rīsmān / **Rīsmān** üstinde oynar ṣan kebūterdür hemān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 5). [rīsmān,]*
2. **Rīsmānını** zemīn üstinde bālā eyledi / Ruḫlarınuñ rengini ḫoş āl ü ālā eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 11). [rīsmānını, -ı, -n, -ı]*

rīsmān: *İp, halat; sevgilinin zülfü.*

1. Taḳup boynuña zülfi **rīsmānın** / Zenaḫdānında ḳılsun saña çāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 3). [rīsmānın, -ı, -n]*
2. **Rīsmān** zülfüñde bir gün dost ġamzeñ tīġına / Düşeyin cān vireyin gör ʿāşıḳuñ cānbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 4). [rīsmān,]*
3. **Rīsmān** zülfüñle niçün bağlıdur boynum didüm / Gösterüp çeşmin didi bu kāfirüñ ṭutsaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 3). [rīsmān,]*

rīsmān ḳur-: *İp kurmak, gösteri yapılacak ipi hazırlamak.*

1. Egribükde çün hevā yüzinde **ḳurdı rīsmān** / Rīsmān üstinde oynar ṣan kebūterdür hemān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 5). [rīsmān ḳur-,]*

rīsmān-ı ser-i zülf: *Baştaki saç ipi; Sevgilinin başındaki saç.*

1. Cān cānbāzını gör laʿlüñe irişmek içün / **Rīsmān-ı ser-i zülfüñden** iner döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 5). [rīsmān-ı ser-i zülf,]*

rīsmān-ı zülf: *Yüzün iki cihetinden sarkan saç ipi; sevgilinin zülfü.*

1. **Rīsmān-ı zülfüñe** dil tā ki cānın bağladı / Ḫıdmetüñe ṣıdḳ ile tende miyānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 1). [rīsmān-ı zülf,]*

rīş-ḫande: *Bıyık altından gülme, alay etme.*

1. Hey bu **rīş-ḫandelerüñ** bir başı vü biñ dil ile / ʿĀṣıḳın aldayıcı ḳavli yalan yārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 3). [rīş-ḫandelerüñ, -ler, -üñ]*

rīş-ḫande: *Bıyık altından gülen, alay eden; sadakatsiz.*

1. Bī-vefā maḥbūblara **rīş-ḫande** ʿāṣıḳlar gerek / Ṣādıḳuʾl-ḳavl olana yār-ı muvāfıḳlar gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 5). [rīş-ḫande,]*

rişte-i cān: *Can ipi; aşığın canı; aşığın gönlü.*

1. **Rişte-i cān** ile oynar ġamzesi ġammāzlar / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 2). [rişte-i cān,]*

riyā: *İkiyüzlülük, sözünde durmama, yapmacık gösteriş.*

1. Var ḫānḳahı bekle **riyā** ile sen ey şeyḫ / Sābit-ḳademüz sāḳin-i meyḫānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 3). [riyā,]*

rīze rīze: *Parça parça, lime lime.*

1. Ḫūblaruñ tīġ-ı cefāsından yüzüm döndürmezem / Ṭoġrasalar sīnemi ger **rīze rīze** bend bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 7). [rīze rīze,]*

rū: *Yüz, çehre, satıh.*

1. Her seḥer vaḳtinde dilber çün ṣabāya **rū** ṭutar / Zülfi būyıyla cihān eṭrāfını ḫoş-bū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [rū,]*

ruḫ: *Yanak.*

1. Cān u dilden oḳur ey **ruḫları** gül medḥ ü senā / Rūz u şeb bülbül-i cān ṣubḥ u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [ruḫları, -ları]*
2. Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur / Ol **ruḫı** lāle lebi ḥamrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [ruḫı, -ı]*
3. Çekse zülfini ṣanem **ruḫları** üstine nʾola / Yaraşur Kaʿbenüñ örtüsi ki ola ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 3). [ruḫları, -ları]*
4. Gül **ruḫlarına** beñzerem anuñ dimiş meger / Sūsenler üstine yüriyüp dil uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 3). [ruḫlarına, -ları, -n, -a]*
5. Tārumār itmiş **ruḫında** yār zülf-i ʿanberin / Ṣanasın ṭāvūsdur gülşende cevlānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 3). [ruḫında, -ı, -n, -da]*
6. ʿÖmrüm ṭavīline yine sābit delīldür / Çün **ruḫlarında** zülfi ṣanemler uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 4). [ruḫlarında, -ları, -n, -da]*
7. Gāh zülfi ḫāʾil olur **ruḫlarına** geh ḫaṭı / Ḳalmasun Mihrī seḥāb içinde māhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [ruḫlarına, -ları, -n, -a]*
8. Ẓāhir itdi **ruḫını** zülfi seḥābın götürüp / Yārlıḳ itdi bizümle meh-i tābān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 4). [ruḫını, -ı, -n, -ı]*

9. Bülbül gibi ḳurbān olayın ḫār-ı cefāda / Sen **ruḫları** gül ṣūreti gülzār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 2). [ruḫları, -ları]*
10. **Ruḫları** şevḳine bülbül nice nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına nāle vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [ruḫları, -ları]*
11. Almaġa āsān idi cennet cemāli mīvesin / **Ruḫlarında** olmasa s̲uʿbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [ruḫlarında, -ları, -n, -da]*
12. Beñzer ki gülistāna yine sāye ṣalupdur / Bir **ruḫları** gül ġonca-dehen ḳāmeti bālā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 11). [ruḫları, -ları]*
13. Bitmedi daḫi bitmeyiser bāġ-ı cihānda / Bir sencileyin **ruḫları** gül lebleri ḥamrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 23). [ruḫları, -ları]*
14. Bir daḫi naẓar eylemeye rūy-ı cināna / Her kim ḳıla sen **ruḫları** zībāyı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 24). [ruḫları, -ları]*
15. Gül **ruḫlaruñı** gördi çü hengām-ı çemende / Dil bülbüli bu şiʿri hemān eyledi inşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 25). [ruḫlaruñı, -laru, -ñ, -ı]*
16. Gül **ruḫlaruña** kendüzüni ʿarż ḳılmasun / Ḥüsnüñ ḳatında aña daḫi nʾiʿtibār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 6). [ruḫlaruña, -lar, -uñ, -a]*
17. Gül **ruḫlaruñı** gördi meger gülşen içre kim / Ṣaḥn-ı çemende ṭutdı hemān ʿandelīb dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 6). [ruḫlaruñı, -lar, -uñ, -ı]*
18. **Ruḫlarında** zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Cān u dil iḥrāḳına tā irişür rīḥ-i şimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 12). [ruḫlarında, -ları, -n, -da]*
19. Ṭurma nālān ol **ruḫı** şevḳinde miskīn ʿandelīb / ʿĀdetidür çünkim itmek bülbülini zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 9). [ruḫı, -ı]*
20. Çünki gösterdi cihāna **ruḫlarından** yār gül / Eyledi rūy-ı zemīn eṭrāfını envār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 1). [ruḫlarından, -ları, -n, -dan]*
21. Ġonca ḫāmūş oldı ġayretden dehānuñ göreli / **Ruḫlaruñ** gördi ḫacāletden güler nāçār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 21). [ruḫlaruñ, -lar, -uñ]*
22. **Ruḫlaruñla** ḫaddüñ ü çeşmüñ görelden ḫusrevā / Nergis ü lāle semenden eyler istifsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [ruḫlaruñla, -lar, -uñ, -la]*
23. Bāġ-ı İremde **ruḫları** gül laʿli ġoncadur / Ṣaḥn-ı çemende ḳāmeti serv ü çenārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 12). [ruḫları, -ları]*
24. **Ruḫuñda** gülşen-i cennet muṣavver olsan ṭañ mıdur / Ḥayātuñ çeşmesidür çün lebüñ kevs̲er nihānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 5). [ruḫuñda, -uñ, -da]*
25. Zülfiyle **ruḫları** yeter ol ḫusrevüñ hemān / El-ḳıṣṣa ḫalḳ-ı ʿāleme leyl ü nehār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [ruḫları, -ları]*
26. **Ruḫlarında** kākül-i müşgīni ʿanber bağlamış / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 6). [ruḫlarında, -ları, -n, -da]*
27. Rīsmānını zemīn üstinde bālā eyledi / **Ruḫlarınuñ** rengini ḫoş āl ü ālā eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 11). [ruḫlarınuñ, -ları, -nuñ]*
28. **Ruḫuñ** envārı şevḳinden ṭolupdur bu cihān āteş / Vücūdum mülkini yaḳsa ʿaceb mi her zamān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [ruḫuñ, -uñ]*
29. **Ruḫlaruñ** nārıyla dil yandı kebāb oldı yürek / Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise alsun tīzrek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 1). [ruḫlaruñ, -lar, -uñ]*
30. Bitmedi bāġ-ı cihānda daḫi hiç bitmeyiser / **Ruḫları** güller ile ġonca dehānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 3). [ruḫları, -ları]*
31. **Ruḫlaruñ** gülzārına irdükçe cānā bād-ı ṣubḥ / ʿĀlemi ḫoş-bū ṭutar ol sünbül ü reyḥāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [ruḫlaruñ, -lar, -uñ]*
32. Almaġa āsān idi cennet cemāli mīvesin / **Ruḫlarında** olmasa s̲uʿbān ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [ruḫlarında, -ları, -n, -da]*
33. Ḫusrevā gül **ruḫuñuñ** şevḳile gülşende ṭurup / Ṭūr-veş her şecer üstinde hezār oldı kelīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [ruḫuñuñ, -uñ, -uñ]*
34. Yañılup çün **ruḫlaruña** beñzerem dimiş meger / Sözinüñ bildi ḫaṭāsın itdi istiġfār gül *(Mihrî*

Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 15). [ruḫlaruña, -lar, -uñ, -a]

35. Rūşen itdi gün cemāli pertevinden ʿālemi / ʿArż idüp şeh **ruḫlarını** ḫoş cihāna ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ruḫlarını, -ları, -n, -ı]*
36. Gül **ruḫlaruñuñ** çoḳdur ʿuşşāḳı velī ammā / Çeşmine raḳībüñüñ Mihrī diken olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 7). [ruḫlaruñuñ, -lar, -uñ, -uñ]*
37. Gördüm **ruḫını** zülfi şebinde nihān yatur / Ṣandum seḥāb içinde meh-i āsumān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 1). [ruḫını, -ı, -n, -ı]*
38. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ ü **ruḫuñ** var iken ey dost / Serv ü semen ü lāle ü reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [ruḫuñ, -uñ]*
39. **Ruḫı** devrinde virür zülfi bize ʿömr-i dırāz / Feraḥından bir olupdur gicemiz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 3). [ruḫı, -ı]*
40. **Ruḫı** şemʿine anuñ Mihrī çü pervānelerüz / Yanalum yaḳılalum bir pula almaz yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 7). [ruḫı, -ı]*
41. **Ruḫlaruñuñ** pertevin setr itmesün kāfir ḫaṭuñ / Hey begüm göster cemālüñ nūrın īmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [ruḫlaruñuñ, -lar, -uñ, -uñ]*
42. Yaḳmasa ġam ẓulmetinde ḳalmış idüm tā ebed / **Ruḫları** nārı ḫayāli ḫāne-i dilde çerāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 4). [ruḫları, -ları]*
43. Degeyüz şāyed ola bir **ruḫı** gül ġonca lebe / Çekmişüz cevr ü cefāsını hezārān ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [ruḫı, -ı]*
44. Nigār **ruḫlarını** lālezāra beñzetdüm / Benefşe ṣaçlarını müşkbāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 1). [ruḫlarını, -ları, -n, -ı]*
45. **Ruḫları** bāġında geçdi ʿömrümüz ey vāy ile / Umaruz şeftāludan geh geh aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 5). [ruḫları, -ları]*
46. Zeyn itmege cān gülşenin el-minnetü lillāh / Ol **ruḫları** gül ṣaçları reyḥān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 2). [ruḫları, -ları]*
47. **Ruḫuñ** devrinde rūşen oldı gülşen / Ḳadüñ ḳatında yoḳ servüñ ş̲ebātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [ruḫuñ, -uñ]*
48. Döşenmiş bāġ-ı ḥüsnüñde **ruḫuñ** üzre gül evrāḳuñ / Demāġın ʿanberīn būy-ı muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 11). [ruḫuñ, -uñ]*

ruḫ: *Can, gönül.*

1. Ḫoş gör bu demi kim virür ol **rūḥa** fütūḥı / Bir ẕerre demāġuñda ḳomaz ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [rūḥa, -a]*

ruḫ: *Satrançta önemli bir taş, kale; sevgilinin yanağı.*

1. **Ruḫlaruñ** dil şāhını mat eyledi bir luʿb ile / Gözlerüñ cān ferzine ḥācet degül sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [ruḫlaruñ, -lar, -uñ]*
2. **Ruḫları** naṭʿında şah-māt olmadan cān oynaram / ʿĀlem içre var ise ancaḳ ola Leclāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 2). [ruḫları, -ları]*

ruḫ: *İnsan ve hayvanda vücudu canlı kılan, hayat veren, can.*

1. Ey felek Mihrī siyeh-pūş itdüñ ise ġam mıdur / Ḳālebe cemʿ olmadın **rūḥ** iḫtiyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [rūḥ,]*
2. Bir ġıdā virmiş durur **rūḥına** ʿaşḳı Mihrīnüñ / Görmez ol tā ḥaşre dek rūy-ı cihānda açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [rūḥına, -ı, -n, -a]*

ruḫ: *Yanak; yaprak.*

1. Gül **ruḫları** yādına bugün cānı revān it / Tīz açıla şāyed bulamazsuñ anı ferdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 10). [ruḫları, -ları]*

ruḫ: *Yüz, surat, çehre.*

1. **Ruḫuñ** güldür baña ġonca dehānuñ / Ḫadüñ berg-i semendür güliz̲ārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 3). [ruḫuñ, -uñ]*

ruḫ: *Gönül, yürek.*

1. Ḫoş **rūḥa** ġıdā idi ṣanem ḥüsni nevāsı / İllā nidelüm vardur anuñ daḫi fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [rūḥa, -a]*
2. Mihrüñi cān ḳafesinde virürem **rūḥa** ġıdā / Ṭūṭiye var mı ġıdā daḫi şekerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [rūḥa, -a]*

ruḫı bāġı: *Yanağının bahçesi; sevgilinin yanağı.*

1. **Ruḫı bāġında** bülbül-veş ḥabībüñ / Fiġān u nāle ile eyle āhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 2). [ruḫı bāġı,]*

ruḫ-ı cānān: *Sevgilinin yanağı; sevgilinin yanağından doğan nur.*

1. Kūy-ı yāri bir nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür yeter **ruḫ-ı cānān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [ruḫ-ı cānān,]*

ruḫ-ı cānān: *Sevgilinin nurlu yanağı; Şehzade Ahmed'in nurlu yanağı, yüzü.*

1. Kūy-ı yāri bir nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür yeter **ruḫ-ı cānān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [ruḫ-ı cānān,]*

ruḫ-ı dildār: *Sevgilinin yanağı.*

1. Çeşmüme dil uyup **ruḫ-ı dildāra** gitdiler / Göz göre gör beni nice odlare atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 1). [ruḫ-ı dildār,]*

rūḥ-ı revān: *Hayat, yaşam kaynağı.*

1. Serīr-i salṭanat üzre vücūdın müstedām eyle / Bu mürde cismümüñ her demde ol **rūḥ-ı revānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 34). [rūḥ-ı revān,]*

rūḥ-ı revān: *Hayat, yaşam kaynağı; sevgili.*

1. Gözlerüme sensiz ey **rūḥ-ı revānum** bir nefes / Gülşen ise neyleyem külḫan görinür bāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 4). [rūḥ-ı revān,]*
2. Her ki gördiyse cemālin didi taḥsīnler idüp / Mihrīnüñ ḥaḳḳı budur **rūḥ-ı revānı** ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 5). [rūḥ-ı revān,]*
3. ʿĀşıḳlaruñ iñletme gül ey **rūḥ-ı revānum** / Seni sevenüñ yüzine bārī güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 4). [rūḥ-ı revān,]*
4. Nʾola ol **rūḥ-ı revānum** ḳosa iḥsānlar idüp / Ḫāk-i pāyine yüzüm sürmege bir kerrelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 3). [rūḥ-ı revān,]*
5. Aġyār ile yār oldı vü cānān yola gitdi / Ten bunda ḳalup **rūḥ-ı revānum** bile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 1). [rūḥ-ı revān,]*

rūḥ-ı revān: *Akıp giden ruh; ölmek üzere olan aşık; sonbaharda ölmüş doğa.*

1. Her gūşede bir serv-i sehī āb-ı revāndur / Kim **rūḥ-ı revāna** virür ol cām-ı muṣaffā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 6). [rūḥ-ı revān,]*

rūḥ-ı revān: *Ferah ruh, gönül, yürek.*

1. Ṣafālar virdi ʿuşşāḳuñ yine **rūḥ-ı revānına** / Getürmiş ʿanberīn ḫālin hümāyūn zülfi yanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 2). [rūḥ-ı revān,]*

rūḥ-ı revān: *Hayat, yaşam kaynağı; Şehzade Süleyman; sevgili, yar.*

1. Sen **rūḥ-ı revān** ey Ḫān dil-mürdeme cān ancaḳ / Gül-ruḫlaruñuñ şevḳi gün gibi ʿayān ancaḳ

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 1). [rūḥ-ı revān,]

rūḥ-ı revān: *Akıp giden ruh, hayat, ömür; gönül, yürek.*

1. Gel gel ey dilber ki sensin tende cānı kendümüñ / Senüñ ile şād olur **rūḥ-ı revānı** kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [rūḥ-ı revān,]*

ruḫ-ı zerd: *Sarı yüz; sarı nilüfer çiçeği.*

1. Biter deryāsı içre nīlūferler / **Ruḫ-ı zerdi** virür ʿaşḳdan ḫaberler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 9). [ruḫ-ı zerd,]*

ruḫ-ı zībā: *Güzel yanaklı sevgili.*

1. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm kim hey ne cāndur bu / Didiler bu **ruḫ-ı zībāyı** ṣorma özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [ruḫ-ı zībā,]*

rūḥına rāḥatlar ol-: *İçi rahat etmek, kaygı duyulacak bir konu bulunmadığını öğrenerek ferahlamak.*

1. Hey rāżıyuz ol ġamzelere ḳanımuz içsün / **Rāḥatlar ola rūḥına** ʿāfiyye vü ṣeḥḥā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 28). [rūḥına rāḥatlar ol-, -a-lar]*

ruḫlarını oḫşa-: *Yanaklarını okşamak, çok beğenmek suretiyle yavaş yavaş dokunmak; derin düşüncelere dalmak, dikkatle bakmak.*

1. Nergis gözini süzdi görüp çeşm-i nāzını / Gül **ruḫlarını oḫşadı** nesrīn ü lāle hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 2). [ruḫlarını oḫşa-, -ları, -n, -ı]*

ruḫsār: *Yanak.*

1. Laʿline öyküdügi çün lāle **ruḫsārına** şemʿ / Lāleye dāġ urdılar şemʿüñ zebānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 4). [ruḫsārına, -ı, -n, -a]*
2. Ṭutuşur şemʿuñ zebānı micmerüñ göynür özi / Yanduġın gördükçe **ruḫsāruña** ben pervānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 3). [ruḫsāruña, -uñ, -a]*

ruḫsār: *Yüz, suret, çehre.*

1. Maṭlaʿ-ı ḥüsnüñ gibi bir burc-ı aʿlā görmedük / Māh **ruḫsāruñ** gibi bir şems-i ġarrā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 1). [ruḫsāruñ, -uñ]*

ruḫsār: *Yüz, üst, üzeri; yanak.*

1. Nevbahāruñ leẕẕetin bulmaḳ dilerseñ bāġa gel / Ḳıl temāşā nergis ü nesrīn çemen **ruḫsār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [ruḫsār,]*

ruḫsār-ı yār: *Sevgilinin yüzü.*

1. ʿArż itdi gülşene yine **ruḫsār-ı yār** gül / Ḫāmūş olma key ṣaḳın ey murġ-ı zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 1). [ruḫsār-ı yār,]*

rūşen görin-: *Parlamak, ışıldamak.*

1. Çün ḥoḳḳa dehānuñ ṣanemā ḳılsa tebessüm / **Rūşen görinür** lü'lü' ü mercānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 4). [rūşen görin-,]*

rūşen it-: *Aydınlatmak, ışıtmak, nurlandırmak.*

1. **Rūşen itdi** gün cemāli pertevinden ʿālemi / ʿArż idüp şeh ruḫlarını ḫoş cihāna ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [rūşen it-,]*

rūşen ol-: *Parlamak, ışıldamak; aşikar olmak, herkesçe bilinmek; etrafını aydınlatmak, iyilik ve ihsanda bulunmak.*

1. Eyü nām ile şöhret bulalı sen / **Olupsın** gün gibi ʿālemde **rūşen** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [rūşen ol-,]*

rūşen ol-: *Aydınlanmak, nurlanmak; açığa çıkmak, görünür olmak.*

1. Ruḫuñ devrinde **rūşen oldı** gülşen / Ḳadüñ ḳatında yoḳ servüñ şebātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [rūşen ol-,]*

rū-siyāh: *Yüzü kara, utanılacak bir şey yapmış kimse; günahkar.*

1. Mihrī ʿāṣiyem bir **rū-siyāh** / Dergehüñe var ümīdüm yā İlāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 24). [rū-siyāh,]*

rūy: *Yüz.*

1. Būy-ı luṭfuñdan bulup virür cihān bāġına bū / Rengi **rūyuñdan** alup merġūb olur her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [rūyuñdan, -uñ, -dan]*

rūy-ı ʿālem: *Yeryüzü, dünya.*

1. **Rūy-ı ʿālemde** hemān ḳaṭʿ olmadı merġūblar / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 4). [rūy-ı ʿālem,]*

rūy-ı cānān: *Sevgilinin yüzü.*

1. Cān ile ḳıldum temāşā **rūy-ı cānānı** dürüst / Ṣānīʿ-i ḳudret ki naḳş itmiş gülistānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 3). [rūy-ı cānān,]*

rūy-ı cihān: *Yeryüzü.*

1. Bir ġıdā virmiş durur rūḥına ʿaşḳı Mihrīnüñ / Görmez ol tā ḥaşre dek **rūy-ı cihānda** açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [rūy-ı cihān,]*
2. Getürmeye sen māh gibi **rūy-ı cihānda** / Biñ yıl ki felek devr ide devrānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 2). [rūy-ı cihān,]*
3. Pāk eyledi ferrāş-ı ṣabā **rūy-ı cihānı** / Getürdi bahār ebr gözinden aña çün mā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 5). [rūy-ı cihān,]*
4. Mislüñ gibi ey şāh-ı zamān **rūy-ı cihāna** / Bu devr-i felek bir daḫi göstermedi ḳaṭʿā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 15). [rūy-ı cihān,]*
5. Pür zīnet itdi **rūy-ı cihānı** zamān yine / Eyler ṣafā vü ʿayş ile her murġzār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [rūy-ı cihān,]*
6. Bād-ı ḫazān irişmeye ʿömrüñ bahārına / **Rūy-ı cihān** niteki ḫazān u bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 15). [rūy-ı cihān,]*

rūy-ı cinān: *Cennetlerin yüzü.*

1. Bir daḫi naẓar eylemeye **rūy-ı cināna** / Her kim ḳıla sen ruḫları zībāyı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 24). [rūy-ı cinān,]*

rūy-ı laṭīf: *Güzel yüz.*

1. Gözlerüm **rūy-ı laṭīfinden** ırağ olalı cān / Dir idüp āh u fiġān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 2). [rūy-ı laṭīf,]*

rūy-ı nigār: *Güzel sevgili yüzü; yemiş, çiçek ile donatılmış ağaç.*

1. Nice naḳş itdi gör ol naḳḳaş ṣunʿından yine / Her dıraḫt-ı ḫāmdan gösterdi bir **rūy-ı nigār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [rūy-ı nigār,]*

rūy-ı nigār: *Resim gibi güzel sevgilinin yüzü.*

1. Devlet anuñ ki bu dem **rūy-ı nigāra** ḳarşu / Nūş ide sāġar-ı mül mehtāb ola meşaʿil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [rūy-ı nigār,]*

rūy-ı zemīn: *Yeryüzü.*

1. Leẕẕetin işbu cihānuñ şimdi bildük ḥāṣılı / Yoġ imiş **rūy-ı zemīnde** vaṣl-ı dilberden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 2). [rūy-ı zemīn,]*
2. Çünki gösterdi cihāna ruḫlarından yār gül / Eyledi **rūy-ı zemīn** eṭrāfını envār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 1). [rūy-ı zemīn,]*
3. Ne var emri berātına muṭīʿ olursa ins ü cān / Bugün **rūy-ı zemīnüñ** çün Süleymān-ı zamānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 15). [rūy-ı zemīn,]*
4. Ḫusrevā **rūy-ı zemīn** olduḳça hengām-ı çemen / Gülşeninde ʿālemüñ servi çenār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 4). [rūy-ı zemīn,]*

rūz: *Gündüz.*

1. Cān u dilden oḳur ey ruḫları gül medḥ ü ṣenā / **Rūz** u şeb bülbül-i cān ṣubḥ u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [rūz,]*
2. **Rūz** u şeb yaşlar döker dūlāb sergerdān olup / Girye vü zārī ile ṭurmaz benimçün aġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [rūz,]*
3. Didi ḥüsnüm gülsitānınuñ hezārān derd ile / **Rūz** u şeb bülbül gibi nālānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [rūz,]*
4. **Rūz** u şeb elḥān ider bülbülleri ḫoş şevḳi ile / Gül gibi güler göñül gūşa ṣadāsı iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [rūz,]*
5. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her **rūz** u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [rūz,]*
6. Mey-gün lebüñ ḫayāli ile **rūz** u şeb müdām / Baġrum ḳanını nūş iderem aşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [rūz,]*
7. Dilerem **rūz** u şeb Ḥaḳ Ḥażretinden / Ümīẕüm var ḳabūl ola bu ḥācet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [rūz,]*
8. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her **rūz** u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [rūz,]*

rūzgār: *Zaman, vakit.*

1. Çün rūz-ı ʿīd mevsim-i faṣl-ı bahārdur / ʿİşret demi feraḥ güni ḫoş **rūzgārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 1). [rūzgārdur, -dur]*
2. Ṣaḥn-ı gülşenlerde ḳurduḳça şükūfe ḫaymeler / ʿAyş u ʿişret eyleyüp ḫoş **rūzgār** ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 5). [rūzgār,]*

rūzgār: *Devir,dünya; hayat; sıkıntı, dert.*

1. Vireli ʿadlüñ eliyle ʿāleme luṭfuñ maʿāş / Şiddetinden **rūzgāruñ** kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 12). [rūzgāruñ, -uñ]*

rūzgār: *Yel, havanın yer değiştirmesiyle oluşan esinti; sevgilinin aşığa sadakat göstermeyip başkalarıyla da görüşmesi, eğleşmesi.*

1. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / Vefāsı yoḳ ṣanemi **rūzgāra** beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 5). [rūzgāra, -a]*

rūzgār: *Dünya, devir, zaman; talih, baht, kader.*

1. **Rūzgāruñ** elemin çekmiş idük ḫayli zamān / Ḥamdülillah bizi yār eyledi bī-ġam bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 3). [rūzgāruñ, -uñ]*
2. Rūzgāruñ elemiyle nice bir aġlayavuz / **Rūzgār** ilte kenāra bulavuz hem-demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 3). [rūzgāruñ, -uñ]*
3. Geçdi ʿömrüm **rūzgāruñ** şiddetiyle her zamān / Ben bu cāndan āh ezel maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 2). [rūzgāruñ, -uñ]*

rūzgār: *Kader, talih, baht.*

1. Rūzgāruñ elemiyle nice bir aġlayavuz / **Rūzgār** ilte kenāra bulavuz hem-demi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 3). [rūzgār,]*
2. Eglenür miydi bu cānum tende bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir **rūzgār** egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [rūzgār,]*
3. Ġarḳa virsem baḥr-i ʿaşḳında direm dil zevraḳın / Hā sürer beni kenāra **rūzgār** egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 8). [rūzgār,]*

rūzgār: *Kader, talih, baht; zaman, vakit.*

1. **Rūzgāruñ** biz umarduḳ ki vefāsın görevüz / Varduġınca o bizüm diş biledi ḳanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 2). [rūzgāruñ, -uñ]*

rūz-ı ezel: *Ezel günü, ruhların yaratılıp da herkesin kısmetinin tayin edildiği gün.*

1. Nūş eylemişüz **rūz-ı ezel** cāmını ʿaşḳuñ / Tā ḥaşre dek ol şevḳ ile mestānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 2). [rūz-ı ezel,]*
2. Sehm-i belāña sīnemi ḳılsam siper nʾola / **Rūz-ı ezelde** yazdı çü Ḥaḳ ḳaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 2). [rūz-ı ezel,]*
3. Lem-yezel **rūz-ı ezelde** saña ḳısmet eylemiş / Kim ola her vechile emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 2). [rūz-ı ezel,]*
4. Taṣvīrini cemāliñüñ ey āfitāb-ı ḥüsn / **Rūz-ı ezelde** yazdı göñül levḥine ḳalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 13). [rūz-ı ezel,]*

rūz-ı ʿīd: *Bayram günü.*

1. Çün **rūz-ı ʿīd** mevsim-i faṣl-ı bahārdur / ʿİşret demi feraḥ güni ḫoş rūzgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 1). [rūz-ı ʿīd,]*

rūz-ı ʿīd: *Bayram günü, Ramazan Bayramı.*

1. Cān u dilden **rūz-ı ʿīdinde** gelüp bel bağladı / Ol hümāyūnuñ melekler ḫıdmetine dem-be-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [rūz-ı ʿīd,]*

Rüstem: *Ünlü İran şâiri Firdevsi'nin Şehname'sinde adı geçen İran'ın ünlü pehlivan ve savaşçısı. Klasik edebiyatta kahramanlık ve yiğitlik sembolü olarak çok sık kullanılmaktadır.*

1. Rezmüñe muḳābil ṭuramaz Sām u Nerīmān / **Rüstem** olamaz erlük içinde saña hem-tā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 17). [rüstem,]*
2. Ger sen semend-i devlete olsañ i şeh süvār / **Rüstem** öñüñce biñ dil ile ḫāṣa-dār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 13). [rüstem,]*
3. Yüzüñe ḳarşu cedel eyleyemez Sām u süvār / **Rüstem** ü Zāl olamaz erlik ile saña ġarīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [rüstem,]*
4. Bir cihāngīr-i zamāndur ol bugün ʿālemde kim / **Rüstem** ü Zāl olsa rezmine gelüp itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [rüstem,]*
5. Serīr-i salṭanat üzre budur İskender-i devrān / Zamānuñ **Rüstem** ü Zāli cihānuñ pehlevānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 18). [rüstem,]*

rüsvā: *Kötülükle şöhret bulmuş, rezil, kepaze kimse.*

1. Gāh **rüsvā** vü ḫarābāt olup it ʿālemi geşt / Gāh ḥaşr ol gice gündüz şeh-i devrānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [rüsvā,]*
2. Gerçi çoḳ o ṣanemüñ ʿaşḳınuñ āşüfteleri / Olmaya bencileyin bir daḫi **rüsvā** delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 3). [rüsvā,]*

rüsvālık: *Ayıplanacak bir duruma düşme, rezil olma.*

1. **Rüsvālığımuz** ḫalḳ-ı cihān bildi ne ġam çün / Güş eylemezüz nāṣiḥi rindānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 5). [rüsvālığımuz, -ımuz]*

rüsvā-yı ʿaşḳ: *Aşk rezili, aşkı uğruna ayıplanacak hale düşen kimse.*

1. Ḳo bizi mehrūlaruñ mihriyle var sen fāriġ ola / Nāṣiḥā itmez eşer **rüsvā-yı ʿaşḳ** olana pend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [rüsvā-yı ʿaşḳ,]*

rüsvā-yı cihān: *Zavallılığı, acizliği, utanmazlığı herkes tarafından bilinen, itibarsız kimse; aşık.*

1. Terk eyledüm ey yār senüñ ʿārı yoluñda / **Rüsvā-yı cihānum** bugün ʿaşḳuñla bil işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 3). [rüsvā-yı cihān,]*

rüsvā-yı cihān ol-: *Zavallığı, acizliği dünyada herkes tarafından bilinen, teşhir edilmiş, itibarsız kimse haline gelmek.*

1. Mihrī düşeliden heves-i ʿaşḳuña yār / **Oldı rüsvā-yı cihān** gitdi ḳamu ġayret ü ʿār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 24). [rüsvā-yı cihān ol-,]*

S

saʿādet: *Mutluluk, gönül rahatlığı, huzur.*

1. Baña iḳbāl ü **saʿādetde** yeter manṣıb-ı cāh / Vaṣluñuñ şemmesi ki geh ola iḥsān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [saʿādetde, -de]*
2. Her cān ki vaṣlı ʿīdine ḳurbān olur anuñ / Bulur **saʿādeti** vü olur baḫtiyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 13). [saʿādeti, -i]*
3. Ayru olmasun rikābuñdan **saʿādet** bir nefes / Devlet atıyla cihān içre süvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 11). [saʿādet,]*
4. Ey **saʿādet** isteyen gel cān u dilden bende ol / Āsitānına yüz ur bulmaḳ dilerseñ feṭḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [saʿādet,]*
5. Cihānda ʿizz ü **saʿādet** yeterdi Mihrī saña / Ayaġı ṭopraġına dilberüñ ġubār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 5). [saʿādet,]*
6. Viṣāl-i dilberi Mihrī cihānda feṭḥ ide mi / **Saʿādeti** çala mı baḫtınuñ beşāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 5). [saʿādeti, -i]*
7. ʿĪdüñi mübārek ḳıla ʿömrüñi ziyāde / İḳbāl ü **saʿādetde** maḳāmuñ ola aʿlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 39). [saʿādetde, -de]*
8. Eyā pāşā-yı aʿẓam ʿâlî-himmet / **Saʿādet** menbaʿı erkān-ı devlet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [saʿādet,]*

saʿādet: *Mutluluk; kut.*

1. Dāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / Ṭop ola saña **saʿādet** daḫi çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [saʿādet,]*

saʿādet āfitābı: *Mutluluk güneşi, mutluluk saçan; Şehzade Ahmed.*

1. Burc-ı iḳbāl ü şerefde bu semā ṭurduḳça sen / Ey **saʿādet āfitābı** devlet ile her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [saʿādet āfitābı,]*

saʿādet āfitābı: *Mutluluk güneşi; Sultan Bayezid.*

1. Ey **saʿādet āfitābı** ḥüsnüñ iẓhār olmadın / Mā-teḳaddemden saña olmışdı ḥayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 12). [saʿādet āfitābı,]*

saʿādet bul-: *Mutlu olmak, arzusuna kavuşmak; sevgiliye yakın olmak.*

1. Ḳomam ölince elden etegüñi dostum / **Buldum saʿādet** ise yeter dāmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 2). [saʿādet bul-,]*

saʿādet taḫt-gāhu: *Mutluluk başkenti; hükümdarların devleti yönettiği yer, başkent.*

1. Sen **saʿādet taḫtgāhunda** muḳīm ol ḥaşre dek / Devletüñ devrinde ḫoş geçsün ḳamu pīr ü cüvān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [saʿādet taḫtgāhu,]*

saʿādetüñ ṭopı: *Mutluluğun habercisi olan top; şehzadenin padişahlık müjdesi.*

1. Meydān içinde çalmaġa **ṭopın saʿādetüñ** / Ṣundı elüñe ʿaşḳ ile çevgān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 13). [saʿādetüñ ṭopı, -ı, -n]*

ṣabā: *Sabah rüzgarı.*

1. Baġ-ı ḥüsnüñde **ṣabā** depretdügince zülfüñi / Ġoncalar ḫandān olup zülfüñe reyḥān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 4). [ṣabā,]*

2. Her seḥer vaḳtinde dilber çün **ṣabāya** rū ṭutar / Zülfi būyıyla cihān eṭrāfını ḫoş-bū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [ṣabāya, -y, -a]*
3. Çün **ṣabā** peyki getürdi yār kūyından eṣer / Müjdegānı cān gerekdür Mihrī bu şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [ṣabā,]*
4. Var ise müşgīn ṣaçuñ būyından itmişdür güẕer / Kʾ ol hevā ile **ṣabā** ʿanber-feşāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [ṣabā,]*
5. Zülfüñ ṣanemā her yaña cānlar ḳılur efşān / Depretse **ṣabā** zülfüñi ger sünbüle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [ṣabā,]*
6. Getürdi **ṣabā** peyki cilā ḫāk-i rehüñden / Tā gözlerüme kuḥl-i Ṣıfāhān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 4). [ṣabā,]*
7. Zindʾola ʿaşḳuñ şehīdi ḥaşre dek İlyās-veş / Būy-ı zülfüñden **ṣabā** iltse nesīm-i ʿīsevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 3). [ṣabā,]*
8. Lāle ḫaddüñde irüp zülf-i siyāhuña **ṣabā** / Gör ne zīnetler ider sünbül ü reyḥān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 3). [ṣabā,]*
9. Būy-ı zülfüñden eger virmese gülşende **ṣabā** / Gül gülistānda cihān ḫalḳına virmezdi şemīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 11). [ṣabā,]*
10. Ṭaġıdup sünbüllerin bāġ-ı cihānuñ ḫoş **ṣabā** / Virdi ezhāra revāyīḥ eyledi iẓhār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 2). [ṣabā,]*

ṣabā: *Sabah rüzgarı; haberci, ulak.*

1. Būy-ı zülf-i dilberüñ ġayrin getürme ey **ṣabā** / Bu dil-i sūzānuma ḳıble hevāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 6). [ṣabā,]*
2. Ḥüsnüñ berātın iltdi **ṣabā** gülsitāna çün / Gördi tebessüm eyledi her ġonca açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 7). [ṣabā,]*

sābit: *Açık, belli, değişmeyen.*

1. ʿÖmrüm ṭavīline yine **sābit** delīldür / Çün ruḫlarında zülfi ṣanemler uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 4). [sābit,]*

sābit-ḳadem: *Sözüne sadık, sebatkar, verdiği karardan dönmeyen, kararlı.*

1. Var ḫānḳahı bekle riyā ile sen ey şeyḫ / **Sābit-ḳademüz** sāḳin-i meyḫānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 3). [sābit-ḳademüz, -üz]*

sābit-ḳadem ṭur-: *Devamlılık göstermek, kesintisiz olarak devam etmek.*

1. Leyl ü nehār ʿaşḳ ile **sābit-ḳadem ṭurup** / İtdi ḳapuñda kendüyi derbān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 2). [sābit-ḳadem ṭur-,]*
2. Şāhā hevā-yı zülfüñe **sābit-ḳadem ṭurup** / Mihrüñ deminde Mihrī virür ṣubḥ gibi dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 14). [sābit-ḳadem ṭur-,]*

ṣabr eyle-: *Sabretmek, dayanmak, tahammül göstermek.*

1. Çāresi **ṣabr eylemekdür** Mihrī ḳassām-ı ezel / Böyle yazmış çünki her vech ile inşālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [ṣabr eyle-,]*

ṣabr gerek yā ḫo sefer: *Ya sabredersin ya da gidersin. (Ya bu deveyi güdersin ya da bu diyardan gidersin.) Bir kimsenin veya yerin ya şartlarına uygun davranırsın ya da orada duramazsın; āşık, sevgilinin şartlarına uymalı, isteklerini yerine getirmelidir. Yoksa ondan ayrı kalacaktır.*

1. ʿĀşıḳa dirler idi **ṣabr gerek yā ḫo sefer** / Bu kelām ḥaḳḳı budur gerçek imiş ādemīde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 5). [ṣabr gerek yā ḫo sefer,]*

ṣabr it-: *Tahammül etmek, dayanmak.*

1. Dertlü yürek i Mihrī cefāya **ideydi ṣabr** / Cevri zamāne ḫūbları ḥadden aşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 5). [ṣabr id-,]*

ṣabr u yā sefer: *Ya sabredersin ya da gidersin. (Ya bu deveyi güdersin ya da bu diyardan gidersin.) Bir kimsenin veya yerin ya şartlarına uygun davranırsın ya da orada duramazsın; aşık, sevgilinin şartlarına uymalı, isteklerini yerine getirmelidir. Yoksa ondan ayrı kalacaktır.*

1. Didiler lāzım durur ʿuṣṣāḳa **ṣabr u yā sefer** / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [ṣabr u yā sefer,]*

ṣaç-: *Dağıtmak, yaymak; ihsan etmek, bağışlamak.*

1. Gülşende bugün luṭf ile bu bād-ı Mesīḥā / **Ṣaçdı** yine laʿl üstine şebnem dür-i şehvār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [ṣaçdı, -dı]*

ṣaç: *Baş derisini kaplayan kıllar.*

1. Ol **ṣaçı** sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur / Ol ruḫı lāle lebi ḥamrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [ṣaçı, -ı]*
2. İmdi Mihrī bu kelāmı cān u dilden di müdām / Ol **ṣaçı** sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [ṣaçı, -ı]*
3. Egerçi bū durur her dem Ḫıṭānuñ miski ʿālemde / **Ṣaçuñ** būyından irmişdür aña daḫi muʿaṭṭarlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 3). [ṣaçuñ, -uñ]*
4. Dost Mecnūn olalı Leylī **ṣaçuñ** sevdāsına / Gör ne çıḳdı ʿāleme nām u nişānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [ṣaçuñ, -uñ]*
5. Var ise müşgīn **ṣaçuñ** būyından itmişdür güẕer / Kʾ ol hevā ile ṣabā ʿanber-feşāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [ṣaçuñ, -uñ]*
6. Nigār ruḫlarını lālezāra beñzetdüm / Benefşe **ṣaçlarını** müşkbāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 1). [ṣaçlarını, -ları, -n, -ı]*
7. Ḳanda varam **ṣaçlaruñ** gibi kemendüm var iken / Ḥalḳa-i zülfüñ gibi boynumda bendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [ṣaçlaruñ, -lar, -uñ]*
8. Derd ile cān bülbüli billah nice cān virmesün / Bir **ṣaçı** sünbül yüzi gül berg-i ḫandān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [ṣaçı, -ı]*
9. Egerçi müşkil idi līk cānda ḥıfẓ itdüm / **Ṣaçuñ** mesāʾili ile yüzüñ ḫavāṣetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [ṣaçuñ, -uñ]*
10. Düşdi ṣaḥrāya yeler derd ile mecnūn-ı göñül / Olalıdan berü ol **ṣaçları** leylā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 2). [ṣaçları, -ları]*
11. Zeyn itmege cān gülşenin el-minnetü lillāh / Ol ruḫları gül **ṣaçları** reyḥān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 2). [ṣaçları, -ları]*
12. Gördiler leylī **ṣaçuñ** bendinde mecnūn göñlümi / Ehl-i diller Leyli vü Mecnūn dīvānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 4). [ṣaçuñ, -uñ]*
13. Olupdur berg-i gül üstinde ḫālüñ dāne-i fülfül / Ḳaçan bu yüz ḳarasıyla **ṣaçuña** öykünür sünbül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 14). [ṣaçuña, -uñ, -a]*
14. **Ṣaçından** oldı muʿaṭṭar demāġ-ı rūy-ı cihān / ʿAbīr-i müşg ile bu ʿanber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 3). [ṣaçından, -ı, -n, -dan]*
15. Almaġa āsān idi cennet cemāli mīvesin / Ruḫlarında olmasa suʿbān **ṣaçı** bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [ṣaçı, -ı]*
16. Sünbül **ṣaçuña** gül yüzüñe lāle ḫaddüñe / Ger beñzerem dir ise ḳatı şerm-sār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 5). [ṣaçuña, -uñ, -a]*

saʿd ol-: *Kutlu, uğurlu olmak.*

1. Ġam yime şimden girü baḫt-ı siyāhuñ maḥv olup / Ṭāliʿuñ **saʿd oldı** ey Mihrī mübārekdür bu fāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 17). [saʿd ol-,]*
2. Ṭāliʿim **saʿd oldı** yāḫud ḳadre irdüm ġālibā / Kim maḥallem içre gördüm gice ṭoġmış müşterī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [saʿd ol-,]*
3. Duʿādur her kelāmı saña Mihrʾüñ / Ki dergāhuñ aña **saʿd oldı** her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 6). [saʿd ol-,]*

ṣād: *Yüzlerce, pek çok.*

1. Göñül virdüm saña olmaduñ āgāh / İdersem ṭañ mıdur her demde **ṣād** āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 1). [ṣād,]*

ṣadā: *Ses, avaz, yankı.*

1. Rāstī seyr eyle ʿuşşāḳı nevālar gösterür / Dilleri ḥayrān ider ʿaşḳuñ **ṣadāsı** özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 3). [ṣadāsı, -sı]*

ṣadā: *Ses, avaz; nağme, şarkı.*

1. Rūz u şeb elḥān ider bülbülleri ḫoş şevḳi ile / Gül gibi güler göñül gūşa **ṣadāsı** iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [ṣadāsı, -sı]*

ṣadā it-: *Şarkı söylemek; inlemek, feryat etmek.*

1. Her ḳaçan kim **iderem** ʿaşḳı hevāsında **ṣadā** / Āhımuñ perdelerinden nice şehnāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 4). [ṣadā id-,]*

sāde-rū: *Yüzünde tüy bitmemiş körpe, genç.*

1. İ Mihrī **sāde-rū** olsaydı yüz yıl / Çeker idüm cefāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 6). [sāde-rū,]*

ṣad-hezār: *Yüz bin, yüz binlerce.*

1. Şehr-i Amāsiyyede bir ḫūb u raʿnā gülʿizār / Her ṭarafda cān u dilden **ṣad-hezār** ʿuşşāḳı var *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [ṣad-hezār,]*
2. Medḥ eylemek şehā seni Mihrī muḥāldür / Meddāḥ saña ancılayın **ṣad-hezārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 20). [ṣad-hezārdur, -dur]*
3. Olsun hemīşe ʿīd ile nevrūz her güni / Görsin cihānda devlet ile **ṣad-hezār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 14). [ṣad-hezār,]*

ṣad-hezārān: *Yüzbinlerce, pek çok; uzun.*

1. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / **Ṣad-hezārān** ʿömr ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [ṣad-hezārān,]*

ṣad-hezārān: *Yüzbinlerce, pek çok.*

1. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem içre görme ġam gör **ṣad-hezārān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [ṣad-hezārān,]*
2. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / **Ṣad-hezārān** ʿömr ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [ṣad-hezārān,]*
3. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem içre görme ġam gör **ṣad-hezārān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [ṣad-hezārān,]*

saʿd-ı ekber: *Müşteri yıldızı; parlak, aydınlık, nurlu.*

1. Cemālüñ muṣḥafın ʿarż it begüm kim **saʿd-ı ekberdür** / Açılsun Mihrī bed-baḫtuñ mübārek fālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 7). [saʿd-ı ekber,]*

ṣādıḳ: *Içten bağlılığı olan, sadakatli.*

1. Cānı vir yār işiginde gel i dil **ṣādıḳ** iseñ / ʿĀşıḳ oldur ki anuñ ṭoprağa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [ṣādıḳ,]*
2. Cān viremez yolumda dime Mihrī dostum / **Ṣādıḳlaruñ** cihānda bu daḫi biri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 5). [ṣādıḳlaruñ, -lar, -uñ]*

ṣādıḳ: *Doğru, gerçek, hakikî.*

1. Ne söz söylendise ḥaḳḳında **ṣādıḳ** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 2). [ṣādıḳ,]*

ṣādıḳ: *İçten bağlı, sadakatli; Allah'ın emirleri dışına çıkmayan.*

1. Ḳatl it nefsüñi ḫoş fārig ol / Kim ne dir ise disün sen **ṣādıḳ** ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 21). [ṣādıḳ,]*

ṣādıḳ: *İçten bağlı, sadakatli, samimi; aşık, seven.*

1. Her seḥergāh itdügüm bu āh ḥaḳḳıçün begüm / **Ṣādıḳam** yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [ṣādıḳam, -am]*
2. Gerçi aylar yıllar oldı ben yüzüñi görmezem / **Ṣādıḳam** yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 4). [ṣādıḳam, -am]*
3. Günde biñ kez ġamzeñ ursa yüregüme ḫançeri / **Ṣādıḳam** yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 6). [ṣādıḳam, -am]*
4. Seni sevelden be hey kāfir saña budur sözüm / **Ṣādıḳam** yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [ṣādıḳam, -am]*
5. A benim çoḳ sevdügüm vallāhi billāhi inan / **Ṣādıḳam** yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [ṣādıḳam, -am]*
6. Yoluña cān virürem bunca zamāndur dostum / **Ṣādıḳam** yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 12). [ṣādıḳam, -am]*
7. Mihrīyem ʿaşḳuñda daḫi nice yıl yeldür beni / **Ṣādıḳam** yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [ṣādıḳam, -am]*

ṣādıḳ-ḳadem: *Sözünde duran, sadık; aşık.*

1. Ol cefā-ḫū yārüme yā Rābb sen inṣāf vir / ʿĀṣıḳ u **ṣādıḳ-ḳademler** itdügi āh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [ṣādıḳ-ḳademler, -ler]*

ṣādıḳu'l-ḳavl olan: *Sözüne sadık, güvenilir; gerçekten seven, aşık.*

1. Bī-vefā maḥbūblara rīş-ḫande ʿāşıḳlar gerek / **Ṣādıḳu'l-ḳavl olana** yār-ı muvāfıḳlar gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 5). [ṣādıḳu'l-ḳavl olan,]*

ṣād-revān: *Fıskiyelerinden su akan, üzeri kubbeli, açık havuz; aşığın gözleri.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp müddeʿīyi dīdelerüm / Oldı ḳanlu yaş ile **ṣād-revān** iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 3). [ṣād-revān,]*

ṣad-sāl: *Asır, yüzyıl.*

1. Her günüñ **ṣad-sāl** olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [ṣad-sāl,]*

ṣad-sāl: *Asır, yüzyıl; uzun, bereketli vakit.*

1. Her günüñ **ṣad-sāl** olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [ṣad-sāl,]*

ṣaf bağla-: *Bir kimsenin önünde sıralı bir şekilde durmak, sıralanmak.*

1. Aña **ṣaf bağlamışlar** ḥūr gördüm / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 14). [ṣaf bağla-,]*

ṣafā: *Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik, neşe,zevk.*

1. Gülşenüñ her ṭarafı serv-i sehī oldı yine / Virdi ḫoş ẕevḳ u **ṣafā** cān u cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [ṣafā,]*
2. Ġāyetde **ṣafādur** kʾ ola yanuñda ḥabīb / Ol saña nāz ide sen anʾ idesin būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 19). [ṣafādur, -dur]*
3. Ẓulmeti bir curʿa ile ḫāne-i dilden götür / Ol **ṣafādan** külbe-i aḥzānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 4). [ṣafādan, -dan]*
4. Dār-ı rifʿatde **ṣafā** vü ẕevḳ ile leyl ü nehār / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde güzel ḫānumla ṣoḥbet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [ṣafā,]*
5. Dehr elinden bir **ṣafā** cāmını nūş itdürmedüñ / Ṣunduġuñ her dem felek Mihrīye biñ ṭās aġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [ṣafā,]*
6. Cürmüm nedür ki dilbere bizden **ṣafāsı** yoḳ / Ben bendesine ẕerrece meyl ü vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [ṣafāsı, -sı]*
7. Mihrī gerekse yolına cān vir gerek cihān / Oynar güler raḳīb ile senden **ṣafāsı** yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 8). [ṣafāsı, -sı]*
8. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü āsumān / Sür **ṣafā** vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [ṣafā,]*
9. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü āsumān / Sür **ṣafā** vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [ṣafā,]*
10. Terennümler ḳılurdı anda bülbül / **Ṣafāsından** didi ḫandān olup gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 23). [ṣafāsından, -sı, -n, -dan]*
11. Yalıñuz bir meh degüldür ḳapusı üftādesi / Biñ **ṣafā** ile gelür baş üzre her ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [ṣafā,]*
12. Pür zīnet itdi rūy-ı cihānı zamān yine / Eyler **ṣafā** vü ʿayş ile her murġzār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [ṣafā,]*
13. Sürmedüm neyleyeyin ẕevḳ u **ṣafāsın** felegüñ / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 2). [ṣafāsın, -sı, -n]*

ṣafā: *Gönül şenliği, mutluluk; eğlenme, birlikte hoş vakit geçirme.*

1. Bülbül nice feryād u fiġān eylemesün kim / Bir heftelige hem-demidür ġonca **ṣafāsı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 3). [ṣafāsı, -sı]*

ṣafā bul-: *Mutlu olmak, sevinmek.*

1. Belākeş bülbülüm bildi fiġānumdan **ṣafā buldı** / Yüzime gül gibi güldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 3). [ṣafā bul-,]*

ṣafā ehli: *Eğlence, sohbet erbabı.*

1. Gülzār-ı cemālüñi bozdı mı ṣanur ḫaṭṭuñ / İtmez mi **ṣafā ehli** her vaḳt-i ḫazāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 4). [ṣafā ehli,]*

ṣafā it-: *Eğlenmek, güzel vakit geçirmek, üzüntü ve kederden uzak olmak.*

1. Miḥnetler ile ḳarşuña öldükçe ʿāşıḳuñ / Sen oyna gül raḳīb ile ḫoş ḫoş **ṣafālar it** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 2). [ṣafā it-,]*

ṣafā sür-: *Zevk ü safa sürmek, eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.*

1. Hāşimī ṣoḥbet-i mey it heme ḫānlar ile / ʿAyş u ʿişretle **ṣafā sür** şeh-i ḫūbānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [ṣafā sür-,]*
2. Cefāların göre ʿāşıḳ vefāların aġyār / **Sürer** cihānda münāfıḳ **ṣafāların** her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 5). [ṣafā sür-,]*
3. Cān u dil naḳdini cānān yolına ḫarc eyledüm / Ḫoş **ṣafā sürdüm** cihānda elde varum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [ṣafā sür-,]*
4. **Sürelüm** ẕevḳ ile imdi **ṣafāsın** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 42). [ṣafā sür-,]*

ṣafā vir-: *Mutluluk vermek, neşelendirmek, sevindirmek.*

1. **Ṣafālar virdi** ʿuṣṣāḳuñ yine rūḥ-ı revānına / Getürmiş ʿanberīn ḫālin hümāyūn zülfi yanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 2). [ṣafā vir-,]*
2. Egler idi bularuñ luṭfı ġarīb göñlümüzi / Şimdi kim **vire ṣafā** bu dil-i vīrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 7). [ṣafā vir-,]*

ṣafāsın gör-: *Bir şeyin imkanlarından faydalanmak, kullanmak; ilgi, sevgi görmek, hoşça vakit geçirmek.*

1. İ Mihrī şimdi saña ḥışṣe yoḳdur / Gören **görmiş ṣafāsın** bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 5). [ṣafāsın gör-,]*

ṣafāsın sür-: *Bir şeyin imkanlarından faydalanmak, kullanmak; ilgi, sevgi görmek, hoşça vakit geçirmek.*

1. Gören görmiş vefāsın bu kerīmüñ / Süren **sürmiş ṣafāsın** bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 1). [ṣafāsın sür-,]*

ṣafḥa: *Sayfa, levha; yüz, sima, çehre.*

1. Dūd-ı āhından eṣer tā bilesin ʿāṣıḳlaruñ / Göresin gül **ṣafḥañuñ** üstinde ḫaṭṭuñ ḳarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 3). [ṣafḥañuñ, -ñ, -uñ]*

ṣafḥa-i ḫadd: *Yanak kısmı, yüzün yanak bölümü.*

1. **Ṣafḥa-i ḫaddinde** yazmış ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 4). [ṣafḥa-i ḫadd,]*

ṣafḥa-i ḫüsn: *Güzelliğin evreleri; Sevgilinin güzel yüzündeki unsurlardan herhangi biri.*

1. **Ṣafḥa-i ḫüsninde** başlamış vefā resmin yazar / Lāciverd ile yed-i ḳudret ḫaṭ-ı reyḥān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 7). [ṣafḥa-i ḫüsn,]*

ṣafḥa-i ḫüsn: *Güzelliğin evreleri; Şehzade Ahmed'in güzellik unsurları.*

1. Ḥall olunmaz gördi ʿaşḳuñ müşkilātından sebaḳ / **Ṣafḥa-i ḫüsnüñden** ebced başladı tekrār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 20). [ṣafḥa-i ḫüsn,]*

ṣāfi: *Saf, halis, katkısız; berrak, temiz.*

1. **Ṣāfī** mey ile sāḳī getür cām-ı sāġarı / Bülbül terennüm eyle geçer güliẕār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 3). [ṣāfī,]*

ṣāfi: *Saf, duru, berrak.*

1. Kenārı **ṣāfi** cūy-ı erġavānlar / Aḳar her yañada āb-ı revānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 5). [ṣāfi,]*
2. Düşelden leblerüñ ʿaksi bu cām-ı dīdeme cānā / Görenler dir ḳabaġumı ki **ṣāfī** ṭolu ḳandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 2). [ṣāfī,]*

ṣaġ ol-: *Yaşamak, hayat sürmek.*

1. Bir dem ol dilber cemālinden ıraġ olmaḳ ne güç / Bir nefes cānānesüz ʿālemde **ṣaġ olmaḳ** ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 1). [ṣaġ ol-,]*

ṣaġ ol: *Sitem eder bir şekilde iyi niyet belirtmek amacıyla söylenen bir söz; hali vakti yerinde olmak, yaşamak.*

1. Mihrī dil-ḫasteyi öldürdi ġamuñ sen **ṣaġ ol** / Sevdügüm var saña şimden girü dermānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 5). [ṣaġ ol,]*

ṣaġ ol: *Teşekkür etme, şükranlarını belirtme anlamında bir söz.*

1. Benüm içün **ṣaġ ol** devletlü paşa / Olam devrüñde ben maḥrūm ḥāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 15). [ṣaġ ol,]*

sāġar: *Kadeh, içki bardağı.*

1. Nūş ḳıl dil **sāġarından** ṭolu ḳan didüm be-çeşm / Didi kim gel itlerümden yād olma bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [sāġarından, -ı, -n, -dan]*
2. Didi laʿlüm yādına cān meclisinde mā-ḥażar / Nūş ḳıl dil **sāġarından** ṭolu ḳan didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [sāġarından, -ı, -n, -dan]*

sāġar-ı çeşm: *Göz kadehi, gözün içinde bulunduğu boşluk.*

1. Ḥamdülillah bezm-i ḥüsnüñde ḥabībüm Mihrīnüñ / **Ṣāġar-ı çeşmi** lebüñ ʿaksiyle ḳandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 9). [ṣāġar-ı çeşm,]*

sāġar-ı mül: *Şarap kadehi, içki bardağı, içki.*

1. Devlet anuñ ki bu dem rūy-ı nigāra ḳarşu / Nūş ide **sāġar-ı mül** mehtāb ola meşaʿil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 3). [sāġar-ı mül,]*

sāġar-ı ṣāfī: *İçinde saf, katkısız içki bulunan kadeh; sevgilinin dudağı.*

1. Bezm-i çemende ṣaḥn-ı gülistānda devr iden / Sāḳī elinde **sāġar-ı ṣāfī** piyāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 2). [sāġar-ı ṣāfī,]*

sāġar-ı zer: *Altın kadeh.*

1. Kim ḳocar mūy-miyānuñı kemerden ġayri / Kim öper leblerüñi **sāġar-ı zerden** ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 1). [sāġar-ı zer,]*

saġīr ü kibār: *Küçük büyük; fakir zengin (herkes).*

1. Ol sen hemīşe taḫt-ı saʿādetde muḥterem / Gelsün ṭapuña şol ki **saġīr ü kibārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 18). [saġīr ü kibār, -dur]*
2. Gördi cemāli Kaʿbesinüñ nūrını ʿayān / Maḳṣūda irdi itdi **saġīr u kibār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 10). [ṣaġīr u kibār,]*

saġlık: *Esenlik, sıhhat, afiyet.*

1. Āşinālar **ṣaġlıġ** ile eylesün seyrānlar / Ṭurduġınca bu cihān geldükçe bu devrānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 1). [ṣaġlıġ,]*
2. Mihrī ger ʿömr vefā eyler ise kesme ümīd / Geleler **ṣaġlıġ** ile bir gün ola yanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 9). [ṣaġlıġ,]*

sāḥib-ḳırān: *Her zaman muvaffak olan ve üstünlük kazanan hükümdar.*

1. Ṣaḳın devrinde yād itme Minūçihri Nerīmānı / Ki ey şeyyād bu dehrüñ bu şeh **ṣāḥib-ḳırānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [ṣāḥib-ḳırānıdur, -ı, -dur]*

saḥn: *Avlu, orta, merkez.*

1. Bülendi ḳaddi nāz ile ṣalınup ser-firāz ile / Gülistān **ṣaḥnına** geldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [ṣaḥnına, -ı, -n, -a]*

saḥn-ı benefşe: *Menekşenin bulunduğu yer.*

1. **Ṣaḥn-ı benefşe** şām u seḥer müşgbārdur / Enfās-ı bād irişdi meger gülsitāna kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 5). [ṣaḥn-ı benefşe,]*

saḥn-ı benefşe: *Menekşenin bulunduğu yer, menekşe bahçesi; Amasya.*

1. Ṣubḥuñ nesīmi ireli **ṣaḥn-ı benefşeye** / Oldı cihān demāġı ḳamu müşgbār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 4). [ṣaḥn-ı benefşe,]*

ṣaḥn-ı çemen: *Çimenlik, bahçe.*

1. Her cā müzeyyen oldı şükūfeyle ḳıl naẓar / **Ṣaḥn-ı çemende** ṭoldı semen lālezār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 2). [ṣaḥn-ı çemen,]*
2. Ey ser-firāz nāz ile seyr it ki būstān / ʿAks-i ruḫuñla **ṣaḥn-ı çemen** lālezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 4). [ṣaḥn-ı çemen,]*

ṣaḥn-ı çemen: *Çimenlik; edebi meclis.*

1. Gül mevsimidür çünki bugün **ṣaḥn-ı çemende** / Ney gibi fiġān eylegil ey bülbül-i şeydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 8). [ṣaḥn-ı çemen,]*

ṣaḥn-ı çemen: *Çimenlik; Şehzade Ahmed'in edebi meclisi.*

1. Gül ruḫlaruñı gördi meger gülşen içre kim / **Ṣaḥn-ı çemende** ṭutdı hemān ʿandelīb dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 6). [ṣaḥn-ı çemen,]*

ṣaḥn-ı çemen: *Çimenliğin ortası; seyir, gezinti yeri.*

1. Oldı **ṣaḥn-ı çemenüñ** gūşeleri bāġ-ı behişt / Bezm-i ḫāṣ eyleyelüm gel berü ġılmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 6). [ṣaḥn-ı çemen,]*
2. Bir ġonca-i ter **ṣaḥn-ı çemende** açılınca / Anuñla bile bitmese biñ ḫār-ı cefāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 2). [ṣaḥn-ı çemen,]*
3. Nergis ṣarardı gördi vü ġonca ḳızardı hem / **Ṣaḥn-ı çemende** sen yüzi gül ʿayn-ı ʿabheri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [ṣaḥn-ı çemen,]*
4. Ḳaddüm var iken ḳāmetini bāġ-ı cihānda / Her **ṣaḥn-ı çemende** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 3). [ṣaḥn-ı çemen,]*
5. Efġānlar itdüginçe şām u seḥerde her dem / **Ṣaḥn-ı çemende** gūş it billah ne dir belābil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 5). [ṣaḥn-ı çemen,]*
6. Bugün gülşen-i ḥüsnüñde ḳo efġān idelüm / Yaraşur **ṣaḥn-ı çemende** k ide feryād hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 2). [ṣaḥn-ı çemen,]*
7. Bāġ-ı İremde ruḫları gül laʿli ġoncadur / **Ṣaḥn-ı çemende** ḳāmeti serv ü çenārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 12). [ṣaḥn-ı çemen,]*

ṣaḥn-ı gülistān: *Gül bahçesinin ortası; Sancak köşkünün, sarayının bahçesi, avlusu.*

1. Sebzenüñ ṭıflına göstermek içün neşv gelüp / Dembedem **ṣaḥn-ı gülistānda** ider ders taʿlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 2). [ṣaḥn-ı gülistān,]*

ṣaḥn-ı gülistān: *Gül bahçesinin ortası; güzellerin ve aşıkların bulunduğu yer.*

1. Bezm-i çemende **ṣaḥn-ı gülistānda** devr iden / Sāḳī elinde sāġar-ı ṣāfī piyāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 2). [ṣaḥn-ı gülistān,]*

ṣaḥn-ı gülistān: *Gül bahçesinin ortası; seyir ve gezinti yerinin ortası.*

1. Varalum **ṣaḥn-ı gülistānda** temāşā idelüm / Serv reftārını ṣalınduġını dildāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 2). [ṣaḥn-ı gülistān,]*

ṣaḥn-ı gülşen: *Gül bahçesinin ortası.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp dil bülbülinüñ nālesin / ʿAndelībān **ṣaḥn-ı gülşende** zebānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 2). [ṣaḥn-ı gülşen,]*

ṣaḥn-ı gülşen: *Gül bahçesinin olduğu yerler.*

1. **Ṣaḥn-ı gülşenlerde** ḳurduḳça şükūfe ḫaymeler / ʿAyş u ʿişret eyleyüp ḫoş rūzgār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 5). [ṣaḥn-ı gülşen,]*

ṣaḥn-ı gülşen: *Gül bahçesinin ortası; Şehzade Ahmed'in yüzü.*

1. Pür olmışdı güliyle **ṣaḥn-ı gülşen** / Ḳabaġı ṭoldurup ṭutmuşdı sūsen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 19). [ṣaḥn-ı gülşen,]*

ṣaḥn-ı ṣıḥḥat: *Esenlik, sağlık yeri; padişahın/ sevgilinin bulunduğu mekan.*

1. Dār-ı rifʿatde ṣafā vü ẕevḳ ile leyl ü nehār / **Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde** güzel ḫānumla ṣoḥbet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [ṣaḥn-ı ṣıḥḥat,]*

ṣaḥrā: *Çöl, susuz ve ıssız geniş arazi; fakir, zavallı kişiler.*

1. Ser-cümle döndi cennete **ṣaḥrā** yüzi tamām / Mā-i maʿīn aḳıdup ider kūhsār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 6). [ṣaḥrā,]*

ṣaḥrā: *Çöl, susuz ve ıssız geniş arazi.*

1. Düşmişüz āḫū gözüñ sevdāsına Mecnūn-veş / Mesken olmışdur ḳamu bu kūh u **ṣaḥrālar** bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 4). [ṣaḥrālar, -lar]*

ṣaḥrā: *Az eğimli alan, kır, ova; seyir yerlerinin bulunduğu mekanlar.*

1. Gerçi çoḳ seyr eyledüm bāġ-ı cihān **ṣaḥrāların** / Rāstī ḳaddüñ gibi hiç görmedüm serv-i bülend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 5). [ṣaḥrāların, -ları, -n]*

ṣaḥrā: *Ruhani alem, hayal alemi; aşk alemi.*

1. Eyledük yār ile **ṣaḥrāları** seyrān bu gice / Vācib oldur baña şükrāne virem cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [ṣaḥrāları, -lar, -ı]*

ṣaḥrā: *Çöl, susuz ve ıssız geniş arazi; fakir, zavallı, aşk yoksunu kişiler; aşıklar.*

1. Ḫurrem olsun her ḳadem başduḳça **ṣaḥrālar** size / Ḫāne-i ġamda yeter bu āh ile vālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [ṣaḥrālar, -lar]*

ṣaḥrā yüzi: *Çöl yüzeyi; yaşlılık, buruşma, çirkinleşme dönemi.*

1. **Ṣaḥrā yüzini** ṭut geçer eyyām-ı nevbahār / Fevt itme furṣatı ki degül ber-ḳarār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 2). [ṣaḥrā yüzi,]*

ṣaḥrāya düş-: *Çöllere düşmek, Mecnun gibi aşkından kendini çöllere atmak; yok olmak, perişan olmak.*

1. **Düşdi ṣaḥrāya** yeler derd ile mecnūn-ı göñül / Olalıdan berü ol ṣaçları leylā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 2). [ṣaḥrāya düş-,]*

sāʿid ü sāḳuñ yüzine gözine sür-: *Elini ve ayağını yüzüne gözüne sürmek, yakın davranmak, samimiyet göstermek.*

1. **Sürer yüzine gözine** raḳībüñ **sāʿid ü sāḳuñ** / Alur dildārı yanına söger ardınca ʿuşşāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 12). [sāʿid ü sāḳuñ yüzine gözine sür-,]*

sā'il: *Dilenci, el açan, isteyen; aşık.*

1. **Sā'illerine** virmeye hiç ḥüsni zekātın / Yādlara ḳıla luṭf ile iḥsān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 4). [sā'illerine, -leri, -n, -e]*

2. İnʿām eylese **sā'ile** ḥüsnin zekātını / Şehler ḳatında luṭf ile iḥsān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 6). [sā'ile, -e]*

sā'il it-: *Dilenmek, el açmak, talep etmek.*

1. İnʿāma geldük ey dost bir būse vir lebüñden / Maḥrūm ḳılma luṭf it şeylillah **itse sā'il** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 7). [sā'il it-,]*

şaḳalı gül-: *Bıyık altından gülmek, birine durumu belli etmemeye çalışarak gülmek, alay etmek.*

1. Lāġ ile būse istese bizden ʿaceb degül / **Şaḳalı gülse** her kişi iller gülencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 3). [şaḳalı gül-,]*

saḳf: *Tavan, çatı.*

1. Hem olmış ay u güneş **saḳfına** cām / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 38). [saḳfına, -ı, -n, -a]*

sāḳī: *Mecliste içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse.*

1. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle **sāḳī** olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [sāḳī,]*
2. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle **sāḳī** olsa ṭañ mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [sāḳī,]*
3. Şāh Sulṭān Aḥmedüñ devrānıdur bezminde gör / Lāle **sāḳī** ġonca bāde oldı ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [sāḳī,]*
4. Getür getür meyi **sāḳī** baḥārı ḫoş görelüm / İrişdi vaḳt-i şükūfe kenārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 1). [sāḳī,]*
5. Dildār laʿli yādına gülgūn mey içmege / Ḫoşdur bu demde al elüñe **sāḳi** cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [sāḳi,]*

sāḳī: *Kadeh sunan, içki dağıtan; aşk, sevgi dağıtan, tüm aşıklara ilgi gösteren güzel.*

1. Bezm-i çemende şaḥn-ı gülistānda devr iden / **Sāḳī** elinde sāġar-ı ṣāfī piyāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 2). [sāḳī,]*

sāḳī: *Mecliste içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse; sevgili.*

1. Ṣāfī mey ile **sāḳī** getür cām-ı sāġarı / Bülbül terennüm eyle geçer güliẕār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 3). [sāḳī,]*

sāḳi-i mehpāre: *Ay parçası gibi güzel yüzlü, içki dağıtan dilber; aşk dağıtan güzel.*

1. Devr ider cām-ı şarābı **sāḳi-i mehpāreler** / Nūş ider ʿaşḳı meyinden ʿāşıḳ-ı bīçāreler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 11). [sāḳi-i mehpāre,]*

şaḳın: *Asla, kesinlikle, hiçbir zaman.*

1. ʿAyş it demidür bezm-i çemende güle ḳarşu / Fevt itme **şaḳın** furṣatı bu dem dime lā lā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 9). [şaḳın,]*
2. **Şaḳın** devrinde yād itme Minūçihri Nerīmānı / Ki ey şeyyād bu dehrüñ bu şeh ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [şaḳın,]*
3. Her kişi itdügin bu cihānda bulur velī / Ben buldum uş **şaḳın** bunı düşmen işitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [şaḳın,]*
4. Görüp bu ḫūb u zībāyı i Mihrī **şaḳın** aldanma / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [şaḳın,]*
5. Görürsüñ günde biñ kerre anuñ aḫlāḳın aldanma / Yüzüñe gülse birḳaç gün Necātī **şaḳın** aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [şaḳın,]*

şaḳın: *Kendini gözetme, koruma, tedbirli olma.*

1. Zinhār görüp añma **ṣaḳın** serv-i revānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 4). [ṣaḳın,]*
2. Hey ḥaẕer ḳıl dostum Mihrīnüñ āhından **ṣaḳın** / Āhı āhenden geçer vallāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 5). [ṣaḳın,]*
3. ʿArż itdi gülşene yine ruḫsār-ı yār gül / Ḫāmūş olma key **ṣaḳın** ey murġ-ı zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 1). [ṣaḳın,]*
4. Ḥüsnüñ bahārı bulmuş iken revnaḳ ey perī / İrgürmeye ḫazāna **ṣaḳın** beddu'ā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [ṣaḳın,]*

ṣaḳın-: *Korumak, esirgemek, gözetmek.*

1. ʿAṣḳuñ yolında her ki **ṣaḳındıysa** ʿārını / Tā ḥaşr olınca isteye bulmaya yārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 1). [ṣaḳındıysa, -dı, -y, -sa]*

sāḳin-i meyḫāne: *Meyhanede oturanlar; gönül ehilleri, aşk sahipleri, aşıklar.*

1. Var ḫānḳahı bekle riyā ile sen ey şeyḫ / Sābit-ḳademüz **sāḳin-i meyḫānelerüz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 3). [sāḳin-i meyḫāne,]*

sāḳıt: *Dilsiz, konuşamayan.*

1. Kimi keldür kimi kördür kimi **sāḳıt** bularuñ / Kimlere ḳıldı muṣāḥib bizi devrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 4). [sāḳıt,]*

sāḳiyā: *Ey saki, içki dağıtan; ey sevgili.*

1. Cām-ı laʿlinden nigāruñ **sāḳiyā** bir bāde ṣun / Meclisimüz germ olup devrānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 3). [sāḳiyā,]*

sāḳiyā: *Ey saki, içki dağıtan.*

1. **Sāḳiyā** ṣoḥbeti germ it ḳadeḥi ṣun yürisün / Şöyle ḳan mest olalum ʿālemi ḥumret bürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 1). [sāḳiyā,]*

saḳḳā: *Su taşıyan.*

1. Geçerken bende oldı dil ḥabībüm āsitānuñda / Göñül derbān gözüm **saḳḳā** müjemdür şimdi ferrāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [saḳḳā,]*

ṣaḳla-: *Korumak, esirgemek.*

1. **Ṣaḳlasun** emn ü emānında seni dāʾim Aḥad / Cān içinde nitekim ola elif ḥarfi ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 20). [ṣaḳlasun, -sun]*

ṣaḳla-: *Korumak, elinde bulundurmak, kaybolmaması için bir yere koymak.*

1. Cān levḥasında yazdum o ḫaṭṭuñ ḫayālini / Tā ḥaşr olınca **ṣaḳlaya** ol yādigār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 11). [ṣaḳlaya, -y, -a]*

ṣaḳla-: *Gizlemek; muhafaza etmek, korumak.*

1. Yaḳup ʿaşḳuñ odın sīnemde dāʾim **ṣaḳlaram** cānā / Anuñçün ḫāne-i dilde yanar her dem nihān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [ṣaḳlaram, -r, -am]*
2. İlāhī gülşen-i ḥüsnin gözüm yaşıyla sen **ṣaḳla** / Ṭolupdur gerçi āhumdan zemīn ü āsumān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [ṣaḳla,]*
3. Mihrüñi **ṣaḳlar** idüm dilde gözüm yaşı velī / Eyledi sırrumı gün gibi ʿayān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [ṣaḳlar, -r]*
4. Cān içinde **ṣaḳladum** mihrüñ elif gibi senüñ / Gitmedi bilmem nedür cürmüm senüñ benden kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [ṣaḳladum, -du, -m]*
5. Ḫāliṣ-i zer ḳılmaġ içün ḳalbini ʿāṣıḳlaruñ / Genc-i ḥüsnüñ cevherin **ṣaḳlar** dil-i vīrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 6). [ṣaḳlar, -r]*

şaḳla-: *Esirgemek, sakınmak; korumak, muhafaza etmek.*

1. ʿĀşıḳ iseñ ʿaşḳ yolında **şaḳlama** nāmūs u ʿār / Cehd idüp bu yolda cān vir yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [şaḳlama, -ma]*
2. Şimden girü vefā ḫaṭını ḳıl ḳalemle yaz / Cān levḥasında **şaḳlayalum** yādigār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 6). [şaḳlayalum, -y, -alum]*
3. Dil **şaḳladuġı** şīşe-i ʿārı ṭaşa cānā / Hengāme-i ʿaşḳuñda çalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 2). [şaḳladuġı, -duġ, -ı]*
4. Raḥm idem bir gün dimiş bī-çāre Mihrīye ḥabīb / Bu kelāmı **şaḳlasun** yā Rabbi yalan olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [şaḳlasun, -sun]*

sāl: *Yıl, on iki aydan oluşan zaman dilimi.*

1. Ṭalʿat-ı mihri gibi göstermedi şems-i münīr / Gerçi devr eyler felek leyl ü nehār u māh u **sāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [sāl,]*
2. Mislini görmedi döneli bir daḥi felek / Bunca ki māh u **sāl** ve leyl ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [sāl,]*
3. Zihī ferḫunde-ṭāliʿ bunda her gāh / Muḳīm olur bu cāya **sāl** ü yā māh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 45). [sāl,]*

sāl: *Yıl, on iki aydan oluşan zaman dilimi; sevgilinin peşinde koşan; toplanma, birikme.*

1. Hevā-yı zülfüñüñ Mihrī daḥi geçmez hevāsından / Kʾ anı yel gibi yeldürdi nice meh **sāldür** zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [sāldür, -dür]*

şal-: *Bırakmak, göndermek.*

1. **Şaldı** küffār iline āl ile yārānlarumuz / Neyledi bu felegi gör ki müselmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [şaldı, -dı]*
2. Nāgehān girdʾ içeri bed-rūy didüm bir nice / Bunda mı **şaldı** Süleymān dīvi yeksān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [şaldı, -dı]*

şal-: *Geçirmek, dolamak; hakimiyet kurmak.*

1. Dil murġını bir bend ile ḫoş dāma düşürdi / Cān boynına zülfüñ **şalalı** ḥalḳa-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 29). [şalalı, -alı]*

şal-: *Atmak, göndermek; açık bırakmak, salmak.*

1. Yine dil murġına dāne döker ne ḥāldür zülfüñ / Meger cān boynına ḥalḳa **şalar** muḥtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [şalar, -ar]*

şal-: *Yönlendirmek, sevk etmek; tutsak etmek, aşık etmek, bağlamak.*

1. Çeşmi **şalmış** dili zülfi ḫamına ṭuymadı cān / Allah Allah nice ʿayyār u ne cādūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [şalmış, -mış]*

şalāt: *Namaz.*

1. Olduḳça ʿīd ü şavm u **şalāt** u berāt u ḳadr / Olsun ḳapuñda ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [şalāt,]*

şalavāt vir-: *Tehlikeli ve güç bir durumdan kurtulmak için dua etmek.*

1. Müzdine Aḳ Şems-i Dīnüñ **vir şalavāt** ḳıl duʿā / Ḳurtarur ʿişyāndan ol seni himmet idicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 7). [şalavāt vir-,]*
2. Kaʿbe yüzinde nūrı görüp didi Aḥmede / Müzdüñe **virelüm şalavātı** Muḥammede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 1). [şalavāt vir-,]*

şalın-: *Naz, eda ile bir yandan bir yana eğilerek yürümek.*

1. Bülendi ḳaddi nāz ile **ṣalınup** ser-firāz ile / Gülistān ṣaḥnına geldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [ṣalınup, -up]*
2. Varalum ṣaḥn-ı gülistānda temāşā idelüm / Serv reftārını **ṣalınduġını** dildāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 2). [ṣalınduġını, -duġ, -ı, -n, -ı]*

ṣalın-: *Naz, işve ile yürümek, vakit geçirmek.*

1. Her bir ḫabīṯ ile **ṣalınur** nice ölmeyem / Gördükçe beni yüz çevürür merḥabāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 2). [ṣalınur, -ur]*
2. Yaşum ırmaġı kenārın ṭolanup her demde / **Ṣalınup** seyr idelüm serv-i ḫırāmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 4). [ṣalınup, -up]*

ṣalın-: *Sallanmak; gönül vermek, aşık olmak; canını feda etmek.*

1. Ḫūblaruñ zülfi ṣalıncaġında cānlar **ṣalınur** / Zeyn olıcaḳ ḥüsninüñ meydānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 4). [ṣalınur, -ur]*

ṣalın-: *Gezmek, dolaşmak, birlikte olmak.*

1. Ummasun kim **ṣalına** ol yār ile eydüñ raḳīb / Ṣalınur ḥāżırdur uş urġānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [ṣalına, -a]*

ṣalın-: *Sallanmak, öldürülmek, idam edilmek.*

1. Ummasun kim ṣalına ol yār ile eydüñ raḳīb / **Ṣalınur** ḥāżırdur uş urġānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [ṣalınur, -ur]*

ṣalıncak: *Salıncak, iki ucundan iple bir yere asılmış eğlence aracı.*

1. Ḫūblaruñ zülfi **ṣalıncaġında** cānlar ṣalınur / Zeyn olıcaḳ ḥüsninüñ meydānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 4). [ṣalıncaġında, -ı, -n, -da]*

salṭanat: *Hükümdarlık, sultanlık; hakimiyet, güç.*

1. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey ḫān **salṭanat** / Devletüñ devrinde ḫoş buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [salṭanat,]*
2. Lem-yezel rūz-ı ezelde saña ḳısmet eylemiş / Kim ola her vechile emrüñe fermān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 2). [salṭanat,]*
3. Zāyil itmesün senüñ Ḥaḳ sāyeñi tā ḥaşre dek / Üstümüzden ey hümā-fer Āl-i ʿOṯmān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [salṭanat,]*
4. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir aña Sübḥān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [salṭanat,]*
5. Ey saʿādet āfitābı ḥüsnüñ iẓhār olmadın / Mā-teḳaddemden saña olmışdı ḫayrān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 12). [salṭanat,]*
6. Dāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmü'l-ḳıyām / Ṭop ola saña saʿādet daḫi çevgān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [salṭanat,]*
7. Müstedām ol sāye-i rifʿatde şāhā ḥaşre dek / Nitekim dillerde şerḥ olına destān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [salṭanat,]*
8. ʿAynı ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ / Kimde vardur sendeki ṭavr ile erkān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [salṭanat,]*
9. Ey ḫusrev-i zamāne cihān begleri ḳamu / Ḳanda bulurdı itmeseñ iḥsān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 4). [salṭanat,]*
10. Maʿlūm olalı ʿāleme nāmuñ eḥādiṯi / Ḫalḳ-ı cihānı eyledi ḫandān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 8). [salṭanat,]*

11. Olduḳça ʿīd ü ṣavm u ṣalāt u berāt u ḳadr / Olsun ḳapuñda ey şeh-i devrān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [salṭanat,]*
12. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı bu devrān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [salṭanat,]*

salṭanat: *Bolluk ve zenginlik; hükümdarlık.*

1. İreli ḫulḳuñ nesīmi ʿālem içre ser-te-ser / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı cümle şādān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [salṭanat,]*
2. Rehber Ḫızır olup saña virsün İlāhī Ḥaḳ / Biñ ʿömr ile cihānda hezārān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 19). [salṭanat,]*

salṭanat: *Padişah, kral, hakan gibi taht sahibi devlet başkanı (Sultan Bayezid); zenginlik, bolluk.*

1. Mihrī-i üftādeñe şāhā nʾola raḥm eyleseñ / Şāyed olaydı aña bir kerre mihmān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [salṭanat,]*

salṭanat: *Hükümdarlık, sultanlık; hakimiyet, güç; zenginlik.*

1. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem içre görme ġam gör ṣad-hezārān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [salṭanat,]*
2. ʿAynına gösterür mi göre bir daḫi felek / Ger senden özgede göre çendān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [salṭanat,]*
3. Rehberüñ olsun Ḫudā ey menbaʿ-ı kān-ı kerem / ʿĀlem içre görme ġam gör ṣad-hezārān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 22). [salṭanat,]*
4. Luṭfuñ seḥābı ḳaṭrelerinden bulup durur / Şāhā cihānda lücce-i ʿummān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 15). [salṭanat,]*
5. Bulmaz idi ẕerrece rifʿat cihān ḫusrevleri / Bunlara ger itmeseñ ey şāh iḥsān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [salṭanat,]*

salṭanat: *Bolluk ve zenginlik; hükümdarlık; hükümdarlar, saltanatlar.*

1. Her günüñ ṣad-sāl olsun her demüñ ʿīd-i saʿīd / Dāyim olsun ḫusrevā ḳapuñda dīvān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 23). [salṭanat,]*

salṭanat: *Hükümdarlık; hakimiyet, güç; diğer saltanat sahipleri.*

1. Her günlerüñi ʿīd ide Ḥaḳ her giceñ berāt / Ḳapuñda dāyim eyleye dīvān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 20). [salṭanat,]*

salṭanat: *Hükümdarlık, padişahlık; şehzadelik.*

1. **Salṭanat** taḫt üzre çıḳup şāh-ı muḥterem yine / Tāc-ı devlet urınup geydi seḫā luṭf u kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [salṭanat,]*
2. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / **Salṭanat** taḫtında olsun ḫaşre dek ʿömri mezīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [salṭanat,]*

salṭanat: *Hükümdarlık makamı; toplum, millet, halk.*

1. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı nūra ġarḳ oldı cihān / Ẓulmeti ḳaṭʿ eyledi vü oldı nūrān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [salṭanat,]*

salṭanat: *Bolluk, bereket, zenginlik; refah, huzur, mutluluk.*

1. Sen şāh olalı ʿāleme ey ḫān-ı salṭanat / Oldı cihānda gün gibi aʿyān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 1). [salṭanat,]*

salṭanat: *Halk, ahali; diğer saltanat sahipleri.*

1. Leyl ü nehār ʿaşḳ ile s̱ābit-ḳadem ṭurup / İtdi ḳapuñda kendüyi derbān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 2). [salṭanat,]*
2. Nice zebūnuñ olmaya bu gerdiş-i felek / Bildi ki oldı emrüñe fermān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 5). [salṭanat,]*
3. Andan berü ki gördi yüzüñ āfitābını / Cān ile oldı ḥüsnüñe ḥayrān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 6). [salṭanat,]*
4. Ḥayy-ı ebed ezelde saña ḳısmet eylemiş / İzüñ tozına yüz süre her ān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 7). [salṭanat,]*

salṭanat bul-: *Zenginliğe, bolluğa sahip olmak.*

1. Luṭfuñuñ deryāsı ḳatında nedür baḥr-i muḥīṭ / Kim anuñ bir ḳaṭresinden **buldı** ʿummān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [salṭanat bul-, -dı]*

salṭanat bul-: *Zenginlik, bolluk elde etmek, güzel günler geçirmek, refah içinde yaşamak.*

1. Ser-be-ser ṭutdı cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş **buldı** bu devrān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [salṭanat bul-,]*
2. Ḫoş-dem oldı ḫalḳ-ı ʿālem **buldı** çendān **salṭanat** / Oldı ʿadlüñ destine çün ḫātem-i devlet nigīn *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [salṭanat bul-, -dı]*
3. Oldı ʿadlüñ destine çün ḫātem-i devlet nigīn / Ḫoş-dem oldı ḫalḳ-ı ʿālem **buldı** çendān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 16). [salṭanat bul-, -dı]*

salṭanat bul-: *Zenginliğe, bolluğa kavuşmak; makam, mevki elde etmek, yücelmek.*

1. Ṭañ mı ṭoldursa cihān rūyını nām u şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde **bulmuşdur** her insān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [salṭanat bul-, -muş, -dur]*
2. Mihrīye işigüñde yeter ḫāk olduġı / Ger **bulmaġ** ise besdür i sulṭān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 18). [salṭanat bul-, -maġ]*

salṭanat bul-: *Zenginlik, servet elde etmek, kazanç sağlamak.*

1. Eyler ise nʾola cān naḳdini yoluña īs̱ār / **Buldı** çün vaṣluñ gibi sermāye ey ḫān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [salṭanat bul-, -dı]*

salṭanat bul-: *Zenginliğe, bolluğa sahip olmak; bereketli olmak.*

1. Lemʿa-i cūduñ żiyāsı virdi enver ʿāleme / Mīve-i luṭfuñla **buldı** bāġ u bostān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [salṭanat bul-, -dı]*

salṭanat bul-: *Zenginlik, bolluğa sahip olmak; makam, mevki sahibi olmak.*

1. Her ki oldı āsitānuñ bendesi biñ cān ile / Şübhesüz **buldı** cihān dārında āsān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 19). [salṭanat bul-, -dı]*

salṭanat bul-: *Zenginlik, bolluğa sahip olmak; hüküm sahibi olmak.*

1. Her kim dil ile bendesi oldı işigüñüñ / **Bulsa** gerek cihānda ol āsān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 16). [salṭanat bul-, -sa]*

salṭanat işigü: *Devlet kapısı, saltanatın eşiği; Sultan Bayezid'in huzuru, makamı.*

1. Nice Ḫıżr ile Sikender süre yüzin ḳapuña / Kʾ **işigüñde** bulınur çeşme-i ḥayvān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [salṭanat işigü, -üñ, -de]*

salṭanat sür-: *Hükümdarlık etmek; bolluk ve zenginlik içinde yaşamak.*

1. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü āsumān / **Sür** ṣafā vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [salṭanat sür-,]*
2. Dār-ı cihānda şevketüñi ẕerre görmedi / ʿĀlemde gerçi **sürdi** Süleymān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 9). [salṭanat sür-,]*

salṭanat sür-: *Yaşamak, ömür sürmek; hükümdarlık etmek, cihana hükmetmek.*

1. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / Nice devrān gerçi kim **sürdi** Süleymān **salṭanat** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [salṭanat sür-, -di]*

salṭanat taḫtı: *Hükümdarlık makamı.*

1. **Salṭanat taḫtında** her dem saña ey kān-ı kerem / ʿAdl ḫılʿat tāc devlet ʿādet olmışdur ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 24). [salṭanat taḫtı,]*
2. Müstedām ol ḥaşre dek görme dü ʿālemde ʿaẕāb / **Salṭanat taḫtında** şāhā devlet ile her nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 30). [salṭanat taḫtı,]*
3. Yaʿni ol Sulṭān Aḥmed kim kerem kānı bugün / **Salṭanat taḫtında** bir şāh-ı cihāndur müsteʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [salṭanat taḫtı,]*
4. Ey şeh-i devrān cihāna şehriyār ol lā-cerem / Devlet ile **salṭanat taḫtında** var ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 1). [salṭanat taḫtı,]*
5. Eksük olma **salṭanat taḫtında** ey şah-ı cihān / ʿĀlem içre sāye-i Perverdigār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 17). [salṭanat taḫtı, -ı, -n, -da]*

Şām: *Şehname'nin kahramanlarındandır. Neriman'ın oğludur. Bir ejderhayı tek vuruşta öldürdüğü için "tek vuruşlu Sam" olarak da anılır.*

1. Rezmüñe muḳābil ṭuramaz **Sām** u Nerīmān / Rüstem olamaz erlük içinde saña hem-tā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 17). [sām,]*
2. Yüzüñe ḳarşu cedel eyleyemez **Sām** u süvār / Rüstem ü Zāl olamaz erlik ile saña ġarīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [sām,]*

şān: *Sanki, adeta, güya.*

1. Dilberüñ bāġ-ı cemāli ki ḳış u yaz açılur / **Şan** cinān gülşenidür gülleri ṭurmaz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 1). [şan,]*
2. Egribükde çün hevā yüzinde ḳurdı rīsmān / Rīsmān üstinde oynar **şan** kebūterdür hemān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 5). [şan,]*
3. Ṭavāf-ı kūyı **şan** ḫuld-ı berīndür / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 16). [şan,]*

şan-: *Sanmak, düşünmek, zannetmek.*

1. **Şanma** cemāli ayīnesinden gözüm ıram / Bir toz getürmek ile sen ey nā-bekār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [şanma, -ma]*
2. Ey dil hemīşe cevr ü cefāya taḥammül it / **Şanma** cihānda her kişinüñ bir belāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [şanma, -ma]*
3. Ṭārusı tarlası **şanup** ṭolandı kūyuñı raḳīb / Bir kesme urdum ol ṭoñuz tā gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [şanup, -up]*
4. Gördüm ol ḳaṣr-ı muʿallaḳ kim yapılmış lā-naẓīr / Gökyüzinde **şandum** uçardı hümā pervāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [şandum, -du, -m]*
5. Dostlar **şanmañ** ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [şanmañ, -ma, -ñ]*
6. Ey beni Mecnūn gibi ʿaşḳı ile şeydā ḳılan / Ben seni sevmekde gerçek ʿāşıḳam **şanma** yalan

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [ṣanma, -ma]

7. Ditreden ḫurşīdi tīġı ḫavfıdur her ṣubḥ-dem / Bī-sebeb **ṣanmañ** ki bu eflāke dāʾim inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [ṣanmañ, -ma, -ñ]*
8. **Ṣandum** seḥāba girdi veyāḫud ṭutuldı gün / Olmış güneş yüzinde meger āşikār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 2). [ṣandum, -du, -m]*
9. Ey dost seni yār-ı vefādār ola **ṣandum** / Bilmezlik ile gör ki nice odlara yandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 1). [ṣandum, -du, -m]*
10. **Ṣanduñ** mı cihānı ber-ḳarār / Ber-fenādur āḫir olur tārmār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 14). [ṣanduñ, -du, -ñ]*
11. Gülzār-ı cemālüñi bozdı mı **ṣanur** ḫaṭṭuñ / İtmez mi ṣafā ehli her vaḳt-i ḫazāndan ḫaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 4). [ṣanur, -ur]*
12. Zülfüñ ġamını dest-i ezel yazdı başuma / **Ṣanma** ki tā ölince bu yazuyı yoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 4). [ṣanma, -ma]*
13. Ol mehüñ Mihrī cihān ḫalḳı da dīvānesidür / Sen seni **ṣanma** hemān dünyede tenhā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [ṣanma, -ma]*
14. Dostlar **ṣanmañ** ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [ṣanmañ, -ma, -ñ]*
15. Yaḳasuz seni ḳodı **ṣanma** güzeller Mihrī / Nice senüñ gibi bunda yeler oñmaz bulunur *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [ṣanma, -ma]*
16. **Ṣandum** ki seḥāb içre niḥān oldı ḳamer / Yār ḥüsninde meger itmiş imiş zülfini tār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [ṣandum, -du, -m]*
17. Her ki yavuz **ṣanur** ise saña ey şāh-ı kerem / Gözi giryān ola vü sīnesi biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [ṣanur, -ur]*
18. Yoḳ **ṣanurdum** ʿālem içre cān ile serden leẕīẕ / Hey neler varmış cihānda daḥi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [ṣanurdum, -ur, -du, -m]*
19. Hecr ile **ṣanma** seni yaḳdı vücūdum ḫūblar / Ey nice dil mülketinüñ ḫānumānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [ṣanma, -ma]*
20. Dilber cemāli üzre ʿaraḳlar dizlüdür / Gül yapraġında **ṣanasın** anı ki jāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 3). [ṣanasın, -a, -sın]*
21. Gördüm ruḫını zülfi şebinde nihān yatur / **Ṣandum** seḥāb içinde meh-i āsumān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 1). [ṣandum, -du, -m]*
22. Tārumār itmiş ruḫında yār zülf-i ʿanberin / **Ṣanasın** ṭāvūsdur gülşende cevlānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 3). [ṣanasın, -a, -sın]*
23. Dili virdüm yalıñuz **ṣanma** saña cān biledür / Dil nedür cān daḥi cānā saña ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [ṣanma, -ma]*
24. Atma Ḫalīl-veş beni odlara raḳīb / ʿĀşıḳ bu yolda yanmaġa **ṣanma** rıżāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 7). [ṣanma, -ma]*
25. Görmedük bir güli gülşende ki ṣolmaya felek / **Ṣanma** bir kimse ki itdügini bulmaya felek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [ṣanma, -ma]*
26. Gelmişem ḥüsnüñ zekātından ki şeylillāh idem / **Ṣanma** ki bu dervīşi cānā nāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [ṣanma, -ma]*

ṣan-: *Hatırlamak, anımsamak, çağrışım yapmak.*

1. Gördügümce ḫad ü ḳadd ü leb-i yāri **ṣanuram** / Biri güldür biri ġonca birisi serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [ṣanuram, -ur, -am]*

saña: *İkinci tekil şahıs zamirinin yönelme hal eki almış biçimi.*

1. Dostum çün yüze gülmek eylemişsin ḫū **saña** / Yüri ey hercāyi var şimden girü yā ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [saña,]*
2. Dostum çün yüze gülmek eylemişsin ḫū saña / Yüri ey hercāyi var şimden girü yā ḫū **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [saña,]*

3. Gel aḳıtma gözlerümüñ ḳanlu yaşın sevdügüm / Ocaġuña ṣu ḳoyar ḫayr itmez āḫir bu **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 2). [saña,]*
4. Çeşmine cān virdüñ ey dil pendümi gūş itmedüñ / Gör nice siḥr itdi āḫir bu iki cādū **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [saña,]*
5. Öldürürseñ laʿlüñ ābı ḥasretiyle ger beni / Teşne cān vir Ḥaḳ tatırmasun bir içim ṣu **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [saña,]*
6. Ẓulmet-i ġamda ḳodıysa seni yārüñ ġam yime / Bulınur Mihrī cihāndur yine bir mehrū **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [saña,]*
7. Gelmişem yüz süriyü ṭoġrı ḳılup rāh **saña** / Dilerem ʿarż ḳılam ḥālümi ey şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 1). [saña,]*
8. Gelmişem yüz süriyü ṭoġrı ḳılup rāh saña / Dilerem ʿarż ḳılam ḥālümi ey şāh **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 1). [saña,]*
9. Nice ʿadl ıssı şehenşāh-ı cihānsın ki gelür / Āsitānuña güneş ḫıdmete her gāh **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 2). [saña,]*
10. Cān u dilden oḳur ey ruḫları gül medḥ ü ṣenā / Rūz u şeb bülbül-i cān ṣubḥ u seḥergāh **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [saña,]*
11. Yaḳdı yandurdı şehā teşne dili ġayret odı / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Ḫıżr ola hemrāh **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 4). [saña,]*
12. Nev-cüvān ide Zelīḫā gibi ey Mihrī seni / Ḳıla ger luṭf ile Yūsuf naẓarın şāh **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [saña,]*
13. Nice feryāda vara nālelerüm āh **saña** / Nice bir ʿarż ideyüm ḥālümi her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 1). [saña,]*
14. Nice feryāda vara nālelerüm āh saña / Nice bir ʿarż ideyüm ḥālümi her gāh **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 1). [saña,]*
15. Ḫüsn sermāyesi elden gidicek bir gün ola / Bildüre itdügüñi sevdügüm Allāh **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 3). [saña,]*
16. Gün yüzüñ burc-ı şeref üzre ṭulūʿ itdügiçün / Giceler ṣubḥa degin ṭaña ḳalur māh **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 4). [saña,]*
17. Ḫāk ider ġayret odı bu dil-i miskīni yaḳup / Bile yanuñca raḳīb olalı hemrāh **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 5). [saña,]*
18. Nice sengīn-dil imişsin ki eser itmedi hīç / ʿĀşıḳ-ı şūrīdeler āhı seḥergāh **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 6). [saña,]*
19. Nev- cüvān itdi Zelīḫā gibi Mihrī seni ʿaşḳ / Ḳılalı luṭf ile Yūsuf-naẓarın şāh **saña** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 7). [saña,]*
20. Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde **saña** bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [saña,]*
21. Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde **saña** bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [saña,]*
22. Teb niçün ṭutar seni ṭutsun raḳīb-i kāfiri / **Saña** ṣıḥḥatler ʿadūña renc ü zillet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 4). [saña,]*
23. Nāy gibi iñleyen her dem ḥasūd olsun müdām / Çeng ü ḳānūn ile her dem **saña** ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [saña,]*
24. Ḫaḳ bağışlasun İlāhī seni ol vālīdeñe / Kim anuñ bir dānesisin **saña** rifʿat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 7). [saña,]*
25. Cān virürüm **saña** behey kāfir / Bir naẓar ḳıl baña behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 1). [saña,]*
26. Cān u dilden **saña** bu ʿālemde / Mihrīdür mübtelā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 7). [saña,]*
27. Bī- mihri Mihrī sevme didüm pend ṭutmaduñ / Her cevri kiʾ tdiler **saña** anlar ḫoş itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 8). [saña,]*
28. Dili virdüm yalıñuz ṣanma **saña** cān biledür / Dil nedür cān daḫi cānā saña ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [saña,]*
29. Dili virdüm yalıñuz ṣanma saña cān biledür / Dil nedür cān daḫi cānā **saña** ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [saña,]*
30. Didi ey Mihrī **saña** cānān gerekse cān vir / İmdi gel ʿaşḳum yolında fāni ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [saña,]*
31. Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [saña,]*
32. Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin / **Saña** dāʾim bī-vefālar ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [saña,]*
33. Dil ġarībin nār-ı hicrān ger yaḳarsa ġam yime / **Saña** ey ḳanlu yaşum āhum gibi hem-dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [saña,]*

34. Cān almaġ ile mi ḳoyalar seni ḫūblar / Ey Mihrī ḳatlan aḫı daḫi **saña** nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [saña,]*
35. Kim var güzeller içre cihānda **saña** yeter / Yāḫud belākeş ʿāşıḳ-ı şeydā baña yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [saña,]*
36. Yalıñuz bir ben miyem sen dilrübāya mübtelā / Cān u dilden bu cihān ḫalḳı **saña** aḫbābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [saña,]*
37. Pend itme baña yār içün yārını nāṣiḥ / Yārüm baña pendüñ **saña** hey var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [saña,]*
38. Mihrī **saña** biñ cān diler iseñ virür ey dost / Bir būse vire send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [saña,]*
39. Meylüm **sañadur** ḫānum ḳurbān yoluña cānum / Gerçegi sözümüñ bu ġayrısı yalan ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 4). [sañadur, -dur]*
40. İ Mihrī şimdi **saña** ḥışṣe yoḳdur / Gören görmiş ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 5). [saña,]*
41. Dil virdüm ise **saña** i cān böyle mi gerek / Her demde çeşmüñ eyleye ḳan böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 1). [saña,]*
42. Bī-çāre Mihrʾe müşteri iken ḳamū ünās / Bendʾitdi ise **saña** zamān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [saña,]*
43. Ḳılmaduñ bir gün ḥabībüñ zülfine hem-ser beni / Neyleyelüm bu cihāndur **saña** da ḳalmaz felek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [saña,]*
44. Cihānda ʿizz ü saʿādet yeterdi Mihrī **saña** / Ayaġı ṭopraġına dilberüñ ġubār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 5). [saña,]*
45. Gitmege ʿazm eylemişsin āh şāhum gitme gel / Ḳorḳaram kim **saña** teʾs̱īr ide āhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [saña,]*
46. Dūr itme ṭapuñdan beni aġyār söziyle / Allāhʾa ḳodum anı vü ben **saña** ṭayandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 3). [saña,]*
47. Çün bir nefes oldum **saña** ben bende ki hem-dem / ʿĀlemde niçün ölmek içün pes çekerem ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 1). [saña,]*
48. Cihān u cānı revān it yolına Mihrī ḥabīb / İtim dimiş **saña** bu iʿtibārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [saña,]*
49. Zāhidā **saña** behişt Mihrīye dīdār gerek / Aña maḥbūbı yeter saña cinānuñ ḥūrisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [saña,]*
50. Zāhidā saña behişt Mihrīye dīdār gerek / Aña maḥbūbı yeter **saña** cinānuñ ḥūrisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [saña,]*
51. Dilerem Ḥaḳ ḥażretinden Mihrī gibi dostum / Gice gündüz zāri ḳıl yārüñ **saña** yār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [saña,]*
52. Kūy-ı cānān çün yeter mesken baña şimden girü / Yüri zāhid cennetüñi var **saña** şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [saña,]*
53. Gülsitānda ġonca laʿlin gördi yārüñ lāle çün / Ṭaġlara düşüp didi yā hū **saña** şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [saña,]*
54. **Saña** āl itmesün aldanma i dil ġamzesine / Dilleri ṣayd idici gözleri āhūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 4). [saña,]*
55. Mihrī dil-ḫasteyi öldürdi ġamuñ sen ṣaġ ol / Sevdügüm var **saña** şimden girü dermānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 5). [saña,]*
56. Biñ yıl ki felek devr ide ʿāşıḳ **saña** cānā / Getürmeye bir Mihrī gibi ānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [saña,]*
57. Göñül virdüm **saña** olmaduñ āgāh / İdersem ṭañ mıdur her demde ṣād āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 1). [saña,]*
58. Duʿādur her kelāmı **saña** Mihrʾüñ / Ki dergāhuñ aña saʿd oldı her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 6). [saña,]*
59. Bu cihāndur dem ola Mihrīye raḥm eyleye yār / Daḫi yer ḳalmaya aġyār **saña** dilkülige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [saña,]*
60. Ey Mihrī **saña** yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [saña,]*
61. Hey kime ḳaldı di bu güzellik **saña** ḳala / Cehd it hemān ki olmayasın bī-vefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [saña,]*
62. Ġırrʾolma ḥüsne ḫūbluġuñ eyyāmı tīz geçer / ʿĀşıḳlar āhın alma gerekse **saña** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 6). [saña,]*
63. Her cevr ü her cefāyı **saña** ṭāliʿüñ ider / İtme iñende Mihrī felekden şikāyeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [saña,]*

64. Taḳup boynuña zülfi rīsmānın / Zenaḫdānında ḳılsun **saña** çāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 3). [saña,]*
65. Rāygān virseler almam bu cihān ḫūblarını / **Saña** cān virüp aluram baña sensin geregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [saña,]*
66. Yalıñuz ben mi ḫarīdāruñam kim ey Zühre-cebīn / Gün daḥi müşteridür **saña** ḳamerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [saña,]*
67. Lem-yezel rūz-ı ezelde **saña** ḳısmet eylemiş / Kim ola her vechile emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 2). [saña,]*
68. Ey saʿādet āfitābı ḥüsnüñ iẓhār olmadın / Mā-teḳaddemden **saña** olmışdı ḥayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 12). [saña,]*
69. Dāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / Ṭop ola **saña** saʿādet daḥi çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [saña,]*
70. Lem-yezel rūz-ı ezelde **saña** ḳısmet eylemiş / Kim ola her vechile emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 2). [saña,]*
71. Ey saʿādet āfitābı ḥüsnüñ iẓhār olmadın / Mā-teḳaddemden **saña** olmışdı ḥayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 12). [saña,]*
72. Dāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / Ṭop ola **saña** saʿādet daḥi çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [saña,]*
73. Salṭanat taḫtında her dem **saña** ey kān-ı kerem / ʿAdl ḫılʿat tāc devlet ʿādet olmışdur ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 24). [saña,]*
74. Rezmüñe muḳābil ṭuramaz Sām u Nerīmān / Rüstem olamaz erlük içinde **saña** hem-tā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 17). [saña,]*
75. Ḥayy-ı ebed ezelde **saña** ḳısmet eylemiş / İzüñ tozına yüz süre her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 7). [saña,]*
76. Rehber Ḫıżır olup **saña** virsün İlāhī Ḥaḳ / Biñ ʿömr ile cihānda hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 19). [saña,]*
77. Olma ḫāmūş yaraşmaz **saña** ey ġonca dehen / Ḳıl tebessüm kʾ ola her gūşe gülistān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 16). [saña,]*
78. Her ki yavuz ṣanur ise **saña** ey şāh-ı kerem / Gözi giryān ola vü sīnesi biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [saña,]*
79. Yüzüñe ḳarşu cedel eyleyemez Sām u süvār / Rüstem ü Zāl olamaz erlik ile **saña** ġarīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [saña,]*
80. Mihrī üftādeye raḥmuñla şehā eyle naẓar / Eyleye **saña** naẓar ḥaşre dek ol Ḥayy u ʿAlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [saña,]*
81. Medḥ eylemek şehā seni Mihrī muḥāldür / Meddāḥ **saña** ancılayın ṣad-hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 20). [saña,]*
82. Ġāyetde ṣafādur kʾ ola yanuñda ḥabīb / Ol **saña** nāz ide sen anʾ idesin būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 19). [saña,]*
83. Ẓulüm ʿādet idinme kendüñe / Zīra ḫayr itmez **saña** öñden ṣoña *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 17). [saña,]*
84. Ḫıżır hemrāh olsun **saña** her dem / İki ʿālemde çekme ġuṣṣa vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 16). [saña,]*
85. Felek döndükçe geldükçe bu devrān / Ṭavīl-i ʿömr virsün **saña** Sübḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 18). [saña,]*
86. Ḫıżır hemrāhuñ olsun her nefesde / Ḫudānuñ ʿavni virsün **saña** nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [saña,]*
87. Bu cihān bāḳī degül **saña** da ḳalmaya felek / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 12). [saña,]*
88. Seni sevelden be hey kāfir **saña** budur sözüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [saña,]*
89. Ġamzeñüñ peykānı sīnemde nihāndur dostum / Ḫālümüz ḫod gün gibi **saña** ʿayāndur dostum *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 11). [saña,]*
90. Gerçegi terk it yüri **saña** münāfıḳlar gerek / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [saña,]*
91. Bāġ-ı ḥüsnüñe ḫazān irmesün ey lāleʿiẕār / Bulınur Mihrī gibi **saña** ne ġam günde hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 15). [saña,]*
92. Yalvarup biñ ʿöẕr ile cānum didükçe ben **saña** / Ḫışm ile yüzüñ çevürürdüñ hemān benden yaña

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [saña,]

saña ne: *Seni ilgilendirmez, alakadar etmez anlamında bir söz.*

1. Şarāb-ı laʿl-i dilberden beni menʿ eyleme zāhid / **Saña ne** her kişi her ne iderse kendü cānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 5). [saña ne,]*

şanavber: *Sevgilinin boyuna da benzetilen çok uzun bir çam türü.*

1. Bālā ḳadüñi gördi meger ṭarf-ı çemende / Ḥayretde ṭurur serv ü **şanavber** daḫi yek-pā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 19). [şanavber,]*

şanc-: *Saplamak, vurmak; kırıcı sözler söylemek.*

1. Yüzüme güldügi çün şişlere **şancar** güli ḫār / Nidelüm ol ḫo ḳomaz ḳandasa aġyārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [şancar, -ar]*

şandūḳ: *İçine çeşitli şeyler koyulan, genellikle tahtadan yapılmış kutu; aşığın gönlü.*

1. **Şandūḳını** dāyim sineñüñ imdi nişān it / Beste aña cān it *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 7). [şandūḳını, -ı, -n, -ı]*

şandūḳ-ı sīne: *Gönül sandığı; aşığın gönlü.*

1. Ḳaşıyla ġamzesi şanemüñ el bir itdiler / **Şandūḳ-ı sīnem** aña nişān idüp atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 1). [şandūḳ-ı sīne,]*

şanem: *Put gibi güzel olan sevgili.*

1. Luṭfı ile ḳıldı dil-i vīrānumı maʿmūr / Göñlin ḫoş ide her dem anuñ ḫūb **şanemler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 3). [şanemler, -ler]*
2. Çekse zülfini **şanem** ruḫları üstine nᵓola / Yaraşur Kaʿbenüñ örtüsi ki ola ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 3). [şanem,]*
3. Düşmenler üstine **şanemüñ** el üşürdiler / Yatlu ḫaberle uş beni gözden düşürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 1). [şanemüñ, -üñ]*
4. ʿÖmrüm ṭavīline yine sābit delīldür / Çün ruḫlarında zülfi **şanemler** uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 4). [şanemler, -ler]*
5. Ḳaşıyla ġamzesi **şanemüñ** el bir itdiler / Şandūḳ-ı sīnem aña nişān idüp atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 1). [şanemüñ, -üñ]*
6. Cānā bu cihān içre vefādār **şanemler** / Her güşede gerçi nicesi var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [şanemler, -ler]*
7. Gerçi gülşende iñen çoḳ biter serv-i sehī / Rāstī bu **şanemüñ** ḳadd-i revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [şanemüñ, -üñ]*
8. Ġavvāṣ olalı ol **şanemüñ** ʿaşḳı baḥrine / Baḥr-i muḥīṭe baḳmadum ʿummāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 3). [şanemüñ, -üñ]*
9. Müddeʿī nükteleriyle **şanemüñ** ġuṣṣaları / Mihrīyi öldüre bir gün seni ḳurtara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 8). [şanemüñ, -üñ]*
10. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur zikri / Vefāsı yoḳ **şanemi** rūzgāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 5). [şanemi, -i]*
11. Meclisinde **şanemüñ** rāḥat olup ṣubḥa degin / Biñ ṣafā ile geçildi hele bir dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 4). [şanemüñ, -üñ]*
12. Gerçi çoḳ o **şanemüñ** ʿaşḳınuñ āşüfteleri / Olmaya bencileyin bir daḫi rüsvā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 3). [şanemüñ, -üñ]*
13. Ḫoş rūḥa ġıdā idi **şanem** ḥüsni nevāsı / İllā nidelüm vardur anuñ daḫi fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [şanem,]*
14. Ġırrᵓolmañ iñen ḥüsnüñüz ey ḫūb **şanemler** / Gül ʿömri gibi tīz geçer ḥüsn beḳāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [şanemler, -ler]*

15. Ol **ṣanem** yazduḳda ʿuṣṣāḳın vefā mektūbına / Ben siyehkārı daḫi merḳūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 4). [ṣanem,]*
16. Gitdükçe her dem ol **ṣanem** sīnem nişānın atmaġa / Yüzüm sürerem izine tā oḳı meydānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 5). [ṣanem,]*

ṣanem: *Put gibi güzel olan sevgili; şehzade.*

1. Bir **ṣanem** egnine almış sīm ü zer ḳaftānlar / Yaraşur yolında ḳurbān olsa yüz biñ cānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 1). [ṣanem,]*

ṣanemā: *Ey put gibi çok güzel olan sevgili.*

1. Sensüz **ṣanemā** cismüme bu cānı gerekmez / Cānum sen imişsin baña cān ānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [ṣanemā,]*
2. Cān vir ġamumla ger dir iseñ başum üstine / Teslīm-i cān idem **ṣanemā** başum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 1). [ṣanemā,]*
3. Mihrī dil-ḫasteden ey dost çevürme yüzüñi / Gel unutma **ṣanemā** eski vefādārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 5). [ṣanemā,]*
4. ʿAşḳuñ **ṣanemā** çün yed-i ḳudret dile yazdı / Başuma belā vü ġam u hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [ṣanemā,]*
5. Ne ḳadar cevr ider iseñ **ṣanemā** terk itmez / Mihrī mihrüñi senüñ tā meger ol vara sine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [ṣanemā,]*
6. Çün ḥoḳḳa dehānuñ **ṣanemā** ḳılsa tebessüm / Rūşen görinür lü'lü' ü mercānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 4). [ṣanemā,]*
7. Zülfüñ **ṣanemā** her yaña cānlar ḳılur efşān / Depretse ṣabā zülfüñi ger sünbüle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [ṣanemā,]*

ṣanemā: *Ey put gibi çok güzel olan sevgili; Sinan Paşazade İskender Çelebi.*

1. Ḫūblar içre **ṣanemā** sen daḫi bir server idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [ṣanemā,]*

ṣanem-i lāle-ruḫ: *Lale yanaklı put gibi güzel sevgili.*

1. Dir gören ol **ṣanem-i lāle-ruḫı** birbirine / Mihrī bī-çāreyi āşüfte ḳılan budur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 7). [ṣanem-i lāle-ruḫ,]*

ṣāniʿ: *Yapan, işleyen, yaradan (Allah).*

1. ʿĀlemüñ ḫalḳı yoluñda nice cān virmeye kim / **Ṣāniʿuñ** ṣunʿı ṭapuñdur yüzüñ īmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 7). [ṣāniʿuñ, -uñ]*
2. Ḳudretinden gör ki **Ṣāniʿ** nice gösterdi ʿayān / Ḫākden berg-i semen lāle şecerden ḫār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [ṣāniʿ,]*

ṣāniʿ-i ḳudret: *Kudretli Allah.*

1. Cān ile ḳıldum temāşā rūy-ı cānānı dürüst / **Ṣāniʿ-i ḳudret** ki naḳş itmiş gülistānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 3). [ṣāniʿ-i ḳudret,]*

ṣanki: *Adeta, gibi, tıpkı.*

1. Ḥasretinden aġlaram sen Yūsufuñ Yaʿḳūb-veş / Gözlerüm yaşı dükenmez **ṣanki** Nīl ırmaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 4). [ṣanki,]*
2. Aġaçlar sāye ṣalmış **ṣanki** ḫargāh / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 34). [ṣanki,]*

ṣanki: *Sanki, güya, adeta.*

1. Mūr üşdi **ṣanki** şekkerī pālūde üstine / Ḫaṭṭuñ ki ṭutdı laʿl-i nebātuñ kenārını *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 3, Beyit 1). [ṣanki,]*
2. Gül yüzüñ bāġ-ı cihāna ʿarż olaldan ḫusrevā / Ẓāhir oldı **ṣanki** nūr-ı Aḥmed-i Muḫtār gül

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 18). [ṣanki,]

ṣarar-: *Sarı renk almak; endişe, üzüntü, kıskançlık vb. sebeplerle yüzünün rengi atmak.*

1. Nergis **ṣarardı** gördi vü ġonca ḳızardı hem / Ṣaḥn-ı çemende sen yüzi gül ʿayn-ı ʿabheri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [ṣarardı, -dı]*

ṣarıl-: *Kollarını birinin boynuna veya beline dolamak, kucaklaşmak.*

1. Ben ḳumrı gibi dost dirüm ṣubḥ olınca āh / Ol ḫoş raḳīb ile **ṣarılup** cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [ṣarılup, -up]*
2. ʿĀṣıḳları bir būsesine cān vire her dem / Aġyār ile ol **ṣarıla** ʿuryān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 2). [ṣarıla, -a]*
3. Ġanīmet gör dem-i ʿömri **ṣarıl** bir nāzenīn ile / Cihān aġyārdan ḫālī olıcaḳ ṭuymasun nāṣī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 3). [ṣarıl,]*

ṣarlan-: *Sarılmak, giymek, üzerine almak; az ve gizliden de olsa ilgi görmek.*

1. Luṭf ile cānān çıḳardı ġam belāsından beni / Ġuṣṣa çekmem **ṣarlanursam** būriyā şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 4). [ṣarlanursam, -ur, -sa, -m]*

ṣarrāf: *Altın, değerli kağıt ve metalleri birbiriyle değiştiren, tahvil alış verişi yapan meslek erbabı; bir işten iyi derecede anlayan, o işin erbabı olan kimse; iyi şair.*

1. Maʿni dükkān içinde **ṣarrāf** ol / Sende bulsun ḳamusı gevher-i ḫāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 5). [ṣarrāf,]*

ṣarrāf: *Altın, değerli kağıt ve metalleri birbiriyle değiştiren, tahvil alış verişi yapan meslek erbabı; bir işten iyi anlayan, o işin erbabı olan kimse.*

1. **Ṣarrāfi** de benden beter āvāre olupdur / Beñzer ḫadi dilberlerinüñ ḳara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 1). [ṣarrāfi, -i]*
2. Her bādede cānān lebi yādına i Mihrī / **Ṣarrāfi** de benden beter āvāre olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [ṣarrāfi, -i]*

ṣat-: *Bir mülkü maddi bir karşılık neticesinde vermek, satmak; bir çıkar karşılığında birisini gözden çıkarmak.*

1. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde beni hīçe **ṣatdı** yār / Ayaġa düşdük ise yabanlara atmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 2). [ṣatdı, -dı]*

ṣat-: *Bir değer karşılığında vermek; vermek, bir durumun içine düşürmek.*

1. **Ṣatdı** ʿaşḳuñ tāciri ben bendesin hecr ü ġama / Müddeʿīye ḫoş feraḥlar armaġānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [ṣatdı, -dı]*

ṣat-: *Bir değer karşılığında vermek; vermek, takdim etmek.*

1. Devr-i ruḫında **ṣatmaġa** tiryāḳ-ı leblerin / Dilber eline almış iki zülfi mārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 5). [ṣatmaġa, -maġ, -a]*

ṣatun al-: *Karşılığında bir bedel, değer vererek elde etmek.*

1. Virüben ʿaḳl u dil **aldum** ġuṣṣa-i yāri **ṣatun** / Ġam metāʿından ṭolupdur şimdi cānum ḫāzini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [ṣatun al-,]*

ṣav: *Söz, kelam, laf.*

1. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ kʾ eşʿārınuñ maʿnāsı var / Sen aralıḳda i Mihrī ḳo ḳurı sözi **ṣavı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [ṣavı, -ı]*

ṣavāb: *Doğruluk, dürüstlük.*

1. Salṭanat taḫtında her dem saña ey kān-ı kerem / ʿAdl ḫılʿat tāc devlet ʿādet olmışdur **ṣavāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 24). [ṣavāb,]*
2. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür cihān rūyında kim / ʿĀdeti luṭf u mürüvvetdür ḳamu fiʿli **ṣavāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ṣavāb,]*

ṣavm: *Oruç ayı, Ramazan.*

1. Olduḳça ʿīd ü **ṣavm** u ṣalāt u berāt u ḳadr / Olsun ḳapuñda ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [ṣavm,]*
2. Geldügince **ṣavm** u ʿīd ey şāh-ı devrān her zamān / Ol serīr-i salṭanat taḫtında her dem şādmān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ṣavm,]*

saʿy: *Çaba, gayret, emek.*

1. Nice **saʿyümüzi** yoluñda hebā eyleyesin / Nice bir ehle cefā cehle vefā eyleyesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 13). [saʿyümüzi, -ümüz, -i]*
2. Hebā eyleme **saʿyini** bu ben miskīnüñ / Çoḳ zamāndur ki yoluña dil ü cān itdi niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [saʿyini, -i, -n, -i]*

saʿy eyle-: *Çalışmak, çabalamak.*

1. Merd iseñ ġayret demidür sür raḳībi hey meded / Dāmenine ter gülüñ yapışmasun **saʿy eyle** ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [saʿy eyle-,]*

ṣayd idici: *Avlayan, yakalayan, avcı.*

1. Saña āl itmesün aldanma i dil ġamzesine / Dilleri **ṣayd idici** gözleri āhūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 4). [ṣayd idici,]*

ṣayd it-: *Avlamak, yakalamak; aşık etmek.*

1. Bir dāne ile zülfi göñül murġın **itdi ṣayd** / Baña cihānda ʿömrüm olınca ġıdā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 7). [ṣayd it-,]*

ṣayd it-: *Avlamak, yakalamak; gönül almak, kendine aşık etmek; öldürmek.*

1. Ebrūsı kemān idi **ṣayd itdügi** cān idi / Bir ġonca dehān idi maṭlūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [ṣayd it-,]*

ṣayd ol-: *Avlanmak, yakalanmak; aşık olmak, tutulmak.*

1. Bir perīnüñ ḥalḳa-i zülfine nāgāh **oldı ṣayd** / Şimdi Mihrī miskinüñ dām-ı belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 8). [ṣayd ol-,]*

sāye: *Gölge; himaye, koruma.*

1. Devleti bāġında Mihrī ḥamdülillāh bir şehüñ / Serv ḳaddi **sāyesindesin** ne ġam her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 25). [sāyesindesin, -si, -n, -de, -sin]*

sāye: *Gölge; himaye, gözetme; saltanat.*

1. Zāyil itmesün senüñ Ḥaḳ **sāyeñi** tā ḥaşre dek / Üstümüzden ey hümā-fer Āl-i ʿOs̱mān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [sāyeñi, -ñ, -i]*

sāye: *Gölge; sevgilinin yanından ayrılmayan.*

1. Görüp ol yāri baña söylemesün diyü raḳīb / Muttaṣıl **sāye** gibi gör nice şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [sāye,]*
2. Yıllar ile görmezem yārum yüzin ben müddeʿī / **Sāyesi** gibi ḳatından eksük olmaz bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 2). [sāyesi, -si]*

sāye: *Gölge; yakın çevre, civar.*

1. Devr-i ḥüsnüñdür bugün **sāyeñde** ḫoş gör ʿāşıḳı / Bāḳi ḳalmaz dostum bil kim bu devrān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 2). [sāyeñde, -ñ, -de]*
2. Yıllar ile ben yüzin görmem dirīġā āh kim / **Sāyesinde** ḫoş geçer dildārımuñ her bir levend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 9). [sāyesinde, -si, -n, -de]*

sāye: *Gölge, zıll; himaye, gözetme, koruma.*

1. Ġanīdür **sāyeñüzde** müflis ü aç / Beni ḥāşā kᵓ idesüz ġayre muḥtāc *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [sāyeñüzde, -ñüz, -de]*
2. ʿĪd-i ḥüsnüñde görüp ḳaşuñ hilālin ḫusrevā / Ḫurrem olsun dāᵓimā **sāyeñde** bu ḫalḳ-ı cihān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [sāyeñde, -ñ, -de]*
3. **Sāyesinde** ḫoş geçer ḫalḳ-ı cihān mīr ü gedā / Devleti devrinde hergiz kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [sāyesinde, -si, -n, -de]*

sāye ṣal-: *Gölgelemek; korumak, saklamak, gizlemek.*

1. Aġaçlar **sāye ṣalmış** ṣanki ḫargāh / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 34). [sāye ṣal-,]*

sāye ṣal-: *Gölgede bırakmak; ...'dan daha üstün olmak.*

1. Beñzer ki gülistāna yine **sāye ṣalupdur** / Bir ruḫları gül ġonca-dehen ḳāmeti bālā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 11). [sāye ṣal-,]*

sāyebān: *Gölgelik, koruyan, şemsiye.*

1. Nice şehzādedür gör kim anuñ ʿālī-cenābında / Melekler perdedārıdur felekler **sāyebānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 28). [sāyebānıdur, -ı, -dur]*
2. Künc-i ġam vīrānesinde şimdi yārümdür nemed / **Sāyebānum** maḥremüm ʿālemde varumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 1). [sāyebānum, -um]*

sāye-i devlet: *Saltanat gölgesi; hükümdarlık, saltanat makamı.*

1. Olsun İlāhi **sāye-i devletde** müstedām / İtsün müdām o sāye-i Perverdigār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 18). [sāye-i devlet,]*

sāye-i dildār: *Gönül alan sevgilinin gölgesi; gönül alan sevgilinin himayesi, koruması.*

1. **Sāye-i dildār** ile germ olma sen ʿāşıḳlara / Dilberüñ laʿli nebātın dişlemiş ādem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [sāye-i dildār,]*

sāye-i perverdigār: *Allah'ın gölgesi, Allah'ın yeryüzündeki halifesi.*

1. Olsa ʿaceb mi ḫalḳ ile güneş gibi ʿayān / Ol pādişeh ki **sāye-i Perverdigārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 10). [sāye-i perverdigār,]*
2. Olsun İlāhi sāye-i devletde müstedām / İtsün müdām o **sāye-i Perverdigār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 18). [sāye-i perverdigār,]*
3. Eksük olma salṭanat taḫtında ey şah-ı cihān / ʿĀlem içre **sāye-i Perverdigār** ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 17). [sāye-i perverdigār,]*

sāye-i rifʿat: *Yüce gölge, Padişahın Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olması durumu.*

1. Ol sen hemīşe **sāye-i rifʿatde** müstedām / Dillerde tā ki şerḥ ola destān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 12). [sāye-i rifʿat,]*
2. Geldügince ʿīd-i nevrūz olduġınca nevbahār / **Sāye-i rifʿatde** şāhā pāydār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 3). [sāye-i rifʿat,]*

sāye-i rifʿat: *Yüce gölge, padişahın Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olarak nitelendirilmesi; hükümdarlık makamı.*

1. Müstedām ol **sāye-i rifʿatde** şāhā ḥaşre dek / Nitekim dillerde şerḥ olına destān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [sāye-i rifʿat,]*

sāz: *Her çeşit müzik aleti.*

1. Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile / ʿİşret itdük ṣubḥa dek mehtāba ḳarşu **sāz** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [sāz,]*

sāz: *Çeng aleti; kumrunun çıkarttığı ses; müzik, aheng.*

1. Düzetmiş ṭūti ḳumrı çengine çeng / Nevāda **sāza** ṭutmış ḳuşlar āheng *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 21). [sāza, -a]*

sāz-kār ol-: *Yakışmak, elverişli olmak, bir iş içinde yeterli ve uygun olmak.*

1. ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i ʿizzetde dāʾim **sāzkār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 14). [sāzkār ol-,]*

sebaḳ: *Geçmiş, mazi.*

1. Ḥall olunmaz gördi ʿaşḳuñ müşkilātından **sebaḳ** / Ṣafḥa-i ḥüsnüñden ebced başladı tekrār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 20). [sebaḳ,]*

sebāt: *Sözünün arkasında durma, kararlılık gösterme; selvi ağacının uzun boylu olarak tanınması yönündeki kanaat.*

1. Ruḫuñ devrinde rūşen oldı gülşen / Ḳadüñ ḳatında yoḳ servüñ **sebātı** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [sebātı, -ı]*

sebeb: *Bir olayın meydana gelmesine neden olan şey; aşığın, rakibi sevgilinin eteğinden uzaklaştıramaması.*

1. Bir zamān Mihrī felekde seyr iderdi şimdi gör / Bu **sebebden** oldı uş ayaḳlar altında ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 7). [sebebden, -den]*

sebz: *Yeşillik.*

1. Ḫāk-i rehüñe ḳılmaġa īsār şükūfe / **Sebz** üzre ḳodı sīm ü zer esbāb müheyyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 16). [sebz,]*

sebze: *Yeşillik; Osmanlı hanedanı.*

1. **Sebzenüñ** ṭıflına göstermek içün neşv gelüp / Dembedem ṣaḥn-ı gülistānda ider ders taʿlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 2). [sebzenüñ, -nüñ]*

sebze: *Yeşillik, çimenlik yer; seyir, gezinti yeri.*

1. Nergis gözüñ ḫayāl ile ser-mest **sebzede** / Ġonca tebessüm itmege uş intiẓār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 5). [sebzede, -de]*

sebze-pūş ol-: *Yeşil renkli giysiler giymek; yeşillenmek, yeşermek; maddi ve manevi ihya olmak.*

1. Ḫıżr miṣāl **olsa** cihān ṭañ mı **sebze-pūş** / Āb-ı ḥayāt irgüren ebr-i bahārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 4). [sebze-pūş ol-,]*

sebze-zār: *Yeşillik, çayırlık, çimenlik yer.*

1. Ḫoş dem degül mi mevsim-i faṣl-ı bahār ʿĪd / Ḫurrem degül mi oldı cihān **sebzezār** ʿĪd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 1). [sebzezār,]*

sebze-zār: *Yeşillik, çimenlik yer; Amasya şehzade konağı.*

1. **Sebzezār** üstine her dem getürür bād-ı ṣabā / Ḫāk-i pāyüñe niṣār itmek içün zer ile sīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 14). [sebzezār,]*

sebze-zār: *Yeşillik, çayırlık, çimenlik yer; sevgilinin yüzünde ayva tüylerinin çıktığı yerler.*

1. İster ki laʿli çeşmesile tāze ter ola / Āb-ı kenāra geldügi bu **sebzezār** ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 4). [sebzezār,]*

sebze-zār ol-: *Yeşermek, canlanmak; varlıklı hale gelmek, güzel bir hayata sahip olmak.*

1. Bulur ḥayāt-ı tāze vü ter **sebzezār olur** / Ey serv-i nāz her yere başsañ ne dem ḳadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 12). [sebzezār ol-, -ur]*

secde ḳıl-: *Huzurda eğilmek, sevgi ve hürmet gösterisinde bulunmak.*

1. Mihrāb-ı ḳaşuñ ṭāḳı durur ḳible-i cānum / Dil ḳıblesine **secde ḳılayın** mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 5). [secde ḳıl-,]*

secde-gāh: *Secde edilecek, ibadet edilecek yer; saygı, hürmet, sevgi göstermek için önünde yere kapaklanılacak yer.*

1. Āsitānuña nice yüz sürmesün leyl ü nehār / Ehl-i ʿaşḳuñ **secde-gāhı** ḳıblesi ol bābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 2). [secde-gāhı, -ı]*

sefer eyle-: *Göç etmek, ölmek.*

1. Fena ʿālemden **eylerseñ sefer** / Ḥażrete cürm ile varma ḳıl ḥaẕer *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 20). [sefer eyle-,]*

sefîne-i dil: *Gönül gemisi.*

1. **Sefîne-i dili** ġarḳ idicek gözüm yaşı / Ḥabîb dāmenini ben kenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 4). [sefîne-i dil,]*

seg: *Köpek; rakip.*

1. Bir nefes Mihrī varur kūyuñda seyrān itmege / Tiz ḳaçar çün **seg** raḳībüñ işidüp āvāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 5). [seg,]*

seḫā: *Cömertlik, kerem, el açıklığı.*

1. Salṭanat taḫt üzre çıḳup şāh-ı muḥterem yine / Tāc-ı devlet urınup geydi **seḫā** luṭf u kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [seḫā,]*

seḥāb: *Bulut.*

1. Luṭfuñ **seḥābı** ḳaṭrelerinden bulup durur / Şāhā cihānda lücce-i ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 15). [seḥābı, -ı]*

seḥāb: *Bulut; endişe.*

1. Maṭlaʿından ʿāleme ʿarż idelü ḫurşīd tāb / Ḳalmadı ḳaṭʿā cihān rūyında ẓulmetden **seḥāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 1). [seḥāb,]*

seḥāb: *Bulut; kara bulutlar; sevgilinin saçı.*

1. Gördüm ruḫını zülfi şebinde nihān yatur / Ṣandum **seḥāb** içinde meh-i āsumān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 1). [seḥāb,]*

seḥāb: *Bulut; karanlık, karartı; örtü.*

1. Ẓāhir itdi ruḫını zülfi **seḥābın** götürüp / Yārlıḳ itdi bizümle meh-i tābān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 4). [seḥābın, -ı, -n]*
2. Gāh zülfi ḥāʾil olur ruḫlarına geh ḫaṭı / Ḳalmasun Mihrī **seḥāb** içinde māhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [seḥāb,]*

seḥāb: *Bulut; sevgilinin saçı.*

1. Ṣandum ki **seḥāb** içre niḥān oldı ḳamer / Yār ḥüsninde meger itmiş imiş zülfini tār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [seḥāb,]*

seḥāba gir-: *Buluta girmek, bulutun arkasına geçmek, hava kararmak, güneşin görünmesini engellemek; sevgilinin yanağındaki ışığın engellenmesi.*

1. Ṣandum **seḥāba girdi** veyāḫud ṭutuldı gün / Olmış güneş yüzinde meger āşikār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 2). [seḥāba gir-,]*

seḥābe gir-: *Bulutun arkasına geçmek, görünmemek; utanıp saklanmak.*

1. Yine dil düşdi bugün bir gözi āhū elige / Ki güneş görse yüzin **gire seḥābe** elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [seḥābe gir-,]*

seḫāvet: *Cömertlik, el açıklığı.*

1. Bu ḫulḳ bu **seḫāvet** ü bu luṭf u bu kerem / Kim sende var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [seḫāvet,]*

seḫāvet ehli: *Cömertlik sahibi; cömert olmasıyla bilinen Hz. Ali.*

1. **Seḫāvet ehli** ismi sende mevcūd / Bulınsa ṭañ mı ẕātuñda şıfātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [seḫāvet ehli,]*

seḥer: *Sabah olmağa başladığı vakit; şiir meclisinin toplanma zamanı.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñde bülbül murġ-ı ḫoş-elḥān oḳur / Her **seḥer** gül defterinden nāme-i ʿunvān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 7). [seḥer,]*

seḥer: *Gün doğmadan önceki zaman, tan ağartısı*

1. Budur duʿāsı şām u **seḥer** Mihrīnüñ şehā / ʿÖmrüñ güni cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 17). [seḥer,]*
2. Dilinde şām u **seḥer** Mihrīnüñ budur ẕikri / Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [seḥer,]*
3. Her **seḥer** bād-ı ṣabā bāġ-ı cihānda dilberüñ / Zülfine urduḳça şāne misk ider efşān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 6). [seḥer,]*
4. Maʿşūḳ elünde cevr ü cefā vü ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām u **seḥer** āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [seḥer,]*
5. Efġānlar itdüginçe şām u **seḥerde** her dem / Ṣaḥn-ı çemende gūş it billah ne dir belābil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 5). [seḥerde, -de]*
6. Dilinde şām u **seḥer** Mihrīnüñ budur ẕikri / Vefāsı yoḳ ṣanemi rūzgāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 5). [seḥer,]*
7. Ḫāk-i pāyuña yüzin sürmek içün şems ü ḳamer / Ser-i kūyuña gelür şām u **seḥer** döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 3). [seḥer,]*
8. Yeter cevr ü cefāñ ile beni şām u **seḥer** / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet zār u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [seḥer,]*

9. Arturur nāle ile şām u **seḥer** zārumuzı / Aġladur bizi ne ḫoş güldürür aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [seḥer,]*
10. Senā-ḫān olalı bülbül-i cān gülşende / Ḥüsnüñe ḳarşu olur şām u **seḥer** ḫoş güftār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 4). [seḥer,]*
11. Ẕikr ü tesbīḥi ḳodum şām u **seḥer** elümden / Aduñı yād iderem dilde hemān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [seḥer,]*
12. Bāġ-ı ḥüsnüñ şularam göz yaşıla şām u **seḥer** / Daḫi şeftālu yimesün mi bu bustān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [seḥer,]*
13. Ṣaḥn-ı benefşe şām u **seḥer** müşgbārdur / Enfās-ı bād irişdi meger gülsitāna kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 5). [seḥer,]*

seḥer murġı: *Seher kuşu; aşık; Mihri.*

1. Naʿra urduḳça **seḥer murġı** meger teʾsīr ider / Ġonca güler serv ṣalar başını oynar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 7). [seḥer murġı,]*

seḥer vaḳti: *Sabahın gün doğmadan öncesi, tan vakti.*

1. Her **seḥer vaḳtinde** dilber çün ṣabāya rū ṭutar / Zülfi būyıyla cihān eṭrāfını ḫoş-bū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [seḥer vaḳti,]*

seḥer-gāh: *Seher vakti.*

1. Ṭolıdur dūd-ı āhūmla semālar / İderem āh her dem her **seḥer-gāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 4). [seḥer-gāh,]*
2. Cān u dilden oḳur ey ruḫları gül medḥ ü senā / Rūz u şeb bülbül-i cān ṣubḥ u **seḥergāh** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [seḥergāh,]*
3. Nice sengīn-dil imişsin ki eser itmedi hīç / ʿĀṣıḳ-ı şūrīdeler āhı **seḥergāh** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 6). [seḥergāh,]*
4. Her **seḥergāh** itdügüm bu āh ḥaḳḳıçün begüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [seḥergāh,]*

seḫḫā: *Sıhhat.*

1. Hey rāżıyuz ol ġamzelere ḳanımuz içsün / Rāḥatlar ola rūḥına ʿāfiyye vü **seḫḫā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 28). [seḫḫā,]*

seḫḫār: *Sihirbaz, büyücü.*

1. Cevr ile ʿāşıḳlaruñ od yaḳdurursın başına / Ḫayli ḫoş **seḫḫār** imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 2). [seḫḫār,]*

sehī: *Doğru, düzgün; uzun.*

1. Bu eşk-i seyl-i Ceyḥūnum ḳo baḥr-ı Nīl olsun kim / Kenārumda ḳadüñ gibi **sehī** serv-i revān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [sehī,]*

sehm: *Nasip, hisse, pay; aşk, muhabbet.*

1. Güneş ḥüsnüñ ḳamer alnuñ görelden oldı sergerdān / Müjeñ **sehm** oḳudur bildi ḳaşuñ çarḫuñ kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [sehm,]*

sehm-i belā: *Bela, zulüm oku; sevgilinin aşığa zulümleri.*

1. **Sehm-i belāña** sīnemi ḳılsam siper nʾola / Rūz-ı ezelde yazdı çü Ḥaḳ ḳaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 2). [sehm-i belā,]*

selām olsun: *"esenlik dileklerim ulaşsın" anlamında kullanılan bir iyi dilek sözü.*

1. Ḳanı ol ʿayş u ʿişret ḳanı ol çeng u rebāb / Āh her demde **selām olsun** o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [selām olsun,]*

selāmet bul-: *Esenlik bulmak, gönlü huzura ermek, mutlu olmak; sıkıntılardan kurtulmak.*

1. Bir gün ola iñen daḫi ġam çekme ḫaste dil / Dilber müyesser ola **bulasın selāmeti** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 4). [selāmet bul-,]*

selāsil: *Zincir, çılgın veya vahşi yaratıkların boynuna geçirilen, onu zapt etmeye yarayan şey; sevgilinin saçı.*

1. Boynına Mihrīnüñ gel ṣal zülf-i ʿanberīnüñ / Dīvāneye bilürsin lāzım durur **selāsil** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 8). [selāsil,]*

sele git-: *Suyla dolmak, sular altında kalmak.*

1. Kūyuñda ḥabībüm şu ḳadar aġlamışam kim / Ḳanlu gözümüñ yaşıla ʿālem **sele gitdi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 3). [sele git-,]*

Selmān: *Tanınmış Fars şairi (14. yy.) Selman-ı Saveci.*

1. Şübhesüz nādān u ebter cilf ü bī-idrākdur / Ehl-i şiʿr içre seni yeg görmeyen **Selmāndan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [selmāndan, -dan]*

Selmān-şekil: *Tanınmış Fars şairi (14. yy.) Selman-ı Saveci gibi.*

1. Şāh-ı ʿālīden irişürse ʿināyet naẓarı / ʿAceb olmaz ger olam şiʿr ile **Selmān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 30). [selmān-şekil,]*

semā: *Gökyüzü.*

1. ʿİzzet ile ol **semā** olduḳça dāʾim pāydār / Devlet ile ṭur cihān ṭurduḳça ey ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [semā,]*
2. Sen Müşterī-cenāba şehā gelmesün zevāl / Niteki āfitāb **semāda** süvārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 16). [semāda, -da]*
3. Cemālinden żiyā bulsa ʿaceb mi ḫalḳ ile ʿālem / **Semānuñ** āfitābıdur zemīnüñ şemʿdānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 24). [semānuñ, -nuñ]*
4. Burc-ı iḳbāl ü şerefde bu **semā** ṭurduḳça sen / Ey saʿādet āfitābı devlet ile her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [semā,]*
5. Ṭolıdur dūd-ı āhūmla **semālar** / İderem āh her dem her seḥer-gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 4). [semālar, -lar]*

semen: *Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçekler açan sarmaşık cinsinden bir ağaç.*

1. Her cā müzeyyen oldı şükūfeyle ḳıl naẓar / Ṣaḥn-ı çemende ṭoldı **semen** lālezār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 2). [semen,]*
2. Her eṭrāfı gül ü serv ü **semenler** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [semenler, -ler]*

semen: *Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçekler açan sarmaşık cinsinden bir ağaç; hoş kokulu sevgili.*

1. Yine hengām-ı çemendür gülşeni seyr eyle gel / Her ṭaraf serv ü **semen** her gūşesi gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [semen,]*

semen: *Güzel kokulu, sevgilinin ayva tüylerine benzetilen beyaz ve güzel çiçekler açan sarmaşık cinsinden bir ağaç.*

1. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ ü ruḫuñ var iken ey dost / Serv ü **semen** ü lāle ü reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [semen,]*
2. Ruḫlaruñla ḫaddüñ ü çeşmüñ görelden ḫusrevā / Nergis ü lāle **semenden** eyler istifsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [semenden, -den]*

semend sür-: *At sürmek, satrançtaki at taşını ileri sürmek; ileri bir hamle yapmak.*

1. Ruḫlaruñ dil şāhını mat eyledi bir luʿb ile / Gözlerüñ cān ferzine ḥācet degül **sürmek semend** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [semend sür-,]*

semend-i devlet: *Saltanat atı; hükümdarlık makamı.*

1. Ger sen **semend-i devlete** olsañ i şeh süvār / Rüstem öñüñce biñ dil ile ḥāşa-dār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 13). [semend-i devlet,]*

semen-sīmā: *Yasemin yüzlü, yasemin çehreli.*

1. Ol Süleymān-ı zamānuñ müntehā cānānesi / Ol **semen-sīmā** güzel ḥavrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 5). [semen-sīmā,]*

semen-sīmā: *Sevgilinin yumuşak dokulu, hoş kokulu yüzü.*

1. Görelden Mihrī ḫaddüñle **semen-sīmāñı** ey mehrū / Başından çıḳdı sevdāsı gül-i serv ile nesrīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 5). [semen-sīmāñı, -ñ, -ı]*

sen: *İkinci tekil şahıs zamiri.*

1. Ẓulmet-i ġamda ḳodıysa **seni** yārüñ ġam yime / Bulınur Mihrī cihāndur yine bir mehrū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [seni, -i]*
2. Nev-cüvān ide Zelīḫā gibi ey Mihrī **seni** / Ḳıla ger luṭf ile Yūsuf naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [seni, -i]*
3. Nev- cüvān itdi Zelīḫā gibi Mihrī **seni** ʿaşḳ / Ḳılalı luṭf ile Yūsuf-naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 7). [seni, -i]*
4. Miḥnetler ile ḳarşuña öldükçe ʿāşıḳuñ / **Sen** oyna gül raḳīb ile ḫoş ḫoş ṣafālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 2). [sen,]*
5. Çoḳdur cihānda derd-i nigār ile mübteẕel / Mihrī **senüñ** işüñ de ġarīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 5). [senüñ, -üñ]*
6. Ey müderris çünki **sen** taḥṣīl-i cānān itmedüñ / Ḳīl ü ḳāl içre ḳalupsın eyleme nāçār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 3). [sen,]*
7. Ḫūblaruñ vaṣfın i Mihrī şöyle taḳrīr eyle **sen** / Kim oḳursa defter ü dīvānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [sen,]*
8. Ḳo bizi mehrūlaruñ mihriyle var **sen** fāriġ ola / Nāṣiḥā itmez eṣer rüsvā-yı ʿaşḳ olana pend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [sen,]*
9. ʿİlm-i cāẕūluḳda bir üstāddur çeşmüñ **senüñ** / Görse Hārūt ile Mārūtı geçerd anlara bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 2). [senüñ, -üñ]*
10. Hecr ile şanma **seni** yaḳdı vücūdum ḫūblar / Ey nice dil mülketinüñ ḫānumānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [seni, -i]*
11. Teb niçün ṭutar **seni** ṭutsun raḳīb-i kāfiri / Saña ṣıḥḥatler ʿadūña renc ü ẕillet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 4). [seni, -i]*
12. Ḥaḳ bağışlasun İlāhī **seni** ol vālīdeñe / Kim anuñ bir dānesisin saña rifʿat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 7). [seni, -i]*
13. Dergehüñden dilberā dūr itme Mihrī bendeñi / Gerçi çoḳdur āsitānuñda **senüñ** derbānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 5). [senüñ, -üñ]*
14. Dil bülbüli nālānlar ide ḥüsnüñe ḳarşu / **Sen** yüz viresin ey yüzi gül ḫāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 5). [sen,]*
15. Ben ayaġuñı öpmege cānlar ḳılam īṣār / Rāygān viresin būse **sen** aġyāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 6). [sen,]*
16. Dil bülbüli feryādın artursa ʿaceb midür / Şeydā ḳılan anı **sen** ġonca-dehen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 3). [sen,]*
17. Yoluñda **senüñ** cānā bilsem ne günāh itdüm / Cevrüñ baña aġyāra luṭfuñ neden olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [senüñ, -üñ]*
18. Sen gül idüñ çemende ben bülbül / Ol zamānı añ a behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [sen,]*
19. Beni cevri ile **sen** öldürmek / Kim görübdür revā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 3). [sen,]*

20. Çekmişem ben cefāñı biñ kerre / **Sen** de it bir vefā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 4). [sen,]*
21. Ḫalvetüñde zāhidā ʿayb itme ehl-i ʿaşḳa **sen** / Ḳünc-i ġamda ʿāşıḳuñ da bī-riyāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 4). [sen,]*
22. Ḥasretinden ağlaram **sen** Yūsufuñ Yaʿḳūb-veş / Gözlerüm yaşı dükenmez ṣanki Nīl ırmaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 4). [sen,]*
23. Ḥaḳḳın di ey felek **sen** gördüñ mi devr idelden / Ḫalḳ-ı cihānda bir ḫūb bu nāzenīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 2). [sen,]*
24. Ḥalḳ'oldı fürḳatüñden ḳaddüm benüm i bī-raḥm / Baġruñ **senüñ** ʿacebdür seng-i nigīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 4). [senüñ, -üñ]*
25. Didi yüz sür āsitānumda ṭurup leyl ü nehār / **Sen** de ḫıdmetkārımuñ derbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [sen,]*
26. Şimdi fitne ʿāleme **sen** çeşmi fettāndan çıḳar / Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum yāri āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [sen,]*
27. Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar / Ey belā-keş Mihrī **sen** beñzer Belāyī neslisin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [sen,]*
28. Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini / Şimdi fitne ʿāleme **sen** çeşmi fettāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [sen,]*
29. Ey belā-keş Mihrī **sen** beñzer Belāyī neslisin / Saña dāʾim bī-vefālar ġālibā andan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 8). [sen,]*
30. Ḫār elinden dāmenin ḳurtarmaġ içün dilberüñ / **Sen** daḫi her gülsitāna yüz urup yalvar ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [sen,]*
31. Sāye-i dildār ile germ olma **sen** ʿāşıḳlara / Dilberüñ laʿli nebātın dişlemiş ādem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [sen,]*
32. Bu cihān bāġında Mihrī nice nālān olmasun / Bir **senüñ** gibi ḥuṣūṣā ġonca-leb gül-fem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [senüñ, -üñ]*
33. Cān almaġ ile mi ḳoyalar **seni** ḫūblar / Ey Mihrī ḳatlan aḫı daḫi saña nitdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 7). [seni, -i]*
34. Sen ey Necātī ister iseñ būriyā döşek / Yār işigünde Mihrīye bir ḳurı cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [sen,]*
35. Ḫār-ı cefāda Mihrī ölürse ne ġam raḳīb / İt ḳırıcı **seni** anı gül-femler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 5). [seni, -i]*
36. Yalıñuz bir ben miyem **sen** dilrübāya mübtelā / Cān u dilden bu cihān ḫalḳı saña aḥbābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [sen,]*
37. Her āsitāna yüz süriyüp būse cerr ider / Bu bāb içinde Mihrī de **senden** dilencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [senden, -den]*
38. Didi Mihrī ol güle bencileyin bülbül mʾ olur / Didi kim ben görürem günde **senüñ** gibi hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 8). [senüñ, -üñ]*
39. Öldüriser āḫir ġam-ı hicrān **seni** Mihrī / Yār itmez ise derdüñe dermān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 6). [seni, -i]*
40. Gözyaşını ḳaddüñ görip ey serv-i revānum / Yüz ṣuyıla **sen** serve revān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 2). [sen,]*
41. Sensüz ṣanemā cismüme bu cānı gerekmez / Cānum **sen** imişsin baña cān ānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [sen,]*
42. Sen var iken ey dost baña yār gerekmez / Cevrüñ çekeyüm ġayri vefādār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [sen,]*
43. Çeşmüñ beni öldürdi vü **sen** yoḳ nice dirsin / Ġamzeñ ḫo şehādet ider inkār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [sen,]*
44. Kūyuñda **senüñ** dāʾimā ʿuryān olayın tek / Cennetde baña ḥulle vü destār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [senüñ, -üñ]*
45. Var ḫānḳahı bekle riyā ile **sen** ey şeyḫ / Sābit-ḳademüz sāḳin-i meyḫānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 3). [sen,]*
46. İlāhī gülşen-i ḥüsnin gözüm yaşıyla **sen** ṣaḳla / Ṭolupdur gerçi āhumdan zemīn ü āsumān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [sen,]*
47. Maʿni dükkān içinde ṣarrāf ol / **Sende** bulsun ḳamusı gevher-i ḫāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 5). [sende, -de]*
48. Ṣanma cemāli ayīnesinden gözüm ıram / Bir toz getürmek ile **sen** ey nā-bekār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [sen,]*
49. Cān bülbüli itdükçe **sen** ġonca-dehāndan ḫaẓ / İtmedi cihān içre bir bāġ-ı cināndan ḫaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 1). [sen,]*

50. Ger **sen** ḳılasın dost ser-i zülfüñi çevgān / Ben daḫi ḳılam başumı meydāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 2). [sen,]*
51. Mihrī saña biñ cān diler iseñ virür ey dost / Bir būse vire **send** aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [send, -d]*
52. Ġamzeñ ġarażı cān ise cānā ne tekellüf / Başumda **senüñ** cān daḫi cānāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [senüñ, -üñ]*
53. Mihrī gerekse yolına cān vir gerek cihān / Oynar güler raḳīb ile **senden** ṣafāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 8). [senden, -den]*
54. Aṭlasına dirme **sen** Mihrī emīrüñ fāriġ ol / Dervişüñ yiter palāsı ʿārife dībāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 7). [sen,]*
55. Nefsüñi ten ḫānesinde çek ḳanāʿat küncine / Kim **seni** esrār-ı ġayba irgüre bu açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [seni, -i]*
56. Sen rūḥ-ı revān ey Ḫān dil-mürdeme cān ancaḳ / Gül-ruḫlaruñuñ şevḳi gün gibi ʿayān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 1). [sen,]*
57. Müzdine Aḳ Şems-i Dīnüñ vir ṣalavāt ḳıl duʿā / Ḳurtarur ʿiṣyāndan ol **seni** himmet idicek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 7). [seni, -i]*
58. Bir ʿazīzüñ bu maḳāmıdur ki Mihrī ṣıdḳ ile / Cān u dilden bir muḥibbi **sensin** anuñ girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [sensin, -sin]*
59. ʿAceb mi laʿl-i nābuñdan **senüñ** yāḳūt reng alsa / Dehānuñ noḳṭasından dür bulupdur çün müdevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [senüñ, -üñ]*
60. Ḫudā ḫalḳ itdi ʿālemde velī gül yüzli dilberler / **Senüñ** ẕātuñda cemʿ itmiş güzellik tāzelik terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [senüñ, -üñ]*
61. Nʾola meydān-ı ʿaşḳuñda **senüñ** cān oynasa Mihrī / Ki tīġ oldı aña ġamzeñ ider zülfüñ de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [senüñ, -üñ]*
62. Ḳapusından ḳaçan gidesin āh / Meger Allāh ala **seni** tīzcek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 2). [seni, -i]*
63. Sen bī-vefāyı sevdüm ise kāfir olmadum / Nāz u ʿitāb ü cevr hemān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [sen,]*
64. Didi dilber yapayın göñlini **sen** vīrānenüñ / Ben didüm cān mülketine ḥükmi var cānānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [sen,]*
65. Ölince çünki el çekmez göñül dildār mihrinden / Şifā virmez baña hergiz **senüñ** ey şeyḫ telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [senüñ, -üñ]*
66. Dil ne çekmişdür Zelīḫā-veş belā-yı hecr ile / Eline girince **sen** Yūsuf-ı ṯānī kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 3). [sen,]*
67. Ḳāmetüm çeng oldı ten bir ḳıla döndi rāstī / Eyleyince āh **sen** mūy-ı miyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 4). [sen,]*
68. Gel gel ey dilber ki **sensin** tende cānı kendümüñ / Senüñ ile şād olur rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [sensin, -sin]*
69. Gel gel ey dilber ki sensin tende cānı kendümüñ / **Senüñ** ile şād olur rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [senüñ, -üñ]*
70. Nʾola begüm keremüñden bizümle yār olsañ / Güzeller içre ne var **sen** bir iḫtiyār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 1). [sen,]*
71. Ġamuñla **sen** daḫi bilseñ neler çeker ʿāşıḳ / Bu cevri itmez idüñ ṭālib-i dīdār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [sen,]*
72. Bahār faṣlı vü gül devri ġonca ʿālemidür / Demidür imdi i dil **sen** daḫi hezār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 4). [sen,]*
73. Gerçi kim ʿaşḳuñ yolında cürmi çoḳdur ʿāşıḳuñ / Ben **seni** sevmekden özge yoḳ günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [seni, -i]*
74. Gözyaşı gibi **sende** naẓardan düşürürseñ / Derdā vü dirīġā vü hezār āh efendüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 4). [sende, -de]*
75. Ey dost **seni** yār-ı vefādār ola ṣandum / Bilmezlik ile gör ki nice odlara yandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 1). [seni, -i]*
76. Didi miskīn **sen** misin zülfüm giriftārı hemān / Nice cānlar boynı baġludur kemendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [sen,]*
77. Mihrī **sen** ḳılma şikāyet dest-i cevr-i yārdan / Her ne gelse ḫoş gelür baña efendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 7). [sen,]*

78. Zāhidā döndüñ ise ger yārdan **sen** nār içün / Yanayın ol nāra ben ol yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [sen,]*
79. Nice Ferhād olmasun ʿaşḳuñ beyābānında dil / Gice gündüz ẕikri **sen** şīrīn-zebāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [sen,]*
80. Dergehüñ dār-ı şifā oldı çü bīmārlara / **Senden** irdi ḳamu derd ehline dermān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 2). [senden, -den]*
81. Unudursañ belālu Mihrīyi / **Seni** ḳodum Ḥaḳa efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 5). [seni, -i]*
82. Sen de gel şükrāne teslīm eyle cān didüm beçeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [sen,]*
83. Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi / **Sen** de gel şükrāne teslīm eyle cān didüm beçeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [sen,]*
84. Bu dil-i şūrīdenüñ taḫtında sulṭān olmaġa / Bir **senüñ** gibi yüzi gül-berg-i ḫandān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 3). [senüñ, -üñ]*
85. Yoluña tuḥfe getürdüm begüm bu cānı didüm / Didi getür **sen** eli boşda varı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [sen,]*
86. Bī-vefā yāre göñül virdüm ü bilmezlik ile / Kendi elüm ile atdum **seni** odlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 3). [seni, -i]*
87. Vāy eger güldüre düşmenlerümi yār baña / Ḳılalar ṭaʿna ṭaşıyla **seni** biñ pāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 4). [seni, -i]*
88. Bilmezem baḫt-ı siyāhumla nice aġlayayın / **Seni** ġam ḫānelerinde yine āvāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 7). [seni, -i]*
89. Müddeʿī nükteleriyle şanemüñ ġuṣṣaları / Mihrīyi öldüre bir gün **seni** ḳurtara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 8). [seni, -i]*
90. Gör nice derde esīr olduñ i bī-çāre başum / Bulmadum ḳaldı **senüñ** derdüñe bir çāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 1). [senüñ, -üñ]*
91. Her ne yüzden cevr iderseñ ben ḫo yüz döndürmezem / **Sen** daḫi ḥāżır göre Allāh çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 3). [sen,]*
92. Bī-ḳadre bu cihānda kimesne göñül virüp / Mihrī **senüñ** gibi emegi yele gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 5). [senüñ, -üñ]*
93. Hele **sen** ḳāʿide-i cevrde eksük ḳomaduñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 2). [sen,]*
94. Sen ki cān gülşeninüñ bir gül-i nev-restesisin / Ne revādur bu ki her ḫār u ḫasa yār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 5). [sen,]*
95. Beni āzāde iken ʿaşḳa giriftār itdüñ / Göreyin **sen** de benüm gibi giriftār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 6). [sen,]*
96. Sen çıḳarduñ beni zülfine uyup başdan i dil / Göreyin sen daḫi bu yolda ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [sen,]*
97. Sen çıḳarduñ beni zülfine uyup başdan i dil / Göreyin **sen** daḫi bu yolda ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [sen,]*
98. Şimdi bir ḥāldeyem kim ilenen düşmenine / Dir ki Mihrī gibi **sen** daḫi siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [sen,]*
99. Ben umardum ki **seni** yār-ı vefādār olasın / Ne bileydüm ki begüm böyle cefākār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [seni, -i]*
100. Bed-duʿā itmezem ammā ki Ḫudādan dilerem / Bir **senüñ** gibi cefākāra hevādār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 8). [senüñ, -üñ]*
101. Eksük ḳomaduñ Mihrīye **sen** cevr ü cefāda / Bir yār-ı vefādārı bulayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 6). [sen,]*
102. Ḳanlu yaşum ey dost **senüñ** rāh-ı ġamuñda / Dil zevraḳı ġarḳ oldı ṭalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 3). [senüñ, -üñ]*
103. Ḫūblar içre ger şeh-i devrānsa bende olmazam / Ehl-i ḥüsn içre **senüñ** gibi efendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [senüñ, -üñ]*
104. Göreli kūyuñda cānum **sen** güzeller şāhını / Ḳalmadı Rıḍvāna meylüm geçmişem ġılmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 5). [sen,]*
105. Sen yalandan Ḫātemī ʿāşıḳ geçersin Mihrīye / Sümme vallāhi seni Mihrī sever oġlandan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 7). [sen,]*
106. Şübhesüz nādān u ebter cilf ü bī-idrākdur / Ehl-i şiʿr içre **seni** yeg görmeyen Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [seni, -i]*

107. Sen yalandan Ḫātemī ʿāşıḳ geçersin Mihrīye / Sümme vallāhi **seni** Mihrī sever oġlandan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 7). [seni, -i]*
108. Senüñ ile dilberā ʿālem ḳamu gülzārdur / Görinür sensüz gözüme dostum her gül diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [senüñ, -üñ]*
109. Görüp iġmāż-ı ʿayn itme kemīne Mihrīyi cānā / Reh-i ʿaşḳuñda cān virür **senüñ** ḫaylī zamāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 7). [senüñ, -üñ]*
110. ʿĀşıḳlaruñ iñletme gül ey rūḥ-ı revānum / **Seni** sevenüñ yüzine bārī güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 4). [seni, -i]*
111. Mihrüñde **senüñ** bir gün eyā māhliḳā āh / Fāş eyleyiser sırruñı Mihrī ele ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 5). [senüñ, -üñ]*
112. Ḳaşuña beñzemek içün **senüñ** ey Zühre-cebīn / Kendüzin ṭutdı hilāl itdi ḳamer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 4). [senüñ, -üñ]*
113. Bilsem ki perī misin i cān yoḫsa firişte / Biñ cān ile sevdüm **seni** bir kerre görüşte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [seni, -i]*
114. Terk eyledüm ey yār **senüñ** ʿārı yoluñda / Rüsvā-yı cihānum bugün ʿaşḳuñla bil işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 3). [senüñ, -üñ]*
115. Gerçi ki müjeñ ḫançer ile sīnemi deldi / Dil daḫi **senüñdür** diler iseñ meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [senüñdür, -üñ, -dür]*
116. Hem-rāh idinme kendüñe aġyārı sevdügüm / **Sen** meh ṣıfātlu yürimesün zengi rūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 6). [sen,]*
117. Dil her ne deñlü çekse ġamuñdan belā **senüñ** / Döndürmez ol yüzini eger postı ṣoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 3). [senüñ, -üñ]*
118. Bugün ḳorḳutma **sen** nāṣiḥ caḥīmüñ irte nārından / Kerem ḳıl başum aġrıtma ḳo ḳīl ü ḳāli bir laḥża *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 6). [sen,]*
119. Sen ciger zaḫmına her demde ṭurup ek nemegi / Ben diyem ḳomaya ḥaḳḳı var ise nānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 3). [sen,]*
120. Mihrī dil-ḫasteyi öldürdi ġamuñ **sen** ṣaġ ol / Sevdügüm var saña şimden girü dermānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 5). [sen,]*
121. Buña ṭaş çatlar i Mihrī ne taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide yārüñ **seni** gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [seni, -i]*
122. Buña ṭaş çatlar i Mihrī ne taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide yārüñ **seni** gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [seni, -i]*
123. Ney gibi tīġı cefāsıyla delindi cigerüm / İmdi dil **sen** de fiġān eyle derūndan iñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [sen,]*
124. Sen ḳılmadıġuñ derdüme dermānı unutma / Biñ ḥasret ile virdügüm ol cānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 1). [sen,]*
125. Dilberler ile **sen** güle gezdükçe ḥabībüm / Hecrüñde olan dīdesi giryānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 3). [sen,]*
126. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ yüri pervāne-veş / **Sen** i Mihrī cān virüp her dem-be-dem yan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [sen,]*
127. Sen bī-vefā firāḳıla cān irdi ḫulḳuma / Cānā yoluñda çıḳsa gerek bir gün āh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 4). [sen,]*
128. Ṣūfī ḳatuñda ḫūbları sevmek günāh ise / **Sen** fāriġ ol ḳo ben yanayın ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [sen,]*
129. Mihrī Necātī şiʿrine dirsin naẓīre līk / **Sen** bir gedā vü müflis o bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [sen,]*
130. Cürmüm nedür ḳatuñda **senüñ** bir gün ey felek / Kim hem-ser itmedüñ beni zülfi siyāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [senüñ, -üñ]*
131. Dil-i mecrūḥuña ġam çekme ki bir gün dem ola / Bulasın ġurbet elinde aña **sen** merhemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 7). [sen,]*
132. İtdi gerçi ki felek Mihrī vaṭandan **seni** dūr / Ġurbetüñ ḫoşça imiş ḫayli dile ʿālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [seni, -i]*
133. Getürmeye **sen** māh gibi rūy-ı cihānda / Biñ yıl ki felek devr ide devrānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 2). [sen,]*
134. Ol cefā-ḫū yārüme yā Rābb **sen** inṣāf vir / ʿĀşıḳ u ṣādıḳ-ḳademler itdügi āh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [sen,]*
135. Göñül vireli **sen** nā-mihribāna / Teraḥḥum ḳılmaduñ bir demde cāna *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 1). [sen,]*

136. Ayaġın öpmege **sen** serv-i nāzuñ / Gözümüñ yaşı olmışdur revāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 3). [sen,]*
137. Bülbül gibi ḳurbān olayın ḫār-ı cefāda / **Sen** ruḫları gül ṣūreti gülzār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 2). [sen,]*
138. Terk eyle seni terk ideni **sen** daḫi Mihrī / Aġyāra ḳoyup seni o bī-ʿar giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [sen,]*
139. Terk eyle **seni** terk ideni sen daḫi Mihrī / Aġyāra ḳoyup **seni** o bī-ʿar giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [seni, -i]*
140. Terk eyle **seni** terk ideni sen daḫi Mihrī / Aġyāra ḳoyup **seni** o bī-ʿar giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [seni, -i]*
141. Sen de Mihrī gibi gül yüzlilerüñ ṣevḳi ile / Oḳı dīvānuñı bülbül gibi efġānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [sen,]*
142. Ne ḳadar cevr ider iseñ ṣanemā terk itmez / Mihrī mihrüñi **senüñ** tā meger ol vara sine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [senüñ, -üñ]*
143. Gel vaḳt-i ṣafā devr-i bahāruñ gözenidür / Ey dil demidür **sen** daḫi ṣevḳ ile ṭol imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [sen,]*
144. Ol mehüñ Mihrī cihān ḫalḳı da dīvānesidür / **Sen** seni ṣanma hemān dünyede tenhā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [sen,]*
145. Ol mehüñ Mihrī cihān ḫalḳı da dīvānesidür / Sen **seni** ṣanma hemān dünyede tenhā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [seni, -i]*
146. Ey Mihrī saña yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ **seni** buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [seni, -i]*
147. Ey Mihrī saña yār cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ **seni** buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [seni, -i]*
148. Böyle cihāna ḫūb yaratdı Ḫudā **seni** / Ḫūb itdi ise dimedi ol pür-cefā **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [seni, -i]*
149. Böyle cihāna ḫūb yaratdı Ḫudā **seni** / Ḫūb itdi ise dimedi ol pür-cefā **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [seni, -i]*
150. Ḥüsnüñ bahārı bulmuş iken revnaḳ ey perī / İrgürmeye ḫazāna ṣaḳın beddu'ā **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 2). [seni, -i]*
151. Çoḳdur cihānda gerçi senüñ mübtelālaruñ / Ben bende gibi sevmedi bir mübtelā **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [seni, -i]*
152. Hey kime ḳaldı di bu güzellik saña ḳala / Cehd it hemān ki olmayasın bī-vefā **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 4). [seni, -i]*
153. Az it cefāyı ʿāṣıḳa göster vefā yüzin / Her ehl-i ʿaşḳ ḫayr duʿādan aña **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 5). [seni, -i]*
154. Ġırr'olma ḥüsne ḫūbluġuñ eyyāmı tīz geçer / ʿĀṣıḳlar āhın alma gerekse saña **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 6). [seni, -i]*
155. Dime bugün ki ḥüsn ilinüñ pādişāhıyam / Mihrī gibi felek ider irte gedā **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 7). [seni, -i]*
156. Çoḳdur cihānda gerçi **senüñ** mübtelālaruñ / Ben bende gibi sevmedi bir mübtelā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [senüñ, -üñ]*
157. İtseñ yeg idi **sen** bu hevādan ferāġati / Ṭabluñ avāzı semʿa ıraḳdan ḳaba gelür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 6). [sen,]*
158. Ki birḳaç beytüñ ile Mihrīyi **sen** / Niçün yād eylemezsin gāhi gāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 9). [sen,]*
159. Cihān içinde bir ḫūba Güvāhī / **Seni** Ḥaḳ mübtelā ḳılsun İlāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 1). [seni, -i]*
160. Lebi cām-ı meyinden yād ḳılsun / **Seni** meclisde bir boynı sürāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 5). [seni, -i]*
161. Ser-i zülfine berdār itsün āḫir / **Seni** bir ḥüsn ilinüñ pādişāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 7). [seni, -i]*
162. Çoḳdur cihānda gerçi güzeller nenüñ gibi / Bir nāzenīn görmedüm el-ḥaḳ **senüñ** gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 1). [senüñ, -üñ]*
163. Dil zülfüñi vaṭan ideli dir ḳamu ünās / Yoḳdur cihānda Mihrī **senüñ** meskenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [senüñ, -üñ]*
164. Ṭaʿn-ı nādāndan **sen** ey zāhid yüri ḳıl iḫtirāz / Ḥaşre dek ben ʿaşḳ ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [sen,]*
165. Cümle ʿālem ḫalḳını aġyār idindüm seni yār / **Sen** daḫi aġyār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [sen,]*

166. Ey ki düşdüñ Mihrī her bir bī-vefānuñ pāyına / **Sen** daḫi bī-ʿār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [sen,]*
167. Dost nāzük yār imişsin böyle bilmezdüm **seni** / Dil yaḳıcı nār imişsin böyle bilmezdüm **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [seni, -i]*
168. Dost nāzük yār imişsin böyle bilmezdüm **seni** / Dil yaḳıcı nār imişsin böyle bilmezdüm **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [seni, -i]*
169. Cevr ile ʿāşıḳlaruñ od yaḳdurursın başına / Ḫayli ḫoş seḥḥār imişsin böyle bilmezdüm **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 2). [seni, -i]*
170. Gül gibi yüze güler didüklerince dostum / Şimdi bildüm var imişsin böyle bilmezdüm **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [seni, -i]*
171. Göñlin aldum āl ile dirdüñ ḫoş inkār eyledüñ / Hey ne bī-iḳrār imişsin böyle bilmezdüm **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 4). [seni, -i]*
172. Göñli ayruḳlara virmişsin dil ile ḫoş beni / Āh kim aldar imişsin böyle bilmezdüm **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 5). [seni, -i]*
173. Cümle ʿālem ḫalḳını aġyār idindüm **seni** yār / Sen daḫi aġyār imişsin böyle bilmezdüm **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [seni, -i]*
174. Cümle ʿālem ḫalḳını aġyār idindüm **seni** yār / Sen daḫi aġyār imişsin böyle bilmezdüm **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [seni, -i]*
175. Ey ki düşdüñ Mihrī her bir bī-vefānuñ pāyına / Sen daḫi bī-ʿār imişsin böyle bilmezdüm **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 7). [seni, -i]*
176. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ kʾ eşʿārınuñ maʿnāsı var / **Sen** aralıḳda i Mihrī ḳo ḳurı sözi şavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [sen,]*
177. Dil ʿandelībi di nice feryād ḳılmasun / Her ḫār ile görür gözi **sen** gül-ʿiẕārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 3). [sen,]*
178. Sen ġonca-dehen gül gibi yüzüme gülünce / Cān bülbüli bu ḫār-ı cefādan öleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 2). [sen,]*
179. Senüñ ʿaşḳuñ hevāsında budur taḥṣīli Mihrīnüñ / Ciger biryān u dil ḫaste aḳıdur gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [senüñ, -üñ]*
180. Gitdi ʿaḳlum bilüm ey şāh-ı cihān **sen** gideli / Bir nefes tende ḳarār itmedi cān **sen** gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 1). [sen,]*
181. Gitdi ʿaḳlum bilüm ey şāh-ı cihān **sen** gideli / Bir nefes tende ḳarār itmedi cān **sen** gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 1). [sen,]*
182. Çünki **sen** serv-i revān gitdi hemān oldı revān / ʿAḳabince gözümüñ yaşı revān **sen** gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 2). [sen,]*
183. Çünki **sen** serv-i revān gitdi hemān oldı revān / ʿAḳabince gözümüñ yaşı revān **sen** gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 2). [sen,]*
184. Mihrüñi ṣaḳlar idüm dilde gözüm yaşı velī / Eyledi sırrumı gün gibi ʿayān **sen** gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [sen,]*
185. Ẕikr ü tesbīḥi ḳodum şām u seḥer elümden / Aduñı yād iderem dilde hemān **sen** gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [sen,]*
186. Yalıñuz şehrī degüldür baña zindān görinen / Mihrīnüñ gözine ṭar oldı cihān **sen** gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 5). [sen,]*
187. Gel ki **senden** budur ey dost bu cānuñ dilegi / Yar neler vardur içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [senden, -den]*
188. Rāygān virseler almam bu cihān ḫūblarını / Saña cān virüp aluram baña **sensin** geregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [sensin, -sin]*
189. Ḳılca cān ile yüz üstine sürinüp ḫaste-dil / Tuḥfe cān iltür ṭapuña görmege cānum **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [seni, -i]*
190. Gözüm çü gördi **sen** yüzi gül boyı ʿarʿarı / Virdi yoluña biñ dil ile ʿömri serserī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [sen,]*
191. Nergis ṣarardı gördi vü ġonca ḳızardı hem / Ṣaḥn-ı çemende **sen** yüzi gül ʿayn-ı ʿabheri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [sen,]*
192. Fürḳatüñden nice bir Mihrī **senüñ** cān çekişe / Dostum başuñ içün öldür e ḳurtar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 5). [senüñ, -üñ]*

193. İledür **seni** Ḥaḳḳ'a **seni** bir demde / Ḳurbet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 6). [seni, -i]*
194. İledür **seni** Ḥaḳḳ'a **seni** bir demde / Ḳurbet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 6). [seni, -i]*
195. iledür bī-gümān behişte **seni** / Midḥat-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 20). [seni, -i]*
196. ʿAynı ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ / Kimde vardur **sendeki** ṭavr ile erkān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [sendeki, -de, -ki]*
197. Ey şeh-i ʿālī **senüñ** fevḳüñde şevket görmedi / Nice devrān gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [senüñ, -üñ]*
198. Zāyil itmesün **senüñ** Ḥaḳ sāyeñi tā ḥaşre dek / Üstümüzden ey hümā-fer Āl-i ʿOs̱mān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [senüñ, -üñ]*
199. Ey şeh-i devrān cihān rūyında ʿizzet isteyen / Āsitānında bulur **sen** pādişāhuñ feṯḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 21). [sen,]*
200. Sen serv-i revān pāyına yüz sürmek içündür / Bustānda revān her yaña mā olduġı icrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 20). [sen,]*
201. Bir daḫi naẓar eylemeye rūy-ı cināna / Her kim ḳıla **sen** ruḫları zībāyı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 24). [sen,]*
202. Sen ḳaşı kemān ġamzesi oḫ çeşmi ḥarāmī / Bir tīr ile ḳıldı dil ü cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [sen,]*
203. Çıḳsun hele biñ miḥnet ile cānı cihānda / Her kim ki **senüñ** yoluña cān virmeye cānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 31). [senüñ, -üñ]*
204. Firdevs bāġınuñ gül-i ḫandānısın çü **sen** / Bülbüllerüñ şehā ya niçün ġamda zār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 12). [sen,]*
205. Ger **sen** semend-i devlete olsañ i şeh süvār / Rüstem öñüñce biñ dil ile ḥāşa-dār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 13). [sen,]*
206. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü bu luṭf u bu kerem / Kim **sende** var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [sende, -de]*
207. Ḥilm ü vaḳār u luṭf u şefāʿat didükleri / Bu dehr-i dūn içinde meger **sende** var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [sende, -de]*
208. Sen şāh olalı ʿāleme ey ḫān-ı salṭanat / Oldı cihānda gün gibi aʿyān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 1). [sen,]*
209. Ol **sen** hemīşe sāye-i rifʿatde müstedām / Dillerde tā ki şerḥ ola destān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 12). [sen,]*
210. Ayruḳ kimesne beñzeyemez ḳadr-i cāhuña / Ḥatm oldı **sende** ʿādet-i erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 10). [sende, -de]*
211. Ṭolsa cihāna şöhretüñ āvāzı ṭañ mıdur / Ey şāh-ı ʿālī **sendedür** erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 3). [sendedür, -de, -dür]*
212. ʿAynına gösterür mi göre bir daḫi felek / Ger **senden** özgede göre çendān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 17). [senden, -den]*
213. Lālenüñ derd ile dāġ oldı ḥasedden cigeri / ʿĀrıżuñ ʿarż ideli **sen** gül-i ḫandān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 5). [sen,]*
214. Dü cihān gülşeni bil gözüme zindān görinür / Baña yār olmayıcaḳ **sen** büt-i Rıḍvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 6). [sen,]*
215. Devr-i Dārā bozılup devr-i Sikender mʾañılur / Şehriyār olalı **sen** ḫusrev-i ḫāḳān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 24). [sen,]*
216. Gel ḳarşusına cām-ı ṣabūḥı **sen** eyle nūş / Ṣıġma deriye ġonca gibi gül açıl bu dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 5). [sen,]*
217. Olduḳça pür kevākib ile āsumān şehā / **Sen** ʿālem içre devlet ile olasın ʿalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [sen,]*
218. Sensin çerāġ-ı rūşeni ṣubḥ-ı saʿādetüñ / Ey menbaʿ-ı seḫāvet ü ey maʿden-i kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 15). [sensin, -sin]*
219. Ṣaḳlasun emn ü emānında **seni** dāʾim Aḥad / Cān içinde nitekim ola elif ḥarfi ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 20). [seni, -i]*
220. Meclis-i ṣaḥn-ı çemende dāmeninden dembedem / Maḳdemine **sen** şehüñ yāḳūt ider īs̱ār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 11). [sen,]*
221. Sen Müşterī-cenāba şehā gelmesün zevāl / Niteki āfitāb semāda süvārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 16). [sen,]*

222. Ol **sen** hemīşe taḫt-ı saʿādetde muḥterem / Gelsün ṭapuña şol ki ṣaġīr ü kibārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 18). [sen,]*
223. Medḥ eylemek şehā **seni** Mihrī muḥāldür / Meddāḥ saña ancılayın ṣad-hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 20). [seni, -i]*
224. Seni bu ḥüsn-i ḫulḳ ile görenler dir ki ey ḫusrev / Melāḥatde leṭāfetde bu ḫod Yūsuf-ı ṣānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [seni, -i]*
225. Bendeñ olsun āsitānuñda cihān ḫusrevleri / **Sen** serīr-i salṭanatda tācdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 9). [sen,]*
226. Bī-ḳarār olduḳça eflāk u zemīn ṭurduḳça **sen** / Tā ebed mülk-i cihānda berḳarār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 13). [sen,]*
227. Ġāyetde ṣafādur kʾ ola yanuñda ḥabīb / Ol saña nāz ide **sen** anʾ idesin būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 19). [sen,]*
228. Senden çevürürsem yüzümi itme mecāl / Kes ḳalem gibi başumı dilümi yar ey yār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 12). [senden, -den]*
229. Żıdd ol nefsüñ ile **sen** her nefes / Geçmesün ʿömrüñ cihān içre ʿabeṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 15). [sen,]*
230. Ḳatl it nefsüñi ḫoş fāriġ ol / Kim ne dir ise disün **sen** ṣādıḳ ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 21). [sen,]*
231. Ne dil ile ḳılam medḥüñ beyān / **Sen** şehüñ medḥinde ʿāciz her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 25). [sen,]*
232. Seni dögüp sögene ḳıl duʿā / Tā şefīʿ ola Resūl-i Kibriyā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 12). [seni, -i]*
233. Eyü nām ile şöhret bulalı **sen** / Olupsın gün gibi ʿālemde rūşen *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [sen,]*
234. Ġarīb-i bī-kesem **sen** göster iḥsān / Marīż-i bī-ʿilācam eyle dermān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [sen,]*
235. Seḫāvet ehli ismi **sende** mevcūd / Bulınsa ṭañ mı ẕātuñda ṣıfātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [sende, -de]*
236. Ġınā **senden** bulur çün faḳr-ı ʿālem / Faḳire Mihrīye terk itme ʿādet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [senden, -den]*
237. Serīr-i salṭanat üstinde her gāh / Ḫudā rifʿatde ḳılsun **seni** rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [seni, -i]*
238. Ayaḳda ḳalmışamdur destgīr ol / Ki **sensin** pür-seḫā vü ehl-i himmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [sensin, -sin]*
239. Baña hemrehlik it lillāh billāh / Mezīd itsün **senüñ** ʿömrüñi Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [senüñ, -üñ]*
240. Senüñ gibi vezīr-i bī-naẓīri / Bulınmaz istenilse kāʾinātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [senüñ, -üñ]*
241. Cihānuñ şiddetinden ḫāṣ eger ʿām / **Senüñ** ḳapuñda bulurlar necātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [senüñ, -üñ]*
242. Yaḳasuz **seni** ḳodı ṣanma güzeller Mihrī / Nice senüñ gibi bunda yeler oñmaz bulunur *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [seni, -i]*
243. Yaḳasuz seni ḳodı ṣanma güzeller Mihrī / Nice **senüñ** gibi bunda yeler oñmaz bulunur *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [senüñ, -üñ]*
244. Döndürürsem yüz yüzüñden ḳıbleden dönsün yüzüm / **Senden** ayruġa naẓar ḳılsa dirüm çıḳsun gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 7). [senden, -den]*
245. Rāżıyam cānā gerek aġlat gerek güldür beni / Dönmezem **senden** gerek dirgür gerek öldür beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 13). [senden, -den]*
246. Eyledüm **seni** sevelden ġayrılardan dil berī / Dimedüñ bir gün ki hey bīçāre miskīn gel berī *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [seni, -i]*
247. Seni sevelden be hey kāfir saña budur sözüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [seni, -i]*
248. Ey beni Mecnūn gibi ʿaşḳı ile şeydā ḳılan / Ben **seni** sevmekde gerçek ʿāşıḳam ṣanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [seni, -i]*
249. Yüzüñi görmege gerçi kim virürem cānı ben / **Sen** daḥi ḫūblarda bir ʿāşıḳ-perest idüñ iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [sen,]*
250. Gördügüñce beni iġmāż idüp ayruḳlanma **sen** / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [sen,]

251. Sen gedā-yı ḫūb olduñ Mihrī ʿaşḳa pādişāh / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [sen,]*
252. Eksük olmaz bu cihāndur ʿāşıḳa bir yār hey / Ben de **senden** vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [senden, -den]*
253. Rūy-ı ʿālemde hemān ḳaṭʿ olmadı merġūblar / Ben de **senden** vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 4). [senden, -den]*
254. Gerçegi terk it yüri saña münāfıḳlar gerek / Ben de **senden** vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [senden, -den]*
255. Yār idinmek yoġımış bildüm ki her cilf oġlanı / Ben de **senden** vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [senden, -den]*
256. Gördügüñce beni iġmāż idüp ayruḳlanma sen / Ben de **senden** vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [senden, -den]*
257. Sen gedā-yı ḫūb olduñ Mihrī ʿaşḳa pādişāh / Ben de **senden** vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [senden, -den]*
258. Mışr-ı dilde Yūsuf-ı cāndan ʿazīz itdüm **seni** / Cevr ile pīr eyledüñ āḫir Zelīḫā-veş beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 7). [seni, -i]*
259. Ḫūblar içre şanemā **sen** daḫi bir server idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [sen,]*
260. Hey benüm begcegizüm **sen** daḫi bir ādem idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [sen,]*
261. Çünki gönderdi Ḫudā devlet ile rāha **seni** / Mübtelā ḳılsun İlāhī yine bir şāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [seni, -i]*
262. Çünki gönderdi Ḫudā devlet ile rāha **seni** / Mübtelā ḳılsun İlāhī yine bir şāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [seni, -i]*
263. Ḳomayalum hele var āh-ı seḥergāha **seni** / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 2). [seni, -i]*
264. Ḳomayalum hele var āh-ı seḥergāha **seni** / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 2). [seni, -i]*
265. Ḫūblar içre şanemā sen daḫi bir server idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [seni, -i]*
266. Yüzümüz sürüp işigüñde mekānlar idelüm / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 6). [seni, -i]*
267. Hey benüm begcegizüm sen daḫi bir ādem idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [seni, -i]*
268. Seni heyhāt ki bir daḫi görince gözümüz / Āh u zār ile geçiser gicemüz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [seni, -i]*
269. Cānumuz ḥulḳa irişince bu olsun sözümüz / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 10). [seni, -i]*
270. Dil-i āşufte unutmaz **seni** varınca sine / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 12). [seni, -i]*
271. Dil-i āşufte unutmaz **seni** varınca sine / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 12). [seni, -i]*
272. Ḳaldı fikrüñle ḫayālüñ bize ey dost belek / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [seni, -i]*
273. Dostı yād itmek imiş ʿādetüñüz āḫir-i kār / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha **seni** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 16). [seni, -i]*
274. Bulasın var imdi **sen** de Mihrī gibi müşterī / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [sen,]*
275. Görmedüm **senden** kerem ey bī-vefā dildār hey / Olmaduñ bir gün bu ben bīçāre ile yār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [senden, -den]*
276. Eyledüñ cevrüñle ʿālemde beni bīzār hey / Ey cefāḫū yār **senden** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [senden, -den]*
277. Müddeʿīnüñ sözine uyduñ beni yār itmedüñ / Ey cefāḫū yār **senden** vāz geldüm vār hey *(Mihrî*

Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [senden, -den]

278. ʿĀḳıbet ḫār-ı cefāda baġrumı ḳan eyledüm / Ey cefāḫū yār **senden** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 6). [senden, -den]*
279. Dāmen-i vaṣluñla bir gün ḳanlu yaşum silmedüñ / Ey cefāḫū yār **senden** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 8). [senden, -den]*
280. Yoġıdı dīnüñ bilürdüm şimdi gitmiş āyīnüñ / Ey cefāḫū yār **senden** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [senden, -den]*
281. Luṭfuñı aġyāra eylerdüñ revān cevrüñ baña / Ey cefāḫū yār **senden** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [senden, -den]*
282. Bulasın var imdi sen de Mihrī gibi müşterī / Ey cefāḫū yār **senden** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [senden, -den]*
283. Cān içinde ṣaḳladum mihrüñ elif gibi **senüñ** / Gitmedi bilmem nedür cürmüm **senüñ** benden kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [senüñ, -üñ]*
284. Cān içinde ṣaḳladum mihrüñ elif gibi **senüñ** / Gitmedi bilmem nedür cürmüm **senüñ** benden kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 9). [senüñ, -üñ]*
285. Bülbül gibi **sen** zārlıġ it ḫār-ı cefāda / Gülzār-ı cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 5). [sen,]*
286. Yād eyleme ʿaşḳumda daḫi **sen** o zamānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 20). [sen,]*
287. ʿAḳl u dil ü cānuñ baña virmişdüñ ezelde / Neyler daḫi **sende** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 13). [sende, -de]*
288. Sen özüñi ḳayur ḫalḳuñ günāhın aġlama zāhid / Günāhı kimsenüñ senden ṣorılmaz söyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [sen,]*
289. Sen özüñi ḳayur ḫalḳuñ günāhın aġlama zāhid / Günāhı kimsenüñ **senden** ṣorılmaz söyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [senden, -den]*
290. Gülüñ bu ʿārızı rengin görüp aldanma ey bülbül / Ki nice ol **senüñ** gibi ġarībüñ girdi ḳanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 15). [senüñ, -üñ]*
291. Bulduġınca nām u şöhret Āl-i ʿOs̱mān ḫusrevā / Ḳamusından ey şehenşāh-ı zamān **sen** aʿlem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [sen,]*
292. Dostlaruñ her dem cihān rūyında olsun şādmān / Dāʾimā düşmenlerüñ çeksün elem **sen** bī-ġam ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [sen,]*
293. Burc-ı iḳbāl ü şerefde bu semā ṭurduḳça **sen** / Ey saʿādet āfitābı devlet ile her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [sen,]*
294. Sen saʿādet taḫtgāhunda muḳīm ol ḥaşre dek / Devletüñ devrinde ḫoş geçsün ḳamu pīr ü cüvān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [sen,]*
295. Ṭurduġınca bu zemīn ü asumān olduḳça ʿīd / Eylesün ol Ḥaḳ **seni** ḫalḳ-ı cihāna kāmrān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [seni, -i]*
296. İledür Ḥaḳḳa **seni** bir demde / Ḳurbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 6). [seni, -i]*
297. iledür bī-gümān behişte **seni** / Midḥat-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 20). [seni, -i]*
298. ʿAynı ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ / Kimde vardur **sendeki** ṭavr ile erkān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [sendeki, -de, -ki]*
299. Ey şeh-i ʿālī **senüñ** fevḳüñde şevket görmedi / Nice devrān gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [senüñ, -üñ]*
300. Zāyil itmesün **senüñ** Ḥaḳ sāyeñi tā ḥaşre dek / Üstümüzden ey hümā-fer Āl-i ʿOs̱mān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [senüñ, -üñ]*

senā: *Övme, övgü, medh.*

1. Cān u dilden oḳur ey ruḫları gül medḥ ü **senā** / Rūz u şeb bülbül-i cān ṣubḥ u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [senā,]*

senā-ġān ol-: *Övücü, meth edici olmak.*

1. **Senā-ġān olalı** bülbül-i cān gülşende / Ḥüsnüñe ḳarşu olur şām u seḥer ḫoş güftār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 4). [senā-ġān ol-, -alı]*

sen-būse: *Baklava yufkası inceliğinde açılan hamurla yapılan bir tatlı; sevgilinin dudağı.*

1. Laʿl-i nābından şeker **senbūsesine** dilberüñ / Urmaz isem ben ʿaceb dendānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 2). [senbūsesine,]*

sencileyin: *Senin gibi.*

1. Bitmedi daḥi bitmeyiser bāġ-ı cihānda / Bir **sencileyin** ruḫları gül lebleri ḥamrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 23). [sencileyin,]*
2. Dil ʿandelībi derd ile ḳılsun ḳo nāleler / Çün ḳarşusında **sencileyin** gülʿizār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 18). [sencileyin,]*
3. Devr ide devr-i felek çenber-i çarḫuñ yıḳıla / Görmeye **sencileyin** bir meh-i tābān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 18). [sencileyin,]*

sened: *Dayanak, dayanılacak şey; aşığın sevgiliden ayrı kalmaya sabretmesi için bir dayanak.*

1. Dilberā çün her gedāya āsitānuñdur **sened** / Sürme ḳapuñdan beni bu ʿālī dergāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [sened,]*

seng-i ḫār: *Çok sert taş; insan vücudu, beden; günahlardan ötürü kararıp taşlaşan gönül.*

1. Yed-i ḳudretle **seng-i ḫāra** virür / Ḥumret-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 10). [seng-i ḫār,]*

seng-i melāmet: *Ayıplama, kınama taşı.*

1. Fürḳatüñden ḳāmetüm ḥalḳʾitmişem ḫātem gibi / Başuma **seng-i melāmet** almışam mercāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 3). [seng-i melāmet,]*

seng-i nigīn: *Yüzük taşı; sert, katı; acımasız, gaddar.*

1. Ḥalḳʾoldı fürḳatüñden ḳaddüm benüm i bī-raḥm / Baġruñ senüñ ʿacebdür **seng-i nigīne** beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 4). [seng-i nigīn,]*

sengīn-dil: *Taş kalpli, acımasız, merhametsiz.*

1. Nice **sengīn-dil** imişsin ki eser itmedi hīç / ʿĀşıḳ-ı şūrīdeler āhı seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 6). [sengīn-dil,]*

sensiz: *Sen olmadan.*

1. Gözlerüme **sensiz** ey rūḥ-ı revānum bir nefes / Gülşen ise neyleyem külḫan görinür bāġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 4). [sensiz,]*

sensüz: *Sen olmadan, sen yokken; sevgiliden ayrı, sevgiliye yakın olmadan.*

1. **Sensüz** ṣanemā cismüme bu cānı gerekmez / Cānum sen imişsin baña cān ānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 1). [sensüz,]*
2. Yidigüm derd içdigüm ġamdur enīsüm ġuṣṣa yār / **Sensüzin** nice geçer gör bu zamānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [sensüzin, -in]*
3. Senüñ ile dilberā ʿālem ḳamu gülzārdur / Görinür **sensüz** gözüme dostum her gül diken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 3). [sensüz,]*
4. Reh-i ʿaşḳuñda ʿuṣṣāḳuñ naẓar ḳıl ḥāline cānā / Ne ḥāl ile geçer **sensüz** gör e āḥvāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [sensüz,]*

5. Ḥayātum gider ey dost yüzüñ görmeyicek / **Sensüzin** dʾ imdi nice eyleye cān tende ḳarār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 6). [sensüzin, -in]*

şer: *Baş, kafa.*

1. Yüzümi ḫāk ideyin gitdügi yollara ḥabīb / **Seri** hem-ser ideyin başduġı ṭaşlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 5). [seri, -i]*

şer: *Baş; hayat, yaşam.*

1. Yoḳ ṣanurdum ʿālem içre cān ile **serden** leẕīẕ / Hey neler varmış cihānda daḫi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [serden, -den]*

ser vaḳtü: *Son an; baş vakit, en önemli zaman; halvet zamanı.*

1. Aramızdan şükür Allāha ki eksildi raḳīb / Hele **ser vaḳtümüze** irmedi hicrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 7). [ser vaḳtü,]*

ser virem bu sırrı hiç fāş itmeyem: *Ser verip sır vermemek, kimseye söylememek, sırrı saklamak; sevgilinin dişlerinden kimseye bahsetmemek.*

1. Leblerüm sırrın dehānından çıḳarmasun dimiş / **Ser virem bu sırrı hiç fāş itmeyem** deyyāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 4). [ser virem bu sırrı hiç fāş itmeyem,]*

serā: *Yer, toprak; yeryüzü.*

1. Süreyyādan **serāya** dek ne var / Anuñ emri ile oldı āşikār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 4). [serāya, -y, -a]*

ser-āgāz it-: *Başlamak, söylemek; hep bir ağızdan söylemek.*

1. Götürüp perde-i ʿuşşāḳı **ser-āgāz idelüm** / Bülbüli māt idelüm nāle vü efġānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 2). [ser-āgāz id-,]*

ser-ā-ser: *Baştan başa, tamamen.*

1. Gülsitān itmiş bu arayı **ser-ā-ser** nevbahār / Ḥāne-ber-ḫāne müzeyyen eylemiş rengīn çiçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 2). [ser-ā-ser,]*
2. Ṭutdı āfāḳı **ser-ā-ser** gün cemālüñ pertevi / Ḥāʾil olmasa ġurūb itmezdi zülfüñ şeb-revi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 1). [ser-ā-ser,]*
3. Olaldan ʿadl-i destinde nigīn-i ḫātem-i devlet / Cihānuñ ḫalḳınuñ kārı **ser-ā-ser** şādmānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 14). [ser-ā-ser,]*

ser-be-ser: *Baştan başa, tamamen.*

1. Çünki sulṭān oldı dil taḫtında ʿaşḳuñ dilberā / **Ser-be-ser** cān mülkine ḥükmüñ revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [ser-be-ser,]*
2. **Ser-be-ser** ṭutdı cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [ser-be-ser,]*

ser-cümle: *Hepsi, tamamı, bütün.*

1. **Ser-cümle** döndi cennete ṣaḥrā yüzi tamām / Mā-i maʿīn aḳıdup ider kūhsār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 6). [ser-cümle,]*

serdār ol-: *Komutan, mir olmak.*

1. Nevbahār-ı ḥüsnüñüñ ter tāze olsun tā ebed / Nice kim **ola** çemen iḳlīmine **serdār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 27). [serdār ol-, -a]*

ser-defter-i ḫūbān: *Güzellerin önde geleni.*

1. Bir devr idi **ser-defter-i ḫūbān** idi Mihrî / Şimdi görüñ uş her güzelüñ oldı gedāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 6). [ser-defter-i ḫūbān,]*

serden geç-: *Canını feda etmek, ölümü göze almak.*

1. Cānā ḳapuñda cān ile **serden geçenlerüz** / Uyma raḳîbe sürme bizi düşmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 3). [serden geç-,]*

ser-firāz: *Başını yukarıda tutma hareketi; yüksekten, küçümseyerek bakış.*

1. Bülendi ḳaddi nāz ile ṣalınup **ser-firāz** ile / Gülistān ṣaḥnına geldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 2). [ser-firāz,]*

ser-firāz: *Benzerlerinden üstün olan.*

1. Ey **ser-firāz** nāz ile seyr it ki būstān / ʿAks-i ruḫuñla ṣaḥn-ı çemen lālezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 4). [ser-firāz,]*

sergerdān ol-: *Sersemlemek, şaşırmak; hayran olmak.*

1. Göreli zülfüñ şebinde yüzüñüñ envārını / Çarḫ **sergerdān olupdur** māh-ı tābān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 2). [sergerdān ol-,]*
2. Güneş ḥüsnüñ ḳamer alnuñ görelden **oldı sergerdān** / Müjeñ sehm oḳudur bildi ḳaşuñ çarḫuñ kemānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 3). [sergerdān ol-,]*
3. Revzenüñden ẕerreveş üstüñe düşer Müşterî / Gördi beñzer gün cemālüñ **oldı sergerdān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [sergerdān ol-,]*

sergerdān ol-: *Perişan, sersem hale gelmek.*

1. Rūz u şeb yaşlar döker dūlāb **sergerdān olup** / Girye vü zārî ile ṭurmaz benimçün aġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [sergerdān ol-,]*

serḫoş ol-: *Kendinden geçmek, aklı başından gitmek; açılmak.*

1. Çiçekler vecde gelmiş eylemiş cūş / Kimi **serḫoş olmış** kimi ḫāmūş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 29). [serḫoş ol-,]*

seri ḳaldur-: *Başı yukarı doğru kaldırma hareketi yapmak.*

1. Ḫābdan açdum gözüm nāgāh **ḳaldurdum seri** / Ḳarşuda gördüm ṭurur bir māh-rūy-ı dilberi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 1). [seri ḳaldur-,]*

ser-i kūy: *Mahallenin üstüne; sevgilinin mahallesinin yanıbaşına.*

1. Ḫāk-i pāyuña yüzin sürmek içün şems ü ḳamer / **Ser-i kūyuña** gelür şām u seḥer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 3). [ser-i kūy,]*

ser-i zülf: *Saç ucu.*

1. Ger sen ḳılasın dost **ser-i zülfüñi** çevgān / Ben daḫi ḳılam başumı meydāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 2). [ser-i zülf,]*

ser-i zülf: *Saç ucu; sevgilinin urgan şeklindeki kıvrımlı saçının ucu.*

1. Dil **ser-i zülfüñe** berdār olmaġa cānın sürür / Ölmege yer ister uşda geldi urġanın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 1). [ser-i zülf,]*
2. **Ser-i zülfine** berdār itsün āḫir / Seni bir ḥüsn ilinüñ pādişāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 7). [ser-i zülf,]*

ser-i zülfeyn: *Başın iki tarafından sarkan saç.*

1. Kim görürse dir **ser-i zülfeynüñ** ey ġonca-dehen / Baġlamış müşgīn resenler nāfe-i āhū-ḫuten *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 1). [ser-i zülfeyn,]*

serīr-i ʿālī: *Yüce köşk, konak; şehzade konağı.*

1. Yapılmış bir **serīr-i ʿālī** eyvān / Yeşil yapraḳlar olmış aña seyvān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 11). [serīr-i ʿālī,]*

serīr-i rifʿat: *Yüce saltanat; Osmanlı saltanatı (makam, mevki sahibi olma).*

1. **Serīr-i rifʿat** içre pāydār ol / Hemīşe hem-nişīn-i şehriyār ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [serīr-i rifʿat,]*

serīr-i salṭanat: *Hükümdarlık makamı, saltanat tahtı.*

1. **Serīr-i salṭanat** üzre budur İskender-i devrān / Zamānuñ Rüstem ü Zāli cihānuñ pehlevānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 18). [serīr-i salṭanat,]*
2. **Serīr-i salṭanat** üzre vücūdın müstedām eyle / Bu mürde cismümüñ her demde ol rūḥ-ı revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 34). [serīr-i salṭanat,]*
3. Bendeñ olsun āsitānuñda cihān ḫusrevleri / Sen **serīr-i salṭanatda** tācdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 9). [serīr-i salṭanat,]*
4. Geldügince ṣavm u ʿīd ey şāh-ı devrān her zamān / Ol **serīr-i salṭanat** taḫtında her dem şādmān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [serīr-i salṭanat,]*

serīr-i salṭanat: *Sadrazamlık makamı.*

1. **Serīr-i salṭanat** üstinde her gāh / Ḫudā rifʿatde ḳılsun seni rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [serīr-i salṭanat,]*

sermāye: *Varlık, servet.*

1. Eyler ise nʾola cān naḳdini yoluña īs̱ār / Buldı çün vaṣluñ gibi **sermāye** ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [sermāye,]*

ser-mest: *Sarhoş, kendinden geçmiş, mest olmuş; aşık, tutkun.*

1. Nergis gözüñ ḫayāl ile **ser-mest** sebzede / Ġonca tebessüm itmege uş intiẓār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 5). [ser-mest,]*

ser-mest ol-: *Sarhoş olmak, kendinden geçmek.*

1. Ġonca laʿli yādına nūş eylesün gülgūn mey / Lāle ḫaddi şevḳine **sermest olup** ṣunsun ayaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 3). [sermest ol-,]*

serserī: *Boş gezen, başıboş, işi gücü olmayan kimse; aşık, seven.*

1. Gözüm çü gördi sen yüzi gül boyı ʿarʿarı / Virdi yoluña biñ dil ile ʿömri **serserī** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [serserī,]*

ser-te-ser: *Baştan başa, büsbütün.*

1. Bir güzeller şāhını ḥüsn içre gördüm nāgehān / **Ser-te-ser** dil mülkini didüm ki āḫir bu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [ser-te-ser,]*
2. İreli ḫulḳuñ nesīmi ʿālem içre **ser-te-ser** / Eyledi ḫalḳ-ı cihānı cümle şādān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [ser-te-ser,]*
3. Bulınmaz **ser-te-ser** gezseñ cihānı / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 36). [ser-te-ser,]*

serv: *Selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı ağaç.*

1. Ḳadd-ı dil-cūsını gördi raḳṣa girdi **servler** / Aña germ olup çemende ayasın ḳarṣar çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 6). [servler, -ler]*
2. Bālā ḳadüñi gördi meger ṭarf-ı çemende / Ḥayretde ṭurur **serv** ü ṣanavber daḫi yek-pā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 19). [serv,]*
3. Ruḫuñ devrinde rūşen oldı gülşen / Ḳadüñ ḳatında yoḳ **servüñ** sebātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [servüñ, -üñ]*
4. Her eṭrāfı gül ü **serv** ü semenler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [serv,]*
5. Hevāsı muʿtedildür ṣuyı kevşer / Dıraḫtı nārvenle **serv** ü ʿarʿar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 7). [serv,]*

serv: *Selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı ağaç; uzun boylu sevgili.*

1. Gözyaşını ḳaddüñ görip ey serv-i revānum / Yüz ṣuyıla sen **serve** revān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 2). [serve, -e]*
2. Varalum ṣaḥn-ı gülistānda temāşā idelüm / **Serv** reftārını ṣalınduġını dildāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 2). [serv,]*
3. Ḳamer **serv** üzre çıḳmışdur görinür ṭurrañ altında / Cemālüñ gülsitānından egilmiş dāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [serv,]*
4. Yaş degüldür gözüm aḳıtduġı ḳaddin göricek / **Serv** ayaġına yüzin sürmek içün ṣudur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 6). [serv,]*
5. Ḳaddüñ ḫayāli dīde-i Mihrīde dostum / Bir **servdür** ki ṭutdı vaṭan yaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 5). [servdür, -dür]*
6. Yine hengām-ı çemendür gülşeni seyr eyle gel / Her ṭaraf **serv** ü semen her gūşesi gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [serv,]*
7. Naʿra urduḳça seḥer murġı meger teʾsīr ider / Ġonca güler **serv** ṣalar başını oynar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 7). [serv,]*
8. Her gülsitānda lāle vü nesrīn ü yāsemen / Her bir çemende **serv** ile eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [serv,]*

serv: *Selvi ağacı, boyunun uzun olması sebebiyle uzun boylu sevgiliye benzetilen ağaç.*

1. Būy-ı zülfüñ gibi ʿanber-bār miskīn olmaya / Ḫadd ü ḳaddüñ gibi raʿnā **serv** ü nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [serv,]*
2. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ ü ruḫuñ var iken ey dost / **Serv** ü semen ü lāle ü reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [serv,]*
3. Gice gündüz başını **serv** ṣalar gülşende / Meger olmış o daḫi ol ḳad-i raʿnā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 4). [serv,]*
4. Bāġ-ı İremde ruḫları gül laʿli ġoncadur / Ṣaḥn-ı çemende ḳāmeti **serv** ü çenārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 12). [serv,]*
5. Ey ḳāmeti mevzūn u eyā ḫūb-nigār / Bitmedi ḳaddüñe beñzer daḫi bir **serv** ü çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [serv,]*
6. Ḳāmeti cān gülşeninde **serv** ü ʿarʿar bağlamış / Ḥüsninüñ şemsi cihān bāġına enver bağlamış *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 5). [serv,]*
7. **Serve** baş indürmezem ṭūbāya boynum egmezem / Müntehā ḳaddüñ gibi raʿnā çenārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 2). [serve, -e]*

serv: *Selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı ağaç; aşık; Mihri.*

1. Ḳaçan **serv** olısar hem-ser ḳad-i ṭūbāña ey mehrū / Cihān gülzārınuñ ḳaddüñ bugün serv-i revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 4). [serv,]*

serv: *Selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı ağaç; sevgilinin boyu.*

1. Ḥaḳḳā ḳad ü ḫaddüñüñ kim ölse hevāsında / Tābūt aña **serv** olup gülden kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [serv,]*

serv ḳadd: *Selvi boy, uzun boy; pek çok kişiyi koruması altına alabilen, destekleyen kişi, hami.*

1. Devleti bāġında Mihrī ḥamdülillāh bir şehüñ / **Serv ḳaddi** sāyesindesin ne ġam her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 25). [serv ḳadd,]*

server: *Baş, ulu, sultan.*

1. Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola / Güzeller içre bugün **server** ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [server,]*
2. Ol güzeller içre bī-hemtā vü raʿnā lā-naẓīr / Nāzenīnler **serveri** ġarrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [serveri, -i]*
3. Ol dilrübāya dil nice olmaya müşterī / Cümle cihān güzellerinüñ **serveri** geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 2). [serveri, -i]*
4. Ḫūblar içre ṣanemā sen daḫi bir **server** idüñ / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [server,]*
5. Ṭoḳsan bir ile yüzi ʿadedde laḳab çıḳar / ʿAḳluñ yeterse kim idügin bil bu **serveri** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [serveri, -i]*

servi: *Uzun boylu, koyu yeşil yapraklı bir ağaç; uzun boylu ve endamlı kişi; ayakta duran, saltanatı devamlı olan kişi.*

1. Ḫusrevā rūy-ı zemīn olduḳça hengām-ı çemen / Gülşeninde ʿālemüñ **servi** çenār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 4). [servi,]*

serv-i āzād: *Özgür, uzun boylu selvi ağacı; özgür, hür kimseler.*

1. Ḳapuñda bende olur **serv-i āzād** / Elüñde mūm olur luṭfuñla pūlād *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [serv-i āzād,]*

serv-i bülend: *Servi gibi uzun boylu sevgili.*

1. Ṭūbaya meyl itmezin ben sidre ḥaḳḳı dostum / Müntehā ḳaddüñ gibi **serv-i bülendüm** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 2). [serv-i bülend,]*
2. Gerçi çoḳ seyr eyledüm bāġ-ı cihān ṣaḥrāların / Rāstī ḳaddüñ gibi hiç görmedüm **serv-i bülend** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 5). [serv-i bülend,]*

serv-i ḫırāmān: *Salınarak yürüyen servi boylu sevgili.*

1. Müntehā ḳaddüñ gibi bir nārven görsün henüz / Būstāna gel bugün **serv-i ḫırāmān** eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 3). [serv-i ḫırāmān,]*
2. Yaşum ırmaġı kenārın ṭolanup her demde / Ṣalınup seyr idelüm **serv-i ḫırāmānlarla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 4). [serv-i ḫırāmān,]*
3. Dil bülbüli feryād u fiġān itse demidür / Bir ġonca-dehen **serv-i ḫırāmān** yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 3). [serv-i ḫırāmān,]*
4. Gözüm göreli sidre ḳaddüñ müntehāsını / Cān gülşeninde **serv-i ḫırāmāndan** el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 2). [serv-i ḫırāmān,]*
5. Ḳaddüñ gibi yoḳ **serv-i ḫırāmānlar** içinde / Ḫaddüñ gibi yoḳ berg-i gülistānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 1). [serv-i ḫırāmān,]*

serv-i ḳadd: *Sevgilinin selvi ağacı gibi uzun boyu.*

1. Didi **serv-i ḳaddimüñ** gelse ḫayāli dīdeñe / Gözlerüñ yaşın revān eyle revān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [serv-i ḳadd,]*

serv-i nāz: *Nazlı selvi; nazlı, işveli sevgili.*

1. Ayaġın öpmege sen **serv-i nāzuñ** / Gözümüñ yaşı olmışdur revāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 3). [serv-i nāz,]*

serv-i nāz: *Nazlı, işveli selvi; nazlı, işveli, uzun boylu sevgili; Şehzade Ahmed.*

1. Bulur ḥayāt-ı tāze vü ter sebzezār olur / Ey **serv-i nāz** her yere başsañ ne dem ḳadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 12). [serv-i nāz,]*

serv-i raʿnā: *Güzel, hoş selvi; uzun boylu güzel sevgili.*

1. Çoḳ cihān gülşenlerin seyr itdük ammā rāstī / Müntehā ḳaddüñ gibi bir **serv-i raʿnā** görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [serv-i raʿnā,]*

serv-i revān: *Salınarak yürüyen uzun boylu sevgili.*

1. Gözyaşını ḳaddüñ görip ey **serv-i revānum** / Yüz ṣuyıla sen serve revān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 2). [serv-i revān,]*
2. Gözümüñ ṣuları her cānibe bāġı ṭolanur / Her ḳaçan seyr idesün **serv-i revān** iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 4). [serv-i revān,]*
3. Yüz sürmek içün pāyına her **serv-i revānuñ** / Gözüm yaşı Ceyḥūn-ı revān bāġı ṭolandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 6). [serv-i revān,]*
4. Çünki sen **serv-i revān** gitdi hemān oldı revān / ʿAḳabince gözümüñ yaşı revān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 2). [serv-i revān,]*
5. Yā Rab ol **serv-i revān** ḳanda durur ḳanda iki / Yā Rab ol āfet-i cān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [serv-i revān,]*
6. Ḫayāli ḫaddüñüñ iki gözümden olmasa ḫālī / Bitüpdür ābı içinde nʾola **serv-i revānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 7). [serv-i revān,]*
7. Bu eşk-i seyl-i Ceyḥūnum ḳo baḥr-ı Nīl olsun kim / Kenārumda ḳadüñ gibi sehī **serv-i revān** buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 2). [serv-i revān,]*
8. Sen **serv-i revān** pāyına yüz sürmek içündür / Bustānda revān her yaña mā olduġı icrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 20). [serv-i revān,]*
9. Gördügümce ḫad ü ḳadd ü leb-i yāri ṣanuram / Biri güldür biri ġonca birisi **serv-i revān** *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [serv-i revān,]*

serv-i revān: *Uzun boylu selvi ağacı; seyir, gezinti yerindeki diğer uzun boylu güzeller.*

1. Zinhār görüp añma ṣaḳın **serv-i revānı** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 4). [serv-i revān,]*

serv-i revān: *Uzun boylu, salınan selvi; uzun boylu, salınarak yürüyen sevgili; uzun boylu Şehzade Süleyman.*

1. Ḳaçan serv olısar hem-ser ḳad-i ṭūbāña ey mehrū / Cihān gülzārınuñ ḳaddüñ bugün **serv-i revānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 4). [serv-i revān,]*

serv-i sehī: *Kavak gibi uzun, mevzun olan selvi; uzun boylu sevgili.*

1. Gerçi gülşende iñen çoḳ biter **serv-i sehī** / Rāstī bu ṣanemüñ ḳadd-i revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 2). [serv-i sehī,]*
2. Geh geh ol **serv-i sehī** seyr itdügince bāġda / Ḫāk-i pāyīne yüzüñ sür benden ey serv-i semen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 2). [serv-i sehī,]*
3. Her güşede bir **serv-i sehī** āb-ı revāndur / Kim rūḥ-ı revāna virür ol cām-ı muṣaffā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 6). [serv-i sehī,]*
4. Gülşenüñ her ṭarafı **serv-i sehī** oldı yine / Virdi ḫoş ẕevḳ u ṣafā cān u cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [serv-i sehī,]*

serv-i semen: *Hoş kokulu, uzun boylu yasemin ağacı.*

1. Geh geh ol serv-i sehī seyr itdügince bāġda / Ḫāk-i pāyīne yüzüñ sür benden ey **serv-i semen** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 2). [serv-i semen,]*

serv-ḳadd: *Selvi gibi uzun boylu sevgili.*

1. **Serv-ḳaddüñ** nāz ile seyr itdügince bāġda / Her yaña aġzı ṣuyʾaḳar aña bustān imrenür *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 3). [serv-ḳaddüñ, -üñ]

2. Ey cihān ḫalḳı bilüñ kim yārdan ben dönmezem / **Serv-ḳadd** ü lāle-ḫad dildārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [serv-ḳadd,]*

serv-ḳāmet: *Selvi ağacı gibi uzun ve düzgün boy.*

1. Bu meclis içre sīnesi kimüñ def olmadı / Çeng gibi kimüñ olmadı ḫam **serv-ḳāmeti** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 3). [serv-ḳāmeti, -i]*

setr it-: *Gizlemek, örtmek, kapatmak.*

1. Ruḫlaruñuñ pertevin **setr itmesün** kāfir ḫaṭuñ / Hey begüm göster cemālüñ nūrın īmān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 2). [setr it-,]*

sev-: *Sevgi beslemek, gönül vermek, yakınlık duymak.*

1. Ṣūfī ḳatuñda ḫūbları **sevmek** günāh ise / Sen fāriġ ol ḳo ben yanayın ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [sevmek, -mek]*
2. Ẕāhid güzeli **sevmege** tevbʾitmiş imiş / Döndi cürmini bilüp itdi yine istiġfār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 9). [sevmege, -meg, -e]*
3. Nice **sevelüm** anı kim seve ol ġayrıları / Maḥabbeti bizüm ile olanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 3). [sevelüm, -elüm]*
4. Gördi bir māhliḳāyı yine **sevdi** gözümüz / Göz ucından göze göz odlara atduḳ özümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 1). [sevdi, -di]*
5. Bī- mihri Mihrī **sevme** didüm pend ṭutmaduñ / Her cevri kiʾ tdiler saña anlar ḫoş itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 8). [sevme, -me]*
6. Seveni **sevmez** ü bunlar ha sever sevmeyeni / Ḳo bu maḥbūblaruñ dünyede bī-ʿārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [sevmez, -mez]*
7. Nice sevelüm anı kim **seve** ol ġayrıları / Maḥabbeti bizüm ile olanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 3). [seve, -e]*
8. Nice ölmesün bir ādem ṣūfīnüñ ṭaʿnından āh / Kendü **sevmez** mi görüp bir ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [sevmez, -mez]*
9. Sen bī-vefāyı **sevdüm** ise kāfir olmadum / Nāz u ʿitāb ü cevr hemān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [sevdüm, -dü, -m]*
10. Seveni sevmez ü bunlar ha **sever** sevmeyeni / Ḳo bu maḥbūblaruñ dünyede bī-ʿārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [sever, -er]*
11. Gördi çeşmüm yine bir şāh-ı cihānı ne güzel / **Sevdi** cānum yine bir ḫūb-ı zamānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [sevdi, -di]*
12. Gerçi kim ʿaşḳuñ yolında cürmi çoḳdur ʿāṣıḳuñ / Ben seni **sevmekden** özge yoḳ günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [sevmekden, -mek, -den]*
13. Sen yalandan Ḫātemī ʿāṣıḳ geçersin Mihrīye / Sümme vallāhi seni Mihrī **sever** oġlandan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 7). [sever, -er]*
14. Yüz çevürür beni gördükçe raḳībe meyl ider / **Sevdügümden** ġayri bilmem neyledüm ol yāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 5). [sevdügümden, -düg, -üm, -den]*
15. Bilsem ki perī misin i cān yoḫsa firişte / Biñ cān ile **sevdüm** seni bir kerre görüşte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [sevdüm, -dü, -m]*
16. Dānā odur ki ḫūblara zāhid göñül vire / Nādān odur ki **sevmedi** maḥbūbı dünyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [sevmedi, -me, -di]*
17. Bulmaduḳ yār-ı vefādār behey yār dirīġ / Cānumuz çıḳdı vefāsız güzeli **sevmegile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 6). [sevmegile, -meg, -ile]*
18. Çoḳdur cihānda gerçi senüñ mübtelālaruñ / Ben bende gibi **sevmedi** bir mübtelā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 3). [sevmedi, -me, -di]*
19. ʿĀdeti monlalaruñ maḥbūb **sevmekdür** ḫaṭīb / ʿĀḳil iseñ meẕhebüñ yitirme ʿāriflerden ol *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 7, Beyit 1). [sevmekdür, -mek, -dür]*

20. Seveni kendüleri **sevmege** iderler ʿār / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 6). [sevmege, -meg, -e]*
21. Seni **sevelden** be hey kāfir saña budur sözüm / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [sevelden, -el, -den]*
22. Sevdi göñlüm yine bir ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre mi var ki benim gözüm ü göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [sevdi, -di]*
23. Eyledüm seni **sevelden** ġayrılardan dil berī / Dimedüñ bir gün ki hey bīçāre miskīn gel berī *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 5). [sevelden, -el, -den]*
24. Ey beni Mecnūn gibi ʿaşḳı ile şeydā ḳılan / Ben seni **sevmekde** gerçek ʿāşıḳam şanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [sevmekde, -mek, -de]*

sevāb-ı ḥacc bul-: *Hac yapmış gibi sevap kazanmak; çok büyük iyilikte bulunmak.*

1. **Sevāb-ı ḥacc bulam** dirseñ eylegil cānā / Şikeste-hāṭıruñuñ göñlinüñ ziyāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 4). [sevāb-ı ḥacc bul-,]*

sevdā: *Şiddetli sevgi duygusu, aşk.*

1. Ey dil bahār faṣlı vü çün devr-i lāledür / Lā dimezüz ki ʿāşıḳa **sevdā** ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [sevdā,]*
2. ʿĀşıḳuñ ḳadrin bilür yolında cān virseñ revā / Bī-vefā hercāyiler **sevdāsına** yelmek ʿabes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 7). [sevdāsına, -sı, -n, -a]*
3. Görelden Mihrī ḫaddüñle semen-sīmāñı ey mehrū / Başından çıḳdı **sevdāsı** gül-i serv ile nesrīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 5). [sevdāsı, -sı]*
4. Gör ne yüz gösterdi bu zülf-i semen-sālar bize / Ḳodı biñ derd ü ġam-ı hecr ile **sevdālar** bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [sevdālar, -lar]*
5. Baş ḳoşup zülfüñe Mihrī ḳurı **sevdālarla** / Yel gibi yeldi yoluñda yele virdi emegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 6). [sevdālarla, -lar, -la]*

sevdā: *Heves, arzu; aşk, şiddetli sevgi.*

1. Dost Mecnūn olalı Leylī ṣaçuñ **sevdāsına** / Gör ne çıḳdı ʿāleme nām u nişānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [sevdāsına, -sı, -n, -a]*
2. Düşelden ʿaşḳuñuñ **sevdāsına** āh / Neler oldı benüm başuma vāḳiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 4). [sevdāsına, -sı, -n, -a]*

sevdā başda belür-: *Aşık olmak, sevdalanmak.*

1. **Sevdā belürüp başda** nʾola dilde delürse / Bes vaḳt-i bahār irdi vü enhār bulandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 2). [sevdā başda belür-,]*

sevdālara ṣal-: *Kendisine aşık etmek, sevdirmek.*

1. Vaṣlını iḳrār idüp **ṣaldı** beni **sevdālara** / Döndi inkār eyledi bu dīni yoḳ iḳrārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 3). [sevdālara ṣal-, -dı]*

sevdāsına düş-: *Aşık olmak, gönül vermek.*

1. **Düşmişüz** āḥū gözüñ **sevdāsına** Mecnūn-veş / Mesken olmışdur ḳamu bu kūh u ṣaḥrālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 4). [sevdāsına düş-,]*

sevdügi: *Sevilen kişi, maşuk.*

1. Kimseler bencileyin ʿaşḳa giriftār olmasun / Kimsenüñ bencileyin **sevdügi** aġyār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 1). [sevdügi,]*
2. Gerçi bu cihānda bulınur ṭālibe maṭlūb / **Sevdüg'** ola bir ḫūb *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 19). [sevdüg',]*

sevdügüm: *Sevdiğim, sevilen kişi, sevgili.*

1. Gel aḳıtma gözlerümüñ ḳanlu yaşın **sevdügüm** / Ocaġuña ṣu ḳoyar ḫayr itmez āḫir bu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 2). [sevdügüm,]*
2. Ḥüsn sermāyesi elden gidicek bir gün ola / Bildüre itdügüñi **sevdügüm** Allāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 3). [sevdügüm,]*
3. Bu nevbahāra bir gün olur kim ḫazān irer / Ġırrʾolma ḥüsne **sevdügüm** āḫir beḳāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [sevdügüm,]*
4. Nice bir hecrüñle idem āhı çoḳlar **sevdügüm** / Āhum odı yaḳdı mihr ü māhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 1). [sevdügüm,]*
5. Nice bir hecrüñle idem āhı çoḳlar sevdügüm / Āhum odı yaḳdı mihr ü māhı çoḳlar **sevdügüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 1). [sevdügüm,]*
6. Dürlü dürlü dilberā cevr ü cefañ ile beni / Ḳaṣduñ öldürmek midür billāhi çoḳlar **sevdügüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [sevdügüm,]*
7. Her ne yüzden cevr iderseñ ben ḫo yüz döndürmezem / Sen daḫi ḥāżır göre Allāh çoḳlar **sevdügüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 3). [sevdügüm,]*
8. Dostum luṭf eylegil aġyār ile seyr eyleme / Dīvüñ olmasun melek hem-rāhı çoḳlar **sevdügüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 4). [sevdügüm,]*
9. Hey ḫaẕer ḳıl dostum Mihrīnüñ āhından ṣaḳın / Āhı āhenden geçer vallāhi çoḳlar **sevdügüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 5). [sevdügüm,]*
10. Dostlar billāhi deñ ol **sevdügüm** dildāra kim / Mihrīye cevr idüp aġyāra vefā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 5). [sevdügüm,]*
11. Hem-rāh idinme kendüñe aġyārı **sevdügüm** / Sen meh ṣıfātlu yürimesün zengi rūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 6). [sevdügüm,]*
12. Mihrī dil-ḫasteyi öldürdi ġamuñ sen ṣaġ ol / **Sevdügüm** var saña şimden girü dermānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 5). [sevdügüm,]*
13. Mükedder ḥālüme olmasa raḥmuñ / Ölürem **sevdügüm** derdüñle vallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 3). [sevdügüm,]*
14. Bir kerre mübtelālaruma raḥm idem diseñ / Dünyāda **sevdügüm** nʾola yalan dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 5). [sevdügüm,]*
15. A benim çoḳ **sevdügüm** vallāhi billāhi inan / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [sevdügüm,]*
16. Ten enīs olmışdur andan ayru olmaz bir nefes / **Sevdügüm** yārüm vefādārum nigārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 3). [sevdügüm,]*

seven: *Bir kimseye karşı aşk, sevgi, muhabbet besleyen kimse.*

1. **Seveni** sevmez ü bunlar ha sever sevmeyeni / Ḳo bu maḥbūblaruñ dünyede bī-ʿārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [seveni, -i]*
2. ʿĀşıḳlaruñ iñletme gül ey rūḥ-ı revānum / Seni **sevenüñ** yüzine bārī güle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 4). [sevenüñ, -üñ]*
3. **Seveni** kendüleri sevmege iderler ʿār / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 6). [seveni, -i]*

sevgü: *Bir kimseye veya şeye karşı duyulan yakınlık hissinden dolayı bağlılık uyandıran duygu.*

1. Cānumı benüm **sevgüsi** odlara yaḳaldan / Āhum tütüni yerlere vü göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [sevgüsi, -si]*

sevgülü: *Sevgili, aşık olunan, sevilen.*

1. Derdā vü dirīġā kişinüñ **sevgülü** yāri / Yanından ırağ olduġı bir ān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 3). [sevgülü,]*

2. Bulmadum bir gün vefā **sevgülü** yārumdan benüm / Geçmedi bilmen nedür devlet kenārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 1). [sevgülü,]*
3. Ne cefā eyledi gör çarḫ bizüm cānumuza / Ḥasret itdi bizi her **sevgülü** yārānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 1). [sevgülü,]*
4. Ḥasret itdi bizi uş **sevgülü** cānānlara / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 16). [sevgülü,]*
5. Benefşem ḫāṭṭuñ u ḥüsnüñ bahārum / Hemān besdür baña **sevgüli** yārüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 1). [sevgüli,]*

sevindür-: *Sevindirmek, mutlu etmek, hoş muamelede bulunmak.*

1. Yā **sevindür** ʿīd-i vaṣluñla ya öldür Mihrīyi / Ḳıl teraḥḥum vaḳtidür kim süñüge irdi bıçaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 5). [sevindür,]*

sevmeyen: *Bir kimseye karşı aşk, sevgi, muhabbet beslemeyen kimse.*

1. Seveni sevmez ü bunlar ha sever **sevmeyeni** / Ḳo bu maḥbūblaruñ dünyede bī-ʿārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [sevmeyeni, -i]*

seylāb-ı eşk: *Gözyaşı seli; aşığın çok ağlaması.*

1. Yāreler urduḳça ġamzeñ sīne-i mecrūḫuma / Dökmese **seylāb-ı eşkim** bāri üstine nemek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 2). [seylāb-ı eşk,]*

seyr eyle-: *Bakmak, temaşa etmek.*

1. Yine hengām-ı çemendür gülşeni **seyr eyle** gel / Her ṭaraf serv ü semen her gūşesi gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [seyr eyle-,]*

seyr eyle-: *Gezmek, gezinmek; seyretmek, temaşa eylemek.*

1. Gerçi çoḳ **seyr eyledüm** bāġ-ı cihān ṣaḥrāların / Rāstī ḳaddüñ gibi hiç görmedüm serv-i bülend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 5). [seyr eyle-,]*
2. Cūy-ı kenāra her dem **seyr eyle** ol revāne / Eyyāmı nevbahāruñ tīz geçer olma ġāfil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 2). [seyr eyle-,]*

seyr eyle-: *İzlemek, bakmak; farkına varmak.*

1. Rāstī **seyr eyle** ʿuşşāḳı nevālar gösterür / Dilleri ḫayrān ider ʿaşḳuñ ṣadāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 3). [seyr eyle-,]*

seyr eyle-: *Gezinmek, dolaşmak, vakit geçirmek.*

1. Dostum luṭf eylegil aġyār ile **seyr eyleme** / Dīvüñ olmasun melek hem-rāhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 4). [seyr eyle-,]*

seyr eyle-: *İzlemek, takip etmek, beklemek.*

1. Kevkeb-i seyyāre-veş **seyr eyledükçe** gündüzin / Ṭolmış idi her ṭarafdan māh ile meydānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 3). [seyr eyle-,]*

seyr it-: *Bakmak, temaşa etmek.*

1. Çünki zeyn oldı cihān bāġı gülistānlarla / Gel i dil **seyr idelüm** biz daḫi cānānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 1). [seyr id-,]*
2. Yaşum ırmaġı kenārın ṭolanup her demde / Ṣalınup **seyr idelüm** serv-i ḫırāmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 4). [seyr id-,]*
3. Gözümüñ ṣuları her cānibe bāġı ṭolanur / Her ḳaçan **seyr idesün** serv-i revān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 4). [seyr id-,]*

4. ʿĀrif oldur nāzenīnler der-peyince **seyr idüp** / Her kenāra eyleye seyrānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 3). [seyr id-,]*

seyr it-: *Dolaşmak, yer almak, bulunmak.*

1. Bir zamān Mihrī felekde **seyr iderdi** şimdi gör / Bu sebebden oldı uş ayaḳlar altında ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 7). [seyr id-,]*

seyr it-: *Gezmek, gezinmek, dolaşmak; izlemek, temaşa etmek.*

1. Pādişāhum **seyr iderken** bāġ-ı ḥüsnüñ gūşesin / Bu dil-i dervīşüñe sīb-i zenaḫdān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 4). [seyr id-,]*

seyr it-: *Gezmek, dolaşmak.*

1. Serv-ḳaddüñ nāz ile **seyr itdügince** bāġda / Her yaña aġzı ṣuyʾaḳar aña bustān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 3). [seyr it-,]*
2. Geh geh ol serv-i sehī **seyr itdügince** bāġda / Ḫāk-i pāyīne yüzüñ sür benden ey serv-i semen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 2). [seyr it- ,]*

seyr it-: *Temaşa etmek, izlemek; gezinmek, gezip tozmak, beraber olmak.*

1. Çoḳ cihān gülşenlerin **seyr itdük** ammā rāstī / Müntehā ḳaddüñ gibi bir serv-i raʿnā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 2). [seyr it-,]*
2. Ey ser-firāz nāz ile **seyr it** ki būstān / ʿAks-i ruḫuñla ṣaḥn-ı çemen lālezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 4). [seyr it-,]*

seyrān eyle-: *İzlemek, temaşa etmek; gezmek, dolaşmak; birlikte vakit geçirmek, aşk yaşamak.*

1. **Eyledük** yār ile ṣaḥrāları **seyrān** bu gice / Vācib oldur baña şükrāne virem cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [seyrān eyle-,]*

seyrān eyle-: *Vakit geçirmek, aşk yaşamak, birlikte olmak.*

1. Māh-ı ẕiʾl-ḥiccenüñ on beş gicesi ḫoş şeb idi / Kʾ **eyledi** yār ile bile **seyrān** Mihrī bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [seyrān eyle-,]*

seyrān eyle-: *İzlemek, temaşa etmek.*

1. ʿĀrif oldur nāzenīnler der-peyince seyr idüp / Her kenāra **eyleye seyrānı** bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 3). [seyrān eyle-,]*

seyrān eyle-: *Gezip dolaşmak; bakmak, temaşa etmek.*

1. Āşinālar ṣaġlıġ ile **eylesün seyrānlar** / Ṭurduġınca bu cihān geldükçe bu devrānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 1). [seyrānlar eyle-,]*

seyrān it-: *Gezinti yapmak, dolaşmak; sevgiliyi izlemek.*

1. Bir nefes Mihrī varur kūyuñda **seyrān itmege** / Tiz ḳaçar çün seg raḳībüñ işidüp āvāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 5). [seyrān it-,]*

seyrān it-: *Bakmak, seyretmek, temaşa etmek.*

1. Bir büt-i gül-çihre ile ʿārif ol ʿazm eyle bāġ / Furṣatı fevt itme **seyrān it** ki tīz geçer bu çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [seyrān it-,]*

seyvān ol-: *Gölgelik etmek.*

1. Yapılmış bir serīr-i ʿālī eyvān / Yeşil yapraḳlar **olmış** aña **seyvān** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 11). [seyvān ol-,]*

seyyāre: *Gezegen; padişahı sevenler, etrafında bulunanlar.*

1. Gelmedi devrinde bir **seyyārenüñ** çeşmine ḫāb / Dergehinde pāsbān olalı Keyvān ol mehüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 6). [seyyārenüñ, -nüñ]*

seyyāre: *Yürüyen, sabit olmayan yıldız; sadakatsiz, sevgi bağlılığı olmayan kimse, rakip.*

1. Ol mehī ḳılmış iḥāṭa göz açup **seyyāreler** / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 12). [seyyāreler, -ler]*

ṣıdḳ: *İçten bağlılık, sadakat, samimiyet.*

1. Curʿa-i ʿaşḳ-ı mecāzī nūş eyle **ṣıdḳ** ile / Tā ḥaḳīḳatden yaña yol bulasın mirāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 2). [ṣıdḳ,]*
2. İrteden tīz felek uş yüzlerini ḳara ḳıla / Mihrī muḥkem ṭutasın **ṣıdḳ** ile iḳrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 5). [ṣıdḳ,]*
3. Merve ḥaḳı ṣafāsın anuñ ol bilür hemān / ʿAşḳı yolında **ṣıdḳ** ile ḳurbān-ı cān ide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 4). [ṣıdḳ,]*
4. Ol kāmyāb Şāh Süleymāna **ṣıdḳ** ile / Kim ola k itmeye ʿīd dil ü cānı nis̱ār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [ṣıdḳ,]*
5. Mihrüñi gönlümde muḥkem ṭutmışam ḥaḳ söylerem / **Ṣıdḳ** ile Manṣūr-veş urġana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 3). [ṣıdḳ,]*
6. Bir ʿazīzüñ bu maḳāmıdur ki Mihrī **ṣıdḳ** ile / Cān u dilden bir muḥibbi sensin anuñ girçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 6). [ṣıdḳ,]*
7. Rīsmān-ı zülfüñe dil tā ki cānın bağladı / Ḫıdmetüñe **ṣıdḳ** ile tende miyānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 1). [ṣıdḳ,]*

ṣıdḳ: *İçten bağlılık, sadakat; ayrılmadan, terk etmeden, sürekli.*

1. Didi Kaʿbe kūyumuñ itseñ ṭavāfın **ṣıdḳ** ile / ʿīd-i vaṣlımuñ hemān ḳurbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 3). [ṣıdḳ,]*

ṣıfāt: *Vasıf, özellik.*

1. Buldı luṭfuñ es̱erinden bu cihān bāġı behişt / Gördi ḳahruñ **ṣıfatın** kim dem urur nār-ı caḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 18). [ṣıfatın, -ı, -n]*

ṣıfāt: *Yüz, çehre.*

1. Ol durur taḫt-ı saʿādetde bugün Ḫān Aḥmed / **Ṣıfatı** şems-i münevverdür anuñ z̄ātı ḥalīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 9). [ṣıfatı, -ı]*

ṣıfāt: *İz, nişan, alamet; nitelik, özellik, vasıf; Hz. Ali'nin cömertlik vasfı.*

1. Seḫāvet ehli ismi sende mevcūd / Bulınsa ṭañ mı z̄ātuñda **ṣıfātı** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [ṣıfātı, -ı]*

sığ-: *Doldurmak, kaplamak, bir yerin veya şeyin içini dolduracak miktarda olmak.*

1. Günāhum **ṣığmaya** dünyāya düpdüz / Götürmez z̄erresini kūh-ı Elburz *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [ṣığmaya, -ma, -y, -a]*

sığın-: *Güvenmek, yardım beklemek, ümit etmek.*

1. Hemān ey Ḥayy-i Rabbüʾl-ʿālemīn / Faẓluña **ṣığınmışumdur** ben hemīn *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 27). [ṣığınmışumdur, -mış, -um, -dur]*

sıḥḥat: *Sağlık, afiyet, esenlik, sağlamlık.*

1. Teb niçün ṭutar seni ṭutsun raḳîb-i kāfiri / Saña **ṣıḥḥatler** ʿadūña renc ü ẕillet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 4). [ṣıḥḥatler, -ler]*
2. Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya **ṣıḥḥat** yaraşur / Ol ruḫı lāle lebi ḥamrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [ṣıḥḥat,]*
3. Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur / Ol ruḫı lāle lebi ḥamrāya **ṣıḥḥat** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [ṣıḥḥat,]*
4. Ol güzeller içre bî-hemtā vü raʿnā lā-naẓîr / Nāzenînler serveri ġarrāya **ṣıḥḥat** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [ṣıḥḥat,]*
5. Ol şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ḥüsn içinde bî-bedel / Ol gözi şehlā ḳadi bālāya **ṣıḥḥat** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [ṣıḥḥat,]*
6. Ol perî-peyker melek-manẓar yüzi gül ġonca-leb / Ġamzesi oḳ ol ḳaşı hem yaya **ṣıḥḥat** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [ṣıḥḥat,]*
7. Ol Süleymān-ı zamānuñ müntehā cānānesi / Ol semen-sîmā güzel ḥavrāya **ṣıḥḥat** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 5). [ṣıḥḥat,]*
8. İmdi Mihrî bu kelāmı cān u dilden di müdām / Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya **ṣıḥḥat** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [ṣıḥḥat,]*
9. Ol mübārek ẕātuña her demde **ṣıḥḥat** yaraşur / Ol muṭahhar cismüñe her anda rāḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [ṣıḥḥat,]*

ṣıḥḥat: *Sağlık, afiyet, esenlik; ilgi, sevgi, şefkat.*

1. Bir bendesine düşmen işin yāri itmesün / Bir ḫaste **ṣıḥḥat** ister iken cānı gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 1). [ṣıḥḥat,]*

ṣıḥḥat irgür-: *Şifa vermek, sağlığına kavuşturmak (eş-Şafi); günahlardan arındırmak; hakikati göstermek.*

1. **İrgürür** ḫaste dillere **ṣıḥḥat** / Şerbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 5). [ṣıḥḥat irgür-,]*

ṣıḥḥate ir-: *Sağlığına kavuşmak, iyileşmek; sıkıntıdan kurtulmak.*

1. Dil ü cān ḫastesine luṭfuñ ile eyle ʿilāc / Ki **irür ṣıḥḥate** luṭfuñla anı ān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [ṣıḥḥate ir-,]*

sırr: *Gizli tutulan, saklanan, giz, gizem.*

1. Ḳurı lāf ile cihānı bize güldürmeyelüm / **Sırr** ile işleyelüm her işi bitsün işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 4). [sırr,]*

sırr: *Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey, gizem; sevgilinin dişleri.*

1. Leblerüm **sırrın** dehānından çıḳarmasun dimiş / Ser virem bu sırrı hiç fāş itmeyem deyyāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 4). [sırrın, -ı, -n]*
2. Dehenüñ **sırrını** bilmedügiçün ġoncʾ açılup / Ḳaldı ḥayretde yatur ḥāli perîşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 21). [sırrını, -ı, -n, -ı]*

sırr: *Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey; aşığın sevgiliye karşı olan aşkı, sevgisi.*

1. Mihrüñi ṣaḳlar idüm dilde gözüm yaşı velî / Eyledi **sırrumı** gün gibi ʿayān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [sırrumı, -um, -ı]*

sırr: *Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey; sevgilinin vefasız oluşu.*

1. Ölince Mihrî cihānda bu **sırrı** itme tebāh / Yaḳañı çāk idüp it gördügüñe derd ile āh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 9). [sırrı, -ı]*

sırr-ı ilāhî: *İlahi sır; sadece gerçek aşıkların anlayabileceği aşk duygusu.*

1. ʿAşḳ bir **sırr-ı İlāhîdür** ne bilsün mübtedî / Ḥamdülillāh Mihrî cāhilden bu ʿirfān gizlüdür

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 10). [sırr-ı ilāhī,]

sırruñı fāş eyle-: *Sır olan bir şeyi açığa çıkartmak, bilinmesine neden olmak, ifşa etmek; aşığın sevgiliye olan aşkını ilan etmesi.*

1. Mihrüñde senüñ bir gün eyā māhliḳā āh / **Fāş eyleyiser sırruñı** Mihrī ele ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 5). [sırruñı fāş eyle-,]*

sīb-i zenaḫdān: *Sevgilinin elmayı andıran çene çukuru veya çenesi.*

1. Pādişāhum seyr iderken bāġ-ı ḥüsnüñ gūşesin / Bu dil-i dervīşüñe **sīb-i zenaḫdān** eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 4). [sīb-i zenaḫdān,]*

sidre: *Cennetteki Sidre ağacı gibi uzun.*

1. Gözüm göreli **sidre** ḳadüñ müntehāsını / Cān gülşeninde serv-i ḫırāmāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 2). [sidre,]*
2. Cānā bu cānı **sidre** ḳadüñ müntehāsına / Teslīm çoḳdan eylemişüz yüzi ṣuyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 2). [sidre,]*

sidre ḫaḳḳı: *Göğün en yüce makamına yemin olsun ki.*

1. Ṭūbaya meyl itmezin ben **sidre ḫaḳḳı** dostum / Müntehā ḳaddüñ gibi serv-i bülendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 2). [sidre ḫaḳḳı,]*

sihr: *Büyü, efsun.*

1. Çeşm-i pür-efsūn ile diller ḳomaz bend itmedük / **Sihr** ile beñzer cihānı bu iki cādū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [sihr,]*

siḥr it-: *Sihir yapmak, büyülemek; kendine aşık etmek, cezbelemek.*

1. Çeşmine cān virdüñ ey dil pendümi gūş itmedüñ / Gör nice **siḥr itdi** āḫir bu iki cādū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 3). [siḥr it-,]*

sikender: *Hızır ile birlikte ab-ı hayatı aradığı rivayet edilen büyük Makedonya kralı İskender.*

1. Nice Ḫıżr ile **Sikender** süre yüzin ḳapuña / Kʾ işigüñde bulınur çeşme-i ḥayvān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 5). [sikender,]*

sil-: *Öpmek.*

1. **Silelüm** laʿl-i meyin ol büt-i ʿayyārelerüñ / Bu ḥasedden dili aġzında raḳībüñ ḳurusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 6). [silelüm, -elüm]*

sil-: *Gidermek, gözyaşlarını dindirmek; aşığın kederini gidermek, mutlu etmek.*

1. Ağlaram yaş yerine ḳan dökilür çeşmümden / Yār raḥm eyleyüben **silmedi** bir gün yeñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 3). [silmedi, -me, -di]*
2. Dāmen-i vaṣluñla bir gün ḳanlu yaşum **silmedüñ** / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 8). [silmedüñ, -me, -dü, -ñ]*

sīm: *Gümüş.*

1. Tācir-i ʿaşḳı olaldan şehr-i dilde her zamān / Ġayriler **sīm** ile zer ben cān virürem bāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [sīm,]*

sīm: *Gümüş; beyaz renkli.*

1. Ferş-i zeberced üstine ḳuruldı ḫaymeler / Güyā kimisi zer kimi **sīmden** ḥışārdur *(Mihrî Hatun Dīvanı, Kaside 13, Beyit 7). [sīmden, -den]*
2. Ḫāk-i rehüñe ḳılmaġa īṣār şükūfe / Sebz üzre ḳodı **sīm** ü zer esbāb müheyyā *(Mihrî Hatun Dīvanı, Kaside 5, Beyit 16). [sīm,]*
3. **Sīm** ü zer ṭabaḳlar ile zeyn ider hengāmesin / Ayaġınuñ altına alur bu çarḫuñ kāsesin *(Mihrî Hatun Dīvanı, Murabba 3, Beyit 9). [sīm,]*
4. Yeşil dībāyi geymişler çemenler / Yaḳarlar **sīm** ḳandīl yāsemenler *(Mihrî Hatun Dīvanı, Murabba 4, Beyit 3). [sīm,]*

sīm ü zer: *Gümüş ve altın; gümüş ve altın işlemeli; değerli.*

1. Bir ṣanem egnine almış **sīm ü zer** ḳaftānlar / Yaraşur yolında ḳurbān olsa yüz biñ cānlar *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 26, Beyit 1). [sīm ü zer,]*

sīm ü zer ḳıl-: *Değerli kılmak; sıkıntısını gidermek; makam, mevki sahibi yapmak.*

1. Yüz urdum ḫāk-i pāyuña naẓar ḳıl / Bu ben ṭoprāḳı luṭf it **sīm ü zer ḳıl** *(Mihrî Hatun Dīvanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [sīm ü zer ḳıl-,]*

sīmīn-beden: *Gümüş bedenli, gümüş gibi parlak ve beyaz vücutlu kişiler; 15. yy. da yaşamış Fatih Sultan Mehmet'in veziri ve hocası Sinan Paşa'nın oğlu İskender ile Şehzade Süleyman'ın çevresindeki nedimlerden ve musahiplerden birisi olan Haydar Şah.*

1. Devlet atına süvār olmış iki **sīmīn-beden** / Gūyiyā ḫalḳ-ı cihāna biri cāndur biri ten *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 123, Beyit 1). [sīmīn-beden,]*
2. ʿĪd-i aḍḥā ne mübārek gün idi gördüm ḫoş / Devlet atına süvār olmış iki **sīmīn-beden** *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 123, Beyit 5). [sīmīn-beden,]*

sīmurġ: *Kaf dağında yaşadığına inanılan efsanevî kuş; devrin büyük devletleri.*

1. Ol hümānuñ göreli **sīmurġ** ʿālī himmetin / Devlet-i ḫānında geldi oldı ol dem bir zübāb *(Mihrî Hatun Dīvanı, Kaside 3, Beyit 13). [sīmurġ,]*

sin: *Mezar, kabir.*

1. Dil-i āşufte unutmaz seni varınca **sine** / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Dīvanı, Murabba 8, Beyit 12). [sine, -e]*

sine: *Gönül, kalp, derun.*

1. Atmasun mı tīr-i ġamzeñden kemān-ebrūlaruñ / Yalıñuz cānum degül ana hedef **sīnem** de var *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 44, Beyit 4). [sīnem, -m]*
2. Tīġ-i ḳahruñdan cigerler pārelendi gerçi āh / Āteş-i ʿaşḳuñ yanar **sīnemde** gūyā dem de var *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 44, Beyit 3). [sīnemde, -m, -de]*
3. Fettān gözüñüñ ḳaṣdı dil ü cān imiş ey dost / Tīr-i müjeñe **sīne** nişān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 58, Beyit 3). [sīne,]*
4. Ben kemān-ebrūların göreli ḳurbān olmışam / Ġamzesi tīrine **sīnem** itmişem omaclıḳ *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 78, Beyit 4). [sīnem, -m]*
5. **Sīnemüz** def ḳıluban ḳāmetimüz çeng idelüm / Diñlesün yār maḳāmātı nedür edvāruñ *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 82, Beyit 4). [sīnemüz, -müz]*
6. Ġamzeñ ḫadengin yā ḳaşuñ tā çekdi peykānına dek / Atdı geçürdi **sīneden** ʿāşıḳlaruñ cānına dek *(Mihrî Hatun Dīvanı, Gazel 90, Beyit 1). [sīneden, -den]*
7. Nem var daḫi ʿaşḳuñda budur taḥṣīlüm / Dilde ġam dīdede nem **sīnede** āteş her bār *(Mihrî Hatun Dīvanı, Kaside 17, Beyit 25). [sīnede, -de]*
8. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / **Sīnede** ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Dīvanı, Kaside 4, Beyit 4). [sīnede, -de]*

9. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / **Sīnede** ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [sīnede, -de]*
10. Her ki yavuz ṣanur ise saña ey şāh-ı kerem / Gözi giryān ola vü **sīnesi** biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [sīnesi, -si]*
11. Sehm-i belāña **sīnemi** ḳılsam siper nʾola / Rūz-ı ezelde yazdı çü Ḥaḳ ḳaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 2). [sīnemi, -m, -i]*
12. Dilde ġam gözümde nem **sīnemde** āteş her zamān / Kime derdüm yanayın ben kendü kendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [sīnemde, -m, -de]*
13. Geçdi ey ḳaşı kemān ġamzeñ oḳı cāndan öte / Daḫi çeşmüñ nice bir **sīneme** müjgān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 2). [sīneme, -m, -e]*
14. Ġamzesi oḳlarına **sīnem** nişān olalı āh / Yār bilür yüregümde nice peykān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 7). [sīnem, -m]*
15. Yaḳup ʿaşḳuñ odın **sīnemde** dāʾim ṣaḳlaram cānā / Anuñçün ḫāne-i dilde yanar her dem nihān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [sīnemde, -m, -de]*
16. Ol ḳadar yaḳdum şehā ʿaşḳuñ fetīlin **sīnede** / Ḳurıdı cismümde ḳanum eridi yürekde yaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 3). [sīnede, -de]*
17. Gitdükçe her dem ol ṣanem **sīnem** nişānın atmaġa / Yüzüm sürerem izine tā oḳı meydānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 5). [sīnem, -m]*
18. **Sīneñi** her dem aña eyle nişān didüm be-çeşm / Didi serv-i ḳaddimüñ gelse ḫayāli dīdeñe *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [sīneñi, -ñ, -i]*
19. Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini / **Sīneñi** her dem aña eyle nişān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [sīneñi, -ñ, -i]*
20. Ġamzeñüñ tīrine Mihrī **sīnesin** ḳıldı nişān / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı ḳurbān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 5). [sīnesin, -si, -n]*
21. **Sīnemüñ** gencīnesinden eksük olmaz laʿl ü dür / Müflis olmaz dil ne ġam bu ʿeşk-bārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [sīnemüñ, -m, -üñ]*
22. Müjeñ tīrini **sīnemden** dirīġ itme ki evvelden / Ḫadeng-i ġamze-i dilberler içün bir nişāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 5). [sīnemden, -m, -den]*
23. Gūyā siperde āyinelerdür żiyā virür / Tīr-i ḫadeng-i ġamzesi peykānı **sīnede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 9). [sīnede, -de]*
24. Nice bir bu dil çeke her bī-vefānuñ nāzını / Nice bir pinhān idem **sīnemde** dilber rāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 1). [sīnemde, -m, -de]*
25. Ġamzeñüñ peykānı **sīnemde** nihāndur dostum / Ḥālümüz ḫod gün gibi saña ʿayāndur dostum *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 11). [sīnemde, -m, -de]*
26. Ḳaşlaruñ yasına ḳanı ki nişān idi **sīne** / Ġamzeñ oḳların atarduñ dil ü cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [sīne,]*
27. Ṣandūḳını dāyim **sineñüñ** imdi nişān it / Beste aña cān it *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 7). [sineñüñ, -ñ, -üñ]*
28. Ol kemān-ebrūña cānum nice ḳurbān itmeyem / Ġamzeñ oḳlarına çün **sīnem** nişāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 5). [sīnem, -m]*

sīne biryān ol-: *Yürek kebap olmak, çok acı çekmek, perişan olmak.*

1. Hecr ile yandı göyündi ḳalmadı cāndan eser / Āteş-i tennūr-ı ġamda **sīne biryān olmadan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 3). [sīne biryān ol-,]*

sine var-: *Mezara kadar gitmek; ölüne dek sevmek, ölünce bile hala sevmeyi sürdürmek.*

1. Ne ḳadar cevr ider iseñ ṣanemā terk itmez / Mihrī mihrüñi senüñ tā meger ol **vara sine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [sine var-,]*

sīne yaḳ-: *Bir kimsenin acı ve keder yaşamasına neden olmak, yürek yakmak.*

1. Hecr āteşiyle dil ḫod ezelden kebāb idi / **Sīnemde yaḳdılar** cigerümde bişürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 2). [sīne yaḳ-,]*

sīne yan-: *Yüreği yanmak, çok üzülmek, kederlenmek, perişan olmak.*

1. Olmadı bir dem düşelden Mihrī ʿaşḳuñ nārına / **Sīne yanup** dil göyünüp dīde nemgīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 5). [sīne yan- ,]*

sīne-i mecrūḥ: *Yaralı gönül; acılı, kederli gönül.*

1. Yāreler urdukça ġamzeñ **sīne-i mecrūḥuma** / Dökmese seylāb-ı eşkim bāri üstine nemek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 2). [sīne-i mecrūḥ,]*

sīne-i pür-sūz: *Yanıklarla dolu gönül; aşığın acıdan yanmış gönlü.*

1. **Sīne-i pür-sūzuma** çeşmüm aḳıdur çeşmesin / Teşne-dil bulur ḥayātı bu pıñar egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [sīne-i pür-sūz,]*

sīneme ḫançer ur-: *Yaralamak veya öldürmek maksadıyla ucu sivri bir aletle göğsüne vurmak; hüzün, keder, ızdırap vermek.*

1. Biñ yerde dilüm delmiş iken ġamzesi tīri / Çeşmi de **ura sīneme ḫançer** ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 3). [sīneme ḫançer ur-,]*

sīnemi del-: *Bağrını delmek, delik izi açmak; çok dokunmak, ızdırap vermek, üzmek, kederlendirmek.*

1. Gerçi ki müjeñ ḫançer ile **sīnemi deldi** / Dil daḥi senüñdür diler iseñ meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 2). [sīnemi del-,]*

sīnemi del-: *Bağrını delmek, ızdırap vermek, üzmek, kederlendirmek; delik açmak.*

1. Tīġ-ı ḳahr ile **deler** çün şerhā şerhā **sīnemi** / Bir naẓar ḳılsa gözi ucıyla cānān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 3). [sīnemi del-,]*

sīnemi doġra-: *Yüreğini parçalamak, zulmetmek, eziyet etmek.*

1. Ḫūblaruñ tīġ-ı cefāsından yüzüm döndürmezem / **Ṭoġrasalar sīnemi** ger rīze rīze bend bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 7). [sīnemi ṭoġra-, -sa, -lar]*

sīnesi def ol-: *Bağrı, yüreği def gibi vuruldukça ses çıkarmak, sevgilinin zulmüyle, eziyetiyle inlemek, feryat etmek.*

1. Bu meclis içre **sīnesi** kimüñ **def olmadı** / Çeng gibi kimüñ olmadı ḫam serv-ḳāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 3). [sīnesi def ol-, -si]*

sīnesine dāġ çek-: *Yüreğini dağlamak, yakmak; acıyla kıvranmak, içi yanmak.*

1. **Çekdi** lebüñüñ ḥasretile **sīnesine dāġ** / Ṭaġlara düşüp lāle-i nuʿmān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 3). [sīnesine dāġ çek-,]*

sīnesini del-: *Yüreğinde delik açmak, yaralamak; yüreğinden vurmak, aşık etmek.*

1. Hezār yerde **deler sīnesini** ʿuşşāḳuñ / Ḫadeng-i ġamzeleri ḫançer ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 4). [sīnesini del-, -er]*

siper: *Sığınılacak, gizlenilecek, kuytu, korunaklı yer; Mihrī'nin gönlü, kalbi.*

1. Gūyā **siperde** āyinelerdür żiyā virür / Tīr-i ḫadeng-i ġamzesi peykānı sīnede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 9). [siperde, -de]*

siper ḳıl-: *Kalkan etmek, korumak, gizlemek maksadıyla bir şeyi siper olarak kullanmak.*

1. Sehm-i belāña sīnemi **ḳılsam siper** nʾola / Rūz-ı ezelde yazdı çü Ḥaḳ ḳaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 2). [siper ḳıl-,]*

sipihr-i felek: *Gökyüzü.*

1. Mādem ki bu **sipihr-i felek** eylemez ḳarār / Mādem ki bu zemīn ü zamān ber-ḳarārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 17). [sipihr-i felek,]*

sirkelige döndür-: *Yüzünü ekşitmek, öfke, kızgınlık, hoşnutsuzluk duyduğu yüzünden belli olmak.*

1. Yāri yanumda görüp ḫışm ile çün baḳdı raḳīb / Ol çepel şeklini **döndürdi** hemān **sirkelige** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [sirkelige döndür-,]*

sitem-kār: *Sitem eden, zulmeden, cefa eden.*

1. Var mıdur ʿālemde bir dilber cefākār olmaya / Ḥīle-i cevr ü **sitemkār** ile mekkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [sitemkār,]*

siyāh: *Kara, esved.*

1. Cürmüm nedür ḳatuñda senüñ bir gün ey felek / Kim hem-ser itmedüñ beni zülfi **siyāh** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [siyāh,]*
2. Dem-ā-dem ṣu yerine ḳanuñ içsün / Kemān-ebrūlaruñ çeşmi **siyāhı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 6). [siyāhı, -ı]*

siyāh it-: *Karartmak, kapkara etmek; suçlu, günahkar olmak, yüzü kara olmak.*

1. Gerçi ʿaşḳuñ nārına düşelden itdüm ḫayli āh / Dūd-ı āhum āḫir **itdi** gün cemālüñi **siyāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 11). [siyāh it-,]*

siyeh-baḫt ol-: *Kara bahtlı, kötü talihli olmak, kaderi kötü yazılmak.*

1. Ṣalaldan boynuma ḥalḳa kemend-i zülf-i müşgīnüñ / **Siyeh-baḫt olmaḳ** oldı kār u bārı cān-ı miskīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 1). [siyeh-baḫt ol-,]*

siyeh-kār: *Günah işlemiş, suçlu; aşık.*

1. Ol ṣanem yazduḳda ʿuşşāḳın vefā mektūbına / Ben **siyehkārı** daḫi merḳūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 4). [siyehkārı, -ı]*

siyeh-pūş it-: *Siyahlar giymiş, karalar bağlamış hale getirmek, üzüntülü ve kederli yapmak.*

1. Ey felek Mihrī **siyeh-pūş itdüñ** ise ġam mıdur / Ḳālebe cemʿ olmadın rūḥ iḫtiyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 5). [siyeh-pūş it-,]*

siyeh-rū: *Yüzü kara; günahkar, suçlu.*

1. Ḫaṭṭuña benefş öyküneli çeşmüñe nergis / Oldı bularuñ biri **siyeh-rū** biri aʿmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 22). [siyeh-rū,]*

siz: *İkinci çoğul şahıs zamiri.*

1. Ger **size** cānān gerekse cān virüñ cānān buluñ / Ġāfil olmañ mübtelālar işbu pendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 5). [size, -e]*

2. Ḫurrem olsun her ḳadem başduḳça ṣaḥrālar **size** / Ḫāne-i ġamda yeter bu āh ile vālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [size, -e]*
3. Benüm ḥālümi sulṭānuma ʿarż it / **Size** vācib olupdur belki farż it *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [size, -e]*

ṣofra: *Masa, sini vb. şeylerin, yemek yemek üzere hazırlanmış durumu.*

1. ʿAceb mi yer yüzi dāʾim bezense cūdı ḫānından / Felekdür **ṣofrası** her dem ḳamer şems ile nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [ṣofrası, -sı]*

ṣoḥbet: *Söyleşi, hasbihal.*

1. Dār-ı rifʿatde ṣafā vü ẕevḳ ile leyl ü nehār / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde güzel ḫānumla **ṣoḥbet** yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [ṣoḥbet,]*

ṣoḥbet: *Sohbet, muhabbet; içki içme.*

1. Sāḳiyā **ṣoḥbeti** germ it ḳadeḥi ṣun yürisün / Şöyle ḳan mest olalum ʿālemi ḥumret bürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 1). [ṣoḥbeti, -i]*

ṣoḥbet it-: *Konuşmak, eğleşmek, söyleşmek.*

1. Ey dost raḳīb ile ṭurup **ṣoḥbet idersin** / ʿUṣṣāḳlaruz çün yine bīgānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 7). [ṣoḥbet id-,]*
2. Ḥamdülillah Egribükde **ṣoḥbet itdük** Mihrīyā / Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [ṣoḥbet it-,]*

ṣoḥbet-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın anılması, zikri; La İlahe İllallah zikrinde bulunma.*

1. Ehl-i ʿaşḳ dillerin müşerref ider / **Ṣoḥbet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 4). [ṣoḥbet-i lā ilāhe illallāh,]*

ṣoḥbet-i mey: *İçki sohbeti.*

1. Hāşimī **ṣoḥbet-i mey** it heme ḫānlar ile / ʿAyş u ʿişretle ṣafā sür şeh-i ḫūbānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [ṣoḥbet-i mey,]*

ṣol-: *Tazeliğini, canlılığını yitirmek; güzelliğini kaybetmek; gençliğini yitirmek, yaşlanmak.*

1. Görmedük bir güli gülşende ki **ṣolmaya** felek / Ṣanma bir kimse ki itdügini bulmaya felek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 11). [ṣolmaya, -ma, -y, -a]*

ṣolayaz-: *Solmaya yakın olmak, az kalsın solmak; ölmeye yaklaşmak, az kalsın ölmek.*

1. Ḫaddüñi görüp ḳorḫaram āh itmege cānā / Zīrā bu hevādan nice güller **ṣolayazdı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 3). [ṣolayazdı, -dı]*

soñ: *Bitiş, nihayet.*

1. Hem-dem olduñsa ḥabībe ġırre olma müddeʿī / Bu cihāndur şādlıḳ **soñunda** lā-büd ġam da var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [soñunda, -u, -n, -da]*

soñra: *Daha ileri bir zamanda, müteakiben.*

1. ʿĀlemi ġarḳ eyler iseñ kimse silmez yaşuñı / **Soñra** ger ḳan aġlar iseñ günde biñ kez zār zār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [soñra,]*
2. Var itdügüñe **soñra** peşīmān olasın / Gül yüzüñ dāʾiresini ṭutıcaḳ bir gün ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 26). [soñra,]*

soñra: *Müteakiben, ardından.*

1. Göñül alduḳlarına ḫoş ider iḳrār bular / Dönüben **ṣoñra** ṭutarlar yine inkār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 4). [ṣoñra,]*
2. Ḳıllet ile ẕillet ile ögilüp her bābda / **Ṣoñra** ʿizz ü nāz ile maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [ṣoñra,]*
3. Her kimi görse anuñ gül gibi yüzine güler / **Ṣoñradan** ḫār-ı cefā tīġıyla baġrını deler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 9). [ṣoñradan,]*

ṣoñra: *Netice olarak, sonuç olarak.*

1. Her māh-rūy ʿāṣıḳuñ āhı duḫānile / Hiç görmedük ki **ṣoñra** yüzinüñ ḳarası yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 6). [ṣoñra,]*

ṣor-: *Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.*

1. Ġuṣṣasın dilde görüp **ṣordı** ḫayāli ben didüm / Ḫayli müddetdür derūnumda bu mihmān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 8). [ṣordı, -dı]*
2. Muʿāyin işbu şiʿri ger **ṣorarsañ** / Nedür dirseñ Güvāhīnüñ günāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 8). [ṣorarsañ, -ar, -sa, -ñ]*
3. Bugün bir ġonca-fem gördüm didüm kim hey ne cāndur bu / Didiler bu ruḫ-ı zībāyı **ṣorma** özge cāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 1). [ṣorma, -ma]*

ṣor-: *Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek; emmek, öpmek.*

1. Lebi vaṣfından anuñ **ṣormaġa** ben cān virürem / ʿArż-ı ḥāl itmege līkin aña döymez yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 2). [ṣormaġa, -maġ, -a]*
2. ʿĀṣıḳa baş aġrıdup ʿarż itme nāṣiḥ cenneti / Leblerin **ṣorduḳ** nigāruñ āb-ı kevs̱erden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 4). [ṣorduḳ, -du, -ḳ]*
3. Dost hecrüñdür dem-ā-dem baġrumı ḳan eyleyen / Laʿl-i nābuñdur **ṣorarsam** aña dermān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 1). [ṣorarsam, -ar, -sa, -m]*

ṣor-: *Emmek, öpmek.*

1. Gördüm yüzüñi āh ile efġāndan el yudum / **Ṣordum** lebüñi çeşme-i ḥayvāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 1). [ṣordum, -du, -m]*

ṣorıl-: *Hesaba çekilmek.*

1. Sen özüñi ḳayur ḫalḳuñ günāhın aġlama zāhid / Günāhı kimsenüñ senden **ṣorılmaz** söyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [ṣorılmaz, -maz]*

sög-: *Onur kırıcı, çoğu basmakalıp kaba sözler söylemek, küfretmek.*

1. Leblerüñ **sögdükçe** cānā aġzuma şekker yaġar / Şöyle şīrīn loḳmadur pālūde-i terden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 3). [sögdükçe, -dükçe]*
2. Sürer yüzine gözine raḳībüñ sāʿid ü sāḳuñ / Alur dildārı yanına **söger** ardınca ʿuşşāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 12). [söger, -er]*

söyle-: *Dile getirmek, söylemek.*

1. Mihrüñi göñlümde muḥkem ṭutmışam ḥaḳ **söylerem** / Ṣıdḳ ile Manṣūr-veş urġana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 3). [söylerem, -r, -em]*

söyle-: *Demek, anlatmak, açıklamak; ifşa etmek.*

1. Ḳorḳaram laʿl-i lebinüñ ḫaberin **söylemege** / Nāgehān genc-i nihāndan yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 3). [söylemege, -meg, -e]*

söyle-: *Muhattab olmak, konuşmak; yakınlaşmak, görüşmek.*

1. Görüp ol yāri baña **söylemesün** diyü raḳīb / Muttaṣıl sāye gibi gör nice şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [söylemesün, -me, -sün]*

söyle-: *Nasihat etmek, öğüt vermek, laf u güzafta bulunmak.*

1. Sen özüñi ḳayur ḫalḳuñ günāhın aġlama zāhid / Günāhı kimsenüñ senden ṣorılmaz **söyleme** zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [söyleme, -me]*

söyle-: *Konuşmak, söz söylemek.*

1. Şimdi bu ṭūṭī-kelāma mübtelādur Mihrī kim / **Söylese** şīrīn sözi ḳand-ı mükerrerden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 5). [söylese, -se]*

söylen-: *Söylenmek, konuşulmak, bahsedilmek.*

1. Ne söz **söylendise** ḥaḳḳında ṣādıḳ / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 2). [söylendise, -di, -se]*

söz: *Bir düşünceyi anlatan kelime dizisi, kelam; laf, lakırdı.*

1. Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar / Müddeʿī **sözi** ile elden çıḳardum yāri āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [sözi, -i]*
2. ʿĀrife bir ḥarf besdür hīç taṭvīl eyleme / Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī **sözi** kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [sözi, -i]*
3. Müddeʿī **sözi** ile elden çıḳardum yāri āh / Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [sözi, -i]*

söz: *Bir düşünceyi anlatan kelime dizisi, kelam.*

1. Meylüm sañadur ḫānum ḳurbān yoluña cānum / Gerçegi **sözümüñ** bu ġayrısı yalan ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 4). [sözümüñ, -üm, -üñ]*
2. Yañılup çün ruḫlaruña beñzerem dimiş meger / **Sözinüñ** bildi ḫaṭāsın itdi istiġfār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 15). [sözinüñ, -i, -nüñ]*
3. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ kʾ eşʿārınuñ maʿnāsı var / Sen aralıḳda i Mihrī ḳo ḳurı **sözi** ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [sözi, -i]*
4. Ne **söz** söylendise ḥaḳḳında ṣādıḳ / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 2). [söz,]*

söz: *Kelam, bir düşünceyi anlatan kelime dizisi; yalan, aldatıcı söz.*

1. Dūr itme ṭapuñdan beni aġyār **söziyle** / Allāhʾa ḳodum anı vü ben saña ṭayandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 3). [söziyle, -i, -y, -le]*
2. Müddeʿīnüñ **sözine** uyduñ beni yār itmedüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [sözine, -i, -n, -e]*

söz: *Bir düşünceyi anlatan kelime dizisi, kelam; laf, lakırdı; vesvese.*

1. Yıḳma gönlin ʿāşıḳuñ uyma raḳībe dostum / Çün bilürsin **sözi** iblīsüñ yalandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 8). [sözi, -i]*

söz: *İftira, yalan, boş söz.*

1. Yüzime baḳma raḳībüñ **sözi** ile ḳo beni / Öleyüm çekmeyeyüm minnetini anuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 4). [sözi, -i]*

söz: *Yemin, ant, vaad; bir düşünceyi anlatan kelime dizisi, kelam.*

1. Seni sevelden be hey kāfir saña budur **sözüm** / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [sözüm, -üm]*

söz: *Bir düşünceyi anlatan kelime dizisi, kelam; iftira, bühtan.*

1. Bizden olduñsa raḳībüñ **sözile** bīzār hey / Güç ile gökçeklik olmaz neyleyelüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 1). [sözile, -i, -le]*

söz: *Bir düşünceyi anlatan kelime dizisi, kelam; ölmeden önceki son söz.*

1. Cānumuz ḥulḳa irişince bu olsun **sözümüz** / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 10). [sözümüz, -ümüz]*

söz söyle-: *Konuşmak, lakırdı etmek; boş konuşmak, iftira atmak, yalan söylemek.*

1. ʿĀşıḳuñ ḥaḳḳında çoḳ **söz söyler** inanma raḳīb / ʿĀdet olmışdur cihānda dostum bühtān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 2). [söz söyle-,]*

sözi ḳo-: *Boş konuşmamak; susmak.*

1. Ḳıl duʿā Mihrī hemān **ḳo sözi** taṭvīl eyleme / Ol şehüñ medḥinde ʿācizdür bilürsin her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [sözi ḳo-,]*

sözümüz geç-: *Söz geçirememek, kendi dediklerinin yerine gelmesini sağlayamamak, hükümsüz olmak.*

1. Dostum **geçmedi** bir gün **sözümüz** yanuñda / Baña itdüklerüñi bulasın īmānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 1). [sözümüz geç-,]*

şu: *Yaşam kaynağı olan sıvı madde.*

1. Öldürürseñ laʿlüñ ābı ḥasretiyle ger beni / Teşne cān vir Ḥaḳ tatırmasun bir içim **şu** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [şu,]*
2. İçer **şu** yirine ḳanumı ġamzeñ / ʿAceb budur ki olmaz daḫi ḳāniʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 2). [şu,]*
3. Dem-ā-dem **şu** yerine ḳanuñ içsün / Kemān-ebrūlaruñ çeşmi siyāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 6). [şu,]*
4. Gözlerüñ ḳanım içer laḥẓada bir **şu** yerine / Ḳanda buldı ʿacebā bu iki ḫūnḫār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [şu,]*
5. Hevāsı muʿtedildür **şuyı** kevşer / Dıraḫtı nārvenle serv ü ʿarʿar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 7). [şuyı, -y, -ı]*

şu: *Hidrojen ve oksijen karışımından oluşan sıvı; gözyaşı.*

1. Fürḳatüñden iñlesem ditrer zemīn ü āsumān / Ḥasretüñden aġlasam işbu cihānı **şu** ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [şu,]*
2. Yaş degüldür gözüm aḳıtduġı ḳaddin göricek / Serv ayaġına yüzin sürmek içün **şudur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 6). [şudur, -dur]*

şu: *Saf, berrak ve akıcı madde; Yeni Hamam'ın suyu.*

1. **Şuyı** cüllāba beñzer ḥavżı vardur / Mal-ā-māl olmış içi āb-ı güldür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 39). [şuyı, -y, -ı]*

suʾāl it-: *Sormak, bilgi almaya çalışmak.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi zülfüñden **suʾāl itmiş** raḳīb / Eylemek cāʾiz midür Ḳurʾāndan küffār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 4). [suʾāl it-,]*

suʿbān: *Büyük yılan, ejderha; cennet bekçisi.*

1. Almaġa āsān idi cennet cemāli mīvesin / Ruḫlarında olmasa **suʿbān** ṣaçı bāġbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 9). [ṣuʿbān,]*

ṣubḥ: *Sabah.*

1. Cān u dilden oḳur ey ruḫları gül medḥ ü ṣenā / Rūz u şeb bülbül-i cān **ṣubḥ** u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [ṣubḥ,]*
2. Gün yüzüñ burc-ı şeref üzre ṭulūʿ itdügiçün / Giceler **ṣubḥa** degin ṭaña ḳalur māh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 4). [ṣubḥa, -a]*
3. Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir şehbāz ile / ʿİşret itdük **ṣubḥa** dek mehtāba ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [ṣubḥa, -a]*
4. Yaḳalum cānı göñül mūmıla ten micmerini / **Ṣubḥa** dek ʿayş idelüm şemʿ-i şebistānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 5). [ṣubḥa, -a]*
5. Yalıñuz bir meh degüldür ḳapusı üftādesi / Biñ ṣafā ile gelür baş üzre her **ṣubḥ** āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [ṣubḥ,]*
6. İrdi yine **ṣubḥuñ** nefesinden dem-i ʿīsā / Ḳıldı ḳamu ḫoş ʿaẓm-i remīm olmışı iḥyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 1). [ṣubḥuñ, -uñ]*
7. Devām-ı devletüñe **ṣubḥ** u şāmī / Duʿācıyam dil ü cāndan müdāmī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [ṣubḥ,]*
8. Dilber ḫayāli şevḳi ile yandı **ṣubḥa** dek / Bir ayaġ üzre şemʿ-i şebistān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 4). [ṣubḥa, -a]*
9. Şāhā hevā-yı zülfüñe ṣābit-ḳadem ṭurup / Mihrüñ deminde Mihrī virür **ṣubḥ** gibi dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 14). [ṣubḥ,]*
10. Meclisinde ṣanemüñ rāḥat olup **ṣubḥa** degin / Biñ ṣafā ile geçildi hele bir dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 4). [ṣubḥa, -a]*
11. Şemʿ-i ruḫuña tā giceler **ṣubḥa** dek ey dost / Per yaḳmada pervāneye yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [ṣubḥa, -a]*
12. Kūyuñ içre giceler tā **ṣubḥ** olınca dostum / İtlerüñle hemdem olduġum baña ʿālemde bes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [ṣubḥ,]*
13. Görinelden gözüme cānā cemālüñ gülşeni / Bülbül-i şūrīdedür tā **ṣubḥ** olınca dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 1). [ṣubḥ,]*
14. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler tā **ṣubḥa** dek / Derd ile cān bülbülidür āh u efġān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [ṣubḥa, -a]*
15. Ben ḳumrı gibi dost dirüm **ṣubḥ** olınca āh / Ol ḫoş raḳīb ile ṣarılup cāna cān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [ṣubḥ,]*
16. Gülşende görürsin güli her ḫār ile Mihrī / Tā **ṣubḥa** degin āh u fiġān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [ṣubḥa, -a]*
17. İñlerem tā **ṣubḥ** olınca nālem işitmez ḥabīb / Gerçi ʿālemler ṭolupdur āh u zārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [ṣubḥ,]*

ṣubḥ: *Sabah; Şehzade Süleyman.*

1. **Ṣubḥuñ** nesīmi ireli ṣaḥn-ı benefşeye / Oldı cihān demāġı ḳamu müşgbār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 4). [ṣubḥuñ, -uñ]*

ṣubḥ-dem: *Sabah vaktinde, sabahleyin.*

1. Zülfüñ cihān demāġına ḫoş būy-ı cān virür / Depretdügince bād-ı ṣabā anı **ṣubḥ-dem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 8). [ṣubḥ-dem,]*
2. **Ṣubḥ-dem** gülşene irdi yine üstād-ı nesīm / Virdi ḫoş būy-ı leṭāfet bezedi var ne kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 1). [ṣubḥ-dem,]*
3. **Ṣubḥ-dem** peyk-i ṣabā irüp dil-i şūrīdeme / Didi ey ġamgīn göñül ḫandān ol didüm ne ḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 14). [ṣubḥ-dem,]*
4. Ditreden ḫurşīdi tīġı ḫavfıdur her **ṣubḥ-dem** / Bī-sebeb ṣanmañ ki bu eflāke dāʾim inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [ṣubḥ-dem,]*
5. Rūşen itdi gün cemāli pertevinden ʿālemi / ʿArż idüp şeh ruḫlarını ḫoş cihāna **ṣubḥ-dem** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ṣubḥ-dem,]*

ṣubḥ-ı saʿādet: *Mutluluk sabahı; saadeti getirecek olan.*

1. Sensin çerāġ-ı rūşeni **ṣubḥ-ı saʿādetüñ** / Ey menbaʿ-ı seḫāvet ü ey maʿden-i kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 15). [ṣubḥ-ı saʿādet,]*

ṣubḥuñ nesīmi: *Sabah rüzgarı.*

1. **Ṣubḥuñ nesīmi** ireli her cāya ḳıl naẓar / Rengīn çiçekler ile ḳamu lālezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 2). [ṣubḥuñ nesīmi, -uñ]*

ṣuç: *Kabahat, hata.*

1. Çeşm-i mestüñ yine nā-ḥaḳ yire ḳan eylemesün / **Ṣuçını** bildüre ḳatlansun a bir pāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 3). [ṣuçını, -ı, -n, -ı]*

ṣūfī: *Tasavvufa inanan, tasavvufu bir hayat görüşü olarak benimseyen, tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf.*

1. **Ṣūfī** ḳatuñda ḫūbları sevmek günāh ise / Sen fāriġ ol ḳo ben yanayın ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [ṣūfī,]*
2. Nice ölmesün bir ādem **ṣūfīnüñ** ṭaʿnından āh / Kendü sevmez mi görüp bir ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [ṣūfīnüñ, -nüñ]*

ṣula-: *Sulamak, gözyaşı akıtmak, su dökmek; temizlik amacıyla etrafı sulamak.*

1. Cārūb olur kirpüklerüm bāzāra gitdükçe ḥabīb / **Ṣular** gözümüñ yaşları rāhını dükkānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 3). [ṣular, -r]*

ṣula-: *Su vermek, bir bitkinin canlılığını sürdürebilmesi için su tedarik etmek; bir kimse için ağlamak, gözyaşlarını akıtmak.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñ **ṣularam** göz yaşıla şām u seḥer / Daḫi şeftālu yimesün mi bu bustān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [ṣularam, -r, -am]*

sulṭān: *Hükümdar, padişah.*

1. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa ṭañ mıdur / Mülket-i dilde ḫayālüñ oldı çün **sulṭān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [sulṭān,]*
2. Kimdür ol **Sulṭān** Aḥmed kim cihān ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [sulṭān,]*
3. Mihrīye işigüñde yeter ḫāk olduġı / Ger bulmaġ ise besdür i **sulṭān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 18). [sulṭān,]*
4. Yaʿni ol **Sulṭān** Aḥmed kim kerem kānı bugün / Salṭanat taḫtında bir şāh-ı cihāndur müsteʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [sulṭān,]*
5. Şāh **Sulṭān** Aḥmedüñ devrānıdur bezminde gör / Lāle sāḳī ġonca bāde oldı ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [sulṭān,]*
6. Gerçi eyyāmında nevrūzuñ çemen **sulṭānıdur** / Līk faḫr ider kᵊ ola bezmüñde ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 19). [sulṭānıdur, -ı, -dur]*
7. **Sulṭān** Aḥmed ol ki Ferīdūn-ı dehrdür / Mülk-i cihānda devlet ile tācdārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 9). [sulṭān,]*
8. Çemen **sulṭānı** güldür vech-i aḥsen / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 20). [sulṭānı, -ı]*

sulṭān: *Sevgili, yar.*

1. Yollar üzre Mihrīnüñ her dem görür ḫāk olduġın / Bir naẓar ḳılmaz nedür cürmi ʿaceb **sulṭān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [sulṭān,]*
2. Benden çevürür yüzini cānān ne ḳolaysuz / Meyl itmedügi ḳulına **sulṭān** ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 1). [sulṭān,]*

sulṭān: *Padişah; sevgili, yar.*

1. Bu ḫaste göñül derdine dermān yetişdi / Vīrāne göñül taḫtına **sulṭān** yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 1). [sultān,]*
2. Çünki **sulṭān** oldı dil taḫtında ʿaşḳuñ dilberā / Ser-be-ser cān mülkine ḥükmüñ revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 4). [sulṭān,]*
3. Bu dil-i şūrīdenüñ taḫtında **sulṭān** olmaġa / Bir senüñ gibi yüzi gül-berg-i ḫandān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 3). [sulṭān,]*

sulṭān: *Hükümdar, padişah; şairlik yeteneği yüce olan, büyük şair.*

1. Görinmiş ḫalḳa ḫod sūretde dervīş / Velīkin maʿnide **sulṭān** imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 3). [sulṭān,]*

sulṭān: *Padişah, hükümdar; Şehzade Bayezid.*

1. Umaram luṭf-ı mihrinden o **sulṭān** / Dirīġ itmeye bu ẕerreden iḥsān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [sulṭān,]*
2. Benüm ḥālümi **sulṭānuma** ʿarż it / Size vācib olupdur belki farż it *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [sulṭānuma, -um, -a]*

sulṭān: *Yüce mertebe sahibi, makam sahibi; Sadrazam Ali Paşa.*

1. Murādum bu ki **sulṭānum** ṭapuñdan / Bu cānum mülki bir dem bula rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [sulṭānum, -um]*

Sulṭān Aḥmed: *Şehzade Bayezid'in 1465 yılında doğan oğludur. Amasya valiliği yapmıştır.1514 yılında küçük kardeşi Yavuz Sultan Selim tarafından boğdurtularak öldürülmüştür.*

1. Kimdür ol **Sulṭān Aḥmed** kim cihān ḫusrevleri / Āsitānında olupdur bende-i fermān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 10). [sulṭān aḥmed,]*

Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd: *Sultan Bayezid'in oğlu Şehzade Ahmed.*

1. Kimdür ol **Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd** / Gicesi ḳadr olsun anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [sulṭān aḥmed ibni sulṭān bāyezīd,]*
2. Kimdür ol **Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd** / Gicesi ḳadr olsun anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [sulṭān aḥmed ibni sulṭān bāyezīd,]*
3. Kimdür ol **Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd** / Gicesi ḳadr olsun anuñ dāʾimā gündüzi ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [sulṭān aḥmed ibni sulṭān bāyezīd,]*
4. Kimdür ol **Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd** / Salṭanat taḫtında olsun ḫaşre dek ʿömri mezīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [sulṭān aḥmed ibni sulṭān bāyezīd,]*

Sulṭān Bāyezīd: *Fatih Sultan Mehmed'in oğlu olup 1481-1512 yılları arasında saltanatta kalmıştır. Adli mahlasıyla da şiirler yazmıştır.*

1. Kimdür ol ḫāḳān-ı aʿẓam yaʿni **Sulṭān Bāyezīd** / Ḫaşre dek bulsun cihān rūyında ʿömr-i bī-ḥisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 20). [sulṭān bāyezīd,]*

sulṭān ol-: *Padişah olmak; hükmetmek.*

1. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa ṭañ mıdur / Mülket-i dilde ḫayālüñ **oldı** çün **sulṭān** aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [sulṭān ol-, -dı]*

sūm: *Sarımsak.*

1. Şimdi ki ḫalḳuñ ḳatında Türklükdür iʿtibār / Keşlü tarḫanalarında **sūm** olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 7). [sūm,]*

sūm: *Sarımsak; değer verilmeyen, alelade kimse.*

1. Gülsitānında çün ezhār olmadum ben dostuñ / Būstānında piyāz u **sūm** olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 3). [sūm,]*

şun-: *Vermek, uzatmak, takdim etmek.*

1. Cām-ı laʿlinden nigāruñ sāḳiyā bir bāde **şun** / Meclisimüz germ olup devrānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 3). [şun,]*
2. Sāḳiyā ṣoḥbeti germ it ḳadeḥi **şun** yürisün / Şöyle ḳan mest olalum ʿālemi ḥumret bürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 1). [şun,]*
3. Teşnedür dil **şun** çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [şun,]*
4. Teşnedür dil **şun** çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nʾola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [şun,]*
5. Dehr elinden bir ṣafā cāmını nūş itdürmedüñ / **Şunduġuñ** her dem felek Mihrīye biñ ṭās aġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [şunduġuñ, -duġ, -uñ]*
6. Şīrin lebin aġyāra **şunar** Mihrīye şunmaz / Ṭūṭī baḳa ḳarġa yiye şekker ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 5). [şunar, -ar]*
7. Şīrin lebin aġyāra şunar Mihrīye **şunmaz** / Ṭūṭī baḳa ḳarġa yiye şekker ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 5). [şunmaz, -maz]*

şun-: *Vermek, takdim etmek; görevlendirmek.*

1. Meydān içinde çalmaġa ṭopın saʿādetüñ / **Şundı** elüñe ʿaşḳ ile çevgān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 13). [şundı, -dı]*

şun-: *Vermek, takdim etmek, uzatmak; öpmek.*

1. Mest idüm ʿaşḳı meyinden daḫi bir bāde **şunup** / Curʿa-i laʿli beni eyledi ḥayrān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 5). [şunup, -up]*
2. Mışr-ı ḥüsnüñ Yūsufı dil-teşnedür bir curʿa **şun** / Laʿlüñ ābından zenaḫdānuñdaki çāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 3). [şun,]*

şun-: *Vermek, takdim etmek; öptürmek.*

1. Raḳībe laʿl-i nābuñ **şun** ḳo ʿāşıḳ / Ciger ḳanını içsün ḳana ḳana *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 4). [şun,]*

şun-: *Vermek, takdim etmek; nasip etmek.*

1. Cām-ı laʿlüñ meyin içürdi raḳībe nidelüm / Bize **şunmadı** felek ḫūn-ı cigerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 5). [şunmadı, -ma, -dı]*

şunʿ: *Yapma, yaratış, eser.*

1. ʿĀlemüñ ḫalḳı yoluñda nice cān virmeye kim / Ṣāniʿuñ **şunʿı** ṭapuñdur yüzüñ īmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 7). [şunʿı, -ı]*

şunʿı: *Kudret, güç, erk.*

1. Nice naḳş itdi gör ol naḳḳaş **şunʿından** yine / Her dıraḫt-ı ḫāmdan gösterdi bir rūy-ı nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [şunʿından, -n, -dan]*

şurāḥī: *İçine içki koyulan uzun boyunlu kap.*

1. **Şurāḥī** mül demidür ne taḥammül / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 24). [şurāḥī,]*

sūre-i nūr: *Nur Suresi (Kuran-ı Kerim 24. suresi) (Allah, göklerin ve yerin nurudur (aydınlatıcısıdır). O'nun nurunun temsili, içinde lamba bulunan bir kandil gibidir. O lamba bir billur içindedir; o billur da sanki inciye benzer bir yıldız gibidir ki, doğuya da batıya da nisbet edilemeyen mübarek bir ağaçtan çıkan yağdan tutuşturulur. (Bu öyle bir ağaç ki) yağı, nerdeyse, kendisine ateş değmese bile ışık verir. (Bu ışık) nur üstüne nurdur. Allah dilediği kimseyi nuruyla hidayete*

iletir. Allah insanlara (işte böyle) misal verir; Allah her şeyi bilir. Nur Suresi/ 35. ayet).

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnini gördüñ çün oḳı **Sūre-i Nūr** / Mihrī ʿāşıḳlara ʿālemde bu fāl az açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 6). [sūre-i nūr,]*

şūret: *Yüz, çehre, surat.*

1. Muṣḥafında ḥüsnüñüñ cānā ḫaṭuñ iʿrābdur / **Ṣūretüñ** ʿuşşāḳa cāmiʿ ḳaşlaruñ miḥrābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 1). [ṣūretüñ, -üñ]*
2. Dil şeb-i zülfüñde gümrāh olmasa olmaz ʿaceb / Ey şeh-i ḫūbān-ı ʿālem **ṣūretüñ** mehtābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 3). [ṣūretüñ, -üñ]*
3. Gül gibi güldi yine ʿālem bahār ile bugün / **Ṣūretin** keşf eyledi gülzāra beñzer şehriyār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 5). [ṣūretin, -i, -n]*
4. Bülbül gibi ḳurbān olayın ḫār-ı cefāda / Sen ruḫları gül **ṣūreti** gülzār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 2). [ṣūreti, -i]*
5. Ḳaşları ḳavs-i felekdür **ṣūreti** bedr-i ḳamer / Gün cemālidür cihān rūyına viren nūr u fer *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 7). [ṣūreti, -i]*

şūret: *Yüzey, dışarıdan, görünüşte.*

1. Görinmiş ḫalḳa ḫod **sūretde** dervīş / Velīkin maʿnide sulṭān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 3). [sūretde, -de]*

şūret-i ʿālem: *Kainatın, dünyanın yüzü, yeryüzü.*

1. Göster cihāna gülşen-i ḥüsnüñ ki ḫusrevā / Gül gibi güle **ṣūret-i ʿālem** bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 3). [ṣūret-i ʿālem,]*

şūret-i nevrūz-ı muḫterem: *Saygıdeğer, kıymetli ilkbahar mevsiminin yüzü, çimenlik, etraf; halk, ahali, insanlar.*

1. Beñzer cemāli bāġını keşf itdi şehriyār / Gül gibi güldi **ṣūret-i nevrūz-ı muḫterem** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 9). [ṣūret-i nevrūz-ı muḫterem,]*

şūretüm zer-: *Benzi sararmak, hasta olmak, korku, üzüntü vb. sebeplerden yüzünün rengi solmak.*

1. Ḥasretüñden **ṣūretüm zerdi** ʿayāndur lā-cerem / Fürḳatüñden gözlerüm yaşı revāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 1). [ṣūretüm zer-,]*

sūsen: *Susamgillerden sıcak bölgelerde yaşayan küçük bir bitki; sevgilinin yanağına benzetilen çiçek.*

1. Gül ruḫlarına beñzerem anuñ dimiş meger / **Sūsenler** üstine yüriyüp dil uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 3). [sūsenler, -ler]*

sūsen: *Susamgillerden sıcak bölgelerde yaşayan küçük bir bitki; Şehzade Ahmed'in yanağındaki ayva tüyleri.*

1. Pür olmışdı güliyle ṣaḥn-ı gülşen / Ḳabaġı ṭoldurup ṭutmuşdı **sūsen** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 19). [sūsen,]*

şuya şal-: *Boşa gitmek, emekleri ziyan olmak; karşılığını bulamamak.*

1. ʿAşḳuñ meyini ele alayın mı ne dirsin / Ġayret kilimin **şuya şalayın** mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 1). [şuya şal-,]*

sübḥān: *Her türlü kusurdan, noksandan, beşerî nitelik ve zaaflardan uzak olan Allah.*

1. Felek döndükçe geldükçe bu devrān / Ṭavīl-i ʿömr virsün saña **Sübḥān** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 18). [sübḥān,]*
2. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir aña **Sübḥān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [sübḥān,]*

sücūd it-: *Secde etmek, namaz kılmak; itaat etmek, uymak.*

1. Ṭāḳ-ı ebrūñsuz **sücūd itmez** bilürsin ehl-i ʿaşḳ / Ehl-i İslāma yazuḳdur ḳıblegāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 5). [sücūd it-,]*

Süleymān: *Hz. Süleyman. Hz. Davut peygamberin oğlu olup yüzüğüyle cinlere, rüzgara ve hayvanlara hükmetmiştir. 12 yaşında tahta geçmiş büyük bir padişah ve peygamberdir.*

1. Nāgehān girdʾ içeri bed-rūy didüm bir nice / Bunda mı ṣaldı **Süleymān** dīvi yeksān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [süleymān,]*
2. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde şevket görmedi / Nice devrān gerçi kim sürdi **Süleymān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [süleymān,]*
3. Dār-ı cihānda şevketüñi z̲erre görmedi / ʿĀlemde gerçi sürdi **Süleymān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 9). [süleymān,]*

Süleymān: *Şehzade Ahmed'in oğludur. Yavuz Sultan Selim döneminde Memluk topraklarına gitmiş ve 1513 yılında Kahire'de vefat etmiştir.*

1. Ki yaʿni Şeh **Süleymān** ol cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr / Başına gerçi bir şehdür yedi iḳlīm ḫānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [süleymān,]*
2. Ol kāmyāb Şāh **Süleymāna** ṣıdḳ ile / Kim ola k itmeye ʿīd dil ü cānı niṣ̲ār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [süleymāna, -a]*
3. ʿİzzet isterseñ cihān yüzinde ey Mihrī hemān / Şeh **Süleymān** ḫāk-i pāyında ġubār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 16). [süleymān,]*

Süleymān-ı zamān: *Dönemin Süleyman'ı (Hz. Süleyman peygamber kast edilmiştir. Padişah, Hz. Süleyman'a benzetilmiştir.); Dönemin büyük hükümdarı; dönemin Süleyman'ı (Şehzade Süleyman'ın padişahlık dönemi).*

1. Ne var emri berātına muṭīʿ olursa ins ü cān / Bugün rūy-ı zemīnüñ çün **Süleymān-ı zamānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 15). [süleymān-ı zamān,]*
2. Āl-i ʿOs̲mān içre çün olduñ **Süleymān-ı zamān** / İns ü cin fermānuñ olsun baḫtiyār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 10). [süleymān-ı zamān,]*

Süleymān-ı zamān: *Dönemin Süleyman'ı (Hz. Süleyman peygamber); dönemin büyük hükümdarı; dönemin Süleyman'ı (Şehzade Süleyman).*

1. Ol **Süleymān-ı zamānuñ** meclis-i ḫāṣında ḫoş / Zülfi ʿanber ḫūb-rūlar ḫıdmet ider nāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 4). [süleymān-ı zamān,]*

Süleymān-ı zamān: *Dönemin Süleyman'ı (Hz. Süleyman peygamber kast edilmiştir. Padişah, Hz. Süleyman'a benzetilmiştir.); Dönemin büyük hükümdarı; Şehzade Süleyman.*

1. Ol **Süleymān-ı zamānuñ** müntehā cānānesi / Ol semen-sīmā güzel ḫavrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 5). [süleymān-ı zamān,]*

sümme: *Ancak, lakin, fakat.*

1. Sen yalandan Ḫātemī ʿāşıḳ geçersin Mihrīye / **Sümme** vallāhi seni Mihrī sever oġlandan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 7). [s̲ümme,]*

sünbül: *Zambakgillerden, soğanla üretilen, 15-20 cm yükseklikte, çiçekleri kuvvetli kokulu ve türlü renkli çok yıllık bir süs bitkisi.*

1. Otı reyḥān ü **sünbül** ḫāki ʿanber / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [sünbül,]*

2. Otı **sünbül** ḫāki ʿanber ābı kevs̱er ḫalḳı ḫūb / Cennete beñzetdüm anı ben heman dem göricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 3). [sünbül,]*

sünbül: *Pek çok cinsi bulunan ve soğandan yetişen, kokusu ve rengi itibarıyla sevgilinin saçı ve ayva tüylerine benzetilen çiçek.*

1. Ol ṣaçı **sünbül** yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur / Ol ruḫı lāle lebi ḥamrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [sünbül,]*
2. İmdi Mihrī bu kelāmı cān u dilden di müdām / Ol ṣaçı **sünbül** yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [sünbül,]*
3. Zülfüñ ṣanemā her yaña cānlar ḳılur efşān / Depretse ṣabā zülfüñi ger **sünbüle** ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [sünbüle, -e]*
4. Nice zülf ü nice mū ʿanber-i gīsūdur bu / Var ise **sünbül** ü reyḥāna viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [sünbül,]*
5. Mihrī hem-dem olagör ʿömr-i ṭavīl ister iseñ / Zülfi **sünbül** gözi nergis ḫaṭı reyḥānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 8). [sünbül,]*
6. Derd ile cān bülbüli billah nice cān virmesün / Bir ṣaçı **sünbül** yüzi gül berg-i ḫandān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [sünbül,]*
7. Ḫaddüñ görinelden gül-i ḫandān unuduldı / Ḫaṭṭuñ ireli **sünbül** ü reyḥān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 1). [sünbül,]*
8. **Sünbül** ṣaçuña gül yüzüñe lāle ḫaddüñe / Ger beñzerem dir ise ḳatı şerm-sār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 5). [sünbül,]*
9. Olupdur berg-i gül üstinde ḫālüñ dāne-i fülfül / Ḳaçan bu yüz ḳarasıyla ṣaçuña öykünür **sünbül** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 14). [sünbül,]*

sünbül: *Pek çok cinsi bulunan ve soğandan yetişen, kokusu ve rengi itibarıyla sevgilinin saçı ve ayva tüylerine benzetilen çiçek; hoş kokulu saçları olan güzeller.*

1. **Sünbül** ü gül-pūşlar çoḳdur cihān bāġında līk / Bu külālüñ gibi bir zülf-i semen-sā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [sünbül,]*

sünbül: *Pek çok cinsi bulunan ve soğandan yetişen, kokusu ve rengi itibarıyla sevgilinin saçı ve ayva tüylerine benzetilen çiçek; sevgilinin hoş kokulu saçı.*

1. Ḳandᵓ olur **sünbüllerin** māh üzre ṭaġıtduḳda dost / Zülfinüñ bir ḳılına yüz biñ dil-efkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [sünbüllerin, -ler, -i, -n]*

sünbül: *Pek çok cinsi bulunan ve soğandan yetişen, kokusu ve rengi itibarıyla sevgilinin saçı ve ayva tüylerine benzetilen çiçek; ayva tüyleri.*

1. Ruḫlaruñ gülzārına irdükçe cānā bād-ı ṣubḥ / ʿĀlemi ḫoş-bū ṭutar ol **sünbül** ü reyḥāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [sünbül,]*

sünbül: *Maruf çiçek, sünbül; sevgilinin saçına benzetilen çiçek; Şehzade Ahmed'in saçına benzetilen çiçek.*

1. Lāle ḫaddüñde irüp zülf-i siyāhuña ṣabā / Gör ne zīnetler ider **sünbül** ü reyḥān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 3). [sünbül,]*
2. Ṭaġıdup **sünbüllerin** bāġ-ı cihānuñ ḫoş ṣabā / Virdi ezhāra revāyiḥ eyledi iẓhār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 2). [sünbüllerin, -leri, -n]*

süñükden ilige geç-: *Kemikten iliğine geçmek, iliğine işlemek, bütün varlığına zarar vermek, çok etkilemek.*

1. Ḳahr-ı aġyār ile bıçaḳ süñüge irmiş idi / Cevr-i yār ile bu kez **geçdi süñükden ilige** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 4). [süñükden ilige geç-,]*

sür-: *Geçirmek, hayat yaşamak, tecrübe etmek*

1. Gören görmiş vefāsın bu kerīmüñ / **Süren** sürmiş ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 1). [süren, -en]*
2. **Sürmedüm** neyleyeyin ẕevḳ u ṣafāsın felegüñ / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 2). [sürmedüm, -me, -dü, -m]*

sür-: *Kovmak, uzaklaştırmaya çalışmak.*

1. Merd iseñ ġayret demidür **sür** raḳībi hey meded / Dāmenine ter gülüñ yapışmasun saʿy eyle ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [sür,]*
2. Dilberā çün her gedāya āsitānuñdur sened / **Sürme** ḳapuñdan beni bu ʿālī dergāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 5). [sürme, -me]*
3. Cānā ḳapuñda cān ile serden geçenlerüz / Uyma raḳībe **sürme** bizi düşmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 3). [sürme, -me]*
4. Āsitānuñdan anı **sürmek** ile gitmedi āh / Getür e bir gün ola biz ḳoyalum anı Ḥaḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 4). [sürmek, -mek]*

sür-: *Ortaya koymak, ileri atılmak; canını ortaya koymak, feda etmek.*

1. Mihrī-i dil-ḫastenüñ ḥālin ṣorarsa yāre diñ / Bir nefes ḳalmışdur ammā āh ol cānın **sürür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [sürür, -ür]*

sür-: *Yürütmek, sevk etmek, çekerek götürmek.*

1. ʿĪd-i vaṣl irse ḳaçan her kişi ḳurbānın **sürür** / Boynuma ṭaḳsañ nᵓola cānā kemend-i zülfüñi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 2). [sürür, -ür]*

sür-: *Sürdürmek, devam ettirmek.*

1. ʿĀşıḳa maʿşūḳ çün cevr idegelmişdür ezel / Terk-i ʿādet eylemez her kişi erkānın **sürür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 4). [sürür, -ür]*

sürdür-: *Kovdurmak, uzaklaşmasını sağlamak.*

1. Ḳorḫaram aġyār bir gün yār kūyından beni / **Sürdüre** cennetden uymasun bu şeyṭān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 4). [sürdüre, -e]*

süreyyā: *Ülker denilen top yıldızlar; gökyüzü, sema.*

1. **Süreyyādan** serāya dek ne var / Anuñ emri ile oldı āşikār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 4). [süreyyādan, -dan]*

sürḫāb: *Kırmızı renkte toprağa sahip olan Tebriz'in kuzeyinde bir dağ.*

1. Cevr ile beni şol ḳadar aġlatdı felek kim / **Sürḫāb** gözüm yaşı ile ḳana boyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 1, Beyit 1). [sürḫāb,]*

sürin-: *Perişan olmak, sıkıntı çekmek, acınacak hale düşmek.*

1. Dimedüñ bu daḫi āşüftelerümden biridür / **Sürinürem** yoluña bunca zamān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 2). [sürinürem, -ür, -em]*

sürü-: *Sürüklemek, bir şeyi yerden kaldırmaksızın götürmek; canını feda etmek.*

1. Dil ser-i zülfüñe berdār olmaġa cānın **sürür** / Ölmege yer ister uşda geldi urġanın **sürür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 1). [sürür, -r]*

sürü-: *Sürüklemek, bir şeyi yerden kaldırmaksızın götürmek.*

1. Dil ser-i zülfüñe berdār olmaġa cānın **sürür** / Ölmege yer ister uşda geldi urġanın **sürür**

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 1). [sürür, -r]

sürü: *Topluluk, aynı konu etrafında bir araya gelenler.*

1. Āl ile aldayı aldayı şikār eyleyelüm / Meclise cemᶜ idelüm gözleri āhū **sürüsün** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 3). [sürüsün, -sü, -n]*

sürūr: *Sevinç, mutluluk.*

1. Keşf eyleyeli ḥüsni żiyāsını ᶜāleme / Ṭoldı **sürūr** u ᶜişret ile her diyār ᶜīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 11). [sürūr,]*
2. Gözüme nūr irişsün yine göñlüme **sürūr** / Göreyüm gün yüzüñi bir dem amān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [sürūr,]*

süvār: *At binici, süreklilik gösteren; hükmedici, iktidar sahibi.*

1. Sen Müşterī-cenāba şehā gelmesün zevāl / Niteki āfitāb semāda **süvārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 16). [süvārdur, -dur]*

süvār: *Binici, at binen; Sam'ın atlı askerleri.*

1. Yüzüñe ḳarşu cedel eyleyemez Sām u **süvār** / Rüstem ü Zāl olamaz erlik ile saña ġarīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [süvār,]*

süvār ol-: *Ata binen olmak, at sürücüsü olmak; padişah seçilmek.*

1. Ger sen semend-i devlete **olsañ** i şeh **süvār** / Rüstem öñüñce biñ dil ile ḥāşa-dār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 13). [süvār ol-,]*

Ş

şād: *Sevinçli, mutlu, neşeli.*

1. **Şādam** ol cānān meger efġānum işidüp dimiş / Gitmemiş ʿaşḳum daḫi bu derdmendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 2). [şādam, -am]*
2. **Şādam** ol dilber dimiş kim kimseye raḥm itmezem / Mihrī gibi bir belākeş derdmendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [şādam, -am]*

şād ol-: *Sevinmek, mutlu olmak.*

1. Şükrāne vir ey Mihrī revān yolına cānı / **Şād ol** ki bugün devlet ile ḫān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [şād ol-,]*
2. Gel gel ey dilber ki sensin tende cānı kendümüñ / Senüñ ile **şād olur** rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [şād ol-,]*

şād u ḫurrem ol-: *Mutlu olmak, neşelenmek, güzel günler geçirmek.*

1. Ṭurduġınca bu zemīn ü āsumān ey şehriyār / Ẕevḳ u ʿişret sür cihān rūyında **şād u ḫurrem ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [şād u ḫurrem ol-,]*

şādān: *Sevinçli, mutlu, bahtiyâr.*

1. Bugün **şādān** u ḫandānum ki mürde cisme cān buldum / Göñül mülkine çün şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [şādān,]*

şādān eyle-: *Sevinçli, bahtiyar eylemek.*

1. İreli ḫulḳuñ nesīmi ʿālem içre ser-te-ser / **Eyledi** ḫalḳ-ı cihānı cümle **şādān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 14). [şādān eyle-,]*

şādlıḳ: *Mutluluk, saadet.*

1. Hem-dem olduñsa ḥabībe ġırre olma müddeʿī / Bu cihāndur **şādlıḳ** soñunda lā-büd ġam da var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [şādlıḳ,]*

şādmān ol-: *Mutlu olmak.*

1. Dostlaruñ fevḳaʾl-ʿulāda her dem **olsun şādmān** / Düşmenüñ taḥteʾs -serāda dāʾim olsun pāymāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 19). [şādmān ol-,]*
2. Geldügince ṣavm u ʿīd ey şāh-ı devrān her zamān / **Ol** serīr-i salṭanat taḫtında her dem **şādmān** *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [şādmān ol-,]*

şādmān ol-: *Sevinçli, mutlu olmak.*

1. Nigārā tā ḫalāṣ itdüñ beni girdāb-ı ḥasretden / Feraḥdan **şādmān oldum** belālardan emān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 4). [şādmān ol-,]*
2. Dostlaruñ her dem cihān rūyında **olsun şādmān** / Dāʾimā düşmenlerüñ çeksün elem sen bī-ġam ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [şādmān ol-,]*

şādmānī: *Sevinç, mutluluk.*

1. Olaldan ʿadl-i destinde nigīn-i ḫātem-i devlet / Cihānuñ ḫalḳınuñ kārı ser-ā-ser **şādmānīdür** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 14). [şādmānīdür, -dür]*

şāh: *Güzel, sevgili.*

1. Çünki gönderdi Ḫudā devlet ile rāha seni / Mübtelā ḳılsun İlāhī yine bir **şāha** seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [şāha, -a]*

şāh: *Padişah.*

1. Didi vaṣlı ʿīdidür **şāhuñ** gerekdür müjdegān / Ben didüm cān lāyıḳ ise ibtidā benden meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [şāhuñ, -uñ]*
2. **Şāh** Sulṭān Aḥmedüñ devrānıdur bezminde gör / Lāle sāḳī ġonca bāde oldı ḫıdmetkār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 12). [şāh,]*
3. Ol kāmyāb **Şāh** Süleymāna ṣıdḳ ile / Kim ola k itmeye ʿīd dil ü cānı nis̲ār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [şāh,]*
4. Ḥüsn iline **şāh** olalıdan yaḳar dil şehrini / Böyle ẓālim olmasun hiç pādişāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [şāh,]*

şāh: *Satranç oyunundaki en önemli taş; aşığın maneviyat merkezi, en önemli manevi yer.*

1. Ruḫlaruñ dil **şāhını** mat eyledi bir luʿb ile / Gözlerüñ cān ferzine ḥācet degül sürmek semend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 3). [şāhını, -ı, -n, -ı]*

şāh: *Padişah, hükümdar; sevgili.*

1. Gitmege ʿazm eylemişsin āh **şāhum** gitme gel / Ḳorḳaram kim saña teʾs̲īr ide āhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [şāhum, -um]*
2. Bugün şādān u ḫandānum ki mürde cisme cān buldum / Göñül mülkine çün **şāhı** emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [şāhı, -ı]*
3. Bir dilrübā ü ḥüsn ilinüñ **şāhı** luṭf idüp / Olmışdı ben gedāsına mihmān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 3). [şāhı, -ı]*
4. Ḥüsnüñüñ üstindeki ol māh ḥaḳḳıçün begüm / Cān u dilden bendeñüm ben **şāh** ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [şāh,]*
5. Temāşā iderüz vaṣluñı luṭfuñla bugün / Dil-i dervīşe ʿaṭā eyleseñ ey **şāh** ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 3). [şāh,]*
6. Dil ü cān aldı bilmem daḫi ne ister / O **şāhum** ben gedādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [şāhum, -um]*
7. Gelmişem yüz süriyü ṭoġrı ḳılup rāh saña / Dilerem ʿarż ḳılam ḥālümi ey **şāh** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 1). [şāh,]*
8. Nev-cüvān ide Zelīḫā gibi ey Mihrī seni / Ḳıla ger luṭf ile Yūsuf naẓarın **şāh** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [şāh,]*
9. Nev- cüvān itdi Zelīḫā gibi Mihrī seni ʿaşḳ / Ḳılalı luṭf ile Yūsuf-naẓarın **şāh** saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 7). [şāh,]*

şāh: *Padişah, hükümdar; Şehzade Süleyman, Şehzade Ahmed'in oğludur. Yavuz Sultan Selim döneminde Memluk topraklarına gitmiş ve 1513 yılında Kahire'de vefat etmiştir.*

1. **Şāh** bezminde anı Mihrī temāşā eyledi / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [şāh,]*

şāh: *Padişah, sultan; Şehzade Ahmed.*

1. Çü **şāhuñ** beytini maʿmūr gördüm / İçinde berḳ urur ol nūr gördüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 13). [şāhuñ, -uñ]*

şāh: *Sinan Paşazade İskender Çelebi; sevgili, yar.*

1. Ḳomayalum hele var āh-ı seḥergāha seni / Yüri **şāhum** yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 2). [şāhum, -um]*
2. Ḫūblar içre ṣanemā sen daḫi bir server idüñ / Yüri **şāhum** yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [şāhum, -um]*

3. Yüzümüz sürüp işigüñde mekānlar idelüm / Yüri **şāhum** yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 6). [şāhum, -um]*
4. Hey benüm begcegizüm sen daḫi bir ādem idüñ / Yüri **şāhum** yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [şāhum, -um]*
5. Cānumuz ḥulḳa irişince bu olsun sözümüz / Yüri **şāhum** yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 10). [şāhum, -um]*
6. Dil-i āşufte unutmaz seni varınca sine / Yüri **şāhum** yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 12). [şāhum, -um]*
7. Ḳaldı fikrüñle ḫayālüñ bize ey dost belek / Yüri **şāhum** yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [şāhum, -um]*
8. Dostı yād itmek imiş ʿādetüñüz āḫir-i kār / Yüri **şāhum** yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 16). [şāhum, -um]*

şāh: *Padişah, sultan; en güzel.*

1. Bugün bir ḥüsn **şāhınuñ** yüz urdum āsitānına / İrişdi ʿandelīb-i dil cemāli gülsitānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 1). [şāhınuñ, -ı, -nuñ]*

şāh: *Padişah, hükümdar; Sultan Bayezid.*

1. Eger ʿarż eylemezseñ **şāha** ḥālüm / Ḳalur elbette boynuñda vebālüm *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [şāha, -a]*
2. Ki zīrā ḳalmışumdur çār u nāçār / Benüm ḥālümden it **şāhı** ḫaberdār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [şāhı, -ı]*
3. Bulmaz idi ẕerrece rifʿat cihān ḫusrevleri / Bunlara ger itmeseñ ey **şāh** iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [şāh,]*

şāh ol-: *Padişah olmak, saltanatın başına geçmek.*

1. Sen **şāh olalı** ʿāleme ey ḫān-ı salṭanat / Oldı cihānda gün gibi aʿyān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 1). [şāh ol-,]*

şāhā: *Ey padişah.*

1. Zühre çengin çala çarḫ içre yara çār-pāresin / Meclis-i ḫāṣ içre raḳṣ urursa **şāhā** Mevlevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 5). [şāhā,]*

şāhā: *Ey padişah, ey sevgili.*

1. Yaylañ ile ḥüsnüñi her kim göre dir **şāhā** / Kendüsi durur ġılmān yaylaḳı cinān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 3). [şāhā,]*

şāhā: *Ey padişah; Ey Sultan Bayezid.*

1. Müstedām ol sāye-i rifʿatde **şāhā** ḥaşre dek / Nitekim dillerde şerḥ olına destān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [şāhā,]*
2. Mihrī-i üftādeñe **şāhā** nʾola raḥm eyleseñ / Ṣāyed olaydı aña bir kerre mihmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [şāhā,]*
3. Müstedām ol ḥaşre dek görme dü ʿālemde ʿaẕāb / Salṭanat taḫtında **şāhā** devlet ile her nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 30). [şāhā,]*

şāhā: *Ey padişah; Ey Şehzade Ahmed.*

1. Bu baḫt-ı siyeh Mihrīye **şāhā** naẓar it kim / İksīr ide ḫāk eyledi devrān anı zīrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 36). [şāhā,]*
2. **Şāhā** dilerse her kişi kim baḫtiyār ola / Baş ḳosun ayaġuña kʾ aña baḫtı yār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 1). [şāhā,]*
3. Dāyim devām-ı rifʿat ile devlet atına / **Şāhā** süvār ol ṭola meydān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 11). [şāhā,]*
4. Luṭfuñ seḥābı ḳaṭrelerinden bulup durur / **Şāhā** cihānda lücce-i ʿummān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 15). [şāhā,]*

5. **Şāhā** hevā-yı zülfüñe s̱ābit-ḳadem ṭurup / Mihrüñ deminde Mihrī virür ṣubḥ gibi dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 14). [şāhā,]*
6. Rifʿatuñ burc-ı şerefde ḳāʾim olsun tā ebed / Ṭalʿatuñ mihrine **şāhā** irmesün hergiz zevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 18). [şāhā,]*

şāhā: *Ey padişah; Ey Şehzade Süleyman.*

1. Geldügince ʿīd-i nevrūz olduġınca nevbahār / Sāye-i rifʿatde **şāhā** pāydār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 3). [şāhā,]*
2. Ḳāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / ʿÖmr bünyādıyla **şāhā** üstüvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 12). [şāhā,]*

şāhāne: *Harika, çok güzel, mükemmel.*

1. Yapılmış anda bir **şāhāne** ḥammām / Yeni ḥammām dirlermiş aña nām *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 37). [şāhāne,]*

şāh-ı ʿālem: *Alemin padişahı, dünyaya hükmeden padişah.*

1. Ey şeh-i devrān hemīşe ḫalḳa mīr-i aʿẓam ol / Ḥaşre dek her dem cihān rūyında **şāh-ı ʿālem** ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [şāh-ı ʿālem,]*

şāh-ı ʿālī: *Yüce, ulu padişah.*

1. Ṭolsa cihāna şöhretüñ āvāzı ṭañ mıdur / Ey **şāh-ı ʿālī** sendedür erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 3). [şāh-ı ʿālī,]*
2. **Şāh-ı ʿālīden** irişürse ʿināyet naẓarı / ʿAceb olmaz ger olam şiʿr ile Selmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 30). [şāh-ı ʿālī,]*

şāh-ı cihān: *Dünya hükümdarı.*

1. Çeşmüñüñ ḳaşdı eger cān ise ey **şāh-ı cihān** / Yolına olsın fedā bir cān nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [şāh-ı cihān,]*
2. ʿArş-ı aʿlāya irişür elüm ey **şāh-ı cihān** / Her ḳaçan kim varuram kūyuña mihmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 23). [şāh-ı cihān,]*
3. Yaʿni ol Sulṭān Aḥmed kim kerem kānı bugün / Salṭanat taḫtında bir **şāh-ı cihāndur** müsteʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [şāh-ı cihān,]*

şāh-ı cihān: *Alemin, dünyanın padişahı.*

1. Eksük olma salṭanat taḫtında ey **şah-ı cihān** / ʿĀlem içre sāye-i Perverdigār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 17). [şah-ı cihān,]*

şāh-ı cihān: *Alemin hükümdarı; dünya güzeli.*

1. Gördi çeşmüm yine bir **şāh-ı cihānı** ne güzel / Sevdi cānum yine bir ḫūb-ı zamānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [şāh-ı cihān,]*
2. Gitdi ʿaḳlum bilüm ey **şāh-ı cihān** sen gideli / Bir nefes tende ḳarār itmedi cān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 1). [şāh-ı cihān,]*
3. Kūyuñda gedā olalı ey **şāh-ı cihānum** / Meyl eylemezem z̤errece firdevs-i behişte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 4). [şāh-ı cihān,]*

şāh-ı devrān: *Devrin padişahı; Şehzade Ahmed.*

1. İçindedür anuñ ol **şāh-ı devrān** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 12). [şāh-ı devrān,]*
2. Geldügince ṣavm u ʿīd ey **şāh-ı devrān** her zamān / Ol serīr-i salṭanat taḫtında her dem şādmān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [şāh-ı devrān,]*

şāh-ı kerem: *Yüce ve cömert olan padişah.*

1. Her ki yavuz ṣanur ise saña ey **şāh-ı kerem** / Gözi giryān ola vü sīnesi biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [şāh-ı kerem,]*

şāh-ı muḥterem: *Saygıdeğer padişah; saygıdeğer şehzade, Şehzade Ahmed.*

1. Salṭanat taḫt üzre çıḳup **şāh-ı muḥterem** yine / Tāc-ı devlet urınup geydi seḫā luṭf u kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [şāh-ı muḥterem,]*

şāḫ-ı serv: *Selvi dalı; yüksek bir yer.*

1. **Şāḫ-ı serv** üzre çıḳup bülbül oḳur şiʿr-i laṭīf / Ḥüsnüñ ebyātın meger kim eyledi eşʿār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [şāḫ-ı serv,]*

şāh-ı zamān: *Zamanın padişahı.*

1. Mislüñ gibi ey **şāh-ı zamān** rūy-ı cihāna / Bu devr-i felek bir daḫi göstermedi ḳaṭʿā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 15). [şāh-ı zamān,]*

şah-māt ol-: *Satranç oyununda yenilmek; karşı koyamamak, tutulmak.*

1. Ruḫları naṭʿında **şah-māt olmadan** cān oynaram / ʿĀlem içre var ise ancaḳ ola Leclāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 2). [şah-māt ol-,]*

şāʿir: *Şiir söyleyen veya şiir yazan kimse.*

1. Bühtānlar eylemiş bize raʿnā deyü ḫaṭīb / **Şāʿirlerüñ** birincisi ġāyet yalancıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 2). [şāʿirlerüñ, -ler, -üñ]*
2. Ṭāliʿ ol **şāʿirlerüñ** kᵎ eşʿārınuñ maʿnāsı var / Sen aralıḳda i Mihrī ḳo ḳurı sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [şāʿirlerüñ, -ler, -üñ]*
3. Ne **şāʿir** kāmil-i irfān imiş bu / Ne ḳulzüm lücce-i ummān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 1). [şāʿir,]*

şākird-i ṭıfl-ı mekteb: *Okulun küçük öğrencileri durumunda olan kişiler; padişahın yanında bilgisiz, cahil kalan kişiler.*

1. ʿAḳl-ı kül **şākird-i ṭıfl-ı mektebi** reᵓyindedür / Kimse itmez ol şehüñ keyfiyyetinden ḳīl u ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 11). [şākird-i ṭıfl-ı mektebi reᵓy, -in, -de, -dür]*

şāl: *Boyun ve baş örtüsü.*

1. Cinān içinde her dāyim ḥabībüm ḥulle geymişdür / Ḳapuñda yeg durur geymek ʿabā vü **şāl** bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [şālı, -ı]*

şallah: *İnşallah, Allah nasip ederse anlamında dilek sözü.*

1. Yār ile ḫoş-dem idük irdi bize bed-naẓaruñ / Çatlaya **şallah** raḳībā iki gözüñ bebegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 4). [şallah,]*

şām: *Akşam.*

1. Dilinde **şām** u seḥer Mihrīnüñ budur zikri / Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [şām,]*
2. Maʿşūḳ elünde cevr ü cefā vü ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde **şām** u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [şām,]*
3. Ṣaḥn-ı benefşe **şām** u seḥer müşgbārdur / Enfās-ı bād irişdi meger gülsitāna kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 5). [şām,]*
4. Senā-ḫān olalı bülbül-i cān gülşende / Ḥüsnüñe ḳarşu olur **şām** u seḥer ḫoş güftār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 4). [şām,]*
5. Yeter cevr ü cefāñ ile beni **şām** u seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet zār u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [şām,]*

6. Efġānlar itdügince **şām** u seḥerde her dem / Ṣaḥn-ı çemende gūş it billah ne dir belābil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 5). [şām,]*
7. Ḫāk-i pāyuña yüzin sürmek içün şems ü ḳamer / Ser-i kūyuña gelür **şām** u seḥer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 3). [şām,]*
8. Ẕikr ü tesbīḥi ḳodum **şām** u seḥer elümden / Aduñı yād iderem dilde hemān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [şām,]*
9. Bāġ-ı ḥüsnüñ ṣularam göz yaşıla **şām** u seḥer / Daḫi şeftālu yimesün mi bu bustān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [şām,]*
10. Budur duʿāsı **şām** u seḥer Mihrīnüñ şehā / ʿÖmrüñ güni cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 17). [şām,]*
11. Arturur nāle ile **şām** u seḥer zārumuzı / Aġladur bizi ne ḫoş güldürür aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [şām,]*
12. Dilinde **şām** u seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / Vefāsı yoḳ ṣanemi rūzgāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 5). [şām,]*

şām-ı zülf: *Saç karanlığı; sevgilinin siyah saçı.*

1. Mihrīnüñ biñ cān ile gitdi dil-i bī-çāresi / **Şām-ı zülfinde** ḥabībüñ ṭutdı ol miskīn vaṭan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 5). [şām-ı zülf,]*

şāmī: *Akşam.*

1. Devām-ı devletüñe ṣubḥ u **şāmī** / Duʿācıyam dil ü cāndan müdāmī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [şāmī,]*

şān: *Şöhret, ün.*

1. Dest-gīr ol bu ben üftādeye ey kān-ı kerem / Ki kerīm ẕāt olanuñ **şānıdur** iḥsān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [şānıdur, -ı, -dur]*
2. Anuñ kʿ ismi ʿAlīdür pür-seḫāvet / Olur **şānında** lābüd feṯḥ-i nuṣret *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [şānında, -ı, -n, -da]*

şān: *İtibarlı, şerefli, üstün.*

1. Ayaġuñ ṭopraġı olmaḳ şehā devlet nişānıdur / Velī ben ḫāk kimyā cevheri olmaḳ ne **şānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 1). [şānıdur, -ı, -dur]*

şāne: *Tarak; sevgilinin saçına değen sabah rüzgarı.*

1. Her seḥer bād-ı ṣabā bāġ-ı cihānda dilberüñ / Zülfine urduḳça **şāne** misk ider efşān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 6). [şāne,]*

şāne: *Tarak, tarağın dişleri; aşığın dili, sözleri.*

1. Geh **şānededür** zülfüñ ü geh fikri dilümde / El-ḳıṣṣa bu miskīni ḳoduñ dilde vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [şānededür, -de, -dür]*

şarāb: *Kırmızı renkli içki; sevgilinin dudağı.*

1. İçelüm laʿli **şarābından** o gül-çihrelerüñ / Müddeʿīnüñ yüregin ṭolduralum ḳanlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 3). [şarābından, -ı, -n, -dan]*

şarāb-ı erġavān: *Erguvan renkli, kırmızı şarap.*

1. Def ü çeng ü rebāb ile demidür ʿayş u nūş idem / Viṣāl-i yār ile çünkim **şarāb-ı erġavān** buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [şarāb-ı erġavān,]*

şarāb-ı laʿl-i dilber: *Gönül alan sevgilinin kırmızı dudağının şarabı; gönül alan sevgilinin dudağından öpme.*

1. **Şarāb-ı laʿl-i dilberden** beni menʿ eyleme zāhid / Saña ne her kişi her ne iderse kendü cānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 5). [şarāb-ı laʿl-i dilber,]*

şāyed: *Eğer, yoksa.*

1. Gül ruḫları yādına bugün cānı revān it / Tīz açıla **şāyed** bulamazsuñ anı ferdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 10). [şāyed,]*
2. Degeyüz **şāyed** ola bir ruḫı gül ġonca lebe / Çekmişüz cevr ü cefāsını hezārān ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [şāyed,].*

şāyed: *Belki, ola ki, olur da.*

1. Mihrī-i üftādeñe şāhā nʾola raḥm eyleseñ / **Şāyed** olaydı aña bir kerre mihmān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 21). [şāyed,]*

şeb: *Gece, karanlık; sıkıntı, dert.*

1. Tā ebed ẓulmet **şebinde** ḳalmış idim dostuñ / Māhtābı ḥüsninüñ ger itmese iḫrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 5). [şebinde, -i, -n, -de]*
2. Ẓulmet **şebinde** ḳalmış idüm ḫayli derd ile / Girdi elüme bir meh-i tābān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 2). [şebinde, -i, -n, -de]*
3. Yaḳup cānuñ fetīlin ġam **şebinde** / Uyarsun ʿālemüñ bir mihr ü māhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 4). [şebinde, -i, -n, -de]*

şeb: *Güneş battıktan gün ağarıncaya kadar geçen süre, gece.*

1. Māh-ı z̲iʾl-ḥiccenüñ on beş gicesi ḫoş **şeb** idi / Kʾ eyledi yār ile bile seyrān Mihrī bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [şeb,]*
2. Cān u dilden oḳur ey ruḫları gül medḥ ü s̲enā / Rūz u **şeb** bülbül-i cān ṣubḥ u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [şeb,]*
3. Rūz u **şeb** yaşlar döker dūlāb sergerdān olup / Girye vü zārī ile ṭurmaz benimçün ağlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [şeb,]*
4. Didi ḥüsnüm gülsitānınuñ hezārān derd ile / Rūz u **şeb** bülbül gibi nālānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [şeb,]*
5. Rūz u **şeb** elḥān ider bülbülleri ḫoş şevḳi ile / Gül gibi güler göñül gūşa ṣadāsı iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [şeb,]*
6. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz u **şeb** / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [şeb,]*
7. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz u **şeb** / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [şeb,]*
8. Dilerem rūz u **şeb** Ḥaḳ Ḥażretinden / Ümīẕüm var ḳabūl ola bu ḥācet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [şeb,]*
9. Mey-gūn lebüñ ḫayāli ile rūz u **şeb** müdām / Baġrum ḳanını nūş iderem aşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [şeb,]*

şeb: *Gece; siyah, kara; karanlık, karartı.*

1. Gördüm ruḫını zülfi **şebinde** nihān yatur / Ṣandum seḥāb içinde meh-i āsumān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 1). [şebinde, -i, -n, -de]*
2. İrdi çün āb-ı ḥayāta Mihrī ölmez ḥaşre dek / Gördi çün ẓulmet **şebinde** ol ʿayān İskenderi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [şebinde, -i, -n, -de]*
3. Göreli zülfüñ **şebinde** yüzüñüñ envārını / Çarḫ sergerdān olupdur māh-ı tābān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 2). [şebinde, -i, -n, -de]*

şebāb: *Gençlik, tazelik; maddi ve manevi iyi bir duruma gelme.*

1. Ḳılsañ ey Yūsuf naẓar luṭfuñla ben bī-çāreye / İʿtiḳādum bu durur bulam Zelīḫā-veş **şebāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [şebāb,]*

şeb-i yeldā: *Yılın en uzun gecesi, 21 Aralık.*

1. **Şeb-i yeldā** gicesi Mihrīye gör nʾitdi felek / Görmez idi getürüp eyledi mihmān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 5). [şeb-i yeldā,]*

şeb-i zülf: *Saç karanlığı; sevgilinin siyah saçları.*

1. Dil **şeb-i zülfüñde** gümrāh olmasa olmaz ʿaceb / Ey şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ṣūretüñ mehtābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 3). [şeb-i zülf,]*

şebnem: *Havada buğu durumundayken akşamın ve gecenin serinliğiyle yerde veya bitkilerde toplanan küçük su damlaları, jale, çiy.*

1. Döşedi çünkim zümürrüdden bisāṭını çemen / Güşına ṭaḳındı **şebnemden** dür-i şehvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 4). [şebnemden, -den]*

şebnem: *Gecenin serinliğiyle yerde ya da bitkilerin üzerinde toplanan su damlacıkları, çiğ; maddi ve manevi ihsan, iyilik.*

1. Gülşende bugün luṭf ile bu bād-ı Mesīḥā / Ṣaçdı yine laʿl üstine **şebnem** dür-i şehvār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [şebnem,]*

şeb-rev: *Karanlıkta yürüyen; siyahlık, karalık, karartı.*

1. Ṭutdı āfāḳı ser-ā-ser gün cemālüñ pertevi / Ḥāʾil olmasa ġurūb itmezdi zülfüñ **şeb-revi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 1). [şeb-revi, -i]*

şecer: *Ağaç; köşe, beklenilen yer.*

1. Ḫusrevā gül ruḫuñuñ şevḳile gülşende ṭurup / Ṭūr-veş her **şecer** üstinde hezār oldı kelīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [şecer,]*
2. Ḳudretinden gör ki Ṣāniʿ nice gösterdi ʿayān / Ḫākden berg-i semen lāle **şecerden** ḫār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 3). [şecerden, -den]*

şefāʿat: *Bir suçlunun bağışlanması için aracılıkta ve yardımda bulunma.*

1. Ḥilm ü vaḳār u luṭf u **şefāʿat** didükleri / Bu dehr-i dūn içinde meger sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [şefāʿat,]*

şefāʿat bul-: *Birinin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine gelmesi için Allah ile o kişi arasında aracılık yapmak, o kişi için Allah'a niyazda bulunmak.*

1. Żaʿīfe Mihrīye eyle şefāʿat / **Şefāʿat bulasın** yevmüʾl-ḳıyāmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [şefāʿat bul-,]*

şefāʿat eyle-: *Yardımcı olmak, sıkıntısını gidermek, derdine çare olmak.*

1. Żaʿīfe Mihrīye **eyle şefāʿat** / Şefāʿat bulasın yevmüʾl-ḳıyāmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [şefāʿat eyle-,]*

şefīʿ: *Şefaat eden, bir suçun bağışlanması için aracılık eden (kişiye, şefaat izni veren); Allah, Rab.*

1. Lā dimezem noḳṣānuma / ʿAfvuñı eyle **şefīʿ** ʿiṣyānuma *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 28). [şefīʿ,]*

şefīʿ ol-: *Şefâat etmek, bir kimsenin affa uğraması için aracılık etmek.*

1. Seni dögüp sögene ḳıl duʿā / Tā **şefīʿ ola** Resūl-i Kibriyā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 12). [şefīʿ ol-,]*
2. **Şefīʿ olmaḳ** dilerseñ ger Resūl / ʿİlm-i tevḥīd ile dāʾim yoldaş ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 13). [şefīʿ ol-,]*

şefḳat eyle-: *Merhamet etmek, acımak; yardımda bulunmak, destek olmak.*

1. Ḳarīb olmaḳ dilerseñ Muṣṭafāya / Ġarīb üftādelere **eyle şefḳat** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [şefḳat eyle-,]*

şefḳat-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan, merhamet sahibi Allah (er-Rahman).*

1. Mihrī mücrimleri ṭamuda ḳomaz / **Şefḳat-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 18). [şefḳat-i lā ilāhe illallāh,]*

şeftālu: *Ilıman bölgelerde yetişen bir meyve türü; sevgilinin dudağı.*

1. Ruḫları bāġında geçdi ʿömrümüz ey vāy ile / Umaruz **şeftāludan** geh geh aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 5). [şeftāludan, -dan]*
2. Bāġ-ı ḥüsnüñ ṣularam göz yaşıla şām u seḥer / Daḫi **şeftālu** yimesün mi bu bustān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [şeftālu,]*

şeftālu: *Ilıman bölgelerde yetişen bir meyve türü; sevgilinin dudağı; sevgilinin göğsü.*

1. Gül-ruḫlar idi ḫande şehlerdi buña bende / **Şeftālusı** turfanda merġūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 2). [şeftālusı, -sı]*

şeh: *Sultan, padişah.*

1. Şol dilrübā ki ḥüsn ilinüñ kişveri geçer / Bir **şehdür** ol ki cān u göñül leşkeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [şehdür, -dür]*
2. Gül-ruḫlar idi ḫande **şehlerdi** buña bende / Şeftālusı turfanda merġūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 2). [şehlerdi, -ler, -di]*
3. Ol **şehüñ** şol resmedür ʿadli cihān rūyında kim / Kim niẓām-ı ʿālem olur aña her dem intisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [şehüñ, -üñ]*
4. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında **şehüñ** / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [şehüñ, -üñ]*
5. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında **şehüñ** / Vaḳtidür Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [şehüñ, -üñ]*
6. Ger sen semend-i devlete olsañ i **şeh** süvār / Rüstem öñüñce biñ dil ile ḥāṣa-dār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 13). [şeh,]*
7. ʿAḳl-ı kül şākird-i ṭıfl-ı mektebi reʾyindedür / Kimse itmez ol **şehüñ** keyfiyyetinden ḳīl u ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 11). [şehüñ, -üñ]*
8. Muṣḥaf-ı ḥüsninde fāla niyyet itdüm ol **şehüñ** / Evvel elifle ḥa geldi āḫirinde mīm ü dāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [şehüñ, -üñ]*
9. Devleti bāġında Mihrī ḥamdülillāh bir **şehüñ** / Serv ḳaddi sāyesindesin ne ġam her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 25). [şehüñ, -üñ]*
10. Ki yaʿni **Şeh** Süleymān ol cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr / Başına gerçi bir şehdür yedi iḳlīm ḫānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [şeh,]*
11. Ṣaḳın devrinde yād itme Minūçihri Nerīmānı / Ki ey şeyyād bu dehrüñ bu **şeh** ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [şeh,]*
12. Ki yaʿni Şeh Süleymān ol cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr / Başına gerçi bir **şehdür** yedi iḳlīm ḫānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [şehdür, -dür]*
13. ʿİzzet isterseñ cihān yüzinde ey Mihrī hemān / **Şeh** Süleymān ḫāk-i pāyında ġubār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 16). [şeh,]*

şeh: *Sultan, padişah; Sultan Bayezid.*

1. Ḥudāya minnet ü elḥamdülillāh / İşiginde **şehüñ** mihmān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 4). [şehüñ, -üñ]*

şeh: *Sultan, padişah; güzel, dilber, sevgili.*

1. İnʿām eylese sāʾile ḥüsnin zekātını / **Şehler** ḳatında luṭf ile iḥsān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 6). [şehler, -ler]*
2. Dergehinde ol **şehüñ** maʿlūm olaydum kāşkī / Ḫıdmetinde ʿāḳıbet maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 1). [şehüñ, -üñ]*
3. İtleriyle hem-dem olaydum i Mihrī dāʾimā / Dergehinde ol **şehüñ** maʾlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 9). [şehüñ, -üñ]*

şeh: *Hükümdar; her şeyin maliki olan Allah.*

1. Ne dil ile ḳılam medḥüñ beyān / Sen **şehüñ** medḥinde ʿāciz her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 25). [şehüñ, -üñ]*

şeh: *Sultan, padişah, hükümdar; Şehzade Ahmed.*

1. ʿĪd-ı vaṣlın ʿarż idüp çünkim götürdi **şeh** niḳāb / Nūra ġarḳ itdi cihānı ẓāhir oldı āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [şeh,]*
2. Rūşen itdi gün cemāli pertevinden ʿālemi / ʿArż idüp **şeh** ruḫlarını ḫoş cihāna ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [şeh,]*
3. Ḳıl duʿā Mihrī hemān ḳo sözi taṭvīl eyleme / Ol **şehüñ** medḥinde ʿācizdür bilürsin her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [şehüñ, -üñ]*

şeh: *Sevgili, yar; padişah, Şehzade Ahmed.*

1. Meclis-i ṣaḥn-ı çemende dāmeninden dembedem / Maḳdemine sen **şehüñ** yāḳūt ider īsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 11). [şehüñ, -üñ]*

seḫā: *Ey padişah, ey sevgili.*

1. ʿAşḳuñ yolında oḫ gibi ṭoġrı gelen **şehā** / Nāmūs şīşelerini çoḳdan uşatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 3). [şehā,]*
2. Ol ḳadar yaḳdum **şehā** ʿaşḳuñ fetīlin sīnede / Ḳurıdı cismümde ḳanum eridi yürekde yaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 3). [şehā,]*
3. Gülsitān-ı ḥüsnüñi dūr itme çeşmümden **şehā** / ʿAndelībem gül yüzüñ şevḳinde nālān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 2). [şehā,]*
4. Ġamzeñüñ cānuma biñ biñ zaḫm ḳılduġın **şehā** / Ḥażret-i Ḫaḳ ḳatına varıcaḳ inkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 3). [şehā,]*
5. Müşkilüm ḥall olmaz idi gūşe-i dersḫānede / İtmesem ḥüsnüñ kitābından **şehā** her bār baḫs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 2). [şehā,]*
6. Yaḳdı yandurdı **şehā** teşne dili ġayret odı / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Ḫıżr ola hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 4). [şehā,]*

seḫā: *Ey sultan, ey sevgili.*

1. **Şehā** ẓulmüñ eli şehr-i dili yıḳdı dirīġ / Çıḳısar cān bedenden idiser terk-i diyār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 13). [şehā,]*

seḫā: *Ey padişah; Sultan Ahmed; ey sevgili.*

1. Ter tāze vü sebz ola **şehā** bāġ-ı cemālüñ / ʿÖmrüñi mezīd eylesün ol Ḥayy ü Tüvānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 34). [şehā,]*
2. Firdevs bāġınuñ gül-i ḫandānısın çü sen / Bülbüllerüñ **şehā** ya niçün ġamda zār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 12). [şehā,]*
3. Ḥüsnüñ güni münevver ola ḥaşre dek **şehā** / Niteki āsumān u zemīn ber-ḳarār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 14). [şehā,]*
4. ʿÖmrüñ bināsı muḥkem ola ḥaşre dek **şehā** / Baḫtuñ ʿaṣāsı devlet ile pāydār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 16). [şehā,]*
5. Budur duʿāsı şām u seḥer Mihrīnüñ **şehā** / ʿÖmrüñ güni cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 17). [şehā,]*
6. Her cān **şehā** ki olmaya ḳurbānı ḥüsnüñüñ / Taḥḳīḳ belki āḫir anuñ yeri nārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [şehā,]*

7. Sen Müşterī-cenāba **şehā** gelmesün zevāl / Niteki āfitāb semāda süvārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 16). [şehā,]*
8. Medḥ eylemek **şehā** seni Mihrī muḥāldür / Meddāḥ saña ancılayın ṣad-hezārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 20). [şehā,]*

seḫā: *Ey padişah; Ey Sultan Bayezid.*

1. Zinde olur ḥaşre dek bulur ḥayātı teşne-dil / Ḫızırveş her mürdeye virseñ **şehā** luṭfuñla āb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 23). [şehā,]*
2. Aġladur her dem **şehā** bī-çāre Mihrīyi felek / Dāmen-i raḥmuñ ile sil yaşını ey kāmyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 25). [şehā,]*

seḫā: *Ey padişah; Ey Şehzade Ahmed.*

1. Rāḥatı ʿadlüñ ile buldı ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Revnaḳı nāmuñ ile buldı **şehā** heft-iḳlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 10). [şehā,]*
2. Mihrī üftādeye raḥmuñla **şehā** eyle naẓar / Eyleye saña naẓar ḥaşre dek ol Ḥayy u ʿAlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [şehā,]*
3. Olduḳça pür kevākib ile āsumān **şehā** / Sen ʿālem içre devlet ile olasın ʿalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 17). [şehā,]*

seḫā: *Ey padişah, Şehzade Ahmed; ey sevgili.*

1. Gülşen-i ḥüsnüñ **şehā** besdür gerekmez cenneti / Gerçi kim her gūşesinde nice yüz biñ var gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [şehā,]*

seḫā: *Ey padişah; Ey Şehzade Süleyman.*

1. Ayaġuñ ṭopraġı olmaḳ **şehā** devlet nişānıdur / Velī ben ḫāk kimyā cevheri olmaḳ ne şānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 1). [şehā,]*

Şeh Süleymān: *Şehzade Ahmed'in oğludur. Yavuz Sultan Selim döneminde Memluk topraklarına gitmiş ve 1513 yılında Kahire'de vefat etmiştir.*

1. Oynadı ḫoş **Şeh Süleymānuñ** öñinde baş u cān / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [şeh süleymān,]*

şehādet it-: *Doğruluğunu tasdik etmek, desteklemek, tanıklık etmek.*

1. Çeşmüñ beni öldürdi vü sen yoḳ nice dirsin / Ġamzeñ ḫo **şehādet ider** inkār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [şehādet id-,]*

şeh-bāz: *Yiğit, şanlı, gösterişli kimse; Şehzade Süleyman.*

1. Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir **şehbāz** ile / ʿİşret itdük ṣubḥa dek mehtāba ḳarşu sāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 1). [şehbāz,]*
2. Ḥamdülillah Egribükde ṣoḥbet itdük Mihrīyā / Bu gice bir ḳaṣr-ı ʿālī içre bir **şehbāz** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 6). [şehbāz,]*

şeh-bāz: *Yiğit, şanlı, gösterişli kimse.*

1. Nice ölmesün bir ādem ṣūfīnüñ ṭaʿnından āh / Kendü sevmez mi görüp bir ḫūblar **şehbāzını** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [şehbāzını, -ı, -n, -ı]*
2. Nice **şehbāzdur** gör kim beg iltür āşiyānına / Yüri bezm-i ḫarābātda iken ṭaʿn eyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [şehbāzdur, -dur]*

şehen-şāh-ı cihān: *Dünya padişahlarının padişahı, en yüce padişah; Şehzade Ahmed.*

1. Bir **şehen-şāh-ı cihāndur** bī-naẓīr ü bī-bedel / Bir naẓar ḳılsañ ḳomaz cānda melāmet dilde ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [şehen-şāh-ı cihān,]*

2. Nice ʿadl ıssı **şehen-şāh-ı cihānsın** ki gelür / Āsitānuña güneş ḫıdmete her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 2). [şehenşāh-ı cihān,]*

şehenşāh-ı zamān: *Zamanın, devrin padişahlar padişahı, en yüce padişah.*

1. Bulduğınca nām u şöhret Āl-i ʿOs̱mān ḫusrevā / Ḳamusından ey **şehenşāh-ı zamān** sen aʿlem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [şehenşāh-ı zamān,]*
2. Bir **şehenşāh-ı zamāndur** kim cihān ḫusrevleri / Her cihetden lā dimez emrine eyler imtiş̱āl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 10). [şehenşāh-ı zamān,]*

şeh-i ʿālī: *Yüce, ulu padişah; Sultan Bayezid.*

1. Ey **şeh-i ʿālī** senüñ fevḳüñde şevket görmedi / Nice devrān gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [şeh-i ʿālī,]*

şeh-i devrān: *Dünyanın şahı; dönemin padişahı.*

1. Ey **şeh-i devrān** cihān rūyında ʿizzet isteyen / Āsitānında bulur sen pādişāhuñ feṭḥ-i bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 21). [şeh-i devrān,]*
2. Olduḳça ʿīd ü ṣavm u ṣalāt u berāt u ḳadr / Olsun ḳapuñda ey **şeh-i devrān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [şeh-i devrān,]*

şeh-i devrān: *Dönemin, zamanın padişahı; dönemin en güzel kişisi.*

1. Ḫūblar içre ger **şeh-i devrānsa** bende olmazam / Ehl-i ḥüsn içre senüñ gibi efendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [şeh-i devrān,]*
2. Gāh rüsvā vü ḫarābāt olup it ʿālemi geşt / Gāh ḥaşr ol gice gündüz **şeh-i devrānlar** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [şeh-i devrān,]*

şeh-i devrān: *Dönemin, zamanın padişahı; Şehzade Ahmed.*

1. Ey **şeh-i devrān** hemīşe ḫalḳa mīr-i aʿẓam ol / Ḥaşre dek her dem cihān rūyında şāh-ı ʿālem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [şeh-i devrān,]*

şeh-i devrān-ı ʿādil: *Adaletli zamanın padişahı; saltanatı zamanında adaletle hükmeden padişah.*

1. Bir **şeh-i devrān-ı ʿādildür** bugün ʿālemde kim / Devleti devrinde hergiz kimse çekmez infiʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 4). [şeh-i devrān-ı ʿādil,]*

şeh-i ḫūbān: *Güzeller padişahı.*

1. Hāşimī ṣoḥbet-i mey it heme ḫānlar ile / ʿAyş u ʿişretle ṣafā sür **şeh-i ḫūbānlar** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [şeh-i ḫūbān,]*

şeh-i ḫūbān-ı ʿālem: *Cihan güzellerinin şahı, en güzeli.*

1. Ol **şeh-i ḫūbān-ı ʿālem** ḥüsn içinde bī-bedel / Ol gözi şehlā ḳadi bālāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [şeh-i ḫūbān-ı ʿālem,]*
2. Dil şeb-i zülfüñde gümrāh olmasa olmaz ʿaceb / Ey **şeh-i ḫūbān-ı ʿālem** ṣūretüñ mehtābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 3). [şeh-i ḫūbān-ı ʿālem,]*

şehīd: *Kutsal bir değer uğruna ölen kimse; sevgili uğruna ölen aşık.*

1. Ol bī-vefāya billah eyit ey nesīm-i ṣubḥ / ʿAşḳı **şehīdi** derd ile öldi unutmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 3). [şehīdi, -i]*

şehlā: *Hafif şaşı göz, ela göz.*

1. Bitmedi ḫaṭuñ gibi gülistānda benefşe / Çeşmüñ gibi yā nergis eyā gözleri **şehlā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 21). [şehlā,]*
2. Ol şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ḥüsn içinde bī-bedel / Ol gözi **şehlā** ḳadi bālāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [şehlā,]*

şehler emīri: *Sultanların başı, en üstünü; Şehzade Ahmed.*

1. Kerem kānıdur ol **şehler emīri** / Ki ṭopraḳdan götürdi her faḳīri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 49). [şehler emīri,]*

şeh-nāz: *Klasik Türk musikisindeki en eski makamlardan biridir. Diğer makamlara göre daha yumuşak ve nazlıdır; çok nazlı sevgili.*

1. Her ḳaçan kim iderem ʿaşḳı hevāsında ṣadā / Āhımuñ perdelerinden nice **şehnāz** açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 4). [şehnāz,]*

şeh-nāz: *Musikimizin en eski birleşik makamlarından biri; nazlı, işveli hareket.*

1. Ḳāmetüm çeng eyleyüp düzdi nevāda rāstī / Çekdi tenüm ḳıl ḳılup ʿuşşāḳı ḫoş **şehnāz** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 3). [şehnāz,]*

şehr: *Kent, yerleşim alanı; sevgilinin bulunduğu yer.*

1. Ḳaldısa cismüñ bu **şehrüñ** issisinde çāre ne / Pes mekānıdur ġarīb olanlaruñ külḫānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 5). [şehrüñ, -üñ]*

şehr: *Yaşanılan yer, mekan, kent.*

1. Kimseler dil-ḫaste olup düşmesün yārdan cüdā / Kimsenüñ **şehrinde** ʿālem gözine ṭār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 3). [şehrinde, -i, -n, -de]*
2. Ḥüsn iline şāh olalıdan yaḳar dil **şehrini** / Böyle ẓālim olmasun hiç pādişāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [şehrini, -i, -n, -i]*
3. Yalıñuz **şehrī** degüldür baña zindān görinen / Mihrīnüñ gözine ṭar oldı cihān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 5). [şehrī,]*

şehr: *Memleket, yurt; aşığın gönlü.*

1. Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar / Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller **şehrini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [şehrini, -i, -n, -i]*
2. Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller **şehrini** / Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [şehrini, -i, -n, -i]*

şehr-i Amāsiyye: *Amasya şehri.*

1. Nūr ile **şehr-i Amāsiyyeyi** maʿmūr idesin / Yapısar ʿadlüñ ile her dil-i vīrānı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 6). [şehr-i amāsiyye,]*
2. **Şehr-i Amāsiyyede** bir ḫūb u raʿnā gülʿiẕār / Her ṭarafda cān u dilden ṣad-hezār ʿuşşāḳı var *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [şehr-i amāsiyye,]*
3. Bir zamān **şehr-i Amāsiyyede** İskender idüñ / Ḫıżr-veş āb-ı ḥayāt isteyene rehber idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 3). [şehr-i amāsiyye,]*

şehr-i beden: *Beden şehri, vücut.*

1. Çıḳar cān raḫtını **şehr-i bedenden** Mihrī dil-ḫaste / Fedā ḳıl yār yolında k ider ziyān āteş nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [şehr-i beden,]*

şehr-i dil: *Gönül şehri; aşığın kalbi, gönlü.*

1. Şehā ẓulmüñ eli **şehr-i dili** yıḳdı dirīġ / Çıḳısar cān bedenden idiser terk-i diyār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 13). [şehr-i dil,]*
2. Tācir-i ʿaşḳı olaldan **şehr-i dilde** her zamān / Ġayriler sīm ile zer ben cān virürem bāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [şehr-i dil,]*

şehr-i Lādiḳ: *Ladik şehri, cumhuriyetten önce Amasya'ya bağlı olan Ladik ilçesi günümüzde Samsun iline bağlıdır. Amasya'da görev yapan şehzadelerin yazlık sarayı, Ladik'te bulunmaktaydı.*

1. Ne söz söylendise ḥaḳḳında ṣādıḳ / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 2). [şehr-i lādiḳ,]*
2. Her eṭrāfı gül ü serv ü semenler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [şehr-i lādiḳ,]*
3. Demāġa bū baġışlar cāna cānlar / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 6). [şehr-i lādiḳ,]*
4. Otı reyḥān ü sünbül ḫāki ʿanber / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [şehr-i lādiḳ,]*
5. Gülistānlar teferrücgāh yerler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 10). [şehr-i lādiḳ,]*
6. İçindedür anuñ ol şāh-ı devrān / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 12). [şehr-i lādiḳ,]*
7. Aña ṣaf bağlamışlar ḥūr gördüm / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 14). [şehr-i lādiḳ,]*
8. Ṭavāf-ı kūyı ṣan ḫuld-ı berīndür / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 16). [şehr-i lādiḳ,]*
9. Ḳurardı üstine ḫayme-i vāla / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 18). [şehr-i lādiḳ,]*
10. Çemen sulṭānı güldür vech-i aḥsen / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 20). [şehr-i lādiḳ,]*
11. Eline bāde almış lāle gül-reng / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 22). [şehr-i lādiḳ,]*
12. Ṣurāḥī mül demidür ne taḥammül / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 24). [şehr-i lādiḳ,]*
13. Melek ṣalmış meger üstine sāye / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 26). [şehr-i lādiḳ,]*
14. Budur firdevs bāġınuñ güzīni / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 28). [şehr-i lādiḳ,]*
15. Bular ḫoş ʿaşḳ ayaġın eylemiş nūş / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 30). [şehr-i lādiḳ,]*
16. Güle ḳarşu ider efġān bülbül / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 32). [şehr-i lādiḳ,]*
17. Aġaçlar sāye ṣalmış ṣanki ḫargāh / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 34). [şehr-i lādiḳ,]*
18. Bulınmaz ser-te-ser gezseñ cihānı / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 36). [şehr-i lādiḳ,]*
19. Hem olmış ay u güneş saḳfına cām / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 38). [şehr-i lādiḳ,]*
20. Diyār-ı Rūm içinde şimdi birdür / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 40). [şehr-i lādiḳ,]*
21. Sürelüm ẕevḳ ile imdi ṣafāsın / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 42). [şehr-i lādiḳ,]*
22. Diyeyin cān ile ben daḫi her dem / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 44). [şehr-i lādiḳ,]*
23. Ki geçmiş ʿömrümüz ḥayfā hezār āh / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 46). [şehr-i lādiḳ,]*
24. Ki gördük gizlü genci āşikāre / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 48). [şehr-i lādiḳ,]*
25. Ḫudā olsun İlāhī destgīri / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu **şehr-i Lādiḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 50). [şehr-i lādiḳ,]*

şehriyār: *Ey padişah, hükümdar.*

1. Devr-i Dārā bozılup devr-i Sikender mʾañılur / **Şehriyār** olalı sen ḫusrev-i ḫāḳān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 24). [şehriyār,]*
2. Ḥüsni münevver itse cihānı ʿaceb midür / Burc-ı şerefde eyledi ol **şehriyār** ʿĪd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 8). [şehriyār,]*
3. Ey şeh-i devrān cihāna **şehriyār** ol lā-cerem / Devlet ile salṭanat taḫtında var ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 1). [şehriyār,]*

şehriyār: *Padişah, koruyup gözeten; sevgili, canan.*

1. Ben gedā ḥāline hem-derd olmadı illā ki bu / ʿİzz ü cāhum hemdemüm hem **şehriyārumdur** nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [şehriyārumdur, -um, -dur]*
2. Gül gibi güldi yine ʿālem bahār ile bugün / Ṣūretin keşf eyledi gülzāra beñzer **şehriyār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 5). [şehriyār,]*

şehriyār: *Padişah, sultan; Şehzade Ahmed.*

1. Duʿālar eyle Mihrī **şehriyāra** / Kʾ anuñ luṭfından irdüñ bu diyāra *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 47). [şehriyāra, -a]*

şehriyār: *Padişah, hükümdar; Şehzade Ahmed.*

1. Ṭurduġınca bu zemīn ü āsumān ey **şehriyār** / Ẕevḳ u ʿişret sür cihān rūyında şād u ḫurrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [şehriyār,]*

şehriyār: *Padişah; sevgili, yar; Şehzade Ahmed.*

1. Envāʿ-ı zīnet ile cihān olsa ṭañ mı zeyn / ʿArż eyleyen cemālini çün **şehriyārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 8). [şehriyārdur, -dur]*
2. Beñzer cemāli bāġını keşf itdi **şehriyār** / Gül gibi güldi ṣūret-i nevrūz-ı muḥterem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 9). [şehriyār,]*

şehzāde: *Padişah, hükümdar oğlu, saltanat varisi.*

1. Nice **şehzādedür** gör kim anuñ ʿālī-cenābında / Melekler perdedārıdur felekler sāyebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 28). [şehzādedür, -dür]*

şeker: *Tatlı, hoş, latif.*

1. Laʿl-i nābından **şeker** senbūsesine dilberüñ / Urmaz isem ben ʿaceb dendānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 2). [şeker,]*

şeker: *Şeker, tatlı; aşk, sevgi, muhabbet.*

1. Mihrüñi cān ḳafesinde virürem rūḥa ġıdā / Ṭūṭiye var mı ġıdā daḥi **şekerden** ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [şekerden, -den]*

şekker: *Şeker, tatlı; hoşluk, letafet.*

1. Deprendügince ḳūt virür cāna leblerüñ / Şīrīn sözüñ kelāmına **şekker** mi ḳatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 7). [şekker,]*

şekker: *Şeker, tatlı; sevgilinin dudağı.*

1. Şīrin lebin aġyāra ṣunar Mihrīye ṣunmaz / Ṭūṭī baḳa ḳarġa yiye **şekker** ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 5). [şekker,]*

şekker: *Tatlı, latif, hoş; sevgili.*

1. Leblerüñ ẕikri yiter dil ṭūtisinüñ **şekkeri** / Neylerin ḳandi dehānum ṭolı ḳandüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 4). [şekkeri, -i]*

şekker: *Tatlı, hoş, latif; güzel, hoş gazel, şiir.*

1. Mihrī şevḳ-i ʿaşḳuñ içre leblerüñ yād idicek / Bu şirīn güftārı **şekkerler** dükānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 7). [şekkerler, -ler]*

şekker yaġ-: *Çok tatlı, hoş gelmek; sevgilinin ağzından aşıkla ilgili çıkan her sözün, aşığa hoş söz gibi gelmesi.*

1. Leblerüñ sögdükçe cānā aġzuma **şekker yaġar** / Şöyle şīrīn loḳmadur pālūde-i terden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 3). [şekker yaġ-,]*

şekkerī: *Tatlı, latif, hoş, güzel.*

1. Mūr üşdi ṣanki **şekkerī** pālūde üstine / Ḫaṭṭuñ ki ṭutdı laʿl-i nebātuñ kenārını *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 3, Beyit 1). [şekkerī,]*

şemʿ: *Mum, çerağ.*

1. Laʿline öyküdügi çün lāle ruḫsārına **şemʿ** / Lāleye dāġ urdılar şemʿüñ zebānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 4). [şemʿ,]*
2. Uzatsa dilin devletüñüñ **şemʿine** düşmen / Cān virmege pervāne-ṣıfat geldi ne pervā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 18). [şemʿine, -i, -n, -e]*

şemʿ: *Mum; ışık, aydınlık, parıltı.*

1. Ruḫı **şemʿine** anuñ Mihrī çü pervānelerüz / Yanalum yaḳılalum bir pula almaz yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 7). [şemʿine, -i, -n, -e]*

şemʿ: *Mum; aşık, seven.*

1. Ṭutuşur **şemʿuñ** zebānı micmerüñ göynür özi / Yanduġın gördükçe ruḫsāruña ben pervānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 3). [şemʿuñ, -uñ]*

şemʿ: *Mum, yandıkça eriyen etrafına ışık salan aydınlatıcı madde; aşk ateşiyle yandıkça kendisi eriyip, zarar gören ancak diğer aşıklara örnek olan, yol gösteren aşık.*

1. **Şemʿ** gibi yanduġum hecrüñde görüp ehl-i ʿaşḳ / Cān virür pervāne-veş almaġa nārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 4). [şemʿ,]*
2. Yüzüñ envārı şevḳinden olupdur zīneti **şemʿuñ** / Ki her dem nārı nūr itmek olur māhiyyeti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 6). [şemʿuñ, -uñ]*
3. Dili kesilmek olmışdur anuñçün ʿādeti şemʿuñ / Yüzüñe beñzerem dirmiş ʿacebdür ḥāleti **şemʿuñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 7). [şemʿuñ, -uñ]*

şemʿa: *Mum, yandıkça eriyen etrafına ışık salan aydınlatıcı madde; aşk ateşiyle yandıkça kendisi eriyip, zarar gören ancak diğer aşıklara örnek olan, yol gösteren aşık.*

1. Bezm-i ḥüsnüñe vücūdum **şemʿadur** pervāne dil / Bu yanan cānum fetīlidür yüregüm yaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 6). [şemʿadur, -dur]*

şemʿa dön-: *Yanarak eriyip gitmek; perişan olmak, yanmak, mahvolmak.*

1. Yanaram bezm-i şevḳüñde gözüm aġlar göñül ḫandān / Hemān ol **şemʿa döndüm** kim güler dāʾim ziyānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [şemʿa dön-,]*

şemʿdān: *Kandil, mumluk, şamdan.*

1. Cemālinden żiyā bulsa ʿaceb mi ḫalḳ ile ʿālem / Semānuñ āfitābıdur zemīnüñ **şemʿdānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 24). [şemʿdānıdur, -ı, -dur]*

şemʿdān: *Mum; sevgilinin yüzü.*

1. Yanmasun mı ʿāşıḳ-ı bīçāreler pervāne-veş / Māhrūlar çünki ḥüsni **şemʿdānın** yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 2). [şemʿdānın, -ı, -n]*

şemʿ-i ruḫ: *Yanağının mumu; sevgilinin parlayan, ışıldayan yanağı.*

1. **Şemʿ-i ruḫuña** tā giceler ṣubḥa dek ey dost / Per yaḳmada pervāneye yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [şemʿ-i ruḫ,]*
2. Per yaḳmada pervāne-ṣıfat **şemʿ-i ruḫuñda** / ʿAşḳuñ beni üstād-ı cihān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 4). [şemʿ-i ruḫ,]*

şemʿ-i ruḫsār: *Yanağın mumu; sevgilinin yanağının ışıltısı.*

1. **Şemʿ-i ruḫsārına** cānānuñ i Mihrī dāʾimā / Yanalum pervāne-veş çün yana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 7). [şemʿ-i ruḫsār,]*
2. Ben umardum gele bir zülf-i perīşān bu gice / **Şemʿ-i ruḫsārına** pervāne ḳılam cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [şemʿ-i ruḫsār,]*
3. **Şemʿ-i ruḫsārına** cānānuñ yüri pervāne-veş / Sen i Mihrī cān virüp her dem-be-dem yan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [şemʿ-i ruḫsār,]*
4. **Şemʿ-i ruḫsārına** ol mehrūlaruñ pervāneler / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 10). [şemʿ-i ruḫsār,]*

şemʿ-i şebistān: *Yatak odası mumu; aşık.*

1. Dilber ḫayāli şevḳi ile yandı ṣubḥa dek / Bir ayaġ üzre **şemʿ-i şebistān** geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 4). [şemʿ-i şebistān,]*

şemʿ-i şebistān: *Yatak odası mumu; sevgili, güzel, dilber.*

1. Yaḳalum cānı göñül mūmıla ten micmerini / Ṣubḥa dek ʿayş idelüm **şemʿ-i şebistānlarla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 5). [şemʿ-i şebistān,]*

şemʿ-i tābān: *Yanan, parlayan mum; sevgili.*

1. Şöyle ditrer cān u dil her laḥẓa cānān üstine / Nitekim pervāne ditrer **şemʿ-i tābān** üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 1). [şemʿ-i tābān,]*

şemīm: *Güzel koku.*

1. Būy-ı zülfüñden eger virmese gülşende ṣabā / Gül gülistānda cihān ḫalḳına virmezdi **şemīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 11). [şemīm,]*

şemme: *Pek cüzʾî miktar, pek az şey.*

1. Buldı luṭfuñ **şemmesinden** bu cihānuñ bāġı rāġ / Oldı laʿlüñ çeşmesinden āb-ı ḥayvān u cülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [şemmesinden, -si, -n, -den]*
2. Baña iḳbāl ü saʿādetde yeter manṣıb-ı cāh / Vaṣluñuñ **şemmesi** ki geh ola iḥsān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [şemmesi, -si]*

şems: *Güneş.*

1. Ḫāk-i pāyuña yüzin sürmek içün **şems** ü ḳamer / Ser-i kūyuña gelür şām u seḥer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 3). [şems,]*
2. Maṭlaʿından **şems** lerzān çıḳduġı her dem budur / Gün cemāline muḳābil olmaġa eyler ḥicāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 4). [şems,]*

şems: *Güneş, Dünya'ya ısı ve ışık veren gök cismi.*

1. ʿAceb mi yer yüzi dāʾim bezense cūdı ḫānından / Felekdür ṣofrası her dem ḳamer **şems** ile nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [şems,]*

şems-i ġarrā: *Parlak güneş; aydınlık, parlak güzel yüz.*

1. Maṭlaʿ-ı ḥüsnüñ gibi bir burc-ı aʿlā görmedük / Māh ruḫsāruñ gibi bir **şems-i ġarrā** görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 1). [şems-i ġarrā,]*

şems-i münevver: *Aydınlık, parlayan güneş.*

1. Ol durur taḫt-ı saʿādetde bugün Ḫān Aḥmed / Ṣıfatı **şems-i münevverdür** anuñ ẕātı ḥalīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 9). [şems-i münevver,]*

şems-i münīr: *Nurlu, parlak, aydınlık güneş.*

1. Ṭalʿat-ı mihri gibi göstermedi **şems-i münīr** / Gerçi devr eyler felek leyl ü nehār u māh u sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [şems-i münīr,]*

şer: *Kötülük, fenalık, yapılması uygun görülmeyen şeyler.*

1. Ḫayır **şer** ne kim işlersen iş / Anuñ emrinsüz olunmaz biñ dür iş *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 7). [şer,]*

şerbet: *Tatlı içecek; iyi, hoş, güzel şeyler, olaylar.*

1. İçirür çarḫ elinden ʿādetidür / Kime **şerbet** kime zehri zamāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 5). [şerbet,]*

şerbet yerine zehri vir-: *Kötü muamele ile karşılaşmak, bir kimseden iyi muamele, hoş davranış yerine zulüm, cefa görmek.*

1. Dil derdine devālar umarken **viren** baña / **Şerbet yerine zehri** ṭabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 2). [şerbet yerine zehri vir-, -en-i]*

şerbet-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'tan gelen feyz, ilahi aşk; La ilahe illallah zikrinin verdiği tat, feyz.*

1. İrgürür ḫaste dillere ṣıḥḥat / **Şerbet-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 5). [şerbet-i lā ilāhe illallāh,]*

şerbet-i laʿl: *Dudağın şerbeti, tatlısı; sevgilinin tatlı, hoş dudağından öpme.*

1. **Şerbet-i laʿlüñ** imiş ḫaste dile dost şifā / Demidür eyle devā bu dil-i bīmāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 4). [şerbet-i laʿl,]*

şeref: *Yücelik burcu, yüksek mertebe ve makama sahip olma; yücelik, ululuk.*

1. Burc-ı iḳbāl ü **şerefde** bu semā ṭurduḳça sen / Ey saʿādet āfitābı devlet ile her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [şerefde, -de]*

şeref burcı: *Yıldızların ait oldukları burçta bulundukları vakit; kavuşma vakti; Şehzade Ahmed'in şenliği, bayram eğlencesi.*

1. Çün ṭulūʿ itdi **şeref burcında** yine āfitāb / Her kişi medḥ itmege biñ cān u dilden açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [şeref burcı,]*

şerer: *Kıvılcım; aşığın ah ateşinin kıvılcımı.*

1. Āteş-i ġamda kebāb oldı ciger döne döne / Göklere çıḳdı duḫānumla **şerer** döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 1). [şerer,]*

2. Ḳorḫutma beni nār-ı caḥīm ile i nāṣiḥ / Āhum **şererinden** yanar odlara cehennem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 2). [şererinden, -i, -n, -den]*

şerḥ eyle-: *Açıklamak, anlatmak.*

1. Nice **şerḥ eyleyeyin** ġonca dehānı ḫaberin / Nāgehān nāz-ı nihāndan yine bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 2). [şerḥ eyle-,]*

şerḥ it-: *Açıklamak, izah etmek.*

1. Mihrī nicesi **şerḥ idesin** vaṣfı beyānın / Taḳrīr idemez dil ne ḫo taḥrīr ḳalemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 5). [şerḥ id-,]*

şerḥ ol-: *Açıklanmak, anlatılmak.*

1. Ol sen hemīşe sāye-i rifʿatde müstedām / Dillerde tā ki **şerḥ ola** destān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 12). [şerḥ ol-,]*

şerḥ olun-: *Açıklanmak, ifade edilmek, anlatılmak.*

1. Olmayan ʿāṣıḳ ne bilsün ehl-i ʿaşḳuñ ḥālini / **Şerḥ olunmaz** bu beyānuñ mācerāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 2). [şerḥ olun-,]*
2. Müstedām ol sāye-i rifʿatde şāhā ḥaşre dek / Nitekim dillerde **şerḥ olına** destān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 15). [şerḥ olın-,]*

şerhā şerhā: *Dilim dilim, parça parça; yavaş yavaş, acı çektirerek.*

1. Tīġ-ı ḳahr ile deler çün **şerhā şerhā** sīnemi / Bir naẓar ḳılsa gözi ucıyla cānān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 3). [şerhā şerhā,]*

şerm-sār ol-: *Utanmak, hicap etmek.*

1. Sünbül ṣaçuña gül yüzüñe lāle ḫaddüñe / Ger beñzerem dir ise ḳatı **şerm-sār ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 5). [şerm-sār ol-,]*

şevḳ: *Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.*

1. Nūş eylemişüz rūz-ı ezel cāmını ʿaşḳuñ / Tā ḥaşre dek ol **şevḳ** ile mestānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 2). [şevḳ,]*
2. Düşeli **şevḳi** ḫayāl-i lebinüñ Mihrī dile / Āteş-i ġamda kebāb oldı ciger döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 6). [şevḳi, -i]*
3. Dilber ḫayāli **şevḳi** ile yandı ṣubḥa dek / Bir ayaġ üzre şemʿ-i şebistān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 4). [şevḳi, -i]*
4. Bir ġonca-laʿl **şevḳine** mestāne germ olup / Çāk itmiş idi Mihrī girībān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 6). [şevḳine, -i, -n, -e]*
5. Sen de Mihrī gibi gül yüzlilerüñ **şevḳi** ile / Oḳı dīvānuñı bülbül gibi efġānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 5). [şevḳi, -i]*
6. Ḫusrevā gül ruḫuñuñ **şevḳile** gülşende ṭurup / Ṭūr-veş her şecer üstinde hezār oldı kelīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [şevḳile, -ile]*
7. Yüzüñ envārı **şevḳinden** olupdur zīneti şemʿuñ / Ki her dem nārı nūr itmek olur māhiyyeti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 6). [şevḳinden, -i, -n, -den]*
8. Ṭurma nālān ol ruḫı **şevḳinde** miskīn ʿandelīb / ʿĀdetidür çünkim itmek bülbülini zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 9). [şevḳinde, -i, -n, -de]*

şevḳ: *Güzellik; arzu, gönül meyli.*

1. Ruḫları **şevḳine** bülbül nice nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına nāle vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [şevḳine, -i, -n, -e]*

şevḳ: *Heves, arzu.*

1. Ġonca laʿli yādına nūş eylesün gülgūn mey / Lāle ḫaddi **şevḳine** sermest olup ṣunsun ayaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 3). [şevḳine, -i, -n, -e]*
2. Gülsitān-ı ḥüsnüñi dūr itme çeşmümden şehā / ʿAndelībem gül yüzüñ **şevḳinde** nālān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 2). [şevḳinde, -i, -n, -de]*

şevḳ: *Sevinç, neşe, keyif.*

1. Gel vaḳt-i ṣafā devr-i bahāruñ gözenidür / Ey dil demidür sen daḫi **şevḳ** ile ṭol imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [şevḳ,]*

şevḳ: *Işık, parıltı, aydınlık.*

1. Ruḫuñ envārı **şevḳinden** ṭolupdur bu cihān āteş / Vücūdum mülkini yaḳsa ʿaceb mi her zamān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [şevḳinden, -i, -n, -den]*
2. Sen rūḥ-ı revān ey Ḫān dil-mürdeme cān ancaḳ / Gül-ruḫlaruñuñ **şevḳi** gün gibi ʿayān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 1). [şevḳi, -i]*

şevḳ: *Heves, istek, arzu; sevinç, coşku.*

1. Rūz u şeb elḥān ider bülbülleri ḫoş **şevḳi** ile / Gül gibi güler göñül gūşa ṣadāsı iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [şevḳi, -i]*

şevket: *Büyüklük, heybet; saltanat.*

1. Dār-ı cihānda **şevketüñi** ẕerre görmedi / ʿĀlemde gerçi sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 9). [şevketüñi, -üñ, -i]*
2. Ey şeh-i ʿālī senüñ fevḳüñde **şevket** görmedi / Nice devrān gerçi kim sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 4). [şevket,]*

şevḳ-i ʿaşḳ: *Aşk arzusu, hevesi.*

1. Mihrī **şevḳ-i ʿaşḳuñ** içre leblerüñ yād idicek / Bu şirīn güftārı şekkerler dükānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 7). [şevḳ-i ʿaşḳ,]*

şevḳ-i dendān: *Dişlerin parıltısı, ışıldaması.*

1. **Şevḳ-i dendānuñ** ile laʿl-i dür-efşānuñ içün / Ḥāşelillāh ki diyem lüʾlü ü mercān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 11). [şevḳ-i dendān,]*

şevḳ-i ruḫ: *Yanağın ışığı, aydınlığı.*

1. Çü düşdi **şevḳ-i ruḫı** āfitāb çihresinüñ / Cihāna virdi żiyā enver ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 2). [şevḳ-i ruḫ,]*

şevḳ-i ruḫ: *Parlak yanağın arzusu; sevgilinin parlak yanağının arzusu.*

1. Cānā virürse **şevḳ-i ruḫuñla** cihānda cān / Pür-nūr ḳıla ḥaşre dek anun mezārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 6). [şevḳ-i ruḫ,]*

şeydā: *Divane, müptela, çılgın; aşık.*

1. Olalı **şeydāsı** bir ẕerre günāhum bilmezem / Her ne dirse dilberüñ emrine fermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 4). [şeydāsı, -sı]*

şeydā ḳıl-: *Divane, mübtela hale getirmek.*

1. Dil bülbüli feryādın artursa ʿaceb midür / **Şeydā ḳılan** anı sen ġonca-dehen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 3). [şeydā ḳıl-,]*
2. Ey beni Mecnūn gibi ʿaşḳı ile **şeydā ḳılan** / Ben seni sevmekde gerçek ʿāşıḳam ṣanma yalan *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [şeydā ḳıl-,]*

şeyḫ: *Bir tekke veya zaviyede reislik eden ve müritleri bulunan kimse.*

1. Hey ġāfil olma ġamzelerinden güzellerüñ / Biñ **şeyḫi** yoldan eylediler bir nigāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 6). [şeyḫi, -i]*

şeyḫ: *Tarikat müridlerinin reisi; zahid, kaba sofu.*

1. Var ḫānḳahı bekle riyā ile sen ey **şeyḫ** / Sābit-ḳademüz sāḳin-i meyḫānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 3). [şeyḫ,]*

şeyḫ: *Zahid, kaba sofu; ölüye dua okuyan imam.*

1. Ölince çünki el çekmez göñül dildār mihrinden / Şifā virmez baña hergiz senüñ ey **şeyḫ** telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [şeyḫ,]*

şey'illāh: *Allah rızası için az miktar isteme, dilenme sözü.*

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi ezber oḳuram **şey'illāh** / Ḳapuña geldi vir iḥsānuñı Ḳurʾān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 4). [şeyʾillāh,]*
2. İnʿāma geldük ey dost bir būse vir lebüñden / Maḥrūm ḳılma luṭf it **şeylillah** itse sāʾil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 7). [şeylillah,]*

şey'illah it-: *Allah rızası için az miktar istemek, dilenmek; ışık, aydınlık dilenmek.*

1. Güneş her dem alur enver ṭapuñdan / Ḳamer **şey'illah ider** hem ḳapuñdan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [şeyʾillah id-, -er]*

şeylillāh it-: *Allah rızası için az miktar istemek, dilemek*

1. Gelmişem ḥüsnüñ zekātından ki **şeylillāh idem** / Ṣanma ki bu dervīşi cānā nāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [şeylillāh id-,]*

şeyṭān: *İblis, insanları günaha sevk eden ve dinden çıkarmaya çalışan isyankar mahluk; kötü düşünceli, vesvese veren, fitneci kimse; rakip.*

1. Görüp ol yāri baña söylemesün diyü raḳīb / Muttaṣıl sāye gibi gör nice **şeyṭān** biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [şeyṭān,]*
2. Müddeʿī yārümi menʿ itmege cehd itdi velī / Azdurımadı ne dirsin anı **şeyṭān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 6). [şeyṭān,]*
3. Ḫūblar ḳatında ḳançaru baḳsañ raḳībdür / ʿĀlemde cevr-i yār ile **şeyṭān** dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 4). [şeyṭān,]*

şeyṭāna uy-: *Yanlış bir davranışta bulunmak, günah işlemek; rakibin sözlerine kanmak.*

1. Her ki **şeyṭāna uyar** elbette īmāndan çıḳar / Ey belā-keş Mihrī sen beñzer Belāyī neslisin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [şeyṭāna uy-,]*
2. Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum yāri āh / Her ki **şeyṭāna uyar** elbette īmāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [şeyṭāna uy-,]*
3. Ḳorḫaram aġyār bir gün yār kūyından beni / Sürdüre cennetden **uymasun** bu **şeyṭān** kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 4). [şeyṭān uy-,]*

şeyyād: *Kendini helak eden.*

1. Ṣaḳın devrinde yād itme Minūçihri Nerīmānı / Ki ey **şeyyād** bu dehrüñ bu şeh ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [şeyyād,]*

şiddet: *Sertlik, aşırılık; zorluk.*

1. Zemistān **şiddetinden** ġuṣṣa mı çekse gerek cānum / Ki bu dil ʿandelībinüñ cemāli gülsitānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 29). [şiddetinden, -i, -n, -den]*

2. Vireli ʿadlüñ eliyle ʿāleme luṭfuñ maʿāş / **Şiddetinden** rūzgāruñ kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 12). [şiddetinden, -i, -n, -den]*

şiddet: *Sıkıntı, zorluk, mihnet, meşakkat.*

1. Geçdi ʿömrüm rūzgāruñ **şiddetiyle** her zamān / Ben bu cāndan āh ezel maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 2). [şiddetiyle, -i, -y, -le]*
2. Cihānuñ **şiddetinden** ḫāṣ eger ʿām / Senüñ ḳapuñda bulurlar necātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [şiddetinden, -i, -n, -den]*

şifā: *İyileştirici, çare olan şey; aşığın gönlündeki tasa ve kederi gideren şey.*

1. Şerbet-i laʿlüñ imiş ḫaste dile dost **şifā** / Demidür eyle devā bu dil-i bīmāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 4). [şifā,]*

şifā vir-: *Fayda sağlamak, yardımcı olmak; iyileştirmek, aşığa sevgiliyi unutturmak.*

1. Ölince çünki el çekmez göñül dildār mihrinden / **Şifā virmez** baña hergiz senüñ ey şeyḫ telḳīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [şifā vir-,]*

şikār: *Av, yakalanmış, tutulmuş; tutkun, aşık.*

1. Dil murġı bend-i zülfine ṭolaşsa vechi var / Zīrā kemend-i dāmına cānlar **şikārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 13). [şikārdur, -dur]*

şikār eyle-: *Yakalamak, ele geçirmek.*

1. Āl ile aldayı aldayı **şikār eyleyelüm** / Meclise cemʿ idelüm gözleri āhū sürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 3). [şikār eyle-,]*

şikār it-: *Avlamak, ele geçirmek; kendine aşık etmek, gönlünü çelmek.*

1. ʿAynuñ dil ü cānlar mı ḳodı ʿālemde / Kʾ **itmedi** ġamzelerüñ tīri ile anı **şikār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [şikār it-,]*

şikāyet it-: *Sızlanmak, yakınmak.*

1. Her cevr ü her cefāyı saña ṭāliʿüñ ider / **İtme** iñende Mihrī felekden **şikāyeti** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [şikāyet it-,]*
2. Kişiye ẓulm begüm pādişāhı eyleyicek / Kimüñ ḳapusına varsa **ider şikāyetini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 8). [şikāyet id-,]*

şikāyet ḳıl-: *Şikayet etmek, yakınmak, bir durumdan memnuniyetsiz olmak.*

1. Mihrī sen **ḳılma şikāyet** dest-i cevr-i yārdan / Her ne gelse ḫoş gelür baña efendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 7). [şikāyet ḳıl-,]*

şikeste-hāṭır: *Gönlü kırık; kırgın, gücenmiş aşık.*

1. Ṣevāb-ı ḥacc bulam dirseñ eylegil cānā / **Şikeste-hāṭıruñuñ** göñlinüñ ziyāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 4). [şikeste-hāṭıruñuñ, -uñ, -uñ]*

şimden girü: *Artık, bundan sonra.*

1. Dostum çün yüze gülmek eylemişsin ḫū saña / Yüri ey hercāyi var **şimden girü** yā ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [şimden girü,]*
2. Bir ġonca kim açılmadın anuñ bite ḫārı / **Şimden girü** bunlaruñ işi vara olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 4). [şimden girü,]*
3. **Şimden girü** Maḳāmī bizüm būsemüz hemān / Yıllarla yürek aġrısı isḥāl rencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 4). [şimden girü,]*

4. **Şimden girü** vefā ḫaṭını ḳıl ḳalemle yaz / Cān levḥasında ṣaḳlayalum yādigār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 6). [şimden girü,]*
5. Yoġ imiş çünkim naṣībüm vaṣl-ı cānān olmadan / El yudum **şimden girü** derdüme dermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 1). [şimden girü,]*
6. Kūy-ı cānān çün yeter mesken baña **şimden girü** / Yüri zāhid cennetüñi var saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [şimden girü,]*
7. Kūy-ı cānān çün yeter mesken baña şimden girü / Yüri zāhid cennetüñi var saña **şimden girü** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [şimden girü,]*
8. Şuʿle-i yārüñ cemāliyle münevver olmışuz / İmdi ey meh var ḳalursañ ḳal ṭaña **şimden girü** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 2). [şimden girü,]*
9. Gördi beni zülfini dilber dişine aldı çün / Bildüm anuñ meyli var benden yaña **şimden girü** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 3). [şimden girü,]*
10. Luṭf ile cānān çıḳardı ġam belāsından beni / Ġuṣṣa çekmem ṣarlanursam būriyā **şimden girü** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 4). [şimden girü,]*
11. Ruḫları bāġında geçdi ʿömrümüz ey vāy ile / Umaruz şeftāludan geh geh aña **şimden girü** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 5). [şimden girü,]*
12. Gülsitānda ġonca laʿlin gördi yārüñ lāle çün / Ṭaġlara düşüp didi yā hū saña **şimden girü** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [şimden girü,]*
13. Mihrīye vaṣlı ḥabībinüñ müyesser oldı çün / Yolına cān virmek āsāndur aña **şimden girü** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 7). [şimden girü,]*
14. Mihrī dil-ḫasteyi öldürdi ġamuñ sen ṣaġ ol / Sevdügüm var saña **şimden girü** dermānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 5). [şimden girü,]*
15. Ġam yime **şimden girü** baḫt-ı siyāhuñ maḥv olup / Ṭāliʿuñ saʿd oldı ey Mihrī mübārekdür bu fāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 17). [şimden girü,]*
16. **Şimden girü** ʿaşḳumla benüm gel ola fānī / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 22). [şimden girü,]*

şimdi: *İçinde bulunulan zaman dilimi.*

1. ʿİlm-i ʿaşḳı biz i Mihrī şöyle taḥṣīl eyledük / **Şimdi** her ʿāşıḳ bizümle itmege ḳorḳar baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [şimdi,]*
2. Künc-i ġam vīrānesinde **şimdi** yārümdür nemed / Sāyebānum maḥremüm ʿālemde varumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 1). [şimdi,]*
3. Leẕẕetin işbu cihānuñ **şimdi** bildük ḥāṣılı / Yoġ imiş rūy-ı zemīnde vaṣl-ı dilberden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 2). [şimdi,]*
4. **Şimdi** bu ṭūṭī-kelāma mübtelādur Mihrī kim / Söylese şīrīn sözi ḳand-ı mükerrerden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 5). [şimdi,]*
5. Bir zamān Mihrī felekde seyr iderdi **şimdi** gör / Bu sebebden oldı uş ayaḳlar altında ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 7). [şimdi,]*
6. İ Mihrī **şimdi** saña ḥışṣe yoḳdur / Gören görmiş ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 5). [şimdi,]*
7. Boynına çeşmi ʿāşıḳuñ zünnār-ı zülfin bağladı / **Şimdi** görüñ ol kāfiri ḳaṣd eyler īmānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 2). [şimdi,]*
8. **Şimdi** bir ḥāldeyem kim ilenen düşmenine / Dir ki Mihrī gibi sen daḫi siyehkār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 9). [şimdi,]*
9. **Şimdi** ḫaṭını Mihrī gördükçe ḫadinde dir / Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 5). [şimdi,]*
10. Devlet hümāsı olmış iken ismüñ ey perī / Pervāz urup neden kᵓ uçasın **şimdi** tüy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [şimdi,]*
11. Zencīr ṭutmaz idi bu dīvāne Mihrīyi / Bendᵓitdi bend-i zülfüñ anı **şimdi** mūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [şimdi,]*
12. ʿĀr u nāmūsı yoluñda yele virmişdi göñül / **Şimdi** ġarḳ itdi gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [şimdi,]*
13. ʿĀr u nāmūsı yoluñda yele virmişdi göñül / **Şimdi** ġarḳ itdi gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [şimdi,]*

14. Ḥecrüñ ġamında dil ne çeker **şimdi** dostum / Bir ben bilürem ancaḳ anı bir İlāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 3). [şimdi,]*
15. Egler idi bularuñ luṭfı ġarīb göñlümüzi / **Şimdi** kim vire ṣafā bu dil-i vīrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 7). [şimdi,]*
16. **Şimdi** ki ḫalḳuñ ḳatında Türklükdür iʿtibār / Keşlü tarḫanalarında sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 7). [şimdi,]*
17. Bir devr idi ser-defter-i ḫūbān idi Mihrī / **Şimdi** görüñ uş her güzelüñ oldı gedāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 6). [şimdi,]*
18. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz u şeb / **Şimdi** gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [şimdi,]*
19. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz u şeb / **Şimdi** gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [şimdi,]*
20. Gül gibi yüze güler didüklerince dostum / **Şimdi** bildüm var imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [şimdi,]*
21. Geçerken bende oldı dil ḥabībüm āsitānuñda / Göñül derbān gözüm saḳḳā müjemdür **şimdi** ferrāşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 4). [şimdi,]*
22. Virüben ʿaḳl u dil aldum ġuṣṣa-i yāri ṣatun / Ġam metāʿından ṭolupdur **şimdi** cānum ḫāzini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [şimdi,]*
23. Özüñdür **şimdi** her derdüñ devāsı / Ṭapuñdur şimdi her faḳruñ ġınāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [şimdi,]*
24. Özüñdür şimdi her derdüñ devāsı / Ṭapuñdur **şimdi** her faḳruñ ġınāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [şimdi,]*
25. Diyār-ı Rūm içinde **şimdi** birdür / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 40). [şimdi,]*
26. Yoġıdı dīnüñ bilürdüm **şimdi** gitmiş āyīnüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [şimdi,]*
27. Bir perīnüñ ḥalḳa-i zülfine nāgāh oldı ṣayd / **Şimdi** Mihrī miskinüñ dām-ı belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 8). [şimdi,]*
28. **Şimdi** fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar / Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum yāri āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [şimdi,]*

şimdi: *Artık, bundan böyle.*

1. Ḫaste dile ḫayāli idi emsem eyleyen / Müşkil budur ki **şimdi** beni emler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 4). [şimdi,]*
2. Bu imiş çün zamānuñ **şimdi** kārı / Bulurlar mesned ile iʿtibārı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [şimdi,]*
3. Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini / **Şimdi** fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [şimdi,]*

şimdiden girü: *Bundan sonra, bundan böyle, artık.*

1. **Şimdiden girü** cihān ḫūblarınuñ varına yuf / Ḳurı daʿvālar ile itdügi iḳrārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 1). [şimdiden girü,]*

şimdiki: *İçinde bulunulan zamanda yaşayan.*

1. Yoḳ durur Mihrī bugün daʿvīye maʿnī gösterür / Vāz gel hercāyilerdür **şimdiki** yārānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 6). [şimdiki,]*

şiʿr: *Sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebî anlatım biçimi, manzume, nazım.*

1. Gül ruḫlaruñı gördi çü hengām-ı çemende / Dil bülbüli bu **şiʿri** hemān eyledi inşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 25). [şiʿri, -i]*
2. Şāh-ı ʿālīden irişürse ʿināyet naẓarı / ʿAceb olmaz ger olam **şiʿr** ile Selmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 30). [şiʿr,]*

şiʿr: *Sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebî anlatım biçimi,*

manzume, nazım; Mihri Hatun'un Şehzade Süleyman'a yazdığı kaside.

1. **Şiʿrüñi** Ḥassān işitse dirdi ey şīrīn-kelām / Gülşen-i cānda bu ṭabʿ ile hezār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [şiʿrüñi, -üñ, -i]*

şiʿr: *Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz; gazel.*

1. Mihrī Necātī **şiʿrine** dirsin naẓīre līk / Sen bir gedā vü müflis o bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [şiʿrine, -i, -n, -e]*
2. Muʿāyin işbu **şiʿri** ger ṣorarsañ / Nedür dirseñ Güvāhīnüñ günāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 8). [şiʿri, -i]*

şiʿr-i laṭīf: *Hoş, güzel şiir.*

1. Şāḫ-ı serv üzre çıḳup bülbül oḳur **şiʿr-i laṭīf** / Ḥüsnüñ ebyātın meger kim eyledi eşʿār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [şiʿr-i laṭīf,]*

şīrīn: *Tatlı, hoş, güzel.*

1. Mihrī şevḳ-i ʿaşḳuñ içre leblerüñ yād idicek / Bu **şirīn** güftārı şekkerler dükānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 7). [şirīn,]*
2. Leblerüñ sögdükçe cānā ağzuma şekker yağar / Şöyle **şīrīn** loḳmadur pālūde-i terden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 3). [şīrīn,]*

şīrīn: *Hüsrev ü Şirin hikayesinin kadın kahramanı, Ferhad'ın aşık olduğu kimse; sevgili.*

1. Bir naẓarda nice ʿāşıḳları Ferhād eyler / Nice **Şīrīn** nice dilber nice mehrūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 2). [şīrīn,]*

şīrīn laʿl: *Tatlı dil, hoşa giden söz; Ḫātemī'nin yazdığı gazeller; sevgilinin şirin, tatlı dudağı.*

1. Oldı **şīrīn laʿlinüñ** Ferhād-ı dil āşüftesi / Geçiser cān u cihāndan geçmeyiser āndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 2). [şīrīn laʿl,]*

şīrīn leb: *Tatlı dil, incitmeyen, hoşa giden söz.*

1. **Şīrīn lebiyle** aġzuña sögmiş i Mihrī yār / ʿÖmri çoġ olsun el götür imdi duʿālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 5). [şīrīn leb,]*

şīrīn leb: *Tatlı dudak, sevgilinin dudağı; tatlı dil, incitmeyen, hoşa giden söz.*

1. Zehr-i hecriyle helāk olmışdı çoḳdan cān u dil / Luṭf idüp **şīrīn lebi** ger itmese güllāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 6). [şīrīn leb,]*
2. Olalı ʿaşḳ ile **şīrīn lebinüñ** Ferhādı / Dil-i dīvāne vaṭan eyledi ṭaġlar etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 2). [şīrīn leb,]*

şīrīn söz: *Güzel, hoşa giden söz.*

1. Deprendügince ḳūt virür cāna leblerüñ / **Şīrīn sözüñ** kelāmına şekker mi ḳatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 7). [şīrīn söz,]*
2. Şimdi bu ṭūṭī-kelāma mübtelādur Mihrī kim / Söylese **şīrīn sözi** ḳand-ı mükerrerden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 5). [şīrīn söz,]*
3. İşidüp **şīrīn sözin** ol laʿl-i ḳandümden benüm / Ḥaḳ bilür kim gitdüm ol dem kendü kendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 1). [şīrīn söz,]*

şīrīn zebān: *Hoşa giden, gönül alıcı söz.*

1. Alup **şīrīn zebān** ile elinden Mihrīnüñ varın / Aha geldüm didi yeldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [şīrīn zebān,]*
2. Kelāmı cānlar elinden göñüller alsa ṭañ mıdur / Muḥibb iden ḳamu ḫalḳı anuñ **şīrīn zebānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 25). [şīrīn zebān,]*

3. Nice Ferhād olmasun ʿaşḳuñ beyābānında dil / Gice gündüz ẕikri sen **şīrīn-zebāndur** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [şīrīn-zebāndur, -dur]*

şirīn-güftār: *Tatlı söz, anlamlı, güzel şiir.*

1. Gerçi noḳṣān ġazelsin leb-i yāri añıcaḳ / Ṭūṭiyi māt ider ey Mihrī **şirīn-güftāruñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 7). [şirīn-güftāruñ, -uñ]*

şīrīn-kelām: *Tatlı, hoş söz (söyleyen kişi).*

1. Şiʿrüñi Ḥassān işitse dirdi ey **şīrīn-kelām** / Gülşen-i cānda bu ṭabʿ ile hezār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [şīrīn-kelām,]*

şīr-veş: *Aslan gibi; güçlü, kuvvetli bir şekilde.*

1. **Şīrveş** bindükçe devlet atına ol Müşterī / Çarḫ çeker her dem ʿinānını felek ṭutar rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 10). [şīrveş,]*

şiş: *Bir ucu sivri, demirden veya ağaçtan yapılmış, silah olarak kullanılabilen uzun çubuk; gül ağacının dikeni; rakibin sert sözleri ve davranışları.*

1. Yüzüme güldügi çün **şişlere** şancar güli ḫār / Nidelüm ol ḫo ḳomaz ḳandasa aġyārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [şişlere, -ler, -e]*

şīşe: *Camdan yapılmış, ağzı dar uzunca kap.*

1. ʿAşḳuñ yolında oḫ gibi ṭoġrı gelen şehā / Nāmūs **şīşelerini** çoḳdan uşatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 3). [şīşelerini, -leri, -n, -i]*

şīşe: *Camdan yapılmış, ağzı dar uzunca kap; nitelik, özellik, vasıf.*

1. Çalmış idüm ṭaşa ben nāmūs u ʿārum **şīşesin** / ʿĀlem içre ġayretüm ḫalḳ içre ʿārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [şīşesin, -si, -n]*

şīşe-i ʿār: *Utanma, çekinme, namus şişesi; utanma duygusu.*

1. Dil ṣaḳladuġı **şīşe-i ʿārı** ṭaşa cānā / Hengāme-i ʿaşḳuñda çalayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 2). [şīşe-i ʿār,]*

şol: *İşaret zamiri.*

1. **Şol** dilrübā ki ḥüsn ilinüñ kişveri geçer / Bir şehdür ol ki cān u göñül leşkeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 1). [şol,]*
2. Ol şehüñ **şol** resmedür ʿadli cihān rūyında kim / Kim niẓām-ı ʿālem olur aña her dem intisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 15). [şol,]*
3. Ol sen hemīşe taḫt-ı saʿādetde muḥterem / Gelsün ṭapuña **şol** ki ṣaġīr ü kibārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 18). [şol,]*

şol deñlü: *Şu denli, o kadar çok.*

1. **Şol deñlü** fiġān eylemişem güllere ḳarşu / Bülbüllerüñ uyḫusı uçup cümle uyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 5). [şol deñlü,]*

şol ḳadar: *Şu kadar, pek çok.*

1. Cevr ile beni **şol ḳadar** aġlatdı felek kim / Sürḫāb gözüm yaşı ile ḳana boyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 1, Beyit 1). [şol ḳadar,]*

şöhret: *Herkesçe bilinme, tanınma durumu, ün.*

1. Ṭolsa cihāna **şöhretüñ** āvāzı ṭañ mıdur / Ey şāh-ı ʿālī sendedür erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 3). [şöhretüñ, -üñ]*
2. Ṭañ mı ṭoldursa cihān rūyını nām u **şöhretüñ** / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur her insān salṭanat

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [şöhretüñ, -üñ]

şöhret bul-: *Tanınmak, meşhur olmak, nam salmak.*

1. Eyü nām ile **şöhret bulalı** sen / Olupsın gün gibi ʿālemde rūşen *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [şöhret bul-,]*
2. **Bulduġınca** nām u **şöhret** Āl-i ʿOs̱mān ḫusrevā / Ḳamusından ey şehenşāh-ı zamān sen aʿlem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [şöhret bul-,]*

şöhret-i lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın ünü, namı; şanı büyük ve yüce olan Allah (el-Mecid); La İlahe İllallah zikri.*

1. Dü cihāna ṭolı durur lā-şek / **Şöhret-i lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 3). [şöhret-i lā ilāhe illallāh,]*

şöyle: *Öyle bir, o kadar çok.*

1. Leblerüñ sögdükçe cānā aġzuma şekker yaġar / **Şöyle** şīrīn loḳmadur pālūde-i terden lez̄īz̄ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 3). [şöyle,]*

şöyle: *Şu şekilde, şuna benzer biçimde; bu gazelde olduğu gibi.*

1. Ḫūblaruñ vaṣfın i Mihrī **şöyle** taḳrīr eyle sen / Kim oḳursa defter ü dīvānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [şöyle,]*

şöyle: *Şöyle, şu şekilde.*

1. Gözümi açup yumunca oldı çeşmümden nihān / **Şöyle** teşḫīṣ itdüm anı yā melekdür yā perī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 4). [şöyle,]*

şöyle: *Şu şekilde; pek çok.*

1. ʿİlm-i ʿaşḳı biz i Mihrī **şöyle** taḥṣīl eyledük / Şimdi her ʿāşıḳ bizümle itmege ḳorḳar baḥs̱ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [şöyle,]*
2. **Şöyle** ditrer cān u dil her laḥẓa cānān üstine / Nitekim pervāne ditrer şemʿ-i tābān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 1). [şöyle,]*
3. Sāḳiyā ṣoḥbeti germ it ḳadeḥi ṣun yürisün / **Şöyle** ḳan mest olalum ʿālemi ḥumret bürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 1). [şöyle,]*

şöyle: *Şu şekilde; aşığın sevgisine karşılık veren, iyi muamele eden bir kimse olarak.*

1. **Şöyle** teşḫīṣ eyledüm cānānı bayrām irtesi / Ġālib ider derdüme dermānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 1). [şöyle,]*

şöyle kim: *Şunun gibi, şu şekilde; nasıl ki.*

1. **Şöyle kim** dil ḫānesinde mihr-i cānān gizlüdür / Nitekim cānda elif ten içre hem cān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 1). [şöyle kim,]*

şu: *Şu, işaret zamiri.*

1. Zāhidüñ iġmāż-ı ʿayn itdügi maḥbūbı görüp / Bil **şuña** beñzer bu ḫar-gāv bindi urġan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 3). [şuña, -ñ, -a]*

şu ḳadar: *Pek çok, fazla.*

1. Kūyuñda ḥabībüm **şu ḳadar** aġlamışam kim / Ḳanlu gözümüñ yaşıla ʿālem sele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 3). [şu ḳadar,]*
2. Hecrüñde ḥabībüm **şu ḳadar** aġlamışam kim / Dil zevraḳı ḳanlu yaşıma ġarḳ olayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 4). [şu ḳadar,]*
3. Firāḳuñ gicesinde **şu ḳadar** āh itdüm / K³ oldı dil āyinesi derdüm ile jeng ü ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [şu ḳadar,]*

4. Eksilmedi aġyār nidem yār işiginden / Ol kelb-i laʿīni **şu ḳadar** ṭaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 4). [şu ḳadar,]*

şuʿle-i yār: *Sevgilinin ışığı, sevgilinin parlak yüzü.*

1. **Şuʿle-i yārüñ** cemāliyle münevver olmışuz / İmdi ey meh var ḳalursañ ḳal ṭaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 2). [şuʿle-i yār,]*

şübhesüz: *Muhakkak, kesin olarak, kesinlikle.*

1. **Şübhesüz** nādān u ebter cilf ü bī-idrākdur / Ehl-i şiʿr içre seni yeg görmeyen Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [şübhesüz,]*
2. Mekteb-i reʾyinde ebced ṭıflıdur bil **şübhesiz** / Görmese ḥüsni kitābından ulüʾl-ebṣār bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 16). [şübhesiz,]*
3. Muṣḥaf-ı ḥüsnine her nādān ḳılursa bir naẓar / Keşf olur ol demde ezber **şübhesiz** Ḳurʾān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 11). [şübhesiz,]*
4. Ġafletden uyar göñül gözin / Tā göresin **şübhesiz** cennet yüzin *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 19). [şübhesiz,]*
5. Her ki oldı āsitānuñ bendesi biñ cān ile / **Şübhesüz** buldı cihān dārında āsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 19). [şübhesüz,]*

şükrāne: *Teşekkür, minnettarlık göstergesi.*

1. Çün ṣabā peyki getürdi yār kūyından eşer / Müjdegānı cān gerekdür Mihrī bu **şükrānenüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [şükrānenüñ, -nüñ]*
2. Sen de gel **şükrāne** teslīm eyle cān didüm beçeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [şükrāne,]*
3. Mihrīye bir būse inʿām it didüm dilber didi / Sen de gel **şükrāne** teslīm eyle cān didüm beçeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 6). [şükrāne,]*
4. Didi **şükrāne** vaṣlım çün vir evvel baş u cān didüm / Yolında öldügüm çoḳdan yoluñda dermiyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [şükrāne,]*
5. Eyledük yār ile ṣaḥrāları seyrān bu gice / Vācib oldur baña **şükrāne** virem cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [şükrāne,]*
6. **Şükrāne** vir ey Mihrī revān yolına cānı / Şād ol ki bugün devlet ile ḫān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [şükrāne,]*

şükūfe: *Çiçek.*

1. Nice kim ola **şükūfeyle** müzeyyen nevbahār / Nice kim bāġ-ı cihānda açıla her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 26). [şükūfeyle, -y, -le]*
2. Her cā müzeyyen oldı **şükūfeyle** ḳıl naẓar / Ṣaḥn-ı çemende ṭoldı semen lālezār id *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 2). [şükūfeyle, -y, -le]*
3. Ṣaḥn-ı gülşenlerde ḳurduḳça **şükūfe** ḫaymeler / ʿAyş u ʿişret eyleyüp ḫoş rūzgār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 5). [şükūfe,]*
4. Eşcār yine dürlü **şükūfeyle** ṭonandı / ʿAyş eyleyelüm gūşe-i gülşende gel imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 1). [şükūfeyle, -y, -le]*

şükūfe: *Çiçek, tomurcuk.*

1. Yine eyyām-ı bahār irdi bezendi her diyār / Ḳıldı āfāḳı **şükūfeyle** müzeyyen Kirdgār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 1). [şükūfeyle, -y, -le]*
2. Ḫāk-i rehüñe ḳılmaġa īsār **şükūfe** / Sebz üzre ḳodı sīm ü zer esbāb müheyyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 16). [şükūfe,]*
3. Oldı çemen ʿarūsına bād-ı ṣabā ḳarīn / Gördi yüzin **şükūfe** ṣaçar üstine direm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 3). [şükūfe,]*

şükūfe: *Çiçek; sevgilinin yüzündeki uzuvlar.*

1. Cemāli gülşenini gördüm ü didüm el-ḥaḳ / **Şükūfe** ile müzeyyen bahāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 2). [şükūfe,]*

T

tā: *Değin, dek, kadar.*

1. Cān levḥasında yazdum o ḫaṭṭuñ ḫayālini / **Tā** ḥaşr olınca ṣaḳlaya ol yādigār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 11). [tā,]*
2. Ol sen hemīşe sāye-i rifʿatde müstedām / Dillerde **tā** ki şerḥ ola destān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 12). [tā,]*
3. Ruḫlarında zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Cān u dil iḥrāḳına **tā** irişür rīḥ-i şimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 12). [tā,]*
4. Rifʿatuñ burc-ı şerefde ḳāʾim olsun **tā** ebed / Ṭalʿatuñ mihrine şāhā irmesün hergiz zevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 18). [tā,]*
5. Nevbahār-ı ḥüsnüñüñ ter tāze olsun **tā** ebed / Nice kim ola çemen iḳlīmine serdār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 27). [tā,]*
6. Her dem devām-ı devletine Mihrī ḳıl duʿā / **Tā** ḥaşr olunca eyleye ol tācdār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 17). [tā,]*
7. Ḳāyim olsun devletüñ devrānı **tā** yevmüʾl-ḳıyām / ʿÖmr bünyādıyla şāhā üstüvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 12). [tā,]*
8. Bī-ḳarār olduḳça eflāk u zemīn ṭurduḳça sen / **Tā** ebed mülk-i cihānda berḳarār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 13). [tā,]*
9. Zülfüñ ġamını dest-i ezel yazdı başuma / Ṣanma ki **tā** ölince bu yazuyı yoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 4). [tā,]*
10. ʿĀşıḳ mı direm aña ki cānān yolında ol / Cān u dil ile virmeye **tā** ʿömri varını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [tā,]*
11. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın **tā** ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [tā,]*
12. Dāyim olsun devletüñ devrānı **tā** yevmüʾl-ḳıyām / Ṭop ola saña saʿādet daḫi çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [tā,]*
13. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın **tā** ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [tā,]*
14. Dāyim olsun devletüñ devrānı **tā** yevmüʾl-ḳıyām / Ṭop ola saña saʿādet daḫi çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [tā,]*

tā: *Uzaklık belirtmek için kullanılan bir kelime.*

1. Şemʿ-i ruḫuña **tā** giceler ṣubḥa dek ey dost / Per yaḳmada pervāneye yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [tā,]*
2. Gülşende görürsin güli her ḫār ile Mihrī / **Tā** ṣubḥa degin āh u fiġān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [tā,]*
3. Nūş eylemişüz rūz-ı ezel cāmını ʿaşḳuñ / **Tā** ḥaşre dek ol şevḳ ile mestānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 2). [tā,]*
4. Kūyuñ içre giceler **tā** ṣubḥ olınca dostum / İtlerüñle hemdem olduġum baña ʿālemde bes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 6). [tā,]*
5. Yaḳmasa ġam ẓulmetinde ḳalmış idüm **tā** ebed / Ruḫları nārı ḫayāli ḫāne-i dilde çerāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 4). [tā,]*
6. Ḫırḳa-i ʿirfāndan it zāhid başuña tāclıḳ / Ger dilerseñ görmeyesin **tā** ebed muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 1). [tā,]*
7. Curʿa-i ʿaşḳ-ı mecāzī nūş eyle ṣıdḳ ile / **Tā** ḥaḳīḳatden yaña yol bulasın mirāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 2). [tā,]*
8. **Tā** ebed ẓulmet şebinde ḳalmış idim dostuñ / Māhtābı ḥüsninüñ ger itmese iḫrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 5). [tā,]*
9. Bir ġıdā virmiş durur rūḥına ʿaşḳı Mihrīnüñ / Görmez ol **tā** ḥaşre dek rūy-ı cihānda açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 7). [tā,]*
10. Ġamzeñ ḫadengin yā ḳaşuñ **tā** çekdi peykānına dek / Atdı geçürdi sīneden ʿāşıḳlaruñ cānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [tā,]*
11. Gitdükçe her dem ol ṣanem sīnem nişānın atmaġa / Yüzüm sürerem izine **tā** oḳı meydānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 5). [tā,]*

12. Ṭārusı tarlası şanup ṭolandı kūyuñı raḳīb / Bir kesme urdum ol ṭoñuz **tā** gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [tā,]*
13. İñlerem **tā** ṣubḥ olınca nālem işitmez ḥabīb / Gerçi ʿālemler ṭolupdur āh u zārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [tā,]*
14. Nigārā **tā** ḫalāṣ itdüñ beni girdāb-ı ḥasretden / Feraḥdan şādmān oldum belālardan emān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 4). [tā,]*
15. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler **tā** ṣubḥa dek / Derd ile cān bülbülidür āh u efġān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [tā,]*
16. Yüzüñi görmese çıḳsun niderem iki gözüm / Gündüzin güneşe **tā** kim gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [tā,]*
17. Ne ḳadar cevr ider iseñ ṣanemā terk itmez / Mihrī mihrüñi senüñ **tā** meger ol vara sine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [tā,]*
18. Getürdi ṣabā peyki cilā ḫāk-i rehüñden / **Tā** gözlerüme kuḥl-i Ṣıfāhān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 4). [tā,]*
19. ʿAşḳuñ yolında her ki ṣaḳındıysa ʿārını / **Tā** ḥaşr olınca isteye bulmaya yārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 1). [tā,]*
20. Görinelden gözüme cānā cemālüñ gülşeni / Bülbül-i şūrīdedür **tā** ṣubḥ olınca dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 1). [tā,]*
21. Zāyil itmesün senüñ Ḥaḳ sāyeñi **tā** ḥaşre dek / Üstümüzden ey hümā-fer Āl-i ʿOs̲mān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [tā,]*
22. Gün cemālüñle żiyā bulsun cihān **tā** ḥaşre dek / Āfitāb-ı ʿālem-ārā tābdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 8). [tā,]*

tā: *Böylece, bu şekilde.*

1. Dūd-ı āhından e̲ser **tā** bilesin ʿāṣıḳlaruñ / Göresin gül ṣafḥañuñ üstinde ḫaṭṭuñ ḳarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 3). [tā,]*

tā: *Böylece, bu vesileyle.*

1. Seni dögüp sögene ḳıl duʿā / **Tā** şefīʿ ola Resūl-i Kibriyā *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 12). [tā,]*
2. Ġafletden uyar göñül gözin / **Tā** göresin şübhesiz cennet yüzin *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 19). [tā,]*

tā: *Uzaklık belirtmek için kullanılan bir kelime; ne zaman ki, -dığı zaman.*

1. Urulur **tā** olunca yevm-i ḳıyām / Nevbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 7). [tā,]*

tā: *Her ne zaman, ne vakit.*

1. Rīsmān-ı zülfüñe dil **tā** ki cānın baġladı / Ḫıdmetüñe ṣıdḳ ile tende miyānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 1). [tā,]*

tā: *Öyle ki.*

1. **Ta** görse ḥased ide anuñ naḳşına Mānī / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 10). [ta,]*

taʿālallāh: *Yüce Allah.*

1. **Taʿālallāh** yaratdı ʿālemi / Anda mevcūd idi cümle ādemī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 3). [taʿālallāh,]*

tāʿat-ı lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'a yapılan itaat ve ibadet; La ilahe illallah zikri.*

1. Ḳalbüñi ġıll u ġışdan eyler pāk / **Tāʿat-ı lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 12). [tāʿat-ı lā ilāhe illallāh,]*

ṭabʿ: *Tabiat, huy; şairlik yeteneği.*

1. Şiʿrüñi Ḥassān işitse dirdi ey şīrīn-kelām / Gülşen-i cānda bu **ṭabʿ** ile hezār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 15). [ṭabʿ,]*

tāb: *Işık,parıltı; güç, kuvvet; saltanat, hükümdarlık.*

1. Maṭlaʿından ʿāleme ʿarż idelü ḫurşīd **tāb** / Ḳalmadı ḳaṭʿā cihān rūyında ẓulmetden seḥāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 1). [tāb,]*

ṭabaḳ: *Cambazların gösteri yapmak için kullandıkları eşya.*

1. Sīm ü zer **ṭabaḳlar** ile zeyn ider hengāmesin / Ayaġınuñ altına alur bu çarḫuñ kāsesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 9). [ṭabaḳlar, -lar]*

tāb-dār ol-: *Parlamak, ışıldamak; önemli, değerli bir kimse olmak.*

1. Gün cemālüñle żiyā bulsun cihān tā ḥaşre dek / Āfitāb-ı ʿālem-ārā **tābdār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 8). [tābdār ol-,]*

ṭabīb: *Hekim, doktor.*

1. Bir **ṭabībe** ben didüm bīmār-ı ʿaşḳa çāre ne / Didi dilber vaṣlıdur anuñ devāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [ṭabībe, -e]*

ṭabīb: *Hekim, şifa veren; sevgili.*

1. Dil derdine devālar umarken viren baña / Şerbet yerine zehri **ṭabīb** oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 2). [ṭabīb,]*
2. Cān żaʿīf oldı firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine luṭf it gel ʿilāc it ey **ṭabīb** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [ṭabīb,]*
3. Bir **ṭabīb** oldı bizümle yine hem-dem bu gice / Dil-i bīmārumuza eyledi emsem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 1). [ṭabīb,]*

ṭabīb-i cān: *Aşk, gönül doktoru; sevgili.*

1. Ey **ṭabīb-i cān** meded bīmāruñam öldüm didüm / Didi ḫūdur ʿāşıḳ öldürmek baña tīmārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [ṭabīb-i cān,]*
2. Luṭf ile ḳıl ʿilāc bugün ey **ṭabīb-i cān** / Dil ḫastedür firāḳuñ ile gel devālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 4). [ṭabīb-i cān,]*

ṭabīb-i dil: *Gönül doktoru; sevgili.*

1. Ey **ṭabīb-i dil** beni bend eyle dermān vaḳtidür / Zülfüñüñ zencīrine dīvāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 6). [ṭabīb-i dil,]*

taʿbīr: *Yorum, izah, mana; rüya yorumu.*

1. Düşde gördüm ki raḳībi bile redd eyledi yār / Añla **taʿbīrümüzi** ḫayra dönüpdür işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 6). [taʿbīrümüzi, -ümüz, -i]*

ṭabluñ avāzı semʿa ıraḳdan ḳaba gelür: *Davulun sesi uzaktan tok gelir. Bir işten gerçekten anlamayan için o iş, zahmetsiz, kolay gelir; aşıklığı bilmeyen için aşıklık güzel, zahmetsiz, sıkıntısız gibi gelir.*

1. İtseñ yeg idi sen bu hevādan ferāġati / **Ṭabluñ avāzı semʿa ıraḳdan ḳaba gelür** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 6). [ṭabluñ avāzı semʿa ıraḳdan ḳaba gelür,]*

tābūt: *Ölü taşınan insan bedeni boyutundaki sandık; sevgilinin boyu.*

1. Ḥaḳḳā ḳad ü ḫaddüñüñ kim ölse hevāsında / **Tābūt** aña serv olup gülden kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [tābūt,]*

tāc: *Hükümdarların başlarına giydikleri aynı zamanda da hükümdarlık alameti olan başlık.*

1. Salṭanat taḫtında her dem saña ey kān-ı kerem / ʿAdl ḫılʿat **tāc** devlet ʿādet olmışdur ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 24). [tāc,]*

tāc-dār: *Tac giyen, tac sahibi, hükümdar.*

1. Sulṭān Aḥmed ol ki Ferīdūn-ı dehrdür / Mülk-i cihānda devlet ile **tācdārdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 9). [tācdārdur, -dur]*
2. Her dem devām-ı devletine Mihrī ḳıl duʿā / Tā ḥaşr olunca eyleye ol **tācdār** ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 17). [tācdār,]*

tācdār ol-: *Tac giyen, tac sahibi, hükümdar olmak.*

1. Bendeñ olsun āsitānuñda cihān ḫusrevleri / Sen serīr-i salṭanatda **tācdār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 9). [tācdār ol-,]*

tāc-ı devlet: *Saadetin başlangıcı; imanın başı.*

1. Ehl-i tevḥīde **tāc-ı devletdür** / Kisvet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 17). [tāc-ı devlet,]*

tāc-ı devlet: *Hükümdarlık alameti olan taç, hükümdarlık tacı.*

1. Salṭanat taḫt üzre çıḳup şāh-ı muḥterem yine / **Tāc-ı devlet** urınup geydi seḫā luṭf u kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [tāc-ı devlet,]*

tācir: *Alım satım işleriyle uğraşan, tüccar.*

1. Ṭapuña tuḥfe getürdi vücūdum **tāciri** cānın / Hele maʿẕūr ṭut ḫānum faḳīrüñ armaġanıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 11). [tāciri, -i]*

tācir-i ʿaşḳ: *Aşk taciri, aşk veren, sevgi dağıtan kimse; herkese mavi boncuk dağıtan sevgili.*

1. **Tācir-i ʿaşḳı** olaldan şehr-i dilde her zamān / Ġayriler sīm ile zer ben cān virürem bāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [tācir-i ʿaşḳ,]*

ṭaġ: *Dağ, Ferhad'ın deldiği Bi-sütun Dağı; sevgili.*

1. Olalı ʿaşḳ ile şīrīn lebinüñ Ferhādı / Dil-i dīvāne vaṭan eyledi **ṭaġlar** etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 2). [ṭaġlar, -lar]*

ṭaġıt-: *Dağıtmak, dağınık hale getirmek.*

1. **Ṭaġıdup** sünbüllerin bāġ-ı cihānuñ ḫoş ṣabā / Virdi ezhāra revāyiḥ eyledi iẓhār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 2). [ṭaġıdup, -up]*

ṭaġıt-: *Dağınık hale getirmek, bozguna uğratmak; aşık etmek, gönlünü fethetmek.*

1. Çeşmüñ mi ḳıldı ġamzeñe taʿlīm dostum / Bir tīr ile ḫoş **ṭaġıdur** yüz biñ ʿaskeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [ṭaġıdur, -ur]*

ṭaġıt-: *Dağıtmak; bozguna, yenilgiye uğratmak.*

1. **Ṭaġıdur** leşkerini iblīsüñ / Nuṣret-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 8). [ṭaġıdur, -ur]*

ṭaġıt-: *Salmak, bırakmak, üzerine dökülmesini sağlamak.*

1. Ḳandᵓ olur sünbüllerin māh üzre **ṭaġıtduḳda** dost / Zülfinüñ bir ḳılına yüz biñ dil-efkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [ṭaġıtduḳda, -duḳda]*

taḥammül: *Dayanma, katlanma, sabır.*

1. Buña ṭaş çatlar i Mihrī ne **taḥammül** demidür / Ġayriyi yār ide yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [taḥammül,]*

taḥammül eyle-: *Dayanmak, katlanmak, sabretmek.*

1. Ey ṭaliʿi yoḳ Mihrī hemān **eyle taḥammül** / Anca bu hevālarda emegüñ yele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 5). [taḥammül eyle-,]*

taḥammül it-: *Dayanmak, katlanmak.*

1. Cevrüñle beni cānā öldürme **taḥammül it** / ʿAşḳuñ ġamı ile ḫod baña olan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 4). [taḥammül it-,]*
2. Ey dil hemīşe cevr ü cefāya **taḥammül it** / Ṣanma cihānda her kişinüñ bir belāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [taḥammül it-,]*

taḥḳīḳ: *Gerçekten, hakikaten.*

1. Her cān şehā ki olmaya ḳurbānı ḥüsnüñüñ / **Taḥḳīḳ** belki āḫir anuñ yeri nārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [taḥḳīḳ,]*

taḥrīr it-: *Yazmak, kaleme almak.*

1. Mihrī nicesi şerḥ idesin vaṣfı beyānın / **Taḳrīr idemez** dil ne ḫo taḥrīr ḳalemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 5). [taḥrīr id-,]*
2. ʿAşḳ bābın daḫi bir vech ile **taḥrīr idemez** / Mihrī kim bunca zamān defter ü dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [taḥrīr id-,]*

taḥṣīl: *Elde etme, kazanç; bilgi edinme, haber alma; sevgiliye kavuşma.*

1. Taḥṣīl odur ki ʿāşıḳ maʿşūḳa ola vāṣıl / Ḥāṣıl budur cihānda **taḥṣīlden** ne ḥāṣıl *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [taḥṣīlden, -den]*

taḥṣīl: *Elde etme, kazanç; bilgi edinme, haber alma.*

1. **Taḥṣīl** odur ki ʿāşıḳ maʿşūḳa ola vāṣıl / Ḥāṣıl budur cihānda taḥṣīlden ne ḥāṣıl *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [taḥṣīl,]*
2. Senüñ ʿaşḳuñ hevāsında budur **taḥṣīli** Mihrīnüñ / Ciger biryān u dil ḫaste aḳıdur gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [taḥṣīli, -i]*
3. Nem var daḫi ʿaşḳuñda budur **taḥṣīlüm** / Dilde ġam dīdede nem sīnede āteş her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [taḥṣīlüm, -üm]*

taḥṣīl eyle-: *Öğrenim görmek, bir konu hakkında bilgi sahibi olmak.*

1. ʿİlm-i ʿaşḳı biz i Mihrī şöyle **taḥṣīl eyledük** / Şimdi her ʿāşıḳ bizümle itmege ḳorḳar baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 5). [taḥṣīl eyle-,]*

taḥṣīl-i cānān it-: *Sevgili hakkında bilgiye sahip olmak; aşık olmak, sevdalanmak.*

1. Ey müderris çünki sen **taḥṣīl-i cānān itmedüñ** / Ḳīl ü ḳāl içre ḳalupsın eyleme nāçār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 3). [taḥṣīl-i cānān it-,]*

taḥsīn it-: *Beğenmek, takdir etmek.*

1. Āferīn diye vü **taḥsīn ide** Cibrīl-i Emīn / Her ḳaçan kim oḳusam medḥüñi Ḥassān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 32). [taḥsīn id-,]*

taḥsīn it-: *Övmek, övgüde bulunmak, beğenmek.*

1. Her ki gördiyse cemālin didi **taḥsīnler idüp** / Mihrīnüñ ḥaḳḳı budur rūḥ-ı revānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 5). [taḥsīnler id-,]*

taḫt: *Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk.*

1. Bu dil-i şūrīdenüñ **taḫtında** sulṭān olmaġa / Bir senüñ gibi yüzi gül-berg-i ḫandān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 3). [taḫtında, -ı, -n, -da]*
2. Bu ḫaste göñül derdine dermān yetişdi / Vīrāne göñül **taḫtına** sultān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 1). [taḫtına, -ı, -n, -a]*
3. Geldügince ṣavm u ʿīd ey ṣāh-ı devrān her zamān / Ol serīr-i salṭanat **taḫtında** her dem ṣādmān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [taḫtında, -ı, -n, -da]*
4. Kimdür ol Sulṭān Aḥmed ibni Sulṭān Bāyezīd / Salṭanat **taḫtında** olsun ḫaşre dek ʿömri mezīd *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 7). [taḫtında, -ı, -n, -da]*
5. Bende-dil cānā ṭapuñdan hergiz āzād olmasun / Kim ḫayālüñ göñlümüñ **taḫtında** ḫāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 6). [taḫtında, -ı, -n, -da]*
6. Salṭanat **taḫt** üzre çıḳup ṣāh-ı muḥterem yine / Tāc-ı devlet urınup geydi seḫā luṭf u kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [taḫt,]*

taḥteʾs-serā: *Toprak altı; ölülerin gömüldüğü yer.*

1. Dostlaruñ fevḳaʾl-ʿulāda her dem olsun şādmān / Düşmenüñ **taḥteʾs -serāda** dāʾim olsun pāymāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 19). [taḥteʾs-serā,]*

taḫt-ı saʿādet: *Mutluluk tahtı; kut, saltanat makamı.*

1. Ol durur **taḫt-ı saʿādetde** bugün Ḫān Aḥmed / Ṣıfatı şems-i münevverdür anuñ ẕātı ḥalīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 9). [taḫt-ı saʿādet,]*
2. Ḫurrem itdükçe cihān rūyını geldükçe bahār / Olasın devlet ile **taḫt-ı saʿādetde** muḳīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 13). [taḫt-ı saʿādet,]*
3. Ol sen hemīşe **taḫt-ı saʿādetde** muḥterem / Gelsün ṭapuña şol ki ṣaġīr ü kibārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 18). [taḫt-ı saʿādet,]*
4. Yā Rab ḳıl anı **taḫt-ı saʿādetde** berḳarār / Bāḳī degülse neyleyelüm bī-ḳarār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 16). [taḫt-ı saʿādet,]*

ṭaḳ-: *Asmak, iliştirmek.*

1. Göre ṭursun bu gözüm bāri ölince yüzini / Kefenin boynına **ṭaḳup** vara yalvara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [ṭaḳup, -up]*

ṭāḳ: *Kavisli yapı; sevgilinin kaşının yayı, kavisi.*

1. Mihrāb-ı ḳaşuñ **ṭāḳı** durur ḳıble-i cānum / Dil ḳıblesine secde ḳılayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 5). [ṭāḳı, -ı]*

ṭāḳat: *Kuvvet, derman, dayanma gücü.*

1. Bīmār-ı ʿaşḳa düşenüñ olur mı **ṭāḳati** / Ey dil hemīşe böyledür ʿaşḳuñ ʿalāmeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 1). [ṭāḳati, -i]*

ṭāḳat getür-: *Gücü yetmek, dayanmak, üstesinden gelebilmek.*

1. Ḍarbet-i şemşīrine **ṭāḳat getürmez** kimsene / Ḥażret-i şehzādeye cemʿ olsa ʿālem ḫusrevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 4). [ṭāḳat getür-,]*

ṭāḳ-ı ebrū: *Camilerde kıbleyi gösteren, kavisli şekilde bulunan, mihraba benzeyen kaş; sevgilinin kavisli kaşı.*

1. **Ṭāḳ-ı ebrūñsuz** sücūd itmez bilürsin ehl-i ʿaşḳ / Ehl-i İslāma yazuḳdur ḳıblegāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 5). [ṭāḳ-ı ebrū,]*

ṭaḳın-: *Süslenmek, kendine takmak.*

1. Döşedi çünkim zümürrüdden bisāṭını çemen / Güşına **ṭaḳındı** şebnemden dür-i şehvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 4). [ṭaḳındı, -dı]*

tā-ḳıyāmet: *Kıyamete kadar.*

1. Hemīşe devlet ile müstedām ol / Muḳīm ol bu cihānda **tā-ḳıyāmet** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [tā-ḳıyāmet,]*

taḳrīr eyle-: *Anlatmak, ifade etmek, açıklamak, bildirmek.*

1. Ḫūblaruñ vaṣfın i Mihrī şöyle **taḳrīr eyle** sen / Kim oḳursa defter ü dīvānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [taḳrīr eyle-,]*

taḳrīr it-: *İfade etmek, açıklamak.*

1. Mihrī nicesi şerḥ idesin vaṣfı beyānın / **Taḳrīr idemez** dil ne ḫo taḥrīr ḳalemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 5). [taḳrīr id-,]*

taḳrīr ḳıl-: *Anlatmak, tarif etmek.*

1. Ne dil ile **ḳılam taḳrīr** ānı / Dinilmez ḥaşre dek anuñ beyānı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 35). [taḳrīr ḳıl-,]*

ṭal-: *Suyun içine bütün vücutla girmek; tamamen kedere, hüzne boğulmak.*

1. Ḳanlu yaşum ey dost senüñ rāh-ı ġamuñda / Dil zevraḳı ġarḳ oldı **ṭalayın** mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 3). [ṭalayın, -a, -y, -ın]*

ṭalʿat: *Çehre, yüz.*

1. Gül **ṭalʿatında** gördi meger laʿl ġoncasın / Her bir nihāl-i sebzede eyler hezār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 7). [ṭalʿatında, -ı, -n, -da]*
2. Rifʿatuñ burc-ı şerefde ḳāʾim olsun tā ebed / **Ṭalʿatuñ** mihrine şāhā irmesün hergiz zevāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 18). [ṭalʿatuñ, -uñ]*

ṭalʿat-ı ḫurşīd: *Güneş gibi parlak yüzlü; güzel yüzlü.*

1. Ey **ṭalʿat-ı ḫurşīd** eyā ḥüsn ile ġarrā / ʿīd ayı gibi ḳaşlaruñ oldı çü hüveydā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 26). [ṭalʿat-ı ḫurşīd,]*

ṭalʿat-ı lā ilāhe illallāh: *Tapılacak tek varlık olan Allah'ın nuru, güzelliği; La ilahe illallah zikrinin nuru.*

1. Ẓulmetini dilüñ münevver ider / **Ṭalʿat-ı lā ilāhe illallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 9). [ṭalʿat-ı lā ilāhe illallāh,]*

ṭalʿat-ı mihr: *Parlak, aydınlık, nurlu yüz; Şehzade Ahmed'in nurlu yüzü.*

1. **Ṭalʿat-ı mihri** gibi göstermedi şems-i münīr / Gerçi devr eyler felek leyl ü nehār u māh u sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [ṭalʿat-ı mihr,]*

ṭālīʿ: *Talih, kader, kısmet, baht.*

1. Düşmen ḳamu kişiye raḳīb oldı ʿāḳıbet / Gör **ṭālīʿüm** ki baña ḥabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 1). [ṭālīʿüm, -üm]*
2. Ġam yime şimden girü baḫt-ı siyāhuñ maḥv olup / **Ṭālīʿuñ** saʿd oldı ey Mihrī mübārekdür bu fāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 17). [ṭālīʿuñ, -uñ]*
3. **Ṭālīʿuñ** yoḳdur güzellerden i Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [ṭālīʿuñ, -uñ]*

4. ʿĀrife bir ḥarf besdür hīç taṭvīl eyleme / **Ṭāliʿuñ** yoḳdur güzellerden i Mihrī sözi kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [ṭāliʿuñ, -uñ]*
5. Mihrī mihrin bularuñ göremez illā ki raḳīb / Neyleyelüm kişiye her işi **ṭāliʿdür** iden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 4). [ṭāliʿdür, -dür]*
6. Her cevr ü her cefāyı saña **ṭāliʿüñ** ider / İtme iñende Mihrī felekden şikāyeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [ṭāliʿüñ, -üñ]*
7. **Ṭāliʿim** saʿd oldı yāḫud ḳadre irdüm ġālibā / Kim maḥallem içre gördüm gice ṭoġmış müşterī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [ṭāliʿim, -im]*
8. İrilmez yāre cehd ile i Mihrī / Keşīde olmayıcaḳ zerre **ṭāliʿ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 6). [ṭāliʿ,]*
9. **Ṭāliʿuñ** yoḳdur güzellerden i Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [ṭāliʿuñ, -uñ]*

ṭāliʿ: *Doğan, yüce, ulu; Şehzade Ahmed'in şiir meclisi içine girmiş.*

1. **Ṭāliʿ** ol şāʿirlerüñ kʾ eşʿārınuñ maʿnāsı var / Sen aralıḳda i Mihrī ḳo ḳurı sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [ṭāliʿ,]*

ṭālib: *İsteyen, talep eden, istekli olan kimse; aşık, seven.*

1. Gerçi bu cihānda bulınur **ṭālibe** maṭlūb / Sevdügʾ ola bir ḫūb *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 19). [ṭālibe, -e]*

ṭālib-i cānāne: *Sevgilinin talibi, aşık.*

1. Terk-i dil ü cān itmeyicek dost yolında / Ey Mihrī nice **ṭālib-i cānānelerüz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 9). [ṭālib-i cānāne,]*

ṭālib-i derd: *Derd talibi; aşık.*

1. Yolına cān virmege cānāna gelmişlerdenüz / **Ṭālib-i derd** olmışuz dermāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 1). [ṭālib-i derd,]*

ṭālib-i dīdār ol-: *Güzel yüzlü sevgiliye talip olmak, başka birine aşık olmak, başkasını sevmek.*

1. Ġamuñla sen daḥi bilseñ neler çeker ʿāşıḳ / Bu cevri itmez idüñ **ṭālib-i dīdār olsañ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 3). [ṭālib-i dīdār ol-,]*

ṭālib-i iksīr-i ʿaşḳ: *Aşk iksirinin isteyeni, talibi, aşka meyleden kimse; gönülden, içtenlikle aşka yönelen kişi.*

1. İşüñ altun itmek isterseñ yüzüñ zer eylegil / **Ṭālib-i iksīr-i ʿaşḳ** ol kīmyāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 5). [ṭālib-i iksīr-i ʿaşḳ,]*

ṭāliʿi yoḳ: *Talihsiz, başına kötü işler gelen kimse.*

1. Ḫūblarda vefā bulımaduḳ Mihrī cihānda / Bir baḫtı siyeh **ṭāliʿi yoḳ** başlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 5). [ṭāliʿi yoḳ,]*
2. Degmedüm bir güle bu **ṭāliʿi yoḳ** başumı gör / Ṭutaram bunca zamān oldı ki gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [ṭāliʿi yoḳ,]*
3. Ey **ṭaliʿi yoḳ** Mihrī hemān eyle taḥammül / Anca bu hevālarda emegüñ yele gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 5). [ṭaliʿi yoḳ,]*

taʿlīm eyle-: *Öğretmek, öğrenmesine sebep olmak.*

1. Ḫūb oḳur ʿaşḳuñ maḳāmātın nevāda rāstī / ʿAndelībe ḫoşça **taʿlīm eylemiş** edvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 14). [taʿlīm eyle-,]*

taʿlīm it-: *Öğretmek, bilgilendirmek.*

1. Sebzenüñ ṭıflına göstermek içün neşv gelüp / Dembedem ṣaḥn-ı gülistānda **ider** ders **taʿlīm**

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 2). [taʿlīm id-,]

taʿlīm ḳıl-: *Öğretmek, eğitmek.*

1. Çeşmüñ mi **ḳıldı** ġamzeñe **taʿlīm** dostum / Bir tīr ile ḫoş ṭaġıdur yüz biñ ʿaskeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [taʿlīm ḳıl-,]*

ṭāliʿuñ saʿd ol-: *Talihi kutlu olmak, uğurlu olmak.*

1. **Ṭāliʿuñ saʿd oldı** Mihrī yandı baḫtuñ aḫteri / Başuña ṭoġdı ġam-ı ẓulmetde devlet ḫāveri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 17). [ṭāliʿuñ saʿd ol-,]*

tamām: *Tamamen, bütünüyle, baştan başa.*

1. Ser-cümle döndi cennete ṣaḥrā yüzi **tamām** / Mā-i maʿīn aḳıdup ider kūhsār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 6). [tamām,]*

tamām it-: *Tamamlamak, bitirmek.*

1. Ol cihān gülzārınuñ raʿnā ġazel-ḫānı dürüst / Ḫoş **tamām itmiş** bu beyti içre dīvānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 1). [tamām it-,]*

ṭamu: *Cehennem.*

1. Mihrī mücrimleri **ṭamuda** ḳomaz / Şefḳat-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 18). [ṭamuda, -da]*

ṭañ: *Tuhaf, acayip.*

1. Geldügince cān tenden ḳarşu çıḳsa **ṭañ** mıdur / Mülket-i dilde ḫayālüñ oldı çün sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [ṭañ,]*
2. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī olsa **ṭañ** mıdur / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [ṭañ,]*

ṭañ: *Tan, gün doğumu vakti; şaşırma, hayret etme.*

1. Şuʿle-i yārüñ cemāliyle münevver olmışuz / İmdi ey meh var ḳalursañ ḳal **ṭañа** şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 2). [ṭañа, -a]*

ṭaʿn: *Sövme, yergi, kınama, ayıplama.*

1. Vāy eger güldüre düşmenlerümi yār bаña / Ḳılalar **ṭaʿna** ṭaşıyla seni biñ pāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 4). [ṭaʿna, -a]*
2. Nice ölmesün bir ādem ṣūfīnüñ **ṭaʿnından** āh / Kendü sevmez mi görüp bir ḫūblar şehbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 3). [ṭaʿnından, -ı, -n, -dan]*

ṭaʿn eyle-: *Kınamak, ayıplamak, hor görmek.*

1. Nice şehbāzdur gör kim beg iltür āşiyānına / Yüri bezm-i ḫarābātda iken **ṭaʿn eyleme** zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [ṭaʿn eyle-,]*

ṭañ mı: *Şaşılır mı?*

1. Göñül virdüm saña olmaduñ āgāh / İdersem **ṭañ mıdur** her demde ṣād āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 1). [ṭañ mı,]*
2. Göñülle mihrüñe kim virmese dil / Olursa **ṭañ mıdur** rāhuñda gümrāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 5). [ṭañ mı,]*
3. **Ṭañ mı** ṭoldursa cihān rūyını nām u şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur her insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [ṭañ mı,]*
4. Mezraʿ-ı ḫānında ḫırmen olsa **ṭañ mıdur** cihān / Oldı çün luṭfı hevāsıyla felekler āsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 7). [ṭañ mı, -dur]*

5. Geldüginçe cān tenden ḳarşu çıḳsa **ṭañ mıdur** / Mülket-i dilde ḫayālüñ oldı çün sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 2). [ṭañ mı,]*
6. Bezm-i ḥüsnüñ içre lāle sāḳī olsa **ṭañ mıdur** / Ṭolılar içüre gülistānda gül-i ḫandān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 8). [ṭañ mı, -dur]*
7. Ṭolsa cihāna şöhretüñ āvāzı **ṭañ mıdur** / Ey şāh-ı ʿālī sendedür erkān-ı salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 3). [ṭañ mı,]*
8. Ḫıżr miṣāl olsa cihān **ṭañ mı** sebze-pūş / Āb-ı ḥayāt irgüren ebr-i bahārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 4). [ṭañ mı,]*
9. Envāʿ-ı zīnet ile cihān olsa **ṭañ mı** zeyn / ʿArż eyleyen cemālini çün şehriyārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 8). [ṭañ mı,]*
10. Ruḫuñda gülşen-i cennet muṣavver olsan **ṭañ mıdur** / Ḥayātuñ çeşmesidür çün lebüñ kevṣer nihānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 5). [ṭañ mı, -dur]*
11. Kelāmı cānlar elinden göñüller alsa **ṭañ mıdur** / Muḥibb iden ḳamu ḫalḳı anuñ şīrīn zebānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 25). [ṭañ mı, -dur]*
12. Seḫāvet ehli ismi sende mevcūd / Bulınsa **ṭañ mı** żātuñda ṣıfātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [ṭañ mı,]*

ṭaña ḳal-: *Alacakaranlığa kalmak; şaşırıp kalmak, hayrete düşmek.*

1. Gün yüzüñ burc-ı şeref üzre ṭulūʿ itdügiçün / Giceler ṣubḥa degin **ṭaña ḳalur** māh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 4). [ṭaña ḳal-,]*

ṭaʿn-ı nādān: *Cahil ayıplaması, cahil bir kimsenin başka kişileri ayıplaması, kınaması.*

1. **Ṭaʿn-ı nādāndan** sen ey zāhid yüri ḳıl iḫtirāz / Ḥaşre dek ben ʿaşḳ ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [ṭaʿn-ı nādān,]*

ṭāpu: *Kapı, huzur, makam.*

1. **Ṭapuñdan** ummaz idüm dost āḫir / Ḳatuñda ola idi külli żāyiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 5). [ṭapuñdan, -ñ, -dan]*
2. Ḳılca cān ile yüz üstine sürinüp ḫaste-dil / Tuḥfe cān iltür **ṭapuña** görmege cānum seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [ṭapuña, -ñ, -a]*
3. Ol sen hemīşe taḫt-ı saʿādetde muḥterem / Gelsün **ṭapuña** şol ki ṣaġīr ü kibārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 18). [ṭapuña, -ñ, -a]*
4. Eyyām-ı devletüñde cihān begleri gelüp / Ṭursun **ṭapuñda** ḫıdmet içün her ki vardur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 19). [ṭapuñda, -ñ, -da]*
5. **Ṭapuña** tuḥfe getürdi vücūdum tāciri cānın / Hele maʿẕūr ṭut ḫānum faḳīrüñ armaġanıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 11). [ṭapuña, -ñ, -a]*
6. ʿĀlemüñ ḫalḳı yoluñda nice cān virmeye kim / Ṣāniʿuñ ṣunʿı **ṭapuñdur** yüzüñ īmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 7). [ṭapuñdur, -ñ, -dur]*
7. Murādum bu ki sulṭānum **ṭapuñdan** / Bu cānum mülki bir dem bula rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [ṭapuñdan, -ñ, -dan]*
8. Güneş her dem alur enver **ṭapuñdan** / Ḳamer şeyʾlillah ider hem ḳapuñdan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [ṭapuñdan, -ñ, -dan]*

ṭāpu: *Kapı, eşik; huzur, makam, çevre.*

1. Dūr itme **ṭapuñdan** beni aġyār söziyle / Allāhʾa ḳodum anı vü ben saña ṭayandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 3). [ṭapuñdan, -ñ, -dan]*
2. Yā **ṭapuñdan** dūr idem cānā raḳīb-i kelbi ben / Yā yedürem bir gün aña loḳma loḳma pāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 4). [ṭapuñdan, -ñ, -dan]*
3. **Ṭapuña** bendʾolaldan cān u dilden / Elüñe virmişümdür iḫtiyārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 4). [ṭapuña, -ñ, -a]*
4. Cürmine baḳup Mihrīyi dūr itme **ṭapuñdan** / Olmaz bu cihānda çü günāh işlemez ādem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 6). [ṭapuñdan, -ñ, -dan]*

5. Bende-dil cānā **ṭapuñdan** hergiz āzād olmasun / Kim ḫayālüñ göñlümüñ taḫtında ḫāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 6). [ṭapuñdan, -ñ, -dan]*
6. Özüñdür şimdi her derdüñ devāsı / **Ṭapuñdur** şimdi her faḳruñ ġınāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [ṭapuñdur, -ñ, -dur]*

ṭāpu: *Huzur, makam, kapı; Ali Paşa'nın kapısı, makamı.*

1. Velī her birinüñ bir mesnedi var / Benüm yoḳdur **ṭapuñdan** ġayrı deyyār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [ṭapuñdan, -ñ, -dan]*
2. **Ṭapuñdur** her gedāya çünki mesned / Nedendür kim çekem ben derd ü miḥnet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [ṭapuñdur, -ñ, -dur]*
3. Özüñ reʾyinde ʿācizdür ḫıredmend / **Ṭapuñdur** ḥall iden her müşkilātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [ṭapuñdur, -ñ, -dur]*

ṭāpu: *Allah'ın huzuru, makamı, katı.*

1. Bu māh-ı ṣıyām ile bu ʿīd ayı ḥaḳıçün / Biñ ʿöẕr ile **ṭapuñdan** ider anı temennā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [ṭapuñdan, -ñ, -dan]*
2. Vay baña ki ḫayrum ẕerre yoḳ / **Ṭāpuña** lāyıḳ ʿamel yoḳ cürm çoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [ṭāpuña, -ñ, -a]*

ṭār: *Ülke, yurt, memleket.*

1. **Ṭārusı** tarlası ṣanup ṭolandı kūyuñı raḳīb / Bir kesme urdum ol ṭoñuz tā gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [ṭārusı, -u, -sı]*

tār it-: *Dağıtmak, dağınık hale getirmek; karanlık etmek, ışığın görünmesini engellemek.*

1. Ṣandum ki seḥāb içre niḥān oldı ḳamer / Yār ḥüsninde meger **itmiş** imiş zülfini **tār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [tār it-,]*

tār u mār ol-: *Darmadağınık olmak, dağılmak.*

1. Cānā cihān demāġını ḫoş müşk-bū ḳılur / Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre ḳaçan **tār u mār ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 8). [tār u mār ol-,]*

ṭaraf: *Ön, arka, sağ, sol, üst, alt vb. yanların her biri, yön, yer.*

1. Gülşenüñ her **ṭarafı** serv-i sehī oldı yine / Virdi ḫoş ẕevḳ u ṣafā cān u cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [ṭarafı, -ı]*
2. Yine hengām-ı çemendür gülşeni seyr eyle gel / Her **ṭaraf** serv ü semen her gūşesi gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [ṭaraf,]*
3. Kevkeb-i seyyāre-veş seyr eyledükçe gündüzin / Ṭolmış idi her **ṭarafdan** māh ile meydānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 3). [ṭarafdan, -dan]*
4. Şehr-i Amāsiyyede bir ḫūb u raʿnā gülʿiẕār / Her **ṭarafda** cān u dilden ṣad-hezār ʿuşşāḳı var *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [ṭarafda, -da]*

ṭarf-ı çemen: *Çimenliğin, yeşilliğin bulunduğu yer, taraf.*

1. Bālā ḳadüñi gördi meger **ṭarf-ı çemende** / Ḥayretde ṭurur serv ü ṣanavber daḫi yek-pā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 19). [ṭarf-ı çemen,]*

tarḫana: *Un ve farklı gıdaların karıştırılmasıyla yapılan bir tür gıda ve bu gıdadan yapılan çorba.*

1. Şimdi ki ḫalḳuñ ḳatında Türklükdür iʿtibār / Keşlü **tarḫanalarında** sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 7). [tarḫanalarında, -ları, -n, -da]*

tarla: *Tarıma elverişli olan, sınırlı ve belirli toprak parçası.*

1. Ṭārusı **tarlası** ṣanup ṭolandı kūyuñı raḳīb / Bir kesme urdum ol ṭoñuz tā gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [tarlası, -sı]*

tārmār ol-: *Darmadağınık olmak, yok olmak.*

1. Ṣanduñ mı cihānı ber-ḳarār / Ber-fenādur āḫir **olur tārmār** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 14). [tārmār ol-,]*

tārumār it-: *Dağıtmak, bozmak, kötü hale getirmek.*

1. Devrān bahārı bir gün irer kim ḫazān olur / Evrāḳını ḳılar ḫaẕer **it tārumār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 6). [tārumār it-,]*
2. **Tārumār itmiş** ruḫında yār zülf-i ʿanberin / Ṣanasın ṭāvūsdur gülşende cevlānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 3). [tārumār it-,]*
3. Geldi ʿiẕārı üstine leşker çeküp bugün / ʿĀṣıḳlarını yaʿni kʾ **ide tārumār** ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 7). [tārumār id-,]*

ṭās: *Tas, kap, kadeh.*

1. Dehr elinden bir ṣafā cāmını nūş itdürmedüñ / Ṣunduġuñ her dem felek Mihrīye biñ **ṭās** aġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 7). [ṭās,]*

taṣvīr: *Betimleme, yazıyla tarif etme.*

1. **Taṣvīrini** cemāliñüñ ey āfitāb-ı ḥüsn / Rūz-ı ezelde yazdı göñül levḥine ḳalem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 13). [taṣvīrini, -i, -n, -i]*

ṭās: *Bazı kütlelerden kopan sert, katı madde.*

1. Yüzümi ḫāk ideyin gitdügi yollara ḥabīb / Seri hem-ser ideyin başduġı **ṭaşlara** başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 5). [ṭaşlara, -lar, -a]*
2. Yüz urup āsitānına ḥabībimüñ ḳorum başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz başumdan yeg görür **ṭaşı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 1). [ṭaşı, -ı]*
3. Vāy eger güldüre düşmenlerümi yār baña / Ḳılalar ṭaʿna **ṭaşıyla** seni biñ pāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 4). [ṭaşıyla, -ı, -y, -la]*

ṭās: *Mezar taşı.*

1. Cānāna cān virüp ġam ile olduġum helāk / Dāġ-ı dilümle yazuñ anı **ṭaşum** üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 4). [ṭaşum, -um]*

ṭās: *Bazı kütlelerden kopan sert, katı madde; keder, üzüntü, zahmet.*

1. Ġamuñdan ḫaste olup dil ḳapuñda yaṣdanur **ṭaşı** / Teraḥḥum ḳıl ki ʿuṣṣāḳuñ ḳatı yasdıḳdadur başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [ṭaşı, -ı]*

taş çatla-: *Sabır taşı olsa çatlar, sabretmesi zor olmak, dayanamayacak kadar zor bir durumun içinde bulunmak.*

1. Buña **ṭaş çatlar** i Mihrī ne taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [ṭaş çatla-,]*

taş ur-: *Yaralamak veya öldürmek maksadıyla birisine taş fırlatmak; ağır sözler söyleyerek birisinin incinmesine neden olmak.*

1. Öldürmesi ġazā deyü ʿuṣṣāḳ cemʿ olup / Kāfir raḳībe her birisi bir **ṭaş urdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 4). [ṭaş ur-,]*

taşa çal-: *Kırmak, parçalamak; utanmamak, çekinmemek.*

1. Dil ṣaḳladuġı şīşe-i ʿārı **ṭaşa** cānā / Hengāme-i ʿaşḳuñda **çalayın** mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 2). [ṭaşa çal-,]*

ṭaşa çal-: *Kırmak, parçalamak; utanıp çekinmemek, namusunu sakınmamak.*

1. **Çalmış** idüm **ṭaşa** ben nāmūs u ʿārum şīşesin / ʿĀlem içre ġayretüm ḫalḳ içre ʿārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [ṭaşa çal-,]*

ṭaşla-: *Taş atmak, uzaklaştırmaya çalışmak.*

1. Eksilmedi aġyār nidem yār işiginden / Ol kelb-i laʿīni şu ḳadar **ṭaşlaruz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 4). [ṭaşlaruz, -r, -uz]*

tatır-: *Tadına baktırmak, içmesine engel olmamak.*

1. Öldürürseñ laʿlüñ ābı ḥasretiyle ger beni / Teşne cān vir Ḥaḳ **tatırmasun** bir içim şu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [tatırmasun, -ma, -sun]*

taṭvīl eyle-: *Uzatmak, gereksiz sözler sarf etmek.*

1. ʿĀrife bir ḥarf besdür hīç **taṭvīl eyleme** / Ṭāliʿuñ yoḳdur güzellerden i Mihrī sözi kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [taṭvīl eyle-,]*
2. Ḳıl duʿā Mihrī hemān ḳo sözi **taṭvīl eyleme** / Ol şehüñ medḥinde ʿācizdür bilürsin her lisān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [taṭvīl eyle-,]*

ṭavāf iden: *Dönüp dolaşan, bir yerin etrafında gezinen kimse.*

1. Kaʿbe kūyında ḥabībimüñ **ṭavāf idenlerüñ** / Ayaġı altında ṭopraḳ ḳum olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 5). [ṭavāf iden,]*

ṭavāf it-: *Etrafında dönmek; çevresinde bulunmak, yakın olmak.*

1. İster göñül ki kūyını her dem **ṭavāf ide** / Dīdār irer mücāvir olanlar çü Mekkede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 3). [ṭavāf id-,]*
2. Didi Kaʿbe kūyumuñ **itseñ ṭavāfın** ṣıdḳ ile / ʿīd-i vaṣlımuñ hemān ḳurbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 3). [ṭavāf it-,]*

ṭavāf it-: *Hacerü'l-Esved'in köşesinden başlayarak Kābe'nin etrafını usülüne göre yedi defa dolaşmak, dönmek.*

1. Cehd idüp dīdāra ir çekme beriyye zaḥmetin / İdegör Kaʿbe **ṭavāfın itmeden** ḥuccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 4). [ṭavāfın it-, -ı, -n]*

ṭavāf it-: *İslam dinine göre Ka'be'nin etrafında yedi kez dönmek.*

1. **Ṭavāf itmek** dilerseñ Mekkeyi / Her faḳīre ḫor baḳma di eyi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 16). [ṭavāf it-,]*

ṭavāf ittür-: *Dolaştırmak, etrafında dönmek; nail olmak, sevgiliyle birlikte olmak, halvet yapmak.*

1. Kaʿbe-i ḥüsnini çünkim bize **itdürdi ṭavāf** / Eyledüm biñ dil ile cānumı ḳurbān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 8). [ṭavāf itdür-,]*

ṭavāf-ı ḥarem: *Kabe'nin etrafında yedi kez dönme; sevgilinin etrafında dolaşma, sürekli çevresinde bulunma.*

1. **Ṭavāf-ı ḥaremüñ** eylemişem bunca zamān / İʿtiḳādum budur ey dost beni yaḳmaya nār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 16). [ṭavāf-ı ḥarem,]*

ṭavāf-ı kūy: *Mekanının çevresi; Şehzade Ahmed'in şehzade konağının bulunduğu yer.*

1. **Ṭavāf-ı kūyı** ṣan ḫuld-ı berīndür / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 16). [ṭavāf-ı kūy,]*

ṭavır: *Eda, hareket, suret, tarz.*

1. ʿAynı ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ / Kimde vardur sendeki **ṭavr** ile erkān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [ṭavr,]*

ṭavīl: *Zaman olarak uzun.*

1. ʿÖmrüm **ṭavīline** yine ṣābit delīldür / Çün ruḫlarında zülfi ṣanemler uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 4). [ṭavīline, -i, -n, -e]*

ṭavīl-i ʿömr vir-: *Uzun ömür vermek.*

1. Felek döndükçe geldükçe bu devrān / **Ṭavīl-i ʿömr virsün** saña Sübḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 18). [ṭavīl-i ʿömr vir-,]*

ṭāvūs: *Sülüngiller familyasından, tiz sesli, süslü, parlak ve güzel renkli, önceden cennet bekçisi olduğu rivayet edilen kuş.*

1. Tārumār itmiş ruḫında yār zülf-i ʿanberin / Ṣanasın **ṭāvūsdur** gülşende cevlānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 3). [ṭāvūsdur, -dur]*

ṭāvūs-veş: *Tavus kuşu gibi.*

1. Gülşen-i ḥüsninde zülfin depredüp bād-ı ṣabā / Gösterür **ṭāvūsveş** her dembedem cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [ṭāvūsveş,]*

tāze: *Yeni, körpe; genç.*

1. Gülşen-i ḥüsni kenārın ṭutdı Mihrī ḫatt-ı yār / Bülbülüñ **tāze** gülistānında zaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 5). [tāze,]*
2. Ḫaṭṭuñ ḫadüñ yüzini ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi **tāze** reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [tāze,]*

tāze: *Taze, yeni, canlı; o anda, hemen.*

1. İren luṭfuñ nesīmidür ki her dem / Cihān gülzārın ider **tāze** ḫurrem *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [tāze,]*

tāze ḳıl-: *Yenilemek, tazelemek, canlandırmak; mutlu etmek, feraha kavuşturmak.*

1. Bu ḥüsn ü bu melāḥat ü bu ḫulḳ u ḫūy ile / **Ḳılduñ** cihān demāġını **tāze** bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [tāze ḳıl-,]*

tāze tāze: *Genç, yaşı ilerlememiş olan.*

1. Bulınur hey bu cihānda **tāze tāze** ḫūblar / Nāzenīnler ḫūblar u maḥbūblar u merġūblar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [tāze tāze,]*

tāze ter ḳıl-: *Sulamak; taze can vermek, canlandırmak; pek latif, güzel ihsanda bulunmak.*

1. Ebr-i luṭfı **tāze ter ḳılsa** nʾola cān gülşenin / Mihr ü mehdür külegi çarḫ aña olmışdur dolāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 8). [tāze ter ḳıl-,]*

tāze ter ol-: *Yeni olmak, zamanı geçmemek; genç ve dinç olmak.*

1. Nevbahār-ı ḥüsnüñüñ **ter tāze olsun** tā ebed / Nice kim ola çemen iḳlīmine serdār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 27). [tāze ter ol-,]*

tāze ter ol-: *Yeşermek, canlanmak.*

1. İster ki laʿli çeşmesile **tāze ter ola** / Āb-ı kenāra geldügi bu sebzezār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 4). [tāze ter ol-,]*

tāze vü ter: *Körpe, taze, genç.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñ gülşeni hergīz ḫazānı görmesün / Ey yüzi gül **tāze vü ter** nevbahār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [tāze vü ter,]*

tāzelik: *Gençlik, dinç görünüm, körpe.*

1. Ḫudā ḫalḳ itdi ʿālemde velī gül yüzli dilberler / Senüñ ẕātuñda cemʿ itmiş güzellik **tāzelik** terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [tāzelik,]*

teb ṭut-: *Sıtma tutmak, ateş ve terle birlikte titremeye başlamak; korkmak; sıkıntıya girmek.*

1. **Teb** niçün **ṭutar** seni ṭutsun raḳīb-i kāfiri / Saña ṣıḥḥatler ʿadūña renc ü ẕillet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 4). [teb ṭut-,]*

tebāh it-: *Bozmak, açığa çıkartmak, ifşa etmek.*

1. Ölince Mihrī cihānda bu sırrı **itme tebāh** / Yaḳañı çāk idüp it gördügüñe derd ile āh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 9). [tebāh it-,]*

tebārekallah: *"Allah'ın ne bereketli, ne hayırlı işleri vardır" anlamına gelen bir şaşkınlık sözü.*

1. **Tebārekallah** eger dilber ise ancaḳ ola / Güzeller içre bugün server ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 1). [tebārekallah,]*
2. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / **Tebārekallah** eger dilber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [tebārekallah,]*

tebessüm eyle-: *Gülümsemek.*

1. Ḥüsnüñ berātın iltdi ṣabā gülsitāna çün / Gördi **tebessüm eyledi** her ġonca açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 7). [tebessüm eyle-,]*

tebessüm it-: *Gonca çiçeğinin hafifçe açılması; gülümsemek, hafifçe gülmek.*

1. Nergis gözüñ ḫayāl ile ser-mest sebzede / Ġonca **tebessüm itmege** uş intiẓār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 5). [tebessüm it-,]*

tebessüm ḳıl-: *Gülümsemek, hafifçe gülmek; ağzını hafifçe açmak.*

1. Çün ḥoḳḳa dehānuñ ṣanemā **ḳılsa tebessüm** / Rūşen görinür lü'lü' ü mercānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 4). [tebessüm ḳıl-,]*
2. Olma ḫāmūş yaraşmaz saña ey ġonca dehen / Ḳıl **tebessüm k' ola** her gūşe gülistān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 16). [tebessüm ḳıl-,]*

teferrüç-gāh: *Seyir, gezinti yerleri.*

1. Gülistānlar **teferrücgāh** yerler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 10). [teferrücgāh,]*

tegrek: *Tekerlek.*

1. Düşmenüñ başını **tegreg** gibi her yaña döker / Tīġ-ı ḳahruñ ki ḳaçan berḳ ura ʿuryān-şekil

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [tegreg,]

tek: *Yeter ki, yalnız.*

1. Kūyuñda senüñ dāʾimā ʿuryān olayın **tek** / Cennetde baña ḥulle vü destār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [tek,]*
2. Loḳma loḳma ḳo yesünler etimüz her demde / Rāżıyuz **tek** her uyuz it yimesünler aşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 5). [tek,]*

tekellüf: *Güçlüğe katlanma, zahmetli bir iş görme.*

1. Geldükçe ḫayālüñ dile mihmān ṭutar elde / Ḫūn-ı cigerümle ṭolu peymāne **tekellüf** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 3). [tekellüf,]*
2. Kūyuñda raḳībüñi aṣayduḳ boġazından / İt degmeñüz olmaz yazuḳ urġana **tekellüf** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 4). [tekellüf,]*
3. Mihrī saña biñ cān diler iseñ virür ey dost / Bir būse vire send aña rindāne **tekellüf** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [tekellüf,]*
4. Ġamzeñ ġarażı cān ise cānā ne **tekellüf** / Başumda senüñ cān daḫi cānāna tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [tekellüf,]*
5. Ġamzeñ ġarażı cān ise cānā ne tekellüf / Başumda senüñ cān daḫi cānāna **tekellüf** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 1). [tekellüf,]*

tekellüf ḳıl-: *Zorluğa katlanmak, zor bir iş görmek; canını feda etmek, başını ortaya koymak.*

1. Ger sen ḳılasın dost ser-i zülfüñi çevgān / Ben daḫi **ḳılam** başumı meydāna **tekellüf** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 2). [tekellüf ḳıl-,]*

tekrār: *Yeniden, bir daha.*

1. ʿAşḳ bābından benümle eyledi ol yār baḫs / Cān ile virdüm cevābın itmedi **tekrār** baḫs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 1). [tekrār,]*
2. Oñmaduḳ Nâmi ṭutaldan beri bir yār etegin / Gel berü gel ṭutalum biz daḫi **tekrār** etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 1). [tekrār,]*
3. Ḥall olunmaz gördi ʿaşḳuñ müşkilātından sebaḳ / Ṣafḥa-i ḥüsnüñden ebced başladı **tekrār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 20). [tekrār,]*

telḳīn: *Bir kimseyi belli bir duyguyu veya düşünceyi aşılama; imamın ölüye kabri başında söylediği birtakım dini hatırlatmalar.*

1. Ölince çünki el çekmez göñül dildār mihrinden / Şifā virmez baña hergiz senüñ ey şeyḫ **telḳīnüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 4). [telḳīnüñ, -üñ]*

temāşā eyle-: *Seyretmek, izlemek.*

1. Şāh bezminde anı Mihrī **temāşā eyledi** / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 12). [temāşā eyle-,]*

temāşā it-: *Düşünmek, zihinde canlandırmak.*

1. **Temāşā iderüz** vaṣluñı luṭfuñla bugün / Dil-i dervīşe ʿaṭā eyleseñ ey şāh ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 3). [temāşā id-,]*

temāşā it-: *Seyretmek, izlemek.*

1. Varalum ṣaḥn-ı gülistānda **temāşā idelüm** / Serv reftārını ṣalınduġını dildāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 2). [temāşā id-,]*
2. Cemālüñ bāġın **idelden temāşā** / Cihān bāġına yoḳdur iʿtibārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 2). [temāşā id-,]*
3. Bularuñ biri melekdür biri firişte ʿayān / Ki **temāşā ider** anları ol arada giden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 3). [temāşā id-,]*
4. **Temāşā ideli** çeşmüm o ḫadd u ḫāli bir laḥẓa / Ḫayāli dīde vü dilden degüldür ḫālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [temāşā id-,]*

temāşā ḳıl-: *Seyretmek, izlemek.*

1. Bir daḫi naẓar eylemeye rūy-ı cināna / Her kim **ḳıla** sen ruḫları zībāyı **temāşā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 24). [temāşā ḳıl-, -a]*
2. Her levḥa-i berg üzre nice dürlü ḳalemler / Yazdı yüri **ḳıl** Ḳudret-i Naḳḳāşı **temāşā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 3). [temāşā ḳıl-,]*
3. Nevbahāruñ leẕẕetin bulmaḳ dilerseñ bāġa gel / **Ḳıl temāşā** nergis ü nesrīn çemen ruḫsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [temāşā ḳıl-,]*
4. Cān ile **ḳıldum temāşā** rūy-ı cānānı dürüst / Ṣāniʿ-i ḳudret ki naḳş itmiş gülistānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 3). [temāşā ḳıl-,]*

temennā it-: *İstemek, dilemek, talep etmek.*

1. Bu māh-ı ṣıyām ile bu ʿīd ayı ḥaḳıçün / Biñ ʿöẕr ile ṭapuñdan **ider** anı **temennā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 35). [temennā id-,]*

ten: *Beden, cisim, gövde, vücut.*

1. **Ten** enīs olmışdur andan ayru olmaz bir nefes / Sevdügüm yārüm vefādārum nigārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 3). [ten,]*
2. Gel gel ey dilber ki sensin **tende** cānı kendümüñ / Senüñ ile şād olur rūḥ-ı revānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 1). [tende, -de]*
3. Devlet atına süvār olmış iki sīmīn-beden / Gūyiyā ḫalḳ-ı cihāna biri cāndur biri **ten** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 1). [ten,]*
4. **Ten** yandı dil göyündi yürek deldi fürḳatüñ / Ġamzeñ ḫadengi ḫışm ile çün çekdi ḫançeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [ten,]*
5. Gözüñe ḳarşu cān u dil gidüp ḳaldı muḳābil **ten** / Atılsa oḳı elbette gerekdür çün nişānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 9). [ten,]*
6. Dil ḥücresinde her gice ʿaşḳuñ muṭavvelin / Görmege cān delīl ü **tenüm** būriyā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [tenüm, -üm]*
7. Nefsüñi **ten** ḫānesinde çek ḳanāʿat küncine / Kim seni esrār-ı ġayba irgüre bu açlıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 3). [ten,]*
8. Ḳāmetüm çeng oldı **ten** bir ḳıla döndi rāstī / Eyleyince āh sen mūy-ı miyānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 4). [ten,]*
9. Cān firāḳuñla fetīl oldı göñül ḫānesine / **Ten** ḫayālüñle fenār oldı yanar döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 2). [ten,]*
10. Aġyār ile yār oldı vü cānān yola gitdi / **Ten** bunda ḳalup rūḥ-ı revānum bile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 1). [ten,]*
11. Eglenür miydi bu cānum **tende** bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [tende, -de]*
12. Eglenür miydi bu cānum **tende** bir an yārsuz / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [tende, -de]*
13. Şöyle kim dil ḫānesinde mihr-i cānān gizlüdür / Nitekim cānda elif **ten** içre hem cān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 1). [ten,]*

ten micmeri: *Beden buhurdanı; aşığın vücudu.*

1. Yaḳalum cānı göñül mūmıla **ten micmerini** / Ṣubḥa dek ʿayş idelüm şemʿ-i şebistānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 5). [ten micmeri,]*

tende miyānın bağla-: *Bel bağlamak, bir işi içtenlikle, gönülden yapacağına inanmak.*

1. Rīsmān-ı zülfüñe dil tā ki cānın bağladı / Ḫıdmetüñe ṣıdḳ ile **tende miyānın bağladı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 1). [tende miyānın bağla-, -de]*

tenhā: *Yalnızca, tek, bir tane.*

1. Ol mehüñ Mihrī cihān ḫalḳı da dīvānesidür / Sen seni ṣanma hemān dünyede **tenhā** delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 5). [tenhā,]*

tennūr-ı ġam: *Gam fırını; dünya, keder evi.*

1. **Tennūr-ı ġamda** āteş-i hicrān ile ciger / Biryān olalı dünyede biryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 2). [tennūr-ı ġam,]*

tenüm ḳıl ḳıl-: *Aşığın vücudunu çeng çalmada kullanılan alet olarak kullanmak; incecik hale getirmek, zayıflatmak.*

1. Ḳāmetüm çeng eyleyüp düzdi nevāda rāstī / Çekdi **tenüm ḳıl ḳılup** ʿuşşāḳı ḫoş şehnāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 3). [tenüm ḳıl ḳıl-,]*

tenümi ḳıl ḳıl-: *Zayıflatmak, incecik hale getirmek.*

1. ʿAceb mi ġamzesi tīġi vücūdum nāle döndürse / **Tenümi ḳıl ḳılan** ey dil anuñ fikr-i miyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 30). [tenümi ḳıl ḳıl-, -üm, -i]*

ter: *Taze, yeni; genç.*

1. Merd iseñ ġayret demidür sür raḳībi hey meded / Dāmenine **ter** gülüñ yapışmasun saʿy eyle ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 6). [ter,]*
2. Geldiyse ḫaṭṭı gül yüzine Mihrī ġam degül / **Ter** ġonca iken eylemişüz iḫtiyār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 9). [ter,]*

ter: *Taze, yeni, hoş.*

1. Ögünsün düşmen ögünsün eger ḳalursa yanına / Leṭāfet gülsitānında begüm ḫaddüñ durur **ter** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 13). [ter,]*

ter tāze vü sebz ol-: *Yeni, körpe yeşillik ortaya çıkmak; yeni, körpe ayva tüyleri çıkmaya başlamak.*

1. **Ter tāze vü sebz ola** şehā bāġ-ı cemālüñ / ʿÖmrüñi mezīd eylesün ol Ḥayy ü Tüvānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 34). [ter tāze vü sebz ol-, -a]*

teraḥḥum ḳıl-: *Acımak, merhamet etmek.*

1. Yā sevindür ʿīd-i vaṣluñla ya öldür Mihrīyi / **Ḳıl teraḥḥum** vaḳtidür kim süñüge irdi bıçaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 5). [teraḥḥum ḳıl-,]*
2. Göñül vireli sen nā-mihribāna / **Teraḥḥum ḳılmaduñ** bir demde cāna *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 1). [teraḥḥum ḳıl-,]*
3. Ġamuñdan ḫaste olup dil ḳapuñda yaṣdanur ṭaşı / **Teraḥḥum ḳıl** ki ʿuşşāḳuñ ḳatı yasdıḳdadur başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [teraḥḥum ḳıl-,]*

terāzūsın ele al-: *Canbazların ip üzerinde denge kurmak için ellerine aldıkları sırığı tutmak, ip üzerine çıkıp gösteri yapmak.*

1. Her ḳaçan biñ nāz ile **alsa terāzūsın ele** / Cānlar ardınca revān olur velī diller bile *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 3). [terāzūsın ele al-,]*

tercemān: *Birisinin veya bir şeyin maksadını anlatmaya, bir şeyi tasvir ve ifadeye vasıta olan; aşığın gönlü.*

1. Dil ile cān virdi Mihrī **tercemān** dilberlere / Aldılar göñlin ʿaceb bu tercemānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 5). [tercemān,]*
2. Dil ile cān virdi Mihrī tercemān dilberlere / Aldılar göñlin ʿaceb bu **tercemānın** yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 5). [tercemānın, -ı, -n]*

terennüm eyle-: *Ötmek, şakımak; konuşmak, şarkı söylemek.*

1. Ṣāfī mey ile sāḳī getür cām-ı sāġarı / Bülbül **terennüm eyle** geçer güliẕār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 3). [terennüm eyle-,]*

terennüm ḳıl-: *Güzel sesle şarkı söylemek, ırlamak; gazel okumak.*

1. **Terennümler ḳılurdı** anda bülbül / Ṣafāsından didi ḫandān olup gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 23). [terennüm ḳıl-,]*

terk: *Bırakma, vazgeçme.*

1. Müyesser ola görem mi ḥabībimüñ bir gün / Cefāsı **terki** ile cevrinüñ nihāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 6). [terki, -i]*

terk eyle-: *Bırakmak, vazgeçmek.*

1. Mihrümi **terk eylemiş** Mihrī dimişsin dostum / İtmegil billāh nā-ḥaḳ yere bühtān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 5). [terk eyle-,]*
2. **Terk eyle** seni terk ideni sen daḫi Mihrī / Aġyāra ḳoyup seni o bī-ʿar giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [terk eyle-,]*

terk eyle-: *Ayrılmak, uzaklaşmak.*

1. Kūy-ı yāri bir nefes **terk eylemez** ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür yeter ruḫ-ı cānān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [terk eyle-,]*

terk eyle-: *Bırakmak, vazgeçmek, önem vermemek, gözardı etmek.*

1. **Terk eyledüm** ey yār senüñ ʿārı yoluñda / Rüsvā-yı cihānum bugün ʿaşḳuñla bil işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 3). [terk eyle-,]*

terk iden: *Bırakıp giden, ayrılan; sevgili.*

1. Terk eyle seni **terk ideni** sen daḫi Mihrī / Aġyāra ḳoyup seni o bī-ʿar giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 5). [terk iden,]*

terk idici: *Terk eden, bırakan, vazgeçen kimse.*

1. ʿAşḳı rāhında bulur mu dil ü cān **terk idici** / Bir benüm gibi cihān içre daḫi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [terk idici,]*

terk it-: *Terk etmek, vazgeçmek, bırakmak.*

1. Ḫūblaruñ mihrini Mihrī ölürüz **terk itmezüz** / Kim ne dir ise disün biz olamazuz yārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 6). [terk it-,]*
2. Ne ḳadar cevr ider iseñ ṣanemā **terk itmez** / Mihrī mihrüñi senüñ tā meger ol vara sine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 5). [terk it-,]*
3. **Terk it** dir iseñ ʿaşḳum içün iki cihānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 2). [terk it-,]*
4. Cān vire hecrüñde Mihrī mihrüñi **terk itmeye** / Çüriyüp ger ḫāk olursa üstüḫānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 7). [terk it-,]*
5. Cānānuñı **terk it** didi cānuñ gerek ise / Mihrī didi cānānı gerek cānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 6). [terk it-,]*
6. Līkin tevbeyi **terk itmegil** / Ġaflet uyḫusıyla ġāfil yatmaġıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 23). [terk it-,]*

terk it-: *Bırakmak, ayrılmak; ilgiyi kesmek.*

1. **Terk itdüñ** itmezem dir iken mübtelāñı āh / Ḫūblar içinde ʿahd ü emān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [terk it-,]*

terk it-: *Bir kenara koymak, bırakmak; konuyu kapatmak.*

1. Gerçegi **terk it** yüri saña münāfıḳlar gerek / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [terk it-,]

terk-i ʿādet eyle-: *Adeti, alışkanlıkları terk etmek, sürekli yapılan bir fiilden vazgeçmek.*

1. ʿĀşıḳa maʿşūḳ çün cevr idegelmişdür ezel / **Terk-i ʿādet eylemez** her kişi erkānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 4). [terk-i ʿādet eyle-,]*

terk-i dil ü cān eyle-: *Canından ve gönlünden vazgeçmek, feda etmek.*

1. **Terk-i dil ü cān eyledüm** ey dost rehüñde / Geh geh kerem it baṣ ḳademüñ o yola ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 2). [terk-i dil ü cān eyle-,]*

terk-i dil ü cān it-: *Gönlünü ve canını terk etmek, canını feda etmek, kendinden vazgeçmek.*

1. **Terk-i dil ü cān itmeyicek** dost yolında / Ey Mihrī nice ṭālib-i cānānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 9). [terk-i dil ü cān it-,]*

terk-i diyār: *Yerinden, yurdundan ayrılma; sevgiliden uzak kalma.*

1. Didiler lāzım durur ʿuşşāḳa ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān **terk-i diyār** egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [terk-i diyār,]*

terk-i diyār it-: *Bir sebepten ötürü yaşanılan yeri bırakıp gitmek; başka aleme göç etmek, ölmek.*

1. Şehā ẓulmüñ eli şehr-i dili yıḳdı dirīġ / Çıḳısar cān bedenden **idiser terk-i diyār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 13). [terk-i diyār id-,]*

terlik: *Tazelik, gençlik, dinçlik.*

1. Ḫudā ḫalḳ itdi ʿālemde velī gül yüzli dilberler / Senüñ ẕātuñda cemʿ itmiş güzellik tāzelik **terlik** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [terlik,]*

tesbīḥ: *Otuz üç, doksan dokuz gibi belirli sayılarda boncuğu bulunan, bir ip üzerine dizilmiş, imameye sahip nesne; Allah'ı takdis ve tenzih etme, Hakk'ın her türlü kusurdan ve noksandan uzak olduğunu dile getirme.*

1. Ẕikr ü **tesbīḥi** ḳodum şām u seḥer elümden / Aduñı yād iderem dilde hemān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [tesbīḥi, -i]*

teʾsīr it-: *Etkilemek, etki etmek.*

1. Gitmege ʿazm eylemişsin āh şāhum gitme gel / Ḳorḳaram kim saña **teʾsīr ide** āhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 1). [teʾsīr id-,]*
2. Naʿra urdukça seḥer murġı meger **teʾsīr ider** / Ġonca güler serv ṣalar başını oynar gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 7). [teʾsīr id-,]*

teslīm-i cān it-: *Canını teslim etmek, ölmek, can vermek, canını feda etmek.*

1. Cān vir ġamumla ger dir iseñ başum üstine / **Teslīm-i cān idem** ṣanemā başum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 1). [teslīm-i cān id-,]*

teşbīh olun-: *Benzetilmek.*

1. Muḥīṭ-i ḳulzüm-i ʿummān **olunmaz** cūdına **teşbīh** / Kim anuñ luṭfı deryāsı cihānda bī-kerānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 17). [teşbīh olun-,]*

teşebbüh it-: *Benzetmek, benzediğini söylemek.*

1. **Teşebbüh ideli** Mihrī ḫadüñe verd-i ḥamrāyı / Çemende lālenüñ baġrın ḥasedden ṭolu ḳan

buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 5). [teşebbüh id-,]*

teşḫīṣ eyle-: *Tanımak, anlamak, sezmek.*

1. Şöyle **teşḫīṣ eyledüm** cānānı bayrām irtesi / Ġālib ider derdüme dermānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 1). [teşḫīṣ eyle-,]*

teşḫīṣ it-: *Tanımlamak, anlamak.*

1. Gözümi açup yumunca oldı çeşmümden nihān / Şöyle **teşḫīṣ itdüm** anı yā melekdür yā perī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 4). [teşḫīṣ it-,]*

teşne: *Susuz, susamış.*

1. Öldürürseñ laʿlüñ ābı ḥasretiyle ger beni / **Teşne** cān vir Ḥaḳ tatırmasun bir içim ṣu saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 4). [teşne,]*

teşne: *Susamış; çok hevesli, çok arzulu.*

1. **Teşnedür** dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nᵓola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [teşnedür, -dür]*
2. **Teşnedür** dil leblerüñden çeşme-i cān eyle ʿarż / Ḫıżr-veş ẓulmetde ḳaldum āb-ı ḥayvān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 1). [teşnedür, -dür]*
3. Laʿlüñ nᵓola ger **teşnelere** virse ḥayātı / Biñ dürlü nihān çeşme-i ḥayvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 5). [teşnelere, -ler, -e]*

teşne: *Susamış; çok hevesli, çok arzulu; muhtaç.*

1. **Teşnedür** dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nᵓola virseñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [teşnedür, -dür]*

teşne-dil: *Susuz gönül, bağrı yanık; aşk acısıyla içi yanan âşık.*

1. Sīne-i pür-sūzuma çeşmüm aḳıdur çeşmesin / **Teşne-dil** bulur ḥayātı bu pınar egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 5). [teşne-dil,]*
2. Yaḳdı yandurdı şehā **teşne dili** ġayret odı / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Ḫıżr ola hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 4). [teşne dil,]*
3. Zinde olur ḥaşre dek bulur ḥayātı **teşne-dil** / Ḫıżrveş her mürdeye virseñ şehā luṭfuñla āb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 23). [teşne-dil,]*

tevbe: *İşlenilen bir günahtan ötürü pişman olup bir daha yapmamak için Allah'a söz verme.*

1. Līkin **tevbeyi** terk itmegil / Ġaflet uyḫusıyla ġāfil yatmaġıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 23). [tevbeyi, -y, -i]*

tevbe it-: *"tevbe itmek" Bir günah ya da suçu bir daha yapmayacağına dair Allah'a söz vermek, tekrarlamamaya karar vermek.*

1. Ẕāhid güzeli sevmege **tevbᵓitmiş** imiş / Döndi cürmini bilüp itdi yine istiġfār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 9). [tevbᵓitmiş, -miş]*

tevbe ḳıl-: *İşlenilen bir günahtan ötürü pişman olup bir daha yapmamak için Allah'a söz vermek.*

1. Ger ṭaġlarca eylerseñ günāh / **Tevbe ḳılsañ** ʿafv ider anı ilāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 22). [tevbe ḳıl-,]*

ṭıfl: *Küçük çoçuk; çimen; Şehzade Ahmed.*

1. Sebzenüñ **ṭıflına** göstermek içün neşv gelüp / Dembedem ṣaḥn-ı gülistānda ider ders taʿlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 2). [ṭıflına, -ı, -n, -a]*

<u>tīġ:</u> *Kılıç.*

1. Ditreden ḫurşīdi **tīġı** ḫavfıdur her ṣubḥ-dem / Bī-sebeb ṣanmañ ki bu eflāke dāʾim inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [tīġı, -ı]*
2. Ol cihāngīr-i zamānuñ görse **tīġı** lemʿasın / Ḳorḳusından kendüzini bilmeye Efrāsiyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 11). [tīġı, -ı]*

<u>tīġ:</u> *Kılıç; sevgilinin yan bakışı.*

1. Nʾola meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ cān oynasa Mihrī / Ki **tīġ** oldı aña ġamzeñ ider zülfüñ de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [tīġ,]*
2. Ney gibi **tīġı** cefāsıyla delindi cigerüm / İmdi dil sen de fiġān eyle derūndan iñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 5). [tīġı, -ı]*
3. Rīsmān zülfüñde bir gün dost ġamzeñ **tīġına** / Düşeyin cān vireyin gör ʿāşıḳuñ cānbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 4). [tīġına, -ı, -n, -a]*

<u>tīġ:</u> *Kılıç, ucu sivri, iki yüzü keskin silah; feleğin eziyet kılıcı.*

1. Her kimi görse anuñ gül gibi yüzine güler / Ṣoñradan ḫār-ı cefā **tīġıyla** baġrını deler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 9). [tīġıyla, -ı, -y, -la]*

<u>tīġ:</u> *Kılıç; kirpik.*

1. ʿAceb mi ġamzesi **tīġi** vücūdum nāle döndürse / Tenümi ḳıl ḳılan ey dil anuñ fikr-i miyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 30). [tīġi, -i]*

<u>tīġ-ı belā:</u> *Bela, azap kılıcı; keder, ızdırap veren söz veya davranış.*

1. Dāmen-i vaṣlı ḥabībüñ hele girsün elime / Ṭutmışam **tīġ-ı belāsına** boyun aġyāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 6). [tīġ-ı belā,]*

<u>tīġ-ı cefā:</u> *Eziyet, cefa kılıcı; sevgilinin yaptığı eziyetler, zulümler.*

1. Ḫūblaruñ **tīġ-ı cefāsından** yüzüm döndürmezem / Ṭoġrasalar sīnemi ger rīze rīze bend bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 7). [tīġ-ı cefā,]*

<u>tīġ-ı ḳahr:</u> *Kahredici, azap verici kılıç.*

1. **Tīġ-ı ḳahr** ile ʿadūnuñ başın ḳaṭʿ itmege / Ẕātuña cürʾet ü hem bāzūña ḳuvvet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 5). [tīġ-ı ḳahr,]*
2. Biri İskender-i devrān birisi Ḥaydār Şāh / **Tīġ-ı ḳahrına** bularuñ döye mi burc u beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 2). [tīġ-ı ḳahr,]*
3. **Tīġ-ı ḳahr** ile raḳībüñ iki çalduḳ başın / Elümüzdeydi belī ṭop ile çevgān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 3). [tīġ-ı ḳahr,]*
4. Düşmenüñ başını tegreg gibi her yaña döker / **Tīġ-ı ḳahruñ** ki ḳaçan berḳ ura ʿuryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [tīġ-ı ḳahr,]*

<u>tīġ-ı ḳahr:</u> *Kahredici, azap verici kılıç; sevgilinin rakiplere bakması, aşığı kahreden bakış.*

1. **Tīġ-ı ḳahr** ile deler çün şerhā şerhā sīnemi / Bir naẓar ḳılsa gözi ucıyla cānān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 3). [tīġ-ı ḳahr,]*
2. **Tīġ-i ḳahruñdan** cigerler pārelendi gerçi āh / Āteş-i ʿaşḳuñ yanar sīnemde gūyā dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 3). [tīġ-i ḳahr,]*

tilkülük: *Tilkilik, kurnazlık, hilekarlık; ara bozma, fesatlık.*

1. Bu cihāndur dem ola Mihrīye raḥm eyleye yār / Daḫi yer ḳalmaya aġyār saña **dilkülige** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [dilkülige, -e]*

tīmār: *Tedavi, iyileştirme.*

1. Cevrüñ de vefādur baña derdüñ de devādur / Bīmār-ı dile bir daḫi **tīmār** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 2). [tīmār,]*

tīmār it-: *Tedavi etmek, iyileştirmek; mutlu etmek, sevindirmek, iyi muamelede bulunmak.*

1. Var mıdur bir dem beni hecrüñle bīmār itmedüñ / Raḥm idüp bir gün baña luṭfuñla **tīmār itmedüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 3). [tīmār it-,]*

tīmārsuz: *Tedavisiz, iyileştirme durumu olmayan; sevgili tarafından karşılığı verilmeyen.*

1. Ey ṭabīb-i cān meded bīmāruñam öldüm didüm / Didi ḫūdur ʿāşıḳ öldürmek baña **tīmārsuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 4). [tīmārsuz,]*

tīr: *Ok; kirpik.*

1. Atsa ġamzeñ **tīrini** cān pūtesine ḳaşlaruñ / Gösterür dil daḫi cānā cevherī peykān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 4). [tīrini, -i, -n, -i]*
2. Tīr-i müjeñi cānā atsun ḳo kemān-ebrūñ / Eyler bu dil ü cānum ol **tīr** ü kemāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [tīr,]*
3. Beni bir **tīrle** öldürmişdi ġamzeñ / Arada çeşmüñ olmasaydı mānic *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 3). [tīrle, -le]*
4. Ben kemān-ebrūların göreli ḳurbān olmışam / Ġamzesi **tīrine** sīnem itmişem omaclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 4). [tīrine, -i, -n, -e]*
5. Budur ʿaceb kim ol kemān-ebrūsı **tīrin** atmadan / Yāsına ḳırbān olmaġa cānum gider yanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [tīrin, -i, -n]*
6. Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm / Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem **tīrini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [tīrini, -i, -n, -i]*
7. Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem **tīrini** / Sīneñi her dem aña eyle nişān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 2). [tīrini, -i, -n, -i]*
8. Ġamzeñüñ **tīrine** Mihrī sīnesin ḳıldı nişān / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı ḳurbān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 5). [tīrine, -i, -n, -e]*
9. Müjeñ **tīrini** sīnemden dirīġ itme ki evvelden / Ḫadeng-i ġamze-i dilberler içün bir nişāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 5). [tīrini, -i, -n, -i]*
10. Ḥamdülillah ki müjeñ **tīri** cigerden geçicek / Hele peykānları ḳaldı dile yeter belegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [tīri, -i]*
11. Yā ḳaşuñuñ **tīr** ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [tīr,]*
12. ʿAynuñ dil ü cānlar mı ḳodı ʿālemde / Kɔ itmedi ġamzelerüñ **tīri** ile anı şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [tīri, -i]*
13. Atduḳça müjem **tīrini** ebrūm kemānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 8). [tīrini, -i, -n, -i]*
14. Yeter atsun müjeñ **tīrini** ḳaşuñ / Oḳ nişānına irdi yayuñı yaş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 2). [tīrini, -i, -n, -i]*
15. Sen ḳaşı kemān ġamzesi oḫ çeşmi ḥarāmī / Bir **tīr** ile ḳıldı dil ü cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [tīr,]*
16. Yā ḳaşuñuñ **tīr** ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [tīr,]*
17. Biñ yerde dilüm delmiş iken ġamzesi **tīri** / Çeşmi de ura sīneme ḫançer ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 3). [tīri, -i]*

tīr: *Ok; sevgilinin kirpiği; Şehzade Süleyman'ın kirpiği.*

1. Çeşmüñ mi ḳıldı ġamzeñe taʿlīm dostum / Bir **tīr** ile ḫoş ṭaġıdur yüz biñ ʿaskeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [tīr,]*

ṭıraḳa çatlat-: *Gürültü kopartmak, kargaşa çıkartmak, gereksiz bir şekilde ortalığı karıştırmak.*

1. Müddeʿi gerçi bizüm aramuza girdi velī / Yine beñzer kʾ o laʿīn **çatladısardur ṭıraḳa** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [ṭıraḳa çatlad-,]*

tīr-endāz: *Ok atıcı, nişancı, iyi ok atan kimse.*

1. Gerçi ġamzeñ ḳaṣd-ı cān itmekde **tīr-endāzdur** / Līk çeşmüñ gibi ḳan içici bī-dīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 4). [tīr-endāzdur, -dur]*

tīr-i ġamze: *Sevgilinin yan bakış oku.*

1. **Tīr-i ġamzeñ** ṭutmasun jengār ġamdan dostum / Yüregümi yar gel peykānuñı ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [tīr-i ġamze,]*
2. Nʾola dilber luṭf idüp yād itse ben bī-çāresin / Görse **tīr-i ġamzesinden** dilde yüz yüz yāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 1). [tīr-i ġamze,]*
3. Atmasun mı **tīr-i ġamzeñiden** kemān-ebrūlaruñ / Yalıñuz cānum degül ana hedef sīnem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 4). [tīr-i ġamze,]*

tīr-i ḫadeng-i ġamze: *Şehzade Ahmed'in yan bakış okları.*

1. Gūyā siperde āyinelerdür żiyā virür / **Tīr-i ḫadeng-i ġamzesi** peykānı sīnede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 9). [tīr-i ḫadeng-i ġamze,]*

tīr-i müje: *Kirpik oku.*

1. Fettān gözüñüñ ḳaṣdı dil ü cān imiş ey dost / **Tīr-i müjeñe** sīne nişān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [tīr-i müje,]*
2. **Tīr-i müjeñi** cānā atsun ḳo kemān-ebrūñ / Eyler bu dil ü cānum ol tīr ü kemāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [tīr-i müje,]*
3. Cemālüñi görüp ġayra naẓar eyler isem / Dostum **tīr-i müjeñle** iki gözümi çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 5). [tīr-i müje,]*

tiryāḳ-ı leb: *Dudak panzehiri; sevgilinin iyileştiren dudağının panzehiri.*

1. Devr-i ruḫında ṣatmaġa **tiryāḳ-ı leblerin** / Dilber eline almış iki zülfi mārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 5). [tiryāḳ-ı leb,]*

titre-: *Titremek, sallanmak.*

1. Nālem işitdükçe **ditrer** berg ārām eylemez / Yaşumı gördükçe her āb-ı revānlar çaġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 3). [ditrer, -r]*
2. Fürḳatüñden iñlesem **ditrer** zemīn ü āsumān / Ḥasretüñden aġlasam işbu cihānı ṣu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [ditrer, -r]*
3. **Ditreden** ḫurşīdi tīġı ḫavfıdur her ṣubḥ-dem / Bī-sebeb ṣanmañ ki bu eflāke dāʾim inḳılāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 3). [ditreden, -en]*

tīz: *Tez, çabuk.*

1. Gül ruḫları yādına bugün cānı revān it / **Tīz** açıla şāyed bulamazsuñ anı ferdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 10). [tīz,]*
2. Bir büt-i gül-çihre ile ʿārif ol ʿazm eyle bāġ / Furṣatı fevt itme seyrān it ki **tīz** geçer bu çaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 1). [tīz,]*

tīz: *Keskin, derin bir hamle.*

1. Öldürdüm idi müddeʿīyi bir çalmada **tīz** / Neylersin itler ʿav ʿavı ʿaḳlum şaşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 3). [tīz,]*

tīz: *Çabucak, derhal, hemen.*

1. Ġırrʾolma ḥüsne ḫūbluġuñ eyyāmı **tīz** geçer / ʿĀşıḳlar āhın alma gerekse saña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 6). [tīz,]*
2. Mihrīye raḥm it bugün yoḫsa bilürsin dostum / İrteden **tīz** ḥüsnünüñ āyīnesini mū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [tīz,]*
3. Cūy-ı kenāra her dem seyr eyle ol revāne / Eyyāmı nevbahāruñ **tīz** geçer olma ġāfil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 2). [tīz,]*
4. Didi çeşmüm ḫūnīdür **tiz** ol hemān didüm be-çeşm / Didi ebrū-yı kemānum atsa ġamzem tīrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [tiz,]*
5. Didi cānān terk ḳıl yolumda cān didüm be-çeşm / Didi çeşmüm ḫūnīdür **tiz** ol hemān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [tiz,]*
6. Mihrīyi cevrüñle cānā āḥir öldürseñ gerek / Bāri **tīz** öldür cefādan ḳurtar Allāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 6). [tīz,]*
7. Ġırrʾolmañ iñen ḥüsnüñüz ey ḫūb ṣanemler / Gül ʿömri gibi **tīz** geçer ḥüsn beḳāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 4). [tīz,]*
8. Bir nefes Mihrī varur kūyuñda seyrān itmege / **Tiz** ḳaçar çün seg raḳībüñ işidüp āvāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 5). [tiz,]*
9. **Tīz** vir beri anları gerekdür baña ānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 14). [tīz,]*

tīzcek: *Hemen, çabucak, bir an evvel.*

1. Ḳapusından ḳaçan gidesin āh / Meger Allāh ala seni **tīzcek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 2). [tīzcek,]*
2. Ruḫlaruñ nārıyla dil yandı kebāb oldı yürek / Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise alsun **tīzrek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 1). [tīzrek,]*

ṭop: *Çevgan oyununda kullanılan top, guy; rakibin başı.*

1. Tīġ-ı ḳahr ile raḳībüñ iki çalduḳ başın / Elümüzdeydi belī **ṭop** ile çevgān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 3). [ṭop,]*

ṭop ol-: *Toplanmak, bir araya gelmek, birleşmek; hükümdarlık alametlerinin Sultan Bazeyid'de toplanması, hükümdar olmak.*

1. Dāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / **Ṭop ola** saña saʿādet daḫi çevgān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [ṭop ol-,]*
2. ʿAşḳ meydānında **ṭop olsa** güneş olmaz ʿaceb / Kim ḳamer her dem hilālinden ṣunar çevgān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 8). [ṭop ol-,]*
3. Gördi meydān-ı saʿādetde güneş **ṭop oldı** / Çünki Ḫān Aḥmedüñ ol zülfini çevgān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 26). [ṭop ol-,]*

ṭoprak: *Çamur, insanların yaratıldığı toprak; hamur, öz.*

1. **Ṭopraġuñ** çünki gözüñ yaş ile yoġrulmuş ezel / Biz aña neyleyelüm ey yazusı ḳara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [ṭopraġuñ, -uñ]*

ṭopraġa ḳanın ḳar-: *Toprağı kanıyla yoğrulmak, acı, keder, ızdırap nasip edilmek; çok üzülmek, perişan olmak.*

1. Cānı vir yār işiginde gel i dil ṣādıḳ iseñ / ʿĀşıḳ oldur ki anuñ **ṭopraġa ḳanın ḳaralar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [ṭopraġa ḳanın ḳar-, -a]*

ṭoprak: *Ezilmiş, hor görülmüş, hakir, değersiz.*

1. Yüz urdum ḫāk-i pāyuña naẓar ḳıl / Bu ben **ṭopraḳı** luṭf it sīm ü zer ḳıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [ṭopraḳı, -ı]*

ṭopraḳtan götür-: *Ölümden kurtarmak, sıkıntısını gidermek, yardım etmek.*

1. Amāsiyyede Mihrī nātüvānı / **Götür ṭopraḳdan** ey iḥsān kānı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [ṭopraḳdan götür-,]*
2. Kerem kānıdur ol şehler emīri / Ki **ṭopraḳdan götürdi** her faḳīri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 49). [ṭopraḳdan götür-,]*

toz: *Çok hafif ve küçük parçalara bölünmüş ince toprak; karartı; ayva tüyleri.*

1. Ṣanma cemāli ayīnesinden gözüm ıram / Bir **toz** getürmek ile sen ey nā-bekār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 8). [toz,]*

tozumuz göklere çık-: *Ölmek, ruhu bedeninden çıkmak; ah etmek, inlemek, feryat etmek.*

1. ʿAşḳı rāhında anuñ ḫāk ile yeksān olalum / Cān mülkin yıḳalum **göklere çıḳsun tozumuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 5). [tozumuz göklere çıḳ-,]*

ṭūba: *Bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda dalları aşağıda bulunan uzun boylu ağaç.*

1. **Ṭūbaya** meyl itmezin ben sidre ḥaḳḳı dostum / Müntehā ḳaddüñ gibi serv-i bülendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 2). [ṭūbaya, -y, -a]*
2. Serve baş indürmezem **ṭūbāya** boynum egmezem / Müntehā ḳaddüñ gibi raʿnā çenārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 2). [ṭūbāya, -y, -a]*

ṭūfān: *Çok şiddetli şekilde yağarak her yeri sular altında bırakan yağmur.*

1. Müddeʿīyi güldürüp aġlatmasun diñ beni yār / Ġarḳa virür ʿālemi yaşumda **ṭūfān** gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 5). [ṭūfān,]*

ṭuġrā çek-: *Kıvrımlı bir şekilde çizilmek.*

1. Ḳaşlaruñ Zühre cebīnüñde ki **ṭuġrā çekdi** / Ne ḳalem yazdı ḫaṭuñ üstine ʿunvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 2). [ṭuġrā çek-,]*

tuḥfe: *Armağan, hediye.*

1. Yoluña **tuḥfe** getürdüm begüm bu cānı didüm / Didi getür sen eli boşda varı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [tuḥfe,]*
2. Ḳılca cān ile yüz üstine sürinüp ḫaste-dil / **Tuḥfe** cān iltür ṭapuña görmege cānum seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [tuḥfe,]*
3. Ṭapuña **tuḥfe** getürdi vücūdum tāciri cānın / Hele maʿẕūr ṭut ḫānum faḳīrüñ armaġanıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 11). [tuḥfe,]*

ṭulūʿ it-: *Doğmak, ortaya çıkmak; varlık göstermek.*

1. Gün yüzüñ burc-ı şeref üzre **ṭulūʿ itdügiçün** / Giceler ṣubḥa degin ṭaña ḳalur māh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 4). [ṭulūʿ it-,]*
2. Burc-ı iḳbāl-i saʿādetde **ṭulūʿ it** ḫaşre dek / Gün gibi ḫalḳ ile ḫalḳa āşikār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 2). [ṭulūʿ it-,]*
3. Çün **ṭulūʿ itdi** şeref burcında yine āfitāb / Her kişi medḥ itmege biñ cān u dilden açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ṭulūʿ it-,]*

ṭur-: *Durmak, kalmak, devamlı olmak.*

1. Āşinālar ṣaġlıġ ile eylesün seyrānlar / **Ṭurduġınca** bu cihān geldükçe bu devrānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 1). [ṭurduġınca, -duġ, -ınca]*

2. ʿİzzet ile ol semā olduḳça dāʾim pāydār / Devlet ile **ṭur** cihān ṭurduḳça ey ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [ṭur,]*
3. ʿİzzet ile ol semā olduḳça dāʾim pāydār / Devlet ile ṭur cihān **ṭurduḳça** ey ʿālī-cenāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 31). [ṭurduḳça, -duḳça]*
4. Olduḳça bahār ile müzeyyen ḳamu ʿālem / **Ṭurduḳça** zemīn ile zamān ḳubbe-i mīnā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 33). [ṭurduḳça, -duḳça]*
5. Bī-ḳarār olduḳça eflāk u zemīn **ṭurduḳça** sen / Tā ebed mülk-i cihānda berḳarār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 13). [ṭurduḳça, -duḳça]*
6. Cihān **ṭurduḳça** urduḳça felek raḳṣ / Cemālüñ envārına gelmesün naḳṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [ṭurduḳça, -duḳça]*
7. **Ṭurduġınca** bu zemīn ü asumān olduḳça ʿīd / Eylesün ol Ḥaḳ seni ḫalḳ-ı cihāna kāmrān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ṭurduġınca, -duġ, -ınca]*
8. Burc-ı iḳbāl ü şerefde bu semā **ṭurduḳça** sen / Ey saʿādet āfitābı devlet ile her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [ṭurduḳça, -duḳça]*
9. Zemīn **ṭurduḳça** rifʿatde müdām ol / Cihānda devlet ile müstedām ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 17). [ṭurduḳça, -duḳça]*
10. Ey dost raḳīb ile **ṭurup** ṣoḥbet idersin / ʿUṣṣāḳlaruz çün yine bīgānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 7). [ṭurup, -up]*
11. Sen ciger zaḫmına her demde **ṭurup** ek nemegi / Ben diyem ḳomaya ḥaḳḳı var ise nānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 3). [ṭurup, -up]*
12. Güle nergis **ṭurup** süzmiş gözini / Açılmış ġoncalar düzmiş yüzini *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 27). [ṭurup, -up]*
13. Ḫusrevā gül ruḫuñuñ şevḳile gülşende **ṭurup** / Ṭūr-veş her şecer üstinde hezār oldı kelīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [ṭurup, -up]*
14. **Ṭurma** nālān ol ruḫı şevḳinde miskīn ʿandelīb / ʿĀdetidür çünkim itmek bülbülini zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 9). [ṭurma, -ma]*

ṭur-: *Bitmek, tükenmek.*

1. Rūz u şeb yaşlar döker dūlāb sergerdān olup / Girye vü zārī ile **ṭurmaz** benimçün aġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [ṭurmaz, -maz]*

ṭur-: *Durmak, beklemek.*

1. Didi yüz sür āsitānumda **ṭurup** leyl ü nehār / Sen de ḫıdmetkārımuñ derbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [ṭurup, -up]*
2. Eyyām-ı devletüñde cihān begleri gelüp / **Ṭursun** ṭapuñda ḫıdmet içün her ki vardur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 19). [ṭursun, -sun]*
3. Unudurlarsa bizi dostlar unutsun nidelüm / Hele biz **ṭuralum** iḫlāṣ ile īmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 10). [ṭuralum, -alum]*
4. Mest-i mey-i ʿaşḳ olmış u gözine getürmüş / Evkār **ṭurur** arḳası dīvāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 3). [ṭurur, -ur]*
5. Ḫābdan açdum gözüm nāgāh ḳaldurdum seri / Ḳarşuda gördüm **ṭurur** bir māh-rūy-ı dilberi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 1). [ṭurur, -ur]*

turfanda: *Mevsimin başında, ilk kez ortaya çıkan, yeni meyve; sevgilinin ilk kez görülen dudağı; sevgilinin ilk kez görülen göğsü.*

1. Gül-ruḫlar idi ḫande şehlerdi buña bende / Şeftālusı **turfanda** merġūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 2). [turfanda,]*

ṭurma: *Haydi, bekleme anlamında ünlem.*

1. İçelüm **ṭurma** maḥabbet ayaġın ṭolu getür / El bir idüp açalum defter-i ʿişret dürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 2). [ṭurma,]*

ṭurmaz: *Devamlı, durmaksızın.*

1. Dilberüñ bāġ-ı cemāli ki ḳış u yaz açılur / Ṣan cinān gülşenidür gülleri **ṭurmaz** açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 1). [ṭurmaz,]*

ṭurra: *Sevgilinin alın saçı, kakülü.*

1. Ḳamer serv üzre çıḳmışdur görinür **ṭurrañ** altında / Cemālüñ gülsitānından egilmiş dāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [ṭurrañ, -ñ]*

ṭūr-veş: *Tur Dağındaki gibi (Tur Dağında Hz. Musa ile Allah'ın konuşması gibi. Allah, Hz. Musa'ya Tur Dağındaki bir ağaçtan seslenmiştir.).*

1. Ḫusrevā gül ruḫuñuñ şevḳile gülşende ṭurup / **Ṭūr-veş** her şecer üstinde hezār oldı kelīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [ṭūr-veş,]*

ṭut-: *Kaplamak, sarmak.*

1. Gülşen-i ḥüsni kenārın **ṭutdı** Mihrī ḫatt-ı yār / Bülbülüñ tāze gülistānında zaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 5). [ṭutdı, -dı]*
2. Ruḫlaruñ gülzārına irdükçe cānā bād-ı ṣubḥ / ʿĀlemi ḫoş-bū **ṭutar** ol sünbül ü reyḥāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [ṭutar, -ar]*
3. Ser-be-ser **ṭutdı** cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [ṭutdı, -dı]*

ṭut-: *Tutmak, bir nesneyi elle kavramak.*

1. Şīrveş bindükçe devlet atına ol Müşterī / Çarḫ çeker her dem ʿinānını felek **ṭutar** rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 10). [ṭutar, -ar]*

ṭut-: *Sarmak, yakalamak, ele geçirmek.*

1. Var itdügüñe ṣoñra peşīmān olasın / Gül yüzüñ dāʾiresini **ṭutıcaḳ** bir gün ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 26). [ṭutıcaḳ, -ıcaḳ]*
2. Teb niçün ṭutar seni **ṭutsun** raḳīb-i kāfiri / Saña ṣıḥḥatler ʿadūña renc ü ẕillet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 4). [ṭutsun, -sun]*

ṭut-: *Bürünmek, benzemek.*

1. Ḳaşuña beñzemek içün senüñ ey Zühre-cebīn / Kendüzin **ṭutdı** hilāl itdi ḳamer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 4). [ṭutdı, -dı]*

ṭut-: *Kaplamak, doldurmak; engellemek; sarmak, kuşatmak.*

1. Çevresin āb-ı ḥayātuñ ki **ṭutar** mūr-ı ḫatuñ / Gūyiyā ḫātemidür mühr-i Süleymān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 12). [ṭutar, -ar]*
2. Ġam degül **ṭutsa** ḫaṭı yārüñ ʿiẕārı çevresin / Ẓulmetüñ içinde lā-büd āb-ı ḥayvān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 6). [ṭutsa, -sa]*

ṭut-: *Duman veya buhar çıkarmak; ateş olmayan yerden duman çıkmaz atasözüne delalet eder; aşk ateşiyle yanan gönülden aşk belirtilerinin çıkması.*

1. Cān şemʿasına yanduġumı dostlar görüp / Dil micmeri ile göyinüp bile **tütdiler** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 6). [tütdiler, -di, -ler]*

ṭut-: *Yönelmek, uzatmak, çevirmek.*

1. Her seḥer vaḳtinde dilber çün ṣabāya rū **ṭutar** / Zülfi būyıyla cihān eṭrāfını ḫoş-bū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [ṭutar, -ar]*

ṭut-: *Doldurmak, kaplamak, sarmak.*

1. Her seḥer vaḳtinde dilber çün ṣabāya rū ṭutar / Zülfi būyıyla cihān eṭrāfını ḫoş-bū **ṭutar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [ṭutar, -ar]*
2. Fürḳatüñden iñlesem ditrer zemīn ü āsumān / Ḥasretüñden aġlasam işbu cihānı ṣu **ṭutar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [ṭutar, -ar]*
3. Mihrīye raḥm it bugün yoḫsa bilürsin dostum / İrteden tīz ḥüsnünüñ āyīnesini mū **ṭutar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [ṭutar, -ar]*
4. **Ṭutdı** āfāḳı ser-ā-ser gün cemālüñ pertevi / Ḥāʾil olmasa ġurūb itmezdi zülfüñ şeb-revi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 1). [ṭutdı, -dı]*
5. Mūr üşdi ṣanki şekkerī pālūde üstine / Ḫaṭṭuñ ki **ṭutdı** laʿl-i nebātuñ kenārını *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 3, Beyit 1). [ṭutdı, -dı]*
6. Ḫadüñ yüzini ḫaṭṭuñ **ṭutdı** nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 5, Beyit 1). [ṭutdı, -dı]*
7. Ḫaṭṭuñ ḫadüñ yüzini **ṭutdı** nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [ṭutdı, -dı]*
8. Pür olmışdı güliyle ṣaḥn-ı gülşen / Ḳabaġı ṭoldurup **ṭutmuşdı** sūsen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 19). [ṭutmuşdı, -muş, -dı]*

ṭut-: *Ele geçirmek, hükmetmek, sahip olmak.*

1. Bir güzeller şāhını ḥüsn içre gördüm nāgehān / Ser-te-ser dil mülkini didüm ki āḫir bu **ṭutar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 2). [ṭutar, -ar]*
2. Çeşm-i pür-efsūn ile diller ḳomaz bend itmedük / Sihr ile beñzer cihānı bu iki cādū **ṭutar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 3). [ṭutar, -ar]*

ṭut-: *Düşünmek, akılda bulundurmak, unutmamak.*

1. Ṣaḥrā yüzini **ṭut** geçer eyyām-ı nevbahār / Fevt itme furṣatı ki degül ber-ḳarār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 2). [ṭut,]*

ṭut-: *Avcu içinde bulunmak, ele almak; ele geçirmek, yakalamak; aşık etmek, hükmetmek.*

1. Gül mevsiminde gülşene gel ʿayş u nūş ḳıl / Destinde deste deste **ṭutar** her nigār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 4). [ṭutar, -ar]*

ṭut-: *Bir yerde sabit kalmasını sağlamak, hareket etmesine mani olmak.*

1. Zencīr **ṭutmaz** idi bu dīvāne Mihrīyi / Bendʾitdi bend-i zülfüñ anı şimdi mūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [ṭutmaz, -maz]*

ṭut-: *Bulunmak, yer almak; beklemek.*

1. Degmedüm bir güle bu ṭāliʿi yoḳ başumı gör / **Ṭutaram** bunca zamān oldı ki gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [ṭutaram, -ar, -am]*

ṭut-: *Kaplamak, kuşatmak; hakimiyet altına almak.*

1. Ser-be-ser **ṭutdı** cihān rūyını ey ḫān salṭanat / Devletüñ devrinde ḫoş buldı bu devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 1). [ṭutdı, -dı]*

ṭūti: *İşittiği sesleri taklit eden, bazı kelimeleri söyleyebilen kuş türü; aşık; Mihri.*

1. Şīrin lebin aġyāra ṣunar Mihrīye ṣunmaz / **Ṭūṭī** baḳa ḳarġa yiye şekker ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 5). [ṭūṭī,]*

ṭūti: *İşittiği sesleri taklit eden, bazı kelimeleri söyleyebilen kuş türü.*

1. Gerçi noḳṣān ġazelsin leb-i yāri añıcaḳ / **Ṭūṭiyi** māt ider ey Mihrī şirīn-güftāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 7). [ṭūṭiyi, -y, -i]*
2. Düzetmiş **ṭūti** ḳumrı çengine çeng / Nevāda sāza ṭutmış ḳuşlar āheng *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 21). [ṭūti,]*

ṭūti: *İşittiği sesleri taklit eden, bazı kelimeleri söyleyebilen kuş türü; aşık.*

1. Mihrüñi cān ḳafesinde virürem rūḥa ġıdā / **Ṭūṭiye** var mı ġıdā daḥi şekerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [ṭūṭiye, -y, -e]*

ṭūṭī-kelām: *Papağan kuşu gibi söz söyleyen; konuşmayı seven, tatlı dilli sevgili.*

1. Şimdi bu **ṭūṭī-kelāma** mübtelādur Mihrī kim / Söylese şīrīn sözi ḳand-ı mükerrerden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 5). [ṭūṭī-kelāma, -a]*

ṭutsak: *Esir, köle; bir kimseye çok bağlı, meftun, aşık.*

1. Rīsmān zülfüñle niçün bağlıdur boynum didüm / Gösterüp çeşmin didi bu kāfirüñ **ṭutsaġıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 3). [ṭutsaġıdur, -ı, -dur]*
2. Çekmez idi bir nefes ḫāruñ cefāsın neylesün / Līki bülbül gülsitān içre gülüñ **ṭutsaġıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 5). [ṭutsaġıdur, -ı, -dur]*

ṭutuş-: *Alev almak, yanmaya başlamak; aşk ateşiyle yanmak.*

1. ʿAşḳdan fāriġ olan diller ne bilsün ḥālini / **Ṭutuşup** hecr āteşiyle gice gündüz yananuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 4). [ṭutuşup, -up]*
2. **Ṭutuşur** şemʿuñ zebānı micmerüñ göynür özi / Yanduġın gördükçe ruḫsāruña ben pervānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 3). [ṭutuşur, -ur]*

tüken-: *Tükenmek, bitmek, sona ermek.*

1. Ḥasretinden aġlaram sen Yūsufuñ Yaʿḳūb-veş / Gözlerüm yaşı **dükenmez** ṣanki Nīl ırmaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 4). [dükenmez, -mez]*
2. Ġamgīn dilümde zār ile efġān dükenmedi / Nemgīn gözümde derd ile giryān **dükenmedi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [dükenmedi, -me, -di]*
3. Ġamgīn dilümde zār ile efġān **dükenmedi** / Nemgīn gözümde derd ile giryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [dükenmedi, -me, -di]*
4. Tennūr-ı ġamda āteş-i hicrān ile ciger / Biryān olalı dünyede biryān **dükenmedi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 2). [dükenmedi, -me, -di]*
5. Derdā dirīġ geçdi günüm intiẓār ile / ʿÖmrüm dükendi vāʿde-i cānān **dükenmedi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 3). [dükenmedi, -me, -di]*
6. Ḫūblar ḳatında ḳançaru baḳsañ raḳībdür / ʿĀlemde cevr-i yār ile şeyṭān **dükenmedi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 4). [dükenmedi, -me, -di]*
7. Bir kerre mübtelālaruma raḥm idem diseñ / Dünyāda sevdügüm nʾola yalan **dükenmedi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 5). [dükenmedi, -me, -di]*
8. Mihrī olalı gülşen-i kūyuñda ʿandelīb / Ġamgīn dilinde nāle vü efġān **dükenmedi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 7). [dükenmedi, -me, -di]*
9. İnʿām eylese sāʾile ḥüsnin zekātını / Şehler ḳatında luṭf ile iḥsān **dükenmedi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 6). [dükenmedi, -me, -di]*
10. Her ki yārümden ayırur beni yā Rab dilerem / ʿÖmri az olsun u dünyāda **dükensün** kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [dükensün, -sün]*

türāb ol-: *Toprak olmak; ayaklar altına alınmak, ezilmek.*

1. Nʾola ey kimyā-naẓar luṭfuñla olsañ destgīr / Pāymāl olup Amāsiyyede **olmışdur türāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 26). [türāb ol-,]*

türklük: *Köylü, köyde yaşayan kimse.*

1. Şimdi ki ḫalḳuñ ḳatında **Türklükdür** iʿtibār / Keşlü tarḫanalarında sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 7). [türklükdür, -dür]*

tütün: *Duman.*

1. Cānumı benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / Āhum **tütüni** yerlere vü göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [tütüni, -i]*

tüvānā: *Güç ve kuvvet sahibi Allah.*

1. Ter tāze vü sebz ola şehā bāġ-ı cemālüñ / ʿÖmrüñi mezīd eylesün ol Ḥayy ü **Tüvānā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 34). [tüvānā,]*

tüy: *Kuşların derisini örten tel gibi uzantılardan her biri; önemsiz, küçük sorunlar yüzünden, küçük şeyleri bahane ederek.*

1. Devlet hümāsı olmış iken ismüñ ey perī / Pervāz urup neden kᵓ uçasın şimdi **tüy** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [tüy,]*

U

u: *Ve bağlacı.*

1. Dilinde şām **u** seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [u,]*
2. Cān **u** dilden oḳur ey ruḫları gül medḥ ü s̱enā / Rūz **u** şeb bülbül-i cān ṣubḥ **u** seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [u,]*
3. Cān **u** dilden oḳur ey ruḫları gül medḥ ü s̱enā / Rūz **u** şeb bülbül-i cān ṣubḥ **u** seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [u,]*
4. Luṭf **u** vefāsı müddeʿīye oldı dāʾimā / Cevr ü cefāsı baña naṣīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [u,]*
5. Maʿşūḳ elünde cevr ü cefā vü ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām **u** seḥer āh **u** nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [u,]*
6. Maʿşūḳ elünde cevr ü cefā vü ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām **u** seḥer āh **u** nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [u,]*
7. Rūz **u** şeb yaşlar döker dūlāb sergerdān olup / Girye vü zārī ile ṭurmaz benimçün aġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [u,]*
8. Düşeli ʿaşḳı hevāsı ile deryā-yı ġama / Görmedi zevraḳ-ı dil ḥadd ü kenār **u** ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [u,]*
9. Didi ḥüsnüm gülsitānınuñ hezārān derd ile / Rūz **u** şeb bülbül gibi nālānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 2). [u,]*
10. Āşikāre būse cerr itdüm lebinden didi yār / ʿĀrif ol ʿārif ḳatında luṭf **u** iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [u,]*
11. Mest-i mey-i ʿaşḳ olmış **u** gözine getürmüş / Evkār ṭurur arḳası dīvāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 3). [u,]*
12. ʿĀşıḳ iseñ ʿaşḳ yolında ṣaḳlama nāmūs **u** ʿār / Cehd idüp bu yolda cān vir yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [u,]*
13. Geh hecr-i yār **u** gāh beni ġamlar öldürür / Geh vaṣl-ı dilber ile geçen demler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [u,]*
14. Ne ḥüsnüm āfitāb **u** ne ḫod māh gencidür / Ne ḳaşlarum kemān **u** ne zülfüm nişāncıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [u,]*
15. Ne ḥüsnüm āfitāb **u** ne ḫod māh gencidür / Ne ḳaşlarum kemān **u** ne zülfüm nişāncıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [u,]*
16. Gülşende görürsin güli her ḫār ile Mihrī / Tā ṣubḥa degin āh **u** fiġān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 5). [u,]*
17. Zehr-i hecriyle helāk olmışdı çoḳdan cān **u** dil / Luṭf idüp şīrīn lebi ger itmese güllāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 6). [u,]*
18. Rūz **u** şeb elḥān ider bülbülleri ḫoş şevḳi ile / Gül gibi güler göñül gūşa ṣadāsı iricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 4). [u,]*
19. Sen bī-vefāyı sevdüm ise kāfir olmadum / Nāz **u** ʿitāb ü cevr hemān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [u,]*
20. Dost Mecnūn olalı Leylī ṣaçuñ sevdāsına / Gör ne çıḳdı ʿāleme nām **u** nişānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 5). [u,]*
21. Dizer bir ḳılda ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl **u** dīn ü dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [u,]*
22. Efġānlar itdüginçe şām **u** seḥerde her dem / Ṣaḥn-ı çemende gūş it billah ne dir belābil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 5). [u,]*
23. Gün cemālüñle münevver olmış iken cān **u** dil / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Mihrīyi māhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [u,]*
24. İñlerem tā ṣubḥ olınca nālem işitmez ḥabīb / Gerçi ʿālemler ṭolupdur āh **u** zārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [u,]*
25. Bugün şādān **u** ḫandānum ki mürde cisme cān buldum / Göñül mülkine çün şāhı emīr-i kāmrān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 1). [u,]*
26. Benefşem ḫāṭṭuñ **u** ḥüsnüñ bahārum / Hemān besdür baña sevgüli yārüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 1). [u,]*

27. Ne gül ḳalur ne ḫo bülbül ne nevbahār **u** ḫazān / Cihān ile gel i Mihrī bu cānı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 5). [u,]*
28. Bugün ki mevsim-i güldür çemende bülbül ile / Ḫurūş **u** nāle ḳılup āh **u** zārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [u,]*
29. Bugün ki mevsim-i güldür çemende bülbül ile / Ḫurūş **u** nāle ḳılup āh **u** zārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [u,]*
30. Cihān **u** cānı revān it yolına Mihrī ḥabīb / İtim dimiş saña bu iʿtibārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [u,]*
31. Dilinde şām **u** seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / Vefāsı yoḳ ṣanemi rūzgāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 5). [u,]*
32. Cihānda çoḳ durur ammā belākeş ʿāṣıḳlar / Kimesne uġramadı āh **u** zāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [u,]*
33. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler tā ṣubḥa dek / Derd ile cān bülbülidür āh **u** efġān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 2). [u,]*
34. Biri İskender-i devrān birisi Ḥaydār Şāh / Tīġ-ı ḳahrına bularuñ döye mi burc **u** beden *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 123, Beyit 2). [u,]*
35. Cān **u** dil naḳdini cānān yolına ḫarc eyledüm / Ḫoş ṣafā sürdüm cihānda elde varum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [u,]*
36. Çalmış idüm ṭaşa ben nāmūs **u** ʿārum şīşesin / ʿĀlem içre ġayretüm ḫalḳ içre ʿārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [u,]*
37. Oldı şīrīn laʿlinüñ Ferhād-ı dil āşüftesi / Geçiser cān **u** cihāndan geçmeyiser āndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 2). [u,]*
38. Şübhesüz nādān **u** ebter cilf ü bī-idrākdur / Ehl-i şiʿr içre seni yeg görmeyen Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [u,]*
39. Ḫār-ı ġayret pāreler bir anda biñ kez cigerüm / Kendülügümle mi hem-dem oldum āh **u** zāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 3). [u,]*
40. Didi şükrāne vaṣlım çün vir evvel baş **u** cān didüm / Yolında öldügüm çoḳdan yoluñda der-miyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [u,]*
41. Çeşmi ṣalmış dili zülfi ḫamına ṭuymadı cān / Allah Allah nice ʿayyār **u** ne cādūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [u,]*
42. Zeyn itmiş idi meclisi ḥüsn-i leṭāfeti / Ol ḫatt **u** ḫāl ü zülf-i perīşān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 5). [u,]*
43. Bu ḥüsn ü bu melāḥat ü bu ḫulḳ **u** ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [u,]*
44. Temāşā ideli çeşmüm o ḫadd **u** ḥāli bir laḥẓa / Ḫayāli dīde vü dilden degüldür ḥālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [u,]*
45. Dehānuñ cānım **u** zülfüñ benim ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem āh görmezsem o mīm ü dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [u,]*
46. Mey-gūn lebüñ ḫayāli ile rūz **u** şeb müdām / Baġrum ḳanını nūş iderem aşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [u,]*
47. ʿĀr **u** nāmūsı yoluñda yele virmişdi göñül / Şimdi ġarḳ itdi gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [u,]*
48. ʿĀr **u** nāmūsı yoluñda yele virmişdi göñül / Şimdi ġarḳ itdi gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [u,]*
49. Şöyle ditrer cān **u** dil her laḥẓa cānān üstine / Nitekim pervāne ditrer şemʿ-i tābān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 1). [u,]*
50. Çekmişüz yüz biñ cefāsın her cihetden gerçi āh / İtmedi bir dem vefā bu ḫūb **u** raʿnālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [u,]*
51. Düşmişüz āḥū gözüñ sevdāsına Mecnūn-veş / Mesken olmışdur ḳamu bu kūh **u** ṣaḥrālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 4). [u,]*
52. Ḳanı ol ʿayş **u** ʿişret ḳanı ol çeng **u** rebāb / Āh her demde selām olsun o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [u,]*
53. Ḳanı ol ʿayş **u** ʿişret ḳanı ol çeng **u** rebāb / Āh her demde selām olsun o devrānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 3). [u,]*
54. Kārumuz itdi felek bülbül-veş zār **u** fiġān / Ḥasret ideli bizi bu gül-i ḫandānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 5). [u,]*
55. Ḥimmet ü cūduñ ḫayālümden ne ṭañ olmasa dūr / Luṭf **u** iḥsānuñ umar bir ben günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [u,]*
56. Hem-dem olmasun İlāhī āh **u** efġān kimseye / Maḥrem olmasun cihānda zār **u** giryān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [u,]*

57. Hem-dem olmasun İlāhī āh **u** efġān kimseye / Maḥrem olmasun cihānda zār **u** giryān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [u,]*
58. Hāşimī ṣoḥbet-i mey it heme ḫānlar ile / ʿAyş **u** ʿişretle ṣafā sür şeh-i ḫūbānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 1). [u,]*
59. Dil bülbüli feryād **u** fiġān itse demidür / Bir ġonca-dehen serv-i ḫırāmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 3). [u,]*
60. Ruḫı bāġında bülbül-veş ḥabībüñ / Fiġān **u** nāle ile eyle āhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 2). [u,]*
61. Bülbül nice feryād **u** fiġān eylemesün kim / Bir heftelige hem-demidür ġonca ṣafāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 3). [u,]*
62. Gülsitānında çün ezhār olmadum ben dostuñ / Būstānında piyāz **u** sūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 3). [u,]*
63. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh **u** zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [u,]*
64. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz **u** şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [u,]*
65. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh **u** zār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [u,]*
66. Vaṣlı eglerken beni dildārumuñ her rūz **u** şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [u,]*
67. Luṭfın raḳībe ḳılur **u** ʿuşşāḳa cevrini / Gör bu zamāne ḫūblarınuñ iʿtibārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 4). [u,]*
68. ʿAşḳuñ ṣanemā çün yed-i ḳudret dile yazdı / Başuma belā vü ġam **u** hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [u,]*
69. Senüñ ʿaşḳuñ hevāsında budur taḥṣīli Mihrīnüñ / Ciger biryān **u** dil ḫaste aḳıdur gözleri yaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 7). [u,]*
70. Her ki yārümden ayırur beni yā Rab dilerem / ʿÖmri az olsun **u** dünyāda dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [u,]*
71. Medḥüñde çoḳ ġazel diyici ḫūb **u** bī-nāẓīr / Maʿẕūr ṭut ʿayıblama bu Mihrī kemteri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 7). [u,]*
72. Virüben ʿaḳl **u** dil aldum ġuṣṣa-i yāri ṣatun / Ġam metāʿından ṭolupdur şimdi cānum ḫāzini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [u,]*
73. ʿAḳl **u** dil yoluña gitdi dil ü cān ḳalmış idi / Fürḳatüñ eyledi andan daḫi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [u,]*
74. Gözlerüm rūy-ı laṭīfinden ırağ olalı cān / Dir idüp āh **u** fiġān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 2). [u,]*
75. Yüzüm üzre sürinüp ilte idüm ḫaste dili / Mihrīyā nām **u** nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 6). [u,]*
76. Bāġ-ı ḥüsnüñ ṣularam göz yaşıla şām **u** seḥer / Daḫi şeftālu yimesün mi bu bustān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [u,]*
77. Virdi miftāḥ-ı ġaybı cān **u** dile / Ḳuvvet-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 11). [u,]*
78. Virdi miftāḥ-ı ġaybı cān **u** dile / Ḳuvvet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 11). [u,]*
79. Ṭañ mı ṭoldursa cihān rūyını nām **u** şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur her insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [u,]*
80. Lemʿa-i cūduñ żiyāsı virdi enver ʿāleme / Mīve-i luṭfuñla buldı bāġ **u** bostān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [u,]*
81. Ṭañ mı ṭoldursa cihān rūyını nām **u** şöhretüñ / Dergeh-i ʿālüñde bulmuşdur her insān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 3). [u,]*
82. Lemʿa-i cūduñ żiyāsı virdi enver ʿāleme / Mīve-i luṭfuñla buldı bāġ **u** bostān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [u,]*
83. Ol muṭavvel luṭfınuñ olmaz maʿānīsi beyān / Arasañ cümle kitābı faṣl faṣl **u** bāb bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 17). [u,]*
84. Buldı luṭfuñ şemmesinden bu cihānuñ bāġı rāġ / Oldı laʿlüñ çeşmesinden āb-ı ḥayvān **u** cülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 22). [u,]*
85. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü bu luṭf **u** bu kerem / Kim sende var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [u,]*
86. Ḥilm ü vaḳār **u** luṭf **u** şefāʿat didükleri / Bu dehr-i dūn içinde meger sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [u,]*

87. Ḥilm ü vaḳār **u** luṭf **u** şefāʿat didükleri / Bu dehr-i dūn içinde meger sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [u,]*
88. Ḥüsnüñ güni münevver ola ḥaşre dek şehā / Niteki āsumān **u** zemīn ber-ḳarār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 14). [u,]*
89. Bād-ı ḫazān irişmeye ʿömrüñ bahārına / Rūy-ı cihān niteki ḫazān **u** bahār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 15). [u,]*
90. Budur duʿāsı şām **u** seḥer Mihrīnüñ şehā / ʿÖmrüñ güni cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 17). [u,]*
91. Olduḳça ʿīd ü ṣavm **u** ṣalāt **u** berāt **u** ḳadr / Olsun ḳapuñda ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [u,]*
92. Olduḳça ʿīd ü ṣavm **u** ṣalāt **u** berāt **u** ḳadr / Olsun ḳapuñda ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [u,]*
93. Olduḳça ʿīd ü ṣavm **u** ṣalāt **u** berāt **u** ḳadr / Olsun ḳapuñda ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [u,]*
94. Gülşenüñ her ṭarafı serv-i sehī oldı yine / Virdi ḫoş ẕevḳ **u** ṣafā cān **u** cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [u,]*
95. Gülşenüñ her ṭarafı serv-i sehī oldı yine / Virdi ḫoş ẕevḳ **u** ṣafā cān **u** cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [u,]*
96. Bāġ-ı ʿömrüñe ḫazān irmeye Ḥaḳdan dilerem / ʿĪd-i aḍḥāñı mübārek ḳıla Raḥmān **u** Raḥīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 15). [u,]*
97. Yüzüñe ḳarşu cedel eyleyemez Sām **u** süvār / Rüstem ü Zāl olamaz erlik ile saña ġarīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [u,]*
98. Mihrī üftādeye raḥmuñla şehā eyle naẓar / Eyleye saña naẓar ḥaşre dek ol Ḥayy **u** ʿAlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [u,]*
99. Ṭalʿat-ı mihri gibi göstermedi şems-i münīr / Gerçi devr eyler felek leyl ü nehār **u** māh **u** sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [u,]*
100. Ṭalʿat-ı mihri gibi göstermedi şems-i münīr / Gerçi devr eyler felek leyl ü nehār **u** māh **u** sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [u,]*
101. Ruḫlarında zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Cān **u** dil iḫrāḳına tā irişür rīḥ-i şimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 12). [u,]*
102. Ṣaḥn-ı benefşe şām **u** seḥer müşgbārdur / Enfās-ı bād irişdi meger gülsitāna kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 5). [u,]*
103. Miṣlini görmedi döneli bir daḫi felek / Bunca ki māh **u** sāl ve leyl ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [u,]*
104. Keşf eyleyeli ḥüsni żiyāsını ʿāleme / Ṭoldı sürūr **u** ʿişret ile her diyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 11). [u,]*
105. Bī-ḳarār olduḳça eflāk **u** zemīn ṭurduḳça sen / Tā ebed mülk-i cihānda berḳarār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 13). [u,]*
106. Ey ḳāmeti mevzūn **u** eyā ḫūb-nigār / Bitmedi ḳaddüñe beñzer daḫi bir serv ü çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [u,]*
107. Ṣenā-ḫān olalı bülbül-i cān gülşende / Ḥüsnüñe ḳarşu olur şām **u** seḥer ḫoş güftār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 4). [u,]*
108. Revā gördi felek biz nidelüm gülşende / Bülbüle āh **u** fiġān hem-dem ola ġoncaya ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 10). [u,]*
109. Yeter cevr ü cefāñ ile beni şām **u** seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet zār **u** nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [u,]*
110. Yeter cevr ü cefāñ ile beni şām **u** seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet zār **u** nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [u,]*
111. ʿAynuñdan revān it yaş **u** ḳan / Her nefes nefsüñ elinden ḳıl fiġān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 18). [u,]*
112. Devām-ı devletüñe ṣubḥ **u** şāmī / Duʿācıyam dil ü cāndan müdāmī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [u,]*
113. Dilerem rūz **u** şeb Ḥaḳ Ḥażretinden / Ümīzüm var ḳabūl ola bu ḫācet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [u,]*
114. Ḳaşları ḳavs-i felekdür şūreti bedr-i ḳamer / Gün cemālidür cihān rūyına viren nūr **u** fer *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 7). [u,]*
115. Şehr-i Amāsiyyede bir ḫūb **u** raʿnā gülʿizār / Her ṭarafda cān **u** dilden ṣad-hezār ʿuşşāḳı var *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [u,]*
116. Geçürdiler günümüz her dem āh ile ḳış **u** yaz / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 4). [u,]*

117. Oynadı ḫoş Şeh Süleymānuñ öñinde baş **u** cān / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 6). [u,]*
118. Hem olmış ay **u** güneş saḳfına cām / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 38). [u,]*
119. Sürmedüm neyleyeyin ẕevḳ **u** ṣafāsın felegüñ / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 2). [u,]*
120. Arturur nāle ile şām **u** seḥer zārumuzı / Aġladur bizi ne ḫoş güldürür aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [u,]*
121. Āh **u** efġān ile her dem geçürür kārumuzı / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 6). [u,]*
122. Bulınur hey bu cihānda tāze tāze ḫūblar / Nāzenīnler ḫūblar **u** maḥbūblar **u** merġūblar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [u,]*
123. Bulınur hey bu cihānda tāze tāze ḫūblar / Nāzenīnler ḫūblar **u** maḥbūblar **u** merġūblar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 3). [u,]*
124. Ḳomış idüm ʿaşḳuñuñ yolına ben cān **u** seri / Olmış idüm āsitānuñ bendesinüñ çākeri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 13). [u,]*
125. ʿAḳl **u** dil ü cānuñ baña virmişdüñ ezelde / Neyler daḥi sende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 13). [u,]*
126. Görüp bu ḫūb **u** zībāyı i Mihrī ṣaḳın aldanma / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [u,]*
127. Bulduġınca nām **u** şöhret Āl-i ʿOs̱mān ḫusrevā / Ḳamusından ey şehenşāh-ı zamān sen aʿlem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [u,]*
128. Geldügince ṣavm **u** ʿīd ey şāh-ı devrān her zamān / Ol serīr-i salṭanat taḫtında her dem şādmān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [u,]*
129. Bir şeh-i devrān-ı ʿādildür cihān rūyında kim / ʿĀdeti luṭf **u** mürüvvetdür ḳamu fiʿli ṣavāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [u,]*
130. Salṭanat taḫt üzre çıḳup şāh-ı muḥterem yine / Tāc-ı devlet urınup geydi seḫā luṭf **u** kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [u,]*
131. Ol cefā-ḫū yārüme yā Rābb sen inṣāf vir / ʿĀṣıḳ **u** ṣādıḳ-ḳademler itdügi āh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [u,]*
132. Ḳo zülfi ḳıṣṣasın oḳı cemāli muṣḥafını / Götürmek ister iseñ cān **u** dil ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [u,]*
133. Ẕikr ü tesbīḥi ḳodum şām **u** seḥer elümden / Aduñı yād iderem dilde hemān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [u,]*
134. Seni heyhāt ki bir daḫi görince gözümüz / Āh **u** zār ile geçiser gicemüz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [u,]*
135. Rezmüñe muḳābil ṭuramaz Sām **u** Nerīmān / Rüstem olamaz erlük içinde saña hem-tā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 17). [u,]*

uç-: *Havaya kalkıp gitmek; uzaklaşmak, terk etmek, ayrılmak.*

1. Devlet hümāsı olmış iken ismüñ ey perī / Pervāz urup neden kᵓ **uçasın** şimdi tüy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 5). [uçasın, -a, -sın]*

uç-: *Havaya kalkıp gitmek; uzanmak, yüce olmak.*

1. Gördüm ol ḳaṣr-ı muʿallaḳ kim yapılmış lā-naẓīr / Gökyüzinde ṣandum **uçardı** hümā pervāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [uçardı, -ar, -dı]*

uġra-: *Kapılmak, aşık olmak; rast gelmek, karşılaşmak.*

1. Ḥacı Nābī bizim Allāha ḳalupdur işümüz / Ki bu hercāyilere **uġradı** ḳutsuz başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 1). [uġradı, -dı]*

uġra-: *Maruz kalmak, yaşamak.*

1. Cihānda çoḳ durur ammā belākeş ʿāṣıḳlar / Kimesne **uġramadı** āh u zāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [uġramadı, -ma, -dı]*

uġrı: *Hırsız; çapkın, gönül çelen, aşık.*

1. Nāzüklük ile mīvesin aldum dehānınuñ / Gör bāġbānı yaʿni ki **uġrı** gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 4). [uġrı,]*

ʿuḳbā: *Ahiret.*

1. Dünye vü **ʿuḳbāda** bu ʿizzet yeterdi Mihrīye / Girse bir kez destine anuñ ḥabībi dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 5). [ʿuḳbāda, -da]*

ulüʾl-ebṣār: *Basiret sahipleri, görüş ve idrak kabiliyeti yüksek olan kişiler.*

1. Mekteb-i reʾyinde ebced ṭıflıdur bil şübhesiz / Görmese ḥüsni kitābından **ulüʾl-ebṣār** bāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 16). [ulüʾl-ebṣār,]*

ulüʾl-ebṣār ol-: *Basiret sahibi olmak, anlayış, görüş ve idrak sahibi haline gelmek.*

1. Çeşmüñi görmez meger nergis kʾ olupdur bī-başar / Ḥüsnüñe ḳılup naẓar **oldı ulüʾl-ebṣār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 16). [ulüʾl-ebṣār ol-, -dı]*

ulüʾl-elbāb: *Allah'ın duyurması ve göstermesiyle bilgi sahibi olan (kişiler).*

1. ʿAḳl-ı küll ü dāniş ü ʿilm ü **ulüʾl-elbāb** bāb / Görmese ḥüsnüñ kitābından dirüz nādān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [ulüʾl-elbāb,]*

um-: *Ümit etmek, umutlanmak, beklemek.*

1. Anuñ luṭfı ḫazāyīninden **umsa** nʾola her ḫusrev / Bilürler āsitānını ki genc-i şāyegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 20). [umsa, -sa]*
2. Dil derdine devālar **umarken** viren baña / Şerbet yerine zehri ṭabīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 2). [umarken, -ar, -ken]*
3. Rūzgāruñ biz **umarduḳ** ki vefāsın görevüz / Varduġınca o bizüm diş biledi ḳanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 2). [umarduḳ, -ar, -du, -ḳ]*
4. Ḥimmet ü cūduñ ḫayālümden ne ṭañ olmasa dūr / Luṭf u iḥsānuñ **umar** bir ben günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [umar, -ar]*
5. Ben vefā **umduḳça** ol bī-raḥm dilber āh kim / Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [umduḳça, -duḳça]*
6. Ben vefā **umduḳça** ol bī-raḥm dilber āh kim / Cevri ḥadden aşurur nāz ile orandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [umduḳça, -duḳça]*
7. **Umma** ey dil bülbüli ol gülden iñen raḥm kim / Yeg anuñ ḳatında bir ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [umma, -ma]*
8. Ruḫları bāġında geçdi ʿömrümüz ey vāy ile / **Umaruz** şeftāludan geh geh aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 5). [umaruz, -ar, -uz]*
9. Ben **umardum** gele bir zülf-i perīşān bu gice / Şemʿ-i ruḫsārına pervāne ḳılam cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [umardum, -ar, -du, -m]*
10. **Ummasun** kim ṣalına ol yār ile eydüñ raḳīb / Ṣalınur ḫāżırdur uş urġānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [ummasun, -ma, -sun]*
11. Yaratduñ beni ey Rabbüʾl-enām / Raḥmetüñi **umaram** yevmüʾl-ḳıyām *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 29). [umaram, -ar, -am]*
12. Ben **umardum** ki seni yār-ı vefādār olasın / Ne bileydüm ki begüm böyle cefākār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [umardum, -ar, -du, -m]*
13. **Umaram** ben ġarīb-i üftāde / Ki irem himmetüñ birle murāda *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [umaram, -ar, -am]*
14. Leb-i cānānı görüp diş biledüm geldi didi / Nesne yoḳ Mihrī aña **umma** ḥacerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 6). [umma, -ma]*

15. Nideyin baña felek **ummaduġum** işler ider / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 4). [ummaduġum, -ma, -duġ, -um]*
16. **Umaram** luṭf-ı mihrinden o sulṭān / Dirīġ itmeye bu ẕerreden iḥsān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [umaram, -ar, -am]*

um-: *Beklemek, tahmin etmek.*

1. Ṭapuñdan **ummaz** idüm dost āḫir / Ḳatuñda ola idi külli żāyiʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 5). [ummaz, -maz]*

ʿummān: *Okyanus; pek çok, çok fazla.*

1. Luṭfuñuñ deryāsı ḳatında nedür baḥr-i muḥīṭ / Kim anuñ bir ḳaṭresinden buldı **ʿummān** salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 17). [ʿummān,]*

ʿummān: *Büyük, engin deniz, okyanus; büyük, devasa şeyler.*

1. Himmeti deryāsı içre bir gemidür bu cihān / Luṭfınuñ baḥrinde anuñ oldı **ʿummān** bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 14). [ʿummān,]*

ʿummān: *Okyanus, büyük deniz; sevgiliden başka güzeller.*

1. Ġavvāṣ olalı ol ṣanemüñ ʿaşḳı baḥrine / Baḥr-i muḥīṭe baḳmadum **ʿummāndan** el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 3). [ʿummāndan, -dan]*

unut-: *Unutmak, aklından çıkarmak, hatırlamamak.*

1. Unudurlarsa bizi dostlar **unutsun** nidelüm / Hele biz ṭuralum iḫlāṣ ile īmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 10). [unutsun, -sun]*
2. Dil-i āşufte **unutmaz** seni varınca sine / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 12). [unutmaz, -maz]*
3. Mihrī dil-ḫasteden ey dost çevürme yüzüñi / Gel **unutma** ṣanemā eski vefādārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 5). [unutma, -ma]*
4. Ol bī-vefāya billah eyit ey nesīm-i ṣubḥ / ʿAşḳı şehīdi derd ile öldi **unutmasun** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 3). [unutmasun, -ma, -sun]*
5. **Unudursañ** belālu Mihrīyi / Seni ḳodum Ḥaḳa efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 5). [unudursañ, -ur, -sa, -ñ]*
6. **Unudurlarsa** bizi dostlar unutsun nidelüm / Hele biz ṭuralum iḫlāṣ ile īmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 10). [unudurlarsa, -ur, -lar, -sa]*

unutma: *Aklından çıkarma, hep hatırla anlamında ünlem.*

1. Sen ḳılmadıġuñ derdüme dermānı **unutma** / Biñ ḥasret ile virdügüm ol cānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 1). [unutma,]*
2. Sen ḳılmadıġuñ derdüme dermānı unutma / Biñ ḥasret ile virdügüm ol cānı **unutma** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 1). [unutma,]*
3. Ḳanlu yaşum irdükçe revānlar idüben āh / Çāk itdügüm ey dost girībānı **unutma** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 2). [unutma,]*
4. Dilberler ile sen güle gezdükçe ḥabībüm / Hecrüñde olan dīdesi giryānı **unutma** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 3). [unutma,]*
5. Luṭfuñla ʿimāret ḳılıcaḳ müddeʿi gönlin / Cevrüñle yıḳılmış dil-i vīrānı **unutma** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 4). [unutma,]*
6. Ḳılduḳça ḥamā'il ḳolını boynuña aġyār / Zülfüñ gibi ben göñli perīşānı **unutma** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 5). [unutma,]*
7. Bir kerre ḳadem başmaġa cānā yüzüm üzre / ʿAhd itmiş idüñ gel berü peymānı **unutma** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 6). [unutma,]*

8. Biñ yıl ki felek devr ide ʿāşıḳ saña cānā / Getürmeye bir Mihrī gibi ānı **unutma** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 7). [unutma,]*

unutul-: *Hatırlanmamak, akıldan çıkmak.*

1. Ḫaddüñ görinelden gül-i ḫandān **unuduldı** / Ḫaṭṭuñ ireli sünbül ü reyḥān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 1). [unuduldı, -dı]*
2. Ḫaddüñ görinelden gül-i ḫandān unuduldı / Ḫaṭṭuñ ireli sünbül ü reyḥān **unuduldı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 1). [unuduldı, -dı]*
3. Cānā bu cihān içre güzellikde cemālüñ / Meşhūr olalı Yūsuf-ı Kenʿān **unuduldı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 2). [unuduldı, -dı]*
4. Çekdi lebüñüñ ḥasretile sīnesine dāġ / Ṭaġlara düşüp lāle-i nuʿmān **unuduldı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 3). [unuduldı, -dı]*
5. Maḫmūr gözüñ gülşen-i ḥüsnüñde görelden / Her gūşede bu nergis-i mestān **unuduldı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 4). [unuduldı, -dı]*
6. ʿAhd itmiş idüñ Mihrīyi öldürmege cānā / Beñzer begüm ol ʿahd ile peymān **unuduldı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 5). [unuduldı, -dı]*
7. Devr-i ḥüsnüñ geçer ey yār ḳalur bir eyü ad / **Unudılmaz** añılur ḫayr ile iḥsān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 6). [unudılmaz, -maz]*

ʿunvān-şekil: *Aynı şöhrete sahip, aynı değerde olan.*

1. Ḳaşlaruñ Zühre cebīnüñde ki ṭuġrā çekdi / Ne ḳalem yazdı ḫaṭuñ üstine **ʿunvān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 2). [ʿunvān-şekil,]*

ur-: *Vurmak, değmek, sallamak.*

1. Her seḥer bād-ı ṣabā bāġ-ı cihānda dilberüñ / Zülfine **urdukça** şāne misk ider efşān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 6). [urdukça, -dukça]*

ur-: *Vurmak, asmak, öldürmek.*

1. Zülfüñüñ çengāline **urma** raḳībi ḫışm idüp / Hey bu bir kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [urma, -ma]*

ur-: *Vurmak, bir nesneyi çarpmak suretiyle bir kimseyi yaralamak veya öldürmek; kovmak, uzaklaştırmak.*

1. Ṭārusı tarlası ṣanup ṭolandı kūyuñı raḳīb / Bir kesme **urdum** ol ṭoñuz tā gitdi ormanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 6). [urdum, -du, -m]*

urġan: *Kalın ip, idam ipi.*

1. Mihrüñi göñlümde muḥkem ṭutmışam ḥaḳ söylerem / Ṣıdḳ ile Manṣūr-veş **urġana** gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 3). [urġana, -a]*
2. Kūyuñda raḳībüñi aşayduḳ boġazından / İt degmeñüz olmaz yazuḳ **urġana** tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 4). [urġana, -a]*
3. Buyurmuş iken aşmaġa ol yār raḳībi / Aşılmadan it üzile **urġan** ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 5). [urġan,]*
4. Dil ser-i zülfüñe berdār olmaġa cānın sürür / Ölmege yer ister uşda geldi **urġanın** sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 1). [urġanın, -ı, -n]*

urġan: *İp, idam ipi; sevgilinin saçı.*

1. Bir bölük aşmalular geldi bir araya bu dem / Ḳanda bulına ʿaceb bunlara **urġan** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 3). [urġan,]*
2. Ummasun kim ṣalına ol yār ile eydüñ raḳīb / Ṣalınur ḫāżırdur uş **urġānı** bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [urġānı, -ı]*

urın-: *Takmak, geçirmek; olmak, bir vasıf kazanmak, makam elde etmek.*

1. Salṭanat taḫt üzre çıḳup şāh-ı muḥterem yine / Tāc-ı devlet **urınup** geydi seḫā luṭf u kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [urınup, -up]*

urul-: *Çalınmak, vurmak, duyurulmak.*

1. **Urulur** tā olunca yevm-i ḳıyām / Nevbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 7). [urulur, -ur]*

ʿuryān: *Üzerinde herhangi bir maddi varlık olmayan, çıplak.*

1. ʿĀşıḳları bir būsesine cān vire her dem / Aġyār ile ol ṣarıla **ʿuryān** ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 2). [ʿuryān,]*

ʿuryān: *Üzerinde herhangi bir maddi varlık olmayan, çıplak; varlıksız, yoksul, sefil.*

1. Kūyuñda senüñ dāʾimā **ʿuryān** olayın tek / Cennetde baña ḥulle vü destār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [ʿuryān,]*

ʿuryān: *Çıplak, maddi ve manevi varlığa sahip olmayan; yoksun, takva yoksunu, dünyalık yaşayan kimse.*

1. Libās-ı şerʿ geymiş bāṭınında / Egerçi ẓāhiren **ʿuryān** imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 2). [ʿuryān,]*

ʿuryān-şekil: *Apaçık bir şekilde, alenen, herkesin gözü önünde.*

1. Düşmenüñ başını tegreg gibi her yaña döker / Tīġ-ı ḳahruñ ki ḳaçan berḳ ura **ʿuryān-şekil** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [ʿuryān-şekil,]*

uşan-: *Bıkkınlık gelmek, isteksiz olmak; dayanamaz duruma gelmek, zevk almamak.*

1. Biñ dürlü cefāñ ile bu cān ḥulḳuma geldi / Çıḳmaz nideyin ben ḫo bu ʿālemden **uşandum** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 5). [uşandum, -du, -m]*
2. Göñül geçmez hevādan Allah Allāh / **Uşanmaz** dilrübādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 1). [uşanmaz, -maz]*

usta: *Öğretici, üstat, hoca.*

1. Kendüyi çeküp kenāra **ustasını** aşasın / Rāstī cānbāz Ḥaydar ḫayli ḫoş cānbāz imiş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 10). [ustasını, -sı, -n, -ı]*

uş: *Işte, şimdi.*

1. Düşmenler üstine ṣanemüñ el üşürdiler / Yatlu ḫaberle **uş** beni gözden düşürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 1). [uş,]*
2. Bir zamān Mihrī felekde seyr iderdi şimdi gör / Bu sebebden oldı **uş** ayaḳlar altında ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 7). [uş,]*
3. Nergis gözüñ ḫayāl ile ser-mest sebzede / Ġonca tebessüm itmege **uş** intiẓār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 5). [uş,]*

uş: *Ancak, fakat.*

1. Her kişi itdügin bu cihānda bulur velī / Ben buldum **uş** ṣaḳın bunı düşmen işitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [uş,]*

uş: *Şu, işaret sıfatı.*

1. İrteden tīz felek **uş** yüzlerini ḳara ḳıla / Mihrī muḥkem ṭutasın ṣıdḳ ile iḳrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 5). [uş,]*
2. Ḥasret itdi bizi **uş** sevgülü cānānlara / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 16). [uş,]*

uş: *İşte, işaret zamiri.*

1. Bir devr idi ser-defter-i ḫūbān idi Mihrī / Şimdi görüñ **uş** her güzelüñ oldı gedāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 6). [uş,]*
2. Ummasun kim ṣalına ol yār ile eydüñ raḳīb / Ṣalınur ḥāżırdur **uş** urġānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [uş,]*
3. Fevt olup gitmiş iken luṭfına Ḥaḳḳuñ naẓar it / Gör nice buldı ḥayāt **uşda** yine ʿaẓm-i remīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 7). [uşda, -da]*
4. Cān demāġını muʿaṭṭar ḳılur **uş** her demde / Gül ü nesrīn ü reyāḥīn ile gülşende nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [uş,]*

uş uş: *Ufak tefek ilgi, şefkat gösterisi.*

1. Beni **uş uş** ile egler raḳībi būse ile / Aña ʿināyetini gör baña nezāketini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 7). [uş uş,]*

uşat-: *Kırmak, parçalamak.*

1. ʿAşḳuñ yolında oḫ gibi ṭoġrı gelen şehā / Nāmūs şīşelerini çoḳdan **uşatdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 3). [uşatdılar, -dı, -lar]*

uşda: *Işte; şimdi.*

1. Dil ser-i zülfüñe berdār olmaġa cānın sürür / Ölmege yer ister **uşda** geldi urġanın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 1). [uşda,]*

ʿuşşāḳ: *Aşıklar; Türk musikisindeki ana makamlardan biri olan uşşak, aşıklar makamı.*

1. Rāstī seyr eyle **ʿuşşāḳı** nevālar gösterür / Dilleri ḥayrān ider ʿaşḳuñ ṣadāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 3). [ʿuşşāḳı, -ı]*
2. Ḳāmetüm çeng eyleyüp düzdi nevāda rāstī / Çekdi tenüm ḳıl ḳılup **ʿuşşāḳı** ḫoş şehnāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 3). [ʿuşşāḳı, -ı]*

ʿuşşāḳ: *Aşıklar, aşk sahipleri.*

1. Ḫurrem iden ʿālemi cānā cemālüñ bāġıdur / Dostum **ʿuşşāḳa** raḥm itgil ki ḥüsnüñ çaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 1). [ʿuşşāḳa, -a]*
2. Öldürmesi ġazā deyü **ʿuşşāḳ** cemʿ olup / Kāfir raḳībe her birisi bir ṭaş urdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 4). [ʿuşşāḳ,]*
3. Ḳo yüzleri aġ olmasun ol ḥīzlerüñ kim / **ʿUşşāḳı** ḳor iḥsānları aġyāra olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 2). [ʿuşşāḳı, -ı]*
4. Muṣḥafında ḥüsnüñüñ cānā ḫaṭuñ iʿrābdur / Ṣūretüñ **ʿuşşāḳa** cāmiʿ ḳaşlaruñ miḥrābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 1). [ʿuşşāḳa, -a]*
5. Ey dost raḳīb ile ṭurup ṣoḥbet idersin / **ʿUşşāḳlaruz** çün yine bīgānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 7). [ʿuşşāḳlaruz, -lar, -uz]*
6. İrüp **ʿuşşāḳuñ** āhı ḳıl ḳalmış / ʿAceb bozmış liḳāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 3). [ʿuşşāḳuñ, -uñ]*
7. Dizer bir ḳılda **ʿuşşāḳı** meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u dīn ü dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [ʿuşşāḳı, -ı]*
8. Egerçi çeşm-i ḫūnrīzüñ içer nā-ḥaḳ yere ḳanı / Velī ḳatline **ʿuşşaḳuñ** iñen fiʾl-ḥāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 3). [ʿuşşaḳuñ, -uñ]*
9. Ḫalḳ içinde Mihrīyem **ʿuşşāḳ** içinde mübteẕel / Yār ḳatında ʿāciz ü āvāre vü bī-çāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [ʿuşşāḳ,]*
10. Reh-i ʿaşḳuñda **ʿuşşāḳuñ** naẓar ḳıl ḥāline cānā / Ne ḥāl ile geçer sensüz gör e āḥvāli bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 4). [ʿuşşāḳuñ, -uñ]*
11. ʿ**Uşşāḳlaruñ** cemʿ idicek defter-i ʿaşḳa / Evvel yazalar Mihrʾ ola dīvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 7). [ʿuşşāḳlaruñ, -lar, -uñ]*
12. Ol ṣanem yazduḳda **ʿuşşāḳın** vefā mektūbına / Ben siyehkārı daḫi merḳūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 4). [ʿuşşāḳın, -ı, -n]*

13. Didiler lāzım durur **ʿuşşāḳa** ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [ʿuşşāḳa, -a]*
14. Didiler lāzım durur **ʿuşşāḳa** ṣabr u yā sefer / İmdi ey Mihrī hemān terk-i diyār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 7). [ʿuşşāḳa, -a]*
15. Luṭfın raḳībe ḳılur u **ʿuşşāḳa** cevrini / Gör bu zamāne ḫūblarınuñ iʿtibārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 4). [ʿuşşāḳa, -a]*
16. Ġamuñdan ḫaste olup dil ḳapuñda yaṣdanur ṭaşı / Teraḥḥum ḳıl ki **ʿuşşāḳuñ** ḳatı yasdıḳdadur başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [ʿuşşāḳuñ, -uñ]*
17. Şehr-i Amāsiyyede bir ḫūb u raʿnā gülʿiẕār / Her ṭarafda cān u dilden ṣad-hezār **ʿuşşāḳı** var *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [ʿuşşāḳı, -ı]*
18. Perçemin çözse geh **ʿuşşāḳa** kemendler gösterür / Oḳısa ebyāt-ı şīrīn laʿl-i ḳandler gösterür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 7). [ʿuşşāḳa, -a]*
19. Ṣafālar virdi **ʿuşşāḳuñ** yine rūḥ-ı revānına / Getürmiş ʿanberīn ḫālin hümāyūn zülfi yanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 2). [ʿuşşāḳuñ, -uñ]*
20. Sürer yüzine gözine raḳībüñ sāʿid ü sāḳuñ / Alur dildārı yanına söger ardınca **ʿuşşāḳuñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 12). [ʿuşşāḳuñ, -uñ]*
21. Gül ruḫlaruñuñ çoḳdur **ʿuşşāḳı** velī ammā / Çeşmine raḳībüñüñ Mihrī diken olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 7). [ʿuşşāḳı, -ı]*
22. Hezār yerde deler sīnesini **ʿuşşāḳuñ** / Ḫadeng-i ġamzeleri ḫançer ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 4). [ʿuşşāḳuñ, -uñ]*

ʿuşşāḳ-ı dil: *Gönül aşıkları, gönülden sevenler.*

1. İtdi ḥarīm-i kūyını **ʿuşşāḳ-ı dil** maḳām / Bāb-ı selām oldı işigi muvaḥḥide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 2). [ʿuşşāḳ-ı dil,]*

uy-: *Birisinin dediğini, yaptığını yapmak, ona uygun hareket etmek.*

1. Çeşmüme dil **uyup** ruḫ-ı dildāra gitdiler / Göz göre gör beni nice odlare atdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 1). [uyup, -up]*
2. Yıḳma göñlin ʿāşıḳuñ **uyma** raḳībe dostum / Çün bilürsin sözi iblīsüñ yalandur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 8). [uyma, -ma]*
3. Cānā ḳapuñda cān ile serden geçenlerüz / **Uyma** raḳībe sürme bizi düşmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 3). [uyma, -ma]*

uy-: *Benzer davranışlarda bulunmak; bağlanmak, gönül vermek.*

1. Sen çıḳarduñ beni zülfine **uyup** başdan i dil / Göreyin sen daḫi bu yolda ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [uyup, -up]*

uy-: *Benzemek, ... gibi olmak.*

1. Yaḳup cānuñ fetīlin ġam şebinde / **Uyarsun** ʿālemüñ bir mihr ü māhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 4). [uyarsun, -ar, -sun]*

.

uy-: *Kapılmak, inanmak, riayet etmek.*

1. Müddeʿīnüñ sözine **uyduñ** beni yār itmedüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [uyduñ, -du, -ñ]*
2. Uyduñ aġyāra benümle bir nefes yār olmaduñ / Yoluña bunca zamāndur cānı virdüm bilmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 7). [uyduñ, -du, -ñ]*

uyan-: *Uykusundan kalkmak, ayağa kalkmak.*

1. Şol deñlü fiġān eylemişem güllere ḳarşu / Bülbüllerüñ uyḫusı uçup cümle **uyandı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 5). [uyandı, -dı]*

uyḫusı uç-: *Uykusu kaçmak, tedirgin olmak,*

kaygılanmak; bülbülün kendinden daha iyi figan eden aşığı duyup tedirgin olması.

1. Şol deñlü fiġān eylemişem güllere ḳarşu / Bülbüllerüñ **uyḫusı uçup** cümle uyandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 5). [uyḫusı uç-,]*

uyuz: *Uyuşuk, miskin.*

1. Loḳma loḳma ḳo yesünler etimüz her demde / Rāżıyuz tek her **uyuz** it yimesünler aşumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 5). [uyuz,]*

uzat-: *Asmak, ipte boylu boyunca sallanmasını sağlamak; uzaklaştırmak, öldürmek.*

1. Didüm raḳībi dāra ʿaceb aṣdılar mı ola / Bir ḫayr ağızlu didi ki çoḳdan **uzatdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 6). [uzatdılar, -dı, -lar]*

uzat-: *Uzamasını sağlamak, bir şeyin boy olarak uzunluğunu artırmak.*

1. ʿÖmrüm ṭavīline yine sābit delīldür / Çün ruḫlarında zülfi ṣanemler **uzatdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 4). [uzatdılar, -dı, -lar]*

Ü

ü: *Ve bağlacı.*

1. Būy-ı zülfüñ gibi ʿanber-bār miskīn olmaya / Ḫadd **ü** ḳaddüñ gibi raʿnā serv **ü** nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [ü,]*
2. Būy-ı zülfüñ gibi ʿanber-bār miskīn olmaya / Ḫadd **ü** ḳaddüñ gibi raʿnā serv **ü** nesrīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 1). [ü,]*
3. ʿAḳl-ı küll **ü** dāniş **ü** ʿilm **ü** ulüʾl-elbāb bāb / Görmese ḥüsnüñ kitābından dirüz nādān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [ü,]*
4. ʿAḳl-ı küll **ü** dāniş **ü** ʿilm **ü** ulüʾl-elbāb bāb / Görmese ḥüsnüñ kitābından dirüz nādān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [ü,]*
5. ʿAḳl-ı küll **ü** dāniş **ü** ʿilm **ü** ulüʾl-elbāb bāb / Görmese ḥüsnüñ kitābından dirüz nādān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 5). [ü,]*
6. Cān u dilden oḳur ey ruḫları gül medḥ **ü** ṣenā / Rūz u şeb bülbül-i cān ṣubḥ u seḥergāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 3). [ü,]*
7. Cānā yeter bu cānuma cevr **ü** cefālar it / Zecr ise cāna ancaḳ ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [ü,]*
8. Luṭf u vefāsı müddeʿīye oldı dāʾimā / Cevr **ü** cefāsı baña naṣīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [ü,]*
9. Ḫūblaruñ vaṣfın i Mihrī şöyle taḳrīr eyle sen / Kim oḳursa defter **ü** dīvānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [ü,]*
10. Ben gedā ḥāline hem-derd olmadı illā ki bu / ʿİzz **ü** cāhum hemdemüm hem şehriyārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 2). [ü,]*
11. Maʿşūḳ elünde cevr **ü** cefā vü ʿitāb **ü** nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [ü,]*
12. Maʿşūḳ elünde cevr **ü** cefā vü ʿitāb **ü** nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [ü,]*
13. Dār-ı rifʿatde ṣafā vü ẕevḳ ile leyl **ü** nehār / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde güzel ḫānumla ṣoḥbet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [ü,]*
14. Teb niçün ṭutar seni ṭutsun raḳīb-i kāfiri / Saña ṣıḥḥatler ʿadūña renc **ü** ẕillet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 4). [ü,]*
15. Tīġ-ı ḳahr ile ʿadūnuñ başın ḳaṭʿ itmege / Ẕātuña cürʾet **ü** hem bāzūña ḳuvvet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 5). [ü,]*
16. Nāy gibi iñleyen her dem ḥasūd olsun müdām / Çeng **ü** ḳānūn ile her dem saña ʿişret yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [ü,]*
17. Düşeli ʿaşḳı hevāsı ile deryā-yı ġama / Görmedi zevraḳ-ı dil ḥadd **ü** kenār u ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [ü,]*
18. ʿAşḳ bābın daḫi bir vech ile taḥrīr idemez / Mihrī kim bunca zamān defter **ü** dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [ü,]*
19. Ḥaḳḳā ḳad **ü** ḫaddüñüñ kim ölse hevāsında / Tābūt aña serv olup gülden kefen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 6). [ü,]*
20. Didi yüz sür āsitānumda ṭurup leyl **ü** nehār / Sen de ḫıdmetkārımuñ derbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 4). [ü,]*
21. Zülfüñ **ü** ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [ü,]*
22. Zülfüñ **ü** ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [ü,]*
23. Leblerinden dişleri naẓmın gören dir gūyiyā / Ḥoḳḳa-i yāḳūt içinde dürr **ü** mercān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 4). [ü,]*
24. Dil ḥücresinde her gice ʿaşḳuñ muṭavvelin / Görmege cān delīl **ü** tenüm būriyā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [ü,]*
25. Āsitānuña nice yüz sürmesün leyl **ü** nehār / Ehl-i ʿaşḳuñ secde-gāhı ḳıblesi ol bābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 2). [ü,]*
26. Fürḳatüñden iñlesem ditrer zemīn **ü** āsumān / Ḥasretüñden aġlasam işbu cihānı ṣu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [ü,]*

27. Ḳahrın çeke ḥadden aşurı ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ / Luṭfın göre her cāhil **ü** ebter ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 2). [ü,]*
28. Fettān gözüñüñ ḳaṣdı dil **ü** cān imiş ey dost / Tīr-i müjeñe sīne nişān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 3). [ü,]*
29. Dişüñ var iken lüʿlü **ü** mercānı niderler / Laʿlün var iken çeşme-i ḥayvānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [ü,]*
30. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ **ü** ruḫuñ var iken ey dost / Serv **ü** semen **ü** lāle **ü** reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [ü,]*
31. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ **ü** ruḫuñ var iken ey dost / Serv **ü** semen **ü** lāle **ü** reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [ü,]*
32. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ **ü** ruḫuñ var iken ey dost / Serv **ü** semen **ü** lāle **ü** reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [ü,]*
33. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ **ü** ruḫuñ var iken ey dost / Serv **ü** semen **ü** lāle **ü** reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [ü,]*
34. Mest-i mey-i ʿaşḳ ol yüri ʿālemde i Mihrī / Pes rind **ü** ḫarābāt olana ʿār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [ü,]*
35. Āsumānīler atar göklere āhum dün **ü** gün / Berḳ-ı āḥumla ʿaceb yanmaz ise yılduzumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 6). [ü,]*
36. İlāhī gülşen-i ḥüsnin gözüm yaşıyla sen ṣaḳla / Ṭolupdur gerçi āhumdan zemīn **ü** āsumān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [ü,]*
37. Ḫāk-i pāyine niṣār itmeklik içün dilberüñ / Ḳanlu yaşuñdan i Mihrī dürr **ü** mercān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 5). [ü,]*
38. Tīr-i müjeñi cānā atsun ḳo kemān-ebrūñ / Eyler bu dil **ü** cānum ol tīr **ü** kemāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [ü,]*
39. Tīr-i müjeñi cānā atsun ḳo kemān-ebrūñ / Eyler bu dil **ü** cānum ol tīr **ü** kemāndan ḥaẓ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 3). [ü,]*
40. Eyü çekdük bularuñ cevr **ü** cefāsın be yüri / Nice bir yalvaralum yārına aġyārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [ü,]*
41. Seveni sevmez **ü** bunlar ha sever sevmeyeni / Ḳo bu maḥbūblaruñ dünyede bī-ʿārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [ü,]*
42. Cürmüm nedür ki dilbere bizden ṣafāsı yoḳ / Ben bendesine ẕerrece meyl **ü** vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [ü,]*
43. Ey dil hemīşe cevr **ü** cefāya taḥammül it / Ṣanma cihānda her kişinüñ bir belāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [ü,]*
44. Degeyüz şāyed ola bir ruḫı gül ġonca lebe / Çekmişüz cevr **ü** cefāsını hezārān ḫāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 3). [ü,]*
45. Terk itdüñ itmezem dir iken mübtelāñı āh / Ḫūblar içinde ʿahd **ü** emān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 2). [ü,]*
46. Sen bī-vefāyı sevdüm ise kāfir olmadum / Nāz u ʿitāb **ü** cevr hemān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 4). [ü,]*
47. Dostum cevr **ü** cefādan öldürem dirseñ beni / Degme bir derd ile ölmez ʿāşıḳam ben cānı pek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 3). [ü,]*
48. Sünbül **ü** gül-pūşlar çoḳdur cihān bāġında līk / Bu külālüñ gibi bir zülf-i semen-sā görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [ü,]*
49. Cihānda ʿizz **ü** saʿādet yeterdi Mihrī saña / Ayaġı ṭopraġına dilberüñ ġubār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 5). [ü,]*
50. Dizer bir ḳılda ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u dīn **ü** dil alur begüm deccāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [ü,]*
51. Ey cihān ḫalḳı bilüñ kim yārdan ben dönmezem / Serv-ḳadd **ü** lāle-ḫad dildārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [ü,]*
52. Def **ü** çeng **ü** rebāb ile demidür ʿayş u nūş idem / Viṣāl-i yār ile çünkim şarāb-ı erġavān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [ü,]*
53. Def **ü** çeng **ü** rebāb ile demidür ʿayş u nūş idem / Viṣāl-i yār ile çünkim şarāb-ı erġavān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [ü,]*
54. Dil **ü** cān ḫastesine luṭfuñ ile eyle ʿilāc / Ki irür ṣıḥḥate luṭfuñla anı ān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 3). [ü,]*
55. Getürdi cevr **ü** cefāsın dile ḫayāl-i ḥabīb / Bize hemīşe budur armaġanı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 2). [ü,]*
56. Cemāli gülşenini gördüm **ü** didüm el-ḥaḳ / Şükūfe ile müzeyyen bahāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 2). [ü,]*

57. Çemende ḳāmetini gördüm o gül-endāmuñ / Gözini nergis **ü** boyın çenāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 3). [ü,]*
58. Nice bir hecrüñle idem āhı çoḳlar sevdügüm / Āhum odı yaḳdı mihr **ü** māhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 1). [ü,]*
59. Dürlü dürlü dilberā cevr **ü** cefañ ile beni / Ḳaṣduñ öldürmek midür billāhi çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 2). [ü,]*
60. Eksük ḳomaduñ Mihrīye sen cevr **ü** cefāda / Bir yār-ı vefādārı bulayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 6). [ü,]*
61. Sīnemüñ gencīnesinden eksük olmaz laʿl **ü** dür / Müflis olmaz dil ne ġam bu ʿeşk-bārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [ü,]*
62. Neylerem ben ʿizz **ü** cāhı yā cihānuñ rifʿatın / İtleriyle işiginde iʿtibārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [ü,]*
63. Mihrīyi bī-iḫtiyār itmişdüñ ey dildār-ı men / Başda ʿaḳlum **ü** elümde iḫtiyārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 7). [ü,]*
64. Ruḫlaruñ gülzārına irdükçe cānā bād-ı ṣubḥ / ʿĀlemi ḫoş-bū ṭutar ol sünbül **ü** reyḥāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 4). [ü,]*
65. Şübhesüz nādān u ebter cilf **ü** bī-idrākdur / Ehl-i şiʿr içre seni yeg görmeyen Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [ü,]*
66. Ḫalḳ içinde Mihrīyem ʿuşşāḳ içinde mübteẕel / Yār ḳatında ʿāciz **ü** āvāre vü bī-çāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [ü,]*
67. Nice zülf **ü** nice mū ʿanber-i gīsūdur bu / Var ise sünbül **ü** reyḥāna viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [ü,]*
68. Nice zülf **ü** nice mū ʿanber-i gīsūdur bu / Var ise sünbül **ü** reyḥāna viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [ü,]*
69. Ḥudāya minnet **ü** elḥamdülillāh / İşiginde şehüñ mihmān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 4). [ü,]*
70. Ḫāk-i pāyuña yüzin sürmek içün şems **ü** ḳamer / Ser-i kūyuña gelür şām u seḥer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 3). [ü,]*
71. Ḫāk-i pāyuña yüzin sürmek içün şems ü ḳamer / Ser-i kūyuña gelür şām **u** seḥer döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 3). [u,]*
72. El virmiş idi ḫoş bize devrān geçen gice / Hem-ṣoḥbet idi dilber **ü** cānān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 1). [ü,]*
73. Bir dilrübā **ü** ḥüsn ilinüñ şāhı luṭf idüp / Olmışdı ben gedāsına mihmān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 3). [ü,]*
74. Zeyn itmiş idi meclisi ḥüsn-i leṭāfeti / Ol ḫatt u ḫāl **ü** zülf-i perīşān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 5). [ü,]*
75. Çoḳdur cihānda cevr **ü** cefāsıyla mübteẕel / Bulunmaya benüm gibi bir daḫi ġam-zede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 3). [ü,]*
76. Kūyuñda gözlerüm yaşı ol denlü aḳdı kim / Ġarḳ oldı her ḥaremleri dürr **ü** zebercede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 4). [ü,]*
77. Bu ḥüsn **ü** bu melāḥat **ü** bu ḫulḳ u ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [ü,]*
78. Bu ḥüsn **ü** bu melāḥat **ü** bu ḫulḳ u ḫūy ile / Ḳılduñ cihān demāġını tāze bu būy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 1). [ü,]*
79. Dehānuñ cānım u zülfüñ benim ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem āh görmezsem o mīm **ü** dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [ü,]*
80. Ha bugün cevr **ü** cefāñ ile beni öldüresin / Yarın elüm olur a hele girībānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [ü,]*
81. Geh şānededür zülfüñ **ü** geh fikri dilümde / El-ḳıṣṣa bu miskīni ḳoduñ dilde vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [ü,]*
82. Sevdi göñlüm yine bir ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre mi var ki benim gözüm **ü** göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [ü,]*
83. Düşeli ʿaşḳı hevāsına anuñ leyl **ü** nehār / Geçdi kūyında günüm derd ile āh itmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 4). [ü,]*
84. Ḳāḍī vü müftī müderris zāhid **ü** pīr **ü** cüvān / Ḳanġısı cān virmedi maḥbūb oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [ü,]*
85. Ḳāḍī vü müftī müderris zāhid **ü** pīr **ü** cüvān / Ḳanġısı cān virmedi maḥbūb oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [ü,]*
86. Çün ḫoḳḳa dehānuñ ṣanemā ḳılsa tebessüm / Rūşen görinür lü'lü' **ü** mercānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 4). [ü,]*

87. Dil **ü** cān aldı bilmem daḫi ne ister / O şāhum ben gedādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 5). [ü,]*
88. Gör ne yüz gösterdi bu zülf-i semen-sālar bize / Ḳodı biñ derd **ü** ġam-ı hecr ile sevdālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [ü,]*
89. Ḥimmet **ü** cūduñ ḫayālümden ne ṭañ olmasa dūr / Luṭf u iḥsānuñ umar bir ben günehkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 4). [ü,]*
90. ʿAşḳı rāhında bulur mu dil **ü** cān terk idici / Bir benüm gibi cihān içre daḫi arasın a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 4). [ü,]*
91. Ḳıllet ile ẕillet ile ögilüp her bābda / Ṣoñra ʿizz **ü** nāz ile maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 3). [ü,]*
92. Her cevr **ü** her cefāyı saña ṭāliʿüñ ider / İtme iñende Mihrī felekden şikāyeti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 5). [ü,]*
93. Yaḳup cānuñ fetīlin ġam şebinde / Uyarsun ʿālemüñ bir mihr **ü** māhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 4). [ü,]*
94. Ḫaddüñ görinelden gül-i ḫandān unuduldı / Ḫaṭṭuñ ireli sünbül **ü** reyḥān unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 1). [ü,]*
95. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet **ü** derd **ü** belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [ü,]*
96. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet **ü** derd **ü** belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [ü,]*
97. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet **ü** derd **ü** belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [ü,]*
98. Geh ḫayāl-i yāri hem-dem eylerem gāhī ġamın / Miḥnet **ü** derd **ü** belā ile bu kār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 2). [ü,]*
99. Ṣatdı ʿaşḳuñ tāciri ben bendesin hecr **ü** ġama / Müddeʿīye ḫoş feraḥlar armaġānın baġladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 3). [ü,]*
100. Ḳıl ʿimāret göñlümüñ vīrānın ey kān-ı kerem / Miḥnet **ü** derd **ü** belā ile yıḳılmışdur evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [ü,]*
101. Ḳıl ʿimāret göñlümüñ vīrānın ey kān-ı kerem / Miḥnet **ü** derd **ü** belā ile yıḳılmışdur evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [ü,]*
102. Ẕikr **ü** tesbīḥi ḳodum şām u seḥer elümden / Aduñı yād iderem dilde hemān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [ü,]*
103. ʿAḳl u dil yoluña gitdi dil **ü** cān ḳalmış idi / Fürḳatüñ eyledi andan daḫi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [ü,]*
104. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn **ü** āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [ü,]*
105. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn **ü** āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [ü,]*
106. Ebr-i luṭfı tāze ter ḳılsa nʾola cān gülşenin / Mihr **ü** mehdür külegi çarḫ aña olmışdur dolāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 8). [ü,]*
107. Ḫāk-i rehüñe ḳılmaġa īsār şükūfe / Sebz üzre ḳodı sīm **ü** zer esbāb müheyyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 16). [ü,]*
108. ʿĪdüñi mübārek ḳıla ʿömrüñi ziyāde / İḳbāl **ü** saʿādetde maḳāmuñ ola aʿlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 39). [ü,]*
109. Bu ḫulḳ bu seḫāvet **ü** bu luṭf u bu kerem / Kim sende var cihānda daḫi kimde var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [ü,]*
110. Ḥilm **ü** vaḳār u luṭf u şefāʿat didükleri / Bu dehr-i dūn içinde meger sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [ü,]*
111. Leyl **ü** nehār ʿaşḳ ile sābit-ḳadem ṭurup / İtdi ḳapuñda kendüyi derbān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 2). [ü,]*
112. Olduḳça ʿīd **ü** ṣavm u ṣalāt u berāt u ḳadr / Olsun ḳapuñda ey şeh-i devrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 14). [ü,]*
113. Lāle ḫaddüñde irüp zülf-i siyāhuña ṣabā / Gör ne zīnetler ider sünbül **ü** reyḥān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 3). [ü,]*
114. Göreli çāh-ı zenaḫdānuña düşdi dil **ü** cān / Eyledi başuma ʿālemleri zindān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 8). [ü,]*
115. Çeşm-i şehlāñı ne remz ile işāretler ider / Dil **ü** cān ḳaṣdına gör nergis-i fettān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 9). [ü,]*
116. Mihr **ü** meh beñzeye mi yüzüñe öykünmek ile / Ger ola lebleri pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 10). [ü,]*

117. Şevḳ-i dendānuñ ile laʿl-i dür-efşānuñ içün / Ḥāşelillāh ki diyem lüʾlü **ü** mercān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 11). [ü,]*
118. Baña iḳbāl **ü** saʿādetde yeter manṣıb-ı cāh / Vaṣluñuñ şemmesi ki geh ola iḥsān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [ü,]*
119. Nergis gözini süzdi görüp çeşm-i nāzını / Gül ruḫlarını oḫşadı nesrīn **ü** lāle hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 2). [ü,]*
120. Sensin çerāġ-ı rūşeni ṣubḥ-ı saʿādetüñ / Ey menbaʿ-ı seḫāvet **ü** ey maʿden-i kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 15). [ü,]*
121. ʿĪdüñ mübārek olsun eyā ḫusrev-i zamān / İḳbāl **ü** devletüñ günine irmesün elem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 16). [ü,]*
122. Cān demāġını muʿaṭṭar ḳılur uş her demde / Gül **ü** nesrīn **ü** reyāḥīn ile gülşende nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [ü,]*
123. Cān demāġını muʿaṭṭar ḳılur uş her demde / Gül **ü** nesrīn **ü** reyāḥīn ile gülşende nesīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 4). [ü,]*
124. Yüzüñe ḳarşu cedel eyleyemez Sām u süvār / Rüstem **ü** Zāl olamaz erlik ile saña ġarīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [ü,]*
125. Ḫulḳ-ı luṭf ile müretteb bī-naẓīr **ü** bī-bedel / ʿİlm **ü** ḥilm ile mükemmel aḥsen-i ṣāḥib-cemāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [ü,]*
126. Ḫulḳ-ı luṭf ile müretteb bī-naẓīr **ü** bī-bedel / ʿİlm **ü** ḥilm ile mükemmel aḥsen-i ṣāḥib-cemāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 3). [ü,]*
127. Ṭalʿat-ı mihri gibi göstermedi şems-i münīr / Gerçi devr eyler felek leyl **ü** nehār u māh u sāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 8). [ü,]*
128. Bir cihāngīr-i zamāndur ol bugün ʿālemde kim / Rüstem **ü** Zāl olsa rezmine gelüp itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [ü,]*
129. Muṣḥaf-ı ḥüsninde fāla niyyet itdüm ol şehüñ / Evvel elifle ḥa geldi āḫirinde mīm **ü** dāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 16). [ü,]*
130. Nevbahāruñ lezzetin bulmaḳ dilerseñ bāġa gel / Ḳıl temāşā nergis **ü** nesrīn çemen ruḫsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 5). [ü,]*
131. Yine hengām-ı çemendür gülşeni seyr eyle gel / Her ṭaraf serv **ü** semen her gūşesi gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [ü,]*
132. Ruḫlaruñla ḫaddüñ **ü** çeşmüñ görelden ḫusrevā / Nergis **ü** lāle semenden eyler istifsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [ü,]*
133. Ruḫlaruñla ḫaddüñ **ü** çeşmüñ görelden ḫusrevā / Nergis **ü** lāle semenden eyler istifsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 10). [ü,]*
134. Miṣlini görmedi döneli bir daḫi felek / Bunca ki māh u sāl ve leyl **ü** nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [ü,]*
135. Bāġ-ı İremde ruḫları gül laʿli ġoncadur / Ṣaḥn-ı çemende ḳāmeti serv **ü** çenārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 12). [ü,]*
136. Mādem ki bu sipihr-i felek eylemez ḳarār / Mādem ki bu zemīn **ü** zamān ber-ḳarārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 17). [ü,]*
137. Benefşe zülf **ü** ḫaṭṭuñdan ururse dem nʾola her dem / Ki viren ʿāleme ḫoş-bū anuñ ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [ü,]*
138. Ne var emri berātına muṭīʿ olursa ins **ü** cān / Bugün rūy-ı zemīnüñ çün Süleymān-ı zamānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 15). [ü,]*
139. Kemāl-i ʿilm **ü** ḥilm ile ḫıred-mend **ü** mükemmeldür / Güzīni Āl-i ʿOs̱mānuñ bu ḫalḳuñ mihribānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 23). [ü,]*
140. Viṣālinden ḫaber geh geh getürür bu dil **ü** cāna / Bi-ḥamdillāh ki bizümle ḫayāli yār-ı cānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [ü,]*
141. Her gülsitānda lāle vü nesrīn **ü** yāsemen / Her bir çemende serv ile eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [ü,]*
142. Ol kāmyāb Şāh Süleymāna ṣıdḳ ile / Kim ola k itmeye ʿīd dil **ü** cānı niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 9). [ü,]*
143. Zülfiyle ruḫları yeter ol ḫusrevüñ hemān / El-ḳıṣṣa ḫalḳ-ı ʿāleme leyl **ü** nehār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [ü,]*
144. Āl-i ʿOs̱mān içre çün olduñ Süleymān-ı zamān / İns **ü** cin fermānuñ olsun baḫtiyār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 10). [ü,]*
145. Ey ḳāmeti mevzūn u eyā ḫūb-nigār / Bitmedi ḳaddüñe beñzer daḫi bir serv **ü** çenār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 1). [ü,]*

146. Ḫayālüñ yazalı naḳşını dil levḥasına / Gözedür ḳıble-nümā gibi gözüm leyl **ü** nehār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 7). [ü,]*
147. ʿAynuñ dil **ü** cānlar mı ḳodı ʿālemde / Kʾ itmedi ġamzelerüñ tīri ile anı şikār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 18). [ü,]*
148. Firāḳuñ gicesinde şu ḳadar āh itdüm / Kʾ oldı dil āyinesi derdüm ile jeng **ü** ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 20). [ü,]*
149. Mihrī düşeliden heves-i ʿaşḳuña yār / Oldı rüsvā-yı cihān gitdi ḳamu ġayret **ü** ʿār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 24). [ü,]*
150. Hebā eyleme saʿyini bu ben miskīnüñ / Çoḳ zamāndur ki yoluña dil **ü** cān itdi niṣār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [ü,]*
151. Yeter cevr **ü** cefāñ ile beni şām u seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet zār u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [ü,]*
152. Ẕelīl **ü** ḫor olur emrin ṣıyan / ʿĀḳıbet maḥrūm olur nefse uyan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 9). [ü,]*
153. Ġanīdür sāyeñüzde müflis **ü** aç / Beni ḥāşā kʾ idesüz ġayre muḥtāc *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [ü,]*
154. Faḳīrüñ ṭut elin bulmaḳ dilerseñ / Cihānda rifʿat **ü** cennetde raḥmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 7). [ü,]*
155. Ṭapuñdur her gedāya çünki mesned / Nedendür kim çekem ben derd **ü** miḥnet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [ü,]*
156. Gördügümce ḫad **ü** ḳadd **ü** leb-i yāri ṣanuram / Biri güldür biri ġonca birisi serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [ü,]*
157. Gördügümce ḫad **ü** ḳadd **ü** leb-i yāri ṣanuram / Biri güldür biri ġonca birisi serv-i revān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 4, Beyit 1). [ü,]*
158. Ḳāmeti cān gülşeninde serv **ü** ʿarʿar bağlamış / Ḥüsninüñ şemsi cihān bāġına enver bağlamış *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 5). [ü,]*
159. Sīm **ü** zer ṭabaḳlar ile zeyn ider hengāmesin / Ayaġınuñ altına alur bu çarḫuñ kāsesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 9). [ü,]*
160. Rīsmānını zemīn üstinde bālā eyledi / Ruḫlarınuñ rengini ḫoş āl **ü** ālā eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 11). [ü,]*
161. Her eṭrāfı gül **ü** serv **ü** semenler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [ü,]*
162. Her eṭrāfı gül **ü** serv **ü** semenler / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [ü,]*
163. Hevāsı muʿtedildür ṣuyı kevs̱er / Dıraḫtı nārvenle serv **ü** ʿarʿar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 7). [ü,]*
164. Otı reyḥān **ü** sünbül ḫāki ʿanber / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [ü,]*
165. Emīr-i ʿāşıḳān gül-bū ḳaranfül / Biter anda benefşe nergis **ü** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 31). [ü,]*
166. Zihī vaḳt **ü** zihī ẕevḳ **ü** zihī dem / Feraḥlar geldi gitdi ġuṣṣā vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [ü,]*
167. Zihī vaḳt **ü** zihī ẕevḳ **ü** zihī dem / Feraḥlar geldi gitdi ġuṣṣā vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [ü,]*
168. Zihī ferḫunde-ṭāliʿ bunda her gāh / Muḳīm olur bu cāya sāl **ü** yā māh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 45). [ü,]*
169. Çekmişem ḥadden aşa cevr **ü** cefāsın felegüñ / Görmedüm ẕerre ḳadar mihr **ü** vefāsın felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [ü,]*
170. Çekmişem ḥadden aşa cevr **ü** cefāsın felegüñ / Görmedüm ẕerre ḳadar mihr **ü** vefāsın felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [ü,]*
171. Miḥnet **ü** derd **ü** belā ile gözüm yaşlar ider / Ḥasret **ü** hicr **ü** cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [ü,]*
172. Miḥnet **ü** derd **ü** belā ile gözüm yaşlar ider / Ḥasret **ü** hicr **ü** cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [ü,]*
173. Miḥnet **ü** derd **ü** belā ile gözüm yaşlar ider / Ḥasret **ü** hicr **ü** cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [ü,]*
174. Miḥnet **ü** derd **ü** belā ile gözüm yaşlar ider / Ḥasret **ü** hicr **ü** cefā ile dilüm başlar ider *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 3). [ü,]*
175. Ḳanı ol dem ki bizümle dün **ü** gün hemdem idüñ / Dil-i mecrūḥumuzuñ yāresine merhem idüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [ü,]*

176. Ḳaşlaruñ yasına ḳanı ki nişān idi sīne / Ġamzeñ oḳların atarduñ dil **ü** cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [ü,]*
177. ʿAḳl u dil **ü** cānuñ baña virmişdüñ ezelde / Neyler daḫi sende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 13). [ü,]*
178. Irmasun Ḥaḳ üstümüzden ol hümā-fer sāyeñi / Devlet **ü** rifʿatle bu ḫalḳ-ı cihāna maḥrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ü,]*
179. Ṭurduġınca bu zemīn **ü** āsumān ey şehriyār / Ẕevḳ u ʿişret sür cihān rūyında şād u ḫurrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ü,]*
180. Burc-ı iḳbāl **ü** şerefde bu semā ṭurduḳça sen / Ey saʿādet āfitābı devlet ile her dem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [ü,]*
181. Sen saʿādet taḫtgāhunda muḳīm ol ḥaşre dek / Devletüñ devrinde ḫoş geçsün ḳamu pīr **ü** cüvān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 2). [ü,]*
182. Ṭurduġınca bu zemīn **ü** asumān olduḳça ʿīd / Eylesün ol Ḥaḳ seni ḫalḳ-ı cihāna kāmrān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [ü,]*
183. Sāyesinde ḫoş geçer ḫalḳ-ı cihān mīr **ü** gedā / Devleti devrinde hergiz kimse çekmez ıżṭırāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [ü,]*
184. ʿAdli mīzānına geldi keffe oldı mihr **ü** māh / Luṭfı deryāsında oldı baḥr-ı ʿummān bir ḥabāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 5). [ü,]*
185. Bir şehen-şāh-ı cihāndur bī-naẓīr **ü** bī-bedel / Bir naẓar ḳılsañ ḳomaz cānda melāmet dilde ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [ü,]*
186. Var mıdur ʿālemde bir dilber cefākār olmaya / Ḥīle-i cevr **ü** sitemkār ile mekkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [ü,]*
187. Sen ḳaşı kemān ġamzesi oḫ çeşmi ḥarāmī / Bir tīr ile ḳıldı dil **ü** cān mülkini yaġmā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [ü,]*
188. Yā Rabb ʿizz **ü** devlet ile Ḫān Aḥmedüñ / Bir güni bu cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [ü,]*
189. Serīr-i salṭanat üzre budur İskender-i devrān / Zamānuñ Rüstem **ü** Zāli cihānuñ pehlevānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 18). [ü,]*
190. Gördükçe bu ben ḫaddi gül **ü** ġonca-dehānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 6). [ü,]*
191. Bālā ḳadüñi gördi meger ṭarf-ı çemende / Ḥayretde ṭurur serv **ü** ṣanavber daḫi yek-pā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 19). [ü,]*
192. Ter tāze vü sebz ola şehā bāġ-ı cemālüñ / ʿÖmrüñi mezīd eylesün ol Ḥayy **ü** Tüvānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 34). [ü,]*
193. Bī-vefā yāre göñül virdüm **ü** bilmezlik ile / Kendi elüm ile atdum seni odlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 3). [ü,]*

üftāde: *Düşmüş, düşkün, biçare, zavallı.*

1. Mihrī **üftādeye** raḥmuñla şehā eyle naẓar / Eyleye saña naẓar ḥaşre dek ol Ḥayy u ʿAlīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 19). [üftādeye, -y, -e]*
2. Fażluñ ile ḳıl ʿināyet luṭfuñ ile it ḳabūl / Ben ġarīb **üftādenüñ** yā Rab duʿāsın müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [üftādenüñ, -nüñ]*
3. Mihrī **üftādeye** raḥm it demidür luṭf eyle / Destgīr ol aña ʿadlüñle gel ey kān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 7). [üftādeye, -y, -e]*
4. Dest-gīr ol bu ben **üftādeye** ey kān-ı kerem / Ki kerīm ẕāt olanuñ şānıdur iḥsān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [üftādeye, -y, -e]*
5. Yalıñuz bir meh degüldür ḳapusı **üftādesi** / Biñ ṣafā ile gelür baş üzre her ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [üftādesi, -si]*
6. Ḳarīb olmaḳ dilerseñ Muṣṭafāya / Ġarīb **üftādelere** eyle şefḳat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [üftādelere, -ler, -e]*

ümīd: *Beklenti, umut; Allah'ın affetme gücüne olan inancın verdiği bir umut.*

1. Mihrī ʿāṣiyem bir rū-siyāh / Dergehüñe var **ümīdüm** yā İlāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 24). [ümīdüm, -üm]*

ümīd kes-: *Umudunu yitirmek, beklentisi sona ermek.*

1. Mihrī ger ʿömr vefā eyler ise **kesme ümīd** / Geleler ṣaġlıġ ile bir gün ola yanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 9). [ümīd kes-,]*

ümīz: *Ümit, umut, beklenti.*

1. Dilerem rūz u şeb Ḥaḳ Ḥażretinden / **Ümīẕüm** var ḳabūl ola bu ḥācet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [ümīẕüm, -üm]*

ünās: *İnsanlar, halk, herkes.*

1. Bī-çāre Mihrʾe müşteri iken ḳamū **ünās** / Bendʾitdi ise saña zamān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [ünās,]*
2. Dil zülfüñi vaṭan ideli dir ḳamu **ünās** / Yoḳdur cihānda Mihrī senüñ meskenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [ünās,]*

üst: *Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.*

1. Ḫāṭṭuñ inşāsın ḫadüñ **üstinde** kim yazdı ʿaceb / Kim Kirāmen Kātibīn olmış durur ḥayrān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 10). [üstinde, -i, -n, -de]*
2. Dūd-ı āhından eşer tā bilesin ʿāşıḳlaruñ / Göresin gül ṣafḥañuñ **üstinde** ḫaṭṭuñ ḳarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 3). [üstinde, -i, -n, -de]*
3. Ḫusrevā gül ruḫuñuñ şevḳile gülşende ṭurup / Ṭūr-veş her şecer **üstinde** hezār oldı kelīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 12). [üstinde, -i, -n, -de]*
4. Ferş-i zeberced **üstine** ḳuruldı ḫaymeler / Gūyā kimisi zer kimi sīmden ḥışārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 7). [üstine, -i, -n, -e]*
5. Ḥüsnüñüñ **üstindeki** ol māh ḥaḳḳıçün begüm / Cān u dilden bendeñüm ben şāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 1). [üstindeki, -i, -n, -de, -ki]*
6. Egribükde çün hevā yüzinde ḳurdı rīsmān / Rīsmān **üstinde** oynar ṣan kebūterdür hemān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 5). [üstinde, -i, -n, -de]*
7. Rīsmānını zemīn **üstinde** bālā eyledi / Ruḫlarınuñ rengini ḫoş āl ü ālā eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 11). [üstinde, -i, -n, -de]*
8. Gülşende bugün luṭf ile bu bād-ı Mesīḥā / Ṣaçdı yine laʿl **üstine** şebnem dür-i şehvār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [üstine, -i, -n, -e]*
9. Sebzezār **üstine** her dem getürür bād-ı ṣabā / Ḫāk-i pāyüñe niṣār itmek içün zer ile sīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 14). [üstine, -i, -n, -e]*
10. Geldi ʿiẕārı **üstine** leşker çeküp bugün / ʿĀşıḳlarını yaʿni kʾide tārumār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 7). [üstine, -i, -n, -e]*
11. Ḳaddüñ ḫayāli dīde-i Mihrīde dostum / Bir servdür ki ṭutdı vaṭan yaşum **üstine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 5). [üstine, -i, -n, -e]*

üst: *Vücut, beden.*

1. Revzenüñden ẕerreveş **üstüñe** düşer Müşterī / Gördi beñzer gün cemālüñ oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [üstüñe, -ü, -ñ, -e]*

üst: *Üzeri, sonra, ilaveten.*

1. Ḳaşlaruñ Zühre cebīnüñde ki ṭuġrā çekdi / Ne ḳalem yazdı ḫaṭuñ **üstine** ʿunvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 2). [üstine, -i, -n, -e]*

üst: *Bir şeyin dış yüzü, yüzey.*

1. Olupdur berg-i gül **üstinde** ḫālüñ dāne-i fülfül / Ḳaçan bu yüz ḳarasıyla şaçuña öykünür sünbül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 14). [üstinde, -i, -n, -de]*

üst: *Bir şeyin üzeri, yüzeyi; mezar taşının üzeri.*

1. Cānāna cān virüp ġam ile olduġum helāk / Dāġ-ı dilümle yazuñ anı ṭaşum **üstine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 4). [üstine, -i, -n, -e]*

üst: *Bir şeyin üzeri, göğe doğru olan tarafı; lalenin çiçek kısmı.*

1. Ḳurardı **üstine** ḫayme-i vāla / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 18). [üstine, -i, -n, -e]*

üst: *Üzeri, bir makamda, mevkide bulunma.*

1. Serīr-i salṭanat **üstinde** her gāh / Ḫudā rifʿatde ḳılsun seni rāḥat *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [üstinde, -i, -n, -de]*

üst: *Bir kimse veya şeye hakim olma, koruma, gözetme.*

1. Zāyil itmesün senüñ Ḥaḳ sāyeñi tā ḥaşre dek / **Üstümüzden** ey hümā-fer Āl-i ʿOs̱mān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [üstümüzden, -ümüz, -den]*

üst: *Yan, çevre, etraf.*

1. Düşmenler **üstine** ṣanemüñ el üşürdiler / Yatlu ḫaberle uş beni gözden düşürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 1). [üstine, -i, -n, -e]*

üst: *Bir şeyin yüzeyi; kenar, çevre, etraf.*

1. Mür üşdi ṣanki şekkerī pālūde **üstine** / Ḫaṭṭuñ ki ṭutdı laʿl-i nebātuñ kenārını *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 3, Beyit 1). [üstine, -i, -n, -e]*

üst: *Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, bedenin üzeri; karşılaşılan bir durum sebebiyle.*

1. Oldı çemen ʿarūsına bād-ı ṣabā ḳarīn / Gördi yüzin şüküfe ṣaçar **üstine** direm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 3). [üstine, -i, -n, -e]*

üstād: *Bir işi en iyi yapan kişi, usta, lider.*

1. ʿİlm-i cāz̲ūluḳda bir **üstāddur** çeşmüñ senüñ / Görse Hārūt ile Mārūtı geçerd anlara bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 2). [üstāddur, -dur]*

üstād-ı cihān: *Dünyanın üstadı, bir konuda uzman olan kişi.*

1. Per yaḳmada pervāne-ṣıfat şemʿ-i ruḫuñda / ʿAşḳuñ beni **üstād-ı cihān** itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 4). [üstād-ı cihān,]*

üstād-ı nesīm: *Hafif esen rüzgarın üstadı; Şehzade Ahmed.*

1. Ṣubḥ-dem gülşene irdi yine **üstād-ı nesīm** / Virdi ḫoş būy-ı leṭāfet bezedi var ne kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 1). [üstād-ı nesīm,]*

üstine: *Ek olarak, ilaveten.*

1. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ yüri pervāne-veş / Sen i Mihrī cān virüp her dem-be-dem yan **üstine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [üstine,]*

üstine: *-den sonra, bir şeyin arkasına.*

1. Mey-gūn lebüñ ḫayāli ile rūz u şeb müdām / Baġrum ḳanını nūş iderem aşum **üstine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 3). [üstine,]*

üstine: *... nın hürmetine, için.*

1. Derd ile cān bülbüli billah nice cān virmesün / Bir ṣaçı sünbül yüzi gül berg-i ḫandān **üstine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [üstine,]*

üstine: *... için, amacıyla, uğruna.*

1. Ḳāḍī vü müftī müderris zāhid ü pīr ü cüvān / Ḳanġısı cān virmedi maḥbūb oġlan **üstine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [üstine,]*

üstine çek-: *Üzerine almak, üzerini örtmek; kaplamak, gizlemek.*

1. **Çekse** zülfini ṣanem ruḫları **üstine** nʾola / Yaraşur Kaʿbenüñ örtüsi ki ola ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 3). [üstine çek-,]*

üstine titre-: *Bir kimseye karşı ilgi ve özen göstermek, titizlenmek.*

1. Şöyle **ditrer** cān u dil her laḥẓa cānān **üstine** / Nitekim pervāne ditrer şemʿ-i tābān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 1). [üstine ditre-,]*

üstine nemek dök-: *Üzerine tuz ekmek, bir kimsenin çektiği acıyı, kederi daha da çoğaltmak.*

1. Yāreler urduḳça ġamzeñ sīne-i mecrūḫuma / **Dökmese** seylāb-ı eşkim bāri **üstine nemek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 2). [üstine nemek dök-,]*

üstine sāye ṣal-: *Gölgelemek, güneşten korumak; himaye etmek, korumak, ilgilenmek.*

1. Melek **ṣalmış** meger **üstine sāye** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 26). [üstine sāye ṣal-, -i, -n, -e]*

üstine yüri-: *Yıldırmak, korkutmak amacıyla saldıracakmış gibi yapmak, saldırmak.*

1. Gül ruḫlarına beñzerem anuñ dimiş meger / Sūsenler **üstine yüriyüp** dil uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 3). [üstine yüri-,]*

üstü-ḫān: *Kemik, insan iskeletini oluşturan sert organ.*

1. Cān vire hecrüñde Mihrī mihrüñi terk itmeye / Çüriyüp ger ḫāk olursa **üstüḫānı** kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 7). [üstüḫānı, -ı]*

üstüñe düş-: *Işığı yansımak; ilgilenmek, yardımda bulunmak.*

1. Revzenüñden ẕerreveş **üstüñe düşer** Müşterī / Gördi beñzer gün cemālüñ oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [üstüñe düş-,]*

üstü-vār ol-: *Kuvvetli, dayanıklı, sağlam olmak; güçlü ve sağlam bir bedene sahip olmak.*

1. Ḳāyim olsun devletüñ devrānı tā yevmüʾl-ḳıyām / ʿÖmr bünyādıyla şāhā **üstüvār ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 12). [üstüvār ol-,]*

üş-: *Üşüşmek, etrafında toplanmak, çevrelemek; yoğun ilgi göstermek.*

1. Mūr **üşdi** ṣanki şekkerī pālūde üstine / Ḫaṭṭuñ ki ṭutdı laʿl-i nebātuñ kenārını *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 3, Beyit 1). [üşdi, -di]*

üzil-: *Kopmak, ayrılmak.*

1. Buyurmuş iken aşmaġa ol yār raḳībi / Aşılmadan it **üzile** urġan ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 5). [üzile, -e]*

üzre: *Üzerinde.*

1. Serīr-i salṭanat **üzre** budur İskender-i devrān / Zamānuñ Rüstem ü Zāli cihānuñ pehlevānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 18). [üzre,]*

2. Dilber cemāli **üzre** ʿaraḳlar dizlüdür / Gül yapraġında ṣanasın anı ki jāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 3). [üzre,]*
3. Şāḫ-ı serv **üzre** çıḳup bülbül oḳur şiʿr-i laṭīf / Ḥüsnüñ ebyātın meger kim eyledi eşʿār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 8). [üzre,]*

üzre: *Üzerine, bir şeyin dış yüzü, yüzey.*

1. Her levḥa-i berg **üzre** nice dürlü ḳalemler / Yazdı yüri ḳıl Ḳudret-i Naḳḳāşı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 3). [üzre,]*
2. Cānā cihān demāġını ḫoş müşk-bū ḳılur / Zülfüñ ʿiẕāruñ **üzre** ḳaçan tār u mār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 8). [üzre,]*
3. Döşenmiş bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ **üzre** gül evrāḳuñ / Demāġın ʿanberīn būy-ı muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 11). [üzre,]*
4. Salṭanat taḫt **üzre** çıḳup şāh-ı muḥterem yine / Tāc-ı devlet urınup geydi seḫā luṭf u kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [üzre,]*

üzre: *Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, üzeri.*

1. Gün yüzüñ burc-ı şeref **üzre** ṭulūʿ itdügiçün / Giceler ṣubḥa degin ṭaña ḳalur māh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 4). [üzre,]*
2. Ḳandʾ olur sünbüllerin māh **üzre** ṭaġıtduḳda dost / Zülfinüñ bir ḳılına yüz biñ dil-efkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [üzre,]*
3. Ḫāk-i rehüñe ḳılmaġa īs̱ār şükūfe / Sebz **üzre** ḳodı sīm ü zer esbāb müheyyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 16). [üzre,]*
4. Mezāruñ **üzre** biten ḥaşr olunca diye giyāh / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 10). [üzre,]*
5. Ḳamer serv **üzre** çıḳmışdur görinür ṭurrañ altında / Cemālüñ gülsitānından egilmiş dāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [üzre,]*

üzre: *Bir istikamet doğrultusunda, boyunca.*

1. Yollar **üzre** Mihrīnüñ her dem görür ḫāk olduġın / Bir naẓar ḳılmaz nedür cürmi ʿaceb sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [üzre,]*

V

vā: *Yazıklanma, hayıflanma sözü.*

1. Ḫurrem olsun her ḳadem başduḳça ṣaḥrālar size / Ḫāne-i ġamda yeter bu āh ile **vālar** bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [vālar, -lar]*

vācib: *Yapılması gerekli olan, zorunlu, kaçınılmaz.*

1. Eyledük yār ile ṣaḥrāları seyrān bu gice / **Vācib** oldur baña şükrāne virem cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [vācib,]*
2. Nʾola ḫalḳ-ı cihān sürse yüzini kūy-ı rāhına / Bulara farż **vācibdür** ki zīrā kehkeşānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 22). [vācibdür, -dür]*

vācib ol-: *İslam dinine göre yapılması gerekli olmak.*

1. Benüm ḥālümi sulṭānuma ʿarż it / Size **vācib olupdur** belki farż it *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [vācib ol-,]*

vāʿde-i cānān: *Sevgilinin aşığa kavuşma için belirttiği tarih.*

1. Derdā dirīġ geçdi günüm intiẓār ile / ʿÖmrüm dükendi **vāʿde-i cānān** dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 3). [vāʿde-i cānān,]*

vāʿde-i vaṣl: *Kavuşma vaadi.*

1. İntiẓār ile irişdi işde ʿömrüm āḫire / **Vāʿde-i vaṣlı** ile daḫi nigār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 6). [vāʿde-i vaṣl,]*

vāh: *Yazıklanma, hayıflanma sözü.*

1. Göñlüm alalı ol baña itdüklerini **vāh** / Dostlar işidüp aġladı düşmen ḳatıʿ güldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 5). [vāh,]*

vaḥdet bul-: *Allah'a ulaşmak, mecazi aşk yoluyla ilahi aşka varmak.*

1. Hevā-yı ʿaşḳa yoldaş ol dilerseñ **bulasın vaḥdet** / İdinme kendüñe maḥrem dili bī-ʿaşḳ yoldaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 6). [vaḥdet bul-,]*

vaḳār: *Ağırbaşlılık, temkinlilik.*

1. Ḥilm ü **vaḳār** u luṭf u şefāʿat didükleri / Bu dehr-i dūn içinde meger sende var ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [vaḳār,]*

vāḳiʿ ol-: *Vuku bulmak, uğramak, meydana gelmek.*

1. Düşelden ʿaşḳuñuñ sevdāsına āh / Neler **oldı** benüm başuma **vāḳiʿ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 4). [vāḳiʿ ol-,]*

vaḳt: *Zaman, vakit ; dönem.*

1. ʿĪd-i vaṣlıdur bugün gel āsitānında şehüñ / **Vaḳtidür** Mihrī ḳıl imdi cānuñı ḳurbān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 16). [vaḳtidür, -i, -dür]*
2. Ey ṭabīb-i dil beni bend eyle dermān **vaḳtidür** / Zülfüñüñ zencīrine dīvāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 6). [vaḳtidür, -i, -dür]*
3. Yā sevindür ʿīd-i vaṣluñla ya öldür Mihrīyi / Ḳıl teraḥḥum **vaḳtidür** kim süñüge irdi bıçaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 5). [vaḳtidür, -i, -dür]*

4. Zihī **vaḳt** ü zihī ẕevḳ ü zihī dem / Feraḥlar geldi gitdi ġuṣṣā vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [vaḳt,]*

vaḳt-i bahār: *Bahar mevsimi; sevgililerin ortaya çıktığı zaman; edebi meclisin toplanma zamanı.*

1. Çün **vaḳt-i bahār** oldı vü hengām-ı çemendür / Bu demde gülistāndan ırağ olmaya aṣlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 7). [vaḳt-i bahār,]*
2. Laʿl-i lebinüñ yādına bir mehrūnuñ / Ḫoş olur nūş ide mül çün irişe **vaḳt-i bahār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 23). [vaḳt-i bahār,]*
3. Sevdā belürüp başda nᵓola dilde delürse / Bes **vaḳt-i bahār** irdi vü enhār bulandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 2). [vaḳt-i bahār,]*
4. **Vaḳt-i bahār** irüp ḳomadı dilde ẕerre ġam / Bu demde ġam kimesneye lāyıḳ olur mı hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [vaḳt-i bahār,]*

vaḳt-i feraḥ-devrān: *Ferahlık, huzur veren bir zamanın vakti.*

1. Ne **vaḳt-i feraḥ-devrān** ʿālem bu deme ḥayrān / Biñ cāna deger bir ān ne ḫoşca zamān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [vaḳt-i feraḥ-devrān,]*

vaḳt-i ḫazān: *Sonbahar, ağaçların yaprak döktüğü mevsim; sevgilinin yüzünde ayva tüylerinin çıktığı dönem.*

1. Gülzār-ı cemālüñi bozdı mı ṣanur ḫaṭṭuñ / İtmez mi ṣafā ehli her **vaḳt-i ḫazāndan** ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 4). [vaḳt-i ḫazān,]*

vaḳt-i nevrūz: *İlkbahar mevsimi; sevgilinin ortaya çıktığı vakit; seyir ve gezinti vakti.*

1. **Vaḳt-i nevrūz** irdi bu eṣnāda ġāyet cehl ola / Bir nefes olmaḳ ḥabībüñ ḫāk-i pāyından ırağ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 4). [vaḳt-i nevrūz,]*

vaḳt-i ṣafā: *Safa, eğlence vakti.*

1. Gel **vaḳt-i ṣafā** devr-i bahāruñ gözenidür / Ey dil demidür sen daḫi şevḳ ile ṭol imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 4). [vaḳt-i ṣafā,]*

vaḳt-i şeref: *Şerefli vakit, güzel bir gün.*

1. Nāgāh girür ise elüñe dāmen-i vaṣlum / Bir **vaḳt-i şerefde** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 17). [vaḳt-i şeref,]*

vaḳt-i şükūfe: *Çiçek vakti, çiçeklerin açmaya başladığı bahar vakti; güzellerin seyir yerine geldiği vakit.*

1. Getür getür meyi sāḳī baḥārı ḫoş görelüm / İrişdi **vaḳt-i şükūfe** kenārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 1). [vaḳt-i şükūfe,]*

vaḳtinde: *Zamanında, önceden; gençken, gençliğinde.*

1. Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi **vaḳtinde** / Bu gözleri mekkārum ḫoş ḫūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 1). [vaḳtinde,]*
2. Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi vaḳtinde / Bu gözleri mekkārum ḫoş ḫūb idi **vaḳtinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 1). [vaḳtinde,]*
3. Gül-ruḫlar idi ḫande şehlerdi buña bende / Şeftālusı turfanda merġūb idi **vaḳtinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 2). [vaḳtinde,]*
4. Ebrūsı kemān idi ṣayd itdügi cān idi / Bir ġonca dehān idi maṭlūb idi **vaḳtinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 3). [vaḳtinde,]*
5. Cānlardı buña ḳurbān baḳmazdı yüze bir ān / ʿĀṣıḳları hep ḳurbān-āṣūb idi **vaḳtinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 4). [vaḳtinde,]*
6. Şimdi ḫaṭını Mihrī gördükçe ḫadinde dir / Bu yār-ı cefākārum maḥbūb idi **vaḳtinde** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 5). [vaḳtinde,]*

vālīde: *Anne, mader.*

1. Ḥaḳ bağışlasun İlāhī seni ol **vālīdeñe** / Kim anuñ bir dānesisin saña rifʿat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 7). [vālīdeñe, -ñ, -e]*

vallāh: *Allah'a yemin olsun ki, inan olsun, inan ki anlamında yemin sözü.*

1. Mükedder ḥālüme olmasa raḥmuñ / Ölürem sevdügüm derdüñle **vallāh** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 167, Beyit 3). [vallāh,]*

vallāhi: *Allah'a yemin olsun ki, inan olsun, inan ki anlamında yemin sözü.*

1. Hey ḥaẕer ḳıl dostum Mihrīnüñ āhından şaḳın / Āhı āhenden geçer **vallāhi** çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 5). [vallāhi,]*
2. Sen yalandan Ḫātemī ʿāşıḳ geçersin Mihrīye / Sümme **vallāhi** seni Mihrī sever oġlandan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 7). [vallāhi,]*
3. A benim çoḳ sevdügüm **vallāhi** billāhi inan / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [vallāhi,]*
4. Dilberā ʿahd eylemişdüm yoluña cānum virem / Dostum **vallāhi** ol iḳrārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 3). [vallāhi,]*

vallāhi vü billāhi: *Allah'a yemin olsun ki, yemin sözü.*

1. Bir mūyuñı virmez bu cihān mülkine Mihrī / **Vallāhi vü billāhi** inan kim budur andum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [vallāhi vü billāhi,]*

var: *Elde bulunan her şey, zenginlik, servet.*

1. Künc-i ġam vīrānesinde şimdi yārümdür nemed / Sāyebānum maḥremüm ʿālemde **varumdur** nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 1). [varumdur, -um, -dur]*

var: *Mevcut, bulunmakta.*

1. **Var** mıdur bir yer ġamuñdan aġladuḳça dostum / Gözlerimüñ ḳanlu yaşı ile rengīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 3). [var,]*
2. Yoḳ şanurdum ʿālem içre cān ile serden leẕīẕ / Hey neler **varmış** cihānda daḥi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [varmış, -mış]*
3. Gerçi dil mecrūḥdur hecrüñle gözde nem de **var** / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden aña merhem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [var,]*
4. Gerçi dil mecrūḥdur hecrüñle gözde nem de var / Ḥamdülillāh ki viṣālüñden aña merhem de **var** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [var,]*
5. Dil ġarībin nār-ı hicrān ger yaḳarsa ġam yime / Saña ey ḳanlu yaşum āhum gibi hem-dem de **var** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [var,]*
6. Tīġ-i ḳahruñdan cigerler pārelendi gerçi āh / Āteş-i ʿaşḳuñ yanar sīnemde gūyā dem de **var** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 3). [var,]*
7. Atmasun mı tīr-i ġamzeñden kemān-ebrūlaruñ / Yalıñuz cānum degül ana hedef sīnem de **var** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 4). [var,]*
8. Hem-dem olduñsa ḥabībe ġırre olma müddeʿī / Bu cihāndur şādlıḳ soñunda lā-büd ġam da **var** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 5). [var,]*
9. Kim **var** güzeller içre cihānda saña yeter / Yāḫud belākeş ʿāşıḳ-ı şeydā baña yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [var,]*
10. Dişüñ **var** iken lüʿlü ü mercānı niderler / Laʿlün **var** iken çeşme-i ḥayvānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [var,]*
11. Dişüñ **var** iken lüʿlü ü mercānı niderler / Laʿlün **var** iken çeşme-i ḥayvānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 3). [var,]*
12. Ḫaddüñ ile ḳaddüñ ü ruḫuñ **var** iken ey dost / Serv ü semen ü lāle ü reyḥānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 5). [var,]*
13. Sen **var** iken ey dost baña yār gerekmez / Cevrüñ çekeyüm ġayri vefādār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [var,]*
14. Cānā bu cihān içre vefādār ṣanemler / Her gūşede gerçi nicesi **var** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [var,]*

15. Ruḫları naṭʿında şah-mât olmadan cân oynaram / ʿĀlem içre **var** ise ancaḳ ola Leclāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 2). [var,]*
16. Var ise müşgīn ṣaçuñ būyından itmişdür güẕer / Kᵓ ol hevā ile ṣabā ʿanber-feşāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 7). [var,]*
17. Ḥasret-i çāh-ı zenaḫdānuñ durur ger **var** ise / Bu cihān gülşenlerin Mihrīye zindān eyleyen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 122, Beyit 5). [var,]*
18. Gördi beni zülfini dilber dişine aldı çün / Bildüm anuñ meyli **var** benden yaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 3). [var,]*
19. Nice zülf ü nice mū ʿanber-i gīsūdur bu / **Var** ise sünbül ü reyḥāna viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [var,]*
20. Sen ciger zaḫmına her demde ṭurup ek nemegi / Ben diyem ḳomaya ḥaḳḳı **var** ise nānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 3). [var,]*
21. Sevdi gönlüm yine bir ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre mi **var** ki benim gözüm ü gönlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [var,]*
22. Ḫoş rūḥa ġıdā idi ṣanem ḥüsni nevāsı / İllā nidelüm **vardur** anuñ daḫi fenāsı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 1). [vardur, -dur]*
23. Mihrüñi cān ḳafesinde virürem rūḥa ġıdā / Ṭūṭiye **var** mı ġıdā daḫi şekerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [var,]*
24. ʿAynı ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ / Kimde **vardur** sendeki ṭavr ile erkān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [vardur, -dur]*
25. Gülşen-i ḥüsnüñ şehā besdür gerekmez cenneti / Gerçi kim her gūşesinde nice yüz biñ **var** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [var,]*
26. Dil murġı bend-i zülfine ṭolaşsa vechi **var** / Zīrā kemend-i dāmına cānlar şikārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 13). [var,]*
27. Eyyām-ı devletüñde cihān begleri gelüp / Ṭursun ṭapuñda ḫıdmet içün her ki **vardur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 19). [vardur, -dur]*
28. Nem **var** daḫi ʿaşḳuñda budur taḥṣīlüm / Dilde ġam dīdede nem sīnede āteş her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 25). [var,]*
29. Mihrī ʿāṣiyem bir rū-siyāh / Dergehüñe **var** ümīdüm yā İlāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 24). [var,]*
30. Velī her birinüñ bir mesnedi **var** / Benüm yoḳdur ṭapuñdan ġayrı deyyār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [var,]*
31. Dilerem rūz u şeb Ḥaḳ Ḥażretinden / Ümīẕüm **var** ḳabūl ola bu ḥācet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [var,]*
32. Şehr-i Amāsiyyede bir ḫūb u raʿnā gülʿiẕār / Her ṭarafda cān u dilden ṣad-hezār ʿuşşāḳı **var** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 15). [var,]*
33. Bilimedüm bularuñ nāmı **var** nişān ḳanda / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 8). [var,]*
34. Var mıdur bir dem beni hecrüñle bīmār itmedüñ / Raḥm idüp bir gün baña luṭfuñla tīmār itmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 3). [var,]*
35. Ḳaddüm **var** iken ḳāmetini bāġ-ı cihānda / Her ṣaḥn-ı çemende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 3). [var,]*
36. ʿAynı ne gördi cihānuñ ne ḫod oldı istimāʿ / Kimde **vardur** sendeki ṭavr ile erkān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 20). [vardur, -dur]*
37. Nice bir nā-ḥaḳ yere ḳanlar dökersin ẓulm ile / **Var** ise ʿaḳlun gel eyle nefsüñe Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [var,]*
38. Sāye-i dildār ile germ olma sen ʿāşıḳlara / Dilberüñ laʿli nebātın dişlemiş ādem de **var** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 6). [var,]*
39. Didi dilber yapayın göñlini sen vīrānenüñ / Ben didüm cān mülketine ḥükmi **var** cānānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [var,]*
40. Ṭāliʿ ol şāʿirlerüñ kᵓ eşʿārınuñ maʿnāsı **var** / Sen aralıḳda i Mihrī ḳo ḳurı sözi ṣavı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 7). [var,]*
41. Gel ki senden budur ey dost bu cānuñ dilegi / Yar neler **vardur** içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [vardur, -dur]*
42. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü bu luṭf u bu kerem / Kim sende **var** cihānda daḫi kimde **var** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [var,]*

43. Ṣubḥ-dem gülşene irdi yine üstād-ı nesīm / Virdi ḫoş būy-ı leṭāfet bezedi **var** ne kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 1). [var,]*
44. Bu cihān bāġında Mihrī nice nālān olmasun / Bir senüñ gibi ḥuṣūṣā ġonca-leb gül-fem de **var** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 7). [var,]*
45. Raḳībā beni menᶜ itme nigāruñ ḫāk-i pāyinden / Eger menᶜ ider iseñ bil ne dīnüñ **var** ne āyīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 3). [var,]*
46. Dilde ġam gözümde nem sīnemde āteş her zamān / Kime derdüm yanayın ben kendü kendüm **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 5). [var,]*
47. Vaṣlın isterseñ i dil dilber ġamıyla ḫurrem ol / Kimseyi güş itme benüm böyle pendüm **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [var,]*
48. Sīnemüñ gencīnesinden eksük olmaz laᶜl ü dür / Müflis olmaz dil ne ġam bu ᶜeşk-bārum **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 4). [var,]*
49. Var mıdur ᶜālemde bir dilber cefākār olmaya / Ḥīle-i cevr ü sitemkār ile mekkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 1). [var,]*
50. Gülşen-i ḥüsnüñsüz ey dilber gerekmez cenneti / Gerçi **var** her güşesinde nice biñ gül ḫırmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 2). [var,]*
51. Ṣuyı cüllāba beñzer ḥavżı **vardur** / Mal-ā-māl olmış içi āb-ı güldür *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 39). [vardur, -dur]*

var: *Maddi ve manevi olarak sahip olunan her şey.*

1. Alup şīrīn zebān ile elinden Mihrīnüñ **varın** / Aha geldüm didi yeldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [varın, -ı, -n]*

var: *Haydi, durma anlamında bir söz.*

1. **Var** ḫānḳahı bekle riyā ile sen ey şeyḫ / Sābit-ḳademüz sāḳin-i meyḫānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 3). [var,]*
2. Şuᶜle-i yārüñ cemāliyle münevver olmışuz / İmdi ey meh **var** ḳalursañ ḳal ṭaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 2). [var,]*

var: *Hepsi, bütün, tüm.*

1. Şimdiden girü cihān ḫūblarınuñ **varına** yuf / Ḳurı daᶜvālar ile itdügi iḳrārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 1). [varına, -ı, -n, -a]*

var: *Varlık, mevcudiyet.*

1. Cānı vir cānān yolında yāri kes aġyārdan / Yoḫsa ey Mihrī nᵓolur ᶜālemde **varumdan** benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [varumdan, -um, -dan]*

var: *Var olan, bulunan, mevcut; aşığın sevgiliye sunduğu gönlü, canı, bedeni, hayatı.*

1. Yoluña tuḥfe getürdüm begüm bu cānı didüm / Didi getür sen eli boşda **varı** ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [varı, -ı]*

var: *Sahip olma, bulunmakta.*

1. Ḳanda varam ṣaçlaruñ gibi kemendüm **var** iken / Ḥalḳa-i zülfüñ gibi boynumda bendüm **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [var,]*
2. Ṭūbaya meyl itmezin ben sidre ḥaḳḳı dostum / Müntehā ḳaddüñ gibi serv-i bülendüm **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 2). [var,]*
3. Ḫūblar içre ger şeh-i devrānsa bende olmazam / Ehl-i ḥüsn içre senüñ gibi efendüm **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 3). [var,]*
4. Leblerüñ ẕikri yiter dil ṭūtisinüñ şekkeri / Neylerin ḳandi dehānum ṭolı ḳandüm **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 4). [var,]*
5. Şādam ol dilber dimiş kim kimseye raḥm itmezem / Mihrī gibi bir belākeş derdmendüm **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 7). [var,]*
6. Gülşene meyl itmezem gül gibi yārüm **var** iken / Bülbüli güş itmezem āh ile zārum **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [var,]*

7. Serve baş indürmezem ṭūbāya boynum egmezem / Müntehā ḳaddüñ gibi raʿnā çenārum **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 2). [var,]*
8. Cān u dil naḳdini cānān yolına ḫarc eyledüm / Ḫoş ṣafā sürdüm cihānda elde varum **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [var,]*
9. Neylerem ben ʿizz ü cāhı yā cihānuñ rifʿatın / İtleriyle işiginde iʿtibārum **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [var,]*
10. Çalmış idüm ṭaşa ben nāmūs u ʿārum şīşesin / ʿĀlem içre ġayretüm ḫalḳ içre ʿārum **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 6). [var,]*
11. Mihrīyi bī-iḫtiyār itmişdüñ ey dildār-ı men / Başda ʿaḳlum ü elümde iḫtiyārum **var** iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 7). [var,]*

var: *İmkan, olanak; uygun şartlar, durumlar.*

1. Cān u dil naḳdini cānān yolına ḫarc eyledüm / Ḫoş ṣafā sürdüm cihānda elde **varum** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [varum, -um]*

var: *Senin olsun, kalsın anlamında sitem sözü.*

1. Mihrī dil-ḫasteyi öldürdi ġamuñ sen ṣaġ ol / Sevdügüm **var** saña şimden girü dermānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 5). [var,]*

var: *Niteliğe sahip, özellikte.*

1. Gül gibi yüze güler didüklerince dostum / Şimdi bildüm **var** imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [var,]*

var: *Haydi git, yürü anlamında uzaklaşma ve sitem belirten bir ünlem.*

1. Eyledüñ cevrüñle ʿālemde beni bīzār hey / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [vār,]*
2. Müddeʿīnüñ sözine uyduñ beni yār itmedüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [vār,]*
3. Dāmen-i vaṣluñla bir gün ḳanlu yaşum silmedüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 8). [vār,]*
4. Bulasın **var** imdi sen de Mihrī gibi müşterī / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [var,]*
5. Yoġıdı dīnüñ bilürdüm şimdi gitmiş āyīnüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [vār,]*
6. Luṭfuñı aġyāra eylerdüñ revān cevrüñ baña / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [vār,]*
7. Bizden olduñsa raḳībüñ sözile bīzār hey / Güç ile gökçeklik olmaz neyleyelüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 1). [vār,]*
8. Pend itme baña yār içün yārını nāṣiḥ / Yārüm baña pendüñ saña hey **var** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [var,]*
9. Eksük olmaz bu cihāndur ʿāşıḳa bir yār hey / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [vār,]*
10. Rūy-ı ʿālemde hemān ḳaṭʿ olmadı merġūblar / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 4). [vār,]*
11. Gerçegi terk it yüri saña münāfıḳlar gerek / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [vār,]*
12. Yār idinmek yoġımış bildüm ki her cilf oġlanı / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [vār,]*
13. Gördügüñce beni iġmāż idüp ayruḳlanma sen / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [vār,]*
14. Sen gedā-yı ḫūb olduñ Mihrī ʿaşḳa pādişāh / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm **vār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [vār,]*

var: *Haydi, durma anlamında ünlem.*

1. Ḳo bizi mehrūlaruñ mihriyle **var** sen fāriġ ola / Nāṣiḥā itmez eşer rüsvā-yı ʿaşḳ olana pend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 6). [var,]*

var-: *Gitmek, ulaşmak.*

1. **Varalum** ṣaḥn-ı gülistānda temāşā idelüm / Serv reftārını ṣalınduġını dildāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 2). [varalum, -alum]*
2. Ġamzeñüñ cānuma biñ biñ zaḫm ḳılduġın şehā / Ḥażret-i Ḥaḳ ḳatına **varıcaḳ** inkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 3). [varıcaḳ, -ıcaḳ]*
3. Kişiye ẓulm begüm pādişāhı eyleyicek / Kimüñ ḳapusına **varsa** ider şikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 8). [varsa, -sa]*
4. ʿArş-ı aʿlāya irişür elüm ey şāh-ı cihān / Her ḳaçan kim **varuram** kūyuña mihmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 23). [varuram, -ur, -am]*
5. Ḳanda baḳsañ ḫārdur bağrına başan ġoncayı / ʿĀciz oldum dostlar **varmaġa** bir gülzāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 2). [varmaġa, -maġ, -a]*
6. Kūy-ı cānān çün yeter mesken baña şimden girü / Yüri zāhid cennetüñi **var** saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [var,]*
7. Dün ü gün dilberüñ kūyına **vardum** / Geçilmez mübtelādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 2). [vardum, -du, -m]*
8. **Varalum** kūyuña her demde fiġānlar idelüm / Yaşum ırmaġını her cāya revānlar idelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 5). [varalum, -alum]*
9. Nice feryāda **vara** nālelerüm āh saña / Nice bir ʿarż ideyüm ḥālümi her gāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 1). [vara, -a]*

var-: *Gitmek, uzaklaşmak.*

1. Dostum çün yüze gülmek eylemişsin ḫū saña / Yüri ey hercāyi **var** şimden girü yā ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [var,]*
2. Ḳomayalum hele **var** āh-ı seḥergāha seni / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 2). [var,]*

var-: *Ulaşmak, erişmek.*

1. Göre ṭursun bu gözüm bāri ölince yüzini / Kefenin boynına ṭaḳup **vara** yalvara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [vara, -a]*
2. Ḳalmışam hecrüñ muġaylānında yol vir ʿāşıḳa / Kaʿbe-i vaṣluña **varan** dostum rāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 4). [varan, -an]*
3. Çün ʿandelībisin bugün gül yüzli yāruñ Mihrīyā / **Var** imdi nālān itmege dilber gülistānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [var,]*

var-: *Gidebilmek, kaçabilmek.*

1. Ḳanda **varam** ṣaçlaruñ gibi kemendüm var iken / Ḥalḳa-i zülfüñ gibi boynumda bendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 1). [varam, -am]*

var-: *Ayağına gitmek.*

1. Yolına cān virmek imiş Mihrī ancaḳ çāresi / Yār içün aġyāra **varup** nice bir yalvarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 5). [varup, -up]*

var-: *Zaman geçmek, vakti gelmek.*

1. Rūzgāruñ biz umarduḳ ki vefāsın görevüz / **Varduġınca** o bizüm diş biledi ḳanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 2). [varduġınca, -duġ, -ınca]*

var-: *Gelmek, uğramak.*

1. Bir nefes Mihrī **varur** kūyuñda seyrān itmege / Tiz ḳaçar çün seg raḳībüñ işidüp āvāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 5). [varur, -ur]*

var-: *Gelmek, yaklaşmak.*

1. Metāʿına ger ʿaşḳımuñ olduñsa ḫarīdār / Cāndur bahā al **var** *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 11). [var,]*

var-: *Gitmek, huzura çıkmak.*

1. Fena ʿālemden eylerseñ sefer / Ḥażrete cürm ile **varma** ḳıl ḥaẕer *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 20). [varma, -ma]*

var-: *Girmek; ölmek.*

1. Dil-i āşufte unutmaz seni **varınca** sine / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 12). [varınca, -ınca]*

var ol-: *Yaşamak, sağ olmak.*

1. Ey şeh-i devrān cihāna şehriyār ol lā-cerem / Devlet ile salṭanat taḫtında **var ol** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 1). [var ol-,]*

var ol-: *Bulunmak, mevcut olmak.*

1. Bu ḫulḳ bu seḫāvet ü bu luṭf u bu kerem / Kim sende var cihānda daḫi kimde **var ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 2). [var ol-,]*
2. Ḥilm ü vaḳār u luṭf u şefāʿat didükleri / Bu dehr-i dūn içinde meger sende **var ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 10). [var ol-,]*

var ol: *Sağol, çok yaşa!.*

1. Hele sen ḳāʿide-i cevrde eksük ḳomaduñ / Dostluḳ ḥaḳı ise ancaḳ ola **var olasın** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 2). [var ol,]*

vara olupdur: *Varsın olsun, hedefe ulaşmaya çalışırken çıkan olumsuzluklar karşısında söylenen kabullenici bir söz.*

1. Bir ġonca kim açılmadın anuñ bite ḫārı / Şimden girü bunlaruñ işi **vara olupdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 4). [vara olupdur,]*

varaḳ: *Yaprak.*

1. Ḳudret eliyle gör yine reyḥānī ḫaṭları / Yazdı yeşil **varaḳlara** kʾ ol Kirdgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 3). [varaḳlara, -lar, -a]*
2. Nice naḳş itdi gülistāndaki her bir **varaḳa** / Yed-i ḳudretle bugün gör yine Naḳḳāş-ı Ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 6). [varaḳa, -a]*

varaḳ: *Yaprak; sevgilinin yanağı.*

1. ʿArż itdi gülşene görüñ ol güliẕār ḫaṭ / Naḳş itdi gül **varaḳlarına** yazdı yār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [varaḳlarına, -ları, -n, -a]*

varıṭ-: *Ulaştırmak, eriştirmek.*

1. Ger ʿāḳil iseñ aña ṭoġrı ṭut rāh / **Varıṭur** almalu bāḫçaya her gāh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 33). [varıṭur, -ur]*

vaṣf: *Nitelik, özellik; güzellik.*

1. Laʿl-i lebüñle dişlerüñüñ **vaṣfın** işidüp / Ḥaḳḳā budur ki dürr ile mercāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 4). [vaṣfın, -ı, -n]*
2. Ḫūblaruñ **vaṣfın** i Mihrī şöyle taḳrīr eyle sen / Kim oḳursa defter ü dīvānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 5). [vaṣfın, -ı, -n]*
3. Mihrī nicesi şerḥ idesin **vaṣfı** beyānın / Taḳrīr idemez dil ne ḫo taḥrīr ḳalemler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 5). [vaṣfı, -ı]*
4. Lebi **vaṣfından** anuñ ṣormaġa ben cān virürem / ʿArż-ı ḥāl itmege līkin aña döymez yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 2). [vaṣfından, -ı, -n, -dan]*

vaṣf: *Nitelik, özellik; hükümdarlık alameti olması.*

1. Bu libāsuñ **vaṣfın** işitse meleklerden revān / Çāk ideydi ḥullesini ḥūri vü ġılmānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 2). [vaṣfın, -ı, -n]*

vāṣıl ol-: *Ulaşmak, erişmek, kavuşmak.*

1. Taḥṣīl odur ki ʿāşıḳ maʿşūḳa **ola vāṣıl** / Ḥāṣıl budur cihānda taḥṣīlden ne ḥāṣıl *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 1). [vāṣıl ol-,]*

vaṣl: *Vuslat, sevgiliye kavuşma.*

1. Dile gerçi cefā ḳıldı yerine biñ vefā ḳıldı / Bize **vaṣlın** ʿaṭā ḳıldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [vaṣlın, -ı, -n]*
2. Fürḳatüñ zaḫmıyla Mihrī çoḳdan olurdı helāk / Müstedām ol yine **vaṣluñ** aña merhem bağlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 6). [vaṣluñ, -uñ]*
3. Ḳorḳaram **vaṣluña** daḫi geleler el ḳaralar / İtdiler ʿāşıḳ-ı şūrīdelerüñ ʿaşḳuñı pāy *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 4). [vaṣluña, -uñ, -a]*
4. Çeşmi baña **vaṣlını** ḥarām eyledi yārüñ / Ben ḳanı ḥelāl itdüm o ḫūnhāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 3). [vaṣlını, -ı, -n, -ı]*
5. Bir ṭabībe ben didüm bīmār-ı ʿaşḳa çāre ne / Didi dilber **vaṣlıdur** anuñ devāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 7). [vaṣlıdur, -ı, -dur]*
6. **Vaṣlını** iḳrār idüp ṣaldı beni sevdālara / Döndi inkār eyledi bu dīni yoḳ iḳrārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 3). [vaṣlını, -ı, -n, -ı]*
7. Her bī-nevāya **vaṣlı** nevāsın ʿaṭā ider / Ben bī-nevāya ẕerrece vaṣlı ʿaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 4). [vaṣlı, -ı]*
8. Her bī-nevāya vaṣlı nevāsın ʿaṭā ider / Ben bī-nevāya ẕerrece **vaṣlı** ʿaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 4). [vaṣlı, -ı]*
9. Ġamzeñ ne ʿaceb yüregüme yāreler urdı / **Vaṣluñdan** irişdür meded it yāreye merhem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 4). [vaṣluñdan, -uñ, -dan]*
10. **Vaṣlın** isterseñ i dil dilber ġamıyla ḫurrem ol / Kimseyi gūş itme benüm böyle pendüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 6). [vaṣlın, -ı, -n]*
11. Didi şükrāne **vaṣlım** çün vir evvel baş u cān didüm / Yolında öldügüm çoḳdan yoluñda dermiyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [vaṣlım, -ım]*
12. İtmedi **vaṣlı** metāʿına o cān yārlıġı / Dil virüp eylemişüz gerçi ḫarīdārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 1). [vaṣlı, -ı]*
13. **Vaṣlı** eglerken beni dildārumuñ her rūz u şeb / Şimdi gör ḥālüm ḫayāl-i rūy-ı yār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 3). [vaṣlı, -ı]*
14. Temāşā iderüz **vaṣluñı** luṭfuñla bugün / Dil-i dervīşe ʿaṭā eyleseñ ey şāh ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 3). [vaṣluñı, -uñ, -ı]*
15. Ḫāce vuṣlat ḳapusın kimse çün āsān açamaz / ʿÖmr naḳdin virelüm **vaṣlı** yolında çürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [vaṣlı, -ı]*
16. Mihrīye **vaṣlı** ḥabībinüñ müyesser oldı çün / Yolına cān virmek āsāndur aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 7). [vaṣlı, -ı]*
17. Baña iḳbāl ü saʿādetde yeter manṣıb-ı cāh / **Vaṣluñuñ** şemmesi ki geh ola iḥsān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [vaṣluñuñ, -uñ, -uñ]*

vaṣl: *Kavuşma, ulaşma; Sultan Bayezid'e yakın olma, meclisine girme.*

1. Eyler ise nʾola cān naḳdini yoluña īṣār / Buldı çün **vaṣluñ** gibi sermāye ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [vaṣluñ, -uñ]*

vaṣl it-: *Kavuşmak, bir araya gelmek.*

1. Ya **vaṣl it** dilbere yā luṭf it öldür / Beni ḳurtar belādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 6). [vaṣl it-,]*

vaṣl-ı cānān: *Sevgiliye kavuşma.*

1. Yoġ imiş çünkim naṣībüm **vaṣl-ı cānān** olmadan / El yudum şimden girü derdüme dermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 1). [vaṣl-ı cānān,]*
2. **Vaṣl-ı cānānı** müyesser ḳılmaz imiş çün felek / Bu belā-keş cāndan maḥrūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 2). [vaṣl-ı cānān,]*

vaṣl-ı dilber: *Gönül alan sevgiliye kavuşma.*

1. Leẕẕetin işbu cihānuñ şimdi bildük ḥāṣılı / Yoġ imiş rūy-ı zemīnde **vaṣl-ı dilberden** leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 2). [vaṣl-ı dilber,]*
2. Geh hecr-i yār u gāh beni ġamlar öldürür / Geh **vaṣl-ı dilber** ile geçen demler öldürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 48, Beyit 1). [vaṣl-ı dilber,]*

vaṣlı ʿīd: *Kavuşma bayramı; Şehzade Ahmed'le bir araya gelinecek gün.*

1. Didi **vaṣlı ʿīdidür** şāhuñ gerekdür müjdegān / Ben didüm cān lāyıḳ ise ibtidā benden meh al *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 15). [vaṣlı ʿīd,]*

vaṣlı ʿīd: *Kavuşma bayramı; sevgili ile aşığın bir araya geleceği vakit; Şehzade Süleyman'la bir araya gelinecek vakit.*

1. Her cān ki **vaṣlı ʿīdine** ḳurbān olur anuñ / Bulur saʿādeti vü olur baḫtiyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 13). [vaṣlı ʿīd,]*

vaṭan: *Memleket, yurt; sevgilinin mekanı.*

1. İtdi gerçi ki felek Mihrī **vaṭandan** seni dūr / Ġurbetüñ ḫoşça imiş ḫayli dile ʿālemi de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 161, Beyit 6). [vaṭandan, -dan]*

vaṭan eyle-: *Yurt tutmak, yer edinmek, yerleşmek; bağlanmak, ayrılamamak.*

1. Olalı ʿaşḳ ile şīrīn lebinüñ Ferhādı / Dil-i dīvāne **vaṭan eyledi** ṭaġlar etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 2). [vaṭan eyle-,]*

vaṭan it-: *Yurt edinmek, yerleşmek; bağlanmak.*

1. Dil zülfüñi **vaṭan ideli** dir ḳamu ünās / Yoḳdur cihānda Mihrī senüñ meskenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [vaṭan id-,]*

vaṭan ḳıl-: *Yurt edinmek; sahiplenmek, yerleşmek.*

1. **Ḳılsa vaṭan** ʿaceb mi bu dil āsitānuñı / Pes ʿandelīb ḳanda göre gülsitān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 3). [vaṭan ḳıl-,]*

vaṭan ṭut-: *Yurt edinmek, yerleşmek; gönül vermek.*

1. Mihrīnüñ biñ cān ile gitdi dil-i bī-çāresi / Şām-ı zülfinde ḥabībüñ **ṭutdı** ol miskīn **vaṭan** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 5). [vaṭan ṭut-,]*
2. Ḳaddüñ ḫayāli dīde-i Mihrīde dostum / Bir servdür ki **ṭutdı vaṭan** yaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 5). [vaṭan ṭut-,]*

vay: *Eyvah, yazık.*

1. **Vay** baña ki ḫayrum ẕerre yoḳ / Ṭāpuña lāyıḳ ʿamel yoḳ cürm çoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [vay,]*

vay: *Üzüntü, kızgınlık, şikayet vb. duyguları ifade eden söz.*

1. **Vāy** eger güldüre düşmenlerümi yār baña / Ḳılalar ṭaʿna ṭaşıyla seni biñ pāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 4). [vāy,]*

vāz gel-: *Vazgeçmek, terk etmek, bırakmak.*

1. Eksük olmaz bu cihāndur ʿāşıḳa bir yār hey / Ben de senden **vāz geldüm** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [vāz gel-,]*
2. Eksük olmaz bu cihāndur ʿāşıḳa bir yār hey / Ben de senden vāz geldüm **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [vāz gel-,]*
3. Rūy-ı ʿālemde hemān ḳaṭʿ olmadı merġūblar / Ben de senden **vāz geldüm** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 4). [vāz gel-,]*
4. Rūy-ı ʿālemde hemān ḳaṭʿ olmadı merġūblar / Ben de senden vāz geldüm **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 4). [vāz gel-,]*
5. Gerçegi terk it yüri saña münāfıḳlar gerek / Ben de senden **vāz geldüm** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [vāz gel-,]*
6. Gerçegi terk it yüri saña münāfıḳlar gerek / Ben de senden vāz geldüm **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [vāz gel-,]*
7. Yār idinmek yoġımış bildüm ki her cilf oġlanı / Ben de senden **vāz geldüm** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [vāz gel-,]*
8. Yār idinmek yoġımış bildüm ki her cilf oġlanı / Ben de senden vāz geldüm **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [vāz gel-,]*
9. Gördügüñce beni iġmāż idüp ayruḳlanma sen / Ben de senden **vāz geldüm** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [vāz gel-,]*
10. Gördügüñce beni iġmāż idüp ayruḳlanma sen / Ben de senden vāz geldüm **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 10). [vāz gel-,]*
11. Sen gedā-yı ḫūb olduñ Mihrī ʿaşḳa pādişāh / Ben de senden **vāz geldüm** vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [vāz gel-,]*
12. Sen gedā-yı ḫūb olduñ Mihrī ʿaşḳa pādişāh / Ben de senden vāz geldüm **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 12). [vāz gel-,]*
13. Dāmen-i vaṣluñla bir gün ḳanlu yaşum silmedüñ / Ey cefāḫū yār senden **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 8). [vāz gel-,]*
14. Yoġıdı dīnüñ bilürdüm şimdi gitmiş āyīnüñ / Ey cefāḫū yār senden **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [vāz gel-,]*
15. Luṭfuñı aġyāra eylerdüñ revān cevrüñ baña / Ey cefāḫū yār senden **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [vāz gel-,]*
16. Bulasın var imdi sen de Mihrī gibi müşterī / Ey cefāḫū yār senden **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [vāz gel-,]*
17. Eyledüñ cevrüñle ʿālemde beni bīzār hey / Ey cefāḫū yār senden **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [vāz gel-,]*
18. Müddeʿīnüñ sözine uyduñ beni yār itmedüñ / Ey cefāḫū yār senden **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [vāz gel-,]*
19. ʿĀḳıbet ḫār-ı cefāda baġrumı ḳan eyledüm / Ey cefāḫū yār senden **vāz geldüm** vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 6). [vāz gel-,]*

vāz gel-: *Vazgeçmek, ilgiyi kesmek, peşini bırakmak.*

1. Yoḳ durur Mihrī bugün daʿvīye maʿnī gösterür / **Vāz gel** hercāyilerdür şimdiki yārānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 6). [vāz gel-,]*

ve: *Ve bağlacı.*

1. Mişlini görmedi döneli bir daḫi felek / Bunca ki māh u sāl **ve** leyl ü nehārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 11). [ve,]*

vebālüm boynuñda ḳal-: *Olacaklardan mesul olmak, birinin başına gelecek şeylerden sorumlu olmak.*

1. Eger ʿarż eylemezseñ şāha ḥālüm / **Ḳalur** elbette **boynuñda vebālüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [vebālüm boynuñda ḳal-,]*

vecde gel-: *Kendinden geçmek, coşkunluk yaşamak.*

1. Çiçekler **vecde gelmiş** eylemiş cūş / Kimi serḫoş olmış kimi ḫāmūş *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 29). [vecde gel-,]*

vech: *Sebep, neden.*

1. Dil murġı bend-i zülfine ṭolaşsa **vechi** var / Zīrā kemend-i dāmına cānlar şikārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 13). [vechi, -i]*

vech: *Yön, açı, bakış.*

1. Derdini derdine dermān idinelden dilberüñ / Mihrīnüñ her **vechile** derdine dermān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 7). [vechile, -ile]*
2. Çāresi ṣabr eylemekdür Mihrī ḳassām-ı ezel / Böyle yazmış çünki her **vech** ile inşālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [vech,]*

vech: *Sebep, vesile; rakibin parçalanması.*

1. Pāre ḳılsa itlerüñ cānā raḳīb-i kāfiri / Olmaz idi daḫi bir **vech** ile ġavġālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 5). [vech,]*

vech: *Biçim, yol, yöntem.*

1. ʿAşḳ bābın daḫi bir **vech** ile taḥrīr idemez / Mihrī kim bunca zamān defter ü dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [vech,]*

vech-i aḥsen: *En güzel yüzlü, en güzeli; en yetenekli kimse.*

1. Çemen sulṭānı güldür **vech-i aḥsen** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 20). [vech-i aḥsen,]*

vefā: *Sadakat, sevgi bağlılığı, sözünde durma; iyi muamele.*

1. Cānā yeter bu cānuma cevr ü cefālar it / Zecr ise cāna ancaḳ ola gel **vefālar** it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [vefālar, -lar]*
2. Luṭf u **vefāsı** müddeʿīye oldı dāʾimā / Cevr ü cefāsı baña naṣīb oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 3). [vefāsı, -sı]*
3. Ben **vefā** umduḳça ol bī-raḥm dilber āh kim / Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 4). [vefā,]*
4. Cefāların göre ʿāşıḳ **vefāların** aġyār / Sürer cihānda münāfıḳ ṣafāların her bār *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 5). [vefāların, -lar, -ı, -n]*
5. Çekmişem ḥadden aşa cevr ü cefāsın felegüñ / Görmedüm ẕerre ḳadar mihr ü **vefāsın** felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [vefāsın, -sı, -n]*
6. Ṣafḥa-i ḥüsninde başlamış **vefā** resmin yazar / Lāciverd ile yed-i ḳudret ḫaṭ-ı reyḥān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 7). [vefā,]*
7. Araram ḥüsn kitābın ki **vefā** resmi bulam / Her cefā bābı ile mesʾele-i nāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 5). [vefā,]*
8. Şimden girü **vefā** ḫaṭını ḳıl ḳalemle yaz / Cān levḥasında ṣaḳlayalum yādigār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 6). [vefā,]*
9. Cürmüm nedür ki dilbere bizden ṣafāsı yoḳ / Ben bendesine ẕerrece meyl ü **vefāsı** yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [vefāsı, -sı]*
10. Cevrüñ de **vefādur** baña derdüñ de devādur / Bīmār-ı dile bir daḫi tīmār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 2). [vefādur, -dur]*
11. Raḳībi yād ider luṭfıyla her dem / Bizi añmaz **vefādan** Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 4). [vefādan, -dan]*
12. Ol ṣanem yazduḳda ʿuşşāḳın **vefā** mektūbına / Ben siyehkārı daḫi merḳūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 4). [vefā,]*

vefā: *Güzellik, iyilik, mutluluk.*

1. Eyü çekdük bu devrānuñ cefāsın / Görelüm bāri bir kerre **vefāsın** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 41). [vefāsın, -sı, -n]*

vefā bul-: *Vefa görmek, iyi muamele görmek, ilgi ve sevgi görmek.*

1. Ḫūblarda **vefā bulmaduḳ** Mihrī cihānda / Bir baḫtı siyeh ṭāliʿi yoḳ başlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 5). [vefā bul-,]*
2. **Bulmadum** bir gün **vefā** sevgülü yārumdan benüm / Geçmedi bilmen nedür devlet kenārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 1). [vefā bul-,]*

vefā eyle-: *Sözünde durmak, sadakatli olmak; iyi davranmak, yakınlık göstermek.*

1. Ḫūb iken **eyle vefā** yoluña cānlar virene / Böyle ḳalmaz bu güzellik de hemān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 6). [vefā eyle-,]*

vefā gör-: *Bir kimseden iyilik, lütuf görmek; sevgiliden iyi muamele, yakınlık görmek.*

1. Gören **görmiş vefāsın** bu kerīmüñ / Süren sürmiş ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 1). [vefā gör-,]*

vefā it-: *Sadakat göstermek, sevgi bağlılığını sürdürmek; ilgi göstermek, mutlu etmek.*

1. Çekmişüz yüz biñ cefāsın her cihetden gerçi āh / **İtmedi** bir dem **vefā** bu ḫūb u raʿnālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [vefā it-,]*
2. Çekmişem ben cefāñı biñ kerre / Sen de **it** bir **vefā** behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 4). [vefā it-,]*

vefā ḳıl-: *Sevgi ve ilgi göstermek, sadakatte bulunmak.*

1. Dile gerçi cefā ḳıldı yerine biñ **vefā ḳıldı** / Bize vaṣlın ʿaṭā ḳıldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [vefā ḳıl-,]*
2. **Vefā ḳılam** dimiş idüñ cefālaruñ çekene / Naẓīrüñ olmaz idi ʿahde ber-ḳarār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 2). [vefā ḳıl-,]*

vefā yüzin göster-: *Vefalı davranmak, bağlılık göstermek, sevgisine sadık olmak.*

1. Az it cefāyı ʿāṣıḳa **göster vefā yüzin** / Her ehl-i ʿaṣḳ ḫayr duʿādan aña seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 5). [vefā yüzin göster-,]*

vefa-dār: *Sevgisi geçici olmayan, sadık, vefâlı.*

1. Sen var iken ey dost baña yār gerekmez / Cevrüñ çekeyüm ġayri **vefādār** gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [vefādār,]*
2. Cānā bu cihān içre **vefādār** ṣanemler / Her gūşede gerçi nicesi var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 3). [vefādār,]*
3. Nice hercāyi cefākārlara yalvaralum / Ṭutayuz bir gün ola belki **vefādār** etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 2). [vefādār,]*
4. Ten enīs olmışdur andan ayru olmaz bir nefes / Sevdügüm yārüm **vefādārum** nigārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 3). [vefādārum, -um]*

vefa-dārlık: *Sözünde durma, sadakatli olma.*

1. Mihrī dil-ḫasteden ey dost çevürme yüzüñi / Gel unutma ṣanemā eski **vefādārlıġı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 5). [vefādārlıġı, -ı]*

vefālu: *Sadakatli, sevgi bağlılığı gösteren, sözünde duran.*

1. **Vefālu** gerçi güzel çoḳ dinürdi devrānda / Biz anı görmemişüzdür cihānda bir anda *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 7). [vefālu,]*

vefāsı ol-: *İyi davranmak, lutf etmek, hoşça muamelede bulunmak.*

1. Müddeʿī olsa cihān ḫalḳı ḳamu bize ne ġam / Ger bizümle **ola** bir ẕerre **vefāsı** yāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 5). [vefāsı ol-,]*

vefāsı yoḳ: *Vefasız, sadakatsiz, sevgi bağlılığı göstermeyen.*

1. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur ẕikri / **Vefāsı yoḳ** ṣanemi rūzgāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 5). [vefāsı yoḳ,]*

vefāsın gör-: *İyilik, lütuf görmek; iyi, güzel şeyler nasip olmak.*

1. Rūzgāruñ biz umarduḳ ki **vefāsın görevüz** / Varduġınca o bizüm diş biledi ḳanumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 2). [vefāsın gör-,]*

vefāsız: *Vefası olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen.*

1. Bulmaduḳ yār-ı vefādār behey yār dirīġ / Cānumuz çıḳdı **vefāsız** güzeli sevmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 6). [vefāsız,]*

velī: *Ama, fakat, lakin.*

1. Egerçi çeşm-i ḫūnrīzüñ içer nā-ḥaḳ yere ḳanı / **Velī** ḳatline ʿuşşaḳuñ iñen fiʾl-ḥāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 3). [velī,]*
2. Müddeʿi gerçi bizüm aramuza girdi **velī** / Yine beñzer kʾ o laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [velī,]*
3. Ayaġuñ ṭopraġı olmaḳ şehā devlet nişānıdur / **Velī** ben ḫāk kimyā cevheri olmaḳ ne şānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 1). [velī,]*
4. Görinen ʿīd-i vaṣlında hilāl ebrūsıdur anuñ / **Velī** ʿīd ayıdur dirlerse bu ḫalḳuñ gümānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 27). [velī,]*
5. Müddeʿī yārümi menʿ itmege cehd itdi **velī** / Azdurımadı ne dirsin anı şeyṭān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 6). [velī,]*
6. Gül ruḫlaruñuñ çoḳdur ʿuşşāḳı **velī** ammā / Çeşmine raḳībüñüñ Mihrī diken olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 7). [velī,]*
7. Ḫudā ḫalḳ itdi ʿālemde **velī** gül yüzli dilberler / Senüñ ẕātuñda cemʿ itmiş güzellik tāzelik terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [velī,]*
8. Ḫūblar zülfi hevāsına yeler çoḳdur **velī** / Yoḳ durur illā benüm gibi yele virmiş emek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [velī,]*
9. Her kişi itdügin bu cihānda bulur **velī** / Ben buldum uş şaḳın bunı düşmen işitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 4). [velī,]*
10. Mihrüñi ṣaḳlar idüm dilde gözüm yaşı **velī** / Eyledi sırrumı gün gibi ʿayān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 3). [velī,]*
11. Gözüm yaşını ḳan itdüñ beni bī-ʿaḳl u cān itdüñ / **Velī** ben ḫasteden ey dost hergiz kesmedüñ kīnüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 89, Beyit 2). [velī,*
12. **Velī** her birinüñ bir mesnedi var / Benüm yoḳdur ṭapuñdan ġayrı deyyār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [velī,]*

velī: *Hatta, üstelik.*

1. Her ḳaçan biñ nāz ile alsa terāzūsın ele / Cānlar ardınca revān olur **velī** diller bile *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 3). [velī,]*

velīk: *Velâkin, ama, fakat.*

1. Egerçi yazamadum ḥüsnüñüñ kitābetini / **Velīk** çoḳ oḳumuşam cemālüñ āyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 1). [velīk,]*
2. Güzeller ile göñül gerçi āşinālardur / **Velīk** her dem olardan gelen cefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 1). [velīk,]*
3. Görinmiş ḫalḳa ḫod sūretde dervīş / **Velīkin** maʿnide sulṭān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 3). [velīkin,]*

verd-i ḥamrā: *Kırmızı gül.*

1. Teşebbüh ideli Mihrî ḫadüñe **verd-i ḥamrāyı** / Çemende lālenüñ baġrın ḥasedden ṭolu ḳan buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 5). [verd-i ḥamrā,]*

ve yāḫud: *Ya da bağlacı.*

1. Ṣandum seḥāba girdi **veyāḫud** ṭutuldı gün / Olmış güneş yüzinde meger āşikār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 2). [veyāḫud,]*
2. Dikḳat ile naẓar itmekden aña inceldüm / Bilmedüm daḫi miyān mı **veyaḫud** mūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 5). [veyaḫud,]*

vezīr ol-: *Vezirlik makamında bulunmak.*

1. Müdām ol bāb-ı devletde **vezīr ol** / Bu ben miskīne luṭf it destgīr ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 9). [vezīr ol-,]*

vezīr-i bī-naẓīr: *Eşi benzeri olmayan vezir; Ali Paşa (II. Bayezid saltanatında 1501- 1503 ve 1506- 1511 yılları arasında sadrazamlık yapmıştır. Hadım Ali Paşa olarak da bilinir.).*

1. Senüñ gibi **vezīr-i bī-naẓīri** / Bulınmaz istenilse kā'ināt *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 3). [vezīr-i bī-naẓīr,]*

vezīr-i bī-naẓīr-i ʿāli-rifʿat: *Yüce, ulu, benzersiz vezir; Ali Paşa.*

1. Paşa ḥażretleri kān-ı mürüvvet / **Vezīr-i bī-naẓīr-i ʿāli-rifʿat** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 2). [vezīr-i bī-naẓīr-i ʿāli-rifʿat,]*

vir-: *Vermek, bağışlamak, ihsan etmek.*

1. Ruḫı devrinde **virür** zülfi bize ʿömr-i dırāz / Feraḫından bir olupdur gicemiz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 3). [virür, -ür]*
2. Nice zülf ü nice mū ʿanber-i gīsūdur bu / Var ise sünbül ü reyḥāna **viren** budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [viren, -en]*
3. **Virdi** miftāḥ-ı ġaybı cān u dile / Ḳuvvet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 11). [virdi, -di]*
4. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile **vir** aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [vir,]*
5. Teşnedür dil ṣun çün lebüñden çeşme-i ḥayvān aña / Mürdedür cismüm ġamuñdan nʾola **virseñ** cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 1). [virseñ, -se, -ñ]*
6. ʿĪd-i aḍḥāsın mübārek ḳılsun ol Ḥayy-ı Ḳadīm / Devlet-i rifʿatde **virsün** ʿömr-i cāvīdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 17). [virsün, -sün]*
7. Her gūşede bir serv-i sehī āb-ı revāndur / Kim rūḥ-ı revāna **virür** ol cām-ı muṣaffā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 6). [virür, -ür]*
8. Ḫoş gör bu demi kim **virür** ol rūḥa fütūḥı / Bir ẕerre demāġuñda ḳomaz ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [virür, -ür]*
9. Rehber Ḫıżır olup saña **virsün** İlāhī Ḥaḳ / Biñ ʿömr ile cihānda hezārān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 19). [virsün, -sün]*
10. Mürde-i cān u dile **virdi** ḥayāt-ı ebedī / Leblerüñ olduġıçün çeşme-i ḥayvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 13). [virdi, -di]*
11. Zülfüñ cihān demāġına ḫoş būy-ı cān **virür** / Depretdügince bād-ı ṣabā anı ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 8). [virür, -ür]*
12. Ṣubḥ-dem gülşene irdi yine üstād-ı nesīm / **Virdi** ḫoş būy-ı leṭāfet bezedi var ne kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 1). [virdi, -di]*
13. Gülşenüñ her ṭarafı serv-i sehī oldı yine / **Virdi** ḫoş ẕevḳ u ṣafā cān u cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [virdi, -di]*
14. Būy-ı zülfüñden eger **virmese** gülşende ṣabā / Gül gülistānda cihān ḫalḳına virmezdi şemīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 11). [virmese, -me, -se]*
15. Būy-ı zülfüñden eger virmese gülşende ṣabā / Gül gülistānda cihān ḫalḳına **virmezdi** şemīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 11). [virmezdi, -mez, -di]*

16. Ṭaġıdup sünbüllerin bāġ-ı cihānuñ ḫoş ṣabā / **Virdi** ezhāra revāyīḥ eyledi iẓhār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 2). [virdi, -di]*
17. Būy-ı luṭfuñdan bulup **virür** cihān bāġına bū / Rengi rūyuñdan alup merġūb olur her bār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 13). [virür, -ür]*
18. Benefşe zülf ü ḫaṭṭuñdan ururса dem nʾola her dem / Ki **viren** ʿāleme ḫoş-bū anuñ ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [viren, -en]*
19. Yed-i ḳudretle seng-i ḫāra **virür** / Ḥumret-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 10). [virür, -ür]*
20. Mihrī saña biñ cān diler iseñ **virür** ey dost / Bir būse vire send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [virür, -ür]*
21. Mihrī saña biñ cān diler iseñ virür ey dost / Bir būse **vire** send aña rindāne tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 5). [vire, -e]*
22. Ḳandasa nā-ehle **virürmiş** murādını felek / Mihrī ben de cehl ile maʿlūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 8). [virürmiş, -ür, -miş]*
23. Yed-i ḳudretle seng-i ḫāra **virür** / Ḥumret-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 10). [virür, -ür]*
24. Yā İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile **vir** aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [vir,]*

vir-: *Vermek, bırakmak.*

1. Öldürürem dir imiş zülfüñe çeşmüñ beni yār / **Virme** cellād eline aṣ beni ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [virme, -me]*

vir-: *Vermek, sunmak, ikram etmek.*

1. Esmese gülzāra ḥüsni gülşeninden bū nesīm / **Virmez** idi ḫalḳa ḳaṭʿā būy reyḥān gül gülāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 9). [virmez, -mez]*
2. **Virme** nādān eline kim ne bilür / Altunuñ ḳıymetini ehl-i raṣāṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 6). [virme, -me]*
3. Rāygān **virseler** almam bu cihān ḫūblarını / Saña cān virüp aluram baña sensin geregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 3). [virseler, -se, -ler]*
4. Ḳıble yüzüñden ölince yüzimi döndürmezem / **Virseler** bir ḳıluña iki cihānı virmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 3). [virseler, -se, -ler]*
5. Tācir-i ʿaşḳı olaldan şehr-i dilde her zamān / Ġayriler sīm ile zer ben cān **virürem** bāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [virürem, -ür, -em]*

vir-: *Değişmek, takas etmek; değer vermek.*

1. Bir mūyuñı **virmez** bu cihān mülkine Mihrī / Vallāhi vü billāhi inan kim budur andum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 6). [virmez, -mez]*

vir-: *Canı çıkmak, ölmek.*

1. Ey dost benüm ḥālüme luṭf it naẓar eyle / Cān ḫulḳuma irişdi hemān ḳaldı **virem** dem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 5). [virem, -em]*

vir-: *Bağışlamak, ihsan etmek; hale getirmek.*

1. ʿAdlüñ ābı nʾola dil-teşnelere virse ḫayāt / Ki **virür** mürdeye ʿīsā-nefesüñ cān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 4). [virür, -ür]*

vir-: *Feda etmek, vermek.*

1. Ḫāce vuṣlat ḳapusın kimse çün āsān açamaz / ʿÖmr naḳdin **virelüm** vaṣlı yolında çürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [virelüm, -elüm]*
2. ʿĀşıḳ mı direm aña ki cānān yolında ol / Cān u dil ile **virmeye** tā ʿömri varını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [virmeye, -me, -y, -e]*

3. **Virüben** ʿaḳl u dil aldum ġuṣṣa-i yāri ṣatun / Ġam metāʿından ṭolupdur şimdi cānum ḫāzini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 2). [virüben, -üben]*
4. ʿAḳl u dil ü cānuñ baña **virmişdüñ** ezelde / Neyler daḫi sende *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 13). [virmişdüñ, -miş, -dü, -ñ]*

vir-: *Sunmak, takdim etmek; öpmek.*

1. Dilber didi bir būse **virem** cān virür iseñ / Mihrī didi bir cāna ne minnet meh al işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 5). [virem, -em]*

vir-: *Bırakmak, yaşatmak.*

1. Bülbül aġlar gül içün ḫār miyānını ḳocar / **Virmesün** kimselere dünyede nāçārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 3). [virmesün, -me, -sün]*

vir-: *Vermek, sunmak; beslemek.*

1. Mihrüñi cān ḳafesinde **virürem** rūḥa ġıdā / Ṭūṭiye var mı ġıdā daḫi şekerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 4). [virürem, -ür, -em]*

vir-: *Değişmek, kabul etmek.*

1. Ḳıble yüzüñden ölince yüzimi döndürmezem / Virseler bir ḳıluña iki cihānı **virmezem** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 3). [virmezem, -mez, -em]*

vīrān: *Harap olmuş, yıkılmış yer; aşığın üzülmüş, dertli kalbi.*

1. Göñlüm evi **vīrānını** maʿmūr itdi / Ḥamdülillāh hele ʿaşḳuñ olalıdan miʿmār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 22). [vīrānını, -ı, -n, -ı]*

vīrān: *Harap, yıkılmış yer; aşığın harap olmuş, kederli gönlü.*

1. Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc **vīrāndan** çıḳar / Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [vīrāndan, -dan]*

vīrān: *Harap, yıkık; üzgün, perişan.*

1. Ḳıl ʿimāret göñlümüñ **vīrānın** ey kān-ı kerem / Miḥnet ü derd ü belā ile yıḳılmışdur evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [vīrānın, -ı, -n]*
2. Ġamzesi düzdi bulup dilde ḫayāli ḫaznesin / Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc **vīrāndan** çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [vīrāndan, -dan]*
3. Ḳılmaḳ diler iseñ dil-i vīrāneyi maʿmūr / Gel göñlümüzi yap ḳatı **vīrānelerüz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 8). [vīrānelerüz, -ler, -üz]*
4. Bu ḫaste göñül derdine dermān yetişdi / **Vīrāne** göñül taḫtına sultān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 1). [vīrāne,]*

vīrāne: *Yıkılmış, harap olmuş; üzgün, kırgın gönle sahip aşık.*

1. Didi dilber yapayın göñlini sen **vīrānenüñ** / Ben didüm cān mülketine ḥükmi var cānānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 1). [vīrānenüñ, -nüñ]*

vīrāne: *Harap, yıkık yer; kimsenin yaşamadığı, sessiz yer.*

1. Bülbül olup kārı dilde her dem efġān olmadan / Ḫūb idi **vīrānelerde** būm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 182, Beyit 4). [vīrānelerde, -ler, -de]*

vird it-: *Her zaman anmak, zikretmek; devamlı hatırlamak.*

1. Ben dilümde nāmını **vird itdüm** ammā dilberüm / Bir dem añmaz adum olmaz bir nefes aġyārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 2). [vird it-,]*

viṣāl: *Sevgiliye kavuşma, ulaşma.*

1. Firāḳuñla **viṣālüñle** dil-i mehcūr ey dilber / Olur her nār bir gülşen olur her gülsitān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 3). [viṣālüñle, -üñ, -le]*
2. Firāḳuñ odını dilden **viṣālüñ** itmedi ḳaṭʿ / Meger ki laʿl-i nebātuñ kese ḥarāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 2). [viṣālüñ, -üñ]*
3. **Viṣālinden** ḫaber geh geh getürür bu dil ü cāna / Bi-ḥamdillāh ki bizümle ḫayāli yār-ı cānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [viṣālinden, -i, -n, -den]*
4. Gerçi dil mecrūḫdur hecrüñle gözde nem de var / Ḥamdülillāh ki **viṣālüñden** aña merhem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 1). [viṣālüñden, -üñ, -den]*

viṣāl-i dilber: *Gönül alan sevgiliye kavuşma.*

1. **Viṣāl-i dilberi** Mihrī cihānda fetḥ ide mi / Saʿādeti çala mı baḫtınuñ beşāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 5). [viṣāl-i dilber,]*

viṣāl-i yār: *Sevgiliye kavuşma.*

1. Def ü çeng ü rebāb ile demidür ʿayş u nūş idem / **Viṣāl-i yār** ile çünkim şarāb-ı erġavān buldum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 103, Beyit 3). [viṣāl-i yār,]*

vuṣlat: *Sevgiliye kavuşma, ulaşma.*

1. Nitekim yāruñ yolında cān virüp itdüm heves / **Vuṣlatına** bulmadum ʿālemde bir gün dest-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 1). [vuṣlatına, -ı, -n, -a]*
2. Ḫāce **vuṣlat** ḳapusın kimse çün āsān açamaz / ʿÖmr naḳdin virelüm vaṣlı yolında çürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [vuṣlat,]*
3. Āteş-i ʿaşḳa ol ʿāşıḳlar ki cānın yaḳdılar / Buldılar **vuṣlat** ebed çünkim cihānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 1). [vuṣlat,]*
4. Eglenür miydi bu cānum tende bir an yārsuz / **Vuṣlatına** irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [vuṣlatına, -ı, -n, -a]*

vuṣlat: *Kavuşma, isteğine erme.*

1. Yüregüm yāresine **vuṣlatuñuñ** / Merheminden yaḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 2). [vuṣlatuñuñ, -uñ, -uñ]*

vü: *Ve bağlacı.*

1. Dūr düşdüñ çünki ey dil bülbül-i gülzārdan / Gitdi güller biz ḳılalum nāle **vü** efġānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 2). [vü,]*
2. Ey dil bahār faṣlı **vü** çün devr-i lāledür / Lā dimezüz ki ʿāşıḳa sevdā ḥavāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 1). [vü,]*
3. Maʿşūḳ elünde cevr ü cefā **vü** ʿitāb ü nāz / ʿĀşıḳ dilinde şām u seḥer āh u nāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 4). [vü,]*
4. Rūz u şeb yaşlar döker dūlāb sergerdān olup / Girye **vü** zārī ile ṭurmaz benimçün aġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [vü,]*
5. Dār-ı rifʿatde ṣafā **vü** ẕevḳ ile leyl ü nehār / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde güzel ḫānumla ṣoḥbet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [vü,]*
6. Ol güzeller içre bī-hemtā **vü** raʿnā lā-naẓīr / Nāzenīnler serveri ġarrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [vü,]*
7. İtdi bizi ol ẕāt-ı şerīf ile müşerref / Görmeyiserüz ḥaşre degin ġuṣṣa **vü** ġamlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 4). [vü,]*
8. Bu libāsuñ vaṣfın işitse meleklerden revān / Çāk ideydi ḥullesini ḥūri **vü** ġılmānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 2). [vü,]*
9. Mihrī çeke cevrüñi **vü** luṭfuñ göre aġyar / Devlet aña ẕillet bu cefākāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 7). [vü,]*

10. Derdā **vü** dirīġā kişinüñ sevgülü yāri / Yanından ıraġ olduġı bir ān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 3). [vü,]*
11. Kūyuñda senüñ dāʾimā ʿuryān olayın tek / Cennetde baña ḥulle **vü** destār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 4). [vü,]*
12. Çeşmüñ beni öldürdi **vü** sen yoḳ nice dirsin / Ġamzeñ ḫo şehādet ider inkār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [vü,]*
13. Bahār faṣlı **vü** gül devri ġonca ʿālemidür / Demidür imdi i dil sen daḫi hezār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 4). [vü,]*
14. Dūr itme ṭapuñdan beni aġyār söziyle / Allāhʾa ḳodum anı **vü** ben saña ṭayandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 3). [vü,]*
15. Gözyaşı gibi sende naẓardan düşürürseñ / Derdā **vü** dirīġā **vü** hezār āh efendüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 4). [vü,]*
16. Gözyaşı gibi sende naẓardan düşürürseñ / Derdā **vü** dirīġā **vü** hezār āh efendüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 4). [vü,]*
17. Ḫalḳ içinde Mihrīyem ʿuṣṣāḳ içinde mübteẕel / Yār ḳatında ʿāciz ü āvāre **vü** bī-çāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [vü,]*
18. Temāşā ideli çeşmüm o ḫadd u ḫāli bir laḥẓa / Ḫayāli dīde **vü** dilden degüldür ḫālī bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 1). [vü,]*
19. Cinān içinde her dāyim ḥabībüm ḥulle geymişdür / Ḳapuñda yeg durur geymek ʿabā **vü** şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [vü,]*
20. Götürüp perde-i ʿuṣṣāḳı ser-āgāz idelüm / Bülbüli māt idelüm nāle **vü** efġānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 2). [vü,]*
21. Geh şānededür zülfüñ ü geh fikri dilümde / El-ḳıṣṣa bu miskīni ḳoduñ dilde **vü** dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [vü,]*
22. Ḳāḍī **vü** müftī müderris zāhid ü pīr ü cüvān / Ḳanġısı cān virmedi maḥbūb oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [vü,]*
23. Mihrī Necātī şiʿrine dirsin naẓīre līk / Sen bir gedā **vü** müflis o bir pādişāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 7). [vü,]*
24. Gāh rüsvā **vü** ḫarābāt olup it ʿālemi geşt / Gāh ḥaşr ol gice gündüz şeh-i devrānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 4). [vü,]*
25. Sevdā belürüp başda nʾola dilde delürse / Bes vaḳt-i bahār irdi **vü** enhār bulandı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 2). [vü,]*
26. Aġyār ile yār oldı **vü** cānān yola gitdi / Ten bunda ḳalup rūḥ-ı revānum bile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 1). [vü,]*
27. Cānumı benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / Āhum tütüni yerlere **vü** göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [vü,]*
28. Cānumı benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / Āhum tütüni yerlere **vü** göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [vü,]*
29. Bu güni bahār ise **vü** yarını ḫazāndur / Kendüye ḳalur her kişinüñ yüzi ḳarası *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 5). [vü,]*
30. ʿAşḳuñ şanemā çün yed-i ḳudret dile yazdı / Başuma belā **vü** ġam u hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [vü,]*
31. Mihrī olalı gülşen-i kūyuñda ʿandelīb / Ġamgīn dilinde nāle **vü** efġān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 7). [vü,]*
32. Dünye **vü** ʿuḳbāda bu ʿizzet yeterdi Mihrīye / Girse bir kez destine anuñ ḥabībi dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 5). [vü,]*
33. Nergis şarardı gördi **vü** ġonca ḳızardı hem / Şaḫn-ı çemende sen yüzi gül ʿayn-ı ʿabheri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [vü,]*
34. İşidüp derd ile iñledi mi dūlāb daḫi / Girye **vü** zār ile her dem dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [vü,]*
35. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı nūra ġarḳ oldı cihān / Ẓulmeti ḳaṭʿ eyledi **vü** oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [vü,]*
36. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü āsumān / Sür ṣafā **vü** ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [vü,]*
37. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı nūra ġarḳ oldı cihān / Ẓulmeti ḳaṭʿ eyledi **vü** oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [vü,]*
38. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü āsumān / Sür ṣafā **vü** ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [vü,]*
39. Ruḫları şevḳine bülbül nice nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına nāle **vü** efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [vü,]*

40. Çün vaḳt-i bahār oldı **vü** hengām-ı çemendür / Bu demde gülistāndan ırag̱ olmaya aṣlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 7). [vü,]*
41. Hey rāżıyuz ol g̱amzelere ḳanımuz içsün / Rāḥatlar ola rūḥına ʿāfiyye **vü** ṣeḥḥā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 28). [vü,]*
42. Her ki yavuz ṣanur ise saña ey şāh-ı kerem / Gözi giryān ola **vü** sīnesi biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [vü,]*
43. Āferīn diye **vü** taḥsīn ide Cibrīl-i Emīn / Her ḳaçan kim oḳusam medḥüñi Ḥassān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 32). [vü,]*
44. Gicesin gündüzin yā Rab hemīşe ḳadr ile ʿīd it / Penāh-ı devlet-i dünyā **vü** ḫalḳuñ kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [vü,]*
45. Pür zīnet itdi rūy-ı cihānı zamān yine / Eyler ṣafā **vü** ʿayş ile her murg̱zār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [vü,]*
46. Her gülsitānda lāle **vü** nesrīn ü yāsemen / Her bir çemende serv ile eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [vü,]*
47. Her cān ki vaṣlı ʿīdine ḳurbān olur anuñ / Bulur saʿādeti **vü** olur baḫtiyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 13). [vü,]*
48. Ḫızır hemrāh olsun saña her dem / İki ʿālemde çekme g̱uṣṣa **vü** g̱am *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 16). [vü,]*
49. Ayaḳda ḳalmışamdur destg̱īr ol / Ki sensin pür-seḫā **vü** ehl-i himmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [vü,]*
50. Zihī vaḳt ü zihī ẕevḳ ü zihī dem / Feraḥlar geldi gitdi g̱uṣṣā **vü** g̱am *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [vü,]*
51. Hem-demi g̱uṣṣa **vü** g̱am eyledi devrān bize / Raḥm idüp luṭfını göstermedi bir an bize *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 7). [vü,]*
52. Ruḫları şevḳine bülbül nice nālān olmasun / Yaraşur gül ḳarşusına nāle **vü** efg̱ān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [vü,]*

vücūd: *Beden, cisim, varlık.*

1. Hecr ile ṣanma seni yaḳdı **vücūdum** ḫūblar / Ey nice dil mülketinüñ ḫānumānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [vücūdum, -um]*
2. Bezm-i ḥüsnüñe **vücūdum** şemʿadur pervāne dil / Bu yanan cānum fetīlidür yüregüm yaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 6). [vücūdum, -um]*
3. Ruḫuñ envārı şevḳinden ṭolupdur bu cihān āteş / **Vücūdum** mülkini yaḳsa ʿaceb mi her zamān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [vücūdum, -um]*
4. Bir nefes Mihrī **vücūduñdan** ırag̱ olmadı g̱am / Ḫūblaruñ cevri meger kim bile yoġruldı gile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 7). [vücūduñdan, -u, -ñ, -dan]*
5. Düşelden ʿaşḳuñuñ nārına Mihrī / **Vücūdın** maḥv ḳıldı yana yana *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 6). [vücūdın, -ı, -n]*
6. Ṭapuña tuḥfe getürdi **vücūdum** tāciri cānın / Hele maʿẕūr ṭut ḫānum faḳīrüñ armag̱anıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 11). [vücūdum, -um]*
7. ʿAceb mi g̱amzesi tīg̱i **vücūdum** nāle döndürse / Tenümi ḳıl ḳılan ey dil anuñ fikr-i miyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 30). [vücūdum, -um]*

vücūd: *Varlık, mevcudiyet.*

1. Serīr-i salṭanat üzre **vücūdın** müstedām eyle / Bu mürde cismümüñ her demde ol rūḥ-ı revānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 34). [vücūdın, -ı, -n]*

vücūd: *Mevcudiyet, varlık; saltanat, hükümdarlık.*

1. Yā İlāhī müstedām eyle **vücūdın** tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [vücūdın, -ı, -n]*

vücūd bul-: *Var olmak, ortaya çıkmak; varlıklı hale gelmek, fakirlikten, sıkıntıdan kurtulmak.*

1. Ger baḥr-i luṭfuñuñ ire bir ḳatresi revān / **Bula vücūd** muʿtekif-i gūşe-i ʿadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 11). [vücūd bul-,]*

vücūd-ı nāzenīn: *Narin, ince yapılı kimse.*

1. Ol **vücūd-ı nāzenīnüñden** ırag̱ olsun elem /
Düşmenüñe ḫāne-i ġam içre miḥnet yaraşur

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 3). [vücūd-ı nāzenīn,]

Y

yā: *Seslenme edatı.*

1. Gicesin gündüzin **yā** Rab hemīşe ḳadr ile ʿīd it / Penāh-ı devlet-i dünyā vü ḫalḳuñ kāmrānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 31). [yā,]*
2. **Yā** Rab ḳıl anı taḫt-ı saʿādetde berḳarār / Bāḳī degülse neyleyelüm bī-ḳarār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 16). [yā,]*
3. Raḥm idem bir gün dimiş bī-çāre Mihrīye ḥabīb / Bu kelāmı şaḳlasun **yā** Rabbi yalan olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [yā,]*
4. **Yā** İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [yā,]*
5. **Yā** Rab nʾola ḥālüm benüm ol yār giderse / Ḥasretle ḳalam niçeye dek zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [yā,]*
6. Her ki yārümden ayırur beni **yā** Rab dilerem / ʿÖmri az olsun u dünyāda dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [yā,]*
7. Yā Rab ol serv-i revān ḳanda durur ḳanda iki / **Yā** Rab ol āfet-i cān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [yā,]*
8. Yā Rab ol serv-i revān ḳanda durur ḳanda iki / **Yā** Rab ol āfet-i cān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 1). [yā,]*
9. Āfitābı götürüp gülşen-i ḥüsni getüren / **Yā** Rab ol mūy-ı miyān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 3). [yā,]*
10. **Yā** İlāhī müstedām eyle vücūdın tā ebed / Ṣad-hezārān ʿömr ile vir aña Sübḥān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 10). [yā,]*
11. Mihrī ʿāṣiyem bir rū-siyāh / Dergehüñe var ümīdüm **yā** İlāh *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 24). [yā,]*
12. Ol cefā-ḫū yārüme **yā** Rābb sen inṣāf vir / ʿĀṣıḳ u ṣādıḳ-ḳademler itdügi āh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [yā,]*
13. Fażluñ ile ḳıl ʿināyet luṭfuñ ile it ḳabūl / Ben ġarīb üftādenüñ **yā** Rab duʿāsın müstecāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 32). [yā,]*
14. **Yā** Rabb ʿizz ü devlet ile Ḫān Aḥmedüñ / Bir güni bu cihānda hezārān hezār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 9). [yā,]*
15. İlāhī ḥaşre dek **yā** Rab ḥayātını mezīd eyle / Żaʿīfe Mihrī miskīnüñ ki ʿömr-i cāvidānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 33). [yā,]*
16. Kimse cihānda müddeʿiye boynın egmesün / Muḥtāc itme Mihrīyi **yā** Rab muḫannede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 8). [yā,]*

yā: *Peki ya.*

1. Firdevs bāġınuñ gül-i ḫandānısın çü sen / Bülbüllerüñ şehā **ya** niçün ġamda zār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 12). [ya,]*

yā: *Özellikle, hele gibi anlamlara gelen kuvvetlendirme sözü.*

1. Dostum çün yüze gülmek eylemişsin ḫū saña / Yüri ey hercāyi var şimden girü **yā** ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [yā,]*

yā: *Yahut, veya bağlacı.*

1. Dil-i dīvānemüzi zülfüñde / Dostum bir ḳıl ile bağla **ya** aṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 3). [ya,]*
2. Neylerem ben ʿizz ü cāhı **yā** cihānuñ rifʿatın / İtleriyle işiginde iʿtibārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 5). [yā,]*
3. ʿÖmrüñi ḫoş geçür ki geçer Mihrī devr-i gül / Dirsin ki ḳanı bülbüli **yā** nevbahār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 7). [yā,]*
4. Zihī ferḫunde-ṭāliʿ bunda her gāh / Muḳīm olur bu cāya sāl ü **yā** māh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 45). [yā,]*

yā: *Başka, bundan başka, diğer.*

1. ʿAşḳ āteşine yanıcı pervānelerüz biz / Bu āteşe per yaḳmayıcaḳ **yā** nelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [yā,]*

yā: *Yay, kavisli.*

1. Ġamzeñ ḫadengin **yā** ḳaşuñ tā çekdi peykānına dek / Atdı geçürdi sīneden ʿāşıḳlaruñ cānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 1). [yā,]*
2. **Yā** ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin zeyn eyledi / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [yā,]*

yā: Arapçadaki *y harfi; kavisli şekli dolayısıyla sık sık sevgilinin kaşına benzetilir.*

1. Ġamzeñüñ tīrine Mihrī sīnesin ḳıldı nişān / Ḳaşlaruñ **yāsına** cānā cānı ḳurbān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 5). [yāsına, -sı, -n, -a]*
2. Budur ʿaceb kim ol kemān-ebrūsı tīrin atmadan / **Yāsına** ḳırbān olmaġa cānum gider yanına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [yāsına, -sı, -n, -a]*
3. Ḳaşları **yāsına** ḳurbān olayın ġamzesine / İtdügüm cānı nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 4). [yāsına, -sı, -n, -a]*

yā: *Yay, ok atmaya yarayan eğri ve esnek silah; kaş.*

1. Ḳaşlaruñ **yasına** ḳanı ki nişān idi sīne / Ġamzeñ oḳların atarduñ dil ü cān pūtesine *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 11). [yasına, -sı, -n, -a]*

yā... eyā: *Hem... hem de bağlacı.*

1. Bitmedi ḫaṭuñ gibi gülistānda benefşe / Çeşmüñ gibi **yā** nergis **eyā** gözleri şehlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 21). [yā... eyā,]*

yā hū: *Yazıklar olsun, kendi kendine hayıflanma, acıma sözü.*

1. Gülsitānda ġonca laʿlin gördi yārüñ lāle çün / Ṭaġlara düşüp didi **yā hū** saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [yā hū,]*

yā ya: *Ya....ya da bağlacı.*

1. **Yā** sevindür ʿīd-i vaṣluñla **ya** öldür Mihrīyi / Ḳıl teraḥḥum vaḳtidür kim süñüge irdi bıçaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 5). [yā ya,]*
2. **Yā** ṭapuñdan dūr idem cānā raḳīb-i kelbi ben / **Yā** yedürem bir gün aña loḳma loḳma pāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 4). [yā yā,]*
3. Reh-i ʿaşḳuñda ʿömür geçdi mülāzımlıġ ile / **Ya** gel öldür **ya** ḳabūl eyle beni bendelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 6). [ya ya,]*
4. Gözümi açup yumunca oldı çeşmümden nihān / Şöyle teşḫīṣ itdüm anı **yā** melekdür **yā** perī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 4). [yā yā,]*

5. **Ya** vaṣl it dilbere **yā** luṭf it öldür / Beni ḳurtar belādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 6). [ya yā,]*

yād: *Hatır, anı.*

1. Her bādede cānān lebi **yādına** i Mihrī / Ṣarrāfi de benden beter āvāre olupdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 42, Beyit 5). [yādına, -ı, -n, -a]*
2. Ġonca laʿli **yādına** nūş eylesün gülgūn mey / Lāle ḫaddi şevḳine sermest olup ṣunsun ayaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 3). [yādına, -ı, -n, -a]*
3. Laʿl-i lebinüñ **yādına** bir mehrūnuñ / Ḫoş olur nūş ide mül çün irişe vaḳt-i bahār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 23). [yādına, -ı, -n, -a]*
4. Lebi **yādına** olmış germ lāle / Ṭurur yekpā ṭutar elde piyāle *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 17). [yādına, -ı, -n, -a]*
5. Dildār laʿli **yādına** gülgūn mey içmege / Ḫoşdur bu demde al elüñe sāḳi cām-ı Cem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 4). [yādına, -ı, -n, -a]*
6. Her ġonca-lebüñ **yādına** efġānımuz artar / Bülbüller ile gūya ki ḥāldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 2). [yādına, -ı, -n, -a]*

yād: *Yabancı, el; rakip.*

1. Sāʾillerine virmeye hiç ḥüsni zekātın / **Yādlara** ḳıla luṭf ile iḥsān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 4). [yādlara, -lar, -a]*

yād: *Birine karşı duyulan saygı ve sevginin hürmetine, hatrına.*

1. Gözlerüñ yaşın revān eyle revān didüm be-çeşm / Didi laʿlüm **yādına** cān meclisinde mā-ḥażar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 3). [yādına, -ı, -n, -a]*
2. Didi laʿlüm **yādına** cān meclisinde mā-ḥażar / Nūş ḳıl dil sāġarından ṭolu ḳan didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 4). [yādına, -ı, -n, -a]*
3. Gül ruḫları **yādına** bugün cānı revān it / Tīz açıla şāyed bulamazsuñ anı ferdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 10). [yādına, -ı, -n, -a]*

yād eyle-: *Hatırlamak, anmak.*

1. **Yād eyleme** ʿaşḳumda daḫi sen o zamānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 20). [yād eyle-,]*
2. Ki birḳaç beytüñ ile Mihrīyi sen / Niçün **yād eylemezsin** gāhi gāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 9). [yād eyle-,]*

yād idin-: *Birini kendine uzak görmek, samimiyet kuramamak.*

1. Raḳībi kendüye maḥrem **idindi** ʿāşıḳı **yād** / Ol anuñ ile ḫoş olsun biz anı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 111, Beyit 4). [yād idin-,]*

yād it-: *Hatırlamak, anmak, bahsetmek.*

1. Nʾola dilber luṭf idüp **yād itse** ben bī-çāresin / Görse tīr-i ġamzesinden dilde yüz yüz yāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 1). [yād it-,]*
2. Ṣaḳın devrinde **yād itme** Minūçihri Nerīmānı / Ki ey şeyyād bu dehrüñ bu şeh ṣāḥib-ḳırānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 19). [yād it-,]*
3. Bizi bir būse ile **yād itseñ** / Olmaz idi ḫaṭā behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 5). [yād it-,]*
4. Mihrī şevḳ-i ʿaşḳuñ içre leblerüñ **yād idicek** / Bu şirīn güftārı şekkerler dükānın bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 7). [yād id-,]*

5. Raḳībi **yād ider** luṭfıyla her dem / Bizi añmaz vefādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 4). [yād id-,]*
6. Ẕikr ü tesbīḥi ḳodum şām u seḥer elümden / Aduñı **yād iderem** dilde hemān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [yād id-,]*

yād it-: *Uzaklaştırmak, ayırmak, ayrı düşürmek.*

1. Āşinā olmış iken çün bizi **yād itdi** felek / Yāreler üstine dāġ urdı yine dertlü yürek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 13). [yād it-,]*
2. Dostı **yād itmek** imiş ʿādetüñüz āḫir-i kār / Yüri şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 16). [yād it-,]*

yād ḳıl-: *Hatırlamak, anmak, bahsetmek.*

1. Lebi cām-ı meyinden **yād ḳılsun** / Seni meclisde bir boynı sürāhī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 5). [yād ḳıl-,]*

yād ol-: *Yabancı olmak; yakınlık kuramamak, ayrı düşmek.*

1. Kimsenüñ yāri gözinden dūr olup **yād olmasun** / Kimseler ġam ḫānesinde çār u nāçār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 2). [yād ol-,]*

yād ol-: *Ayrı kalmak, uzak düşmek.*

1. Didi kim gel itlerümden **yād olma** bir nefes / Āsitānum gūşesinde ṭut mekān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 5). [yād ol-,]*

yādigār: *Hatıra, bir kimseyi veya bir olayı hatırlatan şey.*

1. Şimden girü vefā ḫaṭını ḳıl ḳalemle yaz / Cān levḥasında ṣaḳlayalum **yādigār** ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 6). [yādigār,]*

yādigār ol-: *Hatıra olarak kalmak.*

1. Cān levḥasında yazdum o ḫaṭṭuñ ḫayālini / Tā ḥaşr olınca ṣaḳlaya ol **yādigār ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 11). [yādigār ol-, -a]*

yaġ: *Yanıcı özelliğe sahip bir madde; ateşleyen, aşk ateşini körükleyen.*

1. Bezm-i ḥüsnüñe vücūdum şemʿadur pervāne dil / Bu yanan cānum fetīlidür yüregüm **yaġıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 6). [yaġıdur, -ı, -dur]*

yaġmā ḳıl-: *Zor kullanarak elde etmek; yakıp yıkmak; üzmek, perişan etmek.*

1. Çeşmi dir imiş Mihrīñ cānın **ḳıluram yaġmā** / İtsün iderüz ġāyet hey biz bu ziyāndan ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [yaġmā ḳıl-,]*
2. Cān alur çeşmi dili **yaġmā ḳılur** ḥükmi revān / Līk ḳılsañ bir naẕar ḥüsni bağışlar cāna cān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 13). [yaġmā ḳıl-,]*
3. Sen ḳaşı kemān ġamzesi oḫ çeşmi ḫarāmī / Bir tīr ile **ḳıldı** dil ü cān mülkini **yaġmā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 27). [yaġmā ḳıl-,]*

yaġmala-: *Bir malı zor kullanarak ele geçirmek, talan etmek; zorla gönlünü almak, aşık etmek.*

1. Cān rāḫtını **yaġmaladı** ol demde ḫayālüñ / Dil ḫānesine geldi çü mihmān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 5). [yaġmaladı, -dı]*

yaġmur gibi yaġ-: *Yağmur misali dökülmek; çok fazla akmak.*

1. Hecrüñle gözüm yaşı **yaġmur gibi yaġaldan** / Başdan başa bu ʿālem çayır çimen olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 2). [yaġmur gibi yaġ-,]*

yāḫud: *Ya da bağlacı.*

1. Ṭāliʿim saʿd oldı **yāḫud** ḳadre irdüm ġālibā / Kim maḥallem içre gördüm gice ṭoġmış müşterī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 2). [yāḫud,]*
2. Kim var güzeller içre cihānda saña yeter / **Yāḫud** belākeş ʿāşıḳ-ı şeydā baña yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [yāḫud,]*

yaḳ-: *Aydınlatmasına vesile olmak, ışık vermesini sağlamak.*

1. Ḳandīl-i ruḫuñdan **yaḳar** ey dost delīl / Ki güneş ʿāleme envārını eyler iẓhār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 21). [yaḳar, -ar]*

yaḳ-: *Ateş haline geçirmek; açmak, ortaya çıkarmak.*

1. Yanmasun mı ʿāşıḳ-ı bīçāreler pervāne-veş / Māhrūlar çünki ḥüsni şemʿdānın **yaḳdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 2). [yaḳdılar, -dı, -lar]*

yaḳ-: *Ateşe vermek; acı ve ızdırap vermek.*

1. Hecr ile şanma seni **yaḳdı** vücūdum ḫūblar / Ey nice dil mülketinüñ ḫānumānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [yaḳdı, -dı]*
2. Hecr ile şanma seni yaḳdı vücūdum ḫūblar / Ey nice dil mülketinüñ ḫānumānın **yaḳdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 3). [yaḳdılar, -dı, -lar]*
3. Ṭavāf-ı ḥaremüñ eylemişem bunca zamān / İʿtiḳādum budur ey dost beni **yaḳmaya** nār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 16). [yaḳmaya, -ma, -y, -a]*
4. Dil ġarībin nār-ı hicrān ger **yaḳarsa** ġam yime / Saña ey ḳanlu yaşum āhum gibi hem-dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 2). [yaḳarsa, -ar, -sa]*
5. Dostum ḫaste-dili hecrüñ odı nice **yaḳa** / Aldı ʿaşḳuñ eline yaḳamı ḥālime baḳ a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [yaḳa, -a]*
6. Yaḳalum cānı göñül mūmıla ten micmerini / Ṣubḥa dek ʿayş idelüm şemʿ-i şebistānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 5). [yaḳalum, -alum]*
7. Baş ortaya ḳoyup söyler ne kim gelse zebānına / Çü gördi nār-ı hecrüñde beni **yaḳduġuñı** ey cān *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 8). [yaḳduġuñı, -duġ, -uñ, -ı]*
8. Dostum ḫaste-dili hecrüñ odı nice **yaḳa** / Aldı ʿaşḳuñ eline yaḳamı ḥālime baḳ a *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 1). [yaḳa, -a]*

yaḳ-: *Ateşe vermek, tutuşturmak.*

1. Ol ḳadar **yaḳdum** şehā ʿaşḳuñ fetīlin sīnede / Ḳurıdı cismümde ḳanum eridi yürekde yaġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 3). [yaḳdum, -du, -m]*
2. Laʿline öyküdügi çün lāle ruḫsārına şemʿ / Lāleye dāġ urdılar şemʿüñ zebānın **yaḳdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 4). [yaḳdılar, -dı, -lar]*

yaḳ-: *Ateşe vermek, tutuşturmak; aşık olmak, gönül vermek.*

1. Şemʿ-i ruḫuña tā giceler ṣubḥa dek ey dost / Per **yaḳmada** pervāneye yoldaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [yaḳmada, -ma, -da]*

2. Per **yaḳmada** pervāne-ṣıfat şemʿ-i ruḫuñda / ʿAşḳuñ beni üstād-ı cihān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 58, Beyit 4). [yaḳmada, -ma, -da]*
3. ʿAşḳ āteşine yanıcı pervānelerüz biz / Bu āteşe per **yaḳmayıcaḳ** yā nelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [yaḳmayıcaḳ, -ma, -y, -ıcaḳ]*
4. **Yaḳup** ʿaşḳuñ odın sīnemde dāʾim ṣaḳlaram cānā / Anuñçün ḫāne-i dilde yanar her dem nihān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [yaḳup, -up]*
5. Ruḫuñ envārı şevḳinden ṭolupdur bu cihān āteş / Vücūdum mülkini **yaḳsa** ʿaceb mi her zamān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 1). [yaḳsa, -sa]*
6. Dil ile cān virdi Mihrī tercemān dilberlere / Aldılar göñlin ʿaceb bu tercemānın **yaḳdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 5). [yaḳdılar, -dı, -lar]*
7. Ḥüsn iline şāh olalıdan **yaḳar** dil şehrini / Böyle ẓālim olmasun hiç pādişāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [yaḳar, -ar]*
8. Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar / Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ **yaḳdı** diller şehrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [yaḳdı, -dı]*
9. Zülfüñe baş ḳoşdı ġamzeñ **yaḳdı** diller şehrini / Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [yaḳdı, -dı]*

yaḳ-: *Ateşe vermek, tutuşturmak; delip geçmek.*

1. Çenberin çarḫuñ **yaḳar** nār-ı şerārum dostum / ʿĀlemi ẓulmetde ḳor dūd-ı siyāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 4). [yaḳar, -ar]*

yaḳ-: *Tedavi amaçlı yarayı dağlamak, ilaç sürmek; iyileştirmek, sıkıntıyı gidermek.*

1. Yüregüm yāresine vuṣlatuñuñ / Merheminden **yaḳ** a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 2). [yaḳ,]*

yaḳ-: *Ateşe vermek, tutuşturmak; ısı ve ışığı ondan almak.*

1. Nice bir hecrüñle idem āhı çoḳlar sevdügüm / Āhum odı **yaḳdı** mihr ü māhı çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 117, Beyit 1). [yaḳdı, -dı]*

yaḳ-: *Ateşe vermek; düşünemez, akılsız, avare hale getirmek; aşk ateşiyle yakmak.*

1. Ḳanġı derūnı ney gibi nālān itmedi / Ḳanġı demāġı **yaḳmadı** ʿaşḳuñ ḥarāreti *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 2). [yaḳmadı, -ma, -dı]*

yaḳ-: *Yanmasını sağlamak; açmak, çiçeklenmek.*

1. Yeşil dībāyi geymişler çemenler / **Yaḳarlar** sīm ḳandīl yāsemenler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 3). [yaḳarlar, -ar, -lar]*

yaḳa çāk it-: *Yaka yırtmak, çok fazla üzüntü ile kendini harap etmek, feryat etmek.*

1. Ölince Mihrī cihānda bu sırrı itme tebāh / **Yaḳañı çāk idüp** it gördügüñe derd ile āh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 9). [yaḳa çāk id-,]*

yaḳasuz: *Avare, bıçkın, serseri; ölmüş, dünyadan göçmüş.*

1. Öl diril ol **yaḳasuz** Nāmi eger ʿārif iseñ / Ḫūblaruñ ḳoma elden hele zinhār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [yaḳasuz,]*

yaḳasuz ḳo-: *Çılgın, serseri, avare haline getirmek, divane etmek.*

1. **Yaḳasuz** seni **ḳodı** ṣanma güzeller Mihrī / Nice senüñ gibi bunda yeler oñmaz bulunur *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [yaḳasuz ḳo-,]*

yaḳdı yandurdı: *Ateşlere düşürmek, acı vermek, aşk ateşiyle yakmak.*

1. **Yaḳdı yandurdı** şehā teşne dili ġayret odı / Ẓulmet-i ġamda ḳoma Ḫıżr ola hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 4). [yaḳdı yandurdı, -dı]*

yaḳīn: *İyice, tamamen, bütün hatlarıyla.*

1. Ḳıṣṣa-i Mecnūn ile Leylīyi bilürdük **yaḳīn** / Ḥāline baḳsañ ḥabībüm bu dil-i dīvānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 2). [yaḳīn,]*

yaḳın: *Vakit olarak az bir süre kalmış olan.*

1. Görüp bu ḫūb u zībāyı i Mihrī ṣaḳın aldanma / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli **yaḳın** aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [yaḳın,]*

yaʿḳūb-veş: *Hz. Yakup peygamber gibi (Yakup peygamber, Hz. Yusuf'un babasıdır. Yusuf'un öldüğünü sanarak gözyaşı döker ve gözleri kör olur. Yusuf''a kavuşunca da gözleri tekrar görmeye başlayan İbrani peygamberidir.).*

1. Ḥasretinden aġlaram sen Yūsufuñ **Yaʿḳūb-veş** / Gözlerüm yaşı dükenmez ṣanki Nīl ırmaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 4). [yaʿḳūb-veş,]*

yaḳup ḫāk it-: *Yakıp küle çevirmek, yok etmek; helak etmek, büyük sıkıntı vermek.*

1. **Ḫāk ider** ġayret odı bu dil-i miskīni **yaḳup** / Bile yanuñca raḳīb olalı hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 5). [yaḳup ḫāk id-,]*

yāḳūt: *Pembe veya erguvan tonları ile karışık koyu kırmızı renkte değerli bir taş, kırmızı.*

1. ʿAceb mi laʿl-i nābuñdan senüñ **yāḳūt** reng alsa / Dehānuñ noḳṭasından dür bulupdur çün müdevverlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 2). [yāḳūt,]*

yāḳūt: *Kırmızı, değerli bir taş; kırmızı gül yaprağı; kan, can; duygu, düşünce.*

1. Meclis-i ṣaḥn-ı çemende dāmeninden dembedem / Maḳdemine sen şehüñ **yāḳūt** ider īsār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 11). [yāḳūt,]*

yalan: *Doğru olmayan, düzmece, sahte.*

1. Yıḳma göñlin ʿāṣıḳuñ uyma raḳībe dostum / Çün bilürsin sözi iblīsüñ **yalandur** lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 8). [yalandur, -dur]*
2. Raḥm idem bir gün dimiş bī-çāre Mihrīye ḥabīb / Bu kelāmı ṣaḳlasun yā Rabbi **yalan** olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 5). [yalan,]*
3. Meylüm sañadur ḫānum ḳurbān yoluña cānum / Gerçegi sözümüñ bu ġayrısı **yalan** ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 4). [yalan,]*
4. İnanmaz idüm kimseye öldüm dise el-ḥaḳ / **Yalan** dilüñe aldanup ey yār inandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [yalan,]*
5. Bir kerre mübtelālaruma raḥm idem diseñ / Dünyāda sevdügüm nʾola **yalan**

dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 5). [yalan,]*

6. Ey beni Mecnūn gibi ʿaşḳı ile şeydā ḳılan / Ben seni sevmekde gerçek ʿāşıḳam ṣanma **yalan** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 9). [yalan,]*
7. Ki gerçekler inanmadı bu dünyānuñ **yalanına** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 18). [yalanına, -ı, -n, -a]*

yalan: *Yalan söyleyen, yalancı.*

1. Hey bu rīş-ḫandelerüñ bir başı vü biñ dil ile / ʿĀşıḳın aldayıcı ḳavli **yalan** yārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 3). [yalan,]*

yalān eyle-: *Yalancı durumuna düşürmek.*

1. Baña raḥm itse gerek yār didüm aġyāra / Mihrīyi **eyleme** billāh **yalān** iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 7). [yalān eyle-,]*

yalancı: *Yalan söyleyen, doğru konuşmayan.*

1. Bühtānlar eylemiş bize raʿnā deyü ḫaṭīb / Şāʿirlerüñ birincisi ġāyet **yalancıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 2). [yalancıdur, -dur]*

yalandan: *Şaka yollu, gerçek olmayarak.*

1. Sen **yalandan** Ḫātemī ʿāşıḳ geçersin Mihrīye / Sümme vallāhi seni Mihrī sever oġlandan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 7). [yalandan,]*

yalıñuz: *Tek, sadece, yalnızca.*

1. Atmasun mı tīr-i ġamzeñden kemān-ebrūlaruñ / **Yalıñuz** cānum degül ana hedef sīnem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 4). [yalıñuz,]*
2. **Yalıñuz** şehrī degüldür baña zindān görinen / Mihrīnüñ gözine ṭar oldı cihān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 5). [yalıñuz,]*
3. **Yalıñuz** ben mi ḫarīdāruñam kim ey Zühre-cebīn / Gün daḫi müşteridür saña ḳamerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [yalıñuz,]*
4. **Yalıñuz** bir meh degüldür ḳapusı üftādesi / Biñ ṣafā ile gelür baş üzre her ṣubḥ āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 5). [yalıñuz,]*
5. Leblerüñi gördügümce dostum cān imrenür / **Yalıñuz** bir ben miyem kāfir müselmān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 1). [yalıñuz,]*
6. **Yalıñuz** bir ben miyem sen dilrübāya mübtelā / Cān u dilden bu cihān ḫalḳı saña aḥbābdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 50, Beyit 4). [yalıñuz,]*
7. Dili virdüm **yalıñuz** ṣanma saña cān biledür / Dil nedür cān daḫi cānā saña ḳurbān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 1). [yalıñuz,]*

yalvar-: *Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine acındıracak sözlerle bir şey istemek.*

1. Eyü çekdük bularuñ cevr ü cefāsın be yüri / Nice bir **yalvaralum** yārına aġyārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [yalvaralum, -alum]*
2. Göre ṭursun bu gözüm bāri ölince yüzini / Kefenin boynına ṭaḳup vara **yalvara** başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [yalvara, -a]*
3. Yolına cān virmek imiş Mihrī ancaḳ çāresi / Yār içün aġyāra varup nice bir **yalvarasın** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 5). [yalvarasın, -a, -sın]*
4. Niçe bir ʿizzet ideyin yār içün aġyāra ben / Niçe bir **yalvarayın** bir gül içün biñ ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [yalvarayın, -ayın]*

5. **Yalvarup** biñ ʿöẕr ile cānum didükçe ben saña / Ḫışm ile yüzüñ çevürürdüñ hemān benden yaña *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [yalvarup, -up]*
6. Ḫār elinden dāmenin ḳurtarmaġ içün dilberüñ / Sen daḫi her gülsitāna yüz urup **yalvar** ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [yalvar,]*
7. Yapışup dāmen-i aġyāra müdārā iderüz / Nitekim **yalvaruruz** bir çöpe geçmez sözümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 4). [yalvaruruz, -ur, -uz]*
8. Nice hercāyi cefākārlara **yalvaralum** / Ṭutayuz bir gün ola belki vefādār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 2). [yalvaralum, -alum]*

yan: *Yan, taraf, yön.*

1. Sen serv-i revān pāyına yüz sürmek içündür / Bustānda revān her **yaña** mā olduġı icrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 20). [yaña, -a]*
2. Zülf-i ṭāvūsını gör gülşen-i ḥüsn içre nice / Cilveler ʿarż ḳılur her **yaña** cevlān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 14). [yaña, -a]*
3. Düşmenüñ başını tegreg gibi her **yaña** döker / Tīġ-ı ḳahruñ ki ḳaçan berḳ ura ʿuryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 27). [yaña, -a]*
4. Serv-ḳaddüñ nāz ile seyr itdügince bāġda / Her **yaña** aġzı ṣuyʾaḳar aña bustān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 3). [yaña, -a]*
5. Yalvarup biñ ʿöẕr ile cānum didükçe ben saña / Ḫışm ile yüzüñ çevürürdüñ hemān benden **yaña** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 11). [yaña, -a]*

yan: *Çevre, etraf; huzur, makam.*

1. Ṣaldı beni ḳapulara bī-iʿtibār idüp / **Yanında** müddeʿī yeri dib oldı ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 4). [yanında, -ı, -n, -da]*
2. Dostum geçmedi bir gün sözümüz **yanuñda** / Baña itdüklerüñi bulasın īmānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 1). [yanuñda, -uñ, -da]*

yan: *Birlik, beraberlik anlamı veren bir söz, etraf, civar.*

1. Gülsitānda ġoncanuñ **yanında** ḫār olmaḳ ne ḫoş / Lāle gibi bülbülüñ baġrında dāġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 2). [yanında, -ı, -n, -da]*

yan: *Yan, çevre, yakın.*

1. Budur ʿaceb kim ol kemān-ebrūsı tīrin atmadan / Yāsına ḳırbān olmaġa cānum gider **yanına** dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 4). [yanına, -ı, -n, -a]*
2. Yāri **yanumda** görüp ḫışm ile çün baḳdı raḳīb / Ol çepel şeklini döndürdi hemān sirkelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [yanumda, -um, -da]*
3. Özi göyündi dāġ urdı özine lāle-i nuʿmān / Görüp aġyārı **yanuñda** gülerem ẓāhirā her an *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 9). [yanuñda, -u, -ñ, -da]*
4. Derdā vü dirīġā kişinüñ sevgülü yāri / **Yanından** ırag olduġı bir ān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 3). [yanından, -ı, -n, -dan]*
5. Görmedüm bir ḫūb kim **yanında** olmaya raḳīb / Bu cihān bāġında hiç gül olmaz imiş ḫārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 5). [yanında, -ı, -n, -da]*
6. Ṣafālar virdi ʿuşşāḳuñ yine rūḥ-ı revānına / Getürmiş ʿanberīn ḫālin hümāyūn zülfi **yanına** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 2). [yanına, -ı, -n, -a]*

yan: *Etraf, civar; sevgilinin yüzünün yanak ve çene kısmı.*

1. Almadan bir berg-i gül ḫaddüñden irdi ḫaṭṭuñ āh / Ḫārlar ol gül-ʿiẕaruñ çehre **yanın** bağladı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 6). [yanın, -ı, -n]*

yan-: *Ateş durumuna geçmek, tutuşmak; başlamak, sürmek.*

1. **Yanalı** ḥüsnüñ çerāġı nūra ġarḳ oldı cihān / Ẓulmeti ḳaṭʿ eyledi vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [yanalı, -alı]*
2. Ḫaddüñi görüp ḳorḳaram āh itmege nāgāh / Āhumla **yana** dāʾire-i çarḫ-ı muʿallā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 32). [yana, -a]*

yan-: *Ateşte yok olmak, ateşe düşmek; aşık olmak, gönül vermek.*

1. **Yanmasun** mı ʿāşıḳ-ı bīçāreler pervāne-veş / Māhrūlar çünki ḥüsni şemʿdānın yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 2). [yanmasun, -ma, -sun]*
2. Cān şemʿasına **yanduġumı** dostlar görüp / Dil micmeri ile göyinüp bile tütdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 6). [yanduġumı, -duġ, -um, -ı]*
3. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ i Mihrī dāʾimā / **Yanalum** pervāne-veş çün yana gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 7). [yanalum, -alum]*
4. Yaḳup ʿaşḳuñ odın sīnemde dāʾim ṣaḳlaram cānā / Anuñçün ḫāne-i dilde **yanar** her dem nihān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 2). [yanar, -ar]*
5. Ṭutuşur şemʿuñ zebānı micmerüñ göynür özi / **Yanduġın** gördükçe ruḫsāruña ben pervānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 3). [yanduġın, -duġ, -ı, -n]*

yan-: *Ateş durumuna geçmek, tutuşmak; acı, sızı vermek.*

1. Tīġ-i ḳahruñdan cigerler pārelendi gerçi āh / Āteş-i ʿaşḳuñ **yanar** sīnemde gūyā dem de var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 44, Beyit 3). [yanar, -ar]*
2. Atma Ḫalīl-veş beni odlara raḳīb / ʿĀşıḳ bu yolda **yanmaġa** ṣanma rıżāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 7). [yanmaġa, -maġ, -a]*
3. Hecr ile **yandı** göyündi ḳalmadı cāndan eser / Āteş-i tennūr-ı ġamda sīne biryān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 3). [yandı, -dı]*
4. Şemʿ gibi **yanduġum** hecrüñde görüp ehl-i ʿaşḳ / Cān virür pervāne-veş almaġa nārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 4). [yanduġum, -duġ, -um]*
5. Göyünince ḳahr-ı aġyār ile dil micmer gibi / Cevr-i yār ile **yanaydum** mūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 6). [yanaydum, -a, -y, -du, -m]*
6. Ten **yandı** dil göyündi yürek deldi fürḳatüñ / Ġamzeñ ḫadengi ḫışm ile çün çekdi ḫançeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [yandı, -dı*
7. **Yanaram** bezm-i şevḳüñde gözüm aġlar göñül ḫandān / Hemān ol şemʿa döndüm kim güler dāʾim ziyānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [yanaram, -ar, -am]*

yan-: *Özlem çekmek; aşk ateşiyle yanmak.*

1. Cān firāḳuñla fetīl oldı göñül ḫānesine / Ten ḫayālüñle fenār oldı **yanar** döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 2). [yanar, -ar]*
2. Dilber ḫayāli şevḳi ile **yandı** ṣubḥa dek / Bir ayaġ üzre şemʿ-i şebistān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 4). [yandı, -dı]*
3. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ yüri pervāne-veş / Sen i Mihrī cān virüp her dem-be-dem **yan** üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [yan,]*

4. Sevdi göñlüm yine bir ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre mi var ki benim gözüm ü göñlüm **yañıla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [yañıla, -ıla]*

yan-: *Cehenneme gitmek, günahının cezasını çekmek.*

1. Ṣūfī ḳatuñda ḫūbları sevmek günāh ise / Sen fāriġ ol ḳo ben **yanayın** ol günāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 5). [yanayın, -a, -y, -ın]*
2. Zāhidā döndüñ ise ger yārdan sen nār içün / **Yanayın** ol nāra ben ol yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [yanayın, -a, -y, -ın]*

yañа: *Yan, taraf, yön.*

1. Curʿa-i ʿaşḳ-ı mecāzī nūş eyle ṣıdḳ ile / Tā ḥaḳīḳatden **yañа** yol bulasın mirāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 2). [yañа,]*
2. Kenārı ṣāfi cūy-ı erġavānlar / Aḳar her **yañada** āb-ı revānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 5). [yañada, -da]*

yañа: *Yan, taraf, yön; aşıklar.*

1. Zülfüñ ṣanemā her **yañа** cānlar ḳılur efşān / Depretse ṣabā zülfüñi ger sünbüle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [yañа,]*

yana yana: *Devamlı yanarak; sürekli sevgiliye kavuşmak için arzu, istek duyarak.*

1. Düşelden ʿaşḳuñuñ nārına Mihrī / Vücūdın maḥv ḳıldı **yana yana** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 6). [yana yana,]*

yañak: *Yüzün göz, kulak ve burun arasında kalan kısmı.*

1. Geh **yañaġından** gül ala geh lebinden mül anuñ / Geh miyānını der-āġūş ide geh būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 4). [yañaġından, -ı, -n, -dan]*

yanalum yaḳılalum: *Yanıp yakılmak, ah etmek, sızlanmak; kederlenmek, üzülmek.*

1. Ruḫı şemʿine anuñ Mihrī çü pervānelerüz / **Yanalum yaḳılalum** bir pula almaz yüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 7). [yanalum yaḳılalum,]*

yanan: *Ateş durumuna geçen, tutuşan; acı, keder çeken, aşk ateşiyle harap olan.*

1. Bezm-i ḥüsnüñe vücūdum şemʿadur pervāne dil / Bu **yanan** cānum fetīlidür yüregüm yaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 6). [yanan,]*
2. ʿAşḳdan fāriġ olan diller ne bilsün ḥālini / Ṭutuşup hecr āteşiyle gice gündüz **yananuñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 4). [yananuñ, -uñ]*

yaʿni: *Kısacası.*

1. **Yaʿnī** cihāna cān olan ol Ḫān Aḥmedüñ / ʿAdlini ẕikr ider melek evc-i felekde hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 10). [yaʿnī,]*
2. **Yaʿni** ol Sulṭān Aḥmed kim kerem kānı bugün / Salṭanat taḫtında bir şāh-ı cihāndur müsteʿāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 5). [yaʿni,]*
3. Ḳaşına beñzedügi bugün budur anuñ hilāl / İrte bir gün ḥüsnine öyküne **yaʿni** nʾiḥtimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 9). [yaʿni,]*
4. Gözüñ ḳanuma ḳaṣd itdükçe laʿlüñ remz ider cāna / Ecelden **yaʿni** ʿīsā-veş bize

emn-i emānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 10). [yaʿni,]*

5. Ki **yaʿni** Şeh Süleymān ol cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr / Başına gerçi bir şehdür yedi iḳlīm ḫānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [yaʿni,]*
6. Kimdür ol ḫāḳān-ı aʿẓam **yaʿni** Sulṭān Bāyezīd / Ḥaşre dek bulsun cihān rūyında ʿömr-i bī-ḥisāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 20). [yaʿni,]*
7. Nāzüklük ile mīvesin aldum dehānınuñ / Gör bāġbānı **yaʿni** ki uġrı gözetdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 4). [yaʿni,]*
8. Geldi ʿiẕārı üstine leşker çeküp bugün / ʿĀşıḳlarını **yaʿni** kᵓ ide tārumār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 7). [yaʿni,]*

yanıcı: *Yanan, yanmayı talep eden; aşk ateşiyle yanmak isteyen.*

1. ʿAşḳ āteşine **yanıcı** pervānelerüz biz / Bu āteşe per yaḳmayıcaḳ yā nelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 1). [yanıcı,]*

yañıl-: *Aldanmak, hatâ yapmak.*

1. **Yañılup** çün ruḫlaruña beñzerem dimiş meger / Sözinüñ bildi ḫaṭāsın itdi istiġfār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 15). [yañılup, -up]*

yanına al-: *Kendi tarafına çekmek, kendinden yana kanaat göstermesini sağlamak; desteğini almak, yakın olmak.*

1. Sürer yüzine gözine raḳībüñ sāʿid ü sāḳuñ / **Alur** dildārı **yanına** söger ardınca ʿuşşāḳuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 12). [yanına al-,]*

yanına ḳal-: *Yaptığı kötülük karşılıksız kalmak, cezasını görmemek.*

1. Ögünsün düşmen ögünsün eger **ḳalursa yanına** / Leṭāfet gülsitānında begüm ḫaddüñ durur ter gül *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 13). [yanına ḳal-,]*

yanumuza gel-: *Yakınlaşmak, bir araya gelmek, kavuşmak.*

1. Mihrī ger ʿömr vefā eyler ise kesme ümīd / **Geleler** ṣaġlıġ ile bir gün ola **yanumuza** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 9). [yanumuza gel-,]*

yanuñca: *Yanında, beraberinde.*

1. Ḫāk ider ġayret odı bu dil-i miskīni yaḳup / Bile **yanuñca** raḳīb olalı hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 5). [yanuñca,]*

yanuñda ol-: *Beraber olmak, birlikte olmak, yakın olmak.*

1. Ġāyetde ṣafādur kᵓ **ola yanuñda** ḥabīb / Ol saña nāz ide sen anᵓ idesin būse-kinār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 19). [yanuñda ol-,]*

yanup yaḳıl-: *Sızlanmak, acı çekmek, dövünmek.*

1. Bile **yanup yaḳılup** aġlayaydum / Bulaydım mübtelāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 4). [yanup yaḳıl-,]*

yapıl-: *İnşa edilmek, kurulmak.*

1. Gördüm ol ḳaṣr-ı muʿallaḳ kim **yapılmış** lā-naẓīr / Gökyüzinde ṣandum uçardı hümā pervāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 5). [yapılmış, -mış]*
2. **Yapılmış** bir serīr-i ʿālī eyvān / Yeşil yapraḳlar olmış aña seyvān *(Mihrî Hatun*

Divanı, Murabba 4, Beyit 11). [yapılmış, -mış]

3. **Yapılmış** anda bir şāhāne ḥammām / Yeni ḥammām dirlermiş aña nām *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 37). [yapılmış, -mış]*

yapış-: *Birinden bir şey arzu ederken iyice yakınlaşmak, aşırı hürmette bulunmak.*

1. **Yapışup** dāmen-i aġyāra müdārā iderüz / Nitekim yalvaruruz bir çöpe geçmez sözümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 4). [yapışup, -up]*
2. Mihrī yār ister iseñ dāmen-i aġyāra **yapış** / Gül ele girmez imiş ṭutmayıcaḳ ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 4). [yapış,]*

yaprak: *Bitkide solunum, terleme gibi olayların gerçekleştiği yeşil bölüm.*

1. Dilber cemāli üzre ʿaraḳlar dizlüdür / Gül **yapraġında** ṣanasın anı ki jāledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 20, Beyit 3). [yapraġında, -ı, -n, -da]*
2. Yapılmış bir serīr-i ʿālī eyvān / Yeşil **yapraḳlar** olmış aña seyvān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 11). [yapraḳlar, -lar]*

yapraġını daġıt-: *Yapraklarını düşürmek; rakipleri yanından uzaklaştırmak.*

1. Hey felekdür bu cihān ġoncalarınuñ dem olur / **Ṭaġıdur yapraġını** yel ḳoparur ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 3). [yapraġını ṭaġıd-,]*

yār: *Dost, arkadaş.*

1. Ten enīs olmışdur andan ayru olmaz bir nefes / Sevdügüm **yārüm** vefādārum nigārumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 3). [yārüm, -üm]*
2. Künc-i ġam vīrānesinde şimdi **yārümdür** nemed / Sāyebānum maḥremüm ʿālemde varumdur nemed *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 16, Beyit 1). [yārümdür, -üm, -dür]*

yār: *Sevgili, sevilen.*

1. Gāh ki bir göz ucıyla merḥabā eyledi **yār** / Yine beñzer ki araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [yār,]*
2. Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar / Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum **yāri** āh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [yāri, -i]*
3. Müddeʿī sözi ile elden çıḳardum **yāri** āh / Her ki şeyṭāna uyar elbette īmāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 7). [yāri, -i]*
4. Eksilmedi aġyār nidem **yār** işiginden / Ol kelb-i laʿīni şu ḳadar ṭaşlaruz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 4). [yār,]*
5. Düşde gördüm ki raḳībi bile redd eyledi **yār** / Añla taʿbīrümüzi ḫayra dönüpdür işümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 6). [yār,]*
6. İrilmez **yāre** cehd ile i Mihrī / Keşīde olmayıcaḳ ẕerre ṭāliʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 6). [yāre, -e]*
7. Eyü çekdük bularuñ cevr ü cefāsın be yüri / Nice bir yalvaralum **yārına** aġyārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [yārına, -ı, -n, -a]*
8. Sīnemüz def ḳıluban ḳāmetimüz çeng idelüm / Diñlesün **yār** maḳāmātı nedür edvāruñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 4). [yār,]*
9. Müddeʿī olsa cihān ḫalḳı ḳamu bize ne ġam / Ger bizümle ola bir ẕerre vefāsı **yāruñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 5). [yāruñ, -uñ]*
10. Beni öldür raḳībe raḥm it **yār** / Bu mıdur ʿādetüñ eyü gökçek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 3). [yār,]*

11. Ḳavlüñ benümle göñlüm alınca mıdı i **yār** / Döndüresin yüzüñi revān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 3). [yār,]*
12. Çün ṣabā peyki getürdi **yār** kūyından eṣer / Müjdegānı cān gerekdür Mihrī bu şükrānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 5). [yār,]*
13. Çün ʿandelībisin bugün gül yüzli **yāruñ** Mihrīyā / Var imdi nālān itmege dilber gülistānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [yāruñ, -uñ]*
14. Yidigüm derd içdigüm ġamdur enīsüm ġuṣṣa **yār** / Sensüzin nice geçer gör bu zamānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [yār,]*
15. İnanmaz idüm kimseye öldüm dise el-ḥaḳ / Yalan dilüñe aldanup ey **yār** inandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 2). [yār,]*
16. Ey cihān ḫalḳı bilüñ kim **yārdan** ben dönmezem / Serv-ḳadd ü lāle-ḫad dildārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 1). [yārdan, -dan]*
17. Zāhidā döndüñ ise ger **yārdan** sen nār içün / Yanayın ol nāra ben ol yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [yārdan, -dan]*
18. Zāhidā döndüñ ise ger yārdan sen nār içün / Yanayın ol nāra ben ol **yārdan** ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [yārdan, -dan]*
19. Cānı vir cānān yolında **yāri** kes aġyārdan / Yoḫsa ey Mihrī nʾolur ʿālemde varumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [yāri, -i]*
20. Bulmadum bir gün vefā sevgülü **yārumdan** benüm / Geçmedi bilmen nedür devlet kenārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 1). [yārumdan, -um, -dan]*
21. İki ʿālemde **yārinden** İlāhī / Ayırma Mihrīyi Perverdigārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 5). [yārinden, -i, -n, -den]*
22. Benefşem ḫāṭṭuñ u ḥüsnüñ bahārum / Hemān besdür baña sevgüli **yārüm** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 1). [yārüm, -üm]*
23. Baña raḥm itse gerek **yār** didüm aġyāra / Mihrīyi eyleme billāh yalān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 7). [yār,]*
24. Vāy eger güldüre düşmenlerümi **yār** baña / Ḳılalar ṭaʿna ṭaşıyla seni biñ pāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 4). [yār,]*
25. Bī-vefā **yāre** göñül virdüm ü bilmezlik ile / Kendi elüm ile atdum seni odlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 3). [yāre, -e]*
26. Yüze yüz **yāre** muḳābil olmasun deñ āyine / Kendü özin gizlesün ol bī-ḥayā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 3). [yāre, -e]*
27. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde beni hīçe ṣatdı **yār** / Ayaġa düşdük ise yabanlara atmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 2). [yār,]*
28. Bir bendesine düşmen işin **yāri** itmesün / Bir ḫaste ṣıḥḥat ister iken cānı gitmesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 119, Beyit 1). [yāri, -i]*
29. Düşdüm ayaḳlara elden ḳomadum **yār** etegin / Gerçi yārüm ḳomadı bir nefes aġyār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 1). [yār,]*
30. Mihrī **yār** ister iseñ dāmen-i aġyāra yapış / Gül ele girmez imiş ṭutmayıcaḳ ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 4). [yār,]*
31. Düşdüm ayaḳlara elden ḳomadum yār etegin / Gerçi **yārüm** ḳomadı bir nefes aġyār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 1). [yārüm, -üm]*
32. Oñmaduḳ Nâmi ṭutaldan beri bir **yār** etegin / Gel berü gel ṭutalum biz daḫi tekrār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 1). [yār,]*
33. Gülşene meyl itmezem gül gibi **yārüm** var iken / Bülbüli gūş itmezem āh ile zārum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [yārüm, -üm]*

34. Kimseler dil-ḫaste olup düşmesün **yārdan** cüdā / Kimsenüñ şehrinde ʿālem gözine ṭār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 3). [yārdan, -dan]*
35. Kimsenüñ **yāri** gözinden dūr olup yād olmasun / Kimseler ġam ḫānesinde çār u nāçār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 2). [yāri, -i]*
36. Kimselerüñ gül gibi **yāri** yüzine gülmesün / Kimseler bülbül gibi feryād idüp zār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 4). [yāri, -i]*
37. Dilerem Ḥaḳ ḥażretinden Mihrī gibi dostum / Gice gündüz zāri ḳıl **yārüñ** saña yār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [yārüñ, -üñ]*
38. Yolına cān virmek imiş Mihrī ancaḳ çāresi / **Yār** için aġyāra varup nice bir yalvarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 5). [yār,]*
39. Niçe bir ʿizzet ideyin **yār** için aġyāra ben / Niçe bir yalvarayın bir gül için biñ ḫāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 1). [yār,]*
40. Ḫalḳ içinde Mihrīyem ʿuşşāḳ içinde mübteẕel / **Yār** ḳatında ʿāciz ü āvāre vü bī-çāre ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 7). [yār,]*
41. Yüz çevürür beni gördükçe raḳībe meyl ider / Sevdügümden ġayri bilmem neyledüm ol **yāre** ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 5). [yāre, -e]*
42. Gülsitānda ġonca laʿlin gördi **yārüñ** lāle çün / Ṭaġlara düşüp didi yā hū saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 6). [yārüñ, -üñ]*
43. Eyledük **yār** ile ṣaḥrāları seyrān bu gice / Vācib oldur baña şükrāne virem cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 1). [yār,]*
44. Devlet atına süvār olmış idük bir nice **yār** / Bizüm olmış idi başdan başa meydān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 2). [yār,]*
45. Māh-ı ẕi'l-ḥiccenüñ on beş gicesi ḫoş şeb idi / K' eyledi **yār** ile bile seyrān Mihrī bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 9). [yār,]*
46. Müddeʿī **yārümi** menʿ itmege cehd itdi velī / Azdurımadı ne dirsin anı şeyṭān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 6). [yārümi, -üm, -i]*
47. Rūzgāruñ elemin çekmiş idük ḫayli zamān / Ḥamdülillah bizi **yār** eyledi bī-ġam bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 3). [yār,]*
48. Furṣat el virmiş iken būse-kinār it **yāri** / Dā'imā girmez i Mihrī ele bu dem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 5). [yāri, -i]*
49. Terk eyledüm ey **yār** senüñ ʿārı yoluñda / Rüsvā-yı cihānum bugün ʿaşḳuñla bil işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 3). [yār,]*
50. Buña ṭaş çatlar i Mihrī ne taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide **yārüñ** seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [yārüñ, -üñ]*
51. Buña ṭaş çatlar i Mihrī ne taḥammül demidür / Ġayriyi yār ide **yārüñ** seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [yārüñ, -üñ]*
52. Aġlaram yaş yerine ḳan dökilür çeşmümden / **Yār** raḥm eyleyüben silmedi bir gün yeñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 3). [yār,]*
53. Bulmaduḳ yār-ı vefādār behey **yār** dirīġ / Cānumuz çıḳdı vefāsız güzeli sevmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 6). [yār,]*
54. Ol cefā-ḫū **yārüme** yā Rābb sen inṣāf vir / ʿĀṣıḳ u ṣādıḳ-ḳademler itdügi āh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 2). [yārüme, -üm, -e]*
55. Ḳorḫaram aġyār bir gün **yār** kūyından beni / Sürdüre cennetden uymasun bu şeyṭān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 4). [yār,]*
56. Yā Rab n'ola ḥālüm benüm ol **yār** giderse / Ḥasretle ḳalam niçeye dek zār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [yār,]*

57. ʿAhdine vefā ḳılmadı ol **yār** nidem āh / Ḳanlar yudayın derd ile her bār giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 3). [yār,]*
58. Yāri ben hem-dem iderdüm baña illā nideyin / Müddeʿī girmese ger ikimüzüñ arasına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 3). [yāri, -i]*
59. Gelse ol **yār** nʾola külbe-i aḥzānımuza / Yüzüm üstine ḳadem başmaġa bu gölgelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 2). [yār,]*
60. Bu cihāndur dem ola Mihrīye raḥm eyleye **yār** / Daḫi yer ḳalmaya aġyār saña dilkülige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [yār,]*
61. **Yāri** yanumda görüp ḫışm ile çün baḳdı raḳīb / Ol çepel şeklini döndürdi hemān sirkelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 5). [yāri, -i]*
62. Ey Mihrī saña **yār** cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [yār,]*
63. Ey Mihrī saña **yār** cefā itse ʿaceb mi / Gücini çeker dünyede ancaḳ seni buldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 6). [yār,]*
64. Dost nāzük **yār** imişsin böyle bilmezdüm seni / Dil yaḳıcı nār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 1). [yār,]*
65. Cümle ʿālem ḫalḳını aġyār idindüm seni **yār** / Sen daḫi aġyār imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 6). [yār,]*
66. Ummasun kim ṣalına ol **yār** ile eydüñ raḳīb / Ṣalınur ḥāżırdur uş urġānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 5). [yār,]*
67. Gerçi ʿĪd-i vaṣlına ḳurbān idi Mihrī anuñ / Līk teslīm itdi **yāre** cānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 6). [yāre, -e]*
68. ʿAşḳuñ yolında her ki ṣaḳındıysa ʿārını / Tā ḥaşr olınca isteye bulmaya **yārını** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 1). [yārını, -ı, -n, -ı]*
69. Bir būse vir öldüm didi Mihrī aña **yāri** / Çeşmi ile ḫışm itdi egerçi güleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 5). [yāri, -i]*
70. Gel ki senden budur ey dost bu cānuñ dilegi / **Yar** neler vardur içinde gör e derdlü yüregi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [yar,]*
71. Yār ile ḫoş-dem idük irdi bize bed-naẓaruñ / Çatlaya şallah raḳībā iki gözüñ bebegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 4). [yār,]*
72. Her ki **yārümden** ayırur beni yā Rab dilerem / ʿÖmri az olsun u dünyāda dükensün kepegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 5). [yārümden, -üm, -den]*
73. Nice bir iñledesin derd ile ey **yār** beni / Nice bir öldüresin cevr ile her bār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 1). [yār,]*
74. Devr-i ḥüsnüñ geçer ey **yār** ḳalur bir eyü ad / Unudılmaz añılur ḫayr ile iḥsān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 6). [yār,]*
75. Eyledüñ cevrüñle ʿālemde beni bīzār hey / Ey cefāḫū **yār** senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 2). [yār,]*
76. Müddeʿīnüñ sözine uyduñ beni **yār** itmedüñ / Ey cefāḫū **yār** senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [yār,]*
77. ʿĀḳıbet ḫār-ı cefāda baġrumı ḳan eyledüm / Ey cefāḫū **yār** senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 6). [yār,]*
78. Dāmen-i vaṣluñla bir gün ḳanlu yaşum silmedüñ / Ey cefāḫū **yār** senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 8). [yār,]*
79. Yoġıdı dīnüñ bilürdüm şimdi gitmiş āyīnüñ / Ey cefāḫū **yār** senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [yār,]*

80. Luṭfuñı aġyāra eylerdüñ revān cevrüñ baña / Ey cefāḫū **yār** senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 12). [yār,]*
81. Bulasın var imdi sen de Mihrī gibi müşterī / Ey cefāḫū **yār** senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 14). [yār,]*
82. Ẓulmet-i ġamda ḳodıysa seni **yārüñ** ġam yime / Bulınur Mihrī cihāndur yine bir mehrū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [yārüñ, -üñ]*
83. Gāh ki bir göz ucıyla merḥabā eylerdi **yār** / Yine beñzer ki araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [yār,]*
84. Şīrīn lebiyle aġzuña sögmiş i Mihrī **yār** / ʿÖmri çoġ olsun el götür imdi duʿālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 5). [yār,]*
85. ʿAşk bābından benümle eyledi ol **yār** baḫs / Cān ile virdüm cevābın itmedi tekrār baḫs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 1). [yār,]*
86. Öldürürem dir imiş zülfüñe çeşmüñ beni **yār** / Virme cellād eline aṣ beni ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [yār,]*
87. Bir nefes ḳaldı ki Mihrī vire cān fürḳat ile / Çıḳmasun ḥasret ile hey meded ol **yāre** meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 5). [yāre, -e]*
88. Her dem felegüñ cevri ile **yār** cefāsı / Bilsem ki bu ben baḫt-ı siyehkāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 2). [yār,]*
89. Çeşmi baña vaṣlını ḥarām eyledi **yārüñ** / Ben ḳanı ḥelāl itdüm o ḫūnhāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 3). [yārüñ, -üñ]*
90. Öldürmege götürdi deyü müddeʿīyi **yār** / Çeşmiyle ġamzesi baña birden göz itdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 5). [yār,]*
91. Çekmeyen bilmez nedir **yārüñ** cefāsı özgedür / Düşmeyen bilmez nedür hecrüñ belāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 1). [yārüñ, -üñ]*
92. Senden çevürürsem yüzümi itme mecāl / Kes ḳalem gibi başumı dilümi yar ey **yār** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 12). [yār,]*
93. Ṣandum ki seḥāb içre niḥān oldı ḳamer / **Yār** ḥüsninde meger itmiş imiş zülfini tār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [yār,]*
94. Mihrī düşeliden heves-i ʿaşḳuña **yār** / Oldı rüsvā-yı cihān gitdi ḳamu ġayret ü ʿār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 24). [yār,]*
95. Tārumār itmiş ruḫında **yār** zülf-i ʿanberin / Ṣanasın ṭāvūsdur gülşende cevlānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 3). [yār,]*
96. Mihrī-i dil-ḫastenüñ ḥālin ṣorarsa **yāre** diñ / Bir nefes ḳalmışdur ammā āh ol cānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 5). [yāre, -e]*
97. Müddeʿīyi güldürüp aġlatmasun diñ beni **yār** / Ġarḳa virür ʿālemi yaşumda ṭūfān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 5). [yār,]*
98. Ġamzesi oḳlarına sīnem nişān olalı āh / **Yār** bilür yüregümde nice peykān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 7). [yār,]*
99. Āşikāre būse cerr itdüm lebinden didi **yār** / ʿĀrif ol ʿārif ḳatında luṭf u iḥsān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 9). [yār,]*
100. Ġam degül ṭutsa ḫaṭı **yārüñ** ʿiẕārı çevresin / Ẓulmetüñ içinde lā-büd āb-ı ḥayvān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 6). [yārüñ, -üñ]*
101. ʿĀşıḳ iseñ ʿaşḳ yolında ṣaḳlama nāmūs u ʿār / Cehd idüp bu yolda cān vir yoḫsa elden gitdi **yār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [yār,]*
102. Öldürmesi muḥaḳḳaḳ idi dün raḳībi **yār** / Kim mānīʿ oldı kim bugün ipin uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 5). [yār,]*

103. Sen ey Necātī ister iseñ būriyā döşek / **Yār** işigünde Mihrīye bir ḳurı cā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [yār,]*
104. Yıllar ile görmezem **yārum** yüzin ben müddeʿī / Sāyesi gibi ḳatından eksük olmaz bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 2). [yārum, -um]*
105. Çıḳar cān raḫtını şehr-i bedenden Mihrī dil-ḫaste / Fedā ḳıl **yār** yolında k ider ziyān āteş nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [yār,]*
106. ʿArż itdi gülşene görüñ ol güliẕār ḫaṭ / Naḳş itdi gül varaḳlarına yazdı **yār** ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [yār,]*
107. Görüp ol **yāri** baña söylemesün diyü raḳīb / Muttaṣıl sāye gibi gör nice şeyṭān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 4). [yāri, -i]*
108. Fāriġ olup ger göñülsüz ister iseñ **yāruñı** / Ġāfil olma key ḥaẕer ḳıl ġayrınuñ olur nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 2). [yāruñı, -uñ, -ı]*
109. Buyurmuş iken aşmaġa ol **yār** raḳībi / Aşılmadan it üzile urġan ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 5). [yār,]*
110. Öldüriser āḫir ġam-ı hicrān seni Mihrī / **Yār** itmez ise derdüñe dermān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 6). [yār,]*
111. Derdā vü dirīġā kişinüñ sevgülü **yāri** / Yanından ıraġ olduġı bir ān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 3). [yāri, -i]*
112. Sen var iken ey dost baña **yār** gerekmez / Cevrüñ çekeyüm ġayri vefādār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 1). [yār,]*
113. Pend itme baña **yār** için yārını nāṣiḥ / Yārüm baña pendüñ saña hey var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [yār,]*
114. Nitekim **yāruñ** yolında cān virüp itdüm heves / Vuṣlatına bulmadum ʿālemde bir gün dest-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 1). [yāruñ, -uñ]*
115. Bildi ḫadinde yazdı ḫaṭın ḳıl ḳalemle **yār** / Merġūb olur kenāra yazılsa ġubār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [yār,]*
116. Olmasun aġyār ile **yāri** İlāhī kimsenüñ / Arṭmasun günden güne derd ile āhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 1). [yāri, -i]*
117. Eyledi **yār** beni derd ile āvāre meded / Ölürem itmez ise ḥasret ile çāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 1). [yār,]*
118. Pend itme baña yār içün yārını nāṣiḥ / **Yārüm** baña pendüñ saña hey var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [yārüm, -üm]*
119. Eksük olmaz bu cihāndur ʿāşıḳa bir **yār** hey / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 2). [yār,]*
120. Cānı vir **yār** işiginde gel i dil ṣādıḳ iseñ / ʿĀşıḳ oldur ki anuñ ṭopraġa ḳanın ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 5). [yār,]*
121. Hey bu rīş-ḫandelerüñ bir başı vü biñ dil ile / ʿĀşıḳın aldayıcı ḳavli yalan **yārına** yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 3). [yārına, -ı, -n, -a]*

yār: *Sevgili; Şehzade Ahmed.*

1. Çünki gösterdi cihāna ruḫlarından **yār** gül / Eyledi rūy-ı zemīn eṭrāfını envār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 1). [yār,]*

yār: *Ağızda biriken su, salya; boş laf, lakırdı.*

1. Pend itme baña yār içün **yārını** nāṣiḥ / Yārüm baña pendüñ saña hey var gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 5). [yārını, -ın, -ı]*

yar-: *Ortadan ayırmak, bölmek; derin yara açmak.*

1. Senden çevürürsem yüzümi itme mecāl / Kes ḳalem gibi başumı dilümi **yar** ey yār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 12). [yar,]*
2. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan dostum / Yüregümi **yar** gel peykānuñı ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [yar,]*
3. Zühre çengin çala çarḫ içre **yara** çār-pāresin / Meclis-i ḫāṣ içre raḳṣ ursa şāhā Mevlevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 5). [yara, -a]*

yār idin-: *Sevmek, gönül vermek, aşık olmak.*

1. **Yār idinmek** yoġımış bildüm ki her cilf oġlanı / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [yār idin-,]*

yār it-: *Sevgili olmak, ilgi göstermek.*

1. Buña ṭaş çatlar i Mihrī ne taḥammül demidür / Ġayriyi **yār ide** yārüñ seni gözden bıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 6). [yār id-,]*
2. Müddeʿīnüñ sözine uyduñ beni **yār itmedüñ** / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 4). [yār it-,]*

yār ol-: *Sevgili olmak, yakın olmak, ilgili olmak.*

1. Uyduñ aġyāra benümle bir nefes **yār olmaduñ** / Yoluña bunca zamāndur cānı virdüm bilmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 7). [yār ol-,]*
2. Görmedüm senden kerem ey bī-vefā dildār hey / **Olmaduñ** bir gün bu ben bīçāre ile **yār** hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 1). [yār ol-,]*
3. Nʾola begüm keremüñden bizümle **yār olsañ** / Güzeller içre ne var sen bir iḫtiyār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 1). [yār ol-,]*
4. Aġyār ile **yār oldı** vü cānān yola gitdi / Ten bunda ḳalup rūḥ-ı revānum bile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 1). [yār ol-,]*
5. Dilerem Ḥaḳ ḥażretinden Mihrī gibi dostum / Gice gündüz zāri ḳıl yārüñ saña **yār olmasun** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [yār ol-,]*
6. Dü cihān gülşeni bil gözüme zindān görinür / Baña **yār olmayıcaḳ** sen büt-i Rıḍvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 6). [yār ol-,]*

yār ol-: *Yardımcı olmak; güzel günler yaşatmak, mutlu etmek.*

1. Şāhā dilerse her kişi kim baḫtiyār ola / Baş ḳosun ayaġuña kʾ aña baḫtı **yār ola** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 1). [yār ol-,]*

yaraġ eyle-: *Araç gereçle donatmak, teçhizat sağlamak.*

1. Baġruñuñ ḳanı ile pür eyle çeşmüñ sāġarın / Dil kebābından ḥabībe mā-ḥażar **eyle yaraġ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 72, Beyit 2). [yaraġ eyle-,]*

yārān: *Sevgili, maşuk.*

1. Yoḳ durur Mihrī bugün daʿvīye maʿnī gösterür / Vāz gel hercāyilerdür şimdiki **yārānlar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 6). [yārānlar, -lar]*
2. Görmeden bir daḫi **yārān** yüzini āh eger / İrişe bir gün ecel desti girībānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 4). [yārān,]*
3. Ṣaldı küffār iline āl ile **yārānlarumuz** / Neyledi bu felegi gör ki müselmānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 8). [yārānlarumuz, -lar, -umuz]*
4. Ne cefā eyledi gör çarḫ bizüm cānumuza / Ḥasret itdi bizi her sevgülü **yārānumuza**

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 1). [yārānumuza, -umuz, -a]

yaraş-: *Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak.*

1. Ol mübārek ẕātuña her demde ṣıḥḥat yaraşur / Ol muṭahhar cismüñe her anda rāḥat **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [yaraşur, -ur]*
2. Ol mübārek ẕātuña her demde ṣıḥḥat **yaraşur** / Ol muṭahhar cismüñe her anda rāḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [yaraşur, -ur]*
3. Dār-ı rifʿatde ṣafā vü ẕevḳ ile leyl ü nehār / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde güzel ḫānumla ṣoḥbet **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [yaraşur, -ur]*
4. Ol vücūd-ı nāzenīnüñden ırağ olsun elem / Düşmenüñe ḫāne-i ġam içre miḥnet **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 3). [yaraşur, -ur]*
5. Teb niçün ṭutar seni ṭutsun raḳīb-i kāfiri / Saña ṣıḥḥatler ʿadūña renc ü ẕillet **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 4). [yaraşur, -ur]*
6. Tīġ-ı ḳahr ile ʿadūnuñ başın ḳaṭʿ itmege / Ẕātuña cürʾet ü hem bāzūña ḳuvvet **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 5). [yaraşur, -ur]*
7. Nāy gibi iñleyen her dem ḥasūd olsun müdām / Çeng ü ḳānūn ile her dem saña ʿişret **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 6). [yaraşur, -ur]*
8. Ḥaḳ bağışlasun İlāhī seni ol vālīdeñe / Kim anuñ bir dānesisin saña rifʿat **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 7). [yaraşur, -ur]*
9. Ḥamdülillāh kim mülāḳāt oldı Mihrī Dāʿiye / Dir görenler ẕātuña erkān-ı devlet **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 8). [yaraşur, -ur]*
10. Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat **yaraşur** / Ol ruḫı lāle lebi ḥamrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [yaraşur, -ur]*
11. Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat yaraşur / Ol ruḫı lāle lebi ḥamrāya ṣıḥḥat **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [yaraşur, -ur]*
12. Ol güzeller içre bī-hemtā vü raʿnā lā-naẓīr / Nāzenīnler serveri ġarrāya ṣıḥḥat **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 2). [yaraşur, -ur]*
13. Ol şeh-i ḫūbān-ı ʿālem ḥüsn içinde bī-bedel / Ol gözi şehlā ḳadi bālāya ṣıḥḥat **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 3). [yaraşur, -ur]*
14. Ol perī-peyker melek-manẓar yüzi gül ġonca-leb / Ġamzesi oḳ ol ḳaşı hem yaya ṣıḥḥat **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [yaraşur, -ur]*
15. Ol Süleymān-ı zamānuñ müntehā cānānesi / Ol semen-sīmā güzel ḥavrāya ṣıḥḥat **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 5). [yaraşur, -ur]*
16. İmdi Mihrī bu kelāmı cān u dilden di müdām / Ol ṣaçı sünbül yüzi bedr aya ṣıḥḥat **yaraşur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [yaraşur, -ur]*
17. Çekse zülfini ṣanem ruḫları üstine nʾola / **Yaraşur** Kaʿbenüñ örtüsi ki ola ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 3). [yaraşur, -ur]*
18. Bir ṣanem egnine almış sīm ü zer ḳaftānlar / **Yaraşur** yolında ḳurbān olsa yüz biñ cānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 1). [yaraşur, -ur]*
19. Ruḫları şevḳine bülbül nice nālān olmasun / **Yaraşur** gül ḳarşusına nāle vü efġān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 12). [yaraşur, -ur]*
20. Olma ḫāmūş **yaraşmaz** saña ey ġonca dehen / Ḳıl tebessüm kʾ ola her gūşe gülistān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 16). [yaraşmaz, -maz]*
21. Ravża-i kūyuñı gördükde direm ḫuld-ı naʿīm / **Yaraşur** ḥūr ile ġılmān ola derbān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 22). [yaraşur, -ur]*
22. Bugün gülşen-i ḥüsnüñde ḳo efġān idelüm / **Yaraşur** ṣaḥn-ı çemende k ide feryād

hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 2). [yaraşur, -ur]*

yarat-: *Yaratmak, yoktan var etmek.*

1. Ḫudā **yaratdı** mʾ ola bī-sitāre bencileyin / Felek getürdi mʾ ola baḫtı ḳara bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 1). [yaratdı, -dı]*
2. Cihāna geleli Mihrī dir irdügine ʿaceb / Ḫudā **yaratdı** mʾ ola bī-sitāre bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 5). [yaratdı, -dı]*
3. Böyle cihāna ḫūb **yaratdı** Ḫudā seni / Ḫūb itdi ise dimedi ol pür-cefā seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 184, Beyit 1). [yaratdı, -dı]*
4. Taʿālallāh **yaratdı** ʿālemi / Anda mevcūd idi cümle ādemī *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 3). [yaratdı, -dı]*
5. **Yaratduñ** beni ey Rabbüʾl-enām / Raḥmetüñi umaram yevmüʾl-ḳıyām *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 29). [yaratduñ, -du, -ñ]*

yāre: *Keskin bir alet ile vücutta açılmış derin kesik; üzüntü, keder.*

1. Çün delmez imiş ġamzeleri ḫançeri baġrum / Pes bu yüregimde görinen **yāre** nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 4). [yāre,]*
2. Nʾola dilber luṭf idüp yād itse ben bī-çāresin / Görse tīr-i ġamzesinden dilde yüz yüz **yāresin** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 1). [yāresin, -si, -n]*

yāre: *Yara, sıkıntı, dert; sevgiliden uzak kalma, hasret.*

1. Ġamzeñ ne ʿaceb yüregüme yāreler urdı / Vaṣluñdan irişdür meded it **yāreye** merhem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 4). [yāreye, -y, -e]*

yāre: *Yara, kesici bir aletle vücutta açılmış delik; sıkıntı, dert, keder; hicran, ayrılık.*

1. Yüregüm **yāresine** vuṣlatuñuñ / Merheminden yaḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 2). [yāresine, -si, -n, -e]*

yāre: *Keskin bir alet ile vücutta açılmış derin kesik; üzüntü, keder; sevgilinin yan bakış oklarının aşığın gönlünde açtığı yara.*

1. ʿAcebā laʿl-i lebinden yine emsem ḳıla mı / Yüregümde görinen ġamzeleri **yāresine** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 2). [yāresine, -si, -n, -e]*

yāre: *Keskin bir alet ile vücutta açılmış derin kesik; sevgilinin yan bakış oku, kirpiklerinin açtığı yara; üzüntü, keder, gönül yarası.*

1. Yārelenmişdi ciger ġamzesi peykānlarıla / Laʿli urdı yine ol **yāreye** merhem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 2). [yāreye, -y, -e]*

yāreler ur-: *Yaralar açmak, delik açmak, delmek; acı, keder vermek.*

1. **Yāreler urduḳça** ġamzeñ sīne-i mecrūḥuma / Dökmese seylāb-ı eşkim bāri üstine nemek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 2). [yāreler ur-,]*

yāreler üstine dāġ ur-: *Yarasını dağlamak, çektiği sıkıntıların daha da artmasına neden olmak, derdine dert katmak.*

1. Āşinā olmış iken çün bizi yād itdi felek / **Yāreler üstine dāġ urdı** yine dertlü yürek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 13). [yāreler üstine dāġ ur-,]*

yāresine merhem i-: *Yarasına merhem olmak, bir kimsenin derdine deva olmak, sıkıntısını gidermek.*

1. Ḳanı ol dem ki bizümle dün ü gün hemdem idüñ / Dil-i mecrūḥumuzuñ **yāresine merhem idüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 7). [yāresine merhem i-,]*

yāresine nemek ek-: *Yaraya tuz ekmek, bir kimsenin acısını, kederini çoğaltmak.*

1. Mihrīyi ġamzeñ itdi ḳanına ġarḳ / Dostum **yāresine gel nemek ek** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 85, Beyit 5). [yāresine nemek ek-,]*

yār-ı cān: *Can dostu, arkadaş.*

1. Viṣālinden ḫaber geh geh getürür bu dil ü cāna / Bi-ḥamdillāh ki bizümle ḫayāli **yār-ı cānıdur** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 26). [yār-ı cān,]*

yār-ı cefākār: *Cevr ve cefa eden yar, sevgili.*

1. Bu **yār-ı cefākārum** maḥbūb idi vaḳtinde / Bu gözleri mekkārum ḫoş ḫūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 1). [yār-ı cefākār,]*
2. Şimdi ḫaṭını Mihrī gördükçe ḫadinde dir / Bu **yār-ı cefākārum** maḥbūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 5). [yār-ı cefākār,]*

yār-ı muvāfiḳ: *Uygun sevgili; güvenilir, sözünde duran sevgili.*

1. Bī-vefā maḥbūblara rīş-ḫande ʿāşıḳlar gerek / Ṣādıḳu'l-ḳavl olana **yār-ı muvāfiḳlar** gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 5). [yār-ı muvāfiḳ,]*

yār-ı vefādār: *Vefalı, sadakatli sevgili.*

1. Ey dost seni **yār-ı vefādār** ola ṣandum / Bilmezlik ile gör ki nice odlara yandum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 99, Beyit 1). [yār-ı vefādār,]*
2. Ben umardum ki seni **yār-ı vefādār** olasın / Ne bileydüm ki begüm böyle cefākār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 1). [yār-ı vefādār,]*
3. Eksük ḳomaduñ Mihrīye sen cevr ü cefāda / Bir **yār-ı vefādārı** bulayın mı ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 6). [yār-ı vefādār,]*
4. Bulmaduḳ **yār-ı vefādār** behey yār dirīġ / Cānumuz çıḳdı vefāsız güzeli sevmegile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 6). [yār-ı vefādār,]*

yārın: *Ertesi gün, gelecek zaman.*

1. Gülsitānında bugün ol ġoncanuñ feryād ḳıl / Yoḫsa **yārın** gül gider ḳalursın ey miskīn hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [yārın,]*
2. Bu güni bahār ise vü **yarını** ḫazāndur / Kendüye ḳalur her kişinüñ yüzi ḳarası *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 5). [yarını, -ı]*
3. Ha bugün cevr ü cefāñ ile beni öldüresin / **Yarın** elüm olur a hele girībānuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 2). [yarın,]*

yārlıḳ it-: *Sevgililik yapmak, sevgili gibi davranmak; yakınlaşmak, samimi olmak.*

1. Ẓāhir itdi ruḫını zülfi seḥābın götürüp / **Yārlıḳ itdi** bizümle meh-i tābān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 4). [yārlıḳ it-,]*

yārsuz: *Sevgilisiz, sevgiliden ayrı, sevgiliden uzak düşmüş.*

1. Neyleyem bī-çāre göñlüm bir dem olmaz **yārsuz** / Epsem olmaz nitekim cehd eylerem bu ʿārsuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 1). [yārsuz,]*
2. Ḫūblaruñ mihrini Mihrī ölürüz terk itmezüz / Kim ne dir ise disün biz olamazuz **yārsuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 63, Beyit 6). [yārsuz,]*
3. Eglenür miydi bu cānum tende bir an **yārsuz** / Vuṣlatına irgürem dir rūzgār egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 4). [yārsuz,]*

yaş-: *Yayın kirişini gevşetmek, düz hale getirmek; sevgilinin çatık kaşlarını düzeltmesi, kızgın bakmaması.*

1. Yeter atsun müjeñ tīrini ḳaşuñ / Oḳ nişānına irdi yayuñı **yaş** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 2). [yaş,*

yasak ol-: *Engellenmek, bir yere veya bir şeye ulaşmasına izin verilmemek.*

1. Ben gedāsını ḳomazlar yüz sürem dergāhına / Pādişāhuñ āsitānında **yasaġ olmaḳ** ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 3). [yasaġ ol-,]*

yaşdan-: *Yastık edinmek, yaslanmak; dayanmak, katlanmak.*

1. Ġamuñdan ḫaste olup dil ḳapuñda **yaşdanur** ṭaşı / Teraḥḥum ḳıl ki ʿuşşāḳuñ ḳatı yasdıḳdadur başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [yaşdanur, -ur]*

yāsemen: *Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçekler açan sarmaşık cinsinden bir ağaç.*

1. Yeşil dībāyi geymişler çemenler / Yaḳarlar sīm ḳandīl **yāsemenler** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 3). [yāsemenler, -ler]*

yāsemen: *Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçekler açan sarmaşık cinsinden bir ağaç; güzel kokulu saçları olan sevgili.*

1. Her gülsitānda lāle vü nesrīn ü **yāsemen** / Her bir çemende serv ile eyler çenār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 5). [yāsemen,]*

yāsemīn: *Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçekler açan sevgilinin yanağına benzetilen sarmaşık cinsinden bir ağaç.*

1. Ḫaṭṭuñ benefşe ḥaddüñ ḫoş **yāsemīne** beñzer / Gülzār-ı ḥüsnüñ ey dost cennet içine beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 1). [yāsemīne, -e]*
2. Ki bir ḫurşīd- ṭalʿat meh-cebīndür / Ḫadin kim görse dir kim **yāsemīndür** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 15). [yāsemīndür, -dür]*

yastıḳ: *Başın altına koymak veya sırtı dayamak için kullanılan yumuşak minder; taş; zahmet, keder, üzüntü.*

1. Ġamuñdan ḫaste olup dil ḳapuñda yaṣdanur ṭaşı / Teraḥḥum ḳıl ki ʿuşşāḳuñ ḳatı **yasdıḳdadur** başı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 2). [yasdıḳdadur, -da, -dur]*

yaş: *Gözyaşı.*

1. Nālem işitdükçe ditrer berg ārām eylemez / **Yaşumı** gördükçe her āb-ı revānlar çaġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 3). [yaşumı, -um, -ı]*
2. Eyledüm yoluña īṣār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu **yaşın** dürr ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [yaşın, -ı, -n]*
3. Müddeʿīyi güldürüp aġlatmasun diñ beni yār / Ġarḳa virür ʿālemi **yaşumda** ṭūfān

gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 5). [yaşumda, -um, -da]*

4. **Yaş** degüldür gözüm aḳıtduġı ḳaddin göricek / Serv ayaġına yüzin sürmek içün ṣudur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 6). [yaş,]*
5. Ḳaddüñ ḫayāli dīde-i Mihrīde dostum / Bir servdür ki ṭutdı vaṭan **yaşum** üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 5). [yaşum, -um]*
6. Aġlaram **yaş** yerine ḳan dökilür çeşmümden / Yār raḥm eyleyüben silmedi bir gün yeñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 3). [yaş,]*
7. ʿAynuñdan revān it **yaş** u ḳan / Her nefes nefsüñ elinden ḳıl fiġān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 18). [yaş,]*
8. Varalum kūyuña her demde fiġānlar idelüm / **Yaşum** ırmaġını her cāya revānlar idelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 5). [yaşum, -um]*
9. **Yaşum** ırmaġı kenārın ṭolanup her demde / Ṣalınup seyr idelüm serv-i ḫırāmānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 4). [yaşum, -um]*

yaş aḳ-: *Acı ve hüzünle ağlamak, gözyaşı dökmek.*

1. Ḳadri bilinmeyen ʿāşıḳlar içün ḫaşre degin / Dögelüm başumuzı ṭaşlara **aḳsun yaşumuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 2). [yaş aḳ-,]*

yaşını sil-: *Gözyaşlarını silmek, bir kimsenin derdine, sıkıntısına çare bulmak, müşkilini gidermek.*

1. Ne özi göynür esirger ne ḫo **yaşını siler** / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 10). [yaşını sil-,]*
2. Aġladur her dem şehā bī-çāre Mihrīyi felek / Dāmen-i raḥmuñ ile **sil yaşını** ey kāmyāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 25). [yaşını sil-,]*
3. ʿĀlemi ġarḳ eyler iseñ kimse **silmez yaşuñı** / Ṣoñra ger ḳan aġlar iseñ günde biñ kez zār zār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [yaşuñı sil-,]*

yaşlar dök-: *Su akıtmak, dökmek; ağlamak, gözyaşı dökmek.*

1. Rūz u şeb **yaşlar döker** dūlāb sergerdān olup / Girye vü zārī ile ṭurmaz benimçün aġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [yaşlar dök-,]*

yaşum deryāsına ṣal-: *Gözyaşı denizine bırakmak; hüzün, keder, ızdırap vermek, acı çekmesine sebep olmak.*

1. Bu göñlüm zevraḳın aldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ / **Yaşum deryāsına ṣaldı** bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 1). [yaşum deryāsına ṣal-, -um]*

yat-: *Bir yere veya bir şeyin üzerine uzanmak; dökülmek.*

1. Dehenüñ sırrını bilmedügiçün ġonc' açılup / Ḳaldı ḫayretde **yatur** ḫāli perīşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 21). [yatur, -ur]*

yat-: *Boylu boyunca uzanmak; bulunmak, beklemek.*

1. Dil düzdi bāġ-ı ḫüsnine el ṣunmasun deyü / Zülf-i siyāh-ı mārı gülistānda **yatdılar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 2). [yatdılar, -dı, -lar]*
2. Ben ḳumrı gibi dost dirüm ṣubḥ olınca āh / Ol ḫoş raḳīb ile ṣarılup cāna cān **yatur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 4). [yatur, -ur]*
3. ʿAşḳuñ meyini nūş ideli Mihrī dostum / Gitdi başına gelmedi ʿaḳlı bi-cān **yatur**

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 5). [yatur, -ur]

yat-: *Bulunmak, var olmak, yer almak.*

1. Gördüm ruḫını zülfi şebinde nihān **yatur** / Ṣandum seḥāb içinde meh-i āsumān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 1). [yatur, -ur]*
2. Ḥüsnüñ miṣāli bir daḫi gelmiş midür ʿaceb / Her gūşesinde berg-i gül-i erġavān **yatur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 2). [yatur, -ur*
3. Ḳılsa vaṭan ʿaceb mi bu dil āsitānuñı / Pes ʿandelīb ḳanda göre gülsitān **yatur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 3). [yatur, -ur]*
4. Gördüm ruḫını zülfi şebinde nihān yatur / Ṣandum seḥāb içinde meh-i āsumān **yatur** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 1). [yatur, -ur]*

yatlu: *Kötü, uğursuz, adi, fena.*

1. Düşmenler üstine ṣanemüñ el üşürdiler / **Yatlu** ḫaberle uş beni gözden düşürdiler *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 1). [yatlu,]*

yavuz: *Kötü, fena.*

1. Her ki **yavuz** ṣanur ise saña ey şāh-ı kerem / Gözi giryān ola vü sīnesi biryān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 28). [yavuz,]*

yay: *Ok atma aracı; sevgilinin yay şeklindeki kavisli kaşı.*

1. Ḳurdurdı hemān gözlerine ḳaşları **yayın** / Kirpükleri oḳların atup bağrumı deldi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 2). [yayın, -ı, -n]*
2. Yeter atsun müjeñ tīrini ḳaşuñ / Oḳ nişānına irdi **yayuñı** yaṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 2). [yayuñı, -uñ, -ı]*
3. Ol perī-peyker melek-manẓar yüzi gül ġonca-leb / Ġamzesi oḳ ol ḳaşı hem **yaya** ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [yaya, -a]*

yaylaḳ: *Yazın gidilen havası serin olan yüksek yer.*

1. Yisün içsün ḫoş bular **yaylaḳlarda** dembedem / Yuṭalum biz ġam evinde kāse kāse ḳanlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 4). [yaylaḳlarda, -lar, -da]*
2. Ne söz söylendise ḥaḳḳında ṣādıḳ / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 2). [yaylaḳ,]*
3. Her eṭrāfı gül ü serv ü semenler / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 4). [yaylaḳ,]*
4. Demāġa bū bağışlar cāna cānlar / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 6). [yaylaḳ,]*
5. Otı reyḥān ü sünbül ḫāki ʿanber / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 8). [yaylaḳ,]*
6. Gülistānlar teferrücgāh yerler / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 10). [yaylaḳ,]*
7. İçindedür anuñ ol şāh-ı devrān / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 12). [yaylaḳ,]*
8. Aña ṣaf bağlamışlar ḥūr gördüm / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 14). [yaylaḳ,]*
9. Ṭavāf-ı kūyı ṣan ḫuld-ı berīndür / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 16). [yaylaḳ,]*
10. Ḳurardı üstine ḫayme-i vāla / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 18). [yaylaḳ,]*
11. Çemen sulṭānı güldür vech-i aḥsen / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 20). [yaylaḳ,]*

12. Eline bāde almış lāle gül-reng / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 22). [yaylaḳ,]*
13. Ṣurāḥī mül demidür ne taḥammül / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 24). [yaylaḳ,]*
14. Melek ṣalmış meger üstine sāye / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 26). [yaylaḳ,]*
15. Budur firdevs bāġınuñ güzīni / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 28). [yaylaḳ,]*
16. Bular ḫoş ʿaşḳ ayaġın eylemiş nūş / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 30). [yaylaḳ,]*
17. Güle ḳarşu ider efġān bülbül / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 32). [yaylaḳ,]*
18. Aġaçlar sāye ṣalmış ṣanki ḫargāh / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 34). [yaylaḳ,]*
19. Bulınmaz ser-te-ser gezseñ cihānı / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 36). [yaylaḳ,]*
20. Hem olmış ay u güneş saḳfına cām / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 38). [yaylaḳ,]*
21. Diyār-ı Rūm içinde şimdi birdür / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 40). [yaylaḳ,]*
22. Sürelüm ẕevḳ ile imdi ṣafāsın / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 42). [yaylaḳ,]*
23. Diyeyin cān ile ben daḫi her dem / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 44). [yaylaḳ,]*
24. Ki geçmiş ʿömrümüz ḥayfā hezār āh / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 46). [yaylaḳ,]*
25. Ki gördük gizlü genci āşikāre / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 48). [yaylaḳ,]*
26. Ḫudā olsun İlāhī destgīri / Ne ḫoş **yaylaḳ** imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 4, Beyit 50). [yaylaḳ,]*
27. Yaylañ ile ḥüsnüñi her kim göre dir şāhā / Kendüsi durur ġılmān **yaylaḳı** cinān ancaḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 79, Beyit 3). [yaylaḳı, -ı]*

yaylañ: *Yürüyüş, salınma.*

1. **Yaylañ** ile ḥüsnüñi her kim göre dir şāhā / Kendüsi durur ġılmān yaylaḳı cinān ancaḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 79, Beyit 3). [yaylañ,]*

yaz-: *Çizmek, nakşetmek, işlemek.*

1. Ṣafḥa-i ḥüsninde başlamış vefā resmin **yazar** / Lāciverd ile yed-i ḳudret ḫaṭ-ı reyḥān aña *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 3, Beyit 7). [yazar, -ar]*
2. Ḫāṭṭuñ inşāsın ḫadüñ üstinde kim **yazdı** ʿaceb / Kim Kirāmen Kātibīn olmış durur ḫayrān aña *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 3, Beyit 10). [yazdı, -dı]*
3. Cānāna cān virüp ġam ile olduġum helāk / Dāġ-ı dilümle **yazuñi** anı ṭaşum üstine *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 152, Beyit 4). [yazuñ, -uñ]*
4. Ḳaşlaruñ Zühre cebīnüñde ki ṭuġrā çekdi / Ne ḳalem **yazdı** ḫaṭuñ üstine ʿunvān-şekil *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 8, Beyit 2). [yazdı, -dı]*
5. Ḳudret eliyle gör yine reyḥānī ḫaṭları / **Yazdı** yeşil varaḳlara kʾ ol Kirdgārdur *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 13, Beyit 3). [yazdı, -dı]*
6. Taṣvīrini cemāliñüñ ey āfitāb-ı ḥüsn / Rūz-ı ezelde **yazdı** göñül levḥine ḳalem *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 9, Beyit 13). [yazdı, -dı]*
7. **Yazmaġa** ḫaddüñ berātın gör ġubār-ı ḫaṭṭ ile / ʿĀrıż-ı sūsende çekmiş ḫall ile pergār gül *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 12, Beyit 17). [yazmaġa, -maġ, -a]*

8. **Yazdı** cān levḥasında bismillāh / Ḳudret-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 1). [yazdı, -dı]*
9. Her levḥa-i berg üzre nice dürlü ḳalemler / **Yazdı** yüri ḳıl Ḳudret-i Naḳḳāşı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 3). [yazdı, -dı]*
10. **Yazmış** cemāli levḥine reyḥān ḫaṭṭ-ı riḳāʿ / Devr-i ḳamerde gör nice bulmış ḳarār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 3). [yazmış, -mış]*
11. Ne cānı var **yaza** Mānī ḳaşuñ işāretini / Ne ḥaddi var bile ʿāḳil lebüñ ʿibāretini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 1). [yaza, -a]*

yaz-: *İşlemek, nakşetmek; çıkmak, belirmek.*

1. Bildi ḫadinde **yazdı** ḫaṭın ḳıl ḳalemle yār / Merġūb olur kenāra yazılsa ġubār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [yazdı, -dı]*
2. Şimden girü vefā ḫaṭını ḳıl ḳalemle **yaz** / Cān levḥasında ṣaḳlayalum yādigār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 6). [yaz,]*
3. Göñül evinde bir ʿāşıḳ ḥabībinüñ ismin / **Yazar** mı āhı ile her divāra bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 4). [yazar, -ar]*
4. ʿArż itdi gülşene görüñ ol güliẕār ḫaṭ / Naḳş itdi gül varaḳlarına **yazdı** yār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 1). [yazdı, -dı]*
5. ʿAşḳuñ ṣanemā çün yed-i ḳudret dile **yazdı** / Başuma belā vü ġam u hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [yazdı, -dı]*
6. ʿAşḳuñ ṣanemā çün yed-i ḳudret dile yazdı / Başuma belā vü ġam u hecrüñ bile **yazdı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [yazdı, -dı]*

yaz-: *Tayin etmek, belirlemek.*

1. Sehm-i belāña sīnemi ḳılsam siper nʾola / Rūz-ı ezelde **yazdı** çü Ḥaḳ ḳaşum üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 152, Beyit 2). [yazdı, -dı]*
2. Çāresi ṣabr eylemekdür Mihrī ḳassām-ı ezel / Böyle **yazmış** çünki her vech ile inşālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 6). [yazmış, -mış]*

yaz-: *Kaleme almak, kağıda dökmek; gerektiği gibi ifade etmek.*

1. Egerçi **yazamadum** ḥüsnüñüñ kitābetini / Velīk çoḳ oḳumuşam cemālüñ āyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 1). [yazamadum, -a, -ma, -du, -m]*
2. Ol ṣanem **yazduḳda** ʿuşşāḳın vefā mektūbına / Ben siyehkārı daḫi merḳūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 4). [yazduḳda, -duḳda]*
3. ʿUşşāḳlaruñ cemʿ idicek defter-i ʿaşḳa / Evvel **yazalar** Mihrʾ ola dīvānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 7). [yazalar, -a, -lar]*

yaz-: *İşlemek, nakşetmek; nasip etmek.*

1. ʿAşḳuñ ṣanemā çün yed-i ḳudret dile **yazdı** / Başuma belā vü ġam u hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [yazdı, -dı]*
2. ʿAşḳuñ ṣanemā çün yed-i ḳudret dile yazdı / Başuma belā vü ġam u hecrüñ bile **yazdı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [yazdı, -dı]*
3. Ṣafḥa-i ḫaddinde **yazmış** ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst / Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 4). [yazmış, -mış]*
4. **Yazdı** cān levḥasında bismillāh / Ḳudret-i Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 1). [yazdı, -dı]*

yaz-: *İşlemek, nakşetmek, resmetmek; gönlüne kazımak.*

1. Cān levḥasında **yazdum** o ḫaṭṭuñ ḫayālini / Tā ḥaşr olınca ṣaḳlaya ol yādigār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 11). [yazdum, -du, -m]*

yaz: *21 Haziran'da başlayıp 23 Eylül'de sona eren, ilkbaharla sonbahar arasındaki yılın en sıcak mevsimi.*

1. Geçürdiler günümüz her dem āh ile ḳış u **yaz** / Fiġān güzeller elinden ki bī-vefālardur *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 2, Beyit 4). [yaz,]*

yazıl-: *Yazma işlemini yapmak, işlemek, nakşetmek; yayılmak, sarmak.*

1. Bildi ḫadinde yazdı ḫaṭın ḳıl ḳalemle yār / Merġūb olur kenāra **yazılsa** ġubār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 5). [yazılsa, -sa]*

yazu: *Kader, talih, alın yazısı; aşk derdi, keder.*

1. Zülfüñ ġamını dest-i ezel yazdı başuma / Ṣanma ki tā ölince bu **yazuyı** yoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 4). [yazuyı, -y, -ı]*

yazuḳ: *Acınma, üzüntü ifade eden bir söz.*

1. Kūyuñda raḳībüñi aşayduḳ boğazından / İt degmeñüz olmaz **yazuḳ** urġana tekellüf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 75, Beyit 4). [yazuḳ,]*
2. Ṭāḳ-ı ebrūñsuz sücūd itmez bilürsin ehl-i ʿaşḳ / Ehl-i İslāma **yazuḳdur** ḳıblegāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 5). [yazuḳdur, -dur]*

yazusı ḳara: *Kötü talihli, Allah tarafından kaderi, hüzün ve keder üzre yazılmış kimse.*

1. Ṭopraġuñ çünki gözüñ yaş ile yoġrulmuş ezel / Biz aña neyleyelüm ey **yazusı ḳara** başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [yazusı ḳara,]*

yedi iḳlīm: *Dünya.*

1. Ki yaʿni Şeh Süleymān ol cüvān-baḫt-ı Ferīdūn-dehr / Başına gerçi bir şehdür **yedi iḳlīm** ḫānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 13). [yedi iḳlīm,]*

yed-i ḳudret: *Kudret eli; Allah'ın her şeyi yapabilme gücü.*

1. Ṣafḥa-i ḥüsninde başlamış vefā resmin yazar / Lāciverd ile **yed-i ḳudret** ḫaṭ-ı reyḥān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 7). [yed-i ḳudret,]*
2. ʿAşḳuñ ṣanemā çün **yed-i ḳudret** dile yazdı / Başuma belā vü ġam u hecrüñ bile yazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 1). [yed-i ḳudret,]*
3. **Yed-i ḳudretle** seng-i ḫāra virür / Ḥumret-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 10). [yed-i ḳudret,]*
4. Nice naḳş itdi gülistāndaki her bir varaḳa / **Yed-i ḳudretle** bugün gör yine Naḳḳāş-ı Ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 6). [yed-i ḳudret,]*

yedür-: *Zulmetmek, acı çektirmek, yaralamak.*

1. Yā ṭapuñdan dūr idem cānā raḳīb-i kelbi ben / Yā **yedürem** bir gün aña loḳma loḳma pāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 4). [yedürem, -em]*

yeg: *Daha iyi, daha üstün.*

1. Umma ey dil bülbüli ol gülden iñen raḥm kim / **Yeg** anuñ ḳatında bir ḫārı hezārumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 3). [yeg,]*

2. Cinān içinde her dāyim ḥabībüm ḥulle geymişdür / Ḳapuñda **yeg** durur geymek ʿabā vü şālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 5). [yeg,]*
3. Yüz urup āsitānına ḥabībimüñ ḳorum başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz başumdan **yeg** görür ṭaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 1). [yeg,]*
4. İtseñ **yeg** idi sen bu hevādan ferāġati / Ṭabluñ avāzı semʿa ıraḳdan ḳaba gelür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 185, Beyit 6). [yeg,]*
5. Şübhesüz nādān u ebter cilf ü bī-idrākdur / Ehl-i şiʿr içre seni **yeg** görmeyen Selmāndan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 130, Beyit 6). [yeg,]*

yek-pā: *Tek ayaklı, ağacın tek gövdesinin olması durumu; saygı, hürmet göstergesi.*

1. Bālā ḳadüñi gördi meger ṭarf-ı çemende / Ḥayretde ṭurur serv ü ṣanavber daḫi **yek-pā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 19). [yek-pā,]*

yek-pā dur-: *Tek ayak üstünde durmak, bir kimsenin huzurunda saygıdan ve hürmetten dolayı ayaklarını birleştirerek dik durmak; lale çiçeğinin tek bir dal üzerinde durması.*

1. Lebi yādına olmış germ lāle / Ṭurur **yekpā ṭutar** elde piyāle *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 17). [yekpā ṭur-,]*

yeksān: *Yerle bir etmek amacıyla; rakibi ortadan kaldırmak için.*

1. Nāgehān girdʾ içeri bed-rūy didüm bir nice / Bunda mı ṣaldı Süleymān dīvi **yeksān** bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 2). [yeksān,]*

yel: *Rüzgar, bad; talih, yazgı, kader.*

1. Hey felekdür bu cihān ġoncalarınuñ dem olur / Ṭaġıdur yapraġını **yel** ḳoparur ḫār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 3). [yel,]*

yel-: *Aceleyle, hızla gitmek, ansızın terk etmek.*

1. Alup şīrīn zebān ile elinden Mihrīnüñ varın / Aha geldüm didi **yeldi** bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 5). [yeldi, -di]*

yel-: *Bir şeyin, birinin peşinde koşmak, koşturmak.*

1. Ḫūblar zülfi hevāsına **yeler** çoḳdur velī / Yoḳ durur illā benüm gibi yele virmiş emek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [yeler, -er]*
2. ʿĀşıḳuñ ḳadrin bilür yolında cān virseñ revā / Bī-vefā hercāyiler sevdāsına **yelmek** ʿabes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 7). [yelmek, -mek]*
3. Düşdi ṣaḥrāya **yeler** derd ile mecnūn-ı göñül / Olalıdan berü ol ṣaçları leylā delüsi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 180, Beyit 2). [yeler, -er]*
4. Cānı yoḳ deprede biñ yıl ki hevāsında **yele** / Zülfüñüñ bir ḳılını bād-ı seḥerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 2). [yele, -e]*
5. Yaḳasuz seni ḳodı ṣanma güzeller Mihrī / Nice senüñ gibi bunda **yeler** oñmaz bulunur *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 6, Beyit 1). [yeler, -er]*

yel gibi yel-: *Rüzgar gibi oradan oraya sürüklenmek, peşinden koşmak.*

1. **Yel gibi** yıllar ile hevāsında **yelmişem** / Oldum esīr āḫir o zülf-i mücaʿada *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 2). [yel gibi yel-,]*
2. Baş ḳoşup zülfüñe Mihrī ḳurı sevdālarla / **Yel gibi yeldi** yoluñda yele virdi emegi

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 6). [yel gibi yel-,]

3. Hevā-yı zülfüñüñ Mihrī daḫi geçmez hevāsından / Kᵓ anı **yel gibi yeldürdi** nice meh sāldür zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [yel gibi yeldür-,]*

yeldür-: *Koşturmak; uğraştırmak, çabalattırmak.*

1. Mihrīyem ʿaşḳuñda daḫi nice yıl **yeldür** beni / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [yeldür,]*

yele vir-: *Heba etmek, boşa harcamak, savurmak.*

1. ʿĀr u nāmūsı yoluñda **yele virmişdi** göñül / Şimdi ġarḳ itdi gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [yele vir-,]*

Yeni Hammām: *Şehzade Ahmed'in annesi Bülbül Hatun tarafında yaptırılmış olan Yeni Hamam.*

1. Yapılmış anda bir şāhāne ḥammām / **Yeni ḥammām** dirlermiş aña nām *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 37). [yeni ḥammām,]*

yeñile: *Şimdilerde, bu aralar.*

1. Sevdi göñlüm yine bir ḫūb-liḳāyı **yeñile** / Çāre mi var ki benim gözüm ü göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [yeñile,]*
2. Aġlaram yaş yerine ḳan dökilür çeşmümden / Yār raḥm eyleyüben silmedi bir gün **yeñile** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 3). [yeñile,]*

yer: *Yeryüzü, zemin.*

1. Cānumı benüm sevgüsi odlara yaḳaldan / Āhum tütüni **yerlere** vü göklere ṭoldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 181, Beyit 4). [yerlere, -ler, -e]*
2. Hezār **yerde** deler sīnesini ʿuşşāḳuñ / Ḫadeng-i ġamzeleri ḫançer ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 4). [yerde, -de]*
3. Var mıdur bir **yer** ġamuñdan aġladuḳça dostum / Gözlerimüñ ḳanlu yaşı ile rengīn olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 1, Beyit 3). [yer,]*
4. Her cān şehā ki olmaya ḳurbānı ḥüsnüñüñ / Taḥḳīḳ belki āḫir anuñ **yeri** nārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 14). [yeri, -i]*
5. Gülistānlar teferrücgāh **yerler** / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 10). [yerler, -ler]*

yer: *Mekan, yer; kişi, birey.*

1. Bulur ḥayāt-ı tāze vü ter sebzezār olur / Ey serv-i nāz her **yere** baṣsañ ne dem ḳadem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 12). [yere, -e]*

yer: *Alan, bölge; yüreğin pek çok yeri.*

1. Biñ **yerde** dilüm delmiş iken ġamzesi tīri / Çeşmi de ura sīneme ḫançer ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 3). [yerde, -de]*

yer bul-: *Yerleşmek, kalmak, yer elde etmek.*

1. Zinhār ol ḍalāletden berī / **Bulmaḳ** isterseñ behişt içre **yeri** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 11). [yer bul-, -maḳ]*

yer iste-: *Mekan, yer istemek, bir şeyi gerçekleştirmek için bölge istemek; ölmek, canını feda etmek için sebep aramak.*

1. Dil ser-i zülfüñe berdār olmaġa cānın sürür / Ölmege **yer ister** uşda geldi urġanın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 1). [yer iste-,]*

yer ḳalma-: *Fırsat verilmemek, imkan sağlanmamak.*

1. Bu cihāndur dem ola Mihrīye raḥm eyleye yār / Daḥi **yer ḳalmaya** aġyār saña dilkülige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 7). [yer ḳalma-,]*

yer ol-: *Mesken haline gelmek, yurt olmak.*

1. Dil deler ġamzeñ oḳına **yer ola** anuñ içün / Derd ile kendü özin eyledi peykān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 4). [yer ol-,]*

yer yüzi: *Yeryüzü,dünya.*

1. ʿAceb mi **yer yüzi** dāʾim bezense cūdı ḫānından / Felekdür ṣofrası her dem ḳamer şems ile nānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 16). [yer yüzi,]*

yere çal-: *Yere çarpmak, atmak; güzellerin sesinin çalgıdan daha hoş olması sebebiyle çalgıcıların müzik aletlerini yere çarpması.*

1. Zühre çengin **yere çaldı** çarḫ hem çār-pāresin / Her ḳaçan ol māhrūlar ırladı āvāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [yere çal-,]*

yeri: *Layık, uygun, münasip.*

1. Żaʿf-ı ġam-ı hecrüñle ḳo ölsün **yeridür** / Dil-i āşüfte ki cānā aña pend itmedi kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 15). [yeridür, -dür]*

yeri dip ol-: *Yerini sağlama almak, kesinleşmek, yerleşik hale gelmek.*

1. Ṣaldı beni ḳapulara bī-iʿtibār idüp / Yanında müddeʿī **yeri dib oldı** ʿāḳıbet *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 9, Beyit 4). [yeri dib ol-, -i]*

yerine: *Bir şeyin veya bir kimsenin yerini almak üzere.*

1. Dem-ā-dem ṣu **yerine** ḳanuñ içsün / Kemān-ebrūlaruñ çeşmi siyāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 6). [yerine,]*
2. Gözlerüñ ḳanım içer laḥẓada bir ṣu **yerine** / Ḳanda buldı ʿacebā bu iki ḫūnḫār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 2). [yerine,]*
3. Aġlaram yaş **yerine** ḳan dökilür çeşmümden / Yār raḥm eyleyüben silmedi bir gün yeñile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 3). [yerine,]*

yerine: *Karşılığında, bir şeyin yerini tutmak üzere; ardından.*

1. Dile gerçi cefā ḳıldı **yerine** biñ vefā ḳıldı / Bize vaṣlın ʿaṭā ḳıldı bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 4). [yerine,]*

yeşil: *Sarı ile maviden oluşan ve genellikle bitkilerde görülen renk.*

1. Ḳudret eliyle gör yine reyḥānī ḫaṭları / Yazdı **yeşil** varaḳlara kʾ ol Kirdgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 3). [yeşil,]*
2. **Yeşil** dībāyi geymişler çemenler / Yaḳarlar sīm ḳandīl yāsemenler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 3). [yeşil,]*

3. Yapılmış bir serīr-i ʿālī eyvān / **Yeşil** yapraḳlar olmış aña seyvān *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 11). [yeşil,]*

yet-: *Yetmek, kafi gelmek.*

1. Nidelüm gözden ıraġ olduñ ise dost **yeter** / Çün ḫayālüñ dil-i virānuma mihmān biledür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 36, Beyit 3). [yeter, -er]*
2. İtüñle işigüñde çün her gice hemdemdür / ʿİzzet ise Mihrīye **yeter** bu hemān ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 5). [yeter, -er]*
3. Zāhidā saña behişt Mihrīye dīdār gerek / Aña maḥbūbı **yeter** saña cinānuñ ḥūrisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [yeter, -er]*
4. Kūy-ı cānān çün **yeter** mesken baña şimden girü / Yüri zāhid cennetüñi var saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [yeter, -er]*
5. Ḫurrem olsun her ḳadem başduḳça şaḥrālar size / Ḫāne-i ġamda **yeter** bu āh ile vālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 2). [yeter, -er]*
6. Ḥamdülillah ki müjeñ tīri cigerden geçicek / Hele peykānları ḳaldı dile **yeter** belegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 2). [yeter, -er]*
7. Dünye vü ʿuḳbāda bu ʿizzet **yeterdi** Mihrīye / Girse bir kez destine anuñ ḫabībi dāmeni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 5). [yeterdi, -er, -di]*
8. Zülfiyle ruḫları **yeter** ol ḫusrevüñ hemān / El-ḳıṣṣa ḫalḳ-ı ʿāleme leyl ü nehār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [yeter, -er]*
9. Kūy-ı yāri bir nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür **yeter** ruḫ-ı cānān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [yeter, -er]*
10. Derdüñ **yeter** ey dost benüm derdüme emsem / Dil-ḫasteñe cānā daḫi dermānı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 4). [yeter, -er]*
11. Ḳomam ölince elden etegüñi dostum / Buldum saʿādet ise **yeter** dāmenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 2). [yeter, -er]*
12. Kūy-ı yāri bir nefes terk eylemez ḥuccāc-ı ʿaşḳ / Ehl-i ʿaşḳa Kaʿbedür **yeter** ruḫ-ı cānān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 14). [yeter, -er]*
13. Dil ḥücresinde her gice ʿaşḳuñ muṭavvelin / Görmege cān delīl ü tenüm būriyā **yeter** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 2). [yeter, -er]*
14. Sen ey Necātī ister iseñ būriyā döşek / Yār işigünde Mihrīye bir ḳurı cā **yeter** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 6). [yeter, -er]*
15. Bir dāne ile zülfi göñül murġın itdi ṣayd / Baña cihānda ʿömrüm olınca ġıdā **yeter** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 7). [yeter, -er]*
16. Cihānda ʿizz ü saʿādet **yeterdi** Mihrī saña / Ayaġı ṭoprağına dilberüñ ġubār olsañ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 93, Beyit 5). [yeterdi, -er, -di]*
17. Mihrīye işigüñde **yeter** ḫāk olduġı / Ger bulmaġ ise besdür i sulṭān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 18). [yeter, -er]*
18. Baña iḳbāl ü saʿādetde **yeter** manṣıb-ı cāh / Vaṣluñuñ şemmesi ki geh ola iḥsān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 19). [yeter, -er]*
19. Yüz sürmek ile izlerine oldum ʿāşinā / Kūyuñda itlerüñle bu dem mübtelā **yeter** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 5). [yeter, -er]*
20. Ḳahruñ cihānda ben görürem luṭfuñı raḳīb / Öldürmek ise ʿāşıḳı hey bī-vefā **yeter** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 4). [yeter, -er]*
21. Dostum kūyuñda ben ḫora hemān ʿizzet **yeter** / İtlerüñle bir gice kūyuñda mihmān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 4). [yeter,]*

yet-: *Ulaşmak, erişmek; denk olmak.*

1. Kim var güzeller içre cihānda saña **yeter** / Yāḫud belākeş ʿāşıḳ-ı şeydā baña yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [yeter, -er]*
2. Kim var güzeller içre cihānda saña yeter / Yāḫud belākeş ʿāşıḳ-ı şeydā baña **yeter** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 1). [yeter, -er]*

yeter: *Haydi, artık son bulsun anlamında bir ünlem.*

1. Cānā **yeter** bu cānuma cevr ü cefālar it / Zecr ise cāna ancaḳ ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [yeter,]*
2. **Yeter** atsun müjeñ tīrini ḳaşuñ / Oḳ nişānına irdi yayuñı yaş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 2). [yeter,]*
3. Dili **yeter** yıḳ a efendicigüm / Cānı yeter yaḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 1). [yeter,]*
4. Dili yeter yıḳ a efendicigüm / Cānı **yeter** yaḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 1). [yeter,]*
5. Düşmişem derdüñe cānā derde dermān isterem / Dostum derdüñ **yeter** derdüme dermān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 1). [yeter,]*
6. **Yeter** cevr ü cefāñ ile beni şām u seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet zār u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [yeter,]*
7. Zecr ise ḥadden aşdı gözüm yaşı başdan / Cevr ise yetdi cānuma ey dilrübā **yeter** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 3). [yeter,]*
8. Öldürmek ise ey dost raḳībi **yeter** ancaḳ / Ol kelb-i laʿīnüñ bir avuç ḳanı gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 59, Beyit 7). [yeter,]*

yetiş-: *Ulaşmak, ermek, vasıl olmak.*

1. Getürdi ṣabā peyki cilā ḫāk-i rehüñden / Tā gözlerüme kuḥl-i Ṣıfāhān **yetişdi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 4). [yetişdi, -di]*

yetiş-: *Zamanında gelmek, zor bir durumu kaldırmak; gelmek, ulaşmak.*

1. Bu ḫaste göñül derdine dermān **yetişdi** / Vīrāne göñül taḫtına sultān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 1). [yetişdi, -di]*
2. Zeyn itmege cān gülşenin el-minnetü lillāh / Ol ruḫları gül ṣaçları reyḥān **yetişdi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 2). [yetişdi, -di]*
3. Cān rāḫtını yaġmaladı ol demde ḫayālüñ / Dil ḫānesine geldi çü mihmān **yetişdi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 5). [yetişdi, -di]*

yetiş-: *Zamanında gelmek, zor bir durumu kaldırmak; gelmek, ulaşmak; aşığın sevgisinde karşılık vermek.*

1. Dil bülbüli feryād u fiġān itse demidür / Bir ġonca-dehen serv-i ḫırāmān **yetişdi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 3). [yetişdi, -di]*
2. Şükrāne vir ey Mihrī revān yolına cānı / Şād ol ki bugün devlet ile ḫān **yetişdi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [yetişdi, -di]*

yevm-i ḳıyām: *Kıyamet günü.*

1. Urulur tā olunca **yevm-i ḳıyām** / Nevbet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 7). [yevm-i ḳıyām,]*

yevmü'l-ḳıyām: *Kıyamet günü.*

1. Dāyim olsun devletüñ devrānı tā **yevmü'l-ḳıyām** / Ṭop ola saña saʿādet daḫi çevgān

salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 13). [yevmü'l-ḳıyām,]*
2. Ḳāyim olsun devletüñ devrānı tā **yevmü'l-ḳıyām** / ʿÖmr bünyādıyla şāhā üstüvār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 12). [yevmü'l-ḳıyām,]*
3. Yaratduñ beni ey Rabbü'l-enām / Raḥmetüñi umaram **yevmü'l-ḳıyām** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 29). [yevmü'l-ḳıyām,]*
4. Żaʿīfe Mihrīye eyle şefāʿat / Şefāʿat bulasın **yevmü'l-ḳıyāmet** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [yevmü'l-ḳıyāmet,]*

yıḳ-: *Tahrip etmek, bozmak; incitmek, üzmek, kırmak.*

1. Şehā ẓulmüñ eli şehr-i dili **yıḳdı** dirīġ / Çıḳısar cān bedenden idiser terk-i diyār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 13). [yıḳdı, -dı]*
2. ʿAşḳı rāhında anuñ ḫāk ile yeksān olalum / Cān mülkin **yıḳalum** göklere çıḳsun tozumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 5). [yıḳalum, -alum]*

yıḳıl-: *Devrilmek, çökmek, dağılmak.*

1. Devr ide devr-i felek çenber-i çarḫuñ **yıḳıla** / Görmeye sencileyin bir meh-i tābān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 18). [yıḳıla, -a]*

yıḳıl-: *Bir sebepten ötürü çökmek, viran olmak; perişan olmak, mahvolmak.*

1. Luṭfuñla ʿimāret ḳılıcaḳ müddeʿi göñlin / Cevrüñle **yıḳılmış** dil-i vīrānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 4). [yıḳılmış, -mış]*
2. Ḳıl ʿimāret göñlümüñ vīrānın ey kān-ı kerem / Miḥnet ü derd ü belā ile **yıḳılmışdur** evi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 6). [yıḳılmışdur, -mış, -dur]*

yıl: *Sene, yıl.*

1. Gerçi aylar **yıllar** oldı ben yüzüñi görmezem / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 4). [yıllar, -lar]*

yıl: *Sene; vakit, zaman, devir.*

1. Mihrīyem ʿaşḳuñda daḫi nice **yıl** yeldür beni / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [yıl,]*

yılduzu yan-: *Yıldızı parlamak; talihi dönmek, bahtı açılmak.*

1. Āsumānīler atar göklere āhum dün ü gün / Berḳ-ı āḥumla ʿaceb **yanmaz** ise **yılduzumuz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 6). [yılduzu yan-, -maz]*

yıllar ile: *Yıllar yılı, uzun zaman boyunca.*

1. **Yıllar ile** görmezem yārum yüzin ben müddeʿī / Sāyesi gibi ḳatından eksük olmaz bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 2). [yıllar ile,]*
2. Yel gibi **yıllar ile** hevāsında yelmişem / Oldum esīr āḫir o zülf-i mücaʿada *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 2). [yıllar ile,]*
3. **Yıllar ile** ben yüzin görmem dirīġā āh kim / Sāyesinde ḫoş geçer dildārımuñ her bir levend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 9). [yıllar ile,]*

yıllarla: *Yıllardır, uzun süredir.*

1. Ol mehliḳāyı gördi nice ḫande olmasun / **Yıllarla** çekdi görmek içün intiẓār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 15). [yıllarla,]*

2. Şimden girü Maḳāmī bizüm būsemüz hemān / **Yıllarla** yürek aġrısı isḥāl rencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 4). [yıllarla,]*

yi-: *Ağızda çiğneyerek yutmak; faydalanmak; öpmek.*

1. Şīrin lebin aġyāra ṣunar Mihrīye ṣunmaz / Ṭūṭī baḳa ḳarġa **yiye** şekker ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 5). [yiye, -y, -e]*
2. Laʿl-i şīrīnüñe ben cān virürem irmez elüm / Āh kim ḳarşumda dāʾim lā-tekellüf **yir** meges *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 3). [yir, -r]*

yi-: *Yaşamak, başına gelmek, maruz kalmak.*

1. **Yidigüm** derd içdigüm ġamdur enīsüm ġuṣṣa yār / Sensüzin nice geçer gör bu zamānı kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [yidigüm, -dig, -üm]*

yi-: *Ağzında çiğneyerek yutmak; öpmek.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñ ṣularam göz yaşıla şām u seḥer / Daḫi şeftālu **yimesün** mi bu bustān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 3). [yimesün, -me, -sün]*

yimek iç-: *Güzel vakit geçirmek, eğlenmek.*

1. **Yisün içsün** ḫoş bular yaylaḳlarda dembedem / Yuṭalum biz ġam evinde kāse kāse ḳanlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 4). [yimek iç-, -sün]*

yine: *Yeniden, bir daha, tekrar.*

1. Ẓulmet-i ġamda ḳodıysa seni yārüñ ġam yime / Bulınur Mihrī cihāndur **yine** bir mehrū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [yine,]*
2. Gāh ki bir göz ucıyla merḥabā eyledi yār / **Yine** beñzer ki araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [yine,]*
3. Gāh ki bir göz ucıyla merḥabā eylerdi yār / **Yine** beñzer ki araya fitne bıraḳdı raḳīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 2). [yine,]*
4. Çeşm-i mestüñ **yine** nā-ḥaḳ yire ḳan eylemesün / Ṣuçını bildüre ḳatlansun a bir pāre meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 3). [yine,]*
5. Fürḳatüñ zaḫmıyla Mihrī çoḳdan olurdı helāk / Müstedām ol **yine** vaṣluñ aña merhem bağlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 6). [yine,]*
6. Ḳorḳaram laʿl-i lebinüñ ḫaberin söylemege / Nāgehān genc-i nihāndan **yine** bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 3). [yine,]*
7. ʿÖmrüm ṭavīline **yine** sābit delīldür / Çün ruḫlarında zülfi ṣanemler uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 4). [yine,]*
8. Yine eyyām-ı bahār irdi bezendi her diyār / Ḳıldı āfāḳı şükūfeyle müzeyyen Kirdgār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 1). [yine,]*
9. Nice naḳş itdi gör ol naḳḳaş ṣunʿından **yine** / Her dıraḫt-ı ḫāmdan gösterdi bir rūy-ı nigār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 2). [yine,]*
10. Gül gibi güldi **yine** ʿālem bahār ile bugün / Ṣūretin keşf eyledi gülzāra beñzer şehriyār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 5). [yine,]*
11. Ey dost raḳīb ile ṭurup ṣoḥbet idersin / ʿUṣṣāḳlaruz çün **yine** bīgānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 7). [yine,]*
12. Gördi bir māhliḳāyı **yine** sevdi gözümüz / Göz ucından göze göz odlara atduḳ özümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 1). [yine,]*

13. Dile cevrin ḥabīb itmişdi ḳāṭiᶜ / Dirīġā **yine** beñzer itdi rāciᶜ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 1). [yine,]*
14. **Yine** dil murġına dāne döker ne ḥāldür zülfüñ / Meger cān boynına ḥalḳa ṣalar muḥtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [yine,]*
15. ᶜArż itdi gülşene **yine** ruḫsār-ı yār gül / Ḫāmūş olma key ṣaḳın ey murġ-ı zār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 96, Beyit 1). [yine,]*
16. Gördi çeşmüm **yine** bir şāh-ı cihānı ne güzel / Sevdi cānum yine bir ḫūb-ı zamānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [yine,]*
17. Gördi çeşmüm yine bir şāh-ı cihānı ne güzel / Sevdi cānum **yine** bir ḫūb-ı zamānı ne güzel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 98, Beyit 1). [yine,]*
18. Ḥaḳḳa minnet ḳademüñ başdı yüzüm üzre bu dem / Ḥamdülillah ḫoş idiser **yine** devrān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 5). [yine,]*
19. Gözüme nūr irişsün **yine** göñlüme sürūr / Göreyüm gün yüzüñi bir dem amān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [yine,]*
20. Bilmezem baḫt-ı siyāhumla nice aġlayayın / Seni ġam ḫānelerinde **yine** āvāre başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 7). [yine,]*
21. Göñül alduḳlarına ḫoş ider iḳrār bular / Dönüben ṣoñra ṭutarlar **yine** inkār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 125, Beyit 4). [yine,]*
22. Bir ṭabīb oldı bizümle **yine** hem-dem bu gice / Dil-i bīmārumuza eyledi emsem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 1). [yine,]*
23. Yārelenmişdi ciger ġamzesi peykānlarıla / Laᶜli urdı **yine** ol yāreye merhem bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 2). [yine,]*
24. Bir ḫoş ġazel didüm **yine** ben ḫaṭṭ-ı Aḥmede / Cān ṣafḥasında eyledüm anı müsevvede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 1). [yine,]*
25. Sevdi göñlüm **yine** bir ḫūb-liḳāyı yeñile / Çāre mi var ki benim gözüm ü göñlüm yañıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 157, Beyit 1). [yine,]*
26. Gördi çü gözüm ḳāmet-i dil-cūyuñı cānā / El-minnetü lillāh **yine** bustānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 3). [yine,]*
27. **Yine** dil düşdi bugün bir yüzi mehpāresine / Luṭf idüp raḥm ide mi ᶜāşıḳ-ı bīçāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 1). [yine,]*
28. ᶜAcebā laᶜl-i lebinden **yine** emsem ḳıla mı / Yüregümde görinen ġamzeleri yāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 2). [yine,]*
29. **Yine** dil düşdi bugün bir gözi āhū elige / Ki güneş görse yüzin gire seḥābe elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [yine,]*
30. Eşcār **yine** dürlü şükūfeyle ṭonandı / ᶜAyş eyleyelüm gūşe-i gülşende gel imdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 176, Beyit 1). [yine,]*
31. Ġam ḫānelerinde **yine** ben aġlayu ḳaldum / Raḥm itmedi dil-ḫastesine o güle gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 2). [yine,]*
32. İrdi **yine** ṣubḥuñ nefesinden dem-i ᶜīsā / Ḳıldı ḳamu ḫoş ᶜaẓm-i remīm olmışı iḥyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 1). [yine,]*
33. Gülşende bugün luṭf ile bu bād-ı Mesīḥā / Ṣaçdı **yine** laᶜl üstine şebnem dür-i şehvār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 2). [yine,]*
34. Beñzer ki gülistāna **yine** sāye ṣalupdur / Bir ruḫları gül ġonca-dehen ḳāmeti bālā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 11). [yine,]*
35. Gülzār cemāliyle meger buldı leṭāfet / Ki oldı çemen eṭrāfı **yine** ḫūb muṭarrā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 14). [yine,]*
36. Leb-i meygūnı ḫayāl ile gözüm ḫānesinüñ / Ḳabaġı ṣāfi ṭolupdur **yine** pür ḳan-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 17). [yine,]*

37. Ṣubḥ-dem gülşene irdi **yine** üstād-ı nesīm / Virdi ḫoş būy-ı leṭāfet bezedi var ne kim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 1). [yine,]*
38. Beñzedüp bāġ-ı cihānı **yine** firdevse bugün / Eyledi lāle ile gülşeni cennet-i naʿīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 3). [yine,]*
39. Nice naḳş itdi gülistāndaki her bir varaḳa / Yed-i ḳudretle bugün gör **yine** Naḳḳāş-ı Ḳadīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 6). [yine,]*
40. Fevt olup gitmiş iken luṭfına Ḥaḳḳuñ naẓar it / Gör nice buldı ḥayāt uşda **yine** ʿaẓm-i remīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 7). [yine,]*
41. Gülşenüñ her ṭarafı serv-i sehī oldı **yine** / Virdi ḫoş ẕevḳ u ṣafā cān u cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [yine,]*
42. **Yine** hengām-ı çemendür gülşeni seyr eyle gel / Her ṭaraf serv ü semen her gūşesi gülzār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 6). [yine,]*
43. Ḳudret eliyle gör **yine** reyḥānī ḫaṭları / Yazdı yeşil varaḳlara kʾ ol Kirdgārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 3). [yine,]*
44. Pür zīnet itdi rūy-ı cihānı zamān **yine** / Eyler ṣafā vü ʿayş ile her murġzār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [yine,]*
45. Ẕāhid güzeli sevmege tevbʾitmiş imiş / Döndi cürmini bilüp itdi **yine** istiġfār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 9). [yine,]*
46. Çünki gönderdi Ḫudā devlet ile rāha seni / Mübtelā ḳılsun İlāhī **yine** bir şāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 1). [yine,]*
47. Āşinā olmış iken çün bizi yād itdi felek / Yāreler üstine dāġ urdı **yine** dertlü yürek *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 13). [yine,]*
48. Ṣafālar virdi ʿuşşāḳuñ **yine** rūḥ-ı revānına / Getürmiş ʿanberīn ḫālin hümāyūn zülfi yanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 2). [yine,]*
49. Salṭanat taḫt üzre çıḳup şāh-ı muḥterem **yine** / Tāc-ı devlet urınup geydi seḫā luṭf u kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [yine,]*
50. Çün ṭulūʿ itdi şeref burcında **yine** āfitāb / Her kişi medḥ itmege biñ cān u dilden açdı fem *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 3). [yine,]*
51. Biñ ʿaẕāb ile geçince bir nefes cānā **yine** / Cānı teslīm eyleyüp merḥūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 7). [yine,]*
52. Nice şerḥ eyleyeyin ġonca dehānı ḫaberin / Nāgehān nāz-ı nihāndan **yine** bir rāz açılur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 34, Beyit 2). [yine,]*

yine: *Öyle ki.*

1. Müddeʿi gerçi bizüm aramuza girdi velī / **Yine** beñzer kʾ o laʿīn çatladısardur ṭıraḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 3). [yine,]*

yir: *Mekan, mevki.*

1. Āsitānını edeb itdük ziyāret itmege / Yüzümüz sürdük ḳadem başduġı **yire** giricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 5). [yire, -e]*

yirine: *Bir şeyin veya bir kimsenin yerini almak üzere.*

1. İçer şu **yirine** ḳanumı ġamzeñ / ʿAceb budur ki olmaz daḫi ḳāniʿ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 2). [yirine,]*

yit-: *Yetmek, kafi gelmek.*

1. Aṭlasına dirme sen Mihrī emīrüñ fāriġ ol / Dervişüñ **yiter** palāsı ʿārife dībāclıḳ *(Mihrî*

Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 7). [yiter, -er]

2. Leblerüñ ẕikri **yiter** dil ṭūtisinüñ şekkeri / Neylerin ḳandi dehānum ṭolı ḳandüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 4). [yiter, -er]*
3. İḥrām itdüm egnime ʿaşḳı libāsını / **Yiter** cihānda cübbe de cennet de ḥulle de *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 5). [yiter, -er]*

yitir-: *Kaybetmek, terk etmek, vazgeçmek.*

1. ʿĀdeti monlalaruñ maḥbūb sevmekdür ḫaṭīb / ʿĀḳil iseñ meẕhebüñ **yitirme** ʿāriflerden ol *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 7, Beyit 1). [yitirme, -me]*

yiyüben iç-: *Karın doyurmak; yaşamak, hayatını sürdürmek.*

1. Dehr elinden ḫāne-i ġamda **yiyüben içmege** / Eşk-i çeşmim āb olmışdur yüregüm hem kebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 27). [yiyüben iç-,]*

yoġrul-: *Harmanlanmak, karıştırılmak; kaderi tayin edilmek.*

1. Ṭopraġuñ çünki gözüñ yaş ile **yoġrulmuş** ezel / Biz aña neyleyelüm ey yazusı ḳara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 2). [yoġrulmuş, -muş]*

yoḫsa: *Yoksa, aksi halde.*

1. ʿĀşıḳ iseñ ʿaşḳ yolında şaḳlama nāmūs u ʿār / Cehd idüp bu yolda cān vir **yoḫsa** elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [yoḫsa,]*
2. Gülsitānında bugün ol ġoncanuñ feryād ḳıl / **Yoḫsa** yārın gül gider ḳalursın ey miskīn hezār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 4). [yoḫsa,]*
3. Mihrīye raḥm it bugün **yoḫsa** bilürsin dostum / İrteden tīz ḥüsnünüñ āyīnesini mū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 5). [yoḫsa,]*
4. Cānı vir cānān yolında yāri kes aġyārdan / **Yoḫsa** ey Mihrī nʾolur ʿālemde varumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [yoḫsa,]*
5. Ṭutmazsañ elüm luṭfuñ ile ḳaldum ayaḳda / Cānā demidür **yoḫsa** öleyin mi ne dirsin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 127, Beyit 4). [yoḫsa,]*

yoḫsa: *Yoksa, acaba.*

1. Niçün ey dost bu efġānuma güş eylemedüñ / Bülbülüñ ḫoş mı gelür **yoḫsa** güle zārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 2). [yoḫsa,]*

yoḫsa: *Ya da bağlacı.*

1. Bilsem ki perī misin i cān **yoḫsa** firişte / Biñ cān ile sevdüm seni bir kerre görüşte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 1). [yoḫsa,]*

yok: *Olmaması gereken bir durum, hata, yanlışlık.*

1. Yār idinmek **yoġımış** bildüm ki her cilf oġlanı / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 8). [yoġımış, -ı, -mış]*

yoḳ: *Bulunmayan, mevcut olmayan.*

1. Ṭāliʿuñ **yoḳdur** güzellerden i Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [yoḳdur, -dur]*
2. **Yoḳ** ṣanurdum ʿālem içre cān ile serden leẕīẕ / Hey neler varmış cihānda daḥi bunlardan leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 1). [yoḳ,]*

3. **Yoḳ** durur Mihrī bugün daʿvīye maʿnī gösterür / Vāz gel hercāyilerdür şimdiki yārānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 19, Beyit 6). [yoḳ,]*
4. Cürmüm nedür ki dilbere bizden ṣafāsı **yoḳ** / Ben bendesine ẕerrece meyl ü vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [yoḳ,]*
5. Cürmüm nedür ki dilbere bizden ṣafāsı yoḳ / Ben bendesine ẕerrece meyl ü vefāsı **yoḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [yoḳ,]*
6. ʿAşḳuñ esīri derd ile dermānda kim begüm / Alsañ bizüm de göñlümüz ele ḫaṭāsı **yoḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 3). [yoḳ,]*
7. Her bī-nevāya vaṣlı nevāsın ʿaṭā ider / Ben bī-nevāya ẕerrece vaṣlı ʿaṭāsı **yoḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 4). [yoḳ,]*
8. Her māh-rūy ʿāşıḳuñ āhı duḫānile / Hiç görmedük ki ṣoñra yüzinüñ ḳarası **yoḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 6). [yoḳ,]*
9. Mihrī gerekse yolına cān vir gerek cihān / Oynar güler raḳīb ile senden ṣafāsı **yoḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 8). [yoḳ,]*
10. Gerçi kim ʿaşḳuñ yolında cürmi çoḳdur ʿāşıḳuñ / Ben seni sevmekden özge **yoḳ** günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [yoḳ,]*
11. Dil zülfüñi vaṭan ideli dir ḳamu ünās / **Yoḳdur** cihānda Mihrī senüñ meskenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [yoḳdur, -dur]*
12. Vay baña ki ḫayrum ẕerre **yoḳ** / Ṭāpuña lāyıḳ ʿamel yoḳ cürm çoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [yoḳ,]*
13. Vay baña ki ḫayrum ẕerre yoḳ / Ṭāpuña lāyıḳ ʿamel **yoḳ** cürm çoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [yoḳ,]*
14. Bu nevbahāra bir gün olur kim ḫazān irer / Ġırrʾolma ḥüsne sevdügüm āḫir beḳāsı **yoḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 5). [yoḳ,]*
15. Ey dil hemīşe cevr ü cefāya taḥammül it / Ṣanma cihānda her kişinüñ bir belāsı **yoḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 9). [yoḳ,]*
16. Cemālüñ bāġın idelden temāşā / Cihān bāġına **yoḳdur** iʿtibārum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 104, Beyit 2). [yoḳdur, -dur]*
17. ʿĀrife bir ḥarf besdür hīç taṭvīl eyleme / Ṭāliʿuñ **yoḳdur** güzellerden i Mihrī sözi kes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 5). [yoḳdur, -dur]*
18. Atma Ḫalīl-veş beni odlara raḳīb / ʿĀşıḳ bu yolda yanmaġa ṣanma rıżāsı **yoḳ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 7). [yoḳ,]*
19. Ḳaddüñ gibi **yoḳ** serv-i ḫırāmānlar içinde / Ḫaddüñ gibi yoḳ berg-i gülistānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 1). [yoḳ,]*
20. Ḳaddüñ gibi yoḳ serv-i ḫırāmānlar içinde / Ḫaddüñ gibi **yoḳ** berg-i gülistānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 1). [yoḳ,]*
21. Ḫaddüñ gibi gül bitmedi bir bāġ-ı cihānda / Laʿlüñ gibi **yoḳ** laʿl-i Bedaḫşānlar içinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 162, Beyit 6). [yoḳ,]*
22. Küfr-i zülfine esīr oldum o kāfir beçenüñ / Beni ḳurtarmaġa **yoḳ** mı ki bir īmān ehli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 210, Beyit 2). [yoḳ,]*
23. Ruḫuñ devrinde rūşen oldı gülşen / Ḳadüñ ḳatında **yoḳ** servüñ şebātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 5). [yoḳ,]*
24. Velī her birinüñ bir mesnedi var / Benüm **yoḳdur** ṭapuñdan ġayrı deyyār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 12). [yoḳdur, -dur]*
25. Cürmüm nedür ki dilbere bizden ṣafāsı **yoḳ** / Ben bendesine ẕerrece meyl ü vefası yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [yoḳ,]*
26. Ṭāliʿuñ **yoḳdur** güzellerden i Mihrī çāre ne / Ḳısmet-i rūz-ı ezelde saña bu olmış naṣīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 5). [yoḳdur, -dur]*
27. Leb-i cānānı görüp diş biledüm geldi didi / Nesne **yoḳ** Mihrī aña umma ḥacerden

ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 6). [yoḳ,]*

28. **Yoġıdı** dīnüñ bilürdüm şimdi gitmiş āyīnüñ / Ey cefāḫū yār senden vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 10). [yoġıdı, -ı, -dı]*
29. **Yoġ** imiş çünkim naṣībüm vaṣl-ı cānān olmadan / El yudum şimden girü derdüme dermān olmadan *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 135, Beyit 1). [yoġ,]*
30. Leẕẕetin işbu cihānuñ şimdi bildük ḥāṣılı / **Yoġ** imiş rūy-ı zemīnde vaṣl-ı dilberden leẕīẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 17, Beyit 2). [yoġ,]*
31. Ḫūblar zülfi hevāsına yeler çoḳdur velī / **Yoḳ** durur illā benüm gibi yele virmiş emek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [yoḳ,]*
32. Evvel ol Aḥaddur bī-zevāl / Birligine **yoḳdur** anuñ ḳīl ü ḳāl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 1). [yoḳdur, -dur]*

yoḳ: *Hayır, asla, kabul etmeme belirten söz.*

1. Çeşmüñ beni öldürdi vü sen **yoḳ** nice dirsin / Ġamzeñ ḫo şehādet ider inkār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 6). [yoḳ,]*

yoḳ: *Nasip olmayan, elde edilemeyen; mevcut olmayan, bulunmayan.*

1. İ Mihrī şimdi saña ḥışṣe **yoḳdur** / Gören görmiş ṣafāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 5). [yoḳdur, -dur]*

yok iken var eyle-: *Yoktan var etmek, yaratmak, meydana getirmek.*

1. Cihānı **yoġ iken** o **var eyledi** / Birligine müʾmin iḳrār eyledi *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 5). [yoġ iken var eyle-,]*

yoḳ yire: *Yok yere, gereği yokken, hiç bir neden bulunmadığı halde, boşu boşuna.*

1. **Yoḳ yire** dehānı ḫaberin itdü deyü fāş / Düşürdi bizi dillere eller ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 54, Beyit 4). [yoḳ yire,]*

yol: *Yol, güzergah, yer.*

1. Yüzümi ḫāk ideyin gitdügi **yollara** ḥabīb / Seri hem-ser ideyin başduġı ṭaşlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 5). [yollara, -lar, -a]*

yol: *Gaye, uğur, maksat.*

1. Cān viremez **yolumda** dime Mihrī dostum / Ṣādıḳlaruñ cihānda bu daḫi biri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 5). [yolumda, -um, -da]*
2. ʿĀṣıḳ iseñ ʿaṣḳ yolında ṣaḳlama nāmūs u ʿār / Cehd idüp bu **yolda** cān vir yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [yolda, -da]*
3. ʿĀṣıḳ iseñ ʿaṣḳ **yolında** ṣaḳlama nāmūs u ʿār / Cehd idüp bu yolda cān vir yoḫsa elden gitdi yār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 1). [yolında, -ı, -n, -da]*
4. Dilberüñ yolına Mihrī dürişüp cehd idelüm / Ḳalsun ol **yolda** bizüm dırnaġımuzla dişümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 7). [yolda, -da]*
5. Ḫārı elden ḳoyalum cān virelüm gül **yolına** / Ḳaçan ise gidecekdür ḳoy a gitsün başumuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 3). [yolına, -ı, -n, -a]*
6. Dilberüñ **yolına** Mihrī dürişüp cehd idelüm / Ḳalsun ol yolda bizüm dırnaġımuzla dişümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 57, Beyit 7). [yolına, -ı, -n, -a]*
7. Terk-i dil ü cān itmeyicek dost **yolında** / Ey Mihrī nice ṭālib-i cānānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 9). [yolında, -ı, -n, -da]*

8. Çıḳar cān raḫtını şehr-i bedenden Mihrī dil-ḫaste / Fedā ḳıl yār **yolında** k ider ziyān āteş nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [yolında, -ı, -n, -da]*
9. Atma Ḫalīl-veş beni odlara raḳīb / ʿĀşıḳ bu **yolda** yanmaġa şanma rıżāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 7). [yolda, -da]*
10. Gerçi kim ʿaşḳuñ **yolında** cürmi çoḳdur ʿāşıḳuñ / Ben seni sevmekden özge yoḳ günāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 3). [yolında, -ı, -n, -da]*
11. Cānı vir cānān **yolında** yāri kes aġyārdan / Yoḫsa ey Mihrī nʾolur ʿālemde varumdan benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 5). [yolında, -ı, -n, -da]*
12. Cihān u cānı revān it **yolına** Mihrī ḥabīb / İtim dimiş saña bu iʿtibārı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 5). [yolına, -ı, -n, -a]*
13. **Yoluña** tuḥfe getürdüm begüm bu cānı didüm / Didi getür sen eli boşda varı ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 4). [yoluña, -uñ, -a]*
14. Dimedüñ bu daḫi āşüftelerümden biridür / Sürinürem **yoluña** bunca zamān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 2). [yoluña, -uñ, -a]*
15. Sen çıḳarduñ beni zülfine uyup başdan i dil / Göreyin sen daḫi bu **yolda** ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [yolda, -da]*
16. Ḫāce vuṣlat ḳapusın kimse çün āsān açamaz / ʿÖmr naḳdin virelüm vaṣlı **yolında** çürüsün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 4). [yolında, -ı, -n, -da]*
17. Cān u dil naḳdini cānān **yolına** ḫarc eyledüm / Ḫoş ṣafā sürdüm cihānda elde varum var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 3). [yolına, -ı, -n, -a]*
18. Didi şükrāne vaṣlım çün vir evvel baş u cān didüm / Yolında öldügüm çoḳdan **yoluñda** der-miyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [yoluñda, -uñ, -da]*
19. Terk eyledüm ey yār senüñ ʿārı **yoluñda** / Rüsvā-yı cihānum bugün ʿaşḳuñla bil işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 3). [yoluñda, -uñ, -da]*
20. ʿĀr u nāmūsı **yoluñda** yele virmişdi göñül / Şimdi ġarḳ itdi gözüm yaşı anı aḳa aḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 2). [yoluñda, -uñ, -da]*
21. Sen bī-vefā firāḳıla cān irdi ḫulḳuma / Cānā **yoluñda** çıḳsa gerek bir gün āh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 4). [yoluñda, -uñ, -da]*
22. Merve ḥaḳı ṣafāsın anuñ ol bilür hemān / ʿAşḳı **yolında** ṣıdḳ ile ḳurbān-ı cān ide *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 4). [yolında, -ı, -n, -da]*
23. Şükrāne vir ey Mihrī revān **yolına** cānı / Şād ol ki bugün devlet ile ḫān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 6). [yolına, -ı, -n, -a]*
24. ʿAşḳuñ **yolında** her ki ṣaḳındıysa ʿārını / Tā ḥaşr olınca isteye bulmaya yārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 1). [yolında, -ı, -n, -da]*
25. ʿĀşıḳ mı direm aña ki cānān **yolında** ol / Cān u dil ile virmeye tā ʿömri varını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 2). [yolında, -ı, -n, -da]*
26. Baş ḳoşup zülfüñe Mihrī ḳurı sevdālarla / Yel gibi yeldi **yoluñda** yele virdi emegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 6). [yoluñda, -uñ, -da]*
27. Gözüm çü gördi sen yüzi gül boyı ʿarʿarı / Virdi **yoluña** biñ dil ile ʿömri serserī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [yoluña, -uñ, -a]*
28. ʿAḳl u dil **yoluña** gitdi dil ü cān ḳalmış idi / Fürḳatüñ eyledi andan daḫi bīzār beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 3). [yoluña, -u, -ñ, -a]*
29. Eyledüm **yoluña** īṣār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [yoluña, -uñ, -a]*
30. Nice saʿyümüzi **yoluñda** hebā eyleyesin / Nice bir ehle cefā cehle vefā eyleyesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 13). [yoluñda, -uñ, -da]*

31. Her seḥergāh itdügüm bu āh ḥaḳḳıçün begüm / Ṣādıḳam **yoluñda** ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 2). [yoluñda, -uñ, -da]*
32. Gerçi aylar yıllar oldı ben yüzüñi görmezem / Ṣādıḳam **yoluñda** ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 4). [yoluñda, -uñ, -da]*
33. Günde biñ kez ġamzeñ ursa yüregüme ḫançeri / Ṣādıḳam **yoluñda** ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 6). [yoluñda, -uñ, -da]*
34. Seni sevelden be hey kāfir saña budur sözüm / Ṣādıḳam **yoluñda** ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 8). [yoluñda, -uñ, -da]*
35. A benim çoḳ sevdügüm vallāhi billāhi inan / Ṣādıḳam **yoluñda** ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 10). [yoluñda, -uñ, -da]*
36. Yoluña cān virürem bunca zamāndur dostum / Ṣādıḳam **yoluñda** ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 12). [yoluñda, -uñ, -da]*
37. Mihrīyem ʿaşḳuñda daḫi nice yıl yeldür beni / Ṣādıḳam **yoluñda** ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 14). [yoluñda, -uñ, -da]*
38. Uyduñ aġyāra benümle bir nefes yār olmaduñ / **Yoluña** bunca zamāndur cānı virdüm bilmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 7). [yoluña, -uñ, -a]*
39. Eyledüm **yoluña** īs̱ār itmek içün ḫusrevā / Gözlerümüñ ḳanlu yaşın dürr ile mercān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 5). [yoluña, -uñ, -a]*
40. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / **Yolına** olsın fedā bir cān nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [yolına, -ın, -a]*
41. Hebā eyleme saʿyini bu ben miskīnüñ / Çoḳ zamāndur ki **yoluña** dil ü cān itdi nis̱ār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [yoluña, -uñ, -a]*
42. Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise ey şāh-ı cihān / **Yolına** olsın fedā bir cān nedür biñ cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 15). [yolına, -ı, -n, -a]*
43. **Yoluñda** senüñ cānā bilsem ne günāh itdüm / Cevrüñ baña aġyāra luṭfuñ neden olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 5). [yoluñda, -uñ, -da]*
44. ʿAşḳuñ **yolında** cānā cān virdügüm görenler / Dir ehl-i ʿaşḳ içinde Mihrī güzīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 5). [yolında, -ı, -n, -da]*
45. Didi ey Mihrī saña cānān gerekse cān vir / İmdi gel ʿaşḳum **yolında** fāni ol didüm beser *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 38, Beyit 5). [yolında, -ı, -n, -da]*
46. Aşḳuñ **yolında** oḫ gibi ṭoġrı gelen şehā / Nāmūs şīşelerini çoḳdan uşatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 3). [yolında, -ı, -n, -da]*
47. Eyler ise nʾola cān naḳdini **yoluña** īs̱ār / Buldı çün vaṣluñ gibi sermāye ey ḫān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 7). [yoluña, -u, -ñ, -a]*

yol: *Uğur, amaç; ilgi gösterme, yakın olma.*

1. Terk-i dil ü cān eyledüm ey dost rehüñde / Geh geh kerem it baṣ ḳademüñ o **yola** ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 2). [yola, -a]*

yol: *Güzergah; sevgilinin gelip geçtiği istikamet.*

1. **Yollar** üzre Mihrīnüñ her dem görür ḫāk olduġın / Bir naẓar ḳılmaz nedür cürmi ʿaceb sulṭān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 11). [yollar, -lar]*

yol bul-: *Bir menzile ulaşmak için uygun yolu, yöntemi bulmak; vesile, araç bulmak.*

1. Curʿa-i ʿaşḳ-ı mecāzī nūş eyle ṣıdḳ ile / Tā ḥaḳīḳatden yaña **yol bulasın** mirāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 2). [yol bul-,]*

yol göster-: *Kılavuzluk, rehberlik etmek (el- Hadi) (Yolun doğrusu Allah'ındır. Yolun eğrisi de vardır. Allah dileseydi hepinizi doğru yola iletirdi. Nahl suresi 9. ayet); hakikate ulaştırmak.*

1. **Gösterür** ṭoġrı **yol** bi-ḥamdillāh / Ḥimmet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 2). [yol göster-,]*

yol vir-: *Geçmesine izin vermek, yolunu açmak; sıkıntısını gidermek, ayrılığa son vermek.*

1. Ḳalmışam hecrüñ muġaylānında **yol vir** ʿāşıḳa / Kaʿbe-i vaṣluña varan dostum rāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 4). [yol vir-,]*

yola git-: *Yolculuğa çıkmak; uzaklaşmak, ayrı kalmak; aşıktan uzak olmak, ilgi göstermemek.*

1. Aġyār ile yār oldı vü cānān **yola gitdi** / Ten bunda ḳalup rūḥ-ı revānum bile gitdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 179, Beyit 1). [yola git-,]*

yoldan çıḳar-: *Bir kimseyi yanlış yönlendirerek kötü eylemlerde bulunmasına sebep olmak, ayartmak; gönlünü çelmek, aşık etmek.*

1. Nitekim cehd eylerem meyl itmeyem mehrūlara / **Çıḳarur yoldan** beni bir zülfi ḳara yüzi aġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 2). [yoldan çıḳar-,]*

yoldan eyle-: *Yolundan çevirmek, Allah yolundan ayırmak, günaha sevk etmek; aşık etmek, kendine bağlamak, gönlünü çelmek.*

1. Hey ġāfil olma ġamzelerinden güzellerüñ / Biñ şeyḫi **yoldan eylediler** bir nigāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 6). [yoldan eyle-,]*

yoldaş: *Yol arkadaşı, aynı yolda yürüyenler; kader birliği yapanlar, aynı dertten muzdarip olanlar.*

1. Çün derd ile āh eylemeye başlaruz biz / Her ḳandasa ʿaşḳ ehline **yoldaşlaruz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 1). [yoldaşlaruz, -lar, -uz]*
2. Şemʿ-i ruḫuña tā giceler ṣubḥa dek ey dost / Per yaḳmada pervāneye **yoldaşlaruz** biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 56, Beyit 3). [yoldaşlaruz, -lar, -uz]*
3. Hevā-yı ʿaşḳa yoldaş ol dilerseñ bulasın vaḥdet / İdinme kendüñe maḥrem dili bī-ʿaşḳ **yoldaşı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 6). [yoldaşı, -ı]*

yoldaş ol-: *Yoldaş, arkadaş olmak.*

1. **Olaldan** ʿaşḳuñ ile cān **yoldaş** / Enīsüm ġam olupdur ġuṣṣa ḫāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 2). [yoldaş ol-,]*
2. Hevā-yı ʿaşḳa **yoldaş ol** dilerseñ bulasın vaḥdet / İdinme kendüñe maḥrem dili bī-ʿaşḳ yoldaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 6). [yoldaş ol-,]*
3. Şefīʿ olmaḳ dilerseñ ger Resūl / ʿİlm-i tevḥīd ile dāʾim **yoldaş ol** *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 13). [yoldaş ol-,]*

yolına cān u seri ḳo-: *Uğruna canını feda etmek, ölmek.*

1. **Ḳomış** idüm ʿaşḳuñuñ **yolına** ben **cān u seri** / Olmış idüm āsitānuñ bendesinüñ çākeri *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 13). [yolına cān ḳo-,]*

yolına cān vir-: *Bir kimse veya değer uğruna canını feda etmek, ölmek.*

1. **Yolına cān virmege** cānāna gelmişlerdenüz / Ṭālib-i derd olmışuz dermāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun*

Divanı, Gazel 64, Beyit 1). [yolına cān vir-,]

2. Mihrī gerekse **yolına cān vir** gerek cihān / Oynar güler raḳīb ile senden ṣafāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 8). [yolına cān vir-,]*
3. **Yolına cān virmek** imiş Mihrī ancaḳ çāresi / Yār içün aġyāra varup nice bir yalvarasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 5). [yolına cān vir-,]*
4. Mihrīye vaṣlı ḥabībinüñ müyesser oldı çün / **Yolına cān virmek** āsāndur aña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 7). [yolına cān vir-,]*
5. ʿĀṣıḳuñ ḳadrin bilür **yolında cān virseñ** revā / Bī-vefā hercāyiler sevdāsına yelmek ʿabes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 7). [yolında cān vir-,]*
6. Nitekim yāruñ **yolında cān virüp** itdüm heves / Vuṣlatına bulmadum ʿālemde bir gün dest-res *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 1). [yolında cān vir-,]*

yolında ḳurbān ol-: *Birisi uğruna canını feda etmek, ölmek.*

1. Bir ṣanem egnine almış sīm ü zer ḳaftānlar / Yaraşur **yolında ḳurbān olsa** yüz biñ cānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 1). [yolında ḳurbān ol-,]*

yolında öl-: *Bir kimse veya değer uğruna can vermek, kendini feda etmek.*

1. Didi şükrāne vaṣlım çün vir evvel baş u cān didüm / **Yolında öldügüm** çoḳdan yoluñda der-miyāndur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 4). [yolında öl-,]*

yollarına düş-: *Takip etmek, arkalarından gitmek; güzellerin her istediğini yapmak, kul, kölesi olmak.*

1. Der-peyince **yollarına düşdügüm** dilberlerüñ / Dir gören ḫaylī belākeşdür bu Mihrī derdmend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 8). [yollarına düş-, -ları, -n, -a]*

yolumda cān terk ḳıl-: *Bir kimse uğruna canını feda etmek, can vermek.*

1. Didi cānān **terk ḳıl yolumda cān** didüm be-çeşm / Didi çeşmüm ḫūnīdür tiz ol hemān didüm be-çeşm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 109, Beyit 1). [yolumda cān terk ḳıl-,]*

yoluña cān fedā: *Birisi uğruna canından vazgeçmek, ölümü göze almak.*

1. Zülfüñde beni ʿaşḳ ile Manṣūr gibi / **Cān fedādur yoluña** eyleye ḫānum berdār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 11). [yoluña cān fedā,]*

yoluña cān ḳurbān: *Canını feda etmek, bir kimse veya değer uğruna ölmek.*

1. Meylüm sañadur ḫānum **ḳurbān yoluña cānum** / Gerçegi sözümüñ bu ġayrısı yalan ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 4). [yoluña cān ḳurbān,]*

yoluña cān vir-: *Birisi için canından vazgeçmek, ölmek.*

1. Ḫūb iken eyle vefā **yoluña cānlar virene** / Böyle ḳalmaz bu güzellik de hemān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 6). [yoluña cān vir-,]*
2. Çıḳsun hele biñ miḥnet ile cānı cihānda / Her kim ki senüñ **yoluña cān virmeye** cānā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 31). [yoluña cān vir-, -uñ, -a]*
3. **Yoluña cān virürem** bunca zamāndur dostum / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 12). [yoluña cān vir-,]*

4. Dilberā ʿahd eylemişdüm **yoluña cānum virem** / Dostum vallāhi ol iḳrārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 3). [yoluña cānum vir-,]*
5. ʿĀlemüñ ḫalḳı **yoluñda** nice **cān virmeye** kim / Ṣāniʿuñ ṣunʿı ṭapuñdur yüzüñ īmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 7). [yoluñda cān vir-, -uñ, -da]*

yoy-: *Yuymak, silmek, bozmak; değişmek.*

1. Zülfüñ ġamını dest-i ezel yazdı başuma / Ṣanma ki tā ölince bu yazuyı **yoyıla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 4). [yoyıla, -ıla]*

yuf: *Beğenilmeyen veya öfke duyulan durumlarda söylenilen söz, yazıklar olsun!.*

1. Şimdiden girü cihān ḫūblarınuñ varına **yuf** / Ḳurı daʿvālar ile itdügi iḳrārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 1). [yuf,]*
2. Şimdiden girü cihān ḫūblarınuñ varına yuf / Ḳurı daʿvālar ile itdügi iḳrārına **yuf** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 1). [yuf,]*
3. Eyü çekdük bularuñ cevr ü cefāsın be yüri / Nice bir yalvaralum yārına aġyārına **yuf** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [yuf,]*
4. Hey bu rīş-ḫandelerüñ bir başı vü biñ dil ile / ʿĀşıḳın aldayıcı ḳavli yalan yārına **yuf** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 3). [yuf,]*
5. Seveni sevmez ü bunlar ha sever sevmeyeni / Ḳo bu maḥbūblaruñ dünyede bī-ʿārına **yuf** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 4). [yuf,]*
6. İʿtimād itdügi çün ʿahdine hercāyilerüñ / Mihrīnüñ daḫi cihānda çürük efkārına **yuf** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 5). [yuf,]*

Yūsuf: *Hz. Yusuf peygamber; Sultan Bayezid.*

1. Ḳılsañ ey **Yūsuf** naẓar luṭfuñla ben bī-çāreye / İʿtiḳādum bu durur bulam Zelīḫā-veş şebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [yūsuf,]*

Yūsuf: *Yusuf peygamber, İsrailoğullarından Yakup peygamberin oğludur. Güzelliği, yaptığı rüya tabirleri ve Zeliha'nın aşık olduğu kişi olarak ün salmıştır; Yusuf peygamber gibi güzel yüzlü sevgili.*

1. Ḥasretinden aġlaram sen **Yūsufuñ** Yaʿḳūb-veş / Gözlerüm yaşı dükenmez ṣanki Nīl ırmaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 4). [yūsufuñ, -uñ]*
2. Mıṣr-ı ḥüsnüñ **Yūsufı** dil-teşnedür bir curʿa ṣun / Laʿlüñ ābından zenaḫdānuñdaki çāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 3). [yūsufı, -ı]*

Yūsuf naẓarın ḳıl-: *Hz. Yusuf'un nazarıyla bakmak (Yusuf: İsrailoğullarından Yakup peygamberin oğludur. Güzelliği, yaptığı rüya tabirleri ve Zeliha'yı yeniden gençliğine kavuşturması ile ün salmıştır.); aşığın gönlünü cezbeden bir bakışla bakmak; iyilik, ihsanda bulunmak.*

1. Nev-cüvān ide Zelīḫā gibi ey Mihrī seni / **Ḳıla** ger luṭf ile **Yūsuf naẓarın** şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [yūsuf naẓarın ḳıl-, -a]*
2. Nev- cüvān itdi Zelīḫā gibi Mihrī seni ʿaşḳ / **Ḳılalı** luṭf ile **Yūsuf-naẓarın** şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 7). [yūsuf-naẓarın ḳıl-, -alı]*

Yūsuf-ı cān: *Can Yusuf'u, sevilen, aşık olunan Yusuf Peygamber; ruh, kişinin manevi varlığı.*

1. Mıṣr-ı dilde **Yūsuf-ı cāndan** ʿazīz itdüm seni / Cevr ile pīr eyledüñ āḫir Zelīḫā-veş beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 7). [yūsuf-ı cān,]*

Yūsuf-ı ken'ān: *Kenan ilinde bulunan ve güzelliğiyle meşhur olan peygamber, Hz. Yusuf.*

1. Cānā bu cihān içre güzellikde cemālüñ / Meşhūr olalı **Yūsuf-ı Ken'ān** unuduldı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 188, Beyit 2). [yūsuf-ı ken'ān,]*

Yūsuf-ı sānī̇: *II. Bayezid döneminde yaşamıştır. Yakışıklı olduğu için kendisine âşık olan biri tarafından kıskançlık sebebiyle öldürülmüş bir şairdir. Kayıtlara göre asıl adı Hasan olmasına rağmen, Hazreti Yusuf'un yakışıklılığı gibi yakışıklı olmasından, şaire, Yusuf adını vermişlerdir; sevgili, sevilen.*

1. Dil ne çekmişdür Zelīḫā-veş belā-yı hecr ile / Eline girince sen **Yūsuf-ı sānī̇** kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 3). [yūsuf-ı sānī̇,]*
2. Seni bu ḥüsn-i ḫulḳ ile görenler dir ki ey ḫusrev / Melāḥatde leṭāfetde bu ḫod **Yūsuf-ı sānī̇dür** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 12). [yūsuf-ı sānī̇,]*

yüregi pāre pāre ol-: *Üzerinde delikler bulunmak; pek çok acı çekmek, inlemek.*

1. Meger ki ney ola hem-dem fiġānuma her dem / K' **olup** durur **yüregi pāre pāre** bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 3). [yüregi pāre pāre ol-,]*

yüregin ḳanlarla doldur-: *Yüreğini kanatmak, acı vermek, üzmek, perişan etmek.*

1. İçelüm la'li şarābından o gül-çihrelerüñ / Müdde'īnüñ **yüregin ṭolduralum ḳanlarla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 3). [yüregin ḳanlarla ṭoldur-,]*

yüregüm kebāb ol-: *Büyük bir acıya uğramak; fazlasıyla üzülmek.*

1. Dehr elinden ḫāne-i ġamda yiyüben içmege / Eşk-i çeşmim āb **olmışdur yüregüm** hem **kebāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 27). [yüregüm kebāb ol-,]*

yüregüme ḫançer ur-: *Yaralamak, acı çektirmek; yan bakış atmak, etkilemek.*

1. Günde biñ kez ġamzeñ **ursa yüregüme ḫançeri** / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 6). [yüregüme ḫançer ur-,]*

yüregüme yāreler ur-: *Yüreğinden yaralamak, yüreğine delik açmak; keder, ızdırap vermek, üzmek.*

1. Ġamzeñ ne 'aceb **yüregüme yāreler urdı** / Vaṣluñdan irişdür meded it yāreye merhem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 4). [yüregüme yāreler ur-,]*

yürek: *Gönül, kalp.*

1. Ḫoş görür benden raḳībi raḥm idüp cānān aña / Nice ḳatlansun bu **yürek** nice döysün cān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 1). [yürek,]*
2. Dertlü **yürek** i Mihrī cefāya ideydi ṣabr / Cevri zamāne ḫūbları ḥadden aşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 5). [yürek,]*
3. Çün delmez imiş ġamzeleri ḫançeri bağrum / Pes bu **yüregimde** görinen yāre nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 4). [yüregimde, -im, -de]*
4. Bezm-i ḥüsnüñe vücūdum şem'adur pervāne dil / Bu yanan cānum fetīlidür **yüregüm** yaġıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 6). [yüregüm, -üm]*
5. **Yüregüm** yāresine vuṣlatuñuñ / Merheminden yaḳ a efendicigüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 108, Beyit 2). [yüregüm, -üm]*

6. ʿAcebā laʿl-i lebinden yine emsem ḳıla mı / **Yüregümde** görinen ġamzeleri yāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 2). [yüregümde, -üm, -de]*
7. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan dostum / **Yüregümi** yar gel peykānuñı ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [yüregümi, -üm, -i]*
8. Cellād-ı çeşmi cānuma ḳaṣd itmedin henüz / Derdlü **yürege** ġamzesinüñ ḫançeri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 4). [yürege, -e]*
9. Ġamzesi oḳlarına sīnem nişān olalı āh / Yār bilür **yüregümde** nice peykān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 7). [yüregümde, -üm, -de]*
10. Gel ki senden budur ey dost bu cānuñ dilegi / Yar neler vardur içinde gör e derdlü **yüregi** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 1). [yüregi, -i]*
11. Tīr-i ġamzeñ ṭutmasun jengār ġamdan dostum / **Yüregümi** yar gel peykānuñı ḳandan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 2). [yüregümi, -üm, -i]*

yürek: *Gönül, yürek; aşık; Mihri.*

1. Āşinā olmış iken çün bizi yād itdi felek / Yāreler üstine dāġ urdı yine dertlü **yürek** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 13). [yürek,]*

yürek aġrısı: *Aşktan dolayı duyulan acı, keder, hüzün.*

1. Şimden girü Maḳāmī bizüm būsemüz hemān / Yıllarla **yürek aġrısı** işḥāl rencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 4). [yürek aġrısı,]*

yürek del-: *Çok acı ve ızdırap vermek, perişan etmek.*

1. Ten yandı dil göyündi **yürek deldi** fürḳatüñ / Ġamzeñ ḫadengi ḫışm ile çün çekdi ḫançeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 2). [yürek del-,]*

yürek kebāb ol-: *Yüreği yanmak, çok isteyip elde edememekten ötürü perişan olmak.*

1. Ruḫlaruñ nārıyla dil yandı **kebāb oldı yürek** / Çeşmüñüñ ḳaṣdı eger cān ise alsun tīzrek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 1). [yürek kebāb ol-,]*

yürekde yaġ eri-: *Çok üzülmek, perişan olmak.*

1. Ol ḳadar yaḳdum şehā ʿaşḳuñ fetīlin sīnede / Ḳurıdı cismümde ḳanum **eridi yürekde yaġ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 3). [yürekde yaġ eri-,]*

yüri: *Haydi, durma anlamında ünlem.*

1. Dostum çün yüze gülmek eylemişsin ḫū saña / **Yüri** ey hercāyi var şimden girü yā ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [yüri,]*
2. Her gül-endāmuñ hevāsına mey-i cām iç **yüri** / ʿĀrif iseñ furṣatı fevt itme bu dem zīnhār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [yüri,]*
3. Mest-i mey-i ʿaşḳ ol **yüri** ʿālemde i Mihrī / Pes rind ü ḫarābāt olana ʿār gerekmez *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 60, Beyit 7). [yüri,]*
4. Eyü çekdük bularuñ cevr ü cefāsın be **yüri** / Nice bir yalvaralum yārına aġyārına yuf *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 74, Beyit 2). [yüri,]*
5. Kūy-ı cānān çün yeter mesken baña şimden girü / **Yüri** zāhid cennetüñi var saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [yüri,]*
6. Şemʿ-i ruḫsārına cānānuñ **yüri** pervāne-veş / Sen i Mihrī cān virüp her dem-be-dem yan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 5). [yüri,]*

7. Mest-i ʿaşḳ ol **yüri** çāk eyle girībānuñı / Hem-dem ol ʿārif iseñ zülf-i perīşānlar ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 2). [yüri,]*
8. Ṭaʿn-ı nādāndan sen ey zāhid **yüri** ḳıl iḥtirāz / Ḥaşre dek ben ʿaşḳ ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [yüri,]*
9. Her levḥa-i berg üzre nice dürlü ḳalemler / Yazdı **yüri** ḳıl Ḳudret-i Naḳḳāşı temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 3). [yüri,]*
10. Gerçegi terk it **yüri** saña münāfıḳlar gerek / Ben de senden vāz geldüm vāz geldüm vār hey *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 6). [yüri,]*
11. Ḳomayalum hele var āh-ı seḥergāha seni / **Yüri** şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 2). [yüri,]*
12. Ḳomayalum hele var āh-ı seḥergāha seni / Yüri şāhum **yüri** ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 2). [yüri,]*
13. Ḫūblar içre ṣanemā sen daḫi bir server idüñ / **Yüri** şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [yüri,]*
14. Ḫūblar içre ṣanemā sen daḫi bir server idüñ / Yüri şāhum **yüri** ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 4). [yüri,]*
15. Yüzümüz sürüp işigüñde mekānlar idelüm / **Yüri** şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 6). [yüri,]*
16. Yüzümüz sürüp işigüñde mekānlar idelüm / Yüri şāhum **yüri** ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 6). [yüri,]*
17. Hey benüm begcegizüm sen daḫi bir ādem idüñ / **Yüri** şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [yüri,]*
18. Hey benüm begcegizüm sen daḫi bir ādem idüñ / Yüri şāhum **yüri** ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 8). [yüri,]*
19. Cānumuz ḥulḳa irişince bu olsun sözümüz / **Yüri** şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 10). [yüri,]*
20. Cānumuz ḥulḳa irişince bu olsun sözümüz / Yüri şāhum **yüri** ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 10). [yüri,]*
21. Dil-i āşufte unutmaz seni varınca sine / **Yüri** şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 12). [yüri,]*
22. Dil-i āşufte unutmaz seni varınca sine / Yüri şāhum **yüri** ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 12). [yüri,]*
23. Ḳaldı fikrüñle ḫayālüñ bize ey dost belek / **Yüri** şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [yüri,]*
24. Ḳaldı fikrüñle ḫayālüñ bize ey dost belek / Yüri şāhum **yüri** ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 14). [yüri,]*
25. Dostı yād itmek imiş ʿādetüñüz āḫir-i kār / **Yüri** şāhum yüri ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 16). [yüri,]*
26. Dostı yād itmek imiş ʿādetüñüz āḫir-i kār / Yüri şāhum **yüri** ışmarladum Allāha seni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 16). [yüri,]*
27. Nice şehbāzdur gör kim beg iltür āşiyānına / **Yüri** bezm-i ḫarābātda iken ṭaʿn eyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [yüri,]*
28. Sāḳiyā ṣoḥbeti germ it ḳadeḥi ṣun **yürisün** / Şöyle ḳan mest olalum ʿālemi ḥumret bürisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 1). [yürisün, -sün]*

yüri-: *Dolaşmak, seyr etmek; birlikte olmak, vakit geçirmek.*

1. Hem-rāh idinme kendüñe aġyārı sevdügüm / Sen meh ṣıfātlu **yürimesün** zengi rūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 6). [yürimesün, -me, -sün]*

yüri-: *Üstüne gitmek, ilerlemek.*

1. Heybetde dir gören ʿAlī ḳuvvetde Ḥamzadur / Rezmine düşmenüñ **yüriyüp** sürse ʿaşḳarı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 5). [yüriyüp, -y, -üp]*

yürü-: *Birlikte olmak, vakit geçirmek, gezmek.*

1. **Yürürler** ḫūblar bīgānelerle / Ḳaçarlar āşinādan Allah Allāh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 164, Beyit 3). [yürürler, -r, -ler]*

yüz: *Yüz, suret, çehre.*

1. Gün **yüzüñ** burc-ı şeref üzre ṭulūʿ itdügiçün / Giceler ṣubḥa degin ṭaña ḳalur māh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 4). [yüzüñ, -üñ]*
2. Belākeş bülbülüm bildi fiġānumdan ṣafā buldı / **Yüzime** gül gibi güldi bugün bir ġonca-leb gül-ruḫ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 13, Beyit 3). [yüzime, -im, -e]*
3. Ol ṣaçı sünbül **yüzi** bedr aya ṣıḥḥat yaraşur / Ol ruḫı lāle lebi ḥamrāya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 1). [yüzi, -i]*
4. Ol perī-peyker melek-manẓar **yüzi** gül ġonca-leb / Ġamzesi oḳ ol ḳaşı hem yaya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 4). [yüzi, -i]*
5. İmdi Mihrī bu kelāmı cān u dilden di müdām / Ol ṣaçı sünbül **yüzi** bedr aya ṣıḥḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 23, Beyit 6). [yüzi, -i]*
6. Dil bülbüli nālānlar ide ḥüsnüñe ḳarşu / Sen yüz viresin ey **yüzi** gül ḫāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 5). [yüzi, -i]*
7. **Yüzüñ** görüp ḥasedden bedr olmasun ḳamer hīç / Öykünmek ile ḳaçan meh-cebīne beñzer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 33, Beyit 3). [yüzüñ, -üñ]*
8. Göreli zülfüñ şebinde **yüzüñüñ** envārını / Çarḫ sergerdān olupdur māh-ı tābān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 2). [yüzüñüñ, -üñ, -üñ]*
9. Yıllar ile görmezem yārum **yüzin** ben müddeʿī / Sāyesi gibi ḳatından eksük olmaz bir nefes *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 65, Beyit 2). [yüzin, -i, -n]*
10. Geldiyse ḫaṭṭı gül **yüzine** Mihrī ġam degül / Ter ġonca iken eylemişüz iḫtiyār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 9). [yüzine, -i, -n, -e]*
11. Ḫudā ḫalḳ itdi ʿālemde velī gül **yüzli** dilberler / Senüñ ẕātuñda cemʿ itmiş güzellik tāzelik terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [yüzli, -li]*
12. Çün ʿandelībisin bugün gül **yüzli** yāruñ Mihrīyā / Var imdi nālān itmege dilber gülistānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 7). [yüzli, -li]*
13. Bu dil-i şūrīdenüñ taḫtında sulṭān olmaġa / Bir senüñ gibi **yüzi** gül-berg-i ḫandān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 3). [yüzi, -i]*
14. Gülsitān-ı ḥüsnüñi dūr itme çeşmümden şehā / ʿAndelībem gül **yüzüñ** şevḳinde nālān isterem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 110, Beyit 2). [yüzüñ, -üñ]*
15. Gördüm **yüzüñi** āh ile efġāndan el yudum / Ṣordum lebüñi çeşme-i ḥayvāndan el yudum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 113, Beyit 1). [yüzüñi, -üñ, -i]*
16. Gün **yüzüñ** oldı gözümden ki nihān iki gözüm / Ḳarañu oldı baña işbu cihān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 1). [yüzüñ, -üñ]*
17. Gözüme nūr irişsün yine göñlüme sürūr / Göreyüm gün **yüzüñi** bir dem amān iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 5). [yüzüñi, -üñ, -i]*
18. Göre ṭursun bu gözüm bāri ölince **yüzini** / Kefenin boynına ṭaḳup vara yalvara

başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 6). [yüzini, -i, -n, -i]*

19. Didüm **yüzüñi** görmedüm evvelki görişte / Burḳaʿ götürüp açdı yüzin didi gör işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 1). [yüzüñi, -üñ, -i]*
20. Derd ile cān bülbüli billah nice cān virmesün / Bir ṣaçı sünbül **yüzi** gül berg-i ḫandān üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 2). [yüzi, -i]*
21. Ġam gicesinde geçdi günüm āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol **yüzi** māh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 1). [yüzi, -i]*
22. Kaʿbe **yüzinde** nūrı görüp didi Aḥmede / Müzdüñe virelüm ṣalavātı Muḥammede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 1). [yüzinde, -i, -n, -de]*
23. Yine dil düşdi bugün bir **yüzi** mehpāresine / Luṭf idüp raḥm ide mi ʿāṣıḳ-ı bīçāresine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 174, Beyit 1). [yüzi, -i]*
24. Yine dil düşdi bugün bir gözi āhū elige / Ki güneş görse **yüzin** gire seḥābe elege *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 1). [yüzin, -i, -n]*
25. Egerçi müşkil idi līk cānda ḥıfẓ itdüm / Ṣaçuñ mesāʾili ile **yüzüñ** ḫavāṣetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 3). [yüzüñ, -üñ]*
26. Gözüm çü gördi sen **yüzi** gül boyı ʿarʿarı / Virdi yoluña biñ dil ile ʿömri serserī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 1). [yüzi, -i]*
27. Nergis ṣarardı gördi vü ġonca ḳızardı hem / Ṣaḥn-ı çemende sen **yüzi** gül ʿayn-ı ʿabheri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 4). [yüzi, -i]*
28. Sünbül ṣaçuña gül **yüzüñe** lāle ḫaddüñe / Ger beñzerem dir ise ḳatı şerm-sār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 5). [yüzüñe, -üñ, -e]*
29. ʿĀlemüñ ḫalḳı yoluñda nice cān virmeye kim / Ṣāniʿuñ ṣunʿı ṭapuñdur **yüzüñ** īmān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 7). [yüzüñ, -üñ]*
30. Mihr ü meh beñzeye mi **yüzüñe** öykünmek ile / Ger ola lebleri pür-laʿl-i Bedaḫşān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 10). [yüzüñe, -üñ, -e]*
31. Gül **yüzüñ** bāġ-ı cihāna ʿarż olaldan ḫusrevā / Ẓāhir oldı ṣanki nūr-ı Aḥmed-i Muḫtār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 18). [yüzüñ, -üñ]*
32. Bāġ-ı ḥüsnüñ gülşeni hergīz ḫazānı görmesün / Ey **yüzi** gül tāze vü ter nevbahār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 6). [yüzi, -i]*
33. Ḥayātum gider ey dost **yüzüñ** görmeyicek / Sensüzin dʾ imdi nice eyleye cān tende ḳarār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 6). [yüzüñ, -üñ]*
34. Var itdügüñe ṣoñra peşīmān olasın / Gül **yüzüñ** dāʾiresini ṭutıcaḳ bir gün ḫār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 26). [yüzüñ, -üñ]*
35. Yüzüñ envārı şevḳinden olupdur zīneti şemʿuñ / Ki her dem nārı nūr itmek olur māhiyyeti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 6). [yüzüñ, -üñ]*
36. Dili kesilmek olmışdur anuñçün ʿādeti şemʿuñ / **Yüzüñe** beñzerem dirmiş ʿacebdür ḥāleti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 7). [yüzüñe, -üñ, -e]*
37. Ser-cümle döndi cennete ṣaḥrā **yüzi** tamām / Mā-i maʿīn aḳıdup ider kūhsār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 6). [yüzi, -i]*
38. Ṣandum seḥāba girdi veyāḫud ṭutuldı gün / Olmış güneş **yüzinde** meger āşikār ḫaṭ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 69, Beyit 2). [yüzinde, -i, -n, -de]*
39. Nitekim cehd eylerem meyl itmeyem mehrūlara / Çıḳarur yoldan beni bir zülfi ḳara **yüzi** aġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 2). [yüzi, -i]*

yüz: *Üst, üzeri.*

1. Ḫaṭṭuñ ḫadüñ **yüzini** ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān

(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [yüzini, -i, -n, -i]

2. Ḫadüñ **yüzini** ḫaṭṭuñ ṭutdı nitekim ey cān / Zeyn itdi gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 5, Beyit 1). [yüzini, -i, -n, -i]*

yüz: *Çehre, sima; gelecek, ati.*

1. Andan berü ki gördi **yüzüñ** āfitābını / Cān ile oldı ḥüsnüñe ḫayrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 6). [yüzüñ, -üñ]*

yüz: *Kişinin kendi şahsı, zatı; suret, çehre; -e doğru, yüzüne karşı.*

1. Yüz urup āsitānına ḥabībimüñ ḳorum başı / **Yüzüme** bir ḳadem başmaz başumdan yeg görür ṭaşı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 200, Beyit 1). [yüzüme, -üm, -e]*

yüz: *Yüz sayısı.*

1. Ṭoḳsan bir ile **yüzi** ʿadedde laḳab çıḳar / ʿAḳluñ yeterse kim idügin bil bu serveri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 6). [yüzi, -i]*

yüz: *Yer, toprak, zemin; yüz, suret, çehre; Şehzade Ahmed'in yüzü.*

1. Güle nergis ṭurup süzmiş gözini / Açılmış ġoncalar düzmiş **yüzini** *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 27). [yüzini, -i, -n, -i]*

yüz: *Yüz, suret, çehre; sevgili.*

1. Döndürürsem yüz **yüzüñden** ḳıbleden dönsün yüzüm / Senden ayruġa naẓar ḳılsa dirüm çıḳsun gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 7). [yüzüñden, -üñ, -den]*

yüz biñ: *Binlerce, pek çok.*

1. Çeşmüñ mi ḳıldı ġamzeñe taʿlīm dostum / Bir tīr ile ḫoş ṭaġıdur **yüz biñ** ʿaskeri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 205, Beyit 3). [yüz biñ,]*
2. Gülşen-i ḥüsnüñ şehā besdür gerekmez cenneti / Gerçi kim her gūşesinde nice **yüz biñ** var gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 22). [yüz biñ,]*
3. Bir ṣanem egnine almış sīm ü zer ḳaftānlar / Yaraşur yolında ḳurbān olsa **yüz biñ** cānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 1). [yüz biñ,]*
4. Ḳandᵓ olur sünbüllerin māh üzre ṭaġıtduḳda dost / Zülfinüñ bir ḳılına **yüz biñ** dil-efkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [yüz biñ,]*
5. Çekmişüz **yüz biñ** cefāsın her cihetden gerçi āh / İtmedi bir dem vefā bu ḫūb u raʿnālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 3). [yüz biñ,]*

yüz çevür-: *Önceden gösterdiği ilgiyi, alakayı kesmek, uzaklaşmak.*

1. Benden **çevürür yüzini** cānān ne ḳolaysuz / Meyl itmedügi ḳulına sulṭān ne ḳolaysuz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 1). [yüz çevür-,]*
2. Mihrī dil-ḫasteden ey dost **çevürme yüzüñi** / Gel unutma ṣanemā eski vefādārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 5). [yüz çevür-,]*
3. Senden **çevürürsem yüzümi** itme mecāl / Kes ḳalem gibi başumı dilümi yar ey yār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 12). [yüz çevür-,]*
4. Neyledüm nitdüm günāhum bilmezem bu ben ġarīb / Gördügince **yüz çevürür** yüzime baḳmaz ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [yüz çevür-,]*

5. Her bir ḫabīṣ ile ṣalınur nice ölmeyem / Gördükçe beni **yüz çevürür** merḥabāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 76, Beyit 2). [yüz çevür-,]*
6. **Yüz çevürür** beni gördükçe raḳībe meyl ider / Sevdügümden ġayri bilmem neyledüm ol yāre ben *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 134, Beyit 5). [yüz çevür-,]*
7. Yalvarup biñ ʿöẕr ile cānum didükçe ben saña / Ḫışm ile **yüzüñ çevürürdüñ** hemān benden yaña *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 9, Beyit 11). [yüz çevür-,]*

yüz döndür-: *Gösterilen ilgiyi kesmek, uzaklaşmak.*

1. Ḫūblaruñ tīġ-ı cefāsından **yüzüm döndürmezem** / Ṭoġrasalar sīnemi ger rīze rīze bend bend *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 15, Beyit 7). [yüz döndür-,]*
2. Ḳavlüñ benümle göñlüm alınca mıdı i yār / **Döndüresin yüzüñi** revān böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 86, Beyit 3). [yüz döndür-,]*
3. Her ne yüzden cevr iderseñ ben ḫo **yüz döndürmezem** / Sen daḫi ḥāżır göre Allāh çoḳlar sevdügüm *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 117, Beyit 3). [yüz döndür-,]*
4. Döndürürsem yüz yüzüñden ḳıbleden **dönsün yüzüm** / Senden ayruġa naẓar ḳılsa dirüm çıḳsun gözüm *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 6, Beyit 7). [yüz döndür-,]*
5. Ḳıble yüzüñden ölince **yüzimi döndürmezem** / Virseler bir ḳıluña iki cihānı virmezem *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 6, Beyit 3). [yüz döndür-,]*

yüz göster-: *Farklı bir huyunu göstermek; kötü, zalim yönünü göstermek.*

1. Gör ne **yüz gösterdi** bu zülf-i semen-sālar bize / Ḳodı biñ derd ü ġam-ı hecr ile sevdālar bize *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 166, Beyit 1). [yüz göster-,]*

yüz ḳarası: *Utanılacak bir durum, günah, suç; sünbülün sevgilinin saçına benzeme hadsizliğini göstermesi.*

1. Olupdur berg-i gül üstinde ḫālüñ dāne-i fülfül / Ḳaçan bu **yüz ḳarasıyla** ṣaçuña öykünür sünbül *(Mihrî Hatun Dîvanı, Tahmis 1, Beyit 14). [yüz ḳarası,]*

yüz ṣuyı: *Gözyaşı.*

1. Gözyaşını ḳaddüñ görip ey serv-i revānum / **Yüz ṣuyıla** sen serve revān itmemek olmaz *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 58, Beyit 2). [yüz ṣuyı,]*

yüz sür-: *Kutsal veya saygın birinin huzuruna çıkarken ayağına doğru eğilmek, saygı göstermek.*

1. Ḫāk-i pāyuña **yüzin sürmek** içün şems ü ḳamer / Ser-i kūyuña gelür şām u seḥer döne döne *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 141, Beyit 3). [yüz sür-,]*
2. Nʾola ḫalḳ-ı cihān **sürse yüzini** kūy-ı rāhına / Bulara farż vācibdür ki zīrā kehkeşānīdür *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 14, Beyit 22). [yüz sür-,]*
3. Didi **yüz sür** āsitānumda ṭurup leyl ü nehār / Sen de ḫıdmetkārımuñ derbānı ol didüm be-ser *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 38, Beyit 4). [yüz sür-,]*
4. Āsitānından beni menʿ itme nāṣiḥ dilberüñ / Kaʿbeye **yüz süricek** ḳalmaz günāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 80, Beyit 3). [yüz sür-,]*
5. **Yüz sürmek** ile izlerine oldum ʿāşinā / Kūyuñda itlerüñle bu dem mübtelā yeter *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 46, Beyit 5). [yüz sür-,]*
6. Āsitānını edeb itdük ziyāret itmege / **Yüzümüz sürdük** ḳadem başduġı yire giricek *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 83, Beyit 5). [yüz sür-,]*
7. Gitdükçe her dem ol ṣanem sīnem nişānın atmaġa / **Yüzüm sürerem** izine tā oḳı

meydānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 5). [yüz sür-,]*

8. Ben gedāsını ḳomazlar **yüz sürem** dergāhına / Pādişāhuñ āsitānında yasaġ olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 3). [yüz sür-,]*
9. Nʾola ol rūḥ-ı revānum ḳosa iḥsānlar idüp / Ḫāk-i pāyine **yüzüm sürmege** bir kerrelige *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 175, Beyit 3). [yüz sür-,]*
10. Geh geh ol serv-i sehī seyr itdügince bāġda / Ḫāk-i pāyīne **yüzüñ sür** benden ey serv-i semen *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 131, Beyit 2). [yüz sür-,]*

yüz süri-: *Bir dilekte bulunmak için bir kişiye yalvarmaya gitmek.*

1. Her āsitāna **yüz süriyüp** būse cerr ider / Bu bāb içinde Mihrī de senden dilencidür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 5). [yüz süri-,]*

yüz süri-: *Bin bir zorluk ve zahmet çekmek, sıkıntılar yaşamak.*

1. Gelmişem **yüz süriyü** ṭoġrı ḳılup rāh saña / Dilerem ʿarż ḳılam ḥālümi ey şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 1). [yüz süri-,]*

yüz ur-: *Birinin önünde saygı ve hürmet göstermek amacıyla eğilmek; huzuruna gelmek, bir şey istemek amacıyla bir kimsenin makamına çıkmak.*

1. **Yüz urdum** ḫāk-i pāyuña naẓar ḳıl / Bu ben ṭoprakı luṭf it sīm ü zer ḳıl *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 8). [yüz ur- ,]*
2. Ḫār elinden dāmenin ḳurtarmaġ içün dilberüñ / Sen daḫi her gülsitāna **yüz urup** yalvar ne var *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 5). [yüz ur-,]*

yüz üstine sürin-: *Karın üstünde sürünerek gitmek; acınacak halde olmak, perişan olmak.*

1. Ḳılca cān ile **yüz üstine sürinüp** ḫaste-dil / Tuḥfe cān iltür ṭapuña görmege cānum seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 204, Beyit 4). [yüz üstine sürin-,]*

yüz vir-: *İlgi göstermek, şımartmak.*

1. Dil bülbüli nālānlar ide ḥüsnüñe ḳarşu / Sen **yüz viresin** ey yüzi gül ḫāra nedendür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 27, Beyit 5). [yüz vir-,]*

yüz yıl: *Pek çok sene, uzun zaman, yıllar boyu.*

1. İ Mihrī sāde-rū olsaydı **yüz yıl** / Çeker idüm cefāsın bu kerīmüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 81, Beyit 6). [yüz yıl,]*

yüz yüz: *Yüzlerce, pek çok.*

1. Nʾola dilber luṭf idüp yād itse ben bī-çāresin / Görse tīr-i ġamzesinden dilde **yüz yüz** yāresin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 133, Beyit 1). [yüz yüz,]*

yüze baḳma-: *İlgilenmemek, önem vermemek.*

1. Cānlardı buña ḳurbān **baḳmazdı yüze** bir ān / ʿĀşıḳları hep ḳurbān-āşūb idi vaḳtinde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 148, Beyit 4). [yüze baḳma-,]*

yüze gül-: *Yalandan samimiyet göstermek, riyakarca davranmak, kandırmak.*

1. Dostum çün **yüze gülmek** eylemişsin ḫū saña / Yüri ey hercāyi var şimden girü yā ḫū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 1). [yüze gül-, -e]*

2. Gül gibi **yüze güler** didüklerince dostum / Şimdi bildüm var imişsin böyle bilmezdüm seni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 193, Beyit 3). [yüze gül-,]*

yüze yüz: *Yüz yüze, karşı karşıya, karşılıklı şekilde.*

1. **Yüze yüz** yāre muḳābil olmasun deñ āyine / Kendü özin gizlesün ol bī-ḥayā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 3). [yüze yüz,]*

yüzi ḳara: *Kara yüzlü, utanmaz, arsız; rakip.*

1. Bize meyl eyler idi geh geh o çeşmi ḳaralar / Menᶜ iderler oları bir iki **yüzi ḳaralar** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 1). [yüzi ḳara,]*

yüzi ḳarası: *Yüz karası, utanılacak bir durum, kusur, ayıp.*

1. Bu güni bahār ise vü yarını ḫazāndur / Kendüye ḳalur her kişinüñ **yüzi ḳarası** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 190, Beyit 5). [yüzi ḳarası,]*

yüzi şuyıla: *Yüzü suyu hürmetine, bir kimse hatırına, değer verildiği için anlamında bir söz.*

1. Cānā bu cānı sidre ḳadüñ müntehāsına / Teslīm çoḳdan eylemişüz **yüzi şuyıla** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 2). [yüzi şuyıla,]*

yüzime baḳma-: *Önemsememek, ilgilenmemek.*

1. Neyledüm nitdüm günāhum bilmezem bu ben ġarīb / Gördügince yüz çevürür **yüzime baḳmaz** ḥabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 1). [yüzime baḳma-,]*

2. **Yüzime baḳma** raḳībüñ sözi ile ḳo beni / Öleyüm çekmeyeyüm minnetini anuñda *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 154, Beyit 4). [yüzime baḳma-,]*

yüzin aç-: *Yüzünü göstermek, açığa çıkartmak.*

1. Didüm yüzüñi görmedüm evvelki görişte / Burḳaᶜ götürüp **açdı yüzin** didi gör işte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 1). [yüzin aç-,]*

yüzin burtar-: *Yüzüne öfke ve hoşnutsuzluk gösteren bir biçim vermek, yüzünü buruşturmak.*

1. Yüzüñe ḳarşu muḳābil olamaz bedr-i ḳamer / Gördi **burtardı yüzin** eyledi noḳṣān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 20). [yüzin burtar-,]*

yüzin gör-: *Karşılaşmak, yüzünü görmek.*

1. Oldı çemen ᶜarūsına bād-ı ṣabā ḳarīn / **Gördi yüzin** şükūfe ṣaçar üstine direm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 3). [yüzin gör-, -di]*

yüzin görme-: *Karşılaşmamak; görüşmemek, hasret kalmak.*

1. Yıllar ile ben **yüzin görmem** dirīġā āh kim / Sāyesinde ḫoş geçer dildārımuñ her bir levend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 9). [yüzin görme-,]*

yüzine gül-: *Dostmuş gibi görünmek, yalandan ilgi göstermek.*

1. Kimselerüñ gül gibi yāri **yüzine gülmesün** / Kimseler bülbül gibi feryād idüp zār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 4). [yüzine gül-,]*

2. Her kimi görse anuñ gül gibi **yüzine güler** / Ṣoñradan ḫār-ı cefā tīġıyla bağrını deler *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 5, Beyit 9). [yüzine gül-,]*
3. ʿĀşıḳlaruñ iñletme gül ey rūḥ-ı revānum / Seni sevenüñ **yüzine** bārī **güle** ḳarşu *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 137, Beyit 4). [yüzine gül-,]*

yüzini döndür-: *Yüz çevirmek, gösterilen ilgiyi kesmek, vazgeçmek, peşini bırakmak.*

1. Dil her ne deñlü çekse ġamuñdan belā senüñ / **Döndürmez** ol **yüzini** eger postı ṣoyıla *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 149, Beyit 3). [yüzini döndür-,]*

yüzini görme-: *Bir araya gelememek, hasret kalmak, uzak kalmak.*

1. **Görmeden** bir daḫi yārān **yüzini** āh eger / İrişe bir gün ecel desti girībānumuza *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 169, Beyit 4). [yüzini görme-,]*

yüzinüñ ḳarası: *Utanma, çekinme; etki, tesir.*

1. Her māh-rūy ʿāşıḳuñ āhı duḫānile / Hiç görmedük ki ṣoñra **yüzinüñ ḳarası** yoḳ *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 76, Beyit 6). [yüzinüñ ḳarası,]*

yüzleri aġ olma-: *Çekinecek, utanacak işler yapmak, ayıplı olmak; sıkıntılar içinde olmak, gün yüzü görmemek.*

1. Ḳo **yüzleri aġ olmasun** ol ḥīzlerüñ kim / ʿUşşāḳı ḳor iḥsānları aġyāra olupdur *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 42, Beyit 2). [yüzleri aġ olma-,]*

yüzlerini ḳara ḳıl-: *Yüzünü kara çıkartmak, utandırmak, yaptıklarının karşılığında utanacak duruma düşürmek.*

1. İrteden tīz felek uş **yüzlerini ḳara ḳıla** / Mihrī muḥkem ṭutasın ṣıdḳ ile iḳrār etegin *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 125, Beyit 5). [yüzlerini ḳara ḳıl-,]*

yüzüm ḳıbleden dön-: *Mezarında ters dönmek, imansız gitmek.*

1. Döndürürsem yüz yüzüñden **ḳıbleden dönsün yüzüm** / Senden ayruġa naẓar ḳılsa dirüm çıḳsun gözüm *(Mihrî Hatun Dîvanı, Murabba 6, Beyit 7). [yüzüm ḳıbleden dön-,]*

yüzüm üstine: *Yüzüne karşı, yüz yüze gelecek şekilde.*

1. Ol kān-ı vefā ḫoş bize gösterdi keremler / Başdı kereminden **yüzüm üstine** ḳademler *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 24, Beyit 1). [yüzüm üstine,]*
2. Gelse ol yār nʾola külbe-i aḥzānımuza / **Yüzüm üstine** ḳadem başmaġa bu gölgelige *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 175, Beyit 2). [yüzüm üstine,]*

yüzüm üzre: *Karşıdan, yüzüne doğru.*

1. Ḥaḳḳa minnet ḳademüñ başdı **yüzüm üzre** bu dem / Ḥamdülillah ḫoş idiser yine devrān-ı kerem *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 107, Beyit 5). [yüzüm üzre,]*
2. Bir kerre ḳadem başmaġa cānā **yüzüm üzre** / ʿAhd itmiş idüñ gel berü peymānı unutma *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 158, Beyit 6). [yüzüm üzre,]*

yüzüm üzre sürin-: *Karın üstünde sürünerek gitmek; acınacak halde olmak, perişan olmak.*

1. **Yüzüm üzre sürinüp** ilte idüm ḫaste dili / Mihrīyā nām u nişān ḳanda durur ḳanda iki *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 209, Beyit 6). [yüzüm üzre sürin-,]*

yüzüme gül-: *İyi davranmak, hoş muamele etmek, yakınlık göstermek.*

1. **Yüzüme güldügi** çün şişlere şancar güli ḫār / Nidelüm ol ḫo ḳomaz ḳandasa aġyārlıġı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 4). [yüzüme gül-,]*

yüzüme gül-: *Yalandan samimiyet ve ilgi göstermek.*

1. Sen ġonca-dehen gül gibi **yüzüme gülünce** / Cān bülbüli bu ḫār-ı cefādan öleyazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 2). [yüzüme gül-,]*

yüzümi ḫāk it-: *Yüz sürmek, saygı ve sevgi göstermek amacıyla eğilmek; bir kimsenin ayakları altında ezilen toprak olmak, acziyet belirtmek.*

1. **Yüzümi ḫāk ideyin** gitdügi yollara ḥabīb / Seri hem-ser ideyin başduġı ṭaşlara başum *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 115, Beyit 5). [yüzümi ḫāk id-,]*

yüzümüz döyme-: *Dayanamamak, katlanamamak; heyecanı yüreği kaldıramamak.*

1. Lebi vaṣfından anuñ ṣormaġa ben cān virürem / ʿArż-ı ḥāl itmege līkin aña **döymez yüzümüz** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 2). [yüzümüz döyme-,]*

yüzüñden: *Sebebiyle, -den dolayı; hasretiyle, özleminden dolayı.*

1. Ḳıble **yüzüñden** ölince yüzimi döndürmezem / Virseler bir ḳıluña iki cihānı virmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 3). [yüzüñden,]*

yüzüñe gül-: *İyi ve samimi davranır gibi yapmak, hoş muamele etmek.*

1. Görürsüñ günde biñ kerre anuñ aḫlāḳın aldanma / **Yüzüñe gülse** birḳaç gün Necātī ṣaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 17). [yüzüñe gül-,]*

yüzüñe ḳarşu: *Bir kimsenin kendi önünde ve ondan çekinmeden; -e doğru.*

1. **Yüzüñe ḳarşu** muḳābil olamaz bedr-i ḳamer / Gördi burtardı yüzin eyledi noḳṣān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 20). [yüzüñe ḳarşu, -üñ, -e]*
2. **Yüzüñe ḳarşu** cedel eyleyemez Sām u süvār / Rüstem ü Zāl olamaz erlik ile saña ġarīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [yüzüñe ḳarşu,]*

yüzüñi gör-: *Karşılaşmak, görüşmek, buluşmak.*

1. **Yüzüñi görmese** çıḳsun niderem iki gözüm / Gündüzin güneşe tā kim gice bedr aya baḳa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 155, Beyit 5). [yüzüñi gör-,]*
2. **Yüzüñi görmege** gerçi kim virürem cānı ben / Sen daḫi ḫūblarda bir ʿāşıḳ-perest idüñ iñen *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 9). [yüzüñi gör-,]*

yüzüñi görme-: *Uzun süredir görüşememek; hasret kalmak.*

1. Gerçi aylar yıllar oldı ben **yüzüñi görmezem** / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 4). [yüzüñi görme-,]*

Z

żaʿf-ı ġam-ı hecr: *Ayrılık üzüntüsünün verdiği dayanıksızlık, zayıflık.*

1. **Żaʿf-ı ġam-ı hecrüñle** ḳo ölsün yeridür / Dil-i āşüfte ki cānā aña pend itmedi kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 15). [żaʿf-ı ġam-ı hecr,]*

zaġ: *Karga, sevilmeyen, kötü kişi; rakip.*

1. Ġoncalar bezmine ol **zāġ** raḳībi ḳomasun / Diyelüm gülşeni bülbüllere her dem ḳorusun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 5). [zāġ,]*

zaġ: *Karga; sevilmeyen kimse; ayva tüyleri.*

1. Gülşen-i ḥüsni kenārın ṭutdı Mihrī ḫatt-ı yār / Bülbülüñ tāze gülistānında **zaġ** olmaḳ ne güç *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 11, Beyit 5). [zaġ,]*

zāhid: *Zühd, takva sahibi, Allah korkusuyla dünyevi şeylerden el çekmiş kimse.*

1. Ḫırḳa-i ʿirfāndan it **zāhid** başuña tāclıḳ / Ger dilerseñ görmeyesin tā ebed muḥtāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 1). [zāhid,]*
2. Efsāne ile **zāhid** künc-i riyāda ḳalma / Ġam-nāk cān u dilden mül defʿ ider belā bil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 4). [zāhid,]*
3. Ḳanda bir ḫūbī görürse bizden artuḳ cān virür / ʿĀrifāne ẕevḳ idüp **zāhid** riyā göstermesün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 118, Beyit 4). [zāhid,]*
4. Kūy-ı cānān çün yeter mesken baña şimden girü / Yüri **zāhid** cennetüñi var saña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 1). [zāhid,]*
5. Ḳāḍī vü müftī müderris **zāhid** ü pīr ü cüvān / Ḳanġısı cān virmedi maḥbūb oġlan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 4). [zāhid,]*
6. **Zāhidüñ** iġmāż-ı ʿayn itdügi maḥbūbı görüp / Bil şuña beñzer bu ḫar-gāv bindi urġan üstine *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 159, Beyit 3). [zāhidüñ, -üñ]*
7. Ṭaʿn-ı nādāndan sen ey **zāhid** yüri ḳıl iḥtirāz / Ḥaşre dek ben ʿaşḳ ile meẕmūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 191, Beyit 8). [zāhid,]*
8. **Ẕāhid** güzeli sevmege tevbʾitmiş imiş / Döndi cürmini bilüp itdi yine istiġfār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 9). [ẕāhid,]*
9. Nice şehbāzdur gör kim beg iltür āşiyānına / Yüri bezm-i ḫarābātda iken ṭaʿn eyleme **zāhid** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 3). [zāhid,]*
10. Sen özüñi ḳayur ḫalḳuñ günāhın aġlama **zāhid** / Günāhı kimsenüñ senden ṣorılmaz söyleme zāhid *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [zāhid,]*
11. Sen özüñi ḳayur ḫalḳuñ günāhın aġlama zāhid / Günāhı kimsenüñ senden ṣorılmaz söyleme **zāhid** *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 4). [zāhid,]*
12. Şarāb-ı laʿl-i dilberden beni menʿ eyleme **zāhid** / Saña ne her kişi her ne iderse kendü cānına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 5). [zāhid,]*
13. Dānā odur ki ḫūblara **zāhid** göñül vire / Nādān odur ki sevmedi maḥbūbı dünyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 7). [zāhid,]*

zāhidā: *Ey takva sahibi, Allah korkusuyla dünyevi şeylerden el çekmiş kimse.*

1. **Zāhidā** ʿayb eyleme dil virdügüm dilberlere / Olmamaḳ bunlara olur mı nigāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 4). [zāhidā,]*
2. **Zāhidā** döndüñ ise ger yārdan sen nār içün / Yanayın ol nāra ben ol yārdan ben dönmezem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 101, Beyit 4). [zāhidā,]*
3. **Zāhidā** saña behişt Mihrīye dīdār gerek / Aña maḥbūbı yeter saña cinānuñ ḥūrisün *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 126, Beyit 7). [zāhidā,]*
4. Ḫalvetüñde **zāhidā** ʿayb itme ehl-i ʿaşḳa sen / Ḳünc-i ġamda ʿāşıḳuñ da bī-riyāsı özgedür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 31, Beyit 4). [zāhidā,]*

ẓāhir it-: *Ortaya çıkarmak, görünür hale getirmek.*

1. **Ẓāhir itdi** ruḫını zülfi seḥābın götürüp / Yārlıḳ itdi bizümle meh-i tābān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 4). [ẓāhir it-,]*

ẓāhir ol-: *Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.*

1. ʿĪd-ı vaṣlın ʿarż idüp çünkim götürdi şeh niḳāb / Nūra ġarḳ itdi cihānı **ẓāhir oldı** āfitāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 1). [ẓāhir ol-,]*
2. **Ẓāhir olaldan** cihāna gül cemāli enveri / Nūra ġarḳ oldı bu ʿālem itdi ẓulmet irtiḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 2). [ẓāhir ol-,]*
3. Gül yüzüñ bāġ-ı cihāna ʿarż olaldan ḫusrevā / **Ẓāhir oldı** ṣanki nūr-ı Aḥmed-i Muḫtār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 18). [ẓāhir ol-,]*

ẓāhirā: *Açık, net, herkes tarafından farkedilmiş olan.*

1. Nūr aḳar gördüm cemālinden egerçi **ẓāhirā** / Kendüsi beñzer müselmāna libāsı kāfirī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 3). [ẓāhirā,]*
2. Özi göyündi dāġ urdı özine lāle-i nuʿmān / Görüp aġyārı yanuñda gülerem **ẓāhirā** her an *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 9). [ẓāhirā,]*

ẓāhiren: *Görünüşte, dış görünüşe göre.*

1. Libās-ı şerʿ geymiş bāṭınında / Egerçi **ẓāhiren** ʿuryān imiş bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 140, Beyit 2). [ẓāhiren,]*

zaḫm: *Yara; acı, keder, dert.*

1. Fürḳatüñ **zaḫmıyla** Mihrī çoḳdan olurdı helāk / Müstedām ol yine vaṣluñ aña merhem bağlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 6). [zaḫmıyla, -ı, -y, -la]*

zaḫm ḳıl-: *Yara açmak, delmek; eziyet etmek, zulmetmek.*

1. Ġamzeñüñ cānuma biñ biñ **zaḫm ḳılduġın** şehā / Ḥażret-i Ḥaḳ ḳatına varıcaḳ inkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 3). [zaḫm ḳıl-,]*

zaḫmet çek-: *Sıkıntı yaşamak, zorluklara katlanmak.*

1. Cehd idüp dīdāra ir **çekme** beriyye **zaḫmetin** / İdegör Kaʿbe ṭavāfın itmeden ḥuccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 4). [zaḫmet çek-,]*

żaʿīf ol-: *Güçsüz, dermansız kalmak, hastalanmak; aşk hastalığı sebebiyle düşkün, zavallı hale gelmek.*

1. Cān **żaʿīf oldı** firāḳuñdan meded ḳıl dostum / Ḫaste-dil derdine luṭf it gel ʿilāc it ey ṭabīb *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 3). [żaʿīf ol-,]*

żaʿīfe: *Güçsüz, mecalsiz, zayıf kadın.*

1. İlāhī ḥaşre dek yā Rab ḥayātını mezīd eyle / **Żaʿīfe** Mihrī miskīnüñ ki ʿömr-i cāvidānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 33). [żaʿīfe,]*

żaʿīfe: *Zayıf, zavallı, biçare; korunaksız, maddi ve manevi desteği olmayan.*

1. **Żaʿīfe** Mihrīye eyle şefāʿat / Şefāʿat bulasın yevmüʾl-ḳıyāmet *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [żaʿīfe,]*

Zāl: *Şehname'de adı geçen İranlı efsanevi kahramandır. Rüstem'in babası, Sam'ın oğludur. Saçı, kirpiği, kaşı beyaz halde doğmuştur. Klasik şiirde yiğitliği, okçuluğu ile ünlenmiş olmakla birlikte daha çok destanı ve beyaz tüyleri (saçı, kaşı, kirpiği) ile anılır.*

1. Yüzüñe ḳarşu cedel eyleyemez Sām u süvār / Rüstem ü **Zāl** olamaz erlik ile saña ġarīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 17). [zāl,]*
2. Bir cihāngīr-i zamāndur ol bugün ʿālemde kim / Rüstem ü **Zāl** olsa rezmine gelüp itmez cidāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 13). [zāl,]*
3. Serīr-i salṭanat üzre budur İskender-i devrān / Zamānuñ Rüstem ü **Zāli** cihānuñ pehlevānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 18). [zāli, -i]*

ẓālim: *Zulmeden, gaddar, merhametsiz.*

1. Ḥüsn iline şāh olalıdan yaḳar dil şehrini / Böyle **ẓālim** olmasun hiç pādişāhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 5). [ẓālim,]*

zamān: *Baht, talih, felek.*

1. Bī-çāre Mihrʾe müşteri iken ḳamū ünās / Bendʾitdi ise saña **zamān** böyle mi gerek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 86, Beyit 5). [zamān,]*

zamān: *Süre, vakit, dönem.*

1. ʿAşḳ bābın daḫi bir vech ile taḥrīr idemez / Mihrī kim bunca **zamān** defter ü dīvān ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 6). [zamān,]*
2. Sen gül idüñ çemende ben bülbül / Ol **zamānı** añ a behey kāfir *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 29, Beyit 2). [zamānı, -ı]*
3. Bir **zamān** Mihrī felekde seyr iderdi şimdi gör / Bu sebebden oldı uş ayaḳlar altında ġubār *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 7). [zamān,]*
4. Yidigüm derd içdigüm ġamdur enīsüm ġuṣṣa yār / Sensüzin nice geçer gör bu **zamānı** kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 2). [zamānı, -ı]*
5. Görüp iġmāż-ı ʿayn itme kemīne Mihrīyi cānā / Reh-i ʿaşḳuñda cān virür senüñ ḫaylī **zamāndur** bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 7). [zamāndur, -dur]*
6. Rūzgāruñ elemin çekmiş idük ḫayli **zamān** / Ḥamdülillah bizi yār eyledi bī-ġam bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 144, Beyit 3). [zamān,]*
7. Ṭavāf-ı ḥaremüñ eylemişem bunca **zamān** / İʿtiḳādum budur ey dost beni yaḳmaya nār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 16). [zamān,]*
8. Hebā eyleme saʿyini bu ben miskīnüñ / Çoḳ **zamāndur** ki yoluña dil ü cān itdi niṯār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 27). [zamāndur, -dur]*
9. Yoluña cān virürem bunca **zamāndur** dostum / Ṣādıḳam yoluñda ben Allāh ḥaḳḳıçün begüm *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 6, Beyit 12). [zamāndur, -dur]*
10. Uyduñ aġyāra benümle bir nefes yār olmaduñ / Yoluña bunca **zamāndur** cānı virdüm bilmedüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 9, Beyit 7). [zamāndur, -dur]*

11. Serīr-i salṭanat üzre budur İskender-i devrān / **Zamānuñ** Rüstem ü Zāli cihānuñ pehlevānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 18). [zamānuñ, -uñ]*
12. Degmedüm bir güle bu ṭāliʿi yoḳ başumı gör / Ṭutaram bunca **zamān** oldı ki gülzār etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 3). [zamān,]*
13. Dimedüñ bu daḫi āşüftelerümden biridür / Sürinürem yoluña bunca **zamān** iki gözüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 114, Beyit 2). [zamān,]*
14. Bu imiş çün **zamānuñ** şimdi kārı / Bulurlar mesned ile iʿtibārı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 13). [zamānuñ, -uñ]*
15. Mādem ki bu sipihr-i felek eylemez ḳarār / Mādem ki bu zemīn ü **zamān** ber-ḳarārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 17). [zamān,]*
16. Ne vaḳt-i feraḥ-devrān ʿālem bu deme ḥayrān / Biñ cāna deger bir ān ne ḫoşca **zamān** ancaḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 79, Beyit 6). [zamān,]*

zamān: *Mevsim; süre, vakit.*

1. Olduḳça bahār ile müzeyyen ḳamu ʿālem / Ṭurduḳça zemīn ile **zamān** ḳubbe-i mīnā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 33). [zamān,]*

zamān: *Dönem, vakit, günler; güzellik, tazelik, gençlik dönemi.*

1. ʿÖmr bir anda geçer devr-i gül eyyāmı daḫi / Bāḳī ḳalmaz bu **zamān** bāri geçür ānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 7). [zamān,]*

zamān: *Vakit, dönem, zaman; her talibe bir matlubun bulunduğu zaman.*

1. Yād eyleme ʿaşḳumda daḫi sen o **zamānı** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 20). [zamānı, -ı]*

zamān: *Bahar mevsimi; Şehzade Süleyman.*

1. Pür zīnet itdi rūy-ı cihānı **zamān** yine / Eyler ṣafā vü ʿayş ile her murġzār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [zamān,]*

zamāne: *Baht, talih, felek.*

1. İçirür çarḫ elinden ʿādetidür / Kime şerbet kime zehri **zamāne** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 5). [zamāne,]*

zamāne: *İçinde bulunulan zamanda yaşayan.*

1. Dertlü yürek i Mihrī cefāya ideydi ṣabr / Cevri **zamāne** ḫūbları ḥadden aşurdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 37, Beyit 5). [zamāne,]*
2. Luṭfın raḳībe ḳılur u ʿuşşāḳa cevrini / Gör bu **zamāne** ḫūblarınuñ iʿtibārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 4). [zamāne,]*

zār: *Ağlama, sızlanma.*

1. Gülşene meyl itmezem gül gibi yārüm var iken / Bülbüli gūş itmezem āh ile **zārum** var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 129, Beyit 1). [zārum, -um]*
2. Ḫār-ı ġayret pāreler bir anda biñ kez cigerüm / Kendülügümle mi hem-dem oldum āh u **zāra** ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 3). [zāra, -a]*
3. Kārumuz itdi felek bülbül-veş **zār** u fiġān / Ḥasret ideli bizi bu gül-i ḫandānumuza *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 169, Beyit 5). [zār,]*
4. Hem-dem olmasun İlāhī āh u efġān kimseye / Maḥrem olmasun cihānda **zār** u

giryān kimseye *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 171, Beyit 1). [zār,]*

5. Yā Rab nʾola ḥālüm benüm ol yār giderse / Ḥasretle ḳalam niçeye dek **zār** giderse *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 172, Beyit 1). [zār,]*
6. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u **zār** egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [zār,]*
7. Dostlar ṣanmañ ki bir lāle-ʿiẕār egler beni / Ḫāne-i ġam içre her dem āh u **zār** egler beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 192, Beyit 1). [zār,]*
8. Ġamgīn dilümde **zār** ile efġān dükenmedi / Nemgīn gözümde derd ile giryān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 1). [zār,]*
9. İşidüp derd ile iñledi mi dūlāb daḥi / Girye vü **zār** ile her dem dönüp aġlar beni *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 208, Beyit 4). [zār,]*
10. Yeter cevr ü cefāñ ile beni şām u seḥer / Dostum ḫāne-i ġamda iñilet **zār** u nizār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 29). [zār,]*
11. Arturur nāle ile şām u seḥer **zārumuzı** / Aġladur bizi ne ḫoş güldürür aġyārumuzı *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 5). [zārumuzı, -umuz, -ı]*
12. Seni heyhāt ki bir daḥi görince gözümüz / Āh u **zār** ile geçiser gicemüz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 8, Beyit 9). [zār,]*
13. Bugün ki mevsim-i güldür çemende bülbül ile / Ḫurūş u nāle ḳılup āh u **zārı** ḫoş görelüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 112, Beyit 2). [zārı, -ı]*
14. İñlerem tā ṣubḥ olınca nālem işitmez ḥabīb / Gerçi ʿālemler ṭolupdur āh u **zārumdan** benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 102, Beyit 2). [zārumdan, -um, -dan]*
15. Cihānda çoḳ durur ammā belākeş ʿāşıḳlar / Kimesne uġramadı āh u **zāra** bencileyin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 121, Beyit 2). [zāra, -a]*
16. Oldı hengām-ı bahār irdi demi gülzāruñ / İmdi dil bülbüli artur demidür gel **zāruñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 82, Beyit 1). [zāruñ, -uñ]*
17. Kimselerüñ gül gibi yāri yüzine gülmesün / Kimseler bülbül gibi feryād idüp **zār** olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 4). [zār ol-,]*
18. Firdevs bāġınuñ gül-i ḫandānısın çü sen / Bülbüllerüñ şehā ya niçün ġamda **zār** ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 12). [zār ol-,]*

zār it-: *Ağlatıp inletmek.*

1. Ṭurma nālān ol ruḫı şevḳinde miskīn ʿandelīb / ʿĀdetidür çünkim **itmek** bülbülini **zār** gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 9). [zār it-,]*

zār zār: *İnleye inleye, uzun uzun ağlama.*

1. ʿĀlemi ġarḳ eyler iseñ kimse silmez yaşuñı / Ṣoñra ger ḳan aġlar iseñ günde biñ kez **zār zār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 43, Beyit 3). [zār zār,]*

zārī: *Ağlama, inleyerek gözyaşı dökme.*

1. Rūz u şeb yaşlar döker dūlāb sergerdān olup / Girye vü **zārī** ile ṭurmaz benimçün aġlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 21, Beyit 2). [zārī,]*

zāri ḳıl-: *Ağlayıp inlemek.*

1. Dilerem Ḥaḳ ḥażretinden Mihrī gibi dostum / Gice gündüz **zāri ḳıl** yārüñ saña yār olmasun *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 132, Beyit 5). [zāri ḳıl-,]*

zārlık: *İnleme, sızlanma, ağlama.*

1. Niçün ey dost bu efġānuma gūş eylemedüñ / Bülbülüñ ḫoş mı gelür yoḫsa güle **zārlıġı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 178, Beyit 2). [zārlıġı, -ı]*

zārlık it-: *Ağlamak, inlemek, sızlanmak.*

1. Bülbül gibi sen **zārlıġ it** ḫār-ı cefāda / Gülzār-ı cihānda *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 5). [zārlıġ it-,]*

zāt: *Kişinin kendi varlığı, şahsı; Ali Paşa (II. Bayezid saltanatında 1501- 1503 ve 1506- 1511 yılları arasında sadrazamlık yapmıştır. Hadım Ali Paşa olarak da bilinir.).*

1. Seḫāvet ehli ismi sende mevcūd / Bulınsa ṭañ mı **ẕātuñda** ṣıfātı *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 4). [ẕātuñda, -uñ, -da]*

zāt: *Kişinin öz varlığı, şahsı.*

1. Ol mübārek **ẕātuña** her demde ṣıḥḥat yaraşur / Ol muṭahhar cismüñe her anda rāḥat yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 1). [ẕātuña, -uñ, -a]*
2. Ḫudā ḫalḳ itdi ʿālemde velī gül yüzli dilberler / Senüñ **ẕātuñda** cemʿ itmiş güzellik tāzelik terlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 4). [ẕātuñda, -uñ, -da]*
3. Tīġ-ı ḳahr ile ʿadūnuñ başın ḳaṭʿ itmege / **Ẕātuña** cürʾet ü hem bāzūña ḳuvvet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 5). [ẕātuña, -uñ, -a]*
4. Ḥamdülillāh kim mülāḳāt oldı Mihrī Dāʿiye / Dir görenler **ẕātuña** erkān-ı devlet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 8). [ẕātuña, -u, -ñ, -a]*
5. Dest-gīr ol bu ben üftādeye ey kān-ı kerem / Ki kerīm **ẕāt** olanuñ şānıdur iḥsān-ı kerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 107, Beyit 1). [ẕāt,]*
6. Ol durur taḫt-ı saʿādetde bugün Ḫān Aḥmed / Ṣıfatı şems-i münevverdür anuñ **ẕātı** ḥalīm *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 9). [ẕātı, -ı]*

zāt-ı şerīf: *Şerefli kişi, soylu kimse.*

1. İtdi bizi ol **ẕāt-ı şerīf** ile müşerref / Görmeyiserüz ḥaşre degin ġuṣṣa vü ġamlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 24, Beyit 4). [ẕāt-ı şerīf,]*

żāyiʿ ol-: *Ziyan olmak, yok olmak, heder olmak.*

1. Ṭapuñdan ummaz idüm dost āḫir / Ḳatuñda **ola** idi külli **żāyiʿ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 71, Beyit 5). [żāyiʿ ol-,]*

zāyil it-: *Yok etmek, ortadan kaldırmak.*

1. **Zāyil itmesün** senüñ Ḥaḳ sāyeñi tā ḥaşre dek / Üstümüzden ey hümā-fer Āl-i ʿOs̱mān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 9). [zāyil it-,]*

zebān: *Dil, konuşma ve yeme içme gibi amaçlara hizmet eden organ; fitil, mumun ışık vermesini sağlamak amacıyla yakılan uzun, ince madde.*

1. Laʿline öykündügi çün lāle ruḫsārına şemʿ / Lāleye dāġ urdılar şemʿüñ **zebānın** yaḳdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 18, Beyit 4). [zebānın, -ı, -n]*

zebān: *Dil, mumun ucundaki yağ çekici, mumun yanmasını sağlayan madde; gönül, yürek.*

1. Ṭutuşur şemʿuñ **zebānı** micmerüñ göynür özi / Yanduġın gördükçe ruḫsāruña ben pervānenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 87, Beyit 3). [zebānı, -ı]*

zebānın bağla-: *Dili bağlanmak, susmak, suskun olmak, konuşamamak.*

1. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp dil bülbülinüñ nālesin / ʿAndelībān ṣaḥn-ı gülşende **zebānın bağladı** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 194, Beyit 2). [zebānın bağla-,]*

zebānına ne kim gelse söyle-: *Ağzına geleni söylemek, düşünmeden konuşmak, boş sözler söylemek.*

1. Baş ortaya ḳoyup **söyler ne kim gelse zebānına** / Çü gördi nār-ı hecrüñde beni yaḳduġuñı ey cān *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 8). [zebānına ne kim gelse söyle-,]*

zeberced: *Yeşil renkli değerli bir taş; Mihrî'nin gözyaşları.*

1. Kūyuñda gözlerüm yaşı ol denlü aḳdı kim / Ġarḳ oldı her ḥaremleri dürr ü **zebercede** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 4). [zebercede, -e]*

zebūn: *Mahkum; düşkün.*

1. Nice **zebūnuñ** olmaya bu gerdiş-i felek / Bildi ki oldı emrüñe fermān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 5). [zebūnuñ, -uñ]*

zecr: *Zor, zahmetli, meşakkatli.*

1. Cānā yeter bu cānuma cevr ü cefālar it / **Zecr** ise cāna ancaḳ ola gel vefālar it *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 8, Beyit 1). [zecr,]*

zecr: *Eziyet, zulüm, cefa.*

1. **Zecr** ise ḥadden aşdı gözüm yaşı başdan / Cevr ise yetdi cānuma ey dilrübā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 3). [zecr,]*

zehr: *Organizmaya zarar veren, ölümcül olabilen madde; kötü, fena şeyler, olaylar.*

1. İçirür çarḫ elinden ʿādetidür / Kime şerbet kime **zehri** zamāne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 165, Beyit 5). [zehri, -i]*

zehr-i hecr: *Ayrılık zehri; ayrılığın verdiği hüzün, keder, ızdırap.*

1. **Zehr-i hecriyle** helāk olmışdı çoḳdan cān u dil / Luṭf idüp ṣīrīn lebi ger itmese güllāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 6). [zehr-i hecr,]*

zekāt: *Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birinin, her yıl sadaka olarak dağıtılmasını öngören İslâmın beş şartından biri.*

1. İnʿām eylese sā'ile ḥüsnin **zekātını** / Şehler ḳatında luṭf ile iḥsān dükenmedi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 199, Beyit 6). [zekātını, -ı, -n, -ı]*

zekāt: *Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birinin, her yıl sadaka olarak dağıtılmasını öngören İslâmın beş şartından biri; sevgilinin yüzünü aşığa az da olsa göstermesi.*

1. Gelmişem ḥüsnüñ **zekātından** ki şeylillāh idem / Ṣanma ki bu dervīşi cānā nāna gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 5). [zekātından, -ı, -n, -dan]*

zekāt vir-: *İslamiyete göre sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak; sevgilinin yüzünü aşığa az da olsa göstermesi.*

1. Sā'illerine **virmeye** hiç ḥüsni **zekātın** / Yādlara ḳıla luṭf ile iḥsān ne ḳolaysuz

(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 55, Beyit 4). [zekāt vir-,]

Zelīḫā: *Hz. Yusuf'a aşık olduğu bilinen ve Hz. Yusuf tarafından gençliğine tekrar kavuşturulan kadın.*

1. Nev-cüvān ide **Zelīḫā** gibi ey Mihrī seni / Ḳıla ger luṭf ile Yūsuf naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 5). [zelīḫā,]*
2. Nev- cüvān itdi **Zelīḫā** gibi Mihrī seni ʿaşḳ / Ḳılalı luṭf ile Yūsuf-naẓarın şāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 6, Beyit 7). [zelīḫā,]*

Zelīḫā-veş: *Hz. Yusuf'a aşık olduğu bilinen ve Hz. Yusuf tarafından gençliğine tekrar kavuşturulan kadın gibi.*

1. Dil ne çekmişdür **Zelīḫā-veş** belā-yı hecr ile / Eline girince sen Yūsuf-ı s̱ānī kendümüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 91, Beyit 3). [zelīḫā-veş,]*
2. Ḳılsañ ey Yūsuf naẓar luṭfuñla ben bī-çāreye / İʿtiḳādum bu durur bulam **Zelīḫā-veş** şebāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 29). [zelīḫā-veş,]*
3. Mıṣr-ı dilde Yūsuf-ı cāndan ʿazīz itdüm seni / Cevr ile pīr eyledüñ āḫir **Zelīḫā-veş** beni *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 7, Beyit 7). [zelīḫā-veş,].*

zelīl: *Hor, hakir, aşağı.*

1. **Ẕelīl** ü ḫor olur emrin ṣıyan / ʿĀḳıbet maḥrūm olur nefse uyan *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 9). [ẕelīl,]*

zemīn: *Dünya, alem, yeryüzü.*

1. Fürḳatüñden iñlesem ditrer **zemīn** ü āsumān / Ḥasretüñden aġlasam işbu cihānı ṣu ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 4). [zemīn,]*
2. İlāhī gülşen-i ḥüsnin gözüm yaşıyla sen ṣaḳla / Ṭolupdur gerçi āhumdan **zemīn** ü āsumān āteş *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 4). [zemīn,]*
3. Dur cihān taḫtında durduḳça **zemīn** ü āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [zemīn,]*
4. Olduḳça bahār ile müzeyyen ḳamu ʿālem / Ṭurduḳça **zemīn** ile zamān ḳubbe-i mīnā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 33). [zemīn,]*
5. Ḥüsnüñ güni münevver ola ḥaşre dek şehā / Niteki āsumān u **zemīn** ber-ḳarār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 14). [zemīn,]*
6. Cemālinden żiyā bulsa ʿaceb mi ḫalḳ ile ʿālem / Semānuñ āfitābıdur **zemīnüñ** şemʿdānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 24). [zemīnüñ, -üñ]*
7. Bī-ḳarār olduḳça eflāk u **zemīn** ṭurduḳça sen / Tā ebed mülk-i cihānda berḳarār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 13). [zemīn,]*
8. Ṭurduġınca bu **zemīn** ü āsumān ey şehriyār / Ẕevḳ u ʿişret sür cihān rūyında şād u ḫurrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [zemīn,]*
9. Ṭurduġınca bu **zemīn** ü asumān olduḳça ʿīd / Eylesün ol Ḥaḳ seni ḫalḳ-ı cihāna kāmrān *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [zemīn,]*
10. Dur cihān taḫtında durduḳça **zemīn** ü āsumān / Sür ṣafā vü ẕevḳ ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [zemīn,]*
11. **Zemīn** ṭurduḳça rifʿatde müdām ol / Cihānda devlet ile müstedām ol *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 17). [zemīn,]*
12. Mādem ki bu sipihr-i felek eylemez ḳarār / Mādem ki bu **zemīn** ü zamān ber-ḳarārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 17). [zemīn,]*
13. Rīsmānını **zemīn** üstinde bālā eyledi / Ruḫlarınuñ rengini ḫoş āl ü ālā eyledi

(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 11). [zemīn,]

zemīn: *Yeryüzü, yer, arz; yeryüzündeki insanlar.*

1. Devlet esbinde görüp çekdi ʿinānını **zemīn** / Geldi meydān-ı saʿādetde felek öpdi rikāb *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 6). [zemīn,]*

zemistān: *Kış; sıkıntılı, güç durumlar.*

1. **Zemistān** şiddetinden ġuṣṣa mı çekse gerek cānum / Ki bu dil ʿandelībinüñ cemāli gülsitānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 29). [zemistān,]*

zemzem-i laʿl: *Dudağının zemzemi; öpücük, öpme; ihsan, maddi ve manevi yardım.*

1. Dil teşnesine **zemzem-i laʿlin** irürmese / Ḫār-ı cefāda ölmiş idüm ben beriyyede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 168, Beyit 6). [zemzem-i laʿl,]*

zenaḫdān: *Çene.*

1. Mıṣr-ı ḥüsnüñ Yūsufı dil-teşnedür bir curʿa ṣun / Laʿlüñ ābından **zenaḫdānuñdaki** çāh ʿaşḳına *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 163, Beyit 3). [zenaḫdānuñdaki, -uñ, -da, -ki]*
2. Taḳup boynuña zülfi rīsmānın / **Zenaḫdānında** ḳılsun saña çāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 3). [zenaḫdānında, -ı, -n, -da]*

zencīr: *Zincir; sevgilinin saçı.*

1. Ey ṭabīb-i dil beni bend eyle dermān vaḳtidür / Zülfüñüñ **zencīrine** dīvāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 6). [zencīrine, -i, -n, -e]*
2. **Zencīr** ṭutmaz idi bu dīvāne Mihrīyi / Bendʾitdi bend-i zülfüñ anı şimdi mūy ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 7). [zencīr,]*

zencīr-i ser-i zülf: *Saçın ucundaki zincir; sevgilinin lüle saçlarının ucundaki zincir.*

1. ʿĀḳil ḳomazuz ḫūblaruñ elden ölünce / **Zencīr-i ser-i zülfini** dīvānelerüz biz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 61, Beyit 4). [zencīr-i ser-i zülf,]*

zengi rūy: *Kara yüzlü, kötü niyetli; rakip.*

1. Hem-rāh idinme kendüñe aġyārı sevdügüm / Sen meh ṣıfātlu yürimesün **zengi rūy** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 6). [zengi rūy,]*

zer: *Altın.*

1. Tācir-i ʿaşḳı olaldan şehr-i dilde her zamān / Ġayriler sīm ile **zer** ben cān virürem bāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 3). [zer,]*

zer: *Altın; sarı.*

1. Ḫāk-i rehüñe ḳılmaġa īṣār şükūfe / Sebz üzre ḳodı sīm ü **zer** esbāb müheyyā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 16). [zer,]*
2. Ferş-i zeberced üstine ḳuruldı ḫaymeler / Gūyā kimisi **zer** kimi sīmden ḥışārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 7). [zer,]*
3. Sīm ü **zer** ṭabaḳlar ile zeyn ider hengāmesin / Ayaġınuñ altına alur bu çarḫuñ kāsesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 9). [zer,]*

zer ile sīm: *Altın ve gümüş; değerli şeyler; can; sonbaharda kurumuş, sararıp dökülmüş yapraklar.*

1. Sebzezār üstine her dem getürür bād-ı ṣabā / Ḫāk-i pāyüñe niṯār itmek içün **zer ile sīm** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 14). [zer ile sīm,]*

zerre: *Zerre, çok küçük.*

1. Öldürse gerek beni ḫayāl-i lebüñ ey dost / Bu ḫaste dile ḳılmaz iseñ **zerre** ḳadar em *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 105, Beyit 3). [ẕerre,]*
2. Ḫoş gör bu demi kim virür ol rūḥa fütūḥı / Bir **zerre** demāġuñda ḳomaz ʿillet-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 12). [ẕerre,]*
3. Dār-ı cihānda şevketüñi **zerre** görmedi / ʿĀlemde gerçi sürdi Süleymān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 7, Beyit 9). [ẕerre,]*
4. Vaḳt-i bahār irüp ḳomadı dilde **zerre** ġam / Bu demde ġam kimesneye lāyıḳ olur mı hem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 1). [ẕerre,]*
5. Çekmişem ḥadden aşa cevr ü cefāsın felegüñ / Görmedüm **zerre** ḳadar mihr ü vefāsın felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 1). [ẕerre,]*
6. Vay baña ki ḫayrum **zerre** yoḳ / Ṭāpuña lāyıḳ ʿamel yoḳ cürm çoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 26). [ẕerre,]*
7. Günāhum ṣıġmaya dünyāya düpdüz / Götürmez **zerresini** kūh-ı Elburz *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 6). [ẕerresini, -si, -n, -i]*

zerre: *Küçük, ufak; aşağı, değersiz, hakir Mihri.*

1. Umaram luṭf-ı mihrinden o sulṭān / Dirīġ itmeye bu **zerreden** iḥsān *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 11). [ẕerreden, -den]*

zerrece: *Zerre kadar, çok az.*

1. Cürmüm nedür ki dilbere bizden ṣafāsı yoḳ / Ben bendesine **zerrece** meyl ü vefāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 1). [ẕerrece,]*
2. Her bī-nevāya vaṣlı nevāsın ʿaṭā ider / Ben bī-nevāya **zerrece** vaṣlı ʿaṭāsı yoḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 76, Beyit 4). [ẕerrece,]*
3. Bulmaz idi **zerrece** rifʿat cihān ḫusrevleri / Bunlara ger itmeseñ ey şāh iḥsān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 6). [ẕerrece,]*
4. Kūyuñda gedā olalı ey şāh-ı cihānum / Meyl eylemezem **zerrece** firdevs-i behişte *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 145, Beyit 4). [ẕerrece,]*

zerre-veş: *Az bir miktar, çok az miktarda.*

1. Revzenüñden **zerreveş** üstüñe düşer Müşterī / Gördi beñzer gün cemālüñ oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [ẕerreveş,]*
2. Revzenüñden **zerreveş** üstüñe düşer Müşterī / Gördi beñzer gün cemālüñ oldı sergerdān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 3). [ẕerreveş,]*

zevāl: *Son, bitiş, nihayet; yaşlanma, güzelliği yitirme.*

1. Görüp bu ḫūb u zībāyı i Mihrī ṣaḳın aldanma / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd **zevāli** yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [zevāli, -i]*

zevāl gelme-: *Yok olmamak, ölmemek.*

1. Sen Müşterī-cenāba şehā **gelmesün zevāl** / Niteki āfitāb semāda süvārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 16). [zevāl gelme-, -me, -sün]*

zevāl irme-: *Yok olmamak, sona ermemek.*

1. Rifʿatuñ burc-ı şerefde ḳāʾim olsun tā ebed / Ṭalʿatuñ mihrine şāhā **irmesün** hergiz **zevāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 18). [zevāl irme-,]*

zevḳ: *Tat, beğeni, haz.*

1. Gülşenüñ her ṭarafı serv-i sehī oldı yine / Virdi ḫoş **zevḳ** u ṣafā cān u cihāna nitekim *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 10, Beyit 8). [zevḳ,]*

zevḳ: *Keyif, neşe, mutluluk, eğlence.*

1. Sürelüm **zevḳ** ile imdi ṣafāsın / Ne ḫoş yaylaḳ imiş bu şehr-i Lādiḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 42). [zevḳ,]*
2. Zihī vaḳt ü zihī **zevḳ** ü zihī dem / Feraḥlar geldi gitdi ġuṣṣā vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [zevḳ,]*
3. Sürmedüm neyleyeyin **zevḳ** u ṣafāsın felegüñ / Āh elinden felegüñ dād elinden felegüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 5, Beyit 2). [zevḳ,]*
4. Dār-ı rifʿatde ṣafā vü **zevḳ** ile leyl ü nehār / Ṣaḥn-ı ṣıḥḥatde güzel ḫānumla ṣoḥbet yaraşur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 22, Beyit 2). [zevḳ,]*
5. Dur cihān taḫtında durduḳça zemīn ü āsumān / Sür ṣafā vü **zevḳ** ile ʿālemde her ān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 11). [zevḳ,]*

zevḳ u ʿişret sür-: *Eğlenmek, yiyip içmek, safa sürmek.*

1. Ṭurduġınca bu zemīn ü āsumān ey şehriyār / **Zevḳ u ʿişret sür** cihān rūyında şād u ḫurrem ol *(Mihrî Hatun Divanı, Terci-bend 1, Beyit 4). [zevḳ u ʿişret sür-,]*

zevraḳ-ı dil: *Gönül sandalı; yürek, gönül.*

1. Düşeli ʿaşḳı hevāsı ile deryā-yı ġama / Görmedi **zevraḳ-ı dil** ḥadd ü kenār u ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 2). [zevraḳ-ı dil,]*

zeyn eyle-: *Süslemek, donatmak.*

1. Yā ḳaşuñuñ tīr ile dil ḫānesin **zeyn eyledi** / Sīnede ġamzeñ ḫayāli olalı mihmān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 4). [zeyn eyle-,]*

zeyn it-: *Süslemek; neşelendirmek, eğlence katmak.*

1. Sīm ü zer ṭabaḳlar ile **zeyn ider** hengāmesin / Ayaġınuñ altına alur bu çarḫuñ kāsesin *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 3, Beyit 9). [zeyn id-,]*

zeyn it-: *Süslemek, bezemek, donatmak.*

1. **Zeyn itmege** cān gülşenin el-minnetü lillāh / Ol ruḫları gül ṣaçları reyḥān yetişdi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 183, Beyit 2). [zeyn it-,]*
2. Ḫaṭṭuñ ḫadüñ yüzini ṭutdı nitekim ey cān / **Zeyn itdi** gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 2, Beyit 1). [zeyn it-,]*
3. Ḫadüñ yüzini ḫaṭṭuñ ṭutdı nitekim ey cān / **Zeyn itdi** gülsitānı irişdi tāze reyḥān *(Mihrî Hatun Divanı, Müfret 5, Beyit 1). [zeyn it-,]*
4. **Zeyn itmiş** idi meclisi ḥüsn-i leṭāfeti / Ol ḫatt u ḫāl ü zülf-i perīşān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 5). [zeyn it-,]*

zeyn ol-: *Süslenmek, bezenmek.*

1. Envāʿ-ı zīnet ile cihān **olsa** ṭañ mı **zeyn** / ʿArż eyleyen cemālini çün şehriyārdur

(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 8). [zeyn ol-,]

2. Ḫūblaruñ zülfi ṣalıncaġında cānlar ṣalınur / **Zeyn olıcaḳ** ḥüsninüñ meydānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 4). [zeyn ol-,]*

zeyn ol-: *Bezenmek, süslenmek; bahar mevsimi gelmek.*

1. Çünki **zeyn oldı** cihān bāġı gülistānlarla / Gel i dil seyr idelüm biz daḫi cānānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 1). [zeyn ol-,]*

żıdd ol-: *Zıt gitmek, karşı olmak, uymamak, itaat etmemek.*

1. **Żıdd ol** nefsüñ ile sen her nefes / Geçmesün ʿömrüñ cihān içre ʿabeṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 15). [żıdd ol-,]*

zībā: *Güzel.*

1. Bir daḫi naẓar eylemeye rūy-ı cināna / Her kim ḳıla sen ruḫları **zībāyı** temāşā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 24). [zībāyı, -y, -ı]*

zībā: *Güzel, süslü, gösterişli kimse.*

1. Görüp bu ḫūb u **zībāyı** i Mihrī ṣaḳın aldanma / Olur bu ḫūbluġuñ lā-büd zevāli yaḳın aldanma *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 16). [zībāyı, -y, -ı]*

zihī: *Ne iyi, ne güzel.*

1. Nice Cemşīd-i ʿālemdür görüñ kim ʿadl-i devrinde / Ḳoyun ḳurd ile yürürler **zihī** ḫoş zindegānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 21). [zihī,]*
2. **Zihī** vaḳt ü zihī ẕevḳ ü zihī dem / Feraḥlar geldi gitdi ġuṣṣā vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [zihī,]*
3. Zihī vaḳt ü **zihī** ẕevḳ ü zihī dem / Feraḥlar geldi gitdi ġuṣṣā vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [zihī,]*
4. Zihī vaḳt ü zihī ẕevḳ ü **zihī** dem / Feraḥlar geldi gitdi ġuṣṣā vü ġam *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 43). [zihī,]*
5. **Zihī** ferḫunde-ṭāliʿ bunda her gāh / Muḳīm olur bu cāya sāl ü yā māh *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 4, Beyit 45). [zihī,]*

zikr: *Sözünü etme, dile getirme, anma.*

1. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur **ẕikri** / Tebārekallah eger dilber ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 5). [ẕikri, -i]*
2. Nice Ferhād olmasun ʿaşḳuñ beyābānında dil / Gice gündüz **ẕikri** sen şīrīn-zebāndur lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 106, Beyit 3). [ẕikri, -i]*
3. Dilinde şām u seḥer Mihrīnüñ budur **ẕikri** / Vefāsı yoḳ ṣanemi rūzgāra beñzetdüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 116, Beyit 5). [ẕikri, -i]*
4. Leblerüñ **ẕikri** yiter dil ṭūtisinüñ şekkeri / Neylerin ḳandi dehānum ṭolı ḳandüm var iken *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 128, Beyit 4). [ẕikri, -i]*

zikr: *Allah'ı zikretme, anma.*

1. **Ẕikr** ü tesbīḥi ḳodum şām u seḥer elümden / Aduñı yād iderem dilde hemān sen gideli *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 201, Beyit 4). [ẕikr,]*

zikr eyle-: *Allah'ı (C.C.) çok çok anıp azametini düşünmek ve esmâ-i hüsnâsını okuyup tefekkür etmek.*

1. Gice gündüz dilüñde **ẕikr eyle** / ʿĀdet-i lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 1, Beyit 19). [ẕikr eyle-,]*

ẕikr it-: *Anmak, sözünü etmek, bahsetmek.*

1. Yaʿnī cihāna cān olan ol Ḫān Aḥmedüñ / ʿAdlini **ẕikr ider** melek evc-i felekde hem *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 9, Beyit 10). [ẕikr id-,]*
2. Ḥāl-i zebān ile derilüp Ḥaḳḳı **ẕikr ider** / Gülşenler içre murġ-ı hezārān hezārdur *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 13, Beyit 6). [ẕikr id-,]*

ẕillet: *Hor görülme, alçalma, alçaklık.*

1. Teb niçün ṭutar seni ṭutsun raḳīb-i kāfiri / Saña ṣıḥḥatler ʿadūña renc ü **ẕillet** yaraşur *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 22, Beyit 4). [ẕillet,]*
2. Mihrī çeke cevrüñi vü luṭfuñ göre aġyar / Devlet aña **ẕillet** bu cefākāra nedendür *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 27, Beyit 7). [ẕillet,]*
3. Ḳıllet ile **ẕillet** ile ögilüp her bābda / Ṣoñra ʿizz ü nāz ile maḫdūm olaydum kāşkī *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 182, Beyit 3). [ẕillet,]*
4. Naẓar ḳılsañ ḳılur her ḫāki çün zer / Ayaḳ ṭopraġıyam çekdürme **ẕillet** *(Mihrî Hatun Dîvanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [ẕillet,]*

zindān: *Çāh-ı zenaḫdān, sevgilinin çene çukuru; sıkıntı, dert, keder.*

1. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / Zülfüñe aṣ ḳurtar ol miskīni **zindāndan** çıḳar *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 39, Beyit 3). [zindāndan, -dan]*

zindān eyle-: *Bir yeri yaşanmaz, zevk alınmaz hale getirmek.*

1. Ḥasret-i çāh-ı zenaḫdānuñ durur ger var ise / Bu cihān gülşenlerin Mihrīye **zindān eyleyen** *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 122, Beyit 5). [zindān eyle-,]*

zindān görin-: *Yaşanmaz, huzursuz, zevk alınmaz yer olarak görünmek.*

1. Yalıñuz şehrī degüldür baña **zindān görinen** / Mihrīnüñ gözine ṭar oldı cihān sen gideli *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 201, Beyit 5). [zindān görin-,]*

zinde eyle-: *Canlandırmak, diriltmek; varlıklı, iyi hale getirmek; sıkıntısını gidermek.*

1. ʿĪsī-nefesi **eyledi** biz mürdeyi **zinde** / Ġamgīn dilimüz buldı feraḥ gitdi elemler *(Mihrî Hatun Dîvanı, Gazel 24, Beyit 2). [zinde eyle-,]*

zinde ḳıl-: *Canlandırmak; ihya etmek, sıkıntısını gidermek.*

1. Virür her mürdeye luṭfuñ ḥayātı / Nʾola ger **zinde ḳılsañ** ben memātı *(Mihrî Hatun Dîvanı, Mesnevi 2, Beyit 1). [zinde ḳıl-,]*

zinde ol-: *Canlı, diri olmak; sıkıntısız bir şekilde yaşamak.*

1. **Zinde olur** ḥaşre dek bulur ḥayātı teşne-dil / Ḫıżrveş her mürdeye virseñ şehā luṭfuñla āb *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 3, Beyit 23). [zinde ol-,]*

zindegānī: *Hayat, yaşam, dirlik.*

1. Nice Cemşīd-i ʿālemdür görüñ kim ʿadl-i devrinde / Ḳoyun ḳurd ile yürürler zihī ḫoş **zindegānīdür** *(Mihrî Hatun Dîvanı, Kaside 14, Beyit 21). [zindegānīdür, -dür]*

zinde ol-: *Diri, canlı olmak; sevinmek, mutlu olmak.*

1. **Zind'ola** ʿaşḳuñ şehīdi ḥaşre dek İlyās-veş / Būy-ı zülfüñden ṣabā iltse nesīm-i ʿīsevī *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 3). [zind'ola, -a]*

zīnet: *Süs, bezek.*

1. **Zīneti** ḥüsnüñ gülistānında ögrenmiş meger / Baġlamış bāġ-ı cihānda gör ne ḫoş eṭvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 24). [zīneti, -i]*

zīnet: *Süs, bezek; ışık, aydınlık.*

1. Yüzüñ envārı şevḳinden olupdur **zīneti** şemʿuñ / Ki her dem nārı nūr itmek olur māhiyyeti şemʿuñ *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 6). [zīneti, -i]*

zīnet it-: *Süslemek, bezemek; kendini göstermek, teşrif etmek.*

1. Pür **zīnet itdi** rūy-ı cihānı zamān yine / Eyler ṣafā vü ʿayş ile her murġzār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 3). [zīnet it-,]*

zīnet it-: *Süslemek, güzelleştirmek.*

1. Lāle ḫaddüñde irüp zülf-i siyāhuña ṣabā / Gör ne **zīnetler ider** sünbül ü reyḥān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 3). [zīnetler id-,]*

zinhār: *Kesinlikle, asla.*

1. Her gül-endāmuñ hevāsına mey-i cām iç yüri / ʿĀrif iseñ furṣatı fevt itme bu dem **zīnhār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 7). [zīnhār,]*
2. Öl diril ol yaḳasuz Nāmi eger ʿārif iseñ / Ḫūblaruñ ḳoma elden hele **zinhār** etegin *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 124, Beyit 5). [zinhār,]*
3. **Zinhār** görüp añma ṣaḳın serv-i revānı / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 4). [zinhār,]*
4. **Zinhār** ol ḍalāletden berī / Bulmaḳ isterseñ behişt içre yeri *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 11). [zinhār,]*

zīra: *Çünkü, onun için ki.*

1. Nʾola ḫalḳ-ı cihān sürse yüzini kūy-ı rāhına / Bulara farż vācibdür ki **zīrā** kehkeşānīdür *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 22). [zīrā,]*
2. Dil murġı bend-i zülfine ṭolaşsa vechi var / **Zīrā** kemend-i dāmına cānlar şikārdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 13, Beyit 13). [zīrā,]*
3. Hidāyet nūrı keşf olsa bedīʿ olmaya ḥüsnüñden / Muṭavvel zülfüñüñ **zīrā** maʿānīsi beyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 2). [zīrā,]*
4. Bu baḫt-ı siyeh Mihrīye şāhā naẓar it kim / İksīr ide ḫāk eyledi devrān anı **zīrā** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 36). [zīrā,]*
5. Getür bād-ı ṣabā luṭf it ḥabībüñ zülfi būyından / Dil-i mecrūḥıma **zīrā** be-ġāyet armaġandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 6). [zīrā,]*
6. Ki **zīrā** ḳalmışumdur çār u nāçār / Benüm ḥālümden it şāhı ḫaberdār *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 2, Beyit 10). [zīrā,]*
7. Ḫaddüñi görüp ḳorḫaram āh itmege cānā / **Zīrā** bu hevādan nice güller ṣolayazdı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 198, Beyit 3). [zīrā,]*

zīra: *Yoksa, aksi halde.*

1. Ẓulüm ʿādet idinme kendüñe / **Zīra** ḫayr itmez saña öñden ṣoña *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 17). [zīra,]*

<u>żiyā:</u> *Parlaklık, aydınlık, ışık.*

1. Cemālinden **żiyā** bulsa ʿaceb mi ḫalḳ ile ʿālem / Semānuñ āfitābıdur zemīnüñ şemʿdānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 24). [żiyā,]*
2. Keşf eyleyeli ḥüsni **żiyāsını** ʿāleme / Ṭoldı sürūr u ʿişret ile her diyār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 11). [żiyāsını, -sı, -n, -ı]*

<u>żiyā:</u> *Işık, aydınlık; iyilik, ihsan, lutf.*

1. Lemʿa-i cūduñ **żiyāsı** virdi enver ʿāleme / Mīve-i luṭfuñla buldı bāġ u bostān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 18). [żiyāsı, -sı]*

<u>żiyā bul-:</u> *Aydınlanmak, ışıkla, nurla dolmak.*

1. Gün cemālüñle **żiyā bulsun** cihān tā ḥaşre dek / Āfitāb-ı ʿālem-ārā tābdār ol lā-cerem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 16, Beyit 8). [żiyā bul-,]*

<u>żiyā vir-:</u> *Aydınlatmak, ışık vermek.*

1. Çü düşdi şevḳ-i ruḥı āfitāb çihresinüñ / Cihāna **virdi żiyā** enver ise ancaḳ ola *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 2, Beyit 2). [żiyā vir-,]*
2. **Virse żiyā** cemāli cihāna ʿaceb midür / Ol dilberüñ ki ḥüsni cihān enveri geçer *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 40, Beyit 3). [żiyā vir-,]*

<u>żiyā vir-:</u> *Aydınlatmak; ferahlık vermek, mutlu etmek.*

1. Gūyā siperde āyinelerdür **żiyā virür** / Tīr-i ḫadeng-i ġamzesi peykānı sīnede *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 9). [żiyā vir-,]*

<u>ziyāde:</u> *Çok, fazla; uzun.*

1. ʿĪdüñi mübārek ḳıla ʿömrüñi **ziyāde** / İḳbāl ü saʿādetde maḳāmuñ ola aʿlā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 39). [ziyāde,]*

<u>ziyān:</u> *Bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar kaybı, zarar.*

1. Aşş[2] ile bu bāzārda hīç añma **ziyānı** / Olsun begüm olsun *(Mihrî Hatun Divanı, Müstezad 1, Beyit 12). [ziyānı, -ı]*

<u>ziyān:</u> *Bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar kaybı, zarar; sevgilinin aşığın gönlünü ele geçirmesi.*

1. Çeşmi dir imiş Mihrīñ cānın ḳıluram yaġmā / İtsün iderüz ġāyet hey biz bu **ziyāndan** ḥaẕ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 70, Beyit 5). [ziyāndan, -dan]*

<u>ziyān it-:</u> *Heba etmek, zarara uğratmak; yok etmek; sıkıntıya düşürmek.*

1. Çıḳar cān raḫtını şehr-i bedenden Mihrī dil-ḫaste / Fedā ḳıl yār yolında k **ider ziyān** āteş nā-geh *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 66, Beyit 5). [ziyān id-,]*

<u>ziyānına gül-:</u> *Zararına gülmek, ağlanacak haline gülmek; kötü şeylere bile sevgiliden geldiği için sevinmek.*

1. Yanaram bezm-i şevḳüñde gözüm aġlar göñül ḫandān / Hemān ol şemʿa döndüm kim **güler** dā[2]im **ziyānına** *(Mihrî Hatun*

Divanı, Tahmis 1, Beyit 10). [ziyānına gül-, -er]

ziyāret eyle-: *Ziyaret etmek, görmeye gitmek; yakınlık ve ilgi göstermek.*

1. Ṣevāb-ı ḥacc bulam dirseñ **eylegil** cānā / Şikeste-hāṭıruñuñ gönlinüñ **ziyāretini** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 206, Beyit 4). [ziyāret eyle-, -gil]*

ziyāret it-: *Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitmek.*

1. Āsitānını edeb itdük **ziyāret itmege** / Yüzümüz sürdük ḳadem başduġı yire giricek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 83, Beyit 5). [ziyāret it-,]*

ẓulm: *Eziyet, kötülük, fenalık.*

1. Bī-güneh ʿāşıḳları öldürmek ister **ẓulm** ile / Çeşm-i ḫūnrīzüñ ki hey di itmesün Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 8). [ẓulm,]*
2. Şehā **ẓulmüñ** eli şehr-i dili yıḳdı dirīġ / Çıḳısar cān bedenden idiser terk-i diyār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 13). [ẓulmüñ, -üñ]*
3. Nice bir nā-ḥaḳ yere ḳanlar dökersin **ẓulm** ile / Var ise ʿaḳlun gel eyle nefsüñe Ḥaccāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 77, Beyit 5). [ẓulm,]*

ẓulm eyle-: *Eziyet etmek, cefa çektirmek.*

1. Kişiye **ẓulm** begüm pādişāhı **eyleyicek** / Kimüñ ḳapusına varsa ider şikāyetini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 8). [ẓulm eyle-,]*

ẓulmet: *Karanlık; günahların gönülde oluşturduğu manevi kararma.*

1. **Ẓulmetini** dilüñ münevver ider / Ṭalʿat-ı lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 9). [ẓulmetini, -i, -n, -i]*

ẓulmet: *Karanlık; sıkıntı,dert.*

1. **Ẓulmeti** bir curʿa ile ḫāne-i dilden götür / Ol ṣafādan külbe-i aḥzānımuz bulsun feraḥ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 12, Beyit 4). [ẓulmeti, -i]*
2. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı nūra ġarḳ oldı cihān / **Ẓulmeti** ḳaṭʿ eyledi vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [ẓulmeti, -i]*
3. Maṭlaʿından ʿāleme ʿarż idelü ḫurşīd tāb / Ḳalmadı ḳaṭʿā cihān rūyında **ẓulmetden** seḥāb *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 1). [ẓulmetden, -den]*
4. Ẓāhir olaldan cihāna gül cemāli enveri / Nūra ġarḳ oldı bu ʿālem itdi **ẓulmet** irtiḥāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 2). [ẓulmet,]*
5. İrdi çün āb-ı ḥayāta Mihrī ölmez ḥaşre dek / Gördi çün **ẓulmet** şebinde ol ʿayān İskenderi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 189, Beyit 5). [ẓulmet,]*
6. Yaḳmasa ġam **ẓulmetinde** ḳalmış idüm tā ebed / Ruḫları nārı ḫayāli ḫāne-i dilde çerāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 4). [ẓulmetinde, -i, -n, -de]*
7. Tā ebed **ẓulmet** şebinde ḳalmış idim dostuñ / Māhtābı ḥüsninüñ ger itmese iḫrāclıḳ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 78, Beyit 5). [ẓulmet,]*
8. Teşnedür dil lebleriüñden çeşme-i cān eyle ʿarż / Ḫıżr-veş **ẓulmetde** ḳaldum āb-ı ḥayvān eyle ʿarż *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 68, Beyit 1). [ẓulmetde, -de]*
9. Çenberin çarḫuñ yaḳar nār-ı şerārum dostum / ʿĀlemi **ẓulmetde** ḳor dūd-ı siyāhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 4). [ẓulmetde, -de]*
10. **Ẓulmet** şebinde ḳalmış idüm ḫayli derd ile / Girdi elüme bir meh-i tābān geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 2). [ẓulmet,]*

11. Yanalı ḥüsnüñ çerāġı nūra ġarḳ oldı cihān / **Ẓulmeti** ḳaṭʿ eyledi vü oldı nūrān salṭanat *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 2, Beyit 8). [ẓulmeti, -i]*

ẓulmet: *Karanlık; sevgilinin ayva tüyleri.*

1. Ġam degül ṭutsa ḫaṭı yārüñ ʿiẕārı çevresin / **Ẓulmetüñ** içinde lā-büd āb-ı ḥayvān gizlüdür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 41, Beyit 6). [ẓulmetüñ, -üñ]*

ẓulmet: *Karanlık; günahların gönülde oluşturduğu manevi kararma.*

1. **Ẓulmetini** dilüñ münevver ider / Ṭalʿat-ı Lā ilāhe illallāh *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 1, Beyit 9). [ẓulmetini, -i, -n, -i]*

ẓulmet-i ġam: *Gam, keder karanlığı; sıkıntı, hüzün hali.*

1. **Ẓulmet-i ġamda** ḳodıysa seni yārüñ ġam yime / Bulınur Mihrī cihāndur yine bir mehrū saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 4, Beyit 5). [ẓulmet-i ġam,]*
2. Yaḳdı yandurdı şehā teşne dili ġayret odı / **Ẓulmet-i ġamda** ḳoma Ḫıżr ola hemrāh saña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 5, Beyit 4). [ẓulmet-i ġam,]*

ẓulmet-i ġam: *Keder, hüzün karanlığı; sevgiliden uzak kalmanın verdiği hüzün.*

1. Gün cemālüñle münevver olmış iken cān u dil / **Ẓulmet-i ġamda** ḳoma Mihrīyi māhum gitme gel *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 97, Beyit 6). [ẓulmet-i ġam,]*

ẓulüm: *Eziyet, cefa, kötü muamele.*

1. **Ẓulüm** ʿādet idinme kendüñe / Zīra ḫayr itmez saña öñden ṣoña *(Mihrî Hatun Divanı, Mesnevi 1, Beyit 17). [ẓulüm,]*

ẓulüm eyle-: *Eziyet ve işkence yapmak, can yakmak.*

1. **Ẓulüm eyleme** ʿāṣıḳlaruña luṭf eyle / Eylemişdür bularuñ ʿaṣḳuñ odı cānına kār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 17). [ẓulüm eyle-,]*

zübāb: *Sinek; değersiz, küçük şey.*

1. Ol hümānuñ göreli sīmurġ ʿālī himmetin / Devlet-i ḫānında geldi oldı ol dem bir **ẓübāb** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 3, Beyit 13). [ẓübāb,]*

züḫal: *Yedinci katta, felekte bulunan gök yıldızı.*

1. **Züḫal** çün pāsbān oldı irişmez pāy-ı ḳadrüñe / Egerçi nüh-felek her demde anuñ nerdübānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 8). [züḫal,]*

zühre: *3. kat göğe hakim olduğu söylenilen Çoban yıldızı, Venüs olarak da bilinen çok parlak bir yıldız; sevgilinin güzel, parlak yüzü.*

1. Ḳaşlaruñ **Zühre** cebīnüñde ki ṭuġrā çekdi / Ne ḳalem yazdı ḫaṭuñ üstine ʿunvān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 2). [zühre,]*
2. **Zühre** çengin yere çaldı çarḫ hem çār-pāresin / Her ḳaçan ol māhrūlar ırladı āvāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 2). [zühre,]*

zühre-cebīn: *Parlak alınlı sevgili.*

1. Ḳaşuña beñzemek içün senüñ ey **Zühre-cebīn** / Kendüzin ṭutdı hilāl itdi ḳamer

döne döne *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 141, Beyit 4). [zühre-cebīn,]*

2. Yalıñuz ben mi ḫarīdāruñam kim ey **Zühre-cebīn** / Gün daḫi müşteridür saña ḳamerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 3). [zühre-cebīn,]*

zü'l-celāl: *Büyüklük ve ululuk sahibi Alah.*

1. Ḥażret-i ḫāḳān-ı aʿẓam pādişāh-ı bī-miṯāl / Eyledi ḫalḳ-ı cihānda anı aʿlem **Ẕü'l-celāl** *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 1). [ẕü'l-celāl,]*

zülf: *Yüzün iki cihetinden sarkan saç; sevgilinin tuzak ipi.*

1. Dil murġını bir bend ile ḫoş dāma düşürdi / Cān boynına **zülfüñ** ṣalalı ḥalḳa-i sevdā *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 5, Beyit 29). [zülfüñ, -üñ]*

zülf: *Yüzün iki cihetinden sarkan saç.*

1. Öldürürem dir imiş **zülfüñe** çeşmüñ beni yār / Virme cellād eline aṣ beni ol dāra meded *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 14, Beyit 2). [zülfüñe, -üñ, -e]*
2. Didi el-ḥaḳdur ki dirler genc vīrāndan çıḳar / **Zülfüñe** baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 5). [zülfüñe, -üñ, -e]*
3. Ey ṭabīb-i dil beni bend eyle dermān vaḳtidür / **Zülfüñüñ** zencīrine dīvāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 6). [zülfüñüñ, -üñ, -üñ]*
4. Dil-i dīvānemüzi **zülfüñde** / Dostum bir ḳıl ile bağla ya aṣ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 67, Beyit 3). [zülfüñde, -üñ, -de]*
5. Nitekim cehd eylerem meyl itmeyem mehrūlara / Çıḳarur yoldan beni bir **zülfi** ḳara yüzi aġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 2). [zülfi, -i]*
6. Düşdi Mihrī bir perīnüñ **zülfinüñ** çengāline / Key hünerdür bu belādan ḳurtarursa cānı saġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 5). [zülfinüñ, -i, -nüñ]*
7. Nʾola meydān-ı ʿaşḳuñda senüñ cān oynasa Mihrī / Ki tīġ oldı aña ġamzeñ ider **zülfüñ** de çenberlik *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 84, Beyit 6). [zülfüñ, -üñ]*
8. Ḫūblar **zülfi** hevāsına yeler çoḳdur velī / Yoḳ durur illā benüm gibi yele virmiş emek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 4). [zülfi, -i]*
9. Ḳılmaduñ bir gün ḥabībüñ **zülfine** hem-ser beni / Neyleyelüm bu cihāndur saña da ḳalmaz felek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 88, Beyit 5). [zülfine, -i, -n, -e]*
10. Yine dil murġına dāne döker ne ḥāldür **zülfüñ** / Meger cān boynına ḥalḳa ṣalar muḥtāldur zülfüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [zülfüñ, -üñ]*
11. Yine dil murġına dāne döker ne ḥāldür zülfüñ / Meger cān boynına ḥalḳa ṣalar muḥtāldur **zülfüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 1). [zülfüñ, -üñ]*
12. Ḳamer serv üzre çıḳmışdur görinür ṭurrañ altında / Cemālüñ gülsitānından egilmiş dāldur **zülfüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 2). [zülfüñ, -üñ]*
13. Egerçi çeşm-i ḫūnrīzüñ içer nā-ḥaḳ yere ḳanı / Velī ḳatline ʿuşşaḳuñ iñen fiʾl-ḥāldür **zülfüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 3). [zülfüñ, -üñ]*
14. Dizer bir ḳılda ʿuşşāḳı meger ḥüsnüñ ḳıyāmetdür / Ki ʿaḳl u dīn ü dil alur begüm deccāldür **zülfüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 4). [zülfüñ, -üñ]*
15. Hevā-yı zülfüñüñ Mihrī daḫi geçmez hevāsından / Kʾ anı yel gibi yeldürdi nice meh sāldür **zülfüñ** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 94, Beyit 5). [zülfüñ, -üñ]*
16. Sen çıḳarduñ beni **zülfine** uyup başdan i dil / Göreyin sen daḫi bu yolda ki berdār olasın *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 120, Beyit 7). [zülfine, -i, -n, -e]*
17. Getür bād-ı ṣabā luṭf it ḥabībüñ **zülfi** būyından / Dil-i mecrūḥıma zīrā be-ġāyet armaġandur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 136, Beyit 6). [zülfi, -i]*

18. Dehānuñ cānım u **zülfüñ** benim ʿömr-i dırāzumdur / Ölürem āh görmezsem o mīm ü dālı bir laḥẓa *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 151, Beyit 2). [zülfüñ, -üñ]*
19. Mihrī hem-dem olagör ʿömr-i ṭavīl ister iseñ / **Zülfi** sünbül gözi nergis ḫaṭı reyḥānlarla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 153, Beyit 8). [zülfi, -i]*
20. Geh şānededür **zülfüñ** ü geh fikri dilümde / El-ḳıṣṣa bu miskīni ḳoduñ dilde vü dişde *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 156, Beyit 2). [zülfüñ, -üñ]*
21. Taḳup boynuña **zülfi** rīsmānın / Zenaḫdānında ḳılsun saña çāhı *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 186, Beyit 3). [zülfi, -i]*
22. Gülşen-i ḥüsninde **zülfin** depredüp bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş her dembedem cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [zülfin, -i, -n]*
23. Cānā cihān demāġını ḫoş müşk-bū ḳılur / **Zülfüñ** ʿiẕāruñ üzre ḳaçan tār u mār ola *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 6, Beyit 8). [zülfüñ, -üñ]*
24. Gördi meydān-ı saʿādetde güneş ṭop oldı / Çünki Ḫān Aḥmedüñ ol **zülfini** çevgān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 26). [zülfini, -i, -n, -i]*
25. Ruḫlarında **zülfini** depretdügince bād-ı ṣubḥ / Cān u dil iḥrāḳına tā irişür rīḥ-i şimāl *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 11, Beyit 12). [zülfini, -i, -n, -i]*
26. **Zülfiyle** ruḫları yeter ol ḫusrevüñ hemān / El-ḳıṣṣa ḫalḳ-ı ʿāleme leyl ü nehār ʿīd *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 15, Beyit 12). [zülfiyle, -i, -y, -le]*
27. Ṣandum ki seḥāb içre niḥān oldı ḳamer / Yār ḥüsninde meger itmiş imiş **zülfini** tār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 14). [zülfini, -i, -n, -i]*
28. **Zülfüñde** beni ʿaşḳ ile Manṣūr gibi / Cān fedādur yoluña eyleye ḫānum berdār *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 17, Beyit 11). [zülfüñde, -üñ, -de]*
29. Gülşen-i ḥüsninde **zülfin** depredüp bād-ı ṣabā / Gösterür ṭāvūsveş her dembedem cevlān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 4, Beyit 13). [zülfin, -i, -n]*
30. Hidāyet nūrı keşf olsa bedīʿ olmaya ḥüsnüñden / Muṭavvel **zülfüñüñ** zīrā maʿānīsi beyānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 2). [zülfüñüñ, -üñ, -üñ]*
31. **Zülfüñüñ** çengāline urma raḳībi ḫışm idüp / Hey bu bir kelb-i laʿīndür ṭaḳ bunuñ boynına ip *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 7, Beyit 4). [zülfüñüñ, -üñ, -üñ]*
32. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi **zülfüñden** suʾāl itmiş raḳīb / Eylemek cāʾiz midür Ḳurʾāndan küffār baḥs *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 10, Beyit 4). [zülfüñden, -üñ, -den]*
33. Rīsmān **zülfüñle** niçün bağlıdur boynum didüm / Gösterüp çeşmin didi bu kāfirüñ ṭutsağıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 32, Beyit 3). [zülfüñle, -üñ, -le]*
34. **Zülfüñ** ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [zülfüñ, -üñ]*
35. Bī-güneh maḥbūsdur çāh-ı zenaḫdānuñda dil / **Zülfüñe** aṣ ḳurtar ol miskīni zindāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 3). [zülfüñe, -üñ, -e]*
36. **Zülfüñe** baş ḳoşdı ġamzeñ yaḳdı diller şehrini / Şimdi fitne ʿāleme sen çeşmi fettāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 6). [zülfüñe, -üñ, -e]*
37. Gördüm ruḫını **zülfi** şebinde nihān yatur / Ṣandum seḥāb içinde meh-i āsumān yatur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 47, Beyit 1). [zülfi, -i]*
38. Baġ-ı ḥüsnüñde ṣabā depretdügince **zülfüñi** / Ġoncalar ḫandān olup zülfüñe reyḥān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 4). [zülfüñi, -üñ, -i]*
39. Ruḫı devrinde virür **zülfi** bize ʿömr-i dırāz / Feraḫından bir olupdur gicemiz gündüzümüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 62, Beyit 3). [zülfi, -i]*
40. Didi miskīn sen misin **zülfüm** giriftārı hemān / Nice cānlar boynı bağludur kemendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 4). [zülfüm, -üm]*

41. **Zülfüñe** ṭolaşdı dil murġı didüm dilber didi / Key ḥaẕer ḳıl kimse ḳurtulmaz bu bendümden benüm *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 100, Beyit 3). [zülfüñe, -üñ, -e]*
42. **Zülfine** dilber beni ʿahd eylemiş berdār ide / Rāżıyam biñ cān ile aşılmaġa ol dāra ben *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 134, Beyit 6). [zülfine, -i, -n, -e]*
43. **Zülfüñ** ṣanemā her yaña cānlar ḳılur efşān / Depretse ṣabā zülfüñi ger sünbüle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [zülfüñ, -üñ]*
44. Zülfüñ ṣanemā her yaña cānlar ḳılur efşān / Depretse ṣabā **zülfüñi** ger sünbüle ḳarşu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 137, Beyit 3). [zülfüñi, -üñ, -i]*
45. **Zülfüñ** ġamını dest-i ezel yazdı başuma / Ṣanma ki tā ölince bu yazuyı yoyıla *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 149, Beyit 4). [zülfüñ, -üñ]*
46. Ol Süleymān-ı zamānuñ meclis-i ḫāṣında ḫoş / **Zülfi** ʿanber ḫūb-rūlar ḫıdmet ider nāz ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 150, Beyit 4). [zülfi, -i]*
47. Ḳılduḳça ḥamāʾil ḳolını boynuña aġyār / **Zülfüñ** gibi ben göñli perīşānı unutma *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 158, Beyit 5). [zülfüñ, -üñ]*
48. Ḳandʾ olur sünbüllerin māh üzre ṭaġıtduḳda dost / **Zülfinüñ** bir ḳılına yüz biñ dil-efkār olmaya *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 170, Beyit 2). [zülfinüñ, -i, -nüñ]*
49. Ḳo **zülfi** ḳıṣṣasın oḳı cemāli muṣḥafını / Götürmek ister iseñ cān u dil ḍalāletini *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 177, Beyit 5). [zülfi, -i]*
50. Dil **zülfüñe** aşıldı didüm didi neyleyin / Her bir ḳılında biñ aşılupdur anuñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 4). [zülfüñe, -üñ, -e]*
51. Dil **zülfüñi** vaṭan ideli dir ḳamu ünās / Yoḳdur cihānda Mihrī senüñ meskenüñ gibi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 187, Beyit 5). [zülfüñi, -üñ, -i]*
52. Ḫūblaruñ **zülfi** ṣalıncaġında cānlar ṣalınur / Zeyn olıcaḳ ḥüsninüñ meydānı bayrām irtesi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 195, Beyit 4). [zülfi, -i]*
53. Ṭutdı āfāḳı ser-ā-ser gün cemālüñ pertevi / Ḥāʾil olmasa ġurūb itmezdi **zülfüñ** şebrevi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 196, Beyit 1). [zülfüñ, -üñ]*
54. Devr-i ruḫında ṣatmaġa tiryāḳ-ı leblerin / Dilber eline almış iki **zülfi** mārını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 197, Beyit 5). [zülfi, -i]*
55. Baş ḳoşup **zülfüñe** Mihrī ḳurı sevdālarla / Yel gibi yeldi yoluñda yele virdi emegi *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 202, Beyit 6). [zülfüñe, -üñ, -e]*
56. Zülfüñ cihān demāġına ḫoş būy-ı cān virür / Depretdügince bād-ı ṣabā anı ṣubḥ-dem *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 9, Beyit 8). [zülfüñ, -üñ]*
57. Cemʿ olup bir bezme gelmişler nice cānāneler / Ḥalḳa ḳurmuş murġ-ı cāna **zülfi** dökmüş dāneler *(Mihrî Hatun Divanı, Murabba 1, Beyit 9). [zülfi, -i]*
58. Her seḥer bād-ı ṣabā bāġ-ı cihānda dilberüñ / **Zülfine** urduḳça şāne misk ider efşān aña *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 3, Beyit 6). [zülfine, -i, -n, -e]*
59. Benefşe **zülf** ü ḫaṭṭuñdan ururs dem nʾola her dem / Ki viren ʿāleme ḫoş-bū anuñ ʿanber-feşānıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 14, Beyit 6). [zülf,]*
60. Başumı ṭop eylemişdüm ben egerçi çalmaġa / Dilrübālar eylemişdi **zülfini** çevgānlar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 26, Beyit 4). [zülfini, -i, -n, -i]*
61. Çekse **zülfini** ṣanem ruḫları üstine nʾola / Yaraşur Kaʿbenüñ örtüsi ki ola ḳaralar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 25, Beyit 3). [zülfini, -i, -n, -i]*
62. **Zülfüñ** ü ḳaşuñ ḳadüñ gördüm ki cān andan çıḳar / Bunlara cān virmeyen elbette cānāndan çıḳar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 39, Beyit 1). [zülfüñ, -üñ]*
63. Göreli **zülfüñ** şebinde yüzüñüñ envārını / Çarḫ sergerdān olupdur māh-ı tābān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 2). [zülfüñ, -üñ]*

64. Ne ḥüsnüm āfitāb u ne ḫod māh gencidür / Ne ḳaşlarum kemān u ne **zülfüm** nişāncıdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 51, Beyit 1). [zülfüm, -üm]*
65. Ṣafālar virdi ʿuşşāḳuñ yine rūḥ-ı revānına / Getürmiş ʿanberīn ḫālin hümāyūn **zülfi** yanına *(Mihrî Hatun Divanı, Tahmis 1, Beyit 2). [zülfi, -i]*
66. ʿÖmrüm ṭavīline yine s̱ābit delīldür / Çün ruḫlarında **zülfi** ṣanemler uzatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 45, Beyit 4). [zülfi, -i]*
67. Baġ-ı ḥüsnüñde ṣabā depretdügince zülfüñi / Ġoncalar ḫandān olup **zülfüñe** reyḥān imrenür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 49, Beyit 4). [zülfüñe, -üñ, -e]*
68. Her seḥer vaḳtinde dilber çün ṣabāya rū ṭutar / **Zülfi** būyıyla cihān eṭrāfını ḫoş-bū ṭutar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 52, Beyit 1). [zülfi, -i]*
69. Başumı ṭop itmek içün **zülfüñüñ** çevgānına / ʿAşḳuñuñ meydānına merdāne gelmişlerdenüz *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 64, Beyit 2). [zülfüñüñ, -üñ, -üñ]*
70. Gāh **zülfi** ḥāʾil olur ruḫlarına geh ḫaṭı / Ḳalmasun Mihrī seḥāb içinde māhı kimsenüñ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 80, Beyit 6). [zülfi, -i]*
71. Çeşmi ṣalmış dili **zülfi** ḫamına ṭuymadı cān / Allah Allah nice ʿayyār u ne cādūdur bu *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 3). [zülfi, -i]*
72. Ẓāhir itdi ruḫını **zülfi** seḥābın götürüp / Yārlıḳ itdi bizümle meh-i tābān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 143, Beyit 4). [zülfi, -i]*
73. Cürmüm nedür ḳatuñda senüñ bir gün ey felek / Kim hem-ser itmedüñ beni **zülfi** siyāh ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 160, Beyit 2). [zülfi, -i]*
74. Cānı yoḳ deprede biñ yıl ki hevāsında yele / **Zülfüñüñ** bir ḳılını bād-ı seḥerden ġayri *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 203, Beyit 2). [zülfüñüñ, -üñ, -üñ]*
75. Rīsmān **zülfüñde** bir gün dost ġamzeñ tīġına / Düşeyin cān vireyin gör ʿāşıḳuñ cānbāzını *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 207, Beyit 4). [zülfüñde, -üñ, -de]*
76. Nice **zülf** ü nice mū ʿanber-i gīsūdur bu / Var ise sünbül ü reyḥāna viren budur bū *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 139, Beyit 1). [zülf,]*

zülf: *Yüzün iki cihetinden sarkan saç; av yaparken kullanılan ip.*

1. Bir dāne ile **zülfi** göñül murġın itdi ṣayd / Baña cihānda ʿömrüm olınca ġıdā yeter *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 46, Beyit 7). [zülfi, -i]*

zülfeyn: *Yüzün iki yanından sarkan saç lüleleri.*

1. Cān boynına **zülfeynüñ** ʿanber-resen olmışdur / ʿAşḳ ehline dergāhuñ ḫubbüʾl-vaṭan olmışdur *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 28, Beyit 1). [zülfeynüñ, -üñ]*
2. Dostum dil murġına ḳurmuş ḳara **zülfeynüñ** aġ / Göz ḳızardup düşdüm illā āh kim müşkil duzāġ *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 73, Beyit 1). [zülfeynüñ, -üñ]*

zülf-i ʿanber: *Amber kokulu saç.*

1. Tārumār itmiş ruḫında yār **zülf-i ʿanberin** / Ṣanasın ṭāvūsdur gülşende cevlānın sürür *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 35, Beyit 3). [zülf-i ʿanber,]*

zülf-i ʿanberīn: *Sevgilinin anber kokulu saç lülesi.*

1. Boynına Mihrīnüñ gel ṣal **zülf-i ʿanberīnüñ** / Dīvāneye bilürsin lāzım durur selāsil *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 95, Beyit 8). [zülf-i ʿanberīn,]*

zülf-i müca'a: *Kıvrım kıvrım yüzün iki cihetinden sarkan saç.*

1. Yel gibi yıllar ile hevāsında yelmişem / Oldum esīr āḫir o **zülf-i müca'ada** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 147, Beyit 2). [zülf-i müca'a,]*

zülf-i müşgīn: *Misk kokulu yüzün iki cihetinden sarkan saç.*

1. **Zülf-i müşgīnüñ** n'ola boynuma ṣaldıysa kemend / Dostum lāzım durur dīvāneye elbette bend *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 15, Beyit 1). [zülf-i müşgīn,]*

zülf-i perīşān: *Dağınık saç; sevgilinin dağınık saçı.*

1. Zeyn itmiş idi meclisi ḥüsn-i leṭāfeti / Ol ḫatt u ḫāl ü **zülf-i perīşān** geçen gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 142, Beyit 5). [zülf-i perīşān,]*
2. Ben umardum gele bir **zülf-i perīşān** bu gice / Şem'-i ruḫsārına pervāne ḳılam cān bu gice *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 146, Beyit 1). [zülf-i perīşān,]*
3. Mest-i 'aşḳ ol yüri çāk eyle girībānuñı / Hem-dem ol 'ārif iseñ **zülf-i perīşānlar** ile *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 173, Beyit 2). [zülf-i perīşān,]*

zülf-i semen-sā: *Yasemin çiçeği gibi hoş kokulu saç.*

1. Sünbül ü gül-pūşlar çoḳdur cihān bāġında līk / Bu külālüñ gibi bir **zülf-i semen-sā** görmedük *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 92, Beyit 4). [zülf-i semen-sā,]*
2. Gör ne yüz gösterdi bu **zülf-i semen-sālar** bize / Ḳodı biñ derd ü ġam-ı hecr ile sevdālar bize *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 166, Beyit 1). [zülf-i semen-sā,]*

zülf-i siyāh: *Sevgilinin siyah saçı; Şehzade Ahmed'in siyah saçı.*

1. Lāle ḫaddüñde irüp **zülf-i siyāhuña** ṣabā / Gör ne zīnetler ider sünbül ü reyḥān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 3). [zülf-i siyāh,]*

zülf-i siyāh-ı mār: *Saçın siyah yılanı; sevgilinin iki yanağından sarkan saç lülesi.*

1. Dil düzdi bāġ-ı ḥüsnine el ṣunmasun deyü / **Zülf-i siyāh-ı mārı** gülistānda yatdılar *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 30, Beyit 2). [zülf-i siyāh-ı mār,]*

zülf-i ṭāvūs: *Tavus kuşunun saçı; sevgilinin saçı; Şehzade Ahmed'in saçı.*

1. **Zülf-i ṭāvūsını** gör gülşen-i ḥüsn içre nice / Cilveler 'arż ḳılur her yaña cevlān-şekil *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 8, Beyit 14). [zülf-i ṭāvūs,]*

zülf-i yār: *Sevgilinin saçı.*

1. Devlet anlaruñ ki bu esnad'ola gülzārda / Bir elinde cām-ı ṣāġar bir elinde **zülf-i yār** *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 53, Beyit 3). [zülf-i yār,]*

zülfini dişine al-: *İstek ve arzu belirten naz hareketi yapmak.*

1. Gördi beni **zülfini** dilber **dişine aldı** çün / Bildüm anuñ meyli var benden yaña şimden girü *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 138, Beyit 3). [zülfini dişine al-,]*

zümürrüd: *Parlak ve yeşil renkli bir süs taşı; yeşil renkte olan.*

1. Döşedi çünkim **zümürrüdden** bisāṭını çemen / Gūşına ṭaḳındı şebnemden dür-i şehvār gül *(Mihrî Hatun Divanı, Kaside 12, Beyit 4). [zümürrüdden, -den]*

zünnār-ı zülf: *Saç kuşağı (Papazların bellerine bağladığı örme kuşak); sevgilinin saçı.*

1. Boynına çeşmi ʿāşıḳuñ **zünnār-ı zülfin** bağladı / Şimdi görüñ ol kāfiri ḳaṣd eyler īmānına dek *(Mihrî Hatun Divanı, Gazel 90, Beyit 2). [zünnār-ı zülf,]*

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, soyadı : Tuğba BIYIK
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 30.03.1992 / Keçiören
Medeni hali : Bekar
Telefon : 0538 324 31 92
e-mail : TugbaByk6@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Kayıt- Mezuniyet tarihi
Lisans	Anadolu Üniversitesi- Kamu Yönetimi	13.09.2017-
Lisans	Gazi Üniversitesi- Türk Dili ve Edebiyatı	15.09.2010- 16.06.2014
Lise	Pursaklar Lisesi	16.11.2008- 18.06.2010

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2014	Dışişleri Bakanlığı Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı	Staj
2014-2015	Seviye Dershanesi	Türkçe-Edebiyat Öğret.
2017-	Savunma Sanayii Müsteşarlığı	Yönetici Asistanlığı (Müsteşar Yardımcılığı)

Yabancı Dil

İngilizce- YDS 2017 (73, 75)

Yayınlar

“ Bir Kadın Şair Olarak Mihrî Hatun’un Şiirlerinde Benlik Psikolojisi”, Başkent Üniversitesi, Psikoloji ve Sanat Sempozyumu, Sözlü sunum, 13- 14 Ekim 2016.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...